7 Angeb. 2)

Expoſitio Dini Florentini ſuper tertia ⁊ quarta ⁊ parte quīte Fen quarti canonis Auicēne cum textu.

Gētilis de fulgineo ſup̱ tractatu de lepra.

Gentilis de florētia ſuper tractatibus de diſlocationibus ⁊ fracturis.

Tractatus Dini de pōderib⁹ ⁊ mēſuris.

Eiuſdem de emplaſtris ⁊ vnguentis.

(1499)

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Clariſſimi artiū ⁊ medicine doctoris Magiſtri Dini de florentia expoſitio ſup 3ª ⁊ 4ª Fen quarti canonis Auicenne: ⁊ ſuper parte quinte feliciter incipit.

i Am locuti fuimus in libro primo de apoſtematib⁹ et ſpeciebus eorum ⁊ curis ipſorum ſermõe vniuerſali ad quem redire oportet illum qui vult audire quod nunc loquemur.

Circa iſtam partem quarti libri Auicenñ. quã intendim⁹ exponere gratia opis cyrugie: opoꝛtet nos aliq̃ pmittere anteq̃ ad lrã accedamus. Sũt aũt tria breuiter pintelligenda. Primum eſt quid ſit cyrugia. Secundũ eſt vtrũ iſta pars cyrugie Auicẽne poſſit cõuenienter dici cyrugia. Tertium eſt quot ſufficiant ad hoc vt aliquis ſit perfectus cyrugicus.

De primo dico q̃ ad intelligendũ quid ſit cyrugia opoꝛtet pmo diuidere totã ſciẽtiã medicine. Medicina aũt diuidit̃ in theoꝛicã ⁊ practicã ſm Auicẽ. pmo canone pmi libri. caplo Dico q̃ medicina. Cyrugia aũt nõ ſpectat ad theoꝛicã: ſed ſpectat ad practicã. Et hoc ideo eſt: qa cyrugia imediate circa opationẽ verſat̃ vt ipſa ꝓpꝛie accipit̃. theoꝛica aũt nõ imediate eſt circa opus. Modo ſm q̃ appet p Auicẽ. in pmo canone Fen 3ª. practica diuidit̃ in duas ptes: qa vna eſt ſcientia regendi coꝛpoꝛa ſana. Et iſta vocatur ſcientia cuſtodiendi coꝛpoꝛa ſana: alia eſt ſcientia regendi coꝛpa egra: ⁊ iſta vocat̃ ſcia medicãdi. Modo cyrugia nõ pncipaliter ſpectat ad pmam partẽ practice ſaltẽ ſm plurimã ptez eius. q̃re cyrugia nõ eſt neceſſaria in tali practica niſi foꝛte rõne coꝛpis neutri vbi cõpetit euacuatio cũ flebotomia in qua eſt cyrugia rõne inciſiõis vene: ſed illa pars practice vtit̃ ſolũ adminiſtratione ſex rez non nãlium: vn̄ vtit̃ ſolum inſtrumẽto qđ appellat̃ ab Auice. Fen quarta: regimen ⁊ nutrientia: ⁊ hoc dico maxime reſpectu coꝛpis ſimpliciter ſani: ſed plus ptinet ⁊ reſpicit ſecũdã ptem practice q̃ eſt ſcia regendi coꝛpa egra: qꝛ iſta ps practice vtit̃ tripliciter inſtrõ maxime. ſ. dieta: ⁊ illud vocat̃ ab Aui. Fen 4ª regimẽ ⁊ nutriẽtia: ⁊ p regimẽ intelligit adminiſtratiõez ſex rez nõ nãlium. Et vtit̃ ſecũdo iſtrõ. ſ. regimie p medicinas: ⁊ vtit̃ ẽt tertio. ſ. cyrugia. Et iõ dic̃ Aui. i Fen 4ª in pn° pmi libri: Dicemus q̃ res medicatõis ex vna triũ rez cõplet̃: vna eaꝝ ẽ regimẽ ⁊ nutriẽtia: altera eſt medicinaꝝ exhibitio: ⁊ tertia ẽ opatio manualis. Cauſa aũt q̃re ſcia regendi coꝛpa egra vtit̃ pluribꝰ inſtr̃is q̃z ſcia medicine regẽdi coꝛpa ſana eſt: qa in egris id qđ attendit̃ eſt remotio ⁊ ꝯſeruatio: ſz in ſanis ſm q̃ ſana id qđ attendit̃ eſt ꝯſeruatio: ⁊ ꝓpterea qa plura attẽdunt̃ in egris: ideo pluribꝰ inſtr̃is opꝫ in eis vti q̃z in ſanis. Sic ḡ tũc p iſtã diuiſionẽ habet̃ q̃ cyrugia ſpectat maxime ad partẽ practice q̃ vocat̃ ſcia medicãdi ⁊ curãdi egritudines. Tunc vlteriꝰ eſt itelligendũ q̃ cyrugia põt dupl̃r accipi: vno° put eſt inſtr̃m: alio° put eſt ſcia. Si accipiat̃ ſm q̃ eſt inſtr̃m ſcie practice q̃ docet modũ curãdi egritudines ſz q̃ nos dicimꝰ q̃ tria ſũt inſtr̃a. ſ. potio: dieta ⁊ cyrugia. ⁊ ſic cyrugia nõ eſt aliud niſi opatio manualis in coꝛpe aĩalis ad ſanitatẽ tendẽs: ⁊ hoc mõ diſtinguit̃ ſm diuerſitatem mẽbroꝝ: qꝛ q̃dã eſt in carne: quedã in oſſe ⁊c̃. ſz q̃ ponit Johãnitius. ⁊ ſic accepta cyrugia nõ eſt ſcia neq̃ ps ſcientie medicine: qa medicia nec quo ad theoꝛicã nec quo ad practicã eſt opatio ſz q̃ Aui. in pmo improbat Alyabatẽ in diſpõne regali. Nam Alyabas diffiniebat practicã ſic: Practica ẽ ſubiecta theoꝛice demõſtrantium in ꝓpatulo ſenſuũ ⁊ opatõe manuũ ſm peuntis theoꝛice itellectũ: ſz eſt qõdaz inſtr̃m practice quo vtit̃ medicus qñ egritudo nõ põt pfecte curari cũ duobꝰ alijs inſtr̃is. ſic ḡ cyrugie accepta ſic diffinit̃: Cyrugia eſt opatio manualis in coꝛpore aĩalis ad ſanitatẽ tendẽs. Vel vt aptiꝰ declaret̃. Cyrugia eſt poſtremũ inſtr̃m medicine. Si aũt accipiat̃ put eſt ſcia: tũc põt accipi dupl̃r. vno° ꝓpꝛie: alio° cõiter ⁊ large. Si ꝓpꝛie accipit̃ ſic diffinit̃: Cyrugia ẽ ſcia docẽs modũ ⁊ q̃litatẽ opandi cũ opatiõe manuali ſolũ in coꝛpe aĩalis. Accipit̃ aũt cõiter ⁊ large p ſcia curatiõis egritudinũ in q̃bus final̃r accidit opatio manualis. Vñ iſto mõ nõ ſolũ accipit̃ p ſcia q̃ docet modũ opandi cũ manu in egritudinibꝰ: ſz accipit̃ p ſcia q̃ docet modũ curãdi egritudines p dietã ⁊ medicinas: ⁊ p cyrugiã: ſz p tanto dr̃ cyrugia: qa finaliter cadit ibi opatio manualis. Et iſto mõ appellat̃ cyrugia cõiter ⁊ large a medicis: qñ dicunt: in iſto libro tractat̃ ſcia cyrugie. ſicut vbi gr̃a. hic in iſto nr̃o tractatu tractat̃ pars medicie in qua docet̃ curatio apatum ⁊ ſolõnis ꝯtinuitat̃ ⁊ diſlocatõis ⁊c̃. Et dr̃ tota cyrugia cõiter accepta ⁊ nõ ꝓpꝛie: qa ibi nõ ſolũ docet̃ modus opandi cũ manu: imo ẽt ibi docet̃ ſcia modi opandi cũ dieta ⁊ regimie p medicinas q̃ cõpetũt illis egritudinibꝰ. Sed dr̃ tota cyrugia p tãto: qa in illis egritudinibus cadit final̃r opatio manualis. ſ. icidere vel coquere vel ſuere vel remouere malã carnez. Sz ſi accipiat̃ ꝓpꝛie cyrugia: tũc nõ diceret̃ illa ſcia cyrugia niſi vbi doceret̃ modus opandi cum manu. Sic ergo cyrugia accepta largo modo diffinitur: Cyrugia eſt ſciẽtia docẽs modũ curandi egritudines in quibus cadit operatio manualis. Et hec ſufficiãt de pmo ad oſtendendum quid ſit cyrugia.

Ex predictis põt apparere qđ ſit dđꝫ ad 2m. ſ. vtꝝ iſta ps Aui. quã intẽdimus expõnere poſſit cõuenienter dici vel appellari cyrugia: qa vt cyrugia dr̃ inſtr̃m talis ſciẽtie. ⁊ ſic manifeſtũ eſt q̃ nõ dr̃ cyrugia. qa vt dcm̄ eſt ſupius cyrugia iſto mõ nõ eſt ſcia: vel cyrugia noiat ſcientiã talẽ. ⁊ ſic dico q̃ tota illa ps poſſet dici ſcia largo mõ accepta put eſt ſcia docẽs modũ opandi circa egritudines: in qbꝰ cadit opatio manualis. Et iõ iſta ps q̃ntum ad ſui totũ nõ dr̃ ſcia ꝓpe accepta: qa primo iſta ſciẽtia q̃ hic determinat̃ nõ ſolũ eſt practica: ſed etiã theoꝛica: qa Aui. determinat hic de egritudinibꝰ p° theoꝛice: ſecũdo practice. Itez etiã quo ad practicã nõ docet hic ſolũ modũ opandi cũ manu: qa i qualibꝫ egritudine ponit regimẽ p dietã: p medicinas ⁊ p cyrugiã. ſ. vbi expedit. ⁊ iõ iſta ps nõ dr̃ cyrugia ꝓpꝛie niſi vbi docet moduꝫ opandi cũ manu ſicut icidere vl' ſuere vel coeq̃re ⁊c̃. Sz ꝓpꝛie tota cirugia dr̃ ſcientia quã tradidit Albucaſis: qa ibi ſolũmõ docet̃ modus opandi cũ manu ⁊ nõ cum medicinis niſi acutis valde. Sic ergo tunc apparet q̃ largo modo accipiẽdo cyrugiã iſta pars Auic. põt conueniẽter appellari cyrugia: ſed nõ ꝓpꝛie.

De tertio dico q̃ ad hoc vt cyrugicus ſit in ſe pfectus etiã ad opandũ: pmo reqrit̃ vt ſit iſtructus in principijs medicine. 2° reqrit̃ vt cũ experto ⁊ pito medico ſteterit: ⁊ eũ viderit opari: ⁊ apud eũ ipe idẽ fuerit opatus. Poſtea de his dicit Almãſoꝛ. Si aũt duo. ſ. expimẽtũ ⁊ rõnẽ hr̃e inuẽtus fuerit ſapiẽs erit ⁊ pferri alijs dꝫ. Et addit iferiꝰ q̃ ſi ꝯtigat alicui vnũ iſtoꝝ deficere ꝯuenientiꝰ eſt vt opandi magiſteriũ ei deſit: qđ eſt: qa ille q qđ eſt in libris nouit atq̃ imaginat̃ cũ pauca operatiõis notitia pueniet ad illud ad qđ multi eorum q ea q̃ ꝯtinent̃ in libris nõ nouerunt nullo mõ poterunt puenire. Et ꝓpter hoc dicit etiã Albucaſis. Nos võ iam diximꝰ in introitu huiꝰ libri: qm̄ qui nõ eſt ſufficiens

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

videre anathomiā nō euadet qn cadat in errorē q̄ īterfi-
ciunt hoīes. ¶ 3º reqritur vt nō ſit timidus in opando: ſ3
audax ⁊ ſecurus: ſed hec v̄ba hn̄t reſpectū: qa debēt itelli
gi ſub diſcretōe: qa in locis venis ⁊ timoroſis d3 eē ſapi
ens ⁊ remiſſus in opando ſicut eēt in icidēdo apa ſcropu
loſu3: qd̄ eſſet ſubmerſu3 in venis ⁊ arterijs. ſicut recitat
Albucaſis de quodā q ſecuit apa ſcropuloſu3 in collo mu
lieris ⁊ mortua ē mulier in manu eiꝰ. Et idē intelligēdu3
eſt in ſilibꝰ caſibus timoroſis: ſed d3 eſſe audax ⁊ non timi
dus vbi ꝯuenit opari ſicut in locis ⁊ corpibus nō timoro
ſis. Et ideo bn̄ dicit de hoc Albucaſis. Et ego iā excitaui
in omni loco hꝰ libri in quo vēit opatio in q̄ eſt error ⁊ ti
mor. q̄re neċe eſt vobis vt caueatis illud dimittatis ipm
vt nō iueniāt ſtolidi viā ad loquēdū ⁊ dehoneſtādū vos.
ḡ accipite aīas veſtras cū ſolicitudine ⁊ ꝑtectōe ⁊ infir-
mos cu3 facilitate ⁊ fortitudine ⁊ firmitudine: ⁊ vtimini
via meliori ꝑducēte grā dei ad ſalutē ⁊ ſuſceptōe3 lauda
bilem. Et ꝓpterea dicebat ille aureolus vnu3 pulchrum
v̄bū: Op3 medicū eſſe imiſericordē ne infirmi motus cla
moribꝰ minus q̄3 oporteat ſecet: ſed oīa audacter ⁊ ſollici
te faciat ac ſi nullis vagitibꝰ moueret̄. ¶ 4º reqrit̄ vt ha-
beāt manus leues ⁊ expeditas: qa tūc opatio ⁊ tactus ſit
cū minori clamore vel dolore: qa dolor maxime eſt vitan
dus: vt dicit Gal. de igenio ſanitatis. Caue dolorē inq̄3tū
potes: qm̄ nihil ē cā apatis ſicut dolor. Et pp hoc bn̄ dicit
Aui. in 3º. canōe. Fen 3ª. de egritudibus oculoꝝ. caplo de
curatiōe oiu3 ſpērū obtalmie. Et ſi tractus fuerit neceſſa-
rius op3 vt fiat cū facilitate. ¶ 5º reqrit̄ vt apud eu3 apta
ſint inſtra ⁊ hoc eſt neċiu3: q2 ſine aptis inſtris nō pōt fie
ri opatio manualis ſicut cū raſorio ⁊ ſcalpellis male inci
dentibꝰ nō poſſumus ꝯuenīēter radere os ⁊c. Expedita
ſunt ḡ illa q̄ erāt ꝑmittēda vt in pn̄º huius libri.

His ergo viſis ad lr̄a3 accedamus. Ut aūt me
lius appeat diſtictio ⁊ diuiſio
iſtiꝰ ptis diuidēdus eſt ḡ totꝰ liber q̄rti canōis Auicē. Et
diuidit̄ totꝰ iſte liber in quo Aui. agit de egritudibꝰ q̄ nō
ſunt alicui mēbro ꝓprie: ſed accidūt cōiter toti corpi i 7ª
Fen. In ꝑma agit Auic. de feb. i gnāli ⁊ i ſpāli ⁊ theorice
⁊ practice. ⁊ in ſcd̄a d̄terminat de criſi. ⁊ diebꝰ creticis. ⁊ in
iſta 3ª agit de apatibꝰ. ⁊ in 4ª d̄ ſolōne ꝯtinuitatꝯ. ⁊ i 5ª de
diſlocatiōe. ⁊ in 6ª de venēis ⁊ remedijs venenoꝝ. in. 7ª
de decoratōe turpitudis corpis. ¶ Omiſſis aūt alijs fen
q̄ nō ſpectant ad opꝰ cyrugicū: pn̄s intētio ē exponere ter
tiā Fen q̄ eſt de apatibꝰ. ⁊ q̄rtā q̄ eſt de ſolōne ꝯtinuitatis.
⁊ aliqd exponemus de qnta q̄3tū ad aliq̄ capitula in qbus
eſt difficultas. ¶ Cōtinuemus ḡ ſic. Poſtq̄3 Auicē. deter
minauit ſufficienter de febribꝰ ⁊ de cura apatū. ⁊ h̄ i ꝑma
fen. ⁊ de criſi ⁊ de diebus creticis: ⁊ h̄ in 2ª fen. hic in iſta 3ª
fen determinat de apatibꝰ ⁊ curis ipoꝝ. H3 aūt iſta 3ª fen
tres tractatꝰ. i pº determiat de apatibꝰ calis ⁊ curis ipſoꝝ
⁊ in 2º determiat de apatibꝰ frigidis ⁊ curis ipſoꝝ. i tertio
de lepra ⁊ cura ipſius. Cauſa aūt q̄re fecit tractatu3 de le
pra diuerſu3 ē: q2 lepra l3 cōicet cū apatibꝰ in hoc q lepra
ponit̄ cācer vl̄is toti corpi: tn̄ q2 lepra h3 aliū modū vl̄ita
tis q̄3 habeant alia apata: eo q totū corpus cōprehēdit ꝑ
tāto diſtinctū tractatū fecit. Diuidit̄. n. ps p̄ſens in duas:
q2 ꝑmo ꝯtinuat ea que dicunt̄ ad ea q̄ dicta ſunt de apati
bus in libro ꝑmo. 2º ꝓſequit̄ de apoſtematibꝰ ſm q ſpe-
ctat ad hūc libꝝ. ſecūda ibi. (Dico q omne apa) prima in
duas. na3 ꝑmo oſtēdit qūo fuit locutus de apatibus in li
bro primo. ſecūdo oſtēdit qūo loquit̄ in hoc libro. ſecūda
ibi. (In hoc autem loco.)

Sed antequā ad lr̄a3 accedamꝰ. 4. breuit̄ ſūt
itelligēda extra lr̄a3 q̄ ſūt neceſ
ſaria. vnū ē de ꝯtinuatiōe. 2m ē de diſſōne apatis. ſ. qd ſit
apa. 3m ē de cauſis apatis. 4m de mō gn̄atiōis apatꝯ.

De primo ſic ꝓcedo. vr̄ q Aui. male ꝓceſſerit cū
imediate poſt deteriatōne3 de feb. de
termīauerit de apatibꝰ. poſtea v̄o de ſolōne cōtinuitatis.
q2 nālit̄er ⁊ artificialr̄ ſimplicia ꝑcedūt ꝯpoſita: ſ3 ſolō cō
tinuitatis ē morbꝰ ſimplex: apa ē morbꝰ cōpoſitꝰ. vt dicit
Auicē. in ꝑmo canone Fen 2ª. 2º ḡ tractatus de ſolutione
ꝯtinuitatis d3 ꝑcedere tractatū de apatibus. ¶ Preterea
G. i lib. de ige. ſani. ꝑmiſit curatōe3 de ſolōne ꝯtinuitatis
curatiōi d̄ apatibꝰ. ⁊ alij ſilr̄ ſic Brunꝰ. ḡ vr̄ h̄ male ꝓceſ-
ſiſſe. ¶ Dōm q ē loq̄ d̄ apatibꝰ ⁊ de ſolōne ꝯtinuitatꝯ du-
pliciter vnoº theorice alioº via curatōis ⁊ practice. Si lo
quamur ꝑmo dico ſine dubio q deteriatio ſolōnis cōti-
nuitatis ꝑcedit determinationē apatū: q2 nāle ſimplex ꝑ
cedit cōpoſitū ⁊ ps totū: nūc ſolō ꝯtinui eſt ps ſimplex vl̄
morbus ⁊ apa ē morbꝰ cōpoſitꝰ: iō q̄3tum ad hoc ſolō cō-
tinui ꝑcedit apa. Et iō q2 Aui. in ſcd̄a Fen loquit̄ de iſtis
p viā ſpeculatiōis ⁊ theorice: iō Aui. in ſcd̄a Fen ꝑmiſit ca
pitulū de ſolōne cōtinuitatis ca. de apatibꝰ: ſ3 in via pra-
ctice ⁊ curatiōis nō eſt curandū niſi ꝓceſſus q eſt i via cu
ratiōis melior. ¶ Nūc aūt pp tres cās ꝑmiſit tractatu3 cu
ratiōis apatum tractatui curatiōis ſolōnis cōtinui: ꝑmo
q2 ipſe imediate determinauit de febribus: ⁊ ad febres
multotiēs ſequitur apata p viā criſ. ⁊ etiā ad apata mul-
totiēs ſequunt̄ febres. iō imediate poſt febres determina
uit de curatiōe apatū. ¶ Alia cā pōt eſſe: q2 l3 ſolutio con
tinui ſit cā vna integrās apa: q2 apa cōponit̄ ex tribꝰ mor
bis: tn̄ apa eſt quodāmō cā ſol. ꝯtinuitatis: iō erit ps apa-
tis ⁊ cā itegralis ipſius ꝓut eſt occulta imanifeſta: ſ3 apa
eſt cā ſolutiōis cōtinuitatis manifeſte q̄ apparet ad ſenſū
ſc3 vlceris: ⁊ iō dicit Aui. ꝑmo can̄. Fen ſcd̄a: q cauſe vlce
rum aut apa qd̄ rumpit̄ aut bothor qd̄ ſe comedit: ⁊ iſta
etiā eſt de genere apatis: aut plaga q̄ facit pus: ⁊ iō q2 ad
apa vt plurimū ſequit̄ ſolutio ꝯtinui maīfeſta de qua po
nunt auctores curationē ſaltē ſolutio cōtinui que eſt vlcꝰ
iō ponūt tractatū de ſolōne cōtinui poſt tractatū de apa-
tibus in via curatiōis. ¶ Tertia cauſa eſt: ⁊ ſequit̄ ex ꝑdi-
ctis: q2 Aui. ⁊ alij auctores loquēdo de cura apatum pōit
curationē ipſoꝝ vſq3 ad aptionē: poſtmodū qn̄ apata ſūt
aperta dependet curatio eoꝝ ex curatiōe vlceꝝ: ⁊ iō Aui
cen. nō docet curā apatū qn̄ ſunt apta in tractatu apatum
ſed in tractatu ſolōnis cōtinuitatis ⁊ vlceꝝ: ⁊ iō q2 ad apa
ta ſequunt̄ in fine vt plurimū curatio vlceꝝ ⁊ ſolōnis cō
tinuitatis: ⁊ p ꝯn̄s curatio apatū quo ad hoc precedit cu-
ram ſolutionis continuitatis ⁊ illa ſequit̄. Ideo in via cu
rationis Auicē. premiſit tractatū apatu3 tractatui ſolutio
nis continui. Et propter hoc etiam Auicen. in ꝑmo cano
ne. Fen 4ª. quia ibi loquitur practice priꝰ determinet de
curis apatum q̄3 ſolutionis continuitatis.

Tunc reſpōdeo ad argumēta. ¶ Ad ꝑmu3
⁊ tertiū p3 ſolō per ea que
dicta ſūt: q2 arguit in via theorice ⁊ ſpeculatōis: ⁊ hoc cō
ceſſum eſt. ¶ Ad 2m argumētū: q2 dicis Gali. ꝑmo poſuit
curā ſolōnis cōtinuitatis. Dōm q Galie. reſpexit ad rō-
nem ſimplicis ⁊ cōpoſiti ⁊ q2 ſolō cōtinuitatis eſt ſimplex
⁊ apa eſt morbus cōpoſitus: iō prius deteriauit Aui. d̄ ſo
lutiōe cōtinui q̄3 de apate: ⁊ nō ſolum determinauit ꝑus
de ſolōne cōtinui q̄3 de apate: ſ3 etiā prius q̄3 de cura ma-
le cōplōnis. Et rō huiꝰ potuit eſſe iſta: q2 ſolō cōtinui eſt
morbus cōior q̄3 mala cōplō: cōe aūt ꝑcedit minus cōmu
ne. ¶ Uel pōt dici q Galie. ꝓ tanto determinauit prius
de ſolōne cōtinui q̄3 de apate: q2 in 2º li. Galie. ꝓceſſerat
diſputādo cōtra illos q dicebāt ſufficere in curatiōe cōſi-
deratiōnē cōmunē: vt cū morbꝰ ſit qd ꝑter nām d3 abijci
corpe: ⁊ nō dicebāt reqri cōſiderationes ſpāles: ⁊ iō inci
pit in 3ª pticula ab illo morbo q indiget in ſui curatione
magis ꝓprijs cōſideratiōibus ſicut a ſolōne cōtinui: q2 i-
diget multis cōſideratiōibꝰ ⁊ ſpālibus tam rōne ſui q̄3 cō
poſitiōis rōne cū alijs morbis: tu3 rōne diuerſitatis mor
boꝝ: tū rōne diuerſitatis totius corporis ⁊ mēbrorum.

De ſecundo dico ſc3 de diuiſiōe apatꝯ q d̄
apate pōt dari multiplex
deſcriptio: vna eſt q̄ ſolet dari cōiter. Apa eſt tumor vel

iſlatio mēbri ꝑter naturā. ¶ Sed ↄtra illā diuiſionē pōt obijci: qꝛ in apate eſt triplex peccatū ſm Aui. ꝑmo canōe fen 2ª. ſ. peccatū in ↄplōne ↄpōe ⁊ vnitate: ſed tumor eſt peccatum in ↄpōne: qꝛ eſt peccatū in ꝗtitate. peccatū aūt in ꝗtitate ē peccatū in ↄpōne. ꝗ tūc cū in apate ſit triplex morbus nō ſolū apa erit tumor ꝑter naturā: ſed etiā mala ↄplō ⁊ ſolutio ↄtinui nō eſt ergo erit iſta vera diſcriptō. ¶ Preterea. ſi caro addat̄ carni ſicut fit multotiēs i vulneribus qñ ſupcreſcit. vel ſicut fit a nā ⁊ a ꝓncipio gnātiōis qñ. ſ. fetui ſupaddit̄ aliqd ꝓpter ſupabūdantiā materiei: tūc eſt ibi tumor nō ſm naturā: ⁊ tñ non ibi eſt apa. Dōm ꝙ iſta deſcriptio eſt bona data cōmuniter ⁊ pōt ſuſtineri. ¶ Ubi intelligendum ꝙ licet in apate ſit triplex peccatū ſc3 i ↄplōne ↄpōne ⁊ vnitate: nihilominꝰ dico ꝙ ꝓncipalius peccatū qō eſt ibi eſt peccatū i ↄpōne: qō appet ꝑmo p auctoritatem. ſcdō p ratiōnē: qꝛ Aui. in 4°. libro. caplō de flegmone diſtinguit apa ſm ꝓncipiū ⁊ augumētū penes peccatū in ꝗtitate. nā3 peccatū in ꝗtitate eſt ſpāliter in ↄpōne. ergo tunc ꝓncipaliꝰ peccatū eſt pecatū in ↄpōne. Ulꝫ etiā hoc apparet rōne: qꝛ ſi hūores fluūt vel colligunt̄ in aliquo loco ⁊ faciant ſolū malā ↄplōne3 nō dr̄ adhuc apa. Itēꝫ ſi ſua mala q̄litate ſoluūt ↄtinuū niſi fiat ibi tumor nōdū ē ibi apaꝰ: ſ3 ſi hūores fluūt ad locū aliū ⁊ faciūt tumorē dato ꝙ ſint in ſe boni ſtatim faciūt apa: qꝛ qñ faciūt tumorē: tūc ſtatim fit extēſio ⁊ ↄculcatio. ad extēſionē ſequit̄ ſolō ↄtinui. ⁊ ad ↄculcatōem humoꝝ ſequit̄ mala ↄplō. tunc ergo formalius in apate ↄſiderādo apa ſ3 ſe eſt tumor. Dico qꝛ ſi ↄſideremus ꝗtū ad effectū ſuū qō eſt ledere aliqñ apa ledit plus mala ↄplōne: vel cōſideramus ipm̄ quātū ad cām eius: qꝛ aliqñ cauſa eius eſt mala ↄplō: ꝑmo ſed ↄſiderando ipſum ſm ſe principale peccatū. eſt. n. ibi peccatū in ꝗtitate magis: quāq3 ſint ibi alia duo peccata. ⁊ ideo qꝛ tumor eſt ibi peccatū in ꝗtitate. ideo apoſtema denominat̄ ꝓncipalr̄ a tumore ſicut a formaliori. ⁊ ideo conuenienter pōt dici ꝙ apa ſit tumor ꝑter naturā. ¶ Et hec diffinitio pōt ↄfirmari per Auic. ꝑmo canone. fen 2ª. q dicit. ⁊ eminētia in cute ē ex genere apatis. Eminētie. n. ſunt apata parua ſicut apata ſunt eminentie magne. Et ꝓpter hoc videt̄ velle Auic. ꝙ apa ſit eminentia. abſolutōis. cu3 ꝗ tumor ſit eminētia. ergo apa tūc dr̄ ↄuenienter tumor ꝑter nām: qꝛ non oīs tumor facit apa: qꝛ tumor mēbri alicuius qō eſſet extra naturam. ſicut ſi pes alicuius eſſet tumidus plus ꝗ alia mēbra. ⁊ h̄ eſt vel ex abundantia materiei vel ex agēte ſm ꝙ nā poteſt impediri in ſuis opatiōibꝰ: talis tumor non eſſet apa: ⁊ qꝛ nō eſt ex intentōe nature: ſed ex natura que ē ex ꝓncipijs generatiōis nālibus: ſicut etiā alia mōſtra dicūtur nālia. Et intellige ibi qñ dicit apa eſt tumor q eſt ex hūorum vicio: nō ꝙ ſit tumor ex carne addita ſicut fit in ſuperexcreſcētia carnis vulneꝝ vel vlceꝝ: ⁊ qꝛ apa eſt tumor q cauſat̄ ex hoc ꝙ aliqs hūor colligit̄ in mēbro de nouo vel p ſe paulati3 vel qñ fluit ad ip3 ex alio mēbro. ⁊ talis hūor adducit tumorē ⁊ malā ↄplōnē ⁊ ſolōnē ↄtinuitatꝭ. Sic ꝗ bñ dr̄ apa eſt tumor ꝑter nām membri. Et p ea q̄ dicta ſunt p3 ſolutio ad argumenta. ¶ Dat̄ etiā alia deſcriptio apatis a Gal. 13. de inge. ſani. Dicit. n. ꝙ apa ē morbꝰ mutās mēbrū de nāli q̄litate ad id qō eſt preter naturam. ¶ S3 aliqs. d. ↄtra: qꝛ oīs mala ↄplō eēt apa vt arguebatur: cū mutet membrū a ſua nāli q̄litate. ¶ Ad hoc pōt reſponderi ꝙ Gal. p qualitatē membri nō intelligit cōplōnem ſolū: qꝛ iſto mō mala cōplō eſſet apa vt arguebat̄: ſ3 itellexit p qualitatē triplicē formā. ſ. cōpōne3 cōplōne3 ⁊ vnitatē: ⁊ appellat hic qualitatē cōem quo ad iſta tria: ⁊ et iſto mō nullus morbꝰ mutat mēbrū a ſua naturali qualitate niſi apa: qꝛ mala cōplō mutat mēbrū ſolū a ſua naturali cōplōne: ſ3 nō a naturali cōpōne ⁊ nō a ſua naturali vnitate: ſ3 ſolō ↄtinui mutat mēbrū a ſua nāli vnitate: ſed nō a ſua naturali cōpōne ⁊ cōplōne: ſ3 apa eſt mutās mēbrum a ſua totali qualitate in eā que ē ꝑter naturā: qꝛ mutat mēbrū a ſua nāli cōpōne cōplōne ⁊ vnitate: ⁊ ſic intelligēdo dſcriptio Galieni vera ē. ¶ Et pōt ēt dari alia notificatio apatis que pōt eligi ex dictis Auicē ꝑmo canone fen 2ª. Apoſtema eſt egritudo compoſita ex tribus morbis ex qbus oibus ↄiunctis ꝓuenit ex eis res q̄ ē egritudo vna: ⁊ iſta notificatio eſt vere cōpleta notificatio ⁊ diſtinctio apatis: qꝛ iſta explicat totā eēntiā ipſius: in hoc eni3 icludūtur tria gña egritudinū ſimplicū. ſ. genꝰ egritudinū ↄꝰnis: ⁊ genꝰ egritudinū cōpōnis: ⁊ genꝰ egritudinū ſolōnis ↄtinuitatis: ⁊ pp hoc qō dicit Aui. ex qbus omnibꝰ ↄiūgit̄: excludit̄ oīs cōpō egritudinū plurium q̄ cōpō nō facit egritudinē vnā: nam ſola illa cōpō morborum facit apa. qñq3 eni cōponunt̄ plures egritudines ſicut multotiēs cōponit̄ egritudo ↄſimilis ⁊ nō officialis: ⁊ aliqñ ē officialis. i. cōis: ⁊ aliqñ etiā cōpont̄ officialis cū cōi: ⁊ tūc nō ē apoſtema: iō qꝛ nō cōponit̄ ſic ꝙ ex eis perueniat egritudo vna: qꝛ dicimus tunc ꝙ iſte egritudines ſint plures: ſed qñ iſte egritudines cōponunt̄ ſic ꝙ ex eis ꝓuenit egritudo vna tūc cauſant apa. ¶ Ubi nota ꝙ triplex eſt cōpoſitio morboꝝ: quedā ē cōpoſitio iordinata: qꝛ nō ē ordo itra illos morbos ſicut ē in febribꝰ erraticis qꝛ mō ſit vna mō ſit alia: mō nō eſt ibi aliqd: ⁊ talis cōpoſitio vt manifeſtū eſt nō facit egritudinē vnā. ¶ Alia ē cōpoſitio morboꝝ ordinata: ⁊ hec ē duplex: qꝛ qdā eſt ↄpō morboꝝ aliquoꝝ ordinata: vt qꝛ aliquē ordinē hñt intra ſe: ſ3 nō integrant pp hoc egritudinē vnā ſicut eſt triplex modus cōpōnis feb. ordinatꝰ ſm ꝙ habet̄ per Auicē. in 4° huius. ſ. vnus ſubintrans alter eſt coalternans: alter dr̄ cōcomitans: ⁊ talis compoſitio nō facit egritudinem vnā: ſed plures: qꝛ nō dicimus de tali q h3 in ſe plures febres cōpoſitas ꝙ habeat vnā febrē: imo dicimus ꝙ habeat plures. ¶ Sed alia eſt compoſitio morboꝝ ordinata ſic ꝙ illi morbi hñt ordinē intra ſe ⁊ integrāt vnū morbu3: ⁊ talis cōpō facit morbū vnū ſicut eſt i apate: qꝛ i apate ſunt tres morbi: ⁊ ſūt ordinati. ſ. quātū ad generationē ipſius: ⁊ quantū ad ꝓncipalitatē eſt ibi ordo quātum ad generationē ſicut apparet in generatiōe apoſtematis: qꝛ apoſtema generat̄ ex hoc ꝙ humores colligunt̄ in ſpongioſitatibꝰ membroꝝ vel p ſe: vel qꝛ fluunt ab alio membro: mō qñ iſti faciunt apa eſt ibi ordo: qꝛ illi humores in via generatiōis apoſtematis cōſiderando apoſtema quātum ad ſui eēntiā: ꝑmo faciunt morbu3 quantitatis augmentādo locū. poſtea per extenſionē que fit ibi generatur ſolutio ↄtinui: poſtea ſi illi humores ſunt bone qualitatis: qꝛ aliquādo apoſtema generat̄ ex humoribus bone qualitatis: tamē ꝓpter cōculcationē ⁊ morationē q̄ ſit ibi inducit̄ mala qualitas in eis ſiue complexio. Et ē etiā ibi ordo quātū ad ꝓncipalitatē: qꝛ ꝓncipalior morbus ē peccatū in cōpōne vt dcm̄ fuit ꝓus ⁊ declaratum eſt: ſic ꝗ tunc ordo eſt inter dictos morbos: ⁊ cum iſto ordine integrant eēntiā vnius morbi qui dr̄ apoſtema: ſic ꝗ tunc apparet ꝙ dcm̄ eſt bene ꝙ apoſtema eſt egritudo cōpoſita ex pluribus morbis ex qbus oibus cū ↄiūgunt̄ adiuicē ꝓuenit ex eis res que eſt egritudo vna.

De tertio dico ſc3 de cauſis apatis ꝙ cauſaꝝ apatis qdā ſunt ꝑmitiue qdā3 ſunt antecedentes quedā ↄiuncte: ⁊ oēs iſte cauſe poſſūt colligi ex dictis Aui. ꝑmo canone. fen 2ª ca. de cauſis apatum. ¶ Cauſe ꝑmitiue ſunt cauſe extriſece ſicut caſus aut pcuſſio ⁊c̄. ¶ Cāe āt antecedētes quedam ſunt cauſe hūorales vel q̄ ptinent ad hūmores: ⁊ iſte vocantur cāe māles apatū ſic̄ q̄ttuor ſūt hūores ⁊ aq̄ſitas ⁊ vētoſitas: vnde qñ iſte materie ſupfluūt in corpore: tunc ſunt cauſe antecedentes apatis: vocant̄ aūt cauſe māles nō qꝛ ſint materia apatis ex qua nulla egritudo cum ſit accñs h3 materiam ex qua: nec ēt ſunt materia in qua: quia materia i q̄ apatis eſt mēbrum: imo ſunt cauſe efficientes apatis: ſed vocantur ꝓ tanto cauſe materiales: qꝛ hūores ſunt in ſe materie mēbroꝝ ⁊ ſpirituū: qꝛ ex ſubtiliori pte humoru3

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

fiũt ſpũs ⁊ ex groſſiori fiũt mẽbra: vñ medicus nõ vocat eſta cauſas mãles egritudinis ⁊ ſanitatis: qꝛ ſũt valde remote: nec ẽt vocat ea mẽbra ⁊ ſpũs cauſas materiales: qꝛ lʒ iſta habeãt rõnẽ materiei reſpcũ toti⁹ corpis: tñ nõ hñt rõnẽ materie adinuicẽ: qꝛ ſpũs nõ eſt materia mẽbri nec ecõuerſo: ſʒ hũores vltra hoc ꝙ ſunt de ꝯſtructiõe corpis hñt in rõne mãe reſpectu membroꝝ ⁊ ſpirituũ: ⁊ iõ medici vocãt morbos mãles a ꝓprietate: qa ſunt in humorib⁹ quãqꝫ humores nõ ſint ꝓprie materia ipſoꝝ: ⁊ ideo ponũtur ꝙ materie apatis ſunt qttuor hũores ⁊ aquoſitas ⁊ vẽtoſitas. ¶ Quedaʒ vo ſunt cauſe antecedentes apatis cõplõnales: nã mala cõplõ ẽ cauſa attrahendi apa ad mẽbrũ. Quedã.n. cauſe antecedẽtes ſunt cõpõnales: naʒ aliq̃ mẽbra ſunt q̃ extra naturã facta ſũt talis cõpõnis vt recipiãt ſupfluitates alioꝝ mẽbroꝝ ſicut cutis. Quedam eni ſũt que recipiunt ſupfluitates ꝑ laſſitatẽ eoꝝ ſicut eſt caro laſſa in locis emũctorijs. Quedã aũt accipiũt ſuperfluitates ꝑꝑ ſitũ: vt qꝛ inferi⁹ eſt poſitũ ⁊ eodẽ mõ intellexit de ſimilib⁹. ¶ Et ſi q̃ramus q̃ cauſe ſũt fortitudo mẽbri recipiẽtis vel impellentis ⁊ debilitas mẽbri recipientis. Dõm: ꝙ reducunt in cõplõnales efficientes ⁊ cõpõnales: ex hoc.n. ꝙ membrũ eſt talis cõplõnis, ⁊ cõpõnis vel ex egritudine vel ex natura eſt natũ recipere ſupfluitates: ⁊ ex hoc ꝙ eſt talis cõplõnis ⁊ talis cõpõnis eſt forte potens expellere humores: humor aũt expellit: aut qꝛ multus: aut qꝛ eſt malus ſicut dicit Galie. 13. de ingenio ſanitatis. ¶ Cauſa aũt ꝯiuncta apatis eſt humor collect⁹ in apate qui actu facit apa. Et non eſt intelligẽdũ vt qdã dicũt qui dicũt ꝙ cauſa ꝯiuncta apatis eſt fluxus hũoris: ſi eni ita eſſet, tũc ſtatiʒ qñ flueret humor fieret apa: qꝛ poſita cauſa coniuncta ponitur effectus: quod eſt falſuʒ: ſed coniuncta cauſa apoſtematis eſt id quod dictuʒ eſt: qa ad illam cãm ſtatim ſequitur apoſtema.

Quarto dicamus de mõ generatiõis apatis ꝙ apa generat duobus modis: vno mõ ꝑ viã deriuatiõis: alio mõ ꝑ viaʒ cõgeſtionis: vtriuſqꝫ idem eſt modus generationis apoſtematis. Naʒ apa ꝓpter hoc generat ꝙ humor ſiue ſupfluitas aggregat in mẽbro aliquo: qꝛ ſiue humores aggregẽtur in membro aliquo ꝑ ſe vel paulatim vel aggregẽtur ibi ex fluxu aliquo ex alio mẽbro faciũt ibi apa ex hoc ꝙ ꝑmo replent venas magnas mẽbroꝝ: poſtea vo replent venas paruas: deinde tranſeũt in ſpongioſitates mẽbrorum ⁊ faciunt tumorẽ: ⁊ extẽſionẽ in mẽbro: ⁊ ꝑ ꝯñs faciunt peccatũ in q̃ntitate: poſt vo extenſionẽ cauſat ſolutio continui ibi: ⁊ poſtea ex cõculcatione humoꝝ: ⁊ ſi humores eẽnt ꝑmo bone complexiõis inducit ibi mala ꝯplõ: ⁊ ex iſtis trib⁹ modis inducit ibi apa. ¶ Sed qꝛ auctores faciunt ibi mẽtionẽ de dolore ꝙ eſt maxime cã apatis. Jõ dõm eſt q̃ cauſa eſt dolor ipſius apatis. Et videte quõ ꝑmo dolor eſt cã apatis. Nã dicit Aui. primo cañ. fen 2ª. ꝙ dolor eſt cã apatis: ꝑꝑ calorẽ inaturalẽ quem dolor facit euenire in mẽbro: ſʒ illud magis explicat Gal. 13. de ige. ſani. Nam dicit ipſe ꝙ oñſum eſt de virtutibus nãlib⁹ ꝙ virtus expulſiua nõ facit ſuã operationẽ ⁊ actionẽ niſi cũ ſenſerit aliquã leſionẽ ⁊ aliqd nocumẽtũ. Nũc aũt de numero illoꝝ nocumentoꝝ manifeſte eſt illud qd facit dolorem: vñ mẽbrũ ſuperius exiſtẽs exꝑmit vt illd nocumẽtum expellat: ex hac aũt expreſſiõe ſanguis ⁊ ſpũs deponunt ad locũ doloris q̃ ſunt cauſa apatis: ſic ergo ꝑ iſtuʒ modũ dolor cauſat apa. ¶ Ulterius cũ illud qd facit dolorem nõ ſit niſi mala cõplõ vel ſolõ ꝯtinui: ⁊ iſte ſũt cauſe corpales: apparet ꝙ dolor eſt cã antecedẽs apatis ⁊ cã cõiuncta eſt humor attractus ad locum ꝓpter dolorẽ: verum ẽ ꝙ cã ꝑma doloris põt eſſe cauſa ꝑmitiua ſicut ꝑcuſſio ⁊ hmõi: ſed cauſa hmõi imediata ẽ mala cõplõ vl ſolõ ꝯtinui: vñ q̃ntum ad eius cãm ꝑmitiuã dolor eſſet cã apatis: ſʒ quãtũ ad cãm eius ĩmediataʒ eſt cauſa añs: ⁊ hũor attractus ad locum eſt coniuncta. Et ſi fiat ex fluxu hu. ab alio membro: tunc generatur apa per viam deriuatiõis: ſi autem fiat per adunationem ſuperfluitatum in mẽbro paulatim: tunc fiat per viam congeſtionis.

His ergo viſis extra lrãm dicit Aui. Jã locuti ſumus de apatib⁹. ſ. qs morbus ſit ⁊ quõ ad apata ꝯcurrũt tria genera morboꝝ cum ſpẽbus eoꝝ. ſ. quõ diuerſificat ꝑm diuerſitatẽ quatuor humoꝝ: ⁊ aquoſitas ⁊ vẽtoſitas diſtinguẽdo ea quo ad alias diuerſitates: oñdendo ẽt que ſunt cauſe ipſoꝝ apatuʒ: ⁊ hʒ totuʒ ſupra dcm̃ ẽ in ſcda fen ꝑmi canonis. ¶ Et ipſoruʒ curis. ſ. in 4ª fen de curatiõe apatum: ſermõe vniuerſali ſcʒ quo ad ꝑmũ quãtũ ad id qd dcm̃ eſt in quarta fen ad quem redire opʒ illũ: ratio huius eſt: qꝛ ſermo eſt ſpecialis reſpectu illius. Nunc aũt ꝑm Galienũ in libro de ingenio ſanitatis. Uniuerſalia non obliuiſcaris vt ꝑ ea valeas particularia operari. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Jn hoc autem loco loq̃mur de eis ſermonem particularem.

¶ Hic oſtendit quõ loquitur ĩ hoc libro de apoſtematib⁹: qꝛ loqtur particularit reſpcũ illi⁹: ⁊ pʒ quod dicit.

¶ Dico ꝙ omne apoſtema ⁊ puſtula aut eſt calidum aut non calidum.

Superius Auicẽna ꝯtinuãdo doctrinã huius libri de apatib⁹ ꝓpoſuit quõ hic logt de apatibus: hic exequit ꝑncipalẽ intentionẽ de apatib⁹. Et diuidit iſta ps in duas. Primo ꝑmittit quandam diuiſionem generalẽ ipſoꝝ apatũ. Scdo ꝓſequitur de membris ipſius. 2ª ibi. (Et apa calm aut ẽ.) De ꝑmo dicit ꝙ omne apa ⁊ puſtula aut eſt calm aut nõ calm. i. ꝙ omne apa aut eſt ex hũore calo aut frigido. Uel dicatur: ꝙ dixit nõ calʒ ⁊ nõ dixit frigidũ ad oñdẽdũ ꝙ hic ſub apatib⁹ non calidis cõprehendit apata q̃ non ſunt cala ꝑ eſſentiã: nec ſũt frigida oĩno: qꝛ ſiũt ex hũorib⁹ putrefactis frigidis q̃ ꝑꝑ putrefactionem nõ dicitur frigida oĩo: ⁊ ꝓpterea vt cõprehenderet ſub hoc apata que ſunt frigida ꝑ eſſentiam ſed ſunt calida ꝑ accidẽs vt propter putrefactioneʒ dicit non calidum: ⁊ non dixit frigidum.

¶ Et apa calm aut eſt a ſanguine ⁊ quod currit curſu eius: aut a colera ⁊ quod currit curſu ipſius.

¶ Hic ꝓſequit mẽbra diuiſionis: ⁊ duo facit: ꝑmo dꝫtermi nat de apatibus calidis. 2° de frigidis. 2ª ibi. (Hu. frigi.) Prima in duas. ꝑmo determinat de apatib⁹ calidis ꝑm ſermonẽ vlem diuidẽdo ⁊ diſtinguẽdo ipſũ in ſuas ſpẽs. 2° ꝓſeqt de eis ſpecificãdo ⁊ declarãdo in ſpãli de quolʒ apate calido. ſcda ibi. (Jã ſciuiſti de flegmone.) Prima ĩ duas. ꝑmo facit hoc. 2° qꝛ apatũ calidoꝝ q̃dam ſunt itriſeca ⁊ q̃dam extriſeca oñdit de qb⁹ hic logt. ſcda ibi. (De intrinſecis vero.) ꝑma in duas. ꝑmo ponit quandã diſtictionem apatũ calidorũ ⁊ manifeſtat ea. 2° ponit quoſdã canones cões omnibus apatib⁹ calidis. ſcda ibi. (Et quãdo multiplicat materia apoſtematis.) Prima in duas. ꝑmo ponit quandã diſtinctionẽ generalẽ omniũ apatum calidoꝝ. 2° ꝓſequit de mẽbris illius diuiſionis. ſcda ibi. (Et qd ẽ a ſanguine.) Dicit primo ꝙ omne apa calm aut eſt ex ſanguine ⁊ qd currit curſu eius ⁊c. ¶ Ubi nota ꝙ Aui. dicit qd currit curſu eius: iſtud põt intelligi dupliciter vno mõ ꝙ apa calm aut ſit a ſanguine. ſ. laudabili ⁊ naturali ⁊ ꝙ currit curſu eius. i. ab oĩbus ſpẽbus ſanguinis Alio mõ põt exponi apa calm aut ſit a ſanguĩe puro ⁊ qd currit curſu eius. i. aut ſit ex ſanguine mixto ⁊ alijs humoribus: ſed ſanguis hic ꝑdominatur: ⁊ qꝛ hic predominat ſanguis alij hũores currũt curſu eius: ⁊ ideo dato ꝙ ibi ſint alij humores etiã vocatur tñ apa ſanguineum: quia alij humores currunt curſu ſanguinis ꝓpter dominiuʒ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſanguis. Simr illud quod dicit aut fit a colera: ꝛ qḋ currit curſu eiꝰ pōt duobꝰ modis exponi. pᵒ mō aut fit a colera. ſ. bona ꝛ nāli. Et qḋ currit curſu eiꝰ. i. aut fit ab alijs ſpēbꝰ colere. Alio mō pōt exponi aut fit a colera. ſ. pura: ꝛ quod currit curſu eiꝰ. i. aut fit ex humoribꝰ qui currūt curſu eiꝰ. ꝛ hoc poteſt exponi duobꝰ modis. vnoᵒ ꝙ pñt currere humo curſu colere: qa hūores in apate ſunt mixti: ſꝫ dn̄a tur ibi colera: ꝛ ideo denominaꝛ apa totuꝫ colericū. Alio modo dr̄ currere curſu eius non ꝓpter admixtioneꝫ ſed quia redundanꝛ in mām̄ ſuaꝫ p alteratōem ſicut ſanguis ſupcaleſit ꝛ ſubtiliaꝛ ꝛ ꝯuertiꝛ ad naturā colere. ꝛ iō apoſtem quod fieret ex tali humore diceret colericuꝫ cū fieret ex hūore q currit curſu colere.

Sed hic eſt dubitatio ḋ hoc qḋ dicit Aui. ꝙ apa calꝫ aut fit ex ſanguie aut ex colera: qꝛ videꝛ ꝙ Aui. ſit hic diminutus: qa vt ipſe dicit in pᵒ canone. Et nō eſt eſtimādū ꝙ apa calm̄ fit illud ſolū qḋ generaꝛ ex ſanguine ꝛ colera: ſed ex quacūqꝫ alia mā: ſiue ſit calida p eſſentiaꝫ ſiue accidat ei ſupcaliditas p putrefactionē. ḡ tūc apa calm̄ nō fieret ſolū a ſanguine ꝛ colera: ſed ēt ex flegmate ꝛ melancolia: cū iſtis poſſit accidere caliditas ex putrefactōe. Nos poſſumus dicere dupl̄r. vno mō ꝙ lꝫ Aui. dicat ꝙ apa calm̄ aut fit a ſanguine aut ex colera: non pp hoc excludit qn poſſit ab alio fieri. Uel alr̄ poſſumꝰ dicere. ſ. ꝙ apa calm̄ dr̄ dupl̄r. vno mō cōiter quod fit ex materia calida ſiue ſit calida p ſe ſiue p accidens. Alio mō dr̄ apa calm̄ ꝓprie ꝛ ſtricte qḋ fit ex materia calida per ſe ꝛ eſſentialr̄. Primo mō intelligit Aui. in textu pallegato. Scḋo mō itelligit hic cuius ſignū eſt: qa cancer ꝫ primum modum eſſet apa calm̄: qa fit ex materia calā p accidens: ꝛ tn̄ determinauit de ipo inter apata frigida. Et idē dixit ſtatim poſt illū textū. nō calā vō ꝛc̄. vbi connumerat apata frigida quoꝝ plurima ſunt acuta. i. calida. pmo enī cōnumerat cancrū inter apata frigida. Et idem dixit ſtatim poſt illum textū. Nō calida vero ꝛc̄. Ubi cōnumerat apata frigida: quoꝝ plurima ſunt acuta. i. calida. pmo. n. cōnumerat cancrū inter apoſtemata frigida: poſtea dixit ipm eſſe calm̄. Sed qn̄ dixit ipſuꝫ eſſe frigiduꝫ intellexit hoc p ſe: qn̄ dixit qḋ erat calm̄ intellexit p accn̄s. vn̄ pmo qn̄ cōnumerat cancrū inter apata non calida accipit apoſtema calm̄ ſtricte. Poſtea vō qn̄ dixit ipſum accutū accipit large. Uel poſſumus dicere iſto mō ꝙ p ꝫ ꝙ dic: apa calm̄ aut fit ex ſanguine aut ex colera: ꝙ intellexit apa qḋ fit ex calida materia eſſentialr̄. Et p hoc qḋ dicit ꝙ currit curſu eius intelligit apoſtema calm̄ qḋ fit quocunqꝫ mō ſit calā. ¶ Et iſto mō doceꝛ 3ᵃ expō iſtius vbi: ꝛ qḋ currit curſu eiꝰ a predictis duabus.

Alterius eſt hic aliḋ dubiū ad maiorē declarationē dictoꝝ Aui. vtꝝ apa fit a colera? ꝛ videꝛ ꝙ nō. p Gal. in ꝯmēto ſecūdi ꝓnoſticoꝝ. dicit enim: Etiam diximus in eis q̄ pmiſſa ſunt ꝙ ex colā n̄ accidūt exiture qḋ eſt: qꝛ necium eſt i euētu exiture vt hu. ſint indigeſti crudi ꝛ groſſi. ¶ Preterea apa fit qn̄ hūor figiꝛ i parte tumorē faciēs: ſꝫ colera de ſe nō ē frigibilis vl̄ faciens tumorē cū ſit hūor ſubtilis ꝛ fluxibilis. ḡ ꝛc̄. Dico ad hoc ꝙ apa fit a colera: ꝛ hoc pꝫ ex ſenſu. ꝛ ē manifeſtū ex rōne: qꝛ ad hoc vt fiat apoſtema oꝫ ꝙ hūor figaꝛ in pte replēs ſpōgioſitates mēbri ꝛ tumoreꝫ faciēs. hec. n. ē cauſa ꝯiuncta eiꝰ vt appet ex dictis. Nunc aūt colā pōt figi in aliq̄ mēbro. ꝛ hoc pꝫ pp tres cās. ꝛ ēt nō eſt ſemp neċe cōcurrere iſtas tres cās: imo aliqn̄ ſufficit vna vel due. vna eſt virtus. ſcḋa eſt diſpō humoꝝ. tertia diſpō mēbri. Uirtus. n. eſt cā. vt ſi virtus mēbri ſit debilis nō potēs expellere ad cutim vel ad exteriora māꝫ expulſaꝫ ad ipſuꝫ. Diſpoſitio hūoris ē cā: vt ſi cuꝫ colā admiſceaꝛ hūor groſſus ꝛ viſcoſus q ē cā fixiōis ꝛ retētiōis colē. Et propterea ponit Ga. i lᵒ de iterioribꝰ ꝙ flegma ſalſuꝫ vehemētiꝰ vlcerat q̄ꝫ colera: ꝓpter maiorē fixiōem ipſiꝰ in mēbro. Diſpō mēbri eſt cā vt ſi mēbruꝫ ad qḋ fluit materia nālr̄ fuerit ſpiſſuꝫ ſicut cutis vel accn̄talr̄ opilatū neċe eſt ꝙ ibi figatur materia ꝛ pmaneat diu: etiam hoc innuit Gal. i libro de criſi in fine. Propt̄ ergo iſtas tres cauſas pōt colā figi i mēbro et facere apoſtema. ¶ Ad id ergo qḋ tu. d. ꝙ Gal. in cōmento ſecūdi ꝓnoſticoꝝ: dōm ꝙ ibi loquiꝛ de exituris p modū criſis: ꝛ vtplurimū ꝛ frequēter criſis in egritudinibꝰ colericis fit p euacuationem rōne colere q̄ eſt humor ſubtilis: exitura aūt fit vtplurimū in egritudinibus flegmaticis rōne hūoris groſſi ꝛ viſcoſi: nihilominus vt ipſe dicit in 3ᵒ eiuſdē: pōt fieri exitura in egritudinibus colericis: qꝛ ſi virtus ſit debilis ꝛ hūores ſint calī ſit exitura: qꝛ natura non pōt pfecte dn̄ari hūoribus: hec aūt verba ibi plenꝰ declarabunꝛ. ¶ Ad rōnē quā adducebas pꝫ ſolō p iā dicta: nihilominus itelligēdū ē ꝙ ſine dubio credo ꝙ rarius ſit apa de colera pura nō maligna q̄ꝫ de alijs hūoribus per viā radicis hoc ē ꝙ primo hūor peccans fuerit colā: ꝛ ꝫ eſt propter ſubtilitatē ipſiꝰ: vnde nō pōt ita colligi in mēbro ſicut aliꝰ humor: ſed bene pōt alius hu. colligi in mēbro ſicut ſanguis q ſupercalefactꝰ ibi ꝓpter aliquā cauſam proportionatā ad coleram fiūt accidentia heriſipille: ꝛ hoc frequenter accidit: vt ponit Aui. in preſenti lectione. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et quod eſt a ſanguie: aut a ſanguine laudabili: aut ſanguine malo.

¶ Hic ꝓſequiꝛ de mēbris diuiſionis pdicte: ꝛ duo facit. pmo ꝓſequitur de apate ſanguineo. 2ᵒ de apate colico. 2ᵃ ibi (Colericū.) Prima in duas. pmo premittit quandam diuiſionem apatis calidi quod fit a ſanguine. 2ᵒ proſequitur de membris diuiſionis. ſcḋa ibi: (Et ſanguis laudabilis.) Quod dicit patet.

Sed dubitabit aliqs de hoc qḋ dicit Aui. qꝛ dic ꝙ pōt fieri apa ex ſanguine laudabili: illud nō vr̄ veꝝ: qꝛ ipſe dicit pᵒ canōe fen 2ᵃ ꝙ nullū apa accidit ſine malitia ꝯplōnis cū mā: ſꝫ in malitia ꝯplōnis cū mā ē hūor malus ꝛ nō laudabilis. ¶ Dicunt qdā ꝙ iſte ſanguis dr̄ laudabilis p ꝯpatiōeꝫ ad ſanguinē aduſtū malignū ꝛ venenoſuꝫ. ¶ Ego aūt alr̄ dico ꝙ apa pōt dupl̄r ꝯſiderari. vnoᵒ quo ad fieri ꝛ ſui initiū. alioᵒ q ad factū eē ꝛ cōplemētū. Si itelligaꝛ pᵒ mō dico ꝙ apa pōt fieri ex ſanguie laudabili ſic ſi accidat pcuſſio in corpe tpato qḋ nō eſt repletū malis hūoribꝰ: tūc pp pcuſſioneꝫ pōt fieri apa ex ſanguie ꝯcurrēte ad locuꝫ: ꝛ tn̄ ſanguis ille pus erat laudabil̄. Et dico ꝙ nō ſolū illo mō ſit apa ex ſanguie laudabili i q̄litate: ſꝫ pt fieri i q̄ꝫtitate ꝛ q̄litate. ¶ Et ꝫ dico: qꝛ qdā dicūt ꝙ Aui. itellexit ḋ ſanguine laudabili i q̄litate: ſꝫ nō i q̄ꝫtitate. Un̄ dicūt ipſi ꝙ ille ſāguis iducit malā ꝯplōnē ꝛ ſupcalefactōnē mēbroꝝ rōne q̄ꝫtitatis: ſed nō rōne q̄litatis. Et adducūt ſilē ꝛ dicūt: Nā ſicut ipe ignis in pua q̄ꝫtitate moderate calefacit ꝛ in multa adurit. Sꝫ illud non eſt veꝝ vl̄r: qa pōt fieri apa ex ſanguie laudabili i q̄ꝫtitate ꝛ q̄litate. Et hoc dico q̄ ad ſui initiū: qꝛ poſ̄e ē ꝙ corpe exn̄te tēpato in q̄ꝫtitate ꝛ q̄litate hūoꝝ ſi accidat pcuſſio ꝛ ex illa pcuſſiōe ibi fit apa: tn̄ ibi ſanguis eſt laudabilis in q̄ꝫtitate ꝛ qualitate. Et ideo ſanguis quo ad initiū anteq̄ꝫ colligatur in apate poteſt eſſe laudabilis in quātitate ꝛ qualitate: ſꝫ vtplurimuꝫ peccat in q̄ꝫtitate. Et iſto mō intelligit hic Aui. qḋ apoſtema fit a ſanguine laudabili ad minus ſaltem qualitate: lꝫ peccet in q̄ꝫtitate: ꝛ qḋdā fit a ſanguine illaudabili: qꝛ pōt eē anteq̄ꝫ ſanguis ſit calefactus in apate vel collectꝰ peccet in quātitate ꝛ qualitate. Si aūt intelligaꝛ apa quo ad ſui eſſe ꝛ complementū: ſic dico ꝙ omne apoſtema fit a ſanguine illaudabili. Quia cuꝫ in apate ſanguis conculcaꝛ ex illa conculcatione dato ꝙ pus in ſe eſſet bone qualitatis ſit qualitatis male. Iſto modo intelligit Auicenna in primo cum dicit: ꝙ nulluꝫ apoſtema accidit ſine malitia cum materia. ¶ Deinde cum dicit:

⁋ Et ſanguis laudabilis aut eſt groſſus aut ſubtilis: ⁊ factū qdē a ſanguīe laudabili groſſo ē flegmon ꝗ̄ accipit carnem ⁊ cutem ſimul ⁊ eſt cum pulſatione: ⁊ a ſubtili flegmon que accipit cutem ſolam ⁊ ē ſpina ⁊ non eſt cum pulſatione.

⁋ Hic ꝓſeqtur membra p̄dicte diuiſiōis: ⁊ duo facit. p̄mo proſeqtur de apāte qd̄ fit a ſanguine laudabili. 2° de apoſtemate qd̄ fit ex ſanguīe illaudabili. ſecūda ibi. (At vero factum a ſanguīe groſſo.) Dicit ergo. et ſanguis laudabilis aut eſt groſſus.

Sed ſtatim tu. d. videtur ꝙ dicat falſum: qꝛ ſanguis laudabilis non eſt groſſus neqꝫ ſubtilis: imo eſt equalis in cōplōne ⁊ ī ſuba: qꝛ ſāguis non naturalis eſt ille vel q ē groſſus vel ſubtilis ſicut apparet ꝑ Aui. p̄mo cañ. Fen p̄ma ca. de humoꝛibꝰ. ⁋ Dōm ꝙ ſanguis laudabilis pōt dupliciter exponi ſiue cōſiderari: vno mō ſtricte ⁊ ꝓpꝛie: ⁊ iſto modo ſanguis laudabilis nō eſt groſſus neqꝫ ſubtilis: ſed equalis. Alio mō pōt accipi large vt dicaꝛ ſanguis laudabilis qui non egrediꝛ a ſua naturali qualitate: ſꝫ aliquātulū egrediꝛ a ſua ſuba ⁊ groſſitudine vel ſubtilitate: Mō lꝫ apa poſſit fieri ex ſāguine laudabili p̄mo mō: ⁊ hoc quantum ad ſuuꝫ fieri ⁊ initiū apātis vt dictū fuit p̄us: tñ vtplurimū peccat in apoſtemate ſanguinis vel quo ad groſſitudinem vel quo ad ſubtilitatē maxime quantū ad eſſe ⁊ complementū apātꝭ ⁊ hoc ꝓpter tēſionē humoꝝ alioꝝ cū ipſo: vel ꝓpter alterationē que accidit ſibi: ⁊ qꝛ ita ꝯtingit vtplurimū: ideo dixit ꝙ ſanguis laudabilis aut eſt groſſus aut ſubtilis: ⁊ ītelligit de ſanguine laudabili largo mō vt dictum ē. Et factum ſcꝫ apoſtema a ſanguine eſt flegmon ſcꝫ vere ⁊ ꝓpꝛie ſcꝫ flegmon accipit carnē ⁊ cutim ſimul: hoc eſt rōne groſſitiei materie: ⁊ ideo plus profundatur materia ī flegmone cum apāte ſanguinis ꝗ̄ꝫ in apāte colerico. Et iō dicit Gal. 13: de in geni. ſani. ſed ſicut flegmon fit ī carne partem cutis amplectendo: ita heriſipilla ī cute fit ⁊ partem carnis amplectitur. Sed intelligit hic Aui. ꝙ loquiꝛ de apoſtematibꝰ que fiūt in exterioꝛibꝰ partibus coꝛpis qꝛ de interioꝛibus partibus locutus ē in 3°. Et ideo dicit Aui. ꝙ accipit carnē ⁊ cutim ſimul: hoc ē verū de apātibꝰ exterioꝛibꝰ de qbus loqtur: qꝛ in interioꝛibꝰ mēbꝛis non eſt pꝛopꝛie cutis. Et eſt cū pulſatione: qꝛ rōne caliditatis cogit artariā eleuari ⁊ euentari: rōne autē compꝛeſſiōis quā inducit in mēbꝛo rōne ꝓfunditatis hūoꝝū coartat artariam ⁊ reſiſtit ei in eleuatione: ⁊ iō rōne illiꝰ coartationis ⁊ rōne illius caliditatis vt euenteꝛ virtus mouet artariam ⁊ foꝛtiter pulſat ⁊ ſentitur pulſatio in mēbꝛo manifeſta. Et a ſubtili ſcꝫ ſanguīe ſupple fit flegmō: qꝛ accipit cutem ſolā. i. magis depelliꝛ ad ſupficiē ⁊ pꝛofundaꝛ ī carne minus ꝓpter ſubtilitatē materie: vñ non intelligas ꝙ accipiat cutē ſolā: ita ꝙ nō partē carnis: ſꝫ dꝛ accipere cutem ſolā. ſ. p̄mo: ⁊ ꝯñter amplectiꝛ partem carnis. Et eſt ſpina. i. heriſipilla. ⁊ dꝛ heriſipilla ſpina: quia ē in eo punctio ad modū punctiōis ſpine. Sed tu. d. quō fecit hic mētionē de heriſipilla cū ſit apa colerici. Dico ꝙ Aui. itelligit ꝙ illud flegmon ſit heriſipilla: qꝛ declinat ad naturaꝫ heriſipille: ſed non ſit oīno ⁊ vere heriſipilla: qꝛ talis fit a colera pura: vel ex ſanguine qui iā trāſiuit in naturā colere ꝓꝑ aduſtionē: qꝛ cū ſanguis aduriꝛ eius ſubtile ꝯuertitur in colerā ⁊ ſpiſſū in melācoliā: ſed talis flegmō dicitur heriſipilla: qꝛ aſſimulaꝛ heriſipille in accñtibꝰ: ⁊ hoc rōne ſanguinis qui ꝓpoꝛtionaꝛ colere in ſubtilitate: ⁊ ꝓpter hoc Aui. fecit mentionē hic de heriſipilla. ⁋ Prio intelligēdū ꝙ talis heriſipilla nō maligna vtplurimum fit ex tali ſanguine: ⁊ paꝝ fit ex colera pura bona: qꝛ vt fuit ſuperius dictū raro fit apoſtema ex colera pura ꝑ viaꝫ radicis: ſꝫ vtplurimū heriſipilla nō maligna fit ex ſāguine laudabili ꝓpoꝛtionato ad colerā: ⁊ iō qñ Auic. loquiꝛ de apāte colerico nō facit ibi mentionē de tali apāte. ſ. heriſipilla nō maligna: qꝛ paꝝ talis ꝯtingit ex colera pura: verum eſt ꝙ qñ fit ex ea tūc eſt vere heriſipilla: ſꝫ vtplurimum fit ex tali ſanguine: ⁊ iō fecit hic Aui. mentionem non quādo loqtur d̄ apāte colerico per cauſam dictam. Et non eſt cum pulſatione: intellige ſicut pꝛius: qꝛ materia non eſt hic ita pꝛofunda: ⁊ ideo non coartat ita artariam ſicut in pꝛedicto. ⁋ Deinde cum dicit:

⁋ At vero a ſanguine groſſo malo fiunt ſpēs exituraꝝ malaꝝ. Nā ſi eius malitia vehemēs fiat ⁊ ipſiꝰ aduſtio ꝓueniet heriſipilla ⁊ veniet cōbuſtio ⁊ cruſta: ⁊ dēterioꝛ ea eſt ignis ꝑſicꝰ: ⁊ a ſubtili malo accidet flegmon que declinat ad heriſipillam cū malitia ⁊ fraudulētia. Si aūt fuerit ſubtilioꝛ erit heriſipilla flegmonides ⁊ quando fuerit eius malitia maioꝛ erit heriſipilla habens inflationes ⁊ veſicas ⁊ combuſtionem ⁊ cruſtam.

⁋ Hic pꝛoſequitur de apoſtemate qd̄ fit a ſanguine illaudabili. Dicit ergo ⁊c. Spēs fiunt exituraꝝ malaꝝ hoc eſt rōne materie male coꝛrodentis ⁊ adurentis vt ſtatiꝫ patebit. ⁋ Ubi nota ꝙ exitura accidit duobus modis: vno modo large ꝓ omni apoſtemate: alio modo pꝛo apoſtemate calido qd̄ peruenit ad collectionē ſuaꝫ. p̄mo modo accipitur hic. Unde expone exituraꝝ malaꝝ. i. apoſtematum maloꝝ. Que differētia ſit inter apoſtema ⁊ exituraꝫ ⁊ dubelet diceꝛ infra capitulo de exituris. Nam ſi eiꝰ ſcꝫ ſanguinis groſſi mali fiat vehementioꝛ malitia pꝛoueniet heriſipilla ſupple mala: ⁊ intelligiꝛ de heriſipilla ſicut p̄us: qꝛ ex tali ſanguine groſſo malo fiet flegmon qd̄ aſſimilaꝛ heriſipille in accidentibus. ſ. in aduſtione ⁊ calefactione: licet nō aſſimuleꝛ ex parte ſubtilitatis materiei et eueniet combuſtio ⁊ cruſta. ſ. quādo mā fuerit calidioꝛ et aduſtioꝛ. Uñ ſicut ab igne fit combuſtio p̄mo: deinde relinquiꝛ eſcara vel cruſta nigra: ita cōtingit ex hoc humore ꝓꝑ malitiā eius. Et deterioꝛ ea. ſ. heriſipilla ē ignis ꝑſicus: qꝛ hoc accidit ex maioꝛi aduſtiōe ⁊ caliditate: vñ ſicͭ variaꝛ caliditas ⁊ aduſtio in hūoꝛe: ita variātur accñtia ⁊ denominatiōes. ⁊ dꝛ ignis perſicꝰ ad ſimilitudinē ignis inflāmantis ⁊ faciētis bulire: ⁊ hoc dicit ꝓpter maioꝛem malitiā ſanguinis: ⁊ intelligit de igne perſico eodē mō ſicut dcm̄ eſt de heriſipilla: qꝛ ignis perſicus ē apa colericum ſicut heriſipilla: ſed ſanguis pōt inducere accidētia igni ꝑſico ſimilia ꝓpter malitiā eiꝰ: vñ facit flegmō qd̄ aſſimilaꝛ igni ꝑſico in accñtibus. Et a ſubtili ſanguine malo accidit flegmō q declinat ad heriſipillā. i. qd̄ ſimilatur heriſipille ⁊ tēdit ad naturā heriſipille male cū malitia ⁊ fraudulētia. ſ. cōplōnis ſāguinis: qꝛ ille ſanguis ꝓꝑ aduſtionē ꝯuertiꝛ ad colerā. Et intelligiꝛ ꝙ illd̄ flegmō magis aſſimilaꝛ heriſipille ꝗ̄ꝫ p̄dictꝰ: qꝛ ſāguis ille magis tēdit ad nām colere: eo ꝙ ſīlatur ei ī ſubtilitate ſube ⁊ complexiōe. Si āt fuerit ſubtilioꝛ. ſ. ſāguis erit heriſipilla flegmonides: dicit hoc ꝓꝑ magnā ꝓpoꝛtionē quā hꝫ ſāguis ad colerā cū ſubtilitate ⁊ calitate fiet denomiatio plus ab heriſipilla ſicut a p̄dominatiōe: qꝛ tūc hēbūt plura accidētia apātis colerici ꝗ̄ꝫ ſanguinei: ⁊ iō fiet denominatio ab apoſtemate colerico: ⁊ quō fuerit eius malitia maioꝛ huius ſanguinis ſubtilis: qꝛ quaſi iā trāſiuit in viā colere vꝫ nām. Malitia maioꝛ. i. maioꝛ aduſtio erit heriſipilla hñs inflāmationē. i. veſicā ⁊ aduſtionem ⁊ cruſtā: ⁊ hoc ꝓpte

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

rea qꝛ ſanguis ē ita calidus ⁊ adurens ꝙ facit veſicam et cruſtā ſicut ignis. Et intellige que dr̃ia ē īter iſtā veſica‑tionē ⁊ cruſtā ſuperiorē: qꝛ fiūt a ſanguine groſſo malo: qꝛ ille magis declinat ad citrinitatē eo ꝙ materia iſti⁹ ma‑gis aſſimilatur colere. vt dictum ē prius: ille vero magis declinat ad nigredinem cū rubore: quia materia nō ita aſſimilatur colere. ¶Ulterius autem nota ꝙ oīa apāta que dicta ſūt: ſunt ſanguinea: qꝛ materia radicalis fuit ſā‑guis: ſꝫ in qbuſdam habeat ꝓportionē ⁊ trāſeat quaſi in naturā colere vt dictum ē. ¶Deinde cum dicit:

¶Colericū āt aut ē a colera ſubtili valde q̄ nō cōtinet̄ ī eo qđ ſit magis ītus q̄ꝫ illđ qđ appet ī cute ⁊ ē acuta ⁊ fit ex ea formi‑ca aut ābulatiua ſola: ⁊ ē ſubtilior aut ābu‑latiua corroſiua ⁊ ē mala: aut ex colā groſ‑ſiori illa ⁊ ē mīoris caliditatis ⁊ ꝯtinetur magis ītus q̄ꝫ pīma ī cute ⁊ ē q̄ſi ſit ī ea fle‑gma ⁊ fit ex ea formica miliaris ⁊ ē mino‑ris īflatiōis ⁊ tardioris reſolutionis: ⁊ ſi fuerit materia groſſior ⁊ đterior accidet formica corroſiua: ⁊ ſi ꝑtranſierit ī groſſi‑tie ſua vſq; ad ſubſtātiā ſanguinis ⁊ fue‑rit mala accidet heriſipilla mala.

¶Hic ꝓſequitur Aui. de apātibus colericis ponēdo diuiſio‑nem ipſoꝝ ſm maiorē ⁊ minorem ſubtilitatē mãe: ⁊ diui‑ditur pars hec ī duas: ⁊ pīmo facit hoc. 2° remouet qđdā dubium. 2ª ibi. (Et in omnibus illis materia ē ſubtilis.) pīma hꝫ plures particulas ſed non eſt vis.

Sed hic eſt dubitatio q̄re Aui. h̓ nō poſuit apā‑ta fieri a colā laudabili ⁊ a colā ma‑la ſicut fecit ſuperi⁹ de ſāguine. ¶Dōm ꝙ cā ē: qꝛ vtplu‑rimū: imo q̄ſi ſemꝑ apā colericū fit a colera in nālī: qꝛ co‑lera ſtatiꝫ cū abūdat ī corpe eſt īnālis eo ꝙ nō eſt hūor be‑nignus ⁊ dilect⁹ a natura: ſicut ſanguis: ⁊ iō paꝝ ē de ipo in corpe reſpcū flegmatis ⁊ ſanguinis: ⁊ iō ſāguis poteſt peccare ī q̄ꝫtitate: ⁊ tñ erit bon⁹ ī qualitate: colā aūt q̄ pec‑cat ī q̄ꝫtitate: peccat ēt ī q̄litate: ⁊ iō eſt mala: q̄re nō pōt co‑lera laudabilis abūdare in corpe: ſicut ſanguis: ⁊ iō non fit ex ea apā: ſicut ex ſanguine laudabili: qꝛ ꝑꝑ ſui horribi‑litatē ſtatiꝫ cum egredit̄ metas nãe fit illaudabilis: ſed ſan‑guis dato ꝙ egrediat̄ metas nãe pōt idē aliquātulum re‑manere laudabilis: qꝛ ē humor benignus ⁊ dilect⁹. Tex eſt aūt ꝙ q̄dā colera inālis eſt maligna: ⁊ quedā nō ma‑ligna multū: tñ ē poſſe ꝙ fieret apā ex colera laudabili et maxime cū ꝑmixtione ſāguinis: ſicut ſi accideret apā in corpe colerico ex ꝑcuſſiōe abūdāte colera nālī: ſꝫ qꝛ hoc eſt raro. ſ. ꝙ fiat ex colera nālī. iō Aui. nō fecit in apāte co‑lerico iſtā diuiſionē: quā fecit in apāte ſanguineo. Et iō dcm̄ eſt ſuperi⁹ ꝙ heriſipilla nō maligna vtplurimū ac‑cidit ex ſanguine laudabili qñ ꝓportionat̄ colere: ⁊ ideo Aui. ī apāte colerico ſolū fecit mētionē de heriſipilla ma‑la. ¶Dicē ḡ Aui. ꝙ apā colicū aut ē a colā ſubtili valde ⁊ fit ex ea. i. ex illa colā ſubtili valde. ſ. aut formica ābulatiā ⁊ ē ſubtilior. i. ē colā ſubtilior. aut. ſ. fit ex ipā colā formica ambulatiua corroſiua: ⁊ ē mala. Aut fit formica ex colera groſſiori: ⁊ h̓ eſt qñ illa ſubtilis aduritur ⁊ eſt peior: ⁊ iō vl‑cerat carneꝫ iſta. ſ. ꝑdicta. ſ. iſta colā minoris calitatis. Et hoc ē qñ colā miſcet̄ melē aut cū flegmate: vñ reddūt eā min⁹ calam ⁊ groſſiorē ⁊ ꝯtinet̄ magis intus q̄ꝫ ī prima cute: h̓ eſt rōne groſſioris mãe ꝑꝑ admixtionē flegmatis vel melē. Et ē q̄ſi in ea ſit flegma: hoc ē rōne calitatis co‑lere q̄ admiſcet̄ cū flegmate: ⁊ fit ex ea formica miliaris ad ſilitudinē miliȷ. Et ē minoris īflāmatiōis ⁊ minoris et tradioris reſolōnis: qꝛ rōne flegmatis min⁹ inflāmat̄ q̄ꝫ ꝑdicta: ſed tardi⁹ reſoluit̄. Et ſi fuerit materia groſſior et deterior. i. aduſtior accidet formica corroſiua ſeu peior. Hoc eſt dicere qñ in formica eſt mã groſſa ⁊ aduſta ita ꝙ vlcerat: tūc accidet inde mala formica corroſiua peior q̄ꝫ qñ mã eſt ſubtilis: qꝛ rōne groſſiciei mãe plus figit̄ ⁊ pl⁹ vlcerat q̄ꝫ colera pura: qꝛ plus figit̄ rōne groſſiciei mãe. ¶Ubi nota ꝙ per iſtū textū habet̄ triplex formica: qꝛ q̄‑dam ē ambulatiua pura q̄ ambulat ſolū ⁊ nō vlcerat ⁊ il‑la fit a colera ſubtili. Alia ē miliaris que fit a colera groſ‑ſa ꝓpter aduſtionē flegmatis. alia ē corroſiua ⁊ iſta pōt fie‑ri ex colera ſubtili: vt. ſ. contingat ꝙ formica ambulatiua trāſeat in corroſiuā. Et pōt fieri ex colera groſſa ſi ſit ma‑la: vt ſi cōtingat ꝙ miliaris trāſeat in corroſiuā: ⁊ iſta eſt deterior q̄ꝫ pīma: qꝛ plus vlcerat rōne maioris fixionis: ⁊ cum hoc tardioris reſolōnis. Et hoc eſt quod dicit Aui. cum dicit: Et ſi fuerit mã groſſior ⁊ deterior: ⁊ ſi ꝑtranſie‑rit. ſ. colera ī groſſicie eius ſupple ⁊ ī ſua aduſtione vſq; ad ſubam ſanguinis erit heriſipilla mala. Qꝛ vt dicit G. 14° de īgenio ſani. ſi colera ſit groſſiſſima ⁊ caliſſima cu‑tem excoriabit vſq; ad ſui īteriora: ſed ſi eſt ſubtilis: tunc nō excoriat: ⁊ iō nō eſt tunc heriſipilla ita mala. Et iō di‑cit Galie. hic ꝙ heriſipilla quedā eſt cum vulnere ⁊ que‑dam ſine vulnere. ¶Deinde cum dicit:

¶Et ī oīb⁹ illis mã ē ſubtil' q̄ꝫuis diuerſi‑ficet̄ poſt illđ: ⁊ fit ꝑꝑ ſubtilitatē ſuā ꝙ ex‑pellit eā natura ꝓpā ⁊ nō retinetur in ali‑quo niſi in cute ⁊ qđ approximat ei.

¶Hic remouet qđdā dubiū. dcm̄ ē. n. ꝙ apā colicū accidē‑pōt: aut ex colera ſubtili aut ex groſſiori. ¶Dicēt aliquis quō accidit apā ex colera groſſiori cū colā ſit hūor ſubtil' ⁊ nō groſſus: remouet illđ dubiū: ⁊ pꝫ. ¶Deide cū dicit:

¶Et qñ multiplicat̄ mã apoſtematis ca‑lidi ⁊ magnificat̄ apoſtema: tūc ē de ſū‑ma apoſtematū caumatū ⁊ mortificātiū: ⁊ de ſūma predictoꝝ ē que dr̄ barachiē: ⁊ iſte ſpēs male ⁊ que eis ſimilātur mul‑tiplicantur in anno peſtilentie.

¶Hic ponit quoſdā canones ī oīb⁹ apoſtematib⁹ calidis: ⁊ diuidit̄ iſta ps in q̄tuor ſm ꝙ q̄tuor ponit canones de apātib⁹ calidis. ſcđa ibi. (Et de apātib⁹.) tertia ibi. (Et ſci‑as.) quarta ibi. (Et ſcias ꝙ oē.) Quid dicat pīmo pꝫ. Tūc eſt de ſūma. i. hꝫ ſilitudinē apātū. Dicit ḡ ꝙ ſicut mortifi‑catur mēbrū a mã venenoſa ⁊ peſtilētiali: ita ēt mortifica‑tur mēbrū a mã multa caumatū. i. autūnaliū mortificanti‑um: ⁊ de ſūma ꝑdictoꝝ. ſ. apoſtematū mortificātiū ⁊ cor‑rūpētiū ē apā qđ dr̄ baurachiē: ⁊ ꝑ h̓ itelligit oē apā adu‑ſtiuū a ſua calitate corrūpēs mēbrū ⁊ adurēs: ⁊ tale apā pōt eē ex flegmate ſalſo aduſto: ⁊ tale apā dr̄ ꝓpē baura‑chine. ¶Ubi nota ꝙ mēbrū corrūpit̄ a triplici mã. A ca‑lida mã multa q̄ ꝑꝑ multitudinē ſuā vinci nō pōt: ⁊ h̓ tan‑git cū dicit: Et qñ multiplicat̄ mã apoſtemat' cali. Corrū‑pitur etiā a mã venenoſa: ſicut ē in antrace: ⁊ hāc tangit cum dicit: Peſtilentialiū caumatū mortificantiū. Corrū‑pit̄ etiā mēbrū a mã rōne ſue q̄litatis: vt qꝛ ſit corrodēs ⁊ adurēs. ⁊ hāc tāgit cū dicit baurachine: ⁊ iſte ſpēs male ſcꝫ apātū calidoꝝ: ⁊ q̄ eis ſimilant̄. ſ. ſicut ī corrūpēdo mē‑brū: ⁊ ſic nō ſolū corrūpit̄ mēbrū a mã calā ſꝫ a mã nimis frigida ⁊ hūida ⁊ nimis ſicca. ¶Et mltiplicat̄ ī anno pe‑ſtilētie: qꝛ tūc gñant̄ hūores corrupti q corrūpūt ꝯplexio‑nem corporis ꝓpter corruptioneꝫ aeris vlis.

¶Et de apātib⁹ calidis illa ſūt mala que nō excitant̄ vel non ꝑueniūt ad declina‑

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

tionē quaꝫ ſequunt̄ leuitas ⁊ detumitio neqꝫ ad aggregationē materiei: imo ad corruptionē mēbri: ⁊ non ſemꝑ fit a magnitudine apātis ⁊ multitudine materiei: imo fit qn̄qꝫ a malignitate materie.

¶Hic ponit aliū canonē de apātib⁹ malis. ⁊ pꝫ qđ dicit: qa qn̄ apa non reſoluit̄ neqꝫ aggregat ſaniē: tunc ſignū ē ꝙ mā vincit nām: ⁊ hoc eſt propter cauſas dictas: qn̄ ita eſt tūc mēbrū tendit ad corruptionē: qꝛ materia mala ibi retenta corrumpit complexionem membri.

¶Et ſcias ꝙ apāta parꝫ fiunt ſingularia pura: ſed plura eoꝝ ſunt compoſita.

¶Hic ponit terciū canonē: ⁊ patet: pura. i. ab humore vno puro: et plura eoꝝ ſūt cōpoſita. ſ. ex plurib⁹ humoribus. tn̄ itellige ꝙ iter illos magis abundat humor a quo dn̄o minat̄ apa ſicut a ſanguine flegmō: a colera heriſipilla.

¶Et ſcias ꝙ omne apā in exteriorib⁹ cū quo non eſt pulſatio non facit ſaniem.

¶Hic ponit 4ᵐ canonē: ⁊ patet. ¶Et huius ratio qđ hic dicit Auicē. eſt ꝙ ſanies cauſat̄ ex ebulitiōe materie incēſe ⁊ carminatione. Et ita ad generationē ſaniei de neceſſitate ſequitur pulſatio per euentationem caliditatis augmentate ibi ratiōe ebulitionis. ¶Etiam ſanies generatur de ſanguine ſicut ignis de incenſione lignoꝝ: ſicut dicit Gal. in cōmento illius afforiſmi circa generationem ſaniei. Et ideo ad generationē ſaniei de neceſſitate ſequitur pulſatio: ⁊ omne apoſtema cum non eſt pulſatio non facit ſaniem. ¶Et intellige vlterius ꝙ licꝫ omne apoſtema in quo non eſt pulſatio non facit ſaniem: non eſt itelligēdum ꝓpter hoc ꝙ omne apā in quo eſt pulſatio facit ſaniē: qꝛ pulſatio pōt eſſe ſine ſanie: ſicut in flegmone eſt pulſatio: vnde aliquando nō facit ſaniē: ſed ad hoc vt fiat ſanies bene requirit̄ pulſatio de neceſſitate: non tamen ſequitur: vbicunqꝫ pulſatio ibi ſanies: quia ſunt ibi plura ſigna vt apparebit poſtea.

¶De intrinſecis vero iā locuti fuimus.

¶Hic quia apoſtematum quedam ſunt intrinſeca: quedā extrinſeca oſtendit de quibus eſt ſermo hic: quia de itrinſecis iam locuti ſumus ſcilicet in tertio: de extrinſecis vero loquitur hic.

¶De flegmone. Cap. II.

i Am ſciuiſti flegmonē ⁊ ſigna ei⁹ ex caliditate ⁊ inflāmatione ⁊ additiōe quātitatis ⁊ tenſione ⁊ impulſione ⁊ pulſatione ſi ē ſubmerſa: vl̄ qꝛ eſt ꝓpinqua arterijs: ⁊ mēbrū in quo ē tale ē cui adueniunt nerui qbus ſentit non plus q̄ꝫ ſenſibilitas ſicut ſciuiſti diſpōnē eius. Et quāto plus fuerint arterie maiores ⁊ magis grandes erit pulſatio eius ⁊ ipſius dolor vehemētior: ⁊ eius reſolutio aut ipſius collectio velocior. Et cum flegmon eſt in membro ſenſibili ſequit̄ ipſam dolor vehemens qualī̄cūqꝫ ſit: ⁊ comitatur ipſam vt appareant vene illius mēbri parue que erant occulte.

¶In pte p̄cedēti Aui. determinauit de apātib⁹ calidis vl̄r ponēdo generalē diuiſionē apoſtematuꝫ calidoꝝ. ¶In parte iſta ꝓſequitur de eis ſpecial̄r determinādo de q̄libet ſpecie apoſtematis calidi ⁊ theorice ⁊ practice in ꝓſequendo de eis ſpecial̄r. Et primo determiat de flegmōe qđ eſt apoſtema calidū ſanguineū theorice. ſ. quātum ad ſui cauſas ⁊ quantū ad ſigna. ſecundo determinat de ipo practice ponēdo curaꝫ ipſius. ſecūda ibi. (Et oportet vt i potu tribuat̄.) ¶Circa p̄mā partē Auicē. plura facit: naꝫ p̄mo ponit ſigna flegmonis. ſecūdo diſtinguit nomē flegmonis qđ erat equocuꝫ vt appareat in qua ſignificatione intendit de ipſo. tertio oſtēdit cum qbus maxie componitur flegmō. quarto inq̄rit cauſas eius. q̄nto īquirit tempora flegmonis. ſexto ponit ſigna ſue terminationis ⁊ proceſſus. ſecūda ibi. (Et ſcias ꝙ non flegmonis.) tertia ibi. (Et parum qdem conuenit.) quarta ibi. (Et habꝫ cauſas.) quinta ibi. (Augmentum qdem.) ſexta ibi. (Et tu qdeꝫ ſcis.) ¶Dicit p̄mo iam ſciuiſti de flegmone ſupple quantum ad eius eēntiam ⁊ q̄ꝫtū ad eius cauſas hūorales ex qb⁹ hūoribus generat̄: quia generat̄ ex ſanguine: ⁊ hoc in p̄mo canone Fen 2ª ca. de egritudinib⁹ cōpoſitis: etiā hec ſciuiſti in precedēti capitulo: vbi ſatis apparuit: ⁊ ſciuiſti quodāmodo ſigna eius ex predictis locis: ⁊ etiam ſciuiſti i p̄cedēti capitulo: vt ibi ſatis apparuit. Sꝫ hic ponūtur perfecte ⁊ complete ipſius ſigna: ⁊ ideo lege: ſigna ſupple ſumunt̄ ex caliditate ⁊ iflāmatione. ¶Sꝫ tu d. iſta videntur eſſe idē: dic ne Aui. videatur ideꝫ repetere qꝛ caliditas ſumitur quantū ad tactum medici: flāmatio aūt quantum ad ſenſum egri. Vel poteſt exponi ex caliditate. ſ. loci vbi eſt apoſtema: ⁊ ex inflāmatione. ſ. totius corporis: ſcilicet propter diſtemperantiam febrilem. nam raro conuenit ꝙ ad flegmonē non ſequit̄ febris maxime ſi ſit magnus ⁊ in loco artarioſo propter ſupcalefactionem cordis ab artarijs iunctis cum membro apoſtemato. Et additione quātitatis: ideſt tumoris: quia fit ibi tumor propter multitudinē materie ⁊ groſſitieꝫ materie ipſius. Et hec differt ab heriſipilla: qꝛ materia heriſipille expanditur i ſuperficie propter ſubtilitatem ipſius: ſꝫ materia flegmonis plus colligitur in membro ⁊ inducit maiorem tumorem et extēſionem: hoc eſt ꝓpter retentionem ⁊ groſſitiem materie: vnde eſt ibi tenſio cum qdam duricie: ⁊ hec etiam differt ab heriſipilla. Et impulſione ⁊ pulſatione. impulſionē tangit quantū ad tactum: quia ipellit tangentē: quia non cedit tactui ꝓpter repletioneꝫ ⁊ extenſionem que eſt ibi. pulſatione aūt intellige quantum ad artarias: qꝛ pulſant ꝓpter neceſſitatē euentatiōis ⁊ coartationis materie: vt dictū fuit ſupra. Et maxime eſt ibi pulſatio cum eſt ꝓpinqua artarijs. Et eſt in membro cui aduenīūt nerui qbus ⁊c̄. hoc eſt in membro neruoſo ⁊ artarioſo: quia quanto membrū eſt magis neruoſum ⁊ artarioſum tanto eſt maior dolor ratione neruoꝝ: ⁊ maior calefactio ratione artariaꝝ: ⁊ ideo maior fit pulſatio: tum rōne caliditatis: vt euentetur: tum ratione materie nociue que facit dolorem vt expellatur: hoc ē quod ſubdit. Et non plus q̄ꝫ ſenſibilitas. ſ. eſt pulſatio: quaſi velit dicere ꝙ pulſatio ⁊ dolor ſunt ſm̄ ſenſibilitatem mēbri: ideſt in mēbro magis neruoſo ⁊ artarioſo eſt maior pulſatio q̄ꝫ in alio: ratione loci: ſicut ſciuiſti de diſpoſitione eius ſcilicet in libro primo de cauſis cuiuſcunqꝫ doloris. Et quanto plus fuerint arterie maiores: erit pulſatio ei⁹ ⁊ ipſi⁹ dolor vehementior: quia propter magnitudineꝫ artariarum eſt ibi multitudo ſpirituum qui cito ⁊ valde inflāmāt̄ propter calidum apoſtema: ⁊ ideo maior fit ibi pulſatio ꝓpter maiorē calefactionē: ⁊ dolor etiā eſt vehemētior rōne maioris nocumenti qđ inducit̄ ibi: ſil̄r reſolutio ipſius ⁊ collectio ipſi⁹ fit ibi velocior rōne maioris caliditatis: quia quanto materia eſt magis cal'a tanto mouetur citius ad reſolutionē vel ad collectionē: ſed fortiora accidētia iducit q̄ꝫ qn̄ eſt minus cal'a. ¶Et cum in mēbro ſenſibili fuerit flegmō q̄litercūqꝫ ſit. i. ſiue ſit magnū

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

apa ſiue paruũ:⁊ hoc rõne ſenſibilitatis:q2 dolor contingit ex ſenſibilitate rei nociue: vñ dicetur ꝙ dolor eſt malus ſenſus:q2 eſt ſenſatio rei nociue:⁊ iõ qᷓto apa ē in mēbro magis ſenſibili tanto ē ibi maior dolor:q2 magis ſentitur:imo multotiens contingit:qnia pauca materia maiorem infert dolorem ꝗ̃ multa:hoc eſt rõne ſenſibilitatis mēbri vel loci. Et comitatur ipſam ſcʒ flegmonē vt appareant vene illi⁹ mēbri parue que erant occulte hoc eſt ꝓpter repletionē illius partis ⁊ extēſionem:q2 mã in ipſo ꝓfundaṫ ⁊ replet venas rõne multitudinis ⁊ rõne groſſiciei materie:⁊ in hoc ⁊ in ꝑdictis differt flegmon ab heriſipila:q2 in heriſipila eſt minor pulſatio ꝗ̃ in flegmone q2 mã ipſius minus replet venas ⁊ minus coartat lʒ ſit plus calida:⁊ ꝑpter hoc in flegmone eſt maior dolor rõne maioris extenſionis: que eſt ibi:ſed in heriſipilla ē maior punctio rõne acutioris materie.

Sed circa iſtam partē dubitaṫ: videtur ꝙ Aui ſit ſupfluus in ponendo illa ſigna:q2 cũ hic loquaṫ de apatibus exterioꝛib⁹:vt dictũ eſt ſupra in ꝑcedenti caplo:⁊ cũ apata extrinſeca ꝑ ſe pateãt ſenſui:vt dicit Aui.in ꝑma Fen 2° cap.de ſignis apoſtematũ:videṫ ꝙ nõ fuerint neceſſaria ſigna iſta ponere. Dico ꝙ Aui.nõ fuit ſupfluus in ponẽdo iſta ſigna: imo fuit neceſſariũ ipſa ponere. ¶ Et tu.d. ꝙ Auic. dicit ꝙ apata extrinſeca patẽt ꝑ ſe ſenſui. ¶ Dicendũ ꝙ verũ eſt ꝙ apata exterioꝛa patẽt ꝑ ſe ſenſui:inqᷓtum ſunt apoſtemata:⁊ ſic non ſũt neceſſaria alia ſigna niſi ſenſus. Sʒ vtrum tale apa ſit ex ſanguine vel ex colera hoc non ptʒ ſenſui per ſe:imo diſcernitur per ꝓpria ſigna:⁊ hoc ē qḋ hic dicit Aui.q2 docet diſtinguere flegmõem ab heriſipilla ꝑ ꝓpria ſigna:vñ pʒ ſenſui ꝙ flegmon ſit apa:ſed ꝙ ſit flegmon non patet ſenſui:q2 apoſtema eſt flegmon vl̃ heriſipilla:inquantum dependet ex tali cauſa quam opʒ cognoſcere per ꝓpria ſigna. Et cum dicit Auerro. vnũ pulchrum verbum in ſua medicina: Egritudines iterioꝛes indigent ſignis ſignificantib⁹ ſeipſas ⁊ ſuas cauſas: egritudines vero exterioꝛes non indigent ſignis ſignificantibus ſeipſas:ſed ſuas cauſas.

¶ Et ſcias ꝙ nomen flegmonis in ligua grecorũ eſt abſolutũ ſup omne qḋ eſt inflãmatum:deinde diciṫ de omni apate calõ:poſtea dicitur de eo qḋ eſt ex apate calido cum proprietate predicta ⁊ nõ caret inflãmatione propter coartationem ſanguinis ⁊ opilationem meatuum.

¶ Hic diſtinguit nomē flegmonis qḋ erat equocũ vt appareat ꝙ nõ loqtur de ipſo in omni ſua ſignificatione:dicit ergo ⁊c. Et non caret inflãmatione. Hic oſtēdit ꝙ maxime apati ſanguineo cõpetit hoc nomē flegmon:q2 flegmon dr̃ quaſi flãma.modo maxime apparet in flegmone flãma ꝑpter cõplexionem ſanguinis ⁊ coartationem meatuũ. Unde in flegmone eſt iflãmatio rõne materie calide:lʒ quãtũ eſt ex hoc ſit maior inflãmatio in heriſipilla:eſt etiã ibi iflãmatio rõne cõplexionis ⁊ coartatõis ſanguinis:⁊ pp hoc eſt maior pulſatio in flegmone ꝗ̃ in heriſipilla:q2 ſanguis coartaṫ in artaria plus:vnde non poteſt ita euentari:ſicut in heriſipilla:⁊ iõ augetur ⁊ fortificatur pulſatio:⁊ ideo id nomen flegmon competit apoſtemati ſanguineo.

¶ Et parũ qdē cõtingit vt flegmõ ſit ſimplex ſed ſm plurimũ ei aſſociaṫ heriſipilla:aut duricies aut neruoſitas.

¶ Hic oñdit cum qbus maxime cõponiṫ ⁊ aſſociaṫ:⁊ dicit ꝙ raro cõtingit ꝙ flegmon ſit ſimplex:ſed ſm plurimũ aſſociaṫ ei heriſipilla:hoc eſt ꝙ cũ ſanguine miſceṫ colera:vel eſt ibi aliqua pars ſubtilis que ꝓportionaṫ ad colerã. Et duricies hec põt eſſe:vel q2 admiſceṫ hũor melicus groſſus cũ ſanguine:vñ apparet ibi duricies ad modum ſclirofis:vel quia ſint in eo humores ſãguinei groſſi:vt q2 ſit ſanguis groſſus in ſe:vñ apparet ibi duricies ad modũ ſclirofis:vel põt ibi duricies apparere ex repletione ⁊ extēſione:que ſit in parte rõne multitudinis materie coartate in loco. Aut furioſitas.i.ignis pſicus hoc ē qñ cum ſanguine admiſcenṫ ibi aliq humores ſubtiles adurētes:vñ flegmon tunc ꝓportionaṫ ad ignem perſicum veſicantē:vñ q2 vtplurimũ cum ſanguine aſſociatur aliquid vnũ ꝑdictorum:ideo raro cõtingit ꝙ flegmõ ſit ſimplex:ſed vtplurimum aſſociatur ei.

¶ Et hʒ cãs de qb⁹ ſũt ancedētes corporee ex repletiõe aut malitia humoꝝ cũ debilitate mēbri recipiētis licet nõ ſit repletio neqʒ malitia humorum.

¶ Hic ingt cãs flegmonis:⁊ duo facit:ꝑmo ↄnumerat cãs quaſdã que ſunt ãntes rõne quaꝝ vtplurimũʒ fit apa. 2° ponit quaſdã cãs que ſũt ꝑmitiue. 2ª ibi. (Et de eis ſũt ꝑmitiue.) Cãs aũt ↄiũctas nõ ponit:q2 habitis cauſis ãntibus hñr ↄiũcte:q2 cauſe ãntes humorales ſunt cauſe cõiũcte qñ actu faciunt apa. Quedã ſunt ãntes corporee:dicit corpee ad drĩam cauſaꝝ ꝑmitiuaꝝ:q2 cauſe ꝑmitiue ñ dñr corporee a medicis ſm ꝙ apparet ꝑmo canone fen 2ª vbi deſcribit oẽs cãs:cauſe aũt ãntes ſũt cauſe corpales ſcʒ humorales:aut cõplonales ex qb⁹ aduenit diſpõ non ꝑmo aduentu:ſed aliquo mediante vt mediãtib⁹ cauſis cõiũctis:cauſe aũt ↄiũcte ſunt cauſe corporales ex qbus aduenIũt diſpões aduẽtu ꝑmo. ¶ Cauſe ꝑmitiue nõ ſũt corporales ex qbus ꝓuenit diſpõ:aliqñ aduentu ꝑmo et aliqñ nõ ꝑmo:⁊ itellige ꝙ nõ dñr ꝑmitiue cauſe nõ corporales q2 ſint oĩo icorporee: q2 hoc non eſt veꝝ:q2 manifeſte vr̃ ꝙ cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ cetera ſunt corpa:ſʒ dñr icorporee a medicis:q2 nõ tenẽt ſe ex parte corpis: vñ ſiue ſint totalr̃ extrinſeca a corpe nr̃o ſicut cib⁹ ⁊ potus ⁊c. ſiue ñ teneant ſe ꝑmo ex parte corpis ſed ex pte aie:ſicut accidẽtia aie que dicũtur cauſe ꝑmitiue:q2 ſe tenent ꝑmo ex pte anime. ¶ Cauſe aũt ãntes ⁊ cõiũcte dicunṫ corporales: q2 tenent ſe ex parte corporis noſtri:ſicut ſũt humorales cõplexionales ⁊ corporales. Dubitatiões aũt que cadũt circa iſtas cauſas abſolute non ſpectant ad iſtum locum: ſed ad ꝑmũ librũ ex repletiõe. Repletio.n.corporis ē cã ãñs apoſtematis ſm ꝙ põt apparere ex dictis:aut malitia humoꝝ cũ debilitate membri recipiētis ſupple ⁊ fortitudine mẽbri expellentis. Humor aũt expelliṫ a membris:aut q2 multus:aut q2 malus a membris foꝛtibus ad mẽbra debilia:⁊ ibi figiṫ ꝑpter debilitatē mẽbri non potentis expellere:⁊ fit apoſtema. Et addit Aui. ⁊ dicit dato ꝙ non ſit repletio neqʒ humoꝝ malitia in corpore i debilitas mēbri põt eſſe cauſa apoſtematis.

Sed tu.d. quomodo põt hoc eſſe ſi ibi non ſit repletio humoꝝ neqʒ malitia cũ cãe materiales apoſtematis ſint quatuor humores aquoſitas vētoſitas:nõ igiṫ videtur poſſe fieri a ꝑma niſi ſupfluat aliquis humor. Nos poſſumus dicere duob⁹ modis: vno qñ dicit Aui.licet nõ ſit in corpore repletio neqʒ malitia humoꝝ:ꝙ Aui.itelligit nõ ꝙ non ſit in corpore aliqua plenitudo:ſed ꝙ ſit ibi parua plenitudo. ¶ Uel põt aliṫ dici ⁊ melius ꝙ dato ꝙ non ſit aliqua repletio neqʒ malitia humorum in corpe poteſt eſſe membrum debile cã apoſtematis propter duo:ꝑmo ꝙ ſi ſit aliquod corp⁹ qḋ habeat aliquod membrum debile vel a principijs generatiõis vel ex alia egritudine et alia membra habeat fortia:tunc illud membrum debile ꝑpter ſui debilitatē non põt nutrimẽtum ſibi ꝓpriũ digerẽ ⁊ ſibi aſſimilare: nec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pōt eius ſupfluū expellere quare multiplicaꝛ ibi ſupflui/tas ex idigeſtiōe:q2 nō pōt ſupfluitates q̄ ad eū trāſmittū tur expellere:iō pn̄t eſſe cā apatis. ❡ Jtē ēt ſi aliqđ mē/brū ſit debile q̄ztucūq; corp⁹ ſit mūdū gn̄anꝛ ſupfluitates in eo rōne cibi ⁊ pot⁹:ēt expellūt mēbra alia ſupfluitates ad illud mēbrū dbile:que ſupfluitates figunꝛ in eo rōne debilitatis ipſi⁹:que ēt pn̄t eē cā apatis ſ3 ꝙ apparet i mľ tis:q h̄nt aliq̄ mēbra debilia valde nāľr vel accn̄talr̄: in q bus q̄ſi toto tp̄e figiꝛ mā ⁊ adunaꝛ ⁊ iducit tumorē in mē/bro q̄ztucūq; illud corp⁹ videaꝛ eē ianitū.i.nō repletū.Et itellige vlterius ꝙ Aui.nō ponit oēs cās an̄tes: ſ3 ponit maxīe illas ſm q̄s vtplīmū ɔtingit.❡Sed tu potes eas colligere in ſumma:q2 cauſe an̄tes q̄dā ſunt ex pte māe q̄ dā ex diſpōne membri. Ex pte māe eſt repletio ex q̄tuor humorib⁹ ⁊ aquoſitas ⁊ vētoſitas:⁊ hec ſiue ſit ibi pctm̄ ī q̄ztitate ſiue in q̄litate:ex pte diſpōnis mēbri q̄dā ſunt rō ne debilitatis ⁊ fortitudinis:q̄dā rōne ſubē:q̄dā rōne via rum:q̄dā rōne ſitus.Rōne debilitatis duob⁹ modis: ga aut debilitas eſt in mēbro nāľr rōne ſpēi:q2 debile ita cre atū eſt delitētiōe agētis vt cutis vt ſit receptiua ſupfluita/tum:vt in uit.G.i de accn̄ti ⁊ morbo.Etiā debilitas eſt in mēbro pticulari.ſ.rōne iduidui vt i vno hoīe ē dbilitas oculoꝝ:⁊ in alio epatis:⁊ i alio ſtōi. Et hec debilitas pōt eē duob⁹ modis.ſ.ex pncipijs gn̄atiōis vel ex cā tpali: ſic ex egritudine rōne ſubē mēbri ē cā an̄s:vt qn̄ mēbrū ex i tētione nāe creaꝛ rare ſubē vt facile recipiat ſupfluitates mēbroꝝ pncipaliū:ſicut eſt caro leſa i trib⁹ reflexionib⁹: rōne viaꝝ:vt qn̄ vie vn̄ expellunꝛ ſupfluitates ſunt nāľr ſtricte vel opilate:vel accn̄talr̄:tūc eni ,ppꝛie ſupfluitates mēbri vel alte aliūde ſibi miſſe nō pn̄t expelli:q̄re retinē tur ibi:⁊ ſic pn̄t facere apa.❡Rōne ſit⁹:vt q2 mēbrum ſit poſitū in inferiorib⁹:vn̄ citius currūt ad ipſū ſupfluitates ſicut ē anus ⁊c.❡Deinde cum dicit:

❡Et de eis ſunt primitiue ſicut contuſio aut iciſio aut fractura aut diſlocatio aut vlcera que multiplicanꝛ in mēbro quare declinat ad ipſū materia pp dolorē debi litatem:⁊ fortaſſe declinant ad ipſu3 ma/terie ⁊ retinentur in vijs que ſunt debili ores ſicut accidunt cum vlceribus ⁊ ſca/bie apata in locis vacuis.

❡Hic ponit cās pmitiuas flegmōis:⁊ dicit:⁊ de eis.ſ. cau ſis flegmōis ſūt pmitiue ſicut ɔtuſio ⁊c.ſ.q̄ ſit a pcuſſione q2 ɔtuſio ɔculcat hūores i loco.Jtē q2 ɔtuſio dolorē idu cit:vtus aūt regitiua toti⁹ ſentiēs nocumentū currit illuc cum poſſe ſuo ad defendēdū.ſ.cū calore ⁊ ſāguine ⁊ ſpū: poſtea ſūt cāe maioꝛ apatis:vn̄ ſi nā h̄ret pulſionē n̄ cur reret illuc cū ſpū ⁊ ſāguie:imo diuerteret poti⁹ ab illo lo co:ſ3 q2 pulſiōe caret:⁊ illa nō vtiꝛ:currit illuc vt ɔfēdat: ſ3 ex tali curſu ſeq̄tur poti⁹ nocumētū q̄ʒ iuuamētū. Aut vlcera q̄ multiplicanꝛ i mēbro: q̄re declināt ad ipſū māe pp dolorē ⁊ dbilitatē ⁊ dolorē ſupple quē iducit i mēbro ⁊ tūc pp dolorē ⁊ dbilitatē attrahiꝛ hūor ad illud mēbru3 q eſt cā apatis ⁊ maxīe flegmōis:q2 hūor q currit ad locū debilē ⁊ dolentē eſt maxime ſanguis ⁊ ſpiritus.

Sed hic eſt dubitatio:p⁹ q2 ponit debilitatē mē brū iter cās pmitiuas:i pcedēti pte ponit iter cās an̄tes.❡Jtē ēt ponit dolorē iter cās pmi tiuas:⁊ ſupius dcm̄ eſt ꝙ ē cā an̄s:cum mala cōplō ſit illđ qđ facit dolorē:vel ſolō cōtinui.❡Dđm ad pmū ꝙ debi/litas mēbri bn̄ ē in ſe cā an̄s:q2 cā corpalis:ſed rōne cau/ſe illi⁹ quā hic ponit:q2 cā ei⁹ ſunt talia vlcera ponit cām Aui.eā pmitiuā:q2 cā ei⁹ pmitiua eſt:vn̄ p⁹ Aui.ponit eā ca3 an̄tē ɔſiderādo eā ſm ſe:vel ēt p reſpectū ad ca3 ſua3 que eē cā an̄s:hic aūt dicit ca3 pmitiuā p reſpectū ad ca3

pmitiuā.Sic etiā dicas de dolore q eſt cā an̄s rōne cauſe ſue imediate ,ppe:l3 rōne cauſe pme dicit hic Aui.ipa3 eē cām pmitiuam.Quō aūt dolor eſt cā apatis apuit ſupra. Et fortaſſe declinat ad ipſu3.ſ.locū.vbi ſunt vlcera māe: ⁊ iſte retinenꝛ in vijs:que ſunt debiliores eis:ſicut accn̄t cum vlcerib⁹ ⁊ ſcabie ſint in pede:tūc attrahuntur māe:⁊ trāſeūdo p loca vacua ibi retinenꝛ:q2 ille vie ⁊ mēbra ſūt nata recipe ſupfluitates ⁊ faciunt apa in locis vicinis: ſic in iguine:⁊ ſi ſit in brachijs attrahunꝛ māe ſub aſſellis:⁊ ibi faciūt apa:qđ q̄dem eſt a cā pmitiua referēdo hoc ad cām pmo mouentē.❡Et nota hic ēt circa ptē pcedeutem ꝙ cā pmitiua nō pōt eē cauſa apatis ſine antecedēti: q.ſ. eſt humoralis:q2 bene pōt eſſe cā apatis ſine cā antecedē ti que eſt debilitas vel repletio mēbri:ſ3 nō pōt eſſe cauſa apatis ſine humore:q2 oportet de neceſſitate ꝙ cā apatis imediata ſit humor ſiue ille humor ſit laudabilis ſiue il/laudabilis:ſed cā an̄s bene pōt eſſe cā apatis ſine primi/tiua que obuiat imediate mēbro:ſicut iciſio ⁊ cōtuſio ⁊c. ſicut ſi ɔcurrāt repletio hūoralis fortitudo mēbri expel/lentis ⁊ debilitas mēbri recipiētis:que oēs ſunt cāe ante cedentes poſſunt eē cā apatis ſine omni cā pmitiua obui ante corpori pleno in generatiōe talis apatis.

Sed tu.d. Aui.i ſeq̄nti ca.diuerſificat curam fle/gmonis qn̄ ē a cauſa an̄cedēti ⁊ qn̄ eſt a cā pmitiua.Si ergo tu dicis nō pōt fieri apoſtema ſine cā an̄cedēte:tūc ergo nō diuerſificaꝛ cura.Rn̄deo ꝙ Aui cēna intelligit de cauſa an̄tecedēte que eſt humoꝝ reple tio in corpe ſiue bonoꝝ ſiue maloꝝ:vel de cā an̄cedēte q̄ eſt cā cōplexiōalis que eſt in mēbro rōne cutis attrahun tur humores ad locū ⁊ faciunt apa:⁊ ſine iſta bn̄ pōt fie/ri apa:q2 pōt fieri a cā pmitiua que facit apoſtema nō ſo/lum p attractionē humoꝝ:ſed q2 cōculcāt humorem exi/ſtentē in loco ſine mēbro.Sed eſt itelligēdū ꝙ cā hmōi eſt hūor ſiue ſit ſupfluus ſiue non:⁊ ſine iſta nō pōt fieri ⁊ penes iſtā cām Aui.non diuerſificat curā inferius:ſed pe nes illā que eſt ex repletione corpis:q2 aliter curaꝛ quā/do apoſtema eſt ex cauſa antecedēti:⁊ aliter quādo eſt ex cauſa pmitiua.❡Jterum etiam alr̄ curaꝛ qn̄ pmitiua ob uiat corpi mūdo:⁊ aliter quādo corpi repleto: in quo eſt cauſa antecedens que eſt repletio:ſicut apparebit infra. ❡Jtē caderent alie dubitationes:ſed non ſpectant ad hunc locum.❡Deinde cum dicit.

❡Et augmētū q̄dem eius declaraꝛ ad/ditione magnitudinis ⁊ itēſiōis:⁊ ſtatus ipſius per finē eius:⁊ illic aggregaꝛ ma teria ſi d3 aggregari: ⁊ declinatio icipit tendere ad lenitatem ⁊ debilitatem.

❡Hic diſtinguit ⁊ declarat tēpora flegmonis:ſecundo cir ca hoc oſtendit ꝙ flegmon eſt malū:ſecunda ibi.(Et ma la eſt.)Quid.d.primo patet.

Queritur quare Aui.non declarat hic pn/cipium flegmōis: Dico ꝙ hic nō fecit mentionē de ipſo.quia pncipiū in apatib⁹: et in flegmone ſm iſtū modū eſt manifeſtū d ſe:q2 tūc ē pn/cipium qn̄ incipit tumor.❡Ulterius eſt notandū ꝙ di/ſtinguunꝛ tpa in flegmone in quolibet apoſtemate tripli citer:vno modo ex parte eētie apoſtematis.ſ.a parte tu moris ⁊ quantitatis:⁊ iſto modo diſtinguunꝛ:ſicut diſtin guit Auicē.Alio modo diſtinguuntur penes digeſtionē ⁊ indigeſtionē:⁊ tūc eſt pncipiū quādo materia eſt idige ſta:⁊ augmentū quādo apparet materia manifeſte dige/ri ſed nō cōplete:⁊ ſtatus eſt quādo perfecta eſt digeſtio: ⁊ ſm hoc illud apoſtema quod erat in ſtatu ſm pmū mo dum ē in pncipio ſm iſtū modū:poſtq̄ʒ completus eſt tu mor:tunc aggregaꝛ materia:⁊ incipit aggregari:vt dicit Aui.in lr̄a.❡Tertio modo diſtingunꝛ rōne accidētium

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

vt tūc eſt p̄ncipiū quādo ſunt leuia accidētia: in augmento quando fortiora: in ſtatu quando vltimanᷣ: in declinatiōe qñ declināt: ⁊ ſm̄ hoc illō apa quod eſt in p̄n° vel augmento ſm̄ 2ᵐ modū eſſet in ſtatu: q₂ in gñatiōe ſaniei accidūt dolores ⁊ feb. magis q̄₃ facta ſanie: vt dicit Hypo. Modo p̄ma diſtictio eſt gñalior 2ª: q₂ iſta nō cōpetit niſi apatib° q̄ aggregāt ſanié. Itē₃ eſt tertia diſtictio gñalior ſcd̄a: q₂ cōpetit plib°. ſed p̄ma diſtictio eſt magis eēn tialis q̄₃ ſcd̄a: q₂ illa accipiᷣ ab accñtib°: iſta aūt ab eē apatis: ⁊ ideo Auicē. loqᷣ hic de omni flegmone cōi: ⁊ nō ſolum de eo qd̄ facit ſanié. Et etiā p̄ma diſtinctio ē eēutialior ſcd̄a: iō Aui. ponit diſtinctioné tépo₊ flegmōis penes tumoré: ⁊ nō ponit ſcd̄am: neq₃ tertiā. ¶ Deinde cū dicit:

¶ Et mala ē q̄ nō tēdit ad declinationē₃: neq₃ aggregat ſaniē: ⁊ hmōi qdē p̄ducit ad mortē mēbri ⁊ putrefacit ipſū. Et mlᷣtotiēs qdē fit illō pp̄ magnitudinē apoſtematis ⁊ multitudinē materiei ipſi°: ⁊ multotiēs fit illud cā malignitatis materie ſi apoſtema fuerit paruum.

¶ Hic oſtēdit qd̄ flegmō ē malū: q₂ illō flegmō ē malū₃ qd̄ nō tēdit ad declinationē. i. ad reſol'onē: neq₃ aggregat ſaniē. ſ. bonā: ⁊ illō qd̄ p̄ducit ad mortē mēbris aggregat ſaniē. ſ. malā q̄ dᷣ virus ſicut ē i fiſtulis ⁊ vlcerib° malis. Reliq̄ q̄ dicit Aui. patēt: qd̄ etiā dixit in p̄cedēti capitulo.

¶ Et tu quidem ſcis illō qd̄ rarificatur: qñ pulſatio incipit ī intēſionē: ⁊ iflāmatio incipit in ſedationem.

¶ Hic ponit ſigna terminatiōis p̄ceſſus apatis: ⁊ diuiditᷣ ī duas: q₂ p̄mo facit hoc: ſcd̄o ponit quoddā ſignū₃ p̄noſticum flegmōis maligni: ſcd̄a ibi. (Et ſcias q̄ que vicinaᷣ) Prima in tres. ¶ Primo ponit ſignū reſol'onis. ¶ 2° ponit ſignū aggregatiōis. ¶ 3° ponit ſignū quō ꝯuertiᷣ ad putrefactionē ⁊ corruptionē mēbri: ſcd̄a ibi. (Et ſcias illō qd̄ aggregaᷣ.) tertia ibi. (Et ſcias q̄ putrefit.) ¶ Dicit p̄° ⁊ tu qdē ſcis illud qd̄ rarificaᷣ. i. reſoluiᷣ qñ pulſatio incipit i itēſione: hoc ē itēdit vel augeᷣ iflāmatio incipit in ſedatiōe. i. minuiᷣ. ¶ Sed iſta dicta Aui. vñr eē peruerſa. ¶ Primo q₂ raſis ponit q̄ ſignū reſol'onis eſt qñ minoratur apa cū diminutiōe pulſatiōis ⁊ doloris. ¶ Itē₃ ēt iſta verba vñr eē cōtraria: q₂ ſi iflāmatio minuiᷣ de necētate ēt pulſatio minuiᷣ: q₂ pulſatio ē pp̄ deſideriū euētatōnis: deſideriū aūt euētatiōis ē rōne maioris caliditatis: ḡ ſi iflāmatio minuiᷣ ⁊ pulſatio: quō ergo intēdiᷣ: vt dicit Auic. ¶ Nos poſſum° vno modo exponere dictū Auic. qñ dic: Qm̄ pulſatio icipit in itēſione. ſ. q₂ ſentitur ī declinatiōe pulſatio ad modū tectigatiōis vel aggregatiōis pruriginis: q₂ qñ mā reſoluiᷣ ſubtiliaᷣ ⁊ ad nā₃ vaporis p̄portionaᷣ: ḡ qdē₃ vapor eſt cā tectigationis ⁊ pruritus: vt dicit Gal. 5°. de accidēti ⁊ morbo: ſic ḡ tūc iſto modo nō intelligit Aui. per pulſationē: pulſationē arteria₊ que fit rōne caliditatis: ſed itelligit per pulſationē tectigationē pruriginis: ⁊ iſta talis pulſatio itendiᷣ qñ materia rarificaᷣ: vt dictū eſt. ¶ Vel poſſumus dicere alio modo ⁊ melius q̄ in pulſatione arteriarum ſunt duo motus. Nam pulſus eſt cōpoſitus ex duob° motib°: vnus mot° eſt dyaſtoles q eſt ad refrigerationē inflāmationis: ⁊ iſte motus fit ad dilatādū artarias. Alter motus ē hic qui dᷣ ſiſtoles qui eſt ad expulſionē: ⁊ iſte motus fit ad conſtringendū artarias: modo in p̄ncipio apoſtematis: ⁊ in augmento ⁊ ſtatu q₂ iſtis tp̄ib° eſt magna caliditas augeᷣ pulſus rōne dyaſtolis: quia dyaſtoles ē ad refrigerandū. In fine autem apoſtematis minuiᷣ iflāmatio ⁊ reſoluiᷣ ⁊ expelliᷣ aliqd materie: ⁊ ideo minuiᷣ pulſus rōne dyaſtolis: q₂ nō indiget tūc tāta euētatiōe: ſ₃ augeᷣ rōne ſiſtolis que eſt ad expellendū ſup̄fluitates: q₂ tūc reſoluiᷣ mā flegmonis: ſic ḡ tūc Aui. itelligit q̄ augeᷣ pulſatio. i. pulſus rōne mot° i ſiſtole: ſ₃ diminuiᷣ rōne mot° dyaſtolis: ⁊ iſto mō itelligit Raſis ⁊ alij auctores q̄ diminutio pulſatiōis ē ſignū d̄clinatiōis: ⁊ p̄ h̄ p₃ ſol'o ad rōnes: q₂ d₃ exponi: qm̄ pulſatio. i. expulſio mãe icipit in itēſione. i. augetur: ⁊ ē ſil'is iſte textus cuidā quē ponit Aui. in. 3°. ca. de ſignis vlcerum oculorum: ⁊ ē iſte. Et qñ ſanies inueniᷣ in eo qd̄ ſupponitur alba ſignificat dolorē debilē ⁊ pulſationē fortē: intelligit enim pulſationē fortē. i. expulſionē fortē: q₂ qñ ſanies eſt gñata dolor ē debilis ⁊ expulſio materie fortis.

¶ Et ſcias illud quod aggregatur p̄ additionem pulſationis ⁊ caliditatis: ⁊ fixionem vtriuſq₃.

¶ Hic Aui. oñdit ſigna apoſtematis qñ tēdūt ad ſanie₃ et p₃ qd̄ dicit: q₂ i gñatiōe ſaniei accidūt dolores fortes ⁊ febres magis q̄₃ facta ſanie. ¶ Quare aūt in gñatiōe ſaniei augeᷣ pulſatio pōt apparere ex dictis in p̄cedēti ca°: ⁊ videre q̄ nō ſolū pulſatio ē ſignū p̄fecte ſaniei: vt dictū ē: ſ₃ bene op₃ q̄ ſit ibi pulſatio vt dictū ē: ſed ſigna eius p̄fecta ſūt: q₂ tumor apatis eſt in eo augmētat°: qd̄ ē poſſibile: ⁊ nō diminutus p̄ ifrigidātia: vt dicit. Raſis: nec p̄ reſolutiua tumor nec dolor ⁊ pulſatio: imo figiᷣ pulſatio ⁊ dolor ſedaᷣ dolor ⁊ pulſatio: ⁊ lenitur locus: vt dicit Raſis. i. mollificaᷣ ⁊ albeſcit: hec. n. ſūt ſigna perfecte ſaniei.

¶ Et ſcis illud quod putrefit pp̄ digeſtionis difficultatem ⁊ tenebroſitatem ⁊ vehementiam tenſionis.

¶ Hic ponit ſigna apatis tēdētis ad putrefactionē ⁊ corruptionē mēbri: ⁊ diuidiᷣ i duas: nā p̄° facit h̄. 2°. oñdit q̄re mēbrū putrefit ⁊ corrūpiᷣ. 2ª ibi. (Et ſcias q̄ dū ñ ſubmergit.) p₃ qd̄ dicit. ¶ Prio p̄ difficultate₃ digōnis: q₂ qñ mā difficulᷣ digeriᷣ: tūc ē ſignū q̄ mā vicit nām poti° q̄₃ ecōuerſo: nā āt vinciᷣ a mā: aut q₂ ē multa: aut q₂ mala vt dictū fuit ſupra. Et tenebroſitatē. ſ. loci: q₂ tenebroſitas loci ſequiᷣ corruptionē ⁊ mortificationē mēbri. Et vehementia tēſionis: q₂ qñ ē ibi vehemēs tēſio: tūc ē ſignū q̄ mā ñ digeriᷣ: ⁊ p̄ ꝯñs ē ſignū corruptiōis mēbri: q₂ qñ mā digeritur tūc ē ſignū q̄ locus liniᷣ vt dictum eſt.

Sed circa iſtas p̄tes ē dubitatio: q₂ Aui. vᷣ eē diminutus ⁊ ſup̄fluus. Nā Auic. hic ſolum tres terminatiōes apatis ponit. ſ. q₂ aut reſoluiᷣ aut maturaᷣ: aut p̄ducit ad mortē mēbri. ¶ Vᷣ p̄mo eē diminutus: q₂ ipſe p̄mo canone fen ſcd̄a dicit: q̄ apoſtema calidū: aut reſoluiᷣ aut maturaᷣ aut lapidaᷣ. Et hoc ēt pōit Raſis. vᷣ ḡ p̄mo q̄ ſit diminutus: q₂ nō ponit q̄ cōuertatur ad duriciē: hāc aūt determinationē nō tangit: q̄re ⁊c̄. Itē₃ videᷣ eſſe ſup̄fluus q₂ ibi non ponit hanc terminationē ad mortē mēbri: ſimilᷣ nec Raſis. hic aūt ponit: q̄re ⁊c̄. ¶ Queriᷣ ergo que ſit cā hui° diuerſitatis. Poſſumus dicere q̄ Aui. nō fuit diminutus: eo q̄ hoc qd̄ conuertiᷣ ad duriciē cōp̄rehēdit Aui. ſub reſolutione: q₂ aut reſoluiᷣ apoſtema totaliter: cuius ſignum eſt vt dicit Raſis q̄ minoratur apoſtema cū diminutiōe doloris ⁊ pulſationis: aut reſoluitur ſubtile ⁊ induraᷣ groſſum: ⁊ ſic cōuertitur ad duriciem: cuius ſignum eſt: vt dicit Raſis: q̄ minoraᷣ dolor ⁊ miorātur magnitudo apoſtematis ⁊ additur eius duricies. ¶ Nec etiā fuit ſup̄fluus: quia Auic. in p̄mo: ⁊ Raſis non poſuerūt q̄ apoſtema cōuertaᷣ ad corruptionē membri: ⁊ hoc ideo: quia raro cōtingit hoc ſc₃ q̄ materia totaliter vincat naturam. ¶ Unde Auicē. in p̄mo ⁊ Raſis loquebaᷣ de fine apatis facto a nā ſalte₃ aliquo modo. hic v̄o loquitur de omni fine apatis. ⁊ ideo Auicē. ponit illu₃ finē quē nō ponit in p̄ncipio nec Raſis. ¶ Unde nota q̄ materia apatis: aut vincit nām ⁊ tūc

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mēbrum cōuertitur ad mortē ⁊ putrefactionem: aut vin‑
citur a natura: ⁊ hoc dupliciter. ſ. cōplete: ⁊ tūc mā̈ reſol‑
uit̄ total'r: aut incōplete: ⁊ tunc ꝓcedit via reſolutionis: ⁊
tunc reſoluit̄ ſubtile ⁊ groſſ'ū induratur: aut ꝓcedit via
digōnis: ⁊ tunc cōuertitur ad ſaniem.

¶ Et ſcias ꝙ dū non ſubmerſit naturam materia non peruenit ex ea apoſtema: ⁊ reſpirat per ignem eius quod apparet exterius.

¶ Hic Aui. reddit cām quare apā ꝯuertit̄ ad mortez ⁊ cor‑
ruptionē mēbri. Et dicit. ¶ Et ſcias ꝙ dū nō ſubmergit. i.
dum non vincit nā̈ mā̈m. ſ. apatis non ꝑuenit ex ea. ſ. mā̈
apā. i. collectio ſaniei: ſupple nec reſpirat. i. nec ēt reſolui
tur per poros: ⁊ ꝑ ignē eiꝰ qđ appet exteriꝰ. i. ꝑ opationē
medicine cal'e que apponit̄ exteriꝰ. vñ lege ꝑ ignē. i. ꝑ ca
lorem eius. i. medicine que apponit̄ exteriꝰ: ſꝫ ſupple ta‑
lis mā̈ ꝓducit ad mortē mēbri ⁊ putrefactionem: q2 ſi mā̈
nō reſoluit̄: nec ꝓducit ſaniē: ꝯuertit̄ ad putrefactionem.
¶ Et notādū ꝙ hic īuenit̄ duplex l'ra: vna que dicit natu
ra mā̈m: ⁊ tūc exponit̄ ſicut dictuꝫ eſt. ſ. ꝙ oñdit cām q̄re
apā ꝯuertit̄ ad putrefactionē: q2 dū nā̈ nō vincit mā̈ꝫ: ſed
potius mā̈ nā̈ꝫ nō fit inde ſanies nec reſoluit̄: ſꝫ putreſit
⁊ corrūpit̄ mēbrū. Alia l'ra īuenit̄ que dicit nā̈ꝫ mā̈: ⁊ tūc
talis erit ītellectꝰ: Et ſcias ꝙ mā̈. i. ꝙ mā̈ vincat naturam
aliq̄ mō ⁊ nō total'r mā̈ a nā̈: ⁊ tūc nō facit īde apā. i. colle‑
ctio ſaniei: quare ī terminatiōe apatis ad ſaniez aliq̄ mō
vincit̄ nā̈ a mā̈ total'r. Et pro ſed: ſed talis materia reſpi‑
rat. i. reſoluit̄ ꝑ ignē. Et ſic exponēdo Aui. reddit cām re
ſolutiōis apatis: q2 qñ mā̈ non vincit nā̈m aliq̄ mō: ſꝫ to‑
tal'r vincit̄ mā̈: tūc nō facit ſaniē: ſed reſoluit̄. Credo ꝑmā
l'raꝫ eē meliorē. ¶ Ulteriꝰ notādū ꝙ hoc qđ dicit ꝑ igneꝫ
eius qđ appet exteriꝰ pōt referri ad opationē medicine:
vt q2 mā̈ reſoluat̄ calore medicine quē calorē vocat ignē.
¶ Uel pōt exponi ſic ꝙ referat̄ ſolū ad cōpationē na‑
ture ſic exponēdo: reſpirat. i. reſoluit̄ per poros exterio
res ad modū ignis: q2 cuꝫ materia qñ reſoluit̄: ſubtile ele
uatur in vaporē ⁊ cōuertitur in ignem.

¶ Et ſcias ꝙ qñ vicinant̄ puſtule deme‑ nuliati indicāt demenul malignū.

¶ Hic vt dcm̄ ē Aui. ponit quoddā ſignū apatis maligni
ſcꝫ ꝓnoſticū flegmōis maligni ⁊ dicit: Et ſcias ꝙ qñ vici
nant̄. ſ. multe puſtule: q2 ꝑmo oriat̄ vna ⁊ iuxta illaꝫ alia
⁊ ſic multe ī numero: idicāt. n. ⁊c. dumelati. i. ad modum
carbūculi idicāt adumul malignū. i. carbūculū veneno‑
ſum ⁊ malignuꝫ. Et ille plures puſtule ſignificant ſuper
multitudinem materie ⁊ malignitatem ipſius: ⁊ iō ſunt ſi
cut dumul magne malitie.

¶ Et opꝫ vt ī potu tribuatur habēti apā ta interiora aqua endiuie ⁊ aqua ſolatri cum medulla caſſie fiſtule.

¶ Hic determinat de flegmone practice: ⁊ diuidit̄ in duas:
quia primo ponit quādam curam incidentem ⁊ cōmunē
in cura apoſtematum calidoꝝ interiorum: ſecūdo ꝓſeq‑
tur curā flegmonis exterioris de quo ꝑncipal'r ē hic intē
tio. 2ª ibi (Cū accidit flegmō.) ¶ Sed tu dices quō ponit
hic curā apatū īterioꝝ cal'oꝝ cū determinet diffuſe de cu
ra ipſoꝝ ī 3º lib. Dico ꝙ bene ꝓꝑe ⁊ principalis ītentio
Aui. eſt h̄ dterminare de apatibꝰ exterioribꝰ: ⁊ diffuſe de
terminat de īterioribꝰ in tertia: ⁊ qđ hic dicit de apatibꝰ
interioribus incidētaliter dicit: ⁊ ſoluꝫ dicit h̄ hic nobis
vt reducat̄ nobis in memoria determinatio de ipſis facta
in 3º vt illuc pro cura recurramus: vt ēt oñdat ꝙ illđ qđ
hic ſequit̄ ſit de cura flegmōis exterioris ⁊ nō īterioris:
⁊ ideo de eo qđ hic dicit Auicen. hic de illis nō expono.

Et ſi qs vult curā ipoꝝ complete: recurrat ad librū terti
um: vbi ſufficienter dictum eſt de ipſis.

¶ De cura phlegmonis. Cap. III.

C Um accidit flegmō a cā ꝑmitiua nō deeſt qn aut cā primitiua ⁊ eiꝰ veſtigiuꝫ inueniat mūdificationē corporis aut repletionem.

¶ In iſto capl'o Aui. ꝓſeqtur de cura flegmonis accñtis in
exterioribꝰ corpis. Et diuidit̄ in duas ſꝫ ꝙ flegmon pōt
accidere duplici cāe. ſ. ꝑmitiue ⁊ añti. Prio ḡ pōit curā ipi
us qñ ē a cā ꝑmitiua. 2º qñ accidit a cā añte. 2ª ibi. (Cum
aūt cā eſt añs.) ꝑma in duas. nā̈ flegmon accñs a cā ꝑmiti
ua ꝯſiderat̄ dupl'r. vnoº vt obuiet corpi mūdo. alioº vt ob‑
uiet corpi pletorico. Prio ḡ ponit Aui. illā diuerſitatē fle
gmōis accñtis a talibꝰ cauſis ꝑmitiuis. 2º ponit curā eiꝰ ſꝫ
iſtā diuerſitatē. 2ª ibi: (Q2 ſi obuiet.) Quid dicat pº: patet.

Sed hic eſt dubitatio. videt̄ enim ꝙ nō debeat
attendi ī cura flegmōis diuerſifica‑
tio penes cauſaꝫ primitiuam ⁊ penes cauſam anteceden‑
tem. ¶ Primo quia Almanſor ⁊ Raſis ponit curaꝫ fle‑
gmonis: ⁊ tamē non docet diuerſificare curaꝫ penes has
cās. ¶ Iterū ēt Gal'. ī tegni. ñ docet diuerſificare curā pe‑
nes iſtas cās. ¶ Itē. Gal'. ī. 13. de ige. ſāi. vbi pōit curā apa
tis ñ docet diuerſificare curā penes has cās. ¶ Preterea
Gal'. vr̄ velle 4º de igēio ſani. ꝙ a cauſis ꝑmitiuis nō ſit
bñ ſumere curatiōis igeniū. vñ iſte ſuꝰ textꝰ eſt: Dico ḡ ni
hil ꝑmitiuū ſignificationē curatiōis oſtēdere. fruſtra ḡ vr̄
ponere diuerſitatē curatiōis in flegmōe penes cām ꝑmi‑
tiuam ⁊ antecedentem.

In oppoſitū ē Alyabas ī de diſpōne regali. Et
Aui. h. ⁊ ī pº canōe fē 4ª caº đ cu‑
ra apoſtematū: q ponūt diuerſitatē in curatiōe flegmonis
penes iſtas cauſas.

Ad hec poſſumus dicere breuit̄ vnica re
ſpōſiōe ad obiecta ꝙ
cauſa primitiua non diuerſificat curā: nec ab ipā ſumitur
curatiōis igeniū pº ⁊ ꝑ ſe vt dic̄ Gal'. ꝓallegato loco: ſꝫ cā
ꝑmitiua vt ibidē dicit: facit ad cognitiōeꝫ aliqñ morbi. vt
puta qñ morbus non eſt in ꝓpatulo. ⁊ ex ꝯñti facit ad cu‑
ram. tunc nō eſt fruſtra de cauſis ꝑmitiuis ingrere in cu‑
ratiōe immo eſt vtile: ſicut apparebit in vulneribꝰ capitis
cuꝫ fractura cranei. ibi. n. qñ non apparet ad ſenſum fra‑
ctura cranei ⁊ dubitamus de ipſo: tunc inquirere de cau
ſis ꝑmitiuis eſt vtile: ſed qñ apparet fractura ad ſenſum:
tunc inquirere de cauſis ꝑmitiuis nihil ꝯfert ad curā. ⁊
ideo dicit Gal'. ī 2º capº ꝓdicto ꝙ oꝫ ſcire ꝑmitiuaꝫ: eo ꝙ
aliqñ dat adiutoriū ad cognoſcendū morbū. Sed ſi locꝰ
morbi ſit in ꝓpatulo vt poſſimꝰ ſenſual'r cognoſcere: tūc
nō eſt neceſſe cāꝫ ꝑmitiuā cognoſcere. vñ dico hic ad pro
poſitū ꝙ inquirere hic de cā ꝑmitiua eſt quoddā ſignuꝫ
diſpōis corpis: q2 cā ꝑmitia obuiare ꝑt corpi mūdo ⁊ cor
pori repleto: ſꝫ a cā añte ſit ſolū apā in corpore nō mūdo.
Unde apā fiens a cā añte neceſſario ſit in pctō hūoruꝫ in
q̄nto ⁊ q̄li. Sꝫ cauſa ꝑmitia pōt accidere corpi mūdo. Uñ
cā ꝑmitiua nō facit niſi ad diſpōnis ⁊ corpis cognitionē:
q2 al'r curamꝰ apā accñs corpi mūdo: ⁊ al'r corpi repleto.
Unde ſi poſſumus ſcire qñ corpꝰ eſt mūdū vl' imūddum
abſqꝫ ꝯſideratōe cauſe ꝑmitiue: tūc de ea ingrere foret in
utile: ſꝫ hoc aliqñ ſciri nō pōt niſi ꝑ ꝯſiderationē cauſe pri
mitiue. ⁊ iō inutile eſt de eis aliqñ ingrere: q2 apā nō pōt
euenire corpi mūdo niſi a cā ꝑmitiua. vñ ſi apā nō adue‑
nit a cā ꝑmitiua iaꝫ ſtati: ſcio ꝙ ibi peccāt hūores aliquo
modo. Et ideo Aui. ⁊ Alya. docēt ꝯſiderare cauſā primi‑
tiuā. Et ꝓpter hoc eadeꝫ eſt cura quodāmodo apatis: qđ
ſit a cā ꝑmitiua que īuenit corpꝰ repletū ⁊ eiꝰ qđ accidit
a cauſa añti ſm̄ qđ appet ꝑ Aui. pº cāone fen 2ª. caº de cu‑
ratōne apatū: q2 in vtroqꝫ debemus purgare: poſtea de‑

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bemus mām repcutere. ¶ Uerū eſt tñ ꝙ minus indiget materia repercuſſione quando eſt a cauſa primitiua cū corporis repletōe: qꝛ materia eſt ibi plus ꝯculcata: ſm ꝙ appebit poſtea: ⁊ ꝓpt̄ hoc dixi ꝙ quodāmō eadē ē cura ¶ Item etiā cā ꝑmitiua facit ad cognitionē morbi: qꝛ ſi apā eſt a cā ꝑmitiua: ſcio ꝙ mā in ipo plus ꝯculcata eſt q̄ ſi ſit a cā añti. Et iō apā qḋ ē a cā ꝑmitia: ⁊ dato ꝙ cā ꝑmitiua adueniat corꝑi repleto īdiget minori repcuſſione q̄ illud qḋ eſt a cauſa añcedēti ſm ꝙ poſtea apparebit. Sic ergo appet ꝙ cauſa ꝑmitiua ñ facit niſi ad cognitionē diſpoſitiōis corꝑis: ex ꝯſequēti facit ad curationē: ſed non per ſe. Et per hoc patet rñſio ad textū. S. qñ dicit: dico ꝙ nihilominus ꝑmitiuū. ¶ Ad alias auctēs poſſumus rñdere dupl̄r: vno modo ꝙ auctores nō poſuerūt ꝯſiderationē de cauſa ꝑmitiua: qꝛ raro ꝯtingit ꝙ apā adueniat corꝑi mūdo: ſꝫ etiā ſi accidat a cauſa ꝑmitiua vt plurimū accidit corꝑi repleto: ⁊ tūc ꝙ eadē ē cura ipſius ſiue accidat a cauſa ꝑmitiua ſiue añcedēti: ⁊ iō auctores illi nō fecerunt mentionē de cauſa ꝑmitiua. Alio modo poſſum⁹ dicere ꝙ compꝛhendit cām ꝑmitiuā ⁊ ꝯſiderationē ipſi⁹ qñ ingrit vtrum corpus ſit repletū aut nō. ¶ Auicē. aūt ⁊ Alrabas vltra hoc fecerūt mentionē de cā ꝑmitiua vt ꝑ hoc declararent̄ nobis meli⁹ diſpōnes corꝑis ⁊ apātis ſꝫ ꝙ dictum eſt: ⁊ ideo iſti ſine dubio cōpletius ꝯſiderauerunt q̄ illi. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Q: ſi obuiet mūdificatiōi nō ē neceſſariū niſi curatio apātis inquātū eſt apñia ⁊ curatio apoſtemat̄ iquātū apoſtema ē extractatio materiei extranee q̄ facit accidere apā: ⁊ illud fit per mollificatiua ⁊ reſolutiua lenia ſicut emplaſtrū de farina tritici cocta cum aqua ⁊ oleo.

¶ Hic ꝓſeqtur curam flegmonis facti a cauſa ꝑmitiua ſm ꝑdictā diuerſitatē: ⁊ diuidit̄ pars hec in duas: ꝑmo ponit curam flegmonis facti a cauſa ꝑmitiua qñ cauſa ꝑmitiua obuiat corpori mūdo. 2° pōit curā qñ accidit corꝑi repleto. 2ª ibi. (Cum aūt inuenit corꝑis repletionē.) Prima in duas: ꝑmo ponit modū curatiōis per euacuationē īſenſibilē materie apātis. 2° per euacuationē ſēſibilē. ſecūda ibi. (Et qñq: excuſat.) Dicit ergo ꝙ ſi obuiet ⁊c̄. ⁊ curatio apātis īquantū eſt apā eſt extractio mãe extranee. i. reſolutio ⁊ euacuatio mãe extranee de loco apātis. ¶ Ubi nota ꝙ euātio toti⁹ corꝑis non eſt curatio apātis inquātū eſt apā: qꝛ nō euacuat de mã que actu facit apā: vñ euacuatio totius corꝑis non directe reſpicit mām apātis: ſed ꝑ ipſā ꝓhibet̄ flux⁹ ad apā. ¶ Item etiā repcuſſio nō debet̄ apāti inquantū eſt apā: ſed debet̄ rōne materie fluentis que eſt parata facere apā vel apā factū augere: ſed cura apātis inquantū eſt apā eſt euacuatio ⁊ extractio materie de loco apātis: qꝛ ita directe reſpiciunt mām facientem apoſtema actu. Cum ergo in tali corpore mundo non ſit fluxus materie ad apoſtema cum ſit corpus mundū: ideo in tali apoſtemate nō eſt neceſſaria curatio apoſtematis niſi inquantū eſt apoſtema. ſ. extractio materiei extranee que fit per mollificatiua ⁊ reſolutiua lenia. ¶ Iuxta quod nota ꝙ reſolutiuū calidū apātis debet eſſe mollificatiuum. quia mollificatiua mitigāt dolorē ⁊ aperiunt poros ⁊ habilitant mām per totū equaliter ad reſolutionē materie. Et non debēt eſſe deſiccatiua: quia deſiccaret̄ ꝑmo ſubtile ⁊ relinqueret̄ groſſum. ¶ Iterū debet eſſe reſolutiuū lene ⁊ nō forte: qꝛ reſolutiuū forte in tali caſu nō competit tribus modis. Primo qꝛ reſolutiuū forte cū ſit velocis reſolutionis reſoluit̄ ſubtile ⁊ relinqtur groſſū ⁊ induratur. ¶ Secūdo nocet: qꝛ forte mordicat locū leſū ⁊ nō mitigat dolorem: qꝛ fortia reſolutiua ſunt multū calida: quoꝝ ē mordere: in hoc aūt caſu indigemus multū mitigatione doloris ne ꝑꝑ dolorē apoſtema augmētetur: licꝫ corp⁹ ſit mūdū. ¶ Tertio nocet rōne ſupcalefactiōis quā īducūt in mēbro: que maxime cauēda ē in apāte calō: ſic ꝙ ī tali apāte debēt poni reſolutiua lenia ⁊ mollia: ſicut emplaſtrū de farina tritici cocta cū oleo cōmuni ⁊ aqua: qꝛ illḋ emplaſtrū rōne olei reſoluit ⁊ mollificat eo ꝙ oleum eſt reſolutiuū ⁊ mollitiuū ſm ꝙ apparet ꝑ Gal. in de ſimplicib⁹ medicinis. Rōne tritici. ſ. farine q̄ aliquātulū calida eſt reſoluit: rōne aque mollificat.

¶ Et quādoqꝫ excuſat ſcarificatio laborē ⁊ ꝓꝑꝛie qñ apoſtema eſt multe mãei.

¶ Hic Aui. ponit aliū modū curādi per euacuationē materie ex loco apōſo. Nā modus euacuādi ꝑdictus fit īſenſibiliter per poros. Iſte vō modus euacuādi eſt alius: qꝛ ſenſibil̄r ſm ꝙ īnuit Gal. in tegni. caplō de cura apātum Uñ dicit: qñqꝫ excuſat ſcarificatio laborē. ſ. in reſoluēdo cū medicinis ſolū. Dicit autē laborem: qꝛ maior labor eſt euacuare mām apātis cū reſolutiōe medicinaꝝ q̄ cū ſcarificatiōe: qꝛ reſolutio cū medicinis nō fit ſtatī: ſed in longiori tpe q̄ reſolutio cū ſcarificatiōe: qꝛ ibi mã reſoluitur īſenſibiliter ꝑ poros q̄ ſunt ſtricti: ſed ī ſcarificatione ſunt vie large: vñ mã corpus egredit̄: mō omnis cura dr̄ laborioſa. ⁊ iō dicit Aui. laborē: ⁊ ꝓꝑe qñ apā eſt multe materiei: ſupple debet curari ſcarificatiōe: qꝛ cū euacuatio ꝑ reſolutionē ſit debilis: veꝝ eſt ꝙ non competit ī multa mã eo ꝙ nō reſolueret̄ niſi in valde lōgo tpe ⁊ nimis manēs in mēbro poſſet eē cā corruptiōis mēbri: ⁊ ideo tūc maxime cōpetit ſcarificatio: qꝛ cauet̄ dcm̄ periculū potēs euenire in mēbro: ⁊ ꝓꝑꝛie qñ eēt hic ſanguis ex cōtuſione ꝯtuſus ⁊ cōculcatus ne ꝑus talis ſanguis q̄ reſoluat̄ putrefiat ⁊ corruptionē in mēbro pariat ⁊ mortē. ¶ Ulteri⁹ etiam intellige ꝙ poſt ſcarificationē debes apponere emplaſtrū reſolutiuū ⁊ mollificatiuū. Uñ nō itelligit Aui. quando dicit ꝙ ſcarificatio excuſat laborē in reſoluendo abſqꝫ adiutorio adminiſtrationis medicinaꝝ reſoluentium: ſed intelligit ꝙ vltra medicinas debet fieri ſcarificatio: vt materia citius egrediatur ⁊ reſoluatur maxime in caſu vbi competit.

Sed circa iſtā partē ē dubitatio. Dic̄. n. Aui. ꝙ qñ cā ꝑmitiua obuiat mundificationi corporis non eſt neceſſaria niſi curatio apoſtematis inquantū eſt apoſtema. Sed videt̄ ꝙ quantūcūqꝫ obuiet corpori mundo: tamē oportet corpus euacuare ꝑ textū Gal. ī tertia particula de īgenio ſanitatis. dicētis. Et non ſolum in plenitudine corporis: veꝝ etiā in eo tpato exiſtētie purgatio confert ꝓpter magnitudinē morbi: nā dolor ⁊ calor ſunt cauſa attrahēdi materiā ad apoſtema lꝫ corporis ſupfluitas non abundet. ¶ Ad hoc eſt dicēdū ſine dubio ꝙ vt dicit Auicē. ꝙ ſi cauſa primitiua obuiet corpori mūdo nō eſt neceſſaria curatio apoſtematis niſi inquantū eſt apoſtema. ſ. euātio materie ⁊ ipſius eradicatio de ſuo loco apoſtemoſo: ſed iſta euacuatio materie aliquando fit per eandē partem ſicut fit per ſcarificationem ſuper locum: vel per reſolutionē cum medicinis aliquādo fit per deriuationem ad aliam partē. Modo quādo Galie. dicit. Q: non ſolū in plenitudine corporis ⁊c̄. Dicendū ꝙ intelligit de purgatione non de illa que debetur toti corpori que competit quādo corpus eſt plenum: ſed intelligit de ea purgatiōe que eſt quaſi deriuatio ad modū purgationis. vnde nō dicitur talis purgatio euacuatio. quia non eſt euacuatio de qua ſit curādū: ſed potius dr̄ deriuatio. Et ꝓpterea quādo purgam⁹ vel flebotomamus rōne egritudinis magne ⁊ non rōne toti⁹ debemus paꝝ euacuare. qꝛ nō euacuamus: tūc niſi vt deriuemus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū aūt īueneris corꝑis repletionē: tūc

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

opꝫ vt non tangas apoſtema cum mollificatiuis: qñ attrahet̃ ad ipſuꝫ ſupꝛa qḋ reſoluatur ab eo: imo opoꝛtet vt euacuetur materia per flebotomiã ⁊ foꝛtaſſe indiget ſolutione ventris: ⁊ cum feceris illud adminiſtra mollificantia.

¶Hic ponit curã flegmonis facti a cauſa ꝓmitiua quãdo cauſa pꝛimitiua obuiat coꝛpoꝛi pleno: ⁊ diuidit̃ in duas: qꝛ ꝓmo facit hoc. ſecũdo comparat apoſtema hoc ad apã dictũ in curatiõe penes cõuenientiã ⁊ dr̃ntiam. ſecunda ibi. (Et eius qḋe curatio) Dicit ergo. Cũ aũt a cauſa ꝓmitiua inuenitur coꝛpoꝛis repletio: tũc opꝫ vt nõ tãgat apoſtema cũ mollitiuis. i. nõ opꝫ te incipere a curatiõe apãtis inquãtũ eſt apã. ſ. extrahere ⁊ reſoluere mãm apãtis: eo ꝙ adueniet illud nocumẽtũ qḋ Aui. ponit dicẽs: Quoniã attraheretur ad ipſum ⁊c. imo opꝫ vt euacuet̃ materia ꝑ flebotomiã. ſ. ante adminiſtrationẽ reſolutiuoꝝ ⁊ mollitiuoꝛuꝫ. Et foꝛtaſſe indiget ſolutione ventris. ſ. vt qꝛ habeat ventrem conſtipatum vel abũdet cum ſanguine aliquis humoꝛ alioꝝ. Et cum feceris illud tunc adminiſtra mollitiua. i. reſolutiua lenia que dicta ſunt.

Sed circa iſtã partem ⁊ ꝓdictã eſt dubitatio: vtrum debeas repercutere flegmonẽ ex cauſa ꝓmitiua qñ eſt i ꝓncipio poſt coꝛpoꝛis. ſ. euacuationẽ. Et videt̃ ꝙ ſic: qꝛ Gal. in. 13ª. particula de ingen. ſani. dicit: ꝙ in apãte fiẽte duo intẽdimus vnũ eſt vt ꝓhibemus futuꝝ fieri. Aliud eſt vt factum deleamus: ſꝫ qñ apã eſt in ꝓncipio: tũc eſt fiens: qꝛ aliquid de materia eſt collectuꝫ in ſpongioſitatibus mẽbꝛi. Et aliqd eſt futurũ fieri cũ apoſtema ſit augmentans ⁊ ad ſtatũ futurũ: ꝗ tũc in tali apãte duo attendenda ſunt in ꝓncipio: vnũ eſt ꝓhibere futuꝝ fieri: aliud eſt factũ delere. Sed futuꝝ ꝓhibemus qñ materiã que eſt in fluxu repcutimꝰ: ergo tunc in ꝓncipio talis apãtis debemꝰ repercutere. ¶Preterea Aui. infra in ꝓmo capl̃o dicit: ꝙ humectatio in ꝓncipio ẽ tumoꝛoſa: ergo tunc in pꝛincipio eſt timoꝛ vti mollitiuis ¶Preterea hoc vr̃ velle Aui. in ſequẽti parte dicens ꝙ nõ indiget curatiõe cũ repcuſſione plurima in ꝓncipio: ꝑ iſtum textũ videt̃ Aui. velle ꝙ in apãte qḋ eſt a cã pꝛimitiua cõpetit repcuſſio. ¶In oppoſitũ eſt hic Aui. ⁊ Alyc in diſpõne regali. ¶Dõm ẽ ad hãc qõnem: ad cuiꝰ intellectuꝫ opꝫ itelligere ꝙ omne apã caliꝫ in ꝓncipio oꝫ repcuti niſi aliqd impediat. ¶Sed nota gr̃a huius ꝙ multe ſunt cõditiões quare in apãte calido exterioꝛi ꝓhibentur repcuſſiua in coꝛpoꝛe mũdo: qꝛ qñ coꝛpus nõ ẽ mundum nõ debent poni hic aliqua medicamina localia niſi poſt coꝛpoꝛis euacuationeꝫ. Una cõditio eſt que ſe tenet ex pte mẽbꝛi ſicut eſt in locis euacuatoꝛijs timẽdo ne materia redeat ad mẽbꝛa ꝓncipalia. Alia conditio eſt ex parte materie: ⁊ hec ẽ multiplex: qꝛ ſi mã ſit groſſa ⁊ viſcoſa ⁊ multa nõ debemꝰ repcutere ne ibi materia lapidetur. Iteꝝ ẽt ſi materia fuerit furioſa ⁊ venenoſa nõ debemus repcutere ne redeat ad interioꝛa ſicut eſt in antrace ⁊ puſtulis venenoſis ⁊ malignis. Iteꝝ ẽt ſi materia ſit cõculcata ⁊ cõtuſa nõ dꝫ repcuti: ⁊ hoc eſt ne materia conculcetur ⁊ coꝛrumpat̃: ⁊ ꝑ ꝯñs coꝛrũpat membꝛum. Iteꝫ ſi materia ſit expulſa ꝑ viã criſis ſicut eſt in febꝛibꝰ que terminantur per apãta: talis. n. materia nõ dꝫ repcuti ſicut ponunt auctoꝛes: imo debemus ipſaꝫ attrahere: ⁊ hoc eſt ꝓpter malitiã eius ne redeat ad iterioꝛa ⁊ faciat recidiuaꝫ ꝗ eſt peioꝛ ſua radice ſicut ponit Aui. in 4°. Et hec ẽ cauſa quare Aui. ⁊ Alyabas ponũt ꝙ in apãte facto a cã pꝛimitiua ponãtur reſolutiua ⁊ mollificatiua: qꝛ mã in eis ꝓpter tales cauſas ꝓmitiuas ſicut ꝓpter pcuſſionẽ ⁊ inciſionẽ: ⁊ hmõi: quare de talibus cauſis ꝓmitiuis intellexit Aui. In his. n. eſt magis cõculcata mã ꝗꝫ in apãte facto a cauſa añti: ⁊ ideo minus maluꝫ eſt reſoluere mãm in tali apãte coꝛpoꝛe exiſtẽte mũdo ꝗꝫ repercutẽ: ⁊ adhuc dato ꝙ ibi attrahatur ⁊ fluat: ꝗꝫ ꝓhibere fluxũ mãe ⁊ cõculcare ibi materiã collectam cũ repercuſſiuis: qꝛ cũ talis materia ſit ibi ꝯculcata ⁊ moꝛtificata cito mouet̃ ad putrefactionẽ mẽbꝛi: qꝛ tal̃ mã ſi tãgat̃ cũ repcuſſiuis ꝯculcatur i parte ⁊ putrefit ⁊ putrefac̃ mẽbꝝ ⁊ moꝛtificat ipſuꝫ. ⁊ tõ quãto citiꝰ reſoluet̃ tãto ẽ meliꝰ. vñ lꝫ repcuſſio ꝓhibeat fluxum materie. tamẽ ex nocumentis ꝓdictis nocumentũ ꝓualeret iuuamẽto. vt viſum eſt. Sed in apãte qḋ eſt a cã añti: puta ex repletione materie non eſt adeo conculcata ⁊ ideo non mouetur ita cito ad coꝛruptionem membꝛi. ⁊ ideo poſſumus in ea citius repcuſſiua adminiſtrare vt cõfoꝛtet̃ membꝛũ ne recipiat ⁊ ꝓhibeat fluxuꝫ materiei ad apoſtema. Iteꝝ etiã dato ꝙ in apãte facto a cauſa ꝓmitiua aliqualiter cõpeteret repercuſſio rõne confoꝛtãdi mẽbꝛum ne multũ repleat̃ vt Aui. videt̃ ponere in ſequenti parte: hoc etiã vr̃ ponere Aui. in ꝓncipio: qñ cauſa ꝓmitiua obuiat repletiõi coꝛpoꝛis ꝙ ꝓmo coꝛpus purgatur poſtea ponant̃ ſup locũ ea que repercutiunt ⁊ ſtipticant niſi in locis emunctoꝛijs: tamẽ adhuc debẽt poni minus repcuſſiua in apoſtemate facto a cauſa ꝓmitiua ꝗꝫ in apoſtemate facto a cauſa añti ⁊ paucioꝛi tꝑe propter cauſam dictam. ¶Tunc ad illud qḋ opponis tu dices ꝙ Gal. dicit ꝙ in apãte fiente duo itendimus. ſ. ꝓhibere fluxum ꝓmo: ⁊ illud fit cum repcuſſiuis ⁊ delere factũ ⁊ illud fit cũ reſolutiuis. ¶Dõm ꝙ hoc eſt veꝝ niſi aliud impediat: vt eſt dictum. Nunc aũt ex ꝓhibitione ⁊ repulſione fluxus cum repcuſſiuis ſequeret̃ maius nocumentum ꝗꝫ iuuamentũ. vt dcm̃ eſt. ¶Item etiã poſſet dicere ꝙ hic ꝓhiberemus fluxum materie: ſed nõ cuꝫ repercutiuis ſuper locũ: ſed cũ euacuatiuis ſicut qñ coꝛpus eſſet plenuꝫ vel diuertẽdo materiã cũ fricationibꝰ ⁊ ventoſationibus ⁊ euacuatiõe aliqua ad modũ deriuatiõis ſicut dcm̃ fuit pꝛius. Uel etiã poſſet dicere ꝙ nõ totaliter ꝓhibent̃ repcuſſiua: vt patebit in ſequẽti parte: ⁊ ſi ponant̃ debẽt põi minus repcuſſiua in apoſtemate facto a cã pꝛimitiua ꝗꝫ in apãte facto a cã añti vt viſum eſt. ¶Et ſi dicis: Aui. ponit ſolum in iſta parte reſolutiua ⁊ mollitiua: ⁊ Alyabas i diſpoſitiõe regali: dico ꝙ ꝓ tanto Aui. ponit hic ſolũ mollitiua: ⁊ Alyabas: qꝛ dato ꝙ ibi cõpetant repcuſſiua maxime cõpetunt in illo cuius cauſa pꝛimitiua obuiat repletioni coꝛpoꝛis ſm̃ ꝙ apparet ꝑ Aui. in pꝛimo: ſꝫ in illo vbi cauſa pꝛimitiua obuiat coꝛpoꝛi mundo ſolum competũt mollitiua: ⁊ cauſa huius apparebit in ſequenti parte: tamen Auicen. in iſta parte ponit ſolũ mollitiua: ⁊ Haly. i diſpõne regali: vt oſtẽdant ꝙ ⁊ ſi repcuſſiua cõpetãt: debent poni paꝝ ⁊ pauco tꝑe. Et pp hoc Aui. i ſequenti pte vbi loqtur magis diſtincte innuit ꝙ bene pñt apponi aliqua repcuſſiua ſꝫ ꝙ ibi apparebit. ¶Ad illḋ qḋ tu dicis: Aui. dicit ꝙ humectatio etiã in ꝓncipio eſt timoꝛoſa: dicẽdum ꝙ itellexit in illo qñ ẽ cauſa antecedẽs. ¶Ad aliud apparet reſponſio ꝑ ea que dicta ſunt: ⁊ apparebit meliꝰ legendo iſtã lr̃am. ¶Deinde cum dicit:

¶Et eius quidem curatio eſt ꝓxima curationi eius cuius cauſa pꝛimitiua inuenit mundificationem coꝛpoꝛis.

¶Hic cõparat apã factũ a cã pꝛimitiua obuiantis repletioni coꝛpis ei qḋ a cã ꝓmitiua ꝗ obuiat coꝛpoꝛi mundo penes cõuenientiã ⁊ dr̃iam in curatiõe. Et duo facit. pꝛimo cõparat illa adiuicẽ penes cõuenientiã. ſcdo penes differẽtiã. ſcda ibi. (Et differt.) Lege ſic lr̃am. Et eiꝰ qḋe. ſ. apãtis qḋ fit a cã ꝓmitiua ꝗ iuenit coꝛpꝰ repletũ curatio ẽ ꝓxima. ſ. poſt mũdificationẽ coꝛpis curatiõi eiꝰ. ſ. apãtis: cuiꝰ cã ꝓmitiua iuenit mũdificatiõem coꝛpis: ſic ergo tũc cura

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

flegmonis a cā p̄mitiua q̄ iuenit corporis mūdificationeꝫ cōuenit cū cura flegmonis a cā p̄mitiua q̄ iuenit plenitudinē. ⁊ hoc poſt mūdificationē corporis. qꝛ ſicut ibi ponimus mollificatiua ⁊ reſolutiua ſic in iſto poſt mundificationē corporis. Sic ḡ cura flegmōis a cā p̄mitiua q̄ inuenit mundificationē corpus ꝯuenit cuꝫ cura flegmonis cuꝰ cā p̄mitiua iuenit plenitudinē. ⁊ hoc poſt mūdificationē corporis. ¶ Tūc ponit dr̄iam. ⁊ pōt vno mō legi.

¶ Et differt ab ea in hoc ꝙ non indiget curatione cum repercuſſione plurima in principio ſicut indiget illa imo minꝰ illa.

¶ Scilicet curatio ap̄atis facti a cā p̄mitiua cuꝫ iuenit corpus repletū ab ea. ſ. curatōe ap̄atis cuius cā p̄mitiua iuenit corpis mundificationē ſupple ante mundificationem corpis. qꝛ in iſta q̄ inuenit corpus repletū debes icipere a mūdificatiōe totius corporis cū nō poſſumus alr̄ repcutere: eo ꝙ nō recipit corpus plenū exn̄s. ſicut vult Gal. in tegni. ſꝫ poſſumꝰ qn̄ cā p̄mitiua iuenit corpus mūdū. Et h̄ itelligit Auic. cum dicit: Et hec qdeꝫ nō idiget curatione cū repcuſſione plurima ſic idiget illa: imo minꝰ illa. Hoc eſt dicere ꝙ ſi in p̄n° ap̄atis contingētis a cā p̄mitiua obuiante repl'oni corporis nos repcutimus: minus tn̄ debemus repcutere q̃ꝫ in illo cuius cā p̄mitiua inuenit corpus mundū. Hec qdem. ſ. curatio vel cura ap̄atis nō idiget repcuſſione plurima ſicut indiget illa imo minus. ¶ Videt̄ ḡ dicere qd̄ iſta duo ap̄ata cōueniunt in curatiōe poſt p̄ncipium. ¶ Qꝛ in vtroqꝫ ꝯpetunt mollitiua reſolutiua. ſed differūt in p̄n° ante mundificationē corporis: qꝛ in ap̄ate qd̄ eſt a cauſa p̄mitiua q̄ iuenit corpus mundū poſſumus ponere repcuſſiua i p̄ncipio magis q̃ꝫ in iſto cuiꝰ cā p̄mitiua iuenit corpus repletū: eo ꝙ p̄mo oꝫ corpꝰ euacuare cū nō recipiāt plenū exn̄s corpus: ſicut dicit Gal. i tegni. ⁊ poſtea repcutere ſi ibi cōuenit repcutere.

Sed ſic exponendo eſt dubitatio p̄mo ꝙ hic videt̄ cōcedere repcuſſiua in p̄ncipio ap̄atis cuiꝰ cā p̄mitiua iuenit corpꝰ mūdū. ſupius aūt ponit ſolū mollitiua. ⁊ ēt i diſpōne regali Haly p̄cipit ſolū appōi reſolutiua mollia. ⁊ etiā Auic. i p° fen q̈rta p̄cipit ſolū mollitiua ⁊ reſolutiua appōi quado cā p̄mitiua iuenit mūdificationē corpis. ¶ 2° eſt dubitatio de hoc qd̄ dicit: imo minus illa. qꝛ videt̄ cōcedere aliqua repercuſſiua i p̄n° apoſtematis a cā p̄mitiua cuius cā iuenit corpus repletū. hoc eni nō videt̄ eē verū p Gal. i tegni. vbi dicit: ꝙ nō recipit plenū exn̄s corpꝰ imo qd̄ plus eſt auctores ꝓhibent poni repcuſſiua i apoſtemate quod eſt a cā añti niſi p̄mo corpus purget̄. ḡ multo fortius h̄ nō debēt poni repcuſſiua ante mundificationē. ¶ Dōm ꝙ iſta expō nō multū placet mihi. pōt tn̄ aliqualr̄ aliter ſuſtineri. ⁊ tūc r̄ndemus ad p̄mū quod tu dicis. qꝛ dicis tu ꝙ Aui. cōcedit h̄ repcuſſiua in apoſtemate a cā p̄mitiua q̄ iuenit mūdificationē corporis. Superius aūt poſuit ſolū mollificatiua. Et cū dico ꝙ in ap̄ate a cauſa p̄mitiua q̄ iuenit corpꝰ mundū in p̄ncipio pōt bene poni repcuſſiuū: ⁊ ſp̄aliter qn̄ eſſet magna egritudo vt ꝓhiberet̄ fluxus ad locū ne nimis augmentaret̄ ap̄a. ⁊ in illo qd̄ eſt cā p̄mitiua q̄ iuenit corpus repletū oꝫ poni repercuſſiua qn̄ corpus eſt purgatū: ſꝫ ibi cōpetūt ꝓpter predictā cām ne nimis augeat̄ ap̄a. Sꝫ Aui. ſupius ſolū poſuit mollificatiua vt nō oñderet ꝙ ⁊ ſi aliqn̄ ponant̄ repcuſſiua ſicut in dicto canone debet poni parū repercuſſiuuꝫ ⁊ pauco tēpore ꝓpter ꝯculcationē mat̄ei: vt dictū fuit ſupra vnde in p° Auic. fuit locutꝰ magis diſtincte. qꝛ ibi vult ꝙ aliqn̄ pōt pōi repercuſſiuū in p̄n° ſꝫ oꝫ poni parū repercuſſiuū ⁊ pauco tēpore. ¶ Ad aliud dubiuꝫ poſſumus dicere. Vno° ꝙ illud cōparatiuuꝫ minus tenet̄ abuſiue. qꝛ ibi nullo mō debēt poni repercuſſiua ante mundificationeꝫ corporis. Sꝫ debēt poni qn̄ corpus eſt mundificatū ſi ibi competūt. ¶ Vel ſi volumus dicere ꝙ teneat̄ ꝓprie tunc dicemꝰ ꝙ itellexit de talibus repercuſſiuis que non ſunt vere repercuſſiua ſed ſunt cōfortatiua partis apoſtemate cū leui repercuſſiua ⁊ aliquali reſol'one ſicut populeon ⁊ ſimilia. talia eni bene poſſunt poni ante mūdificatiōeꝫ in quocūqꝫ apoſtemate: qꝛ talia nō repercutiūt pure: ſꝫ quodāmō ꝯfortāt membꝝ ne recipiat nimis. Alio° pōt exponi ⁊ legi iſta littera ſicut intelligit ꝙ curatio apoſtematis a facti a cā p̄mitiua que inuenit corpus repletuꝫ differt a curatiōe apoſtematis facti a cauſa p̄mitiua que iuenit corpus mūdū nō ſolū ante purgationē corporis: vt dictū eſt in p̄ma expōne: ſed differt etiā curatio quādo mundificatū eſt corpus: ⁊ tunc lege ſic lr̄am: ⁊ differt. ſ. curatio apoſtematis facti a cā p̄mitiua que inuenit corpus repletū ſupple poſt purgationē corporis ab ea. ſ. curatōe apoſtematis facti a cā p̄mitiua que iuenit corpus mundū in hoc qꝛ ſine dubio illa flegmon q̄ eſt a cā p̄mitiua que iuenit corpus mūdū nō idiget curatione cum repcuſſiōe plurima. i. cuꝫ repercuſſiōe iſta: ſicut. i. qua idiget iſta ſupple q̄ eſt a cā p̄mitiua q̄ iuenit corpꝰ repletū: qꝛ ſm̄ Auic. in p̄mo fen q̈rta capꝰ de curatiōe apoſtematū: in apoſtemate quod eſt a cā p̄mitiua que iuenit corpus plenuꝫ: debemus p̄mo euacuare ⁊ poſtea repcutere aliqualr̄: ſꝫ nō tantū ſicut quādo apoſtema eſt a cauſa antecedēti ꝓpter cōculcationē materiei ſicut dictū fuit ſuperiꝰ. Sed quando cā p̄mitiua iuenit corpus mundu tunc debemꝰ ſtatim apponere reſolutiua mollitiua: vn̄ qn̄ poſtea dicit: imo minus illa illud minus ponitur abuſiue: qꝛ quādo cauſa p̄mitiua iuenit corpus mundū nō idiget tunc apoſtema repcuſſiōe. Sed quādo iuenit corpus plenū debet corpꝰ p̄us purgari: ⁊ poſtea repcutere. ¶ Vel ſi vellemꝰ dr̄e ꝙ ibi iſtud cōparatiuū ponatur ꝓprie: ita ꝙ itelligeret etiā quādo cauſa p̄mitiua inuenit corpus mundū pōt apoſtema equaliter repcuti: tunc dicemus ꝙ intelligit de talibus repercuſſiuis que nō ſunt ꝓprie repercuſſiua: ſꝫ ſūt quodāmodo cōfortantia partis apoſtematis ne nimis recupiat: ſicut eſt oleū roſa. ⁊ ſimilia. talia enim repcuſſiua bene poſſunt ibi poni: maxie quādo timemus ne nimis augmētet̄ apoſtema: ⁊ iſta expō credo ꝙ vadat ad itentionē Auic. eo ꝙ iſta expoſitio ē ſm̄ itētionē Aui. in p̄mo fen q̈rta. in ca° de curatiōe ap̄atuꝫ ſm̄ ꝙ ibi appet. ¶ Sꝫ ſic exponendo eſt dubiū quō tūc cōuenit curatio amboꝝ. ¶ Dōm eſt ꝙ ſic exponendo ꝓxima eſt curatio ap̄atis q̄ fit a cā p̄mitiua q̄ iuenit corpus plenū curatiōi ap̄atis qn̄ cā p̄mitiua iuenit corpꝰ mūdū: qꝛ ſic ibi ponimꝰ mollitia ⁊ reſolutiua vel lenitiua: ita etiā poſt purgatōeꝫ ponimꝰ reſolutiua vl' ponimꝰ repcuſſiua ponemꝰ paꝝ repcuſſiua ⁊ pauco tp̄e: ⁊ iō ꝓxia ē curatio illiꝰ illi. Et cā q̈re h̄ ponimus magis repcuſſiua q̃ꝫ ibi: ē ꝓpter repl'onē corpis cui obuiat cā p̄mitiua: vn̄ h̄ idigemus magis ꝓhibere fluxū q̃ꝫ ibi. ¶ Sꝫ ſi ponamꝰ repcuſſiua d̄bemꝰ paꝝ repcuſſiua apponē ⁊ paucioꝛ tp̄e q̃ꝫ qn̄ eſt ex cā añti ꝓpt ꝯculcatōeꝫ mat̄e. ⁊ ꝓpter h̄ Aui. p̄us poſuit ſolū mollitiua p° purgatiōeꝫ corpis vt iueniret ꝙ parū cōpetit etiā repcuſſiuū h̄. Et iō ꝓxima eſt curatio vtriuſqꝫ. h̄ aūt inuit et magis diſtincte loqt̄ q̃ꝫ i ap̄ate qd̄ eſt a cā p̄mitiua q̄ iuenit corpus repletū poſſumꝰ aliq̄liter repcutere poſt purgationē corporis: ⁊ in hoc differt ab illo cuiꝰ cā p̄mitiua iuenit corpꝰ mūdū: qꝛ ibi nō repcutimꝰ: ⁊ ſi repercutimus nō repcutimus ita ſicut quādo cauſa p̄mitiua inuenit corpus plenū vnde nō repcutimus repercuſſione de qua ſit curanduꝫ ſm̄ ꝙ fuit expoſitū in iſta litera: immo minus illa.

¶ Cura flegmonis a cauſa antecedente.

¶ Cū aūt cauſa eſt antecedēs nō primitiua tūc oꝫ vt incipias cuꝫ eūone ⁊ cōple ei qd̄ meret̄ ex flobotomia et ex ſolutione ventris ſi indiget ea. Et neceſſitas qdeꝫ

eius eſt: aut qm̃ corp⁹ eſt imundũ aut qm̃ egritudo eſt magna: q̃re neceſſaria ẽ euacuatio et minoratio materiei ⁊ attractio ad contrarium.

¶ Supius Auic. determinauit de cura flegmõis facte a cã pmitiua: h determiat de cura apatis facti a cã añti. ⁊ diuidit ps iſta in ptes duas: qꝛ p° ponit quõ curet flegmõ a cã añti q̃ʒtũ ad oĩa tpa ei⁹. 2° oñdit cuʒ qb⁹ medicinis curat. 2ª ibi (Medicine aũt repercuſſiue.) Prima ps diuidit in duas. p° ponit curam flegmõis a cã añti q̃ʒtuʒ ad vlia. 2° q̃ʒtũ ad localia. 2ª ibi (Et icipere cũ repcuſſiuis.) ¶ Dicit pmo. Cũ aũt cã flegmonis eſt añs tũc oʒ ⁊c̃. ⁊ cõple ei qõ meret ⁊c̃. i. euacua ſm diſpõnẽ corpis. et egritudinis. qꝛ ſi multa ſit replõ ibi: ibi cõpetit euõ. vel dato q̃ nõ ſit ibi multa replõ ⁊ egritudo ſit magna: oʒ etiã euare vt diuertant hũores ad pteʒ ꝯtrariã. ⁊ h ſcõo ifert Auic. cum dic: (Et neceſſitas qdẽ ei⁹). ſ. ex flõmia ſi abũdet i ſãguie: ⁊ ſolutione ventris ſi indiget ea: vtputa ſi cũ ſanguie abũdat aliqs hũor vl colera vl flã ⁊c̃. Et neceſſitas qdẽ ei⁹ ⁊c̃. mõ h Auicẽ. ponit neceſſitatẽ euõnis ⁊c̃. Q. neceſſitas ei⁹ ⁊c̃. id eſt euõnis eſt. qm̃ aut corp⁹ eſt imũdũ. ⁊ ſu. vel ſit imũdũ: qꝛ humores peccẽt in q̃ʒtitate. vel etiã qꝛ peccẽt in q̃litate et ſint mali: quoniam egritudo eſt magna.

¶ Et lʒ corp⁹ non ſit multaꝝ ſupfluitatũ: tñ in mẽbro quãdoqʒ aduenit quod ipʒ debilitat quare attrahunt ad ipm materie corpis licet nõ ſint materie ſupfluitatis. Et oʒ vt obſues ꝯditiões pdictas in hoc ex etate ⁊ tempore ⁊ regione ⁊ alijs.

¶ Mõ h oñdit cãʒ q̃re eſt nec̃ia euõ ſi egritudo ẽ magna. qꝛ lʒ corpus nõ ſit multaꝝ ſupfluitatũ: qm̃ tñ mẽbro aduenit aliqd qõ ipʒ debilitat. ⁊ iõ attrahunt mãe. i. humores corpis ad ipm licet nõ ſint mãe ſupfluitatis. i. licet nõ ſint hũores ſupflui in corpe. neceſſaria eſt ergo ſupple euõ ſi egritudo eſt magna: dato q̃ corpus ſit mundũ: vt diuertant hũores ad aliũ locũ. (Et oʒ vt obſerues cõdictiones pdictas) ſupple in libro pmo fen 4ª in hoc id eſt qñ euacuas ex etate ⁊c̃. ille autem cõdictiones querant in libro pmo que ibi ſunt ſufficienter poſite ⁊ determinate. ¶ Intellige nunc de flõmia h ex qua parte fiat. qꝛ Aui. de hoc nõ facit mentionẽ: eo q̃ iſtos canones poſuit in libro primo fen quarta capitulo tertio. ¶ Nota tamẽ breuiter vt dicit Halyabbas in diſpoſitione regali. ſi apoſtema ſit in ſuperiorib⁹ partibus corporis debet fieri flebotomia ex cephalica ſcilicet ex parte ꝯtraria. Et ſi ſit in his que ſub ſunt id eſt a partibus medijs corporis debet fieri de communi ſcilicet ex pte cõtraria. Et ſi ſit apoſtema in partib⁹ inferiorib⁹ debet fieri de baſilica id eſt de vena epatis. ſ. ex parte cõraria. ¶ Dico autẽ ex parte cõtraria. quia vt dicit Almanſor. ſi apa fuerit in parte dextera fiat in ſiniſtra ⁊ ecõtra. Caue tñ ne cũ hoc ſit diſtãtia p duos dyametros vt dicit Auicẽ. in pmo ſed ſolũ diſtans p vnam vt de ſiniſtro in dextrũ ⁊ de dextro i ſiniſtrũ ſm q̃ Auic. ibi ponit. Et cãm huius diuerſitatis quam ponit Alyabbas quere ab Auicẽ. capitulo de flebotomia. ¶ Propterea preſcire debem⁹ q̃ ſanguis qui plĩm de cephalica euacuatur ⁊c̃.

Sed circa iſtam partem eſt dubitatio primo de hoc qõ dicit h Aui. q̃ aliquando eſt neceſſaria euõ. ⁊ dato q̃ corpus ſit mundum illud non videtur per illud qõ dicit ſuperius. quia ſicut in apoſtemate qõ eſt a cauſa primitiua que obuiat mundificationi corporis corpori mundo non eſt neceſſaria euacuatio: ſed ſolum curatio localis. ita etiaʒ videtur hic q̃ nõ ſit neceſſaria euacuatio ſʒ ſolũ curatio localis ex q̃ corpus eſt mũdũ. ¶ Et eſt aliõ dubiũ de h qõ dicit Auic. q̃ lʒ corpus ſit munduʒ tñ aliquando aduenit mẽbro q̃ ipm debilitat: et ideo attrahunt ad ipſum materie ⁊c̃. qd eſt illud qõ aduenit membro qõ ipm debilitet: qꝛ corpore exiſtente mundo non videt q̃ poſſit aduenire mẽbro aliquid quod ipʒ poſſit debilitare niſi illõ ſit cã pmitiua: ſicut caſus ⁊ pcuſſio ⁊c̃. Nũc aũt dictũ eſt q̃ hic loquitur de apate facte a cauſa añti. g̃ videt q̃ Auic. nõ dicat veruʒ vl nõ loqtur ad ꝓpoſitũ ſed potius debuiſſet hoc dixiſſe in pte pdicta. ¶ Et in hoc etiã inducit dubitatio quomõ egritudo ſit magna in corpore mundo niſi fiat a cã pmitiua. ſed h loqtur de apoſtemate facto a cã añte: quare ⁊c̃. ¶ Eſt etiã 3ª dubitatio q̃re dicit egritudo magna. ¶ Ad pmũ poſſum⁹ dicere duob⁹ modis. Uno° q̃ Auic. nõ dic̃ ſimplr in corpore mundo. ſed dicit: ⁊ licʒ nõ ſit corp⁹ multaꝝ ſupfluitatũ. vñ ſi egritudo eſt magna ⁊ dato q̃ in corpore nõ ſint multe ſupfluitates: ſʒ ſint pauce cõpetit pmo euõ toti⁹ corporis ante curã localẽ. Alio° poſſumus dicere ſicut ſuperi⁹ diximus q̃ etiaʒ ſi egritudo eſt magna. et dato q̃ corpus ſit munduʒ cõpetit euacuatio nõ pncipl̃r rõne euõnis: ſed rõne deriuationis: vt dictũ fuit. Uñ iſta euacuatio non ſit vt euacuet ſed vt derinet. ⁊ ideo bñ dicit in littera: q̃re neceſſaria eſt euõ mãei ⁊ minoratio ſupple in q̃ʒtũ corpus eſt imundũ. ⁊ attractio ad ꝯtrariũ ſupple in q̃ʒtum corp⁹ eſt mundũ. et egritudo magna. ⁊ talis euacuatio etiã cõpetit aliquãdo in apate qõ ſit a cã pmitiua que iuenit corpus mundũ: vt dictũ fuit pus. ⁊ ideo nõ ꝯtradicit hoc ei qõ eſt ſupra. ¶ Et nota iuxta hoc q̃ ſicut dcm̃ fuit ſupra q̃ in apate qõ ſit a cauſa pmitiua que iuenit corpus mũdũ competũt minus repcuſſiua q̃ʒ in apoſtemate qõ ſit a cauſa pmitiua q̃ iuenit corpus plenuʒ: ita etiã in apate qõ ſit a cã antecedenti qñ corpus eſt mundũ vel paucarũ ſupfluitatũ competunt minus repercuſſiua q̃ʒ in apate. qõ ſit a cauſa añti qñ corp⁹ eſt plenũ: eo q̃ qñ corpus eſt mundũ vel paucaꝝ ſupfluitatũ minus currũt ſupfluitates ⁊ humores ad apoſtema. ⁊ ideo min⁹ idigemus repcutere q̃ʒ quãdo corpus eſt plenũ. ſʒ bñ debem⁹ plus repcutere dato q̃ corpus eẽt mundũ qñ ſit a cã añti q̃ʒ qñ ſit a cauſa pmitiua: qꝛ quãdo ſit a cã pmitiua materia plus cõculcatur in loco. ¶ Ad ſcõm dõm eſt q̃ Auic. nõ dicit q̃ egritudo magna nõ fiat a cauſa añti vel aduenĩat aliquid membro quod ipm debilitet a cauſa antecedenti in corpore ſimpl̃r mũdo. Sed dicit hic in corpore paucarum ſuperfluitatum: ſicut dictum fuit prius. ¶ Uel poſſumus dicere q̃ in corpore mũdo poteſt euenire aliquid alicui membro quod ipm debilitat: ⁊ tunc ex debilitate illa attrahũtur humores: ⁊ poteſt ibi fieri apoſtema magnũ. et iſta debilitas poteſt eſſe in mẽbro vel ex natura. i. ex pncipijs gñationis. poſſibile enim eſt vt aliqs habeat vnũ mẽbrũ debile ex natura: ⁊ totũ aliud corpus habeat mundũ: ſicut apparet manifeſte in multis. Et poteſt eſſe iſta debilitas accidentalr̃ in aliquo membro ſine cauſa pmitiua vt in egritudinibus male cõplõnis vel cõpoſitionis vel ſolõnis cõtinui quas paſſus fuit longo tempore membrũ. poſſibile enĩʒ eſt vt aliqs habeat aliquod membrũ debile ꝑpter egritudines que iã fuerũt ibi pus ⁊ aliud corpus habeat munduʒ. Et talis debilitas pt eſſe cauſa antecedẽs apoſtematis ſm qõ apparuit in pori caª ⁊ dato q̃ corpus ſit mundũ. ¶ Ad tertiũ eſt dõm q̃ egritudo poteſt dici magna tribus modis ſm qõ apparet p Gal. 4° de igenio ſanitatis. qꝛ aut dicit magna rõne mẽbri: vt quia ſi ſit nobiliſſimum et ſuſpectum. Aut dicitur magna ratione ſubſtantie eius. Aut dicitur magna ratione malitie eius. et hec dicta ſunt plenius a Gal. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et incipere cũ repcuſſiuis niſi in locis que conditionauimus in libro primo.

¶ In qua parte ponit curã flegmonis facte a cã antecedẽ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ti q̄ʒtuʒ ad localia: ⁊ diuidit̃ ꝑs iſta in ꝑtes duas. Primo ponit curã localẽ oñdendo qd faciẽdū ſit ĩ ꝑn° ⁊ qd ĩ augmento: ⁊ qd in ſtatu: ⁊ quid ĩ fine. ſcd̄o oñdit nocumẽta que poſſunt accidere ex repcuſſiõe: et docet ea euitare. 2ª ibi (Et qñ accidit ex refrenatiõe.) Primo oñdit quid eſt faciendū in ꝑn° apatis. 2° oñdit qd eſt faciẽdū in augmẽto: ⁊ 3° oñdit qd eſt faciendū in ſtatu. 4°. qd eſt facienduʒ in declinatione. 2ª ibi (Deinde pone in augmẽto.) 3ª ibi (Et apud finẽ ⁊ ſtatū.) 4ª ibi (Et exiccantia ſunt q̃ ſanãt in fine ⁊c̃.) ⁋ Dicit ꝑmo. Incipe. ſ. in ꝑncipio flegmonis cuʒ repcuſſiuis niſi in locis que cõdictionauimꝰ id eſt exceptuauimus in libro ꝑmo. ſ. fen 4ª. ca° de curatiõe apoſtematum: ⁊ ꝓpter hoc etiam intelligas omnes alias cõditiones que ꝓhibent in ꝑncipio repercutere in apoſtemate que cõditiones dicte fuerunt prius.

Sed hic eſt dubitatio vtrū debeamꝰ flegmonẽ repcutere in ꝑncipio ſm ꝙ ponit h Auic. ⁊ alij auctores: Et videt̃ ꝙ nullo mõ debeat repcuti: q꞉ Auic. ponit in ꝑmo: ⁊ omnes autores ꝙ qñ apoſtema eſt in membro ignobili nõ debet repcuti ne mã figat̃ in membro nobili. Nunc aūt vt dictū fuit ꝑus Auic. hic loqtur de apoſtematibꝰ exterioribus: ſed mẽbra exteriora ꝑ cõparationẽ ad interiora ſunt magis ignobilia membra: qd̉ apparet: q꞉ videmꝰ ꝙ natura potius expellit materiã apoſtematis ad exteriora q̄ʒ velit eã remanere in interioribus membris. ḡ tunc in nullo apate debemꝰ repercutere. ⁋ Preterea ſanguis q eſt egreſſus a venis in cõcauitate membroꝝ ad faciendū apa iam egreſſus eſt a ꝓpris nã ⁊ eſt corruptus: ſʒ ſi eſt corruptus nõ eſt bonū ꝙ repercutiat̃ ad venas: q꞉ tunc corrūperet aliū ſanguineʒ exñtem in venis: ḡ tūc nõ debemus repcutere in flegmone. ⁋ Dōm eſt ad hoc ꝙ oẽ apoſtema calīm in ꝑncipio a cauſa añti debet repcuti corpore purgato niſi ꝯditiones predicte impediant ſm ꝙ dictū fuit ꝑus. Et rõ huiꝰ eſt: q꞉ in apoſtemate due ſunt generales intentiones: vna eſt prohibere quod eſt futurum. ſ. ne augmentetur apoſtema: ⁊ alia eſt deſtruere ⁊ reſoluere factū. ⁊ ꝑma itentio ꝑcedit ſcd̄aʒ: eo ꝙ fieri ꝑcedit factū eſſe. nunc aūt ꝓhibere ne augmentet̃ apoſtema ſit per repcuſſiua: q꞉ repcuſſiua prohibent fluxum hu. ⁊ confortant ne membrum recipiat: ergo tunc in principio flegmonis ſunt ponenda repercuſſiua: niſi impediant conditiones predicte. ⁋ Tūc ad principium argumentum: tu dicis Auicenna in primo: ⁊ alij auctores dicunt ꝙ quãdo apoſtema eſt in membro ignobili nõ debet repcuti ⁊c̃. ⁋ Dōm ꝙ mẽbrū ignobile dicit̃ dupl'r: vno° abſolute: alio° reſpectiue. Mẽbra ignobilia abſolute ſunt euacuatoria mẽbroꝝ ꝑncipaliuʒ que ſunt ad hoc ordinata a natura ſolū vt ſint ſicut mūdificatiua membra ꝑncipalia a ſuperfluitatibꝰ ſuis: ⁊ ideo vocant̃ emunctoria: q꞉ ſunt ordinata vt in eis emungant̃ ſupfluitatetes membroꝝ ꝑncipaliū. Membra autẽ ignobilia reſpectiue dicunt̃ quecūqʒ mẽbra eſſe ignobilia reſpectu membroꝝ ꝑncipaliū ⁊ maxĩe cordis: vñ nõ dicuntur ignobilia abſolute ſicut illa: q꞉ nõ ſunt ordinata ad ꝓprias opatões neceſſarias corpi: Nõ qñ auctores dicūt ⁊ Auic. in ꝑmo ꝙ apoſtema qd̉ eſt in mẽbro ignobili nõ dʒ repcuti: itelligit d̉ mẽbro ignobili abſolute: ibi eñ nõ debent repcuti: vt dicit Auic. in ꝑmo: timẽdo ne materia figatur in membro nobili: imo aliqñ debemus attrahere mãm ibi cum vẽtoſis: ſicut ibi ponit Auic. ſʒ nõ itelligūt de membro ignobili reſpectiue ſic̃ ſunt membra exteriora. In talibus eñi bñ põt materia repercuti ne augmentetur apoſtema ⁊ corrumpat id membrū ⁊ opationẽ illiꝰ ordinatam a natura. ⁋ Et ſi tu dicis mẽbra interiora ſunt nobiliora ꝑ cõparationẽ ad exteriora: q꞉ videmꝰ ꝙ natura potiꝰ expellit mãm ad exteriora: q̄ʒ velit ꝙ remaneat in iterioribus: nõ ḡ dʒ repercuti ne mã figat̃ in membris iterioribus. ⁋ Dōm ꝙ ſi ſemp cuʒ repcuteret̃ materia in membris exteriobꝰ figeretur et rediret ad interiora: hoc eſſet veruʒ ꝙ nūq̄ʒ deberemus repcutere: ſed hoc nõ accidit purgato corpore: q꞉ illa materia que repcutitur cuʒ ſit pauca diſpergitur ꝑ aliud corpus: ⁊ tunc cuʒ ſit pauca quia iaʒ euacuatū eſt corpus tunc vel reducitur ad bonã mãm ſi põt: vel ãnihilatur et reſoluitur a natura: et tunc non eſt dubium de reditu materie ad ĩteriora niſi quãdo corpus eſſet plenū: vel ſi materia expellitur per viam criſis in exterioribꝰ: tunc eñi dato ꝙ corpꝰ ſit purgatū non eſt bonū repcutere ſicut dictuʒ fuit prius: vel materia expellatur ſm ſemitam expulſionis ad membra emunctoria: quando enim nõ eſt aliquid iſtorum nõ dubitamus de reditu materiei ad interiora. Et hoc eſt qd̉ dicit Auic. inferius. ⁋ Ex redditu vero materiei ad mẽbra ꝑncipalia ꝓpter repcuſſionem ſecurat a malo. ſ. vitio euacuatio niſi quando id qd̉ peruenit ex eis eſt ſm ſemitam expulſionis ⁊c̃. ⁋ Tunc ad argumentum aliud dicendū ꝙ repercuſſiua nõ ponuntur vt repercutiatur id qd̉ collectuʒ eſt in ſpongioſitate membri. ſed ponuntur vt non egrediatur id quod eſt in venis ad ſpõgioſitatem membri et multum augmentet tumorem: ⁊ maxime quando materia eſt in fluxu. Et etiam ponunt̃ vt confortent mẽbruʒ ne recipiat id quod paratum eſt fluere: ⁊ hoc eſt qd̉ dicit Gal. in tegni. ⁋ Et repellent vaſa cõfortata ſtipticis medicinis vel farmacijs. vnde ꝓpter fluxum repercutimus ſed poſtq̄ʒ iam fluxerit reſoluimus qd̉ collectum eſt: ⁊ iõ materiei collecte cõpetit reſolutio: fluenti autem repercuſſio. Tunc ſequitur illa pars:

⁋ Deinde oppone augmento cum intromiſſione mollificatiuorum et humectantium cum refrenatiuis. Et q̄ʒtum procedit in augmento procedas in additione mollificatiuorum paulatim.

⁋ In qua parte oſtendit quomodo debemus procedere in augmento: ⁊ dic̃ ꝙ in augmento apoſtematis debemꝰ miſcendo apponere mollitiua humectatiua cum repercuſſiuis. Et quando plus procedit verſus augmentum tanto plus addant̃ mollificatiua repercuſſiuis paulatiʒ.

Sed hic eſt dubiū: quia tu dicis ꝙ Auic. ponit ꝙ in augmento apoſtematis debemus miſcere mollificatiua humectatiua repercuſſiuis. ⁋ Alij autem auctores ponunt ꝙ debemus miſcere reſolutiua: quare ergo dicit Auic. ꝙ debemꝰ miſcere mollitiua ⁊ non dicit reſolutiua? ⁋ Iterū etiam videtur cõtrariari alijs auctoribus in hoc ꝙ dicit humectatiua: q꞉ alij auctores: vt dictum eſt ponunt ꝙ debent miſceri reſolutiua: ſed omne reſolutiuum ſm plurimū exiccat ⁊ nõ humectat: vt Auic. ponit infra in capl'o de curatione ſclirofis: ergo ⁊c̃. ⁋ Reſponſio: ꝙ in augmento ſicut ponunt omnes alij auctores habemus duplicem intentioneʒ. ſ. vna eſt prohibere materiam que adhuc fluit: ⁊ id ſit cum repercuſſiuis. Alia eſt reſoluere materiam collectam: eo ꝙ materia nõ tantū fluit ſicut in principio. Et ideo debemus tunc intendere ad reſolutionem materie collecte. Iteꝝ ſi pure repercuteremus in augmento poſſet ꝓpter nimiam repercuſſionem membrorum corrumpi: ⁊ materia indurari: ita ꝙ poſtea redderetur inepta ad reſolutionem: ⁊ ideo in augmento debemus incipere miſcere reſolutiua cuʒ repcuſſiuis. ⁋ Et nota hic icidẽter ꝙ nõ eſt intelligendum ꝙ ex talibus medicinis fiat quoddaʒ medicamen tanq̄ʒ materie temperate vt ſint eoruʒ virtutes refracte ſicut in tyriaca: ſed quelibet ſtat ibi in ꝓpria virtute: ita ꝙ natura medicine repercuſſiue vtitur ad ꝓhibendū fluxū: reſolutiua aūt ad reſoluendū mãm collectam in apoſtemate. ⁋ Et ſimile huius quod hic dixi apparet in multis locis ab Auic. in 3° ſicut in cap. de egritudinibus renum: ſic ergo tunc verum dicunt auctores ꝙ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

in augmēto ðbem⁹ miſcere reſolutiua repcuſſiuis. ¶Sz Auic. vltra dictū iſtoꝝ ſpecificauit pl's: q2 ipe plus pticularizauit q̄z alij auctores: ponit eni ꝙ debēt eſſe mollitiua. Et ratio huius eſt: q2 in augmēto materia flegmonis eſt compacta et indurata quodāmodo a repcuſſiuis: et ideo debent poni talia que emolliant ⁊ tenerificēt mā̄z ⁊ rarificent poros: ⁊ abilitent mā̄m ad reſolōnē paulatī̄z equaliter ⁊ nō ſubito: q2 tunc reſolueretur ſubtile ⁊ relinqueretur groſſum: talia aūt ſunt reſolutiua mollitiua. Unde ſi ponerent reſolutiua exiccātia in augmento reſolueretur ſubtile ⁊ relinq̄ret groſſum. Iterū talia etiā̄ reſolutiua mitigant dolorē: ſicut dicit Auic. ꝑpterea eo ꝙ ſunt reſolutiua temperata: talia autē ſunt mitigatiua doloris: ſic ergo tunc in augmento ⁊ ſtatu cōpetūt reſolutiua mollitiua: in fine autē competunt reſolutiua exiccatiua ſicut dicet poſtea. ¶Et per iſta que dicta ſunt apparet reſpōſio ad ꝑmū argumentū. ¶Ad ſcōm argumentuz dōm eſt ꝙ Auic. nō dicit abſolute ꝙ omne reſolutiuum exiccet: ſed ſm plurimuz: ⁊ hoc ſufficiat dicere hic: q2 iſte text⁹ exponetur melius quando exponemus id capitulum.

¶Et apud finē ⁊ ſtatuz ⁊ vltimitatē magnitudinis ⁊ additionez ſue vltimitatis fac vincere mollificantia ⁊ fac ea pura.

¶In parte iſta Auic. oſtendit quid ſit faciendum in ſtatu flegmonis dicēs: ⁊ apud finem ⁊ ſtatum. i. apud ꝑncipiū ſtatus ⁊ vltimitatem ſue magnitudinis. i. apud mediū ſtatus ⁊ additionem ſue vltimitatis. i. apud finem ſtatus cōiungitur quare in ꝑncipio declinatiōis fac vincere mollificatiua. ſ. ſupra repercuſſiua ⁊ hoc q̄ztum ad ꝑncipiū et medii ſtatus: ⁊ fac ea pura. ſ. in fine ſtatus: quia tunc materia totaliter fluxit: ⁊ ideo debēt eſſe pura mollificatiua. ¶Et nota hic ꝑpter hoc quod dixit exponendo ꝙ ſicut quilibet morbus hz quattuor tempora. ſ. principium: augmentū: ſtatum ⁊ declinationez. ita etiam quodlibet tempus poteſt diuidi in tres partes particlares. in ꝑncipiū: medium: ⁊ finem. ⁊ in principio ſui conuenit cum tempore precedenti. in fine autem conuenit cum tempore ſequenti. In medio autem habet ſuum verū eſſe: ⁊ ideo hoc qđ Auicen. dicit ⁊ fac vincere mollificatiua: refertur ad principium iſtius ſtatus: quia in hoc conuenit cuz augmēto. hoc aūt quod dicit: ⁊ fac ea pura: refertur ad vltimitatem ſtatus. ſ. ad mediuz ⁊ finem ipſius: q2 tunc materia totalr̄ fluxit ⁊ alterata ē etiā mala cōplo: et ideo oz ſolū reſoluere ⁊ mollificare: ⁊ ideo tunc mollificatiua debēt eē pura.

¶Et exiccantia ſunt q̄ ſanā̄t in fine: verū hūectā̄tia ⁊ mollificā̄tia ſūt ad dilatā̄dos poros ⁊ ad ſedandū dolorē. Et exiccatiuū ē illō quod ſanat ⁊ ꝓhibet remanere aliqd quod fiat ſanies. Si aūt nō ſanat ītegre ⁊ dimittit aliqd nō relinqt niſi rē modicā quā reſoluit illō in quo ē acuitas Et qn̄doqz accidit ex refrenatione vehemētia doloris ꝑpter ſuffocationē materiei ⁊ ſoliditatem membri.

¶Hic Auicen. oſtendit quid eſt faciendum in fine apoſtematis ⁊ que medicine ſunt ponēde: q2 medicine deſiccatiue: ⁊ duo facit. Primo facit hoc. ſcōo comparat medicinas exiccatiuas ad mollitiuas: ⁊ in hoc oſtēditur quare debēt poni medicine exiccatiue in fine apoſtematis: ⁊ ante finem debent poni mollitiue. ſcōa ibi (Uerum humectantia.) ¶Dicitur ꝑmo ꝙ exiccatiua ſunt que ſanant in fine. i. in declinatione apoſtematis. ¶Intellige autē hic ꝙ iſta exiccatiua etiam debent eſſe reſolutiua et calida et non debent eſſe frigida exiccatiua: eo ꝙ impeditur exiccatio ratiōe frigiditatis que īſpiſſat: vnde in fine flegmonis debent apponi reſolutiua exiccantia: eo ꝙ in augmēto ⁊ in ſtatu pceſſerūt reſolutiua mollitiua: que quidē reſoluunt aliquid de materia ⁊ abilitā̄t reſiduū equaliter ad reſolutionez: ⁊ ideo in fine debet ſequi medicina que reſoluat reſiduum totaliter. Talis aūt eſt medicina exiccatiua ſequens mollitiuam: et ideo medicina exiccatiua cōpetit in fine: ⁊ hoc ſubdit Auic. cōparando medicinas exiccatiuas ad mollificatiuas cum dicit: (Uerum humectantia ſunt ad dilatandos poros ⁊ ad ſedandū dolorē) quaſi velit dicere ꝙ mollitiua dilatā̄t poros ⁊ emolliunt materiam ⁊ abilitant eaz equaliter ad reſolutionē ⁊ etiā̄ reſoluunt de ipa. Et ideo debēt poni in augmēto ⁊ in ſtatu. (Exiccatiuum autem eſt id quod ſanat). i. quod conſumit materiam totaliter: ⁊ ideo ꝓhibet remanere aliquid quod fiat ſanies: ⁊ ideo exiccatiuū debet ſequi in fine. Et addit Auic. dicens. (Qꝫ ſi exiccatiuum non ſanat itegre.) hoc eſt ꝙ non totaliter exiccet ⁊ conſumet materiam: ſed dimittat aliquid ſ. groſſuz quod nō obedit debili reſolutioni: tunc nō relinquit niſi modicā rem quaz reſoluit in id in quo eſt acuitas: hoc eſt i quo eſt fortior calitas ⁊ magis forte reſolutiuuz vt poſſit reſoluere groſſum: q2 tunc non timemus ꝙ reſoluat ſubtile ⁊ relinquat groſſuz: cū ſit pauca materia illa que remā̄ſit. Et tale medicamē poſſet eſſe ſicut dyaquilon vel dyapalma vel empl'm de melle ⁊ glutino cum farina ordei ⁊ ſimilib⁹ que ſunt aliquā̄tulum magis fortia reſolutiua. Tunc ſequitur illa pars:

¶Et qn̄qz accidit ex ea reditus materiei ad mēbra principalia: ⁊ qn̄qz accidit vt īduretur apoſtema: ⁊ accidit qn̄qz vt incipiat mēbruz tēdere ad viriditatē ⁊ nigredinē ꝑprie quando medicatr̄ cum eis in fine rei ⁊ prope ſtatum.

¶In parte iſta Auic. oſtendit que nocumenta poſſunt cōtingere ex repercuſſione. ¶Iſta pars diuiditur in duas. Primo cōnumerat nocumenta que poſſunt accidere ex repercuſſione ſi inconuenienter fiat. ſecūdo docet euitare illa. ſcōa ibi. (Et ſcias ꝙ vehemētia doloris ⁊c̄.) Dicit ḡ ⁊c̄. ⁊ ſoliditatem membri ⁊c̄. i. ꝑpter conſtrictionē materie in membro. Et quandoqz accidit vt incipiat mēbrū tendere ad viriditatem: hoc eſt ꝑpter mortificationē caloris naturalis membri ex nimia repercuſſiōe. Et ꝑprie quā̄do medicatur flegmon in fine rei. i. in fine augmenti cum eis. i. cuz repercuſſiuis. Et intelligas cum eis puris ⁊ valde repercuſſiuis: q2 vt dictū fuit ſuperius in augmēto bene ponuntur repercuſſiua: ſed nō pura: ſz mixta cū reſolutiuis propter cā̄m que dicta fuit ſupra. ¶Et ꝑprie apud ſtatū. i. maxime accideret nigredo ⁊ liuiditas membri ſi medicaretur ex eis flegmō apud ſtatū: quia ibi nullo modo competunt repercuſſiua: vt dictum eſt ſupra.

¶Et ſcias ꝙ vehementia doloris facit te indigere medicinis mollificantibus abſqz attractione et fortaſſe erit cum eis infrigidatio non prohibens mollificationem.

In qua parte docet euitare predicta nocumenta. Et primo docet euitare dolorē qui poteſt accidere ex repercuſſione. ſecundo docet euitare reditum materiei ad principalia membra ex repercuſſiōe. tertio ponit remediū duriciei facte a medicina repcuſſiua. ſcōa ibi (Ex reditu vero materiei.) 3ª ibi (Et cū timetur ꝙ declinet ad duritiē)

nigredinē aūt ⁊ liuiditatē nō docet hic remouere: qꝛ inferius hoc docet remouere vt ibi appebit. ¶ Dicit ꝑmo. Et ſcias ꝙ vehemētia doloris ſupple q̄ accidit ex repcuſſiuis facit te indigere medicinis mollificātib⁹: eo ꝙ ꝑ iſta apiunt pori ⁊ exalat mā q̄ faciebat cōſtrictionē ⁊ ꝯculcationē in mēbro rōne cuius accidebat dolor abſqʒ attractiōe vt nō fiat maior attractio q̄ʒ reſolutio ⁊ ꝑ ꝯn̄s augmētet tumor ⁊ cōſtrictio in mēbro: ⁊ iō nō diminueret dolor ſi talia medicamia eſſent cū attractione: ſʒ dicūt eſſe mollitia lenia tempata. ¶ Et fortaſſe erit cū eis infrigidatio nō ꝓhibēs mollificationē: q̄ſi vult dicere: ꝙ ſi cū talib⁹ mollitiuis fit infrigidatio vel pua calītas tūc talia mollitiua maxime mitigabūt dolorē factū a medicia repcuſſiua: ⁊ hoc intellige qn̄ flegmon eſſet in ꝑn⁰: qꝛ tunc talia mollitiua apient poros ⁊ emolliēt mēbrū ⁊ māṁ nō attrahēt: ſicut eſſet emplaſtrū factū ex farina ordei ⁊ maluis coctis cuʒ aqua ⁊ oleo roſa. apponēdo ipm̄ tūc calm̄ actu. ¶ Iſtud em̄ emplaſtrū eſt mollitiuū cū pauca caliditate. Sʒ ſi flegmon nō eſſet in ꝑn⁰ ſed in augmēto tūc deberet eſſe tale mollitiuū cū maiori caliditate: qꝛ in augmēto nō indigemus tm̄ ꝓhibere fluxū ſicut in ꝑnci⁰: vn̄ tūc bonū eēt admiſcere ꝑdicto emplaſtro farinā fenugreci ⁊ ſemen lini ⁊ florū camomille. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ Ex reditu vero materiei ad mēbra ꝑncipalia ſecurat euacuatio niſi qn̄ illud qd̄ ꝓuenit ex eis eſt ſm̄ ſemitā expulſiōis ex eis: ⁊ ſunt mēbra recipientia ab eis ſicut euacuatoria illoꝝ: illic em̄ nō ē via ad repellendū ⁊ expellendū penitus: ⁊ nos iā verificauimus iſta in loco ſuo.

¶ In qua pte docet euitare reditū materiei ad interiora q̄ poſſet accidere ex repcuſſione. Et pʒ ſatis qd̄ dicit.

¶ Et cū timet̄ vt declinet ad duriciē adminiſtra mollificātia in q̄bus eſt calefactio ⁊ humectatio cū fortitudine.

¶ Hic docet remouere duriciē factā a medicia repcuſſiua Et dicit ꝙ cū timet̄ ꝙ declinet flegmon ad duriciē tūc adminiſtra mollitiua ī q̄bus eſt calefactio: ſupple tēpata: ⁊ humectatio cū fortitudine. i. ⁊ ſint fortioris humectatiōis Vn̄ nō intelligas ꝙ id qd̄ dicit cū fortitudine referat̄ ad caliditatē: qꝛ medicina duriciei nō debet eſſe fortis caliditatis: qꝛ fortis caliditas ⁊ fortis frigiditas idurāt ſicut ponit Gal. in cōmento ꝓnoſticoꝝ. Nam fortis caliditas reſoluit ſubtile ⁊ derelinq̄t groſſum: fortis aūt frigiditas cōgelat māʒ ⁊ indurat eā: ⁊ iō id qd̄ dicit cū fortitudīe debet referri ad humectationē ſolū: qꝛ medicia talis durītiei debet eē calida tēpate ⁊ fortꝫ humectationis ſicut eſſet emplaſtrum ex maluauiſco ⁊ farina fenugreci ⁊ ordei vel draquilon ⁊c̄.

¶ Medicie aūt repcuſſiue ſunt q̄ ſūt medie ſicut ſucci herbarū frigidarū q̄s multotiēs diximus in locis alijs ſicut ſuccus portulace ⁊ cucurbite ⁊ endiuie ⁊ virge poſtoris ⁊ aliarū ⁊ ſuccus ſolatri ꝓprie ⁊ corpora eoꝝ ꝯtrita ꝑparata ad empl̄m ⁊ ſuccus pſilij etiā ⁊ ceratū cū aq̄ frigida: ⁊ fortaſſe excuſat laborē in eo ſpōgia infuſa in aceto ⁊ aqua frigida. ⁊ kekengi eſt fortis in ꝑncipio: ⁊ ſimilr̄ cortices granatorū ⁊ ſempuiua ⁊ ſauich decoctū valde ⁊ ꝓprie cū aceto mixto aut ſumach: ⁊ tilub eſt bonū iterū: ⁊ ſi indiget fortiore illo adde ī eis ſandalū ⁊ acatiā ⁊ memithe ⁊ fauſel ⁊ iuſquiamū albuʒ. Et herba q̄ noīatur herba apoſtematū eſt ī ꝑncipio valde bona: ⁊ qn̄qʒ iuuatur eius deſiccatio ⁊ ſtipticitas cuʒ croco: ⁊ humectatio in ꝑncipio eſt timoroſa.

¶ Superius Aui. poſuit modū curationis flegmonis q̄ʒtum ad omnia tempora eius. In parte iſta ponit medicinas particulariter cuʒ quibus curatur. Et diuiditur hec pars in partes ſex. ¶ Quia ꝑmo cōnumerat quaſdā medicinas repercuſſiuas que cōpetunt in ꝑncipio flegmonis. Secūdo ponit quaſdā que competūt in augmento. Tertio intermiſcet quendaʒ canonem de curatione flegmonis qn̄ incedit in viam exiture. Quarto ponit quaſdam medicinas que competūt in ſtatu. Quinto ponit medicinas que cōpetunt in declinatione. Sexto ponit quoſdam canones qui attenduntur in curatione flegmonis ſm̄ ꝙ cōuertitur ad ſaniem. ſecūda ibi (Si vero iſta non valent.) tertia ibi (Cum ergo vides.) quarta ibi (Cum aūt apoſtema ꝓuenit ad ſtatū.) quinta ibi (Et emplaſtruʒ de colcotar deſiccat abſqʒ dolore.) ſexta ibi (Et multotiēs cadit neceſſitas.) ¶ Prima ps diuidit̄ in partes quatuor. Primo cōnumerat quaſdā medicinas repercuſſiuas q̄ competunt in ꝑncipio flegmonis. ſecūdo docet remouere quoddā nocumentū quod poteſt accidere ex iſtis incōuenienter adminiſtratis. tertio ipſe ponit quendā canonem generalē de repercuſſione nimia ⁊ reſolutione nimia. quarto ipſe ex dictis concludit quendā canoneʒ de remotione doloris flegmonis. ſecunda ibi. (Et quādo cadit.) tertia ibi (Et ſcias.) quarta ibi. (Si ergo volueris regere ⁊c̄.)

Sed antequam littera exponat̄ dubitabit aliq̄s cuius cōplexiōis medicine repcuſſiue debēt eſſe in ꝑncipio flegmonis quātum ad ambas qualitates earū. ſ. vtrum debeant eſſe frigide ⁊ ſicce vel frigide ⁊ humide. ¶ Rn̄deo ad hoc ⁊ vt id dubium melius declaretur duo ſunt conſideranda. Primuʒ eſt cuius complexionis abſolute ſint medicine repercuſſiue. ſcd̄m eſt cuius complexionis debent eſſe in flegmone. ¶ De ꝑmo dico ꝙ medicine repcuſſiue abſolute debent eſſe frigide ⁊ ſtiptice complexonis. ꝙ debeāt eſſe complexionis frigide apparet ꝑ Auic. in ſcd̄o libro. Dicit em̄: repercuſſiua vero medicina eſt cōtraria attractiue: ⁊ eſt medicina cuius ꝓprietas eſt ꝓpter frigiditatē ſuam vt in mēbro faciat ꝓuenire frigus ⁊ vt inſpiſſet̄ in eo ⁊ conſtringant̄ pori ipſius ⁊ frangatur caliditas eius attractiua ⁊ congelet id quod ad ipſum currit ⁊ inſpiſſet ipſum ⁊ ꝓhibeat ipm̄ ne ad membrū currat ⁊ prohibeat membrū a receptione ipſius ſicut ſolatruʒ in apoſtematibus. ¶ Qd̄ etiā debeant eſſe ſtiptice apparet: qꝛ per ſtipticitateʒ maxime ꝓhibetur fluxus. Et ideo dicit Galie. in libro de ingenio ſanitatis: Fluentia ſtipticis ſedātur ⁊ qꝛ etiam confortant membrū debilitatum ne recipiat. Et ideo dicit Gal. in tegni de curatiōe apoſtematꝫ. Et replēt vaſa ſtipticis cōfortata farmacijs. Sic ḡ tūc apparet per iſta ꝙ medicine abſolute repcuſſiue debent eſſe frigide ⁊ ſtiptice. ¶ Sed nota vltra hoc ꝙ cum omniū apoſtematum tam calidorum q̄ʒ frigidorum cura in ꝑncipio fit repcuſſio ſm̄ ꝙ apparet per Aui. in ꝑmo. fen quarta de curatione apoſtematū: ꝙ in apoſtemate frigido debent medicine repercuſſiue admiſceri cum calidis ſtipticis: ſʒ in

apoſtemate calido ponuntur pure: quia in apoſtemate
calido competunt ⁊ ratione prohibitionis fluxus ⁊ rati-
one qualitatis materiei: cuȝ materia ibi ſit calida: ⁊ ideo
adminiſtrantur pure. In frigidis autem non competũt
ratione qualitatis materiei: cum ſit ibi materia frigida:
ſed competunt ſolum ratione prohibitionis fluxus: ⁊ iõ
debent admiſceri cum calidis ſtipticis: ⁊ hoc eſt qḋ dicit
Aui. in primo. fen 4ª caplõ de curatione apoſtematum.
Oportet autem vt ſtiptica conſtrictiua repercuſſiua frigi-
de complexionis pure exiſtant ſi apoſtemã fuerint acuta:
ꝙ ſi apoſtemã frigida fuerint oportet vt alicui ſint admi-
xta in quo virtus exiſtat calida cũ retentione. i. cũ ſtiptici-
tate ſicut ſquinantũ ⁊ blacte biſantie. De ſcḋo dico ꝙ in
flegmone debent eſſe medicine repcuſſiue frigide ⁊ ſic-
ce cum ſtipticitate non multa. Dico autem hoc ad differẽ-
tiam heriſipille: qꝛ in heriſipilla debent eſſe medicine re-
percuſſiue frigide ⁊ humide cum forti ſtipticitate. In co-
lerico autem debent eſſe frigide ⁊ humide cum fortiori
ſtipticitate q̃ȝ in ſanguineo. Et id qḋ dixi probatur: qꝛ oĩs
cura ſit per contrariũ: modo materia flegmonis eſt ſan-
guis: ſanguis aũt eſt calidus ⁊ humidus: ergo medicina
eius repercuſſiua debet eſſe frigida ⁊ ſicca. Et ideo Aui.
ponit medicinas repercuſſiuas cuȝ ſiccitate ⁊ ꝓpter hoc
etiam dixit in fine huius partis. Et quãdoqȝ iuuatur eiꝰ
deſiccatio ⁊ ſtipticitas cum croco. Ex hoc enim verbo ap-
paret manifeſte ꝙ medicina repercuſſiua flegmonis de-
bet eſſe cũ ſiccitate: ſed in heriſipilla ⁊ in apoſtemate co-
lerico debet eſſe medicina repercuſſiua humida: qꝛ mate-
ria ipſius eſt colerica calida aut eſt calida ⁊ ſicca: ⁊ ideo
medicina eius debet eſſe frigida ⁊ humida. quare auteȝ
debeat eſſe cum maiori ſtipticitate q̃ȝ medicina flegmõis
apparebit in capitulo heriſipille: ⁊ hoc eſt qḋ dicit etiam
Raſis caplõ de curatione apoſtematũ calidorũ. Deinde
cum dicit: Epithimatibus ſuper locum ſed in ſanguineo
cum eis que infrigidant ⁊ conſtipationẽ faciunt. i. ſiccita-
tem ſicut ſunt ſandali ⁊ roſe ⁊c̃. ⁊ in colerico quidẽ cum
eis in quibus eſt infrigidatio ⁊ humectatio ſicut pſilium
conquaſſatũ cum aqua citrullorum: ⁊ ſicut raſura cucur-
bite: ⁊ hoc vult Alyab. in libro oculorum quẽ fecit tracta-
tu. ii. de curis morborum generaliter. Dicit ergo in illo
tractatu de cura apoſtematis ſanguinei: in ꝑncipio ergo
curationis corpus cum flõmia purgetur. deinde ponan-
tur repugnantia deſiccatiua ⁊c̃. Et de curatione apoſte-
matis colerici. i. heriſipille dicit infra in illo eodẽ tracta-
tu. Et ſi opportunũ eſt flebotometur: deĩde medicina fi-
at que infrigidet ⁊ humectet. Hoc ergo premiſſo ⁊ viſo
dicit Aui. (Medicine vero repercuſſiue ⁊c̃.) virge paſto-
ris. i. corrigyola. Et hoc proprium eſt cardus ſiluẽſter: ⁊
aquarum aliarum. i. ſuccorum aliarum herbarum re-
percuſſiuarum ⁊ corpora eorum contrita preparata ad
emplaſtra: hoc eſt dicere non ſolum ſucci predictarum
herbarũ ſunt medicine repercuſſiue flegmonis: ſed etiã
ex eis poſſunt fieri emplaſtra: vt ſi coquatur in aqua iſte
herbe vel omnes vel alique ex eis ⁊ inſimul conterantᷣ
ad modum emplaſtri. Et cerotum cum aqua frigida: qḋ
ſic fit. Rꝫ. cere partem vnam olei roſa. partes tres diſſol-
uatur cera cum oleo ⁊ ponatur in mortario ⁊ proijciatur
deſuper ex aqua frigida ⁊ moueatur ſemper q̃ȝtum pote-
ris recipere de aqua frigida. Et fortaſſe excuſat laborem
ſpõgia. i. fortaſſe ſpõgia ſufficit iſuſa ⁊c̃. Et kelkẽgi eſt for-
tis repercuſſionis in pᷓcipio. kelkengi eſt quedam ſpe-
cies ſolatri cum granis rubeis ⁊ groſſis ⁊ frigida eſt ⁊ ſti-
ptica ⁊ ſicca: ⁊ ſimiliter cortices granatorum: quia ſicci ⁊
ſtiptici ſunt ⁊ ideo cõpetunt in principio flegmonis ſpe-
cialiter admixti cum alijs frigidis: ⁊ ſauic decoctum val-
de ⁊ proprie cum aceto commixto aut ſumac ſu. confert
in pᷓcipio flegmonis. Sauic eſt puluis de farina ordei
que ſi coquatur cum aceto vel ſumac ⁊ oleo roſa. eſt opti-
mũ emplaſtrum repercuſſiuum in ꝑncipio flegmonis:
taulub iterum eſt bonuȝ ſu. in principio flegmonis. tau-
lub eſt quedã herba minuta ad modũ lentis que ſuper-
natat aque: ⁊ iõ vocatᷣ talis herbe lẽtigo aque q̃ frigida
eſt ⁊ ſicca cũ ſtipticitate: ⁊ ideo optima eſt in ꝑncipio fle-
gmonis. Et ſi indiget fortiori illo. ſ. repcuſſiuo: vt qꝛ apa
ſit maioris caliditatis additᷣ in eis ⁊c̃. ⁊ ſaufel. ſaufel eſt
auellana inda que frigida eſt ⁊ ſtiptica ⁊ apud nos nõ in-
uenitᷣ: ſed ꝓ ea ponimus ſandalos: ⁊ herba q̃ noiatᷣ her-
ba apoſtematũ eſt in ꝑncipio valde bona: herba apatum
noiatur apud nos cimballaria vel faba graſſa vel vmbli-
cus veneris ⁊ eſt cõplõnis frigide ⁊ ſtiptice ſicut ſempui-
ua: ⁊ ideo optima eſt in ꝑncipio flegmõis. Et qñqȝ iuuatᷣ
eoꝝ deſiccatio ⁊ ſtipticitas. ſ. iſtius herbe cũ croco: qꝛ cro-
cus eſt cõplexiõis ſicce ⁊ ſtiptice ſm̃ ꝙ apparet ꝑ Aui. in
2º. vnde lȝ crocus ſit calidus: tñ qꝛ ẽ cõplexiõis ſicce ⁊ ſti-
ptice admixtũ cũ medicinis repcuſſiuis ꝓdeſt in ꝑncipio
flegmonis. ¶ Et nota vt dictũ eſt ꝑus ꝙ ꝑ id verbum qḋ
dicit apparet ꝙ medicina repcuſſiua flegmonis in ꝑnci-
pio debet eſſe cõplexionis ſicce ⁊ ſtiptice: ⁊ id etiã maxie
apparet ↄſiderando complexiones medicinarũ q̃s hic
Aui. ponit. ⁊ ꝓ cõplõnibꝰ iſtarũ medicinaꝝ recurras ad
librũ ſcḋm Aui. ⁊ ad alios libros q̃ tractant de ſimplicibꝰ
medicinis. ¶ Ulterius etiã nota ꝙ inter medicinas rep-
cuſſiuas quedã ſunt magis frigide ⁊ quedã minus: ⁊ iu-
vtaris ſm̃ ꝙ maior vel minor caliditas eſt in flegmone:
qꝛ vbi eſt maior caliditas competũt medicie magis rep-
cuſſiue ⁊ magis frigide: ⁊ vbi minor minus. Et humecta-
tio in ꝑncipio eſt timoroſa. Illud Aui. addit incidẽtalr̃ ⁊
poteſt exponi duobus modis: vno modo vt oñdat ꝙ in
ꝑncipio flegmonis debemus vti medicinis repcuſſiuis:
qꝛ humectatio. i. mollificatio ⁊ reſolõ eſt timoroſa in ꝑn-
cipio. ſ. flegmonis ſu. facti a cã añte. Et rõ q̃re eſt timoro-
ſa eſt ꝓpter fluxũ mãe ⁊ caliditatẽ ipſius: ⁊ ideo debemꝰ
in ꝑncipio ponere ea que mãm alterant ⁊ repellant: ⁊ h̃
ſit cũ modis repcuſſiuis predictis: ↄtrariũ aut faciũt me-
dicine mollitiue ⁊ reſolutiue: ⁊ ideo humectatio in ꝑn-
cipio eſt timoroſa. ¶ Uel põt exponi vt per hoc itelligatᷣ
ꝙ in ꝑncipio flegmõis nõ cõpetit medicina humida da-
to ꝙ ſit frigida ſicut eſt malua que eſt frigida ⁊ humida:
qꝛ medicina eius repcuſſiua debet eſſe frigida ⁊ ſicca cũ
ſtipticitate: vt dictũ fuit ſupra: ⁊ ſic exponẽdo cõtinuaretᷣ
ei qḋ dixit imediate. Et qñqȝ iuuatᷣ eius deſiccatio ⁊c̃. vt
redderet cauſaȝ huius ⁊c̃. ſ. qñ debemus admiſcere cro-
cum cũ predicta medicina vt adiuuetᷣ eius deſiccatio: qꝛ
hũectatio in ꝑnº flegmõis ẽ timoroſa eo ꝙ medicina eiꝰ
dȝ eẽ frida ⁊ ſicca vt ꝓbatũ eſt ſupius. Tũc ſeqtur illa ps:

**¶ Et qñ cadit ſupfluitas in infridatione
fortaſſe ꝓducit ad corruptionẽ mẽbri et
corruptionẽ hũoris ↄſtricti ĩ apoſtema-
te ⁊ tendit apoſtema ad viriditatem ⁊ ni-
gredinem. Si ergo timueris aliquid de
hoc tũc emplaſtra locum cum farina or-
dei ⁊ volubili ⁊ in quo eſt mollificatio.**

¶ In iſta parte docet remouere qḋdã nocumentũ qḋ põt
accidere ex dictis repcuſſiuis incõueniẽter adminiſtrati.
Iſtud aũt nocumentũ qḋ põt accidere ẽ nigredo ⁊ liui-
ditas ⁊ corruptio mẽbri. Et diuiditᷣ ps hec in duas. Pri-
mo docet euitare iſtud nocumentũ qñ timetᷣ ne veniat.
2º docet ipm̃ remouere qñ iã apparet. 2ª ibi (Si vo appa-
reat aliqd de h̃.) Dicit g̃ pº. (Et qñ cadit ⁊c̃.) Cã aũt huiꝰ
eſt ꝓpᷣ mortificationẽ caloris nãlis q̃ accidit ex nimia in-
frigidatiõe ⁊ ꝓpter ↄculcationẽ hũoris q̃ ſit in mẽbro ex
nimia ↄgelatiõe: vñ accidit corruptio mẽbri ⁊ corruptio
hũoris conſtricti in apate. (Si g̃ timueris.) ſu. ne eueniat
aliqd de hoc. i. de nigrediẽ ⁊ corruptiõe mẽbri ⁊ hũoris

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

conſtricti in apoſtemate ex repcuſſiuis tunc empla locū cū farina ordei ⁊ volubili eo ꝙ iſta apiūt poros ⁊ emolliunt ⁊ calefaciūt membrū īfrigidatū: ⁊ ideo remouēt nocumentū illud qḋ poſſet accidere. Et ī quo eſt mollificatio. i. vel qñ times ne accidat aliqḋ ꝑdictoꝝ nocumētoꝝ empla locū cū eo in quo eſt mollificatio: q̄ꝛ ꝑ mollitiua pori aperiunt̄: ⁊ ideo mã que erat cōſtricta ex reparatione in apoſtemate exalat ⁊ remouet̄ mortificatio caloris. Et optimū emplꝫ ad hoc eſt ex farina ordei ⁊ volubili ⁊ farina fenugreci: ⁊ ſe. lini cocta ī aq̄ ad modū emplaſtri.

¶ Si vero apparet aliqd de hoc tūc ſcarifica locū ⁊ excoria ipm ⁊ non expectes collectionē neq̄ꝫ maturationem: ⁊ illud quādo vides illud qḋ effuſum eſt plurimū valde ⁊ fortaſſe moritur membrum.

¶ In pte iſta Aui. docet remouere ꝑdicta nocumēta: ⁊ dicit: Si v̇o apparet aliqd. i. de his ꝑdictis nocumentis ⁊c̄. ⁊ nō expectes collectionē nec maturationē ſupple in tali nigredine: q̄ꝛ nō fiet maturatio: imo potius mēbrum corrūpetur. Vñ ſtatiꝫ qñ apparet hoc accñs debet fieri ſcarificatio vt egrediatur ſanguis malus cōſtrictus in apoſtemate. Et non expectet̄ collectio nec maturatio humoris ⁊ illud qñ vides: hoc eſt maxime tunc nō expectet̄ maturatio: imo ſtatiꝫ fiat ſcarificatio qñ illud qḋ eſt effuſuꝫ eſt pl'm valde. i. qñ talis mã apoſtematis eſt plurima valde: q̄ꝛ tunc minus pōt ei dominari nã ⁊ citius mēbrū corrūpitur. Et fortaſſe mēbrū morit̄ ſupple ex nimia īfrigidatione ⁊ tūc idiget abſciſione vł cauterio cū igne vt remoueatur tota caro corrupta vel idiget cauterio cū medicīa ſicut eſt cū calce ⁊ ſapone piſtata cū forti capitello poſita ſuper locū denigratū vbi nō eſt neceſſaria abſciſio membri totius ſꝫ remouere aliquā partē corruptā.

¶ Et ſcalpellationis alia eſt magis apparēs ⁊ alia magis ꝓfunda ⁊ illud eſt ſm locū apoſtematis ⁊ diſpoſitionē mēbri: ⁊ cū ſcalpellaueris tunc embroca cū aq̄ maris ⁊ reliq̄s aquis ſalſis: ⁊ emplaſtra cum eo in quo eſt mollificatio. ⁊ ſi nō indiges rarificatione ⁊ embrocatione: ſis contentus mollificatiuis.

¶ Hic diſtinguit de ſcalpellatiōe: qm̄ ſcalpellatio dꝫ fieri. ⁊ id eſt ſm locū apatis: ⁊ q̄ꝛ ſi apoſtema ſit in loco neruoſo nō debemus facere ita ꝓfundā ſcalpellationē ſicut qñ eſt in loco carnoſo vbi ſecurius poſſumus ſcalpellare. Et diſpoſitionē mēbri. i. ſm maiorē vel minorē corruptionē in mēbro q̄ꝛ ſm ꝙ maior vel minor eſt corruptio in mēbro: ⁊ ſm hoc ſcalpellatio dꝫ eſſe magis ꝓfunda ⁊ minus ꝓfunda. Et cū ſcalpellaueris tunc embroca locū cū aqua maris ⁊ reliq̄s aquis ſalſis eo ꝙ iſte aque deſiccāt reſiduū corruptū. Et emplaſtra locū ſupple poſt ſcarificationē ⁊ embrocationē cū eo ī quo eſt mollificatio. i. cū emplaſtris mollitiuis ⁊ reſolutiuis ſicut eſt emplaſtrū dictū ſupra: ⁊ bonū emplaſtrū eſſet ex faria ordei ⁊ maluauiſco ⁊ farina fenugreci ⁊ ſeminis lini. ¶ Et nota iuxta ꝑdicta ꝙ qñcūqꝫ tu vides mēbꝝ liueſcere ſiue ꝑ ſe ſiue propter ineptā curam: ſupple tu ſcarificatio ⁊ lauatio eſt neceſſaria cū aqua ſalſa ⁊ poſitio ventoſarū vel ſanguiſugarū ⁊ poſtea apponere emplaſtra mollitiua ⁊ reſolutiua eo ꝙ id eſt optima cura. Et ſi nō indiget ſcarificatione vt q̄ꝛ nō ſit ibi tāta magnitudo ⁊ corruptio mēbri ſiue in mēbro ſꝫ iam incipiat mēbrū tendere ad hoc tunc ſis cōtentus mollitiuis: q̄ꝛ qñ nō eſt tantū nocumentū pōt remoueri per mollitiua reſolutiua q̄ dicta ſunt ꝑus ſine ſcarificatione. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et ſcias ꝙ adminiſtratio eorū que fortiter repcutiūt in ꝑmis ⁊ eorū q̄ fortiter reſoluūt in fine ē mala: caue ergo quātū potes. Infrigidatio eñ vehemēs ꝑducit ad illud quod ſciuiſti. ⁊ aqua frigida ſimiliter eſt de illis que oportet cauere niſi in eis que ſunt ſicut heriſipilla: ⁊ in reſolōne vehementi accidit dolor.

¶ In qua pte ponit quendā canonē generalē de nimia repcuſſione ⁊ nimia reſolōne: ⁊ dicit: Et ſcias ꝙ adminiſtratio ⁊c̄. fortiter. i. nimis fortis in ꝑmis. i. ī ꝑn° apoſtematis ⁊ eoꝝ q̄ fortit̄ reſoluūt ī fine. i. in ſtatu apoſtematis: ⁊ etiā poſſumus ītelligere ꝑ finē. i. declinationē apoſtematis: q̄ꝛ vtrobiqꝫ nocet nimia reſolō ad illud qḋ ſciuiſti. i. ad ꝑdicta nocumēta q̄ dicta ſunt prius: ⁊ aqua frigida ſilr eſt de illis que oꝫ cauere. ſ. in ꝑncipio flegmōis: q̄ꝛ aqua frigida eſt nimis repcuſſiua: ⁊ intellige aqua frigida pura q̄ꝛ admixta cū aceto vel ceroto: vt dictū fuit ſupra bñ pōt adminiſtrari: ſed pura nō eſt bona in ꝑncipio flegmōis: q̄ꝛ nocet in ſe ratione nimie frigiditati: ⁊ rōne nimie humiditatis: q̄ꝛ oꝫ medicinā repcuſſiuā flegmōis eſſe deſiccatiuā ſtipticā: vt dictū fuit ſupra: niſi in eis que ſunt ſicut heriſipilla. i. niſi in flegmonib° heriſipillatis. q̄ꝛ in heriſipilla bene pōt adminiſtrari aqua frigida: ſicut apparebit poſtea: eo ꝙ in heriſipilla q̄rit̄ maior alteratio q̄ꝫ in flegmōe: in flegmone aūt querit̄ maior reſolutio: q̄ꝛ in flegmone eſt mã magis ꝯſtricta q̄ꝫ ibi: ⁊ ideo in heriſipilla vel in flegmonibus q̄ ſunt quaſi heriſipilla bñ pōt adminiſtrari aq̄ frigida in ꝑncipio ſm ꝙ melius apparebit in caplō heriſipille. ⁊ in reſolōne forti accidit dolor. mōhic oñdit: q̄ꝛ cauēda eſt nimis fortis reſolutio: q̄ꝛ nimis fortiter reſoluētia inducūt dolorē: eo ꝙ talia ſunt nimis calida: nimis autē calida mordēt: ⁊ inducunt dolorē: vt habet videri in tegni. ꝓpter dolorē aūt attrahunt̄ plus humores q̄ꝛ oīs dolor exacuit reuma. ⁊ ideo dicit Gal. de igenio ſanita. Caue dolorē inq̄ꝫtū potes: qm̄ nihil eſt cā apoſtematis ſicut dolor. Item ſunt cauenda fortia reſolutiua nimis ꝓpter aliud q̄ꝛ reſoluūt ſubtile ⁊ derelinquūt groſſum: vt dictū fuit ſupra: ſic ḡ in apoſtematibus cauēda ſunt nimis fortiter repcuſſiua ⁊ nimis fortiter reſolutiua. Tenendū eſt ergo mediū in vtroqꝫ.

¶ Si ergo volueris regere ī ꝑncipio cū ſedatiōe doloris nō approxies eis aquā calidā ⁊ olea mollificātia ⁊ emplaſtra facta ex huiuſmodi medicinis: ipa eñ vehemēter ſunt cōtraria ei qḋ eſt neceſſariū de ꝓhibitiōe effuſionis. Et redeas ad bolū armenū ſolutū in aqua frigida aut cū oleo roſa. ⁊ melius oleū roſa. eſt illud qḋ eſt ex roſis ⁊ oleo: ī oleo q̄ppe eſt reſolutio quedā: aut lentes decoctas cū roſis: aut merdaſengi cū oleo roſato.

¶ Supius Aui. docuit q̄ſdā medicīas repcuſſiuas q̄ cōpetūt ī ꝑn° flegmōis: ⁊ docuit ēt remouē qḋdā nocumētū qḋ pōt accidere ex illis: ⁊ poſuit quēdā canonē de nimia repcuſſione ⁊ nimia reſolōne. In pte iſta īfert quēdā canonē de remotōe cuiuſdā accñtis flegmonis. ſ. doloris di

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cens:Si ergo volueris regere in ṗncipio ⁊c.

Sed hic eſt dubiū p°.q: dic Aui.q: ſi volueris regere cū ſedatiōe doloris nō approximes eis aquā calidā ⁊c.q: id videt̃ ɔtrariū Ga.6.de ingē.ſani.Dic̃.n.ibi.Aq̃.n.cal'a mitigat dolorē ⁊ cās apat'.

¶Propterea Aui.videt̃ ɔtrariari ſibiipſi: q: dic̄ ꝙ nō debēt approxiari olea mollitia ⁊ empl'a facta ex ſemib° qñ volum° ſedare dolorē fl'onis:ſ3 dixit ſupi° ꝙ mollitia ſūt ad dilatādos poros ⁊ ad ſedādū dolorē fl'onis:ḡ tūc ſi voluerī regē apa cū ſedatōe dolorī debeo admiſcē mollitia ⁊ ēpl'a fctā ex talib° medicis mollitis.¶Dōz ē ꝙ dolor pōt ɔtigere i apate duob° modis.vno° rōne male cōpl'onis ⁊ flux° q ē ibi:⁊ talis dolor ē maxie i ṗn° apatis.Ali° eſt dolor q ɔtingit ex ɔſtrictiōe hūoris in apate ⁊ ex ɔculcatiōe ipius:mō ṗm° dolor ſedat̃ cū repcuſſiuis ⁊ nō cū mollitiuis:q: repcuſſiua alterāt malā cōpl'onē ⁊ ꝓhibēt curſum mãe.⁊ ꝓpter h dixit s̃ Aui.Et hūectatio in ṗn° eſt timoroſa:⁊ de tali ſedatiōe doloris itelligit h Aui.⁊ iō bñ dixit in ṗn° Aui.S3 ſcōs dolor ſedat̃ cū mollitiuis ⁊ apientibus poros:⁊ iſto mō locut° fuit Aui.ſupra cū dixit ꝙ mollitiua ſunt ad dilatādū poros ⁊ ad ſedādū dolorē.ſ.q eſt poſt ṗnm:q: ex h ꝙ dilatāt poros rarificāt mēbrū ⁊ reddūt mām aptā reſol'oni ⁊ faciūt eā euaporare:⁊ iō ſedant dolorē:vñ qñcūq3 ɔtingit dolor ex ɔſtrictiōe humoꝝ ſedat̃ p mollitiua ⁊ reſolutiua lenia: ⁊ h ē qð ſubdit Auic. in ſequēti pte.Si vō iſta nō valēt: h eſt nō ſufficiāt ad ſedandū dolorē vt q: dolor ſit ibi ex ɔſtrictiōe humoꝝ ⁊ h eſt qñ apa iā trāſiuit ṗnm ⁊ eſt in augmento tūc adminiſtra volubilem ⁊c. Et iſto mō ēt itelligit Ga.6.d ige.ſan. cū dicit:Aq̃ vō cal'a q̄ mitigat dolorē oīs apatis.Auic.aūt h dicit ꝙ nō adminiſtres aquā cal'a3 ⁊ mollitiuā ad ſedādū dolorē in ṗn°:q: ille dolor ē ex mala cōpl'one ⁊ effuſiōe mãe:⁊ iō d3 ſedari p repcuſſiua ⁊ nō p mollitiua:q: mollitiua ſūt vehemēter ɔtraria ei qð nec̄iu3 ē de ꝓhibitiōe effuſionis:vt dicit Aui.in lr̄a:⁊ iō Aui. nō ɔtrariat̃ ſibi ipſi nec etiā dicto Gal.'⁊ iſta verba extrahūt̃ ex dictis Gal.in lib° de ſimplicib° medicinis cap.de mitigatiuis doloris.

¶S3 redeas ad bolū armenū ſolutū in aq̃: q: id repcutit ⁊ alterat cōpl'onē cal'a3 ⁊ meli° oleū roſa. eſt id qð eſt ex oleo ⁊ roſis.Dicit h Aui.q: vt dicit Gali.i lib° de ſimpli. medicis āttq miſcebāt ſalē i oleo ꝗppe.ſ.ro.ē reſol'o q̄dā. dicit q̄dā q: pauca ē ibi reſol'o ſ3 ē q̄ſi tēperatū.⁊ iō dicebāt auctores ꝙ calefacit ⁊ ifridat:⁊ iō dixit Aui.p tāto h verbū:vt ꝙ ē meli° oleū ro. qð eſt ſolū ex oleo ⁊ roſis q̄3 ſi admiſceat̃ ibi ſal:⁊ tūc ñ erit ita mitigatiuū doloris:eo ꝙ eſt nimis reſolutiuū rōne ſalis:⁊ ſi nō admiſcet̃ ibi ſal tūc in eo erit pauca reſol'o. Et iō optimū erit cū bolo armeno in ṗn° flegmōis ad ſedādū dolorē.aut lētes coctas cū roſis mollificent̃ ṗus lētes in aq̃:⁊ poſtea coquant̃ cū roſis:poſtea terant̃ ſil' ad modū emplaſtri: illud enī erit optimū empl3 ꝓhibitiuū flux° mãe:⁊ alt̃atiuū cōpl'onis. aut ad merdaſengi.i.ad litargirū ductū in mortario cu3 oleo ro.in modū vnguenti.Tunc ſeqtur illa pars:

¶Si vō iſta nō valēt ⁊ q̄ eoꝝ curſu currūt adminiſtra volubilē: qm̄ ipa ē vehemētis iuuamēti in ṗncipio ⁊ ſtatu ⁊ alſirēgi ⁊ albaſce ⁊ apiū ⁊ albedarungi ſilr̄. Et multotiēs qdē ſedat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo ro. imo cōgelatū vue ⁊ paꝝ cere ſup lanā aut lana yſopi ifridata i eſtate tepefacta i hyeme: aut ſpōgia infuſa i vino ſtiptico aut aceto aut aq̃ frigida: ⁊ crocus igredit̃ i ſedatiōe dolor] Cū ergo vides iceptionē apoſtematis icedē itinē exiture tūc dimitte ifrigidationem ⁊ incede in viam eius qð maturat ⁊ aperit.

¶In iſta pte Aui.poſtq̄3 poſuit q̄ſdā medicias repcuſſiuas q̄ cōpetūt i ṗn° flegmōis ⁊ ſedāt ei° dolorē i ṗn°. In iſta pte ponit medicias q̄ſdā cōpetētes magī i augmēto: veꝝ ēt q: Aui.iter illa itermiſcet q̄ſdā medicias repcuſſiuas q̄ cōpetūt poti° i ṗn°.dic̄ ḡ:Si vō iſta ñ valēt.i.ſi ṗdicte medicie repcuſſiue ñ ſufficiūt ad ſedādū dolorē:vt q: dolor nō ſolū ſit ibi ex mala cōpl'one ⁊ fluxu mãe: ſ3 ēt ſit ibi ex ɔſtrictiōe hūorī quē o3 reſoluē:⁊ h ē q: iā apa trāſiuit ṗncipiū ⁊ puenit ad augmētū:q: añ id tp̄s nō poſſum° ponē mollitia ⁊ reſolutiua tūc admiſtra volubilē:q: volubilis eſt apitiua poroꝝ ⁊ mollitia ⁊ iō ſedāt dolorē ex ɔſtrictione hūoris i apate:⁊ h ē qð ſubdit Aui.qm̄ ē vehemētis iuuamēti i ṗn° ⁊ ſtatu.Et itellige i ṗn°.ſ.augmēti.ē.n.iuuatia i ṗn° augmēti q: ē mollitia ⁊ apitiua poroꝝ cū pua cal'itate:vl' ſi itell'r i ṗn° apatis tūc ē iuuatia i ṗn° pmixta cū repcuſſiuis:⁊ maxie cū i ṗn° ɔtigeret dolor ex ɔſtrictione hūoꝝ fcā p nimiā repcuſſionē:⁊ ēt ē iuuatiua in ſtatu apatis pmixta cū aliis mollitiuis ⁊ reſolutiuis cu3 ipa ſit apitiua ⁊ reſolutia ſic̄ appet p Aui.i.2.li.⁊ alſirēgi.i.minium cū q̄ pingit̃ ⁊ alachaſech.i.ſticados:⁊ apiū ⁊ albedorogi ſilr̄.i.baſilicō amplū cū foliis latī:Oia iſta pñt adminiſtrari i augmēto admixta cū repcuſſiuis qm̄ reſolutiua ſūt.Et multotiēs ſedat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo ro.q: id medicamē eſt ptim repcuſſiuū ⁊ ptim reſolutiuū vñ cōpetit i dolore flegmōis exñtis i augmēto: dic̄ aūt vinū dulce:q: vinū dulce eſt min° ſiccatiuū ⁊ plus hūectatiuū q̄3 aliud:exiccatio aūt nō cōpetit in flegmōe niſi i fine ſ3 añ finē cōpetūt mollitia reſolutia ⁊ maxie in augmēto. ⁊ ꝓpt h Aui.ſubdit:imo ɔgelatū vue ⁊ paꝝ cere ſupple cū oleo roſa.poſitū ſup lanā.i.ſup carpiā ſu.ſedat dolorē Et dic̄ Aui.imo q: plus cōpetit cōgelatū vue añ finē flegmōis:ſicut i augmēto q̄3 vinū:q: nō eſt ita exiccatiuū: p ɔgelatū vue intelligit fabā q̄ fit ex vino mixto cocto vſq3 ad ſpiſſitudinē mell'.vñ faba nō eſt tm̄ exiccatiua ſic̄ vinū imo ē plus mollitia ⁊ min° cal'a:vt dic̄ Serapio i ſuo antidotario:vñ ſi admiſceat̃ cū cera diſtēpata ⁊ oleo ro.erit medicamē optimū i augmēto flegmōis ⁊ ſedatiuū doloris.Et lana yſopi.i.lana ſuccida pinguis:⁊ dr̃ lana yſopi q: ex tali lana fit yſop° hūida ſm ꝙ dr̃ i.2.li. ſupple ⁊ tal' lana ſedat dolorē:q: ē mollitia ⁊ r̃ſolutia ifridata i eſtate ⁊ itellige h ṗterq̄3 i neruis ⁊ i capite:⁊ maxie iſtis diſcooptis qñ ē ibi apa:q: ibi debent apponi oīa calida actu aut ſpongia ifuſa i vino ſtiptico aut aceto ⁊ aq̃ frida poti° cōpetit in ṗn° q̄3 in augmēto:⁊ iō ſupi° poſuit id medicamē Aui.inter medicias repcuſſiuas:⁊ crocus ingredit̃ in ſedatiōe doloris:q: crocus eſt apitiuus ⁊ reſolutiuus ⁊ ſtipticus eſt:⁊ iō manifeſte conuenit in augmēto admixtus cū medicis repcuſſiuis ⁊ mollitiuis:q: reſoluit ⁊ adiuuat ſtipticitatē ⁊ ſiccitatē mediciaꝝ repcuſſiuaꝝ ſm ꝙ dictu3 fuit s̃.⁊ iō cū h ꝙ reſoluit ꝓhibet fluxū mãei ad locū:⁊ iō crocus maxie igredit̃ in ſedatiōe doloris maxie qñ apa eſt in augmēto.Tunc ſeqtur illa ps:(Cū ḡ videris iceptionē apatis.)in q̄ itermiſcet quendā canonē de curatiōe apatis qñ incedit in viā exiture.i.in viā collectiōis ſaniei. Et dicit ꝙ qñ vides apa incedere i viā exiture hoc eſt ꝙ colligat:tūc dimitte infrigidationē.i.dimitte medicinas repcuſſiuas:⁊ icedas ſolū cū eis q̄ maturāt.ſ.ṗmo ⁊ aperiūt.i.reſoluūt:vel expone cū eis q̄ maturāt.ſ.ṗmo: ⁊ poſtea cū eis q̄ apperiūt apoſtema maturū:q: ṗmo debem° maturare apa:⁊ poſtea apire vel cū medicis ſi poſſumus vel cū ferro.Et bonū maturatiuū eſt ſicut ē empl'm ex farina tritici cū aqua ⁊ oleo ⁊ croco cocta. illud enī eſt optimū maturatiuū qð pducit flegmōes ad maturationē in quibus eſt duricies quaſi ad modū ſcliroſis vt multotiens ſum expertus.Tunc ſequitur illa pars:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Cū āt apā ꝑuenit ad ſtatū: tūc neceſſaria ſūt q̄lia ſūt anetū ⁊ camemilla ⁊ maluauiſcꝰ ⁊ ſemē lini ⁊ ſiliā: imo ēpl'a q̄ nomiant̄ baſilicō ⁊ q̄ noīantur diaquilon.

¶ In q̄ pte ponit medicinas q̄ſdā q̄ cōpetūt ī ſtatu flegmonis: ⁊ pȝ qđ dicit. et itelligas h̄ de diaglon qđ diaglon valet ī ſtatu apātis: q2 ē reſolutiuū mollitiuū. Itē valet etiā maxie qñ exalauit ſubtile ⁊ remāſit groſſū: ⁊ valet precipue qñ ps ſubtilis ꝑuenit ad maturationē rōne cuiꝰ rūpitur apa ⁊ eſſet ibi qđdaȝ trumbū ſaniei ⁊ derelicta eſt ps groſſa in circuitu q̄ nō ꝑuenit ad maturationē: in tali eni maxime appropriat̄ diaquilon. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et emplaſtū de colcotar exiccat abſq3 dolore: et ꝑpter illud eſt eiꝰ admiſtratio incōueniēs cū fit inflāmatio fl'onis: ⁊ eſt cōueniēs qñ nō timet̄ aggregatio: ⁊ melius eſt vt ponas ſuꝑ ipam deſuꝑ lanam infuſam in vino ſtiptico

¶ In q̄ pte ponit q̄ſdā medinas q̄ cōpetūt in declinatione flegmonis q̄ medicine debēt eſſe deſiccatiue: vt dictū fuit ſupra. Dic. Et emplaſta de colcotar. i. diapalma deſiccat abſq3 dolore: ⁊ iō ſu. cōpetūt in fine flegmōis: q2 in fine cōpetit dſiccatio ⁊ reſol'o: ⁊ ꝑpter id eoꝝ admiſtratio ē icōueniēs cū fit iflāmatio flegmōis: q2 tūc qñ eſt inflāmatio flegmōis cōpetūt repcuſſiua alterātia cōpl'onē: ⁊ iō ñ debēt admiſtrari talia empl'a in ꝑncipio nec ī augmēto fl'onis: nec ī ſtatu: q2 ibi ꝯpetūt reſolutiua mollitiua lenia: vt dictū ē ꝑus. Et ē cōueniēs eoꝝ admiſtratio qñ nō timet̄ aggregatio. i. collectio ſaniei: hoc ē qñ nō timet̄ ꝙ apoſtema termineᷣ ad collectioneȝ ſaniei: q2 qñ timemꝰ ꝙ apa termiueᷣ ad collectionē ſaniei debemꝰ ponere maturatiua ⁊ nō deſiccatiua: ſȝ ſi timet̄ ꝑ reſol'onē: tūc ꝯueniūt iſta exiccātia. Et meliꝰ ē vt iponas lanā ifuſaȝ ī vino ſtiptico: q2 tale vinum deſiccat: ⁊ ideo cōpetit in fine flegmonis.

¶ Et caro minꝰ idiget exiccatiōe q̄ȝ neruus: qm̄ neruꝰ nō redit ad ſuā cōpl'onē cū exiccatiōe ꝑua: ⁊ caro mioris neceſſitatis eſt que pauciores habet arterias.

¶ Modo hic q2 in curatione nō ſolū admiſtrant̄ medicie hēndo reſpectū ad morbū: ſȝ ēt ad cōpl'onē mēbri: vt dic Gal. 3ᵒ d igenio ꝑ totū: q2 mēbrū cōpl'onis ſicce idiget medicina magis ſicca rōne cōplexiōis: iō Aui. dicit ꝙ ſm diuerſitatē mēbroꝝ medicie debēt eſſe magis deſiccatiue ⁊ minꝰ. Et iō dicit: Et caro minꝰ idiget exiccatiōe q̄ȝ neruꝰ. Et ſubdit cāȝ hꝰ: qm̄ neruꝰ ⁊c̄. Et caro q̄ mioris neċitatꝭ ē ſcȝ i exiccatōe ē q̄ hȝ pauciores artarias ſupple ⁊ pauciores neruos: q2 iſta nō ſic ē cōpl'onis ſicce. Tūc ſeq̄t illa pars:

¶ Et multotiēs q̄dē cadit neceſſitas ſcalpellandi ante maturationem.

¶ In q̄ pte ponit quoſdā canōes in curatōe flegmōis ꝑut flegmō ꝯuertit̄ ad ſaniē: ⁊ diuidit̄ in tres ptes ſm ꝙ tres canones ponit. 2ª ibi (Et multotiēs) 3ª ibi (Et de apātibꝰ calidis.) Dicit ḡ ꝙ multotiēs eſt neċe ſcalpellare añ maturationē, i. añq̄ȝ fiat maturatio: ⁊ hoc eſt qñ eēt hūor cōſtrictꝰ valde in apāte et multꝰ vel ex frigido vel ex nimia repcuſſiōe: in tali. n. caſu. vt dicm̄ fuit ſupra facimꝰ ſcalpellatōnē añ maturationē vt egrediat̄ ſāguis malꝰ ꝯſtrictꝰ i apāte ne corrūpat̄: ⁊ ꝑ ꝯñs corrūpat̄ mēbꝝ ⁊ mortificet̄.

¶ Et multotiēs igeniat̄ i attrahēdo apa ex mēbro nobili ad ignobile cū attractiuis: deinde curatur ⁊ aperitur.

¶ Hic ponit 2ᵐ cañ. Et dic. Et multotiēs igeniat̄ in attrahēdo ex mēbro nobili ad ignobile: ſic̄ eſt ī locis emūctorijs cū attractiuis. ſ. cal'is vel ventoſis vel ſanguiſugis: vt ponit Auic. in ꝑmo. deinde cura. i. mā cuȝ empl'is. ſ. maturatiuis: ⁊ poſtea aperiat̄. Rō aūt hꝰ dicti eſt ſupra poſita ⁊c̄. q2 meliꝰ ē ꝙ fiat apa in mēbro ignobili ⁊ emūctorio q̄ȝ remaneat in nobili ⁊ faciat apoſtema ſm ꝙ etiā ponit Auicen. in primo. Sequitur illa pars:

¶ Et de apātibꝰ calidiſ q̄ idigēt ſanioſitate emplaſtret̄ caput eiꝰ cū pſilio ⁊ cū extinctiuis ī circuitu eiꝰ: et limat̄ ex apātibꝰ ⁊ emplaſtris cū pēna: qm̄ digiti ledūt ipȝ.

¶ In q̄ pte ponit tertiū canone. Et dic. Et de apātibꝰ cal'is que idigēt ſanioſitate hoc ē: q2 debēt ꝑuenire ad ſaniem. emplaſtretur caput eius cum pſilio ſu. vel cuȝ ſimilis repercuſſiuo illi. Et cum extractiuis.

Sed hic eſt dubiū de hoc qđ dicit Auic. dicit ꝙ apāta cal'a valđ q̄ idigēt maturatōe debēt emplaſtari cū pſilio ⁊ ſilibus. ¶ Sed hoc eſt cōtra qđ ſuperiꝰ dixit ibi. ¶ Cuȝ ergo vides inceptionē apātis incedere itinere exiture: tunc dimitte infrundationeȝ ⁊c̄.

¶ Preterea hoc eſt ꝯtra illū afforiſmū ypo. q dicit: Calidū ſaniē faciēs. Ponit eni ypo. ꝙ medicia faciēs ſaniē eſt cal'a ⁊ nō frigida: ḡ tūc videt̄ male dicere Auic. q dicit ꝙ emplaſtret̄ caput taliū apātū cuȝ pſilio ⁊ cum alijs extinctiuis in circuitu. ¶ Dicendū eſt ad hoc ꝙ ꝑncipaliter ⁊ per ſe vt in pluribus medicina faciens ſanieȝ debet eſſe calida: vt poſuit Auicen. ⁊ ratio huiꝰ apparebit poſtea in proceſſu: ſed per accidens et in caſu: vt hic ponit Auicē. pōt eſſe medicia maturatiua frigida: ⁊ hoc eſt ſicut ponit Auicē. in apoſtematibꝰ valde calidis: ⁊ talia apoſtemata ſunt ſicut apoſtemata heriſipillata: quia in talibꝰ apoſtematibus valde calidis naturalis calor valde inflāmatur intantuȝ ꝙ ꝓhibetur eius operatio que eſt digerere materiam ⁊ eam conuertere in ſaniem: ſed ſi apponatur medicamen frigiduȝ: tunc prohibetur talis inflāmatio caloris naturalis: ⁊ ideo tūc calor naturalis cōfortatur ex appoſitione talium frigidoꝝ: et tūc agit in materiā apoſtematis: ⁊ eam cōuertit ad ſaniem. Iterum etiaȝ quia in talibus apoſtematibꝰ calidis fit exalatio ſpiritus ⁊ caloris magis per frigidum: aut prohibetur talis exalatio. et iō adiuuat ad faciendūȝ ſaniem per accidens. Iterum ſi nō apponeretur medicina frigida ꝑpter itenſaȝ eius caliditatem rumpetur tale apoſtema anteq̄ȝ digerat̄. ⁊ iō in tali caſu ſunt apponēda frigida medicamina: etiā quando volumus maturare. Q2 ergo dicit q2 Auicen. dicit: Cum ergo vides ⁊c̄. Dicendū ꝙ ibi loquitur Auic. vt in pluribus regulariter. Iterum quādo Ipo. dicit: Calidū ſaniē faciens. intelligit hoc per ſe ⁊ vt in pluribus: ſed per accidens ⁊ in caſu nihil prohibetur ꝙ medicamen frigiduȝ ſit maturatiuum ſicut in apoſtematibꝰ valde calidis: ſed hic ponit Auicen. ⁊ limatur ex epythimatibꝰ ⁊c̄. quoniaȝ digiti ledunt ipſum: q2 ꝑpter caliditatem ibi intenſaȝ eſt maximus dolor: ⁊ ideo quanto tactus poteſt fieri cuȝ maiori facilitate tanto eſt melius: quia tunc fiet tactus facilior: ⁊ ideo dicit Auicen. alibi. Et ſi tactus fuerit neceſſarius fiat cū facilitate. Et cām hꝰ reddit Gal. illo v̄bo: Caue dolorē quātū potes: qm̄ nil eſt cā apoſtematꝭ ſicut dolor.

¶ Heriſipilla ⁊ ſpecies eius. Capitulum .IIII.

Iam ſciuiſti cauſas heriſipille et ſpēs eius in libro primo

¶ In iſto capl'o determinat Auic. de q̄dā apāte cal'o qđ fit ex colera: qđ vocat̄ heriſipilla: Et diuidit̄ ps iſta in ptes duas. Primo determiat de ipſo q̄ȝtū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad cãs ⁊ ſigna. 2° determinat de ĩpo q̃ꝫtũ ad curã. 2ª ibi in 2° capl'o (Oꝫ vt euacue.) Prima ps diuidit in ptes quatuor: p° determinat de cãis ⁊ ſignis ipi⁹ heriſipille. 2° oñdit vbi pl'm hꝫ generari. 3° ponit q̃dã iudiciũ ſũptũ ab ĩpa in q̃dã egritudine. ſ. in fractura oſſis. 4° excuſat ſe ad ponẽdũ diuerſitatẽ iter heriſipillã et flegmonẽ: qꝛ d̃ h̄ ẽt dictuꝫ eſt alibi. 2ª ibi: (Et vbi plus accidit) 3ª ibi (Et qñq; accidit) 4ª ibi (Et tu qdẽ iaꝫ cognouiſti) Pria ps hꝫ ptes duas: p° excuſat ſe a ponẽdo cãs heriſpille. 2° ponit ſigna ipſi⁹ p q̃ diſtiguit heriſipilla a flegmone. 2ª ibi (Et illa ex qb⁹) Dicit g̃. Jã ſciuiſti cãs heriſipille: qꝛ cã ei⁹ eſt colera vel pura vel admixta: ⁊ ſpẽs ei⁹: qꝛ heriſipilla ẽ duplex. q̃dã eſt pura ⁊ q̃dã ẽ cõpoſita cũ flegmõe: ⁊ vocat heriſipilla flegmõides ſi vincat ibi hũoꝛ coleric⁹. Si aũt vĩcat hũoꝛ ſãguine⁹ vocat flegmon heriſipillades. Et nõ ſolũ heriſipilla pt cõpõi cũ flegmõe: ſꝫ ẽt cũ apate molli: vt dicit Gal. de ige. ſani. pticula. 13ª. ⁊ ĩ talib⁹ paſſiõib⁹ cõpoſitꝭ debẽt eẽ curatiões cõpoſite: ⁊ ſm ꝙ vincit ibi vna paſſio: ſic etiã dꝫ vĩcere cura illi⁹: ſꝫ qꝛ ex curatiõib⁹ ſimpliciũ habẽt curatões cõpoſitoꝝ: ⁊ iõ Aui. ponit curã iſtoꝝ ſm maioꝛẽ ptẽ put ſũt moꝛbi ſimplices: et maxie q̃ꝫtũ ad localia in li. p° fen 2ª ca° 5° d̃ egritudib⁹ cõpoſitꝭ illo ca. Et ſãguineum ꝙ puruꝫ flegmones ⁊c. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et illa ex qb⁹ diſcernit ex flegmõe ſũt quoniã heriſipilla magis appẽtẽ habet rubedinem et purioꝛem.

¶ Hic Auic. ponit ſigna ipſi⁹ heriſipille in qb⁹ diſtinguit ab ĩpo flegmõe: ⁊ diuidit ps hec ĩ ptes pl'es ſm ꝙ plura ſigna ponit ĩ qb⁹ heriſipilla diſtiguit a flegmõe. Primo g̃ ponit vnũ ſignũ q̃d ſumit a coloꝛe. Dic̃ g̃: Et illa. ſ. ſigna ex qb⁹ diſcernit a flegmõe ſũt: qm̃ heriſipilla magis apparentẽ hꝫ rubedinẽ. i. hꝫ rubedinẽ magis in ſupficie: quia materia in heriſipilla eſt in ſupficie: et purioꝛẽ. ſ. rubedinem: quia coloꝛ colere eſt rubeus ⁊ clarius.

¶ Et ex flegmone apparet rubedo ad nigredinẽ decliuis aut viriditatẽ: et pl'm coloꝛis ei⁹ eſt occultũ in pfundo: ⁊ rubedo heriſipille deſtruitur p tactũ ſtatim ⁊ albet ei⁹ loc⁹ cã ſubtilitatis materiei rubee aut ſepatiõis ei⁹: deinde redit velociter ⁊ nõ ſil'r eſt rubedo flegmõis et vides in rubedine heriſipille coloꝛẽ croci ⁊ citrinitatẽ et nõ vides illud in rubedine flegmonis.

¶ Ad nigredinẽ decliuis aut ad liuiditatẽ. i. ad quãdã obfuſcatõeꝫ: qꝛ coloꝛ ſanguis exñtis in apate ſpãl'r eſt coloꝛ rube⁹ turbid⁹ ⁊ non clar⁹: ⁊ pl'm coloꝛis ei⁹ occultũ eſt in pfundo ei⁹ ppter goſſitiẽ ſanguis: ⁊ iõ mã ẽ ibi magꝭ pfũda q̃ꝫ in heriſipilla: ⁊ vides in rubedĩe heriſipille coloꝛẽ croci ⁊ citrinitatẽ ⁊ nõ vides id ĩ rubedĩe flegmõis: qꝛ coloꝛ col'e ẽ rube⁹ citrin⁹: coloꝛ ſanguis ẽ coloꝛ rube⁹ turbidus. ⁊ ideo attinet cuidã obfuſcationi et nigredini.

¶ Et apa heriſipille nõ fit niſi ĩ eo q̃d appet d̃ cute ⁊ flegmõ pfũdat ĩ carne etiã: ⁊ heriſipilla eſt pura: ⁊ ñ eſt ita flegmõ.

¶ Hic Auic. ponit aliõ ſignũ p q̃d diſtinguit heriſipilla a flegmõe: ⁊ dicit apa heriſipille. i. tumoꝛ heriſipille nõ fit niſi ĩ eo q̃d appet de cute: ⁊ cã hui⁹ ẽ ppt ſubtilitatẽ mãei. ⁊ iõ qꝛ coſa ſubtiliſſimi liq̃ris ẽ: penetrat cito carnẽ q̃ ẽ rara ⁊ ñ retinet niſi in ſupficie ⁊ cute: eo ꝙ cutis dura eſt ⁊ ſpiſſa ſm ꝙ dicit Gal. 13ª. pticula de ige. ſani. q̃ flegmõ pfundat rõne groſſioꝛis mãe. Et iõ dic̃ Gal. in pticula pal legata: ſꝫ ſic̃ flegmõ fit in carne ptẽ cutis ãplectẽs ſic iſtõ. ſ. heriſipilla fit in cute ptẽ carnis amplectẽs. ¶ Tũc Auic. ponit aliud ſignũ diſtinguẽs ĩter flegmonẽ ⁊ heriſipillã dicẽs ꝙ heriſipilla ẽ pura. ſ. vt pl'm ⁊ nõ ẽ ita flegmon: qꝛ vt dictum fuit ſupꝛa: vt plurimũ aſſociatur ei aut durities aut heriſipilla aut furioſitas.

¶ Et pueniꝭ qñq; ex cal'itate heriſipille ad hoc vt cõburat cutẽ ⁊ ei⁹ virulẽtia veſicat ⁊ minoꝛat illud in flegmone.

¶ Hic ponit ſignũ diſtinctiuũ heriſipille a flegmõe ꝙ ſumit ex quodã effectu quẽ facit cal'itas heriſipille ⁊ dic̃: Et puenit qñq; ex cal'itate heriſipille ad h̄ vt cõburat cutẽ: ⁊ h̄ eſt qñ mã ipi⁹ eſt multũ acũta aduſta ⁊ ei⁹ virulẽtia veſicat. ſ. ad modũ ignis ex qbus veſicis egredit q̃dã virulẽtia: ⁊ minoꝛat iſtud in flegmõe: qꝛ flegmon nõ puenit vt pl'm ad tantã cal'itatẽ ⁊ aduſtionẽ: qꝛ mã ei⁹ eſt magis humoꝛ benign⁹ ſic̃ ſanguis: vñ vt pl'm nõ venit ad tantã malitiam ſicut heriſipilla cuius materia eſt colera.

¶ Et pura nõ ĩpellit penit⁹ ⁊ flegmõ ĩpellit: ⁊ quãto pl⁹ m'ltiplicat additio ſãguis ſup colericũ eſt ĩpulſio magis appens ⁊ doloꝛ et pulſatio vehementioꝛes.

¶ Hic ponit aliud ſignũ per q̃d diſtinguitur heriſipilla a flegmõe: ⁊ dicit pura. ſ. heriſipilla nõ ĩpellit penit⁹. i. nõ inflat nec facit tumoꝛẽ ſicut facit flegmon. Et ratio huius eſt ppter ſubtilitatẽ materiei: vñ expãdit in ſupficie cutis ⁊ nõ retinet ⁊ coartat in vno loco. Et quãto plus multiplicatur additio ſanguinis ſuper colericum. i. ſi flegmon ⁊ heriſpilla cõponant quãto plus in tali cõmixtione vincit flegmon ⁊ humoꝛ ſanguine⁹ tãto eſt ĩpulſio magis apparẽs. i. inflatio ⁊ tumoꝛ ppter rõnẽ dictã ⁊ doloꝛ ⁊ pulſatio vehemẽtioꝛes. qꝛ cũ mã ſit groſſioꝛ ⁊ magꝭ pfũdata in carne ibi fit maioꝛ tẽſio ⁊ ꝯſtrictio hũoꝛis ĩ mẽbꝛo: vñ ſequit doloꝛ maioꝛ: ⁊ fit etiaꝫ ibi maioꝛ coartatio artarie: vñ ſequitur maioꝛ pulſatio artarie: ⁊ ratio iſtoꝝ melius fuit poſita in capl'o primo de apatibus ſupꝛa.

¶ Et heriſipilla attrahit febꝛem vehemẽtius q̃ꝫ flegmon.

¶ Hic ponit aliud ſignum diſtinguens dicens: ⁊ heriſipilla attrahit febꝛem intellige effimeram: quia talis febꝛis puenit ex apoſtematibus exterioꝛibus ratione caliditatis eoꝝ: et raro puenit inde febꝛis putrida vehemẽti⁹. i. citius q̃ꝫ flegmon: ⁊ hoc eſt ppter maioꝛem caliditatem heriſipille: vnde citius in ea inflãmat ſpiritus q̃ꝫ in flegmõe: ⁊ ideo citius pꝛouenit ex ea febꝛis effimera: licꝫ febꝛis putrida pueniret in flegmone ratiõe maioꝛis repletionis que eſt ibi: vnde hic Aui. intelligit de febꝛe effimera: que vt plurimũ ſequitur apa rõne caliditatis ipſius.

¶ Et qñq; cõſequit ex cal'itate heriſipille vt cõburat cutẽ: q̃re alterat illõ q̃d nominat heriſipilla: ⁊ nõ eſt ita flegmon.

¶ In iſta parte Auicen. repetit quoddam ſignum diſtinctiuum heriſipille a flegmone adiungendo quoddã. Dicit ergo. Et quandoq; cõſequitur ⁊c. quare alteratur id quod nominatur heriſipilla. i. non videtur tunc ꝙ ſit heriſipilla: qꝛ pꝛopter illam aduſtionem ⁊ veſicationẽ quã facit videtur ꝙ ſit pꝛima vl' ignis perſicus: quia aſſimilatur tunc in accidentibus eius ⁊ non eſt ita flegmon. ratio autem eius eſt dicta ſuperius.

¶ Nõ eſt ergo inflatio heriſipille minoꝛ ĩflatõe flegmõis: imo pl's: vez tẽſio fle-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

gmõis ⁊ dolor eiꝰ ē ꝓpt̄ tēſionē: ⁊ qñqꝫ ſit maior quapropter dolor heriſipille eſt minor.

¶ In p̄te iſta ex dict̄ ꝯcludit q̄ddā correlariū. Sequit̄.n. ex dictis ꝙ inflāmatio heriſipille.i.calitas heriſipille nō eſt minor iflāmatōe flegmōis.i.calitatis flegmonis: imo inflāmatio heriſipille eſt maior inflāmatiōe flegmonis eo ꝙ mā ipius eſt plus calīa: ⁊ iō ꝑducit ad veſicationem cutiꝰ q̄z flegmon: ⁊ citiꝰ attrahit febrē: vt dc̄m̄ eſt. veruntñ tenſio flegmōis ſupple ē maior q̄z i heriſipilla: q̄r ibi mā eſt magis coartata ⁊ collecta i vno loco: i heriſipilla aūt eſt ſparſa in ſupficie: vt dictū eſt.ſ̄. Et dolor eiꝰ.ſ.flegmonis ē ꝓpt̄ tēſionē: ⁊ qñqꝫ ſit maior dolor in flegmōe q̄z in heriſipilla. ¶ Et nota ꝙ rō q̄re dolor ē maior in flegmone q̄z i heriſipilla eſt: q̄r dolor i apate ꝯtigit ex duobꝰ: ex mala cōpl̄one ⁊ ꝯſtrictiōe ⁊ ꝯculcatiōe hūorꝰ i mēbro ſoluētis ꝯtinuū: mō in flegmōe ē vtraqꝫ cā: q̄r ibi eſt mala cōplexio ⁊ cōculcatio hūoris i mēbro: i heriſipilla āt nō eſt talis ꝯculcatio ⁊ ꝯſtrictio hūoris: lꝫ ibi ſit mala cōpl̄o. Et iō cōcludit Aui. quaꝓpter dolor heriſipille eſt minor: ſꝫ ſupple punctio in heriſipilla eſt pl̄s q̄z in fl̄one: q̄r ibi eſt acutior materia: vnde eſt in ea punctio ad modum ſpine Tunc ſequitur illa pars:

¶ **Et vbi plus accidit heriſipilla accidit in facie ⁊ icipit a lepore naſi ⁊ augmētat̄ apoſtema ⁊ expanditur in facie tota.**

¶ In q̄ p̄te oñdit̄ i quo loco corpis pl̄s accidit heriſipilla Et dicit ḡ. Et vbi plus accidit heriſipilla accidit in facie. Et cā hꝰ pōt eſſe rōne calitatis ⁊ ſubtilitatis mǣ. vel de rōne cuiꝰ eſt petere p̄tes ſupiores: ⁊ etiā q̄r in p̄tibꝰ ſupioribꝰ vigēt maxie hūores calī ⁊ ſubtiles: ⁊ iō heriſipilla: vtpl̄m accidit in facie et īcipit a lepore naſi.i.a p̄te naſi q̄ ē iuxta ſupcilia: ⁊ poſtea augmētat̄ ⁊ expandit̄ ꝑ faciem totam.

¶ **Et quādo accidit heriſpilla a fractura oſſis ſub cute: tunc illud eſt malum.**

¶ In hac p̄te Aui. pōit q̄ddā iudiciū ſūptū ab heriſpilla i q̄dā p̄te.ſ.in fractura oſſis: ⁊ dicit ꝙ qñ accidit heriſpilla a fractura oſſis ſub cute ē malū: itellige ē malū ꝑ viā ſigni ⁊ ꝑ viā cāe: ꝑ viā cāe: q̄r heriſpilla ibi exñs corrūpet os ⁊ pl̄s corrodet rōne mǣ male ex q̄ ſit. Itez eſt malū ꝑ viā ſigni: q̄r ē maiꝰ nocumētū ꝓpt̄ mēbrū vbi ē: ⁊ h̄ ē q̄d dic̄ ypo. in 7ª p̄ticl̄a affo. in oſſis d̄nudatiōe heriſpilla malū.

¶ **Et tu q̄dē iā cognouiſti diuerſitatē iter heriſipillā ⁊ flegmōez i loco alio ab iſto.**

¶ Hic ſe excuſat iſufficiēter ponendo diuerſitatē iter flegmōz ⁊ heriſipillā. Dic̄ ḡ. Et tu q̄dē ⁊c̄. ſciuiſti i loco alio ab iſto.ſ.in ꝑmo canōe de apatibꝰ calidis. ibi.n. apparuit diuerſitas ⁊ diſtinctio iter heripillā ⁊ flegmonē: Uel pōt hoc referri ad ea que dicta ſunt in libro ꝑmo: fen 2ª cap̄. de egritudinibus compoſitis.

¶ Cura heriſpille. Capitulū.v.

O portet vt euacues corpꝰ ab ea cū ſolutiuo colere: et ſi idigēt fl̄ōmia fl̄oma etiā. Et fl̄omia q̄dē ñ ml̄tū ꝯfert niſi qñ materia eſt iter duas cutes. Si āt ꝓfūda iuerit tūc eiꝰ iuuamētū minorat̄ ⁊ fortaſſe attrahit: ⁊ ſi idiguerꝭ reiteratōe ſol̄onis vētris poſt flebotomiā fac illud ſm ꝙ caleſit ex duabꝰ materijs.

¶ Superiꝰ Auic. determinauit de heriſipilla q̄ztū ad cās ⁊ ſigna ipiꝰ: hic determiat de cura. ⁊ diuidit̄ i duo. pͦ ponit curā eiꝰ q̄ztū ad vl̄ia. 2ͦ q̄ztū ad localia et p̄ticularia 2ͦ ibi (Deinde ꝑmuta te ad infrigidādū) Dicit pͦ. oꝫ ꝙ euacues corpꝰ ſupple q̄d patit̄ ab ea.i.ab heriſipilla cū ſolutiuo colere cū ſirupo roſato laxatiuo ⁊ ſimilibꝰ purgātibꝰ colerā: ⁊ ſi indiget flebotomia flebotoma. Et flebotomia quidem nō multum cōfert ⁊c̄.

Sed circa iſtā p̄tē ē dubitatio ꝯ dcō Aui. vr̄.n. ex pſſe ponere totū ꝯtrariū. dic̄.n. ꝙ fl̄omia ꝯfert qñ mā ē iter duas cutes: ſꝫ ſi mā ꝓfūdat̄: tūc minorat̄ eiꝰ iuuamētū: q̄r qñ mā eſt iter duas cutes: tūc ſignificat̄ ꝙ eſt mā col̄ica pura: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ eſt heriſipilla pura Qñ āt mā ꝓfūdat̄: tūc mā col̄ica eſt admixta cū ſanguīe: ⁊ ꝑ ꝯñs heriſipilla nō eſt pura: ſꝫ admixta cuꝫ flegmone: q̄r vt ſupiꝰ dicebat̄ in h̄ d̄rt apa heriſipille a flegmone: q̄r apa heriſipille nō ſit niſi in eo q̄d appet de cute. flegmon aūt ꝓfundat̄ in carne: nūc aūt qñ heriſipilla eſt pura: tūc nō cōfert fl̄omia: qñ aūt eſt admixta cū flegmōe: tūc ꝯfert fl̄omia: ḡ tunc nō cōfert fl̄omia heriſipille qñ mā eſt iter duas cutes: ⁊ ꝯfert qñ mā ꝓfundat̄. ḡ tūc in vtraqꝫ p̄te videt̄ dicere falſuꝫ Auic. ¶ Ad hoc rñdet̄ ꝑ exceptiōez l̄re. Et pōt iſta l̄ra exponi pl̄ibꝰ modis: vno modo ſic. Et fl̄omia q̄dē nō multū cōfert niſi qñ mā eſt iter duas cutes.i. niſi qñ mā col̄ica eſt pauca ⁊ ē admixtio ſanguinis ml̄ta ſupple q̄ eſt aptꝰ fluere ⁊ eſt in curſu. Si aūt ꝓfūda fuerit id eſt ſi mā col̄ica ſit multa: ⁊ hoc q̄r mā col̄ica pura ſit vl̄ q̄r pax̄ eſt ibi mā ſanguinea admixta: vñ itelligit h̄ ꝙ mā colerica ꝓfundet̄ nō ꝓpter multā admixtionē ſanguinis ſed ꝓfundat̄: q̄r mā colerica eſt ml̄ta: vñ eſt ita in magna q̄ztitate ꝙ eſt ibi in ſupficie ⁊ in ꝓfunditate: tūc eius iuuamētū minorat̄.i. tūc ita nō ꝯfert fl̄omia: ⁊ fortaſſe attrahit id eſt fortaſſe augmentat̄ heriſipilla.ſ.cuꝫ ſit flebotomia qñ mā colerica eſt multa vel pura: q̄r cum ſanguis ſit frenuꝫ colere vt dicunt auctores ſi fiat flebotomia qñ mā eſt multa vel pura: tūc ex tali extractōe ſanguinis pōt colera ſupcaleſieri ⁊ ex tali ſupcalefactiōe ⁊ ebulitiōe colere attrahit̄ ibi plus de hūoribꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs augmentat̄ heriſipilla: ⁊ iō bñ dicit Auic. in primo cañ. fen 4ª. ca. de flebotomia. Et ſūmopē tibi caue ne egrū ad vnā duax̄ rex̄ perducas.ſ.ad colericox̄ hūox̄ ebulitionē ⁊ frigidox̄ cruditatē: ⁊ tūc poſ̄e eſt ꝙ aliqñ ꝑ fl̄omiā augmētet̄: q̄r attrahit ſicut eſt in dicto cā. ¶ Alio mō pōt exponi ſic. Et fl̄omia q̄dē nō ml̄tū ꝯfert niſi qñ mā eſt iter duas cutes.i. niſi qñ mā pl̄s ipellit ⁊ tumet appent: q̄r qñ mā pl̄s ipellit appēt eſt ſignū ꝙ eſt ſecum ſanguis admixtus: q̄r materiaꝭ ſanguinea plus ipellit: vt dictū fuit ſupra in ꝑmo cap̄. illo.§. ⁊ pura nō ipellit penitꝰ ⁊c̄. qñ aūt ſanguis eſt admixtꝰ cū colera: tunc flebotomia ꝯfert. Si autem ꝓfunda fuerit.i. ſi materia minus ipellit vl̄ nullo mō impellit apparēter tunc minoratur eius iuuamentū.i. flebotomie: q̄r quādo nō impellit tunc ſignificat̄ ꝙ eſt heriſipilla pura vel pauca admixtio ſanguinis: vnde tunc nō ita confert flebotomia: ⁊ fortaſſe attrahit.i. fortaſſe augmentat̄ heriſipilla.ſ. qñ ſit flebotomia qñ mā nō ipellit: q̄r tūc cū colera ſit pura vel multa in q̄ztitate ꝑ flebotomiaꝫ pōt ibi fieri maior ebulitio col̄e: vt dictū fuit.ſ̄: vñ attrahūt̄ hūores ⁊ p̄t heriſipilla augeri. Cū iſta expoſitiōe ꝯcordat Aly. in diſpoſitiōe regali: q̄ dicit ꝙ qñ heriſipilla eſt ſine tumore: tunc cōpetit ſolutio ventris. ſi eſt cū tumore: tūc debet fieri flebotomia ⁊ ſolutio ventris ſm ꝙ apparet per verba eius in capl̄o de curatione heriſipille. Tertio mō pōt exponi iſtud verbū Aui. ſic. nam ſm ꝙ apparet ꝑ Gal. 14ª p̄ticula: de inge. ſani. heriſipilla eſt duplex: q̄r q̄dā eſt cū vulnere: et q̄dā ſine vulnere: illa q̄ ē ſine vulnere ē illa q̄ ſit ex colera nō aduſta nec mala: vel ſit ex ſanguine tenui q̄ ꝓportionat̄ colere. Illa aūt q̄ eſt cum vulnere ſit ex colera aduſta groſſa mala. Et iō dicit ibi Galie. nam ſi colera ſit corroſiua ⁊ calidiſſīa cutē excoriabit vſqꝫ ad ſui iteriora: ⁊ talis heriſipilla eſt mala. Et ido dicebat Auicenna in

ꝓmo capitulo huius tractatus. Et ſi pertranſierit colera in groſſitie ſua vſqꝫ ad ſubaꝫ ſanguis ⁊ fuerit mala.i.fuerit mã aduſta: vñ ꝓpter aduſtionẽ igroſſaꝛ ⁊ ꝓfũdaꝛ vſqꝫ ad ſubaꝫ ſanguis: accidet heriſipilla mala: tũc ḡ expone dictũ Auic. Et flebotomia qdẽ nõ multũ ꝯfert niſi qñ mã eſt iter duas cutes.i.niſi qñ mã heriſipille ẽ ſubtilis ⁊ nõ aduſta: ſicꝫ eſt heriſipilla q̃ eſt ex colꝛa vl' ſanguie ſubtili ꝓportionato colere Si vͦo ꝓfundaꝛ.i.ſi mã colꝛe ſit groſſa ⁊ calidiſſima ⁊ aduſta: ſicꝫ eſt in heriſipilla mala q̃ veſicat cutẽ: qꝛ colera ꝓpter aduſtionẽ ſuã ꝓfũdat ſe vſqꝫ ad ſubſtãtiã ſanguis ⁊ penetrat cutẽ vſqꝫ ad ſui iteriora: tũc minoraꝛ eiꝰ iuuamentũ: qꝛ tũc qñ heriſipilla eſt cũ vulnere mã ipiꝰ eſt calidiſſima ⁊ aduſta ⁊ eſt colera valde acuta: ⁊ iõ dicebat Auic. ſupius. Et qñqꝫ ꝓuenit ex calꝛitate heriſipille ad hoc vt cõburat cutẽ: qꝛ timemꝰ ne ꝓpꝛ flꝛomiã cuꝫ ſanguis ſit frenũ colꝛe plꝰ augmẽtareꝛ colꝛa: ⁊ ꝑ ꝯñs augmenteꝛ malicia heriſipille: ⁊ h̄ qḋ ſubiũgit Aui. Et fortaſſe attrahit.i.fortaſſe augmẽtabiꝛ heriſipilla ꝑ flꝛomiã: ⁊ q̃cunqꝫ mõ exponaꝛ ſiue ꝓmo mõ ſiue ſcḋo mõ ſiue tertio: apparet rñſio mõ ad tertiũ ꝑ expõnẽ dicti Auic. Et ſi idiguerit reiteratiõe ſolꝛonis ꝑ flꝛomiã fac illḋ ſꝫm ꝙ calefit ex duabꝰ materijs.i.ſꝫm ꝙ ſupabundat ibi ſanguis vel colꝛa: qꝛ ſi ſupabũdat ibi plꝰ colꝛa: reitera ſolꝛonẽ vẽtris: ſi aũt ſanguis: reitera flꝛomiã. ¶Et nota h̄ ꝙ ſicꝫ heriſipilla põt miſceri cũ flegmõe: ita etiã pt cõponi cũ apate molli: ⁊ ẽt cũ apate melꝛico duro: ⁊ ſicꝫ curatio ipiꝰ qñ miſceꝛ cuꝫ flegmõe ẽ cõpoſita: ita etiã curatio ipiꝰ qñ miſceꝛ cũ apate molli ⁊ duro ẽ cõpoſita: vñ ſicꝫ idigemꝰ ibi farmatia ⁊ flꝛomia: ita hic idigemꝰ euõne colere ⁊ flꝛatis: ſi cõpõiꝛ cũ apate molli: ⁊ ſi cõponiꝛ cũ duro idiget euõne colere ⁊ melꝛie Et eodẽ mõ itellige de cura q̃ꝫtũ ad localia: ⁊ h̄ eſt qḋ dicꝫ Gal.14. ꝑticlꝛa de igenio: ſed ſicꝫ heriſipilla miſceꝛ cũ flegmõe ſic ⁊ cũ molli apate: vocaꝛqꝫ mollꝛ heriſipilla: ⁊ ſilꝛr ſi ifrideꝛ vl' idureꝛ vt ſi cõponaꝛ cũ hũore frigido duro.i. cuꝫ hũore melꝛico heriſipilla dura vocaꝛ: ⁊ ſicut cõpoſite ſũt paſſiões cõpoſitꝭ egẽt hũoribꝰ: ſic etiã in iſtis faciẽdũ. eſt Auicen. tñ nõ fecit mentionẽ de his: qꝛ raro contingit ꝙ cõponaꝛ heriſipilla cuꝫ apate molli ⁊ duro: ſepe autẽ contingit ꝙ componatur cum flegmone.

Alterius quereret aliqs q̃re nõ fecit illã diſtinctiõeꝫ ꝺ cã ꝓmitiua ⁊ añte i heriſipilla ſicꝫ fecꝫ i flegmõe. Et videꝛ ꝙ ꝺbuiſſet eã facꝫ: qꝛ penes iſtas cãs diuerſificaꝛ cura iſtiꝰ: ſicut etiã cura flegmõis. Et h̄ pꝫ ꝑ Aly. i libro oculoꝝ quẽ fecꝫ tractatu.11. de curis morboꝝ gñalꝛr: qꝛ ſi cã heriſipille ſit ꝓmitiua: medicia eiꝰ dꝫ eẽ diſſolutiua et mollitiua: vt dicꝫ ibi Aly. Si aũt eſt añs dꝫ eẽ refrigeratiua ⁊ humectatiua. ¶Dõm ẽ ad hoc vnoꝰ ꝙ qñ fecit mẽtionẽ de iſtis cãis: qꝛ illudꝛ qḋ dicꝫ de eis i flegmõe dedit h̄ itelligere deꝛ eis i heriſipilla. ¶Alioꝰ pt dici ꝙ nõ fecit mẽtionẽ: qꝛ raro ꝯtingit ꝙ heriſipilla fiat a cã ꝓmitiua ſicꝫ fit flegmõ: qꝛ vt plꝛm hũores q ꝯcurrũt ad faciẽdũ apa ex cã ꝓmitiua ſũt ſãguinei ꝓpꝛ maiorẽ eiꝰ abũdãtiã i corpe: ⁊ iõ Aui. h̄ iſtã diſtictionẽ nõ poſuit ſicꝫ poſuit in flegmõe. ¶Et nõ ꝙ vt dicꝫ Aly. i illo lib. oculoꝝ ſi heriſipilla fiat a cã ꝓmitiua dꝫ curari in ꝓnꝰ cũ reſolutiuis ſicꝫ in flegmõe: ſꝫ ñ dꝫ eẽ iſta reſolutiua ſicꝫ i flegmõe: qꝛ i heriſipilla q̃riꝛ maior alteratio q̃ꝫ in flegmõe: vt diceꝛ poſtea. Si aũt fit a cã añti: tunc dꝫ curari ſicut h̄ ponit Aui. vñ bñ diuerſificaꝛ ibi cura q̃dã mõ in heriſipilla penes iſtas cãs. ſꝫ Aui. nõ fecit mẽtiõeꝫ de hoc ꝓpꝛ ꝑdictas cauſas: vñ ſolũ poſuit curam ipiꝰ put fit a cã añti. Tunc ſequitur illa pars:

¶Deinde ꝑmuta te ad ifrigidãdũ eã cũ ifrigidatiuis fortibꝰ ſcitis i caplꝛo flegmonis ⁊ cũ effuſiõe aq̃ frigide: ⁊ fac illud donec altereꝛ color. Pura eni deſtruiꝛ cuꝫ alteratiõe coloris ⁊ diminutõe ipſiꝰ. Et ad vltimũ ifrigidatio i heriſipilla ẽ magis neceſſaria: qñ flãma ⁊ dolor iflãmatiuus in ea eſt plus: ⁊ euõ in flegmõe eſt magis neceſſaria: quoniã materia in ea ẽ magis inobediens ⁊ groſſior.

¶In q pte ꝓſequiꝛ curã heriſipile q̃ꝫtũ ad localia: ⁊ circa hoc Aui. duo facit. Primo ponit curã ipiꝰ q̃ꝫtũ ad principiũ. 2ͦ q̃ꝫtũ ad ſtatũ. 2ͦ ibi (Sꝫ circa ſtatũ ipiꝰ) Item ꝓma in duas. Prio oñdit q̃ medicie cõpetãt i heriſipilla cõpãdo ipam ad flegmonẽ. 2ͦ oñdit vlꝛr q̃liter medicina dꝫ eẽ in ꝓncipio ipiꝰ. 2ª ibi (Et oꝫ vt ſit ifridatio) Dicit ꝑͦ. Deide. ſ. poſt euõnẽ totiꝰ corpis cũ ifrigidatiuis fortibꝰ ⁊c. ⁊ cũ effuſiõe aq̃ frigide: h̄ habes quõ aq̃ frida ꝯuenit in heriſipilla: vt dictũ fuit ſupra: nõ aũt in flegmõe. Et cãm hꝰ Aui. reddit cũ dicꝫ: Pura. n. deſtruiꝛ cũ alteratiõe caloris ⁊ diminutiõe ipiꝰ. ⁊ hoc ẽ qḋ dicꝫ Gal. 14ª ꝑticula de igenio. ſilꝛr pura heriſipilla mox vt calorem emittet: euadet. Dicit aũt Aui. pura: qꝛ vt ibi dicꝫ Gal. pura ſi nõ ſit: ſꝫ mixta cũ flegmõe diu fridate impoſita cutis liuida efficieꝛ ⁊c. Et cãm huiꝰ reddit Aui. cũ dicit: Et ad vltimũ ifrigidatio in heriſipilla ẽ magis nečia: qñ iflãmat. i. qñ heriſipilla nocet plꝰ rõne calꝛitatis q̃ꝫ rõne ꝯſtrictiõis hũoris: qꝛ mã eiꝰ eſt expãſa in ſupficie: ⁊ hoc ẽ qḋ ſubdit: et iflãmaꝛ i ea id eſt dolor in ea eſt rõne calꝛitatis ⁊ inflãmatiõis: ſꝫ in flegmone: vt dictũ fuit ſupra eſt dolor rõne tenſiõis: ⁊ iõ in heriſipilla cũ ſit maior calꝛitas ⁊ nõ ſit ibi mã coartata ſicut in flegmone eſt nečia magis infridatio q̃ꝫ in flegmone: ⁊ iõ cõpetunt in ea fortiter repcuſſiua: et euõ. i. reſolꝛo in flegmone eſt magis neceſſaria ſupple q̃ꝫ in heriſipilla: qñ mã in ea. ſ. flegmone eſt magis inobediẽs et groſſior et ideo quia materia in flegmone eſt graſſior ⁊ plus conſtricta in membro q̃ꝫ in heriſipilla: iõ nõ cõpetit infrigidatio i flegmõe ſicꝫ i heriſipilla: ⁊ iõ nõ cõpetit in ipa aq̃ frida ſicꝫ i heriſipilla: vt dictũ fuit ſupra. ¶Deide cũ dicꝫ:

¶Et oꝫ vt ſit ifrigidatio eiꝰ i ꝓncipio fortis ſtipticitatis ad hoc vt forſitã augmẽtetur eius ſtipticitas ſup ipiꝰ frigus.

¶Uniuerſalizat q̃lis cõplꝛonis dꝫ eẽ medicina repcuſſiua in ꝓnꝰ heriſipille: ⁊ dicꝫ: Oꝫ ꝙ medicia eiꝰ in ꝓnꝰ ſit frigida cum forti ſtipticitate adeo vt augmenteꝛ ipiꝰ ſtipticitas ſup ipſiꝰ frigꝰ. Et videte cãm q̃re in ꝓnꝰ heriſipille dꝫ eẽ medicina frida fortis ſtipticitatis eſt: qꝛ medicina repercuſſiua: vt dictũ fuit ſupra: poniꝛ in ꝓnꝰ apatis calꝛi ꝓpter duo. Primo ad ꝓhibẽdũ fluxũ hũoꝝ. 2ͦ ad alterãdũ malã cõplꝛonẽ calidã: mõ qꝛ in heriſipilla eſt valde hũor ſubtilis: ⁊ iõ rõne ſue fluxibilitatꝭ eſt maxie fluxibilis plꝰ q̃ꝫ ſit hũor flegmõis: qꝛ mã flegmõis ẽ magis groſſa. ⁊ fluentia ſtipticis ſedanꝛ: vt ponit Gal. in lib. de igenio ſani. iõ medicina repcuſſiua in ꝓnꝰ heriſipille dꝫ eẽ frida ⁊ fortioris ſtipticitatis q̃ꝫ ſit in flegmõe ſicꝫ eẽt emplꝛm factũ ex roſ ⁊ maluis decoctis i aq̃. ⁊ cũ decocta ſunt teranꝛ ⁊ admiſtreꝛ ibi parũ aceti ⁊ olei roſacei ⁊ puluis corticũ granatoꝝ ⁊ lẽtiũ. Uel fiat emplꝛm ex lentibꝰ ⁊ roſis ⁊ maluis decoctis in aqua cũ pauco aceto ⁊ oleo roſato ⁊ bolo armeno: ⁊ poſtq̃ꝫ decocte ſunt teranꝛ ad modũ vnguenti: ⁊ miſceaꝛ ibi puluis balaſtiaꝝ: ⁊ ſilꝛr etiã oẽs ſucci et herbe infrigidantes cũ ſtipticitate ſunt boni in ꝓnꝰ heriſipille. Et addit Auicen. ꝙ ita debet eẽ medicina fortis ſtipticitatis vt forſitan ſit magis ſtiptica q̃ꝫ frigida. Dicit autem hoc vt oſtẽdat ꝙ medicina debet eſſe vehementis ſtipticitatis ratione materie ſubtilis vt non currat que eſt parata cito currere: vt dictum eſt. Sed nihilominus credo ꝙ ibi debet eſſe maioris frigiditatis in ſe q̃ꝫ ſtipticitatis: quia in heriſipilla ratione magne caliditatis intenditur plus alteratio q̃ꝫ aliud: vt dictum eſt ſupra: quia plus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nocet rõne ſue caliditatis: ⁊ iõ dicit Aui. forſitan: ⁊ nõ di-
xit totalr̄ aſſerẽdo ꝙ debeat eẽ vehemẽtiꝰ ſtiptica q̄ȝ frigi
da: ſȝ ſolū dixit h̄ dictū vt oñdat ꝙ dȝ eẽ vehemẽtis ſtipti
citatis medicina ipſius in p̄nº q̄ȝ in fine.

Sed tu dices videt̄ ꝙ Raſis ponat ꝙ in p̄nº flegmõis cõpetãt medicine ma
gis ſtiptice q̄ȝ in p̄nº heriſipille: qꝛ ipe dicit ꝙ in ſangui-
neo debemꝰ ꝓcedere in p̄nº cū eis q̄ infrigidãt ſtipticita-
tẽ faciūt ſicut ſūt ſandali ⁊c̄. ſȝ in colrico cuȝ eis in q̄bus ſit
infrigidatio ⁊ hūectatio ſicẽ pſiliū ꝯquaſſatū cū aq̄ citrul-
loꝝ. videt̄. n. ꝑ hec v̄ba ꝙ i ſanguineo cõpetãt pl̄s ſtipti-
ca in p̄nº q̄ȝ in heriſipilla: qꝛ in heriſipilla dicit ꝙ cõpe-
tūt in p̄nº frigida ⁊ hūida. ¶ Dico ꝙ vt ſupiꝰ dixi: Raſis
intelligit q̄ñ dicit ꝙ in flegmõe debemꝰ ꝓcedere in p̄nº
cum eis q̄ infrigidãt ⁊ ſtipticitatẽ faciūt. i. ſiccitatẽ: qꝛ vt di
ctū fuit ſupra medicina repcuſſiua flegmonis in p̄ncipio
debet eſſe frigida ⁊ ſicca: medicina aūt heriſipille repcuſ
ſiua debet eſſe frigida ⁊ hūida: ⁊ cã huiꝰ dicta fuit ſupra:
⁊ in vtroq̄ȝ debet eſſe medicina frigida cū ſtipticitate ꝓ-
pter fluxū mãe: ſed in heriſipilla debet eſſe plus ſtiptica
q̄ȝ in flegmone ꝓpter cãm dictã. ¶ Sic ergo tunc nota vt
dictū fuit p̄us: qꝛ in heriſipilla debẽt eſſe medicine frigi-
de in p̄ncipio ⁊ humide: ſed cū iſtis debet eſſe vehemẽs
ſtipticitas vel ꝑ ſe vel admixtione rerū ſtipticaꝝ cum eis.
In flegmone aūt debẽt eſſe medicine frigide ⁊ ſicce cum
ſtipticitate: ſed nõ tãta quãta debet eſſe in heriſipilla. Et
iõ ꝑ dictū Raſis explicat̄ illud qδ Auic. itellexit iplicite:
qꝛ Aui. nõ exp̄ſſit niſi d̄ frigiditate ⁊ ſtipticitate medicie
in p̄ncipio heriſipille: ille v̄o addit ꝙ debet eſſe h̄ in ea
humectatio: ⁊ ꝑ dictū Aui. explicat̄ id qδ Raſis itellexit
implicite: qꝛ Raſis nõ fecit mentionẽ d̄ ſtipticitate me-
dicine in p̄ncipio heriſipille: iſte aūt exp̄ſſit ꝙ debet eſſe
vehemẽtis ſtipticitatis. Et intellige ꝑ id qδ dictū ẽ ꝙ me
dicie in p̄ncipio heriſipille debẽt eſſe frigide ⁊ humide
⁊c̄. qꝛ hoc eſt verū niſi heriſipilla fuerit vlcerata: qꝛ cõtin
git q̄ñq̄ȝ ꝙ vlceret̄: qꝛ lȝ rõne mãe cõpeterẽt frigida ⁊ hu
mida: tñ rõne vlceris nõ debẽt tūc apponi: ſicut etiã dicet
poſtea de formica vlcerata ⁊ corroſiua ſicut ibi videt̄: ſed
debẽt eſſe tunc deſiccatiua rõne vlceris: qꝛ vlcus putreſit
ab humidis ⁊ ſanat̄ ex ſiccis: vt poſtea declarabit̄ in ſuo
capl̄o. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Circa ſtatum vero ſit ipſius frigus vehementius ſtipticitate eius.

¶ In qua ponit curã heriſipille q̄ꝫtū ad ſtatū: ⁊ duo facit
Primo oñdit q̄lis medicia cõpetit in ſtatu ipſius ꝓut tp̄s
ſtatꝰ cõparat̄ ad tp̄s p̄ncipij. 2º ponit q̄ſdã medicias que
ſunt vtiles in ſtatu. ⁊ cū hoc oñdit abſolute cuius cõplexi
onis debet eſſe medicia ipſiꝰ in ſtatu. 2ª ibi (Et ſi fuerit he
riſipilla ſup cutẽ.) Prima in duas. p̄mo oñdit q̄lis medi
cina cõpetit i ſtatu cõparãdo ad p̄ncipiū ipſius. 2º docet
vitare quedã nocumenta q̄ poſſent accidere. 2ª ibi (Et ca
ue cū hoc ⁊c̄.) Dicit ḡ p̄mo. Circa ſtatū v̄o ipſius. i. heriſi-
pille ſit frigus. ſ. medicine vehemẽtius ſtipticitate: quaſi
velit dicere ꝙ in ſtatu medicia debet eſſe pauce ſtipticita
tis cū nõ indigeamꝰ ꝓhibere fluxū ſicut in p̄ncipio.

Sed hic eſt dubitatio: qꝛ videt̄ ꝑ dictū Auic. ꝙ medicina heriſipille debeat eẽ ma-
gis frigida in ſtatu q̄ȝ in p̄nº qꝛ ipe dixit in p̄nº ꝙ medici
na debet eſſe frigida cū vehemẽti ſtipticitate adeo vt ſti-
pticitas quaſi augmẽtet̄ ſup ipſius frigus: hic aūt dicit ꝙ
in ſtatu ſit vehementius ſtipticitate frigus: videt̄ ḡ velle
Aui. ꝙ medicina heriſipille debeat eſſe in p̄ncipio plus
ſtiptica q̄ȝ in fine: in ſtatu aūt debet eẽ plus frigida q̄ȝ ſti-
ptica: ergo in ſtatu debet eſſe plus frigida q̄ȝ in p̄ncipio.
¶ Sed hoc eſt ꝯtra oẽs auctores ⁊ ꝯtra Auic. in p̄mo cap.
de cura ap̄atū in gñali q̄ ponit ꝙ in ſtatu ap̄atis debẽt vin
cere reſolutiua: ergo ⁊c̄. ¶ Preterea ẽ dubitatio de dicto
Auic. in ſe q̄ñ ponit in ſtatu ſolum medicinã frigidã: cū
in ſtatu cuiuſlibet ap̄atis cõpetat reſol̄o. ¶ Dicẽdū eſt ad
hoc ꝑ expoſitionem dicti Auic. q̄ñ dicit ꝙ in ſtatu debet
eſſe frigus vehemẽtiꝰ ſtipticitate eius: vult. n. dicere Aui.
ꝙ cū medicina repcuſſiua: vt dictū fuit ſupra: debeat duo
hr̄e. ſ. frigiditatẽ ⁊ ſtipticitatẽ: in p̄nº dȝ eſſe medicia rep-
cuſſiua vehemẽtis ſtipticitatis adeo vt forſan augmẽtet̄
eiꝰ ſtipticitas ſup ipſiꝰ frigus ſm̄ ꝙ dixit p̄us Aui. cū hoc
dictū fuit ſupra ⁊ expoſitū: i ſtatu aūt medicia repcuſſiua
dȝ miſceri cū reſolutis: ⁊ dȝ eẽ magl̄ frida q̄ȝ ſtiptica: qꝛ in
ſtatu mã iã fluxit: ⁊ iõ in ſtatu magis idigemꝰ alteratiõe
⁊ reſolutiõe q̄ȝ ꝓhibitiõe fluxꝰ: ⁊ iõ in ſtatu dȝ eẽ maioꝛ fri
giditas medicie repcuſſiue q̄ȝ ſtipticitas: ſȝ ñ itelligas ꝓ
pter h̄ ꝙ i ſtatu medicia repcuſſiua debeat eẽ magl̄ fr̄a q̄ȝ
in p̄nº nec Aui. itẽdit h̄ dicẽ ꝙ i p̄nº medicia repcuſſiua
d̄beat eẽ vehemẽtl̄ ſtipticitatl̄ adeo q̄ſi vt ſit magl̄ ſtiptica
q̄ȝ frida: nihilominꝰ tñ debẽt eẽ vehemẽtis ſtipticitatis: ſȝ
in ſtatu nõ dȝ eẽ tãte fritatl̄: qꝛ mã nõ idiget pura repcuſſi
one: ſic̄ in p̄nº cū h̄ illa friditas i ſtatu dȝ eẽ maioꝛ ſtiptici
tate: qꝛ vel pue vl̄ nulle ſtipticitatl̄ dȝ eẽ medicia repcuſſi
ua in ſtatu: cū mã v̄e vel totalr̄ vel ſm̄ maiorẽ ptẽ ſui flu-
xerit: ⁊ iõ dato ꝙ in p̄nº ſui deberet eẽ medicia magl̄ ſti-
ptica q̄ȝ frida: ⁊ in ſtatu ſit magl̄ frida q̄ȝ ſtiptica: nõ ſeq̄t̄
ex h̄ ꝙ in ſtatu ſit magl̄ frida q̄ȝ in p̄nº qꝛ i p̄nº cū h̄ ꝙ ſit
vehemẽtis ſtipticitatis dȝ eẽ fortiter fr̄a: i ſtatu aūt nõ dȝ
eſſe multe fritatis ⁊ nulle vel pue ſtipticitatis. Et ꝑ h̄ pȝ
rñſio ad p̄mū argumẽtū. ¶ Iterū etiã nõ itelligas ꝙ ꝑ id
dictū Aui. velit ꝙ in ſtatu debeat poni medicia fr̄a pura.
ſȝ vult dicere ꝙ talia medicamia fr̄a repcuſſiua q̄ debẽt
admiſceri cū reſolutis i ſtatu debẽt eẽ magis frida q̄ȝ ſti-
ptica: qꝛ i ſtatu cuiuſlibȝ ap̄atis cõpetit reſolutiuū admi-
xtū cū refrenatis. Sȝ nihilominꝰ itellige ꝙ i heriſipilla
debẽt eẽ mixta magl̄ cū infridatis q̄ȝ in flegmõe: eo ꝙ in
flegmõe ifridatiua nulloꝰ vel paꝝ debẽt admiſceri cū re-
ſolutis i ſtatu: vt dictū fuit ſupra: in heriſipilla aūt debẽt
pl̄s miſceri infridãtia cū reſolutis. ¶ Et cã hꝰ pȝ ex dc̄is
qꝛ in heriſipilla magis cõpetit alteratio q̄ȝ in flegmõe in
flegmõe ãt maioꝛ reſol̄o: ⁊ iõ qꝛ i ſtatu heriſipille adhuc
debẽt eẽ ifrigidãtia ⁊ alterãtia: ⁊ iõ dixit h̄ Aui. Circa ſta-
tū v̄o ipſiꝰ: vt oñderet ꝙ illa debẽt eẽ pl̄s ibi ifridãtia q̄ȝ
ſtiptica cõparãdo fritatẽ eoꝝ ad ſtipticitatẽ q̄ cõpetit i ſta
tu: ⁊ qꝛ in ſtatu nõ cõpetit pura repcuſſio: iõ dic̄ ſtati poſt
(Et caue iteꝝ ne denigret̄ ⁊c̄.) Et ẽt magl̄ poſt dicit Aui.
⁊ curet̄ cū eo in q̄ eſt reſol̄o ⁊ exiccatio fortis cū ifridati-
one: ⁊ iõ dixi in diuidẽdo ꝙ h̄ Aui. oñdebat q̄lis medici
na cõpetit i ſtatu cõparãdo ad tp̄s p̄ncipij: ⁊ iõ h̄ ſolū fac̄
mẽtionẽ de medicia fr̄a: q̄ dȝ eẽ mixta cū reſolutis oñdẽ
do q̄lis dȝ eẽ ibi. (Et ſi heriſipilla fuerit.) dixi ꝙ Aui. oñ
dit abſolute q̄lis medicia cõpetit i ſtatu: ⁊ iõ dic ibi ꝙ me
dicia eiꝰ dȝ eẽ reſolutia ⁊ exiccatia cū ifridatiõe. Et ꝑ hec
q̄ dicta ſunt pȝ rñſio ad 2m augmẽtū. Deinde cū dicit:

¶ Et caue cū hoc ne redire facias materiã ad mẽbrū intrinſecū aut mẽbrū nobile. Et caue iterū ne denigret̄ mẽbrū ⁊ fuſcū fiat ⁊ icipiat ire i viã corruptiõis: ⁊ cū apparet aliq̄d de hoc incede in cõtrariū vie ſtipticitatis ⁊ infrigidationis.

¶ Docet h̄ euitare q̄dã nocumẽta q̄ poſſent accidẽ ex rep
cuſſiõe incõueniẽter fc̄ã: dic̄ ḡ. Et caue tibi cū h̄. i. cū rep-
cuſſiõe ne redire facias mãȝ ad mẽbrū itriſecū. i. ad mẽ-
brū nobile: ⁊ h̄ eẽt q̄ñ heriſipilla eẽt i emūctorijs: ibi em̄
nullū ap̄a repcutit̄ ꝓp timorẽ reditꝰ mãei ad mẽbrū p̄nci
pale: vt dictū fuit p̄us: ⁊ iõ ibi ñ d̄bemꝰ ponẽ repcuſſiua
ſȝ reſolutia: qꝛ nõ curamꝰ ſi ap̄a augmẽtet̄ vt dic̄ Auic. in
pº caº aliq̄ñ ipm augemꝰ ſtudioſe: vt dc̄m̄ fuit ṡ. Tūc po-
nit aliud nocumentū qδ poſſet accidere ex nimia reper
cuſſione: vñ p̄mū nocumentuȝ accidit ex repercuſſione

abſolute: ſed illud pōt accidere ex nimia repcuſſione. Et dicit. Et caue iterū ne ꝓpter nimiā repcuſſionē mēbrum denigret ⁊ fuſcū fiat: ⁊ cū appet aliqd de hoc. i. de illo nocumēto icede in ꝯtrariū vie ſtipticitatis ⁊ ifrigidatiōis. i. icede tūc cū emplaſtris mollitis ⁊ reſolutis: ⁊ hec emplaſtra dicta ſunt in ca°. curatiōis flegmōis. Tūc ſeqt illa ps:

¶ Et ſi fuerit heriſipilla ſup cutē curet ex ſcoria plūbi cum vino pontico bullito cū folijs ſicle bullite cū vino.

¶ Hic ponit curā heriſipille vlcerate: ꝑus vō nō vlcerate. vñ ſi ꝯſiderent medicamia q̄ hic dñr ipa vident magis referri ad heriſipillā qñ cū ea eſt vlceratio cutis. ¶ Alia ꝯtinuatio. hic ponit q̄ſdā medicinas ſpāles q̄ cōpetūt in ſtatu oñdēdo abſolute q̄lis medicia cōpetit i ſtatu. Et diuidit hec ps in ptes tres ſm q ponit tria empl'a ſpālia q̄ cōpetūt in ſtatu. 2ª ibi. (Et illud eſt ſic ſi ſumat.) 3ª ibi (Et iterꝫ leui° illo.) Dicit p°. Et ſi fuerit heriſipilla ſup cutē. i. ſi fuerit heriſipilla pura: ⁊ ſupple ⁊ fuerit i ſtatu curet cū ex ſcoria plūbi ⁊c̄. qꝛ tale medicamē eſt reſolutiuū ⁊ exiccatiuū cū aliquali infrigidatione.

¶ Et curet cum eo in quo eſt reſolutio ⁊ exiccatio fortis cum infrigidatione.

¶ Hic vniuerſalicat q̄lis medicia cōpetit i ſtatu abſolute Et dic̄ q curet cū eo in q̄ eſt reſolutio ⁊ exiccatio fort' cū infrigidatiōe: ⁊ tale empl'm poſſet eſſe ſic̄ ſi fieret empl'm de lētib° ⁊ arnagloſſa ⁊ roſis: qꝛ in lentib° eſt aliq̄ reſolutio ⁊ exiccatio fortis: in arnagloſſa aūt eſt aliq̄ reſol'o cuꝫ aliq̄li infrigidatiōe: qꝛ plantago vt dicit Gal. de ingenio ſanitatis: plātago eſt repcuſſiua ptim: ⁊ ptim reſolutiua. In roſis eſt ifrigidatio ⁊ exiccatio: ⁊ idō tale empl'm optimū eſt: ⁊ eſt loco illoꝝ q̄ hic Aui. ponit.

¶ Et illud eſt ſic: ſumat lane veteris aduſte no lote pōdus. ʒ. xij. ⁊. 5. carbonis de cortice arboris pini tantundē. cere. ʒ. xx. ſcorie plūbi. ʒ. xi. ſepe caprini veteris abluti cum aqua. ſ. xv. olei myrtini. ʒ. v.

¶ Nunc Aui. ponit aliud medicamē qd̄ cōpetit in ſtatu qd̄ eſt reſolutiuū ⁊ exiccatiuū cū aliquali infrigidatiōe ſicut patet conſiderādo materiā ſimpliciū medicinaꝝ que intrant in hoc medicamine.

¶ Et iterꝫ leui° illo emplaſtrū fiat ex ſcoria plūbi cū ſucco rute ⁊ oleo ro. ⁊ cera.

¶ Hic Aui. ponit tertiū medicamē qd̄ eſt vtile in ſtatu. Et iterū leui° illo. i. ꝑdicto emplaſtro: ⁊ dr̄ eſſe leuius: qꝛ eſt paucioꝝ medicinaꝝ: ⁊ idō ē minoris laboris. Fiat empl'm ex ſcoria plūbi cū ſucco rute ⁊ oleo ro. Illud empl'm ē reſolutiuū ⁊ exiccatiuū cū aliq̄li ifrigidatōe: qꝛ ſcoria plūbi ifrigidat ⁊ deſiccat: ſucc° ruthe deſiccat ⁊ reſoluit ⁊ oleū roſatū ē eq̄le: ⁊ idō ē infrigidatiuū in mā colica ⁊ deſiccat. Et nota q ſi nō haberet ſcoria plūbi loco h° poſſet poni plūbū vſtū: qꝛ v̄t° ſcorie plūbi ē ſilis v̄tuti plūbi vſti: niſi qꝛ aliquātulū pl's ſtiptica eſt: vt dicit Serap. in libro ſuo de ſimplicib° medicis. ¶ Uel ſi fieret id empl'm in mortario de plūbo ⁊ duceret ēt cū piſtello plūbi: vt ſi multuꝫ duceret ſucc° ruthe ⁊ oleū roſ. ⁊ cera in tali mortario cū piſtello plūbi tūc poſſet hoc poni loco ſcorie plūbi ⁊c̄.

Sed circa iſtā ptē eſt vna dubitatio: qꝛ dices tu. qꝛ Auic. nō ponit curā heriſipille niſi q̄ꝫtū ad duo tpa. ſ. q̄ ad ꝑncipiū ⁊ ſtatū: ⁊ nō ponit curā q̄ ad augmētū ⁊ declinationē. Dōm q Aui. ñ poſuit vt oſtēderet q eadē ē cura ipſi° q̄ ad ꝑncipiū ⁊ augmētū ⁊ q̄ ad ſtatū ⁊ declinationē: qꝛ cū in heriſipilla itēdat maioꝛ alteratio q̄ꝫ in flegmōe poſſum° in ipa ponere repcuſſiua vſq3 ad ſtatū: ⁊ idō eadē ē cura ipſius q̄ ad ꝑnm ⁊ augmētū vel parū diuerſificat. Iterū eadē eſt cura ipſius in ſtatu ⁊ in fine: qꝛ in ſtatu oꝫ reſoluere ⁊ exiccare ⁊ nō mollificare ſic̄ erat neceſſe in flegmōe: qꝛ hec mā nō eſt ꝯculcata. ⁊ idō oꝫ ſolū reſoluere ⁊ exiccare cū aliq̄li infrigidatione ꝓpter cām q̄ dicta fuit ꝑus: ſilr etiā facim° in fine: qꝛ oꝫ ibi reſoluere ⁊ exiccare: ⁊ ſemꝑ oꝫ eſſe cū aliq̄li ifrigidatōe ꝓpter maguā alterationē q̄ reqrit in ea rōne magne caliditatis q̄ eſt ibi vt dictum fuit ſupra.

¶ De formica miliari. Capl'm. vj.

f

Ormica ē poſtula aut poſtule q̄ egrediunt ⁊ faciūt accidere apa puꝝ: ⁊ ābulāt: ⁊ fortaſſe vlcerāt: ⁊ fortaſſe reſoluunt. ⁊ tu iam ſciuiſti cauſam cuiuſq3 illorum.

¶ Poſtq3 Aui. determinauit de apatib°: hic determinat de poſtulis ⁊ bothoꝛ: q̄ dñr ēt ēē de gñe apatū. differūt tñ quodāmō vt poſtea dicet. Et in iſto ca° Aui. determinat de quodā apate ſiue puſtula colica q̄ dr̄ formica. appellatur aūt tale apoſtema formica ꝓpt triplicē ſilitudinē quā hꝫ cū illo aīali qd̄ dr̄ formica. ſ. in paruitate: qꝛ formica eſt poſtula valde pua: ⁊ ſimilat ei in ambulatiōe: qꝛ ambulat ad modū illius aīalis: ⁊ ſimilat etiā ei in pūctura: qꝛ pūgit ad modū pūctiōis formice: ꝓpter q̄ iſtas tres ſilitudines dr̄ illd̄ apa formica. Et diuidit ps iſta in duas. Primo determinat de ipa theorice. 2° practice. 2ª ibi (Cū non incipis in ea cū cūone ⁊c̄.) Prima in duas. Et ꝑmo oꝫ ſcire qd ſit formica vlr ⁊ ponit ſigna eius. 2° ponit diuiſiōes ipſi° in ſuas ſpēs. 2ª ibi (Et ad ſūmū oē apa.) Prima i duas. p° oñdit vlr qd eſt formica cū qbuſdā cōſcriptiōib°. 2° ponit ſigna ipſi°. 2ª ibi (Et coloꝛ qdē formice.) Dicit ꝑmo Formica ē puſtula. Et nota hic q poſtula differt ab apate in h: qꝛ poſtula dicit eminētiā puā: apa aūt dicit eminētiā magnā cōprehēdēs maiorē locū: ⁊ hoc ē qd̄ dic̄ Auic. ꝑmo cañ. fen 2ª. Et eminētia i cute ē ex gñe apatis: ⁊ eminētie ſunt apata pua quēadmodū apata ſunt eminētie magne: vñ puſtula ē de gñe apatis: ſꝫ puſtula ſub hoc noie dicit eminētiā puā: apa aūt ſub h noie approbat magis eminētie magne. Iterū ēt videt differre puſtula ab apate in alio: qꝛ in puſtula vt pl'm egredit q̄dā hūiditas q̄ indiget exiccare. vñ poſtula vt pl'm eſt apa puū cū q̄dā vlceratiōe ex q̄ egredit q̄dā hūiditas: apa aūt nō eſt ſic vt appet ſubtil'r intuēti. Dicit puſtula aut puſtule: qꝛ in mēbro vbi orit tale apa ſiūt ſemꝑ puſtule multe pue: vñ q̄libꝫ illarū puſtulaꝝ pōt dici formica: ⁊ ēt totū illud vbi ſūt tales puſtule multe pōt appellari formica. Et ideo dicit Aui. eſt puſtula vel puſtule q̄ egrediunt. ſ. extra cutē ⁊ faciūt accidere apa purū. i. apa colericū: ⁊ h eſt verū maxie q̄ꝫtū ad vnā ſpēm eius. ſ. q̄ꝫtū ad ambulatiuā: illa. n. ē maxie apa colericū. qꝛ ſit ex colera pura ſubtili acuta valde: ſicut dictū fuit i p° ca° hui° tractat°. ¶ Sꝫ hic ē vna alia lr̄a q̄ eſt extra: ⁊ eſt alia q̄ dicit aliter: ⁊ faciūt accidere apa puū: ⁊ credo q ſit melioꝛ ꝑma: qꝛ hꝫ verū maxie q̄ꝫtum ad oēs ſpēs eius: qꝛ formica vlr eſt apoſtema paruū: vt dictū fuit ſupra. Et ambulant. ſ. tales puſtule: vnde oīs formica eſt ambulatiua quecūq3 ſit rōne acute materie: ſed quedam ambulāt plus ⁊ citius ſicut illa que ſit ex colera pura: quedam minus ⁊ tardius ſicut illa q̄ ſit ex colere admixta cū flegmate que vocatur miliaris: vt de hoc poſtea apparebit. Sic ergo tūc ex dictis apparet quid eſt formica abſolute: qꝛ formica eſt apoſtema colericum paruum ambulatiuū in cute: ⁊ fortaſſe vlcerant. ſ. iſte puſtule ambulatiue: ⁊ fortaſſe reſoluunt: hoc eſt dicere q iſte puſtule ambulatiue q̄ dicunt formica aliqñ̄do cōuertunt ad vlcerationē ſicut qñ mā eſt aduſta: ⁊ tunc ſunt formica corroſiua: aliqñ tñ reſoluunt. ſ. ſine ꝯuerſione ipſarum ad for-

micam corroſiuã ſicut qñ mã nõ eſſet ita mala. Et videte ꝙ ex iſtis dictis Aui. põt extrahi ſpẽs formice ⁊ dauẽ itelligi iplicite: qꝛ ois formica ẽ ambulatiua: ſꝫ qdã ẽ ambulatiua pure: ⁊ qdã ẽ cũ hoc corroſiua: ⁊ has duas ſpẽs Aui. dat maxie itelligere p iſtã lr̃az. Et ãbulatiua pura. Eſt. n. duplex: qdã ẽ ex colꝰa pura: ⁊ iſta vocaẽ ãbulatiua abſolute: ⁊ qdã ẽ ex colꝰa mixta cũ fleate ⁊ iſta vocaẽ miliaris: ⁊ hoc Aui. nõ tãgit manifeſte in iſta lr̃a: ſꝫ de hoc faciet iferius mẽtionẽ: ⁊ iõ tres ſũt ſpẽs formice ẽm ꝙ dictũ fuit ꝑus: ⁊ declarabiẽ i iſto caº. ſ. ãbulatiua miliaris ⁊ corroſiua.

¶ Et tu iã ſciuiſti cãꝫ cuiuſqꝫ illaꝝ. ſ. i caº pº apatũ calꝰoꝝ. ibi. n. dictũ fuit ꝙ cã formice ãbulatiue ẽ colꝰa pura ſubtiẽ. Cã aũt formice miliaris eſt fla mixtũ cũ colꝰa. Cã aũt formice corroſiue vt ibi appuit ẽ: ſi colꝰa fiat aduſtioꝛ ⁊ groſſioꝛ ꝑpter aduſtionẽ. Vñ ſi mã formice ãbulatiue fiat aduſtioꝛ ⁊ groſſioꝛ: tũc ãbulatiua ꝯuertiẽ in corroſiuã. Item etiã ſi mã formice miliaris fiat aduſtioꝛ: tũc etiã miliaris ꝯuertiẽ in corroſiuã. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ **Et coloꝛ quidẽ formice ad citrinitatez eſt decliuis ⁊ eſt inflãmata cum ſubſtantia verrucali ⁊ rotunda.**

¶ In q̃ pte ponit ſigna formice gñalr̃: ⁊ ponit tria ſigna. vnũ ſignũ ponit ſũptũ a coloꝛe: aliud ſignũ ponit ſũptũ a pũctura. Dicit g̃ pº. Et coloꝛ qdẽ formice ẽ decliuis ad citrinitatẽ: ⁊ itellige ꝙ plꝰs declinat eiꝰ coloꝛ ad citrinitatẽ ẽm ꝙ ẽ ibi plꝰs de colꝰa pura vel admixta: qꝛ coloꝛ colꝰe eſt rubeus clarus tẽdẽs ad citrinitatẽ ⁊ ad coloꝛẽ citri vl' croci vt dictũ fuit ꝑus: ⁊ i hoc nõ dr̃t formica ab heriſipilla: qꝛ ẽt coloꝛ heriſipille pure declinat ad iſtũ coloꝛez vt viſuz eſt ꝑus: ſꝫ differt formica ab heriſipilla i hoc qd̃ Aui. ponit poſtea: ⁊ eſt inflãmata cũ ſuba taſſulic: id eſt cũ verrucali ſubſtantia ⁊ rotunda.

¶ **Et ẽm plurimũ habet radicẽ latam niſi quedaz ſpecies eius acruhaurod: ⁊ eſt radicis parue quaſi ſit pendens.**

¶ Hic ponit aliud ſignũ formice qd̃ ſumiẽ a figura ipſius: Et dicit ꝙ ẽm plurimũ formica habet radicẽ latã: ⁊ ſupple caput acutũ niſi qdã ſpẽs eius q̃ vocaẽ achruarod. i. poꝛalis q̃ eſt ſpẽs formice: ⁊ radicis ꝑue eſt. i. ſubtilis q̃ſi ſit pẽdẽs: ⁊ iõ vocaẽ iſta ſpẽs poꝛalis: qꝛ in ſua figura pẽdet ad modũ poꝛi. Et itellige hoc ꝑpter id qd̃ dicit Aui. niſi qdaz ſpẽs eiº ⁊c. ꝙ iſta formica q̃ dr̃ formica poꝛalis nõ eſt ꝑprie ſpẽs formice: qꝛ v̇e ſpẽs formice ⁊ ꝑprie ſunt ille tres q̃ dicte ſunt: qꝛ ille diſtinctionem accipiũt ẽm diſtinctionẽ cauſaꝝ ipſiꝰ formice: ⁊ ideo ois formica reducitur ad vnã illaꝝ triũ ſpẽꝝ ꝑdictaꝝ: ⁊ iõ iſta ſpẽs quã vocat Aui. poꝛalẽ nõ eſt ꝑprie ſpẽs: qꝛ nõ ſumiẽ ab accñtibꝰ formice: ⁊ iõ reduciẽ ad vnã triũ ꝑdictarũ quecũqꝫ ſit illa ſiue ambulatiua ſiue corroſiua ſiue miliaris: vñ illud nomen fuit impoſitũ ſoluz a tali accñte: ⁊ iõ non eſt ſpecies diſtincta a predictis ſpeciebus.

¶ **Et ſẽtiẽ i oi foꝛica ſic pũctura formice.**

¶ Hic ponit aliud ſignũ formice qd̃ ſumiẽ a pũctura: ⁊ ptꝫ qd̃ dicit. Tunc ſequitur illa pars:

¶ **Et ad ſũmũ oẽ apa i cute ãbulatiuũ qd̃ latitudinẽ nõ hꝫ ẽ formica veꝝ alia ẽ miliaris: ⁊ alia eſt corroſiua ẽm q' ſciuiſti.**

¶ In qua pte Auic. ponit diſtictionẽ formice in ſuas ſpẽs Et dicit: Et ad ſummũ. i. vlr̃ oẽ apa. ſ. puſtuloſum in cute ambulatiuũ qd̃ latitudinẽ non hꝫ eſt formica. Et videte quãq̃ꝫ Aui. hic ex ordine ſuoꝝ v̇boꝝ videaẽ ponere notificationẽ formice vlr̃: tñ ego itelligo ꝙ hic ponit vnam ſpẽm formice q̃ dicẽ ambulatiua abſolute q̃ fit ex colꝰa pura: ⁊ ideo qñ dicit Aui. Et ad ſummũ oẽ apoſtema ambulatiuũ in cute intelligo ꝙ velit dicere ꝙ q̃daz eſt formica que diciẽ apoſtema ambulatiuũ in cute: ⁊ eſt hec formica ambulatiua q̃ fit ex colera pura ꝑter iſtas alias duas ſpẽs eius. ſ. formice miliaris: ⁊ alia. ſ. ſpẽs eſt corroſiua ẽm ꝙ ſciuiſti. ſ. in ꝑmo caplꝰo huiꝰ tractatꝰ: ſic g̃ tũc ſũt tres ſpẽs formice: vna eſt q̃ diciẽ ambulatiua abſolute: alia eſt q̃ dr̃ miliaris: ⁊ alia eſt q̃ dicitur corroſiua.

Circa iſtam partẽ nota ꝙ Aly. in diſpõne regali nõ videẽ ponere niſi duas ſpẽs formice. ſ. ambulatiuã ⁊ corroſiuã. Aui. aũt vltra hoc magꝭ ſpecificat: qꝛ diſtiguit ambulatiuã in duas. ſ. in miliarẽ ⁊ formicã: q̃ vocaẽ ambulatiua abſolute ⁊ iõ conſiderando ꝑticulariter ẽm v̇itatẽ ſunt tres ſpẽs formice: ⁊ ꝙ ſint tres ſpẽs appuit ſupꝛa ex intẽtiõe Aui. in pº caº huius tractatꝰ Et põt accipi diſtinctio eaꝝ ſic: qꝛ ois formica aut eſt ambulatiua pura: aut eſt ambulatiua corroſiua: ſi aũt ſit ambulatia pura hoc põt accipi dupl'r: qꝛ aut põt fieri a mã colꝰica pura: ⁊ tũc ẽ vna ſpẽs formice q̃ dr̃ ambulatia abſolute aut fit a mã mixta cũ fleate: ⁊ tũc ẽ alia ſpẽs formice q̃ dr̃ miliaris: vocaẽ aũt pª ſpẽs ãbulatia abſolute: nõ qꝛ ẽt miliaris nõ ambulet: qꝛ etiã miliaris eſt ãbulatia: ſꝫ vocaẽ ãbulatiua abſolute: qꝛ illa magis ãbulat ⁊ citiꝰ q̃ꝫ miliaris eo ꝙ fit ex colꝰa pura q̃ citiꝰ ãbulat q̃ꝫ qñ ẽ mixta cũ fleate ꝑpẽ ſubtilitatẽ eiꝰ. illa aũt vocaẽ miliaris qꝛ apa eiꝰ aſſilatur milio: ⁊ diſtinguiẽ ab alia in ſignis: qꝛ coloꝛ formice ãbulatiue d̃clinat plꝰs ad citrinitatẽ ⁊ botoꝛ ⁊ puſtule appent citrini: ⁊ etiã i circuitu carnis ẽ citrinitas: qꝛ fit ex colꝰa. Sꝫ in miliari coloꝛ puſtule ⁊ botoꝛ declinãt ad quãdã albedinẽ: vt dicẽ. Raſ. ⁊ qd̃ ẽ ſup eas ⁊ i circuitu de carne eaꝝ eſt rubeũ: ⁊ hoc eſt qꝛ fit ex colꝰa mixta cũ fleate: ⁊ iõ vocaẽ miliaris: qꝛ botoꝛ ⁊ puſtula eiꝰ aſſilaẽ milio i coloꝛe ⁊ q̃ꝫtitate ipſiꝰ. Si aũt formica ſit ambulatiua ⁊ corroſiua ſic eſt 3ª ſpẽs formice iſta: ⁊ vt dictũ fuit s̃ in pº caº hꝰ tractatꝰ vt plurimũ fit ex formica ãbulatia qñ mã colꝰica aduriẽ ⁊ ingroſſaẽ: qꝛ tũc ãbulatia trãſit in corroſiuã: ⁊ qñ trãſit ad corroſiuã: tũc illa corroſiua ẽ peioꝛ qꝛ eſt tardioꝛis reſolꝰonis: ſꝫ nõ fit tãte iflãmatiõis: vt dictũ fuit s̃ in pº caº: ſꝫ nõ ita facil'r ⁊ cito trãſit miliaris in corroſiuã ſicut ãbulatiua eo ꝙ mã ambulãte citius vlcerat ⁊ corrodit ꝑpter caliditatẽ ipſiꝰ ⁊ ſubtilitatẽ: ⁊ etiã citius aduriẽ mã ipſiꝰ: ⁊ ꝑpẽ hoc Aui. qꝛ formica corroſiua ⁊ formica ãbulatia plꝰs cõicãt q̃ꝫ formica miliaris ⁊ corroſiua: fecit duo caª de cura formice: in vno caº poſuit curã formice ãbulatie ⁊ corroſiue: i alio aũt ꝑ ſe poſuit curã miliaris. ⁊ iõ etiã intitulauit Aui. illud cap. ꝑmũ titº de formica miliari ac ſi ſub formica cõpꝛehẽdat ãbulatiuã ⁊ corroſiuã: qꝛ cõicãt plꝰs adinuicẽ: ⁊ miliaris diſtinguiẽ a corroſiua: qꝛ nõ ita cõicant.

¶ **Et quando ſit vlcus ⁊ putreſit appropꝛiatur nomine putridi.**

¶ Hic Aui. addit qdã de formica corroſiua: ⁊ dicẽ ꝙ qñ formica corroſiua facẽ vlcº ⁊ putreſit appropꝛiaẽ noie putridi. i. vocaẽ vlcus putridũ: ⁊ iõ s̃ ꝑ cura ipſiꝰ tũc ẽ recurrẽdũ ad caplꝫ de cura vlcerũ putridoꝝ: ⁊ hic terminaẽ expõ iſtiꝰ caplꝰi. Et reſpicias bñ iſtd̃ caplꝫ: qꝛ pauci ipm bñ itelligũt ⁊ multi circa ipm errãt: ⁊ ſpãl'r in ſpẽbus formice.

¶ De cura formice ⁊ q̃ eius curſu currũt. Caplm. vij.

c Um nõ incipis in ea cũ euõne hũoꝛis ẽm q' oꝫ imo medicaris vlcº cũ eo qd̃ ſanat redit ex alio loco cũ nocumẽto ⁊ ex loco ipõ ⁊ nõ ceſſat humoꝛ facere corroſionẽ poſt corroſionẽ. Et aqua quidẽ caſei cũ ſcamonea iuuatiua eſt in euacuatiõe materiei formice ⁊ ei ſimilium.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Superius Aui. determinauit de formica theorice oſtẽdendo qd eſſet ⁊ quot eſſent eius ſpẽs. In pte iſta determinat ꝺ cura eius practice. ſ. q̃ʒtũ ad curã ipſius. Diuidiť aũt ps iſta in duas ſm ꝙ duo facit capl'a ipſi⁹. in p̃mo ca° determiat de cura formice ambulatiue ⁊ corroſiue: ⁊ in 2° ca° determiat de cura formice miliaris. 2ª ibi (Miliaris ſilr̃ formice.) Cã autẽ q̃re magis determiat i iſto ca° de cura formice ambulatiue ⁊ corroſiue q̃ʒ de cura formice miliari: dicta ẽ p̃us: ⁊ iõ eã nõ dico. Prima in duas. p° ponit curã formice ambulatiue ⁊ corroſiue abſolute q̃ʒtum ad vl̃ia. 2° q̃ʒtũ ad localia. 2ª ibi (Uia aũt ſm quã curať.) Dicit ğ p̃mo: Cũ nõ icipis in ea. i. in formica. ⁊ intelligit hic de formica q̃ʒtũ ad ambulationẽ ⁊ corroſiuã: vt dictũ eſt. cũ eũone hũoris ſm ꝙ oʒ ſupple euacuare hũorem: qꝛ oʒ eũare humorẽ: ex his q̃ colerã rubeã laxãt ſʒ ꝙ dicit Aly. in diſpõne regali: imo medicaris vlcus. ſ. formice. ¶ Et ſi tu dicas: q̃re Aui. dixit vlcus: cũ formica ſit apa ambulatiuũ ⁊c̃. Rñdendũ eſt vt dictũ fuit ſupra ꝙ lʒ formica ſit apa vel puſtula: eſt tñ cum quadã vlceratione ex qua egrediť hũiditas q̃dã ⁊ virulentia: ⁊ iõ dixit Aui. vlcus. ⁊ hoc etiã melius declarabiť poſt ſcðam intẽtionẽ Aly. in diſpõne regali cũ eo ꝙ ſanat. i. cũ medicina locali ſanatiua redit formica. ſ. in alio loco cũ nocumẽto ex loco ipo. i. formica augmentať i alio loco: ⁊ i loco etiã vbi p̃us erat ⁊ nõ ceſſat hũoꝛ facere corroſionẽ poſt corroſionẽ. ſ. ſi formica mediceť añ eũonẽ corpis cũ aliq̃ medicia locali. Rõ aũt dicti Aui. plana eſt: qꝛ in nullo apoſtemate vel puſtula debent apponi localia corpore exñte pleno niſi prius totũ corpus purgeť ⁊ iõ bñ dicit Gal. in 13ª pticula de ingenio ſanitatis: vl'eʒ aũt doctrinã nõ obliuiſcaris vt p eã valeas pticularia opari: qꝛ ſi tu apponis frigida repcuſſiua corpore exiſtẽte pleno nõ recipit repercuſſionẽ plenũ exñs corpus: ⁊ iõ ſi apponis medicias frigidas in p̃n° formice corroſiue corpe exñte pleno nõ repcutiť mã: imo redit ex alio loco cũ maiori nocumẽto ⁊ augmentať ⁊ expandiť mã formice in maiori loco. Si ãt apponanť medicie reſolutiue corpore exñte pleno plus attrahiť q̃ʒ ſit illud qð reſoluiť: ⁊ ideo ſi nõ incipis in formica cũ eũone humoris quẽ oʒ euacuare ſi ſtatim apponis talia localia augeť ⁊ plus pambulat: oʒ ğ p̃mo totum corpus euacuare. Et aq̃ qdẽ caſei cũ ſcamõea iuuatiua eſt in eũone formice materiei ⁊ ei ſiliuʒ: qꝛ ſcamõea purgat materiam calam q̃ eſt mã formice: aqua caſei purgat colerã cũ facilitate vt dicit Raſ. ⁊ ꝯfert ſicut ipſe dicit prurituí ſicco ⁊ malis vlcerib⁹ ſiccis ſicut aſaphati ⁊ ipetigini ⁊ melie ⁊ lepre ⁊ egritudinib⁹ q̃ illis ſunt ſil'es: ipa nãq3 educit colerã rubeaʒ ⁊ aduſtã ſil': ⁊ iõ optima eſt in iſtis puſtulis colericis. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Uia autēʒ ſm quã curatur formica eſt vt que ex ipſa eſt corroſiua alienetur ab humectatione quã iam adminiſtraſti in heriſipilla: humectatio enim non eſt cõueniens vlceribus.

¶ In qua pte Aui. pſequiť curã formice ambulatiue ⁊ corroſiue q̃ʒtũ ad localia: ⁊ diuidiť ps hec in ptes q̃nq3. p° Aui. facit qð dictũ ẽ: ⁊ ponit quãdã curã phibitiuã in formica corroſiua. 2° ponit curã formice ambulatiue q̃ non tranſit in corroſiuã. 3° ponit curã formice ambulatiue qñ timeť ꝙ tranſeat in corroſiuã. 4° ponit curã formice corroſiue. 5° ponit quandã curã formice ſpãlem ſm ꝙ cõparatur ad corpus pueri. 2ª ibi (Et adminiſtra in p̃ncipijs eius.) 3ª ibi (Et ſi timeť ſup eã corroſio.) 4ª ibi (Cũ ergo apparet corroſio.) 5ª ibi (Illoꝝ aũt formice.) Dicit ğ Aui. p°: Uia aũt ſm quã curať formica ſupple cũ localib⁹ eſt vt q̃ ex ipſa eſt ⁊c̃. q̃ iam adminiſtraſti in heriſipilla: ⁊ p iſtum textũ poſitũ hic habes manifeſte ꝙ de intentione Auic. eſt ꝙ i heriſipilla cõpetãt in p̃n° frigida ⁊ humida cuʒ ſtipticitate ⁊ nõ frigida ⁊ ſicca: ſic̃ cõpetũt in flegmõe. Et rõ hui⁹ dicta fuit ſuperi⁹. qꝛ mã heriſipille ẽ colera q̃ eſt calida ⁊ ſicca: ⁊ iõ in ipſa cõpetũt frida ⁊ hũida. in formica aũt corroſiua: lʒ mã ipſius ſit colera rõne ipſi⁹ ꝯpetunt frida ⁊ hũida. tñ qꝛ vlcus eſt in ea ⁊ corroſio q̃ noceť ab hũiditate. qꝛ oĩa vlcera ⁊ ſpãl'r corroſiua idigent exiccatiõe. ideo in formica corroſiua nõ cõpetunt hũectãtia q̃ adminiſtranť in heriſipilla: imo ꝯpetũt exiccantia. ⁊ hoc eſt qð ſubdit Auic. cũ dicit humectatio. n. nõ eſt ꝯueniẽs vlcerib⁹: qꝛ oĩa vlcera idigent exiccatiõe q̃dã: ſic̃ dicetur poſtea ab Aui. ⁊ cã h⁹ vſq3 ad illũ locũ reſeruet ibi. Sufficiẽter ad id dictũ declarabiť. Tunc ſequiť illa pars.

¶ Et adminiſtra in principijs eius poſt ſicut lactucaʒ ⁊ nenufar ⁊ ſempuiuã ⁊ volubilem ⁊ portulacam. Et ſi fuerit neceſſarium: tunc ꝙ ſit ſicut ſolatrum ⁊ proprie ſiccum tritum: in ipſo enim eſt exiccatio ⁊ ſicut arnagloſſa ⁊ rubus ⁊ lens ⁊ poſt ipſam ſauich ordei ⁊ cortices granatorum ⁊ rami vitis.

¶ In qua pte ponit curã formice ambulatiue q̃ nõdũ trãſiuit in corroſiuã ⁊ dicit: Et adminiſtra in p̃n° ei⁹. ſ. formice. hoc eſt dicere añq3 trãſeat in corroſiuã: ſʒ ſolũ ſit ambulatiua. vñ illud qð dicit i p̃ncipijs ei⁹ nõ referť ad tps p̃ncipij corroſiue: de q̃ Auic. fuit locut⁹. ſed referť ad formicã q̃ ſit ex colera. ⁊ denotat formicã ꝑut nondũ tranſiuit in corroſiuã: ſed ſolũ eſt ambulatiua. ⁊ ꝙ Auicẽ. itelligit hic de formica ambulatiua appet per illaʒ ptẽ q̃ ſubſequiť qñ dicit (Et ſi timeť ſup eã corroſio ⁊c̃.) Si eniʒ hic loqueret de corroſiua nõ diceret poſtea. Et ſi timeť ſup eam corroſio: qꝛ in formica corroſiua nõ timeť corroſio: cũ ſit ibi iam corroſio. ſed in ambulatiua timeť corroſio. qꝛ in ambulatiua p° nõ ẽ ibi corroſio ſed põt eẽ futura. ⁊ ideo in ea nõ timeť corroſio cũ timoꝛ ſit reſpectu abſẽtis vel futuri ⁊ nõ reſpectu p̃ntis. Sic ergo tunc expone dictũ Aui. hic. Et adminiſtreť in p̃ncipijs ei⁹: hoc ẽ adminiſtrať in ipſa formica in p̃ncipijs. i. añq3 vlcereť. ſed ſolũ vt eſt ambulatiua: ita ꝙ hic ponit curã formice ꝑut eſt pura ambulatiua. Primo ſicut lactucã nenufar ⁊ ſempuiuã ⁊c̃. qꝛ iſta ſunt infrigidantia cũ aliquali exiccatione licet parua: ⁊ iõ emplaſtrũ factũ ex eis eſt ꝯueniẽs in formica ambulatiua. Et põt fieri ex iſtis emplaſtrũ vt ſi coquanť oẽs iſte herbe in aqua: ⁊ poſtea teranť cũ cultello donec fiat inde emplaſtrũ: vel etiã ſi adminiſtrenť ſolũ trite in modũ ſalſamenti: optime ſunt. Et ſi fuerit neceſſariũ tũc vt ſit ſicut ⁊c̃. ideſt fuerit neceſſaria maioꝛ exiccatio q̃ʒ ſit in p̃dictis miſceas cũ p̃dictis ſolatrũ: ⁊ ꝓprie ſiccũ tritum ideſt ꝓprie qñ eſt ſiccum ⁊ teratur ⁊ ſit inde puluis: ⁊ iſte puluis ſolatri admiſceť cũ p̃dictis: in ipo em. ſ. ſolatro eſt exiccatio ſupple maioꝛ q̃ʒ in p̃dictis. Dicit aũt Aui. ⁊ proprie ſiccũ tritũ: qꝛ forte magis deſiccat ſolatrũ qñ ſiccatur ⁊ ſit inde puluis q̃ʒ qñ eſt viride: qꝛ qñ ſiccať recedit oĩs humiditas actualis quã hʒ ⁊ remanet frigiditas ⁊ ſiccitas ⁊ ei⁹ cõplexio nãlis: ⁊ ſicut arnagloſſa rubus ⁊ lẽs. ſ. ſunt bona qñ indigemus maiori exiccatione: ⁊ põt fieri emplaſtrũ ex lentib⁹ coctis cum rubo ⁊ arnagloſſa: ⁊ eſt emplaſtrũ optimũ: qꝛ infrigidat ⁊ deſiccat. Et videte loco illius emplaſtri põt fieri emplaſtrũ ex lentib⁹ ⁊ roſis ⁊ arnagloſſa cocti in aq̃ cũ mica panis furfureti: ideſt optimũ emplaſtrũ in formica ambulatiua: ⁊ in oĩbus puſtulis ſilibus ſic̃ Gal. ponit. 14ª particula de inge. ſani. ⁊ id emplaſtrũ Auic. ponit in cura prune ⁊ ignis pſici: qꝛ oĩbus talibus puſtulis valet: qꝛ infrigidatiuũ eſt exiccatiuũ paꝝ repcuſſiuũ ſicut ponit poſt ipaʒ Gal. ſauich ordei ⁊c̃.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ideſt cōpetit predictū emplaſtruꝫ qđ fit ex arnagloſſa. eſt bonū etiā emplm̄ qđ fit ex farina ordei cū corticib⁹ granatoꝝ ⁊ ramis vitis: ſic ſi coquatur rami vitis viridis ⁊ triticū cū farina ordei: ⁊ poſtea admiſceatˀ ibi puluis corticū granatoꝝ vel cortices granatoꝝ: ſi ſunt recētes ita ꝙ poſſint teri ⁊ miſceri cū farina ordei: id emplm̄ ē bonū cū ſit infrigidatiuum ⁊ deſiccatiuum.

Sed circa iſtam ptē eſt dubitatio: qꝛ vˀ ꝙ iſta exiccatiua q̄ Aui. h ponit nō cōpetāt ſaltē in formica ambulatiua de q̄ h eſt ſmo qꝛ cā formice ambulatiue eſt colˀa: ḡ medicine eius debēt eſſe frigide ⁊ hūide: qꝛ ſic ꝓpter iſtā rōnē medicīe heriſipille in pn⁹ debēt eē fride ⁊ hūide vt ſupius dicebatˀ: ibi ēt p iſtā rōnē vˀ ꝙ debeat eſſe in formica. ¶ Iſtam dubitationē optie ſoluit Aly. i diſpōne regali ca⁹ de curatiōe formice. dicit. n. ſm ꝙ ibi appet ꝙ i formica rōne cāe efficiētis hāc paſſionē cōpeteret medicia frida ⁊ hūida: eo ꝙ colˀa ē calˀa ⁊ ſicca: ⁊ iō dcm̄ ē ſupi⁹ ꝙ i heriſipilla cōpetit frida ⁊ hūida cū mā ipſi⁹ ſit colˀa: Sꝫ qꝛ formica ē vlc⁹ qđ d̄ſiccatiōe idiget ꝑꝑ hūiditatē q̄ ē in ea ſm ꝙ ibi dīc Aly. iō applicam⁹ ꝓpoſitū curatiōis ad accn̄s. i. ad vlc⁹ qđ idiget d̄ſiccatiōe: iō cōpetit i ea medicia exiccatia. ¶ Et nota vlteri⁹ ꝙ ex dictis Aly. vbi hˀ ꝙ ois formica eſt ibi cū q̄dā vlceratōe cū q̄ ē q̄dā hūiditas q̄ idiget d̄ſiccari: ſꝫ q̄dā formica vltra h ꝙ ē cū q̄dā vlceratiōe ē corroſiua: ⁊ q̄dā nō ē corroſiua: ſic qđdā ē vlc⁹ cōpoſitū: ⁊ qđdā n̄. Et iō formica rōne vlceratiōis idiget medicamib⁹ infridātib⁹ ⁊ d̄ſiccātib⁹: ſꝫ ꝙ ibi dīc Aly. Sꝫ illa q̄ ē corroſiua idiget magis exiccātib⁹ ⁊ vehemēti⁹ nocetˀ ab hūidis. Illa aūt q̄ nō eſt corroſiua n̄ idiget ſic exiccātib⁹: nec ita nocetˀ a fridis ⁊ hūidis: ⁊ h ē qđ dīc ibi Aly. iō ḡ vti cataplaſmatib⁹ oꝫ d̄ſiccātib⁹ niſi ꝙ gb⁹ vtimur medicamib⁹ i formica q̄ i cute ē min⁹ d̄ſiccatia ſūt ⁊ ſine morſura vt aſſiaphū memite ⁊c̃. 2ª aūt ſpēs formice q̄ ē formica comedēs curāda ē medicamib⁹ magis deſiccātib⁹ vt chimolica cū aceto ⁊c̃. Sic ḡ tūc ex itētiōe Aly. appet ꝙ i formica oi cōpetūt medicie fride ⁊ deſiccatie: ſꝫ magis cōpetūt i corroſiua: ⁊ iō Auic. dixit i pcedēti pte ꝙ formica corroſiua alienatˀ ab hūectātib⁹: ⁊ magis dixit de formica corroſiua q̄ꝫ de ābulatia qꝛ magis nocet in corroſiua q̄ꝫ in ābulatiua: vt dictū fuit ſupra: Nihilomin⁹ in ambulatia nō debēt admiſtrari pure hūida: ⁊ iō Aui. in cura ambulatie pmo dixit ꝙ pmo adminiſtram⁹ in ea ſic lactucā ⁊ nenufar ⁊ ſempuiuā ⁊ iuſq amū ⁊c̃. qꝛ emplꝫ factū ex iſtis ē infrigidatiuū cū pauca exiccatiōe: qꝛ h ſūt aliqua frida ⁊ hūida: ſic lactuca ⁊ nenufar ⁊ portulaca: ⁊ aliq̄ frida ⁊ ſicca ſic ſempuiua ⁊ iuſqamū ⁊ thaulub: ⁊ addit poſtea Aui. vt oñderet ꝙ ēt in formica iſta cōpetit exiccatio dicēs: Et ſi fuerit neciuꝫ. i. ⁊ ſi fuerit necia maior exiccatio. ſ. q̄ꝫ ſit in pdictis vt qꝛ illa nō tm̄ exiccēt: tūc ꝙ ſit ſic ſolatrū ⁊c̃. Ex h. n. appet ꝙ in formica ambulatia ēt debēt adminiſtrari medicamia exiccātia: ⁊ nō hūida. Sꝫ qꝛ magis cōpetūt exiccātia in corroſiua iō Aui. dixit pus de corroſiua ꝙ alienetˀ ab hūectātib⁹: ⁊ in ābulatiua dixit ꝙ admiſtratˀ in pncipijs ei⁹: ſic lactuca ⁊c̃. ⁊ nō itelligas lactucā purā vˀ nenufar: ſꝫ admixtū cū illis exiccatis. Et i h dicto. ſ. qn̄ dicit: Et admiſtra in pncipijs ei⁹ ⁊c̃. oñdit Aui. ꝙ debem⁹ admiſtrare i ābulatiua paꝝ exiccatia. Et qꝛ ēt nō debem⁹ in ea admiſtrare pure humida: ſꝫ etiam exiccatiua: addit poſtea: Si fuerit neceſſarium. Et tunc ſequitur illa pars:

¶ Et cum timentˀ ſup eā corroſio ⁊ vlcera admiſtra cū iſtis infridatiuis aliqd melliſ ⁊ ſiliium: aut farinā thuris cū aceto: ⁊ aqua que currit ex ligno vitis humido cum aduritur: ⁊ ſtercus ouium cum aceto. ⁊ ſuccus vaccinum cum aceto.

¶ In qua pte ponit formice ābulatie qn̄ timetˀ ne tranſeat in corroſiuā: dicit ḡ: ⁊ ſi timetˀ ſup eā. ſ. formicā ambulatiuā corroſio ⁊c̃. admiſtra cū ifridātib⁹. ſ. pdictˀ aliqd mellis ⁊ ſiliū: qꝛ vt dicit Aui. i 2° li. mel eſt abſterſiuū ⁊ reſolutiuū hūiditatū ⁊ ꝓhibet putrefactionē ⁊ corroſionē carnis: ⁊ iō admixtū cū ifridātib⁹ ꝓhibet corroſionē ⁊ putrefactionē carnis ipſi⁹: aut farina thuris ſu. mixta cū aceto ⁊ aq̄ q̄ currit ex ligno vitis hūide cū aduritˀ ſu. ꝓhibet corroſionem: qꝛ olibanū. vt dicit Aui. in 2° conſolidat valde vulnera ⁊ ꝓprie recētia: ⁊ ꝓhibet fraudulētiā dilatari ⁊c̃. vt ibi Aui. dīc. ſilˀr acetū cū tali farina thuris eſt bonū: qꝛ vt dicit Aui. in 2° acetū ꝓhibet aduentū apatū ⁊ ambulationē cācrenaꝝ ⁊ ſanat heriſipillā comeſtū ⁊ bibitū ⁊ linitū: ⁊ ꝓhibet ambulationē ois apatis: ⁊ dīc etiā paꝝ poſt: ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ ābulatis: ſilˀr ēt aq̄ ligni vitˀ hūide cū aduritˀ mixta cū pdictis ē bona: qꝛ deſiccat: ⁊ iō iuuat ad ꝓhibitionē corroſionis ⁊ putrefactiōis. Et ſtercus ouiū cum aceto ſu. ꝓhibet ēt corroſionē poſitū ſup locū: ⁊ ſilˀr ſterc⁹ vaccinū ēt cū aceto ē in h bonū: qꝛ iſta ſtercora deſiccāt: ⁊ nō ſunt multe calˀitatis: ſic appet p Aui. in 2°. ⁊ iō bona ſunt: ⁊ maxie mixta cū aceto qđ maxie ꝓhibet corroſionē ⁊ cū h ēt ſedat calˀitatē apatū caloꝝ. Et nota h ꝙ Aui. paꝝ ponit ꝓhibitionē corroſionis formice: ⁊ h qđ dicit q̄ſi incidētalˀr dicit: ⁊ medicamia ēt extranea ponit ſꝫ p h recurras ad tractatū de vlcerib⁹ in q̄ tractatu ſpālˀr facit qđdā capl̄m de cura vlcerū corrodētiū ſe: ibi em̄ docet ſufficiēter ꝓhibere corroſionē vlcerū: ⁊ iō p cura hui⁹ ad id capitulū recurratur. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Cum ergo corroſio ⁊ vlceratio appet: tunc adminiſtra trociſcos andaracaron cū vino ſtiptico: aut aceto cōmixto: aut ſucco cucumeris aſinini ⁊ ſal ⁊ fel hyrci ⁊ rutam cum nitro ⁊ piper ⁊ nitrum cuꝫ vrina pueri.

¶ In q̄ pte ponit curā formice q̄ iā eſt vlcerata: ⁊ diuiditˀ ps hec i duas: p° ponit curā iſtius cū medicis. 2° cū cyrugia. i. cū opatiōe manuali. 2ª ibi. (Et G. qdē dixit.) dicit: ⁊ pꝫ: qꝛ ille medicie q̄ debēt admiſceri i formica vlcerata ⁊ corroſiua debēt eſſe fortiter deſiccatie: ſic dicit G. 14. particula de igenio. imo dīc ipe ibi. Medicia q̄ ceteris nō ꝯuenit vlcerib⁹ huic bona nō erit: qꝛ locū putrefaciet: ⁊ h eſt qꝛ nō eſt tm̄ deſiccatia: ⁊ iō trociſci andaron: ⁊ cū illa medicia quā hic ponit boni ſunt cū ſint fortiē d̄ſiccatiui: quō aūt ⁊ ex qbus fiāt trociſci andaron Aly. i diſpōne regali ca⁹ de formicˀ optie ponit. ⁊ Sera. in ſuo antidotario: ⁊ tu q̄ras in nr̄o tractatu quē fecim⁹ de vnguētis ⁊ trociſcis ⁊ alijs q̄ cōpetūt i cyrugia: ⁊ ſm etiā illā diſpōnē cōponas ⁊ eis vtaris. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et Galˀ. qdē dixit eē ꝯueniēs vt ſumatur aliqd ſicut embuba ⁊ ex extremitate pēne: aut alterius rei: cui⁹ extremitas ſit acuta: quā poſˀe ſit deglutire formicā: deinde penetret in circuitu eius vſq; ad ꝓfundū cū acuitate ſua: deinde eradicētur cū ea formice cum radice ſua.

¶ Ponit curam formice corroſiue cū opatiōe manuali: ⁊ hec curatio dꝫ fieri qn̄ curatio ip ſi⁹ erit difficilˀ p medicinas. ⁊ dicit ḡ. Et. G. qdē ⁊c̃. ſicut embuba. embuba dicitˀ eē inſtrm̄ ꝯcauū ⁊ lōgū ad modū pēne cui⁹ extremitas ſit acuta. ſ. incidēs: quā poſˀe ſit ⁊c̃. ⁊ ſu. tu qn̄ formica eſt ſic euulſa ex ſua radice: tūc euretˀ curatiōe vlcerū: poſtea ꝯſolidādorū ⁊ cicatriçandoꝝ cum medicinis que dicentˀ in

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

capitulo proprio. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Illoꝝ autē formice q̄ ſunt ſicut pueri
deſtruūtur ſi itromittant̄ in balneū ⁊ no
cet eis aer balnei deīde egrediant̄ veloci
ter: ⁊ leniant̄ cū oleo ro. ⁊ aqua roſata.

¶ In qua pte icidētalr̄ ponit quandā curā ſpālē formice
ſm̄ q̄ formica cōpat̄ ad corpus pueri: ⁊ dico q̄ iſtud qđ
hic ponit icidētalr̄ ponit: q̄ formica ꝑut accidit in corpe
pueri vel īfantis ſpectat cura ipſi⁹ ad capl̄m poſitū in p̄°
li. fen 3ª de egritudinib⁹ curādis īfantiū. ibi. n. ponit quō
curent̄ bothor q̄ accidūt eis: ⁊ ēt Aly. in diſpōne regali h̄
ponit: vbi determiat d̄ egritudib⁹ infantiū ⁊ curis ipoꝝ.
Dicit ḡ Aui. Illoꝝ aūt formice q̄ ſunt ſic̄ pueri. i. ſic̄ infan
tis deſtruūt̄ ſi itromittāt̄ in balneū: ⁊ itellige ſm̄ q̄ dicit
in illo ca° Aui. illo. §. Et ē cū in corpe ei⁹ accidit bothor
⁊c̄. Et Aly. in diſpōne regali: dic̄ q̄ tale balneū dꝫ eſſe ex
aq̄ in aq̄ cocte ſint res ſtiptice: ſicut ſunt roſa ⁊ mirtus ⁊ fo
lia arboris maſticis ⁊ tamarindi ⁊c̄. Intellige etiā q̄ hoc
eſt verū qđ dicit Aui. maxiē ſi tales formice nō ſunt vlce-
rate ⁊ corroſiue: q̄ ſi eſſent vlcerate ⁊ corroſiue: forte nō
ſufficeret balneū tale: ſꝫ fiat eis cū vnguēto de ceruſa vel
ſil'e vnguētū deſiccatiuū: ſm̄ q̄ dicit ibi Aui. ⁊ nocet eis
ſcꝫ pueris aer balnei: q̄ aer balnei nō eſt ꝯueniēs cōple
xioni eoꝝ ſic̄ aq̄ balnei eo q̄ aq̄ balnei magis ꝯuenit cō-
pl'oni eoꝝ cū ſint mag' hūida: q̄ vt dic̄ Aui. i p̄° fen 3ª ca°
de balneis: Opatio nāl'is balnei eſt hūectare ſui aq̄ ⁊ ca
lefacere ſui aere. Et in h̄ q̄ dicit hic Auic. duo innuūtur
vnū eſt q̄ magis ꝯueniat eis balneū aquaꝝ q̄ꝫ aeris: ſic̄
ſtufa: q̄ ꝯuenit magis cōplexiōi. Aliud eſt: q̄ cū ēt ī bal-
neo aq̄tico ſint duo eſt ibi aqua ⁊ aer circūdās balneū: ⁊
pueris ꝯueniat balneū rōne ſue aq̄: ⁊ rōne ſui aeris no-
ceat vel nō ita iuuet: q̄ nō eſt ita ꝯueniēs cōpl'oni eoꝝ: ſi
cut aq̄ ꝓpter cām dictā: q̄ nō debēt ibi multū morari: q̄
aer balnei nocet eis. Et hoc eſt qđ ſubdit Aui. dicēs: deīn
egrediāt̄ velocit̄: ſupple q̄ aer balnei nocet eis ⁊ liniāt̄
ſcꝫ p° exitū a balneo cū oleo ro. ⁊ aq̄ roſata: eo q̄ iſta īfri-
dāt: ⁊ aliquātulū deſiccāt: lꝫ nō multū: ſicut ē ꝯueniēs cō-
pl'oni pueroꝝ q̄ hūidiſſima eſt reſpectu aliaꝝ etatum:

¶ Cura miliaris. Caplm̄ viij.

M Iliaris ſimilat̄ formice in cu-
ratiōe: verū melius eſt in ſol'o-
ne eius vt ſit ī eius cathartico
virtus eius qđ eſt ſicut turbith
cū eo qđ ſoluit colerā: ⁊ ſi ē ibi ex epithi-
mo ē meli⁹: qm̄ neceſſe eſt illic eē ex me-
lācolia ⁊ flegmate q̄ admiſcent̄ colere.

¶ Supius Aui. determinauit de cura formice ambulatīe
⁊ corroſiue. In iſto capitulo determinat Aui. de formica
miliari que fit ex colera mixta cū flegmate ⁊ melia: ⁊ di-
uidit̄ id caplꝫ in duas ptes. p̄° ponit curā eius q̄ ad vl'ia.
2° quo ad localia. 2ª ibi. (Deīn ſumant̄ galle.) Dicit ḡ pri
mo miliaris ſil'atur formice ābulatiue ⁊ corroſiue in cu-
ratione eius ⁊ intellige q̄ ſil'at̄ eis: q̄ꝫtū ad curationē in
duobus: primo q̄ ſicut debemus incipe in illis ab eūone
ante oēm curam localē: ſic etiam in iſta facere debemus.
2° q̄ ſicut predicte indigent eūone colere: ita etiam iſta
vltra h̄ q̄ idiget eūone colere idiget etiā eūone flegma-
tis ⁊ mel'ie: ⁊ in h̄ differt a predictis: q̄ mā̄ iſtius eſt mi-
xta: ⁊ hoc eſt qđ ſubdit A. Verū melius ē in ſolutione ei⁹
vt ſit in eius chatartico. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Deinde ſumant̄ galle ⁊ fructus tama-
riſci ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ bolū armenū
⁊ aggregētur omnia illa in aceto ⁊ aqua
ro. cum tali quātitate ne mordicent ⁊ li-
niantur deſuper cum penna: ⁊ lac dulce
eſt vehementer cōueniens curationi hu
ius egritudinis.

¶ Ponit curā ipſius q̄ꝫtū ad localia: ⁊ duo facit: p̄mo po-
nit curam ipſius q̄ꝫtum ad p̄ncipiū: 2° q̄ꝫtum ad alia tpa
q̄ ſunt poſt p̄n^m. 2ª ibi. (Et qn̄ ptrāſit p̄n^m.) Dicit p°. deīn
ſcꝫ poſt eūonē corpis ſumant̄ galle ⁊ fructus tamariſci
⁊ aggregent̄ oīa illa ī aceto ⁊ aqua ro. cū q̄ꝫtitate: ſu. ace
ti ne mordicent: quia mordicatio faceret humorē plus fu
rere ⁊ ambulare ⁊ maxime in principio propter calidi-
tatem eius. Et intellige hoc q̄ licet omnis formica indi
geat in p̄ncipio medicaminib⁹ infrigidātibus ⁊ deſiccā-
tibus vt dcīn fuit ſ: nihilomin⁹ vt dictū fuit ſupra magis
indiget medicaminib⁹ deſiccantibus formica corroſiua
q̄ꝫ ambulatiua ſm̄ q̄ dicit Aly. ⁊ G. ¶ Et nota differētiā
inter ambulatiuā ⁊ miliarē: q̄ miliaris magis deſiccanti
bus indiget q̄ꝫ formica vocata ambulatiua: ⁊ ratio hui⁹
eſt: quia in miliari miſcetur colera cum flegmate: in am-
bulatiua aūt eſt colera pura: ⁊ ideo in miliari non ſolum
competūt deſiccatiua rōne vlceris: ſꝫ etiam cōpetunt rō-
ne cauſe ipſius ſaltē ex parte flegmatis qđ miſcet̄ cū cole
ra. In ābulatiua cōpetūt ſolū̄ exiccatiua ex parte vlceris
⁊ nō ratione cauſe: cum cauſa in ipſius ſit colera: ⁊ ideo
Aui. ponit hic medicinas magis deſiccatiuas q̄ꝫ in pura
ambulatiua. Et ſm̄ hoc etiam nota q̄ ſi contingat q̄ mi
liaris tranſeat in corroſiuā fortius indiget deſiccantibus
talis corroſiua q̄ꝫ ſi ꝯtingat q̄ ambulatiua tranſeat in cor
roſiuā: ⁊ hoc eſt ratione maioris hūiditatis q̄ eſt in mili-
ari q̄ materia ipſius nō eſt col'a pura: ſicut in ābulatiua: ⁊
lac dulce eſt vehemēter cōueniēs euacuationi hui⁹ egri
tudinis: intelligo hoc maxime ipſum bibendo plus q̄ꝫ
liniendo ipm̄ ſuper locum q̄ vt dicit Aui. in 2° de lacte:
multotiēs ſanant̄ q̄bus accidūt apoſtemata mala ⁊ carbū
culi ⁊ almeſire ⁊ ſcabies: ⁊ pruritus bibitione lactis cum
in complexibus eoꝝ nō fuerit qđ corrūpat ipm̄ ⁊ cōuer-
tat ad coleram: ⁊ iſto modo intellige: q̄ nō ꝯfert lac for-
mice miliari ſolū: ſed etiam omni ſpeciei formice: ⁊ oib⁹
talibus puſtulis ſimilibus malis.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qn̄ ptranſit p̄ncipiū: oportet tūc vt
curet̄ cū eis que iuut ſicut caput piſcis ſa
liti aduſtū vino potico: ⁊ fortius illo: qm̄
neceſſaria eſt exiccatio: vltima eſt vt ſu-
mantur folia albedarungi ⁊ ponatur in
in eis calcadis ⁊ adminiſtrentur: ⁊ forti⁹
hoc eſt vt ſumantur flos eris ⁊ ſulfur ci-
trinum aduſtum: ⁊ fiat ex eis linimentū
cū vino: aut aqua ligni vitis que manat
ſm̄ combuſtionem ſuam.

¶ Hic ponit curā formice miliaris q̄ꝫtum ad alia tpa que
ſunt poſt p̄n^m: ⁊ tres medicias ptuculares: quarū ſecun
da eſt magis deſiccatiua q̄ꝫ prima ⁊ tertia eſt magis deſic
catiua q̄ꝫ ſecunda. Et intellige q̄ debet adminiſtrari me
dicina magis deſiccatiua vel minus ſm̄ q̄ eſt ibi maior
vel minor hūiditas in vlcere: ſcđam medicinā ponit ibi
cū dicit: ⁊ fortius illa. 3ª ibi. (Et forti⁹ h̄.) Et exponas for-
tius illo. ſ. in deſiccādo qn̄ neceſſaria eſt exiccatio vltima
ideſt magna: vt q̄ ibi ſit mlt'a hūiditas: ⁊ poſtea cū dicit
Et fortius hoc expone. ſ. in deſiccādo etiā vt ſumat̄ ⁊c̄.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶De pruna ⁊ igne perſico. Capl'm ix.

Ec duo noia fortaſſe abſoluta ſunt ſup omnẽ puſtulam corroſiuã veſicantẽ adurentẽ facientem accidere eſcarã qualẽ facit accidere combuſtio ⁊ cauterium.

¶In iſto capl'o Aui. determinat de qbuſdã puſtul': q̃ dñr
pruna ⁊ ignis pſic⁹ ignis ſacer. detmĩat Aui. de ambob⁹
iſtis ſub eodẽ capl'o: q: nõ differũt niſi ſm magis ⁊ min⁹
vt poſtea dicet Aui. Et diuidit ps hec ĩ duas: pmo deter
minat de ipſis theorice: ſcdo practice. 2ª ibi. (Neceſſaria
eſt flõmia vt euet ⁊c.) Prima ps diuidit in qnq: ptes. pri
mo oñdit qd pót itelligi p nomẽ prune ⁊ ignis pſici. ſecũ
do ponit dñam inter prunã ⁊ ignẽ pſicũ p ſigna ppria. 3°
ponit cauſas ipſoꝝ: ⁊ cũ hoc etiã ponit ibi differentiã in
ter illa ex pte cauſaꝝ. 4° cõparat iſta adinuicẽ penes no
mina. 5° ponit quedã indicia ſumpta ab iſtis. 2ª ibi. (Et il
lud qd appropriat noie prune.) 3ª ibi. (Et vnũqdq: am
boꝝ.) 4ª ibi. (Et tibi qdẽ ieſt.) 5ª ibi (Et qñ ſunt cũ ſpẽb⁹)
Prima ps diuidit in q̃tuor. pmo ponit vnũ ſignificatum
prune ⁊ ignis pſici qd eſt ſignificatũ cõe ambobus. 2° po
nit qddã ſignificatũ qd eſt pprũ igni pſico. 3° ponit aliḋ
ſignificatũ qd appropriat noie prune. 4° ponit qddã ſi
gnificatũ prune ⁊ ignis pſici qd eſt cõe ambobus: ſ; ẽ ma
gis pprũ ſignificatũ ipſorũ q̃; ſit primũ: qd etiã eſt cõe
ambobus: q: ppric videnf dici pruna ⁊ ignis pſicus in
iſto quarto ſignificato. 2ª ibi (Et qñq: abſoluit.) 3ª ibi (Et
abſoluit nomẽ prune.) 4ª ibi (Amplius qñq: veſicat.) Di
cit pmo. hec duo noia. ſ. pruna ⁊ ignis pſicus fortaſſe ab
ſoluta ſunt. i. fortaſſe pñt abſolui ⁊ dici ſup oẽm puſtula;
⁊c. Sic ḡ in iſto ſignificato ois poſtula veſicãs ⁊ adurens
faciẽs accidere eſcarã pót dici pruna ⁊ ignis pſicus. ¶Et
nota q ſm iſtã acceptionẽ largã prune ⁊ ignis pſici pót
reponi ſub iſtis egritudinib⁹: ⁊ ſub curis eoꝝ: ⁊ ſub iſtis
capitulis: quaſi ois puſtula cũ quadã cruſta: nam vide
mus in multis q aliqñ in eis oriunf puſtule innumera
biles nigre quaſi cu; viru: ⁊ ad tales puſtulas valet mul
tũ vnguentũ ex bolo ⁊ aceto ⁊ oleo ro. ſimiliter vnguen
tum ex çegi vſto ⁊ litargiro ⁊ aceto ⁊ oleo roſa. ⁊ ſpecialr
qñ eijceret multũ virus. Et p ceteris vnguẽtis in talibus
puſtulis valet vnguentum de calce ⁊ pre ceteris empla
ſtris valet empl'm qd fit ex lentibus roſis cum pauca fa
rina ordei ⁊ oleo roſa. id eñ emplaſtrũ eſt optimũ in pn
cipio taliũ puſtularũ emittentiũ virus cũ quadã calidita
te: eo q deſiccat ⁊ alterat malã complexionẽ ⁊ materia;
ꝯſtrictã euaporat: ⁊ nõ adminiſtres in talibus vnguẽtũ
albũ: ſicut oẽs cõiter faciunt. Vidi eñ q illud opilat po
ros ppter viſcoſitatẽ eius: ⁊ ppter opilationẽ poroꝝ cõ
ſtringitur ibi humor ⁊ caliditas nõ potẽs reſpirare: ⁊ iõ
ḋ cetero hoc vnguẽto nõ ꝯſolidanf: nec exiccãf tales pu
ſtule: imo aliqñ augef malitia eaꝝ: ſed debẽt adminiſtra
ri in eis vnguenta ⁊ emplaſtra deſiccatiua non opilan
tia poros ſicut vnguentũ de calce ⁊ emplaſtrũ predictu;
de lentibus ⁊ emplaſtrum ex arnagloſſa qd non ſic po
nit in cura iſtoꝝ. Et hoc qd dixi de cura iſtoꝝ hic incidẽ
taliter dixi: quia non dixi niſi ad quandã rememoratio
nem eorum que expertus fui: quia curam iſtorum Aui
cen. ſufficienter ponet in ſequenti capitulo. ¶Deinde
cum dicit:

¶Et quandoq; abſoluitur nomen ignis perſici de illis ſuper quod eſt illic puſtula de genere formice comeſtiua adurens veſicans in qua eſt aliquid ambulans et humiditas eſt colerice materiei: pauce nigredinis pauce putrefactionis: et eſt cum puſtulis plurimis alteratis quaſi ſit illic humor ⁊ fetor plurime ebulitionis ⁊ eleuationis.

¶Auicẽna ponit quoddã aliud ſignificatum qd poteſt ſi
gnificare nomen ignis perſici ſolum. ⁊ dicit: Et quãdo
q; abſoluitur ideſt pót dici nomen ignis perſici de illis
ſc; puſtulis: ſupple exiſtentibus in membro ſuper quod
eſt illic puſtula de genere formice ⁊c. hoc eſt qm pót dici
nomẽ ignis pſici de formica ambulatiua corroſiua q̃ ad
urit ⁊ deſiccat de qua dictũ eſt ſupra ĩ priori capl'o. Et hu
miditas colerice materiei. i. ipe humor colericus in tali
puſtula eſt pauce nigredinis: ⁊ pauce putrefactiõis. i. eſt
alicuius nigredinis ⁊ alicuius putrefactiõis: ideſt aduſti
onis: ſed eſt pauce: q: materia vel humor colericus non
eſt ibi ſic aduſtus ſicut eſt in pruna: vt dicef poſtea. Et eſt
cũ puſtulis plurimis. ſ. iſta formica q̃ pót appellari ignis
pſicus alteratis. i. inflãmatis: quare ſit illic humor cali
dus ⁊ fetor plurime ebulitionis ⁊ eleuationis: nã ppter
humorẽ colericũ cal'm q eſt ibi fit ibi magna ebulitio vel
eleuatiões in hũorib⁹: ⁊ ppter ebulitionẽ fiunt ibi multe
eleuatiões ⁊ mlte puſtule inflãmate: ⁊ ideo eſt cũ pluri
mis puſtulis alteratis. vult ḡ dicere Auic. in iſta parte q
ignis perſicus aliqñ pót dici formica comeſtiua adurẽte
veſiccante. ¶Deinde cum dicit:

¶Et abſoluit nomen prune ſuper illud qd denigrat locum: ⁊ facit membrũ habens colorem carbonis abſq; humiditate: ⁊ eſt plurime nigredinis ſubmerſa: ⁊ eminẽtia ei⁹ eſt parue q̃titatis ſupinalis ⁊ fortaſſe non erit illic puſtula omnino: immo incipit in primis pruna: ⁊ totum illud icipit cũ pruritu ſicut ſcarificatões.

¶In iſta parte Aui. ponit aliud ſignificatũ qd pót ſignifi
care nomen prune. Et dicit: ⁊ abſoluif. i. pót dici nomen
prune ſup illud. i. ſup illã puſtulã que denigrat locum
⁊ facit membrũ habẽs colorẽ carbonis: ⁊ hoc eſt: quia il
la puſtula ẽ de materia colerica multũ aduſta: vel ab hu
more melico multu; aduſto: abſq; hũiditate aliq̃. i. abſq;
aliq̃ alia virulẽtia: ⁊ hoc ẽ ppter multã aduſtionẽ humo
ris in tali puſtula: vñ eſt ibi humor aduſtus terreſtris ex
iccatus: ppter qd puſtula talis eſt ſicca ſine aliqua humi
ditate: ⁊ eſt plurime nigredinis. ſ. talis puſtula: ⁊ hoc eſt
quia fit ab humore colerico ⁊ melancolico multum adu
ſto ſubmerſa: hoc ẽ rõne groſſitiei hũoris quã h; ex ad
ſtione vñ ſubmergif in mẽbro ⁊ h̄ eſt qd ſubdit. Et emi
nẽtia ei⁹ ⁊c. Et fortaſſe nõ erit illic puſtula. i. aliqs tumor
puſtuloſus: ſed ſolum fit ibi quedã cruſta nõ faciens tu
morẽ ad modũ cruſte que fieret a carbone: ⁊ hoc eſt qd
ſubdit Aui. imo incipit in primis pruna. i. cruſta. i. ad mo
dũ cruſte quã facit carbo ignis: ⁊ totum id hoc eſt puſtu
la predicta incipit cum pruritu ſicut ſcabies ideſt incipit
cum pruritu: ⁊ intellige ſicut ſcabies ſicca que eſt cu; pru
ritu quia ſicut illa ſcabies fit ex colericis humoribus in
tenſis: ita predicta puſtula: ⁊ ideo incipit cum pruritu ſi
cut talis ſcabies. Sic ergo ex dictis Auicẽ. apparet q pru
na aliquando dicitur omnis puſtula ſicca pruriginoſa
nigra aduſta ⁊ ſubmerſa faciens membrum habere co
lorem carbonis. ¶Et nota hic q in tali puſtula quã hic
deſcribit Auicẽ. mirabiliter vide conferre emplaſtrum
factum ex farina tritici vel ordei cocta cum aqua ⁊ oleo
in modum vngueuti: ⁊ hoc in principio. Et poſtea em
plaſtrum cum farina ordei aqua ⁊ melle: fecit enim eade

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

re cruſtam ⁊ totum locum detumeſcere: ita ꝙ poſtea nõ fuit niſi neceſſaria curatio vlceris inq̄ʒtum vlcus: ⁊ hoc optime facit poſtea dyapalma: ⁊ hoc etiam qḋ hic dixi ſolum per experientiã quã vidi quia Aui. in ſequenti capitulo ponet ſufficiẽter curam prune ⁊ ignis ꝑſici. Tunc ſequitur illa pars:

❡ Amplius quandoqʒ veſicat ignis ꝑſicus: aut pruna ⁊ currit ex ea aliquid: ſicut currit a cauterizato cum combuſtione ⁊ eſt locus cineritij coloris niger: ⁊ quandoqʒ eſt plumbeus: ⁊ inflatio vehemẽs qua circundat̃ abſqʒ rubedine verificata: imo cũ declinatiõe ad nigredinẽ.

❡ In qua parte Aui. ponit quoddã ſignificatum prune ⁊ ignis perſici qḋ eſt magis cõmune ambobus ⁊ magis ꝓpriũ ſignificatũ q̄ʒ predicta: qꝛ hoc videt̃ ſignificare prunam ⁊ ignẽ perſicũ: ꝙ hic ponit. Aui. Dicit ergo Auicẽ. amplius qñqʒ veſicat ignis perſicus aut pruna: quaſi velit dicere Aui. ꝙ preter ꝓdicta ſignificata dicunt̃ quãdoqʒ pruna ⁊ ignis perſicus puſtule veſicantes ex quibus egreditur humiditas ſicut egreditur ex cauteriçatiõe cũ cõbuſtione ignis: ⁊ locus in quo eſt cineritij coloris nigri. Et qñqʒ eſt plumbeus: ⁊ hoc ſi nõ eſſet tanta aduſtio ⁊ eſt in loco inflãmatio vehemens que circũdat abſqʒ rubedine verificata: ⁊ hoc eſt ꝙ circũdatur rubedine non vera: imo illa rubedo declinat ad quandã rubedinẽ propter aduſtionẽ que eſt ibi. Sic ergo apparet ꝙ dicit̃ eſſe pruna ⁊ ignis ꝑſicus in iſto ſignificato: qꝛ dicunt̃ puſtule veſicantes ⁊c. quõ ignis ꝑſicus ſpecialr̃ differat a pruna dicetur ſtatim. ❡ Et nota hic ꝙ id ſignificatum: videtur prune ⁊ ignis perſici: ⁊ id em̃ videtur proprie ſignificare pruna ⁊ ignis perſicus: alia aũt ſignificata non ſunt ſignificata ſic ꝓpria ad ea que poſſunt extendi nomẽ prune ⁊ ignis perſici. Et ratio eſſe põt: quia omniũ quaſi eſt eadem cura: ⁊ eodẽ modo curant̃: ⁊ ideo pruna ⁊ ignis ꝑſicus poſſunt abſolui ad ſignificata predicta que poſuit Aui. ſed ꝓprie noĩatur pruna ⁊ ignis ꝑſicus id qḋ Aui. hic dicit. Tunc ſequitur illa pars:

❡ Et illud qḋ appropriat̃ noĩe prune eſt nigre radic̃ ignee: ⁊ ẽ eis ſplẽdor prune.

❡ In qua pte ponit differentiã inter prunã ⁊ ignẽ ꝑſicum oſtendendo in quo differũt per ſigna eoꝝ. Et diuiditur hec pars in duas: p̃mo facit hoc qḋ dictũ eſt. ſecũdo comparat prunã ⁊ ignem perſicum ad mẽbra in q̄bus fiunt. 2ª ibi. (Et quod de eis accidit in carne.) Dicit ergo p̃mo Aui. Et id qḋ appropriat̃ noĩe prune. i. id qḋ ꝓprie dicit̃ pruna eſt nigre radicis ignee. i. habet radicẽ nigraʒ ⁊ inflãmatã inflãmatiõe ignis. Et eſt ei ſplendor prune. i. carbonis ignis. Sic ergo tunc ſm̃ dictũ Aui. illa puſtula ꝓprie dicit̃ pruna que eſt radicis nigre igne ſiue inflãmate. Sed tu ſuppleas illa puſtula ꝓprie dicit̃ ignis ꝑſici q̄ habet radicem inflãmatã tendentẽ ad quandã rubedinẽ eo ꝙ ignis ꝑſicus vt poſtea dicet̃ eſt vehemẽtius colerica: pruna aũt eſt vehemẽtius melica: ⁊ ideo maior nigredo eſt in pruna q̄ʒ in igne ꝑſico. Iterum etiaʒ materia eſt magis aduſta in pruna q̄ʒ ſit in igne ꝑſico: ⁊ ideo dicimꝰ ꝙ pruna eſt magis ex humore melico: quia eſt ex humore magis aduſto: humor aũt aduſtus tendit ad naturam melie: ⁊ ideo puſtula prune tendit ad maiorẽ nigredinẽ q̄ʒ puſtula ignis ꝑſici. ❡ Et ꝓpter hoc nota vlterius ꝙ recte appellatur illa puſtula que eſt maioris nigredinis ⁊ aduſtionis pruna: qꝛ aſſimilatur colori ⁊ ſubſtantie prune ignis: illa autem puſtula que eſt tante nigredinis: nec ſic aduſta recte dicitur ignis ꝑſicus: qꝛ aſſimilatur flãme ignis: ⁊ in colore: quia tendit ad quandã rubedinẽ ſicut ignis: ⁊ ĩ ſubſtãtia: quia eſt ex materia acutiori ⁊ ſubtiliori q̄ʒ pruna: ⁊ ideo humor ignis: ⁊ ideo vocatur ignis ꝑſicus: humor aũt prune aſſimilatur prune ſiue carboni ignis: quia materia in pruna eſt magis nigra aduſta terreſtris ⁊ incinerata: ſicut eſt carbo aduſtus ab igne: ⁊ iõ vocatur pruna ſiue carbo.

❡ Et ignis perſicus de eis ambobus eſt velocioris apparitionis: ⁊ motus ⁊ pruna eſt tardior ⁊ profundior: ⁊ quaſi materia eius eſt materia puſtule: ⁊ impetiginis: ſed eſt acutior in igne perſico.

❡ Hic ponit aliã differentiã inter illa ⁊ dicit. Et ignis ꝑſicus de eis ambobus eſt velocioris apparitiõis ⁊ motus ⁊ hoc eſt: qꝛ eſt materie magis ſubtilis: qꝛ eſt materie magis colerice ⁊ minus aduſte: ⁊ pruna eſt tardior ⁊ ꝓfundior: qꝛ materia eſt magis groſſa: ꝓpterea qꝛ magis melancolica: ⁊ plus aduſta: ⁊ ideo tardius mouet̃: ⁊ plus ꝓfunda in mẽbro: ⁊ quaſi materia eius. i. prune eſt materia puſtule ⁊ impetiginis. i. aſperitatis: ſed in igne ꝑſico eſt acutior: quaſi velit dicere hic Aui. ꝙ in hoc etiam differt pruna ab igne perſico: qꝛ materia prune eſt cum eſſe puſtule ⁊ impetiginis. i. cum puſtula nõ acuta nec eleuata: vnde in puſtula prune non eſt ibi tumor quaſi ſenſibilis: ſed eſt ibi tumor quaſi ad modũ aſperitatis alicuius: qꝛ vna pars quodãmodo ſupeminet alteri: ſicut eſt in re aſpera: ſed nõ eſt tumor ſenſibilis: quanq̄ʒ vna pars ſupemineat alteri: ſʒ in genere ꝑſico materia eſt magis acuta ⁊ magis eleuata ⁊ ideo eſt ibi puſtula magis tumens. Et ratio huiꝰ eſt: qꝛ mã in igne ꝑſico eſt ſubtilior: eo ꝙ materia in ipſo eſt magis colerica ⁊ minus aduſta: ⁊ iõ cum materie ſubtilis ſit petere ſurſum ⁊ eleuare ſe ad ſuperiora: ideo puſtula in igne perſico eſt acuta ⁊ eleuata. In prune aũt eſt materia magis groſſa eo ꝙ materia ipſius eſt plus admixta melie ⁊ eſt magis aduſta. De ratiõe aũt materie groſſe eſt ꝓfundari ⁊ infigi in mẽbro: ⁊ ideo puſtula in pruna nõ eſt ita acuta nec eleuata: ſed magis eſt ꝓfunda ⁊ ſubmerſa q̄ʒ ſit in igne ꝑſico: ⁊ ideo bñ dicit Aui. de pruna. Et quaſi materia eius eſt cum eſſe impetiginis ⁊ puſtule ⁊ expone impetiginis hoc eſt aſperitatis: qꝛ ſicut in impetigine nõ eſt tumor: ſed quedã eſt aſperitas: ita etiaʒ eſt in pruna: ſed in igne ꝑſico eſt acutior. i. eſt magis eleuata ⁊ tumens.

❡ Et quod ex eis accidit in carne eſt velociorꝰ reſolutionis. Et quod ex eis accidit neruis ẽ fixiꝰ ⁊ tardioris reſolõnis.

❡ Hic Auicẽna cõparat ignem perſicum ⁊ prunam ad ſe ipſa per reſpectum ad membra in quibus fiunt: ⁊ ptʒ qḋ dicit Auicẽ. Intentio autem dicti Auicẽ. eſt: quia in carne eſt caliditas ⁊ humiditas ⁊ amplitudo pororũ: in neruis autem eſt frigiditas ⁊ ſiccitas ⁊ ſpiſſitudo pororum. Et ideo humor qui eſt in carne collectus citius reſoluit̃ per caliditateʒ que adiuuat: ⁊ ꝓpter vias. i. poros magis apertos. In neruis autem ꝓpter frigiditatem ⁊ ſpiſſitudinem neruorũ plus humor infigitur ⁊ tardius reſoluitur. Et ideo bene dicit Auicẽ. Et qḋ ex eis accidit in carne. Et intellige etiam hic vltra illud qḋ dicit Auicen. ꝙ ignis perſicus de ſe eſt vehementis ⁊ citioris reſolutionis q̄ʒ pruna: eo ꝙ materia in ipſa eſt ſubtilior ⁊ minus infiſſa q̄ʒ in pruna vt dictum fuit ſupra: ⁊ hec eſt vna comparatio que eſt comparatio prune ad ignem perſicum. Sed alia eſt comparatio ipſorum ad ſeipſa per reſpectũ ad membra in quibus accidunt: ⁊ iſtam hic Auicen. ponit: ſed primam comparationẽ dedit intelligi: per id qḋ dixit ſupra. Et ignis perſicus eſt velocioris apparitionis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ motus. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et vnumquodq; amborum eſt de colera citrina adurente permixta melancolie. Et ꝓpter illud accidit ex eis ambobus aſcara nigra: ⁊ eſt quaſi ſit ignis perſicus vehemētius colericus: ⁊ pruna vehementius melancolica.

¶ In qua parte ponit cauſas iſtorū: ⁊ cū hoc etiā aſſignat differentiam inter iſta a parte cauſarū: ⁊ dicit: ⁊ ptz. ¶ Et nota ad magis declarandū dictū Aui. ꝙ pruna ⁊ ignis pſicus fiunt ex eadē materia: quia vnūqdq; fit ex colera citrina adurente pmixta melancolie: ⁊ ideo bene dicebaꝛ ſupra ꝙ ignis pſicus ⁊ pruna ſunt puſtule veſicantes ⁊ adurentes. ⁊c̄. Et ideo dictum fuit etiam ſupra ꝙ Auicē. ibi. (Amplius qn̄q; veſicat ⁊c̄.) ponebat ꝓpriū ſignificatum prune ⁊ ignis perſici ⁊c̄. qꝛ ꝓprie pruna ⁊ ignis perſicus ſunt puſtule veſicantes ⁊ adurentes ⁊c̄. bene tamē poſſunt ſignificare illa alia: quia quaſi omniū eſt eadem materia ⁊ eadem cura: vt dictum fuit ſupra: ⁊ iō quōcūq; accipiatur pruna ⁊ ignis perſicus fiunt quaſi ex eadem materia: ⁊ ꝓpter hoc ambo determinanꝛ ſub eodem caº differunt tn̄ ſm magis ⁊ minus: qꝛ ignis perſicus eſt vehementius colericus: eo ꝙ materia ipſius eſt permixta melancolie ⁊ minus aduſta: ſed pruna eſt vehementius melancolica: quia materia eius colerica eſt magis pmixta melancolie: ⁊ eſt magis aduſta: ꝓpter aduſtionē autē humor tendit in naturam melancolie. Et ex his que dicta ſunt etiam apparet quō iſte puſtule differant a predictis. ſ. a formicis: quia in iſtis eſt materia colerica magis aduſta ⁊ magis melācolica q̄ ſint in illis: lꝫ qn̄q; vt dictū fuit ſupra nomen ignis pſici poſſit abſolui: qn̄q; ſuper formicā comeſtiuā adurentē: qꝛ tūc quādo formica tranſiuit in formicā corroſiuam malaꝫ eadē eſt quaſi mā ipſiº ⁊ q̄ſi mā ignis pſici ⁊ eadē eſt cura ipſius: ⁊ ideo nomen ignis pſici poteſt abſolui ſup illam: vt dictū fuit ſupra. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et tibi quidem ineſt vt nomines vnūquodq; amborum cum intentione que aggregat ambo pruna: deide diuidas: ⁊ ſimiliter ineſt tibi vt nomines ea ambo ignem perſicum propter illam candem intentionē: deide diuidas: ⁊ ineſt tibi vt des vnicuiq; intentioni nomen: ⁊ iam fecerunt totum illud: ⁊ nō eſt plurima differentia in eo.

¶ In qua pte cōpat prunā ad ignē pſicū penes noīa. ⁊ dicit. Et tibi qdē ieſt. In qua pte itētio Auic. q̄ eſt obſcura ē iſta. vult. n. dicere ꝙ qn̄ iſta duo aggregāꝛ ſimꝉ. ſ. pruna ⁊ ignis pſicº. qꝛ vtplm̄ iſta ſiꝉ aggreganꝛ ⁊ maxīe pruna raro fit ſine igne pſico: ꝙ pn̄t tūc cū tali itētōe illa ambo appellari pruna: ⁊ h̄ ſi ibi vicat pruna: ⁊ h̄ itedit Aui. cū dic̄. Et tibi qdē ieſt ⁊c̄. deīn diuidas. i. diſtiguas ignē pſicū. ſ. a pruna pp illā ⁊ eādē itētiōeꝫ. i. i illa itētōe q̄ tu vocas ambo prunā tāq̄ȝ a denoiatiōe. qꝛ tu potes diſtiguere igneꝫ pſicū a pruna: vt dicēdo h̄ ē ignis pſicº ⁊ hec ē pruna. ⁊ dato ꝙ totū appelleꝛ pruna tāq̄ȝ a denoiatiōe. Et ſiꝉr ieſt tibi vt noīes ambo ignē pſicū ⁊c̄. h̄ ē dicere ꝙ ſi iſta ābo aggregāꝛ ſiꝉ tu potes iſta ābo appellare ignē pſicū ⁊c̄. pp illā eādē itētionē. i. ī tali itētōe q̄ aggregat ābo ſiꝉ. in tali. n. itētōe tu potes appellare ea ambo ignē pſicū. ⁊ h̄ itellige ſi ibi vicat ignis pſicº. Deīn diuidas. i. diſtinguas: ſupple prunā ab igne pſico: ſic̄ tu ꝓus feciſti qn̄ totū vocabaꝛ pruna. qꝛ dato ꝙ totū voceꝛ ignis pſicº: tn̄ tu potes adhuc diſtinguē ibi prunā ab igne pſico. Et ieſt tibi vt des vnicuiq; itētiōi. ſ. ꝑdicte nomē. Et iaꝫ fecerūt. ſ. antiq totū illud. ſ. qō dcm̄ eſt. Et nō eſt pl̄ima dr̄ia in eo. ſ. i iſtis talibº noiatiōibº. qꝛ de iſtis noibº nō ē curandū dūmodo intētiones reꝝ habeanꝛ. Tūc ſequitur illa pars:

¶ Et qn̄q; ſunt cum formice ſpēbº: ⁊ miliaris male febres vehmentis caliditatis pnitioſe. Et qn̄q; accidunt iſta cauſa peſtilentie. Et multotiens ſimilantur flegmoni: ⁊ tendunt ad nigredineꝫ in principio rei: ⁊ proprie in etate ſua.

¶ In q̄ pte Aui. ponit qdā iudicia q̄ ſumunꝛ ex iſtis. ⁊ ſunt tria illa q̄ ponit. Dicit ergo. Et qn̄q; ſūt cū ſpeciebº formice ⁊ miliaris male ⁊c̄. ¶ Sed tunc ſtatim dices hic quid ad rūbū: de hoc qō dicit Aui. cum intentio ſua in iſto caº ſit de pruna ⁊ igne pſico: ⁊ nō de formica. ¶ Tu potes dicere pro tanto dicit hic. qꝛ vt dcm̄ eſt in ꝑnº huius capl̄i iſta duo. ſ. pruna ⁊ ignis pſicº pn̄t abſolui ſup oēꝫ puſtulā veſicātē adurētē ⁊c̄. ⁊ iō pn̄t abſolui ſup formicā ābulatiuā ⁊ miliarē malaꝫ q̄ ſunt veſicātes adurentes. ⁊ ꝓpter h̄ appellauit hic iſta duo ſpēs formice ⁊ miliaris male. Expone ergo dcm̄ Aui. Et qn̄q; ſunt cum ſpēbus formice. i. cū ḡ pruna ⁊ ignis pſicº q̄ pn̄t abſolui ſup ſpēs formice miliaris male febres vehemētis calītatis pniciose: ⁊ tūc ſupple fiunt mortifere. ⁊ cā huius eſt. qꝛ tūc ſunt ex humore peſſimo venenoſo. vn̄ tūc quaſi ſunt de natura alihorm. tunc Aui. ponit aliud iudicium iſtaruꝫ puſtulaꝝ. ⁊ dicit. Et qn̄q; accidunt iſta cauſa peſtilētie: ⁊ tunc ſupple ſunt male: qꝛ egritudies que accidūt cā peſtilētie fiūt ex hūoribº corruptis venenoſis: tunc Aui. ponit aliud iudiciū quod ſumitur etiam ab iſtis puſtulis. ⁊ dicit multotiens ſiꝉantur ſu. iſte puſtule flegmōi ⁊ tendūt ad nigrendineꝫ in ꝑnº rei. ⁊ ꝓprie in etate ſua. i. in augmēto: ⁊ tūc ſic etiā male ſunt. qꝛ qn̄ ſiꝉanꝛ flegmoni ⁊ ſunt nigre. tunc ſignificatur magis corruptio ⁊ multitudo humoꝝ maloꝝ corrūpentiū mēbrum: ſic ergo Auicen. per hoc qō dicit intēdit ponere tria iudicia que ſumunꝛ ab iſtis puſtulis ratione quorundam accidentium ipſorum.

¶ Cura prune ⁊ ignis perſici. Cap. x

N Eceſſaria eſt flōmia vt euacuetur ſanguis colericus: quando egritudo eſt timoroſa tunc neceſſariū eſt ipſam approximare ſincopi.

¶ Superius Auicē. determinauit de pruna ⁊ igne perſico theorice. hic determinat de ipſis practice ponendo curam ipſorum: ⁊ ponit curam ipſoꝝ q̄ꝫtum ad omnia predicta ſignificata: quia vt dictum fuit ſupra omniū eſt quaſi eadem cura: ⁊ ideo Aui. non diſtinguit curam ipſorum ſed ponit generalē omnibus: vt ptꝫ ſubtiliter intuenti. Diuiditur pars iſta in partes duas. Primo ponit curam prune ⁊ ignis perſici ratione euōnis: 2º ponit curā ipoꝝ q̄ꝫtum ad medicinas locales. 2ª ibi. (Cura autem localis eſt neceſſaria ⁊c̄.) Prima in duas. primo ponit curā prune ⁊ ignis perſici ratiōe euōnis totius corporis q̄ fit per flōmiā. 2º ratione euōnis que fit per locum per ſcalpellationem. 2ª ibi. (Et fortaſſe eſt neceſſaria.) Dicit ergo primo. neceſſaria eſt flōmia: ſupple in curatione huius egritudinis vt euētur ſanguis colericus. Et qn̄ egritudo eſt timoroſa ſicut quādo eſt ex materia venenoſa ⁊ aduſta vehementer calida neceſſariū eſt ipſam. ſ. flōmiā approximare ſincopi: qꝛ in talibus apoſtematibº accutiſſimis competit flōmia vſq; ad ſincopim: vt ponit Galie. ſuper

cõmento illius afforiſmi. Eorũ que egeruntur. Et intellige hic ꝙ non ſolũ debet fieri euõ per flõmiam: ſed etiã euõ per ſolutionẽ ventris cum purgatiuis colere ⁊ melancolie eſt optima in hac egritudine cuꝫ materia iſtius ſit colera: aut ſanguis colericus aduſtus pmixtus cũ melancolia. Auicẽna nõ forte fecit hic intentionẽ de ſolutione ventris: quia forte ſufficit euõ per flõmiã: ⁊ ſpecialiter quando ſit vſqꝫ ad ſincopi. Deinde cum euaſti vſqꝫ ad ſincopim: vt dicit Raſis perueniat ad infirmũ cum eis que ſubtiliant ſanguinẽ abſqꝫ acuitate: imo humectant ipſuꝫ ⁊ addũt inaqſitatẽ eius ſicͭ aq̃ ordei ⁊ aq̃ melonis viridis ⁊ aq̃ cucurbite aſſate ⁊ mucillago pſilij. Et addit Raſis ꝙ non dentur in hac egritudine ea que ingroſſant ſanguinẽ penitus: ſanguis nanqꝫ cũ ea eſt groſſus in ſeipſo.

¶ Et fortaſſe eſt neceſſe: ⁊ proprie in pruna facere ſcalpellationem profundam vt egrediatur ſanguis malus conſtrictus in ea qui eſt in natura veneni: ⁊ non fiat illud qñ materia eſt decliuis ad colerã.

¶ Hic Auicen. ponit curam prune ⁊ ignis perſici ratione euõnis ſanguinis que fit ex loco per ſcalpellationẽ: ⁊ dicit. Et fortaiſſe neceſſe eſt: ⁊ proprie in pruna facere ſcalpellationem profundam: ⁊ hoc eſt quãdo ſanguis eſt venenoſus ⁊ aduſtus: ⁊ tunc pruna approximat quaſi ad naturaꝫ antracis: ⁊ hoc eſt qꝺ ſubdit Aui. vt egrediatur ſanguis malus ꝯſtrictus in ea qui eſt in natura veneni. Ratio autem quare Auicen. dicit. Et proprie in pruna eſt qꝛ in pruna competit plus ſcalpellatio q̃ꝫ in igne pſico: qꝛ in pruna eſt ſanguis magis groſſus q̃ꝫ in igne perſico: eo ꝙ ſanguis in ea eſt vehementius melancolicus: ⁊ iõ eſt in ea plus conſtrictus ſanguis q̃ꝫ in igne perſico. Iteruꝫ in ea ſanguis eſt magis venenoſus eo ꝙ ſanguis eſt in ea magis aduſtus ⁊ magis admixtus humori melancolico aduſto qui eſt humor pniciosus: quia ergo in ea eſt ſanguis conſtrictus: ⁊ plus venenoſus: ideo competit in ea ſcalpellatio vt egrediatur ſanguis conſtrictus in ea qui eſt in natura veneni: vt dicit Auicẽ. In igne perſico eſt materia plus colerica ⁊ minus venenoſa ⁊ eſt ſubtilior: ⁊ ideo ſcalpellatio facit materiã plus ebulire ⁊ fluere: ⁊ propter qꝺ non ita competit ſcalpellatio in igne pſico ſicut in pruna: ⁊ hoc eſt qꝺ ſubdit Aui. cum dicit Et non fiat illud. i. ſcalpellatio quãdo materia eſt decliuis ad coleram: ⁊ hoc eſt in igne perſico: quia ignis perſicus eſt vehementius colericus: vt dictum fuit ſupra. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Cura auteꝫ localis neceſſaria eſt vt ſit ſicut cura heriſipille. Veruꝫ nõ oportet vt ſit linimentum vehementis infrigidationis ſicut in heriſipilla: quoniã materia ad groſſitiẽ eſt decliuis: ⁊ quoniã ipſa eſt taliter ꝙ non tolerat vt redeat parum ex ea ad interiora quoniã materia eſt venenoſa: ⁊ non licet vt adminiſtrentur ea que ſunt vehementis ſtipticitatis iterũ: nam illa materia eſt tarde reſolutionis. Et non licet adminiſtrentur reſolutiua neqꝫ ĩ pncipio rei cũ appet neqꝫ apõ qetẽ inflatõis: qñ addit̃ ĩ q̃litate materiei.

¶ In qua parte proſequitur curam prune ⁊ ignis perſici q̃ꝫtum ad medicinas locales: ⁊ diuiditur pars hec in duas. Primo ponit curam prune ⁊ ignis perſici non vlcerate. 2° ponit curam ipſorũ quando ſunt vlcerata. 2ª ibi. (In illa vero qꝺ de eo non eſt vlceratũ.) Prima in duo: Primo oſtendit quales medicine cõpetant in hac egritudine ⁊ quales non competãt. 2° exemplificat de medicinis ſpecialibus que competũt in hac egritudine. 2ª ibi. (Sicut emplaſtrũ qꝺ fit de arnagloſſa.) Prima in duo. primo oſtendit cuius complexionis nõ debent eſſe medicine in hac egritudine. 2° oſtendit cuius complexiõis debent eſſe. 2ª ibi. (Immo oportet.) Dicit pmo. cura aũt localis eſt neceſſaria: ſicut cura heriſipille: qꝛ ſicut in heriſipilla in pncipio eſt neceſſaria infridatio ⁊ repcuſſio ſic etiam ⁊ in iſtis: ⁊ ſicut in heriſipilla in ſtatu ⁊ in fine eſt neceſſaria reſolutio ⁊ infrigidatio cũ exiccatione etiã in iſtis. Et ideo cura localis in ipſis quodãmodo eſt neceſſaria: ſicut in heriſipilla. Differũt tamẽ in hoc qꝺ Auicen. ſubinfert. Verum oportet vt non ſit linimentũ vehementis infrigidationis: ſupple in iſtis ſicut in heriſipilla. Et reddit cauſas duas: vna eſt propter groſſitiem materie. vnde ſi poneretur nimiũ: ⁊ fortiter repercuſſiuum conculcaret̃ materia nimis in mẽbro: ⁊ fieret poſtea difficilis reſolutiõis. Alia eſt: quia cũ materia iſtarũ puſtulaꝝ ſit quaſi venenoſa nõ tolleraf̃ vt redeat ex ea parum ad interiora: ⁊ ideo nõ debent poni in eis fortiter ⁊ pura repercuſſiua: ſicut facimus in heriſipilla. Et intellige hoc ꝙ licet in iſtis nõ poſſumus adminiſtrare medicinas vehementis infrigidationis ſicut in heriſipilla: nihilominus inter iſtas adhuc eſt comparatio: qꝛ in igne perſico pñt admiſtrari plus infrigidãtia q̃ꝫ in pruna qꝛ ĩ pruna eſt materia groſſior ⁊ venenoſior: in igne aũt pſico ẽ materia ſubtilior ⁊ minus venenoſa: vt dictum fuit ſupra: ⁊ ideo magis poteſt ſuſtinere repcuſſiua ignis perſicus q̃ꝫ pruna: ſed minus etiã q̃ꝫ heriſipilla. Et non licet vt adminiſtrent̃ ea que ſunt vehemẽtis ſtipticitatis: iterũ ſupple ſicut facimus in heriſipilla: qꝛ ſicut dictũ fuit in heriſipilla adminiſtrant̃ vehementer in pncipio ſtiptica: hic aũt nõ debemꝰ adminiſtrare ea que ſunt vehemẽtis ſtipticitatis: nam materia eſt tarde reſolutionis: ſupple propter groſſitiẽ ipſius: nunc autẽ vehemens ſtipticitas impedit reſolutionẽ: cum ergo materia iſtarũ ſit tarde reſolutionis: debẽt ergo medicine non eſſe vehemẽter ſtiptice. Et intellige etiam hoc ſicut dictnm fuit de medicinis infrigidantibꝰ: qꝛ etiã in igne perſico poſſunt poni plus ſtiptica q̃ꝫ in pruna: quia materia in ipſo eſt ſubtilior ⁊ citioris reſolutionis q̃ꝫ in pruna: vt dictum fuit ſupra. Et non licet vt adminiſtrent̃ reſolutiua. ſ. in iſtis: ⁊ intellige reſolutiua pura ⁊ fortia: nec in pncipio rei cum apparet ſeꝫ iſta egritudo: nec apud quieteꝫ inflãmationis. i. neqꝫ apud finẽ ⁊ declinationẽ apoſtematis in qua incipit quieſcere inflãmatio. Et reddit cauſam Aui. cum dicit: qñ additur in qualitate materiei. i. in caliditate ⁊ inflãmatione materiei: quaſi vult dicere Aui. ꝙ ideo nõ licet vt adminiſtrentur reſolutiua pura ⁊ fortia nec in principio nec in fine etiam: qꝛ de quo minus videt̃: qꝛ materia eſt valde acuta ⁊ inflãmata in hac egritudine cũ ſit materia aduſta: ⁊ ideo ꝓpter acuitatẽ ⁊ inflãmationẽ materiei nõ ſolũ nõ poſſumus adminiſtrare reſolutiua pura in pnº ſꝫ nec etiã in fine: imo etiã ĩ fine debemꝰ ea admiſcere cũ infrigidatiuis, ſ. ꝓpter acuitatẽ materiei. Sic ergo appet ꝙ in hac egritudine nõ debent adminiſtrari medicine vehemẽtis frigiditatis: nec vehementis ſtipticitatis: nec pure reſolutiue: nec fortes reſolutiue. Et idem ponit. G. 14ª pticula de ingenio ſanitatis. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ Immo oportet vt admiſtres medicias exiccatiuas in qbus eſt infrigidatio ⁊ reſolutio quedã cum expulſione.

¶ In q̃ pte dicit q̃lis debet eſſe medicia ⁊ cuius cõplonis

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

in hac egritudie ⁊ dic: imo oꝫ vt admiſtres medicias exiccatias i qbꝰ eſt ifridatio ⁊ reſolᷦo q̄dā cū expulſione. Expoſitio iſtiꝰ qꝺ Aui. dic eſt. Dꝫ.n. eē medicia aliq̄ꝫtulū deſiccatiua rōne hūiditatis ⁊ virulētie q̄ fit in iſtis puſtulis q̄ꝛ vt plīm iſte puſtule ſūt veſicātes adurētes ex qbꝰ egredif hūiditas ⁊ q̄dā virulētia: ſꝫ nō dꝫ eē nimis deſiccatia ꝓpter mā̈ei groſſitiē: ne mā̈ pl̄s igroſſef ⁊ iduref: ⁊ maxime h̄ eſt verū cū nōdū ſunt vlcerate: q̄ꝛ q̄n ſunt vlcerate idigēt fortiter deſiccātibꝰ vt poſtea dicef. Itez dꝫ eē i eis aliq̄ ifridatio ⁊ rep̄cuſſio ꝑ iſlāmationē ⁊ cal̄itatē mā̈ei: ſꝫ nō dꝫ eē in eis nimia infridatio ꝑ cām dictā ſupꝰ. Iterū dꝫ eſſe in eis aliq̄ reſolᷦo rōne mā̈e q̄ eſt difficilis reſolutiōis ꝓpter groſſitiē mā̈ei: ſꝫ nō dꝫ eſſe vehemēs ⁊ nimia reſolutio ꝑ cām dictā: ⁊ ſupple p̄ter iſtud qꝺ Auic. hic exp̄mit ꝙ dꝫ eſſe i eis aliq̄ ſtipticitas: ⁊ ꝓprie i p̄nº ꝓpter fluxū mā̈e: ſꝫ dꝫ eſſe in eis pauca ſtipticitas ꝓpter cāꝫ dictā. ¶Alteriꝰ etiā nota ꝙ lꝫ medicia i hac egritudie debeat eē ifridatiua cū exiccatiōe ⁊ aliq̄li reſolᷦone: tū dꝫ diſtingui ſ̄m tp̄a egritudis: q̄ꝛ in p̄nº dꝫ eſſe plus medicia infridatia q̄ꝫ in fine ⁊ in ſtatu rōne maioris alteratiōis q̄ debef in p̄nº ap̄atū. In ſtatu aūt ⁊ in fine debent eē plus reſolutiua q̄ꝫ in p̄nº eo ꝙ in fine ap̄atis indiget mā̈ plus reſolutiōe q̄ꝫ in p̄ncipio ⁊ minori infridatiōe ⁊ rep̄cuſſione. ¶Deinde cum dicit:

¶Sicut emplaſtrū qꝺ fit de arnagloſſa ⁊ gallis ⁊ lētibꝰ ⁊ pane pl̄imi furfuris: nā huiuſmodi panis ſubtilioꝛ eſt i ſuƀa ſua et empl̄a iſtis ſimilia de illis q̄ ſupꝛa ſcripta ſunt in ātidotario: ⁊ itez galle cū aceto vini: ⁊ alumē cum aceto vini.

¶In iſta p̄te ꝓſeq̄f determinādo medicias ſpāles q̄ cōpetūt i iſta egritudie ſ̄ꝫ p̄dictā doctrinā: ⁊ duo fac. p̄º ponit q̄dā empl̄a q̄ cōpetūt in p̄nº. 2º ponit q̄dā empl̄a q̄ nō ſolū cōpetūt i p̄nº ſꝫ ēt in alijs tp̄ibꝰ ꝯueniūt. 2ª ibi. (Et de medicis bonis ⁊c̄.) Dicit p̄º bn̄ dcm̄ eſt ꝙ i hac egritudie dꝫ vt admiſtres medicias exiccatias ⁊c̄. ſicut empl̄m qꝺ fit de arnagloſſa gallis ⁊ lētibꝰ ⁊ panis pl̄imi furfuris: ⁊ pōt ſic fieri id empl̄ꝫ: Mollificēf ꝑus vna die lētes i aq̄ poſtea coquanf in illa aq̄: deiñ exp̄manf ab illa aq̄ ⁊ bn̄ piſtenf: poſtea i decoctiōe illaꝝ lētiū coq̄tur arnagloſſa: ⁊ cū bn̄ cocta eſt exp̄maf ab aq̄ ⁊ teraf bn̄ ⁊ poſtea ſil̄ aggregenf lētes cocte ⁊ trite ⁊ medulla panis furfurei ⁊ cōficianf ſil̄ ⁊ aggregenf cū illa: ⁊ ſi vis pone oleū roſatū in decoctiōe p̄dicta ad modū pultis: ⁊ cū ſic ꝯfecta ſūt ad modū pultis ponaf ibi de puluere gallarū: ⁊ poſtea coquāf ſil̄ vſq̄ ad ſpiſſitudinē donec liniaf ſup petiā. id.n. empl̄ꝫ eſt optimū in p̄nº ꝓune ⁊ ignis p̄ſici: ⁊ ſpāl̄r dū vlcerata nō ſunt: imo vt dic Gal. 14ª p̄ticula de igenio. id empl̄m eſt vtile ꝓune ⁊ igne p̄ſico ⁊ formice āƀulatie ⁊ miliari ⁊ in oībꝰ ſil̄ibꝰ puſtul̄ q̄ vlcerate ⁊ corroſiue nō ſūt: q̄ꝛ vlcerate ⁊ corroſiue idigēt fortiꝰ deſiccātibꝰ: q̄ꝛ id empl̄m eſt q̄dāmō rep̄cuſſiuū cū exiccatōe ⁊ reſolᷦe: q̄ꝛ plātago ē rep̄cuſſiua ⁊ exiccatia cū q̄dā reſolᷦne: lꝫ pauca. Et etiā i ea eſt apitio ꝓpter abſterſionē q̄ eſt i ea: vt dicit Aui. ⁊ etiam Aui. i 2º de ip̄a. ꝙ ip̄a ē bona i vlceribꝰ fraudulētis ⁊ igni p̄ſico: ⁊ āƀulatiuis vlceribꝰ antiq̄s ⁊ vlceribꝰ ꝓfundis: ⁊ eſt ſublimis v̄r i his cap̄l̄is. Lētes aūt ſunt exiccatiue ēt cū aliq̄ reſolᷦone: q̄ꝛ lētes q̄ſi tp̄ate ſunt i cal̄itate ⁊ ſiccitate: ſicut Aui. ponit i 2º ꝑ dictū G. Galle aūt ſunt ifridatie ⁊ exiccatie: panis aūt pl̄imi furfuris ē reſolutiuus ⁊ exiccatiuus rōne furfuris: ⁊ hoc eſt qꝺ vult dicere Aui cū dic: nā.n. hꝰ panis ē ſubtilioꝛ i ſuƀa ſua: vñ expone: nā.n.i. cōplexio ⁊ v̄tꝰ huiꝰ panis ē ſubtilioꝛ i ſuƀa ſua: ſupple q̄ꝫ ſit panis q̄ eſt minus furfureus ⁊ plus de farina: q̄ꝛ panis furfureꝰ eſt magis reſolutiuꝰ ⁊ magis penetratiuꝰ: ⁊ ſic ꝗoꝛ q̄ꝫ panis de faria rōne v̄tutis ⁊ cōpl̄onis ipſiꝰ furfuri vñ plus cōpetit h̄ panis furfureꝰ q̄ꝫ panis de farina. ſic ḡ appet ꝯſiderādo ad nāꝫ ſimpliciū: ꝙ iſtud empl̄ꝫ ē optimū in ꝓuna ⁊ igne p̄ſico: ⁊ in oībꝰ puſtulis ſil̄ibꝰ. Et iterū galle cum aceto vini ſunt bone. ſ. in p̄ncipio maxime. ¶Deinde cum dicit:

¶Et de medicis bonis i hac hoꝛa ⁊ poſt ipſam ē vt ſumāf granata acetoſa ⁊ ſcindanf ⁊ decoquāf cū aceto donec linianf deiñ teranf ⁊ ponanf ſup pānū ⁊ adminiſtrētur: ip̄m.n. ꝯueniēs eſt in oī hoꝛa ⁊ eradicat hāc egritudinē i p̄ncipio ⁊ ſtatu. Et q̄ñq̄ cadit i medicis huiꝰ ap̄atis nux recēs ⁊ folia eiꝰ cū ſauich ⁊ vua paſſa ⁊ ficus cū vino ⁊ oleo papaueris nigri ⁊ melius eſt vt ex oībꝰ fiat empl̄m. Et de medicinis cōueniētibꝰ in pl̄ibus hoꝛis ſunt opiū ⁊ acatia ⁊ dꝛagagātū ſil̄r ⁊ cortices granatoꝝ de vnoquoq̄ quoꝝ ſumaf pōdus. ʒ. i. floꝛis eris. ʒ. i. ſemē iuſq̄ami albi Et huiuſmodi medicie nō ponūtur niſi ſup illud qꝺ nō eſt vlceratum.

¶Hic Aui. ꝯnumerat alia empl̄a q̄ ꝯueniūt nō ſolū i p̄nº ſed ēt in alijs tp̄ibꝰ. Et p̄mo ponit vnū empl̄m qꝺ ē ꝯueniēs in oī hoꝛa. Deiñ ponit qꝺdā aliud ibi 2ª. (Et q̄ñq̄ cadit.) 3º ponit qꝺdā aliꝺ ibi. (Et de medicis ꝯueniētibꝰ) Et ſi tu vis ſcire v̄tutē ⁊ cōpl̄onē oīm iſtoꝝ empl̄oꝝ reſpicias v̄tutē ⁊ cōpl̄onē medicinaꝝ ſimpliciū: eo ꝙ cōpoſita ītahūt v̄tutē a ſimplicibꝰ: ꝓ cōpl̄onibus aūt ⁊ v̄tutū medicinaꝝ ſimpliciū recurras ad libꝛos p̄ticulares q̄ tractāt de ſimplicibꝰ. Et addit Aui. in fine iſtoꝝ empl̄oꝝ ꝙ huiuſmodi medicine nō ponunf niſi ſup illud qꝺ nō eſt vlceratū. Et rō huius eſt: q̄ꝛ q̄n vlceratꝰ eſt idiget fortioribus deſiccātibꝰ: vñ iſta nō ſufficiūt niſi in ꝓuna ⁊ igne p̄ſico: cū nondū vlcerata ſunt. Tunc ſequitur illa pars:

¶In illo v̄o qꝺ de eo eſt vlceratū eſt neceſſariū illud qꝺ fortiter exiccet: ſicut medicamē andarō ⁊ faraſion ⁊ trociſci ranudros ⁊ medicamē de keiſin cū vino dulci ⁊ cū rob ⁊ reliq̄ q̄ dicta ſunt in curatione heriſipille vlcerate ⁊ formice miliaris ⁊ opoꝛtet vt emplaſtrētur deſup empl̄a in die bis ⁊ in nocte ſemel ⁊ bis: ⁊ nō adminiſtres exiccatiua q̄ꝫtū potes: q̄m ipſa addūt in malitia egritudinis.

¶In qua p̄te Aui. ponit curā ꝓune ⁊ ignis p̄ſici cū vlceranf: ⁊ duo fac. Primo ponit curā loci q̄ ē vlceratꝰ. 2º docet ꝓhibē vlcerationē ne āƀulet i p̄tes circūſtātes. 2ª ibi (Et oꝫ vt ſubuenias). Dicit p̄º in illo v̄o qꝺ de eo eſt vlceratū neceſſariū eſt: id qꝺ fortiter deſiccet ſicut medicamē andarō. i. androni ⁊ medicamē de keiſin. i. de keruа cū vino dulci. ſ. diſtēpato: ⁊ cū rob. i. cū ſaba. oīa.n. iſta ſūt fortiter deſiccatia: ⁊ iō cōpetūt in his cū ſunt vlcerata: ⁊ non admiſtres exiccatiua q̄ꝫtū potes. q̄m ip̄a addūt i malitia egritudis: ¶Sed tu ſtati dices h̄ v̄r ꝙ ꝯtrarief ſibi ip̄i: q̄ꝛ dixit ꝙ de eo qꝺ eſt vlceratū nec̄iū eſt ꝙ fortit̄ exiccef. h̄ aūt dicit ꝙ nō admiſtres exiccātia q̄ꝫtū potes. ¶Tu po-

tes dicere vno° ꝙ Aui. hic itelligit exiccātia .i. ſtiptica: qꝛ in iſta egritudine nō debēt eſſe medicine fortis ſtipticitatis rōne mãe groſſe q̄ difficilis eſt ad reſolōnē: vt ſupra dictū fuit. ¶Sꝫ tu dices vr̄ hec ſint contra Raſim. ca° de pruna ⁊ igne pſico qui dicit. Et ponantur ſuper locum vlceris medicine fortis ſtipticitatis. Tu potes dicere ꝙ Raſis intellexit fortis ſtipticitatis idest fortis ſiccitatis: quia medicine prune ⁊ ignis perſici vlcerati debent eſſe fortis ſiccitatis. vnde Raſis ibi intellexit per ſtipticitatē ſiccitatem: ⁊ Auicen. quādo dicit: hic non ponantur exiccantia ⁊c̄. intellexit per exiccantia ſtiptica vehementer. ¶Uel potes reſpondere ad dictum Aui. alio modo ſic qn̄ Aui. dixit hic. Et nō adminiſtres exiccātia q̄ꝫtū potes: intellexit ꝙ nō admiſtres exiccātia i vltīo: ſupius v̊o qn̄ dixit ꝙ neceſſariū eſt ꝙ fortiter exiccet itellexit reſpectu illi° qd̄ ponit̄ in illis nō vlceratis: vnde in pruna ⁊ igne perſico: vlceratis debent adminiſtrari exiccātia fortiter ſed non q̄ꝫtum potes .i. ſed non exiccantia in vltimo: qꝛ licet cōueniant ex parte vlceris ⁊ virulentie quā eijcit: tamē non cōueniūt ex parte materie que groſſa eſt: quia in materia groſſa non debent adminiſtrari exiccantia nimis fortia: quia ſtatim reſoluunt ſubtile ⁊ relinquunt groſſum: ⁊ ideo redditur materia nimis inobediens reſolutioni. Uel potes dicere aliter: ⁊ non adminiſtres exiccantia q̄ꝫtum potes: hoc eſt ꝙ nō adminiſtres exiccantia fortia: quia de talibus intellexit hic q̄ꝫtum potes .i. q̄ꝫtū tibi poſſibile: quia q̄ꝫtum poſſibile eſt non debes adminiſtrare exiccantia fortia: ſed cum cogitur vti eis .ſ. qn̄ vlcerant̄ ⁊ eijciūt mltū virus: tūc debem° ea adminiſtrare ſicut dixi primo: quia licet noceant ex parte materie quia groſſa: tamen conueniūt ex parte vlceris ⁊ humiditatis eius: vnde fortiter exiccatiua debent retardari q̄ꝫtū poſſibile eſt tibi: ſed ſi eſt neceſſitas ea adminiſtrādi adminiſtrent̄: ſicut quando iſta vlcerant̄ ⁊ ex eis exit multa aquoſitas. ¶Deinde cum dicit:

¶Et oportet vt tu ſubuenias ei quod cōtinet locum ⁊ loca aduſtionis cum bolo ar. ⁊ aceto ⁊ aqua ⁊ reliquis que infrigidant ⁊ repercutiunt: ⁊ id qd̄ eſt propinquus illo eſt lana yſopi iſuſa in vino. Cū ergo q̄eſcit iſlāmatio ⁊ remanent vlcera curent̄ cū eis q̄ ſunt ſicut emplr̄a de merdaſengi ⁊ emplr̄a dyabuticiarion: ⁊ cū reliq̄s medicinis vlcerū corrodentiū p̄dictis in antidotario. Et nux antiq̄ vnctuoſa eſt cōueniēs igni pſico in hac hora.

¶Hic Aui. docet phibere pambulationē iſtaꝝ qn̄ vlcerātur ⁊ dic̄. Et oꝫ vt ſubuenias ei qd̄ ꝯtinet locū .ſ. vlceratū idest oꝫ vt tu ſubuenias ptib° circūſtātib° ne vlcerent̄: ⁊ pl̄s ābulet̄ vlcera ⁊ loca aduſtiōis .i. ⁊ locis etiā circūſtātibus iſlāmatis: vn̄ oꝫ duob° ſubuenire. oꝫ .n. p° ſubuenire: ne illa vlceratio ſupābulet: ⁊ oꝫ ēt remouere calitatē ⁊ aduſtionē in locis circūſtātib° ⁊ id fit cū bolo armeno et aceto .ſ. ponēdo ea i circuitu vlceꝝ: ſꝫ deſup ponāt̄ medicine vlceꝝ ꝓpe. Cū ḡ q̄eſcit .i. ſedat̄ iſlāmatio ⁊ remanēt vlcera .ſ. ſine magna calitate curēt̄ cū eis ⁊c̄. Emplr̄a dyabuticiarton .i. emplr̄a de litargiro ⁊ alijs exiccatiuis mixtis cū ſaba: ⁊ nux antiq̄ vnctuoſa ꝯueniēs eſt igni pſico i hac hora .ſ. cū eſt ibi vlceratio ſine calitate. Dicit aūt vnctuoſa qꝛ oleū nucis antiq̄ abſtergit ⁊ deſiccat ⁊ ꝯfert vlceribus corroſiuis: vt dicit Serap. i ſuo libro de ſimplicib° medicinis: ⁊ iō dicit Aui. vnctuoſa: qꝛ illa tūc hꝫ maxīe v̄tuteꝫ olei qd̄ confert iſtis vlceribus corroſiuis ambulatiuis.

¶De veſicis ⁊ inflationibus: Caplm̄. xj.

i

Nflationes accidūt ſm̄ duos modos: quoꝝ vnus eſt ꝓpter aquoſitatē q̄ expellit̄ ex ebulitione in hūorib° cū q̄ eleuatur mā ſubito ad illō qd̄ eſt ſub cute ⁊ iuenit cutē ſpiſſiorē q̄ꝫ illō qd̄ ē ſub ea: q̄re non penetrat i eā: imo remanet inflatio aquoſa: ⁊ ſecūdus ē vt ſit loco aquoſitatis ſanguis: quare fit pus de ſubtus.

¶In iſto ca° Aui. determiat de q̄buſdā puſtulis q̄ dicunt̄ veſice ⁊ iſlatiōes. Et i iſto p° ca° Aui. diſtiguit modos inflationū ⁊ veſicaꝝ oñdēdo quot modis p̄nt accidere iflatiōes ⁊ veſice: in 2° aūt ca° ponit curā ipaꝝ. 2ª ibi. (Mūdificatio q̄dē corpis ⁊c̄.) Et pꝫ qd̄ dicit. ¶Et nota hic ꝙ primus modus inflatiōis accidit ex ebulitiōe humoꝝ colericoꝝ ſubtiliū: ex qua ebulitiōe eleuat̄ mā penetrās carnē: qꝛ eſt rara ⁊ retinet̄ in cute: qꝛ ē ſpiſſa: ⁊ fit iflatio aq̄ſa in qua eſt aq̄ ſubtilis: ⁊ iſta iflatio ꝓpe appet eē veſica: ⁊ aſſimilat̄ veſicis q̄ accidūt ex aduſtione ignis: ſicut dicit Raſis ca° de veſicis. ¶Scd̄s modus iſlatiōis ē ex hūoribus magis groſſis: qꝛ loco aq̄ſitatis eſt ibi q̄dā virulētia ſanguis ad modū aq̄ſitatis: ⁊ iō iſta inflatio magis ꝓfundat̄ q̄ꝫ p̄ma: eo ꝙ ē ex hūorib° magis groſſis: vn̄ ꝓprie iſta inflatio nō eſt veſica ſicut p̄ma: ſꝫ magis dr̄ inflatio: ⁊ p̄ma dicit̄ ꝓprie veſica. ⁊ iō Auic. intitulauit iſtud caplm̄ de veſicis ⁊ inflatiōibus. Et hoc eſt qd̄ dicit Auicē. in lr̄a. ¶Et ſecūdus modus iſlatiōis eſt vt ſit loco aq̄ſitatis ſanguis .i. loco aquoſitatis ſit ſanguis virulētus ſubtilis q̄ſi ſit pus deſubt°: expone quaſi ſit pus .i. iſta virulentia ſanguinis de ſubtus .i. magis itus q̄ꝫ ſit aq̄ſitas in veſicis p̄mis qꝛ i veſicis p̄mis ē aq̄ſitas ſub p̄ª cute: qꝛ ē ex hūorib° colericis ſubtilibus: i iſta vero eſt magis intus: quia iſta aquoſitas eſt groſſior q̄ꝫ illa cum fiat ex humoribus groſſioribus.

¶De cura inflationum. Caplm̄. xij.

m

Undificatio quideꝫ corporis cum flōmia ⁊ ſimilibus eſt ſm̄ ꝙ ſciuiſti: ⁊ admīſtret̄ regimē ⁊ cibus ſm̄ modū qui ē dictus.

¶In iſto capitulo Auicē. ponit curam predictarū veſicarum: ⁊ diuiditur caplm̄ in duas partes. Primo ponit curam ipſarum per euacuationem corporis ⁊ regimē diete. Secūdo ponit curam ipſarum cum medicinis localibus. ſecūda ibi. (Et ponatur ſuper eas in primis.) Dicit ergo primo. Mūdificatio quidē ⁊c̄. ⁊ ſimilibus .i. euacuationibus per ſolutionem ventris eſt ſicut ſciuiſti in predictis capitulis. ſicut in capitulo formice: ⁊ in caplo prune ⁊ ignis pſici: qꝛ in omībus iſtis puſtulis fit euacuatio eodē mō cum q̄ſi materia parū diuerſificet̄. Uel expone: ſicut ſciuiſti .ſ. in primo libro. ſciuiſti enīꝫ ibi quando debet fieri flōmia: ⁊ quādo ſolutio vētris. Et adminiſtret̄ regimen ⁊ cibus ſm̄ modum qui iam dictus eſt .ſ. in apoſtematibus ⁊ puſtulis calidis. Uel expone qui iā dictus eſt .ſ. in libro primo. fen. 4ª. caplo de cura apoſtematum in generali. licet ibi de cibis parum tangat. Uel expone qui dictus eſt .i. dicet̄ in ca° de eſſere: ⁊ maxīe in eſſere ſanguinea. qꝛ talis eſſere ꝯuenit cū veſicis. ¶Deīde cū dicit.

¶Et ponat̄ ſup eas in p̄mis cū apparēt qd̄ ſit ſicut lētes cocte cū aq̄ ⁊ ſicut cortices granatoꝝ: aut cortices ramoꝝ eorū

decocti cũ aq̃. totũ illud ponatˀ ſm ꝙ ſcis
i loco ſuo pꝰ ꝺcoctiõez ⁊ lenitatẽ tepidũ.

¶ Auic. ponit curam iſtaꝝ veſicaꝝ q̃tuz ad medicinas lo
cales. ⁊ diuiditˀ hec pars in ptes tres. Primo ponit curá
veſicarũ quãdo incipiũt. ſecũdo ponit curam quãdo iaz
cõplete ſunt. tertio ponit curã quãdo ſunt vlcerate. ſecũ
da ibi. (Si aũt exierint veſice) tertia ibi. (Et ſi vlcerantˀ)
Dicit g̃ pmo. ⁊ ponatˀ ſup eas ⁊c̃. totũ illud. i. illõ empla
ſtruz ponatˀ ſm ꝙ ſcis in ſuo loco poſt decoctionẽ ⁊ leni
tatẽ tepidũ. i. ponatˀ tepidũ qñ eſt bñ ꝺcoctu ⁊ eſt lene: qꝛ
poſſit bene leniri ſuper petiam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aũt exierint veſice et voluerĩ ipaꝝ
curationẽ: qm̃ ille q̃ ſunt in groſſiore cu
te dolẽt. oportet vt apiantˀ cum acubꝰ: et
currat qõ in eis eſt: ⁊ q̃ ꝺ eis ſunt ſubtiles
aperiuntˀ p ſe. Et nõ oꝫ vt tardetˀ: immo
aperiantˀ etiã ⁊ exprimatˀ qõ eſt in eis cũ
facilitate paulatim. Deinde nõ euacuãtˀ
aut vt ſanentur: aut vt vlcerentur.

¶ Hic Auic. ponit curam veſicaꝝ qnando non poſſunt p
hiberi: ſed exeunt et complentˀ. Dicit g̃. Si autem ⁊c̃. ille
que ſunt in groſſiori cute dolent vel dolorẽ faciũt. iſte ſũt
ille q̃ ſunt ſunguiee: vbi loco aquoſitatis eſt ſanguis. naz
iſte ſunt in groſſiori cute ideſt magis profũdantˀ in cute.
quia ſunt ſub ſecunda cute: ⁊ iſte faciũt maiorẽ dolorem.
q̃z alie ꝓpter materiã: quia ibi plus profundatˀ ſicut dcm̃
fuit ſupra: ꝙ in flegmõe eſt maior dolor q̃z i heriſipilla:
ꝓpter maiorem profunditatem materie que eſt in eo. Et
que de eis ſunt ſubtiles ideſt que ſunt ſub cute: ⁊ iſte ſunt
que fiũt ex ebulitiũe humoꝝ colericoꝝ ſubuliuz ex qua
ebulitiõe veſice oriũtur in quibus eſt quedam aqua ſub
tilis: ſicut eſt in veſicis que fiunt ab aduſtione ignis ideſt
pariuntur p ſe rõne ſubtilitatis humorũ. etiaz quia ꝓfun
de nõ ſunt. ⁊ ideo per ſe aperiuntur. et nõ eſt neceſſe eas
aperire cum ferro. Et nõ oportet vt tardetũr. imo apian
tur ⁊c̃. hoc eſt dicere ꝙ ſi iſte tarderentˀ ad aperienduz p
ſeipſas: non oportet tantũ differre: ſed oportet apire cuz
ferro ſicut in pmis: quia cum aqua que ꝯtinetˀ in veſicis
ſit calida ⁊ acuta ſi nimis ſtaret ibi poſſet vlcerare. ⁊ ideo
nõ oꝫ tardare ad apiendũ eas ne vlcerentˀ. Deinde non
euacuantˀ. i. n euadũt. ſ. pꝰ aptionẽ ipaꝝ: aut vt ſanentˀ. ſ. p
aptiõez illã: vt qñ nõ eſt ibi facta aliq̃ corroſio. qꝛ tũc cuz
euacuata eſt illa aqua ſtatim ꝯſolidatˀ: aut vlcerentˀ. i. ſint
intus vlcerate: ⁊ tunc indiget ꝓpter illud cura alia quaz
Auicen. ponit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſi vlcerantˀ curentˀ cũ empl̃is q̃ fiũt
de ceruſa: ⁊ q̃ fiũt de merdaſengi ⁊ ſil̃ibꝰ
⁊ ꝓprie qñ cadit i eis: ſic̃ ireos: et empl̃is
heriſipille qñ ãbulat ⁊ corrodit ⁊ formi
ce ⁊ reliq̃s q̃ dixim̃ꝰ. Medicamẽ cõpoſi
tũ etiã. ℞. merdaſengi librã. j. olei veterĩ
li. j. ⁊. ʒ. arſenici li. i. decoquãtˀ merdaſen
gi cũ oleo donec ñ adhereat: deiñ fũdatˀ
ſup ipm̃ arſenicũ. Et iteꝝ medicamẽ cõ
ueniens ei qõ de ipis accidit ſup teſticu
los ⁊ labia ⁊ eis ſil̃ia ad vltimũ ſupra mẽ
bra q̃ vehemẽter indigẽt exiccatiõe. ℞.
colcotar ⁊ calcadis. viij. de vnoquoq; fo
lioꝝ roſe. ij. terãtˀ cũ aqua adminiſtrẽtˀ:
⁊ ſimiliter fimus caprinus cum melle.

¶ Auicẽ. ponit curam veſicarum quando ſunt vlcerate. et
in iſto. §. vt mihi videtˀ Auic. duo facit. pmo ponit curam
veſicarum vlceratam in quibus non eſt caro corrupta ⁊
putrefacta. ſecundo ponit curam veſicarum vlceratаruz
in quibus eſt putrefactio ⁊ corruptio carnis: ſecunda ibi
(Et cum cadunt eſcare ⁊ carnes) Dicit ergo pmo. Et ſi vl
cerantur ⁊c̃. decoquatur merdaſengi cuz oleo donec nõ
adhereat ideſt donec nõ aduratˀ. quia quãdo merdaſen
gi aduritˀ: tũc adheret fundo vaſis. ⁊ ideo eſt magna cau
tela in coquendo merdaſengi cum oleo: quia debet coq
cum lento igne ⁊ continue moueri ad ignem cum ſpatu
la ne adhereat fundo vaſis ⁊ aduratˀ. Deinde ſcilicet co
cto merdaſengi cum oleo fundatˀ ſup ipm arſenicum. vñ
nõ oꝫ poni arſenicũ niſi vltimo poſt ꝺcoctõez merdaſen
gi cũ oleo: qꝛ ſi põeretˀ añ decoctiõem adureretˀ ⁊ amittẽt
ſuã ṽtutẽ: ⁊ vltra oẽs pulueres q ponũtˀ i vnguẽtis i qbꝰ
decoq̃tur merdaſengi cũ oleo nõ debẽt poni niſi pus co
cto litargiro ⁊ tepefacto: vt nõ aduratˀ ⁊ amittat ſuã virtu
tẽ. Et iteꝝ. Hic Auic. ponit qõdã vnguentũ qõ eſt valde
deſiccatiuũ qõ cõpetit in veſicis vlceratis in qbꝰ ẽ magna
hũiditas: ⁊ q ſũt ſup mẽbra q̃ idigẽt vehẽmẽti ꝺſiccatiõe:
qꝛ i mẽbro magˀ ſiccii oꝫ adminiſtrari magˀ ſicco medicina
⁊ dato ꝙ ibi vlcus nõ ſit magis hũidũ q̃z in mẽbro humi
do: qꝛ i q̃libꝫ mẽbro debemꝰ adminiſtrare mediciãs hũdo
duas itentões q̃ ſũt pncipales ⁊ gñales. ſ. ꝯſeruare ſubm
cũ ſil̃ibꝰ ⁊ curare morbũ cũ cõtrarijs. Oꝫ g̃ adminiſtrari talˀ
medicina q̃ a pte ſue ſil̃itudinis ꝯſuet cõpl̃onẽ mẽbri. et
a pte ſue ꝯtrarietatis curet morbũ. ⁊ iõ in mẽbro ſicco oꝫ
adminiſtrari medicia magis ſicca q̃z in hũido mẽbro rõne
ſue cõpl̃onis. ⁊ iõ illud medicamen qõ ponit hic Aui. cũ
ſit valde deſiccatiuũ cõpetit in mẽbris q̃ ſunt ſicut teſticu
lus ⁊ virga ⁊ labia ⁊ ſimilia: eo ꝙ compl̃o eoꝝ ſicca eſt q̃
cõſeruatˀ p ſicca ⁊ putreſit ab hũidis. ⁊ hec verba poſſunt
extrahi ex dictis Gal. in libro de igenio ſanitatis. in mul
tis locis. Colchotar eſt vitriolũ citrinũ. Calchadis eſt vi
triolum album. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et cum cadunt eſcare ⁊ carnes corru
pte ⁊ apparet caro ſana: tunc curetur cu
ra vulnerum planorum.

¶ In qua parte Auicẽ. ponit curã veſiccarũ alterarum in
quibꝰ eſt aliqua putrefactio ⁊ corruptio carnis. et habet
iſta duas partes. Primo oſtẽdit quomodo debeãt cura
ri qñ remota eſt et recedit caro mala et putrefacta. ſecun
do docet remouere carnẽ malã putrefactaz cum medici
nis. ſecũda ibi (Et cadere quidẽ faciũt ⁊c̃.) Dicit ergo pri
mo. Et cuz cadũt eſchare ⁊ carnes corrupte ⁊ apparet ſa
na ⁊c̃. quaſi diceret Auicẽ. ꝙ in veſicis vlteratis in quibꝰ
eſt caro vlcerata et mala corrupta: debent adminiſtrari
medicine que faciunt cadere carnẽ corruptã ⁊ malam. et
cum cadunt eſcare ⁊ carnes corrupte: curentˀ. ſ. iſte veſice
cura vlceꝝ prauoꝝ. i. cicatrizãdoꝝ: qꝛ quãdo remota eſt
mala caro et corrupta: nõ reſtat niſi tunc cicatrizare ſicut
curãtur vulnera plana in quibꝰ nõ eſt aliqua corruptio:
qꝛ in illis nõ habemꝰ niſi intentionez cicatrizandi. Sic g̃
intellige ꝙ Auicen. qñ dicit: Et cũ cadũt eſcare ⁊ carnes
corrupte. Dicit hic ſi iã dixiſſet de medicinis q̃ faciũt ca
cadere eſcharã ⁊ carnez corruptã. vñ rectior ordo fuiſſet
ſi pars ſequẽs pceſſiſſet: qꝛ pus feciſſemꝰ cadere eſcharã
⁊ carnẽ malã. ⁊ poſtea cõſolidamus ⁊ cicatrizamus. Aui.
tamen de hoc ordine nõ curauit ſicut etiã in multis alijs
ſuis locis facit. ¶ Deinde cum dicitur.

¶ Et cadere quidem faciunt eſcaras et
carnem malam medicine note. Et in

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

alexandria faciũt eas cadere cum herba noīata ſerenicis ⁊ iterũ tar beaſis ⁊ oleuꝫ de albacuen eſt bonũ ad deijciendũ eas.

¶ Auicen. docet remouere carnē corruptā ⁊ malam cum medicinis. Dicit ergo. Et cadere qdē. ⁊ cũ oleo de lachoen. oleum de lachoen eſt ſil'e cotille fetide.

¶ Et ad vltimũ admiſtratio caſus eſcare ⁊ curationis reſidui cũ curatione vulnerũ ſanorum eſt conueniens valde.

¶ Hic Auicen. repetit curam p̄dictā cum curatione vlcerum ſanoꝝ. i. curatiōe vulnerum ſanoꝝ in quibus cōpetit cōſolidatio ſolũ ⁊ citcarizatio: q2 iſta vulnera dicunt̃ ſana per reſpectuꝫ ad alia mala putrida in quibus eſt putrefactio ⁊ corruptio carnis.

¶ Medicamē bonũ exptum antiquoꝝ qȯ qdā modernoꝝ cōceſſerũt. Re. ſarcocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ ceruſe: ⁊ ziniar oīum equaliter et quantũ eſt totũ de bolo armeno ⁊ fiāt ex eis forme ſil'es auellanis ſumant̃ ⁊ diſſoluant̃ cũ aceto ⁊ aq̄ ⁊ liniatur cũ eis loc⁹ ponēdo epithima ſup epithima donec accidat in eo ꝯtractio vehemens ⁊ fiat eſcara. ⁊ tũc aut cadet p ſe ſi fuerit ſub ea humiditas: aut ē neceſſariũ vt radas eā vt facias ipſaꝫ cadere et nō ceſſes facere illud donec cadat totum.

¶ Hic Auicēna ponit quoddam medicamen antiquoruꝫ quod eſt bonum ad remouendum carnem corruptam. ⁊ etiam eſſet bonum ſuper veſicas vlceratas in membris ſicce complexionis ſicut ſuper teſticulos ⁊ ſuper anum. ⁊ ſimilia membra que dicta ſunt prius que indigent vehementi deſiccatōe. ⁊ planum eſt.

¶ De eſſere. Cap. xiij.

e

Eſſere eſt puſtula parua lata ſicut veſice ⁊ ad aliquātulā tēdēs rubedinē ⁊ pruritũ faciēs ⁊ anguſtiaꝫ eueniēs ſubito ſm pl'm. et accidit qñqꝫ vt currat ab ea hũiditas. ⁊ fortaſſe ē ſanguinea. ⁊ ſꝫ pl'm ſit vehemēs in nocte et eius anguſtia ſit ī ea vehemētior ⁊ ei⁹ triſticia:

¶ In iſto capitulo Auicen. determinat de quadam puſtula que appellat̃ eſſere que eſt quaſi quedā puſtula ad modum puncture veſpe vel vrtice. ⁊ determinat Auicen. primo de ipſa theorice. ſecũdo determinat practice. ſecunda ibi (Si ſanguis quidē) Prima pars diuidit̃ in quattuor. p̄mo ponit diffinitionē eſſere cuꝫ quibuſdā circũſcriptionibus. 2° ponit cauſas ipſius. 3° ponit ſigna diſtinguentia inter ſpēs ipſius: q2 eſſere eſt duplex. quedā eſt ſanguinea que ſit ex vapore ſanguis colerici. ⁊ alia eſt flegmatica que ſit a flegmate ſalſo. 4° docet prohibere febrē que poſſet contingere in ipſa. ſecũda ibi (Et cauſa eius) tertia ibi (Et ſanguinea quidem (quarta ibi.) Et cum eſſere inuadit locum amplũ) Dicit ergo. Eſſere eſt puſtula parua ſicut veſice. differt tamen a veſicis: q2 a veſicis egreditur quedā humiditas ⁊ aqua ſubtilis. Ab iſta vero puſtula nihil egredit̃ vt plurimũ. vnde aſſimilatur ſicut cuidā puncture veſpe vel vrtice. Item etiam fiunt ſimul plures tales puſtule in vno loco: immo aliquādo comprehendũt magnam partē corporis. hoc aũt non cotingit in veſicis faciens anguſtiā: q2 materia illius eſt in interioribus corporis que egreditur ad exteriora. vnde anguſtiaꝫ faciunt ſicut faciunt variole. Et accidit quādoqꝫ vt currat cum ea humiditas. dicit quādoqꝫ: q2 eſt raro. vt dictuꝫ fuit prius. Aliquādo ꝯtingit ex maxime in illa que eſt flegmatica ⁊ fortaſſe eſt ſanguinea. hoc eſt forte etiaꝫ poteſt eſſe ꝙ humiditas currat ab illa que eſt ſanguinea: ſed credo ꝙ vt plurimum ſit flegmatica. et ſm plurimum ſit eſſere vehemens in nocte. ⁊ eius anguſtia ſit in ea vehementior ⁊ eius triſticia. Et cauſa huius poteſt extrahi ex dictis Raſis caplo de eſſere: quia dicit ipſe ꝙ aer frigidus commouet eam cum ei aſſociatur. ⁊ hoc eſt ꝓpter clauſionē pororum: ⁊ iuuat̃ ab introitu in aquā calidam. vt ibi dicit Raſis: q2 aqua calida aperit poros. cum ergo aer in nocte ſit magis frigidus q̄ꝫ in die. ideo cōmouetur ei⁹ anguſtia ⁊ triſticia magis ī nocte q̄ꝫ in die. ⁊ maior etiā ſit anguſtia flegmatice in nocte q̄ꝫ ſaguinee. vt poſtea dicet̃: q2 magis nocet ei frigiditas aeris etiā rōne flegmatis admixti cuꝫ colera. vñ vterqꝫ eſſere ſit magis vehemēs in nocte q̄ꝫ in die: ſed flegmatica ſit vehemētior in nocte q̄ꝫ ſanguinea.

¶ Et cauſa eſt ei⁹ vapor calidus eleuatus in corpore ſubito aut a ſanguine colerico aut a flegmate baurachio.

¶ Hic Aui. poni cām eſſere. ⁊ planũ eſt a flegmate baurachion. i. a flegmate ſalſo qȯ eſt admixtum cum colera.

¶ Et ſanguiea qdē eſt vehemētioris rubedinis ⁊ caliditatis ⁊ vehementioris ⁊ velocioris appitōis. ⁊ flegmatica eſt minor in oīb⁹ illis. ⁊ vehemētia flegmatice eſt ī nocte plus q̄ꝫ vehemētia ſanguiee.

¶ Hic poni differētiā p ſigna iter ſpēs ipi⁹ eſſere. vt patet.

¶ Et cũ eſſere īuadit locũ āplũ: tũc ſi ñ fiat fl'omia timet̃ febris tertiana. Et oꝫ vt fiat fl'omia ī ſpatio qȯ ē iter illȯ ⁊ it̃ ſtatũ

¶ In pte iſta Aui. docet vitare febrē q̄ poſſet cōtingere in eſſere. ⁊ dic. Et cũ eſſere īuadit locũ āplũ. i. occupat mltũ de corpe: vt q2 ſit in magna q̄titate. tũc ſi nō fiat fl'omia timet̃ febris tertiana. q. d. fac ḡ fl'omiā ne eueniat feb. tertiana: q2 qñ occupat eſſē multā quātitatē de corpe ſignificat mltitudinē mãei colīce exñtis in corpe q̄ poſſet facere feb. tertianā. Et oꝫ vt fiat fl'omia in ſpatio qȯ eſt iter illud ⁊ ſtatũ. i. in ſpatio qȯ ē iter id. i. iter p̄ncipiũ appitōis ⁊ vlceratōis taliũ puſtulaꝝ ⁊ ſtatũ vt q̄ñ fiat fl'omia in augmēto taliũ puſtulaꝝ: q2 qñ augmētant̃ tales puſtule in exteriob⁹: tũc ꝯuenit fl'ōmia vt febris tertiana euitet̃: q2 p fl'ōmiā minuit̃ q̄titas illi⁹ mãe q̄ eſt pata facere feb. tertianā. ⁊ iō ꝯuenit fl'ōmia vt euitet̃ feb. tertiana. ⁊ iō cōuenit fl'ōmia qñ videm⁹ tales puſtulas augmētari. Sic ḡ expone qñ dicit Auic. Et oꝫ ꝙ fiat fl'omia in ſpatio qȯ eſt iter illȯ ⁊ ſtatũ. i. in augmento: q2 qñ auget̃. tunc timem⁹ de febre tertiana ne eueniat.

¶ De cura eſſere. Caplm. xiiij.

ſ

Si ſanguis fuerit vincēs. tũc oportebit vt in p̄mis ꝓueniat ad flebotomiā: deinde ꝯſequenter adhibeatur ſolutiuuꝫ colere ſi tolerauerit virtus ꝙ ſit ſicut ſit de duabus partibus mirabolanoꝝ ⁊ parte vna hiere: cui⁹ potio

fit.ʒ.iij.in ſyrupo acetoſo.et ſeda eā cum eis q̄ ſunt ſicut tamarindi ⁊ aqua duo℞ granato℞ cū corticib⁹ ſuis. Aut aq̄ granati acetoſi cū cortice ſuo ⁊ īfuſiōe chryſomilo℞ et aq̄ lactis acetoſi et trociſci de ſpodio cā phorati cuʒ aqua granato℞.⁊ dare in potu aquā calidā in die multotiens eſt ex eis q̄ ꝯferūt ei et linire naturā hn̄tis eā.et de eis que ſedāt eā eſt infuſio ſumach colata de qua ſumunt̄.ʒ.iij.et ex cibis tabſil.⁊ acetū cū oleo de amigdalis ⁊ ſiſamino et oleo cum aqua vue acerbe et lacte acetoſo.

¶ In iſto caplo ponit curā eſſere.⁊ hʒ illud caplm partes duas. In pma pte ponit curā ſāguinee que fit ex vapore ſanguinis colerici. In ſecūda parte ponit curā eſſere flegmatice que fit ex flegmate ſalſo.2ª ibi(Et ſi humor fuerit)Dicit ḡ pmo.Si ſanguis quidē ⁊c̄.planuʒ eſt.et aqua duo℞ granato℞ cū corticibus ſuis.ſ.dulcis ⁊ acris.Et expone cum corticib⁹ ſuis.i.cū pulpis iterioribus et fit ſic illa aqua:q: debet accipi ambo℞ grana malo℞ granato℞ ſcʒ dulce ⁊ acre ⁊ ꝓiectis corticib⁹ exterioꝛib⁹ debēt piſtari cum ſuis pulpis interioribus ⁊ debēt exprimi ⁊ accipere ſuccū.⁊ qdā pmiſcent cum illo ſucco vinū:⁊ qdā aquā roſatā ⁊ qdā zucha℞:et debet poni in nocte ad ſerenum vt augmentet̄ eo℞ generoſitas laxandi.mane aūt det̄ infirmo.laxat eni ventrē ſicut mirabol̄.et eſt valde delectabile.vn̄ rōne granati dulcis eſt lenitiuū et ratōe granati acetoſi eſt apitiuū ⁊ penetratiuū.⁊ rōne ipo℞ pulpe iterioris eſt cōpreſſiuū.cōprimit enim ſicut mirabol̄. vn̄ eſt melius laxatiuū q̄ʒ mirabolis.⁊ eſt magis ꝺlectabile.Ex cibis thaſſil eſt cibus qui fit de lentib⁹ coctis cū aqua.tales eni cibi cōpetūt in illo morbo ſm q̄ dicit etiam Raſ.dicit eni.cibet̄ cū taſſil ⁊ cibis cōgelatis ⁊ frigidis ⁊ ſtipticis ⁊ aq̄ agreſte ⁊ lacte acetoſo ⁊c̄.vn̄ cōpetūt h̄ cibi īfrigidātes ⁊ ꝯgelātes ſanguinē cum ſanguis ſit ſubtilis coleric⁹.

¶ Si aūt hūoꝛ fuerit baurach i⁹ euacuet̄ corp⁹ cū mira bolāis et cū turbith ꝺ quo ſit q̄ʒtū eſt medietas mirabolano℞ū:et ſit potio ei⁹.ʒ.iij.Et det̄ īfirmo de nuce cupſſi hūida.ʒ.j.cū aloes.ʒ.j.et ſumat̄ crocus hortulan⁹.terat̄ ⁊ ꝯcutiat̄ cū aceto ⁊ ſumat̄ in potu. Aut detur in potu aqua magre aut aqua vrcei noui.⁊ ad flegmaticā ſumit̄ cubebe.ʒ.j.cū trib⁹.ʒ.zuchari ⁊ pondere.ʒ.iij.ſemis agnicaſti ī lacte dulci.⁊ de eo q̄ꝺ eſt exptū ⁊ cōuenit in oī ſpē eſt iſtō.calamēti.ʒ.ij.ſpodij.ʒ.ij.roſ.rubearū.ʒ.ß.cāphore kirat.i.det̄ ī potu cū aqua grāti acetoſi:aut ſumatur in potu ſauina cum eſt ieiunus.

¶ Hic Auic.ponit curā eſſere facte ex flegmate ſalſo.⁊ planum eſt q̄ꝺ dicit.baurachinus.i.flegmaticus ſalſus.

¶ De heſtiomeno ⁊ differentia inter cācrenas ⁊ aſcachillos:

Capitulum.xv.

S Ermo de his reb⁹ eſt ꝓportionalis quodāmō ſmoni ꝺ reb⁹ quarum remēoꝛatio p̄ceſſit.

¶ Quia ſuperius Auic.locut⁹ eſt de quibuſdā ſpēb⁹ apatū calidoꝛū:et q: ad p̄dicta apoſtemata aliqñ ſequit̄ cancrena ⁊ aſcachillos et heſtiomen⁹:iō h̄ de eis tractat.⁊ pmo loqtur de eis in via theoꝛice.2° practice.2ª ibi(De cācrenis qdē)Prima in duas.pmo ꝓbat cōſecutionē et ꝓportionē iſto℞ apatū ad p̄dicta apata.2° aſſignat differentiā inter cancrenā aſcachillos ⁊ heſtiomenū.2ª ibi(Et q̄ de hoc eſt in pncipio)Prima ī duas.pmo ponit ꝯſecutōeʒ iſto℞ ad predicta apata.2° probat hoc.ibi 2ª(Dico ergo) Circa pmā ptē eſt itelligēdū q̄ h̄ q̄ꝺ dicit:ſmo ꝺ his reb⁹ eſt ꝓportionabilis q̄dāmō. Uno mō p̄t intelligi ſm itellectū ſm quē ꝑs eſt itroducta.ſ.vt itelligat̄ q̄ p h̄ q̄ꝺ dicit Aui.aſſignat cām.q̄re de iſtis h̄ determinat:q: cancrena aſcachillos ⁊ heſtiomen⁹ cānt̄ maxie ex p̄dictis apatib⁹ ⁊ puſtulis:eo q̄ illa ſunt maxie in via putrefactōis ⁊ corruptiōis mēbri:iō ſmo iſto℞ eſt ꝓportionabil̄ q̄dāmō.i.hʒ ſiſitudinē in h̄ q̄ꝺ dcm̄ eſt cū ſmōe p̄dicto℞ apatū ⁊ iō p⁹ p̄dicta apata determinat ꝯuenienter de iſtis.Dr̄ q̄dāmō:q: iſta maxime cānt̄ ⁊ ſequunt̄ apata ⁊ puſtulas malas ⁊ corroſiuas.⁊ ꝓpter h̄ dicit Auic.in fine h⁹ cap.Et q̄ꝺ ꝺ h̄ eſt in pncipio ⁊ nō corrūpit̄ ſenſus ⁊c̄.et ꝓpṫe q̄ eſt flegmōides in pn⁹ nō nun⁹ iſta pn̄t cāri ab alio ſm q̄ appet in iſto cap.lʒ q: magis ab illis.iō dic̄ q̄dāmō.Nō aūt ꝯfirmās hāc expōnē p̄t eē:q: cū cācrena ⁊ aſcahillos ⁊ heſtiomen⁹ ſint vlcera ꝓpṫe ⁊ ñ apata.iō q̄ʒtū ē ex hoc videt̄ determinatio ipo℞ ſpectare poti⁹ ad tractatū de vlcerib⁹ q̄ʒ ad iſtū tractatū:ſʒ tñ q: iſta ꝓportionāt̄ p̄dictis apatib⁹ in h̄ q̄ dcm̄ eſt iā.vt.A.oñdat cām q̄re de iſtis determiat̄ in hoc tractatu:et nō in tractatu vlce℞ dixit.Sermo de his reb⁹ ꝓportionat̄ ſermoni ⁊c̄.p hoc.n.dcm̄ oñdit.q̄re ꝯñr poſt p̄dicta ꝺtermiet ꝺ iſt.Alio⁹ p̄t exponi illō ꝟbū.ſmo de his reb⁹ ē ꝓportiōabil̄.i.ē ſil̄s q̄dāmō ſmōi de reb⁹ q̄℞ remēoꝛatio p̄ceſſit.i.prūe ⁊ ignis pſici vt itelligat̄ q̄ ſilis eſt iſte ſmo ſmōi de igne pſico ⁊ pruna in h̄:q: ſic̄ pruna ⁊ ignis pſic⁹ ē vehemēti⁹ coleric⁹ ⁊ prūa ē min⁹ colica ⁊ vehemēti⁹ melica.⁊ iō ſub eodē cap.ꝺterminauit.ita etiā iſta nō dr̄nt niſi ſm maioꝛē ⁊ minoꝛē corruptiōeʒ.vt appebit ĩfra in h̄ cap.⁊ iō oīa iſta ſub eodē cap.ꝺtermiant̄.et pp h̄ ſmo de iſtis ē ꝓportiōabil̄ ⁊ ſilis ſmōi de reb⁹ q̄℞ rememoꝛatio p̄ceſſit.i.prune ⁊ ignis pſici.et iſta expō ē aptior prima.licet etiam prima ſit bona.Tunc ſequitur illa ps:

¶ Dico ergo q̄ mēbro accidit corruptio ⁊ putrefactio pp cām currūpētē ꝯplōnē ei⁹ ⁊ ſpm̄ aialē q eſt ī ipo. Aut pp aliō ꝓhibens eū ꝑuenire ad ipm:aut ꝓpter aliquid congregans vtraſq; intentiones.

¶ In qua pte ꝓbat ꝓportiōeʒ ⁊ ꝯſecutiōeʒ iſto℞ ad p̄dicta apata.⁊ ꝓbādo h̄ dno fac̄.Primo q: illa accidūt ex putrefactiōe ⁊ corruptiōe cōnumerat cās corruptiōis ⁊ putrefactiōis.2° maīfeſtat illas cās corruptiōis.⁊ ibi oñdit q̄ p̄dicta apata ſunt maxie via in iſta ibi 2ª(Sicut venenaſa)Circa iſtā ptē eſt itelligēdū q̄ mēbrū putreſit tribus modis.vt pōit Aui.vno⁹ pp corruptiōeʒ cōplōnis mēbri ꝑticularis.alio⁹ rōne ꝓhibitōis ſpūs aduētus ad mēbrū.3° mō rōne vtriuſq;.⁊ rō pmi p̄t eē:q: cum mēbrū opet̄ et iuuet rōne caſis ⁊ cōplōnis ꝓpṫe ipi⁹ ⁊ rōne ꝟtutū et caloris īfluentiū ſibi p ſpm̄ a corde.iō ſi corrūpit̄ cōplō mēbri ꝓpria mēbrū tendit ad moꝛtē.Ite℞ q: ſi corrumpitur cōplō mēbri tūc mēbrū reddit̄ ieptū ad receptiōeʒ ꝟtutū aīe ⁊ ſpūuʒ ꝺferētiū tales ꝟtutes.Ite℞ etiā corrūpit ſpm̄ veniētē ad eū.⁊ iō reddit eū ineptū ad receptiōem ꝟtutū aīe.⁊ ideo tendit mēbrū ad moꝛtē ⁊ putrefactiōeʒ ipſius.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Nō aūt ſcdi.ſ.q̄re opil'o ē cā putrefactionis mēbri: eſt: q2 dato φ 2pl'o ipi⁹ ppria n̄ ſit corrupta: tn̄ q2 phibet ſpūs d̄ ferēs v̄tutes aīe vēire ad ip̄m ſine qb⁹ mēbr̄ nō pōt opa/ri ⁊ viuere vt dcm̄ ē. iō p h̄ mēbr̄ tēdit ad putrefactiōez ⁊ morte. Et ex iſtis duob⁹ appet rō tertij: q2 ſi mēbrū putreſcit pp alter̄ iſtor̄ mltor̄ forti⁹ pp ābo. ¶ Ulteri⁹ eſt itelligēdū φ p ſp̄m aīalē nō itelligit ſp̄m q pcedit a cerebro q eſt inſtr̄m v̄tutū aīaliū. i. v̄tutū ſenſitiuar̄ et motiuarū: q2 ppt phibitionē ſpūs aīalis tale mēbr̄ n̄ putreſcit nec moritr: q2 mēbr̄ pōt viuere. etiā dato φ mēbr̄ nō ſentiat nec moueat ſicut appʒ in mēbro ſtupido ⁊ paletico: ſic dic̄ Aui. in p̄° cap. de v̄tute vitali: ſʒ itelligit h̄ p ſp̄m aīalē. i. ſp̄m vitalē q pcedit a corde: q2 iſte ſpūs ē ferēs vitā oī mēbro: ⁊ eſt deferēs v̄tutē q̄ cū fuerit in mēbro diſponit tūc ad recipiēdū oēs alias v̄tutes ſicut appʒ p Aui. in p̄°: q2 ſenſus ⁊ mot⁹ nō pn̄t in mēbro ieſſe nec v̄tus ſenſitiua ⁊ motiua niſi p̄us vita ⁊ v̄tus vitalis ſint in eo. Et iō ſi talis ſpūs phibeat venire ad mēbr̄: tūc mēbr̄ morit ⁊ putreſcit. Et φ p ſp̄m aīalē poſſit itelligi vital' appʒ p Aui. i p̄° vbi vocat in capl'o v̄tutis vitalis v̄tutes vitales aīales. ⁊ ideo etiā ⁊ ſpūs q eſt inſtr̄alis v̄tutis p̄t dici vitalis ⁊ aīalis: virtutes aūt ſenſitiuas ⁊ motiuas vocat virtutes aīales cōp̄hēdētes ſm̄ φ apparet in ſuo capitulo.

¶ Sicut venena cal'a ⁊ frigida ⁊ ea q̄ cuʒ ſua ſub̄a ſunt cōtraria ſpūali aīali: ⁊ ſicut apa ⁊ puſtule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenoſe ſub̄e. Et ea in qbus errat ſicut errat in effundēdo oleū in vlcerib⁹ pfundis: q̄re putreſcit caro: ⁊ cū infrigidatiōe vehemēti ſup apata calida: quare corrūpit cōplexio q̄ eſt in ip̄o. Prohibēs aūt eum peruenire ad ipſum aut aggregās vtramq3 intentionem.

¶ In iſta p̄te Aui. manifeſtat in ſpāli p̄dictas cās putrefactōis mēbri. ⁊ duo facit. p̄° manifeſtat cās putrefactionis mēbri rōne corruptiōis cōpl'onis pprie ipi⁹ mēbri. 2° manifeſtat cās putrefactiōis mēbri ipi⁹ rōne phibitionis aduētus ſpūs aīalis ad mēbrū. ⁊ ex iſtis duob⁹ manifeſtat 3ª cā putrefactiōis mēbri. 2ª ibi (Et phibēs qdē eſt opil'o) Dicit ḡ ſicut venena cal'a ⁊ frigida ſupple putrefaciūt mēbrū ⁊ corrūpūt cōplexionē ipi⁹ vn̄ reddūt ip̄m ineptū ad ſuſceptiōeʒ ſpūs aīalis. p venena cal'a ⁊ frida itelligit ea q̄ corrūpūt cōpl'onē corpis rōne q̄litatl eorū vt rōne nimie caliditatis: vt euforbiū vl' lepus marinus. et alia venena huiuſmodi. vel rōne nimie frigiditatis vt opium. iſta. n. corrūpūt cōpl'onē mēbri: q2 cōpl'o mēbri cōſiſtit i q̄dā armōia ⁊ pportione cal'i ⁊ frigidi hūidi ⁊ ſicci. ⁊ ea q̄ cū ſua ſub̄a ſunt ɔtraria ſpūi aīali. i. ea q̄ ſūt ɔtraria a forma ſpecifica ipi aīali: ſic eſt napellus q ɔtrariat a forma ſpecifica ipi hōi ⁊ ſilia q̄ corrūpūt cōpl'onē corpis nō rōne q̄litatis p̄ncipalis: ſʒ q2 ɔtrariat corpi a tota ſub̄a. ¶ Un̄ nō φ triplicia ſunt venena ſm̄ φ apparet p Auic. 4° cap. Fen 6ª. Quedā. n. ſunt q̄ corrūpūt cōpl'onē corpis rōne nimie caliditatis: ⁊ iſta dicūt venena cal'a. Alia corrūpūt rōne frigiditatis. et iſta dicunt venena frigida. alia aūt corrūpūt cōpl'onē corpis a forma ſpecifica: et ſunt peiora: ⁊ dicunt venena abſolute. Et ſicut apata et puſtule ſupple corrūpūt cōpl'onē. ⁊ p h̄ itelligit apata ⁊ puſtulas q̄ corrūpunt cōpl'onē mēbri rōne mae nimis cal'e vel nimis fride ſicut ē in flegmōe ⁊ igne pſico. ⁊ alijs ⁊c̄. Iſta. n. corrūpūt cōpl'onem ſicut venena calida ⁊ frigida. ⁊ vlcera mala ⁊ ambulatiua venenoſe ſub̄e. p hoc itelligit puſtulas et vlcera q̄ corrūpunt cōplexionē membri rōne materie venenoſe q̄ eſt ɔtraria corpi a forma ſpecifica ſicut dictū fuit de venenis que ſūt ɔtraria a forma ſpecifica. Et ea in qb⁹ erratur ſup. corrumpūt etiā cōpl'onē mēbri ⁊c̄. ¶ Et nota hic φ oleū nocet vlceribus rōne nimie hūiditatis. cū aūt vlcus indigeat exiccatiōe maxime nocet vlcerib⁹ pfundis: q2 iſta indigēt plus exiccari rōne pluriū humiditatū ⁊ ſuperfluitatū q̄ colligunt in eis. ⁊ ideo ſi nimis adminiſtrētur olea ⁊ nō ſm̄ φ oʒ: corrūpit ⁊ putreſcit ɔpl'o membri: q2 cōpl'o mēbri n̄ ſolū corrūpit a nimis calidis ⁊ a nimis fridis: ſʒ etiā a nimis ſicco ⁊ a nimis hūido: q2 ſicut membrū pportionē hʒ in calido ⁊ frigido. ita cū hūido ⁊ ſicco. Et ſic in frigidatione vehementi ⁊c̄. ſupple errat: q2 corrumpit cōpl'o mēbri. Et reddit cām phibēs. ſ. ifrigidatio eum. i. ſp̄m aīalem venire ad ip̄m. ſ. membrū aggregans ſcʒ ifrigidatio vtrāq3 itētiōeʒ hoc eſt: q2 corrumpit ⁊ phibet. ¶ Un̄ nota φ Aui. vult dr̄e φ nimia infrigidatio in apate calido pducit ad putrefactionēʒ ppter duo: ⁊ quia opilat. vn̄ phibet ſp̄m aīaleʒ venire ad membrū: ⁊ q2 corrumpit cōpl'onē membri: q2 ppter nimiā infridatiōeʒ corrumpit calidum nāle ⁊ membrū tendit ad mortem.

¶ Prohibens qdē eſt opilatio. ⁊ illa opilatio aut eſt accn̄talis p̄mitiua ſicut conſtrictio quorundā mēbror̄ in radice ſua fortis. Nā illa qn̄ pſeuerat corrūpit mēbrū ppter retentiōem ſpūs aīalis ab eo: aut retentiōeʒ virtutis ſparſe ſup ſpiritū aīalem q eſt in ipſo q expandit ex corde ⁊ aīa: quare corrūpitur cōpl'o eius ⁊ moritur: ⁊ qn̄q3 ſit ppter opilationē corporalem ſicut apa calidū malum fixum magnum groſſe materie opilans meat⁹ ⁊ introitū āhelit⁹ quo idiget ſpūs aīal': ⁊ hoc cū hoc qd̄ retinet etiā corrūpit cōpl'onē.

¶ Hic manifeſtat cās putrefactionis mēbri rōne phibitionis a vētus ſpūs aīalis ad mēbr̄. ⁊ ponit duas cās phibētes venire ſp̄m. vna eſt p̄mitiua ſicut nimia ɔſtrictio in mēbro ſicut qn̄q3 faciunt reſtauratōes oſſium: q2 opil'o ſpiritus ⁊c̄. Alia cā p̄t eſſe opil'o corpalis ſicut apa magnū ⁊c̄. aut p retētionē v̄tutis vel remotiōeʒ p ſe ſup ſp̄m aīalem q eſt in ip̄o. Dicit hic Aui. p tāto: q2 ſpūs ē vehiculū virtutl ad mēbra. ⁊ ideo virt⁹ ſpargit ſup ſpiritū quo mediāte ſupuenit ad membra. ⁊ ſi retinet ſpūs ⁊ phibet venire ad mēbra. tunc retinet v̄tus ⁊ phibet venire ad mēbra q ſcʒ ſpūs expādit ſupple ad mēbra ex corde ⁊ aīa in aīali ex ſocietate. i. cum ſocietate ſupple virtutū aīe: q2 ſpūs eſt inſtr̄m aīe mediāte quo differt virt⁹ aīe ex corde ad mēbra. ſic ḡ tūc ſi phibet ſpiritus venire ad mēbra prohibetur etiā virtus aīe venire ad ipſa. ⁊ iō corrumpit complexio mēbri ⁊ morit. ⁊ introitus anhelit⁹. i. ſpūs q̄. ſ. introitu indiget ſpūs aīalis. ⁊ hoc. ſ. apa eſt opilans meatus cū hoc qd̄ retinet. i. rōne eius qd̄ retinet in illo apate: q2 ratione materie opilantur ibi meatus.

¶ Et quod de hoc eſt in principio ⁊ non corrumpitur cum eo ſenſus eius cui eſt ſenſus nominatur cancrena ⁊ pprie qd̄ eſt flegmonides in principio.

¶ In parte iſta Auic. aſſignat dr̄ntiā inter cācrenā ⁊ aſcachillos ⁊ heſtiomenū. ⁊ oſtendendo hoc oſtēddit qd eſt vnūquodq3 iſtor̄. Primo ḡ oñdit qd eſt cācrena ⁊ dicit. Et pprie φ eſt flegmōides in p̄n°. Hic habes φ cācrena maxime cauſat ex p̄dictis apatib⁹ ſm̄ φ dictuʒ fuit ſupra.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et expone flegmōides.i.apa calm: qꝛ maxime cauſat ex apate calō vel ex flegmone vel heriſipilla ⁊c̄.et hoc ſiue rōne malitie apatis ſiue rōne erroris medici in curando apa. ¶ Et nota hic ꝙ cancrena differt a cancro: qꝛ cancer eſt apa melācolicū ⁊c̄.in quo eſt ſenſus ⁊ doloꝛ ⁊ pulſatio. Crancrena vero eſt qñ apa vel aliq̄d vlcus tēdit in coꝛruptionem ⁊ putrefactionem membꝛi.

¶ Et qō ita ꝯfirmatū eſt vt deſtruat ſenſus ei⁹ cui eſt ſenſus: ⁊ illud ē vt deſtruat caro: ⁊ qō ipaꝫ ſeqtur ⁊ vſqꝫ ad os ſiue ſit incipiens aut ſuccedēs apati noiat aſcachillos. Et qñqꝫ cācrene ſiūt aſcachilos: imo ſunt via ad ipa et totū hoc accidit in carne ⁊ accidit in oſſe. ⁊ cū ei⁹ coꝛruptio incipit ꝑambulare in mēbꝛo ⁊ apat qō ē in circuitu coꝛrupti et foꝛtaſſe ꝑuenit ad coꝛruptiōeꝫ: tūc dr̄ totū accñs heſtiomenus. ⁊ dicit̄ diſpō partꝫ mēbꝛi que iā putrefacta eſt et niſi eēt ꝓpter groſſitudinē materiei ſue nō adhereret: ſꝫ expelleret̄.

¶ Hic oñdit qd eſt aſcachillos ⁊ planū eſt. Et cum ei⁹ coꝛruptio. In pte iſta Auice. oſtendit qd eſt heſtiomen⁹ ⁊ dicit. Et cum coꝛruptio eius.ſ.mēbꝝ incipit ꝑambulare in mēbꝛo.i.occupare totū mēbꝝ foꝛtaſſe ꝑuēit ad coꝛruptionē.ſ.toti⁹ mēbꝛi.ita ꝙ coꝛrūpunt̄ mēbꝛa ſimplicia ⁊ cōpoſita.tūc dr̄ totū accñs.i.tota iſta coꝛruptio heſtiomen⁹.et niſi eēt ꝓpter groſſitiē mãe ſue nō adhereret.ſ.heſtiomenus ⁊ ps iſta putrefcā in mēbꝛo: ſꝫ expelleret̄.i.caderet ꝑ ſe.ſ.illa ps putrefcā cū ãpli⁹ nō recipiat vitãl i mēbꝛo cū ſit totalr̄ putrefacta. ¶ Et eſt notandū hoc circa ꝓcedentia ꝙ cācrena aſcachillos ⁊ heſtiomen⁹ nō dr̄nt niſi ſm magis ⁊ min⁹ ⁊ ſm diuerſa tpa. nā cancrena dr̄ qñ incipit caro coꝛrūpi ⁊ putrefieri. vñ in cācrena ē ꝑn^m putrefactōis ⁊ coꝛruptōis. ⁊ iō nō ē ibi adhuc ſic caro coꝛrupta ꝙ ꝑdat ſenſuꝫ. ⁊ iō dr̄ cācrena q̄ſi coꝛrodēs: qꝛ i ea icipit coꝛroſio ⁊ coꝛruptio. Sed qñ ſic ꝓcedit vlteri⁹ coꝛruptio in carne vſqꝫ ad os: ⁊ itātū eſt ibi coꝛruptio ꝙ deſtruit̄ ſenſus carnis. tūc dr̄ aſcachillos. ⁊ tūc interꝑtat̄ aſcachillos.i.coꝛrūpēs. ⁊ qñ vlteri⁹ ſic ꝓcedit coꝛruptio ꝙ cōphēdit totū mēbrū: vl̄ icipit ꝑambulare ⁊ cōphēdere totū mēbꝝ ⁊ coꝛrūpit̄ ibi caro ⁊ neru⁹ ⁊ os: tūc dr̄ heſtiomen⁹. Et iō diffinit ipm Albugaſis dicēs: coꝛrodēs nō ē niſi coꝛruptio ꝑābulans in mēbꝛo ⁊ coꝛrodit ipm ſicͭ ignis coꝛrodit ligna ſicca. ⁊ iō interꝑtat̄ heſtiomen⁹.i.hoſtis hois. ⁊ ideo ex hoc apparet ꝙ vnū iſtoꝝ eſt via in aliud ſicut cācrena eſt via in aſcachillos ⁊ aſcachillos i heſtiomenū. ⁊ ideo oia iſta ſub vno capitulo determinauit. ¶ De cura. Cap. xvj.

d

E cancrenis quidem dum in principio ꝑſeuerat ſperat̄ ꝙ ſanetur. Cum autē confirmatur coꝛruptio in carne: tūc neceſſarium eſt accipere totum ipſius.

¶ Supi⁹ Auic. determiauit ō cācrenis ⁊ aſcachillos ⁊ heſtiomeno i via theoꝛice. ħ loqtur de eis in via practice: qꝛ ponit curā coꝝ. Circa hoc duo facit. ꝑmo pōit curā eoꝝ in generali. 2º in ſpeciali. 2ª ibi (Cuꝫ g̃ videris coloꝛē). dic̄ ergo ⁊c̄. ꝑſeuerant.i.ſunt. ſperat̄ ꝙ ſanent̄ intellige hic ſine inciſione mēbꝛi vel alicuius ꝑtis membꝛi ⁊ ſine cauterizatione cum ferro igneo vel medicina cauſtica: quia etiā aſcachillos ⁊ heſtiomen⁹ ſanant̄: ſed nō ſine inciſiōe vel cauterizatiōe. Cū aūt ꝯfirmat̄ coꝛruptio in carne.i.cū cancrena ſit aſcachillos vl̄ heſtiomen⁹. tunc neceſſariū ē accipe totū ipi⁹.i.totū coꝛruptū. ⁊ ħ itellige cū igne cauterio ⁊ iciſiōe vl̄ medicina cauſtica. ⁊ itellige ꝙ ponant̄ ita cauſtica ꝙ accipiat̄ de carne ſana i toto circuitu ita vt eradicet̄ malitia ꝑfecte. ⁊ tale cauſticū pōt eſſe ſicͭ illud qō ſit ex calce ⁊ ſapōe ⁊ capitello foꝛtiſſimo. Et itellige ꝙ qñqꝫ in iſto moꝛbo caro moꝛtificat̄ ⁊ denigratur ſubito vſqꝫ ad quēdā terminū ⁊ nō incedit plus. ⁊ ħ ego vidi ſepe i virga ⁊ indiget ſolū ſcariſitiōe: eo ꝙ facit cadere nigrū ſicut aſſongia lota ⁊ butyꝝ cū medulla fermēti ⁊ ſale ⁊ vitellis oui cum ſale: qꝛ hic mitigat doloꝛē ⁊ facit cadere nigrū ⁊ deſiccat: vel ſicut eſt puluis de farina oꝛdei et melle et aq̄ poſtea qñ cecidit eſcara indiget puluere cōſolidatiuo vl̄ vnguento mundificatiuo.

¶ Cū ergo vides mēbꝛi coloꝛē alterari: ⁊ eſt i via putrefactōis. tūc oꝫ vt ſuccurras liniando ipm cū eo qō ꝓhibeat putrefactiōeꝫ ſicͭ ē bolū armenū ⁊ terra ſigillata cū aceto. Si āt illō nō valet nō iuenis excuſationē qn ſcalpellatiōeꝫ ꝓfūdā facias diuerſoꝝ modoꝝ i locis: ⁊ ponas ſanguiſugas ⁊ ſtomes venas ꝓxias ei ꝑuas vt accipiat̄ ſanguis mal⁹ cū cautela eius qō circūdat locū ſicut epithimatib⁹ ꝑdictis ⁊ ponat̄ ſup ipꝫ locū ſcalpellatū qō ꝓhibeat putredinē ⁊ ſit ei ꝯtrariū ō illis qb⁹ ieſt ꝓfūdatio foꝛtioꝛ ſicut farina herbi cū ſyrupo acetoſo āt cū farina fabaꝝ ꝓpꝛie ꝑmixta cū ſale. Et ō illis q̄ deſup liniūt̄ eſt aſſa ⁊ ſemē vꝛtice ēt et ariſtologia ro. ⁊ ſucc⁹ folioꝝ acoꝛi de vnoquoqꝫ ſumat̄ ps.i. floꝛis erꝭ ps.5. terat̄ cū aqua donec fiat ſm ſpiſſitudinē mell: ⁊ line cū eo vulnus ⁊ i circuitu ei⁹. Et de medicinis ꝓhibētib⁹ coꝛroſionē ē vt ſumant̄ floꝛis eris mellis ⁊ alumis eq̄les ꝑtes et liniant̄ cū eis: ꝓhibet eñi et facit cadere illō qō eſt putrefactum: ⁊ ſeruas illud qō ſequitur.

¶ In iſta pte. A. ꝓſeqtur de cura iſtaꝝ in ſpāli. ⁊ circa hoc tria facit. ꝑmo ponit curā cācrene. 2º ponit curā aſcachillos. 3º pōit curā heſtiomēi. 2ª ibi (Qꝛ ſi ps carīs icipit coꝛrūpi) 3ª ibi (Et cū incidit̄ membꝛū) Pꝛima in duas. ꝑmo ponit curā iniciꝫ cācrene. 2º ponit curā ipi⁹ qñ videt̄ tendere in viam putrefactiōis ⁊ aſcachillos. 2ª ibi (Si aūt ꝑtranſierit diſpoſitio apatis) Pꝛima poſſet diuidi in plures ꝑticulas: ſꝫ nō eſt vis. dicit g̃ ⁊c̄. alterari.i.denigrari ⁊ eſt in via putrefactionis.i.cācrenatiōis. tunc oꝫ vt ſuccurras liniendo ſupple in circuitu ſicut eſt bolum armenuꝫ ⁊ terra ſigillata cuꝫ aceto. Intelligo hic ꝙ quādo ponit̄ illud medicamen.ſ.de bolo armeno cum aceto ꝙ ſepe remouet̄ licinium inunctum in hoc medicamine ſuper mēbꝛū. ⁊ hoc eſt ne opilet̄ ⁊ exiccet̄ locus ob hoc ꝙ calefiat. Si aūt illud nō valet.i.nō ſufficit ⁊c̄. nō inuenis excuſatiōeꝫ qn ſcalpellatōeꝫ ꝓfundā facias diuerſoꝝ modoꝝ in locis diuerſoꝛum locoꝛum: quia ſm diuerſa loca debet fieri ſcalpellatio diuerſi modi: qꝛ in mēbꝛo carnoſo

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

pōt fieri ꝓfundior ſcalpellatio q̄ȝ in neruoſo vt ſanguis malus accipiat̄ cū cautela.i.cū cōſeruatiōe a putrefactōe ei⁹ qḋ circūdat locū ſicut cū epithimatib⁹ ꝑdictis.ſ.de bo lo ⁊ terra ſigillata cū aceto.¶Et ponat̄ ſup locū.Hic po nit medicamia q̄ debēt poni ſup locū ſcalpellatū:q2 aliḋ eſt medicamē qḋ ponit̄ in circuitu loci cancrenati:⁊ aliḋ qḋ ponit̄ ſup locū cācrenatū:q2 in circuitu dȝ poni medi camen repcuſſiuū vt ꝓhibeat putrefactiōem ꝑuenire ad ꝑtes ſanas:ſȝ ſup locū dȝ poni medicamen reſolutiuū et aptiuū cū forti abſterſiōe ⁊ forti exiccatōe ſicͭ iſta medica mia q̄ pōit ⁊ ꝓprie ꝑmixta cū ſale.dicͭ h̄ qñ volum⁹ forti⁹ ꝺſiccar̄ vt qñ eēt maior putrefactio:q2 ſal fortiͭ ꝺſiccat.Vl̄ pōt fieri iſtud empl̄m ꝓbatū.Recipe farine fabarū fari ne orobi ⁊ multū ſalis et ꝯfice cū ſucco abſinthij vl̄ vrtice ⁊ pone aliq̄d mellis.Iſtud eni empl̄m eſt optimū ſup lo cum ſcalpellatū:q2 mūdificat ⁊ abſtergit ⁊ deſiccat.Et de medicinis ꝓhibētib⁹ heſtiomenū et corroſionē.i.ne can crena fiat aſchachillos ⁊ heſtiomen⁹.Et itellige ꝙ medi camē qḋ h̄ ponit eſt optimū ⁊ exptū:q2 illud medicamen facit cadere illud qḋ putrefactuȝ eſt:et hoc eſt rōne floris heris.⁊ ſeruat a putrefactione carnē ſanā.⁊ hoc eſt rōne aluminis:qḋ eſt ꝓhibitiuū ⁊ fortiter deſiccatiuū.et rōne mellis abſtergit ⁊ deſiccat.tunc ſequitur illa pars:

¶Si aūt ꝑtranſit diſpō diſpōnē apatis ⁊ diſpōnē corruptiōis coloris ei⁹ ⁊ icipit ꝑuenire in mollitiē et hūectet̄ parūper: tūc hec eſt iceptio ei⁹ in putrefactiōe:q̄re oȝ vt pulueriȝet̄ ſup ipm ariſtologia ro tū:et galle equale mēſura accepte donec deſiccet̄.Et ſilr̄ dragātū iteꝝ ⁊ colcotar ſūt bona ꝓprie cū aceto ⁊ folia nucꝫ.⁊ ſilr̄ cucume.aſi.autē ſucc⁹ eius epithimādo.

¶In qua ꝑte ponit curā cancrene qñ vr̄ tēdere in viā pu trefactōis ⁊ aſcahillos:⁊ planū eſt.Sȝ itelligas h̄ ꝙ iſte medicine q̄s hic ponit Aui.debēt applicari ſm̄ diuerſaȝ diſpōnē corpis ⁊ morbi:q2 in maiori corruptiōe debēt eē magis ꝺſiccatiue ⁊ acutiores q̄ȝ in minori.⁊ in cōplexio ne corporis ſicca debēt apponi ſiccatiores q̄ȝ in cōplexio ne humida:⁊ ideo Auic.ponit hic medicinas magis acu tas ⁊ minus acutas ⁊ deſiccatiuas connumerādo diuer ſam diſpōſitionem corporis et morbi.

¶Quod ſi pars carnis incipit corrumpi incide eam aut fac eam cadere cum eis que ſunt ſicut trociſci andaracaron ⁊ for tius eis calcadecon.Cum feceris cade re ordinem vnum ſuccurre cum butyro ponendo deſuper:deinde fac cadere ſe cundo donec perueniat ad cutem ſanā. et dragantum rubeum eſt pulueriȝatio bona ſuper mollitiem ⁊ putrefactioneȝ. Et cum apparet putrefactio non expel las cum inciſione ⁊ conſumptione:quo niam magnificatur malum.

¶In iſta parte ponit curam aſcachillos.et tria facit.ꝑmo ponit curam ipſius.2° docet vitare quēdam errorem.3° remouet erroreȝ quorundā circa hoc.2° ibi(Cum appa ret putrefactio)3ª ibi(Et quando magis figatur apa)de prima parte dicit:⁊ eſt planum.de 2ª dicit.Et cum appa ret putrefactio.ſ.in ꝑn° nō expellas.i.nō remoueas illaȝ cū inciſiōe ⁊ cōſumptiōe.i.cauſticatiōe cū medicinis.⁊ h̄ itellige ſi tal̄ putrefactio ſit cū inciſiōe ꝙ poſſit remoueri q2 ſi ſit pauca putrefactio ⁊ in ꝑn° ſi pōt remoueri cū me dicinis deſiccatiuis ꝑdictis nō debet remoueri cū iciſiōe ⁊ cauſticatiōe.q2 ꝑ illa magnificat̄ malū:eo ꝙ ꝑ illa fit do lor:dolor aūt eſt cā attractōis hūoꝝ ad locū apatis.Et iō dicit Gal̄.lib.de igeni.ſa.Caue dolorē q̄ꝫtū potes:qm̄ ni hil eſt cā apatꝫ ſicͭ dolor.Alio° exponit̄:q2 iā dixit ꝙ ſi ps carnis icipit corrūpi icide eā aut fac eā cadere cuȝ eis.vñ ꝑ h̄ voluit ꝙ ſi caro putrefiat ⁊ corrūpat̄ ꝙ icidat̄ vel re moueat̄ cū medicia cauſtica.Et iō expone alio°.Et cū ap paret putrefactio nō expellas cū iciſiōe ⁊ cōſūptiōe.i.cuȝ iciſiōe ⁊ cauſticatiōe ſil̄:vt q2 icidas ⁊ cauſtices ſil̄:ſȝ ſolū fac cū vno.q2 ſi tu facis cū ābob⁹ tūc magnificat̄ malū:q2 ſit magn⁹ dolor qḋ eſt malum ſm̄ ꝙ declaratū eſt.¶Vel expone aliter.Et cum apparet putrefactio non expellas cum inciſione ⁊ cōſumptiōe.i.nō expectes cum inciſione ⁊ cōſūptiōe ſolū illi⁹ ptis quā dixit ſ.ſȝ incide totū mēbrū ſicͭ dicit ifra(Et cuȝ icidit̄ mēbrū)nā plus iportat h̄ ꝙ dicͭ appet putrefactio q̄ȝ h̄ ꝙ dicit cū icipit corruptio:qm̄ ma gnificat̄ malū.i.q2 ambulat ſꝑ malitia ei⁹ egritudis.et ſic exponendo dicimus ꝙ h̄ icipit ponere curā heſtiomēi.

¶Et qñ magnificat̄ apa i circuitu putre facti:tunc laudatū eſt ei ſauich cū ſucco iuſquiami albi.Veꝝ apō me ñ eſt bonū ei:imo opȝ vt huiuſmodi admiſtret̄ ſup locū ſanū vt ꝓhibeat ab ipſo ⁊ repellat.

¶Hic remouet errorē quorūdā q dicebāt ꝙ qñ magnifi catur apa in circuitu putrefacti debet poni empl̄m de fa rina ordei cū ſucco iuſqami albi.Auic.eni dicͭ ꝙ iſtud nō eſt bonū:ſed oportet vt tale empl̄m adminiſtret̄ ſup locū ſanū vt ꝓhibeat̄ ab ipſo et repellat.ſ.putredinē.Et eſt h̄ itelligendū ꝙ dcm̄ Auic.eſt ſicͭ dictū fuit.⁊ alie medicine competūt in iſto morbo ſup locū infirmū ⁊ alie ſuper ſa num:q2 ſup locuȝ infirmū cōpetūt medicine apertiue et deſiccatiue ſicut ſunt empl̄a q̄ poſuit.Auic.Sup locū nō ſanū cōpetūt medicie repcuſſiue vt ꝓhibeāt ⁊ cōſeruēt ſi cut bolū armenū cū aceto i modū vnguēti factū vt repel lat putrefactionē.Iſte aūt ſi ponerent̄ ſup locū infirmuȝ ꝯculcarēt hūores ⁊ plus putrefierēt.⁊ iō q2 iſtḋ emplꝫ eſt repcuſſiuū rōne iuſqami.iō ꝯpetit i circuitu loci putrefci apatis.Iteꝝ etiā ñ cōpetit:q2 eſt mollitiuū ſup locū ſaltē īfirmū:eo ꝙ medicie iſti⁹ morbi debēt eē fortiter deſicca tiue.iſtud.n.empl̄m eſt mollitiuū rōne farīe ordei:q2 eſt pauce deſiccatiōis reſpcū talis morbi.Et itellige h̄ ꝙ ꝑ apa itelligit tumorē q accidit iu circuitu putrefacti.Mo do iſte tumor pōt eſſe duob⁹ modis.Vno° rōne materie morbi:⁊ tūc ſup talē tumorē nō cōpetūt mollitiua nec re pcuſſiua:ſed exiccatiua emplaſtra ſicut empl̄m ex farina fabaruȝ ⁊ aceto ⁊ melle.Alio modo poteſt eſſe ibi tumor rōne medicie cauſtice:quia quando ponitur medicamē cauſticuȝ:tūc poſt opatiōeȝ ei⁹ accidūt dolores ⁊ tumores in locis circūſtātib⁹.⁊ in tali tumore poſt opatiōeȝ medi cine bñ pōt poni empl̄m mollitiuū donec cadat eſchara facta a medicia cauſtica.vñ empl̄m tale eſt ibi ſicͭ empl̄m factū ex farina ordei ⁊ maluis ⁊ maluauiſco ⁊ faria ſenu greci.⁊ ſemis lini ipinguātꝫ cū butyro:q2 tūc tale empla ſtrū mitigat dolorē ⁊ detumeſcere facit locū ⁊ facit cade re eſcharā ſicut butyrum.Tunc ſequitur illa pars:

¶Et cū inciditur mēbrū qḋ putrefactū eſt:tunc oportet vt cauteriȝetur illud qḋ ꝯtinet ipm cū igne:quoniā illud eſt cum cautela aut cū medicinis cauteriȝātibus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

adurētib⁹ ꝛ ꝓprie ī mēbris facile ſuſcipi-
entibus putrefactionē ꝓpter caliditatē
ſuā. ꝛ q: ſupfluitates calide approximāt
eis ſicut ſunt teſticuli ꝛ an⁹. hec eſt ergo
quātitas quā dixim⁹ hic. Et tu qdē inue
nies in ſermone noſtro q eſt de vlcerib⁹
putrefactis qd oꝫ te addere huic caplo.

¶ In q pte ponit curā eſtiomeni. ꝛ dicit cū incidit mēbrū qd putrefactū eſt. q. d. qn mēbrū putrefactū eſt totaliter ꝛ herpeſtiomenatū vel nō eſt adhuc totū corruptū: ſed ſp icedit: tūc icidaf in iūctura ſi ibi eſt putrefactio vel iuxta ſanū. ꝛ poſt iciſionē cauterizef illd qd ꝯtinet ipm cū igne aut cū medicis cauterizātib⁹. ꝛ ſi ibi remāet os qd idiget ſectiōe: tunc cum ſerra ſerref: q: nō naſceref ibi caro niſi os adeq̄ref cū carne ꝛc̄. Intellige āt ſic ponit Albugaſſis cap. de crācrenis. ꝙ meli⁹ eſt cauterizare poſt iciſionē cū igne q̄ cuꝫ medicina: q: cauteriū cū igne eſt ſecuri⁹ ꝛ velocioris iuuamenti. Et itellige ꝙ vlr vbicūqꝫ cōpetit cauterium. ſ. cū igne ſicut in putrefactiōe maxime ꝙ melius eſt q̄ cauteriū cum medicina: ſicut ponit idē Albucaſſis cap. de cauterio cū igne. dicit enī ꝛ ſcitote filij ꝙ ex actiōe curatiōis ꝑ cauteriū cū igne ꝛ bonitate eius ſup cauteriū cū medicina cōburēte eſt: qm̄ ignis eſt ſimplex cui⁹ actio nō ꝑuenit niſi ad mēbrū qd cauterizaf ꝛ nō nocet mēbro alij cōiūcto cū eo niſi cū nocumēto modico ꝑuo. medicīe vero cumburētis actio ꝑuenit ad aliud qd elongaf ex mēbris. Et addit vlteri⁹. ꝛ fortaſſe facit accidere in membro egritudinē difficilis ſanationis ꝛ fortaſſe iterficit. Ignis aūt ꝓpter ſubtilitatē ſuā ꝛ bonitatē ſube eius nō facit iſtd niſi ſupfluat. hec ſunt verba ſua. Et ſi qs vult vtilitatē cauterij ꝛ diſpoſitiones ipius q̄rat in illo caplo. Et tu qdem iuenies. Hic Auic. remittit nos ꝑ cōplemēto curationis hoꝝ ad caplm de vlceribus putrefactis: q: vt dicimꝰ fuit ſupra iſta ſunt vlcera. ꝛ iō curatio eoꝝ ꝺpēdet ex curatione illi⁹ tractatus. Sed Auic. hic detenninat de ipis ꝓpter cōuenientiā quā habebat cum ꝑdictis ſm ꝙ fuit declaratum in ꝑſenti capitulo. ꝛ patet quod dicitur.

¶ De althohoin. Caplm xvij.

a Ntiqſſimi antiquoꝝ nomiauerunt eū noīe qd tranſlatū eſt in arabico althohoin oē apā exn̄s in mēbris glandinoſe carnis aut alibi.

¶ In iſto caplo Auic. determinat de quodā apāte calo qd eſt ex mā calā venenoſa qd vocaf altoym noīe arabico: ꝛ noīe greco vocaf carmata et turſios ſm ꝙ ponit Auic. et noīe latino vocaf antras: ꝛ noīe vulgari vocaf q̄buoni a qbuſdā: ꝛ a qbuſdā vocaf q̄maliadici. poſui tñ hec noīa vt nō erref in cognitiōe ipi⁹: q: multi errāt circa h̄ ꝛ ī cura ꝛ ī cognitiōe: imo itantū erraf circa hoc ꝙ aliqñ attribuif cura h⁹ ydiotis. ꝛ credit vulgus illos ſcire h̄ apā curare: q: vulg⁹ ꝑitū ab impito nō diſcernit. ꝛ iō dic̄ Gal. in illo de igenio ſani. ꝛ neſcio an a deo an a fortūa mihi cōtingat: qm̄ vulg⁹ ſp odio hūit q ꝑitū ab impito ñ diſcernit ꝛ vitatē dilexi. Interꝑtaf altoym a qbuſdā. i. attrahens ſe intꝰ: q: id apā eſt ex mā venenoſa q̄ ſtatiꝫ petit cor ꝛ attrahit ſe ad iteriora. ꝛ iō dicit Auic. in iſto ca. ꝙ iſtud apā adducit q̄litatē malā iterficiētē cor ex via arteriaꝝ. ꝛ iō accidunt in hac egritudine pulſus cordis ꝛ ſincopis ꝛ vomitus. a qbuſdā aūt ethimologizaf althoym a. q̄dā vulgari francigenaꝝ altoym. i. altuy. Nā gallici cū volunt dicere de aliquo qd eſt mortuus dicūt altuy. Et ideo q: id apoſtema eſt mortale ꝛ iterficiēs. ideo a qbuſdā iterꝑtaf altoym. i. occidēs ab illo vulgari gallicoꝝ. Uel ꝑt dici antras ab itro: q: in antro ponit baſim ſuā. Diuidif autem pars hec in duas. Primo Auic. determiat de hoc apāte theorice. 2° practice. 2ª ibi in 2° caplo (Euacuatio qdē cū flebotomia) Circa ꝑmū Auic. duo facit. Nā q: illud nomē altoym erat equiuocū apud antiquos. ideo ponit primo tria ſignificata hui⁹ noīs altoym que non ſunt ad ꝓpoſitum ꝛ de qbus nō intendit. 2° ponit quartū ſignificatum ipi⁹ de quo itendif hic. ꝛ ponit accñtia et ſigna illi⁹. 2ª ibi (Deinde dictuꝫ eſt omni apāte ꝑnicioſo) ꝑma in tres ſm ꝙ ponit tria ſignificata de qbus nō intendit hic. ꝛ patent ptes. Prima in duas. ꝑmo ponit vnū ſignificatū hui⁹ noīs altoym. 2° q: mentionē fecerat de glandoſis carnib⁹ diſtinguit iter carnes glandoſas ꝛ cōparat eas iter ſe. 2ª ibi (Et ſenſibilia qdeꝫ ſunt) dicit ꝑmo. Antiqſſimi. ſ. medici antiquoꝝ. ſ. medicoꝝ noīauerūt altoym noīe qd trāſlatuꝫ eſt de greco in arabicū. i. ꝙ nomē altoym eſt nomē arabicuꝫ trāſlatū de greco eſt ſu. oē apā exn̄s ꝛc̄. aut alibi. alia lr̄a dicit alibi. ſi dicat alibi. eſt tunc textus planus. ſ. ꝙ altoyꝫ eſt apoſtema exn̄s mēbris glanduloſe carnis: aut alibi. i. in alio loco corpis. ſed tñ hoc nō videf bene ꝓbabile: ꝙ ſic dcat: q: tunc videf ꝙ altoym eſſet nomē generale ad omne apā. ita ꝙ idē eſſet dicere altoym qd apā: niſi vellē exponere ꝙ per glandinoſas carnes intelligeret carnes emunctorioſas ſicut caro inguinū ꝛ aſſellaꝝ ꝛ caro q̄ eſt poſt aures ī collo. ꝑ hec aūt ꝙ diceret alibi vlizat ad oēs carnes glāduloſas: q: bene ſūt alie carnes glādoſe ꝑter iſtas que nō ſunt emūctorie: ſicut caro mām̄ille ꝛ teſticuloꝝ ꝛ radicis lingue ꝛc̄. Sꝫ ſi dicat alibia. tūc exponef vt iueni expoſitū: aut. ſ. iſti antiquiſſimi ſu. nominauerūt altoym alibia. i. apā exn̄s in locis emūctorijs ita vt ꝑ alibia intelligat apoſtema exn̄s in locis emunctorijs.

¶ Et ſenſibilia qdē ſunt ſicut caro glādoſa q̄ eſt in maxilla ꝛ origine lingue: ꝛ illa q̄ ſenſuꝫ nō hn̄t ſunt ſicut caro glādoſa q̄ eſt in mām̄illa in ſubaſcellis ꝛ iguinib⁹ ꝛ eis ſilibus. Deinde dcm̄ ē poſt hoc ei qd eſt cuꝫ hoc apoſtema calidum perdens.

¶ Quia fecit mētionē de carnib⁹ glādoſis diſtinguit iter ipſas ꝛ comparatas ad inuicem. ꝛ patet quod dicit.

Sed hic ſunt duo dubia. ꝛ vnū ē: q: dic̄ ſenſibiles carnes glādoſe ſūt ſicꝫ caro mām̄ille ꝛ teſticloꝝ. ꝯtrarium dic̄ Auic. in. 3° ꝺ anathoª Dic̄. n. ī ca. ꝺ anathoª mām̄ille ſic. Et ipa ē corp⁹ cōpoſitū ex neruis ꝛ artarijs ꝛ venis iter q̄ exiſtit vacuitas quā caro glandoſa iplet cui nō ē ſenſus. h aūt dic̄ ꝙ iter carnes glādoſas ſenſibiles ſunt ſicut caro mām̄ille ꝛ teſticuloꝝ que ſunt glandoſe. ¶ Aliud dubiū eſt. q: A. dicit ꝙ caro que eſt ſubaſcellis ꝛ inguinibus ꝛ his ſilibus ſenſum nō habet. illud videtur eſſe falſuꝫ ad ſenſum. videmus. n. ꝙ in iſtis carnibus accidit dolor: imo aliqñ accidit magis dolor. hoc aūt nō eſſet niſi ſentiret. ergo falſuꝫ dicit Aui. ¶ Ad remotionē hoꝝ dubioꝝ eſt ꝑmo intelligenduꝫ ꝙ caro eſt quintuplex. q̄dam eſt caro ſimplex in qua ſunt admixti ſolū vili neruoſi qui nō diſcernunf ad ſenſum ꝛ hec caro eſt illa de qua loquitur Auic. in cap. de mēbris que eſt ad implendū loca vacua. Alia eſt caro que eſt caro muſculoſa vt eſt lacertus ipe. Tertia eſt caro que dicif caro pura: et iſta eſt illa que eſt ps lacerti ſm ꝙ dicimus lacertus componif ex carne neruo ꝛ ligamento. Alia eſt caro q dr̄ caro ꝯfuſa ſicut ē caro viſcerū ꝛ ſtomachi. Alia eſt caro que dicif caro glādoſa. et de iſta eſt hic intentio. ¶ Modo eſt etiam vlteri⁹ itelligendū ꝙ carniū glādoſarū quedam eſt magis nobilis ꝛ magis ſenſibilis vt eſt caro mām̄ille glādoſa ꝛ caro teſticli ꝛ radicis lingue. Alia eſt caro glandoſa q̄ nō eſt ita nobilis nec ita ſenſibilis ſicut eſt caro locoꝝ emūctorioꝝ: q: iſte carnes emūctorie ſunt de-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

putate vt in eis eũenť ſupfluitates mēbroꝝ ꝑncipaliũ.il-
le aũt alie nõ.⁊ iõ iſte ſunt ignobiliores illis.ſunt etiã mi
nus ſenſibiles:qꝛ ibi nõ ſunt tot nerui ⁊ artarie ſicͫ ſunt in
carne mãmille ⁊ radicis lingue.Unde dicit Auic.de car-
ne mãmille in cap.ꝺ anathoª ipiᵒ. Et vene qdẽ ⁊ artarie
et nerui poſiti in ſuba mãmille cõicant in ea vſqꝫ in ꝑtes
muſculoſas:⁊ hꝫ in ea reuolutiões ⁊ circuitiões plĩmas.
Iteꝝ etiã caro radicis lingue eſt ſenſibiliſſima rõne ner-
uoꝝ ⁊ arteriaꝝ que veniũt ad linguaꝫ q approximãt illi
ſcilicet carni.vñ dicit Auic.cap.anathamia oris.Et in ipa
ſcilicet lingua ſunt nerui plures procedentes ex neruis
quatuor venientibᵒ ad ipam quos iam diximᵒ in anatoª
⁊ in ipa eſt ex neruis ⁊ venis vltra qꝫ credatur eſſe in ſuo
ſiti.Sic ergo tũc apparet ꝙ caro mãmille ⁊ radicis lin-
gue ſunt ſenſibiliores ⁊ nobiliores qꝫ caro q̃ eſt in igui-
ne ⁊ ſubaſſellis:⁊ his ſilibus:vt dicit Auic.⁊ itellexit pro
his ſilibus carneꝫ glandoſam q̃ eſt in collo poſt aures.
¶Tunc ad id qđ tu opponis ꝑmo de carne mãmille:quia
dicit Auic.in 3ᵒ ꝙ repleť carne glandoſa cui non eſt ſen-
ſus.¶Rñdeo ꝙ caro mãmille eſt q̃ſi tota glandoſa:qꝛ
ſuba tota carnis mãmille eſt mollis ⁊ alba.cũ ſit gñatiua
lactis:ſed tñ duplex eſt ꝑs carnis mãmille q̃dã fundata
ſup lacertos coſtaꝝ:⁊ iſta eſt ſenſibiliſſima:⁊ de illa loqť
hic Auic.Alia eſt pars eius q̃ reſpicit ſpongioſitatẽ eius
ſicut illa q̃ magis pẽdet:et iſta eſt magis ſilis carni glan-
doſe qꝫ illa:imo eſt ita glandoſa ꝙ multotiens cirugici
decipiunť in curando aliqđ vlcus qđ ſit in illa carne:qꝛ
credunt ꝙ aliqñ ſit ibi caro mala:⁊ tñ erit bona.⁊ ponũt
medicinã corroſiuã:cum tñ cõpetat ibi carnis gñatiua.⁊
iſta caro eſt illa que nõ eſt q̃ſi ſenſibilis:⁊ de illa itelligit
Auic.in 3ᵒ ¶Ad illud qđ tu dicis 2ᵒ dico ꝙ Aui.nõ itel-
ligit ꝙ caro q̃ eſt in ſubaſſellis et inguinibus nõ habeat
ſenſum abſolute: ſed intelligit ꝙ nõ ſunt ita nobiles:nec
ita ſenſibiles ſicut caro mãmille ⁊ radicis lingue.¶De-
inde dcm̃ eſt:poſt ⁊c̃. Hic ponit ſcđm ſignificatũ altoym
⁊ intellige ꝙ id ſignificatũ ꝯtrahit ꝑmũ:in ꝑmo ſignifi-
cato altoym ſignificat omne apa exñs in mẽbris glandi-
noſis:ſed in ſcđo ſignificato ſignificat apa calĩm exñs in
aliis locis.Tunc ponit 3ᵐ ſignificatũ.⁊ pꝫ.id etiã 3ᵐ ſigni
ficatũ ꝯtrahit ſcđm:quia ibi ſignificat apoſtema calidum
perdens.Tunc ſequitur illa pars:

**¶Deinde dictũ eſt apatio ꝑnitioſa pro-
pter ꝯuerſionẽ materiei eiᵒ ad ſubſtãtiaꝫ
venenoſam qđ corrumpit mẽbrũ ⁊ alte-
rat colorẽ eiᵒ qđ ſeqtur ipam.⁊ qñqꝫ reſu
dat ſanguinẽ ⁊ virtᵒ ⁊ ſilia illis et addu-
cit qualitatẽ malã ad cor ex via arteriarũ
quare accidũt vomitus ⁊ pulſus cordis
⁊ ſincopis:⁊ quãdo eius accidentia fiunt
vehementia interficit.**

¶In qua ꝑte ponit 4ᵐ ſignificatũ huiᵒ nois altoym de q̃
intẽdit hic Auic.⁊ diuidiť ꝑs hec in quinqꝫ.ꝑmo ponit
ſignificatũ illud de quo itendit:⁊ cuꝫ hoc ponit ſigna al-
toym in 4ᵒ ſignificato.2ᵒ oñdit quõ noiabant ꝑdicti an
tiqui altoym.3ᵒ cõpat vnũ altoym ad aliud in iſto ſignifi-
cato.4ᵒ oñdit qñ maxime multiplicať.5ᵒ oñdit quõ ap-
pellať noibus grecis.2ª ibi(Et videť ꝙ ꝑmi)3ª ibi(Et ẽ
neceſſariũ vt ſit deterius)4ª ibi:Et altoym qdem multi
plicať)5ª ibi(Et inueniunť noia greca)Dicit ꝑmo.Dein
de dictũ eſt de omni apte ꝑnicioſo ⁊c̃. Sꝫ tu dices:i quo
differt id 4ᵐ ſignificatũ a tertio?dico ꝙ differt id 4ᵐ a 3ᵒ
qꝛ in tertio ſignificato ſignificat apoſtema calidum per-
nitioſum perdens abſolute.modo apoſtema calidum ꝑt
eſſe pernitioſum rõne plurũ:qꝛ rõne multitudinis ma-
terie putrefacte vt in hoſtiomeno.⁊ põt eſſe perdens:qꝛ
materia eſt venenoſa.vnde ita interficit ſicut venenũ ex
hibitũ ab extra.et ita eſt in iſto 4ᵒ ſignificato.ſicut ergo
quartũ ſignificatũ ꝯtrahit etiaꝫ tertiũ.⁊ iõ addidit etiam
Auic.ꝑpter cõuerſionẽ materie eius ad ſubſtantiam ve-
nenoſam.¶Et qñqꝫ reſudat. Hic ponit ſigna altoym in
iſto ſignificato.ſigna ſunt iſta que ponit hic Auicẽ.Et rõ
quare accidit ſincopis ⁊ pulſis cordis in hoc apoſtema-
te plana eſt:qꝛ hoc eſt ꝑpter qualitatem venenoſam que
venit ad cor ab iſto apoſtemate ex via artariaruꝫ.accidit
etiam vomitus ex compaſſione quã hꝫ ſtomachᵒ ad cor.
vnde qꝛ ſtomachᵒ habet cõitatem cum corde reſpirat ille
fumus malus ad ſtõm.quare accidit vomitᵒ:⁊ ſigna eius
ſicut ponit Raſis ſunt botor ⁊ apoſtema cum quibᵒ egre
ditur inflatio ⁊ inflãmatio vehemens ledens valde per
tranſiens mẽſurã in hoc.ſ.in inflatione:qꝛ in circuitu ipiᵒ
ſit maximus tumor ⁊ puſtula in ſe parua eſt:⁊ ſit qđ eſt in
circuitu nigrũ vel viride veſicans.Et quando eius acci-
dentia.i.vomitus ⁊ pulſus cordis ⁊ ſincopis fiunt vehe
mentia iterficiunt.⁊ hoc eſt qđ dicit Raſ.Et cum ſuper-
fluunt iſte intentiones eſt mortiferꝫ vtplurimũ cito.

**¶Et videtur ꝙ primi nominabant hoc
poſtremum carmata.**

¶In ꝑte iſta Auic.oñdit quõ ꝑmi antiq noiabãt id altoꝝ
in quarto ſignificato carmata iterpretatur carmiatio:qꝛ
carminat totum corpus cum ſit id mortale.

**¶Et eſt neceſſariũ vt ſit deteriᵒ eoꝝ illõ
qđ accidit ſm plĩm in abacellis ⁊ ingui-
bus ⁊ poſt aurem ꝑpter vicinitatẽ eiᵒ ad
mẽbra q̃ ſunt vehementiᵒ ꝑncipalia.⁊ ſal
uius altboboin mortaliũ ẽ illõ qđ eſt ru
beũ:deinde citrinum. Et ex eo qđ ad ni
gredinem eſt decliue nõ euadit aliquis.**

¶In iſta parte Auic.comparat vnũ altoym ad aliud.Et
ꝑmo comparat vnũ altoym ad aliud rõne loci vbi ſit:oñ
dendo qđ eſt peius:qꝛ illud eſt peiᵒ qđ ſit in locis emũcto
riis ꝑpter ꝑpinqtatẽ quã habet ad mẽbra ꝑncipalia:imo
ex talibᵒ nullus euadit vel rariſſime(Et ſaluius altoym)
Hic cõpat vnũ altoym ad aliud rõne materie:qꝛ altoym
poteſt eſſe triplex.qđdã eſt rubeũ ⁊ hoc eſt id qđ ſit a mã
ſanguinea aduſta venenoſa.aliud eſt citrinum vł viride
ſm ꝙ appellat ipſum Raſis.⁊ illud ſit magis ex colera
aduſta venenoſa.Aliud eſt nigrũ:⁊ illud ſit magis ex me
lãcolia aduſta venenoſa.et vnuſqſqꝫ eſt malᵒ ſm ꝙ dicit
Raſ.ſed tamẽ vt dicit Auic.minus eſt mortale rubeum:
quia eſt ex humore minus malo:deinde citrinum vel vi
ride:quia eſt ex humore peiori:ſed peius iter omnia eſt
nigrum:quia eſt ex humore peiori ⁊ magis aduſto vene
noſo.Sed ex hoc ꝙ dicit hic Auic.appet ꝙ dictuꝫ eſt di-
centiũ ꝙ aliđ eſt albũ nõ eſt niſi dictũ ydeotaꝝ:qꝛ faciũt
credere vulgis ꝙ omnis puſtula ſit antrax vel altoym.

Sed hic eſt dubitatio de h ꝙ dicit Auic.ex eo ꝙ
ad nigredineꝫ eſt decliue nõ euadit
aliquis:quia iſtud videtur falſuꝫ:quia ego iam vidi mul
tos de hoc euadere.¶Dico ꝙ ſine dubitatione nõ poſſu
mus hoc negare quin ex iſto aliqs euadat:quia ego iam
vidi ex iſto multos euadere. Sed Auic.forſan dixit pro
tanto ꝙ nõ euadit aliqs:quia forte illa regio in qua erat
Auic.eſt calidiſſima.⁊ iõ qꝛ iſte morbus eſt de materia ca
lida aduſta ⁊ ille q eſt niger ẽ de materia magis aduſta
iõ qñ ſit in regione calida augeť eius malitia ⁊ aduſtio:⁊
qꝛ regio in qua erat Auic.forte erat calida multuꝫ:iõ ex-
augetur eius malitia ⁊ aduſtio:⁊ eſt ille qui eſt niger de
materia venenoſa ⁊ multum aduſta forte in ſua regione

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nullus euadebat de illo q erat niger: ió dixit forte. Et ex eo qḋ ad nigrediné eſt decliue ñ euadit aliquis: qꝛ videbat oés mori in regióe ſua: ſed in regióe noſtra nó eſt tátus calor: ió non addiť eius malicia ex aere: ⁊ ió pót aliquis inde euadere: imo multi in iſta regione ⁊ ſpecialiť quando apa nó eſt multe materie: ſꝫ pauce licet venenoſe. ℂUel pót aliter rñderi ⁊ melius ꝙ Aui. qñ dicit ex eo ꝙ ad nigredinem eſt decliue nó euadit aliqs: intellexit qñ altoym eſt in locis emúctorijs: tunc eſt mortale: ⁊ de iſtis mótalibus ſaluius eſt rubeū: deinde citrinum: ex nigro auté nullus euadit pp maliciá materie: ⁊ vt ſic intelligat opꝫ qꝛ prius ipſe dixit: ⁊ eſt neceſſariū vt ſit deteriꝰ eoꝝ illud qḋ accidit ⁊c̄. ibi. n. itellexit ꝙ altoym qḋ ſit i locis emúctorijs eſt mortale: poſtea ſtatim poſt illuꝫ textū dicit. Et ſaluius altoym mortaliū. i. illoꝝ altoym qui ſiūt in predictis locis qꝛ illi ſunt mortales: ſaluius eſt: hoc é minus malum qḋ eſt rubeū: deinde citrinū ⁊c̄. qꝛ ex citrino ⁊ rubeo pót aliqs euadere dato ꝙ ſint in locis emunctorijs: ſed ex illo qḋ eſt nigrum in locis emúctorijs non euadit aliquis: ⁊ hoc ꝓpter maliciá materie: vnde ꝓpter ꝓpinquitatem ad mébra principalia nullus euadit. Qḋ ergo tu dicis: qꝛ dicis ꝙ multi euadunt veꝝ eſt quando non naſcitur in locis emúctorijs: ſed certe qñ naſcitur in locis emúctorijs certe nunq̄ꝫ vidi aliqué euadere: ſꝫ qñ non eſt niger poſſibile eſt vt euadat: quia materia nó eſt ita mala vt dictum eſt prius.

ℂEt althohoin quidem multiplicantur in peſtilentijs ⁊ in regione peſtilentiali: ⁊ inueniuntur nomina greca reꝝ que aſſimilantur althohoin ſicut turſios ⁊ carmata ⁊ carmakile ⁊ furios. Uerum apḋ nos non eſt magna diſtinctio inter eoꝝ nominationem.

ℂHic oſtendit i quo tpe maxie multiplicať: ⁊ dicit ꝙ multiplicať maxime in peſtilētia ⁊ in regióe peſtilētiali: ⁊ nó eſt miꝝ de hoc: cū iſte morbus ſit peſtilētialis: eo ꝙ eſt ex materia putrida venenoſa q̄ ꝯtrariať cordi a tota ſubſtātia: vnūquodq̄ꝫ ſile generat ſibi ſuum ſile: ⁊ ideo dicit raſis ꝙ ſi in aere fuerit peſtilētia: tūc erit malū: imo eſt q̄ſi incurabile cū adiungať tūc malitia aeris cū malitia morbi. Iteꝝ etiaꝫ generať maxime vt dicit Raſis in ꝑncipio autūni ⁊ in fine eſtatis: ⁊ hoc eſt ꝓpter ſanguineꝫ aduſtū ⁊ melancolicū q generatur in iſtis tpibus róne caloris ⁊ ſiccitatis: ex tali auté humore ſit tale apa. (Et inuenitur.) Hic ponit plura noia greca que ſignificant quaſi idē cuꝫ althoym. vnde dicit Aui. ꝙ apud nos non eſt magna diſtinctio inter eorum nominationem: quia vt dicit Galie. in libro de ingenio ſani. De nominibus non eſt curādū dūmodo intentionem eorum habeamus.

Eſt auté vnū dubium circa totum caplm: dcm̄ eſt. n. ꝙ antras eſt apa qḋ interficit: eo ꝙ adducit malá qualitaté ad cor ex via arteriaruꝫ Illud nó vř: qꝛ iſta materia venenoſa antracis eſt expulſa a natura ab iterioꝛibꝰ mébris ad exterioꝛa ſicut ad cutem: ğ ſi tūc iſta materia exñs in interioꝛibꝰ corporis nó potuit naturá vincere: imo expulſa eſt ad exterioꝛa multo minus poterit naturá vincere exñs in exterioꝛibus ꝑ expirationé ad interioꝛa: qꝛ ſi exñs in iterioꝛibus nó potuit vincere imo fuit expulſa: ğ exñs in exterioꝛibꝰ nó potuit fumus eius reſpirare ad interioꝛa ⁊ naturá vincere: imo multo fortius poterit expelli a natura: quó ergo interficit: ℂDōm ē breuiter vt ſpectat ad ꝓpoſituꝫ ꝙ natura aliquando dñať materie morbi totaliter: aliqñ partiꝫ dominatur ei ⁊ nó totalř: aliqñ aūt nullo mó ei dominatur: mó tunc ad ꝓpoſitū qñ natura expellit iſtá materiaꝫ de iterioꝛibꝰ ad exterioꝛa: natura ꝑmo ꝯ dñať iſti materie non totaliter: qꝛ ſi dñaretur ei totaliter nó generareť idē apa: ſed reſolueret ipſam vel ſenſibiliter vel iſenſibiliter ꝑ poros: dñatur ğ ſibi aliquo mó in hoc ꝙ eſt potés ipſá expellere ad exterioꝛa: ⁊ qꝛ non dominať ei totaliter iſta materia retineť in cute ⁊ ſit inde apa: ⁊ qꝛ iſta materia eſt venenoſa: ⁊ de natura veneni eſt repere ad cor: ſicut videmus ſi aliqs mordereť a ſerpēte: tunc venenū niſi ſuccurratur ſtatim petit cor: ⁊ etiam interficit: ſic iſta materia: qꝛ venenoſa eſt retēta in cute ſtatim repit ad cor ꝑ viá arteriaꝝ: ⁊ niſi ſuccurrať ei iterficit: imo aliqñ cum omni ſuccurſu interficit ppᵉ multitudiné materie ⁊ eiꝰ malignitaté ℂEt tu dices: natura fuit potés expellere de interioꝛibꝰ ad exterioꝛa: ğ multo fortiꝰ erit potés reſiſtere ei exiſtenti exterius: iſtud nó valet: qꝛ licꝫ natura fuerit ꝑus potés in interioꝛibꝰ ſuꝑ ipſá mãꝫ quodāmó: qꝛ fuit potens i expellédo ad exterioꝛa: tñ qꝛ materia illa teneť in cute ⁊ facit apa ⁊ eſt venenoſa. ⁊ de natura veneni eſt petere cor. ió cum natura ſit debilitata ꝑmo ex illa expulſione non pót reſiſtere ei ſicut ꝑmo: ⁊ ꝑmo cū materia ē venenoſa: ⁊ multa: ⁊ ét niſi ei ſuccurať ſicut eſt de venenis appoſitis exteriꝰ: vt dcm̄ eſt de venenis ſerpētuꝫ. ℂUlterius intellige vnū notabile circa iſtū morbū ꝙ althoym ſi fiat in febre ita ꝙ ipſá ſequať vel ꝑcedat: tūc eſt ſignum mortis ꝓxime: eo ꝙ materiá ſignificat corruptá ⁊ venenoſá exiſtētem i venis q̄ facit febré: ⁊ hoc é qḋ dicit Hypo. in ꝓnoſticis. Si in egro corpore fuerit antras vel carbunculus vel vlcus malū ſiue ꝑceſſerit ſiue ſupuenerit opus é attēdere ꝙ ſi exiccatio fuerit ⁊ coloré viridé vel citrinū vł liuidū ꝑtulerit dicit morté ꝓximá. Qꝛ aūt Hyp. addidit ꝙ exiccatū fuerit: queras in cómēto Gal. ſufficienté expoſitioné. Et tu potes itelligere vno mó breuiter ꝙ antrax exiccať aut ꝙ nó emittit aliud q̄ꝫ virus: aut qꝛ nó tument partes circūſtātes ſicut cóſueuit eſſe i ipſo: qꝛ tūc ſignificat debilitaté ỽtutis nó potētis regere illas partes ꝓpter malitiá materie venenoſe ⁊ multitudineꝫ ipſius: ⁊ tunc eſt ꝑniciosuꝫ. Sꝫ ſi altoym nó fiat in febre acuta: ſed fiat febris in ipſo róne caliditatis ſicut vtplurimum apata calida multū róne caliditatis eoꝝ ſequunť febres nó ꝓpter hoc dicit morté ꝓximá: vnde Hypo. qñ dicit: ſi in egro corpore: intellexit in egro pp febrem acutam.

ℂCura althoyn. Cap. 18.

Euacuatio qdē cū flebothomia et cū eo qḋ tolerat hora aut ſit neceſſariū ex eis q̄ educūt humoré putrefactum eſt neceſſaria.

ℂIn iſto caplo Aui. determinat de cura althoym in q̄rto ſignificato de quo intēdit: ⁊ circa hoc duo facit. ꝑmo ponit curam vłem ipſius: q̄ attēdiť penes rectificationé totius corpis ⁊ cordis. 2º ponit curá localé. 2ª ibi. (Althoym vero ipſū.) Prima diuidiť in plures ꝑticulas: ſꝫ nó ē vis. ꝑmo. n. ponit curá vłem rectificāté totū corpꝰ: ⁊ hoc róne euōnis: ⁊ dicit ꝙ euacuatio quidé cū flebotomia ē. i. cóuenit cum eo ꝙ tolerat hora neceſſaria.

Sed ſtatim eſt hic dubitatio: qꝛ nó vř ꝙ cópetat flómia in iſta egritudie ꝑ textū Raſis dicētem ſic. Et non opꝫ vt fiat flómia cum hac egritudine: ſꝫ feſtinētur ⁊ dentur īfirmo oia q̄ cóforꝛtant cor. ⁊c̄. ℂDōm eſt ad hoc ꝙ flómia competit in hac egritudine: cópetit ſibi ꝑmo ſi corpꝰ eſt plectoricū totum eo ꝙ ꝑ flómiá minuiť plectoria corporis q̄ plectoria é cá maioris apatis. Iterum cópetit ét ſibi róne ſui: ⁊ hoc dupliciter. ꝑmo róne materie: eo ꝙ ſit ex ſanguine aduſto ꝑmixto cum colera vel melia aduſta: in tali aūt humore competit flómia ⁊ farmacia. Et hoc ē quod dicit Gal. liº. de inge. ſa. loquens de carbūculis ⁊ prunis ⁊ omnibus talibus que ſiunt ex ſanguine aduſto ⁊ malo. qbus omnibus nil eſt adeo iuuatiuū vt flómia ſi recordaris q̄ di-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

xi in flegmonib⁹: qm̃ ſi ſanguis vſq3 ad defectionẽ traha
tur vtiliſſimũ erit ſi p hoc nõ appareat cõtrariũ. Jtez eti
am cõpetit flõmia iſti egritudini rõne q̃ eſt acutiſſima et
maxima ⁊ nõ ſolũ cõpetit flõmia rõne huius: imo cõpe
tit ei vſq3 ad ſincopiʒ: ⁊ hoc eſt qđ dicit Gal'. in cõmẽto. il
lius affo. Que egerunt nõ multitudinẽ ⁊c. dicit eñi. Cuʒ
enim flõmam⁹ vſq3 ad defectionẽ in pacutis egritudini
bus ſicut i acutiſſimo apate refrigerat̃ ſtatim corp⁹ ⁊ fe
bris extinguit̃. Addit aũt Aui. Cũ eo ꝙ tolerat hora neceſ
ſaria vt oſtẽdat ꝙ flõmia dʒ fieri in pn⁰. Et qñ virtus eſt
fortis q2 nõ cõpetit qñ ſupuenit ei ſincopis ⁊ pulſus cor
dis: eo ꝙ tũc ẽ timor de caſu vtutis: ⁊ iõ bñ dixit in illo af
foriſmo: q̃ egerunt ⁊ hoc facere ſi ſufficiat egrotãs: ⁊ pp
hoc bñ addidit. Gal'. in textu pallegato ſi p h̄ nõ appare
at ꝯtrariũ: q2 ſi appareat ꝯtrariũ vtputa debilitas vtutis
non dʒ fieri pp timorẽ de cauſa vtutis. Tũc ergo ad iſtđ
qđ tu opponis p textũ Raſis dico ꝙ qñ Raſis dicit. Et ñ
fiat flõmia in hac egritudine nõ itelligit h̄ abſoluta hoc ẽ
nõ fiat flõmia cũ iſtis accñtib⁹. ſ. cũ ſincopi ⁊ vomitu ⁊c.
vt dcm̃ eſt: q2 cũ imediate fuerit locut⁹ de iſtis accñtib⁹.
Dixerat eñi. Et accidit qñq3 cũ eo vomit⁹ ⁊ pulſus cordis
⁊ ſincopis. Et cũ ſuperfluit i'e itẽtiões ⁊c. iõ dixit. Et nõ
fiat flõmia cũ hac egritudine. ſ. qñ ẽ cũ iſtis accñtib⁹: imo
dico vlteri⁹ ꝙ ex iſto dicto põt hñi ꝙ itentio ſua ſit ꝙ fiat
flõmia cũ hac egritudine: q2 ipſe i illo ca. nõ facit mentio
nem de ſolõne vẽtris nec de aliq̃ euõne corpis niſi de fle
botomia cũ g̃ in illa egritudine vt manifeſtũ ẽ competat
euõ: iõ q2 dixit: ⁊ nõ fiat flõmia ⁊c. itellexit ꝙ in iſta egri
tudine fiat flõmia: ſʒ nõ cũ illis accñtib⁹. Sic ergo dictuʒ
Aui. verũ ẽ qñ dicit. Euõ cũ flõmia ⁊c. aut. ſ. ꝙ ſit neceſſa
rium ꝙ fiat ſupple euõ ex eis q̃ educũt hũorẽ corruptuʒ.
ſicut ſũt tamarindi ⁊ caſſia fiſtula: q2 iſta mũdificant ſãgui
nem ⁊ educũt hũoreʒ corruptũ ſine ſupcalefactione: vn
de dʒ dari tale ſolutiuũ ꝙ nõ ſit ſupcalefaciẽs: imo habe
at ſecũ admixtũ ſiue admixtas res frigidas ⁊ acetoſas: q2
talia cõpetũt in iſta egritudine ſicut ẽ id ſolutiuũ. R. vio
larũ. ʒ. 5. prunoꝝ n⁰. x. tamaridi. ℥. 5. vel. ʒ. vi. fiat decoctio
in q̃ ponat̃ medulle caſſiefiſtule. ℥. i. id eñi eſt optimum
ſolutiuũ i tali morbo. Et nota ꝙ illud aut: põt teneri co
pulatiue ⁊ diſiũctiue. Copulatiue ponit̃: q2 qñ pmittit vir
tus etas ⁊ cõpl'o dʒ fieri vtrunq3. ſ. flõmia ⁊ farmacia: tene
tur diſiũctiue: q2 qñ nõ pmittit etas vel aliud dʒ fieri ſaltẽ
ſolo. ſ. vẽtris niſi ſit ibi caſus virtutis: q2 q̃ztum ad h̄ ideʒ
eſt iudiciũ de flõmia ⁊ farmacia.

Sed aliquis opponeret vr̃ ꝙ non cõpetat in
iſto morbo aliq̃ euõ in pn⁰: ſicut
ponit Aui. nec flõmia nec ſol'o vẽtris: q2 i illo morbo ma
teria eſt venenoſa vt poſitũ eſt in p⁰ ca. ⁊ ẽ iſta mã vene
noſa in exteriorib⁹ corpis. ſʒ qñ mã venenoſa ẽ in exteri
oribus corpis nõ dʒ facere ipſaʒ redire ad interiora: imo
debemus h̄ phibere: imo q2 cura tota antracis ẽ phibere
ne mã illa vadat ad cor. Sed euõ in pn⁰ iſti⁹ morbi faci
et redire mãm ad iteriora: g̃ nõ cõpetit euõ iſti⁹ morbi in
pn⁰. Qz aũt euõ faciat redire mãm ad iteriora pbat̃ hoc
p textũ Aui. ca. de curatione morſus canis rabidi. Dicit
eñi. Et nõ dʒ vt pperes in diebus pmis ad euacuãtia: ſʒ
occupa te i trahẽdo ad exteriora: nã euõ qñq3 adiuuat ad
hoc vt venenũ penetret ad pfundũ ⁊ phibet attractionẽ
eius ad exteriora: ⁊ qm̃ ipa trahit hũores ad iteriora tũc
trahit cũ eis venenũ: ſic g̃ vr̃ hic de itentione Aui. expreſ
ſe ꝙ euõ trahit venenũ ad iteriora. Cum g̃ venenũ ſit h̄
in pmis in exteriorib⁹ nõ dʒ g̃ fieri euõ in pmis in apate
iſto. ¶ Dđm eſt ad h̄ euõ dʒ fieri in pncipio in iſto apate
cum flõmia ⁊ cũ farmacia ſicut ponit Aui. iſra tunc ad id
qđ tu opponis tu dicis qñ mã venenoſa eſt in exteriorib⁹
corpis nõ debemus facere ipſam redire ad iteriora: cõce
do: ſʒ tu dicis euõ in pn⁰ iſtius morbi facit redire materi
am venenoſaʒ iſtius morbi ad iteriora iterimo: tñ pbas
p textũ Aui. in ca. de morſu canis rabidi: vbi ponit ꝙ euõ
qñq3 adiuuat vt venenum penetret ad pfundũ. Dico ꝙ
non eſt ſimile in morbo vbi ẽ mã venenoſa expulſa ab i
teriorib⁹ ad exteriora: ⁊ in veneno qđ eſt in exterioribus
corporis ex morſu canis rabioſi: nã qñ aliquẽ mordet ca
nis rabioſus nõ debemus ſtati euãre: q2 cũ de rõne vene
ni ſit ire ad iteriora ⁊ maxime ad cor ſi ſtatiʒ fiat euõ cum
euõ trahat hũores ad iteriora: iõ erit cã penetratiõis ve
neni: hoc aũt eſt malũ: ⁊ ideo in tali caſu nõ dʒ ſtatiʒ eua
cuari corpus ſʒ pus dʒ attrahi ex loco cũ fortiter attrahẽ
tibus per duos dies vel p tres poſtea euacuare: q2 nõ tra
hit venenũ tũc ad iteriora: imo potius euacuat qđ pene
tratũ eſt: ſed qñ venenũ vel mã venenoſa expellitur ab i
terioribus ad exteriora tunc debem⁹ ſtatiʒ euacuare: q2 il
la mã fuit pus in iteriorib⁹: ⁊ ideo hoc eſt ſignũ humorũ
corruptionis in iteriorib⁹ mẽbris: ⁊ iõ ſtatiʒ debem⁹ eua
cuare timẽdo ne remaneat ibi mã corrupta in iteriorib⁹
mẽbris cũ illa expulſio nõ pcedat niſi ex corruptiõe hu
morũ in mẽbris iteriorib⁹. Uñ maius eſt iuuamentũ qđ
habetur ex euõne humoꝝ corruptoꝝ exñtium in mẽbris
iteriorib⁹ q̃3 ſit nocumẽtũ ex attractione mãe exterioris
ad interiora: ⁊ iõ nõ eſt ſimile de venenis quod accidit ex
morſu canis rabioſi ⁊ de veneno expulſo ab interiorib⁹
ad exteriora in pncipio. Sed ẽ ſimile q2 ſicut nos ibi po
ſtea poſt tres dies euacuamus pp illud qđ penetratũ ẽ ſi
cut ibi dicit Aui. poſt illũ textũ allegatum: ſic hic euacua
mus ſtatim in pn⁰: timẽdo de remanſione humoꝝ corru
ptoꝝ in mẽbris iteriorib⁹: imo dicit ibi Auic. ꝙ ſi accidit
ibi negligẽtia in euõne tunc euõ in ea hora eſt magis ne
ceſſaria. Et iſte eſt textus ſuus. Cuʒ g̃ trahis qđ tibi poſ'e
eſt poſt duos dies aut tres: tũc occupa te in euacuãdo: ꝙ
ſi forſan iam penetratũ ẽ: ⁊ ſi nõ fuerit facta attractio ⁊ ac
cidit negligẽtia tũc euõ in ea hora eſt magis neceſſaria.
¶ Sic ergo videtis ꝙ tũc poſt euõnẽ qñ penetrat ad ite
riora venenum: ⁊ ita etiam hic: q2 eſt corruptio in mem
bris interioribus quod ſignificat nobis materiam corru
ptam expulſam ſtatiʒ in pncipio euacuam⁹ vt nõ ſtet illa
materia corrupta in interioribus: vel dato etiã ꝙ expel
leretur a natura ad exteriora fieret id malum ſi non euẽ
mus quia augeretur apa primum.

¶ Deinde opʒ vt reuertaris ad cor cum defenſione eius ⁊ confortatione ipſi⁹ cũ eis in quibus ſint infrigidatio ⁊ odoramẽtum ſicut acetoſitas citri ⁊ niuе ⁊ rob pomorum ⁊ cydoniorum ⁊ ſicut granata acetoſa valde ⁊ olfatus ſicut roſatum ⁊ camphore ⁊ ſandali. Et cibus ſit ſicut lentes cum aceto ⁊ ſicut cibus cum aceto valde acetoſus factus ex carnibus arabẽgi ⁊ hedorum.

¶ Hic Aui. poſtq̃3 poſuit curã vl'em q̃ attenditur penes re
ctificatione totius corporis rõne euõnis: ponit hic curaʒ
vl'em que attẽdit̃ penes rectificationẽ cordis: ⁊ hoc facit
cũ cibo ⁊ potu ⁊ medicinis ⁊ cũ odoribus frigidis ⁊ ace
toſis: ⁊ hoc eſt quod dicit Raſis in ca. pallegato. Et den
tur infirmo oĩa que cõfortant cor cum infrigidatõe ex eis
q̃ diximus in capl'o calefactiõis cordis: ⁊ cõferũt ad illđ
granata acetoſa ⁊ acetoſitas citri ⁊ odoramẽtũ redolẽtiũ
frigidoꝝ. Rõ aũt quare in iſta egritudine maxime dʒ cõ
fortari cor cũ frigidis ⁊ acetoſis eſt vt q2 dcm̃ ẽ mã iſtius
mẽbri eſt venenoſa calida ⁊ aduſta: de nã autẽ veneni vt
dictum eſt ſuperius eſt petere ⁊ reſpirare ad cor eo ꝙ cõ
trariatur ei a forma ſpecifica: ⁊ ideo maxime debʒ reſpici
cor in iſta egritudine: ⁊ dʒ cõfortari cũ cibis ⁊ potibus fri
gidis. q2 illa mã eſt cal'a venenoſa ⁊ aduſta: ⁊ ideo dʒ con

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

foꝛtari cũ frigidis: debet etiam confoꝛtari cũ acetoſis: q̄a acetoſa reſiſtunt coꝛruptiõi ⁊ putrefactioni: ⁊ iõ q̄ꝛ de nã iſtius moꝛbi eſt coꝛrũpere ſpũm ⁊ cõplexionẽ coꝛdis iõ debent eſſe cibi acetoſi ⁊ frigidi: ſicut ſunt cibi habentiũ febꝛem peſtilẽtialẽ: q̄ꝛ iſte moꝛbꝰ eſt peſtilẽtialis: vt dictũ eſt ſupꝛa: eo ꝙ ſicut in peſtilẽtia coꝛrũpit̃ cõplexio coꝛdis ⁊ ſpiritus: ita etiã in iſto moꝛbo ꝓpter reſpirationẽ fumi putridi ad coꝛ ꝑ vias arteriarũ: ⁊ iõ maxime generatur ĩ aere peſtilẽtiali: ⁊ ideo idẽ eſt regimẽ iſtiꝰ moꝛbi ⁊ habẽtium aerem peſtilẽtialẽ ſicut dicetur ĩfra. Sic ergo bene dicit Aui. poſt euõnem ⁊ flebotomiã oꝫ vt reuertaris ad coꝛ cũ defenſiõe ⁊ confoꝛtatiõe ipſius: ⁊ hoc eſt q̇d dicit Raſis. Et ſubleua plurimũ intẽtõis tũc ad cõfoꝛtãdũ virtutem ⁊ ĩfrigidandũ coꝛ. loci v̇o ipſius curatio non poſſibilis eſt niſi poſt id. Et ex hoc q̇d dicit hic Auic. ⁊ Raſis apparet ꝙ peſſime faciunt illi qui dant tyriacã ĩ iſta egritudine ⁊ huiuſmodi res calidas: iſta aũt faciũt humoꝛeꝫ plus furere ⁊ coꝛ ſupcalefieri ⁊ totũ coꝛpus: ⁊ ideo iſtis cibus inducũt moꝛtẽ in egritudine. ¶ His ergo p̄miſſis dicit ergo Aui. ⁊c. ⁊ inue. i. ſirupus de ſucco pomoꝝ acetoſoꝝ. Rob pomoꝝ eſt ſuccus pomoꝝ decoctꝰ vſq; ad ſpiſſitudinem. ¶ Et cibus ſit ſicut lentes in aceto: ⁊ fiat ita: excoꝛiantur lentes ⁊ frangantur ⁊ fiat inde ſicut faba cum aceto eiecta earum pꝛima lixatura vel coquantur cum aqua ⁊ pauco aceto: q̄ꝛ nõ poſſũt bene decoqui cũ aceto. Et ſit cibus cũ aceto valde acetoſus ſicut ſunt ſpinacia cũ aceto vel agreſta. ſ. lixata pꝛius in aqua: ⁊ ex carnibꝰ altahen. i. vituli lactẽtis. Et videte in iſto moꝛbo debẽt eẽ ea que infrigidant ſanguinẽ ⁊ igroſſant: vnde dicit Raſis: Et confert ei q̇d fuerit ex cibis cũ lẽtibꝰ excoꝛticatis ⁊ aceto ⁊ cibis cõgelatis ⁊ omne q̇d ingroſſat ſanguinẽ ⁊ confoꝛtat coꝛ ⁊ extinguit ſupfluitates coꝛpoꝛis. ¶ Sed aliq̇s diceret: nõ videt̃ ꝙ cibus iſtius moꝛbi debet eſſe infrigidans ⁊ ingroſſans ſanguinẽ q̄ꝛ in iſto moꝛbo eſt ſanguis groſſus eo ꝙ ſanguis aduſtus tendit in nãm melie aduſte. Unde Raſis in ca. de pꝛuna ⁊ igne pꝛ̇ſico precipit dari ſubtiliãtia ſanguinẽ: q̄ꝛ in iſtis eſt ſanguis groſſus pꝛopter aduſtionẽ: ergo ſimili mõ debemus dare ſubtiliantia ſanguinẽ cũ hic ſit ſanguis aduſtus. ¶ Dico ꝙ ſine dubio ſanguis in iſto moꝛbo ⁊ in ſe ⁊ in ſui ſubſtãtia ẽ groſſus cũ ſanguis eſt aduſtus: ⁊ ideo q̄ñtũ ex parte huiꝰ competerẽt cibi ſubtiliantes ſanguinẽ ſicut cõpetit in pꝛuna ⁊ in igne pꝛ̇ſico: ſicut dicit Raſis: ſed tñ q̄ꝛ iſte ſanguis vltra hoc habet ꝙ ſit venenoſus: vt dcm̃ eſt: ⁊ de natura veneni eſt ſtatim petere ⁊ effumare coꝛ. ideo rõne huius dant̃ ibi ingroſſantes ſanguinẽ vbi non poſſit ita effumare et penetrare ad coꝛ. Et q̄ꝛ multa caliditas eſt ĩ reliquo ſanguine pꝛopter quam in ipſo eſt ebulitio: vnde dantur cibi congelantes ⁊ ingroſſantes ipſum.

¶ Et opꝫ vt roꝛetur mãſio ĩfirmi cuꝫ aceto plurimo ⁊ folijs ſalicis ⁊ vio. ⁊ ro. ⁊ nenufare ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ ponant̃ ſuper coꝛ epithimata ĩfrigidantia confoꝛtantia ex eis que cognoſcunt̃ de medicis habẽtiũ pulſuꝫ coꝛdis calidũ ⁊ habẽtiũ peſtilẽtiam.

¶ In parte iſta Aui. docet rectificare aerẽ in quo dꝫ eſſe talis infirmus: q̄ꝛ opꝫ vt irroꝛet̃ ⁊ madidet̃ mãſio cuꝫ rebꝰ frigidis ⁊ acetoſis: ⁊ debẽt balneari linteamina cũ aceto ⁊ aqua roſa. ⁊ ponere ſup perticã circa lectũ: ⁊ ponantur ſuper coꝛ epithima. Hic reuertit̃ ad cõfoꝛtandũ coꝛ cum epithimatibꝰ. ⁊ põt poni tale epithima ſup coꝛ. ℞. ſandaloꝛuꝫ. ſ. rubeoꝝ ⁊ citrinoꝝ: ⁊ alboꝝ: boli armeni: roſarũ rubearuꝫ: ſeminis pſilij oĩum añ. ʒ. ij. ſeminis poꝛtulace lactuce añ. ʒ. i. camphoꝛe. a. ʒ. terant̃ omnia inſimul ⁊ cõficiantur in modũ vnguenti cum aqua roſa. ⁊ agreſta: et cum eis ponatur farina oꝛdei q̄ñtum ad omnia.

¶ Et ad vltimum regantur regimine habentium aerem peſtilentialem.

¶ Hic Aui. vlt̃at de regimine iſtoꝝ quo ad oĩa dicta ſcꝫ q̇ ad regimẽ cibi ⁊ potus ⁊ medicinaꝝ ⁊ ad rectificationeꝫ aeris: q̄ꝛ debet regi regimine habẽtiũ aerẽ peſtilentialẽ ⁊ ſupple etiã habẽtiũ moꝛbos peſtilẽtiales: q̄ꝛ ſicut in febꝛibus peſtilẽtialibꝰ opꝫ regere cuꝫ frigidis ⁊ acetoſis: et opꝫ etiã cõfoꝛtare virtutẽ eoꝝ cũ iſtis cibis: ⁊ paꝝ in vice imo ſi nõ appetũt debemus eos rogare ad comedẽdũ ſicut ponũt auctoꝛes. Unde nõ debemꝰ ita dietare in iſtis ſicut in alijs febꝛibus: q̄ꝛ cũ in iſtis febꝛibus ſpũs ſint coꝛrupti exiſtẽtes circa coꝛ ex aere peſtilẽtiali opꝫ ſepe cibare vt renouent̃ ſpiritꝰ iſti circa coꝛ. Et ſimiliter etiã ĩ iſto moꝛbo debemus regere eos cũ talibus cibis ⁊ virtutem eoꝝ cõfoꝛtare cuꝫ iſtis cibis dãdo eos ſepe vt renouent̃ ſpiritꝰ iſti infecti ⁊ coꝛrupti a fumo putrido veniente ab ipſo apoſtemate ad coꝛ ꝑ vias arteriaꝝ: vt p̄us dictum eſt ¶ Et ĩtelligẽdũ eſt ꝙ Aui. tetigit curã vniuerſalẽ iſtiꝰ moꝛbi q̄ñtum ad rectificationẽ coꝛpoꝛis ꝑ euõneꝫ ⁊ q̄ñtum ad rectificationẽ coꝛdis ꝑ cibos ⁊ potus ⁊ odoꝛes ⁊ epithimata: ⁊ tetigit etiã rectificationẽ aeris: ſed de ſomno ⁊ vigilia nihil tetigit nec aliq̇s auctoꝛ. Et õ hoc dico ꝙ q̄daꝫ dicũt ꝙ in tali moꝛbo nõ debet eger permitti doꝛmire: ⁊ mouent̃ foꝛte ex h̄: q̄ꝛ materia huiꝰ moꝛbi eſt venenoſa: ſed in veneno exhibito coꝛpoꝛi auctoꝛes ꝓhibẽt ſomnũ. Dicit eñi Aui. 4°. libꝛo cap. canõ curationis eius qui in potu ſumit venenũ. Et opoꝛtet vt nõ doꝛmiat oĩno ⁊ nõ dimittat ſeipſũ taliter vt doꝛmiat: imo opꝫ vt euigilare faciat ipſos ⁊ rideant ⁊ clament in circuitu eius: ergo ſimiliter in moꝛbo iſto debet ꝓhiberi ſomnus cũ ſit ex materia venenoſa. ¶ Nos vero dicimꝰ ꝙ nõ eſt totaliter ſimile de materia iſtius moꝛbi ⁊ de veneno dato in potu: q̄a quãdo venenũ datur ĩ potu per os: tunc ſtatim venenuꝫ petit coꝛ in interioꝛi: ⁊ interficit caloꝛẽ ⁊ ſpũm in interioꝛibus: ⁊ ideo ꝓhibetur ſomnus: q̄ꝛ ſomnus retrahit ⁊ reuocat humoꝛes ad interioꝛa ⁊ maxime ad coꝛ. vnde cum tunc venenũ petat ĩterioꝛa: tũc ſi fieret ſõnus poſſet eẽ cãſa citioꝛis penetratiõis veneni ad ĩterioꝛa: ſed in iſta egritudine eſt expulſa materia venenoſa ab ĩterioꝛibꝰ ad exterioꝛa coꝛpoꝛis: ⁊ ideo nõ eſt ita in ĩterioꝛibꝰ ſicut quãdo datur venenũ in potu: ⁊ etiã q̄ꝛ ſtatim poteſt ſuccurri ſcalpellando ⁊ extrahẽdo venenũ: ⁊ ideo non facit tale iuuamentũ hic vigilia ſicut ibi: ⁊ ideo cũ non faciat tale iuuamẽtum: ⁊ faciat alia nocumenta: q̄ꝛ diſſoluit virtuteꝫ ⁊ ſupercalefacit coꝛpꝰ: ⁊ adurunt̃ magis humoꝛes: ⁊ ideo nõ eſt oĩno ꝓhibendũ ſicut ibi: ſed eſt tenenda via media: q̄ꝛ nec eſt ei negandus ſomnus oĩno: nec oĩno eſt concedẽdus: opꝫ p̄mo multũ vigilare ⁊ poſtea doꝛmire. ¶ Nota tamẽ ꝙ ſi in iſto moꝛbo accidat ꝓfunditas ſomni ſicut iaꝫ vidi ꝙ accidit in q̄buſdã ⁊ ſit cũ debilitate pulſus tunc ẽ ſignũ malũ: q̄ꝛ ſignificat debilitatem virtutis non potentis incitare ſenſus exterioꝛes: ⁊ hoc eſt quod Auicen. dicit in. 4°. Et pꝛofunditas ſomni cum debilitate pulſus ẽ mala ⁊ eſt pꝛopter debilitatem virtutis ⁊ non pꝛopter debilitatem cerebꝛi. Et quando ſic eſt pꝛofunditas ſomni ĩ hoc moꝛbo tunc debet excitari ⁊ non permitti doꝛmire ⁊ vigilare ipſum. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Althohoin vero ipſuꝫ ⁊ q̇d currit curſu eius de eis q̄ nominata ſũt curet̃ in pꝛincipio cũ eis q̄ conſtringũt ⁊ ĩfrigidãt cũ ſpõgia ĩfuſa in aqua ⁊ aceto aut ĩ oleo ro. aut oleo de pomis ⁊ arboꝛe maſticis: aut oleo de myrto: iſta fiũt in pꝛincipio.

¶ In qua parte ponit curam localem althoym: ⁊ duo facit. p̄mo ponit curam localẽ althoym. ſc̄do ponit curã lo-

calem ſm quoſdam illoꝝ apoſtematū que althoym ſimi lantur ſicut carmata ⁊ ſephyros. 2ª ibi(Dixerunt carmata.)Prima in duas.pmo ponit curā althoym in pncipio quādo nō tendit in viā maturatiōis ⁊ exiture. 2° ponit curam ipſius quādo tēdit in viā exiture ⁊ maturationis. 2ª ibi.(Et in illo qȯ habet ſubſtātiam exiture.)prima in duas.primo ponit curam althoym in pn°.2° in ſtatu. ſecunda ibi.(In ſtatu vero.)dicit:⁊ patet primo.

Sed eſt dubium ꝙ Auicen.ponit ꝙ i iſto morbo i pncipio dbem° curare cū eis que infrigidant ⁊ repercutiūt.Sed iſtud videtur falſum per textū Raſis q dicit ſic.Et nō liniatur ex epithimatib° frigidis:imo cū videris ꝙ iā accidit ab epithimate:vt q: hoc ſit factū per errorē: vel dato ꝙ ſolum ſunt poſita in circuitu ⁊ accidat ſcʒ pulſus cordis ita itelligit Raſis. Et aqua frigida pulſus cordis additus:tunc incipe ⁊ embroca ipſuʒ cū aqua calida ⁊ calefac ipſum et pone ſup locū cum ifirmus eſt ſedēs in domo ⁊ in circuitu eius ē nix qȯ ꝓhibeat frigus puenire ad locū. ¶ Reſpondeo ꝙ ſine dubio nō debēt poni repercuſſiua ſuper locū vbi ē althoym:q: cū materia eſt venenoſa nō oportet repcuti ꝓpter timorē reuerſionis ad iteriora:⁊ ſpecialiter etiā quādo materia de ſe reſpirat ⁊ penetrat ad cor: ⁊ ideo nō debēt poni illa ſup locū que ꝓhibeāt eam venire ad exteriora ⁊ cōſtringant eā interioribus ſicut ſunt frigida repercuſſiua:⁊ in iſto morbo intelligit Raſis ꝙ non liniatꝛ epithimate frigido.Auicē.vero itelligit ꝙ althoym curetur in pncipio cū eis q̄ infrigidant ⁊ repercutiunt ſcʒ non ponendo ſuper locum talia:ſed debent poni in circuitu:vt dictum eſt:⁊ hoc ne illa materia perambulet ⁊ occupet loca ſana ⁊ corrumpat partes circunſtātes:ſuper locum vero debet poni maturatiuum ⁊ aperitiuum vt dicetur.Tunc ſequitur illa pars.

¶In ſtatu vero curetur cū ſcalpellatiōe ſi poſſibile eſt:⁊ fiat vt currat qȯ eſt i ipo ⁊ nō dimittatur vt brunum fiat:qm̄ additur venenoſitas eius ⁊ ſi indiget vētoſis ſugentibus cum ſubtilitate fiat.

¶In qua parte ponit curā althoym quādo eſt in ſtatu: et hoc intelligēdum eſt ꝙ nō ſolū debemus facere in ſtatu ſcalpellationē:ſed etiā quādo eſt in augmento vel circa principiū:⁊ hoc dico factis vniuerſalib°:q: quāto citius trahiꝛ ſanguis venenoſus tāto ē melius:⁊ tāto plus ſecuratur eger a morte ⁊ a malis accidētib°: ⁊ quādo facim° ſcarificationē debem° abluere ſanguinē cū aqua calida qui egrediꝛ.Et ſi poſt ſcarificationē indiget ventoſis fiāt cum lenitate vt ſugant ſanguinē qui egreditur malus ꝑ ſcarificationem:⁊ hoc eſt qȯ dicit Raſis.Locum aūt ſcalpella ⁊ ablue ſanguinē cū aqua calida neccōgeletur ⁊ ne ſcʒ currat ad cor per vias arteriarū ⁊ ſugat ſuctione leui vt egrediaꝛ paulatim. Poſtea quādo locus eſt ſcarificatus debemus ponere emplaſtrū qȯ maturet ⁊ attrahat ⁊ faciat cadere eſcaraʒ ſicut ē emplaſtrū de fermēto ⁊ butyro ⁊ ſale vel de farina frumēti cū aqua ⁊ oleo ⁊ parū croci:vel emplaſtrū de radice euiſci cū fermēto ⁊ butyro:et farina fenugreci ⁊ ſeminis lini.¶Et itellige ꝙ tantū debeat ſcarificari plurib° vicibus ꝙ recedat tota nigredo ⁊ totus ſanguis malus venenoſus.Et ideo dicit Auicen.⁊ non dimittatur vt brunū fiat qm̄ addiꝛ venenoſitas:hoc eſt itantū ſcarificare ꝙ tota nigredo recedat:q: q̄ʒdiu ibi eſt nigredo tādiu eſt ibi venenoſitas.Et tu ſupple vltra illud qȯ dicit Aui.ſm ꝙ ſpecificat Raſis ꝙ ſi cū ſcapellatiōe nō curetur:imo cū hoc etiam ſemper ambulat ⁊ additur nigredo eius tunc cauterizetur vel cum medicina cauſtica vel cuʒ ferro ignito:⁊ poſt cauſticationeʒ apponatur emplaſtrū mollitiuū vel maturatiuū vel mitigatiuum doloris ⁊ faciat cadere eſcharā:⁊ detumeſcere faciat locum:ſicut eſt emplaſtrum de farina ordei maluauiſco maluis ⁊ ſeminis lini ⁊ fenugreci decocti vſq; ad ſpiſſitudinē ⁊ impinguatis cuʒ butyro:poſtea quādo cecidit eſcara curetur cū vnguentis vlcerum donec ſaneꝛ.¶Ulterius intellige ꝙ ſemp ad euitandū infamiā vulgi in tali morbo ponere cauſticum bonū eſt lʒ auctores vadant tantū cū ſcarificatione:q: dicunt vulgares ipſe interficit morbū:ſed ſi nō poneret ⁊ accideret mors ex illo morbo ꝓpter malitiā ipſius dicerēt vulgares male curauit medicus q: non interficit morbum.Et ideo ad euitandum infamiā vulgi debemus ponere cauſticū ſup locum:⁊ h̄ dico ſi morbus ſit in loco vbi cauſticū nō poſſit ledere illud membrū:q: ſi ille morbus eſſet in palpebra vel ꝓpe angulū oculi non oportet poni cauſticū:q: tunc poſſet dſtrui ex hoc oculus ⁊ deturpari:⁊ ideo ibi debem° ſemp ad ſcarificationem ꝓcedere ſi poſſumus:tamē ſi nō poſſumus aliud ꝓpter malitiā morbi:vt q: nō ceſſaret ambulare debem° ponere cauſticū:q: melius eſt vt deſtruatur illud membrum q̄ʒ totum corpus.

¶Et in illo qȯ hʒ ſubſtātiā exiture oʒ vt adminiſtreꝛ apud ſtatū ei°:aut circa ſtatum ei° cū apertōe.Et qn̄ ē illic fe. tardabis cū infrigidatiōe ne reducas cum camām retro.Et apertio qdem fit cū eis q̄ ſunt ſicut embroca cum aqua camomille ⁊ aneti ⁊ reliquorum aperientiū ſubtiliū que dicemus in capitulo vulnerum.

¶Hic Aui.docet curam althoym quādo tēdit in viaʒ exiture ⁊ maturationis ꝓpter malignitateʒ materie:ſed aliquādo poteſt tendere in viam maturationis exiture: vt quando materia non eſſet ita maligna ⁊ natura eſſet fortis.Dicit ergo ⁊c̄.cum apertione.i.cum medicinis maturantibus ⁊ aperientibus ipſuʒ.Et quando illic eſt febris tardabis cum ifrigidatione:intellige nō q: velit ꝙ apponantur ibi infrigidantia ſup locuʒ aliquo tempore: vt dictum eſt prius.Sed quando eſt febris tardabis cum ifrigidatione:q: non pones nec etiā in circuitu nec ſuper locum ꝓpter reuerſionis timorem ad interiora:q: augeretur feb.ſi reuerteretur ad interiora ⁊ alia accidētia mala. Et apertio iſtius.ſcʒ apoſtematis:quia ſubſtātia exiture fit ⁊c̄.que dicemus in cap.vulnerū:expone.i.in cap.apoſtematū:q: ipſe facit vnū caplm̄ de exituris erumpētibus exteriores exituras:dixit autē vulnerū vel vlcerū:q: qn̄ apata fiunt exiture ſunt quaſi vlcera cum interius ſint rupta vel vlcerata.¶Deinde ſeqtur illa pars.

¶Dixerūt Carmana āt ⁊ Sephiros.Cōfert emplm̄ de capillo veneris ⁊ atriplice ⁊ volubili ⁊ radice euiſci cū pauca gūma pini ⁊ melle cum vino aut glutē cum gūma pini ⁊ ceratum aut ſordes alueariorum apum ⁊ lupini infuſi in aceto aut radix cucumeris aſinini cū glutino alboti aut nitrū cum ficubus aut cū fermēto.

¶In qua parte ponit curam ſm quoſdam q̄ʒtum ad localia quorundā apoſtematū que ſimilantur althoym ⁊ nō habet magnam diſtinctionē ab ipſo ſicut prius dixit Auicen.vt ſunt carmata ⁊ ſephyros:⁊ patet quod dicit.¶Et intellige ꝙ iſta emplaſtra que ponit hic quedam ſūt maturatiua ⁊ quedam attractiua ⁊ maturatiua ⁊ quedaʒ ſūt erumpentia: ⁊ omnia iſta competunt maxime quando

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

apoſtema aliquod tendit in viam exiture: qꝛ ſimilatur q̄ ſi tunc carbunculo. Uel ſi apoſtema ſit malignum: nō debent poni niſi poſt curam predictam ſcꝫ poſt ſcarificationem ⁊ cauſticationē: qꝛ aliter non ſufficerent.

De apātib⁹ exn̄tib⁹ in glādulis. Cap. xix.

Poſtemata glādoſa que nō in
a cedunt via atangarij qn̄qꝫ acci
dunt in loco aliquo caſu in criſi
b⁹. ⁊ qn̄qꝫ cadūt caſu expulſiōis
a mēbris radicalib⁹: ⁊ fortaſſe attrahunt ea vlcera ⁊ apāta alia ſuper extrema ad q̄ currūt materie in vijs quarū incedūt carnes ille: quare īuoluunt̄ cū eis ſicut accidit iguini ⁊ ſubaſcelle ex apātione amborū ieo q hꝫ ſcabieꝫ aut vlcera ſup pedes ⁊ manus ⁊ qn̄qꝫ ſunt cū repletiōe corpis ⁊ qn̄qꝫ nō ē i corpe pluria repletio.

In iſto cap. Auicē. determinat de apoſtematibus ſꝫ q̄ accidūt in locis emūctorijs: eo q̄ cura apoſtematū diuerſificatur ꝑut accidūt in locis iſtis a cura ipoꝝ ꝑut accidūt in alijs locis corporis: ⁊ quia apoſtemata que fiunt i iſtis locis vtplurimū fiunt ex materia calida ſaltē illa que accidunt in ſubaſſellis ⁊ inguinib⁹ ſm q̄ apparet per Raſim capitu. de exituris: iō determinauit de apoſtematib⁹ illoꝝ locoꝝ in tractatu apoſtematū calidoruꝫ: nihilominus tamē bene poſſūt fieri apoſtemata frigida aliqñ: ſꝫ ñ ꝑpter hoc fuit neceſſe determinare de eis i tractatu apoſtematū frigidoꝝ: quare eadē eſt quaſi cura ipſoꝝ prout fiunt in iſtis locis: vtrobiqꝫ enim poſt euonem corporis opꝫ apponere reſolutiua ⁊ attractiua ⁊ nō repercuſſiua: lꝫ magis ſuſtineāt reſolutiua apoſtemata frigida q̄ꝫ calida: vnde nō fuit neceſſe repetere de eis iterū apoſtemata frigida q̄ꝫ illud qđ hic ſit dictuꝫ: vnde quāq̄ꝫ de iſtis determinet̄ in tractatu apoſtematū calidorū: tamē illud cōmune capl'm eſt de qbuſcūqꝫ apoſtematibus que accidūt in his locis ſiue ſint calida ſiue frigida: ⁊ poterit etiā eſſe alia cauſa quare de ipſis determinauit potius inter apoſtemata calida q̄ꝫ inter apoſtemata frigida: qꝛ apoſtemata calida ſm ſe idigent pura repcuſſiua in ꝓn⁹. apoſtemata aūt frigida nō. Jmmo opꝫ q̄ etiā in ꝓncipio ſint adminiſtrata cū reſolutiuis ⁊ calidis vt poſtea dicet̄ ⁊ dictū fuit: ⁊ ideo cura apoſtematū calidoꝝ in iſtis locis plus diuerſificat̄ a cura apoſtematū calidoꝝ in locis alijs q̄ꝫ diuerſificet̄ a cura apoſtematū frigidoꝝ: qꝛ quaſi eadē ē cura frigidorū in iſtis locis ⁊ calidoꝝ: qꝛ vbicunqꝫ ſint apoſtemata frigida nō opꝫ ea pure repcutere. Et iō dicit Auicen. de apoſtematib⁹ iſtoꝝ locoꝝ poti⁹ inter apoſtemata calida cū plus diuerſificet̄ cura apoſtematū calidoruꝫ in iſtis locis q̄ꝫ in cura apoſtematū frigidoꝝ: vt oſtēderet q̄ diuerſa eſt cura apoſtematū in iſtis locis ⁊ apoſtematuꝫ ſm ſe. Diuidit̄ aūt pars iſta i partes duas: qꝛ ꝓmo determinat de apoſtematib⁹ q̄ꝫtum ad cauſas eoꝝ: ⁊ q̄ꝫtuꝫ ad curaꝫ. ſcđo ponit curā apoſtematū que fiunt in carnibus glandoſis emūctorijs. ſcđa ibi. (Cura eoruꝫ eſt diuerſa.) Dicit ꝓmo: apoſtemata glandoſa. i. que fiūt in glandoſis carnibus ſu. emūctorijs: qꝛ de talib⁹ carnibus glandoſis itelligit hic eo q̄ bene ſūt alie carnes glandoſe ꝑter iſtas ſm q̄ apparuit cap. de althoym: ⁊ apparebit i iſto. Que nō icedūt via althoym. i. apoſtematū venenoſoꝝ: de quibus dictū eſt in ꝑdicto cap. Quādoqꝫ āt ⁊c̄. planū eſt. Et quādoqꝫ ſūt cū repletione corporis ſcꝫ iſta apoſtemata in illis locis. Et quādoqꝫ nō eſt in corpore plurima repletio. Poteſt eni eſſe q̄ in corpore nō ſit plurima repletio ⁊ tamē erūt ſuperfluitates alique in mēbris ꝓncipalibus que expellēt ad illa loca ⁊ faciunt apoſtema: ⁊ dato q̄ in corpore nō ſit multa repletio: pōt etiā eſſe q̄ apoſtemata ⁊ vlcera exiſtētia ſup extremitates poſſūt fieri apoſtemata in iſtis locis dato q̄ nō ſit plurima repletio i toto corpore. Dicit Aui. plurima repletio: vt oſtendat q̄ ſit aliq̄ repletio i corpe: lꝫ pauca: qꝛ ſi corp⁹ oīno eſſet mundum non expellerent̄ ſupfluitates a mēbris ꝓncipalib⁹ ad iſta loca cū i eis nō eſſent nec etiā ad ea traherent̄ māe: dato q̄ aliqua apāta vel vlcera eēnt ſup extremitates cū i corpore nō eſſent materie ſuperfluitatum.

Sed eſt vnū dubiuꝫ circa iſtud capl'm: qꝛ nō videtur q̄ ſpectet ad hunc librū: qa in iſto libro determinat de egritudinibus q̄ poſſunt accidere cuilꝫ corpori: vel ſūt cōmunes toti corpori ſicut apparuit ꝑ Auicē. in ꝓmo li. ⁊ iō nō ſpectat in iſto lib. determinare de egritudinib⁹ appropriatis alicui mēbro: ſed iſta apoſtemata ſūt appropriata aliqbus mēbris ſicut locis emūctorijs: ergo videt̄ q̄ nō ſpectet ad iſtū libruꝫ determinare de apoſtematib⁹ in locis iſtis. Reſpondeo q̄ ad iſtū librū ſpectat determinare de apoſtematib⁹ iſtorum locoꝝ: qꝛ carnes glandoſe emūctorie ſunt in pluribus locis corporis ⁊ non ſolū in vno: ⁊ iō Aui. nō determinauit de iſtis apoſtematib⁹ ꝑut determinate accidunt vni loco emūctorio: ſed iſto modo determinauit Auicē. in. 3° li. qꝛ Auicē. in 3° li. determinat de apoſtematib⁹ q̄ fiunt in loco emūctorio qui eſt in radice auris appropriatus: ſed determinauit de ipſis hic ꝑut ideterminate poſſunt accidere cuicūqꝫ loco emūctorio: eo q̄ iſto modo determinatio iſtoꝝ ſpectat ad q̄rtū librū: cū in iſto libro determinetur de egritudinib⁹: que nō accidunt vni mēbro appropriate: ſed poſſunt accidere toti corpori vel pluribus partib⁹ corporis ſicut ſūt iſta apoſtemata: qꝛ iſta apoſtemata poſſūt accidere plurib⁹ partib⁹ corporis cuꝫ plures ſint loci emūctorij. Jntellige tamē vlteri⁹ ſm q̄ dicit Raſis q̄ exitura vel apoſtema quod accidit in ſubaſcellis ē magis ſiccū ⁊ ledens: exitura aūt que accidit i inguinib⁹ eſt magis quieta parumper. ſ. reſpectu illi⁹ que fit in ſubaſcellis. Et rō huius eſt qꝛ exitura que fit i ſubaſcellis fit a materia magis ſicca ⁊ a materia magis calida: qꝛ illa materia eſt ſupfluitas cordis qđ eſt magis mēbrū calidū ⁊ ſiccū. Apoſtema autē qđ fit in inguine fit a materia magis quieta: quia fit a materia min⁹ calida ⁊ magi humida: eo q̄ fit ex materia que eſt ſupfluitas epatis qđ eſt membrū minus calidū corde ⁊ magis humidū ipſo. Et addit vlteri⁹ Raſis q̄ illa que eſt in inguine quādoqꝫ nō facit collectionē ſaniei: illa aūt que eſt in ſubaſcellis fortaſſe nō euacuat̄ a collectiōe ſaniei. Ratio autē huius eſt qꝛ materia exiture que eſt in iguinibus ꝑpe vias vrine ⁊ receſſus. vnde quādoqꝫ purgat̄ ⁊ deriuat̄ ad illa loca: ⁊ etiā qꝛ in locis ſubaſcellaꝝ ꝑpter caliditatē loci ⁊ ꝑpter etiā amplitudinē que ē in loco: eſt apta colligi materia groſſa que difficilis eſt ꝑpter pellis multitudinē ad reſolutionē: ſed ē apta ad hoc vt ex ea exitura contingat: talis autē vtplurimū ad ſaniē conuertit̄ vt apparebit infra in ſequenti capl'o de exituris. Et intellige vlterius q̄ Raſis nō fecit mentionē de apoſtemate qđ fit in carnibus glandoſis q̄ ſunt i collo poſt aures: qꝛ apoſtema qđ fit ibi eſt minus calidum ⁊ minus ledēs q̄ꝫ apoſtema qđ fit in ſubaſcellis ⁊ inguinib⁹: qꝛ fit ex materia que eſt ſupfluitas cerebri. Superfluitas aūt cerebri eſt magis frigida: eo q̄ cerebꝝ eſt membrum frigidum reſpectu cordis ⁊ epatis: ⁊ ideo exitura que fit ibi eſt minus calida ⁊ minus ledens: ſed eſt tardioris reſolutiōis ⁊ tardioris maturatiōis: eo q̄ mā eſt frigidior ⁊ groſſior: mā autē frigida tardi⁹ reſoluit̄ ⁊ tardius maturatur q̄ꝫ calida.

Et eorum cura eſt diuerſa a cura apātum aliorum in principio cū expulſiōe.

Et non adminiſtratur in eis illud immo euacuatio per flebotomiam ⁊ ſolutionē ventris eſt illud quod eſt neceſſariū.

¶ In iſto cap̄lo. Aui. ponit curā apoſtematū ꝑdictoꝝ. Et diuiditur pars iſta in partes duas. Primo ponit curam apoſtematū: que fiunt in glandoſis carnibus emūctorijs. ſcðo qꝛ carnes glandoſe ſunt duplices ſm ꝙ dictū fuit prius: qꝛ q̄dam ſunt ignobiliores ſicut ſunt emūctorie quedam autē ſunt magis nobiles: ponit conuenietē differentiā in curatiōe apoſtematū accidētiū in carnib⁹ glādoſis ignobilibus per reſpectū ad apoſtemata accidētia in carnibus glandoſis nobilibus. ſcða ibi. (Verū quando apoſtema eſt in q̄ɀtitate.) Prima pars diuidit̄ in partes duas. Primo ponit curā apoſtematū accidētiū in locis emūctorijs ꝑ viam criſis vel expulſionis ex principalibus membris. ſcðo ponit curā ipſoꝝ accidētium ꝓpter multitudinē repletionis in toto corpore: qꝛ curationes iſtorū amboꝝ quodāmō differūt vt poſtea videbitur. 2ª ibi. (Si autē affuerit.) Prima in duas. p̄mo ponit curaꝫ apoſtematū accidētiū in locis emūctorijs per viā expulſionis ex membris p̄ncipalib⁹ q̄ɀtum ad vniuerſalia. 2° quātū ad localia. ſcða ibi. (Curatio vero alia.) Dicit p̄mo curatio eoꝝ ⁊c. imo euō per flōmiā ⁊ ſolutionē vētris eſt illud qð eſt neceſſariū ſcꝫ in p̄n°. ſ. iſtoꝝ ante oēm curam localē: ⁊ in hoc nō differūt iſta apoſtemata ab alijs: qꝛ etiam in alijs opꝫ p̄mittere euōnem ſm ꝙ apparuit ſupra: ſed differt cura iſtoꝝ a ꝑdictis in localibus ſm ꝙ Auicē. ponet in parte ſequēti. Sed hic opꝫ itelligere de flōmia ex qua pte ⁊ quomō dꝫ fieri: qꝛ Aui. de hoc nihil dicit hic Et cā huius fuit qꝛ ſatis Auicē. tractauit de hoc in prima Fen quarti: oſtēdit enī ibi in generali quō dꝫ fieri flōmia ⁊ ex qua pte etiā: ⁊ qꝛ de hoc dixit i lib. vniuerſali: i libris particularib⁹ nō repetijt. Raſis tñ cap. de exituris que fiunt in iguine ⁊ ſubaſcellis ſpecificat: hoc ſolū aūt Raſis ſpecificat de exituris q̄ fiūt in ſubaſcellis ⁊ inguinib⁹: nō aūt de illis q̄ fiunt in radice auris. ¶ Nota ergo i vniuerſali ſm ꝙ poſſum extrahere ex dictis Aui. in p̄mo: ⁊ Raſis in dicto cap. ꝙ ſi apoſtema ſit in carnib⁹ glādoſis que ſunt in collo poſt aures: cōfert ei flōmia cephalice man⁹ alteri⁹: aut flōmia ſaphene pedis eiuſdē: verbi grā ſi apoſtema ſit in loco emunctorij colli: ex latere dextro dꝫ fieri flōmia cephalice ex māu ſiniſtra: ⁊ ſi volum⁹ facere de pede ⁊ nō de manu dꝫ fieri flōmia pedis dextri: ſi aūt apoſtema ſit in iguine tūc ſm ꝙ dicit Raſis cōfert ei flōmia baſilice ex manu oppoſita: ⁊ tu ſupple aut cōfert ei flebotomia ſaphene pedis oppoſiti aut baſilice man⁹ alterius aut ambaꝝ ſi fuerit res ſupflua: ⁊ hec ſunt verba Raſis. Ego autē ipſuꝫ itelligo ſic qñ dicit ꝙ exiture q̄ eſt i iguine cōfert flōmia baſilice ex manu oppoſita: itelligo hic illam manū eē oppoſitā q̄ eſt cōtrapoſita in recta linea vt ſi exitura ſit in iguie dextro ꝯfert ei flōmia baſilice ex manu dextra. ſimiliter quādo dicit ꝙ illi q̄ eſt in ſubaſcellis cōfert flōmia ſaphene pedis oppoſiti: itelligo pedem oppoſitū q eſt cōtrapoſitus in recta linea vt ſi exitura ſit in ſubaſcellis in parte dextra cōfert flōmia ſaphene pedis ex parte dextra q̄ eſt directe oppoſita: vnde dicimus: iſta dom⁹ eſt oppoſita illi ꝑ vnā lineam. ¶ Et nota ꝙ iſta dictio oppoſita i vniuerſali ſignificat vnū: qꝛ illa dr̄ eē pars oppoſita qñ facimus flōmiā vt deriuem⁹ a parte patiēte ad partē lōginquā que eſt pars diſtās a pte patiēte ꝑ vnā dyametrū tm̄: qꝛ ſm ꝙ dicit Aui. in p̄mo canone Fen: p̄ma deriuatio ad lōgiqua nō dꝫ fieri ad partē q̄ diſtet per duas dyametros: qꝛ ſi fieret flōmia ex pte q̄ ſit lōginqua nulla fieret deriuatio a pte patiētis: ⁊ iō dꝫ eſſe lōginquitas ad hoc vt fiat deriuatio a pte patiente ꝑ vnā dyametꝝ ⁊ iō illa pars dr̄ eſſe directe oppoſita parti patienti q̄ eſt ſic diſtans a parte patiēte ꝙ ad ipaꝫ pōt fieri diuerſio humoꝝ a pte patiente: nō illa pars aliqñ pōt eſſe eiuſdē lateris cū parte patiente: aliquādo aūt ē alterius lateris: ſicut verbi grā: ſi apoſtema eſt in inguine dextro tunc manus oppoſita erit man⁹ dextra: qꝛ diſtat ab ea ꝑ vnā dyametrū: ſicut deſurſuꝫ ⁊ deorſum: ſed pes oppoſitus ei eſſet nō pes dexter: qꝛ paꝝ diſtaret a parte patiētis: ſed pes ſiniſter. ¶ Sed ſi tu oppones ꝙ ibi ſint duo dyametri: qꝛ eſt ibi dyameter deſurſum ⁊ deorſum: ⁊ de dextra in ſiniſtram. Aui. aūt dicit ꝙ nō fiat ꝑ duas dyametros. ¶ Rūdeo ꝙ Aui. itelligit quādo dicit ꝙ nō fiat per duas dyametros cōpletas: ſicut ſi apoſtema eſſet i ſubaſcellis dextris: nō deberet fieri flōmia ex pede ſiniſtro: qꝛ ibi ſūt duo dyametri cōplete. ¶ Sed ſi apoſtema eſſet in iguine tūc opꝫ facere ex altero pede: qꝛ nō ſunt ibi due dyametri cōplete: ſed ē ibi vna cōpleta ſicut eſt de dextro in ſiniſtruꝫ: ⁊ altera eſt icompleta vt de ſurſuꝫ in deorſum: ⁊ ꝓpter h̄ qꝛ nō eſt completa dyameter ab inguine ad pedem rōne ſurſum ⁊ deorſum: iō non dꝫ fieri flebotomia ex pede illius partis: ſed ex pede alterius partis. Et eodē mō eſſet quādo apoſtema eēt in collo: qꝛ nō debet fieri ex manu illius partis: qꝛ nō eēt pars ſufficiēter longinqua: ſed dēt fieri ex altera manu. ¶ Et ſi tu opponas cōtra illa que dicta ſunt: qꝛ dices tu videtur ꝙ ſicut quando apoſtema ē in inguine dextro non facimus flōmiam ex pede dextro ſed ex ſiniſtro: ſic non debemus facere ex manu dextra ſꝫ ex ſiniſtra: qꝛ non videt̄ eſſe maior diſtantia ab inguine ad manū q̄ɀ ab inguine ad pedem. ¶ Reſpōdeo ꝙ debꝫ fieri: vt dcm̄ eſt ſi apoſtema ſit in inguine ex manu eadeꝫ ⁊ non ex pede eodē: ſed ex pede altero: qꝛ difficilius mouent̄ ⁊ attrahunt̄ humores ſurſum q̄ɀ deorſum: qꝛ de natura ſui humores ſunt magis apti deſcendere deorſuꝫ q̄ɀ ſurſuꝫ: ⁊ ideo qꝛ agilius eſt trahere humores deorſuꝫ q̄ɀ ſurſuꝫ magis a longinqs deſurſum pōt attrahere flebotomia q̄ fit i pede q̄ɀ poſſit attrahere deorſuꝫ flebotomia que fit in manu: ⁊ ideo qꝛ flebotomia que fit in pede attrahit plus a ptibus ſuperiorib⁹ q̄ɀ ſit inguini tūc ſi flebotomia fieret in pede ex parte eadē illi humores qui attraherentur ꝑ flebotomiā ad partes pedis retinerētur i carnibus inguinis: ⁊ ꝑ cōſequēs augerēt apa. Unde ſicut dictum fuit ſupra ꝙ vlcera exiſtētia ſup extremitates ſūt cā apoſtematis: qꝛ attrahunt materias que retinētur i locis vacuis qui ſunt in illa via recta: ſic ēt flōmia ſi fieret in pede eodē poſſet augere apoſtema: qꝛ materie que attraherentur a partib⁹ ſuperiorib⁹ per flōmiam retinerētur in vijs medijs vacuis: ſed flebotomia que fit in brachio nō attrahit a tanta diſtantia hūores ab inferiorib⁹ locis ſicut attrahit flōmia que fit in pede a partib⁹ ſuperiorib⁹: ⁊ iō attrahit ſolū a ptibus iguinū vel a partib⁹ circūſtantib⁹: qꝛ difficilius eſt attrahere humores ſurſuꝫ q̄ɀ deorſuꝫ: et iō pōt fieri flōmia de brachio eodē: nō autē de pede eodē ꝓpter rōnem dictā que ſubtilis eſt homini ītuenti. ¶ Intellige tñ ꝙ ſi corpus eēt multū plectoricū: ⁊ eēt magnus fluxus humoꝝ ad apa tūc melius eēt facere flōmiam primo ſi apa eēt in inguine dextro de manu ſiniſtra q̄ɀ ð manu dextra: qꝛ in p̄n°. ꝓpter repletionē corpis dꝫ p̄mo totum corpus euāri: ⁊ hoc faceremus ꝑ flōmiā alterius manus: poſtea aūt debemus deriuare ⁊ attrahere ab apate ⁊ facerem⁹ ꝑ ptē manus eiuſdē. ¶ Et iō nota vnā diſtinctionē vlem ⁊ bonā circa flōmiaꝫ q̄ pōt extrahi ex dictis Aui. in p̄mo: ⁊ a Gal. li. de ige. ſani. ꝙ qñ facimus flōmiam ꝓpter aliqð apa exiſtēs in iſtis locis ⁊ in alijs ꝙ aut humores ſūt in fluxu aut nō: ſi hūores ſunt in fluxu: aut corpus ē multū plectoricū aut nō: ſi corp⁹ eſt multū plectoricū: tūc dico ꝙ ibi cōpetit duplex flōmia: vna ē q̄ euāt plectoriā: ⁊ iſtā opꝫ fieri per ptē magis lōginquā a parte patiētis ſiue iſta diſtet ꝑ duas dyametros ſiue non. Alia flōmia dꝫ fieri poſt p̄mā q̄ deriuet fluxū māe ab apate ad partē lōginquā. Et hec pars dꝫ eē diſtans a parte patiente ꝑ q̄ntā dyametrū: ⁊ iſto mō itelligit Aui. cū dicit ꝙ tu

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

nõ debes facere ꝓlõgationẽ īter duas dyametros: ītelli
git.n. ibi de flõia q̄ fit a cã deriuationis ad ptẽ lõgīquã
a pte patiẽte: qꝛ nõ dꝫ fieri deriuatio ad lõginquiorẽ ptẽ
q̄ſ fit p vnã dyametrũ. Si aũt corp⁹ nõ ſit multũ plectori
cum tũc dꝫ fieri flõia a pte q̄ diſtet p vnã dyametrũ tm̄:
qꝛ cũ hic nõ ſit pmo ſ neceſſe euãre plectoriã ſicut erat i p
ma: debem⁹ facere flõiã in pn⁰. p ptẽ q̄ deriuet a parte
apatis ⁊ euacuet aliquã repletionẽ q̄ ẽ in corpe: ſꝫ hec eſt
ps q̄ diſtat p vnã dyametruꝫ tm̄: ⁊ iõ in tali corpe dꝫ fieri
flõia i pn⁰ p ptẽ lõgiquã p vnã dyametrũ tm̄. Si ãt hu
mor nõ ſit i fluxu ſꝫ iã fluxerit: ⁊ ſit ſolũ euõ mãe collecte
tũc dꝫ ſcdario fieri flõia ex pte eadẽ vel ex pte ꝓpinq̄: et
hec flõia nõ dꝫ fieri in pn⁰ qꝛ nõ dꝫ fieri niſi poſt pdcãs
flõias vt ponũt auctores: mõ tũc Raſis ītelligit qñ dicẽ
ꝙ ſi apa eſt in iguine ꝯfert ei flõia baſilice man⁹ oppo
ſite: exponẽdo p manũ oppoſitã manũ eandẽ: vt dcm̄ eſt
de flõia q̄ fit cã deriuatiõis fluxus hũorũ ad apa: qꝛ tũc
flõia dꝫ fieri ex manu eadẽ: ſꝫ ſi corp⁹ eſt multũ plecto
ricũ bene facerem⁹ ex alia manu: vt dcm̄ eſt pus. ¶ Ap
paret ergo ex dictis ſm mẽtẽ Raſis quõ i apate iguinis
ps oppoſita aliqñ eſt eadẽ pars: vt ſi flõia fiat de manu
aliqñ aũt altera vt ſi fiat de pede. Si ãt apa ſit in ſubaſcel
lis ex pte dextra: tũc manus oppoſita erit man⁹ ſiniſtra:
qꝛ diſtat ab ea p vnã dyametrũ ſicut de dextra in ſiniſtrã.
Sed pes oppoſitus ei eẽt nõ pes ſiniſter: qꝛ diſtat minus
ab eo: qꝛ diſtat p duas dyametros: ſed eẽt pes dexter: qa
diſtat a pte patiẽte p vnã dyametrũ: ⁊ iõ ſi apa ſit i ſubtitil
licis ſi volumus facere flõiã de pede cõfert ei flõia ꝺ
ſaphena pedis eiuſdẽ lateris: ſed ſi volum⁹ facere flõi
am de brachio cõfert ei flõia alterius manus: ⁊ hoc in
telligit Raſis cũ dicit. Illi vero q̄ eſt in ſubaſcellis ꝯfert
flõia ſaphene pedis oppoſiti aut baſilice alteri⁹ man⁹.
Et addit Raſis: aut amboꝝ ſi fuerit ſupflua. Et illud po
teſt duob⁹ modis exponi. Uno⁰ vt itelligat: aut. ſ. confert
ei flõia ambaꝝ. ſ. venaꝝ puta baſilice ⁊ ſaphene ſi fue
rit res ſupflua. i. ſi corpus fuerit multũ plectoricuꝫ ⁊ fue
rit multus fluxus humoꝝ ad locũ: qꝛ qñ corpus eẽt mul
tum plectoricũ ⁊ eẽt magnus fluxus hũorũ ad apa tũc cõ
fert ei flõia illaꝝ venaꝝ ſimul vt pmo fiat flõia baſili
ce ⁊ poſtea de ſaphena. ¶ Uel põt exponi alio mõ: aut. ſ.
cõfer illi exiture q̄ eſt in ſubaſcellis flõia baſilice amba
rum. ſ. manuũ ſi fuerit res ſupflua. i. ſi fuerit magnũ apa:
qꝛ qñ eẽt magnũ apa in ſubtitillicis cõfert ei flõia baſi
lice ambaꝝ manuũ vt pmo fiat flõia de manu altera ad
deriuandũ ad ptẽ longinquam: poſtea fiat flõia de ma
nu eadẽ. Et qñ humor iam fluxit vt deriuet ad ptem pro
pinquã. Et ſilr ẽt ſm hunc modũ ſi apa ſit in inguie ⁊ ſit
magnũ cõfert ei flõia manus eiuſdẽ. Deinde facta iſta
flõia ad ptem longinquã confert ei flõia pedis eiuſ
dem vt deriuet mã ad ꝓpinquã. Et ſilr ſm iſtũ moduꝫ ſi
apa eẽt i collo ꝯfert ei flõia cephalice ambaꝝ manuuꝫ
vt pmo fieret flõia ex mãu diuerſa ⁊ oppoſita: ⁊ poſtea
ex manu eadẽ q̄ eſt ps ꝓpinq̄: ⁊ iſtũ itellẽm credo ꝙ Ra
ſis habuerit in iſto loco. ¶ Ulteri⁹ intellige ꝙ qñ Raſis
dicit ꝙ exiture q̄ ẽ in ſubaſcellis ꝯfert flõia baſilice ⁊c.
credo ꝙ ita bene ⁊ plus ꝯfert flõia vene cõis: qꝛ Auic.
dicit in pmo fen 4ª. ca. de flõia: ꝙ ſanguis q euãt p ve
nã cephalicã ẽ ex collo ⁊ ex ptib⁹ q̄ ſunt ſupra collũ vł ſu
per ipſũ. Baſilica aũt euãt qð ẽ a pte ſuminis vẽtris infe
rius; vñ euãt a locis q̄ ſub dyafragmate ſunt. Iudiciũ ve
ro vene cõis ẽ mediũ inter cephalicã ⁊ baſilicaꝫ: qꝛ euãt
ex ptib⁹ medijs corpis pmo: ⁊ ex ptib⁹ ſuperiorib⁹ ⁊ infe
riorib⁹. ſcdario inq̄ſtũ cõponit̃ ex baſilica ⁊ cephalica. Et
hoc ẽt dicit Aly. in diſpõne regali ca. de flõne: dicit eni ꝙ
ſi apa ſit in ptib⁹ ſupiorib⁹ ꝯfert ei flõia cephalice: ⁊ ſic
in his q̄ ſubſunt ptib⁹ ſuperiorib⁹: ħ eni i ptib⁹ medijs cõ
fert ei flõia aqueale. i. cõis: ⁊ ſi ſint in ptib⁹ iferioribus
ꝯfert ei flõia baſilice. Uñ ſi apa ſit in iguine tũc directe
cõpetit ei flõia vene cõis. Uerũ ẽ tñ ꝙ Almanſor ⁊ Al
bucaſis videnť ponere i anatomia venarum ꝙ baſilica
euãt ſanguinẽ ex ptib⁹ q̄ ſunt ſub gutture ⁊ collo ⁊ ex eo
qð ſeqtur pectus ⁊ ventrẽ: ⁊ ſm ħ cõpeteret ei flõia ba
ſilice: ẽt ſic ponit Raſis. vñ Almã. ⁊ Albucaſis videntur
ponere ꝙ baſilica ⁊ cephalica euẽt ex ptib⁹ determinatis
corpis: ſicut cephalica a ptib⁹ q̄ ſunt a furculis ſupra: ba
ſilica aũt euãt ex ptibus alijs: ⁊ videnť ponẽ ꝙ vena cõis
nõ euãt totũ p ſe: ⁊ pmo ab aliqb⁹ ptib⁹ corpis determina
tis: imo ponũt ꝙ euãt totũ corp⁹ pmo: ⁊ ſi euãt ptes ſupi
ores vel ptes iferiores ħ ẽ inq̄ſtũ cõponiť ex illis duab⁹.
¶ Aui. vero ⁊ Aly. ponere videnť ꝙ baſilica cephalica ⁊
cõis oẽs ille tres euãnt a ptib⁹ determinatis corpis ſicut
cephalica euãt a ptib⁹ ſupiorib⁹: baſilica a ptib⁹ inferiori
bus: ⁊ vena cõis euãt. pmo a ptib⁹ medijs. 2⁰ euãt ex ꝯñti
ex ptib⁹ ſupiorib⁹ ⁊ iferiorib⁹ inq̄ſtũ cõponiť ex baſilica:
⁊ cephalia: ⁊ ħ ẽt mõ euãt a toto corpe. Scðꝫ g̃ poſitionẽ
oiuꝫ illoꝝ auctoꝝ qñ flõiam⁹ rõne plectorie: tũc dẽmũ
flõiare de vena cõi: qꝛ iſta euãt ex toto corpe: ſꝫ qñ flõia
mus rõne deriuãdi fluxus ab apate: tũc ſi apa ſit in collo
oẽs ꝯcordãt ꝙ dꝫ pmo fieri ex cephalica ſi iueniť: ⁊ ſi nõ
inueniť dꝫ fieri ex cõi: qꝛ euãt a ptib⁹ ſupiorib⁹ inq̄ſtũ cõ
poniť ex cephalica. Si aũt apa ſit in inguine ſilr oẽs cõ
cordãt ꝙ dꝫ fieri ex baſilica pmo: ⁊ ſi nõ iueniť tũc fiat ex
cõi: qꝛ euãt a ptib⁹ iferiorib⁹ inquãtũ cõponiť ex baſilica.
Si aũt apa ſit i ſubaſcellis tũc vr̃ ſm poſitionẽ Almãſor
⁊ Albucaſis ꝙ pmo dꝫ fieri flõia ex baſilica ſi iuenitur
ſed ſm poſitionẽ Aly. ⁊ Aui. vr̃ ꝙ debeat fieri ⁊ pmo cõ
petat de cõi cũ pmo euacuet ex ptib⁹ medijs corpis. Si ãt
ea q̄ dicta ſũt vis melius ītelligere ⁊ ſcire legas i libris
pticularib⁹ q tractãt de anatomia venaꝝ. Nõ ãt videať i
bi ſmo iſte quẽ dixi pp lõgitudineꝫ eius tedioſus: qꝛ iſte
ſmo ẽ de mã q̄ occurrit quotidie: vñ nõ poſſet fieri in ta
li mã inquiſitio nimis lõga: imo ea que dixi q̄ſ breui⁹ po
tui dixi: ⁊ ſi hec q̄ dicta ſũt bñ reſpicias ſunt via in multas
difficultates ſciẽdas in tali mã: ſicut põt apparere homi
ni ſubtiliter intuenti. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Curatio vero alia prolongetur in eis ſi poſſibile eſt donec declareť diſpõ. Naꝫ ſi fuerit ſm ſemitam criſis aut ſm ſemitã expulſionis ex membro principali: tunc non oꝫ vt ꝓhibeať oĩno: immo trahatur ad membrum quacunq̧ attractione eſt poſſibile ⁊ etiam cum ventoſis.

¶ In qua pte ponit curã apatũ pdictoꝝ q̄ſtuꝫ ad localia.
Dicit g̃. Curatio vero alia. ſ. q̄ſtum ad localia donec ꝺcla
ratur diſpõ. ſ. apatis. ſ. vtrũ tale apa in locis emũctorijs ſit
p viã criſis ⁊ expulſionis a mẽbris pncipalib⁹: vel ſit pp
magnitudinẽ repletõis corpis: qꝛ quodãmõ diuerſificať
cura ſꝫ ambas iſtas diſpõnes vt poſtea videbiť. Et hoc ẽ
quod ſubdit Auicẽ. cum dicit. Nam ſi fuerit ſm viam cri
ſis ⁊c̃. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Si ãt fuerit pp mł̃titudinẽ r̃płõnis: tẽ euõ ẽ radix ⁊ miorạtio cibi ⁊ ſubtiliatio.

¶ In qua pte ponit curã apatũ acñtiũ i iſtis locis pp mul
titudinẽ repletiõis i corpe. Hic Aui. duo facit. pmo põit
curã q̄ſtũ ad vł̃ia. 2⁰. q̄ſtũ ad localia. 2ª ibi. (Tũc nõ admi
niſtres.) Dicit g̃ Si ãt fuerit ⁊c̃. tũc euõ eſt radix. i. ẽ pnci
piũ iſti⁹ cure: ⁊ itellige euõni. ſ. p flõiã ⁊ ſolutionẽ ven
tris. ¶ Et itellige ħ ẽt vnũ ṽbũ qð põt hr̃i ex dcis ſupra
ꝙ qñ illa apata accidũt pp multitudinẽ repletiõis totius
tũc dꝫ fieri flõia q̄ euacuet plectoriã ex pte lõgingori q̄ſ
poſſe ẽ ex vena cõi: qꝛ iſta vena euãt ex toto corpe: ⁊ poſt
iſtaꝫ flõiã dꝫ fieri flõia q̄ deriuet fluxũ hũoꝝ ab apa
te q̄ ſit longinqua p vnã dyametrũ: ⁊ dꝫ fieri talis flõia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ex vena ꝓpria q̃ euãt ex ptib⁹ determĩatis ſꝫ qd̕ dcm̃ fuit ꝑus: ſꝫ qñ illa apata accidũt ꝑ viã expulſionis ex mẽbris p̃ncipalib⁹: vt dcm̃ ẽ i p̃ori pte: ⁊ nõ ẽ magna replõ i corpore tũc dꝫ fieri flõmia i p̃n⁹ ſolũ q̃ deriuat ad ptẽ lõginquã ⁊ dꝫ fieri ex vena q̃ euãt ex determĩatis ptib⁹ ꝑ ptẽ q̃ diſtet ꝑ vnã dyametꝝ ſolũ ſꝫ modũ quẽ põit Raſis ⁊ ſꝫ modũ q declarat⁹ ẽ i p̃ori pte: ⁊ minoratio cibi ⁊ ſubtiliatio. Et addit Raſis huic dicto ꝙ ñ dꝫ vt approximet hĩs exiturã i ſubaſcellis vinũ oĩo qm̃ timeẽ ſup ipſũ ex eo accidẽtia mala: ⁊ h̕ ẽ ꝑꝑ ꝓpĩgtatẽ illi⁹ exiture ad cor. Unde nõ dꝫ exhiberi tũc vinũ timẽdo de nimia ſupcalefactiõe cordis: ſꝫ debẽt exhiberi ifrigidantia que ſunt cõfortatiua cordis in ſua frigiditate. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et nõ adminiſtres explusiua: imo mollificatiua: ita tñ vt nõ adminiſtres mollificatiua iterũ abſqꝫ euãone. fortaſſe eni eueniet illud ſuper mẽbrũ cũ attractione materiei plurime: imo qñ admĩſtras mollificatiua euacua cum hoc ⁊ trahe materiaꝫ ad diuerſuꝫ. timor enĩ in expulſiuis eſt redit⁹ materiei ad viſcera ⁊ ad mẽbra p̃ncipalia. ⁊ timor i mollificatiu] eſt attractio materiei plurie. ⁊ euãtio ⁊ diclinatio materiei ſecurant ex nocumẽto mollificãtiũ. ⁊ quando dolor fit vehemens: tunc neceſſarium eſt vt ſedes ipſum cuꝫ eis que ſunt ſicut lana infuſa i oleo calido: deinde adde in eo ſal i fine eius donec ſedeẽ dolor ſtatim ⁊ in p̃mis fortaſſe addit in dolore.

¶ Aui. hic ponit curã apatũ p̃dictoꝝ q̃ fiũt ex mltitudine replõnis q̃ʒtũ ad localia. Et diuidiẽ ꝓs iſta i ptes duas: p̃mo ponit q̃ localia ⁊ quõ debẽt adminiſtrari. 2⁰ ſpecificat de aliqb⁹ medicis localib⁹ ſpãlib⁹. 2ª ibi. (Et qñ corp⁹ eſt mũdũ ⁊c̃.) Dicit p̃⁰. Si ãt fuerit ꝑꝑ multitudinẽ replõnis ſcꝫ apata i iſtis locis tũc euõ ⁊c̃. planũ ẽ qd̕ dicit. Et qñ fit dolor vehemẽs ⁊c̃. Hic Aui. docet ſedare dolorẽ q poſſꝫ ꝯtingẽ i iſtis locis rõne apatis: ⁊ maxie ꝯtingit dolor vehemẽs qñ apa ẽ in ſubtitllicis: qꝛ vt dcm̃ fuit: ⁊ dicit Raſis. Exitura q̃ ẽ in ſubaſcellis ẽ magł ſicca ⁊ magis ledẽs ⁊ hoc ẽ rõne mãe magis acute: vt dcm̃ fuit ſupra. Dicit ğ Aui. Et qñ dolor fit vehemẽs ⁊c̃. planũ ẽ qd̕ dic̃. Deinde adde i eo i fine eius. ſ. apatis ſalẽ: ⁊ h̕ ẽ vt deſiccet reſiduũ vñ tũc bonũ ẽ admiſcẽ ſalẽ cũ illis i fine apatis. Et i p̃mis ideſt in p̃n⁰ apatis fortaſſe addit i dolorẽ. ſ. ſal. qꝛ in p̃ncipio rõne ſedãdi dolorẽ cõpetũt mollitiua ⁊ reſolutiua leuia: qꝛ talia ſũt q̃ ſedant dolorẽ i p̃ncipio. ſal aũt ẽ minus deſiccatiu⁹ ⁊ reſolutiu⁹ i p̃ncipio: ⁊ iõ ſi in p̃n⁰ apatis admiſcereẽ illis: fortaſſe adderet i dolorẽ: ſꝫ i fine cõpetit vt exiccet ⁊ reſoluat reſiduũ. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et qñ corp⁹ eſt mũduꝫ aut mũdificaſti ipſuꝫ tũc reſolue ⁊ nõ cures: ⁊ qñqꝫ valet in reſoluẽdo illud qd̕ eſt ſic̃ farina tritici ⁊ ſalui⁹ illa ẽ faria ordei. ⁊ fortaſſe magnificatur per reſolutionẽ fortem apa: quare ſi adminiſtreẽ niſi qñ ẽ neceſſaria repulſio ex mẽbris p̃icipalib⁹ ⁊ attractio mãei ab eis ad apa timẽdo ſup illa p̃ncipalia. Et multotiẽs qd̕ ẽ ſanat ea i p̃ncipio oleũ calefactum quod effunditur ſolum.

¶ In pte iſta ſpecificat Aui. de aliqb⁹ medicinis localibus q̃ adminiſtrant poſt mũdificationeꝫ corpis. Dicit ğ. Et qñ corp⁹ ẽ mũdũ ⁊c̃. tũc reſolue ⁊ nõ cures. ſ. ꝑ reſolõneꝫ ſi augeaẽ aliquãtulũ apa. Et qñqꝫ valet i reſoluẽdo illd̕ qd̕ ẽ ſicut farina tritici. ſ. cocta cũ aq̃ ⁊ oleo: ⁊ ſalui⁹ illa ẽ farina ordei. ſ. cocta cũ aq̃ ⁊ oleo. Cã aũt q̃re Aui. dicit ſalui⁹ eſt: qꝛ nõ ẽ ita forte reſolutiuũ emplĩm qd̕ fit ex farina ordei ſic̃ illd̕ qd̕ fit ex farina tritici: ⁊ iõ emplĩm qd̕ fit ex farina ordei nõ eſt cã ſic augẽdi apa ſic̃ emplĩm de farina tritici: qꝛ emplĩm de farina tritici ẽ reſolutiuũ forte magis: ꝑ reſolõnẽ ãt nimis forteꝫ magnificaẽ aliqñ nimis apa. Et iõ ſalui⁹ emplĩm ẽ illd̕ qd̕ fit ex farina ordei i apatib⁹ locorum emũctorioꝝ q̃ fiũt ꝑꝑ multitudinẽ repletionis q̃ʒ fit emplĩm ex farina tritici: qꝛ ẽ mioris reſolõnis ⁊ attractionis: ⁊ hoc ẽ qd̕ ſubdit Aui. reddendo cãm p̃dicti dicti. Et fortaſſe magnificaẽ ꝑ reſolõnẽ fortẽ apa: ⁊ iõ ſupple ſaluiora ſunt illa emplã q̃ nõ ſũt ſic fortiter reſolutiua vel q̃ nõ ſic fortiter reſoluũt: ⁊ tũc Aui. oñdit vbi cõpetit fortis reſolõ. Et emplĩm fortis reſolõnis: ⁊ dicit: q̃re nõ adminiſtreẽ. ſ. fortis reſolõ ⁊ emplĩm fortiter reſolutiuuꝫ ⁊ attractiuũ niſi qñ nec̃ia ẽ expulſio a mẽbris p̃ncipalib⁹ ⁊ attractio mãe ab eis ⁊c̃. hoc eſt ꝙ nõ dꝫ adminiſtrari fortis reſolõ niſi qñ iſta ſũt ꝑ viã expulſiõis ex mẽbris p̃ncipalibus ⁊ velimus attrahere mãm ab illis timẽdo ne remaneat in ipſiſ ⁊ faciat apa: ⁊ hoc itẽdit facere. Aui. ¶ Nota ergo: ꝙ ex iſta lr̃a appet ꝙ quodãmõ diuerſificatur cura apatũ illoꝝ locoꝝ qñ fiũt ꝑ viã expulſiõis a mẽbris p̃ncipalib⁹: ⁊ qñ fiũt ꝑꝑ multitudinẽ replõnis toti⁹ corpis: qꝛ qñ fiũt ꝑ viã expulſiõis ex mẽbris p̃ncipalib⁹ tũc cõpetit fortis reſolõ ⁊ fortis attractio: qꝛ tũc nõ curam⁹ niſi ꝙ mã nõ remaneat i mẽbris p̃ncipalib⁹: imo aliqñ dꝫ in tali caſu attrahẽ cũ vẽtoſis ſic̃ qñ eẽt groſſa ⁊ tarde mobilis: ⁊ nã eẽt pigra i expellẽdo ad exteriora. Sed qñ illa apata fiũt ꝑꝑ multitudinẽ replõnis toti⁹ corpis: ſic̃ qñ ꝑꝑ replõnẽ toti⁹ corpis poſſet oriri apa i aliis locis ⁊ non fit ꝑ viã mũdificatiõis mãe a mẽbris principalib⁹ tũc nõ cõpetit reſolõ ⁊ attractio qꝛ poſſet nimiũ augmẽtari apa et nõ idigem⁹ ꝑ fortẽ reſolõnẽ attrahere a mẽbris p̃ncipalibus cũ mẽbra p̃ncipalia nõ expellãt illã mãm nec ẽt cõpetit ibi repcuſſio ꝑꝑ timorẽ mẽbroꝝ p̃ncipaliũ timẽdo ne mã attrahaẽ ad ipſa ꝑꝑ vicinitatẽ ⁊ ꝓpĩqtatẽ: ⁊ vicinitatẽ quã hñt iſta loca ad ipſa. Dꝫ ğ adminiſtrari reſolutiuũ tepidũ ⁊ lene: ⁊ h̕ vult dicẽ Aui. i hac pte q̃ dicta eſt. Et fortaſſe magnificaẽ ꝑ reſolõnẽ fortẽ ⁊c̃. Et multotiẽs qd̕ ſanat ea. ſ. apata iſtoꝝ locoꝝ q̃cũqꝫ mõ fiãt ſiue fiant ꝑ viã expulſiõis a mẽbris p̃ncipalib⁹ ſiue ꝑ replõnẽ totius corpis oleũ calefactũ qd̕ effundiẽ ſolũ: ⁊ h̕ ẽ qd̕ Gal. dic̃ li. de ige. ſani. Si in molli carne tumor accidat oleũ calidũ ſufficit: ⁊ itellige maxime ſi apa eſt paruũ ⁊ mã ẽt nõ eſt multa. Et iõ Aui. dicit multotiens: qꝛ aliqñ hoc cõuenit ⁊ nõ ſemp. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ Uerũ qñ apa eſt in q̃ʒtitate ⁊ ſubſtãtia ſua molle i mẽbro nobili ſic̃ mãmilla ⁊ teſticulo ⁊ nõ timeẽ ex ꝓhibitione eius nocumentum tunc prohibe ⁊ repelle.

¶ In q̃ pte ſic̃ ꝑus dicebaẽ: qꝛ carnes glãdoſe ſũt duplices q̃dã ſũt ignobiles ſic̃ emũctorie: ⁊ q̃dã aũt ſũt magis nobiles ſic̃ glãdoſa caro mãmille ⁊ teſticuloꝝ ⁊ ſiliũ: ⁊ iõ h̕ Aui. qꝛ nõ ẽ eadẽ cura oĩuꝫ apatũ exñtiũ i qbuſcũqꝫ carnib⁹ glãdoſis põit dr̃iaꝫ ⁊ ꝯueniẽtiã i curatõe apatũ accñtiũ i carnib⁹ glãdoſis nobilib⁹ ⁊ nõ emũctoriis ꝑ reſpcũꝫ ad apata accñtia i carnib⁹ glãdoſis igbilib⁹ ⁊ emũctoriis ⁊ h̕ facit ſolũ vt oñdat ꝙ i iſto ca. locut⁹ ẽ de cura apatuꝫ accñtiũ i carnib⁹ glãdoſis ⁊ emũctoriis: ⁊ i iſta pte Aui.

duo facit. p° põit dĩaꝫ. 2° põit ꝯueniẽtiã. 2ª ibi. (Sꝫ qñ ſe
tis declinationẽ ad duritiẽ.) Dic ẽ g p°. Vez qñ apa ẽ i qͣti
tate ꝛ ſuba ſua molle. i. glãdoſum: q2 illð apa dr̃ eẽ molle
apa qð accidit i carne glãdoſa i mẽbro nobili ſu. glãdo
ſo ſic mãmilla ꝛ teſticlo ſu. ꝛ ſilib° carnib° glãdoſis: ꝛ nõ
timet ex ꝓhibitiõe ei°. i. ex repcuſſiõe ei° nocumẽtuꝫ. ſ. qð
ſolet euenire rõne repcuſſiõis i alijs locis ẽt eo ꝙ multe
ſũt ꝯditiões ꝓhibẽtes fieri repcuſſionẽ pterqͣ loca emũ
ctoria ſꝫ ꝙ viſũ fuit ꝓus: mõ ſi ñ timerent illa nocumẽta
ex repcuſſiõe qñ apa ẽ i mãmilla vl' teſticulo: tũc ꝓhibe ꝛ
reppelle. i. tũc repcute. Vult g dicẽ Aui. ꝙ nõ ẽ vetãda re
pcuſſio i apate exñte i qͣcũqꝫ carne glãdoſa: ſꝫ ſolũ ẽ vitã
da repcuſſio in apate exñte i carne glãdoſa emũctoria: ñ
ãt i apate exñte i carne nõ emũctoria: imo illa apata que
ſũt i carne glãdoſa nõ emũctoria ſũt curanda ſicut ꝛ reli
qua apata exñtia i alijs locis: ꝛ iõ ſic repcutim° in alijs lo
cis niſi adſint ꝯditiões dicte ꝓus ita ẽt repcutim° h niſi ad
ſint ꝯditiões q ꝓhibẽt repcuſſionẽ i qͣcũqꝫ loco: ꝛ h vult
dicere Aui. cũ dic: Nõ timet ex ꝓhibitiõe ei° nocumentũ
ꝛc. Nõ ãt qͣre nõ poſſum° repcutere i carnib° glandoſis
emũctorijs: poſſum° ãt repcutẽ i alijs carnib° glandoſis:
ẽ i ꝓmptu: q2 carnes glãdoſe emũctorie ſunt deputate a
nã ad hũc finẽ ſolũ vt eis expurgent ſupfluitates. ꝫ. mem
broꝝ ꝓncipaliũ. Alie ãt carnes glãdoſe nõ ſũt deputate
ad h a nã: imo ſũt deputate ad opatiões q ſunt nec̃ie cor
pori ſic mãmilla deputat a nã ad generãdũ lac: ꝛ teſticu
li ad generãdũ ſpma: ꝛ iõ i carnib° glãdoſis emũctorijs
nõ poſſum° repcutere pp timorẽ mẽbroꝝ ꝓncipaliũ; vñ
nõ curam° ſi eis apa augeat: i alijs ãt repcutere debem°
vt nõ augeat apa qð deſtruat operationẽ illi° mẽbri: ꝛ cũ
nõ ſit ibi timor de mẽbris principalibus ſicut nõ ẽ timor
in alijs emũctorijs locis. Deinde cum dicit:

¶ Sed quando ſentis declinationeꝫ ad
duritiẽ tunc lini vbicũqꝫ ſit.

¶ Ponit Aui. ꝯueniẽtiã ꝓdcõꝝ: ꝛ dic g. Qñ ſentis decli
tionẽ. ſ. apatis ad duritiẽ tũc lini. i. tũc mollias cũ empl'is
mollitiuis q dicent i ca. ſcliroſis vbicunqꝫ ſit. i. in qͣcunqꝫ
carne ſit glãdoſa ſiue nõ glãdoſa ſiue ſit emũctoria ſiue
nõ. ¶ Nota. g h ꝙ cura apatuꝫ locoꝝ emũctorioꝝ nõ dſ̃t
a cura apatũ alioꝝ locoꝝ niſi i repcuſſiõe: differũt. n. i re
pcuſſiõe pp mẽbra ꝓncipalia quoꝝ ſũt emũctoria. In ali
is ãt curis nõ ẽ timor de mẽbris ꝓncipalib°: ꝛ iõ nõ diffe
rũt i alijs curis: ꝛ iõ ſi iſta cõuertant ad duritiẽ tũc eodẽ
mõ curant vt alia. ſ. cũ mollitiuis ꝛ lenitiuis. Silr ſi con
uertant ad maturationẽ eodẽ mõ curant ſic alia exñtia i
alijs locis. Et iõ Aui. nõ poſuit i pñti ca. curas iſtoꝝ apa
tũ qͣtũ ad alia: q2 cure alie ſũt eedẽ cũ curis alioꝝ apatũ
ꝛ iõ hñtur cure ille ex ſeqñtib° capl'is vbi determinat de
exituris in qb° docet curare apa cũ ꝓuenit ad maturatio
nem: vt poſtea videbit: ꝛ i ſequẽti tractatu determinat d
ſcliroſi vbi docet curare apa ſcliroticũ ſiue fiat icipiendo
ſiue fiat ꝓmutando ex alio apoſtemate.

¶ De exituris calidis. Cap. xx.

e Xitura eſt de ſũma dubelet que
collectionẽ faciũt ex apatib° cal'is
qͣſi nomẽ aldubelati cadat ſuper
oẽ apa vlceratũ in interiore cui°
locus eſt ad quẽ effunditur mã aliq ꝛ re
manet in eo quecũqꝫ materia ſit. Et exi
tura quando eſt ex hac ſua diſpoſitione
calida tunc aggregatur materia.

¶ Supius Aui. determiauit de apatib° ꝛ curis ipoꝝ. In pte
iſta determiat de exituris ꝛ curis ipoꝝ. Et diuidit ps iſta i
ptes tres. p° determiat de ipſis oñdẽdo qd ſũt ꝛ q ſũt cãe
ei° ꝛ q ſpẽ ipſi°. 2° determiat de ipſis qͣtũ ad ſigª. 3° de
ipſis qͣtũ ad curã. 2ª ibi (Cũ videris pulſationẽ plimaꝫ.)
3ª ibi. (Curatiões qdẽ ꝛ ea cũ qb° curant.) Prima ps di
uidit i ptes qͣtuor. p° dicit qd ẽ exitura. 2° determiat d exi
turis cõparatiue. 3° ponit cãs ipſi°: ꝛ 4° cõnumerat qͣſ
daꝫ ſpẽs ipſi° qb° ſũt noia impoſita. 2ª ibi. (Et qͣto plus ẽ
mã.) 3ª ibi. (Et cãe ei° ſũt.) 4ª ibi. (Et de exituris qdẽ eſt
ſpẽs.) pª ps ẽt diuidit i qͣtuor: q2 p° oñdit qd ẽ exitura. 2°
oñdit ꝙ exitura põt fieri duob° modis. 3° excuſat ſe a de
terminãdo de dubelet fridis: ꝛ cũ h ẽt ponit ibi oppoſi
tionẽ quorũdã ꝛ ſuã itentionẽ. 4° q2 exitura poteſt fieri
duob° modis ꝛ nõ declarauerat modũ gñatiõis exiture
q ſit icipiẽdo: declarat modũ gñatiõis illi° ꝛ ponit ẽt mo
dũ ꝓceſſus illi°. 2ª ibi. (Et qñqꝫ incipit.) 3ª ibi. (Et nos i
poſteriorib°.) 4ª ibi. (Hec. n. ſi icipit.) ¶ Dicit p°. Sꝫ an
teqͣ exponat lr̃a Aui. opꝫ notare ad itelligẽdũ meli° ea
q determiata ſũt ꝓus ꝛ q h determinant ꝙ dr̃ia ẽ quodã
mõ iter apa dubelet ꝛ exiturã: q2 apa dr̃ de oi apate ſm
quẽcũqꝫ modũ ſiue ſit cal'm ſiue fridũ: ſiue magnuꝫ ſiue
paruũ: ſiue aggreget ſiue nõ aggreget: ¶ Dubelet ãt dr̃
d oi apate qð i ſe colligit vl' aggregat hũorẽ ſiue illð apa
ſit cal'm ſiue fridũ: vñ dubelet dr̃ apa qð hꝫ ꝯcauitatẽ ꝛ ſi
num i pte ſui iteriori ad ſinũ ꝛ cõcauitatẽ effundit mã et
colligit hũores. Exitura ãt dr̃ apa cal'm qð colligit ꝛ ag
gregat hũorẽ q poſtea ꝯuertit i ſaniẽ: ꝛ ſic illa tria ſe hñt
ſm ordinẽ: q2 apa dr̃ eẽ i plus qͣ dubelet: ꝛ dubelet dr̃ eẽ
i plus qͣ exitura: q2 dubelet nõ ſolũ põt eẽ i apatib° cal'is
ſꝫ ẽt i fridis: vt poſtea dicet. Iteꝝ dubelet nõ ſoluꝫ dr̃ de
apate qð aggregat ſaniẽ vel qð aggregat hũorẽ q ẽ ꝯuer
ſurus i ſaniẽ: ſꝫ ẽt de apate qð aggregat ꝛ colligit hũoreꝫ
dato ꝙ nõ ꝯuertat i ſaniẽ: ſic nodi dñr dubelet flegmati
ce: vt poſtea dicet Aui. raro tñ ꝯuertunt i ſaniẽ: q2 apa qð
ꝯuertit i ſaniẽ dꝫ eẽ ex hũorib° cal'is vel ex toto vl' ſꝫ ptẽ
aliquã q moueat ad maturationẽ hũores fridos: vel dꝫ
ꝙ ſi iſti hũores fridi debeãt ꝯuerti i ſaniẽ ꝙ i eis iducat
cal'itas accñtalr: ꝛ iõ dicit Hyp. ꝙ i generatiõe ſaniei ac
cidũt dolores ꝛ febres. Et cã hui° eſt: q2 ſanies gñat de
ſanguie ſicut cinis de lignoꝝ icẽſiõe. Vñ dicit Gal'. in cõ
mẽto illi° affo. h teſtat ſup ebulitionẽ ꝛ calefactionẽ hũo
ris qui dꝫ ꝯuerti i ſaniẽ dato ꝙ hũor ſit eẽntialiter ꝛ ra
dicalr fridus: ꝛ iõ apata qͣto ſũt fridiora tãto tardius et
magis difficulter ꝯuertunt ad maturationẽ: vt poſtea di
cet Aui. Et ꝓpterea h ẽt nõ determiuauit Aui. i tractatu
apatũ frigidoꝝ de ipſis ꝓut ꝯuertunt in ſaniẽ. nec poſu
it in illo tractatu capl'm ſpãle de maturatiõe apatuꝫ ſicut
fecit in tractatu apatũ caloꝝ de calidis: q2 apata frigida
nõ ꝯuertunt in ſaniẽ ꝛ ſi aliqñ ꝯuertant in ſaniẽ hoc nõ
eſt inqͣtũ ſunt ex hũorib° fridis pure vt frigidi ſũt: q2 hu
mor frigidus pure vt fridus nõ cõuertit ad ſaniẽ: vt dcm̃
eſt: ſꝫ ſi ꝯuertit ad ſaniẽ: tũc accidit ei ſupcalefactio ꝛ ebu
litio: vñ ille hũor efficit cal's accñtalr: ꝛ p ꝯñs illud apa
efficit quodãmõ cal'm: ꝛ iõ tũc reducit ei° cura ad curaꝫ
exiturarũ q determinant h: ꝛ iõ nõ fecit Aui. capl'm d fri
gidis apatib° ꝓut ꝯuertunt i ſaniẽ i tractatu apatũ frido
ruꝫ. ¶ Apparet g ex dictis ꝙ dubelet nõ ſolũ põt dici de
apate qð colligit humorẽ q nõ cõuertat in ſaniẽ: ſꝫ ẽt põt
dici de apate qð colligit hũorẽ: ꝛ dato ꝙ nõ cõuertat i ſa
nieꝫ ſicut ſũt apata frida q dicunt dubelet flatice. Sꝫ exi
tura dr̃ apa cal'm qð colligit ꝛ aggregat hũores q ꝯuerſu
ri ſũt i ſaniẽ. Illud ãt põt fieri duplr. vno° ſic icipiẽdo ſi
cut icipiũt alia apata: ſic qñ ab ipo ꝓn° coll'r mã multa ꝛ
ꝯgregat i vno loco q pp mltitudinẽ ſui ſepat carnẽ i pte
ſui iteriori ꝛ facit cõcauitatẽ ꝛ ſinũ i q cõcauitate mã col
ligitur q poſtea ꝯuertitur i ſaniẽ: tũc talis mã ab ipo ꝓn°:
ſupple facit apa qð ẽ extra ſic poſtea declarat Aui. ꝛ tale
apa qð ab ipo ꝓn° ẽ exitura vtpl'm accidit ſubaſcellis ꝛ i
guinib° eo ꝙ i talib° locis põt mã ꝯgregari vel colligi pp
vacuitatẽ carnis ipſoꝝ. Et pp h qñ Raſis determinat de
exituris determiat de eis ꝛ ponit curã ipſaꝝ ſm ꝙ acci
dũt in ſubaſcellis ꝛ inguinib°: q2 exitura q ſit icipiendo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vtplurimū accidit ī illis locis: ⁊ apata q̄ ibi ſiūt vtpl'm ſūt exiture. Alio mō pōt fieri nō īcipiēdo: ſ; pmutādo: ſicut illo mō: omne apoſtema ſiue ſit magnū ab ipſo pn° ſiue paruū qn̄ mā ipſi° cōuertit in ſaniez dr̄ exitura: eo q̄ oē apa qn̄ maturat h; ī ſui parte īteriori collectionē ⁊ ſinū. Aui.ḡ in hoc ca. ⁊ ſequētib° determinat de exitura vtroq; mō. ſ. ſiue fiat īcipiēdo ſiue pmutando: q̄ꝛ eadez ē cura exiture ſiue fiat īcipiendo ſiue pmutando q̄ꝫtuz ad maturationē ⁊ eruptionē: ⁊ dico q̄ꝫtū ad maturationem ⁊ eruptionē: q̄ꝛ cura exiture q̄ fit īcipiēdo q̄ꝫtū ad pn^m ipſi°: et ſicut cura reliquoꝝ apatū caloꝝ in pn° ſicut dicet Auic. poſtea. S; qn̄ ptrāſiuit pncipiū tūc cura ipſi° eſt pmo maturatio ⁊ poſtea eruptio: ⁊ q̄ꝫtū ad talē curā eadē eſt cura ipſaꝝ ſiue fiat īcipiendo ſiue pmutando: ⁊ iō Aui. in illo ca. ⁊ ī ſequētib° determinauit de vtroq; mō. Ex his que dicta ſūt apparet quō illa ps in q̄ determinat de exituris dr̄t a pdcā ī qua determinat de apatib°: q̄ꝛ ī pdictis capitulis Aui. determinat de apatibus ⁊ de curis ipſoꝝ ſm q̄ terminant ad reſolutionē: h̄ āt pncipalr̄ determinat d ipſis ſ; q̄ īcedūt apata via exiture: ⁊ h̄ ē qn̄ colligūt hūorē q̄ ꝯuertit ī ſanīē. vn̄ ī hac pte Aui. determinat de apatib° ſ; q̄ terminant p collectionez ſaniei: ⁊ h̄ ſiue talia apata fiāt īcipiēdo ſiue pmutādo. ¶ His viſis apparet qd Auicē. dicat ī lr̄a. Dicit ḡ. Exitura ē de ſūma ad dubellet: ⁊ dubellet exponit: vt dictū ē. i. apatū hn̄tiū ſinū ⁊ cōcauitatē ī qua aggregat mā q̄ collectionē faciūt: planū ē qd dicit p ea q̄ dcā ſunt q̄cūq; mā ſit. i. ſiue ſit cal'a ſiue ſit frigida. Et exitura qn̄ ē ex hac ſua diſpōne cal'a mā q̄ cōgregat cuz pdicta diſpōne q̄ dcā ē ī dubelet ē cal'a tūc dr̄ tale apa exitura. Et ſic apparet h̄ per id qd dicit h̄ Aui. q̄ dubellet ē ſicut gen° ad exiturā: nā exitura addit ſup ꝯditōnē dubellet q̄ mā ſit cal'a. dubellet aūt pōt eē ſiue mā ſit cal'a ſiue frigida: ⁊ iō q̄ꝛ dubelet ē ſicut gen° exitura ſic ſpēs: ſpēs āt diffinit p ſuū gen° cū dr̄ia ꝓpa cōſtituēte ſpēm illā ſub illo gn̄e: ⁊ iō bn̄ diffiniuit Aui. in pn° dicēs. Exitura ē d ſūma dubelet q̄ collectionē faciūt ex apatib° calidis: vt p h̄ q̄ dicit dubelet q̄ collectionē faciūt tāgit gen° exiture: p h̄ aūt q̄ dicit ex apatib° cal'is tāgit dr̄iaz ꝓpriā ꝯtrahētem illud gen° ad talē ſpēm. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et qn̄q; incipit apa calidū ſicut ē cum aggregatiōe ⁊ reſolutiōe cōtinuitatis intrinſece: ⁊ qn̄q; nō īcipit ita: imo incipit in inceptione apoſtematū calidorum ſanorum: deinde conuertitur eſſe ei° apud ſtatum vt incipiat in aggregatione.**

¶ Aui. oñdit q̄ exitura pōt fieri duob° modis: vl' pt duplr̄ gn̄ari: dic ḡ: Et qn̄q; īcipit ⁊c. ⁊ qn̄q; n̄ īcipit ita. ſ. exitura vt dcm̄ ē. imo īcipit īceptiōe apatū caloꝝ ſanoꝝ ⁊c. h̄ eſt imo pmo īcipit apa calidū ſanū: deinde poſtea apd ſtatū ꝯuertit eē ei° ad maturationē: ⁊ tūc īcipit fieri exitura incipiēdo: ſed iſto mō fit pmutādo: vt dcm̄ ē prius. Dicit āt Aui. Apatū calidoꝝ ſanoꝝ: nō q̄ apata ſimplr̄ ſint ſana: ſed dicit ſanoꝝ pp reſpectū ad maligna q̄ non ꝯuertunt ad maturationē: ſed ad putrefactionē mēbri. vn̄ exitura fit ex illis q̄ ꝯuertunt ad maturationē: non autez ex illis que conuertuntur ad putrefactionē. Et ideo dicit Auic. ſignanter ſanoꝝ. Tunc ſeq̄tur illa pars.

¶ **Et nos ī poſteriorib° differim° ſermonē de dubelet frigidis q̄ cōprehēdūt humores viſcoſos ⁊ gypſeos ⁊ lapideos et arenoſos ⁊ capillares ⁊ alios.**

¶ In q̄ pte Aui. excuſat ſe a determinatiōe dubelet fridoꝝ q̄ꝛ vt dcm̄ fuit ſupra: dubelet nō ſolū dr̄ d cal'is: ſ; ēt d fridis. ¶ Et circa h̄ pōit ēt opionē q̄rūdā: deīde ſuā ītētionē Dic ḡ. Et nos ī poſteriorib°. ſ. ī tractatu apatū frigidorū differem° ſmonē de dubelet fridis q̄ cōphēdūt ⁊c. Et intellige h̄ q̄ ex h̄ q̄ dicit h̄ Aui. bn̄ appet q̄ determinat ī tractatu apatū fridoꝝ de dubelet fridis: ſ; aui. non facit aliqd caplm ſpāle de maturatiōe apatū fridoꝝ pp cām q̄ dicta fuit pus. Et iō ex h̄ appet q̄ illud nomē dubelet n̄ ſolum pōt dici de eo qd aggregat mām q̄ ē ꝯuerſura ī ſaniem: ſed ēt pōt dici de eo qd aggregat mām dato q̄ nō ſit cōuerſura in ſaniē: ſicut illa apoſtemata frigida q̄ dicuntur dubelet flegmatice: ſicut dictum ē ſupra.

¶ **L; ſint qdā q̄ appropriāt noīe aldubelet illd ī quo ſūt hūores illi° gn̄is. Verū nos loquimur nunc de eo quod aggregat materiam.**

¶ Hic circa dcā pōit opionē q̄rūdā: q̄ꝛ qdā ſūt q̄ approꝑant nomini dubelet talia apata frida q̄ ꝯgregāt hu. viſcoſos vel arenoſos ⁊c. veꝝ nos loq̄mur de eo qd aggregat mām hoc ē dicē l; illi appropriēt nomē dubelet ad talia apata frida: tn̄ nos loq̄mur tātū de eo. i. de dubelet qd aggregat mām. i. ſm q̄ aggregat mām abſolute ⁊ gn̄aliter ſiue illa mā ſit cal'a ſiue frida: vn̄ vult dicē Aui. q̄ hic nō accipit dubelet qn̄ diximus pus. Exitura eſt de ſūma dubelet ⁊c. approꝑate ſic illi dicūt Sed accipit dubelet put dubelet dicit q̄ noīat apa qd aggregat māz ſiue illa ſit calida ſiue frida: q̄ꝛ h̄ mō dubelet eſt ſic gen° ⁊ exitura ē ſicut ſpēs: vt dcm̄ fuit pus. Sed ſi acciperet dubelet ſm q̄ illi dicebāt: tūc nō fuiſſet bn̄ dictū q̄ exitura ē d ſūma dubelet ⁊c. imo dubelet ē ſic ex oppoſito diſtīcta ꝯtra exituram: ⁊ nō ē ſic gen°. Intellige aūt h̄ q̄ nō ē de noīb° curādū dūmō ītētiōes hn̄tur: ſic dic aui. ī p° ⁊ Gal. in libro d īgenio ſanitatis: eo q̄ noīa ſūt ad placitū ſignificatiua ſicut habent ex pmis doctrinis: iō aui. nō approbat nec iprobat illos q̄ ſic approꝑant nomē dubelet illis apatib° frigidis: ſed dicit q̄ illi ſic dicūt: ipſe aūt accipit dubelet magis generaliter q̄ꝫ illi. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Hoc. n. ſi īcipit exitura pp mām quaz expellit nā: ⁊ nō eſt poſſe vt penetret cutē neq; ēt ſupficiē carnis: imo ſeparat ei° cōtinuitatē p groſſitiez ſuā ſeparatione apparente: tunc q̄eſcit in vacuitate eius qd ſeparatur ſm pl'm: quare appet ei caput acutū ⁊ ꝓprie ſi fuerit materia acuta.**

¶ In pte illa: q̄ꝛ exitura pt fieri vel gn̄ari duob° modis. ſ. incipiēdo ⁊ pmutādo: ⁊ nō cōplete d̄clarauerat quō exitura fit īcipiēdo: iō ī pte illa aui. id cōplete d̄clarat: ⁊ vltra hoc ēt pōit modū ꝓceſſiōis eaꝝ. Dicit ḡ aui. hoc. n. ſ. apa qd aggregat mām ſi īcipit exitura. i. ſi fiat exitura īcipiendo pp māz quā expulit nā. ſ. ab īterioribus ad exteriora. Et nō ē poſſibile ⁊c. hoc ē quaſi vult dicē aui. q̄ tūc talis mā facit exiturā p' iſtū modū: ⁊ p q̄ꝛ nō ē poſſe q̄ talis mā vt penetret cutē neq; ſupficiē carnis: ⁊ h̄ pōt eē ex pte materie q̄ꝛ ſit groſſa vel multa: vel ex pte mēbri qd ī ſe hēat vacuitatē rōne cui° ē maxime ibi nata exitura fieri ⁊ congregari ſicut eſt in ſubaſcellis ⁊ in inguinib°: vt dcm̄ fuit ſupra imo talis mā ſeparat ei° cōtinuitatē. ſ. carnis ꝓpter groſſitiē ſuā ſeparatione apparēte. i. manifeſta: ⁊ hoc intellige in pte īteriori carnis: ſupple ⁊ tūc. ſ. talis materia q̄eſcit. i. aggregat in vacuitate eius qd ſeparat ſ; plurimū: quare apparet eius caput acutū. i. caput eleuatū: ⁊ ꝓprie ſi materia fuerit acuta: q̄ꝛ quāto materia eſt acutior tanto plus aſcēdit ſurſum: ⁊ per cōſequēs exitura h; tanto magis caput acutū: vnde quelibet exitura h; caput eleuatū pp collectionē ⁊ aggregationē materie in cōcauitate ⁊ ſinu quā h;: ſed q̄ꝫto materia eſt acutior tāto h; magis ca

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

put eleuatū: ſic ergo apparet per ea que dicta ſūt quō generaē exitura incipiēs: qꝛ fit ꝓpter materiā quā expellit natura que nō pōt penetrare ſupficiem carnis nec cutis: ſed facit ſeparationē in carne ⁊ in vacuitate in qua vacuitate materia cōgregaē ⁊ colligiē ⁊ facit eminentiam magnā: ⁊ quāto materia eſt acutior tanto ē eminētia maior: hoc ergo vult dicere Auicen. in hac parte.

¶ Iſte ergo exiture incipiunt ⁊ aggregant ſaniem: deinde maturatur ſanies: poſtea rumpitur: ⁊ fortaſſe indiget cōfortatione ⁊ maturatione ⁊ eruptione ⁊ fortaſſe non indiget.

¶ Hic ponit modum proceſſus exiturarum: ⁊ patet. Tūc ſequitur illa pars.

¶ Et quāto plus eſt exitura vehemētioris eleuatiōis ⁊ acutioris capitis ⁊ rubedinis: ē humor attract⁹ ei vehemētioris caliditatꝫ ⁊ ē velocioris maturitatis ⁊ reſolutionis ⁊ eructionis ⁊ ꝓprie eminēs ꝓcedens extra pinealis. Que autē ē cū diuerſitate lata ꝓfunda pauce rubedīs ē groſſe materiei mala decliuis ad iteriora pauci doloris grauis motus.

¶ In qua parte determinaē de exituris cōparatiue: ponit autem Aui. plures cōparatiōes exiturarū eo ꝙ exiture poſſunt plurib⁹ modis cōparari: ⁊ ſm hoc diuiditur pȝ illa in partes qnqȝ. Quia pᷓmo cōparat exituras ad ſeinuicem penes bonitatē ⁊ malitiā rōne materie. Secūdo cōparat eas penes bonitatē ⁊ malitiā rōne corruptionis earū. Tertio cōparat exituras ad mēbra oſtēdēdo in quibus mēbris fiunt vtplurimū exiture: ⁊ in quibus nō fiūt. Quarto cōparat exituras adinuicē penes bonitatem et malitiā rōne membroꝝ in quibus fiunt. Quinto comparat exituras adinuicē penes tarditatē ⁊ velocitatem ī maturatione. ſcđa ē ibi. (Et deterior eſt illa cui⁹ eruptio ⁊c̄) 3ª ibi. (Et nō eſt omne mēbrū cōueniens ⁊c̄.) 4ª ibi. (Et deterior exituraꝝ.). 5ª ibi. (Exiture quidē diuerſificanē ꝓpter ſpaciū materiatiōis ⁊c̄.) Dicit ergo de pᷓma parte. Et qn̄to plus eſt materia vel exitura ⁊c̄. Eſt humor attractus ei vehemētioris caliditatis: ſupple ⁊ vehemētioris ſubtilitatis: ⁊ ꝓprie eminens extra procedens pinealis: eo ꝙ quāto exitura eſt magis eminēs pinealis: tanto eſt ex materia calidiori ⁊ ſubtiliori: qꝛ calidi eſt ſurſum abſcindere: ſupple exitura q̄ eſt ex tali hūore ē ſalua. Que autē eſt de diuerſitate: hoc eſt: ſed illa exitura q̄ diuerſificatur a pᷣdicta: vt qꝛ ſit lata pauce rubedinis ē groſſe materie: ſupple ⁊ pauce caliditatis: ⁊ hoc eſt: qꝛ contrarioꝝ cōtrarij ſunt effectus: ⁊ ſupple talis exitura que fit ex tali humore eſt mala decliuis ad iteriora. i. ꝓcedēs ex membris exteriorib⁹ ad interiora: pauci doloris hoc eſt rōne materie q̄ nō eſt ita calida ſicut prima exitura eſt: vnde ī exitura que ē ex humoribus calidis ⁊ ſubtilibus eſt maior dolor q̄ȝ in exitura q̄ ē ex humoribus groſſis ⁊ paruȝ calidis: ſed citius reſolui ⁊ maturatur: ⁊ ideo ſaluior eſt. Cauſa autē quare ex hūoribus calidis ⁊ ſubtilib⁹ ē maior dolor q̄ȝ in illa q̄ eſt ex humoribus magis groſſis ⁊ frigidis eſt propter duo. pᷓmo qꝛ mala cōplexio calida maiorem inducit dolorē q̄ȝ mala cōplexio frgida: qꝛ dolor et leticia cauſantur ſm ꝙ apparet in pᷓmo Fen 2ª. ex ſubita mutatione cōuenientis ad incōueniens qn̄tū ad dolorē ⁊ ex ſubita mutatiōe incōuenientis ad cōueniens qn̄tum ad leticiam: vnde res q̄ nō mutat ſubito ſenſum vel qn̄tū ad conueniens vel qn̄tū ad incōueniens non infert letitiam nec dolorē: vt ibi dicit Auicē. qꝛ ergo mala cōplexio calida magis ſubito agit in membrum q̄ȝ mala complexio frigida eo ꝙ calidū eſt citius agēs q̄ȝ frigidū: iō maiorem inducit dolorē exitura ex humorib⁹ calidis ⁊ ſubtilibus: q̄ȝ exitura ex humorib⁹ groſſis ⁊ minus calidis. Iterū etiā ꝓpter aliud: qꝛ exitura ex humoribus groſſis corrūpit plus ſenſum mēbri ⁊ carnē in qua eſt q̄ȝ exitura ex humoribus calidis ⁊ ſubtilib⁹. Et cauſa hui⁹ eſt: quia exitura q̄ eſt ex humoribus groſſis plus īmoratur in mēbro: ⁊ ideo plus corrūpitur ſenſus ipſius: ⁊ ideo non ſentit ita mēbrum dolorem in ipſa ſicut in exitura que eſt ex hu. calidis ⁊ ſubtilibus: qꝛ illa mouetur de interiorib⁹ ad exteriora ⁊ de cētro ad circūferētiam. Iſta vero mouetur de exterioribus ad interiora ⁊ de circūferentia ad cētrū: ⁊ ideo prima exitura eſt ſalua. Iſta vero eſt mala cum ſit decliuis ad interiora ⁊ pauci doloris ⁊ contrarij motus.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Et deterior illa ē illa cui⁹ corruptio ē ad iteriora ⁊ corrūpit illō ſup qō vadit: ⁊ eſt de ea que expellitur ad vtrūqȝ latus.

¶ Hic Aui. cōparat exituras adinuicem penes bonitatē ⁊ malitiā rōne eruptionis eaꝝ: ⁊ hȝ iſte. §. duo dicta ſm ꝙ ponit duas cōparationes exituraꝝ penes bonitatē ⁊ malitiā rōne eruptiōis eaꝝ. 2ª pars īcipit ibi. (Et laudabilior eruptio ē.) Dicit ergo pᷓmo. Et deterior. ſ. exitura iſta. ſ. q̄ dicta ē: ē illa cui⁹ eruptio eſt ad īteriora. Iſta enī eſt adhuc deterior pᷣdicta qn̄uis illa ſit etiā mala: qꝛ actualiter penetrat ad īteriora mēbra: illa vero nōdū actualiē penetrabat in interiorib⁹: ſȝ erat in potētia penetrandi. Pauci doloris: hoc eſt ꝓpter duo. Primo: qꝛ talis exitura q̄ rumpiē ad īteriora eſt ex humoribus groſſis: qꝛ humores groſſi mouenē de exteriorib⁹ ad īteriora: vt dictū eſt ſupra. Humores groſſi ⁊ nō multū calidi nō īducunt tātū dolorē ſicut humores calidi ⁊ ſubtiles. Iteꝝ etiā eſt pauci doloris: qꝛ illa exitura corrūpit illud ſup qō vadit vt dicit Aui. ⁊ ideo corrūpit ſenſum mēbri: ⁊ ideo talē exitura eſt pauci doloris: ⁊ itelligiē hoc per reſpectū. ſ. ad exituram pᷓmā ſaluā q̄ dicta eſt que eſt ex humorib⁹ ſubtilibus ⁊ calidis ⁊ cōtrarij motus ſupple motui exiture prime que ē ex humorib⁹ ſubtilibus ⁊ calidis: qꝛ illa exitura mouetur de īteriorib⁹ ad exteriora. Iſta vero moueē ē exteriorib⁹ ad interiora ⁊ erumpiē ad īteriora. ¶ Vnde illud qō ſic dicit cōtrarij mot⁹: nō dicit reſpectu illi⁹ exiture que dicta ē imediate: qꝛ illa eſt eiuſdē mot⁹ cum iſta cū declinat etiā ad īteriora: licet nō ſit in tāta malitia ſicut illa cum nō ſit adhuc in actu penetrādi: ſicut eſt illa: ſed dicit hō per reſpectuȝ ad exiturā pᷓmā que eſt ſalua que mouet de interioribus ad exteriora: vt dictum eſt. Et de ea q̄ expelliē. i. rumpiē ad vtrunqȝ latus. i. ad īteriora ⁊ exteriora: ⁊ ſupple illa ē peior oīb⁹ ſm ꝙ dicit ypoc. in fine primi ꝓnoſticoꝝ. Et cām hui⁹ ponit Gal. ibi in cōmento ꝙ qn̄ exitura rumpiē ad īteriora ⁊ exteriora: tūc vt dic̄ Ga. nocumentuȝ duplicaē. ¶ Iteꝝ etiā vt dicit tunc Gal. nō eſt locus a quo incipiat generare carnē ſicut ſunt fundamenta q̄ ſunt ſuper terrā: quaſi velit dicere Gal. ꝙ quando rumpitur ad exteriora ⁊ īteriora: tunc natura nō hēt ſup qō ſe fundet in reſtaurādo ⁊ generando carnē: eo ꝙ fundamēta nature ſunt ſpiritus ⁊ membra: vt pȝ. 11. de īgenio ſanitatis: nunc autē mēbrū deperditum ē cum ſit ruptura intus ⁊ extra: ⁊ ēt ſpūs depdunē cū libere exalēt ⁊ iō quādo eſt ruptura intus ⁊ extra: natura nō hȝ fundamentū ſuper quo ſe fundet ſicut fundamēta ponunē ſup terram: ⁊ ideo exitura que rumpiē ad vtrunqȝ lat⁹ eſt peior. Et huiuſmodi verba melius declarantur in cōmento finis primi pronoſticorum vbi tangitur hec materia: ſi ergo vis ſufficientem declarationem queras ibi eam.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶Deinde cum dicit:

¶Et laudabilioꝛ eruptio eius eſt ad vētriculum ꝓprium mēbꝛo cui eſt via currens ad exterioꝛa ſicut exitura ſtomachi vt enī erūpatᷓ ad interioꝛa ei⁹ ⁊ ipſi⁹ cōcauitatē meli⁹ ē q̃ʒ rūpatᷓ ad exterioꝛa eius ⁊ ad ventriculū cōtinētē mirach.

¶Hic Aui. ponit aliam cōparationē exiturarꝫ penes bonitatē ⁊ malitiam ratiōe eruptionis. Dicit ergo. Et laudabilioꝛ eruptio ei⁹ ē ad vētriculū ⁊c̃. quaſi velit dicere: illa exitura eſt laudabilioꝛ min⁹ mala cuius eruptio ē ad ventriculū ꝓpꝛiū. Et ratio huius qḋ dicit Auicē. ē manifeſta: qꝛ hoc ē, vt poſſit libere mūdificari ſanies ⁊ virus ſicut exitura ſtomachi. ¶Hic exēplificat declarādo illḋ quod dixit: melius enī eſt ꝙ exitura ſtomachi erūpatur ad īterioꝛa eius ⁊ in cōcauitatē ipſius vt poſſit mūdificari ⁊ egredi libere ſanies ⁊ virus q̃ʒ rūpatur ad exterioꝛa eius: ⁊ ad vētriculū continētē mirach. i. q̃ʒ rumpatᷓ v̾ſus ſiphac: qꝛ quādo exitura ſtomachi rūpitur ad exterioꝛa: verſus ſiphac: tūc ſanies nō inuenit libere meatū ad exterioꝛa: ⁊ iō tūc nocet nocumento vehemēti.

Sed foꝛte aliquis dubitabit de hoc quod dicit Auic. ⁊ ad ventriculum cōtinentē mirach. expoſitū enīʒ ē ꝙ ītelligit q̄ rūpatur ad ventriculū cōtinētem mirach. i. verſus ſiphac. ¶Modo dices tu. ſiphac nō cōtinet mirach: imo mirach cōtinet ſiphac: cū mirach ſit pāniculus exterioꝛ: ⁊ ſiphac pāniculus īterioꝛ cōtent⁹ a mirach: quomō dicit ergo ad ventriculū cōtinentē mirach: imo deberet dicere ad ventriculū cōtinentē ſiphac. ¶Tu potes reſpondere ꝙ verum ē ꝙ mirach ē pāniculus exterioꝛ ⁊ ſiphac ē pāniculus magis intus ītra viſcera. Et iō diſtinguēdum eſt: qꝛ aut ꝓcedim⁹ de mēbꝛis exterioꝛib⁹ ad interioꝛa: ⁊ ſic mirach cōtinet ſiphac cū ſit panniculus pꝛioꝛ. Aut poſſum⁹ procedere de membꝛis interioꝛib⁹ ad exterioꝛa. Et ſic ſiphac continet mirach cum ſit pꝛioꝛ: ⁊ ita foꝛte intelligit Auicenna. cum dicit ad ventriculum continentem mirach: cum loquatur de eruptione exiture ſtomachi procedendo verſus ſiphac ⁊ mirach.

¶Sicut eruptio ei⁹ q̄ ī cerebꝛo ad duos vētriculos anterioꝛes laudabilioꝛ ē: qm̄ ambobus ſunt meatus ſicut naſus ⁊ nares. Et quādo rumpitur ad ſpacium cōtinens cerebꝛum aut ad ventriculum poſterioꝛē nō inuenit meatū ad exterioꝛa ⁊ nocet nocumento vehementi.

¶Hic Auicē. ponit illud exemplū declarando etiaʒ illud quod dictū eſt. Dicit ergo: ⁊ planū eſt. Sicut naſus ⁊ nares: ſi illa littera dicat ſic: tūc expone ſic: naſus ⁊ per. i. nares: verum eſt ꝙ ego inueni aliud exēpli quod dicit ſic: naſus ⁊ aures: tamen non videtur mihi bona littera eo ꝙ meat⁹ per quos emanant ſuperfluitates. ſ. anterioꝛis partis cerebꝛi ponūtur ab auctoꝛibus nares ⁊ palatū nō autem aures: vnde ſolū credo ꝙ littera debeat eſſe ſicut ſtat: licet videatur ſuperfluitas in verbis. Et quandoqꝫ rumpitur. ſ. exitura ad ſpacium cōtinens cerebꝛum: illḋ poteſt exponi vno modo ad ſpaciuʒ cōtinens cerebꝛum ideſt quādo rumpitur ad concauitateʒ de ſubtus in qua continetur cerebꝛū: tunc enim eſt maluʒ cū non habeat ſanies liberum exitū ſicut eſt de exitura ſtomachi quando rumpitur ad exterioꝛa eius verſus ſiphac. ¶Vel poteſt exponi ad ſpacium cōtinens cerebꝛum: ideſt ad ventriculum medium cerebꝛi: qꝛ peioꝛ eſt exitura que rumpitur ad ventriculum medinm cerebꝛi q̃ʒ illa que rumpitur ad ventriculos anterioꝛes cerebꝛi eo ꝙ ſanies: ita nō poteſt libere egredi: ⁊ peioꝛ omnib⁹ iſtis eſt illa que rūpitur in poſterioꝛē cerebꝛi. ¶Deinde cum dicit.

¶Et nō eſt omne membꝛū cōueniēs ad hoc vt eueniat in ipſo exitura: in iuncturis enīʒ minoꝛatur egreſſio exiture: qm̄ in eis ſunt humoꝛes mucillaginoſi: ⁊ loca eoꝛum ampla nō ſuffocantia materiā neqꝫ retinētia egreſſionē putridi. Nō ſi egrediatᷓ illic exitura erit ꝓꝑ rē maximā.

¶In parte iſta Auicen. comparat exituras ī reſpectu ad mēbꝛa in quibus: vt plurimū poſſunt fieri: ⁊ in quib⁹ vt raro. Et patet quod dicit: qꝛ cauſa quare minoꝛatᷓ exitura in iuncturis eſt ex duobus. Pꝛimo ex parte humoꝛū quia humoꝛes vtplurimū currentes ad iuncturas ⁊ ī eis qui reperiuntur ſunt groſſi ⁊ mucillagīoſi: humoꝛes autem groſſi ⁊ mucillaginoſi raro conuertuntur ad ſanieʒ. Et ideo ex eis vtplurimū non fit exitura. ¶Item etiam ratio eſt ex parte membꝛoꝛū: quia loca iuncturaruʒ ampla: ⁊ ideo humoꝛes in eis non ſuffocantur ex qua ſuffocatione accidat ei calefactio extranea mouens ipſum ad ſaniē. ¶Iterum etiam propter amplitudinem loci non retīetur egreſſio putredinis: ideſt caliditatis putredinalis: imo exalat que poſſet mouere humoꝛem ad ſaniem: ⁊ ꝓpter cauſas cōtrarias iſtis vtplurimū exiture fiunt in inguibus ſubaſcellis ſm̄ ꝙ dicit Raſis vt dictum ē ꝑus. ¶Deinde cum dicit.

¶Et deterioꝛ exiturarum ⁊ malignioꝛ earum eſt que egreditur ſuper extremitates lacertoꝛuʒ: ⁊ pꝛopꝛie lacertoꝛū plurium neruoꝛum.

¶In parte iſta Aui. comparatᷓ exituras adinuiceʒ penes bonitatem ⁊ malitiā rōne membꝛoꝛū in quibus fiūt: ⁊ patet quod dicit: qꝛ illa eſt deterioꝛ exitura ceteris paribus que egreditur ſuper extremitates lacertoꝝ plurium neruoꝛum eo ꝙ maioꝛ eſt timoꝛ ꝓpter ipſaʒ de ſpaſmo ex repletione neruoꝝ. Tunc ſequitur illa pars.

¶Et exiture quidem diuerſificantur ꝓpter ſpacium maturationis ſaniei ſue ſʒ humoꝛē in ſubtilitate ⁊ groſſitudine ſua ⁊ complexionem in caloꝛe ⁊ frigoꝛe eius ⁊ equalitate eius ⁊ ſm̄ tempus ⁊ etatem ⁊ ſubſtantiam membꝛi: ⁊ nō cōtingit ne maturetur exitura ⁊ ne conuertatur qḋ in ea eſt in pus: niſi pꝛopter paruitatem caloꝛis innati in membꝛo aut ꝓpter groſſitudinē ſubſtātie que eſt materiei.

¶In qua parte comparat exituras ad ſeinuicē penes tarditatē ⁊ velocitatē maturatiōis: ⁊ habet ille. §. duo dicta: qꝛ in ꝑmo dicto ponitᷓ cauſaʒ tarditatis ⁊ velocitatis maturatiōis exiture: in ſecūdo dicto circa hoc ponit cauſaʒ quare ſanies que ē exitura aliquādo nobis non manifeſtatur. Unde tūc tardamus in cognitione ſaniei exiture. ſcḋa ibi. (Et quādoqꝫ contingit ex hoc vt fiat ſanies ⁊c̃.) Dicit ꝑmo: ⁊ exitura q̄dem ⁊c̃. Planū eſt. Et nō cōtingit ne maturetᷓ exitura ⁊ ne cōuertatur quod in ea eſt in pus ſupple cito ⁊ velociter: ſed tardatᷓ in maturatiōe niſi pꝛopter paruitatem ⁊c̃. ¶Deinde cum dicit:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Et quandoqꝫ contingit ex hoc vt fiat ſanies in interiore parte ſui ⁊ non appareat ſenſui propter profunditatem pus ⁊ groſſitudinem eius quod eſt ſuper ipſū ⁊ ſtatur ſuper maturitatem ſaniei velociter ⁊ quandoqꝫ non ſtatur ſm ſubſtantiam ſuam in groſſitudine: ꝙ ſi maturatur ⁊ ſubtiliatur lenitur ſuba eiꝰ velocit: ⁊ ſꝫ ꝙ ē de carne iſta plurima ⁊ pauca.

¶ Auicen. oſtendit cauſam ex dictis: quare ſanies que eſt in exitura aliquādo nobis non manifeſtatur: vnde quādoqꝫ decipimur. Dicit ergo. Et quādoqꝫ cōuenit ex hoc ⁊c. quare ſtatur ideſt differtur ſupple ad cognoſcendum velociter ſuper maturitatem ſaniei: qꝛ propter groſſitudinem pꝛius tardatur aliquādo in cognoſcendo ſaniez: ⁊ credimus quandoqꝫ ꝙ non ſit ſanies ⁊ eſt ſanies. Et quandoqꝫ non ſtatur: ideſt non differtur ad cognoſcendum ſm ſubſtātiam ſuam. ſ. puris in groſſitudine: ꝙ pro quia: quia ſi maturatur ⁊ ſubtiliaſ ſcꝫ pus lenitur velociter: ideſt inuenitur locus lenis tactui: ⁊ tunc non tardamus ad cognoſcēdum ſaniem. Uult ergo dicere Auicē. ꝙ aliquando tardamꝰ ad cognoſcendum ſaniem ⁊ pus in exitura ꝓpter groſſitiem puris ⁊ profunditatē ipſius. Aliquando autē non tardamus: vt ſi ille humoꝛ groſſus matureſ ⁊ in maturatiōe ſubtilietur: qꝛ tunc īuenitur locus lenis ad tactum ⁊ redundatio ſaniei que ſunt ſigna ſaniei: vt poſtea apparebit. Et ſecundū ꝙ ſuper eā de carne plurima ⁊ pauca ſupple ſtatur etiam ad cognoſcēduꝫ ſaniem: quia ſi ſuper ſaniem ſit caro multa: tunc nō poſſumus ita cognoſcere ſaniem ſicut ſi ſuper ſaniem ſit caro pauca eo ꝙ apparet ita ſenſui. ¶ Duas ergo cauſas tāgit Auicē. quare ſanies non apparet nobis ſenſui: ⁊ per conſequens poſſimus tardare in cognitiōe ſaniei. Unā cauſam tangit ex parte ſaniei ⁊ aliaꝫ ex parte carnis que eſt ſuper ipſam. ¶ Et has cauſas ypocras optime tangit in quodam afforiſmo ſexte particule. Quibuſcunqꝫ ſanies facta in corpore non manifeſtatur his propter ſpiſſitudinem ſaniei aut loci non manifeſtatur.

¶ Et ꝓpter cauſas exiture ⁊ caſus ad ſaniē ꝓpter repletionem ⁊ multitudinem materiei ⁊ coꝛruptionē eius.

¶ Hic tangit Auicen. vt mihi videtur quaſdaꝫ cauſas tarditatis maturationis exiture. Unde ſermo ille nō continuatur ſermoni qui dictus eſt modo: ſed continuatur illi ſermoni. Et nō contingit ne maturetur exitura ⁊c. ibi enim poſuit duas cauſas: quare tardaſ exitura in maturatione. Una cauſa ē ꝓpter paruitatē caloꝛis membꝛi. Alia eſt ꝓpter groſſitiem ſubſtantie materiei. Interpoſuit autem poſtea ſermonem illum aliū intermediū: qꝛ ille ſermo inferebatur ex illo. Poſito ergo illo ſermone intermedio qui inferebatur ex illo. Auicen. modo predictis cauſis tarditatis maturatiōis addit alias cauſas. Dicit ergo. Et ſupple ne exitura maturetur cito ⁊ cōuertatur qđ in ea eſt in pus ꝓpter cauſas exiture ⁊ caſus eius. i. euentus eius ad ſaniem ꝓpter repletionē ⁊ multitudinē materiei ⁊ coꝛruptionē ipſius. Unde Auicē. ꝓter duas cauſas ꝑdictas tangit alias cauſas tarditatis maturatiōis exiture. Unam tangit ꝓpter cauſas exiture efficiētes remotas: qꝛ ſi cauſe exiture efficiētes remote ſint tales ex qbus habeant generari humoꝛes groſſi ſicut eſt nauſeatiua ſatietas ⁊ egritudines que nō faciūt criſim cum euacuatione apparēte: qꝛ tales egritudines fiūt ex humoꝛibꝰ groſſis: tūc exitura que eſt ꝓpter tales cauſas tardaſ plus in maturatiōe qꝫ illa que eſt ꝓpter cauſas ex quibus habēt generari humoꝛes calidi ⁊ ſubtiles: ⁊ ille oēs finaliter reducunſ ad cauſam humoꝛalē cōiunctaꝫ quā ſuperius tetigit Auicē. qꝛ ꝓpter illas cauſas remotas efficientes exitura non plus tardaſ in maturationes niſi ſm ꝙ ex iſtis cauſis illi generātur humoꝛes groſſioꝛes vel ſubtilioꝛes qui actu faciūt apoſtema ⁊ exituram. Aliam cauſaꝫ tarditatis maturationis Auicen. tangit cum dicit ꝓpter repletionē ⁊ multitudinē materiei: qꝛ non ſoluꝫ groſſities humoꝛis poteſt eſſe cauſa tarditatis maturationis: ſed etiaꝫ multitudo que propter ſuam multitudineꝫ vinci nō pōt a natura vel tarde vincitur. ¶ Aliam cauſam tarditatis maturatiōis tangit Aui. cum dicit. Et coꝛruptionem eiꝰ qꝛ non ſolū groſſities ⁊ multitudo humoꝛis poſſunt eſſe cauſa tarditatis maturatiōis: ſed ēt coꝛruptio ipſiꝰ pōt eē cauſa tarditatis maturatiōis: qꝛ ꝓpter coꝛruptionē ipſiꝰ a natura vinci nō poteſt vel tarde vīcitur. ¶ Sic ergo ex predictis poteſt apparere ꝙ quatuoꝛ ſunt cauſe imediate tarditatis maturationis exiture. Una tenet ſe ex parte virtutis ⁊ caloꝛis membꝛi: vt quia ſint debiles. Alie autē tres tenent ſe ex parte humoꝛis: vt qꝛ humoꝛ ſit groſſus vel multus vel coꝛruptus. Ille autēꝫ cauſe que ſunt cauſe remote reducuntur ad cauſam humoꝛalē: vt dictum ē pꝛius. Et non ſolum quatuoꝛ dicte cauſe ſunt cauſe tarditatis maturationis: imo aliquādo ſunt cauſe ꝙ nullo modo maturetur: ſed membꝛuꝫ coꝛrumpatur ſm ꝙ ille cauſe plus intenduntur vel remittūtur: vt patet homini ſubtiliter intuenti. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et cāe eius ſunt nauſeatiua ſatietas ⁊ exercitia mala ⁊ egritudines que nō faciunt criſim cum euacuatione apparētie ⁊ nocumenta aīalia ex anguſtijs ⁊ ſollicitudinibus coꝛrumpētibus ſanguinem.

¶ In parte illa Auicē. ponit cauſas exiture: ⁊ patet quod dicit. Intellige tamē hic ꝙ iſte cauſe quas Aui. ponit hic ſunt cauſe vtplurimū exiture que ſit incipiēdo: ſed cauſe exiture que ſit ꝑmutando ex apoſtemate calido ſunt vel groſſities humoꝛum vel multitudo ipſius qui propter groſſitiem ſuam vel multitudinem que eſt in apoſtemate nō poterit totaliter reſolui ⁊ vinci a natura: ſed ſolum natura vincit ipſum quodam modo: quia generat ide ſanieꝫ: ⁊ tūc apoſtema conuertitur ad exituram: vel cauſa ipſius eſt debilitas virtutis que nō poſſit totaliter reſoluere materiā apoſtematis: ſed apoſtema cōuertiſ ad exituram ⁊ collectionem. Tūc ſequitur illa pars.

¶ Et de exituris qdē ē ſpecies que nominatur turmuſios: ⁊ eſt exitura q̄ rūpitur ⁊ qđ eſt ſub ea ē ſimile carni bouine: deinde apparet ab ipſa ſanies alia.

¶ In parte illa Auicen. ponit quaſdā ſpecies exituraruꝫ quibus nomina ſunt impoſita. Ponit ergo ꝑmo vnam ſpeciem ipſius que nominatur tarmiſios: ⁊ exponiſ tarmiſios in latino. ideſt apoſtema taurinū: quia illud apoſtema vel exitura pꝛimo cum erumpiſ exit inde ſanies: ⁊ poſtea apparet ſub illa ſanie: quedam caro ſimilis carni bouine vel thaurine: ⁊ cum rumpitur illa caro exit inde ſanies alia: ⁊ ideo nominatur in latino tale apoſtema camerarū quia habet plures cōcauitates ad modū camerarum in quibus eſt ſanies. ¶ Et cauſa talis diuerſitatis in apoſtemate eſt ſm diuerſam diſpoſitionem humoꝛis ꝑ partes ſuas: poſſibile eſt enim ꝙ vna pars humoꝛis ſit apta cōuerti in ſaniē. Unū pꝛimo natura cōuertit illū humoꝛem in ſaniē: ⁊ vlterius poſſibile eſt ꝙ alia pars hūoꝛis ſit inepta ad digeſtionem ⁊ cōuerſionē in ſanieꝫ pro

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

pter groſſitiem ipſi⁹: vnde talis pars humoꝛis nõ cõuer/titur in ſaniē: ſed cõuertitur in quãdam carnem malam ſimilem carni bouine. Et poſſibile eſt ꝙ alia pars hũo/ris ſit apta cõuerti ad ſaniē: vnde natura cõuertit ipſam ad ſaniem ꝑpter qd̄ generãtur ibi diuerſe extremitates ad modum camerarũ in quib⁹ ſunt ſanies plures: ⁊ ideo directe vocaẜ illud apoſtema apã cameratuʒ. ¶ Et ex di/ctis apparet ꝙ tale apoſtema: vtpluri mũ eſt ex humoꝛi/bus groſſis ⁊ frigidis: quoꝛũ quedã partes poſſunt con/uerti ad ſaniē: ⁊ quedã nõ poſſunt cõuerti in ſaniē: ſed cõ uertunẜ in carnē malam: imo vtplurimũ in apoſtemati/bus que ſunt ex humoꝛibus frigidis ⁊ groſſis: licet non ſit in eis ſemper talis diuerſitas ad modum cameraꝝ: ta men ego vidi quaſi ſemp ꝙ quãdo ſanies eſt egreſſa per rupturam apoſtematis ꝙ eſt ibi quedã caro mala mollis que eſt generata ex humoꝛibus qui ꝑpter ſuã groſſitieʒ ⁊ viſcoſitatem nõ poſſunt totaliter cõuerti in ſaniē: ſed cõ uertuntur in carnem malã quantuʒ ad quandam parteʒ que eſt magis inobediens: ⁊ quantũ ad aliã partem que eſt magis obediēs cõuertitur in ſaniem.

¶ Et de exituris ē ſpēs que nominaẜ al/ber ⁊ eſt exitura vaſalis rotunda ⁊ rubea quã qui hēt ſm plurimũ nõ expoliatur a febꝛe: ⁊ ei⁹ euētus ſm plurimũ ē in capi/te: ⁊ quãdoqʒ accidit in alijs locis.

¶ Hic Auicen. connumerat quandam aliam ſpeciem exi/ture cui nomen eſt impoſitũ albir. idẽ exitura gramati/lis. aliud quod dicit planum eſt.

¶ Significatio qd̄ apã ſit exitura. Cap. xxi.

C Um videris pulſationē plurimã aut duritiē pꝛolongatã ⁊ calidita tem: tunc exiſtima ꝙ apoſtema ē i via vt fiat exitura.

¶ Superius determinauit Auicē. de exituris oſtēdendo quid ſunt ⁊ qͣ̃tum ad cauſas earũ ⁊ quantũ etiã ad ſpeci/es earũ. In parte illa Auicē. determinat de exituris quã tum ad ſigna. ¶ Et diuiditur hec pars in duas. Primo ponit ſigna exiturarum extrinſecaꝝ. ſecũdo ponit ſigna exiturarũ intrinſecarum. ſcd̄a ibi. (Quãdo accidit apoſte ma calidum in viſceribus.) Prima pars diuidiẜ in par/tes tres. In ꝑma parte ponit ſigna ꝙ apoſtema fiat exitu ra. In ſecũda parte ponit ſigna maturatiõis exiture. In tertia parte ponit iudicia ſaniei bone ⁊ male. ſecũda ibi. (Cum videris lenitatem ⁊c̃.) tertia ibi. (Sanies laudabi lis ⁊c̃.) Dicit ergo pꝛimo cuʒ videris pulſationem pluri/mum ⁊c̃. Planum eſt quod dicit.

¶ Digeſtio maturatiõis ⁊ eius ſignũ. Cap. xxij.

C Um videris lenitatē quandã ⁊ ſe dationem doloꝛis: tunc ſcias ꝙ ē in via maturationis.

¶ In illo ca. ponit ſigna maturatiõis exiture: ⁊ planuʒ eſt qd̄ dicit. ¶ Sed dubitabit aliqs de hoc qd̄ dicit Auic̃. Di cit enim ꝙ cũ tu videris lenitatē quandam ⁊ ſedationem doloꝛis: tunc exitura eſt in via maturatiõis. ypocras eniʒ dicit ꝙ circa generationem ſaniei accidunt doloꝛes ⁊ fe/bꝛes magis qͣ̃ facta ſanie: ergo tunc quãdo exitura eſt in via vt maturetur: tunc debet augeri doloꝛ. Reſponde ꝑ expoſitionē littere ꝙ Auicē. itelligit quãdo dicit ꝙ tunc exitura eſt in via maturatiõis hoc eſt ꝙ exitura eſt totali/ter matura ⁊ ſanies eſt cõpleta: nõ aũt itelligit ꝙ ſit in via maturationis: vt qꝛ incipiat maturari.

¶ Judicia ſaniei. Cap. xxiij.

S Anies laudabilis eſt illa q̃ ē alba lenis cui nõ ē doloꝛ hoꝛribilis ⁊ i q̃ nõ oꝑata ē niſi caliditas inata: lʒ nõ ſit excuſatio a cõitate extranee

¶ In iſto capitulo Auicē. ponit iudicia ſaniei bone ⁊ ma/le. Diuidiẜ autē pars hec i partes tres. Primo ponit iu/dicia ſaniei laudabilis. ſcd̄o ponit iudicia apoſtematis ſa niei illaudabilis. tertio qꝛ ſaniatio ⁊ materiatio eſt q̃daʒ terminatio apoſtematis: ⁊ terminatiões materiei apoſte matis ſũt multe: qꝛ aliquãdo apoſtema terminaẜ ad ſani em: aliqñ ad reſolutionē: aliquãdo ad duriciē ⁊c̃. Auic̃. cõnumerat ⁊ ponit modos terminatiõis illoꝛum apoſte matum. ſcd̄a ibi. (Et ſanies mala.) tertia ibi. (Et neceſſe ē omni ſaniei ⁊c̃.) Pꝛia i duas. ꝑmo ponit qd̄ ē ſanies lau/dabilis. ſecũdo reddit cauſam eius qd̄ dictũ eſt. 2ª ibi. (Et non addiẜ eius lenitas.) Dicit ergo ꝑmo. Sanies lauda bilis ⁊c̃. licet nõ ſit excuſatio a cõitate extranee. ſ. calidita tis. Dicit autē hoc Aui. pꝛo tãto: qꝛ alteratio humoꝛis i ſa niem ē alteratio naturalis: ſed nõ eſt pura alteratio natu ralis: ſed ē media iter pure naturalē ⁊ pure inaturalē: et ꝑpter hoc i alteratiõe humoꝛis i ſaniem nõ eſt excuſatio ab operatiõe caliditatis extranee. ¶ Nota ergo ꝙ triplex eſt alteratio ſm ꝙ extrahiẜ ex dictis Gal'. i cõmento pꝛo/noſticoꝝ: quedã ē alteratio pure naturalis que ſit in nu/trimēto. Et alia eſt alteratio pure inaturalis que ſit a ſo/lo' caloꝛe extraneo ſicut eſt i putrefactione. Et quedã eſt alteratio media iter iſtas ſicut eſt i ſanie.

¶ Et non addiẜ eis lenitas niſi vt ſciatur ꝙ ipſa eſt pꝛeparata pati a virtute dige/ſtiua ⁊ nõ diuerſificatur eius pꝛeparatio in inobediēte ⁊ obediente.

¶ Hic Auicen. pꝛobat illud qd̄ dictũ eſt. Et pꝛimo pꝛobat ꝙ ſanies debet eſſe lenis. ſecũdo ꝙ nõ debet eſſe multuʒ fetida. 3° pꝛobat ꝙ dʒ eſſe alba. 2ª ibi. (Et opʒ vt nõ ſit ei odoꝛ.) 3ª ibi. (Dixerunt ⁊c̃.) Dicit ꝑmo. Et non addiẜ ei lenitas. idẽ ⁊ nõ dʒ eſſe ſanies lenis niſi vt ſciaẜ ꝙ ipſa ſcʒ materia ex qua generaẜ ſanies ⁊c̃. quaſi velit dicē aui/cen. ꝙ ſanies dʒ eſſe lenis hoc eſt equalis: ⁊ intelligo ꝙ ſanies dʒ eſſe laudabilis equalis qͣ̃tum ad diſpoſitiões ⁊ quãtũ ad partes quãtũ ad diſpoſitiões: vt qꝛ ſint eiuſdē coloꝛis ⁊ eiuſdē ſubſtãtie quãtũ ad omnes partes: qͣ̃tuʒ ad partes: qꝛ dʒ eſſe equalis i partib⁹ ſuis quantũ ad ſuꝑ ficiē: qꝛ nõ dʒ eſſe ſanies aſpera ⁊ iequalis i ſuperficie: vt qꝛ vna pars ſupereminẽat alteri. Et ratio quare ſanies laudabilis debet eſſe lenis ⁊ equalis qͣ̃tuʒ ad hoc eſt: qꝛ ex hoc ꝙ ſanies ē lenis ⁊ equalis qͣ̃tum ad diſpoſitiões ⁊ qͣ̃tum ad partes ſignificatur ſuꝑ humilitatē materie q̃ equaliter: ⁊ per totũ eſt ꝑparata pati ⁊ cõuerti a digeſtiua virtute. Iteꝝ etiã ex hoc ſignificaẜ ſuꝑ dominiũ ⁊ potētiã nature ⁊ virtutis digeſtiue: qꝛ quãdo nã perfecte domia tur ipſi materiei apoſtematis qͣ̃tum ad cõuerſionem i ſa/niem: ⁊ mã eſt etiã ꝑparata de ſe et obediens digeſtioni: tũc natura debʒ equaliter operari ſm exigentiã materie ⁊ qͣ̃tum ad diſpoſitiões: ⁊ qͣ̃tum etiã ad partes: ⁊ ideo ſa nies bona debet eſſe lenis ⁊ equalis: qꝛ ſi natura non to taliter ⁊ perfecte dominareẜ: nec etiam materia eēt equa liter diſpoſita: tunc alia operatio ipſius eſſet in parte vbi dominareẜ: ⁊ alia eſſet in parte vbi non dominaretur rõ ne inobedientie illius partis materie: ⁊ per conſequens eſſet alia ⁊ alia diſpoſitio in partibus ipſius: ⁊ per conſe quens talis ſanies non eſſet lenis nec equalis: nec etiam talis ſanies eſſet laudabilis: ⁊ ideo dicet auicen. inferius: ꝙ ſanies aliquando egreditur diuerſarum partiũ ⁊ icõ/uenientium coloꝛũ: ⁊ eſt de genere diuerſo a bona: qꝛ ſa/

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

nies laudabilis debet eſſe vniformis quantuꝫ ad partes ⁊ quãtum ad colorē: ⁊ quãtū etiã ad alias diſpoſitiones: qꝛ per hoc ſignificatur ꝙ virtus eſt potens ⁊ ꝙ materia quãtū ad oēs partes eſt obediēs: ⁊ hoc ē quod dicit Aui. cum dicit. Et nō diuerſificatur eiꝰ operatio .i. virtutis digeſtiue inobediente ⁊ nō obediēte: ideſt in parte materiei ex qua generat᷑ ſanies obediente: ⁊ in parte nō obediente: imo ſupple tota materia eſt obediens: ita ꝙ nō habet partes diuerſas: qꝛ vna ſit obediēs virtuti digeſtiue alia non ſit obediens. Unde ſanies laudabilis debet eē lenis: quia ex hoc ſignificat᷑ ꝙ materia ex qua generat᷑ ē preparata pati equaliter a digeſtiua virtute ⁊ non habet partes diuerſas: quarum vna ſit obediens ⁊ alia inobediens: ita ꝙ diuerſificetur operatio virtutis in parte obediente ⁊ in parte inobediente: imo hꝫ oēs partes obedientes: ⁊ hoc intēdit dicere Aui. in hoc loco.

¶ Et oportet ne ſit ei odor vehementis horribilitatis vt ſit longinquior a putrefactione.

¶ Hic oſtendit Aui. quare ſanies non debet habere odorem horribilem. ideſt vehementem fetorem: quia vehemens fetor ſignificat putrefactionē in qua operatur plus calor extraneus: nihilominus tamen in ſanie debet eſſe aliquis fetor cum non ſit in ea excuſatio a cōmunitate caliditatis extranee: vt dictum eſt ſupra.

¶ Dixerunt: ⁊ requiritur ex ea alba: quoniam color membrorum radicalium eſt albus ⁊ non aſſimilat eam niſi natura potens ſuper eam.

¶ In parte illa Aui. oſtēdit quare ſanies debet eē alba: et vult dicere Aui. ꝙ quando natura ideſt virtus digeſtiua eſt potens ⁊ habens perfectum dominiū ſuper materiã ex qua debet ſanies generari: tunc aſſimilat eã membris radicalibus: quia natura qcqd agit in corpore agit vt aſſimilet membris radicalibus, cum ſit facta ex duobꝰ ſpermatibus que ſunt principia generatiōis ⁊ conſeruatiōis vite: membra autem radicalia ſūt alba: ⁊ ideo ſanies laudabilis debet eſſe alba: ⁊ hec verba que hic dicuntur de ſanie declarantur ⁊ longius a Gal. in cōmento ꝑmi ꝓnoſtico ꝛ circa finem. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ Et ſanies mala eſt fetida ſignificãs putrefactionē q̄ eſt ꝯtraria maturationi ⁊ ſignificat dominiū caliditatis extranee.

¶ In qua parte Auic. ponit iudicia ſaniei illaudabilis: ⁊ habet ille .§. duo dicta. In primo dicto ponit iudicia ſaniei que eſt peſſima ⁊ ſimpliciter mala ⁊ totaliter cōtraria bone. In ſecūdo dicto ponit iudicia ſaniei que nō ē ſimpliciter bona ⁊ laudabilis: nec ē totaliter mala ⁊ illaudabilis. ſecūda ibi. (Et quoniã egredit᷑ ſanies.) Dicit ergo primo. Et ſanies mala eſt ⁊c̄. Et planū eſt qd̄ dicit Auic. Et cauſa etiam eius qd̄ dicit Auicen. plana eſt: quia contrariorum contrarie ſunt cauſe.

¶ Et quãdo egreditur ſanies diuerſarū partiū cōuenientiū colorꝫ ⁊ ſubſtãtiaruꝫ eſt etiã de genere diuerſo a bona.

¶ Hic Aui. ponit quoddã iudicium ſaniei que non ē ſimpliciter mala nec ſimpliciter bona: ⁊ dicit. Et quandoqꝫ egreditur .ſ. de apoſtemate ſanies diuerſarum partium: quia vna pars ſit groſſa: ⁊ altera ſubtilis cōuenientiū colorum ⁊ ſubſtantiarum ſupple diuerſarū: ⁊ eſt etiã de genere diuerſo a bona ſupple ſimpliciter: qꝛ quãq̄ꝫ ſanies talis ſit conuenientis coloris: tamen quia non habꝫ partes vniformes: ⁊ per cōſequens talis ſanies nō eſt lenis nec equalis: ideo non ē ſimpliciter bona nec ſimpliciter mala cum non ſit omnino cōtraria bone: cum ſit coloris conuenientis: eſt ergo mediocris in malitia ⁊ bonitate. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et neceſſe ē omni ſaniei vt faciat euenire ī corpe putrefactōeꝫ aut maturitatē aut diminutionē aut alterat᷑ cū mō alio.

¶ In qua parte: vt dictum fuit ſupra: qꝛ ſaniatio ⁊ maturatio eſt quedã terminatio materiei apoſtematis: ⁊ terminationes materiei apoſtematis ſunt multe: qꝛ apoſtema aliquando terminat᷑ ad reſolutionē: aliquando ad ſaniem: aliquãdo ad duriciē ⁊c̄. ideo hic Aui. cōnumerat modos illos termiationū materiei apoſtematis. Dicit ergo Aui. Et neceſſe eſt omni ſaniei: expone: ⁊ neceſſe eſt omni ſaniei: ideſt omni materiei apoſtematis q̄ eſt in potentia ad hoc vt fiat ſanies ſiue bona ſiue mala: ſiue ſit ꝓpinqua ſiue remota vt faciat euenire in corpore putrefactionem: ideſt aut vt terminet᷑ ad putrefactionē: ⁊ hoc eſt qñ natura totaliter vincit᷑ a materia ⁊ materia ē totaliter inobediens. Unde conuertit᷑ in putrefactionē membri ꝓpt̄ cauſas que dicte fuerunt ꝑus. Aut ſupple vt faciat euenire maturitatē: ideſt aut terminet᷑ ad maturationeꝫ: ⁊ hoc quando natura nō poteſt totaliter vincere: ita ꝙ eam totaliter reſoluat: ſed vincit eam conuertendo ipſaꝫ ad maturationē: aut diminutionem: ideſt aut cōuertatur ad reſolutionē: ⁊ hoc eſt quãdo natura totaliter reſoluit materiam apoſtematis: aut alteretur modo alio: ideſt terminetur modo alio: vt .ſ. ad duriciem vt quãdo reſoluitur ſubtile remaneat groſſum induratum. Sic ergo omnis materia apoſtematis aut putrefit aut maturatur aut reſoluitur aut induratur. Quatuor ergo ſunt terminatiōes apoſtematis: due que intendunt᷑ a natura vt terminari p reſolutioneꝫ: ⁊ etiã maturationē: ⁊ magis intenditur a natura terminari per reſolutionem q̄ꝫ per maturationem. Et alie due terminationes apoſtematis ſunt preter intētionem nature vt quãdo apoſtema conuertitur ad putrefactionem vel ad duriciem: ⁊ etiã eſt magis preter naturam conuerti ad putrefactionem q̄ꝫ ad duriciem: ⁊ hoc intendit dicere Auicen. in illa parte: quãq̄ꝫ obſcure loquatur ſm ſuperficiem ſuorum verborum.

¶ Significatio exiture itrinſece. Cap. 24.

Quando accidit apoſtema calidū in viſceribus ⁊ accidūt horripilationes ⁊ febres ⁊ nō ē ei odor ⁊ ſit dolor vehementior ⁊ eſt horripilatio in primis longioris ſpatij: deinde nō ceſſat abbreuiari ſpacium eius ⁊ additur grauitas apoſtematis: tūc ſcias ꝙ apoſtema ſit exitura ⁊ ꝙ ꝑuenit ad collectionē ſui.

¶ Superius Auicenna poſuit ſigna exiture extrinſece. Hic ponit ſigna exiture intrinſece. ¶ Et circa hoc ponit tria capitula. In primo capitulo ponit ſigna quãdo apoſtema quod eſt in membris interioribus ſit exitura. In ſecundo capitulo ponit ſigna quando exitura eſt matura. In tertio capitulo ponit ſigna eruptionis eius. ſecunda ibi. (Quando accidunt ſignificationes exiture) tertia pars incipit ibi. (Quando redeunt dolores ⁊ ꝑūctiōes) In primo capitulo Auicenna duo facit. In prima parte ponit ſigna quando apoſtema ſit exitura ſumpta a febre ⁊ a quibuſdam accidentibus febrium ⁊ apoſtematis grauitate. In ſecunda parte ponit ſignum ſumptuꝫ a pulſu. ſecunda ibi. (Et ſcias ꝙ duricies pulſus ⁊c̄.) ¶ Prima i

duas.primo facit quod dictum eſt.ſecundo oſtendit cau-
ſam quare illa accidentia fiunt vehemẽtiora ĩ principio
exiture q̃ȝ in ſtatu.ſecunda ibi.(Et non fiunt dolores iſti
⁊c̃.)Dicit ergo primo.Quando accidit apoſtema calidũ
in viſceribus.ideſt in interioribus ⁊ accidit ⁊c̃. planum
eſt quod dicit.¶Deinde cum dicit:

¶Et non fiunt dolores iſti ĩ pricipio ve-
hementiores:⁊ quãto plus approximat
ſtatus minorãtur niſi qñ eruptio fit ĩ pri-
cipio:⁊ ſolutio cõtinuitatis ⁊ dolor ꝓue
nit ex ea:⁊ quando colligitur ⁊ qñ fit ma-
teria ſanies quieſcit etiam calefactio for-
tis ⁊ inflatio:quare quieſcit febris eueni
ens per cõmunitatem cordis.

¶In parte iſta Auicenna oſtendit: quare iſta accidentia
fiunt vehementiora in principio exiture q̃ȝ in ſtatu:⁊ po
nit cauſam:⁊ patet.

Sed aliquis dubitabit ⁊ dicet:quomodo ſunt
dolores in ꝑncipio vehementio
res q̃ȝ in ſtatu:cum Ipoc.dicat in afforiſmo ꝙ circa ſtatũ
fiunt omnia fortiora:circa vero principia ⁊ fines omnia
imbecilliora ſunt.Dicendũ eſt ꝙ ſtatus eſt multiplex: q-
dam eſt ſtatus quo ad accidẽtia:alius eſt ſtat⁹ quo ad di-
geſtionẽ materie:alius eſt ſtatus quo ad vtrũqȝ.Mõ qñ
Aui.dicit hic ꝙ ĩ ꝑncipio fiunt accidẽtia vehemẽtiora q̃ȝ
in ſtatu:intelligo de ſtatu ⁊ ẽt ꝑncipio quo ad digeſtionẽ
materie:q: vehemẽtiora fiũt accidẽtia in principio exitu
re q̃ȝ in ſtatu ipſi⁹ qñ eſt materia p cauſas quas Aui.põit.
Ipo.vero intelligit de ſtatu accidẽtiũ.Unde quantuȝ ad
hoc exitura in ꝑncipio rõne digeſtionis materie ẽ in ſta
tu ratione accidẽtium.¶Deinde cum dicit:

¶Et ſcias ꝙ duricies pulſus eſt teſtimo
nium magnum.

¶In parte illa Auicen.ponit qõdam ſignum exiture itri
ſece ſumptũ a pulſu:⁊ duo facit.Primo facit hoc. Secũ-
do per illud ſignũ magis ſignificat ſup exiturã iteriorẽ.
ſecunda ibi.(Et qñ apparet ⁊c̃.) Dicit ergo ꝑmo. Et ſci-
as ꝙ duricies pulſus ẽſt teſtimoniũ magnũ.ſ. ad ſignifi-
candum ꝙ exitura ſit in membris iterioribus. Intellige
autem hic ſicut ponit Aui.in ꝑmo capitulo de pulſu apo
ſtematum ꝙ omne apoſtema calidũ exiſtens in mẽqris
iterorib⁹ q̃ȝtũ eſt de ſe pulſuȝ mutat in toto corpe ad pul
ſum ſerrinũ q ẽ pulſus durus:vñ pulſus durus non ſolũ
conſequiẽ apoſtema qñ fit exitura:ſed etiaȝ conſequitur
apoſtema in ꝑncipio ſui dato ꝙ nõ ſit adhuc exitura: ſed
quando fit exitura:tunc augmentatur duricies pulſus ſi
cut augmẽtantur alia accidẽtia quando apoſtema fit exi-
tura.¶Et intellige etiam ſicut ibi Aui.ponit ꝙ duricies
pulſus ſequitur exituram in principio ſui ante maturati
onem cõpletã.Sed qñ exitura peruenit ad maturationẽ
completam:tũc diminuitur duricies pulſus ⁊ fit pulſus
mollis vndoſus:⁊ hoc eſt ꝓpter humiditatem ⁊ lenitatẽ
que conſequitur exituram que eſt matura.¶ Et itellige
etiam vt dicit Aui.ꝙ apoſtema calidũ q̃ȝtum eſt de ſe mu
tat pulſum ad pulſum ſerrinum niſi ſit ei contraria cauſa
humectans:q: põt eſſe cõtraria cauſa ei hũiditas ex par-
te membri:vt ſi illud apoſtema vel exitura ſit in membro
molli ſicut in pulmone:tunc fit pulſus vndoſus ratione
membri in quo eſt:⁊ ideo quanq̃ȝ duricies pulſus conſe
quiẽ vtplurimũ apoſtema calidũ vel exituram ĩ mẽbris
interiorib⁹ exiſtentẽ:nihilominus tñ ĩpediri põt a molli
cie mẽbri:⁊ ſicut ipediẽ a mollicie mẽbri:ita etiaȝ põt au
geri a duricie membri:q: ſi ſit ĩ membro neruoſo ⁊ duro
tunc augetur duricies pulſus ſicut ibi ponit Auicenna.

¶Deinde cum dicit:

¶Et qñ apparet ſignũ exiture aldubel-
lati in viſcerib⁹ ⁊ nõ iduratur pulſus nõ
iudices penitus ꝙ ſit exitura iterior. In
huiuſmodi enim fortaſſe non erit in viſce
ribus:immo in ſiphac quod continet vi
ſcera.Et tu quidem iam ſentis latus in
quo eſt exitura per grauitatem que pen-
det ex eo ⁊ per dolorem.

¶Hic Aui.cõfirmat illud qõ dictũ eſt.ſ.ꝙ duricies pulſus
ſit in teſtimoniũ magnuȝ:vult dicere Aui.ꝙ ſi appareat
aliqõ ſpaciũ dubelati vel exiture in viſcerib⁹ ⁊ in mem-
bris iterioribus ⁊ tñ nõ induret pulſus: tunc dato ꝙ ap-
pareat illud ſignũ qõ videaẽ ſignificare exiturã in viſce-
ribus:tñ ſi nõ apparet pulſus durus:tũc non iudices;ꝙ
illa exitura ſit in iterioribus:quia fortaſſe hmõi materiei
exitura nõ erit interior:ſed erit in ſiphac.i.in panniculo
q continet viſcera.i.mẽbra iteriora.Uñ per ſiphac nõ in
telligit hic ſolũ pãniculũ cõtinentẽ inteſtina: ſed intel-
ligit oẽm pãniculũ qui cõtinet mẽbra interiora ſiue cõti-
neat iteſtina ſiue alia.Et p viſcera nõ intelligit hic Auic.
ſolũ inteſtina:ſed itelligit oĩa iteriora.Dixit aũt forte vel
fortaſſe:q: vt dictum ẽ ſupra:aliqñ bene põt eſſe exitura
in mẽbris interiorib⁹:⁊ tñ non erit pulſus durus ſicut ſi
exitura ſit in mẽbro molli:vel ſit alia cã humectans for-
tis rõne cuius ipediẽ duricies pulſus:vt ponit Auicen.ĩ
primo ſed vtplurimũ quando non eſt pulſus durus exi-
tura non eſt interior:ſed forte eſt in panniculo qui conti
net membra interiora:vt ponit Aui.

¶Significatio maturatiõis itrinſece. Cap. 25.

q Uando accidũt ſignificatiões
exiture itriſece: deinde qeſcũt
accidẽtia q ſũt ex febre ⁊ horri
pilatiõe dolor⁊ ſedatiõe cõple-
ta ⁊ remanet grauitas:tunc ſanies iã cõ-
firmata ẽ ⁊ maturatio adeſt.

¶In illo caplo Auicen.ponit ſigna quando exitura itri-
ſeca eſt matura:⁊ patet qõ dicit.

¶Signa ꝓpinquitatis eruptiõis intrinſece. Cap. 26.

q Uando redeũt dolores ⁊ fiũt
pũctiones ⁊ mordicatio ⁊ gra-
uitas ſit vehementior ⁊ ſimilã-
tur feb.tunc eruptio iaȝ appro-
pinquat.Cum ergo accidit rigor ſubito
⁊ ſedantur grauitas ⁊ dolor: tũc iaȝ eru
ptio facta ẽ:⁊ proprie qñ apparet ſanies
eũata mordicãs illud qõ ptranſit:⁊ eſt ne
ceſſarium vt ſit areſactio virtutis ⁊ debi
litas areſaciẽs.Et qñ exiture itrinſece ſit
eruptio ſubita ⁊ egreditur res plurima:
tunc fortaſſe accidũt pulſus cordis ⁊ ſin-
copis mala:⁊ fortaſſe accidit mors ꝓpter
reſolutionẽ virtutis:⁊ fortaſſe accidit vo
mitus ⁊ vẽtris ſolutio:⁊ fortaſſe accidit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſputum ſaniei plurime ſubito quãdo exitura eſt in pectore: ⁊ fortaſſe accidit prefocatio quando erumpit ad pectus res plurima ſnbito.

¶ In iſto capitulo Auicẽna ponit ſigna eruptionis exiture que eſt in membris interioribꝰ. Et habet illud capitulum tres partes. In prima parte Auicen. ponit ſigna qñ appropinquat eruptio exiture intrinſece. In ſecũda ponit ſigna qñ facta eſt eruptio. In tertia parte ponit quedam accidẽtia que aliqñ conſequũtur ad eruptionẽ ſubitam exiture intriſece. ſcða ibi. (Cũ accidit rigor ſubito.) tertia ibi. (Et qñ exiture intrinſece fit eruptio ſubito ⁊c̃.) Partes ille p ſe patẽt: ⁊ planũ eſt qð in eis dicitur.

Sed circa iſta capitula eſt quoddã dubium: quia diceret aliqs: ad qd Aui. determinat hic de exituris intrinſecis: qꝛ videt̃ ꝙ determinatio ipſarum ſpectet ad tertiũ librum: ſicut enim in tertio libro determinat Auicen. de apoſtematibus cõtingentibus in mẽbris interioribus: ⁊ non ſpectat determinatio ipſorũ ad illum librum: ita etiam videtur ꝙ ad illum librum non ſpectet determinare de exituris intrinſecis ſ3 ſolũ ſpectet ad ipm determiare de exituris intrinſecis. ¶ Tu potes reſpondere ꝙ ad illum librum ſpectat quodãmodo determinare de exituris intrinſecis. Primo. quia cum aliqñ exitura extrinſeca ꝓcedat ⁊ rumpat̃ ad membra interiora ſicut dictum fuit in primo capitulo de exituris. ideo Aui. voluit predicere in illo libro ſigna intrinſece exiture. Item etiam alio modo hic determiat de exituris intrinſecis. Et alio modo in tertio libro: quia in illo libro determinat̃ de ipſis generaliter eo ꝙ ſunt quedam ſigna generalia omni apoſtemati interiori qñ fit exitura: ſed in tertio libro determiatur de exituris ſpecialiter ꝓut fiunt in tali membro ⁊ tali: ⁊ ideo bene ſpectat ad iſtum librũ determinare quodãmodo de exituris intrinſecis. ſ. generaliter ponendo ſigna generalia om̃i apoſtemati qñdo fit exitura: ⁊ ponendo regimen generale ipſarum: vt poſtea ponet Auic. Uerum eſt tamen ꝙ ſine dubio credo ꝙ principalior intentio Auicẽ. fit determinare de exituris extrinſecis. Sed hic tetigit aliqd de intrinſecis ꝓpter cauſas que dicte ſunt.

¶ Curationes exiturarũ apparentiũ. Capl'm .xxvij.

e

Uacuationes qdem ⁊ ea qbus medicãtur apata in principijs ſuis niſi timeatur reditus materiei ad membrũ nobile ſicut declarauimꝰ: ⁊ in hoc errant ſtolidi: ſunt res in qbus cõicant exitura calida ⁊ apoſtemata calida que non ſunt exiture.

¶ Superius Aui. determinauit de exituris mõ theorico tam de exituris extrinſecis q̃3 intrinſecis: hic determiat de eis modo practico. ſ. ponẽdo curam ipſarum. Et diuiditur hec pars in partes duas. ṗmo determiat de cura exiturarũ extrinſecarũ. 2° ponit quoddã regimẽ vl'e de exituris intrinſecis. 2ª ibi. (Ad dubelet quidẽ intrinſece ⁊c̃.) Prima ps iterũ diuidit̃ in duas. in ṗma pte Auicẽ. ponit regimẽ ⁊ curã exiturarũ apparẽtiũ in vl'i. 2° qꝛ vnus modus regiminis ipſarũ eſt p maturationẽ ipſe demõſtrat q ſunt nãe medicinaꝝ q hoc efficiũt ⁊ q ipaꝝ dꝫ eſſe ꝯcluſio: vel alr. 2° ponit regimẽ ipſarũ magis. 2ª ibi. (Medicinaꝝ maturantiũ caliditas ⁊c̃.) In illo ḡ capl'o Aui. ponit curã ⁊ regimẽ exituraꝝ intrinſecarũ in vl'i. Et circa h̃ Auic. duo facit. primo ponit curam ipſarum q̃3tu3 ad ṗncipiu3 q eſt cura cõis exituraꝝ ⁊ alioꝝ apatũ calidoꝝ. 2° ponit curã ipſarũ poſt ṗncipiũ q eſt ꝓpria cura ipſaꝝ exiturarũ inq̃3tum exiture ſunt. 2ª ibi. (Illud vo qð appropriat̃ de regimie ⁊c̃.) Dicit ḡ ṗ°. Euacuatiões qdẽ ⁊ ea qbus curant̃ apata in ṗncipijs ſuis. ſ. cũ purgatiõe ⁊ repercuſſione niſi timeat̃ reditus mãei ad mẽbrũ nobile ſicut eſt in locis emũctorijs vbi nõ ponimus repcuſſiua ꝓpter illã cãm ſicut declaraui. ſ. in li° ṗ° fen 4ª ca° de cura apoſtematũ in generali. Et ſicut errãt i hoc ſtolidi: qꝛ ſtolidi medici nõ excipiũt illa loca a repcuſſione ſunt res in qbꝰ cõicant exitura cal'a ⁊ apata calida q nõ ſunt exitura: hoc eſt dicere ꝙ exiture calide cõicant q̃3tum ad curationẽ in ſuis ṗncipijs cũ apatibus calidis q non ſunt exiture: vñ ſicut in illis cõpetunt repcuſſiua in ṗncipio niſi in locis emũctorijs: ita etiã in iſtis cõpetũt repcuſſiua in ṗn° niſi in locis emũctorijs: ⁊ iõ q̃3tũ ad ṗncipiũ curationis ipaꝝ cõicant cũ curatiõibus alioꝝ apatũ calidoꝝ: ⁊ iõ ꝓ cura ipaꝝ q̃3tũ ad ṗncipiũ recurras ad ea q dicta ſunt ṗus. Intellige tñ hic qñ loqtur de cura exiturarum q̃3tum ad ṗncipium vt hic loquitur de exituris q fiunt maxie incipiẽdo ſicut incipiũt apata calida q nõ ſunt exiture: qꝛ de iſtis h3 veritatẽ ꝙ in ṗncipio ipaꝝ dꝫ fieri repcuſſio ſicut in ṗncipijs alioꝝ apatũ calidoꝝ: nõ aũt eſt verũ de exituris q fiunt pmutãdo ex alijs apatibus calidis: qꝛ in talibus nõ cõpetit repcuſſio cũ repcuſſio ſit facta i apate: imo qñ vidimus apa incidere itinere exiture: tunc debemus ſtatim incidere in viã eiꝰ qð maturat ⁊ apit ſic dixit. ſ. Auic. ⁊ ideo illð qð dicit h̃ q̃3tũ ad iſtã partẽ cõuenit exituris q fiunt incipiendo. S3 alia q dicet poſt q appropriant̃ exiture inq̃3tũ exitura eſt ꝯueniũt vtriq3 exiture ſiue fiat incipiẽdo ſiue pmutãdo: qꝛ illud regimen qð dicet̃ ꝯuenit exiture inq̃3tum exitura: ⁊ ideo appropriat̃ vtriq3 exiture: ſed iſtud regimẽ qð hic ponit eſt cõe oĩbus apatibus calidis ⁊ exituris: iõ nõ ꝯuenit niſi exituris q fiunt incipiendo ad modũ alioꝝ apatũ calidoꝝ. Tũc ſeqt̃ illa ps:

¶ Illud vero qð ei appropriat̃ de regimie ẽ reſol'o eiꝰ qð aggregatũ eſt in ea.

¶ In qua pte Aui. ponit regimẽ ⁊ curã exituraꝝ q appropriant̃ exituris inq̃3tũ exiture ſunt: ⁊ in exituris q fiunt incipiẽdo dꝫ fieri illud poſt ṗncipiũ. Sed in exituris q fiunt in pmutãdo dꝫ fieri in ṗncipio ipſaꝝ. ſ. qñ videmus apoſtema incidere itinere exiture: qꝛ tũc ſtatim debemꝰ adminiſtrare curã ⁊ regimen qð hic ponitur. Diuidit̃ autẽ ps illa i ptes duas. qꝛ ṗmo ponit iſtud regimẽ qð cõpetit exituris inq̃3tu3 exiture ſunt in vl'i: in ſcða parte qꝛ illud põt fieri pluribꝰ modis Auicẽ. ponit illos modos. 2ª ibi. (Et illud eſt ſm̃ duos modos.) Dicit ṗmo: illud vero qð appropriat̃ ei. i. exiture de regimine. i. de curatiõe eſt reſolutio. i. extractio eius qð aggregatũ eſt in ea. i. exitura. Uult dicere ergo Aui. ꝙ regimẽ ꝓpriũ exiture inq̃3tum exitura eſt: eſt reſolutio humoris aggregati in exitura. ¶ Intellige aũt qñ dicit Auicen. eſt reſolutio: nõ reſolutionem q fit cũ medicinis per poros: qꝛ illa reſolutio cõpetit etiã apoſtematibus que nõ ſunt exiture qñ apoſtamata ſunt in ſtatu. Sed intelligit hic Aui. p reſolutionẽ extractionẽ mãe ꝯgregate in exitura p rupturã exiture ⁊ nõ p poros ſicut ſtatim poſt videbit̃. ¶ Deinde cũ dicit:

¶ Et illud eſt ſm̃ duos modos regimis Quorũ vnus eſt regimẽ currens ſm̃ rectitudinẽ cũ egritudo nõ egredit̃ ab eo qð conſuetũ eſt plurimũ: ⁊ eſt vt ingenietur in maturatiõe materiei vt fiat ſanies in eruptione eius poſt illud vt tu obſerues virtutem ⁊ conſerues eam ne ꝓſternant eam dolor ⁊ eruptio ſubito: plures

enim hominũ mortui ſunt ſincopizãdo ex arefactione virtutis. Immo oꝫ vt obſeruet eã medicus qualiter confortet eaꝫ virtutem ⁊ conſeruet eam cũ eo qḋ ſcis: quare oportet vt cibetur patiens dubellati cibis bonis niſi ſit exitura ĩ viſcerib⁹ qm̃ tunc oꝫ neceſſario vt ſubtilieṯ cibus.

¶ Auic. ſpecificat modos ſm̃ quos fit p̄dictũ regimẽ. ſ. reſolutio ⁊ extractio mãe ꝯgregate in exitura. Et qꝛ duo ſunt modi ſm̃ quos fiet extractio ⁊ reſolutio mãe cõgregate in exitura eius qḋ ꝯgregatũ eſt ĩ exitura. Unus modus eſt ſm̃ regimẽ rectũ ſimplr̃. Alius modus fit ſm̃ regimẽ nõ rectũ ſimplr̃: ſed eſt rectũ ſm̃ quid: qꝛ eſt ꝓpter neceſſitatẽ vt poſtea videbiṯ: iõ Auicẽ. ponit illos duos modos. Et primo ponit modũ q̄ eſt regimẽ rectũ ſimplr̃ 2° ponit regimẽ nõ rectũ ſimplr̃. 2ª ibi. (Et 2m eſt regimẽ egrediẽs a rectitudine.) Dicit ergo p̄mo. Et illud. ſ. reſolutio. i. extractio eius qḋ in exitura eſt. i. fit ſm̃ duos modos regimĩs: quoꝝ vnũ eſt regimen currens ſm̃ rectitudinem. i. eſt regimen rectũ ſimplr̃. Cũ egritudo nõ egreditur ab eo qḋ ꝯſuetũ eſt plurimũ. ſ. in magnitudĩe. i. cũ exitura nõ eſt nimis magna vltra ꝯſuetudinẽ: qꝛ qñ exitura nõ egrediṯ in magnitudine vltra illud conſuetũ qḋ conſuetũ eſt plurimũ: tũc põt in ea fieri extractio hũoris ꝯgregati ſm̃ modũ recti regimĩs. Qḋ autẽ ſit illud regimen rectũ Auic. ponit cum dicit: Et eſt vt ingenieṯ ⁊c̃. qꝛ p̄mo medicus dꝫ ingeniare in maturatiõe mãe: ⁊ poſtea in eruptiõe exiture per quã extrahiṯ ⁊ reſolniṯ illud qḋ eſt aggregatũ in exitura: fit ergo reſolutio ⁊ extractio illius qḋ eſt aggregatũ in exitura ſm̃ regimen rectũ vt p̄° maturemus exiturã ⁊ poſt erũpamus: ⁊ nõ debet pus rũpi anteq̃ꝫ matureṯ. Et obſerues tũc. ſ. qñ ingeniamur in maturatiõe mãe ⁊ in eruptiõe exiture virtutẽ ⁊ ꝯſerues eam ne ꝓſternet eã dolor. ſ. qñ maturamus: qꝛ qñ exitura matureṯ ⁊ matura materia fit ſanies: tunc accidunt maximi dolores ⁊ febres iuxta illud qḋ dictum eſt ẏpoc. circa generationẽ ſaniei ⁊c̃. Et eruptio ſubita. i. ⁊ ꝯſerues etiã virtutẽ ne ꝓſternet etiã eã eruptio ſubita: plures enĩ hoĩes mortui ſunt ſincopizãdo ex arefactione virtutis. i. ex debilitate ⁊ defectu virtutis: q̄ quidẽ defectus accideret ex magno dolore eo ꝙ dolor nimius diſſoluit virtutẽ ⁊ adducit ad raritatẽ pulſus ⁊ p̄ditionẽ ſm̃ ꝙ ponit Auicẽ. ĩ iſto p̄° capl̃o de pulſu doloris: ⁊ põt etiã accidere ex eruptione ſubita exiture: qꝛ in eruptione ſubita exiture reſolniṯ calor ĩnat⁹ ⁊ ſpũs: ⁊ ſpãlr̃ ſi exitura ſit aliquãtulum magna ad quã reſeſolutionẽ caloris innati ſequitur defectus v̄tutis ad quẽ defectũ aliqñ ſeq̄tur mors: ⁊ propter hoc quãdo rumpiṯ exitura: ⁊ ſpãlr̃ ſi ſit aliquantulũ magna nõ debet in vna vice dimitti egredi totum qḋ eſt in exitura ꝓpter reſolutionẽ ſpirituuꝫ ⁊ caloris innati: ĩmo opꝫ ⁊c̃. cum eo qḋ ſcis. ſ. cuꝫ cibis ⁊ potibus ⁊ alijs q̄ ꝯfortant ⁊ reſtaurant virtutem: ⁊ hoc eſt quod ſubinfert Aui. quare oꝫ vt cibeṯ patiẽs ⁊c̃. niſi ſit exitura in viſceribus. i. in iterioribus. Qm̃ oportet neceſſario vt ſubtilieṯ cibus: qꝛ aliud ẽ de exituris exteriorib⁹ ⁊ aliud eſt de interioribus: qꝛ exiture interiores ſunt egritudines magis acute: ⁊ iõ cibus in eis dꝫ ſubtiliari: ſicut ſubtiliaṯ ĩ alijs egritudinib⁹ acutis. Et iõ bñ dicit. Aui. in p̄° fen q̄rta capitulo de curatiõe apoſtematũ: qñ loq̄tur de apoſtematibus occultis: ꝙ habẽti ea non dandus eſt cibus: niſi propter multam debilitatẽ fiat. Et dicit vlterius. Cui autem ſinthoma ſupuenerit ꝓpter collectionẽ apoſtematis interioris cum caſu virtutis in dolore mortis exiſtit: qm̃ virtus nõ ſuſtẽtaṯ niſi nutrimẽto: ⁊ nutrimẽtũ eſt magis res timoroſa. ſ. apatibus occultis. Tunc ſeq̄tur illa pars:

¶ Et ſecũdus eſt regimẽ egrediẽs a rectitudine ꝓpter neceſſitatẽ diſpoſitionis ⁊ eſt quoniã qñ egritudo eſt magna ⁊ exitura ꝑtranſiens in magnitudine ſua illud qḋ cõſuetũ eſt ⁊ timeṯ feſtinatio rei in expectatione maturationis in ea ⁊ ſcitur ꝙ virtus nõ ſufficit in maturatione illius totius: ⁊ ſi adminiſtranṯ maturatiua p̄ducent illud ad veſtigium ĩmaturationis: tunc neceſſaria eſt pforatio cũ cautela ne ferrũ tangat illud qḋ ſeq̄tur exituram de membris nobilibus in tactu quorum a ferro eſt timor.

¶ In parte illa Auicẽ. ponit ſcḋm moduꝫ ſm̃ quem fit extractio ⁊ reſolutio ei⁹ qḋ eſt aggregatũ in exitura qui eſt regimen nõ rectũ ſimplr̃. ſecũdo incidentalr̃ ponit quandaꝫ curationẽ de pforatione ⁊ ſectione que cõmunis eſt ⁊ debet obſeruari vtroq̃ꝫ modo regimĩs. tertio doceṯ ſuccurrere cuidã accidenti: qḋ ſeq̄tur aliqñ illud regimẽ nõ rectũ ſimplr̃: quarto oſtẽdit quare illud regimẽ non eſt rectũ ſimplr̃: ⁊ eſt rectuꝫ ſm̃ q̄d. quinto oſtẽdit: vbi maxime illud regimẽ debet euitari. ſecũda ibi. (Et oportet vt pforatio ⁊ ſectio). 3ª ibi. (Qꝫ ſi apoſtemata fiant vehementiora). quarta ibi. (Et ſcias ꝙ hec pforatio). q̄nta ibi. (Et loca cõuenẽtiora ad expectandũ). In p̄ma parte Auicẽ. ponit iſtuꝫ modũ regimĩs quod eſt regimen non rectum ſimplr̃: ſed eſt rectũ ſm̃ q̄d. ꝓpter neceſſitateꝫ. Et diuidiṯ pars illa ĩ partes tres. In p̄ma p̄te ponit iſtũ modũ regiminis. in ſecũda parte oſtẽdit ꝙ in exituris in q̄b⁹ adminiſtraṯ iſtud regimẽ: ꝓpter neceſſitatẽ medicine maturatiue non ꝓdeſſent ſed nocerẽt. tertio concludit in talibus exituris debere fieri iſtud regimẽ nõ rectum ſimplr̃. ſed ſm̃ quid. 2ª ibi: (Et ſi fiducia habeaṯ) 3ª ibi. (In huiuſmodi ĝ neceſſaria eſt ⁊c̃). In parte p̄ma Auicẽ. dicit: q̄a plr̃es ſunt cauſe neceſſitatis ad illḋ regimẽ. ideo ponit illas cãs ꝓpter quas neceſſe eſt opari ſꝫ iſtud regimẽ. Diuidiṯ hec ps in plr̃s p̄tes ſꝫ ꝙ plr̃es ponit cauſas. ſecũda ibi. (Et iſtḋ eſt ꝙ ſenſeris ꝙ mã talis eſt groſſitiei). 3ª ibi. (Aut timueris ꝙ ipſa ꝓpter ſuam abbreuiationẽ). 4ª ibi. (Aut exitura eſt ꝓpe iũcturas). Dicit ergo p̄mo. 2m. ſ. regimẽ per qḋ fit extractio eius qḋ eſt aggregatũ in exitura eſt regimen egrediens a rectitudine ꝓpter neceſſitateꝫ diſpõis. ¶ In hoc ergo intellige ꝙ illud regimen nõ eſt rectũ ſimplr̃: ſꝫ eſt rectũ ſm̃ q̄d. qꝛ ꝓpter neceſſitatẽ cogenteꝫ. ⁊ tũc ponit vnã cãm quare illud regimẽ eſt neceſſariũ cum dic̃. Et eſt ſupple iſtḋ regimẽ neceſſariũ: qm̃ qñ egritudo. ſ. exitura eſt magna ꝑtrãſiẽs in magnitudine illud qḋ ꝯſuetũ eſt. i. ſit maxima valde. Et timetur feſtinatio rei. i. putrefactionis in expectatiõe maturitatis in ea. quia propter magnitudinem eius ſciṯ ꝙ virtus non poteſt ſufficere in maturatione illius toti⁹ exiture. Et ſi admĩſtrenṯ maturatiua illud p̄ducent ad veſtigiũ ĩmaturatiõis. i. p̄ducent ad putrefactioneꝫ. qꝛ qñ exitura eſt magna ⁊ virtus debilis nõ potens ſufficere in maturatiõe illius materiei totius. tũc illa maturatiua appoſita citius inducũt putrefactionem. vt poſtea dicet Auic. Primo qꝛ cũ maturatiua ſint viſcãtia ⁊ opilãtia ꝓhibẽt exalare ⁊ reſpirare fumos putridos qui q̄dẽ ibi retẽti cum v̄tus eſt debilis citius putrefaciũt. Iteꝝ etiã cũ maturatiua moueãt calitatẽ membri ad maturandũ mãm ⁊ calitas ſit debilis non potẽs ſufficere citius calor ille mot⁹ a medicis maturatiuis vinciṯ. ⁊ per ꝯñs induciṯ ibi citi⁹ putrefactio. Et ideo bene dicit Aui. ꝙ ſi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

admiſtrenť tūc maturatiua pducēt ad veſtigiū immaturationis: hoc eſt ad putrefactionē: tūc. ſ. qñ ita eſt ꝙ egritudo eſt magna ⁊ virtus debilis nō potēs ſufficere ī maturatiōe illius totius neceſſaria eſt pforatio. ſ. ante maturationē cū cautela ne ferrū tangat illud qđ ſeqtur exiturā de mēbꝛis nobilib⁹ in actu quoꝝ a ferro eſt timoꝛ. hoc eſt dicere: ꝙ tūc eſt faciēda pforatio ante maturationē cauēdo ne fex tangat aliqđ mēbroꝝ nobiliū cuꝫ exitura eſt prope illa membra ſicut ne incidať neruus vel artaria vľ inteſtina vel ſtomachus ſi exitura eſt prope illa mēbra. ¶ Sic ergo tunc ex dictis Auicē. habetur ꝙ qñ egritudo eſt magna valde ⁊ virtus eſt debilis nō potens ſufficere in maturatiōe illius: ꝙ debet fieri pforatio exiture ante maturationē. Et illud regimen nō eſt rectū ſimplr: qꝛ regimē rectū ſimplr eſt illud qđ eſt dictū ṗus. ſ. ṗmo vt materia matureť anteq̄ꝫ exitura erūpať: eſt tñ illud regimē rectū ſm qd: qꝛ ꝑpter neceſſitatē cogentē ⁊ vna cauſa neceſſitās: ad hoc. ſ. quare exitura debet rumpi ante maturationē eſt quā non ponit Aui. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et illud eſt cum ſenſeris ꝙ materia talis eſt groſſitici ꝙ non maturabiť: ⁊ ꝙ caloꝛ innatus in membꝛo tante eſt paruitatis ꝙ non maturabitur.

¶ Aui. ponit aliā cauſaꝫ quare exitura dꝫ rumpi añ maturationē. Dicit ergo Aui. Et illud eſt. i. alia cauſa eſt q̄re. ſ. exitura dꝫ rūpi ante maturationē: ꝙ ꝑ qꝛ: qꝛ cū ſenſeris ꝙ mā eſt talis groſſitiei ꝙ nō maturabiť: ⁊ qđ caloꝛ in mēbꝛo eſt tante paruitatis ꝙ nō maturabit. i. ꝙ non poterit digerere illā mām: tunc ſupple dꝫ fieri eruptio ante maturationē. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Aut timueris ꝙ ipā ꝑpter ſuā abbreuiationē eſt talis ꝙ alterabiť alteratione non maturationis vere.

¶ Ponit aliā cām quare exitura dꝫ rūpi ante maturationē. Dicit ḡ. cōſtrue ſic: aut timueris ꝙ ipa. ſ. materia eſt talis ꝙ alterabiť alteratiōe maturatiōis nō vere: hoc eſt alterabiť alteratiōe putrefactiōis ꝑpter abbꝛeuiationē ſuā id eſt ꝑpter abbꝛeuiationē caloꝛis nālis: tunc ſupple ſi ita eſt incidēda eſt exitura añ cōpletā maturationē q̄ſi velit dicere Aui. ꝙ ſi mā ſit talis: vt qꝛ ſit male q̄litatis ⁊ coꝛrupte: ⁊ caloꝛ inat⁹ ſit paucus nō potēs rectificare: tūc icidēda eſt exitura añ maturatōnē ꝑpter timoꝛē ne altereť iſta exitura ad putrefactionē ⁊ coꝛruptionē mēbꝛi: ⁊ rōne ſue male q̄litatis. Et differt hec cā a predicta: qꝛ ṗdicta cauſa quare debeat icidi ante maturationē exitura eſt: qꝛ erat ſicut mā groſſa ⁊ caloꝛ intus paucus nō potēs ipam digerere. Sꝫ iſta cā q̄re exitura dꝫ icidi añ maturationē eſt vt qꝛ caloꝛ inat⁹ ſit paucus ⁊ mā male q̄litatis ⁊ coꝛrupte: qꝛ qñ caloꝛ nālis ante maturationē eſt: vt qꝛ caloꝛ innatus ſit paucus ⁊ materia male qualitatis ⁊ coꝛrupte: qꝛ qñ caloꝛ naturalis eſt paucus materia male qualitatis ⁊ coꝛrupte: timendū eſt ne mā altereť ad putrefactionē membꝛi. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Aut exitura eſt pꝛope iuncturas ⁊ mēbꝛa pꝛincipalia quare timetur ꝙ ipſa coꝛrumpat ea.

¶ In pte illa Aui. ponit aliā cām q̄re neceſſe eſt aliqñ incidere exiturā ante maturationē: ⁊ eſt hec cā ex pte mēbꝛorū. Dicit ḡ Aui. aut. ſ. faciēda eſt pforatio ante maturationē ſi exitura eſt ꝑpe iūcturas ⁊ ṗncipalia membꝛa quare timetur ꝙ ipa coꝛrumpat ea. ſ. ante maturationē completam. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſi fiducia habetur in medicinis facientibus inuiſcationē ⁊ maturātibus nō elongabitur quin inuiſcantia pꝛohibeāt penetrare inſpirationē in ſpacium: ⁊ maturatiua moueant caliditatem debilem: ⁊ totū illđ iuuat ad putrefactionē mēbꝛi.

¶ In parte iſta Aui. oſtēdit ꝙ in ṗdictis exituris medicie maturatiue obſunt ⁊ nō iuuāt. Dic ḡ Aui. Et ſi fiducia habeať in medicis facientib⁹ ⁊c. nō elongať qn inuiſcātia ꝓhibeāt penetrare iſpirationē in ſpaciū: quaſi vult dicere ꝙ maturatiua in ṗdictis caſib⁹ nocēt: ex h̾ ꝙ ſunt inuiſcātia ⁊ opilātia: qꝛ ex h̾ ꝙ ſunt iuiſcātia ⁊ opilātia: ꝓhibēt reſpirare fumos putridos ex apoſtemate q ibi retēti citius coꝛrūpent mēbꝛū: ⁊ hoc vult dicere Aui. cū dic ꝓhibēt penetrare inſpirationē in ſpaciū ⁊c. Iterū nocēt maturātia ex h̾ ꝙ mouēt cutē debilē q̄ eſt debilis reſpectu digeſtiōis illius māe: q̄ gdē mota a medicis cū nō poſſit digerere citius adiuuat ad putrefactionē. ¶ Deinde cum dicit:

¶ In huiuſmodi ergo eſt neceſſaria inciſio pꝛofunda ⁊ perfoꝛatio diſrumpens: deinde ſequātur illud medicie q̄ ſunt in vltimo reſolutiōis ⁊ exiccationis.

¶ Cōcludit ex dictis ꝙ in ṗdictis caſib⁹ dꝫ fieri illud regimen ꝙ nō eſt rectū ſimplr: ſed eſt rectū ſm qd. Dicit ḡ in huiuſmodi ḡ. ſ. exituris q̄ ſunt ex talib⁹ ꝯditionib⁹ necīa eſt inciſio ꝓfunda ⁊ pforatio diſrūpens: ſupple ante maturationē cōpletā ꝑpter cās neceſſitātes ṗdictas. Deinde ſequiť illud. i. illā inciſionē medicie q̄ ſunt in vltimo reſolonis ⁊ exiccatiōis: qꝛ cū illa pforatio ante maturationē ſit generatiua virus ⁊ fiſtularū: vt dicet poſtea Aui. ⁊ virus ⁊ fiſtule īdigēt exiccatiuis: iō poſt illā pforationem debēt admiſtrari medicie reſolutiue: ⁊ foꝛtiter exiccatiue. Et idē qđ dictū eſt h̾ dicit Aui. in ṗ⁰ li. ca. de curatiōe apatum in illo. §. ꝙ aūt maturationē efficit cū aliq̄: ꝙ ſic huiuſmōi maturatiuū attēdere dꝫ ꝙ ſi viderit caloꝛē innatū debilē: ⁊ ꝙ iam mēbꝛū declinet ad hoc ꝙ coꝛrūpať remoueat ab eo glutinoſaꝫ opilatiuā. Appet ex dictis ꝙ ꝑſes ſunt cāe q̄re apa dꝫ erūpi añ expectationē maturatiōis cōplete. vna eſt ſi exitura eſt magna valde: ita ꝙ virtus nō poſſit ſufficere ī maturatiōe illius totius māe: ſed ṗus coꝛrūpať mēbꝛū. ¶ Alia cā eſt: ſi mā ſit groſſa: ⁊ ꝙ ſit difficilis maturationis ⁊ caloꝛ inatus ſit debilis ī mēbꝛo nō potēs illā mām groſſam digerere. ¶ Tertia cā eſt: ſi ſit male q̄litatis ⁊ coꝛrupte ⁊ caloꝛ nālis ſit paucus nō potēs rectificare ⁊ digerere: ſꝫ ṗus illa mā alterať ad putrefactionē. ¶ Quartā cām ponit Aui. ſi exitura ſit ꝑpe iuncturas ⁊ ṗncipalia mēbꝛa: tūc enī dꝫ coꝛrūpi añ maturationē completam: ne materia ⁊ ſanies ibi exiſtens coꝛrūpat illa mēbꝛa. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et opoꝛtet vt ſint pforatio ⁊ ſectio incedentes in longitudine villoꝝ neruoꝝ membꝛi niſi ſit voluntas vt deſtruatur opatio illius mēbꝛi timendo caſum ſpaſmi: tunc enim incide illos in latitudine ⁊ ſanabis ab eo quod timebas. Et plurimū quidē longitudinis villoꝝ eſt cum longitudine coꝛpoꝛis niſi in membꝛis appꝛopꝛiatis: ⁊ ſimiliter inuenis plurimuꝫ longitudinis villoꝛum cum plurimo ligature ⁊ rugaruꝫ niſi in membꝛis appꝛo

priatis ſicut in fronte.

¶ In qua pte Aui. ponit quendã canonẽ de ꝑforatione ⁊ ſectione. Et diuidit illa ps in ptes duas: ſm ꝙ duos ponit canones. 2ª ibi. (Et nõ oꝫ vt approximes ꝑforationi aquã.) Dicit ğ pᵒ. Et oꝫ vt ſit ꝑforatio ⁊c. niſi ſit volũtas ideſt niſi ſit neceſſe vt deſtruat opatio illius mẽbri.ſ. ſenſus vel motus. Et plurimũ qdẽ lõgitudis villoꝝ ⁊c. Dic qꝛ Aui. dixerat ꝙ ꝑforatio ⁊ ſectio oꝫ ꝓcedere ſm longitudinẽ villoꝝ: oñdit quõ villi ꝓcedunt ſm longitudinẽ. Dicit ergo Aui. Et plurimũ qdẽ longitudinis villoꝝ eſt cũ longitudine corporis.i. vt plurimũ lõgitudo villorũ eſt ſm lõgitudinẽ corpis ⁊ mẽbri in quo ſunt villi niſi in mẽbris appropriatis: qꝛ in aliqbus mẽbris appropriatis villi nõ ſunt ſm lõgitudinẽ corpis: imo ꝓcedũt p trãſuerſum corpis ſicut eſt in coſtis: vbi ꝓcedũt p trãſuerſum ⁊ in inguine: vbi villi nõ ꝓcedũt totalr̃ ſm lõgitudinẽ corporis: ſed ꝓcedũt ſm rugas que quodãmodo ꝓcedũt ſꝫ latitudinẽ corporis: ⁊ in alijs mẽbris appropriatis in qbus ſectio non fit ſm lõgũ: ſicut apparebit in illo caplo. Cum inuenis exiturã cutis: ⁊ in alijs mẽbris appropriatis vbi trãſuerſant villi ſm longitudinẽ eoꝝ: ſꝫ vt plimũ lõgitudo eoꝝ villoꝝ eſt ſm longitudinẽ corpis. Et ſilr̃ iuenis plurimũ longitudis villoꝝ cũ plimo ligature.i. plicature ⁊ rugarũ.i. vt plimũ longitudo villoꝝ ꝓcedit ſm modũ rugarũ: ⁊ hoc itelligit in mẽbro habẽte rugas niſi in mẽbris appropriatis: ſicut in fronte: qꝛ in frõte villi nõ ꝓcedũt ad modũ rugarũ: qꝛ ruge ꝓcedũt p tranſuerſum ⁊ villi p longũ. Et ex hoc qđ dicit hic Aui. habet ꝙ cũ ſectio debeat ꝓcedere ſm longitudinẽ villoꝝ ⁊ lõgitudo villoꝝ ꝓcedat ſm lõgitudinẽ corpis ꝙ ꝑforatio debet eſſe ſm longitudinẽ copis: nec in mẽbris appropriatis niſi longitudo villoꝝ nõ ꝓcedat ſm longitudinẽ corporis. Sed in talibꝰ mẽbris ꝑforatio oꝫ fieri ſm diuerſitatẽ ſitus villoꝝ: ⁊ iõ ſm diuerſitatẽ mẽbroꝝ fit ꝑforatio diuerſa: vt poſtea docebit Aui. in illo caplo. Cũ inueneris exiturã groſſe cutis ⁊c. vbi docet qualr̃ oꝫ fieri ꝑforatio ſpãlr̃ in mẽbris diuerſis. Itẽ etiã ex dictis Aui. habet cũ ſectio debeat ꝓcedere ſm longitudinẽ villoꝝ: ⁊ longitudo villoꝝ vt plimũ eſt ſm rugas: ꝙ ſectio ⁊ ꝑforatio debẽt eſſe in mẽbro habẽte rugas ſm rugaꝝ collectionẽ q̃ ſunt i mẽbro: vbi inceſſus rugarũ diuerſificat a ſitu villoꝝ: qꝛ in tali mẽbro oꝫ fieri ſectio ſm inceſſum villoꝝ: ⁊ nõ ſm inceſſuꝫ rugarũ: ſicut in fronte: ⁊ hec v̾ba declarãtur melius in illo caplo. Cum iueneris exiturã groſſe cutis ⁊c. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oportet vt nõ approximet ꝑforato neqꝫ ſecto aqua neqꝫ oleuꝫ neqꝫ aliqd in quo ſit pingue. Et ſi non eſt excuſatio qn lauet: tunc fiat cum aqua ⁊ melle: aut aq̃ cum vino: aut cum aceto. Qđ ſi vehemẽtiora fiãt apoſtemata ⁊ inflatio poſt ꝑforationẽ vaporet cum lentibus: ⁊ ſi nõ fuerit illud neceſſariũ adminiſtrabis incarnatiua etiam emplaſtra.

¶ Aui. ponit duos canones de eruptiõe exiture: ⁊ hoc qñ exitura ẽ ꝑforata ⁊ erupta: ⁊ pꝫ. Q. ſi apata fiãt vehemẽtiora ⁊c. In qua parte Aui. docet ſuccurrere cuidã accidenti: qđ ſeqtur aliqñ ad dictũ regimen.ſ. qñ perforatio fit ante maturationẽ. Dicit ergo Aui. ꝙ ſi apoſtemata fiãt vehemẽtiora: ⁊ vt qꝛ eijciũt virus fiant virulẽta: ⁊ qñ fiſtule ⁊ inflatio: ſupple fiat vehemẽtior poſt perforationem ſupple que fit ante maturationẽ vaporet cum lentibꝰ: hꝫ eſt dicere emplaſtret cũ lentibus: dictũ eñ fuit ſupra in illa parte. In huiuſmodi neceſſaria eſt inciſio: ꝙ poſt talem inciſionẽ vel ꝑforationẽ: que fit ante maturationẽ debent ſequi emplaſtra que ſunt in vltimo reſolutiõis ⁊ deſiccatiõis: ⁊ hoc etiã dicit Aui. in pmo: vt dictũ fuit ſupra: ⁊ iõ cum lentes ſint deſiccatiue ⁊ reſolutiue: ideo Aui. dicit ꝙ ſi apoſtemata illa poſt ꝑforationẽ talem fiant vehementiora ꝙ emplaſtrent cum lentibus: eo ꝙ lentes reſoluunt: ⁊ deſiccant virus: ⁊ quodãmodo etiam alterant inflãmationẽ: ⁊ ſpecialiter ſi admiſceant cum alijs infrigidatiuis deſiccatiuis. Et intellige hic ꝙ quanqꝫ Auicẽ. dicat ꝙ poſt ꝑforationẽ talem debent ſequi emplaſtra deſiccatiua ⁊ reſolutiua: nihilominus credo ꝙ talibus emplaſtris deſiccatiuis bonum eſt miſcere ea que materiaꝫ digerant: qꝛ cum illa ꝑforatio fiat ante maturationẽ relinquitur materia cruda in vlcere ⁊ indurantur labia vlceris ratione indigeſtiõis materie: vnde ratione virulẽtie que generatur ibi competunt exiccatiua: ratiõe vero materie que indigeſta eſt competunt ibi digeſtiua vt digerant materiam: ⁊ labia vulneris indigeſta: ⁊ ꝓpter hoc quãdo adminiſtrant talia digeſtiua in apoſtemate illo non debent coqui in aqua que humectant ⁊ putrefaciũt vlcera virulenta: ſed debent coqui cum lixiuio qđ deſiccat: ⁊ eſt bonum vlceribus vel in aqua mellita. Et ſi non fuerit neceſſariũ.ſ. adminiſtrare iſta emplaſtra exiccatiua: ⁊ hoc quia apoſtemata non fiunt vehementiora poſt talẽ perforationem adminiſtrabis incarnatiua ⁊ emplaſtra ideſt adminiſtrabis vnguẽta carnis generatiua donec conſolidetur vulnus ⁊ ſanetur locus. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et ſcias ꝙ hec perforatio eſt generatiua virus ⁊ ſorditiei ⁊ fiſtularũ: verum cũ non inuenis excuſationem: tunc non eſt ingenium aliud.

¶ In parte illa Aui. oñdit vt pns dicebat cauſam: quare pdictũ regimen.ſ. ꝑforare ante maturationẽ nõ eſt rectũ ſimplr̃: ſed eſt rectũ ſm qd. Dicit ergo. Et ſcias ꝙ hec ꝑforatio.ſ. ante maturationẽ ⁊c. verũ cũ nõ iuenis excuſationẽ.ſ. ab iſta ꝑforatione ꝓpter cauſas pdictas: tunc nõ eſt ingeniũ aliud.ſ. qꝫ iſta ꝑforatio: eo ꝙ per ipſam euitatur maius malũ. Vel poteſt exponi alio modo. Verum cum nõ inuenis excuſationẽ.ſ. ab illa ꝑforatione q̃ eſt generatiua ſordiciei ⁊ virus ⁊ fiſtularũ: tunc nõ eſt ingeniũ aliud ſcꝫ qꝫ adminiſtrare poſt iſtã ꝑforationẽ emplaſtra ex lentibus vel ex ſilibus exiccatiuis. Tũc ſeqtur illa pars:

¶ Et loca cõuenientiora ad expectandũ vt in eis maturetur ſunt loca carnoſa paucorum neruorum ⁊ venarum.

¶ In qua parte Aui. oſtendit vbi maxime oꝫ euitare iſtud regimen qđ dictũ eſt.ſ. ꝑforare ante maturationẽ: ⁊ pmo oſtendit hoc in apoſtematibꝰ a parte locoꝝ in qbus fiũt ſecũdo oſtendit abſolute de ꝑforatiõe vbi oꝫ euitari: ⁊ hꝫ a parte apoſtematuꝫ ſm ſe. 2ª ibi. (Et ſcias ꝙ pineales.) Dicit ergo pmo. Et loca ꝯuenientiora ad expectãdũ vt in eis maturet ⁊c. In iſtis ergo locis oꝫ euitari: ne exitura ꝑforet ante maturationẽ. Sꝫ itellige vt dicit hic Albucaſis ⁊ bñ: ꝙ ex loci carnoſis excipit exitura ani: cuiꝰ ⁊ ꝑforatio nõ ẽ expectãda vſqꝫ q̃ mã digerat: imo oꝫ vt dic̃ Albucaſis cruda exiſtẽte materia ꝑforari: ne ꝓfunditas eiꝰ elongetur ad interiora ani ⁊ fiat fiſtula. Sed Aui. hic de hoc nõ fecit mentionẽ: eo ꝙ de hoc fecit mentionẽ in tertio libro: vbi determinauit de apoſtematibus ani. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſcias ꝙ pineales eleuate acutoꝝ capitum parum indigent perforatione neqꝫ ante maturationẽ neqꝫ poſt ipſam.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶In parte iſta Aui. oñdit abſolute in qbus exituris dꝫ vitari pforatio ante maturationē: ⁊ poſt maturationē: ⁊ pꝫ qđ dicit: qꝛ tales exiture pineales ꝑpter caliditatē ⁊ ſubtilitatē materie ipſaꝝ rumpunt̃ p ſe: ⁊ ideo in talibꝰ non eſt pforatio faciēda: imo ſi rumpat̃ cū ferro fiunt apoſtemata iſta vehementiora: ⁊ plus inflāmat̃ rōne caliditatis ⁊ ſubtilitatis materie iſtarum exiturarū: vnde melius eſt ꝙ dimittatur per ſe rumpi.

¶Regimen maturationis ⁊ ingeniū ad faciendū pus in exituris apperentibus. Capl'm xxviij.

Medicinarū maturatiuarū caliditas oportet vt ſit ꝑxima caliditati corporis ⁊ ſit eius inuiſcatio quedam.

¶Supius Auic. poſuit regimen ⁊ curam exiturarum extrinſecarū in vniuerſali. In parte illa Aui. ponit regimē ipſarum in ſpeciali. Diuidit̃ autē hec pars in partes duas. In prima parte ponit regimen ipſaꝝ in ſpeciali q̃ꝫtū ad maturationē in ſpāli ponendo emplaſtra medicinas in ſpāli que habent maturare apoſtemata. In ſecunda parte ponit regimen ipſarū in ſpāli q̃ꝫtum ad eruptionē ipſarum: ſecūda ibi. (Cū inuenis exiturā groſſe cutis ⁊c̃) Primū capl'm diuidit̃ in duas partes. Primo oſtendit generaliter qualis cōplexiōis debent eſſe medicine maturatiue. Secūdo ponit in ſpāli medicinas maturatiuas 2ª ibi. (Et de illis que ſunt in p̄mis gradibus ⁊c̃.) Dicit ḡ p̄mo: medicinaꝝ maturatiuarū caliditas dꝫ vt ſit ꝑxima idest ſilis caliditati corporis: ſupple in quo debet ſanies generari: qꝛ vt dicit Galienus in libro ſecūdo de ſimplicibus medicinis: medicine autē qualitas ſiue complexio que adiuuat ad generandū ſaniē debet eſſe tpata ſilis nature corpis in quo admiſtrat̃. Nam cuꝫ natura corpis ſit calida ⁊ humida: oportet etiā hāc medicinā caliditatē et humiditatē habere: ita ꝙ etiam debet habere caliditateꝫ actualem: ⁊ nō ſolū potētialr̃: qđ poteſt extrahi ex textu Gal. cuꝫ dicit ꝙ male digerētes applicabāt ſibi ad ſtomachū infantes vt ab eoꝝ actuali calore iuuaret̃ digeſtiua. Silr̃ etiam cum in cōuerſione ad ſaniem ſit digeſtio: eo ꝙ eſt opatio virtutis naturalis digeſtiue: qꝛ eadem virtꝰ digeſtiua opat̃ in iuuatiuo: ⁊ nocitiuo: ſm ꝙ ponit Aui. in p̄mo: ideo medicina que debet iuuare virtutē naturalem digeſtiuā ad maturādū: debet habere caliditatē actualē p̄ter potentialē. Et hoc etiā dicit Serapio in libro de ſimplicibꝰ capl'o de medicia maturatiua. Et ipa. ſ. medicina maturatiua nō habet facere iſtam opationē cū qualitate ſui caloris. ſ. ſolū: ſed potius cū quātitate eius ita ꝙ ſi poſſibile eſt: ꝙ manus nō ſeparet̃ ab applicatione cōtinua mēbri in quo neceſſaria ē generatio ſaniei vel aliqđ aliud membrū applicaret̃ ei citius generaret̃ ſanies i eo q̃ꝫ in alio modo. Et iō concludit ipē Galienus: talis medicina erit in vltimo aſſimilationis cōplexionis corpis illius. ſ. in quo eſt neceſſaria generatio ſaniei: cito ergo debet eſſe medicina maturatiua caliditatis ⁊ humiditatis eq̄lis caliditati ⁊ humiditati corpis in quo debet fieri generatio ſaniei. Et qꝛ corpora humana ſunt diuerſaꝝ cōplexionū: ideo etiaꝫ medicina maturatiua in diuerſis corpibus debet eſſe diuerſe complexionis: nō tñ ꝙ hec medicia q̃ꝫtum eſt rōne ſue cōplexionis nō ſolum debet habere reſpectū ad cōplexionē corpis: ſed etiā ad naturā apoſtematis: qꝛ in apatibus frigidis competunt medicie maturatiue magis acute q̃ꝫ in calidis: ſicut extrahitur ex dictis Serap. in p̄dicto capl'o: ⁊ ideo Aui. ⁊ alij auctores ponūt diuerſa emplaſtra maturatiua nō ſolū habēdo reſpectū ad diuerſas cōplexiones corpoꝝ: ſed etiam ad diuerſas qualitates apoſtematū. Unde qñ dicit Aui. ꝙ caliditas medicine maturatiue debet eſſe ꝑxima caliditati corporis: debet intelligi. i. caliditati membri vt in ipo eſt apoſtema: nunc aūt ſi eſt in eo apoſtema frigidum cū calor mēbri ſit infridatus a materia exiſtēte ibi frida dꝫ fortius ēe calidū maturatiuū in ipo q̃ꝫ in apoſtemate calido in quo calor membri ſupcaleſit ⁊ inflāmat̃: ⁊ ſit in eis. ſ. medicinis maturatiuis iuiſcatio quedā: hoc eſt: ⁊ debēt etiā medicie maturatiue p̄ter hoc ꝙ ſunt calide humide eſſe glutinoſe cū quadā opilatiōe ⁊ inuiſcatiōe. Et cauſa huius eſt duplex. Una eſt quā ponit Serap. in predicto capl'o aſſignato. Oportet enim vt ſit viſcoſa vt faciat additionem ſuſtantie caloris innati claudendo poros corporis ⁊ in claudēdo vapores interius: ⁊ hoc eſt neceſſariū in generatione ſaniei: qꝛ dicit ipē: conuerſio q̄ ſit ad ſaniē eſt vna ex opationibꝰ naturalibꝰ q̄ eſt ꝯuerſio ⁊ alteratio cū qua eſt etiā parū digeſtionis. Et neceſſe eſt qñ volumus vt aliqđ digerat̃ ꝙ cuſtodiamus iterius multitudinē ſpirituū. Et ideo medicie maturatiue debent eſſe cum quadā inuiſcatiōe ⁊ opilatione. Alia cā eſt quā ponit Aui. in ſecūdo capl'o de opationibus medicinarū ſingularū. Dicit. n. ꝙ i medicia maturatiua dꝫ eſſe virtus contractiua. i. virtus iuiſcans ⁊ opilans retinens humorē quouſqꝫ digerat̃: ⁊ nō reſoluat̃ laborioſe ⁊ ſepetur humidū ab ipſius ſicco. i. ⁊ ſeparet̃ ſubtile a groſſo terreſtri ⁊ eſt aduſtio. i. ſicut facit aduſtio. Cauſa igitur ꝑpter quā medicina maturatiua eſt viſcoſa eſt duplex. Una eſt vt cōſeruet̃ calor ⁊ ſpūs digerens ⁊ non exalet. Alia eſt vt nō ſiat reſolutio laborioſa ⁊ ſeparet̃ ſubtile a groſſo qđ eſt poſtea difficilis reſolutionis. ¶Ulterius notandū eſt ꝙ facta eſt mentio ꝙ generatio ſaniei eſt opatio naturalis virtutis digeſtiue: ꝙ ſpecies eiꝰ qđ in corpe alterat̃ ſunt tres ſicut poſuit Gal. de ſimplici medicia in ſermone de medicina maturatiua. Una eñ eſt alteratio q̄ ſit ſm curſum nature ⁊ a ſolo naturali calore: ſicut digeſtio cibi in ſtomacho ⁊ chili in epate: ⁊ ſanguinis in oībus mēbris ⁊c̃. Altera vero eſt alteratio non ſm curſum nature: imo ab extraneo ⁊ actuali ſit calore: ſicut accidit in oībꝰ rebꝰ q̄ putreſūt: ⁊ ille ſpēs ſunt ꝯtrarie. Spēs aūt tertia eſt pmixta ex iſtis inter vtraſqꝫ media ⁊ accidit hoc apud ſanioſitatem: qm̄ ſit partim a calore nāli ⁊ partim ab accñtali: ⁊ ideo nālis caſitas nō vincit māꝫ vere: ⁊ illud eſt etiā: qm̄ eſt alteratio accñs in mā non bona bonitate pura. Et intellige hic ꝙ dictum eſt in ſanie laudabili: ſicut dictū eſt ſupra: qꝛ in ſanie illaudabili eſt plus alteratio ptinēs ad putrefactionē q̃ꝫ ad digeſtionē. ¶Deinde cū dicit Auic.

¶De illis ſunt in primis gradibus embroca cū aqua tepida ⁊ emplaſtratio cū farina tritici aut ordei: ⁊ triticū maſticatum eſt melius in hoc: ⁊ panis cum pice aut cera: ⁊ crocus: ⁊ puluis olibani: ⁊ pix cum oleo roſato: aut adeps porci: aut emplaſtrū de maluauiſco ⁊ ſemine lini: ⁊ iterum emplaſtrū de ficubus ſiccis dulcibus groſſis pinguibus ſolis: aut cum farina ordei: iterū ⁊ ꝓprie ſi ponat̃ i ea yſopus ⁊ origanū ſilueſtre: aut aggreget̃ cū aqua in qua decoquant̃ cum pauco ſale nō ſupfluo ⁊ quādo ponitur in eo adeps aut oleū: aut fortius illo due partes glutinis albotim: ⁊ medicine compoſite ex vuis paſſis ⁊ ſtorace ⁊ galbano ⁊ myrrha ⁊ laudano ⁊ reſina ⁊ butyro ⁊ maſtice et

yſopo humida ⁊ radice cucumeris aſi. ⁊ radice ſanguinis dragagan. ⁊ emplaſtrū Gal. cum oleo de kerua abſq; cera ⁊ proprie quando ſoluitur hoc emplaſtrū in oleo. ⁊ ſimiliter emplaſtrū vidimos ⁊ emplaſtra baſilicon: ⁊ de bonis ī hoc eſt medicamen de lapide marchaſite cum āmoniaco qđ deſuꝑ ponat̄ donec cadat ꝑ ſe.

¶ Ponit in ſpāli medicinas maturatiuas: ⁊ ponit Auicē. plures medicinas ⁊ plura emplaſtra maturatiua: quoꝝ quedā ꝯueniūt plus in maturatiōe exituraꝝ calīarū: ⁊ q̄ ſunt ex humorib⁹ ſubtilib⁹: quedā ꝯueniūt plus exituris q̄ ſunt ex humorib⁹ groſſis ⁊ viſcoſis: q: emplaſtra que ſunt magis calida: ⁊ plus inciſiua ⁊ magis ſicca cōpetunt exituris calīs. Et iō bene dicit Aui. Et de illis ſūt in ꝑmis gradibus: embroca eſt cū aqua tepida: ⁊ hoc eſt dicere de maturatiuis q̄ ſunt in ꝑmo gradu calītatis: q: quaſi ſunt tꝑate calida ſicut embroca cum aqua tepida: ⁊ ſi ponitur ibi oleū: tūc erit melius ⁊ fiat viſcoſa ⁊ cōglutinatiua: ⁊ iō tale maturatiuū ⁊ ſimile huic competit plus apoſtematibus calidis. ¶ Et emplaſtratio cū farina tritici: ſupple cocta in aqua ⁊ oleo: ⁊ oportet ꝙ iſtud emplaſtrū ſi debeat admīſtrari in apoſtematib⁹ calidis coquat̄ decoctiōe temperata: vt dicit Serap. ꝙ ſi coqueret̄ multū: tūc eſt ſiccū: ⁊ tūc eſt plus ꝯueniēs apoſtematib⁹ fridis: quoꝝ maturatio eſt difficilis. Unde emplaſtrū qđ cōuenit apoſtematib⁹ calidis: vt dicit Sarap. debet eſſe decoctū decoctiōe pauca. Et iſtud qđ cōuenit frigidis debet eſſe decoctum decoctione multa. Et vt dicit Serapio. per hoc qđ dico decoctiōe pauca ītelligo ꝙ emplaſtrū bulierit ſolū. Iterū etiā ſi iſtud emplaſtrū debet cōuenire aꝑatibus calīs oportet vt ibi ponat̄ parum de oleo. Nam emplaſtrū in quo eſt de oleo ſatis: vt dic̄ Serapio cōuenit aꝑatibus frigidis: quoꝝ maturatio eſt difficilis. Et in quo eſt oleum paucū ꝯuenit aꝑatibus ebulientib⁹: aut ordei. i. aut emplaſtrū ex farina ordei cocta cū aqua ⁊ oleo: ⁊ illud emplaſtrū plus ꝯuenit aꝑatibus multū calidis: q: farina ordei eſt minus calīa q̄ȝ farina tritici. Et triticū maſticatum eſt melius in hoc. ſ. ad maturādū ⁊ ſpālr̄ furūculos: ⁊ eſt melius. ſ. q̄ȝ farina tritici: q: vt dicit Aui. in ꝑmo li. Res q̄ maſticat̄ recipit aliquā ꝯuerſionē a ſua cōplōne verſus nām̄ ⁊ ſilitudinē ipoꝝ mēbroꝝ: ⁊ iō dic̄ ibi ꝙ triticū maſticatū opatiue ī nūeratiōe furūculoꝝ ⁊ exiture iſtō qđ nō opat̄ triticū cū aq̄ neq; iſtō qđ coq̄t cū aq̄ q: triticū maſticatū rōne caloris quē acqrit ex maſticatiōe plus ꝯuenit ad generandū ſaniē q̄ȝ farina tritici cocta cū aqua. Et panis cum pice: aut cera illud emplaſtrū plus cōuenit apoſtematibus que ſunt tarde maturationis. Nam cū dicit Serapio emplīm qđ ſumitur ex pane cōuenit apoſtematib⁹ que nō maturant̄ niſi in longo tꝑe: q: in pane eſt ſal fermentū: ⁊ emplīm qđ accipit̄ ex farina ꝯuenit calidiorib⁹ aꝑatib⁹: eo ꝙ nō eſt ita calīm ⁊ deſiccatiuū. Et ſic dcm̄ eſt de iſtis emplīs ſpālr̄; ita ēt ꝯm iſtū modū reſpicias ī alijs emplīs: q̄ Aui. ponit. q: q̄dā cōpetūt aꝑatib⁹ magis calīs quedam autē apoſtematibus minus frigidis ꝯmq; illa emplīa īgrediūt̄ medicīe magis calīe ⁊ min⁹ calide: nā vniuerſaliter medicina maturatiua debet accipi per reſpectum ad duo. ſ. per reſpectū ad naturam corporis vt ſi eſt cōplexionis tꝑate vel diſtemperate: ⁊ ꝑ reſpectuȝ ad apoſtema ſi eſt ex humoribus frigidis et groſſis vel ex humoribus calidis ⁊ ſubtilibus: q: alterius cōplexionis debet eſſe medicina maturatiua in vno q̄ȝ in alio: vt dictum eſt: ⁊ ad illa duo reſpiciēdo ꝯſidera emplaſtra: q̄ poſtea ponit Aui. ⁊ ꝯm illas duas ꝯditiones ea adminiſtres in apoſtematibus calidis ⁊ frigidis.

¶ Regimen exiturarū cū mature ſunt. Capl̄m xxix.

CUm inuenis exiturā groſſe cutis cū maturatiōe eius nō ſperatur ipſius eruptio: ⁊ ſunt illic vene ⁊ chorde ⁊ nerui: tunc oȝ vt ꝑfores: qm̄ ſi dimiſeris saniē corrumpetur ⁊ corrūpet ⁊ corrodet venas ⁊ villos neruoꝝ: ⁊ illud qđ vehemētius erit cum fuerit ꝓpe iuncturas.

¶ Supius Aui. poſuit regimen exiturarū in ſpeciali q̄ȝtū ad maturationē. In parte illa Aui. ponit in ſpeciali q̄ȝtū ad eruptionē cum ferro. Et diuidit̄ illa ps in ptes duas. In ꝑma pte Aui. ponit regimē ipſarū in ſpāli q̄ȝtum ad eruptionē cū ferro. In 2° ca° Aui. ponit regimen ipſarū q̄ȝtum ad eruptionē cuȝ medicinis. 2ª ibi. (Exituras quidē ſaluas in q̄bus ⁊c̄.) Prima pars diuidit̄ in partes duas. Primo tradit iſtud regimen ꝑforationis apoſtematū cum ferro. Secūdo oſtendit in q̄bus aꝑatibus illud regimen maxime cōuenit. 2ª ibi. (Dico ergo illud eſt regimē qm̄ nō inuenimus excuſationē ⁊c̄.) Iterū ꝑma pars diuidit̄ in ptes duas: q: ꝑmo facit qđ dictū eſt. ſecundo ponit quoſdā canones qui ſunt obſeruādi in ꝑforatione. 2ª ibi (Inq̄t ⁊ cōſidera ſitū carnis ⁊ villoꝝ.) Prima pars diuidit̄ in partes duas. In prima ponit regimē exiturarum q̄ȝtū ad ꝑforationē in vniuerſali magis. ſecūdo ſpecificat illud regimē pticulariter ꝯm diuerſitatē mēbrorū. 2ª ibi. (Inq̄t antilus ſi exitura fuerit in capite.) Prima pars diuidit̄ in ptes duas. Primo ponit illud regimen vl̄e exituraꝝ q̄ȝtū ad ꝑforationē. 2° ponit quoddā regimē vniuerſale exiturarū poſt ꝑforationē. 2ª ibi. (Et cum tu ꝑforaueris exiturā.) Itē ꝑma ps diuidit̄ in ptes duas. In ꝑma pte ponit neceſſitatē ꝑforatiōis. in 2ª pte ponit cōditiones q̄ debent obſeruari in ꝑforatiōe. 2ª ibi. (Et tu quidē q̄re ⁊c̄.) Dicit ergo ponēs cauſam neceſſitatis ꝑforationis: cū īuenis exiturā groſſe cutis cū maturatione cuius nō ſperat̄ eruptio hoc eſt cui⁹ nō ſperat̄ eruptio poſt maturationē ꝑ ſe: nec cū medicinis quas poſtea ponet Aui. rōne groſſitiei cutis q̄ eſt ſuꝑ exiturā: ⁊ ſunt illic vene ⁊ nerui ⁊c̄. in hoc dat aliā cauſam neceſſitatis ꝑforationis: vnde vna cauſa neceſſitās ꝑforationē eſt groſſities cutis alia eſt vbi exitura ſit ꝓpe neruos ⁊ chordas: ⁊ maxime etiā ꝓpe iūcturas in q̄bus locis oȝ feſtinare ꝑforationē. Tunc oȝ vt ꝑfores. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et tu quidem quere cum tua perforatione locum ſaniei.

¶ Hic Aui. poſita cauſa neceſſitatis ꝑforationis ponit regimē qđ debet obſeruari qn̄ fit ꝑforatio. Et diuidit̄ ps iſta in partes tres ꝯm ꝙ ponit tria vl̄ia obſeruāda q̄ ſpectāt ad regimē ꝑforatiōis vl̄r. 2ª ibi. (Et tu ſis ſollicitus: vt nō cadat porta ⁊c̄.) 3ª ibi. (Opȝ ergo vt in ſectiōe ꝯſequaris ⁊c̄. Dicit ergo: ⁊ tu q̄dē queres cum tua ꝑforatione locum ſaniei: hoc eſt tu ꝑforabis vbi inueneris locū ſaniei. Quō aūt declarat̄ locus ſaniei Aui. dicet ſtatim poſt.

¶ Et ſis ſollicitus vt cadat porta perforationis inferius niſi vbi nō eſt poſſibile. ⁊ ſi illud qđ eſt ſuꝑ exiturā fuerit groſſum ⁊ ſecueris: tūc ſeca portā tm̄: quoniaȝ adherebit groſſuȝ cū eo qđ eſt poſt ipſum: ⁊ ſi fuerit extenuatū: tūc ſeca totū eius in longuȝ. ⁊ ſcias ꝙ locus in quo eſt ſanies

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

declaratur per tactum: ⁊ qñ tangit cū di/gito proprie: ⁊ tu obſerua cū digitis alijs ſaltē alterius manus: an expellat̄ aliqd ex ciſti: ⁊ locus qđ ſaniei apparet ex declinatione coloris ad albedinē: ⁊ dum non eſt matura ē decliuis ad rubedinē: ⁊ qñ qꝫ eſt locus ſaniei decliuis ad rubedineꝫ ⁊ citrinitatē cū ſanies nō eſt bona.

¶Hic aūt Aui. ponit aliud qđ oꝫ obſeruari in pforatione Dicit ḡ. Et tu ſis ſollicit⁹ vt cadat porta foraminis inferi⁹: hꝫ eſt vt facias pforationē in iferiori loco ⁊ magis depſſo qꝛ per illū ſanies eſt magis apta euācuari: ⁊ ēt ſupfluitates que aggregant̄ poſt in vlcere: niſi vbi nō eſt poſſe: ſicut ꝓpter neruos ⁊ chordas ⁊ artariā vel ꝓpter aliā cām. Et ſi illđ qđ eſt ſup exiturā fuerit groſſum .i. carnoſum ⁊ ſecueris ideſt debes ſecare: tūc ſeca portā tm̄: hoc ē tūc facies portā ſolū ad modū foraminis: vt inde exeat ſanies: ⁊ nō oꝫ ſecari totū qđ eſt ſup exiturā ab vna pte ad aliā: qꝛ qñ illud qđ eſt ſup exiturā eſt carnoſuꝫ: tūc adheret illud carnoſū cū alia carne ſolū ligādo ⁊ cōprimēdo cū vitta: hoc eſt qđ dicit Aui. qñ adherebit groſſum ⁊c̄. Et ſi fuerit extenuatū: hꝫ eſt ſi illđ fuerit qđ eſt ſup exiturā erit ſubtiliatū ⁊ nō groſſum carnoſum: tūc oꝫ exitura ſecari ꝑ totū in longū eo ꝙ iſtud ſubtile ⁊ extenuatū nō adheret: imo ſi cutis q̄ eſt ſup exiturā ſit ſubtiliata: ⁊ eſt ſicut pānis: ⁊ eſt q̄ſi mortificata: tunc dicit Albumaſis neceſſe eſt eā cōcauari ⁊ totā incidi: vñ nō ſolū tūc oꝫ eā incidere ꝑ longū: ſꝫ oꝫ eam ex toto vndiqꝫ incidi. ¶Et ſcias ꝙ locus vbi eſt ſanies In pte iſta Aui. dicit: qꝛ vna ꝯditio: quā oꝫ obſeruari in pforatione eſt pforare: vbi eſt locus ſaniei: ⁊ nō declarauerat quō declarat̄ locus ſaniei. Hic determinat quō declaratur locus ſaniei: ⁊ hꝫ ille .§. tria dicta. In pmo docet cognoſcere locū ſaniei ꝑ ſenſum tactus: in ſecūdo dicto docet cognoſcere ipm ꝑ ſenſum viſus: i tertio dicto cōparat cognitionē tact⁹ ad cognē ſenſus viſus. 2ª ibi. (Et loc⁹ gdē ſaniei appet. 3ª ibi. (Et ſuſtēta te tactu abſqꝫ viſu ⁊c̄.) Dicē ḡ p° Et ſcias ꝙ locus vbi eſt ſanies ⁊c̄. an expellat̄ aliqd ex kyſti .i. ex loco in q̄ morat̄ ſanies. Et locus gdeꝫ ſaniei. Hic docet cognoſcere locū ſaniei ꝑ ſenſum viſus: ⁊ planū eſt. Et qñ eſt locus ſaniei .i. locus in q̄ eſt ſanies iam cōpleta ⁊c̄. Et ſanies nō eſt bona ſana. qꝛ ſanies bona ⁊ laudabilis eſt alba lenis ⁊ eq̄lis: vt dictū eſt ſupra: ⁊ cā huius dicta fuit ibi. ¶Deinde cum dicit.

¶Et ſuſtenta te in tactu abſqꝫ viſu: verū tamen viſus eſt adiuuans.

¶Aui. cōparat cognitionē ſenſus tact⁹ ad cognitionē ſenſus viſus. Et dicit: ſuſtenta te in tactu abſqꝫ viſu. Hec ē cognitio firma ⁊ certa ſaniei que fit per tactū ⁊ nō ꝑ viſum: verūtñ viſus eſt adiuuans. ideſt ad illam cognitionem. Tunc ſequitur illa pars.

¶Oportet ergo vt in ſectiōe cōſequaris lineas nāles ligature: niſi q̄ ſunt apud ſūmen vel apud neceſſitatē ⁊ in mēbris diuerſificātibus ſitū villoꝝ in longitudine ſua loco ligature. Nam ſi tu ſecutus fueris illud in pforatiōe exiture que eſt ſuper frontem .ſ. ligaturam: cadet cutis frōtis ſuper faciem: immo oportet vt tu diuerſifices ligaturā. In eis vero que ſunt ſicut inguina oportet vt vadas cum ligatura in latitudine cutis.

¶In iſta pte Aui. ponit aliā cōditionē quā oꝫ obſeruare vniuerſalr̄ in pforatione. Dicit ergo. Opꝫ vt in ſectione ſeq̄ris lineas nāles ligature .i. plicature q̄ eſt ẜm inceſſū rugarū: quaſi velit dicere Aui. ꝙ ſectio ⁊ pforatio debent ꝓcedere ẜm modū iceſſus rugarū. Unde ſi ruge vadūt ẜm lōgū debet fieri ſectio ẜm longū: ⁊ ſi vadūt ꝑ trāſuerſum vel per latum: debet fieri ſectio eodem modo: niſi q̄ ſunt apud ſummū: alia dicat niſi que ſunt apud ſummē. Et credo ꝙ vtraqꝫ littera poſſit ſuſtineri: qꝛ eadem eſt cā vtriuſqꝫ. Nam ſi dicat niſi que ſunt apud ſummē: tūc per ſummē itelligit partē vētris q̄ eſt ſub vmbilico vel circa vmbilicū: modo ibi nō ſeq̄mur rugas: qꝛ ruge vadūt per ventrē ꝑ tranſuerſum ⁊ villi ꝑ longū: ⁊ fit ſectio ibi ẜm lōgū ⁊ nō ẜm tranſuerſuꝫ: ꝓpterea: qꝛ ibi nō ſeq̄mur rugas Si aūt dicat niſi que ſunt apud ſummū: tunc ꝑ ſummū intellige frontē: ⁊ tūc ēt lr̄a eſt vera. Nam nō debem⁹ ſeq in inciſione rugas q̄ ſunt apud ſummū .i. apđ frōtē: qꝛ frōs eſt in ſūmo corpis: ⁊ ꝙ nō debeamus ſeq rugas frontis in inciſione: declarat Aui. poſtea cū dicit. Nam ſi tu ſecutus fueris illud .ſ. ligaturā .i. rugas in pforatiōe exiture q̄ eſt ſup frontem cadet cutis frontis: ⁊ hoc eſt: qꝛ incideret̄ muſculus frontis: vt poſtea dicet̄: ſic ḡ nō debemus i inciſione ſeq rugas. ¶Et niſi apđ neceſſitatē. Hic ponit aliā inſtantiā ꝯtra p̄dictā regulā: qꝛ apud neceſſitatē nō ſeq̄mur inceſſum rugarū: ſicut qñ eſt neceſſariū ſcindere exiturā in cruce: ꝓpter rotunditatē eius: ne fiat fiſtula ⁊ ſin⁹ in ea: tūc nō curam⁹ de iceſſu rugaꝝ: ſilr̄ ēt ſi ruge in mēbro vadūt ẜm longū. Aliqñ tñ ꝓpter neceſſitatē ſindim⁹ exiturā nō ẜm longū ſolū vt vadūt ruge: ſed accipimus de latitudine timēdo ne exitura fiat ſinus ⁊ fiſtula. ¶Et in mēbris diuerſificātib⁹ ſitū villoꝝ ⁊c̄. Hic Auicē. ponit aliā inſtantiā ꝯtra p̄dictā regulā. Nā in mēbris in q̄bus nō vadūt ruge ẜm inceſſum villoꝝ: tūc ſectio nō debet fieri ẜm rugas: ſꝫ ẜm iceſſuꝫ villoꝝ: ⁊ hoc vult dicere Aui. cū dicit. Et in mēbris diuerſificātib⁹ ſitū villoꝝ in longitudine ſua ⁊c̄. ſupple a rugis ſuis: hoc eſt dicere ꝙ in mēbris in q̄bus iceſſus villoꝝ diuerſificat̄ ab inceſſu rugarū: dant .ſ. medici in pforādo locū ligature: hoc eſt nō vadūt in pforādo ligaturā .i. ẜm ſitū rugarū: ſꝫ ẜm ſitū villorū. Nam ſi tu ſecut⁹ fueris illud .ſ. ligaturā hoc ē inceſſuꝫ rugarū in pforatione exiture q̄ eſt ſup frontē: cadat cutis frōtis ſup faciē: ⁊ hoc eſt: qꝛ in fronte villi vadūt ẜm aliū modū q̄ꝫ ruge: nā ruge vadūt ꝑ trāſuerſuꝫ ⁊ villi ẜm longū: ⁊ ideo ſi tu in fronte pforabis ẜm ſitū rugarū: tūc incident̄ villi: ⁊ muſculus frontis ⁊ cutis frontis cadit ſup faciē: ⁊ iđ in frōte nō oꝫ ſeq in pforādo rugas: imo oꝫ vt tu diuerſifices ligaturā .ſ. in pforādo: hoc eſt dicere ꝙ non oꝫ in pforādo exiturā frontis: ſꝫ ligaturā .i. ẜm rugas: ſed ẜm ſitū villoꝝ. In eis v̄o q̄ ſunt ſicut inguina oꝫ vt tu vadas .ſ. in pforādo ẜm ligaturā .i. ẜm inceſſuꝫ rugaꝝ in latitudine cutis. Et cā huius eſt: qꝛ ibi villi vadūt ita ſicut vadūt ruge in latitudine cutis: ⁊ iđ in iguinib⁹ debem⁹ pforare ẜm ſitū rugaꝝ: in fronte aūt nō. ꝑ hoc ḡ vult dicere Aui. ꝙ in pforādo debemus incidere ẜm ſitū rugarū qñ ruge vadūt vt villi: qñ aūt ruge nō vadūt vt villi: tunc debemus ſeq ſitū villoꝝ. ¶Sed intellige vt ſupra dixit Aui. in illo ca°. Curatiōes q̄dē ⁊ ea cū q̄bus curant̄ ⁊c̄. ꝙ vt plīmū ſitus villoꝝ ⁊ longitudo eoꝝ eſt ẜm ſitū rugaꝝ niſi in mēbris appropriatis: ſicut in fronte: ⁊ etiā in palma manus: vbi villi vadūt ẜm lōgū: ⁊ ruge vadūt ꝑ trāſuerſuꝫ: ⁊ in alijs mēbris appropriatis: ideo vt plīm ſectio ⁊ pforatio debēt ire ẜꝫ modū rugaruꝫ: niſi ꝓpter p̄dictas cauſas quas ponit Aui. ¶Et itellige vlterius ꝙ Aui. videtur ponere tria propter que non debemus ſequi rugas in perforatione. Unum eſt ſi extura ſit in ſūmen vel in fronte: aliud eſt propter neceſſitatem. tertiū eſt ſi exi-

tura ſit in mēbro in quo diuerſificeᷓ ſitus villoꝝ a ſitu rugarum. Sed tamen intellige ꝙ ille tres cauſe quas ponit Auiceñ. reducunᷓ ad duas cauſas vniuerſaliter. Nā prima cauſa cōprehendiᷓ ſub tertia ſicut ſpeciale ſub generali: quia cauſa quare in ſummē vel in fronte non debemus ſequi modū rugarum eſt: quia inceſſus villorum diuerſificaᷓ ab inceſſu rugarum in illis mēbris. Et ideo ſolum due ſunt cauſe vniuerſaliter: quare nō debemus ſequi in ꝑforatione modū rugarū. Una eſt ꝓpter neceſſitatem. Alia eſt ſitus rugarū qui diuerſificatur a ſitu villorum. ¶ Intellige etiam vlterius ꝙ ex dictis apparet ꝙ tria ſunt illa que vniuerſaliter debent obſeruari in ꝑforatione. Unum eſt ꝙ ſectio fiat in loco ſaniei. Secūdum eſt ꝙ fiat in loco magis inferiori ⁊ magis matura ⁊ longinquiori a neruis ⁊ artarijs: ſm̄ ꝙ poſtea magis ſpecificabit Aui. Tertiū eſt ꝙ ſectio fiat ſm̄ modū inceſſus rugarum: niſi ꝓpter neceſſitatem in mēbris: vbi inceſſus diuerſificatur ab inceſſu villorum ⁊ rugarum. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et cum tu ꝑforaueris exiturā ⁊ extraxeris quod in ea eſt: tunc neceſſariuꝫ eſt vt tu ſuccurras ad conglutinandū cutem cum carne: vt non rūpatur ⁊ indureſcat: ⁊ fiat taliter ꝙ nō cōglutineᷓ: quare fiat ſinus qui nō ceſſet impleri ⁊ redeat ſimilis exiture prime: ⁊ quotiēs mūdificaueris nō moretur: iterum quin impleatur: ⁊ fiat in veritate de genere fiſtularū ⁊ anteꝗ̄ facias ipſam conglutinari in hora opꝫ vt mundes eam: ⁊ ſi tibi neceſſariū fuerit vt in ipſa intromittas radium ſuper cuius caput ſit pānus aſper cum quo mundifices ipſam ⁊ frices: deinde fac ipſam adherere ⁊ conſerues eam cum ligitura ſm̄ ꝙ dicemus de ligaturis cauernaruꝫ ⁊ vlcerū ꝓfundorū erit cōueniēs valde.

¶ In pte illa Aui. ꝓpoſito regimine vniuerſali: ꝗ̄tum ad ꝑforationē exiturarū: modo Auicē. ponit qͦdā regimen vniuerſale ipſaꝝ poſt ꝑforationē: ⁊ duo facit. Primo facit hoc. ſecūdo Aui. repetit ꝑdictū regimen de ꝑforatiōe adiungēdo quoddā ei qͦ nō ſpecificauerat ꝑ̄us. ſecūda ibi. (Et oportet vt obſerues de ꝑforatione.) Dicit ergo ꝑmo. Et cū tu ꝑforaueris exiturā ⁊ extraxeris qͦ in ea eſt ſcꝫ ſaniē: tunc eſt neceſſariū vt tu ſuccurras ad conglutinandā cutem cum carne hoc eſt ad incarnandū ⁊ conſolidandū cutē cum carne que eſt poſt ipſam vt non rumpatur. ſ. exitura hoc eſt vt non fiat in ea diſruptio ⁊ ſinus in interiori parte ſui: ⁊ indureſcat. ſ. exitura hoc eſt vt nō fiant labia eius dura: ita ꝙ poſtea non poſſit incarnari ⁊ conſolidari cum carne: ⁊ hoc eſt qͦ ſubdit. Et fiat taliter ꝙ nō conglutineᷓ: quare fiat ſinus. ſ. in exitura propᷓ diſruptionē talem in interioribus partibꝰ ſui qui nō ceſſet impleri. ſ. ſordicie ⁊ virulētia: ⁊ alijs ſuꝑfluitatibus ⁊ redeat ſilis exiture prime ꝓpter talem cōcauitatem quā habet in qua aggreganᷓ humores ⁊ ſuꝑfluitates: ſicut fit in exitura. Et quotiens mūdificaueris nō moreᷓ qn impleaᷓ: ⁊ fiat in veritate de genere fiſtulaꝝ: quaſi vult dicere Aui. ꝙ dato ꝙ tu mundifices talem exiturā in qua factus eſt ſinus: cōcauitas tñ̄ ſtatim poſt repletur ⁊ talis ſinus ſordiciebus ⁊ ſuꝑfluitatibus: ⁊ fit in v̄itate quaſi de genere fiſtulaꝝ. Dicit. n. Albucaſis ꝙ omne vulnus aut apa qñ veteraſcit ⁊ antiquaᷓ: ⁊ fit vlcus ⁊ nō cōſolidaᷓ ⁊ emittit pus ſemꝑ ⁊ non abſcindiᷓ: tunc noiatur in quocū qꝫ mēbro fuerit fiſtula ⁊ nos noiamus ipſuꝫ çulzemē ⁊c. Sic ḡ vult ꝙ qñ tu ꝑforaſti exiturā ⁊ extraxeris ſaniem de ipſa neceſſe eſt vt cito ſuccurras ad conglutinādū cutem cum carne ꝓpter cauſas ꝑdictas. ¶ Intellige aūt hic qñ Aui. dicit qñ ꝑforauiſti exiturā ⁊c. ꝙ intelligit ꝙ ſtatī ꝑforata exitura ſuccurras ad ꝯglutinandā cutē cū carne: imo ꝑ̄us dꝫ qñ ꝑforata ē exitura ſanguis pͦ reſtringi cū albu. oui: eo ꝙ hec eſt ꝑ̄ma intētio. ſ. reſtringere ſanguinem: ⁊ tunc facto hoc: qꝛ hoc ꝑ̄ſupponit Auic. neceſſariū eſt vt ſuccurras cito ad cōglutinandā cutē cū carne: ſꝫ qꝛ hoc etiā dictū eſt dꝫ ſane ītelligi: ideo addit hoc ſupra dicēs. Et anteꝗ̄ tu facias ipm̄ ꝯglutinari in hora. i. cito. oꝫ vt tu emūdes eā. ſ. cū vnguētis abſterſiuis ⁊ mūdificatis qꝛ ait Gal'. in li. de inge. ſa. Mūdificare putredinē eſt cā ſine qua nō naſciᷓ caro bona in vlceribꝰ. Et ſi tibi neceſſe fuerit. ſ. cā mūdandi ⁊ abſtergendi eam a putredine vt in ipſam intromittas radiū. i. geffri ſuper eius caput. i. per ipſius orificiū ſit pānus aſper cū quo mūdifices ipſam ⁊ frices. ſ. mediante greffri: quaſi vult dicere Auicen. ꝙ ſi oꝫ te abſtergere ⁊ mūdare exiturā a putredine collecta in ea cū geffri: tunc debes eam mūdare cū pāno aſꝑo mediāte geffri: ⁊ hoc vt bñ̄ mūdeᷓ a putredine ⁊ nihil ibi remaneat: deinde. i. poſt ꝑfectā mūdificationē: ⁊ cū vnguētis: ⁊ cū radio fac ipſam adherere. i. fac eā cōglutinare ⁊ ꝯſerues eā cū ligatura: ſm̄ ꝙ dicemꝰ de ligaturis cauernarū ⁊ vlcerū ꝓfundoꝝ in tractatu de vlceribꝰ: in caͦ ꝓprio. Et erit ꝯueniēs valde vt ꝯſerueᷓ cū ligatura quēad modū hic diceᷓ. ¶ Intellige aūt ꝙ illud qͦ hic dr̄ de regimine exituraꝝ qñ ſunt ꝑforate eſt incidentalr̄ dictum eo ꝙ cura exituraꝝ qñ ſunt ꝑforate non ſpectat amplius ad illuꝫ tractatū: ſed ſpectat ad tractatū vlcerū. vlcera generanᷓ a vulneribus ⁊ ab exituris ruptis ⁊ a puſtulis ⁊c. ⁊ ideo recurrēdū eſt tunc pro cura ipſaꝝ ad tractatū vlcerū: ⁊ ideo Aui. non ponit hic aliq̄s medicinas ſpeciales cōpetētes exiture qñ erupta eſt: qꝛ hoc poſuit in illo tractatu: ⁊ ideo qͦ dicit hic Aui. incidētaliter dicit: ⁊ generaliter valde ⁊ incōplete dicit. Unde ad iſtum tractatū ſpectat determinare de cura apoſtematū vſqꝫ ad ꝑforationē ſed quādo ſunt ꝑforata: tūc pro cura ipſoꝝ ſufficienti debemus recurrere ad tractatū vlcerū: cum tunc facta ſint vlcera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et oportet vt tu obſerues in ꝑforatiōe illud quod diximus de cōditiōibus: deinde ꝑfora in loco maturiore: ⁊ parte longiore a venis arterijs ⁊ chordis.

¶ In parte iſta Aui. repetit ꝑdictū regimē generale de ꝑforatione exiture adiungēdo quoddā qͦ nō ſpecificauerat. Dicit ergo. Et obſerues in ꝑforatiōe id quod diximꝰ de conditiōibꝰ. ſ. ꝑ̄us: ⁊ in hoc tangit regimen dictuꝫ: deinde perfora in loco maturiori ⁊ longiori a venis: parte ⁊c. in hoc tangit illud quod addit ꝑdicto regimini. Tūc ſequitur illa pars.

¶ Inqt antilus. Si exitura fuerit ī capite: tūc ſectio eiꝰ ſit ſectio eq̄lis: ⁊ ſit cū radice natiuitatis pilorū ne ſit trāſuerſa ī ea vt coopiāt eā pili ⁊ nō oſtendaᷓ cū ſanabiᷓ. Dixit. Et qñ eſt locus eiꝰ oculus: tūc eiꝰ ꝑforatio ſit lata: ⁊ ſi acciderit in naſo ꝑforabimus eam equalem cum quantitate longitudinis naſi. Et ſi fuerit prope ocu-

lum pforabimus eam pforatione ſimili capiti lune noue ⁊ faciemus tortuoſitatē inferius. Si aūt acciderit in mādibulis ſecabimus eam equali ſectione: qm̄ compoſitio huius loci eſt equalis ⁊ ſcit' illud ex corporibus ſenum. Poſt aures vero pforamus illud equaliter. Brachia aūt ⁊ cubitos ⁊ manus et digitos ⁊ inguina oia pforamus in longitudine. Inquit. Et ſi fuerit ppe coxas pforabimus eam pforatione rotunda. et pforatio quidē rotunda eſt: que apprehendit cum apprehenſione ſua in lōgitudine corporis aliqd de latitudine eius. Inquit. Qm̄ cuꝫ locus iſte nō pforatur rotunde poſſibile eſt vt aggregent' in eis materie ⁊ fiant fiſtule. Et ſimiliter etiam pforat' quod eſt ppe anum ppter locū humiditatis que aggregant' in eo. Et in latere ⁊ coſtis pforatur aperiendo. In teſticulis vero et virga equaliter. Inquit. Et ſimus pmpti vt ſemper cōſectio ſit ſequens figurā loci quāto plus potuerimus ſuper ipm. Coxe autem et adiutoria ſecantur in longitudine: et conſerua vt non ledas neruos:

¶ In qua parte Auicē. poſtq̃ꝫ poſuit regimen vniuerſale quantū ad pforationeꝫ ſpecificat hic pdictū regimē particulariter ſm diuerſitatem membroꝝ in quibus pōt fieri exitura que debet incidi. et diuiditur pars illa in partes duas. q2 primo ponit iſtud regimē pforationis diſtinctū ⁊ pticulatū ſm diuerſitatē membroꝝ per verba anthilis. ſecundo epilogat illud regimē in breui ſm verba ſua. 2ª ibi. (Et ſcias q pforatio diuerſificatur ſm loca ⁊c̄.) Dicit ḡ pmo. Inquit anthilus. ſi exitura fuerit in capite ⁊c̄. ſit equalis. i. ſm longitudinē: ⁊ ſit cuꝫ radice natiuitatis piloꝝ. i. fiat talis ſectio ſm q incedunt radices capilloꝝ in longū ne ſit. ſ. ſectio tranſuerſa ī ea. i. in radice capilloꝝ ⁊ nō oſtendat' cum ſanabit'. i. ſi exitura ſanet' et cōſolidet' cooperiant eam capilli ſi fiat ſectio p trāſuerſum. debet ḡ in ea fieri ſectio ſm longū vt pcedunt radices capillorū. Dixit ⁊ quando eſt locus oculus: tūc eius pforatio ſit lata. i. per tranſuerſū rugaꝝ: eo q talis eſt ſitus lacertorū mouentiū oculū. et ītelligit hic per oculū partē ſupioris palpebre oculi. Et ſi accidit in naſo pforabim⁹ eam equalem. i. ſm longum. et ſi fuerit ppe oculū ⁊c̄. intelligit hic Auic. a parte inferioris palpebre oculi. Si auteꝫ accidit in mandibula ſecabimus eam ſectione equali. i. ſectione ſm longum. Qm̄ compoſitio hui⁹ loci eſt equalis. ideſt ſm longitudinē. nam ruge et villi vadunt in ea ſm longum. Et ſcitur illud ex corporibus ſenum. q2 in ſenibus: hoc maxime apparet: eo q ruge diſcernunt' plus in ſenibus q̃ꝫ in alijs. q2 cutis in eis eſt magis criſpa. Poſt aures pforauimus iſtud equaliter. ſed nos intelligam⁹ carnem emūctoriā que eſt in collo poſt aures tunc exponemus pforabimus equaliter ideſt ſm longitudineꝫ. quia ſitus illius loci eſt ſm longū. Si tu aūt ītelligas poſt aures carnē que eſt imediate poſt aures que nō eſt emūctoria: tunc expone pforabimus equaliter ideſt ſm longitudineꝫ auris: modo ſitus auris nō eſt oīno ſm longū: ſed eſt ſm longitudinē aliquid accipiēs de latitudine. et ſilr ſectio tunc fiet eodē modo. brachia aūt ⁊ cubitos et digitos ⁊ manus ⁊ inguina ⁊ omnia pforabimus in longitudine. ¶ Sed intellige q in brachijs ⁊ cubitis ⁊ manib⁹ ⁊ digitis bene debet fieri ſectio oīno ſm longuꝫ. ſed in inguinib⁹ nō dꝫ fieri ſectio ſm longitudinē omnio. imo dꝫ fieri ſm longitudinem accipientē de latitudine: ſicut dictum fuit ſupra. Et ideo Auic. q2 illud dictum erat aliter intelligendū de inguine et aliter in brachijs ⁊c̄. eo q in inguine nō debet fieri ſectio oīno ſm longū. ſed in illis alijs ſic. Ideo Auicē. ſubdit. Inquit ⁊ ſi fuerit ppe coxas pforabimus eam pforatione rotunda. Et in latere et coſtis perforatur aperiendo. ſupple ſicut tendunt coſte per tranſuerſuꝫ. Ideo ſectio debet ibi accipere de latitudīe. vt etiam ſit tranſuerſa. In teſticulis vero ⁊ in virga equaliter. i. ſm longū. Et ſimus pmpti ſemp vt cōſectio ideſt pforatio ſit ſequēs figuram loci: ideſt ſitum loci. ⁊ in hoc vniuerſalizat de oībus alijs locis appropriatis. de qbus nō fecit mentionem qualiter in eis pforatio fiat quanto poterimus ipſum plus. dicit autē quanto poterim⁹ plus: quia nō poſſumus imitari figuram loci: eo q aliquādo ſitus ⁊ figura loci eſt ſm tranſuerſum ⁊ nerui pcedūt ſm longum ſicut eſt in fronte: ⁊ ideo in talibus non ſeqmur figurā loci ⁊ ſitum: ſed ſequimur villos ⁊ muſculos. ⁊ iō dicit quāto plus poterimus.

¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et ſcias q perforatio diuerſificatur ſm loca quoniam quando eſt apud oculum: tunc perforatio eius eſt lata ſimilis ſitui oculi et in naſo eſt cum longitudine naſi: et in mandibula eſt cum longitudine mandibule: ⁊ prope aurem ſecantur equaliter: quoniam compoſitio hui⁹ loci eſt equalis: et cognoſcitur illud ex corporibus ſenum. Poſt aures vero pforatur equaliter: et in brachijs et cruribus et coxa et virga totum equaliter fit in longitudine. Et ſimiliter in lacertis ventris et in dorſo et inguinibus et ſub aſcellis pones eam perforatiōem accipienteꝫ ex latitudine etiam ne fiat in ea ſinus qui fiat fiſtula: et ſimiliter in ea que eſt prope anum: accipe de latitudine etiam ne pueniat ſinus et fiat fiſtula. Et teſticuli et virga equaliter in longitudine. Et in latere et coſtis accipe in latitudine etiam vt ſit tranſuerſa: quoniam ſitus coſtarum eſt ſimiliter et caro que eſt ſuper eas.

¶ In qua parte reepilogat predictum regimē pticulare de perforatione ſm verba propria. et exponit cum hoc

magis ea que dictã ſunt. ⁊ patet: quod dicit per ea que di cta ſunt. ¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ Inquit. Cõſidera ſemp ſitum carnis ⁊ villos lacertorum: quoniã non ſumus prompti: niſi ad hoc vt pforemus. cũ imi tatidoe loci: vt non proueniat inciſio: et ſit locus icarnationis bonus nõ groſſus.

¶ In qua parte Auicẽna poſito regimie pforationis tam vniuerſali q̃ʒ particulari: ponit quoſdaʒ canones qui ob ſeruandi ſunt in perforatiõe. ⁊ inter iſtos canones repe- tit quoſdaʒ ꝑus poſitos. Et diuidit̃ pars illa in partes q̃ tuor ſm ꝙ ponit quattuor canones qui obſeruandi ſunt in pforatiõe. ſecũda ibi. (Et ſit in omni diſpoſitiõe ſtudiũ tuum). tertia ibi. (Et perforatio ſit ſm magnitudineʒ exi ture ⁊c̃). quarta ibi. (Et vbi ſit exitura cõiuncta talis ⁊c̃). Dicit ꝑmo. Inquit anthilus cõſidera ſitum carnis ⁊ vil- lorum ⁊c̃. cum imitatione loci vt nõ ꝓueniat iciſio. ſ. ner uorum ⁊ lacertoruʒ ⁊c̃. ⁊ ſit locus incarnationis bonꝰ nõ groſſus. hoc eſt talis fiat iciſio ꝙ locus qui remanet poſt incarnationeʒ. ſ. cicatricis ſit bonus ⁊ non groſſus id eſt durꝰ. ⁊ hoc ẽ vt nõ ſit fedus ⁊ turpis. quia nõ debet eſſe locus cicatricis quãdo incarnatur aſper ⁊ durus: immo equalis ⁊ lenis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſit in oĩ diſpoſitione ſtudiũ tuũ ne- incidas arteriam neq; venã magnã: aut neruũ: aut villos lacerti: ⁊ pforatio ſit ſm magnitudinẽ exiture: ſed ſi fuerit parua ⁊ currit qđ eſt in ea ex loco vno: tũc ſeda eam in loco vno: et ſi fuerit magna: tunc pfora eam ex ꝑncipio: deinde ĩtromitte digitum tuũ indicẽ ſiniſtrũ in eo ⁊ pfora eaʒ vbi ꝓuenerit caput eius: deinde ĩtro mitte etiã in foramine ſecũdo: et ſm hoc donec venias ſup eam: ⁊ ſi exiture fuerit locus ſufficiẽs ex quo ſit poſſibile exire quod eſt ĩ ea: pforabimꝰ ipaʒ in illo loco ⁊ ſi fuerit rotunda: aut fuerit ei figura ne egrediat̃ quod eſt in ea ex pforatiõe vna perforabimus eam in interiore parte ſui in duobꝰ locis: aut tribus ſm quãtitateʒ quã ſcis ꝙ omne quod aggregatur in ea currit in hora. Inquit: niſi ſit exitura cõ iũcturalis aut mẽbrũ nobile: aut mẽbrũ ꝓpinquũ oſſi: aut pãniculo: feſtinabimꝰ in pforatõe eiꝰ anq̃ʒ ꝯfirmet̃ eiꝰ matura tiõe pus ⁊ corrũpat aliq̃d de his mẽbris:

¶ Ponit aliũ canonẽ qui debet obſeruari in pforatione. Et patet etiã totum quod dicit vſq; ad illam partẽ. Dico ergo iſtud eſt regimen ⁊c̃. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Dico ergo iſtud eſt regimẽ: quando nõ inuenimꝰ excuſationẽ de pforatione. Si aũt ſperamus ꝙ rũpatur p ſe: nõ pfo rabimus: ⁊ ſimiliter ſi ſperamus ꝙ ipſa erumpatur per medicinas faciẽtes eru- ptionẽ. Fortaſſe enim inuenimus in me- dicinis facientes eruptionẽ quod ſtat lo co perforationis. ⁊ multotiens perforat̃ cutis perforatione aliqua: aut accipiatur de ea aliquid. Poſtea ponitur ſup eam eruptionẽ faciens vt ſit ei profundatio.

¶ In qua parte Auicen. poſito regimine perforatõis exi turarum cum ferro: oſtendit vbi maxime competit illud regimen. Dico ergo. iſtud eſt regimẽ ſcilicet perforatio- nis cum ferro quando non inuenimus excuſationẽ per forandi. ſupple cum ferro. Si autem ſperatur ꝙ rumpa tur ſcilicet exitura per ſe: non perforabimꝰ ſupple cũ fer ro. Et ſimiliter ſi ſperamꝰ ꝙ ipſa rumpatur per medici- nas facientes eruptionem: ſupple non perforabimꝰ cum ferro. quia medicine inducunt minorem dolorem q̃ʒ fer rum. quia fortaſſe inuenimus in medicinis faciẽtibꝰ eru ptionem ſcilicet que dicentur in ſequẽti capitulo ꝙ ſtat loco perforationis. Dicit autem fortaſſe: quia aliquando perforant ille medicine exituras: aliquãdo autem non: ⁊ vbi nõ perforãt oportet perforare cum ferro. Et addit Auicẽ. vltra ea que dicta ſunt quiddaʒ dicens. Et multo- tiẽs perforatur cutis perforatiõe aliqua: id eſt pauca: aut accipitur aliquid đ ea. poſtea ponit̃ ſuper ea: ſupple me- dicina eruptionem faciens vt ſit eiʒ ꝓfundatio id eſt vt magis profundetur virtus illiꝰ: et magis poſſit erũpere quia magis poteſt medicina imprimere in carnem quã- do cutis eſt perforata q̃ʒ quando non eſt perforata: ſicut appꝫ manifeſte ad ſenſum cuʒ cutis ſit dura ⁊ ſpiſſa. Et addit hoc Auicenna: vt oſtendat ꝙ debemus vitare per forationem cum ferro quantum poſſumus. ita ꝙ ſi cutis ſit groſſa quam nõ poſſit erumpere per ſe medicina. tũc debemus aliquid erumpere de ipa: ⁊ poſtea ponere me dicinam vt melius poſſit operari. ⁊ ſi ita rumpitur exitu ra perfecte. tunc ſufficit Si autem cuʒ hoc toto non erũ perer̃ pfecte: tũc nõ poſſumꝰ vitare perforationẽ cũ ferro

Sed hic eſt dubiũ đ dicto Auic. dicit eñi Aui. ꝙ ſi ſperamus ꝙ exitura rumpat̃ cum medicinis faciẽtibꝰ eruptionem ꝙ non debemus perforare ipſam cum ferro. ¶ Sed ꝑ hoc dictum videt̃ ꝙ nũq̃ʒ exitura ſit pforanda cum ferro. q: omneʒ exituram poſſumus perforare et erumpere cum medicinis facientibus eruptioneʒ: quia quocũq; modo ſit exitura ſiue groſſe cutis ſiue ſubtilis: erumpet̃ cuʒ me dicina cauſtica que fit ex calce ⁊ ſapõe confectis cum for- ti capitulo. videt̃ ergo per dicum Auicẽne. ꝙ nunq̃ʒ de bemus perforare exituram cum ferro. ¶ Reſpondeo ꝙ medicine facientes eruptionem ſunt duplices. que- dam ſunt leues non cauſticantes nec facientes eſcaram ſicut ignis. ſed ſunt erumpentes propter earũ calidita- tem: et quia corium eſt ſubtile. Sed alie ſunt medicine erumpentes exituram fortes et acute vt ſunt cauterizan tes et facientes eſcaram. ſicut eſt predicta medicina que cauterizat ⁊ erumpit cutem qualitercunq; ſit ſiue groſſã ſiue ſubtilis. z Nõ quando Auicenna dicit ꝙ ſi ſperat̃ ꝙ exitura rumpatur cum medicinis facientibus eruptõeʒ non debet erumpi cum ferro: itelligit de medicinis leui bus facientibus eruptionem. tales autem medicine non ſemper erumpunt exituraʒ ſi exitura ſit groſſe cutis. Et ideo tunc oportet perforare cum ferro. non autem intel ligit de medicinis erũpẽtibus acutis et cauterizantibus.

Sed tunc dubitabit aliquis vlteriꝰ: qđ eſt meliꝰ an pfora re exituram cum ferro an cum talibus medicinis acutis ⁊ cauterizantibus vbi nõ poſſumus erumpere cum me

dicinis erumpentibus leuibus. ¶ Dicendum eſt ad hoc ꝙ ſi apoſtema ſit ex humorib⁹ frigidis ⁊ humidis ⁊ ſit rotunde figure ⁊ magne concauitatis. tunc eſt melior eruptio que fit cum medicina cauſtica: quia medicina cauſtica deſiccat ⁊ erũpit. Unde facit ibi duo bona. Sed ſi apoſtema ſit ex humoribus calidis ⁊ ſit longe figure vbi non oportet niſi perforare in longum. tunc eſt ibi melior pforatio que fit cum ferro ꝙ̃ cum medicina cauſtica ꝓpter eius acuitatem ⁊ caliditatem ipſius induceret ibi nimiã ſupercalefactionem: immo vt dicit Albucaſis. Aliquãdo medicina cauſtica faciat accidere in membro egritudinẽ difficilis ſanationis ⁊ elongatur ipſius actio et nocumẽtum ad membra vicina. vnde non competit niſi in predicto caſu. Iterum ſunt quidam homines valde abhorrẽtes iciſionẽ: ⁊ in talib⁹ etiã plus cõpetit medicĩa cauſtica.

¶ De eruptionibus exituralibus. Capitulum. xxx.

Exituras quidẽ ſaluas in qbus non eſt magna malitia aperit
e aqua calida et rumpit eas. putrefacte autem ledũtur ex hoc vehementer ꝓpter illud qd̃ attrahit̃ eis ex materia. et cũ vides exiturã quã aqua cal'a rectificat. tũc cõfide de bonitate ei⁹.

¶ Superius Auicena poſuit regimen in ſpeciali ipſaruȝ exiturarum quantum ad perforationem cum ferro. In iſta parte Auicen. ponit regimen ſpeciale ipſarum quãtum ad perforationẽ cum medicinis. ⁊ ponit Auicen. in capitulo plures medicias ſpeciales erumpẽtes exituras Dicit ergo Auicen. Exituras quidem ſaluas. Que autẽ ſint exiture ſalue ⁊ que maligne. et etiam putrefacte queras in predicto capitulo exiturarum. putrefacte auteȝ leduntur ex hoc: ideſt ex aqua calida vehementer propter iſtud quod attrahitur ex materia. i. ex humoribus ad exituram: ⁊ etiam quia aqua calida addit in putrefactioneȝ earũ: eo ꝙ aqua eſt calida ⁊ humida. talia autem ſunt putrefactiua exiturarũ in quibus eſt putrefactio. ⁊ ideo in talibus non competit aqua calida.

¶ De cura. Capitulum. xxxi.

Et ſcias ꝙ emplaſtratio cũ radice narciſci rumpit omne prauum
e ⁊ ꝓprie cum aqua et melle bulliat totũ illud cuȝ oleo d̃ lilio aut irino: aut radix canne recens cũ melle. aut pice ſicca cum ſorditie aluealiorum apum aut emplaſtrum arboſilos aut ſumatur cere ⁊ reſine ⁊ butyri omniũ ana. lib. i. ⁊ piſce ſicce ⁊ mellis amborum ana. lib. ſ. ⁊ floris eris. ℥. iij. ⁊ olei quãtũ ſufficit. et medicamen de alleis eſt bonũ valde: aut ſumantur ammoniaci. vi. cere iiij. glutinis albotin. iij. ſulfuris citrini. iij. nitri. iij. ⁊ fiat ex eis emplaſtrum. ⁊ de illis que nos experti ſum⁹ eſt vt ſumant̃ medulla granorum cotti et nux rancida ⁊ fermentum ⁊ caules decocti et cepe decocte ⁊ ſinapis ⁊ fimus columbin⁹ et fiet ex eis emplaſtrũ. rumpit enim velociter. et iterum diaquilon ſolutum in mucilagine ſinapis ⁊ ſapone aſſociatum cum ficubus. ⁊ de medicinis erumpẽtibus flegmatib⁹ loco pforationis eſt vt adminiſtret̃ emplaſtrum factũ ex melle anacardos ⁊ pice humida q̃ duo aggregent̃ cũ igne equaliter. deinde ponant̃ ſup exituraȝ p diẽ mediũ: quoniã rumpet eã. ⁊ de eis iterũ que ſunt fortia eſt vt ſumant̃ alkali et calx non extincta et ponantur in ſubmerſione ſui et media aque: deinde coletur poſtꝙ̃ bulierũt ⁊ ſint in illa aqua alkali ⁊ calx deinde ſumant̃ ⁊ ponantur in caldariã de ere et ponant̃ ſup prunas ⁊ cõgelentur in ſalem. et ſumatur de hoc ſale aliquid et quantũ eſt quarta eius de ſale ammoniaco et ponatur in mucilagine naſturcij in qua ſit aliqd de melle anacardi ⁊ adminiſtretur. Aut ſumant̃ cantarides ⁊ terant̃ ⁊ ponantur ſuper oleuȝ vetus ⁊ ponantur ſuper ignem leuem. ſ. ignem prune donec totum coagulet̃: deinde teratur ſicut teritur emplaſtrũ ⁊ ponatur ſuper ipſum mel anachardi ⁊ proprie ſi ponatur in eo ſterc⁹ accipitris: aut ſtercus paſſerum: aut ſtercus anatis. Et quidam iam dixerũt alkebikem. Et de medicinis reſoluẽtibus eſt omne calidũ reſolutiuum iteratũ ſup membrum cum rarificatione membri ⁊ raritate eius cuȝ vaporationib⁹ faciẽtibus illud de illis in qbus eſt humiditas calida: ⁊ quãto plus reſoluit̃ empleſtret̃ multotiẽs loc⁹ ⁊ embrocet̃: ⁊ oportet ne vacuũ ſit regimen a medicinis leniẽtib⁹ donec leniat̃ duritiꝭ ipſi⁹: qꝛ neceſſariũ ẽ vt admĩſtrẽt̃ leniẽtia ſola. Et iſte medicie reſoluẽtes ſaniẽ ſũt de ſũma albaurach ⁊ ſinapis ⁊ ſterc⁹ auium ⁊ arſenicum ⁊ calx ⁊ cordumeni ⁊ miſceant̃ cũ eis que ſunt ſicut thus ⁊ glutinũ albotin ⁊ maſtix ⁊ aldibic ⁊ aggregẽt̃ cũ aceto ⁊ oleo ãtiquo ⁊ medicamẽ factũ cũ alleis aut ex alacoben aut ex piretro ⁊ ſtaphiſagria ⁊ baurach cuȝ melle. Et añ oĩa iſta mũdet̃ loc⁹ cũ aq̃ cal'a ⁊ me

dicamē ō marchaſita:cuiꝰ ōſcriptio. ℞.
lapidis marchaſite.ʒ.xij. ā̄moniaci tan-
tundē.farine fabaꝝ.ʒ.vi.miſceaṫ cū reſi
na humida ⁊ lineaṫ ſup cutē ⁊ ponaṫ ſu-
per ſaniē donec cadat ꝑ ſe.⁊ oꝫ vt admi-
ſtreṫ ſtatiꝫ:qm̄ exiccaṫ velociter. Et me
dicamen factū ex ſalis ā̄moniaci quātita
te ꝑtis vniꝰ ⁊ ex bezahard quātitate q̄rte
ꝑtis vnius:et ex lithargirij q̄ꝫtitate ꝑtis
vniꝰ ⁊ tertie:⁊ ex olei antiqui quantitate
ꝑtis vniꝰ et duaꝝ tertiaꝝ ꝑtis:ſumaṫ ex
eo linimētū. Et qn̄ nō ꝯferūt medicie ſic̄
ꝓdiximꝰ neciū ē pforare:aut cauterizare.

Et ſcias tunc ꝙ emplaſtratio cū radice narciſci.i.cū ra-
dice lilij ⁊c̄.aut pice ſicca.i.pice greca:⁊ pice humida.i.pi
ce nauali. Et de medicinis reſoluētibꝰ eſt omne caſm ⁊c̄.
Hec lr̄a pōt dupliciter exponi. Uno modo ſic. Et de me
dicinis reſoluentibꝰ.i.de medicinis aperiētibꝰ exituram
ꝑ quā aptionem ſanies reſoluiṫ ⁊ extrahiṫ. Eſt omē cali
dum ⁊c̄. Alio modo pōt exponi. Et de medicinis reſol-
uētibꝰ ſaniē.ita ꝙ intelligaṫ ꝙ ſanies reſoluaṫ ſine aper
tione ꝑ poros cū medicinis ſicut reſoluiṫ humor calidꝰ
ꝑ poros in apoſtemate ⁊c̄. H̄ eſt poſſibile aliqn̄ ⁊ ego ipe
aliqn̄ vidi:ſed qꝛ hoc rariſſime contingit.⁊ etiā medicie
q̄s poſtea ponit videṫ adaptari magis ꝑme expoſitiōi
nō credo ꝙ prima expoſitio ſit melioꝛ.⁊ eodē mō expo-
nitur ſequens littera cum dicit.⁊ ille medicine reſoluen
tes ſaniem ⁊c̄.id eſt ex bezahard id eſt ex galbano.

Regimen exituraꝝ intrinſecarum. Capl̄m. xxxij

a Ldubelet q̄dē intrinſece opoꝛ
tet vt regaṅt cū eūone ⁊ ꝑprie
qn̄ colera eſt egrediēs in ege-
ſtione et vrina ſignificat ꝙ ſan-
guis totꝰ eſt malꝰ. Qn̄ vero verificaṫ exi
ſtimatio medici ꝙ ſanguis eſt bonꝰ ꝑter
illum quē expellit ad exiturā.⁊ poſt eua
cuationē.tūc opꝫ vt matureṫ cū medicis
equalibꝰ ſicut eſt vinū tenue ſubtile cum
bibiṫ paulatī. Et illud cui initēdū eſt in
maturatōe exq̄ſitiſſima eoꝝ ſūt medicie
ſubtiliatiue exiccatiue ſicut myrrha et ci
namomū ⁊ reliq̄ ſpēs ⁊ cōſequanṫ cū
potu vini ſubtilis qō eſt ad albedinē de
cliue.et de compoſitis ſunt tyriaca et mi
tridatum et homoꝛuſia.

Supius Auicēna poſuit diffuſe regimē exituraꝝ ītrin-
ſecaꝝ.in illo caplo Auic.ponit quoddā regimē vniuer-
ſale exituraꝝ intrinſecaꝝ inquātū ſpectat ad hūc libꝛuꝫ.
Ponit aūt Auic.illud regimen valde in breui et in vni-
uerſali:eo ꝙ ad iſtū libꝛū nō ſpectat de hoc determinare
diffuſe:ſed de cura exituraꝝ ītrinſecaꝝ in ſpāli ⁊ diffuſe
determinauit in.3° libꝛo.⁊ ideo ꝓ cura ipoꝝ ſufficiētī ad
illū libꝛo recurras.⁊ pꝫ qō h̄ dicit Auicē.niſi qō dicit. Et
illud cui innitendū eſt in maturatiōe exq̄ſitiſſima expo

uas.i.in apoſtematibꝫ vel exituris in q̄bus indigemus
exq̄ſitis ſicut maturare ꝓpterea.ſ.qꝛ fuerit de materia q̄
difficilis curatiōis exiſtit q̄lis ē materia viſcoſa ⁊ groſſa
ſunt medicie ſubtiliatiue ⁊c̄.in iſtis.n.ꝓpter difficultatē
maturationis eoꝝ nō ſufficit vini adminiſtratio.

De aldemenul. Capitulum. xxxiij.

a Ldemenul iteꝝ ſunt ō genere
exituraꝝ. Et pl̄m eoꝛum ſit ex
malitia digōnis ⁊ ex motibus
ſup repletionē et q̄ currūt cur-
ſu illoꝛum: Et deterioꝛes aldemenul ſūt
qui ſunt pꝛofundioꝛes.

In iſto caplo Auicē.determiat de quodā a̅pate qō diciṫ
ademenul vel ademul qō exponitur eſſe furunculꝰ. De
terminat ḡ hic de furunculis inter exituras:qꝛ furuncu-
li vtpl̄m vel fiunt incipiendo exiture vel conuertuntur
ad exiturā vel raro cōuertunṫ ad reſolōnē vt ipemet di-
cit Auicen. Diuidiṫ aūt hec pars in ꝑtes duas. Determi-
nat ꝑmo de ipo theoꝛice.i.quantū ad cauſas ⁊ oſtēdēdo
quid eſt.2° determinat de ipo pꝛactice.2ª ibi(Et qn̄ appa
ret ademenul tūc eoꝝ ⁊c̄.) Dicit ꝑmo ademenul iterum
ſunt de genere exituraꝝ:qꝛ vel fiūt incipiēdo exiture vł
cōuertiṫ eſſe eoꝝ ad exiturā ſm pl̄m.⁊ ꝓpter hoc ſupꝛa
determinat de ipis in caplo exiturarum.⁊ ſunt ſigna eiꝰ
ꝙ hꝫ eminentiā pinealē:⁊ facit plura oꝛificia ex quibus
egrediṫ quoddā trumbū ſaniei groſſū.⁊ qn̄q; eſt rubeū.
⁊ tūc eſt magis ſaluū.⁊ qn̄q; eſt liuidū.et tūc eſt malū:qꝛ
quaſi attinet nature antracis. Et plurimū eoꝛum ⁊c̄.

De cura aldemenul. Capitulum. xxxiiij.

q Uando appēt aldemenul.tūc
coꝛū cura circiter tres dies: eſt
cura a̅patū calidoꝝ.deinde pꝰ
illō oꝫ vt ſit occupatio in reſol
uendo ⁊ maturādo.foꝛtaſſe.n.reſolueṅt
⁊ illō ē ſecūdū minꝰ. et foꝛtaſſe maturāṫ
⁊ nō oꝫ vt negligētia in curatiōe aldeme
nul:multotiēs.n.ꝯuertiṫ ad exiturā ma-
gnā:⁊ cura eiꝰ eſt eūo ſm quātitatē neceſ
ſitatis flebotomie et ſolutionis ventris.

In illo caplo Aui.determinat de cura furūculoꝝ. Et di
uidiṫ ps iſta in ꝑtes duas.ꝑmo ponit curā eiꝰ in generali
quātū ad localia ⁊ quātū ad ꝑncipia ipiꝰ ⁊ quātū ad alia
tpa.2° ponit curā eiꝰ i ſpāli quātū ad maturatiōeꝫ ponē
do ſpāles medicias maturatiuas.2ª ibi(Et cuꝫ fuerit in
ademenul pulſatio ⁊ baſis radicis) Dicit ḡ ꝑmo qn̄ appa
ret ademenul:tūc coꝛū cura eſt circiter tres dies.hoc eſt
quātū ad ꝑncipiū eſt cura a̅patū calidoꝝ.ſ.repcutiēdo et
euacuādo coꝛpus. Intellige tamē ꝙ in malis furūculis
quoꝝ coloꝛ eſt niger ⁊ liuidus nō eſt tutū repcutere pꝛo
pter peſſimitatē materie:ſicut etiaꝫ dcm̄ fuit de pꝛuna in
caplo de pꝛūa ⁊ de igne pſico. Deinde poſt illō.i.poſt ꝑn
cipiū ⁊c̄. Et cura eiꝰ eſt euacuatio.ſ.ſanguis aduſti.⁊ hoc
ꝑ flōmiā:⁊ colere:⁊ hoc fit ꝑ ſolōnē vētris. Et ītellige ꝙ
illa cura debet premitti ante omnē curam q̄ꝫq̄ꝫ Auic.po-
nat eam poſt curam localem. Deinde cum dicit.

Et cū fuerit i aldemenul pulſatio ⁊ ba
ſis radicis:tūc eſt neceſſaria maturatio.
ergo adiuueṫ ad illam.et illū q̄dem qui
paſſuſē m̄ltitudinē aggreſſiōis aldeme

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

**nul liberat ſolutio vētris ⁊ rarificatio cu
tis cū balneis admiſtratis ſp ⁊ exercitio.**

In parte iſta Auic. ponit curā carbunculi magis ſpālr
quātu ad maturatōez. et pmo oſtēdit qñ eſt neceſſaria in
carbūculo maturatio adiungēdo cum hoc quando curā
quātū ad vlia que debēt fieri pmo. 2° ponit medicias ma
turatiuas ſpāles. 2ª ibi. (Et de maturatiuis qdem ⁊c̄.) Di
cit pmo. ⁊ cū fuerit cuȝ aldemenul pulſatio baſis radicis
tūc neceſſaria eſt maturatio: qꝛ qñ creſcit pulſatio tūc eſt
ſignū generatiōis ſaniei: eo ꝙ in generatiōe ſaniei fiunt
dolores ⁊ febres ſic dicit Jpo. Jteꝝ etiā qñ fuerit cum eo
baſis radicis. tūc eſt ſignū ꝙ materia nō reſoluit nec eua
porat: ſed vult ſanies fieri. ergo tunc qñ ſic eſt neceſſaria
eſt maturatio. adiuuet ergo ad id. ſ. cū medicis maturati
uis que dicent: Et illū qdē q paſſus eſt ⁊c̄. liberat ſolutio
ventris ſupple ⁊ flōmia etiā ⁊ rarificatio cutis cū balneo
admiſtrato ſu. ⁊ exercitatio ſu. poſt pfectam euōnem cor
poris. ⁊ etiā debēt tūc admiſtrari nō ſup repletōez: qꝛ tūc
nō liberaret: imo eſſet cauſa ipſoꝝ: ſed debent admiſtra
ri poſt mundificationem ⁊ ante cibum ⁊ potum.

**Et de maturatiuis qdē eſt ſemē alma
rū tritū cū lacte aut ficub⁹: aut cū ficubus
⁊ melle: ⁊ ficus cū melle ꝑ ipo. ⁊ triticū ma
ſticatū eſt bonū ad maturatiōem eoꝝ. et
ſilr paſſe cōfecte cū baurach. Aut fic⁹ cuȝ
ſinapi pmixte cū oleo de lilio et medica
men aldemenul cognitū: et medicamen
de fermento notū: et medicamē cui ineſt
iſte mod⁹ maturat. Re. butyri. ℥. j. et me
diā fermenti acetoſi. ℥. i. et ſemis almaru
triti. et pſilij oīm añ. ℥. i. ſ. lactis fici. ℥. ij.
fenugreci ⁊ ſeminis lini oīm añ. ℥. v. bul
liat in lacte ⁊ adminiſtret: ipm eni eſt iu
natiuū tēperatū. Et cū aldemenul diffi
culter venit ad pus ⁊ cum qete caliditas
grauis. tūc flebotoma venā que imbibit
ipm: deinde ventoſa locum ⁊ non facias
iſtud in pncipio: qm̄ egreditur ſanguis
virulentis ⁊ retinebit groſſus ⁊ fiet illic
vlcus duꝝ. Et qñ maturat ⁊ non aperit
pfora ipm aut cum medicinis aut cū fer
ro: aut ſm ꝙ dictum eſt in exituris. et de
bonis erumpentibus eſt iſtud: ſemen li
ni fumus columbinus. ⁊ fermentum.**

Hic Auicēna ponit ſpāles medicinas maturationis ſe
men almarum. i. ligue bouis ſcilicet eius ſpecies que ha
bet radices rubeas.

De Moro. Cap. xxxv.

**Hoc eſt apā molle ex carne addita
qd accidit in carne rara. Et plm
eius fit in ano et vulua. et qñqꝫ
eſt ſaluū: et qñqꝫ eſt malignū doloroſuȝ.**

In illo caplo Auicēna determinat de quodā apate ſan
guineo qd dr moꝝ. Dicit ergo Auic. hoc. ſ. moꝝ eſt apa
molle nō intelligas molle: qꝛ fit apoſtema flegmaticū: qꝛ
ſi ſic eſſet: tūc nō determinaret de ipo inter apata calida:
ſed dicit eſſe molle: qꝛ fit ex carne addita molli ſanguinea
qd accidit in carne rara. i. molli ſupple vt in pluribus: qꝛ
in tali loco maxime. ⁊ plurimū generatur illa caro mol
lis. Et qñqꝫ eſt ſaluū vt quādo illa caro mollis ſanguinea
eſt nō hñs malū colorē. Et qñqꝫ eſt malignū ⁊ doloroſū
vt qñ illa caro eſt dura ⁊ fuſci coloris quia attinet nature
cancri. ⁊ Aui. nō ponit curā eius: qꝛ cura eius eſt ſolum
opatio manualis. ſ. inciſio illi⁹ carnis ex toto. Jntellige
tamen ꝙ ſi tale moꝝ ſit malignū doloroſum. tunc nō tan
gatur cū ferro cū attineat nature cancri: ſed regat ſolum
blādiēdo cū medicinis ſicut regit cancer. vnde cura eius
ſpectat ad capitulum cure cancri.

Tractatus ſcōs de apatibus frigidis et que currunt curſu eorum. Capitulum. i.

**Humores frigidi et q currūt
curſu eorū in corpe ſunt fle
gma ⁊ melācolia ⁊ vētoſitas
⁊ compoſitū ex eis. ⁊ tu iam
ſciuiſti ſpecies eorum.**

In precedenti tractatu determinat Auicēna de apoſte
matibus calidis ⁊ curis ipoꝝ. In illo ſecūdo tractatu de
terminat Auicenna de apoſtematibus frigidis ⁊ curis
ipſorum. Et diuiditur pars illa in partes duas. primo de
terminat de apatibus frigidis in vniuerſali. 2° determi
nat de ipſis in ſpeciali. 2ª ibi in ſequēti capitulo. (Et apo
ſtema albū molle ⁊c̄.) Jn pmo aūt caplo Auicenna duo
facit. Primo ponit diuiſiōez humoꝝ frigidoꝝ in vniuer
ſali. Secūdo penes illā diuiſionē ponit diuiſionē apatū
frigidoꝝ in vniuerſali. 2ª ibi. (Et apoſtemata frigida aut
ſunt flegmatica ⁊c̄.) Dicit primo ꝙ humores frigidi: et
que currunt curſu eorum. hoc qd dicit humores frigidi
refertur ad flegma ⁊ melancolia: hoc aūt qd dicit. et que
currūt curſu eoꝝ: refert ad ventoſitatē ⁊ ad cōpoſituȝ ex
eis. nam ventoſitas non eſt ꝑprie humor frigidus: quia
eſt improprie humor: ſed currit curſu humoꝝ frigidorū:
eo ꝙ ventoſitas ꝑportionat humori. cuȝ vētoſitas nō ſit
aliud qꝫ humor extēuatus ſub forma vaporis. ⁊ cuȝ hoc
etiam proportionat plus humoribus frigidis: qꝛ quāqꝫ
ventoſitas nō ſit a caliditate excluſa: tamē qꝛ eſt in ea cali
ditas diminuta: eo ꝙ ventoſitas generat ex hūorib⁹ ele
uatis a calore nō potēte ipos diſſoluere. iō ventoſitas ꝑ
portionat humoribus frigidis ⁊ currit curſu eoꝝ. Jtem
etiam compoſitū ex eis dicit currere curſu humoꝝ frigi
dorū: qꝛ quāqꝫ in cōpoſito ſint aliqñ hu. calidi admixti:
tamē currūt curſu humoꝝ frigidoꝝ: quia plus dñantur
ibi hu. frigidi. ſicut quando dñant plus humores calidi
dicit currere id totum compoſitū curſu humoꝝ calidorū
vt dictum fuit ſupra in tractatu apatū caloꝝ. ſunt flegma
melācolia ⁊ ventoſitas ⁊ cōpoſitū ex eis. hoc qd dicit cō
poſitum pōt duplr itelligi ⁊ vtroqꝫ modo itelligit ⁊ Aui.
Vno modo compoſituȝ ex eis. i. ex pluribus hu. frigidis
qꝛ ſicut cōponunt humores calidi adinuicem ſicut cole
ra ⁊ ſanguis. ita etiam poſſunt cōponi hūo. frigidi adin
uicē. Alio modo pōt intelligi cōpoſitū ex eis. i. ex humo.
frigidis ⁊ calidis. ita tñ ꝙ dñent ibi hu. frigidi: qꝛ qñ cō
ponunt hu. calidi ⁊ frigidi adinuicē ⁊ dñant ibi hūores
frigidi. tūc totū iſtud cōpoſitū dr currere curſu humorū
frigidoꝝ: qꝛ cōpoſitū noiat a dñantiori. ſed ſi dñarent ibi
hu. calidi. tunc illud cōpoſitū diceret currē curſu humo
rū calidoꝝ ⁊ nō frigidoꝝ ſicut dictuȝ eſt. Et tu iam ſciui
ſti ſpēs eoꝝ. i. apatū frigidorū. ſ. in li. pmo. Fen 2ª cap. de
egritudinibus compoſitis. De inde cum dicit:

**Et apata frida: aut ſūt flegmatica: aut
melancolica: aut vētoſa: aut compoſita.**

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ In parte illa Aui. ſm ꝑdictã diuiſionẽ hũoꝝ frigidorũ accipit diuiſionẽ apatũ fridoꝝ: eo ꝙ apata frigida fiũt ex hũoribꝰ fridis. ⁊ iõ ſm diuiſionẽ hu. fridoꝝ accipiť diuiſio apatũ fridoꝝ. Et diuidiť ps iſta ĩ ptes duas. ꝑmo poſuit iſtã diuiſionẽ. 2° ſubdiuidit ⁊ declarat mẽbra diuiſionis illius. 2° ibi. Et apata flegmatica. Dicit ergo ꝑmo.

Sed hic eſt dubitatio. vř ꝙ Auic. ſit diminutꝰ ⁊ ſit ſupfluꝰ. nã Auic. diċ in ꝑ° Fen 2ª caº de apatibꝰ. ꝙ apata frida aũt ſũt de mã meſica aut ſũt de mã fľatica aut aq̃ſa aut vẽtoſa. ꝑ hoc ğ qḋ ibi diċ Auic. in ꝑmo videreť eſſe hic Aui. diminutꝰ. ꝑmo eo ꝙ Auic. ponit ibi apa frigidũ aq̃ſum: hic aũt nõ. Itẽ etiã videť eẽ ſupfluus: q2 ibi Aui. nõ ponit apa cõpoſitũ. hic aũt ponit ¶ Dõm eſt ad hoc ⁊ ꝑmo ad ꝑmũ cũ ita arguis ipm eẽ diminutũ: q2 nõ ponit h̾ apa aquoſum: ibi aũt ponit. Dõm eſt ꝙ Aui. ſub apate flegmatico cõphẽdit apa aquoſum: eo ꝙ aquoſitas ꝓportionať flegmati. nã ſicut flegma eſt ſanguis diminute coctꝰ: ita aquoſitas eſt flegma diminute coctũ. ¶ Ad 2ᵐ cum ita arguis ipm de ſupfluo: eſt dõm ꝙ ibi Auic. hoc nõ expreſſit de cõpoſitis: dedit tñ ea ſatis intelligi q2 ponẽdo ſimplicia itelliguntť cõpoſita ⁊ maxime nõ curauit ibi ponere Auic. q2 ſuprꝰ poſuerat de apatibꝰ calidis ꝙ q̃dã ſunt ſimplicia et quedã ſunt cõpoſita. ⁊ ideo per iſtud dedit ſiľr itelligere de apatibꝰ frigidis ꝙ quedã ſunt ſimplicia ⁊ quedã ſunt cõpoſita. hic aũt Aui. qḋ ibi dedit intelligere expreſſit. ⁊ ideo nec eſt diminutꝰ nec eſt ſperfluus. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et apata flegmatica aut ſũt ſimplicia ⁊ noiantť apata mollia. Aut aquoſa ſicut accidit mẽbro aliquo vt in eo aggregeť aqua ſicut hydropiſis ꝓpřie. Aut dubelet ĩ quo ſunt ſicut nodi lenes. Aut dure ſicut ſcrophule et nodi duri:

In parte iſta Auicẽ. ſubdiuidit ⁊ declarat mẽbra predicte diuiſionis: ⁊ diuidiť pars iſta in ptes quattuor. ꝑmo ſubdiuidit apata flegmatica. 2° apata melancolica. 3° apata ventoſa. 4° apata compoſita. 2ª ibi Et melãcolica. 3ª ibi Et ventoſa. 4ª ibi: Et q̃ñq3 cõponuntť. Dicit ğ ꝑmo. Et apata flegmatica aut ſunt ſimplicia. nõ intelligas ſimplicia vt q2 alie ſpẽs quas poſtea ponit apatu3 fľaticoꝝ ſint cõpoſite: ſed expone: aut ſunt ſimplicia. i. laxa: q2 fiunt ex flegmate laxo ⁊ molli vt eſt vndimia. ⁊ hoc eſt qḋ ſubdit Aui. Et noiantť apata mollia: aut. ſ. ſunt apata fľatica aut aquoſa ſicut accidit ⁊c̃. aut. ſ. apoſtemata flegmatica ſunt de dubelet in qbus. ſ. dubelet ſunt ſicut nodi lenes. i. molles: q2 iſti nodi fiũt ex flegmate molli. et ideo noiantť nodi lenes. ⁊ ſub iſto gñe cõphenduntť etiã glãdule molles ⁊ differunt iſti nodi lenes ab apate laxa ⁊ molli. l3 vtraq3 fiãt ex flegmate molli: eo ꝙ nodi molles ſunt ſeparati a carne ⁊ iuoluti in coopertorio: ſed apa laxum eſt mixtu3 ſubẽ mẽbri ⁊ non ſeparatũ. vnde flegma in nodis eſt collectũ in vno loco ⁊ ſeparatũ a ſubã membri: ſed in apate laxo eſt ſparſum in membro ⁊ imixtũ ſubſtãtie membri: aut. ſ. ſunt apata fľatica dura ſicut ſũt ſcroffule ⁊ nodi duri. ¶ Sed tu dices h̾ videť ꝙ Auicẽna dicat falſum. nam ipẽ dicit in ꝑmo lib. Fen 2ª caplõ de apatibus. ꝙ apatu3 que fiunt ex materia melancolica ſunt tria genera. ſ. duricies cãcri ⁊ glãdulaꝝ genus ex qbus ſunt ſcroffule ⁊ nodi. hic aũt diċ ꝙ ſcroffule et nodi duri ſunt apata flegmatica. ¶ Reſpõde et põt haberi reſponſio ex quodã dicto qḋ diċ Auicẽna in caplõ ď nodis. nã nodi duri ⁊ ſcroffule ſunt radicaľr ex fľate. ⁊ ideo q2 radicaľr ſunt ex flegmate Auicẽna hic enumerat ea iter apata flegmatica: ſed q2 in illo flegmate reſolniť ſubtile ⁊ remanet groſſu3 induratum. ⁊ oĩs humor iduratus reduciť ⁊ tranſit in naturã hũoris melãcolici. ideo ſcroffule ⁊ nodi quãtũ ad eoꝝ factu3 eſſe dicuntť eſſe apata melãcolica ⁊ fiunt ex humore melancolico: q2 fiunt ex flegmate idurato qḋ cõuerſũ eſt in nãm melãcolie. ⁊ illo mõ Auic. in ꝑmo libro cõnumerauit ea inter apata melãcolica. ſic ğ ad diuerſa reſpexit Auic. h̾ ⁊ in ꝑmo libro. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ differũt ſcroffule ⁊ nodi duri. ſicut ponit Auic. ĩ ꝑmo. nã licet illa vtraq3 differãt a ſcliroſi ⁊ cancro ꝑ hoc ꝙ cancer ⁊ ſcliroſis ſunt infixa ⁊ cõiuncta ſubſtãtie mẽbri: ſcroffule v̇o ⁊ nodi ſũt ſepata: tñ nodi ſunt magis ſepati a carne q̃3 ſcroffule. na3 nodi ſunt oĩno ſeparati ab ea. ſ. carne in q̃ ſtant. Scroffule aũt ſunt aliqualiter retente ſupficiei carnis et ſuſpẽſe ĩ ipſa ſicut poſtea ponet Auicẽ. ¶ Sed tu dices vlteriꝰ ſub qua iſtaꝝ ſpẽꝝ reponuntť glandule: cũ poſtea in ꝓſequẽdo de eis faciat mẽtionẽ ⁊ caplm̃ ſpãle. ⁊ etiã Auicẽna in ꝑmo facit de eis mentiõe3 inter apoſtemata flegmatica ⁊ etiã inter apata melancolica. ¶ Dõm eſt ꝙ glãdula ꝑma ſui diuiſiõe diuidiť in duas ſpẽs. ſ. in glãdulam mollem ⁊ in glandulã durã. Mollis glãdula eſt illa que fit ex flegmate molli ſicut fiũt nodi lenes. ⁊ ideo talis glãdula cõprehendiť ſub hoc qḋ dicit Auicẽna Aut debelet in qbꝰ ſunt ſicut nodi lenes. vñ dubelet lenis eſt ſicut genus ad oĩa illa in qbꝰ eſt flegma molle ⁊ coadunatũ in loco vno Glãdula aũt dura eſt duplex. q̃dã eſt dura in vltimo duriciei q̃ eſt ex melãcolia ⁊ flegmate idurato. ⁊ illa vocať ſcroffula vel nodus durus. vñ talis glãdula idẽ eſt quod ſcroffula vel nodus durꝰ. S3 alia eſt glãdula dura q̃ nõ habet illã duritiẽ vltimã ſicut ſcroffule ⁊ nodi duri: ſ3 h3 duriciẽ aliqualẽ: vñ h3 maiorẽ duriciẽ q̃3 nodi lenes vel glãdule molles ⁊ minorẽ q̃3 ſcroffule ⁊ nodi duri. ⁊ illa vocať abſolute glãdula ſicut apparet ꝑ Auicẽnã in ꝑmo libro. ⁊ talis glãdula reponiť ab Auic in ꝑmo iter apata flegmatica. Nam vt dcm̃ fuit ꝑus alio modo loqtur hic ⁊ alio mõ in ꝑmo. Et cõprehẽdit h̾ Auic. talẽ glãdulã ſub hoc qḋ diċ: Aut dura in qbꝰ ſunt ⁊c̃. q2 ꝑ hoc ꝙ dicit. aut dura: Auic. dat intelligere oĩa apata flegmatica dura in qbus eſt collectũ flegma duꝝ. ⁊ ideo ꝑ hoc qḋ diċ aut dura cõprehendit Auicẽ. glãdulas duras ⁊ ſcroffulas ⁊ nodos duros: ⁊ ſiċ nodi lenes ⁊ glãdule molles dicuntť dubelet lenes. ita ẽt illa oĩa pñt dici dubelet dure: et credo ꝙ Auic. itendat hoc cũ dicit: aut dura ſiċ ſcroffule. Intellige aũt vlteriꝰ ꝙ ex predictis appet ꝙ vľr quattuor ſunt ſpẽs apatũ fľaticoꝝ ſm modũ ſm quẽ hic loqtur Auicẽ. na3 apata fľatica quedã ſunt aquoſa quedã ſunt mollia. ⁊ quedã dubelet lenes ⁊ ſub iſtis cõphẽduntť glãdule et nodi molles. ⁊ quedã ſunt dubelet dure ⁊ ſcroffule ⁊ nodi duri. Intellige vlterius ſm ꝙ ponit Auic. in ꝑmo. ꝙ diuerſitas illoꝝ apatũ flegmaticoꝝ ſm duricie3 et mollitiem nõ eſt niſi ſm groſſiciei flegmatis diuerſitatẽ ⁊ mollitiẽ ipius ⁊ eiꝰ ſubtilitatẽ ⁊ laxitatẽ ipiꝰ duriciei. Et Aui. vltra h̾ addit ita vt q̃ñq3 melancolicis ſint ſimilia. ⁊ q̃ñq3 videntur ventoſa ⁊c̃. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et melancolica aut ſephiros cancer: ⁊ tu ſcies differentiam inter vtroſq3.

¶ In iſta pte Aui. ſubdiuidit. et declarat 2ᵐ mẽbrũ ꝑdicte diuiſiõis. ſ. apata melãcolica. ⁊ diċ. Et melãcolica ſupple ſunt aut ſephiros aut cãcer. ita ꝙ duo ponit gñа vel ſpẽs q̃ fiunt ex mã melãcolica. ſ. ſephyros ⁊ cãcer. S3 Aui. in ꝑmo Fen ſecũda caplõ de apatibꝰ dicit ꝙ illoꝝ qdẽ que fiunt ex materia melancolica tria ſunt genera. ſ. duricies: cancer ⁊ glandularu3 genus: ex quibus ſunt ſcroffule ⁊ nodi ⁊c̃. Et tu reſpondeas ad hoc ſicut dictum fuit. Na3 Auic. hic ſcroffulas ⁊ nodos cõnumerat inter apata flegmatica: q2 radicaliter ſunt apata flegmatica. Sed Aui. in primo cõnumerat ea inter melancolica: eo ꝙ flegma illud eſt conuerſum in materiam melancolie ꝓpter qḋ eſt induratum. nam alio modo loquitur hic et ibi. Et tu ſcias differentiã inter vtrãq3. ſ. inter ſcliroſim ⁊ cancrum in capitulo de cancro. ¶ Deinde cum dicit:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Et ventoſa aut ſunt eleuatio: aut inflatio. et eleuatio quidē eſt qñ vētoſitas pmiſcet̃ ſube mēbri. ⁊ inflatio eſt qñ eſt vētoſitas aggregata in ſpatio vno fixa in eo.

¶ In parte illa Aui. ſubdiuidit ⁊ declarat tertiū membrū p̄dicte diuiſionis. ſ. apata ventoſa. Et dicit ꝙ apta ventoſa aut ſunt eleuatio aut inflatio. Et videte ħ vt dicit Aui. eleuatio dicit in p̄mo lib. cazeſia. Vñ dicit ipſe in p̄mo ꝙ apata ventoſa ſm̃ duas diuerſificant̃ ſpēs. Una eſt cazeſia. altera eſt inflatio. Vñ Auic. ibi vocat cazeſiam: hic vocat eleuatiōez. Et modo Aui. oñdit qd eſt eleuatio ⁊ inflatio. Et dicit qđ eleuatio eſt qñ ventoſitas expāſa. ſ. in mēbro permiſcet̃ vapori. ſ. flegmatis ⁊ pmiſcet̃ etiam. ſ. ventoſitas ſubſtātie membri. Sed inflatio eſt qñ ventoſitas eſt aggregata in vno ſpacio ⁊ fixa i eo. Et ex hoc qđ ħ dicit Auic. habet̃ etiā dr̃ntia inter eleuatōez ⁊ inflāmatōez. Nā vt dicit Auic. in p̄mo lib. Eleuatio ⁊ inflatio differūt duobus modis. eſſentia ⁊ cōmixtura. hoc eſt differunt p eſſentiā ⁊ cōmixturam. i. ſm̃ ſitum. Differūt ſm̃ eſſentiā: qꝛ eleuatio cauſat̃ ex vētoſitate pmixta vapori flegmatis. Et intelligo vapori flegmatis id ē humiditati ſubtili flegmatice: ſed iflatio fit ex vētoſitate pura. Differūt etiam ſm̃ ſitum: quia ventoſitas in eleuatiōe eſt pmixta ⁊ expāſa in ſuba membri. ⁊ ideo caceza et eleuatio nō reſiſtit tactui: imo inuenit poſt eā tactus mollē: ſed in iflatiōe vētoſitas eſt aggregata ⁊ ſepata a mēbro ⁊ fixa in vno loco. ⁊ ſi tangatur reſiſtit tactui reſiſtentia multa aut pauca: ſicut ſdicit Auicen. in primo libro. Deinde cum dicit.

¶ Et qñq; cōponūtur illa apoſtemā adinuicem ⁊ cum calidis ex eis.

¶ Hic Aui. ſubdiuidit ⁊ declarat quartū membrū p̄dicte diuiſi. ſ. apata compoſita vt dicit. Et qñ componunt iſta apa. ſ. frigida adinuicē ⁊ cū calidis ex eis. i. ⁊ qñq; cōponunt̃ calidis: quaſi vult dicere Auic. ꝙ apata compoſita frigida ſunt duplicia. quedā ſunt cōpoſita ex pluribꝰ humoribus frigidis. vñ tunc cōponunt̃ apata frigida adinuicez. ⁊ quedā ſunt cōpoſita: vt quia frigida ſint cōpoſita cum calidis: ſed tñ predominātur ibi humores frigidi.

¶ De apate molli flatico qđ noiat̃ vndimia. Cap. III.

e

St apoſtema album molle in quo nō eſt caliditas et quanto plus materia eſt ſubtilior ⁊ magis madida ē mollificatio eiꝰ vehemētior ⁊ digitus facilius penetrat in eo quod comprimit cum prohibitione eius quod eſt in eo quod nō eſt in eleuatione: et quanto plus materia eſt groſſior: eſt ad duriciem et frigus decliue.

¶ Supiꝰ Auic. determinauit de apatibꝰ frigidis in vlī. In iſta parte Aui. exequitur đ ipſis in ſpālī. ⁊ diuidit̃ ps iſta in ptes q̃tuor. p̄mo determiat đ apatibꝰ frigidis flegmaticis. 2° determiat de apatibꝰ frigidis melācolicis. 3° determiat de apatibꝰ fridis vētoſis. ⁊ 4° determiat de apatibꝰ fridis cōpoſitis. 2ª ibi. (Apa dur noiatū ſephyros ⁊c̃.) 3ª ibi (De apatibꝰ vētoſis eſt ⁊c̃.) 4ª pōt aſſignari ibi (Eſt vt accidat ſup tres corpis puſtula q̄daȝ iflās ⁊c̃.) Prima ps in qua determinat̃ de apatibꝰ frigidis flaticis diuidit̃ in ptes q̃ttuor. In prima pte determinat̃ de apate molli. In ſcđa pte determiat de nodis tā de nodis lenibus q; de nodis duris. In tertia pte determiat de glādulis. In 4ª pte determinat đ ſcroffolis. 2ª ibi (Nodi ſunt debelet) 3ª ibi: (Quandoq; generat̃ in q̄buſdā mēbris apa glandoſum) quarta ibi. (Scroffule ſimilantur nodis) Non autē determinat Auicen. hic de apoſtematibus aquoſis: eo ꝙ apoſtemata aquoſa nō generāt̃ niſi in mēbris dterminatis. ſicut hydropiſis aquoſa eſt egritudo ꝓpria epatis. et hernia aquoſa eſt egritudo ꝓpria burſe teſticuloꝝ. ſilr ꝙ accidit in craneo de aquoſitate eſt egritudo membri appropriati. ⁊ ideo quia talia apoſtemata aquoſa ſunt egritudines particulares ⁊ determinate. ⁊ ad hūc librum nō ſpectat determinate de egritudinibus appropriatis: ſed ſpectat hoc ad tertiū librū. ideo hic Auicen. nō determinat de apoſtematibus aquoſis: ſed in tertio libro ſm̃ ꝙ ibi apparet. ¶ Vel poſſet diuidi illa ps alio modo magis artificiali: ita ꝙ diceret̃ ꝙ illa ps diuiditur in ptes tres. In p̄ma parte determinat de apoſtemate flgmatis molli In ſecūda parte determinat de dubelet lenibꝰ. In tertia parte de dubelet duris. ſecūda ibi (Nodi ſunt dubelet) 3ª ibi (Scroffule ſimilantur nodis) In p̄mo ergo cap. Aui. determinat de apoſtemate flegmatico molli qđ dicit̃ vndimia. Et diuiditur pars hec in duas. primo determinat de ipſo theorice. ſecūdo practice. ibi ſecūda (Euacuatio quidez cum ſolutione ⁊c̃.) Prima pars etiam diuiditur in quatuor. p̄mo oſtendit quid eſt vndimia et pōit ſigna ipſius. ſecundo ponit cauſam ipſius. tertio ponit ſigna p que differt ab apoſtematibus melancolicis. quarto quia vndimia pt accidere ex pcuſſiōe ⁊ ex cauſa p̄mitiua: tamē hoc ē raro. aliqñ tamē ex cauſa antecedenti. et hoc eſt vt plus: oñdit quomodo aliquando vndimia pōt accidere ex cā p̄mitiua ⁊ ponit ſignū p qđ differt ab ipſa vt accidit ex cā añti. 2ª ibi. Et pſm eius ⁊c̃. tertia ibi: Et differt vndimia. quarta ibi: Et quādoq; accidit ex pcuſſiōe. Dicit ḡ p̄mo. Eſt. ſ. vndimia apa album ⁊c̃. qđ nō eſt in eleuatiōe.

Et tu dices: iſtud nō videt̃ veꝝ: qꝛ Aui. dic̄ in p̄mo. vt dcm̄ ē ſupra ꝙ eleuatiōem inuenit ſenſus mollē. ergo eleuatio etiā cedit impreſſioni digiti ſicut ⁊ vndimia. ¶ Preterea Auicen. dicit ſtatim poſt: ꝙ vndimia eſt de genere eleuatōis. quomodo ergo dicit ħ Auicēna ꝙ nō eſt in eleuatiōe. ¶ Tu potes reſpondere ſic. quādo Auicē. dicit ꝙ nō eſt in eleuatōe itellige tanta impreſſio digiti ſicut eſt in vndimia: qꝛ in eleuatōe eſt aliqua vētoſitas que reſiſtit aliquo modo impreſſioni digiti: in vndimia aūt non. ¶ Ad p̄mū ḡ qđ tu arguebas: qꝛ tu dicis. Auicēna dic̄ in p̄mo ꝙ eleuationem inuenit ſenſus mollem. Dōm ꝙ Auicē. intelligit hic per reſpectū ad iflatōez que iflatio reſiſtit ita impreſſioni digiti ꝙ nulla quaſi in ea appet ipreſſio: ſed in eleuatiōe apparet ipreſſio digiti: ſed nō adhuc eſt ibi terminata impreſſio digiti ſicut eſt in vndimia. ¶ Ad ſecundū quod tu arguebas: quia dicis Auicēna dicit ſtatī poſt ꝙ vndimia eſt de genere eleuationis. ¶ Dōm eſt ꝙ Auicē. noluit oīno ꝙ vndimia eēt de genere eleuatiōis: qꝛ tunc vndimia eſſet apoſtema vētoſuȝ: ſed voluit per hoc ꝙ dixit ꝙ vndimia ē de genere eleuatōis hoc eſt ꝙ vndimia cōuenit cū eleuatiōe: qꝛ cōuenit cū ea quodāmodo ipreſſione digiti: qꝛ eleuatio fit ex ventoſitate permixta humiditati ſubtili flegmatice. ⁊ iđ digitus imp̄mit in ea ſic imprimit i vndimia: ſed differt vndimia ab ea: qꝛ eſt i vndimia maior impſſio: qꝛ vndimia fit ex humiditate ſubtili flegmatica ſine vētoſitate: ſed eleuatio eſt cum aliqua vētoſitate: ⁊ ideo p hoc ꝙ Auic. dicit ħ ꝙ nō eſt in eleuatiōe poſſumus dicere ꝙ tangit dr̃ntiam inter vndimiā ⁊ eleuationem. Cum aūt dicit inferius et eſt de genere eleuationis: poſſumus dicere ꝙ tangit cōuenientiā īter vndimiam ⁊ eleuationē. ¶ Sed ex predictis ergo pȝ ꝙ Aui. in iſta parte ponit ſigna ipſius vndimie. ⁊ p eadem ſigna oñdit dr̃ntiam ipius ab apatibus ventoſis: qꝛ p illa ſigna differt vndia ab eleuatione. ⁊ ſi p illa ſigna differt ab eleuatione Auicen. excludit implicite ꝙ multo fortius differat p illa ſigna ab iflatiōe cum minꝰ cōueniat vndimia

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

cũ inflatiõe q̃ȝ cũ eleuatiõe: eo ꝙ in inflatiõe eſt pura vẽ⸗toſitas: vt dictum eſt ꝑus. Et quãto materia flegmatica vndimie eſt ꝑus groſſioꝛ ⁊c̃. ¶ Deinde cuȝ dicit:

¶ Et plurimũ eius eſt a vapoꝛe flegmatis ⁊ eſt de genere eleuationis.

¶ Auicẽna ponit hic cãm ipi⁹ vndimie q̃ȝtũ ad cãm materialẽ. Dicit ergo. Et plurimũ eius fit a vapoꝛe flegmatis id eſt ab hũiditate ſubtili flegmatica. vñ nõ intelligat hic per vapoꝛẽ ventoſitatẽ: ſed intelligas hic ꝑ vapoꝛẽ humiditatẽ ſubtilẽ flegmaticã: que quidẽ ꝓpter ſuã ſubtilitatẽ aſſimilatur nature vapoꝛis. Et eſt de genere eleuationis expone hic ſm ꝙ dictũ eſt ꝑus. ¶ Et intellige circa iſtaȝ partẽ ꝙ hoc qͦd dicit Auic. Et plurimũ eius ⁊c̃. poteſt referri ad idem apã ⁊ ad diuerſa apãta. ſi referatur ad ideȝ apã tũc erit ſenſus: et plurimũ eius. i. maioꝛ pars hũoꝛis apãtibus vndimie eſt hũiditas ſubtilis flegmatica. Dicit aũt Aui. plurimũ: qꝛ poſſibile ẽ ꝙ cũ illa materia ſubtili multa admiſceatur aliquid materie groſſe et flegmatis groſſi. Si aũt iſtud referaꝛ ad diuerſa apãta tunc erit ſenſus: ⁊ plurimum eius. i. vtplꝫ ⁊ plurima apãta vndimie fiunt ex tali vapoꝛe flegmatis. Dicit aũt Aui. plꝫ: quia aliquãdo poſſe eſt ꝙ vndimia nõ fiat ex materia flegmatica ſic ſubtili: ſed fit ex materia groſſioꝛi: licȝ etiã illa ſit ſubtilis ꝑ reſpectũ ad materiã alioꝝ apãtũ flegmaticoꝝ. Et ꝓpter hoc Auic. dixit ꝑus. ⁊ q̃ȝto plus eſt materia groſſioꝛ eſt ad duriciẽ ⁊ frigus decliue pl⁹ ⁊c̃. ¶ Deĩde cum dicit:

¶ Et differũt vndimia ab apoſtematib⁹ melancolicis per paucitatem duritiei et paucitatem obfuſcationis.

¶ Auicen. ponit differentiã vndimie ab apãtibus melancolicis. ⁊ patet. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et qñ accidit ex ꝑcuſſiõe ⁊ ſilib⁹ et nõ occurrit materia q̃ attrahiꝛ ad locũ eius niſi flegma: tũc nõ apãꝛ ꝑter apã flegmatis: ⁊ illud eſt paꝝ ⁊ nõ euãatur ex doloꝛe.

¶ In iſta parte: qꝛ vndimia aliqñ põt accidere ex cã ꝑmitiua ⁊ hoc raro: ⁊ aliqñ ex cauſa ãtecedẽti ⁊ hoc eſt vtplurimũ. ideo Aui. oñdit quomodo aliquando vndimia pt accidere ex cauſa ꝑmitiua. ⁊ ponit ſignuȝ ꝑ qͦd differt ab ipã vt accidit ex cauſa ãñti. Dicit g̃. Et qñ accidit ex ꝑcuſſione ⁊c̃. q̃ſi vult dicere Auic. ꝙ quãdo ꝯtingit ꝙ currat mã flegmatica ex ꝑcuſſione ad locũ. tũc ille locus apãtur apãte flegmatico. ⁊ fit ibi apã flegmaticũ ex cauſa primitiua. Et illͦd eſt paꝝ. hoc eſt: ſed raro eſt ꝙ ex ꝑcuſſiõe currat materia flegmatica ad locum et fiat ibi apoſtema flegmaticuȝ ex ꝑcuſſiõe. Et cauſa hui⁹ eſt: qꝛ raro accidit ex cã ꝑmitiua apã flegmaticũ: qꝛ vtplurimũ materia q̃ currit ad membꝛũ ꝓpter cãm ꝑmitiuã eſt ſanguis ⁊ ſpiritus ⁊ hũiditas calidi ꝑmo: qꝛ humiditas calidi plus abũdat in coꝛpe q̃ȝ frigidi: cũ vita ſit calꝫ ⁊ humidũ: ⁊ ideo cum plꝰ abũdent in copoꝛe citi⁹ ſũt parati currere. Iteꝝ etiaȝ qꝛ ſunt magis mobiles q̃ȝ frigidi: ideo citius currũt ad locum. Iteꝝ etiã qꝛ inſtꝛa nature cum quib⁹ ſe defendit ſũt ſanguis ⁊ ſpũs. ⁊ ideo cũ ex cauſa ꝑmitiua accidat doloꝛ. tunc virtus regitiua totius ſentiens nocumentum currit illuc vt defendat cũ ſuis armis ⁊ inſtꝛis. ſ. cũ ſanguie ⁊ ſpiritu. Ex hoc g̃ habeꝛ ꝙ vtplurimũ humiditates currẽtes ad locũ ꝑcuſſiõis ſũt ſanguis ⁊ ſpũs ⁊ hũoꝛes calidi. Patet g̃ ex iſtis trib⁹ cauſis. q̃re raro accidit apã flaticũ ex cã ꝑmitiua: imo vtplꝫ accidit apã calꝫ ⁊ maxime ſanguis. cõtingit tñ aliqñ ꝙ accidit apã flegmaticũ vt ſi i loco illo abũdent hũoꝛes flegmatici ſicut eſt maxime in iũcturis in q̃bus abũdet flegma vl' ſiẽ in coꝛpe multũ flegmatico. tũc ꝓpter ꝑcuſſionẽ currit materia multuȝ flegmatica ad locũ ⁊ apãtur locus apãte flegmatico. Et nõ euãnꝛ ex doloꝛe. Hic Aui. ponit ſignũ per qͦd differt vndimia vt accidit ex cauſa primitiua ab ipã vt accidit ex cauſa ãñti: qꝛ in vndimia q̃ fit ex cauſa ãñti vel null⁹ vel paucus doloꝛ eſt niſi eſſet ibi admixtio alteri⁹ humoꝛis calidi: ſed in vndimia q̃ fit a cã ꝑmitiua eſt doloꝛ rõne ꝯtuſionis ⁊ ꝯtritiõis que fit in carne ſeparãtis cõtinuũ. ⁊ ſicut differt vndimia a cã ãñti: ⁊ vndimia a cã ꝑmitiua i doloꝛe. ita etiã differt in cura rõne doloꝛis. vt poſtea videbiꝛ. ⁊ ꝓpter hoc Aui. qꝛ cauſa ãñs ⁊ cã ꝑmitiua diuerſificant curã apãtis flatici facit h̃ mentiõeȝ de cã ꝑmitiua. et poſuit ſignũ ꝑ qͦd dr̃t vndimia vt ipſa eſt a cauſa primitiua ab ipã vt eſt a cauſa antecedenti. ¶ Curatio apoſtematis mollis. Caplm̃. iii.

Euacuatio qdẽ q̃ fit cũ ſolutiõe ventris ⁊ abſtinentia ab eo qͦd generat flegma eſt res que eſt neceſſaria: ⁊ cum factum fuerit iſtud opoꝛtet vt ſit reꝑcuſſio eius in ꝑncipio cũ eo qͦd agregat exiccatiõem ⁊ reſolutionẽ: ⁊ oȝ vt friceꝛ locus cuȝ mandili fricatione dura: deinde adminiſtrentur ſuꝑ ipm̃ exiccatiua. ⁊ nõ opȝ vt cõtingat ipm̃ aqua: ⁊ de illis que bona ſunt in ꝑncipio eſt vt adminiſtreꝛ ſuꝑ ipm̃ ſpõgia noua infuſa in aceto cõmixto aut infuſa in qua baurach ⁊ cineris. In ſubſtantia enim ſpongie ſunt exiccatio ⁊ reſolutio.

¶ Superius determinauit de apoſtemate flegmatico qͦd dicitur vndimia qͦd fit ex flegmate molli ſubtili theoꝛice. In iſta parte determiãt de ipſo practice in ponẽdo ꝑmo curã ipſius quãtũ ad vniuerſalia que reſpiciunt totũ coꝛpus. 2° quãtuȝ ad localia. 2° ibi (Et cũ factũ fuerit illud) Dicit ꝑmo ⁊ pȝ. Tunc Auicẽna ponit curam ipſius quantum ad localia. Et diuiditur pars iſta in duas ꝑtes. Primo ponit curã ipſius quantũ ad localia vt eſt quedã egritu. 2° incidentaliter ponit curam ipſius quãtum ad localia: vt illud apã eſt accñs. ꝯñs ad aliaȝ egritudinẽ. ſecũda ibi (Et quãdoq; cõfert mollicies accidẽti) Prima pars diuiditur in duas. Primo ponit curã vndimie vt fit a cauſa antecedenti. ſecũdo ponit curã ipſius vt fit a cauſa primitiua. ſecũda ibi (Et quando eſt cũ hoc doloꝛ ⁊c̃.) Prima pars diuidiꝛ in partes duas. ꝑmo ponit curam vndimie quãtuȝ ad localia abſolute. in ſecũda parte ponit curam quãtũ ad localia per reſpectũ ad membꝛũ. ſecũda ibi (Et cũ hoc apoſtema eſt i membꝛo neruoſo) Prima pars diuiditur iteꝝ in partes tres. ꝑmo ponit curã ipſius quantũ ad ꝑncipiũ. ſecũdo quantũ ad augmentũ. tertio quantũ ad ſtatum. ſecũda ib (Et quotiens additur egritudo) tertia ibi (Et apud ſtatũ perueniaꝛ) Dicit ergo primo. Et cum factum fuerit illud. ſ. euacuatio et abſtinẽtia tunc opoꝛtet vt eius reꝑcuſſio in ꝑncipio ⁊c̃. hoc eſt tunc opȝ vt in ꝑncipio adminiſtrenꝛ repercuſſiua admixta cum reſolutiuis exiccatiuis ſtipticis. ¶ Iuxta qͦd nõ ꝙ in ꝑncipio cuiuſlibet apãtis q̃ȝtũ eſt de ſe ſiue ſit calidũ ſiue frigidũ cõpetũt reꝑcuſſiua ſm qͦd dicꝛ Aui. in ꝑmo. ⁊ vt etiã dcĩn ſuit ꝑus in tractatu apãtum caloꝝ: tñ in apoſtematibus calidis debẽt poni reꝑcuſſiua pura: ſed in apãtibus frigidis debẽt miſceri cũ calidis ſtipticis. ſicut ponit Auicẽna in ꝑmo. Fen 4ª. in caplͦ de curatiõe apãtũ in generali: eo ꝙ rõne materie frigide ſi reꝑcuſſiua apponerenꝛ pura in apoſtemate frigido induraretur materia plꝰ ⁊ infrigidaretur magis. ⁊ ideo debent admiſceri cum calidis

et ſtipticis: ⁊ debēt eſſe iſte medicine calide ſtiptice deſiccatiue rōne phlegmatis qḋ eſt humidū: frigidū ⁊ viſcoſum. Et oꝫ vt fricet̃ locus. ſ. primo anteq̄ꝫ ponat̃ medicamen: ⁊ hoc fit vt apiant̃ pori: ⁊ p ꝯñs poſſit in mēbrū vtus medicine citius penetrare. Deinde. ſ. poſt fricationē adminiſtrent̃ ſup ipm exiccatiua. i. reſolutiua mixta cū aliquibus repcuſſiuis. Et nō oꝫ vt cōtingat ipm aqua: eo ꝙ aqua nocet ei ratione duplicis qualitatis quā habet. primo: quia eſt nimis frigida ⁊ nimis repcuſſiua. Unde nō ſolū nō cōpetit in hoc apoſtemate: ideo etiā vt dictū fuit prius: vitat̃ in apate calido ſanguineo ſicut in phlegmōe. Iteꝝ etiā rōne humiditatis nocet ei: q2 in iſto apate competūt reſolutiua exiccātia: aqua vero eſt humectatiua: et ideo oꝫ vt nō tāgat illḋ apa aqua: nec calida nec frigida. ¶ Et intellige hic qḋ dicit hic Auic. de aqua ſimplici: q2 de aqua cōmixta nō eſſet veꝝ ſicut eſt aqua mar ⁊ aqua cineris ⁊c. ¶ Et de illis que ſunt bona in pncipio eſt vt adminiſtrent̃ ⁊c. q2 illud medicamē rōne ſpōgie eſt eixccatiui ⁊ reſolutiuū: vt dixit Auic. rōne aceti eſt quodam modo repcuſſiuū: q2 acetū eſt frigidū ⁊ ſiccū: licet nō ſit nimis frigidū cū in eo ſint quedā partes calide: vt ponit Auic. Iteꝝ etiā acetū eſt bonū in hoc apate ratione inciſionis quā facit in materia phlegmatica: aut pro ⁊ infuſa in aqua baurach ⁊ cineris: ita ꝙ ex oībus iſtis fiat vnū medicamen vt infundat̃ ſpongia in aceto ⁊ in aqua cineris ⁊ baurach ⁊ adminiſtret̃. Et itellige ꝙ id medicamē pre ceteris valet in mā iſta phlegmatica ſubtili vt multotiens ſum expertus: immo adeo operabitur ꝙ mirabert de eius effectu. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et quotiēs addit̃ egritudo ponat̃ acetum in quo infundit̃ ſpongia fortius parum: ⁊ apud ſtatū pueniat cū ipo finis in fortitudine: ⁊ adminiſtret̃ ſolū cū ſpongia: ⁊ pmixtū cū oleis vehemētis reſolutionis: ⁊ i illa hora iterū adminiſtra ſpōgiā infuſam in aqua cineris fici ⁊ vitis et ilicis: ⁊ ſimiliū. et oportet vt cōprehēdat ſpōgia oīa latera ne declinet materia ad latus aliud. ⁊ qñq3 adminiſtras loco ſpōgie cū nō inuenit̃ pannū duplicatū i duabus tunicis cū aqua cineris: ⁊ q ñ aſſiduatur ſup ipum vna vice poſt aliā fortaſſe ſufficit: ⁊ aqua calcis eſt fortior. Et de illis que cōferūt iterū eſt oleū ro. cū aceto et ſale ⁊ ſulphure cōbuſto: ⁊ ipm ſulphur eſt bonū: ⁊ cicer cū aqua caulis eſt mirabilis iuuamēti. Et memite i principio ſoluꝫ ⁊ cū quibuſdā exiccātibus calidis eſt bonū: ⁊ ſtrictura cū ligamētis ꝯfert ei in quo nō eſt materia groſſa. et oportet in illa ligatura vt ſit inceptio ab inferiore ad ſupius. et ſuccus myrti eſt bonus i pncipio: et bonitas eius poſt illud eſt vt cum eo cōficiantur medicine poſt.**

¶ Auic. ponit curā iſtius apatis q̄ꝫtū ad augmentū: ⁊ dic: Et quotiēs addit̃. i. augmētat̃. ſ. id apoſtema: hoc eſt dicere qñ id apoſtema peruenit ad tēpus augmenti: ponatur acetū in quo infundat̃ ſpongia fortius parum. Ratio autem huius eſt: quia q̄ꝫto plus id apoſtema recedit a principio ⁊ pcedit verſus alia tēpora: tāto in ipſo debēt augeri calefactiua ⁊ exiccatiua. Nunc aūt acetū qḋ eſt fortius ideſt magis acre eſt magis calidū ⁊ magis deſiccatiuum: q2 q̄ꝫto acetū eſt magis acre tāto calidius etiā ⁊ ſicci⁹: ſm ꝙ ponit Aui. in. 2. li. in ca. de aceto. Sic ergo tunc quādo id apoſtema peruenit ad tēpus augmenti debet permiſceri acetū fortius parū. Et apud ſtatum. In hac pte ponit curā ipius per medicinas que competūt in aliis temporibus. ⁊ dicit: Et apud ſtatum perueniat̃ cum ipſo ſcꝫ aceto finis in fortitudine: hoc eſt ꝙ ſit acetū fortiſſimum: Et ratio hui⁹ eſt: q2 in ſtatu competūt adhuc magis deſiccatiua q̄ꝫ in principio ⁊ augmēto. ⁊ ideo cū acetū q̄ꝫto eſt magis forte tāto eſt magis deſiccatiuū. ideo in ſtatu debꝫ eſſe acetū qḋ adminiſtrat̃ fortiſſimū: ⁊ pmixtū cū oleis vehemētis reſolōnis ſicut eſt oleū laurinū ⁊ oleum de ruta. Et de illis que cōferūt vbicūq3 eſt oleū ro. ⁊c. id medicamen ſi in eo miſceret̃ multū de oleo ro. ⁊ aceto cōpeteret in pncipio vel in augmēto: ſi aūt miſceret̃ de iſtis parum et multū de ſale ⁊ ſulphure: tunc eſſet bonū i ſtatu. Et memithe in principio ſolū ⁊c. Hic Auic. cōfundit quoddam medicamē quod cōpoſuit in pncipio ſolū: Nam medicamē eſt mixtū ex repcuſſiuis ⁊ reſolutiuis. Et ſtrictura cū ligamētis confert ei in quo nō eſt materia groſſa: q2 quādo materia eſt multū ſubtilis tūc per fortē ſtricturā cōſumitur ⁊ deliteſcit. Si aūt materia eſſet nimis groſſa non cōſumeret̃. Et ſuccus myrti eſt bonus in pncipio. Intellige hic mixtus cū aliquibus calidis deſiccatiuis: ⁊ bonitas eius. ſ. ſucci myrti poſt id. i. poſt principiū eſt vt cū eo cōficiant̃ medicine poſt. i. medicine que ꝯferunt poſt pncipiū vt ſunt materie predicte que adminiſtrant̃ in ſtatu et in augmēto. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et cū hoc apoſtema ē i mēbro neruoſo ſpiſſo aut ligamēto: aut chorda: permiſceat̃ i medicis qḋ icidat cū lenificatiōe.**

¶ Auic. poſtq̄ꝫ poſuit curā vndimie q̄ꝫtum ad localia abſolute: hic ſpecificat predictā curā per reſpectū ad membrum. Dicit ergo. Et cū hoc apoſtema ⁊c. tunc opꝫ vt miſceatur in medicinis. ſ. predictis: ꝙ incidat. ſ. acetuꝫ eſt id qḋ incidit: cū lenificatione. i. cū lenitate: hoc eſt dicere: ꝙ quando id apoſtema eſt in membro neruoſo ſpiſſo aut in ligamēto aut chorda: tūc oꝫ vt in medicinis admiſceatur acetū lene: ⁊ nō vult forte: ⁊ hoc eſt ratione mēbri i quo ē tunc id apa: q2 acetū nocet talibus mēbris. ⁊ ideo opꝫ ꝙ tūc acetū nō ſit multū forte. Iteꝝ q2 ſi eſſet forte multum quādo apoſtema eſſet in talibus mēbris cū id apoſtema qñ eſt in iſtis mēbris ſpiſſis ſit magis duruꝫ ⁊ minus⁹ reſolubile ppter ſpiſſitudinem poroꝝ iſtoꝝ membroꝝ poſſet reſoluere magis ſubtile ⁊ relinquere ſpiſſum ⁊ duꝝ: qa acetū multū forte fortiter exiccat. ⁊ ideo exiccaret ſubtile et relinqueret groſſum induratū. Sic ergo tūc in mēbro neruoſo ſpiſſo oꝫ ꝙ acetū qḋ miſcet̃ cū medicinis ſit lene ſed in mēbro carnoſo debet eſſe fortius: quia acetū nō nocet mēbro carnoſo ſicut neruoſo: Iteꝝ etiā in mēbro carnoſo materia magis eſt reſolubilis cum ſint pori magis apti ⁊ magis ſubtiles. ⁊ ideo in tali mēbro debet eſſe medicina fortius exiccatiua: ppter qḋ ⁊ acetū debet eſſe i tali membro forte: cum tunc magis deſiccet: vt dictū eſt ſupra. Tunc ſequitur illa pars:

¶ **Et qñ eſt cū hoc dolor ppter cauſaꝫ q̄ dicta eſt: tūc oportet vt ſedet̃ dolor in primis cū his que ſunt ſicut yſopus humida et vinū coctū: ⁊ ceratari a ex oleo et vt admiſtret̃ ēbroca cū vino ſtiptico nigro**

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ In qua parte Auic. ponit curã q̃ztũ ad localia vndimie que facta eſt a cauſa p̄mitiua. ¶ Iuxta quod notãdũ ꝙ vndimia facta a cauſa antecedẽti nõ differt ĩ cura ab vndimia facta a cã p̄mitiua niſi ratiõe doloris qui eſt in vndimia facta a cauſa p̄mitiua: ſedato aũt dolore eadem eſt poſtea cura vtriuſq3. ⁊ ideo empl'a que ponit Aui. ponit ĩ vndimia facta a cauſa p̄mitiua ſedato dolore. cõpetũt etiã in vndimia facta a cauſa ancedẽti. Duo ergo facit Auicẽ. primo ponit curã vndimie facte a cauſa p̄mitiua rõne doloris. 2° ponit curã ipſi° ſedato dolore. 2ª ibi: (Et poſt id adminiſtref.) Dicit ergo p̄mo. Et qñ cũ hoc .i. cũ iſto apoſtemate eſt dolor ꝑpter cãm que dicta eſt .ſ. ꝑpter pcuſſionem vel aliã cãm p̄mitiuã: tunc o3 vt ſedef dolor in p̄mis cũ eis que ſunt ſicut yſopus humida. yſopus humida eſt ſordities ⁊ pinguedo illa que aggregaf ſuper lanã yliorum ouiũ: ⁊ apparet illa pinguedo maxime qñ lauaf lana: quia quãdo illa lana lauaf ſupnatat talis ſordities et illa colligif ⁊ reſeruaf: ⁊ talis dicitur yſopus humida: ad differentiã yſopi ſicce que eſt herba que vocatur yſopus. Vocaf aũt talis herba yſopus ſicca: quia eſt cõplexionis ſicce. talis aũt ſordes ⁊ pinguedo vocaf yſopus humida: quia eſt cõpl'onis humide. ⁊ ideo q2 yſopus humida eſt cõpl'onis calide ⁊ humide: vnde eſt reſolutiuũ lene: et talia ſunt mitigatiua doloris qui accidit ex attractione ⁊ cõtuſione. ideo yſopus humida eſt bona in ſedãdo in p̄ncipio dolorẽ vndimie que fit a cauſa p̄mitiua. Et vinũ coctum .i. ſapa q̃ eſt reſolutiuum lene: ⁊ per ꝯñs eſt mitigatiuum doloris. Et cerotalia ex oleo: intellige ex oleo reſolutiuo leni: ſicut eſt oleũ camomille: quia talia olea ſunt que ſedãt dolorẽ qui accidit ex cauſa p̄mitia. ⁊ ſupple o3 vt adminiſtref vinũ coctũ ⁊ yſopus humida cu3 vino nigro ſtiptico: quia vinũ nigrũ ſtipticũ deſiccat quodãmodo ⁊ reſiſtit fluxui humi. ad mẽbru3 rõne ſue ſtipticitatis. Vnde bonũ eſt miſcere tale vinũ cũ yſopo humida et vino cocto q̃ ſunt calida ⁊ humida. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et poſt illud adminiſtref cũ cinere et ſimilib°: ⁊ de epithimatib° bonis ẽ vt ſumaf myrrha ⁊ liciũ ⁊ cipri ⁊ aloes ⁊ crocus ⁊ acatia ⁊ boliarmeni paꝫ ⁊ cõficiantur cũ aceto ⁊ aqua caulis. ⁊ iteꝫ folia tamariſci et ſal et oleũ et boliarme. emplaſtrato cũ aceto. et iteꝫ ei quidẽ cui° anteceſſit dolor ſumanf ſordes balnei ⁊ bulliant cũ aqua ⁊ inſpiſſef cũ calce que ponatur in ea donec fiat ſicca maſſa mollis ⁊ liniaf: ⁊ iteꝫ liniant loca cũ oleo et ponaf deſup ſpõgia: aut lana imbibita aceto: et ligef ſup ip̄m. et medicamẽ de fermento eſt iuuatiuũ: ⁊ de eis q̃ ſunt iuuatiua ẽ vt ſumanf folia lilij ⁊ cõterant bene ⁊ exprimanf ⁊ ſupponanf: eſt eñ mirabile. ⁊ ſimiliter alumẽ ⁊ liciũ contrita cũ aceto et aqua cineris: ⁊ de epithimatib° fortis iuuamẽti eſt iſtud: ſtercus vaccinũ ⁊ olibanũ ⁊ ſtorax: ⁊ vſnee ⁊ calamus aromatic° et ſpica ⁊ abſinthiũ ⁊ oĩa iuuatiua et omnes medicine p̄dicte in areolis apoſtematũ rememorate in antidotario.

¶ Auic. ponit curã vndimie facte a cauſa p̄mitiua qñ dolor eſt ſedatus. Dicit ergo. Et poſt illud .i. poſt ſedationẽ doloris admiſtref cũ cinere: ⁊ ſilib° .i. curef cũ deſiccatis: et cũ cinere ⁊ empl'is ſilibus reſolutiuis ⁊ fortiter deſiccatiuis. Et tũc Aui. ponit illa empl'a deſiccatiua. et patet. ¶ Ex dictis ĝ apparet ꝙ cura apatis phlegmatici facti a cã p̄mitiua eſt p̄mo ſedare dolorẽ: ⁊ id fit cũ reſolutiuis lenibus ſicut ſunt empl'a cal'a ⁊ humida tẽperate: ⁊ iõ in p̄ncipio talis apatis cõpetũt reſolutiua tẽpate qualia ſũt calida ⁊ humida tẽperate: ⁊ nõ cõpetũt in eo reſolutiua ⁊ exiccatiua fortia: eo ꝙ iſta augerẽt dolorẽ. ¶ Nã dolor ĝ accidit ex cõtuſione ⁊ a cã p̄mitiua: mitigaf cũ reſolutiuo leni ⁊ augef cũ reſolutiuo ⁊ exiccatiuo forti ſicut põt apparere ex p̄dictis in tractatu apatũ calidoꝫ: ⁊ apparebit etiam p Aui. in tracta. de attractiõe ⁊ cõtuſione. Sedato autem dolore. Tũc poſtea cõpetunt reſolutiua ⁊ exiccatiua fortia qualia cõpetebãt in vndimia facta a cã antecedẽti. Et ꝑpter hoc Aui. illa empl'a que ponit hic cõpetũt etiã et cõferũt in vndimia facta a cã antecedẽti. ¶ Et iterũ ei cui anteceſſit dolor .i. apati phlegmatico facto a cã p̄mitiua ſumatur ſordities balnei ⁊c̃. ⁊ hec intellige iam ſedato dolore. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et qñq3 cõfert molliciei accidenti in apatib° p̄gnantiũ vt ſubmergaf ſũmitas cãne de qua fiũt ſcope in aceto ⁊ ponatur deſup: ⁊ meli° eo eſt illud qđ fit poſt ꝯtritionẽ ex chimolea cum aceto et anetũ: et de embrocis decoctio caulium et aneti: aut decoctio corticum citri.

¶ In qua parte Aui. poſtq3 poſuit curã q̃ztũ ad localia iſtius apatis vt eſt quedã egritudo p ſe: in iſta pte ponit curã q̃ztũ ad quedã localia vndimie vt eſt ꝯñs aliã egritudinẽ. Et duo facit. p̄mo põit curã ipſius vt eſt ꝯñs p̄gnationẽ. 2° vt eſt ꝯñs hydropiſim et alias egritudines cazeſie. 2ª ibi: Et molliciei que ẽ ſequẽs. Dicit p̄mo. Et qñq3 cõfert molliciei accidẽti in apatib° p̄gnantiũ: in pregnãtib° propter hũiditates phlegmaticas corruptas exñtes in corpore ꝑpter retẽtionẽ mẽſtruoꝫ ſolẽt accidere ⁊ maxime in extremitatib° lacertoꝫ vel mẽbroꝫ ſicut in pedib° q̃dã inflatiões ad modũ apatis mollis phlegmatici: ⁊ ſubmergaf ſummitas cãne ⁊c̃. p ſummitates cãne intelligit quoſdã flores cannaꝫ paruaꝫ. Et melius eo eſt id quod fit poſt cõtritionẽ: hoc eſt: Et melius emplm eſt ſi iſti flores nõ ſolũ ſubmerganf in aceto: ſed conteranf cũ aceto et ponantur deſuper. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et molliciei q̃ ẽ ſequẽs hydropiſim et egritudies alias q̃rif cura que eſt cauſe.

¶ In pte iſta ponit curã vndimie q̃ ſequif hydropiſim et alias egritudines cazeſie. Dicit ergo. Et molliciei que eſt ſequẽs hydropiſim ⁊ egritudines alias .ſ. ſil'es vt ſũt egritudines cazeſie: querif cura q̃ eſt cã .ſ. iſtaꝫ egritudinum: quia qñ iſta mollicies eſt ꝑpter iſtas egritudines cũ continue effluat materia ad illũ locũ que ẽ cã talis mollitiei nõ põt curari niſi p̄us curetur illa egritudo.

¶ De Nodis. Caplm. iiij.

Nodi ſũt dubelet phlegmatice cõprehẽdẽtes humores phlegmaticos: aut gñatos a phlegmate q ſunt ſicut caro: aut ſicut puls: aut ſicut mel: aut ſicut aliud: ⁊ ꝑprie qui eueniunt in curuaturis iũctura-

rum:aut res dura.

¶ Supius Auič. determinauit de apate phlegmatico qd̓ dicit̄ vndimia. In pte iſta Auič. determinat de nodis qui dicunt̄ dubellet phlegmatice. Et diuidit̄ ps iſta ī partes duas. pmo determinat de nodis theorice. 2° practice. 2ª ibi:(Nodoꝝ q ſunt glādoſi.) Prima ps diuidit̄ in partes quattuor. In pma pte oſtēdit quid ſunt nodi:⁊ ex quibus generant̄. In ſecūda pte remouet quoddā dubiū icidēs. In tertia pte ponit differētiā inter nodationē nerui ⁊ nodū. In q̈rta pte addit quiddā incidētalr̄ tāgēdo de cura. ſecūda ibi: Et nō eſt lōginquū. tertia ibi: Et qn̄q̧ accidit vt nodet̄ neruus. q̈rta ibi: Et multotiēs accidit. Dicit pº. Nodi ſunt dubelet. Quid ſit dubelet dictū eſt ſupra ī tractatu apatū calidoꝝ. ibi ḡ ingre. cōprehēdētes humores phlegmaticos q ſunt ſicut caro:⁊ hoc eſt qā iſti humores phlegmatici ſunt molles ⁊ ſubtiles:licet ſint duri per reſpectū ad phlegma qd̓ eſt in vndimia:aut res dura. i. aut ſunt facti ab hūoꝛib° phlegmaticis q ſunt facte ſicut res dure:⁊ hoc eſt qn̄ phlegmata adurūtur vt qn̄ eſt ſubtile reſolutiuū ⁊ remanet ſpiſſū groſſum. Sic ḡ ex dicto Auicēne appet ꝙ nodoꝝ qdā ſunt lenes ⁊ quidā duri.

¶ Nō ē lōginquū quin neceſſariū faciat ei° obuiatio eē melācolicā veꝝ nos poſuimus eā flegmaticā:qm̄ radix illius duri ē flegma cui accidit vt deſiccaret̄ groſſe.

¶ Hic Aui. remouet quoddā dubiū et ſoluit. Poſſet aliqs dicere. quō ponis tu nodū duꝝ īter nodos phlegmaticos cū iā id phlegma ſit cōuerſum in melīam? hic Aui. ſoluit et dicit: Et nō eſt longinquū quin neceſſariū faciat eius obuiatio eſſe melīam. hoc eſt dicere ꝙ nō eſt lōginquū ꝙ q̈ztū ad factū eſſe mā illius ſit melīca cum mā illa ſit facta dura. Verū nos poſſumus illā phlegmaticam ⁊c̄.

¶ Et quādoq̧ accidit vt nodetur neruus ⁊ ſimilatur nodo ⁊ nō ſit de nodis:⁊ differt a nodis per hoc ꝙ non ſeparatur ex omni parte ⁊ non ſeparatur in longitudine:imo dextra ⁊ ſiniſtra.

¶ Aui. ponit differētiā inter nodationē nerui et nodū. et ē nodatio nerui q̈dā durities ipius nerui ad modū nodi q̄ impedit motū ipi°:differt tn̄ a nodo ſzm qd̓ dič Aui. ⁊ pz.

¶ Multotiēs accidit ex percuſſione qd̓ aſſimilatur nodis. Cum ergo curatur in principio cum ſtrictura ſuppoſita remouetur ⁊ reſoluitur.

¶ Hic Aui. addit qd̓dā incidētaliter etiā tāgēdo de cura. et patet qd̓ dicit.

¶ De cura nodoꝝ Cap. v.

n Odoꝝ q ſūt glādoſi curatio ē iciſio ⁊ pfoꝛatio nō aliud:⁊ ſilr̄ curatio valens in duris ⁊ ſilībus.

¶ Supius Aui. determinauit de nodis theorice. in pte iſta determinat de ipis practice ſ. q̈ztū ad curā. et determiat de ipis ſolū q̈ztū ad curā localē quia curā vlem pſupponit. pmo em̄ opoꝛtet vt fiat euo anteq̧ fiant localia:nō autem fecit de hoc mētionē:q2 eadē eſt cura vlis quaſi in oībus iſtis apatib° phlegmaticis. in oībus em̄ oz euare humo. phlegmaticos. ⁊ iō cū Aui. fecit mētionē de cura vli in pdicto cap. nō curauit hic repetere. Diuidit̄ aūt pars iſta in ptes tres. pmo ponit curā localē nodoꝝ glādoſoꝝ et duroꝝ et ſimiliū. in 2ª pte ponit curā nodoꝝ q dicūtur alſilla. quid āt ſit hec:exponet̄ poſtea. 2ª ibi: (Et mellino quidē qd̓ ē.) 3ª ibi. (Glādulas aūt q ſilēs ſunt alſilla. Prima ps diuidit̄ in ptes duas. pmo pmittit curā generaalez 2° exequitur in ſpeciali de ipſa. 2ª ibi: Inquit anthilis ⁊c̄. ¶ Dicit pmo. Nodoꝝ q ſunt glādoſi. p nodos glandoſos ego intelligo nodos q ſunt ex phlegmate qd̓ nō eſt induratū:ſicut eſt in nodis duris et ſcroffuloſis:nec eſt nimis molle ſicut eſt in nodis mellinis et ſilībus: Sed ſunt ex phlegmate mediocri inter nimis duꝝ et nimis molle. vn̄ eſt in eis phlegma ad modū phlegmatis qd̓ eſt in glādulis:et iō vocātur glāduloſi. differūt tn̄ a glandulis etiam quodāmodo:q2 nodus ſm pl̄m accidit in mēbris duris ſicut in doꝛſo vel in manib° vel i pedib°:⁊ ſepe accidit in curuaturis iūcturaꝝ:glādule aūt oꝛiunt̄ plus i alijs locis Iteꝝ etiā in nodis iſtis duris ⁊ plus ē phlegma ēt magis duꝝ q̄z i glādulis. ¶ Curatio ſūt iciſio ⁊ pfoꝛatio ⁊ nō aliud. i. ⁊ nō ē alia cura pfecte eradicās iſtos nodos ſicut inciſio ⁊ pfoꝛatio:q2 p inciſionē ⁊ pfoꝛationē extrahit̄ phlegma qd̓ ibi ɔtinet̄ etiā ſkiſtis q̄ ē cā faciēdi redire iſtū nodum:vn̄ inciſio ⁊ pfoꝛatio ſūt cura pfecta taliū nodoꝛuz: ita ꝙ ampli° nō redeūt:ſi autē curent̄ p aliud q̄z p inciſionem ⁊ pfoꝛationē:tūc ē dubiū de reditione:⁊ pp hoc dicit Aui. nō ē aliud:⁊ ſimiliter curatio. ſ. per inciſionē ⁊ pfoꝛationē ſupple eſt valēs i duris ſcz nodis ⁊ ſilib°. ſ. nodis q ſiūt ex fl̄ate duro. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Inqt antilus:tēde in pmis cutē que ē ſup nodos cū manu tua ſiniſtra:aut miniſter extēdat eā tibi ſm modū q ē poſſibilis. Verūtamē opz ne ſecet̄ ciſtis nodi: qm̄ illud phibebit te vltimare excoꝛiationez. Et cū extēderis tibi cutē bene:tūc ſeca eā cū facilitate:qm̄ poſſibile ē qn̄q̧ vt velamē nodi tēdat̄ cū eo in diſpoſitionibus:tarda ergo donec appareat tibi velamē nodi:deide extēde tibi cutē vtriuſq̧ lateris cū vncinis ⁊ icipe excoꝛiare ciſtiz a carne:qm̄ poſſibile ē excoꝛiare ipſā ⁊ foꝛtaſſe ē ānexa ei:⁊ tūc excoꝛia ipſā cuz gamedin donec egrediat̄ ciſtis ſana cuz eo qd̓ ē in vētre ei°:illud enī ē magis certuz qd̓ eē pōt. Cū ergo extraxeris illō ſi cutis nō ſupfluit a loco vulneris pp paruitatē nodi:tūc abſterge ſanguinē ⁊ ablue vuln° cū aqua mellis ⁊ ſue eā ⁊ icarna. Et ſi magnificat̄ ſup ipſū plurimū pp cōpreſſionē nodi:tūc abſcinde radicē eius totā:deinde cura:⁊ ſi nodus ē vicin° neruo aut vene ⁊ ē de illis q excoꝛiant̄:tunc neceſſe ē excoꝛiare ipſū:⁊ ſi ē de illis q excoꝛiant̄ q nō indigent excoꝛiatiōe cū gamedin ⁊ timet̄ ꝙ abſcindet̄ aliqd de illo tūc extrahe ex eo illud qd̓ egredit̄ ⁊ pone in reſiduo medicamē acutū ⁊ nō icarnes ipſū donec ſcias ꝙ nō remāſit i eo aliquid de ciſti:qm̄ illud qd̓ de eo remanet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

redit cũ vult nodus magnꝰ: ergo iple ipꝫ
cocto ⁊ cura ipſũ cũ medicamine. Et cũ
perforat̃ oportet vt auferat̃ kiſtis que ẽ
ei cũ compleme͂to ſui: ⁊ ſi nõ cum alio ſal
tem cum vncinis: quoniã cũ dimittit̃ ⁊ ſi
minimũ ſit de ea redit. Et ſi poſſibile eſt
vt excoriet̃ tunc ſi accipiat̃ kiſtis cum no
do erit meliꝰ: ⁊ ſi relinquit̃ aliquid de ki
ſti ponat̃ in ea medicamẽ acutũ: deinde
conſeque͂ter adhibeatur butyrum.

¶ Hic Aui. ꝓſequitur illam curationem que fit per inciſi-
oneꝫ ⁊ perforationẽ. Dicit ergo. Inquit Anthylis. ⁊c̃. cũ
gademin. ꝑ gademi itelligit iſtr̃m obtuſuꝫ qȯ ſepat carnẽ
a kiſti cum non ſit incidens. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et in mellino qdẽ qȯ ẽ de exituris ſis
ſollicitus adeo ne rumpat̃ kiſtis eiꝰ ⁊ in
genia vt egrediat̃ cũ kiſti. naꝫ ſi eiꝰ kiſtis
rumpit̃ eiꝰ egreſſio erit difficilis. Si ve
ro accidat vt rumpat̃: tũc rectũ eſt vt cõ-
ſerues ipſaꝫ ſm̃ illud qȯ eſt i ea: ⁊ excoria
tũ ab ea aggreget̃ ⁊ ſtringat̃ cũ ligame͂tꝭ
⁊ qñ currit de illo res pluria tũc oportet
vt cuſtodiat̃ patie͂s ipſuꝫ cũ ꝯfortantibꝰ
nãꝫ ſuã ꝯſeruet̃ apud ſomnũ: fortaſſe. n.
aduenit ſincopis ei ⁊ oportet vt medicet̃
curatiõe eiꝰ q timet ſincopiꝫ: ⁊ multi qdẽ
de habe͂tibꝰ nodos nõ tolerant excoria-
tionẽ. neqꝫ medicinas acutas ꝓpter ma-
gnitudinẽ egritudinũ eoꝝ ⁊ ꝓpter com-
pleſiones eorũ etiã: neqꝫ ſufferũt aliud niſi
ꝑforationẽ. Oportet ergo in iſtis vt ꝑfo-
rent̃ eoꝝ nodi ⁊ extrahat̃ qȯ egredit̃ ab
eis. ⁊ neqꝫ preſumas de kiſti: imo pone in
eo oĩ die poſtq̃ꝫ egredit̃ illud qȯ aggre-
gat̃ oleũ cũ butyro tepidũ. naꝫ kiſtis pu
trefiet ⁊ egrediet̃ ꝑ ſe De bona aũt cura
tiõe mellini fauoſi eſt vt icipiat̃ ⁊ euapo-
ret̃ cũ aliquo calido. deinde emplaſtret̃
cũ paſſis enucleatis ⁊ melius eſt vt exco-
riet̃ cutis: deinde ponãt̃ ſuꝑ eaꝫ empla-
ſtra: ⁊ fortaſſe ꝯſequit̃ medicamẽ acutuꝫ
in excoriatione cutis fineꝫ notũ ſicut calx
⁊ ſapo ⁊ cinis ⁊ alia de illis que currunt
curſu eoꝝ de illis q̃ dicta ſunt in erũpen-
tibꝰ exituras. ⁊ iteꝝ ſumant̃ calcis. ʒ. iiij.
⁊ fecis vini aduſte. ʒ. ij. ⁊ nitri. ʒ. ij. magre
ʒ. i. ferueat in aqua cineris ebullitionibꝰ
paucis ⁊ ponat̃ in ampulla de plumbo ⁊
roret̃ ſemꝑ vt nõ exiccet̃. Et hoc medica
mẽ eſt bonũ iterũ altheeltil ⁊ glandibꝰ ⁊
ſimilibꝰ. ⁊ eſt vt ſumant̃ ellebori ⁊ arſeni-
ci rubei amboꝝ añ. partes duas ⁊ corticũ
eris partes quattuor. ⁊ fiat ex eis linimẽ
tũ cũ oleo roſa. ⁊ ſumat̃ ex ſemĩe vrtice ⁊
corticibꝰ eris ⁊ arſenico cũ oleo roſa. Et
de emplaſtris bonis iteꝝ mellino ⁊ oĩbꝰ
exituris calidis ⁊ i qbꝰ ẽ humor lenis eſt
illud. Re. laudani ⁊ galbani ⁊ bdelij ⁊ ſor
ditiei vaſis apis ⁊ glutinis albotin equa
les ptes ſumatur ex iſtis ⁊ ex ſolutiuis ſi
ne plurima mordicatiõe: ⁊ ſumatur bau
rach ⁊ medietas eius ellebori ⁊ fiat ex eo
emplaſtꝝ ex cera ⁊ oleo roſa. Et iteꝝ cal
cis pars. i. colcotar pars. i. arſenici ꝑs. i.

¶ In q̃ pte Aui. põit curationẽ nodoꝝ q dñr mellini. Di-
cunt̃ aũt iſti nodi mellini: qꝛ i iſtis ẽ flegma collectuꝫ ad
modũ mellis: qꝛ ẽ ex flegmate qȯ q̃ſi ꝯuerſũ ẽ i putredi-
neꝫ: ⁊ ſm̃ modũ curatiõis iſtiꝰ nodi curant̃ oẽs nodi in q
bus aggregat̃ flegma ſicut pus aut aliȯ ſimile. Et illo. §.
ꝑmo Aui. ponit qȯdã igeniũ qȯ oꝫ atte͂di circa ꝑforatio-
neꝫ nodi mellini. ¶ Dicit g̃. Et in mellino qdẽ qȯ ẽ ꝺ exi
turis. Dicit aũt Aui. ꝙ eſt de exituris: qꝛ i nodo mellino
flegma iã quodãmȯ eſt ꝯuerſũ in quãdã putredineꝫ ad
modũ ſaniei: ⁊ iȯ nodus mellinꝰ ẽ de gñe exituraꝝ: ⁊ itel
lige h̃ ſicut dcm̃ ꝑus fuit i tractatu apatũ calidoꝝ ꝙ apa-
ta flegmatica raro ꝯuertunt̃ ad exituras: eo ꝙ flegma ra
ro ꝯuerit̃ i ſaniẽ. Aliqñ tñ ꝑueniũt ad maturationẽ ⁊ exi
turã vt ſi cũ hũoribꝰ flegmaticis ſit admixtꝰ aliqs humo-
ruꝫ ſubtiliũ calidoꝝ q ꝑducat ad digõnẽ illos hũores fle
gmaticos: ⁊ iſto mȯ ẽ i nodo mellino: naꝫ cũ illo flegma
te admiſcet̃ aliqs calidus humor rõne cuiꝰ ille nodus ꝑ
uenit ad quandã digõneꝫ ⁊ maturationẽ: ⁊ põt dici tunc
de gñe exiturarũ. ¶ Et multi quidẽ de habe͂tibꝰ. In iſto
§. Aui. ponit quoddã igeniũ curatiõis ꝑ icíſionẽ ꝑ reſpe
ctuꝫ ad quoſdã hoĩes q nõ tolerãt excoriationẽ nec me-
dicinas: ⁊ pꝫ qȯ dicit. Et itellige hic ꝙ iſte. §. põt adapta-
ri pluribꝰ ſpẽbꝰ nodoꝝ ſed maxime adaptat̃ nodo melli
no de quo dictũ ẽ eo ꝙ i iſto mȯ mellino maxime põt fie
ri ꝑforatio ſine excoriatiõe cũ ſit de gñe exituraꝝ: ⁊ extra
hit̃ ẽt faciliter id qȯ ẽ in eo ſine excoriatiõe cũ ſit liqdũ et
molle: ita ꝙ nõ remanet ibi niſi kiſtis: ⁊ kiſtis poſtea ca
dit ponẽdo itus putrefactiua: ſic dicit Aui. ſꝫ in nodis du
ris nõ põt bene extrahi qȯ ẽ i eis ſine excoriatiõe ꝓꝑ du-
ritiẽ eoꝝ: nec ẽt kiſtis: ⁊ reſiduũ nodi põt ẽt eradicari ſi-
ne medicinis acutis ꝓꝑ duritiẽ eoꝝ: ⁊ iȯ id qȯ dicit h̃ aui.
maxime adaptat̃ nodo mellino. ¶ De bona aũt curatio-
ne mellini fauoſi. In iſto. §. Aui. poſitis igenijs curatiõis
circa icíſionẽ nodi mellini ſpãliter ꝓſeqt̃ curã nodi mel
lini ponẽdo ſpãles medicinas: quaꝝ q̃dã cõpetunt poſt
eruptionẽ ipſiꝰ cũ ferro: q̃dã aũt ſunt ipſemet erũpentes
ſtãtes loco icíſiõis ferri. Dicit ergo ꝑmo. De bona aũt cu
ratiõe mellini fauoſi: dicit fauoſi: qꝛ in eo aggregatur fle
gma ad modũ faui: eſt vt accipiat̃ ſupple poſt ꝑforationẽ
cum ferro vt ipſemet Aui. dicit ſtatiꝫ poſt: ⁊ vaporetur. i.
iungatur cũ aliquo oleo ⁊c̃. hoc fit qꝛ id oleũ mitigat do-
loreꝫ inciſiõis ⁊ putrefacit kiſtim q̃ putrefacta egreditur
poſtea ꝑ ſe ſicut dixit Aui. prius. ¶ Et forte ꝯſequet̃. Hic
ponit medicinas ſtãtes loco ꝑforatiõis ferri. Dicit g̃. Et
forte ꝯſequet̃ medicamẽ acutũ in excoriatione cutis. i. iu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eruptione cutis finem notū.ſ.in erūpēdo ipſū:⁊ tūc pōit Aui.medicinas erūpētes:⁊ pꝫ:⁊ hoc medicamē iteꝝ eſt bonū thelul.i.verrucis.Et de emplaſtris bonis. Iteruꝫ in mellino ⁊ i oibꝰ exituris calidis i qbꝰ ē hu.lenis.dixit ſignāter i qbꝰ ē hūo lenis:qꝛ i qbꝰ eēt hu.grauis ⁊ groſſus ⁊ durus id empl'm nō eēt ſufficiēs ad erūpēdū cū nō ſit fortis acuitas.Et ex hoc qd̄ dicit hic Aui.appet ꝙ i nodo mellino ē admixtꝰ aliqs hūoꝛ calidus rōne cuiꝰ venit ad digōnē ⁊ maturationē aliquā:ſicut dictū fuit ꝑus. Et itellige ꝙ id ēt empl'm vl' vnguētū qd̄ hic pōit Aui.nō ſoluꝫ eēt rūpitiuū taliū exituraꝝ:ſꝫ ēt eēt optimū attractiuū ⁊ mūdificatiuū poſt eruptioneꝫ eaꝝ.Et ex ſolutiuis.i. ex rūpitiuis ſine plurima moꝛdicatiōe ⁊c̄. Tūc ſeqꝛ illa ps:

¶ Glādulas āt que ſil'es ſūt alſillac:⁊ ſūt ſpēs nodi ſi tibi eſt poſſe extrahere extrahe ſicut alſillac:⁊ nō fiat ide nocumētum neruo aut mēbꝛo vicino:fac.Et ſi fuerit i manu ⁊ pede ⁊ in loco ꝯiūcto cū neruis ⁊ choꝛdis nō ꝑſumas extrahere ipꝫ:qm̄ faciet cadere patiēteꝫ in ſpaſmū:imo cōtere ipꝫ ⁊ ꝯſtringe ſup ipm̄ cū aliquo cui ſit ꝗuatꝰ dōec maturet eū.Et ſignū eiꝰ eſt ꝙ hmōi ꝯꝑhēſio ſup ipꝫ ſtupefacit mēbꝛū.

¶ In q̄ pte Aui.ponit curā nodoꝝ q dn̄r alſilla:exponiꝛ aūt alſilla.i.nodus hn̄s hūiditatē ſubtilē.Dicit ḡ Aui.glādulas aūt ⁊c̄.Expone glādulas.i.nodos:dcm̄.n.fuit ꝑus ꝙ ſub nodis quodāmō cōpꝛehēdeꝛ glādula:⁊ iō p glandulas bene pn̄t itelligi nodi. Et potes ēt h̄ itelligere de glādulis ꝓpꝛie q̄ abſolute vocanꝛ glādule:qꝛ aliqn̄ glādule aſſimilātur talibꝰ nodis:⁊ tūc eodē mō curanꝛ ſicut illi nodi q̄ ſimiles ſūt alſilla: h̄ ē que ſūt ſimiles talibꝰ nodis hn̄tibꝰ hūiditatē ſubtilē:⁊ iueni ēt expoſitū i qbuſdā ſinonimis ſilla.i.apa qd̄ qn̄qꝫ multū augeꝛ:lꝫ in ꝑnº ſit ſicut glādula.ſꝫ iſta expoſitio icludiꝛ in ꝑma:qꝛ tale apa qd̄ augeꝛ qd̄ ē i ꝑnº ſicut glādula nō ē niſi nodus ex hūiditate ſubtili flegmatica:extrahe ſicut alſillā ⁊c̄.Et ſi fuerit i manu ⁊ pede ⁊ loco ⁊c̄.imo ꝯtere ipſū ⁊ ꝯſtrīge ipm̄ cū re cui ſit grauitas ſicut cū plūbo:vt dic̄ i ſequēti ca. donec maturet.i.donec digerat eū.Et ſignū eiꝰ.i. ſignuꝫ ꝙ ꝑfcē ꝯſtringiꝛ ⁊ teriꝛ nodus a tali re graui ē ꝙ cōpꝛeſſio ſuper ipſum.i.ſuper nodū ſtupefacit membꝛum.

Sed hic dubitatio eſt de eo qd̄ dicit hic Aui. donec maturet euꝫ:qꝛ dices tu quō plumbū maturat talē noduꝫ:imo videꝛ ꝙ ſit frigidū qd̄ deberet potius ipm̄ idurare? Dōm ē ꝙ qn̄ Aui.dicit:donec maturet eū nō appellat hic digerere cōuertere nodū ad ſaniē:ſꝫ appellat hic digerere ꝑparare talē nodū ad ſparſionē:cū eni in iſto apate q̄ vocaꝛ nodus flegma ſit collectū coadunatū i vno loco cū plumbum ſit valde pōderoſuꝫ ſi ſtringaꝛ ſup id apa fortiſſime tunc laxabiꝛ id ⁊ diſꝑgiꝛ id i partes minutas:⁊ tūc qn̄ ſic erit ſparſus i ptes minutas:nā citiꝰ reſoluet illū nodum ſic ſparſum. Et iō itellige ſicut dicit Aui. ꝙ digerit ipſum qꝛ ipſū ꝑparat ad ſparſionē cū ſit graue:⁊ h̄ maxime ſit vt ponit Aui.i ſequēti ca.ſi ꝑceſſerit aliqd̄ epithima digeſtiuum ꝙ mollificet illū nodū:⁊ poſtea ſupponaꝛ plūbum qꝛ vt dicit ibi:plūbū eſt cā ꝓhibēs digōneꝫ ſi nō ꝑceſſerit ipſū aliqd̄ epithima digeſtiuū ⁊ mollitiuū eo ꝙ plūbuꝫ qn̄ nō iuenit mollificatū nodū idurat ipſum plus. Sic ḡ apparet ꝙ nō itelligit hic qn̄ dicit ꝙ plūbuꝫ maturat qa cōuertat nodū i ſaniē:nec etiā qꝛ molliat ipſū:imo ꝯ̄tuꝫ ad hoc eſt ꝓhibēs digeſtionē ſicut dicit iferiꝰ:ſed itelligit hic ꝙ maturat qꝛ ꝑparat ipſū ad ſparſionē p quā ꝑparationē nā facilius ipſū reſoluit:⁊ dꝫ admiſtrari:vt dcm̄ ē: plūbū poſt adminiſtrationē epithimatis digeſtiui.

¶ De glandulis. Cap. vj.

Quandoqꝫ generaꝛ in qbuſdā mēbꝛis apa glādulōſū ſicut auellana ⁊ nux ⁊ minꝰ eis ⁊ multotiēs ſup volā manꝰ ⁊ ſup frōtē:⁊ eſt in ꝑncipio taliter ꝙ cū ſup ipꝫ ſit cōpꝛeſſio ſeparaꝛ:deinde redit multotiēs ⁊ multiplicaꝛ:⁊ foꝛtaſſe nō redit.Et cura eiꝰ eſt ō genere curatōis nodoꝝ.Et qn̄qꝫ ſufficit vt ꝯteraꝛ ⁊ cōpꝛimaꝛ:deīde ſup ipm̄ ſtringaꝛ plūbū grauis ſtricture:qm̄ digerit ipm̄ ⁊ ꝓpꝛie qn̄ liniꝛ ſup plūbo epithima digeſtiuū de illis que ſequunꝛ.Et opꝫ iteruꝫ vt ſtrictura adminiſtreꝛ poſt eius digōnē:qm̄ illud eſt cā ꝓhibens reditionem.

¶ In iſto ca.determinat Aui.de apate glādoſo:⁊ nō intelligas hic apa glādoſuꝫ qꝛ fiat i locis glandoſis:qꝛ de tali apate determinatū ē ſupꝛa ſꝫ itellige apa glādoſū h̄ ē ipa glādula.Vn̄ i iſto ca.determinat de glādulis q̄ qdē nō ſoluꝫ naſcunꝛ i carnibꝰ glādoſis:ſꝫ ēt pn̄t oꝛiri i aliȷ̄s locis. Veꝝ ē tn̄ vtplurimū naſcūꝛ i locis glādoſis:⁊ differt glādula a ſcroffula:eo ꝙ ſcroffula ē ex mā magis dura ⁊ eſt magis nexa ⁊ minꝰ ſeparata a carne q̄ꝫ glādula. Differt aūt a nodis qꝛ nodus vtpl'm ſit i locis duris ⁊ i iūcturis ⁊ curuaturis:ſꝫ glādula vtpl'm ſit i carnibꝰ glādoſis lꝫ ēt poſſit oꝛiri i aliȷ̄s locis. Iteꝝ etiā glādula eſt ex flegmate minus duro q̄ꝫ ſint nodi duri:⁊ ex fl'ate magis duro q̄ꝫ ſint nodi mellini ⁊ hmōi.Et i iſto capl'o Auicē. duo facit. Pꝛimo oñdit quid eſt id apoſtema glādoſum. Scd̄o ponit curā:⁊ vtrūqꝫ pꝫ per ſe per ea que dicta ſunt.

¶ De puſtulis glādoſis. Cap. vij.

Accidūt etiā qn̄qꝫ puſtule glādoſe parue:⁊ earum cura eſt ipſarū cōtritio ⁊ expꝛeſſio eius quod eſt in iſtis:⁊ ſtringere plumbum ſuper eas.

¶ In iſto capl'o determinat Aui.de puſtulis glandoſis:⁊ pꝫ qd̄ dicit p ea que dicta ſunt ⁊c̄.

¶ De fugille. Cap. viij.

Fugille eſt de genere apatum glādulōſoꝛuꝫ ⁊ quaſi hoc noīe appꝛopꝛiaꝛ illud qd̄ ſit poſt aurē Et nos quidē iam diximꝰ ſermonē vl'em in oibꝰ que currunt curſu eiꝰ.Et cura eiꝰ eſt cura pꝛedicta in capl'o apatum glādularū ⁊ in apatibus que ſunt poſt aureꝫ. Et de illis que ſunt ei pꝛopꝛia eſt cinis limaciarum confectus cuꝫ antiquo adipe non ſalito. Et huic quidē medicine non eſt par. Et iteruꝫ cinis muſtule permixto in eo cerato cum oleo de lilio ⁊ antiquatur ⁊ adminiſtretur ⁊ confert a ſcroffulis etiam.

¶ In iſto ca.determinat Aui.de quodā apate glādoſo vt appꝛopꝛiaꝛ cuidā loco determinato.ſ. carni glandoſe q̄ Dinus ſup ſen ⁊c̄. Auicē.

eſt poſt aurē. Dicit ḡ. fugille ꝛc̄. ꝛ hoc nominatū fugille appropriaṫ ꝛc̄. Sicut ergo fugille h̄ noīe dicit apoſtema glandoſuꝫ vt fit poſt aurē. nam fugil. i. radix. inde fugille qḋ idem eſt quod apoſtema exiſtens in radice auris. Et nos quidē iam diximus ſermonē vl̄em in omnibus que currunt curſu eius cura predicta in capᵒ apoſtematum glandularū. ſ. in predicto tractatu in quo determinauit de apoſtematibus calidis. ibi eni fecit quoddam capl̄m propriū de apatibus accidentibus in carnibᵒ glandoſis Et in apoſtematibus que ſunt poſt aures ſupple in libᵒ 3ᵒ quando determinauit de egritudinibus aurium facit quoddam capl̄m ꝓpriū de apoſtematibus que fiunt poſt aures. ꝛ de eis que ſunt ei ꝓpria. i. iſti apoſtemati quod dicitur fugille eſt cinis limatiarum. i. cinis teſtarum lima tiarum cum adipe ꝛc̄.

De ſcroffulis. Cap. ix.

ſ

Croffule ſimilanṫ nodis ſed differunt ab eis in hoc q̄ nō ſūt ſeparate ſicut nodi: imo ſunt ſuſpenſe cum carne. Et pl̄m quidē accidūt in carne molli: ꝛ eſt eis iterum velamen neruoſum: ꝛ fortaſſe fit ſcroffula vehemētis magnitudinis. Et fortaſſe ex vna earū generentur plures et ſimilantur in hoc athe eltit: et quādoqꝫ ordinanṫ nodi: et fiunt ſicut cingulus pendens ex collo ad vnaꝫ partem et quaſi ſint racemus.

Supiᵒ Aui. determinauit de nodis ꝛ glādulis. In iſto caᵒ deteriat de ſcroffulis. ꝛ pᵒ deteriat de ſcroffulis theorice. 2ᵒ practice. ſcḋa ibi (Radix ſup quā.) In pmo caplo Aui. ponit plures. §. ſꝫ in pmo. §. Aui. cōparat ſcroffulas ad nodos ſm ꝯueniētiā ꝛ differētiā ꝛ dicit: ſcroffule ſimilanṫ nodis: itellige hoc de nodis duris: nō aūt lenibᵒ. nā ſcroffule ſimilanṫ nodis in duobᵒ. ſimilanṫ i figura: qꝛ in rotunditate ꝛ duritie maxime ſimilanṫ: qꝛ vtriqꝫ ſunt ex flegmate indurato. ꝛ tūc Aui. ponit differētiā inter hec. vna eſt a pte ſituatiōis qꝛ ſcroffule ſunt magis ſuſpēſe cū carne q̄ꝫ nodi. nā vt diċ Aui. in pmo. nodi ꝛ glandule ſūt ſepati a carne in q̄ ſūt. ſcroffule ſunt retente ꝛ ſuſpenſe cū ſupficie carnis. Aliā dr̄iaꝫ ponit Aui. a pte loci eo q̄ nodi vtpl̄m fiunt i iuncturis cauaturis ꝛ in mēbris duris. ſcroffule aūt vtpl̄m fiunt in carne molli. ꝛ dicunṫ molles vt inguina ꝛ ſubaſcelle ꝛ caro q̄ eſt poſt aurēs ꝛ eſt eis. ſ. ſcroffulis. Iterū velamē neruoſū. i. kiſtis ſicˉ eſt in nodis. vn̄ in h̄ nō differūt ſcroffule ꝛ nodi. ſ. in kiſti: ſꝫ differūt in alijs. Aliā dr̄iaꝫ ponit ex pte q̄ꝫtitatis. nā ſcroffula fit fortaſſe vehementis magnitudinis. nodus aūt raro excedit q̄ꝫtitatē multā. Aliā dr̄iaꝫ ponit ex pte nūeri. nā ex vna ſcroffula generāṫ plures ꝛ ſimilanṫ in hoc alteil. i. poris ꝛ verrucis. Et q̄nqꝫ ordināṫ nodi. expone hic nodi. ſ. ſcroffule. qꝛ de iſtis hic itelligit Aui. ſicˉ apparet p ordinē vborūˢ ſuoꝝ ꝛ etiā ſm verū qꝛ ſcroffule ſunt ille q̄ q̄nqꝫ ordinanṫ ꝛ fiunt ſicˉ cingulus ꝛc̄. nodi aūt vtpl̄m fiunt ſingulares. Apparet ḡ ꝯuenientia ꝛ differētia inteṙ nodos ꝛ ſcroffulas.

Et ſcroffule ad vltimum ſunt glandule ſclirotice.

In iſto. §. oñdit vl̄r qḋ ſūt ſcroffule. ꝛ diċ. ſcroffule ad vltimū. i. vl̄iter ſunt glandule ſcliroticate. i. glādule idurate. ꝛ ex hoc qḋ h̄ dicit Aui. apparet q̄ ſcroffule ꝛ glādule ꝯuēiūt in oibᵒ ꝓprietatibᵒ pdictis q̄s appropriaui ſcroffulis. ſed glādule ꝛ ſcroffule differūt in duritie. qa glādula eſt ex flegmate minᵒ duro q̄ꝫ ſcroffula. Iteꝝ etiā differt ratione ſitus: quia glādula eſt ſeparata ab eo in quo ſtat: ſcroffula aūt eſt aliq̄ mō annexa. cū ḡ glādula ꝛ ſcroffula nō differāt niſi i duritie ꝛ i ſitu ꝛ i oibᵒ alijs ꝓprietatibus ꝯueniant. ſcroffule ḡ ad vltimū ſunt glādule ſcliroticate

Et de ſcroffulis q̄dē ſūt q̄bᵒ aſſociaṫ dolor ꝛ ē difficilis curatiōis: ꝛ fortaſſe in eiᵒ curatiōe ē necīa pforatio ꝛ putrefactio.

In iſto. §. Aui. ponit quādā diuiſiōeꝫ ſcroffulaꝝ ꝛ a parte accidētiū: ꝛ a pte mātē. nā ſcroffularū quedā ſunt cū dolore ꝛ ſunt ille in quibᵒ cū mā̄ eaꝝ eſt admixta mā̄ calida. ꝛ iſte ſcroffule ſunt difficilioꝝ accidētiū: ſed ſunt leuioris curatiōis: que ſi debēt reſolui citius reſoluunṫ ratiōe materie calide admixte. ſi aūt nō reſoluunṫ p ſe cū medicinis ſed ſit neceſſariū eis eruptio ꝛ eradicatio de ſuo loco etiā citius curanṫ: qꝛ rōne hūoris calidi ibi admixti ꝑueniūt ad maturatiōeꝫ ꝛ ad digeſtionē vnde faciliter erumpunṫ ꝛ etiā eradicanṫ. Alie aūt ſunt ſcroffule que nō ſunt cum dolore: ꝛ iſte ſunt difficilis curatiōis ſupple ꝛ leuioꝝ accidētiū ꝓpter cās ꝯtrarias. Et addit Aui. q̄ fortaſſe in curatiōe iſtius eſt neceſſaria pforatio. ſ. cū medicinis putrefactiuis quales ſūt medicīe cauſtice: q̄ſi velit dicere Aui. q̄ ſcroffule que ſunt ſine dolore nō ita reſoluunṫ ſicut ille q̄ ſunt cū dolore: imo idigent multotiens pforatione ꝛ putrefactiōe. ſcroffule aūt que ſunt cū dolore rariᵒ idigēt. ꝛ iō ſūt facilioris curatiōs q̄ꝫ ſint ſcroffule q̄ ſūt ſine dolore.

Et hoīes vehemētiᵒ expoſiti ad habēdas ſcroffulas in partibus colli ꝛ capitis ſūt curta hn̄tes colla hūidarū cōplexionū: ꝛ loca in quibᵒ generāṫ plus ſcroffule ſunt collū ꝛ ſubaſcelle. Et videṫ q̄ nō nomīenṫ ſcroffule niſi ꝓpterea q̄ multū accidūt porcis ꝓpter guloſitatē eorum: aut ppea q̄ figura eaꝝ ſꝫ pl̄ꝫ aſſimilaṫ porcis

In iſto. §. Auic. oſtēdit in q̄bus hominibus maxime generantur ſcroffule ꝛ in quibᵒ locis. ꝛ patet quod dicit. qꝛ quādo aliquis eſt humide cōplexionis ꝛ maxime ſi h̄ꝫ cerebrum humidū: ꝛ cum hoc h̄ꝫ colluꝫ curtuꝫ cito recipiṫ ꝛ ifluitur ſupfluitas cerebri in collo ex qua ſupfluitate fit ſcroffula. Et videtur q̄ in iſto. §. Auicē. oſtēdit cāꝫ quare nomīanṫ ſcroffule Et cauſa ē vt dicit Aui. qꝛ ſcroffule vtplurimuꝫ accidunt porcis ꝓpter guloſitatē eoꝝ. qꝛ ratione guloſitatis generātur in eis iſti humores groſſi ex quibus generātur ſcroffule. ꝛ iō qꝛ vtplurimū accidunt porcis denominanṫ a porcis. ſcroffula eniꝫ. i. porca. vel denominaṫ etiā ſcroffula a porcis: qꝛ figura earū aſſimilaṫ porcis. vn̄ denoīatur ſcroffula a ſcroffa que porca eſt.

Et ſaluiores ſcroffule ſūt q̄ accidūt iſfantibᵒ ꝛ grauiores eaꝝ ſūt q̄ accidūt iuuēibᵒ

In iſto. §. comparat ſcroffulas adinuiceꝫ penes bonitatem ꝛ maliciam rōne corpoꝝ in quibus accidunt. ꝛ dicit Et ſaluiores ſcroffule ſunt ille que accidunt ifantibus. ꝛ cauſa huius eſt. qꝛ facilius reſoluuntur propter humores quos habēt reſolubiles. ꝛ hoc eſt ꝓpter mollicieꝫ ipſorū humorū ꝛ ꝓpter raritatē poroꝝ ꝛ grauiores ipſaruꝫ que accidūt in iuuenibus. ꝛ hoc eſt qꝛ ſunt ex materia magis dura: qꝛ humores ſunt magis duri in iuuenibᵒ q̄ꝫ in pueris. Intellige autē cum dicit Auic. E grauiores earū ſunt que accidunt in iuuenibus per reſpectū ad eas que accidunt in pueris: non autem per reſpectuꝫ ad eas que accidunt in ſenibᵒ: qꝛ grauiores ſunt adhuc ille que accidūt in ſenibᵒ eo q̄ virtus eſt in eis debilior ꝛ cutis ſpiſſior ꝛ humiditates etiā fitiores. ꝛ q̄ꝫto pl̄s ꝓcediṫ verſus etatē tāto ſcroffule q̄ accidūt i illa etate ſunt grauiores ꝛ difficilioris curationis.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶De cura. Cap. x

Radix ſup quā ē fiducia in curatione habētiū ſcroffulas eſt euacuatio ⁊ ſubtiliatio regiminis: ⁊ ď euacuatiõe laudabili eſt vomit⁹: ⁊ eſt neceſſariū ſolutiõe educere flegma groſſuꝫ: ⁊ ꝓprie cū pillulis nomiatis alguaſili: ⁊ iteꝝ ſumanť turbith ⁊ ʒinʒi. ⁊ ʒuccari ptes eq̄les ⁊ bibanť vſqꝫ ad. ʒ. ij. ⁊ hoc quideꝫ eſt cū hoc ꝙ ſoluit flegma groſſuꝫ nõ calefaciēs neqꝫ inteſtinorum faciens raſurā: et flobotomia iteꝝ eſt iuuatiua: ⁊ oꝫ proculdubio vt fiat ex cephalica.

¶Supius Aui. determiauit de ſcroffulis theorice: hic determinat de eis practice. ſ. q̄ꝫtū ad curam. ⁊ diuidiť pars iſta in ptes duas. Primo ponit curam ſcroffulaꝝ q̄ꝫtū ad vlia. 2°. quātū ad localia. 2ª ibi (Et oio regimē ſcroffularū.) Prima pars diuidiť i ptes q̄ttuor. In pma pte ponit Aui. regimē vniuerſale ſcroffulaꝝ q̄ꝫtū ad eūatiõē totius corporis. ſcđo ponit regimē ipaꝝ quātū ad cibos ⁊ pot⁹ ⁊ alias res nõ nāles. tertio oſtēdit ꝙ ventoſatio q̄ eſt q̄dā eūatio ex loco nõ eſt cõuemēs patientib⁹ ſcroffulas. q̄rto addit quiddā qđ ptinet potius theorice q̄ꝫ practice. ſcđa ibi (Regiminis vo ſubtiliatio) tertia ibi (Et ventoſatio ē icõueniēs.) q̄rta ibi (Et multotiens qdeꝫ redeūt.) Dicit ḡ pmo. radix ſupple pma. qꝛ pma radix curatiõiꝫ ſcroffularū ⁊ aliaꝝ etiaꝫ egritudinuꝫ vtplim eſt regimen eūonis ⁊ cibi ⁊ potus eo ꝙ illa ſunt ſic vlia ꝑ reſpectū ad alia. vlia aūt debēt pcedere oia pticularia. ⁊ hoc eſt qđ dić Gal. 13° de ige. Ueꝫ aūt doctrinā nõ obliuiſcaris vt ꝑ oia valeas pticularia opari. Radix ḡ prima ſup quā ē fiducia i curatione habētiū ſcroffulas eſt euacuatio ⁊ ſubtiliatio regiminis. ⁊ de curatione laudabili eſt vomitus.

Sed dubitatur de iſto dicto Auic. qꝛ ſcroffule vtplim fiunt in ptibus colli ſić apparet ad ſenſuꝫ. mõ videť ꝙ ſicut appet ad ſenſum euacuatio ꝑ vomitū ſit illaudabilis ⁊ nõ cõpetat. qꝛ Auic. dić in iſto caplo ſtatiꝫ poſt. ꝙ hñs ſcroffulas abhoreat oē qđ replet caput mā. nūc aūt vomitus replet caput mā. Dicit eniꝫ Auic. alibi. ſ. in p° canone. fen 4ª. cap°. 11° ꝙ vomitus inq̄ꝫtum mūdificat ſtõm cõfert. inq̄ꝫtum vero reducit mām ad caput obeſt egritudinibus capitis. ergo tūc cum vomitus reducat mām ad caput ⁊ repleat ipm non eſt eūo laudabilis habētibus ſcroffulas. Iteꝝ etiam ſi cerebrum ⁊ caput ſit repletū materijs vomit⁹ mouet illas mās que ſūt in cerebro ⁊ reducit ad ptes colli ⁊ gutturis. eſt ḡ maioris additionis in ſcroffulis. nõ ē ḡ eūo laudabilis. ¶Preterea. Gal. 13°. de inge. dicit. ꝙ ſolo vētris eſt inutilis iteſtinis tumefieri icipiētibus: ⁊ ꝓuocatio vrine vel mēſtruoꝝ non competit matrici vel vulue ſi fuerit tumefacta. ſꝫ ſicut vomitus in paſſione ani vel vulue mām ab eis remouet ſimiliter ſolo ventris mām ab oib⁹ membris capitis repellit. Et reddit rõnem hoꝝ in quodā verbo prius poſito. Dicit enim qꝛ rõ demonſtrat māꝫ ab eis ad remota loca remoueri debere ⁊ non vt materia aliunde trahatur ad ea. ꝑ hec ḡ verba Gal. videtur ꝙ vomitus oꝫ adminiſtrari in paſſionibus inferioribus: nõ aūt in ſupioribus: Solo aūt vētris oꝫ adminiſtrari i paſſiõibus ſuperioribus. videtur ḡ per hec oia ꝙ euacuatõ ꝑ vomitū ſit illaudabilis patientibus ſcroffulas. ¶Dōm ē ꝙ vomitus ē euacuatio laudabilis patientibus ſcroffulas: oꝫ tñ fieri vomitus qñ corpus ⁊ caput non ſunt multum repleta humoribus ⁊ materijs. qꝛ ſi eſſet corpus repletū tūc ꝑꝑ vomitū repleretť plus caput. qꝛ cū ꝑ vomitū vapores petant caput ⁊ ipſum repleant ſi corpus eſſet nimis plectoricū repleretur caput ⁊ partes ꝓpinque capiti nimis vaporibus. Iteꝝ ēt ſi caput eſt nimis repletū tūc cū per vomitum fiat cõmotio humoꝝ qui ſunt in capite cõmouerētur illi humores ſup hūiditates in capite ⁊ ducerenť ad ptes colli ⁊ gutturis. ⁊ ꝑ ꝯñs augerenť ſcroffule. oꝫ ergo fieri vomitus capite ⁊ corpore exñte non multum plectorico. Oꝫ etiā fieri vomitus cū facilitate ⁊ nõ cū nimia violentia. qꝛ qñ fit cum violentia fit nimis magna cõmotio circa ptes capitis que cā eſt attrahendi humorē ⁊ materias ad illa loca. ⁊ per ꝯñs tunc eſt cauſa augendi ſcroffulas his duobus ſuppoſitis. ſ. ꝙ vomitus fiat cū facilitate ⁊ etiā capite ⁊ corpore exñte nõ multū plectorico. Dico ꝙ vomitus eſt euacuatio laudabilis patientibus ſcroffulas. Et rõ huius eſt. Dicit eniꝫ Auic. in primo. fen 4ª. ca°. 11°. de vomitu ꝙ vomitus ſm modum purgatõnis prime eſt purgatio ſolius ſtõi. ſm aūt modum purgationis ſcđe eſt purgatio capitis ⁊ toti⁹ corporis. Dicitur autem vomitus eſſe prima purgatio ipſius ſtõi. qꝛ prio eradicat humores exiſtētes in ſtõ: ⁊ maxime eradicat humores groſſos ⁊ viſcoſos exiſtentes in ſtomaco generatos ex indigeſtione. talibus enim humoribus maxie adhibetur vomitus. Diciť aūt eſſe ſcđa purgatio capitis ⁊ totius corporis: qꝛ ſecundario preſeruat caput ne ledať a vaporibus malis qui veniunt a ſtomaco: ⁊ preſeruat ēt caput ⁊ corpus a malis humorib⁹ qui generantur in ſtomaco. Cū ḡ ſcroffule generentur ex humoribus groſſis viſcoſis ⁊ ex malitia digõnis que fit in ſtomaco ⁊ vomitus eradicet tales humores digeſtos in ſtomaco. ⁊ ꝑ ꝯñs preſeruat caput ⁊ corpus a talibus humoribus ex quib⁹ fiunt ſcroffule. Eſt ergo vomitus euacuatio laudabilis patientibus ſcroffulas. ¶Tunc eſt reſpondendū ad rõnes que ꝓbant cõtrarium. Ad primā rõnem cuꝫ tu dicis ꝙ vomitus replet caput mā. ¶Dōm ꝙ capite ⁊ corpore non multum plectorico exiſtente vomitus maxime ſi ſit facilis non replet caput mā de qua ſit curanduꝫ: imo preſeruat ipſam a vaporibus ⁊ humoribus indigeſtis generatis in ſtomaco qui ſunt cauſa ſcroffulaꝝ. vnde ⁊ dato ꝙ vomitus reducat aliquos vapores ad caput nihilominus maius eſt illud iuuamentū q̄ꝫ ſit nocumentum qđ affert. ¶Ad ſcđm argumentum pꝫ reſponſio ꝙ oꝫ fieri capite exiſtente nõ multum repleto. ¶Ad tertiuꝫ argumētum eſt dōm ꝙ ſine dubio vomitus plus cõfert egritudinibus inferioribus q̄ꝫ egritudinibus ſupiorib⁹ qꝛ diuertit ⁊ euacuat. nihilominus tñ bene confert ſuperioribus ⁊ hoc quādo corpus ⁊ caput nõ ſunt multū repleta. ⁊ iđ oꝫ fieri poſt ſolõnē ventris. ſicut etiā aliquando facimus euacuationem ex loco quando corpus nõ eſt plectoricū Galienus aūt ibi intelligit quādo corpus eſt plectoricuꝫ ⁊ in principio egritudinis. qꝛ tunc oꝫ fieri diuerſio nõ ꝑ ꝓpinquā ſed per longinquā. Et eſt neceſſarium ſolõne educere flegma groſſum. qꝛ enim de tali flegmate fiunt ſcroffule: vt dcm̄ eſt ſupra. ⁊ ꝓprie cū pillulis alguaſili q̄ ſint ille pillule ego ignoro qꝛ nondum eas inueni. nec Auicē. in q̄nto. de eis facit mentionem de iſto nomine. verū eſt tamē ꝙ in quibuſdā ſinonimis ego iueni expoſitū alguaſilli. i. morphea alba. ¶Unde tunc exponemus cū pillulis alguaſilli. i. cum pillulis morphee albe que cõpetunt ad purgandum humo. morphee albe. nam pillule que cõpetūt morphee albe debēt purgare flegma groſſum: ſicut apparet per Auic. in 7ª fen. de decoratione ca°. de morphea. Et ideo qꝛ pillule morphee albe purgant flegma groſſum: ideo competunt etiā in purgatione habentium ſcroffulas in q̄ idigemus euacuare flegma groſſum. Si ergo exponatur alguaſilli. i. morphee albe nihil iconueniens ſequitur: imo poteſt verum eſſe. ſed vtrum ita ſit ignoro. qꝛ non inueni adhuc expoſituꝫ niſi in q̄buſdam ſinonimis magiſtralibus. ¶Et flobotomia iterum

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

eſt iuuatiua. ¶ Sed tu dices hic quomõ flobotomia eſt etiam iuuatiua cũ ſcroffule fiant ex humoribus flegmaticis groſſis ⁊ ex malitia indigeſtionis ⁊ hmõi cauſis frigidis in quibus non ↄpetit flobotomia: imo dꝫ euitari. ¶ Dicendum eſt ꝙ Auic. dicit. Et flobotomia: iterum eſt iuuatiua qḋ Auic. non intelligit ꝙ ſit iuuatiua oĩbus ſcroffulis abſolute. ſed tu debes diſtinguere ſm ꝙ Auic. diſtiguit in predicto caplõ. ⁊ ẽt diſtiguet in cura. qꝛ ſcroffule. vt dictũ fuit quedã ſunt ſine dolore in quibus non ẽ coadunata mã calã. ⁊ in talib⁹ credo ꝙ non multũ competit flobotomia pp rõnem dictã. ſꝫ alie ſunt in quib⁹ eſt materia calida admixta que ſunt cũ dolore. ⁊ in talibus flõmia ex cephalica eſt iuuatiua ⁊ etiam medicine. vt poſtea dicit Auic. in talibus non debent eſſe ſic calide complexionis ſicut in alijs ſcroffulis. ⁊ etiã in talibus ſcroffulis credo ꝙ intelligit Auicen.

¶ Regimis vero ſubtilatio ẽ qm̃ oꝫ deuitet cibos groſſos ⁊ potũ aq̃ ſup eos ⁊ nauſeatiuã ſatietatẽ ⁊ rplõnẽ ⁊ toleret famẽ q̃ztũ pt ⁊ abhorreat oẽ qḋ rplet caput mã: ⁊ oꝫ vt cuſtodiat pparat⁹ eis caput ab eo qḋ facit currere ad ipꝫ mãs ex pparatõib⁹ faciẽtib⁹ currere: ſicẽ pſterneꝛ ſe ſup faciẽ: ⁊ curuare ſe ſup gẽua plixe: ⁊ hr̃e puluiar planũ: ⁊ ab opatõib⁹ q̃ trahũt mãs ad caput ſicut locutio pluria ⁊ dolor capitꝭ ⁊ rixa.

¶ In iſto. §. Auic. vt pri⁹ dicebatur põit regimẽ vl̃e ſcroffularum q̃ztum ad cibos ⁊ pot⁹ ⁊ quedã alia. ⁊ pꝫ ꝙ dic.

¶ Et vẽtoſatio ẽ icõuẽiẽs patiẽtib⁹ ſcroffulas ſꝫ plm: ⁊ illud iõ qm̃ nõ ẽ ei poſſibile vt euacuet ex mã q̃ ẽ i ſcroffulis ⁊ q̃ currũt curſu ei⁹: imo trahit ad eas ⁊ igroſſat ipſas p id qḋ extrahit de ſanguĩe ſubtili.

¶ In iſto. §. Auic. oñdit ꝙ ventoſatio nõ eſt conueniens ſcroffulis. Et cã quã panit Auic. eſt. qꝛ nõ eſt poſſibile vt ventoſatio euacuet ex mã ſcroffularum. qꝛ ventoſa: vt dicit. Auic. in primo. fen 4ª cap⁰ de ventoſis circa principium. vẽtoſe extrahunt a loco vbi apponuntur ſanguinẽ ſubtile pluſq̃ꝫ groſſum. Scroffule aũt fiunt ex humorib⁹ groſſis ⁊ duris. g̃ non eſt poſſibile vt ventoſa euacuet q̃ ẽ ex ſcroffulis. ⁊ que currunt curſu ei⁹. ergo nec eſt poſſibile vt euacuet mãm reliquoꝝ apatum q̃ ſunt ſilia ſcroffulis ſicut ſunt nodi duri ⁊ ſephyros ⁊c̃. Iterũ etiam ventoſa cũ hoc ꝙ non euacuat ex mã ſcroffularũ attrahit mãꝫ ad eas. ⁊ p ↄñs augmentat eas. Iteꝝ etiaꝫ euacuat ſanguinem ſubtilem ⁊ derelinquit groſſum. ⁊ ſic eſt cã vt magis indurenꝛ. nõ eſt g̃ bona ventoſatio patientib⁹ ſcroffulas. Addit aũt Auic. ſm plm qꝛ forte aliqñ non eſſet iconueniens vt in ſcroffulis ſpãliter que ſunt calide cõplõnis in quib⁹ eẽt admixtus ſanguis ſubtilis. ſꝫ qꝛ hoc raro cõtingit. ideo ſm plm ventoſatio eſt incõueniens eis. Intellige tñ vlterius ꝙ quãdo Auic. dicit ꝙ ventoſatio eſt icõueniẽs patiẽtib⁹ ſcroffulas. qḋ itelligit de vẽtoſatiõe q̃ fit ſuper locum egritudinis. non autem itellexit de ventoſatione que fit ad diuertenduꝫ mãm ad alia loca. vt ſi aliquis habet ſcroffulas in pte anteriori colli tunc ventoſatio q̃ fieret in loco poſteriori nõ eſſet mala: imo eſſet bona. eo ꝙ diuerteret mãm. Et hꝫ intellige in corpore optime exñte euacuato. ⁊ p euonem ⁊ ⁊ flõmiam. Et non ſolũ talis vẽtoſatio eſt bona: imo q̃cumq̃ꝫ diuerſio ⁊ deriuatio ẽ bona. ⁊ ppter hoc in pueris patientibus ſcroffulas multotiens facimus abluere caput cũ lexiuio forti vt frangaꝛ cutis ⁊ trahatur materia illa ad cutim capitis. liberat enĩ eos ⁊ facit deliteſcere ſcroffulas.

¶ Et mltotiẽs qdẽ redeũt ſcroſule icipiẽtes extẽuari ⁊ rſolui ad diſpõnẽ ſuã pmã.

¶ In iſto. §. Auic. addit qddam qḋ ptinet poti⁹ theorice ⁊ predicto ca⁰ q̃ꝫ practice. Et dicit ꝙ multotiens ſcroffule incipientes reſolui ⁊ extenuari redeunt ad ſuã diſpõnẽ primã. quaſi vult dicere Auic. ꝙ nã ſcroffularuꝫ eſt talis ꝙ multotiens extenuanꝛ ⁊ minoranꝛ ⁊ videnꝛ recedere: ⁊ poſtea redeunt ad diſpoſitionẽ pmã. Et hoc poteſt cõtingere ex duob⁹ ex hũo: ⁊ ex luna. ex humo. vt qꝛ i ſcroffulis ſit admixtus aliqs hũmor ſubtilis qui pſe reſoluiꝛ. ⁊ videꝛ tũc ſcroffula minorari ⁊ reſolui. ſed qꝛ non eradicatur ſtiſtis eius nec etiam totaliter humor eius. ideo redit poſt tempus. ⁊ hoc etiam multotiens vidi. Poteſt ẽt contingere ex luna qꝛ luna mediante ſuo lumine augmẽtat humiditates corporis ſm ꝙ hꝫ videri per Auic. in q̃rto tractatu de diebus creticis. ⁊ iõ ſm cremẽtũ vel decrementũ luminis lune augmẽtantur ⁊ minorantur humiditates. Cum ergo ſcroffule fiant ex humiditatibus ſm g̃crementum ⁊ decrementũ luminis lune exterminanꝛ ⁊ redeunt: ⁊ ideo multotiens exterminanꝛ vt quando luna non eſt completa. Deinde redeunt vt quando luna eſt ↄpleta. ⁊ hoc mltotiẽs ego vidi ad ſenſũ. Tũc ſeqꝛ illa ps

¶ Et oĩno regimẽ ſcroffulaꝝ ſimilaꝛ regimini ſephiros ex pte ipſi⁹ egritudinis.

¶ In qua pte. Auic. poſita cura ſcroffularũ q̃ztum ad vl̃ia ponit curã ſcroffularũ q̃ztuꝫ ad localia. Et diuidiꝛ hec ps in partes duas primo ponit curã ipſaꝝ ſcroffularũ cũ medicinis localibus reſoluentibus ipſas nõ erumpẽdo cutẽ ſcdõ ponit curam ipſaꝝ per incĩſionẽ 2ª. ibi (Q̃ꝫ ſi neẽiuꝫ fuerit in curatione ſcroffulaꝝ.) Pria ps diuiditur in duas ptes. In prima pte ponit regimẽ vl̃e oĩum ſcroffulaꝝ cuꝫ medicis localib⁹. in ſcdã pte ponit curã ipſaꝝ cum medicinis ſm diuerſitatẽ eaꝝ. ſcdã ibi (Et cũ ſcroffule ſunt magne.) Dicit g̃ primo. Et oĩno. i. vl̃r regimẽ ſcroffulaꝝ ſimilaꝛ regimini ipſius ſephyros ex pte ipſi⁹ egritudinis. i. ex pte medicinaꝝ localiũ que competũt regimini. medicĩe enĩ locales ſunt que competũt ipſi regimini. Ratio autẽ q̃re regim̃ vtriuſq̃ꝫ ſilaꝛ q̃ztũ ad localia eſt. qꝛ ãbo pportõnanꝛ in mã ex q̃ fiunt. qꝛ ſephyrus fit ex hũore melico duro. ſcroffule aũt fiunt ex flegmate ĩdurato qḋ qdẽ pportionaꝛ melĩe. ⁊ iam q̃ſi trãſiuit in mãm melĩe. Et iõ dicebat ſupi⁹ Auic. ꝙ nodus durus q̃ztũ ad ſuũ eſſe eſt de nã melancolica. ſed radix eius fuit fl̃atica. ⁊ ſil̃r etiã ſcroffule q̃ztũ ad factũ eẽ ſunt q̃ſi ex mã melĩca lꝫ radix earum fuerit flegmatica. ⁊ ideo cũ ſcroffule q̃ztũ ad earũ eſſe pportionenꝛ ſephiros in mã ideo pportiõanꝛ regimini vtriuſq̃ꝫ q̃ztum ad medicinas locales. Similaꝛ aũt regimen earũ q̃ztum ad localia regimini ſepihros in duabus intentiõibus vl̃ibus. ſ. in intentiõe mollificationis ⁊ reſolõnis. nã ſicut in ſephyros competũt due reuolutiones. reuolutio. ſ. mollificationis ⁊ reuolutio reſolõnis: ſic etiã i ſcroffulis competunt cũ illo ordine quo competũt ibi. ⁊ hoc qꝛ primo competit mollificare: ⁊ poſtea reſoluere. Apparet ergo quõ vl̃r regimẽ ſcroffulaꝝ ſimilaꝛ regimini ipſius ſephyros ex pte ipſius egritudinis. Deinde cũ dicit.

¶ Et cũ ſcroffule ſt̃ magne tẽ plagarij alienãt ſe a curatiõe eaꝝ cũ ferro ⁊ medicamĩe acuto: ⁊ illud ẽ õ illis q̃ ducũt ad vlcerationẽm eaꝝ ⁊ ipſaꝝ corruptionẽ: ⁊ ẽ neceſſariũ in hmõdi vti euacuatione ⁊ mũdificatõe ⁊ ſubtiliatõe cibi: ⁊ admĩſtrare.

medicias reſolutiuas ſup eas cũ facilita-
te. ⁊ iã iuenim⁹ empl'm apoſtolicõ relatũ
ad xp̄ianos i ſcroffulis mortalib⁹ ruptis
ſanatõis magne ꝫ cũ facilitate ⁊ lenitate.

¶ In iſta pte Auic. pſequitur curã in ſpãli ipſaꝝ ſcroffula
rũ ſm diuerſitatẽ ipſaruꝫ. nũc aũt ſcroffule diuerſificanť
cũ diuidunť plurib⁹ modis vt habitũ fuit ſupra in pcedẽ
ti caplo. nã ſcroffule diuidunť ⁊ a pte q̄ztitatis ⁊ a pte q̄li-
tatis ⁊ a pte eſſentie eaꝝ. diuiduntur a pte q̄ztitatis: q: ſcrof
fule q̄dam ſunt maxime ⁊ q̄dã ſunt parue. diuiduntur a
pte q̄litatis. q: ſcroffule q̄dã ſunt in q̄bus eſt caliditas ⁊
q̄dam in q̄bus non eſt caliditas. diuidunť a pte eſſentie.
q: ſcroffule q̄dam ſunt que ſunt cãcroſe: ⁊ q̄dã ſũt q̄ non
ſunt cãcroſe. ¶ In iſta ḡ pte Auic. plura facit. pzio ergo po
nit q̄odã regimẽ in ſcroffulis maximis ⁊ oñdit q̄d ibi dꝫ
fieri ⁊ q̄d nõ dꝫ fieri. 2°. Auic. põit curã ſcroffularũ in q̄b⁹
non eſt aliq̄ caľitas q̄ztũ ad localia. 3°. trãgit q̄dã de regi
mine ſcroffulaꝝ cãcroſarum. 4° ponit curã ſcroffularuꝫ
in q̄b⁹ eſt aliqua caliditas. 2ª ibi (Et de empľis calefaciẽ-
tibus.) 3ª ibi (Et ſcias q̄ de ſcroffulis ſunt in q̄b⁹ eſt can-
croſitas.) 4ª ibi (In ſcroffulis aũt que ſũt caľe ꝯpľonis.)
Dicit ergo pzimo cũ ſcroffule ſunt magne tũc plagarij. i.
cirugici alienent ſe ⁊c̄. Et reddit cãm hui⁹ Auic. q: hec
pducit eas ad vlcerationem. ⁊ p ꝯñs ẽt ducit citius eas ad
corruptionẽ eaꝝ. q: q̄ñ ſcroffule ſunt magne dõec fiat ſi
cut melon aut maiores ⁊ capiunt caput ⁊ collũ. ſicut dicit
Raſis tũc cũ ſint radicate in venis ⁊ neruis ⁊ in toto mẽ
bro ſi vlcerentur cum ferro aut cũ medicina cum nunq̄ꝫ
poſſint quaſi ex toto eradicari pp intricationẽ eaꝝ in mẽ
bro citius perducuntur ad corruptionẽ ⁊ ſup calefactio-
nem ⁊ citius etiam ſunt in via ad cancerationẽ. ⁊ per ꝯñs
etiam citius corrumpunt membrũ ⁊ citius etiaꝫ iterficiũt
Et ideo melius eſt vt non tanganť cuꝫ ferro nec cum me
dicamine acuto ꝫ reganť blandiendo cum euacuationi-
bus crebris ⁊ ſubtiltatione cibi ⁊ cuꝫ medicinis reſoluti
uis cum lenitate ſicut ponit Auic. q: fortia reſolutiua ſu-
peraddent eis calefactionem. ⁊ per conſequens eſſent ⁊
in via ad vlcerationem ⁊ corruptionem earum. ſic ergo
ſi tales ſcroffule non ſunt rupte debent regi blandiendo
ne rumpãtur. Si autem contingat q̄ ſint rupte tũc Auic.
ponit quoddam emplaſtruꝫ valens pze ceteris in talib⁹
ſcroffulis. ⁊ dicit. Et iam inuenimus emplaſtrũ apoſtoli
con relatum ad xp̄ianos: ⁊ vnguẽtum apoſtolicon ego i
telligo vnguentum apoſtolorum quod ponit Auicen. in
quinto. dicit enim Auicen. ibi q̄ vnguentum apoſtoloꝝ
eſt vnguentum apoſtolicon quod dicitur vnguentum ve
neris. eſt rectificãs fiſtulas cuꝫ facilitate difficiles: ⁊ ſcrof
fulas paruas nec eſt aliq̄d ſimile ei: ⁊ mũdificat ex carne
mortua ⁊ ꝯſolidat. Dicit autem. Auicen. relatuꝫ ad xp̄ia
nos pp id verbum quod dicit. Auicen. in quinto. nam di-
cit ibi q̄ in iſto vnguento dicitur q̄ ſunt duodecim me-
dicine duodecim apoſtolorũ. apoſtoli autẽ fuerunt xp̄ia
ni. ⁊ ideo dicit Auicen. relatũ. i. cõparatum vel attributũ
ad xp̄ianos. Tun ſequitur illa pars

¶ Et de ẽplaſtris calefaciẽtib⁹ ſcroffulas
ẽ empl'm dyaqlon. Et q̄ñq̄ꝫ pmiſcenť cũ
hoc ẽplaſtro medicīe alie q̄s poſuit Dy.
ſic radix lilij ⁊ ꝓpzie cũ ꝓprietate q̄ ẽ i ea
⁊ ſic ſterc⁹ capraꝝ ⁊ ouiũ ⁊ ſicut naſturtiũ
⁊ radix cucumeris aſinini: ⁊ vue mõtãe ⁊
ſic⁹ q̄ cadũt añ maturatõnẽ albe aut faria
fabaꝝ ⁊ amigdale amare ⁊ bdeliũ ⁊ ag-
gregeť ad illud ⁊ admiſtreť. Et de ẽpla-
ſtris bonis ẽ empl'm hmõi. Rx. farie faba
rũ ⁊ ordei ⁊ piguedinis porci ⁊ rizi oiuꝫ
añ. ptẽ. j. ⁊ radicis colloq̄ntide ⁊ alumis
iamẽi ⁊ radicũ lilij ⁊ picis hũide oiuꝫ añ
ptẽ. ſ. aggregeť illud cũ oleo antiquo cũ
piguedine frixa p⁹ liq̄factõeꝫ piguedinis
⁊ picis in oleo. Et ꝯfert empl'm bonũ re-
ſoluẽs duritiẽ in hebdomada ⁊ in eo q̄õ
ẽ min⁹ ea i trib⁹ dieb⁹ q̄õ Gal. narrauit i
catagẽis. Rx. ſinapis ⁊ ſe. vrtice ⁊ ſulphu
ris. ⁊ ſpũe marꝫ ⁊ ariſtologie ⁊ bdelij añ
ʒ. j. armõiaci ⁊ olei ãtiq̄ ⁊ cere añ. ʒ. ij. ⁊ de
medicis q̄ ſup eas ponũť ẽ pix ꝯfectꝫ cuꝫ
ea ficub⁹ aut cũ ſq̄lla aut ꝯfecta cuꝫ ea ra-
dix caulis ꝯtrita ⁊ radix capparis cũ bde
lio ⁊ lupini cũ aceto ⁊ melle aut cũ ſirupo
acetoſo ⁊ ſterc⁹ vaccinũ aggregatꝫ vel de
coctis cũ aceto aut oĩa iſta cũ adipe porci
aut cũ oleo. Medicamen bonũ fenugre
ci ptes. iiij. calcis ⁊ nitri ãboꝝ ana. ps. j.
aggregenť cũ melle. ⁊ iteꝝ radix cucu-
merꝫ aſinini ⁊ folia lauri cũ glutio alboꝝ
aut cinis amboꝝ aggregat⁹ cũ eo: ⁊ iteꝝ
aggregenť faria herbi ⁊ ſterc⁹ capraꝝ ⁊
ouiũ: ⁊ ꝓpzie montanaꝝ cũ vrĩa iſantꝫ ⁊
fiat linimẽtũ. ⁊ iteꝝ hoc medicamẽ myr
rhe. x. armoniaci. vij. ⁊ dibic. j. ⁊ viſci q̄r
cini glãdiũ. galbãi olei de bezahar: ſordi
tiei aluearij apũ. j. terať totum. ⁊ iteꝝ ag
gregenť in mortario aldibic p̄paratuꝫ ⁊
reſina ⁊ ſit ꝑ oĩ lib. galbani. ʒ. iij. aggrege
tur illud: ⁊ ẽ linimẽtũ bonũ. Et de medi
cinis bõis ſũt cere gũmi pini adipis por
ci nõ ſalite praſſij ⁊ floris eris ptes eq̄les
fiat ex eis linimẽtũ. ⁊ iteꝝ reſine dactilo
rũ corticũ eris ana ptes duas aluminis
iameni arſenici oĩum. ana ptes. iiij. ſuma
tur ex eis linimentũ: ⁊ de medicinis bõis
ẽ medicamẽ de kitrã. ⁊ medicamen cucu
merꝫ aſinini ⁊ medicamẽ d ꝯdiſi. ⁊ medi
camẽ noĩatũ ſandaros. ⁊ medicine facte
cũ ſerpẽtib⁹ ⁊ ſingulis ⁊ ex eis eſt vt ſuma
tur ſerpens mortu⁹: ⁊ ꝓiiciať in vas luta
tũ luto ſapientie ⁊ dimittať in furno de la
terib⁹. deinde proiiciať cũ equali q̄ãti

tate ſui aceti ꝑmixti cũ melle ſꝫ medietatem: ⁊ de medicinis bõis eſt medicamẽ de coꝛdumeni: ⁊ naſturcio ⁊ fimo columbino cũ oleo: ⁊ oĩa iuuatiua ſunt iteꝝ ſingularia ⁊ ſiľr farina herbi cũ eis ⁊ ſola cũ aceto ⁊ cũ melle ⁊ cũ pice ⁊ cera ⁊ oleo: ⁊ iteꝝ ſumant̃ vue mõtane ⁊ nitrũ ⁊ reſina ⁊ faria herbi ⁊ aggregẽt̃ cũ aceto ⁊ melle: aut accipe radices lilij ⁊ ſe. lini ⁊ infundãtur in vino ⁊ ponantur in eis ambob⁹ poſt illud fimi columbini quãtitas quaꝫ exigit illud qȏ pſens ẽ ⁊ fiat ex eis q̃ſi emplaſtruꝫ ⁊ ẽ mirabile: Et iã expta ſũt vrina cameli arabici ⁊ anodatũ eius emplaſtrũ aut epithima cõmixtis cũ eis medicinis q̃ ſunt ad ſcroffulas ⁊ fuerũt iuuatiua. Et almugat ẽ ex epithimatib⁹ mirabilib⁹. Et exiſtimauerũt qdã ⁊ ẽ alkindus ꝙ meſſes coꝛnu capñi qñ adurit̃ ⁊ bibit̃ hebdomada vna oĩ die põder̃. ʒ. ij. video ꝙ nõ oꝫ fieri ĩ oĩ mẽſe hebdomada vna.

¶ In qua parte ponit curam q̃ʒtum ad localia ſcroffulaꝝ in quibus non eſt caľitas admixta. ⁊ põit Auic. plura medicamina ⁊ emplaſtra valẽtia ad reſoluendũ ſcroffulas: Et intelligit hic ꝙ Auicen. confundit iſta emplaſtra. quãdoqꝫ enim ponit emplaſtra mollitiua ⁊ quãdoqꝫ reſolutiua. tu autem inquiras virtutem emplaſtroꝛum per virtutem medicinarum ſimplicium. poſtea vero ſcita virtute emplaſtri vtaris eo tẽpoꝛe quo opꝫ ſm duas reuolutiones predictas. ſ. reſolutionis ⁊ mollificatiõis. q2 ſi emplaſtrum eſt mollitiuum vtaris eo quando oꝫ emolliri. ſi vero eſt reſolutiuũ vtaris eo quando opꝫ reſolui. ⁊ inquiras per teipſum virtutes iſtarum medicaminuꝫ que ponit inquiredo virtutes medicinarum ſimplicium in libꝛis qui tractant de ſimplicibus medicinis. Dicit ergo Auicen. Et de emplaſtris calefacientibus ſupple ⁊ emolliẽtibus eſt emplaſtrum dyaquilon. dyaquilon eſt reſolutiuuꝫ cũ mollificatione. Et quandoqꝫ ꝑmiſcetur ⁊c̃. ſicut radix lilij. i. yreos pꝛopꝛie cum pꝛopꝛietate que eſt in ea ſcilicet ad ſcroffulas. dicit enim Auicen. in ſecundo capitulo de yreos ꝙ yreos lenificat durities ⁊ apoſtemata ⁊ bothoꝛ lenes ⁊ groſſas ⁊ ſcroffulas. Et ſtercus capꝛarum eſt id plus deſiccatiuum. ⁊ ideo debet miſceri cuꝫ illo maxime qñ volumus plus reſoluere ⁊ exiccare. vue montane. i. ſtaphiſagrie. ficus quando cadunt ante maturationem ſunt ficus que non maturantur. ⁊ de iſtis dicit Serapio ĩ ſuo libꝛo de ſimplicibus ꝙ quando fit emplaſtrum ex eis decoctis ſup anodationem neruoꝝ ⁊ ſup ſcroffulas. reſoluit eas ⁊ cõdiſi. i. elleboꝛi albi vel meditulluꝫ ipſius aluminis iameni. i. aluminis ſciſſi ⁊ picis hmũde. i. picis naualis ſpume maris. i. pumicis. nitri genus ſalis eſt. dibic glandium. i. viſcus quercinus olei de becedar. i. de galbano fiẽ oleũ in quo ſoluit̃ galbanũ praſſij. i. poꝛri alſ'. praſſij. i. marubi kitran. i. pix liquida. Et medicamen noiatũ ſidaros. i. medicamen de auripigmẽto ⁊ medicĩe facte cum ſerpentibus. q2 ſerpentes vt ponũt auctoꝛes habẽt ꝓpꝛietatem vt non permittant augeri ſcroffulas luto ſapientie. lutum ſapientie fit iſto modo. Accipiuntur palee veteres ⁊ teruntur ⁊ minuuntur in partes paruas. ⁊ poſtea iſte palee ſic cõtrite miſcentur cuꝫ luto qȏ dicit̃ ſablene ⁊ cũ ſtercoꝛe equino vel vaccio. ⁊ tale lutũ debet eſſe lutũ ſapientie quo lutantur omnia vaſa alchimiſtarum Et almugath. i. bdelium. eſt ex epitimatibus mirabilib⁹ q2 eſt mollitiuum ⁊ reſolutiuũ. Et extimauerunt quidaꝫ ⁊ eſt alkindus ꝙ meſſes. i. ſeratura coꝛnu capꝛini ⁊c̃. ſupple. liberat a ſcroffulis. video ꝙ non opꝛtet fieri oĩ menſe hebdomada vna. ſed ſoluꝫ opoꝛtet fieri in vna hebdomada ſicut dicit alchindus. Et id quod dicit hic Auicẽ. yronice. quaſi dicat Auic. ꝙ non ſolum id quod dicit Alchindus liberat ſi liberatur hebdomada ſola ſed etiaꝫ ſi fieret omni menſe vna hebdomada non liberaret. Tũc ſequitur illa pars.

¶ Et ſcias ꝙ de ſcroffulis ſũt in quibus ẽ canceroſitas: ⁊ huiuſmodi quod opoꝛtet vt conficiantur medicine calide pꝛedicte cum oleo ro. ⁊ dimittantur per dies aliquot ⁊ adminiſtrentur.

¶ In qua parte Auic. ponit aliquid de curatiõe ſcroffularum. q2 dicit ꝙ in ſcroffulis in quibus eſt cãcroſitas opꝫ miſcere medicinas pꝛedictas cum oleo ro. calidas. Et ratio huius eſt. q2 ſi adminiſtrarentur pure pꝛedicte medicine calide ⁊ reſolutiue in ſcroffulis canceralis tũc adderent in malicia earũ. q2 ſm ꝙ apparebit poſt in capitulo cãcri. Medicina foꝛtis ⁊ calida addit in malitia cãcri eo ꝙ addit ei ſuper calefactionem. ex ſupcalefactione autẽ augetur eius malitia. debent ergo pꝛedicte medicĩe calide in ſcroffulis cãceratis miſceri cum oleo ro. vt rumpãt caliditatẽ ipſarũ ⁊ faciant eas lenes. Et intellige ꝙ id qȏ hic dicit Aui. incidentaliter dicit. ⁊ ideo de hoc dicit incõplete. quia quando ſcroffule ſunt cum cancroſitate tũc ꝓ cura ipſarum ſufficienti recurrendũ eſt ad capituluꝫ de cancro vbi poſita eſt ſufficiens cura cãcri. quod ergo hic dixit: incidentaliter dixit. ⁊ ſolum vt tangeret diuerſitates ſcroffularuꝫ. ⁊ pꝛopter hoc de hoc dixit hic ſic paruꝫ. Tunc ſequitur illa pars.

¶ In ſcroffulis auteꝫ que ſunt calide cõplexionis non oꝫ vt ſuperflua ſit adminiſtratio medicinarum acutaꝝ: immo ſufficit eis ꝙ eſt ſicut ſauic de tritico cuꝫ aqua coꝛiandri. ⁊ foꝛtius illo eſt myrrha cum duplo ſui de licio confecta cum aqua coꝛiandri. ⁊ regimen in hoc vt vicat aqua coꝛiandri aut vincat medicamẽ aliud ſꝫ ꝙ pꝛeſens eſt ⁊ neceſſarium facit vehementia inflationis aut paruitatis eius. ⁊ de illis que conferunt eis eſt vt fiat ſternutatio cum oleo de nucleis perſicoꝛum excoꝛticatoꝛum aduſtoꝛum.

¶ In qua parte Auicenna ponit curam ⁊ regimen quantum ad medicinas locales ſcroffularum in quibus eſt caliditas ⁊ humoꝛ admixtus calidus. Dicit autẽ. In ſcroffulis autẽ ⁊c̃. immo ſufficit eis quod eſt ſicut ſauic de tritico: ideſt farina tritici cum aqua coꝛiandri ⁊ eſt regimen in hoc: ideſt ⁊ eſt ſufficiens huic. Et foꝛtius illo ſcilicet quod eſt magis calidum eſt mirrha ⁊c̃. ⁊ regimen in hoc ſcilicet emplaſtro. aut expone in hoc: ideſt in iſtis ſcroffulis in quibus eſt aliqua caliditas vt vincat aq̃ coꝛiandri aut vincat medicamen aliud ſciꝫ reſolutiuũ calidũ ſm.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝙ preſens teſtimonium eſt: ⁊ ꝙ neceſſarium facit vehementia inflammationis aut paruitas eius hoc eſt ſm̄ ꝙ eſt ibi vehemens inflammatio vel parua: quare ſi eſt ibi vehemens inflammatio tunc facit vincere aquam coriādri. ſi autem eſt parua facit vincere aliud medicamen reſolutiuum calidum. Intellige tamen circa hoc ꝙ ſi iſte ſcroffule calide ſunt in via maturationis. quia aliquādo veniunt ad digeſtionem ⁊ maturationē propter caliditatem earū. tunc dato ꝙ ſit ibi caliditas non debemus tūc adminiſtrare aquam coriandri: ſed aliquod emplaſtruꝫ maturatiuum. ſicut facimus in alijs apoſtematibus calidis. ⁊ poſtea emplaſtrum ruptiuum vt rumpatur cutis ⁊ extrahatur ſcroffula. Auicenna autem loquitur quando dicit ꝙ vincat aqua coriandri qnādo non ſunt in via maturationis: ⁊ de illis q̄ cōferunt eis eſt vt fiat ſternutatio. intellige hoc corpore prius mundificato.
Tunc ſequitur illa pars.

¶ Oꝫ ſi neceſſariū fuerit in curatiōe ſcroffularum vti ferro oꝫ tūc vt ſit adminiſtratio eius in ſcroffulis vicinantibus venis pluribus ⁊ venis pulſatilibꝰ ⁊ neruis cuꝫ cautela ⁊ defenſione. Homo. n. quidam errauit cum perforaret quaſdaꝫ ſcroffulas ⁊ obuiauit ramo neruoruꝫ reuerſiuorum: quare deſtructa eſt vox: ⁊ iam accidit vt non inueniret neruum ſed detegeret eum frigori: quare corrupta eſt complexio eius ⁊ deſtructa eſt eius operatio vſq; quo redit ad ipſum eius complexio cuꝫ calefactione. ⁊ fortaſſe errauit ⁊ inuenit alguidegi. ⁊ deterior alguidegi ī hoc eſt illa que ē ꝓfundior: quapropter cum excoriāt ex latere ſaluo oportet vt ſumātur ſcroffule ⁊ deſtruatur quod reſiduuꝫ eſt cum medicamine acuto ⁊ non perueniat lateri leſio.

¶ In qua parte poſtquam poſuit curam ſcroffularum cū medicinis facientibus delituſcere ſcroffulas non erumpendo cutim hic cum aliquando non ſufficiant medicīe ille in curatione ſcroffularuꝫ: ſed oportet erumpere eas ⁊ extrahere ipſas ſicut extrahuntur nodi: ponit quoddā regimē circa curationē earū cuꝫ ferro. Dicit ḡ ꝙ ſi neceſſarium fuerit in curatione ſcroffularū ⁊c̄. vt q: non reſoluanť per medicinas: tunc adminiſtratio eius ⁊c̄. Et obuiauit ramo neruoꝝ reuerſiuoꝝ. ſ. cum ſua inciſiōe: vt q: incidit eum. Neruus reuerſiuꝰ eſt qdam neruꝰ qui coadiuuat ad vocē. Et iā accidit. ſ. alia vice vt nō iueniret neruū idest vt non incideret neruū: ſed detegeret eū frigori ⁊c̄. Et fortaſſe errauit. ſ. alia vice ⁊ inuenit. i. incidit alguidegi. i. aliquam venarū organicaꝝ. ⁊ deterior alguidegi in hoc. i. ad inciſionē eſt illa q̄ eſt ꝓfundior. i. ex ea ſequunť peiora accidētia. Quapropter cū excoriant ſcroffule ex latere ſaluo: ideſt ex latere vbi nō timemꝰ iciſionē nerui ⁊ arterie. ⁊ hoc pōt eē ex duobus. vel q: id tale nō eſt neruoſum ⁊ venoſum. vel ſi ſit tū ſcroffula nō eſt intricata in illis neruis ⁊ venis: imo eſt pendēs ⁊ euulſa ab illis vēis ⁊ neruis ad exteriora: opꝫ vt ſumanť ideſt vt extrahanť ſcroffule ⁊ deſtruať qđ reſiduū eſt cū medicamine acuto vt ſi qd remanſerit de ea: vel dato ꝙ nihil remanſerit de ea. tū remanſerit ſ̄kiſtis. q: niſi extraheret ſ̄kiſtis rediret Et nō ꝑueniat lateri leſio. h̄ eſt ⁊ qn̄ extrahis ſcroffulam extrahas ſic vt nō perueniat leſio lateri in quo ſunt vene ⁊ nerui: ita vt icidať aliquod illoꝝ. ⁊ hoc eſt quod vult dicere Auicen. in hac parte. ¶ Tunc intellige vlterius ꝙ Auicen. hic parum tetigit de inciſiōe ſcroffulaꝝ cū ferro ⁊ non poſuit modū inciſionis ipſarū. ⁊ hoc ideo q: id ꝓ ſupponit ex caplo nodorū. q: eadē eſt cura quaſi vtriuſq; ⁊ idem modus inciſionis cū ferro. Et ideo Auicen. ſolū rememorauit hic illud qđ opꝫ cauere in inciſione. Et ſi tu vis etiā cōpletiorem ⁊ planiorē curam earū per iciſionem quam ponat Auicenna: lege in Albucaſi ſcđo capitulo de inciſione ſcroffulaꝝ q̄ accidunt in collo. Intellige tū vlterius ꝙ non ſolū ſcroffule poſſūt curari extrahendo per inciſionem cū ferro: ſed etiam poſſunt extrahi ſine inciſiōe. ſ. cum medicinis cauſticis q̄ primo rumpunt cutim. ⁊ poſtea cum pluribꝰ corroſiuis que corrodent ſcroffulas. ⁊ talis cum medicinis eſt melior in quibuſdam q̄ꝫ extractio per inciſionem. nā ſūt quidā hoīes qui valde abhorrent ferrum ⁊ in talibus oꝫ extrahere cū iſtis medicinis. Iterū etiā ⁊ quādo ſcroffula eſt in membro neruoſo ⁊ intricata in neruis ⁊ venis: melius eſt tūc extrahere cum medicinis cauſticis ⁊ pulueribus corroſiuis lenibus q̄ꝫ per inciſionem cum ferro. ⁊ hec dicta ſufficiant circa ſcroffulas ⁊c̄.

¶ De apoſtematibus duris. Cap. xi.

a Poſtema durum nominatum ſephyros qđ puruꝫ eſt: eſt illud cui non aſſociatur ſenſus neq; dolor ⁊ ſi remanet cum eo ſenſus ⁊ dolor paruꝰ tunc non eſt ſephyros purum: ⁊ purum quidem ⁊ non purum cuꝫ quo eſt ſenſus quidam: eſt priuans dolorem.

¶ Superius Auicen. determinauit de apoſtematibus frigidis flegmaticis: hic determinat de apoſtematibꝰ frigidis melācolicis. Apoſtemata aūt melācolica ſunt duplicia. q̄dam ſiūt a mā melācolica nō aduſta vt ſephyros. q̄dam aūt a materia melancolica aduſta vt cācer. Primo ergo determinat de ſephyros. ſcđo de cancro. 2ª ibi (Cancer eſt apoſtema) Prima in duas. primo determinať de ſephyros. ſcđo determinat de q̄buſdam morbis qui reducuntur ad ſephyros. ſcđa ibi (Qn̄q; accidit in iuncturis) Prima in duas. primo determinat de ſephiros theorice ſecundo practice. ſcđa ibi. (Oꝫ vt de iſtis apoſtematibꝰ) Prima pars diuidiť in partes tres. In prima parte pōit diſtinctionē huius apoſtematis ī ſuas ſpēs ⁊ cauſas ipſiꝰ ⁊ ſigna. in ſecūda parte ponit modum inceptionis ⁊ generationis ipſius. in tertia parte. q: ſephyros aliquādo ꝑmutať in aliā egritudinē oſtendit modū ꝑmutatiōis ipſiꝰ ⁊ in quā egritudinem maxīe ꝑmutať. ſcđa ibi. (Et oē ſephyros aut incipit apparere) tertia ibi. (Et qn̄q; cācerať ſephyros) Pria pars adhuc diuidiť in partes tres. prīo ponit quandā diſtinctionem ipſiꝰ ſephyros in ſuas ſpēs. ⁊ ponit ēt ſigna diſtinguētia inter illas ſpecies. ſcđo pōit cauſas ipſius ſephyros. tertio reuertiť ad ponēdū quedā ſigna ipſius. ⁊ ponit etiā quādā diſtinctionem ipſius q̄ cōprehēdiť ſub pria. ſcđa ibi (Et ſephyros aut) tertia ibi (Et puri color qdem) In prima parte Auicen. intendit iſtam diuiſionem ꝙ apoſtema durum nominatuꝫ ſephyros quoddā eſt purū ⁊ quoddā eſt non puruꝫ. ⁊ iſta duo differunt in ſignis: ⁊ conueniunt in ſignis. differunt in ſignis. q: id qđ eſt purum nō ſentit ſi tangatur nec dolet ēt ⁊ cū illo auteꝫ qđ non eſt puꝝ eſt quidā ſenſus: q: ſi tāgiť ſentit id qđ tāgit. ⁊ ēt ē quidā dolor. Cōueniūt aūt illa ambo in ſignis. quia purum ⁊ non purum cum quo quidaꝫ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſenſus eſt priuans dolorē.i.ambo ſunt ſine dolore:⁊ hoc intēdit Auicen.in hac parte.

Sed circa ſua dicta eſt dubitatio.ꝑmo qꝛ dicē Auic.ꝙ cū illo qđ nō eſt purū eſt quidā ſenſus ⁊ dolor.Sed tu dices:id nō vꝛ:qꝛ tūc ſephyros nō puꝝ nō differret a cancro:qꝛ in quodā cācro eſt paruus dolor ⁊ paruus ſenſus:dicit enī Aui.ca.de cācro ꝙ cācer aliꝰ ē vehemētis doloris ⁊ aliꝰ parui doloris ⁊ quietus.Si ergo ē qdā cācer cū quo eſt paruus dolor ⁊ ſenſus:tūc ſephyros nō purū cū quo ē paruus dolor ⁊ ſēſus erit idē cū tali cācro:⁊ ꝑ ꝯſequēs etiā nō differt ſephyros cācerat ꝰ ⁊ nō cācerat ꝰ:ſed hoc ē falſū:ergo ⁊ falſū ē qđ dicit Aui.¶Item de eo qđ dicit Auic. dubitaꝛ poſtea: qꝛ dicit ꝙ puꝝ ⁊ nō puꝝ priuant dolorē:⁊ nūc immediate dixit ꝙ cū nō puro ē quidā dolor.videꝛ ergo contradictio in verbis ſuis.¶Ad euidētiam ſolutiōis iſtoꝝ nota quādā diſtinctionē:qꝛ ſephyros aut ē puꝝ aut nō purū ſi eſt puꝝ tūc id nō ſentit nec tactū cū ferro:imo ſi ꝑcuteretur fortiter ſuꝑ ipſū nō ſentiret.Ego eni vidi ſemel in brachio cuiuſdā ꝙ nullo mō ſentiebat:imo ſi aliqs ꝑcutiebat ipſū fortiter cū pugillo plus dolebat patiēs qꝫ recipiens:imo recipiens q̄ſi nullo mō dolebat.Et id ſephyros nō hꝫ curā niſi abſcidēdo totū cū ferro vel medicina

¶Si antē ſephyros eſt nō puꝝ:tūc pōt eē dupliciter:quia aut nō eſt cācroſum aut ē cācroſum.Si nō ē cācroſū: tūc id ſentit ſi taugaꝛ:⁊ hoc ītellige ſi ſit in mēbro ſenſibili:et nō inſenſibili ſicut ē ligamētū:ſed nō dolet ex ſe:qꝛ nō hꝫ pulſationē ⁊ pūctiōes:ſed ſi fortiter tāgereꝛ:vt ſi fortiter percutereꝛ bene doleret.Cū iſto ergo ſephyros ē ſenſus ſi tangaꝛ ⁊ dolor nō per ſe:ſed ſi fortiter cōprimaꝛ ⁊ id ē ſephyros qđ recipit curā cū medicinis. Et de tali ſephyros nō puro Aui.ītelligit ī iſta parte.Si āt ſephyros nō purū ē cancroſum ſentit ⁊ dolet ſiue tangaꝛ ſiue nō tāgatur:qꝛ hꝫ pūctionē ⁊ pulſationē:⁊ dato qđ nō tangatur: ⁊ id ſephyros regitur cura cancri:⁊ talis ſephyros extrahitur ex illa parte Aui.cū dicit.Et qn̄qꝫ canceraꝛ ſephyros ⁊c̄.Per iſtā ergo diſtinctionē apparet quō differt ſephyros puꝝ a nō puro.Et quō etiā ſephyros nō purum a cācro differat.¶Tūc ergo reſpōdeo ad id qđ tu obijcis quia dicis tu.Aui.dicit ꝙ cū ſephyros nō puro eſt qdam dolor ⁊ ſenſus: et ſimiliter etiam cum cancro eſt quidam dolor ⁊ ſenſus:ğ tūc vnū nō differt ab alio. Dico ꝙ alio mō cū ſephyros non puro eſt ſenſus ⁊ dolor:⁊ alio mō cū cācro qꝛ in ſephyros nō puro eſt ſenſus ⁊ dolor non ꝑ ſe:qꝛ nō ſunt ibi punctiōes ſed ſi tangaꝛ:in cancro aūt eſt dolor ſiue tangaꝛ ſiue nō tāgaꝛ:ſed in vno cācro ē paruꝰ dolor ⁊ in alio magnꝰ:vt poſtea dicet Aui.Sic ergo alio mō eſt hic:⁊ alio mō eſt ibi.¶Ad id qđ obijcis dicēdum eſt ꝙ qn̄ Aui.dicit ꝑmo ꝙ cū ſephyros nō puro eſt qdaꝫ dolor ⁊ ſenſus: ītelligit vt dictū eſt ꝙ eſt ibi dolor ſi fortiter cōprimaꝛ.Sed qn̄ poſtea dicit qđ puꝝ ⁊ etiā nō purū cum quo ē qdā ſenſus ꝓuant dolorē:ītelligit tūc ꝙ nō purum eſt ſine dolore:qꝛ ex ſe nō facit dolorē in membro ſicut cācer:vn̄ cācer nō ſolū nō priuat dolorē:ſed ēt facit et eſt cā ipſiꝰ:ſed ſephyros nō puꝝ nō facit dolorē:⁊ tn̄ non eſt cā ꝓuandi ipſū:⁊ iō ſephyros nō purū pōt dici cum dolore ⁊ ſine dolore:eſt cū dolore qꝛ nō ꝓuat membrum ſenſu:⁊ iō ſi fortiter ꝑmaꝛ dolet:⁊ h̄ mō ītelligit Aui. cū dicit ꝙ eſt alicuiꝰ doloris:qꝛ nō priuat ſenſū ſicut ſephyros purū.Sed alio mō eſt ſine dolore:qꝛ nō eſt cauſa faciendi dolorem ſicut cancer:⁊ ideo ex ſe nō dolet.Et iſto ſcđo modo intelligit Aui.cum dicit ꝙ eſt priuans dolorē Tunc ſequitur illa pars:

¶Et ſephyros aut ſit a melīa feculēta ſola radicali ⁊ color eius eſt cineritius:aut melīa cōmixta cū flegmate ⁊ color eiꝰ eſt decliuis ad colorē corꝑis:aut ex flegmate ſolo qđ iam induratum fuit.

¶In qua pꝛe Aui.ponit cauſas ipſiꝰ ſephyros ⁊ dicit. Et ſephyros aut ſit ex melīa feculēta ſola radicali ⁊ color eiꝰ eſt cineritiꝰ eo ꝙ talis ē color melie pure:aut.ſ.ſit ſephyros ex melīa permixta cū flegmate ⁊ color eiꝰ ē decliuis ad colorē corporis:⁊ hoc eſt rōne flegmatis cuiꝰ ē color ſicut color corꝑis:aut.ſ.ſit ſephyros ex flegmate ſolo qđ iam īduratū fuit ſupple ⁊ cōuerſū in māꝫ melie:⁊ iſtius color appropinquat magis colori corporis.qꝫ aliqđ aliđ Et ītellige hic ꝙ Aui.maxime ponit cauſas ſephyros ꝙ ſit incipiēdo:ſꝫ cām ipſius ꝙ ſit cōuertendo ex flegmone aut ex heriſipilla hic nō tangit:ſed cā illiꝰ daꝛ ītelligi ꝑ id qđ dicit ibi Aui.Et oē ſephyros ⁊c̄:qꝛ cā illiꝰ eſt ſanguis groſſus melīcus.Nā id ſephyros nō ſit niſi vl̄ qꝛ hūores calidi ſubtiles reſoluti ſūt ⁊ groſſi remāſerūt. vel ꝓꝑ nimiā reꝑcuſſionē que īdurauit ⁊ īculcauit ibi illos humores.¶Sed tu dicis ex qua cāuſarum ꝑdictaꝝ ſit ſephyros puꝝ ⁊ nō puꝝ?Dicendū ē ꝙ ſephyros purū pōt fieri ex flegmate ⁊ ex melīa:qꝛ ſephyros puꝝ ſit qn̄ mēbrū ī quo eſt caret ſenſu:qn̄cunqꝫ ergo flegma vel melīa faciēs ſephyros ita īdurabiꝛ ⁊ cōuerteꝛ in lapideitatē ꝙ ꝓꝑ eam membrū perdet ſenſū tūc ſiet ſephyros puꝝ.Sephyros aūt nō puꝝ ſit duobꝰ modis:vno mō qꝛ qn̄ humores melācolici vel flegmatici nō ſūt ita indurati nec in lapideitatē cōuerſi ꝙ ꝓꝑ eos mēbrū perdat ſenſū:tūc faciunt ſephyros nō purū.Alio mō ſit ſephyros nō purū ſicut qn̄ cōuertitur ꝑmutando ex flegmone vel heriſipilla:nā cōuertitur ex flegmone vel heriſipilla ꝑ hoc ꝙ reſolutū eſt ſubtile ⁊ remāſit groſſū.humores illi groſſi qui faciunt ſephyros nō ſunt oīno frigidi vt puri melācolici vel flegmatici:imo ſūt hūores ſanguinei groſſi q appropiquāt hūoribꝰ melīcis:⁊ iō nō faciūt ſephyros purū:ſed faciūt ſephyros nō purū cū quo eſt ſenſus.Intellige tn̄ vlteriꝰ ꝙ ſephyros purū ſepius ſit ex melācolia ſola radicali:ſephyros aūt nō purū ſepiꝰ ſit ꝑmutando ex flegmone vel heriſipilla licꝫ ambo poſſūt fieri alio modo:ſicut dictum eſt.Tunc ſequitur illa pars:

¶Et puri qdem color vt multū eſt color plūbi ⁊ eſt vehemētis tēſionis ⁊ duriciei ⁊ fortaſſe ſuꝑeminēt ei pili:⁊ hoc eſt illđ cui nō ē ſanitas:⁊ ē qđdā ex eo cuiꝰ color ē color corꝑis ⁊ ꝑmutaꝛ đ mēbro ad aliđ ⁊ nominaꝛ ſermos:⁊ qn̄qꝫ eſt cū dolore corporis durum magnum quod non ſanatur neqꝫ permutatur vnqꝫ.

¶In q̄ pꝛe Aui.reuertiꝛ ad ponēdū q̄dā ſigna ſephyros puri q̄ nō poſuerat ꝑmo:⁊ cū hoc ēt ponit quādā diſtinctionē ſephyros q̄ cōprehendiꝛ ſub ꝑdicta:⁊ dicit.Et puri qdē color vt multū.i.plurimū ē color plūbi ⁊ vehemētis tenſiōis ⁊ duriciei.Et rō huiꝰ eſt:qꝛ melīa ſola radicalis ex q̄ ſit id ap̄a eſt talis coloris.Dicit aūt vt multū hoc eſt vtplurimū:qꝛ vtpl'im ſephyros purū cui nō eſt ſanitas ſit ex talibꝰ humoribus.Aliqn̄ tn̄ bene pōt fieri ex hūore fl'atico:⁊ ꝓꝑ hoc dicet ſtatim poſt ꝙ qn̄qꝫ eſt ſephyros durū magnū cū colore corꝑis qđ nō ſanaꝛ neqꝫ permutaꝛ vnqꝫ.Et fortaſſe ſuꝑeminēt ei pili.ſ.iſti ſephyros puro:⁊ hec.ſ.ſephyros puꝝ eſt id cui nō eſt ſanitas:qꝛ ē tāte duriciei ꝙ nūqꝫ pōt mollificari nec reſolui ⁊ maxime qn̄ ſuꝑeminēt ei pili:tūc nō ſanaꝛ:⁊ cā huiꝰ eſt:qꝛ cū pili generenꝛ ex vapore ⁊ fumo ſicco ſignificāt ꝙ mā melīa ſicca adeo eſt in mēbro radicata ꝙ iā ꝯuertit cōplexionē mēbri ad cōplexionem melīcā ⁊ ꝙ īſeparabilis eſt illa ma

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſa cōplexio cū humore ab ipſo mēbro: tū q̄꞉ lapideata eſt: vn̄ nō pōt reſolui: tum ēt q̄꞉ cōplexio membri cōuerſa eſt ad nām illius humoris: vn̄ nutrimētū veniens ad id mēbꝝ cōuertiꝭ ſolū in nām illius hūoris ⁊ multiplicatur. ¶Et iō ſi ſupeminēt ei pili: tūc maxime ē ſignū ꝙ non pōt curari. ¶Et ē qðdā ex eis. Hic Aui. ponit aliā ſpēz ſephyros q̄ ē q̄dā ſpēs vt mihi vꝛ ſephyros nō puri. Dic̄ g̃. Et ē qðdā. ſ. ſephyros ex eis. ſ. ſephyros cuiꝰ coloꝛ ē coꝛpis coloꝛ: ⁊ in hoc ſignificaꝭ ꝙ eſt ex flegmate idurato qð ꝓpoꝛtionatur meliꝰ. Et ꝑmutatur de vno mēbꝛo ad aliū: ego ītelligo id vbū ſic: nō enī ītelligo ꝙ vnū ſephyros ꝑmutetur de vno mēbꝛo ad aliū h̄ eſt ⁊ ſpargitur mā ipſiꝰ per plura loca ita ꝙ fiūt plꝛes ſephyros: ⁊ h̄ eſt poſſe ſicut qn̄ ī coꝛpe abūdaret talis mā poſſe ē ꝙ talis mā expulſa a nā extra coꝛpꝰ diſpergatur ꝑ plura loca ī vno mēbꝛo ⁊ fiāt plures ſephyros parui: ſicut aliqn̄ diſpgitur mā nodoꝝ in vno mēbꝛo ꝑ plura loca ⁊ fiūt ibi plꝛes nodi: ⁊ noīatur ſcꝫ id ſephyros ſeriuos. i. ad ſilitudinē eſare: nā ſicut ī eſare diſpgiꝭ mā ꝑ plꝛa loca ita h̄: q̄꞉ ī iſto apāte diſpgiꝭ mā ꝑ plꝛa loca noīaꝭ id ſephyros ſeriuos. Et itellō ꝙ id ſephyros ſit ſpēs ſephyros nō puri: q̄꞉ mā ſephyros puri nō ꝑmutatur nec diſpgitur: imo ī vno loco ꝑmanet ⁊ nūq̄ꝫ ꝑmutatur. ¶Et qn̄q̄ꝫ. Hic ponit quaſdā ſpēs ſephyros q̄ ē ſpēs ſephyros puri: vt mihi vꝛ: ⁊ dicit. Et qn̄q̄ꝫ. ſ. ſephyros eſt cū coloꝛe coꝛpis: ⁊ in h̄ ſignificatur ꝙ ē ex flegmate duꝝ magnū qð nō ſanaꝭ nec ꝑmutatur vnquā: ⁊ id eſt qn̄ id flegma ē ita induratū ꝙ factū ē quaſi lapis: ⁊ id ſephyros ē ſpēs ſephyros puri: q̄꞉ id ſephyros ē purum ſephyros qð nō h̄ꝫ ſenſuꝫ nec vnquā ꝑmutaꝭ: nec ēt vnquā ſanatur. Et ex h̄ apparet ꝙ ſephyros puꝝ aliqn̄ pōt eſſe ex flegmate vt qn̄ flegma ita iduraꝭ ꝙ fit vt lapis ſicut ſupra dicebatur. ¶Apparet g̃ ex dictis ꝙ in iſta pte vt dicebatur Aui. ponit ēt quādā diſtinctionē ſephyros q̄ diſtinctio cōphenditur ſub ꝑdcā: q̄꞉ oēs ſpēs ſephyros quas h̄ ponit aut ſūt ſub ſephyros puro ſicut ille q̄ nō ſanantur nec ꝑmutanꭋ aut ſūt ſub nō puro ſicut illa ſpēs q̄ noīatur ſeriuos. ¶Intellige ēt vlteriꝰ ꝙ qn̄ Auic̄. dicit de ſephyros puro ꝙ nō ſanatur ītellige id cū medicinis: q̄꞉ bene poſſet id aliqn̄ ſanari cū ferro vt ſi eēt ī mēbꝛo qð poſſet totū abſcindi: ſꝫ tn̄ id nō eēt ſanatio: q̄꞉ maius eēt dānum de abſciſiōe mēbꝛi q̄ꝫ vtilitas ex curatiōe ſephyros. ¶Sꝫ tu dices nōne poſſet ſanari cū medicina ruptiua ⁊ cauſtica ſic̄ extrahunꭋ ſcroffule ⁊ nodi. Dicēdū ē ꝙ nō. ꝑmo q̄꞉ ſephyros puꝝ ē ita radicatū ⁊ cōnexū ſube mēbꝛi ꝙ non poſſet euelli cū medicina niſi ⁊ totū mēbꝛū cauſticareꭋ ⁊ caderet cū medicina. Iteꝝ ēt: q̄꞉ cū medicina cauſtica ſit calida pp ſui caliditatē quā īducit in mēbꝛū poſſet ſephyros cancerari: ⁊ ideo deueniret ad peius q̄ꝫ id in q̄ erat ſic ergo tunc talis ſephyros purum ſanari non poteſt. Tunc ſequitur illa pars.

¶Et oē ſephyros aut īcipit apparē paulati ⁊ addiꭋ aut ꝯuertiꭋ ex flegmone aut heriſipilla aut exitura ī loco vacuo: ⁊ cūꝫ plꝛ̄ꝫ accidit duricies ī viſceribꝰ n̄ accidit niſi poſt apā calidū qn̄ curanꭋ cū īfrigidantibꝰ viſcoſis ex medicinis ⁊ cibis.

¶In q̄ pte Aui. q̄꞉ ſephyros pōt gn̄ari plꝛibꝰ modis ponit modos gn̄atiōis ⁊ īceptiōis ipſiꝰ ⁊ duo facit: ꝑmo facit h̄ 2º oñdit ſm̄ queꝫ illoꝝ modoꝝ maxīe gn̄aꭋ ſephyros ⁊ duricies ī īterioꝛibꝰ mēbꝛis. 2ª ibi. (Et cū plꝛm accidit duricies ī viſceribꝰ ⁊c̄.) Ambe ptes patēt niſi ꝙ ī ſcða parte in viſceribus: ideſt in membꝛis interioꝛibus ſicut epate ⁊ ſplene ⁊ alibi. Tunc ſequitur illa pars.

¶Et qn̄q̄ꝫ canceratur ſephyros ⁊ ꝓpingtas ſephyros ad cācrū ⁊ elōgatio eiꝰ ab eo eſt ſm̄ multitudinē īflāmationis eiꝰ ⁊ paucitatē ⁊ apertionē pulſationis in eo ⁊ occultationē eiꝰ ⁊ apertionē venarum in circuitu eiꝰ ⁊ nō aptionē earum.

¶Oñdit in quā egritudinē ꝑmutaꭋ ⁊ modū ⁊ cām mutatiōis ipſiꝰ. Dicit g̃. Et qn̄q̄ꝫ cāceratur ſephyros: ⁊ ī h̄ Auic̄. oñdit ī quā egritudinē ꝑmutatur maxime ſephyros: ⁊ ꝓpingtas ſephyros ad cācrū. Hic Aui. oñdit modū ⁊ cāꝫ q̄re ſephyros maxīe ꝑmutaꭋ ad cācrū: ⁊ cām huiꝰ ponit Aui. eo ꝙ iſta ſūt ꝓpinq̄ ⁊ ꝯueniētia adinuiceꝫ. Inter ea ēt q̄ ſymbolū hn̄t ē trāſitꝰ: vt dicit Ari. ī li. de gn̄atōe ⁊ coꝛruptiōe: quō aūt iſta ſint ꝓpinq̄. Aui. oñdit dicēs. Et propingtas ſephyros ad cācrū ⁊ elōgatio. i. dr̄ia eiꝰ ab eo eſt ſm̄ multitudinē īflāmatiōis ⁊ paucitatē eiꝰ: q̄꞉ multitudo īflāmatiōis eſt ī cācro ⁊ paucitas ipſiꝰ eſt in ſephyros. Et apparitionē pulſatiōis in eo ⁊ occultationē in eo. i. pulſationis eiꝰ: q̄꞉ pulſatio ē apparēs ī cācro: in ſephyros aūt occultaꭋ ⁊ nō appet: ⁊ apertionē venaꝝ ī circuitu eiꝰ ⁊ nō apertionē eaꝝ: q̄꞉ ī circuitu cācri apparēt vene extenſe ꝑ mēbꝝ: ī ſephyros aūt nō apparēt ille vene: ſic̄ g̃ apparet ꝙ ſephyros ⁊ cācer ſūt quodāmō ꝓpinqua. ¶Et circa h̄ nota ſm̄ ꝙ extrahiꭋ ex dictis Aui. ī ꝑmo libꝛo fen 2ª ca. de egritudinibꝰ cōpoſitis: ꝙ cācer ⁊ ſephyros adeo ſunt ꝓpinq̄ ꝙ nō differūt ꝑ dr̄ias ſubāles eo ꝙ vtraq̄ꝫ fiūt ex eadē mā radicali: ſed ſolū differūt pp accidētia inſeparabilia. Que aūt ſint illa accn̄tia īſeparabilia Aui. hic cōnumerat: ⁊ meliꝰ ēt ponet in ca. cācri: ⁊ ibi ēt videbīmꝰ melius quō differūt ſephyros ⁊ cācer: q̄꞉ ergo ſephyros ⁊ cācer ſic ſunt ꝓpinqua ⁊ iter ea que ſūt ꝓpinqua facilis eſt tranſitus inde multotiēs ſephyros cāceratur ⁊c̄.

¶De cura nodoꝝ. Cap. xij.

Oportet vt de eis apātibꝰ illō curetur cui ē ſenſus ⁊ vt ſit inciſio: ⁊ pꝰ fac mūdificationē coꝛpis cum eo qð educit hūorē faciētē egritudinē: ⁊ foꝛtaſſe eſt illa mūdificatio cū flebotomia ſi eſt ſanguis plurime nigredinis.

¶Superiꝰ Aui. determinauit de ſephyros theoꝛice: h̄ determinat de ipſo practice. ſ. q̄ꝫtū ad curā: ⁊ diuidiꭋ hec ps ī duas. ī ꝑma pte ponit curationē ipſiꝰ q̄ꝫtū ad vlia. 2º ponit curā ipſiꝰ quantū ad ꝑticularia ⁊ localia. 2ª ibi. (Et ſuper id qð reſoluit ⁊ lenit ſimul.) Dicit ergo ꝑmo. Opꝫ vt de his apātibꝰ id cureꭋ cui eſt ſenſus: ⁊ h̄ ē ſephyros non puꝝ: puꝝ n̄ curaꭋ. Et vt ſit īciſio. i. opꝫ vt ꝑus. ſ. an̄ oēꝫ curam ſit īciſio. i. digō hūoꝝ: opꝫ. n. vt ꝑmo digeraꭋ hūoꝛ cū eis q̄ digerūt hūores duros ⁊ groſſos anteq̄ꝫ purgeꭋ: q꞉ vt dicit ypoc. digeſta medicari ⁊ mouere nō cruda ⁊c̄.

Sed tunc aliq̄s dubitabit q̄re Aui. potiꝰ dixit hic opoꝛtere mām digeri ꝑus ad purgationē q̄ꝫ ī alijs apātibꝰ: q̄꞉ in nullis ꝑdictis apātibꝰ nec ī calidis nec in frigidis poſuit materiā ꝑus digeri q̄ꝫ purgari. Iteꝝ ēt vꝛ ꝙ debuiſſet Aui. in oībus ꝑdictis apātibus ꝑus poſuiſſe digōnē hūoꝝ q̄ꝫ purgationē ſic̄ ⁊ hic poſuit. Dicit. n. G. ꝑ verbū ypo. ſup affoꝛiſmū ꝑmū: q̄rte ꝑticule libꝛi affoꝛiſmoꝝ. Si q̄s inquit velit purgare mēbꝛa apātia hn̄tia cū aliq̄ farmacia nō purget ī initio moꝛbi: q̄꞉ moꝛbus nōdū farmacie ē ꝯuenibil̄ cū nōdū maturauerit. Si aūt detur alicui farmacia ī initio: ſana ēt loca ðbilitat moꝛbo repugnātia. Sic g̃ tūc duplex ē hic dubitatio: vna q̄re potiꝰ hic poſuit digōneꝫ q̄ꝫ in ꝑdictis apātibꝰ. Alia eſt q̄꞉ videꭋ ꝙ debuiſſet ponē in ꝑdictis ſic̄ ⁊ hic poſuit. ¶Ad euidentiam ſolutionis iſtoꝝ nota ꝙ duplex eſt euacuatio: quedam eſt euacuatio minoꝛatiua: alia ē eradicatiua

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

eūatio. Euacuatio minoratiua ē q̄ reſpicit cāz añtē q̄ ē repletio toti⁹ corpis: eūo eradicatiua ē q̄ reſpicit cāz coniunctaz morbi actu faciētē morbū: mō eūo minoratiua pōt fieri ante digōnē ⁊ poſt digōnē: eūo aūt eradicatiua fit ſolū poſt digōnez. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ eūo corpis q̄ fit i iſtis apatib⁹ exteriorib⁹ nō reſpicit cām cōiūctā apatis exterioris eo ꝙ illa eūo nō fit vt euacueť mā apatis ꝯiuncta: q: mā ipſi⁹ cōiūcta iaz extra venas ē collecta i ſpōgioſitatib⁹ mēbroꝝ. Et ſi aliqñ apa delitescat pp eūonē corpis ſoluz: nihilomin⁹ tñ hoc nō ē q: illa eūo eūaret ex mā apatis ꝯiūcta: ſed h̄ ē: q: illa eūo eūat māṁ q̄ ē parata currere ad locum apatis: ⁊ tūc cū ampli⁹ nō currit mā nā efficiť potēs ſup reſiduū que eſt mā ꝯiūcta apatis ⁊ reſoluit ipſaz ſpāliter: ſi nō ſit multa ⁊ ſit ſubtilis: ſic ḡ in iſtis apatib⁹ exteriorib⁹ eūo corpis nō reſpicit cām ꝯiūctā apatis: ſʒ reſpicit cāz añtem q̄ parata erat currere ⁊ augere apa: ḡ tūc talis eūo corpis q̄ fit i iſtis apatib⁹ dř poti⁹ minoratiua q̄ʒ eradicatiua: ⁊ iō ex ꝑmo qō dixi iā hř ꝙ pōt fieri ⁊ añ digeſtionē māe ⁊ poſt digōnē māe: ⁊ ex hoc qō dcm̄ ē apparet iaz reſpōſio ad ſcōaz dubitationē. dicebas .n. ꝙ videbať ꝙ Auicē. debuiſſet ponere i oīb⁹ p̄dictis apatib⁹ digōnem añ purgationē ꝑ id dcm̄. G. auč. ypo. ſi qs ingt velit ⁊c̄. nā Gal̄. dicēs id dcm̄ auč. ypo. loquitur i illo dicto de eūone eradicatiua q̄ nō dʒ fieri i ꝑn⁹ morbi nec añ digōnem: ⁊ loqtur ibi de apatib⁹ interiorib⁹ in quib⁹ hʒ locuz vtraqʒ eūatio ⁊ minoratiua ⁊ eradicatiua: in illis enīʒ nō dʒ fieri eradicatiua ante digeſtionē māe: ſed Auič. loqť h̄ ⁊ i predictis de euacuatiōe minoratiua q̄ pōt fieri ante digeſtionē ⁊ poſt digeſtionē: ⁊ ideo nō fuit neceſſariū ꝙ i p̄dictis apoſtematib⁹ poneret pri⁹ digeſtionez materie.

¶ Sed tñ reſtat rñdere ad ꝑmū: q: dicebas tu q̄re potius ergo p̄cepit hic fieri digeſtionē q̄ʒ in p̄dictis apatib⁹ ⁊ ſpecialiter cū vt dictū ē: loquať de eūatione miōratiua: que pōt fieri ante digōnē in oīb⁹ apatib⁹ ⁊ poſt digeſtionem dicēdū ꝙ licʒ euacuatio miōratiua poſſet fieri ante digeſtionē: ⁊ etiā poſt digeſtionē: nihilomin⁹ tñ hic poti⁹ p̄cepit Aui. fieri digōnez q̄ʒ i alijs eo ꝙ materia ⁊ hūoꝝ currens ad locū apatis eſt magis groſſus ⁊ dur⁹ hic q̄ʒ i alijs: ⁊ iō ē magis inobediēs purgatiōi pp quā Aui. potius fecit h̄ mētionē de digōne q̄ʒ i alijs apatib⁹. ſ. digeſtionez fac mūdificationē corporis cū eo ꝙ educit humorē faciētem egritudinē: q: ſi ſit meľica educas humorē cū ſoluentib⁹ meľiaz: ſi aūt ſit phegma purgabis cū ſoluētib⁹ phegma. Si āt ſint ambo inſimul mixti purgabiſ cū laxatiuo cōpoſito qō educat vtrūqʒ humorē. Si aūt cā ſit ſanguis groſſus melācolic⁹ ſicͤ ē ſpālr qñ ſephyros ſit cōuertēdo ex phlegmone vľ ex heriſipilla: vel dato ꝙ fiat ex tali ſāguine groſſo meľico icipiēdo: tūc cuʒ purgatiōe ventris erit ēt vtilis fľomia vt euacueť ſanguis groſſus meľicus ⁊ h̄ ē qō ſubdit Aui. Et fortaſſe ē illa mūdificatio cum fľomia ſupple iuuans ſi ē ſanguis pľime nigredinis. i. ſi ē ſāguis melācolic⁹ abūdanſ in corpe qui pōt ſephyros facere: vt dictum eſt. Tunc ſequitur illa pars.

¶ **Et ſuper illud ſit qō reſoluit ⁊ lenit ſimul: ⁊ nō curetur cū eo qō reſoluit ⁊ exiccat tātū: qm̄ illud perducit ad vehementiam lapideitatis ꝓpter exiccationem groſſi ⁊ reſolutionē ſubtilis.**

¶ In q̄ parte Aui. poſita cura ſephyros q̄ʒtū ad vľia: pōit curā ipſi⁹ q̄ʒtū ad ꝑticularia ⁊ localia. Et diuidiť iſta parſ in ꝑtes duas. Primo oñdit i generali q̄ ⁊ q̄lia localia cōpetāt i ſephyros. 2° oſtēdit hoc i ꝑticulari ponēdo medicinas ſpāles. 2ª ibi. (Et lenificātia qdē qb⁹ eſt reſolutio q̄dam.) Prima ps diuidiť adhuc in ꝑtes duas. primo facit qō dictū eſt. ſcōo addit qdā de balneo. 2ª ibi. (Et opʒ ne multū vtať balneo.) Prima pars diuidiť in ꝑtes duas.

Primo oſtēdit cui⁹ cōplexiōis medicina nō cōpetit i hac egritudine: tāgēdo ēt aliqd de illa q̄ cōpetit. ſcōo oſtēdit q̄les ⁊ cui⁹ cōplexiōis medicine cōpetūt i hac egritudine ⁊ quo ordine debeāt adminiſtrari. 2ª ibi. (Et oʒ vt ponātur.) Dicit ergo ꝑmo. Et ſup id. i. ſupra locū ſcliroſiſ ſupple ſit qō reſoluit ⁊ lenit ſimul. i. māe reſolutiuū ⁊ lenitiuū: ⁊ i hoc Aui. tāgit aliqd conditionis medicaminis qō cōpetit ſcliroſi: ſed nō cōplete tāgit cōditiōes ipſi⁹ hic: q: cōplete tanget i ꝑte ſequēti: imo ſolū tangit hoc h̄ vt oſtēdat ꝙ cōtrariū iſti⁹ nō cōpetat ſcliroſi: ⁊ hoc ē qō dicit ſtatim poſt. Et nō cureť cū aliqua medicina cū eo qō reſoluit ⁊ exiccat tātū. ſ. ſine mollificatiōe: vt vel q: in tali medicina nō ſit mollificatio vel ipſaz nō p̄ceſſerit aliq̄ medicina mollitiua. ⁊ dat cāz h⁹ Aui. qm̄ id ꝑducit ad vehementiā lapideitatis pp exiccationē. i. pp indurationē hūoris groſſi ⁊ reſolutionē ſubtilis. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et opʒ vt ponantur curationi ei⁹ due reuolutiones: reuolutio reſolutionis cū lenitate cuʒ eo qō non exiccat plurimum q: omne reſolutiuū ſm plurimū exiccat: ⁊ humectatiuū raro reſoluit: ⁊ oportet vt ſit gradus eius in caliditate ex ſecundo ad tertiū ⁊ in exiccatione ex gradu ꝑmo ⁊ reuolutio alia lenificationis.**

¶ In ꝑte iſta Aui. oñdit cui⁹ cōplexiōis medicine cōpetāt in hac egritudine ⁊ quo ordine debeant adminiſtrari: ⁊ diuidiť ps hec i duas. Primo hoc oñdit de medicis ſimplicib⁹. 2° oñdit ꝙ eadē eſt rō de cōpoſitis. 2ª ibi. (Et iteruʒ cōpoſitio medicinaꝝ.) Prima i duas. ꝑmo oñdit cuius cōplexiōis debēt eē medicine locales: ⁊ quo ordine debēt adminiſtrari: ⁊ hoc abſolute. 2° hoc oñdit cōparatiue ſm diuerſitatē mēbroꝝ: ⁊ ēt ſephyros. 2ª ibi. (Et diuerſificeť neceſſitas.) In ꝑmo. §. Aui. tria ponit dicta. i ꝑmo dicto oñdit cui⁹ cōplexiōis ⁊ q̄les debēt eē medicine locales. in 2° dicto oñdit ꝙ ille medicine debent adminiſtrari ſm ordinē. i 3° dicto oñdit qd ſit faciēdū qñ adminiſtranť medicie ſʒ vnā reuolutionē: ⁊ qd qñ adminiſtrāť ſm aliā. 2ª ibi. (Et ſint iſte due reuolutiōes.) 3ª ibi. (Et oʒ vt famē.) Dicit ḡ de ꝑ°. Et opʒ vt ponanť curatiōi ei⁹ ſcʒ q̄ʒtū ad localia due reuolutiōes. i. medicine ſm duas reuolutiōes: quaꝝ vna ē reuolutio reſolutiōis cuʒ lenitate cum eo qō nō exiccat ſupple fortiter h̄ eſt ſm vnā reuolutionē debēt adminiſtrari medicine reſolutiue lenes ⁊ nō fortiter exiccatiue: ⁊ reddit cām Aui. q̄re medicine reſolutiue debēt eē lenes: q: oē reſolutiuū ſʒ pľm exiccat: et ⁊ id v̇bū pōt exponi duob⁹ modis: vno mō: ſic bñ dico ꝙ medicine reſolutiue debēt eē lenes ⁊ non fortes: q: oē reſolutiuū ſm plurimū. i. oē reſolutiuū multū ⁊ forte exiccat ſupple nimis: ſʒ medicine nimis exiccatiue non cōpetūt i ſcliroſi: ḡ tūc debēt admiſtrari i ipſo medicine lenes reſolutiue ⁊ nō fortiter exiccatiue. Aliomō pt exponi id v̇bū ⁊ tūc exponeť ēt v̇bū p̄dictū alio mō: q̄ʒ ꝑus: vt dicať ſic: bñ dico ꝙ medicine reſolutiue ſint cū lenitate. i. ꝑmixte cū lenitiuis: ⁊ cū eo qō nō exiccat: ⁊ nō debēt ꝑmiſceri cū exiccatiuis: q: omne reſolutiuū ſm plurimū exiccat: ⁊ hoc eſt ſm plurimū: ita eſt ꝙ omne reſolutiuū exiccat. Et rō hui⁹ eſt: q: ꝓprietas medicine reſolutiue ⁊ exiccatiue multuʒ cōueniunt: q: medicina reſolutiua vt ponit Aui. in ſcōo libro eſt cui⁹ ꝓprietas eſt vt ſeparet humidū faciēdo ipſuʒ vaporare ⁊ extrahēdo ipſum a loco in quo fuit retētus. ſ. ꝑtez poſt partē donec aſſiduatione ſue operationis finiat id qō ex ea remanet ⁊c̄. ⁊ iō medicina reſolutiua q̄ extrahit ſanitatē a loco exiccat etiā eaʒ: ⁊ hoc eſt qō dicit Aui. de medicina deſiccatiua in eodē ca. Dič em̄ ꝙ medicina deſiccatiua eſt q̄ cōſumit hūiditatē ſua reſo

lutiõe ⁊ ſubtilitate ſua. Uideo ḡ ꝑlꝫ ꝙ ꝓꝓetates vtriuſꝗ multū cõuenīūt. ⁊ iõ ita ē ꝙ medicina reſolutiua ſm̄ pl̄m exiccat. q꜡ ergo ſm̄ pl̄m medicina reſoliua deſiccat. non debet ḡ pmiſceri cū exiccatiuis ne ampliꝰ addat̄ ſuꝑ eius exiccationē ⁊ ſic fiat nimis exiccatiua: imo oꝫ eſſe cū lenitate ⁊ cū eo qđ nõ exiccat. ¶ Et hūectatiuū raro reſoluit. id põt exponi duobꝰ modis. Unoꝰ hūectatiuū raro reſoluit: hoc ē raro ē ꝙ hūectatiuū reſoluat. Et rõ huiꝰ eſt: qa de rõne materie hūectatiue ē ſolū mollificare hūorē et ꝑparare ipm̄ ad reſoluēdū ⁊ nõ ꝙ reſoluat: ⁊ iõ debet pmiſceri cū reſolutiuo: q꜡ tūc illud ꝑparat ad reſoluēdū et reſolutiuū reſoluit qđ mollificatū ē: ⁊ nõ dimittit etiā reſolutiuū nimis exiccare. ¶ Alioꝰ exponi põt ꝙ humectatiuū raro reſoluit: hoc ē ꝙ hūectatiuū reſoluit raro. i. paulatiue ⁊ nõ cito ⁊ ſubito: vñ reſoluit raro: q꜡ paulatim ⁊ ī longo tp̄e. ⁊ id etiā eſt veꝝ ꝙ hūectatiuū ampliat poros ⁊ ꝑparat hūo. ad reſoluēdū. ⁊ iõ ex hoc ꝙ ampliat poros et hūor ꝑparat̄ ad reſoluēdū: tūc nā adiutorio huiꝰ mãe reſoluit de hu. ſic ꝑparato paulatiue ꝑ poros ampliatos: et iõ hūectatiuū reſoluit paulatim. ⁊ ꝓpter hoc etiā bonū ē vt pmiſceat̄ cū reſolutiuo vt nõ pmittat ipm̄ reſoluere humiditatē ſubtilē ⁊ groſſum indurare: ſed faciat ipm̄ reſoluere humo. ⁊ ꝑ totū: ⁊ nõ pmo vnā ptē q̄ꝫ aliā. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ lꝫ dictū ſit ꝙ medicine reſolutiue debēt eſſe lenes et nõ pmixte cū exiccatiuis: ꝙ nõ eſt intelligēdū ꝓpter h̄ ꝙ medicine reſolutiue nõ ſūt aliquo mõ exiccatiue: quia id nõ eſſet veꝝ: imo qñ eſt tp̄s reſoluēdi debēt eſſe medicine reſolutiue exiccatiue plus q̄ꝫ mollificatiue. ſed non debēt eſſe exiccatiue nimis ꝓpter cām dictā. vñ debēt eē exiccatiue lenes. ⁊ hoc intelligit Auicē. ꝑ ea q̄ dicta ſunt. Et hoc eſt qđ ſubſequēdo ſtatim dicit Aui. Et oꝫ vt ſit ḡdus. ſ. medicinaꝝ reſoluētiū in caliditate ex ſecūdo gradu ad tertiū: ⁊ in ſiccitate in gradu pmo. ſic ḡ bene debēt eſſe exiccatiue: ſed debēt eſſe lenes. Habemus ḡ ex dictis ꝙ vna reuolutio curatiõis ſclirofis q̄ꝫtū ad localia eſt reuolutio reſolutiõis: ſed alia reuolutio quā oportet eſſe ī curatiõe iſtiꝰ eſt reuolutio lenificatiõis. Deinde cū dicit:

¶ Et ſint iſte due reuolutões ſuccedētes.

¶ Hic Auic. oñdit ꝙ ꝑdicte reuolutiões debēt adminiſtrari ſm̄ ordinē: ⁊ dicit: Et ſint iſte reuolutiones ſuccedētes. i. ordinate: vt q꜡ vna ꝑcedat altera ſequat̄. ⁊ nõ curat h̄ exꝑmere illū ordinē: q꜡ poſuit ipm̄ in pmo. ſed ordo iſtaꝝ reuolutionū eſt ſm̄ ꝙ extrahit̄ ex dictis Auic. in pmo fen 4ª cap. de curatiõe apoſte. Nā primo oꝫ vt mollificet̄: deinde reſoluat̄: deinde ſi timet̄ ex reſolõne eiꝰ qđ reſoluit̄ ne id qđ remāſit fiat lapis. Iteꝝ ſecūdo redeundū eſt ad mollificādū ⁊ poſtea ad reſoluēdū: ⁊ ſic fiat quouſꝗ reſoluatur totus humor. Semꝑ ergo debet ꝑcedere mollificare ⁊ ſubſequi reſoluere. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oꝫ vt mēbrū famē pati cogat̄ in reuolutiõe reſolõnis: ⁊ trahatur nutrim̄tū ad eiꝰ oppoſitū cū motiõe illiꝰ oppoſiti et exercitio eiꝰ ⁊ ipiꝰ famelicatiõe: ⁊ cibetur in reuolutiõe lenificatiõis: ⁊ fiat ei cā appetendi nutrimētū cum fricatione et que ſunt ei ſimilia ⁊ liniatur cum pice.

¶ Hic Auic. oñdit quid ſit faciendū qñ adminiſtrant̄ medicine ſm̄ vnā reuolutionē: ⁊ quid qñ adminiſtrant̄ ſm̄ aliā. ⁊ patet qđ dicit: q꜡ qñ volumus reſoluere oportet vt mēbrū fiat famelicū. i. ſit vacuū cū diuerſione nutrimēti ad oppoſitā partē: ſicut ponit Aui. ſed qñ volumus lenificare oꝫ vt cibet̄ ⁊ trahat̄ nutrim̄tū ad ipſū: ⁊ hoc eſt q꜡ nutrimētū humectat ipm̄ ⁊ impinguat. Tūc ſeqt̄ illa pars:

¶ Et diuerſificetur neceſſitas in virtute medicinaꝝ reſoluētiū ⁊ lenificātiū ⁊ debilitate eaꝝ ſm̄ raritatē membri ⁊ ipſius ſpiſſitudinem et vehementiam duritiei et debilitatem eius.

¶ In iſto §. Auic. poſtq̄ꝫ oſtēdit abſolute cuiꝰ cõplõnis ⁊ q̄lis debent eſſe medicine locales ſclirofis: oſtēdit hoc hic cõparatiue. ſ. ꝑ reſpectū ad diuerſitatē membroꝝ ⁊ diuerſitatē ſclirofis. ¶ Dicit ergo pmo. Et diuerſificet̄ neceſſitas: in virtute. i. in fortitudine materieꝝ reſoluentiuꝫ ⁊c̄. ſm̄ raritatē mēbri ⁊ ſpiſſitudinē ipſius ⁊ vehementiā duritiei. ſ. ſclirofis et debilitatē eius. i. ⁊ paucitatē duritiei ipſius. Quõ aūt diuerſificet̄ fortitudo ⁊ debilitas iſtaꝝ medicinaꝝ penes illa q̄ ponit Aui. appebit poſt qñ ꝓſeq̄tur de medicinis localibꝰ ſpālibꝰ. ¶ Tunc ſequit̄ illa pars:

¶ Et iteꝝ cõpoſitio medicinaꝝ oportet vt aggregetur inter duas virtutes.

¶ In qua parte oſtēdit Aui. ꝙ eadē ratio eſt de adminiſtratione medicinaꝝ cõpoſitaꝝ: ſicut dictū eſt de ſimplicibꝰ. Dicit ergo. Et iteꝝ cõpoſitio mediciaꝝ oportet vt aggregent̄ inter has duas virtutes. ſ. reſolõnis ⁊ mollificationis vt qñ volumus vti medicinis cõpoſitis tempe reſolõnis: tunc medicine ſint cõpoſite magis ex reſolutis q̄ꝫ ex mollitiuis. qñ aūt volumus eis vti tempe lenificationis tunc ſint cõpoſite ex mollitiuis. ⁊ ſimiliter etiā fortitudo diuerſificetur: ⁊ debilitas eaꝝ in reſolõne ⁊ lenificatiõe ſm̄ raritatē ⁊ ſpiſſitudinē mēbri: ⁊ ſm̄ vehementē groſſitiem et paucam ſclirofis. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oportet ne mltū vtātur balneo qm̄ reſoluit ſubtile ⁊ aggregat ſpiſſum et nõ ꝑuenit ad hūc finē vt leniat ſpiſſum.

¶ Hic Aui. addit quiddā de balneo: ⁊ patet qđ dicit. ⁊ itellige hic qđ dixit maxime de balneo naturali. ¶ Ulterius intellige ꝑ hoc qđ dicit: ⁊ oꝫ ne multū vtat̄ ⁊c̄. datur intelligi ꝙ aliqñ pñt vti ſicut qñ apā eſſet mollificatū ⁊ eſſet ī via reſolutiõis: aliter autē nõ: quia reſoluit ſubtile ⁊ derelinquit groſſum plus. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et lenificantia quidē qbus ē reſolutõ quedā ſūt ſicut adeps gallinaꝝ ⁊ anſeruꝫ et vituloꝝ ⁊ boū et ceruoꝝ ꝓprie et medulle eoꝝ et adeps hyrci: et aſini adeps eſt bona eis et adeps rapaciū leonū ⁊ vrſi et leopardi et adib ⁊ q̄ currūt curſu eorū de vulpibꝰ et lupis. Et adipes rapacium ex auibꝰ: et oꝫ vt miſceātur cum eis q̄ ſūt ſicut armoniacū et bdeliū et galbanū et ſtorax et maſtix qñ ꝑparātur ad reſoluēdum et fiāt ſingularia. Et de ꝑdictis adipibꝰ melior eſt adeps leonū et vrſi. et in mucillagine fenugreci et ſe. lini ſūt reſolutio et lenificatio. Et oꝫ ne ī iſtis adipibus et eaꝝ ſimilibꝰ de mollificātibus ſit ſal omnino: qm̄ ſal exiccat et indurat: immo oportet vt ſit earum operatio: operatio ſolis in cera que lenit et liquefacit: et non peruenit ex hoc vt exiccet.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Et de leniſicãtibus iteꝝ in qbus eſt reſolutio quedã: ſunt bdeliũ ſiciliẽſe ⁊ oleum antiquũ ⁊ oleũ de alcãna ⁊ oleũ de lilioꝝ galbanũ ⁊ laudanũ ⁊ ſtorax ⁊ yſopus humida: ⁊ meliora eoꝝ ſunt q̃ ſunt minoris antiqtatis ⁊ exiccatiõis ⁊ vehemẽtioris humiditatis. ⁊ iteꝝ maſtix albũ appropinquat ꝑdictis. Et in oleo de alcãna ⁊ oleo de lilio ⁊ ficubus et alkerua eſt de reſolutione et leniſicatiõe ſimul qꝺ eſt ſupra ſufficientiã. Et de leniſicãtibus quidẽ eſt vt ſumat̃ fex ſeminũ et fex aceti: et ferueant et effundat̃ poſt ebullitionẽ bonã ſuper vtraſq; qꝺ eſt ꝯueniẽtius ⁊ adminiſtret̃. Et de medicinis bonis ad illud eſt vt ſumant̃ ſtercus aſini et radix euiſci: et fiat ex ambobus linimẽtũ: et ſi fuerit cũ ambobus ſtorax erit melius. et iteꝝ quãdo apparet lenitas; oportet vt liniat̃ cũ armoniaco ſoluto cũ aceto forti dieb⁹ pluribus. deinde redeat leniſicatio aut galbano et oppoponaco: aut ſumant̃ galbanũ et ãmoniacũ et bdeliũ et terant̃ oĩa et inuoluantur cũ oleo de ben et oleo de lilio cũ aliquãtulo mucillaginis fenugreci et lini et fiat emplaſtrũ. Et ſordicies balnei eſt ex medicinis vehementis iuuamenti qñ ponitur in emplaſtris apatũ durorũ. et cũ nõ inuenitur ſordities balnei tunc adminiſtrẽtur loco ei⁹ aqua euiſci et nitrũ. Et de emplaſtris bonis in hora reſolutiõis ſũt emplaſtra q̃ ſũt ad ſcrofulas õ illis q̃ diximꝰ: et empl'a iulios ⁊ colophõ.

¶ In qua parte poſtq̃ Auic. poſuit in gñali cur⁹ coplexionis ⁊ qualia localia cõpetũt in ſcliroſi: hic ponit in ſpãli medicinas locales ſm ꝑdictas regulas gñales quas prius poſuit. poſuit eñ eas ſm reuolutionem. ſ. reſolõnis et mollificatiõis: quia modo ponit medicinas mollitiuas ⁊ mõ reſolutiuas. et ponit etiã eas ſm diuerſitatẽ duritiei ⁊ raritatis mẽbroꝝ: ⁊ ſm duritiẽ multã et paucã ſcliroſis. Dictũ eñ fuit prius ꝙ penes hoc diuerſificat̃ fortitudo ⁊ debilitas medicinarũ in reſolõne ⁊ leniſicatiõe. ¶ Diuidit̃ ergo ps iſta in duas. In ꝑma pte ponit medicinas locales in ſpãli ſm reuolutionẽ reſolõnis ⁊ mollificatõnis abſolute nõ cõparãdo. 2° ponit eas cõparãdo eas in debilitate ⁊ fortitudine ⁊ reſolõnis ⁊ mollificatiõis ſm diuerſitatẽ mẽbroꝝ ⁊ duritiẽ ⁊ mollitiẽ: ⁊ ſm diuerſitatẽ ſcliroſis in vehemẽti groſſitie ⁊ pauca. 2ª ibi: Et cũ apa eſt vehemẽtis groſſitiei. In ꝑmo. §. ponit Aui. plures medicinas locales in ſpeciali ⁊ cõfundit eas in ſimul: q: mõ ponit reſolutiua mõ mollitiua cõprehẽdẽdo inſimul ⁊ non cõprehẽdendo eas ordinate. tu aũt reſpicias virtutẽ medicinaꝝ in reſolõne ⁊ mollificatione ⁊ vtaris eis ſm ꝑdictam regulã quã prius dixi. Dicit ergo. Et leniſicãtia qdem ⁊c̃. adip. i. lupi: ⁊ adipes rapaciũ ex qb⁹. ſ. rapacib⁹ ſicut vulturis ⁊ aquile: ⁊ ſimiliũ. Et oꝫ vt adminiſtret̃ cũ eis. ſ. adipibus q̃ ſũt ſicut armoniacũ ⁊c̃. qñ ꝑparant̃ ad reſoluendũ. i. qñ volumus eis vti ad reſolõnẽ: q: ipẽ pure nõ ſufficerẽt ad reſolõnẽ: ſed debẽt miſceri cũ eis ille gũme vt fortificet̃ reſolutio eaꝝ. ¶ Et oꝫ ne in iſtis adipibus ⁊ earũ ſimilib⁹ ſit ſal oino. intellige hic maxime qñ volumus eis vti hora leniſicatiõis: q: tũc nõ oꝫ eſſe cũ eis aliqꝺ exiccatiuũ. ſed qñ vellemus eis vti in hora reſolutiõis tũc nõ eſſet ita malũ. Ueꝝ eſt tñ ꝙ in hora reſolõnis nõ debemus vti exiccatiuis fortibus: vt dictũ fuit ſupra: ſed exiccatiuis lenibus. ⁊ ideo cũ ſal ſit de exiccatiuis fortibus: nõ eſt admiſcendũ in medicinis in hora reſolõnis niſi poneret̃ valde paꝝ ⁊ mixtus cũ mollitiuis: alkerua ideſt tornaſolle magnũ. Et de leniſicantibus quidẽ eſt vt ſumat̃ fex ſeminũ. ſ. alkerua ⁊ effundat̃ poſt ebullitioneꝫ bonã ſup vtrũq;. ſ. ſup fecẽ taliũ ſeminũ ⁊ aceti qꝺ eſt ei cõuenientius. i. qꝺ eſt cõueniẽs ſcliroſi: ⁊ hoc eſt oleũ mollitiuum lene: quia tale oleũ cõuenit ſcliroſi: vt dicet̃ poſtea. Cum oleo de ben. ben. i. cataputia illa alba groſſa quam ſpeciarij vocãt piper albũ. Et empl'a nilios. id emplm̃ ẽ dictũ in cap. vndimie. et eſt emplm̃ qꝺ incipit ſic: Et iterũ eius cuius quidẽ anteceſſit dolor ſumant̃ ſordities balnei ⁊c̃. Et cobion. i. emplaſtrũ de maluauiſco ſicut eſt diaquilon. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et cũ apoſtema eſt vehemẽtis groſſitiei tũc nõ eſt excuſatõ ab aceto: ipm eñ incidit ⁊ debilitat virtutẽ mẽbri: ⁊ ꝓprie cũ eſt neruoſum: qm̃ eſt vehemẽtius vacuum a materia et dimittit eam cauſe impꝛimenti deforis.

¶ In qua parte Aui. ponit medicinas locales ſcliroſis cõparãdo eas in debilitate ⁊ fortitudine reſolõnis ⁊ mollificationis ſm diuerſitatẽ mẽbroꝝ in duritie ⁊ mollitie: et ſm diuerſitatem ſcliroſis in vehemẽti ⁊ pauca groſſitie. ¶ Et diuidit̃ pars iſta in partes duas. In ꝑma parte oſtẽdit quõ diuerſificat̃ neceſſitas medicinaꝝ in virtutibus eaꝝ penes duritiẽ multã ⁊ paucã ipſi⁹ ſcliroſis: licet etiaꝫ aliquid tãgat de diuerſitate mẽbroꝝ. In 2ª parte oſtendit quõ diuerſificat̃ etiã neceſſitas eaꝝ in virtutibus ſuis penes diuerſitatẽ mẽbroꝝ ⁊ duritiẽ ⁊ mollitiẽ. 2ª ibi: (Et id duritiei qꝺ eſt in chordis.) Prima pars diuidit̃ in partes duas. In ꝑma parte facit qꝺ dictũ eſt: ⁊ hoc facit oſtẽdendo quid debet ꝑdictis medicinis adiungi ſm diuerſitatẽ vehemẽtis groſſitiei ſcliroſis ⁊ paucitatẽ ipſius. 2° oſtendit qñ ⁊ quõ id debet ꝑdictis adiũgi. 2ª ibi: (Ueꝝ oꝫ vt ſit adminiſtratio.) Dicit ergo ꝑmo. Et cũ apoſtema eſt vehementis groſſitiei. i. vehemẽtis duritiei: tũc nõ eſt excuſatio ab aceto. ſ. ꝙ miſceat̃ in medicinis ꝑdictis. Et dat cauſam hui⁹ Auic. ipſum eñ incidit ⁊ debilitat mẽbri virtutem. Iſte textus eſt obſcurus. ſed ego intelligo ſic ipſum: Ipſum eñ incidit. ſ. humores groſſos ⁊ duros: ⁊ debilitat. i. rarificat mẽbri virtutẽ. i. mẽbri duritiẽ q̃ eſt i eo ⁊ ſcliroſi: ⁊ ꝓprie qñ eſt neruoſum: ⁊ maxime tũc debet adminiſtrari acetũ qñ mẽbrũ in quo eſt ſcliros duꝝ eſt neruoſum. et dat cãm huius: qm̃ eſt vehemẽtius vacuũ materia ideſt qm̃ eſt vehemẽtius vacuũ ab humiditate: eo ꝙ mẽbrũ neruoſum eſt magis ſiccũ ⁊ duꝝ ⁊ ſpiſſum q̃ꝫ carnoſum. Et ideo cũ ſit magis duruꝫ: ⁊ per cõſequens ſcliros magis eſt duꝝ in eo q̃ꝫ in alijs mẽbris: magis indigemus inciſione ⁊ rarificatiõe: ⁊ cũ hoc faciat acetũ. ideo tũc maxime cõuenit acetũ: q: ſcliroſis eſt in mẽbro neruoſo. Et dimittit eã cauſe impꝛmenti deforis. Hic ponit tertiã vtilitatẽ quã facit acetũ que ſequit̃ ex ſecũda. Nã acetũ admixtũ cũ medicinis alijs dimittit eã. i. duritiẽ cauſe impꝛmen

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ri deforis.i.vt melius imꝓmaꝛ ibi virtus medicine extrin
ſece:qꝛ acetū rarificat duritiē mēbri.Et iō cū rarificet du-
riciē ⁊ ampliet poros melius pōt tūc virtus medicie cum
qua miſceꝛ acetū imꝓmi in ſcliroſi.vñ acetū facit penetra
re virtutē aliarū medicinarū q̄ cū eo miſcenꝛ.¶Ex dicit
ergo apparet quō diuerſificanꝛ mēe in fortitudine ⁊ de-
bilitate reſolōnis ⁊ mollificatiōis ſm̄ diuerſitatē ſcliroſis
in vehemēti ⁊ pauca duricie:qꝛ qñ ſcliros nō eſt vehemē
tis duriciei:tunc ſufficiūt medicine ꝓdicte: qñ aūt eſt ve-
hementis groſſitiei:⁊ tunc debēt eſſe magis fortes: quia
debet miſceri cuꝫ eis aliqd̄ inciſiuū ſicut acetū:pmo quia
acetum incidit.2° qꝛ rarificat duriciē: vnde tunc pōt vir-
tus medicinaꝝ melius iprimi in mēbrū.Et tangit etiam
Aui.in illa pte aliqd de diuerſitate mēbroꝝ: ſed de hoc
tangit magis cōplete inferius.Deinde cū dicit.

**¶Verū opꝫ vt ſit adminiſtratio aceti et
intromiſſio eius in medicinis in fine rei
nō in eius ꝓncipio ⁊ vbi cadit vltimatio
in lenificatione ⁊ cum intromiſſione te-
piditatū lenificationis:⁊ alleuieꝛ admi-
niſtratione aceti:⁊ cū nō ſit alleuiatio cū
aceto nocet neruis ⁊ cōuertit in lapidei-
tatē.Et medicus tunc ſit audacioꝛ in ad
miniſtrando acetum cum apa eſt in mē-
bro carnoſo ſicut id qd̄ eſt in ſplene:⁊ qñ
q̄ꝫ linitur locus cū aceto ⁊ vaporatur cū
eo:deinde cōſequiꝛ cū epithimate ſicut
illud qd̄ ē de oppoponaco:deide āmōia
co:deinde incipit cuꝫ pauco leui:poſtea
additur virtus:deinde gradatur ad leni
ficationem.**

¶Auicen.oſtendit quādo ⁊ quo mō acetuꝫ debet ꝓdictis
medicinis admiſceri ⁊ adminiſtrari:⁊ duo facit. Primo
facit hoc.ſecūdo incidentaliter oſtendit ꝙ oleuꝫ cōpetit
in ſcliroſi.2ª ibi.(Et oportet vt adminiſtreꝛ.)Dicit ergo
primo ꝙ oportet vt ſit adminiſtratio aceti in fine rei non
in eius principio.Et cauſa huius eſt:qꝛ acetū eſt fortiter
exiccatiuū:in ꝓncipio autē ſcliroſis oportet mollificare:
⁊ nō exiccare:⁊ ideo oportet vt nō adminiſtreꝛ in ꝓnci-
pio:ſed in fine quando iam facta eſt mollificatio cū mol-
litiuis.¶Et vbi cadit vltimatio in lenificatiōe:id pōt ex-
poni duobus modis.Vno modo ⁊ vbi cadit ⁊c̄.hoc eſt
vt adminiſtretur quādo iam facta eſt vltima mollificatio
in apoſtemate:quia vt dictū eſt debet adminiſtrari in fi-
ne rei ⁊ non in principio eius.Alio modo pōt exponi:⁊
vbi cadit vltimatio in lenificatiōe.i.⁊ adminiſtreꝛ acetū
ſolū in illo apate vbi oꝫ vltimo lenificare:⁊ h̄ eſt in apa-
te vehemētis groſſitiei:nam in tali vt dictū eſt nō eſt ex-
cuſatio ab aceto:⁊ vtraq̄ꝫ expoſitio vera eſt.¶Et cū itro-
miſſiōe tepiditatū lenificatōis: hoc eſt dicere ꝙ acetū oꝫ
adminiſtrari ponēdo iterpolatōnes cū eo ex q̄bus inter
pelatōnibus adminiſtrenꝛ ēt mollitiua ⁊ lenitiua. Et h̄ eſt
qd̄ Aui.ſubdit dicēs.Et alleuieꝛ in adminiſtratione aceti.ſ.
ponēdo iterpollatiōes in adminiſtratiōe ipſius in q̄bꝰ iter
pollatiōibꝰ intromittāꝛ mollitiua ⁊ lenitiua: vt dixit mō
Et reddit cām Aui.q̄re oꝫ vt fiat alleuiatio in adminiſtrati
one aceti cū dicit:⁊ cū nō ſit alleuiatio cū aceto nocet ner
uis ⁊ ꝯuertit ad lapideitatē: qꝛ cū acetū ſit frigidū ⁊ deſic
catiuū ſi ꝯtinuareꝛ ſepe in ſcliroſi qd̄ eſt vehemētis groſ
ſitiei:exiccareꝛ ſubtile ⁊ indurareꝛ groſſum plus ⁊ cōuer
tereꝛ ad lapideitatē:⁊ iō ſi ꝯtinuaꝛ nocet apati qd̄ eſt
vehemētis groſſitiei:⁊ maxime nocet ſi eſt in mēbro ner-
uoſo:qꝛ acetū nocet neruis ſic ponūt oēs auctores.Et iō
ſubdit Aui.ꝙ medicus ſit tūc audacioꝛ i adminiſtrādo ace
tū.ſ.in ſcliroſi vehemētis groſſitiei cū apa eſt in mēbro
carnoſo ſicut illud qd̄ ē in ſplene.⁊ h̄ ē:qꝛ acetum nō no
cet mēbro carnoſo rōne ſue cōplexiōis ſic nocet neruoſo

Sed tūc dubitabis de h̄ qd̄ dicit h̄ Aui.
ꝙ medicus oꝫ eſſe
audacioꝛ in adminiſtrādo acetū i mēbro carnoſo q̄ꝫ in ner
uoſo:⁊ dicit hoc ēt iferius:qꝛ acetū ſaluius eſt in mēbro
carnoſo q̄ꝫ in neruoſo. Sꝫ ſi ita eſſet tūc ḡ videꝛ ꝙ in mē
bris raris ⁊ mollibus cōpeterēt fortiores medicine ⁊ ma
gis inciſiue q̄ꝫ in mēbris duris ⁊ ſpiſſis:ſꝫ hoc eſt ꝯtra id
qd̄ dictū eſt ſupra.⁊ ꝯtra Gal.et.14.de ingeuio.ponit.n.
ibi in caplo de cura apatis duri:ꝙ in mēbris ſpiſſis ſicut
in chordis ⁊ neruis debēt miſceri cū mollitiuis inciſiua
ſicut acetū. ¶Preterea Aui.dixit ꝓus ꝙ cū apa ē in mē-
bro vehemētis groſſitiei:tunc nō eſt excuſatio ab aceto ⁊
maxie ſi mēbrū eſt neruoſum:ḡ tūc in neruoſo magis cō
uenit adminiſtrari acetū ⁊ ſaluius eſt q̄ꝫ in carnoſo. ¶Ad
primū eſt dōm ꝙ qñ Aui.dicit:ꝙ medicus oꝫ eſſe auda-
cioꝛ ⁊ ſaluius eſt adminiſtrare acetū in mēbro carnoſo q̄ꝫ
in neruoſo:itelligit hoc ſuppoſito ꝙ vtrobiq̄ꝫ cōueniat
adminiſtrari acetū.ſ.vt ſi apa vehemētis groſſitiei ſit in mē
bro carnoſo ⁊ ſit in mēbro neruoſo:tūc audacius poſſimꝰ
ibi adminiſtrare acetū q̄ꝫ in mēbro neruoſo:qñ ergo dictū
fuit ſupra.⁊ Gal.ēt dicit ꝙ in mēbris duris ⁊ ſpiſſis ꝯue-
nit adminiſtrari acetū in medicis:intelligendū eſt q̄ꝫtū eſt
ex pte duriciei mēbroꝝ ſolū nō intelligēdo ex pte vehe-
mētis ⁊ pauce duriciei ipſius ſcliros:nā intelligēdo ſolū
ex pte duriciei mēbroꝝ acetū oꝫ adminiſtrari i mēbris ner
uoſis:in mēbris aūt carnoſis nō indigemꝰ q̄ꝫtū eſt ex pte
huiꝰ.Et iō dicit ibi Gal.in illo caplo ꝙ in lacertis a nul-
lo poni vidi.ſ.acetū:⁊ hoc eſt:qꝛ lacerti ſunt mēbra car-
noſa.⁊ intelligit id dictū ꝙ nō indigemus q̄ꝫtū eſt ex pte
duriciei mēbroꝝ cū nō ſint mēbra dura ſicut ſunt nerui ⁊
ligamēta:ſed ꝯſiderādo vlterius ex pte vehemētis groſ-
ſitiei ſcliroſis:tunc cōpetit acetū ⁊ in mēbro carnoſo ⁊ in
neruoſo:ſꝫ i carnoſo poſſumꝰ audaciꝰ adminiſtrare: ⁊ iſto
mō intelligit h̄ Aui.iſtā cōpatiōnē. ¶Tūc ad ſcōm argm
tū dicis Aui.dixit ꝓus ꝙ ſi apa eſt vehemētis groſſitiei:
tūc nō eſt excuſatio ab aceto maxie ſi fuerit in mēbro ner
uoſo.ergo videꝛ dato ꝙ apa vehementis groſſitiei ſit in
mēbro carnoſo ⁊ in neruoſo ꝙ ſit ſaluius adminiſtrare ace
tū in neruoſo.Rñde ꝙ qñ Aui.dicit ſupꝛꝰ ꝙ ſi apa ſit ve-
hemētis groſſitiei: tūc nō eſt excuſatio ab aceto ⁊ maxie
ſi ſit in neruoſo:qd̄ itelligit q̄ꝫtū ad adminiſtrationē: qꝛ tūc
citius oꝫ ibi adminiſtrari acetū ꝓpter maiorē duriciē q̄ eſt
ex apate ⁊ ex mēbro:ſꝫ hic qñ dicit ꝙ medicus ſit audaci-
oꝛ in adminiſtrādo ipm̄ in carnoſo itelligit q̄ꝫtū ad pſeue-
rantiā ⁊ ꝯtinuationē:qꝛ plus poſſumꝰ pſeuerare in car
noſo ipm̄ q̄ꝫ in nerſo.ꝓmo.qꝛ nimus nocet nāe ipſius:
ſcōo quia minoꝛ eſt ibi duricies rōne mēbri. vñ non ita
timenꝰ de ꝯuerſione ipſius in lapideitatē ꝓpter ꝯtinua-
tionē aceti in mēbro carnoſo ſicut in neruoſo. ¶Et qñ-
q̄ꝫ lenꝛ locus cū aceto.Hic Aui.qꝛ dixit ꝙ adminiſtratio
ne aceti oꝫ fieri eleuiatio ⁊ interpolatio : ponit q̄dā mo-
dū ſm̄ queꝫ hoc ſit:⁊ dicit.Et qñq̄ꝫ lenꝛ locus.ſ.ſcliroſis
cū aceto et vaporaꝛ cum eo:deinde poſt talem vaporati-
onem aceti adminiſtramus epithima de oppoponaco ⁊ ar
moniaco q̄ ſunt empla reſolutiua: qꝛ talis vaporatio ace
ti incidit ⁊ rarificat mēbrū:vñ ꝓparat ipm̄ vt poſſit virtus
medicie reſolutiue meliꝰ imꝓmi in mēbrū:⁊ iō poſt ipaꝫ
oꝫ ſequi virtus medicie q̄ reſoluat:deinde debemus tūc
poſtea poſt talē reſolōnē iterponere empla mollitiua in
cipiēdo ꝓmo a debili mollitiuo donec fiat gradatio vſq̄ꝫ
ad forte mollitiuū:⁊ poſtea debemus adminiſtrare acetū
⁊ alia empla reſolutiua.⁊ ſic debemꝰ facere tales iterpo
latiōes ⁊ reſolōes q̄uſq̄ꝫ totꝰ huoꝛ reſoluaꝛ.Deide cū dicꝛ

¶ Et opꝫ vt adminiſtretur ſup apoſtema oleum lene in quo nõ eſt ſtipticitas ⁊ eſt magis q̄ꝫ aqua ⁊ proprie oleum de aneto factum cum aneto humido.

¶ Hic Aui. q꞉ nõ dixit ꝙ oꝫ nos venire gradatim vſqꝫ ad lenificationē ⁊ oleū adminiſtrat̃ in ſcliroſi cã mollificãdi oſtendit incidēter ꝙ oleum cõuenit in ſcliroſi: ⁊ patet qḋ dicit. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et illud duritiei qḋ eſt ĩ neruis ⁊ chordis curetur cum inciſiuis.

¶ In qua parte Aui. poſtq̄ꝫ oñdit quõ diuerſificat̃ neceſſitas medicinarū in fortitudine ⁊ debilitate virtutū earū ſm̃ diuerſitatē duritiei vehemētis ⁊ pauce ipſius ſcliroſis: licꝫ ēt aliqd tetigerit de diuerſitate mēbroꝝ. In iſto. §. ꝑncipaliter oſtendit quõ diuerſificat̃ tertia neceſſitas earum in virtutibus penes diuerſitatē membroꝝ ⁊ duricie ⁊ mollitie qui duo facit. Primo oſtēdit cū qbus localibꝰ vniuerſaliter debet curari ſcliroſis ſm̃ ꝙ eſt in membris ſpiſſis: ⁊ duris. ſecūdo ponit medicias in ſpãli. 2ª ibi. (Et de curatiõibus bonis.) Dicit ergo ꝑmo. Et id duriciei. i. id ſcliroſis qḋ eſt ĩ chordis ⁊ neruis curet̃ cū ĩciſiuis. i. curetur etiã miſcēdo medicis p̄dictis inciſiua ſicut acetuꝫ. Et ratio huius eſt: q꞉ mēbra neruoſa cū ſint dura ⁊ ſpiſſa fit in eis apoſtema durū ⁊ ſpiſſuꝫ magis q̄ꝫ in mēbro carnoſo. ſic ḡ vt dictū fuit ꝑus qñ apa eſt vehemētis groſſitiei nõ eſt excuſatio ab aceto: ſimilr̃ ēt eadē rõ eſt qñ apa eſt in mēbris duris: vñ eadē eſt ratio q̄ꝫtum ad diuerſitatē medicinaꝝ ⁊ fortitudinē ⁊ d̄bilitatē virtutū eaꝝ penes groſſitiē vehementē ⁊ paucã ipſius ſcliroſis ⁊ penes duritiē ⁊ mollicię mēbri. Et ex hoc apparet quõ diuerſificet̃ etiã neceſſitas medicinaꝝ in fortitudine ⁊ debilitate virtutū eaꝝ penes diuerſitatē mēbroꝝ ĩ duricie ⁊ mollicie: q꞉ in mēbro neruoſo ⁊ ſpiſſo cõpetūt fortiores medicię q̄ꝫ ille q̄ cõpetūt in mēbro carnoſo ⁊ leni: ſicut etiã dictū fuit ꝑus de apate vehemētis groſſitiei. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et de curationibus bonis ad illud eſt vaporatio ex lapidibꝰ ignitis lapidi molendini: ⁊ melius quo fit vaporatio ab eo eſt cū aceto: ⁊ melior a quo vt vaporatio eſt marchaſita: ⁊ opꝫ vt ad hanc ꝑueniatur ſũmã in vaporãdo ⁊ ſuffumigãdo donec appareat ſudor: ⁊ qñqꝫ linit̃ cuꝫ marchaſita trita cum aceto ⁊ confert.

¶ Hic ponit illas medicias in ſpãli: ⁊ duo facit. ꝑº facit h̄ 2º oñdit qñ ⁊ quõ oꝫ vti iſtis ĩciſiuis ſicut eſt acetū: vñ eodē mõ ꝓcedit hic ſicut ꝓcedit in pte ꝑori: q꞉ eadē eſt rõ. 2ª ibi. (Et oꝫ vt alleuiatio fiat.) Dicit ꝑmo. Et pꝫ marchaſita. i. lapis marchaſite. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et oportet vt alleuiatio iterum fiat in adminiſtratione aceti vt non ſeparetur ſubtile ⁊ induretur ſpiſſum: ⁊ vt non corrumpat virtutē neruorū ſupflue ⁊ eſt in principio deterius ⁊ ponantur adminiſtrationi eius interpolationes in quibus eſt lenificatio: cuꝫ ergo incipies: tunc vaporetur membrū cum eis que diximus: ⁊ leniat̃ tūc cū medicinis cõueniētibus ⁊ vt illud fiat in mēbro carnoſo eſt ſaluiꝰ:

¶ Hic oſtēdit quãdo ⁊ quõ debet vti aceto. Dicit ergo. Et opꝫ vt alleuiatio fiat. ¶ Et rõ huius pꝫ ex ꝑus dictis ⁊ ponant̃ in adminiſtratiõe eius. ſ. aceti ĩterpolatiões in qbus eſt lenificatio. cū ergo incipies. ſ. adminiſtrare acetū tunc vaporet̃ membrū cū eis q̄ diximus. ſ. cū lapide molendini ⁊ marchaſite mediãte aceto: ⁊ leniat̃ tunc. ſ. poſt talem vaporationē cū aceto cū medicinis ꝯueniētibus. ſ. cū epithimate de oppoponaco ⁊ armoniaco ⁊ ſilibus ſm̃ ꝙ dictū fuit in p̄cedēti pticula. ⁊ poſtea poſt talē reſolutioneꝫ interponere empla mollitiua: ⁊ iterū poſtea reuerti ad euaporationē aceti ⁊ reſolutia: ⁊ ſic faciēdo tales reuolutiões ⁊ iterpolatiões aceti q̄uſqꝫ totus hūor finiat̃ ſm̃ ꝙ etiã dictū fuit ꝑus: q꞉ eadē eſt rõ hic ⁊ ibi. ⁊ id. ſ. acetuꝫ in mēbro carnoſo eſt ſaluius. ſ. q̄ꝫ in neruoſo: ⁊ intellige hic ſm̃ ꝙ dictū fuit ꝑus eodē modo nec plus nec minus.

¶ De duritie iuncturarum. Caplm̃ xiij.

Quandoqꝫ accidit in iuncturis durities prohibens moueri iūcturas cum facilitate: ⁊ non deſtruit ſenſum: ⁊ quandoqꝫ eſt neruus cum quo eſt ſtupor aliquis. Et quãdoqꝫ eſt carnoſior: ⁊ cura eſt cum eo quod ſciuiſti.

¶ Superius Auicē. determinauit de apatibus duris que dicunt̃ ſephyros. In parte iſta Aui. determinat de qbuſdã duritiebus q̄ fiūt in mēbris q̄ reducunt̃ ad apata p̄dicta: ⁊ in iſto ꝑmo caplo Aui. determiat de duritie iūcturarū: ⁊ dicit qñqꝫ accidit ⁊c̃. ¶ Et qñqꝫ eſt neruus cum quo eſt ſtupor aliqs. ſ. ꝓhibēs moueri iuncturas cū facilitate. ⁊ qñqꝫ eſt carnoſior. i. qñqꝫ eſt pars carnoſa ĩ qua eſt durities vel ſtupor ꝓhibēs moueri iūcturas cū facilitate ⁊ cura eſt cū eo qḋ ſciuiſti. ſ. in caº ſcliroſis: puta. ſ. cū mollificatiuis ⁊ reſolutiuis: ſicut dictū eſt in caplo ſcliroſis ⁊c̃.

¶ De eis q̄ noiantur almiſmar. Caplm̃ xiiij.

Almiſmar eſt nodus rotundus albus ſimilis capiti claui. Et plurimū quideꝫ accidit ex percuſſione ⁊ poſt exituras: ⁊ poſt curationeꝫ earū amplius multiplicãtur in corpore. Et plurimū accidit in pedibus ⁊ digitis pedum ⁊ in inferioribus ⁊ ledit intellectum ꝙ prohibet inceſſum: quare oportet vt ſectio fiat ſuper ipſum ⁊ extrahatur aut moueatur cū manu ſemper ⁊ annectatur ei plumbū: quando taliter eſt ꝙ non eſt poſſibile vt extrahatur Et plurimum quidem eius cum non curatur fit cancer.

¶ In iſto capitulo Auicen. determinat de quadaꝫ alia duritie que accidit in membris ad moduꝫ ſcliroſis: ⁊ vocat̃ talis durities a vulgis callus. Et circa id caplꝫ Aui. duo facit. Primo oſtendit quid eſt almiſmar ⁊ ex qua cauſa fit. Secūdo ponit curã ibi. (Quare oportet vt fiat ſectio.) Dicit ergo primo. Almiſmar. i. callus: ⁊ patet. De ſecunda parte dicit. (Quare oportet fieri ſectio ⁊ annectatur ei plumbū.) ſcilicet ſicut fit nodis qui non poſſunt curari ꝑ inciſionem propter cauſas que dicte ſunt prius. Et plu-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

rimum quidem eius quod non curatur eſt cancer ⁊c̃. ⁊ ſigna eius ſunt ſigna cancri. Intellige autẽ circa iſtos callos qui curantur per inciſionẽ ſicut hic ponit Auicen. ꝙ bonũ eſt anteq̃ȝ cum ferro tangatur ⁊ emplaſtret pluribus diebus cum maluis coctis in aqua ⁊ ꝯtritis cũ aſſungia. quia id emplaſtrũ mollificat ipſos: vnde tunc poſtea icidũt cũ minori dolore ⁊ agili⁹: ⁊ id ego fui pl'ies expt⁹.

De cancro. Capitulum xv.

Cancer eſt apoſtema melancolicum de melancolia aduſta a materia colerica aut in qua eſt materia colerica cuȝ qua combuſta eſt non a pura feculenta.

Superius Auic. determinauit de quodã apãte melĩco qđ dicit ſephyros. Hic determinat de alio apãte melĩco qđ dicit cãcer: ⁊ diuidit ps iſta ĩ ptes duas. Primo determinat de cancro theorice. 2° practice. 2ª ibi. (Id qđ oȝ caueri de cura eius.) Prima pars diuidit in ptes quatuor. Primo oñdit qd eſt cancer. in ſcđa parte ponit differentiã inter ipm ⁊ ſephyros. ⁊ docet diſtinguere iter ambo p ſigna. in tertia ponit diſtinctionȝ ipſius in ſuas ſpẽs. in q̃rta ponit cãȝ q̃re id apã eſt nominatũ cancer. 2ª ibi. (Et differt a ſephyros.) tertia ibi. (Et cancer quidã eſt vehementis doloris.) quarta ibi. (Et videt ꝙ hoc apã ſit nominatũ cancer.) Dicit ergo primo. Cancer eſt apoſtema melancolicũ de melancolia aduſta a mã colerica: ⁊ p hoc dat intelligere duos modos aduſtionis melãcolie. Cancer.n. eſt ex melãcolia aduſta: ſed melãcolia aduſta q̃ȝtũ ſpectat ad preſens põt eſſe duobus modis. vno modo p aduſtionẽ colere ſubtilis vt qñ colera rubea adurit ⁊ ei⁹ ſubtile reſoluit: tũc remanet ſpiſſum terreſtre ipſius aduſtum. ⁊ hec eſt colera maligna aduſta p aduſtionẽ colere: ⁊ ex tali melãcolia aduſta põt fieri cancer: ⁊ hunc modũ aduſtionis melãcolie tangit cũ dicit: De melancolia aduſta a mã colerica. i. p aduſtionẽ mãe colerice. Sȝ alio mõ bñ põt eſſe aduſtio melãcolie p aduſtionẽ melãcolie nãlis: vt quãdo melãcolia nãlis miſceret cuȝ colera ſuperflue: tunc melãcolia illa naturalis adurit ab illa mã colerica ſibi admixta: ⁊ ex tali etiã melãcolia aduſta põt fieri cancer. ⁊ hunc modũ aduſtionis tangit cũ dicit: aut ſuple ſit cancer de melãcolia in qua. ſ. melãcolia eſt mã colerica. ſ. materia colerica cõbuſta eſt. ſ. melãcolia. Et intellige ꝙ licet ſint plures ſpẽs melãcolie aduſte q̃ȝ iſte: tñ iſte due ſpẽs ſunt peiores ſm ꝙ apparet p Aui. in primo li. caplõ de hũoib⁹. Et q2 cãcer eſt ex melãcolia peſſima: iõ Auic. ſolũ tãgit iſtos duos modos aduſtiõis melancolie peiores nõ a pura feculẽta. hoc eſt ꝙ cãcer: ſicut dictũ eſt ſit ex mã melãcolica aduſta ⁊ nõ a pura mã feculenta. melãcolia eñ pura vocat feculẽta eo ꝙ eſt fex ſanguinis ⁊ reſidentia ſm ꝙ apparet p Auic. in pmo libro. caplõ predicto. Et in hoc differt' cãcer a ſephyros. q2 ſephyros ⁊ maxime purũ ſit ex melãcolia pura feculenta. Cancer autem eſt ex melãcolia aduſta. Et ex hoc ꝙ dicit Auic. apparet ꝙ male dicit Brunus in quadã diuiſione cancri. Dicit eñ ꝙ cãcer diuidit ſm diuiſionẽ cãe: q2 qdã ſit ex melãcolia nãli que frigida eſt ⁊ ſicca ⁊c̃. nã ſm ꝙ apparet hic p Aui. cũ Aui. diffiniat cancrũ in gñali ⁊ diffinitio gñalis cõpetit oibus ſpãlibus: nullus ſit ex melãcolia nãli cũ nullus cancer fiat ex melãcolia pura feculenta: ſicut dicit hic Auic. Tunc ſequitur illa pars.

Et differt a ſephyros per ſe cum dolore ⁊ acuitate ⁊ pulſatione quadã ⁊ velocitate additionis ꝓpter multitudinẽ materiei ⁊ inflationeȝ: ⁊ propter illud accidit in illa materia de ebullitione cũ ipſa venit ad mẽbrũ. Et differt ab eo iterũ per venas quas mittit in circuitu ſuo ad mẽbrum in quo eſt quaſi pedes cancri ⁊ nõ ſunt rubee ſicut in flegmone: immo declives ad nigredinẽ ⁊ obfuſcationẽ ⁊ viriditatẽ: etiam diuerſificatur ab eo: qñ plurimũ aduentus ſui ſit incipiẽdo: ⁊ aduẽtus duri ſit ꝑmutãdo ex calida. ⁊ differt a ſephyros: qñ eſt ei ſenſus ⁊ illi non' eſt ſenſus omnino: ⁊ plurimũ quod accidit in mẽbris raris: ⁊ illud eſt in mollioribꝰ plus in epate ⁊ in mẽbris neruoſis iterȝ.

In qua parte ponit differentiã inter cancrũ ⁊ ſephyros ⁊ docet diſtinguere inter ambo p ſignũ. Et diuidit hec ps in ptes duas. In pma pte ponit ſigna ipſius cancri p q̃ ſigna diſtinguit a ſephyros. In ſcđa pte cõparat ipſuȝ ad cognitionẽ noſtrã. 2ª ibi. (Et in pmis cũ accidit.) Iuxta pmã ptẽ eſt itelligendũ ꝙ cãcer ⁊ ſephyros ꝯueniũt in qbuſdã ⁊ differũt in qbuſdã: imo adeo ꝯueniũt ſephyros ⁊ cãcer ꝙ Aui. dicit in pmo. fen 2ª caº. de egritudinibus cõpoſitis. ꝙ nõ multũ diſtat qn dĩa inter cãcrũ ⁊ ſephyros exiſtat ꝓpter accñtia iſepabilia: ⁊ nõ ꝓpter dĩas ſubales: eo ꝙ cãcer ⁊ ſephyros vident fieri ex eadẽ mã ſubalr̃ dĩnte ſolũ ſm ſupcalefactionẽ: ⁊ nõ ſupcalefactionẽ: q̃ qdẽ. ſ. calefactio ⁊ ſupcalefactio accñtia ſũt: aut nõ diuerſificãt ſpẽm. ⁊ iõ cãcer ⁊ ſephyros nõ multũ vident differre ſm dĩas ſubales. Dicit aũt Aui. in pmo li. non multũ: q2 credo ſine dubio ꝙ cãcer ⁊ ſephyros nõ fiant ex eadẽ mã: oino ſubalr̃ dĩnte ſolũ p accñtia: q2 melĩa aduſta ⁊ nõ aduſta nõ ſunt oino idẽ ſubalr̃: ſȝ q2 multũ ꝯueniũt ⁊ differũt minus q̃ȝ faciãt diuerſi humo. vt melĩa ⁊ ſanguis. vl' flegma ⁊ colera. ideo nõ videntur quaſi differre ſubalr̃: lȝ nõ oio ſint idẽ ſubſtãtialr̃: ⁊ ſilr̃ etiã cãcer ⁊ ſephyros que differũt ſm melãcoliã aduſtam ⁊ nõ aduſtaȝ: nõ videt multũ differre ſubalr̃: ſed ſolũ ſm quedã accñtia iſepabilia: ſȝ tñ credo ꝙ nõ ſit oino idẽ ſm dĩas ſubales ſicut dictũ eſt ẽt de melĩa aduſta ⁊ nõ aduſta: ⁊ iõ credo ꝙ Aui. in pmo li. dixit nõ multũ. Appet g̃ ex pdictis ꝙ cancer ⁊ ſephyros multũ ꝯueniũt adeo ꝙ nõ vident differre niſi penes quedã accidẽtia inſepabilia: ⁊ iõ q2 ſic multũ ꝯueniũt ꝓpter hoc hic Aui. maxime docet diſtinguere inter cancrũ ⁊ ſephyros p ſigna: ⁊ aſſumũtur illa ſigna ex illis accñtibus inſepabilibus penes que differũt cãcer ⁊ ſephyros. Signa aũt illa p q̃ differt ſephyros a cancro: ⁊ ecõuerſo vident eſſe qnq3 ſm ꝙ extrahit hic ex dictis Aui. Unde cãcer videt differre a ſephyros in qnq3 accñtibus p q̃ cancer diſtinguit in cognoſcendo ipm a ſephyros: Nã cãcer differt pmo a ſephyros in dolore acuitate ⁊ pulſatione: eo ꝙ iſta ſentiunt in cancro: nõ aũt in ſephyros. Et quõ iſtud ſit intelligendũ plane fuit expoſitũ ſupra in caplõ ſephyros. Differt ſecũdo cãcer a ſephyros in velocitate additionis: q2 cancer velocius auget q̃ȝ ſephyros ꝓpter cauſam: quã ponit Auicẽ. in lr̃a. Differt etiã tertio in venis nigris ⁊ fuſcis que ſũt in circuitu cancri: nõ aũt ſunt in ſephyros. Differt quarto p originẽ: q2 cancer vt plurimũ ſit icipiẽdo: ſephyros aũt ꝑmutãdo ex apoſtemate calido. Differt quĩto ſm' locum in qbus naſcit: q2 cancer vt plurimũ ſit in mẽbris raris ſicut in mãmillis: ⁊ in epate: ⁊ in huiuſmodi: ⁊ naſcit iterũ in neruoſis: ſephyros aũt vt plurimũ naſcit in aliis

mēbris q̄ȝ in mēbris raris: ⁊ id ſignū qntū eſt magis largum q̄ȝ aliqͦd p̄dictoꝝ: vnde illud eſt accidēs ei ſeparabile: ſed eſt magis ſtrictū q̄ȝ quartū: alia aūt tria ſunt accidētia ei inſepabilia. Per hec ergo que dicta ſunt pȝ quid vult dicere Aui. in hac parte. ¶ Intellige tamē vlterius ꝙ iſta ſigna cancri que dixi: ⁊ que hic ponit Aui. ſigna cācri non vlcerati ſunt: quia talis cancer maxīe ꝯuenit cū ſephyros: ⁊ ideo cancrum non vlceratū eſt difficile ipm cognoſcere ⁊ diſtinguere a ſephyros: ⁊ ꝓpter hoc Aui. hic ſolū curauit ponere ſigna cācri nō vlcerati: qꝛ qñ eſt vlceratus: tūc manifeſte apparet differētia ipſius a ſephyros ⁊ ſigna cācri vlcerati ſm ꝙ ponit Raſis eſt: qꝛ eiꝰ vlcus eſt turpe malū valde hñs labia groſſa viridia ⁊ foras inuerſa ex quo currit ſanies mala fetida.

¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et in primis cū accidit eſt occulte diſpoſitionis: ⁊ quādo apparet cancer ambigitur eſſe eius in primis cum apparet ſm plurimū: deinde apparent ſigna eiꝰ. Et i primis cū appet in ṗncipio ē ſicut faba parua durus rotundus fuſci coloris in quo eſt caliditas quedam.**

¶ In iſta parte Auicē. comparat cancrum ad cognitionē noſtram: ⁊ docet cognoſcere ipm in principio quādo apparet: ⁊ patet quod dicit. Et idem qͦd dicit Auicen. dicit Gal. 14. de ingenio ſanita. Dicit enim ꝙ ſic accidit de cācro per reſpectum ad cognitionē noſtrā ſicut accidit de naſcentijs terre. ſ. de herbis: naȝ dū herbe naſcunt̄: ⁊ adhuc ſunt parue ſunt difficilis cognitionis ⁊ non cognoſcuntur a malis herbolarijs: cū aūt creuerint tunc facilr̄ ⁊ ab oībus cognoſcunt̄. Tunc ſequitur illa pars.

¶ **Et cancer quidem eſt vehementis doloris: ⁊ alius eſt parui doloris quietus ⁊ alius eſt qui ꝑducit ad vlcerationē: quoniā eſt ex melancolia que eſt aduſtio ſanguinis ⁊ aduſtio colere pure ſolius: ⁊ alius eſt ſiccus qui non vlceratur: ⁊ qñq̄ȝ ꝑmutatur vlceratus ad nō vlceratū: ⁊ qñq̄ȝ reducit eū ad vlceratū curatio eius cū ferro ⁊ ponit ei labia groſſiora ⁊ duriora**

¶ In qua parte Auicē. ponit diſtinctionē ipſius cancri in ſuas ſpēs. Et ponit Aui. duplicē diſtinctionē ipſius cācri vnā ponit ex pte doloris: ⁊ aliam ex pte vlcerationis. Ex parte doloris ponit diſtinctionē cancri Auic. cū dicit: Et cancer quidē eſt vehemētis doloris ⁊ alius eſt parui doloris quietus: id eſt nō pambulans multū in membrum.

¶ Intellige autem circa iſtam diſtinctionē ꝙ nullus cancer eſt ſine aliquo dolore omnino: eo ꝙ vt dictuȝ eſt prius: ⁊ in hoc differt cancer vniuerſaliter a ſephyros: quia in cancro eſt dolor: in ſephyros autem non: nullus ergo cancer eſt ſine dolore: ſed cancer quidam eſt cum vehementiꝰ dolore: ⁊ iſte eſt ille cancer qui fit ex melancolia q̄ generatur per aduſtionem colere pure. Alius eſt cācer qui eſt parui doloris: ⁊ iſte eſt cancer qui fit ex melācolia que per aduſtionē melācolie naturalis. Cauſa auteȝ propter quāꝰ primus cancer eſt maioris doloris: ille autem pui eſt doloris: ē: qꝛ ſm ꝙ appet per Aui. in primo libro. capitulo de humoribus. Melancolia que fit per aduſtionem colere ſolius eſt vehementis malitie ⁊ velocioris corruptionis q̄ȝ quecūq̄ȝ alia ſpecies melācolie: eo ꝙ eſt magis mobilis quia eſt magis calida ⁊ acuta: ⁊ ideo inducit fortiora accidentia ⁊ vehemētiora: ⁊ ideo talis cancer qui fit ex tali melancolia eſt vehemētis doloris: melancolia vero que fit per aduſtionem melācolie naturalis eſt tardioris impedimēti ⁊ tardius corrūpit: ⁊ hoc eſt: qꝛ nō eſt ita mobilis: ⁊ ideo inducit debiliora accidētia: ꝓpter qͦd ⁊ cancer qui fit ex ea eſt parui doloris reſpectu primi.

¶ Tunc Auicē. ponit aliam diſtinctionē cancri ex parte vlcerationis cum dicit: ⁊ alius eſt. ſ. cancer qui perducit ad vlcerationem: qm̄ eſt melancolia. ſ. ex qua fit iſte cancer que eſt aduſtio ſanguinis ⁊ aduſtio colere ſoliꝰ ⁊ aliꝰ eſt. ſ. cancer ipſe ſiccus qui non vlceratur. Intellige autē hic ꝙ membra iſtius diſtinctionis reſpondent mēbris predicte diſtinctionis: nam cancer qui eſt vehemētis doloris eſt ille qui perducit ad vlcerationē: eo ꝙ cācer qui eſt vehemētis doloris eſt ex melancolia que eſt per aduſtionē ſanguinis ⁊ colere pure ſolius: vt dictum fuit ṗus talis aūt melancolia eſt vehemētioris ⁊ citioris corruptionis ⁊ vlcerationis eo ꝙ eſt magis mobilis ꝓpter maiorem acuitatē quā habet: ⁊ ideo cancer qui eſt vehementis doloris eſt cancer qui ꝑducit ad vlcerationē: quia cauſa vehementis doloris cancri eſt cauſa etiam vlcerationis ipſius: cancer autē qui eſt parui doloris: eſt cancer ſiccus qui nō vlceratur: qꝛ talis cancer qui eſt parui doloris fit non ex melācolia pura naturali ſm ꝙ Brunus imaginatur vt dictū fuit ṗus: ſed fit ex melācolia que generat̄ per aduſtionē melīe: talis aūt melīa: vt dicit Aui. in ṗmo li. eſt tardioris impedimēti ⁊ tardioris corruptionis ⁊ vlcerationis eo ꝙ eſt minus mobilis ꝓpter paruā acuitatem quā habet: ⁊ ideo talis cancer qui eſt pui doloris eſt cancer qui non vlcerat̄: qꝛ cauſa parui doloris in cancro eſt etiā cauſa quare cancer eſt ſiccus nō vlcerans. ¶ Ex predictis ergo apparet ꝙ iſte due diſtinctiones ſibi inuiceȝ corrn̄dent. ¶ Et qñq̄ȝ permutat̄. Hic Aui. qꝛ dixit ꝙ cancer quidā eſt qui ꝑducit ad vlcerationē: qdam aūt eſt ſiccus qui nō vlcerat̄: oſtendit ꝙ aliqñ poteſt mutari cācer qui nō eſt vlceratus in vlceratum. Dicit ergo. Et inuenitur hic duplex lr̄a. Una lr̄a inuenit̄ que dicit ſic. Et qñq̄ȝ nō vlceratus ad vlceratū: ⁊ tunc ſentētia plana eſt: quia erit dicere ꝙ qñq̄ȝ ꝑmutat̄ cancer nō vlceratus in vlceratum: ⁊ hoc poteſt ꝯtingere vel ex errore medici qui non ponit localia ꝯuenientia vel ex fluxu alicuius humoris acuti ad locuȝ cancri ratione cuius cancer vlceretur: vel ex curatione ipſius cum ferro: ſicut dicit in parte ſequēti ¶ Alia littera inuenit̄ hic que dicit. Et qñq̄ȝ ꝑmutat̄ vlceratus ad nō vlceratū. Et ſi ita dicat: tunc ego intelligo ſic iſtaȝ lr̄am. Et qñq̄ȝ ſupple ꝑmutat̄ locus vlceratus ad vlceratū. ſ. locum: ⁊ hoc eſt qñ cancer eſt mobilis ⁊ corroſiuus pambulans in membrū: ⁊ hoc eſt qñ eſt ex materia acuta valde: ſicut eſt ille qui eſt vehemētis doloris q fit ex melīa generata ꝑ aduſtionē colere pure: Et qñq̄ȝ ꝑducit eum. ſ. cancrum ad vlceratū curatio eius cū ferro: ⁊ ponit ei labia duriora ⁊ groſſiora. Ubi intellige etiā ſi curetur cum medicina cauſtica. Dicit autem Aui. qñq̄ȝ: qꝛ hoc nō cōpetit ſempꝛ: aliqñ eīm pōt cancer eradicari cū ferro vt ſi ſit incipiēs ⁊ puus ⁊ ſit in mēbro cuius abſciſio totiꝰ eſt poſſīs. Si aūt cācer ſit ꝑfectus vel antiquus: ⁊ ſit in mēbro cuius abſciſio nō eſt poſſīs: tunc curare ipſum cū ferro vel medicina cauſtica non eſt aliud facere niſi cancrū non vlceratū ꝑducere ad vlceratum: ⁊ ad maiorem corruptionē q̄ȝ prius eſſet. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et videtur ꝙ hoc apoſtema ſit nominatum cancer ꝓpter vnam duram rerū: aut ꝓpter ſuam tenacitatem cum mēbro ſicut tenacitas cancri cuȝ eo qͦd venatur: aut ꝓpter formā ſuam in rotūditate ſua ſm plm̄ cū dolore ſuo ⁊ egreſſiōe venaꝝ q̄ ſunt ſicut pedes eius in circuitu ipſius.**

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Hic Aui. aſſignat cauſaȝ q̄re id apoſtema vocat̃ cancer. ⁊ pȝ q̄ꝺ dic̄. Et itellige vt melius dicta Aui. itelligant̃ ꝙ id nomē cancer equocat̃ ad duo. ſ. ad quoddā aial fluuiale qꝺ eſt notū: ⁊ ad egritudinē q̄ vocat̃ cācer q̄ hȝ ſilitudinē ad id aial: ⁊ p̄ma acceptio iſtius nois cācer ē ꝓpria. ſecūda aūt eſt trāſumptia: in om̄i aūt trāſumptiōe eſt ſilitudo: q: oēs trāſferētes h̄ȝ aliquā ſilitudinē ſe trāſferūt. Similitudo aūt iſta ē duplex. vna ē rōne forme vel figure ⁊ alia eſt rōne adherētie: ſilitudo aūt rōne forme ⁊ figure eſt: q: ſicut id aial hȝ corpus groſſum ⁊ rotundū ⁊ hȝ pedes furculētos: ita etiā iſte morbus ē groſſus ⁊ rotūdus ⁊ hȝ ēt radices furculētas ad modū pedū cācri: q: vene q̄ ſunt in mēbro in quo eſt morbus iſte ſunt ſicut radices ipſius. Eſt ēt ſilitudo adhuc ex p̄te forme: q: ſicut id aial eſt quaſi nigrū anteq̄ȝ decoquat̃: ita ⁊ iſte morbus: q: fit ex melācolia aduſta: ſilitudo aūt ex p̄te adherētie eſt: q: ſicut id aial multū adheret cū ſuis pedibus: imo intantū ꝙ vix poſſunt ip̄m cape venatores: ita etiaȝ iſte morbus multū adheret: q: radices eius vt venas que ſunt ſicut radices eius habet in interioribus ⁊ in ꝓfunditatibus mēbrorum: merito ergo poteſt id nomen cancer transferri ad iſtum morbum ⁊c̄.

¶ De cura cancri. Cap̄lm xvj.

Illud quod oportet cauere de cura eius eſt: quoniā cum incipit fortaſſe eſt poſſibile vt prohibeatur ne addatur ſuper illud quod ipſe eſt: ⁊ conſeruetur ita ꝙ nō vlceretur: ⁊ accidit in quibuſdam hoīs vt ſanet̃ incipiens: cōfirmatus vero nō.

¶ Supius determinauit Aui. de cancro theorice: hic determinat de ipſo practice. ſ. q̄ȝtum ad curam. Et diuidit̃ hec pars in p̄tes duas. Primo ponit quā intentionē debemus habere in cura cancri. Secūdo ꝓſequit̃ curā ipſius. ſecūda ibi. (Et multotiēs q̄dē accidit ⁊c̄.) Dicit primo illud qꝺ oȝ caueri de cura cancri. i. id qꝺ oȝ intēdere circa curā cancri eſt: qm̄ incipit fortaſſe poſſibile eſt vt ꝓhibeatur ⁊c̄. Et accidit in q̄buſdam hoīs vt ſanet̃ incipiēs idest qn̄ cancer incipit ⁊ eſt paruus: firmatus vero nō ſanatur. Sic ergo tunc ex dictis apparet ꝙ in cura cancri vt pl̄m eſt intentio ꝓhibendi ne augeat̃ ⁊ ne vlceret̃: q: iſta intentio in eo vt plurimū eſt poſſibilis: ⁊ raro eſt intētio in cura ipſius ſanandi ipſum: q: iſta eſt impoſſibilis niſi aliquādo vt qn̄ eſt paruus incipiens: tunc enim contingit ꝙ aliqn̄ talis cancer ſanatur: licet etiam non ſemꝑ iſte ſanetur. ¶ Ad euidentiā aūt maiorē dictoꝝ Aui. nota ꝙ cancer eſt duplex: quidā eſt incipiēs ⁊ paruus: alius eſt antiquus ⁊ magnus. ¶ Modo tunc cancer antiquus ⁊ magnus ſiue ſit vlceratus ſiue nō: nō eſt poſſibile vt ſanetur nec ꝑ medicinas nec ꝑ inciſionē: eo ꝙ iam eſt in mēbro ꝓfundatus vſq̄ȝ ad ſui interiora: ⁊ habet venas extēſas ⁊ diuulſas ad partes lōginquas: ⁊ ideo nō p̄ōt ab eo eradicari ⁊ euelli. Et hoc eſt qꝺ dicit Albucaſis capitulo de cancro: qn̄ vero antiquatus ⁊ magnus eſt nō oportet vt appropinques ei. Ego em̄ non potui ex eo ſanare aliquē nec vidi aliū ante me qui ꝑuenerit ad id. Et hoc etiā dicit Hyp. in illo affoꝛiſmo. Quibuſcūq̄ȝ cancri ſunt abſconditi: ſm̄ ꝙ exponet̃ in p̄te ſequēti. Si autē cancer ſit paruus ⁊ incipiēs: tūc ſi ſit in mēbro vbi poſſibile eſt ei⁹ eradicatio ⁊ cōcauatio ⁊ ſit in ſupficie in p̄te exteriori illius mēbri: ⁊ nō in interioribus illius mēbri poſſibile eſt vt ſanet̃: ⁊ hoc ꝑ inciſionē ⁊ ꝑ cauſticationē. Si autē ille cancer ſit in mēbro: vbi nō eſt eius eradicatio poſſibilis ſicut eſt in gutture: vel ſit ꝓfundatus in interioribus partibus membri: tunc non ſanat̃ ⁊ ꝓpter hoc Auic̄. dicit ꝙ accidit in q̄buſdā hoīs vt ſanet̃ incipiēs paruus: nō aūt dicit ſemꝑ. Dixi aūt ſignāter ꝙ poſſibile eſt vt ſanet̃ talis cācer incipiēs paruus ꝑ inciſionē ⁊ ꝑ cauſticationē: quia cū medicinis localibus quas poſtea dicet Auicē. credo ꝙ nullus poſſit ex toto ſanari: ⁊ hoc videt̃ eſſe ex intētione Almanſoris. ſ. ꝙ cancer nō p̄ōt ſanari ꝑ medicinas locales. Dicit enim: Cancer eſt egritudo ⁊c̄. Cui ſi ilico ex quo incipit ſuccurrat̃ ⁊ vt debet regatur: forſitan ſtabit vt eſt: nec augmentabit̃. Cum aūt creuerit ſemꝑ ſic manebit q: deterior erit ſi vlceret̃ ⁊c̄. Per hoc ergo qꝺ dicit hic Almanſor videt̃ ꝙ nullus cancer p̄ōt ex toto ſanari cuȝ medicinis localibus: ſed conſeruat̃ ꝑ medicīas locales ne cancer augeat̃ in ea diſpoſitione in qua eſt. Quando ergo Auicē. dicit ꝙ poſſibile eſt vt ſanetur cancer incipiens paruus. Et hec idem dicit Raſis cap̄lo de cancro. credo ꝙ intelligit ꝑ inciſionē vel cauſticationē: nō auteȝ cum medicinis localibus. Uerum eſt tamen ꝙ Auicen. ſequēti cap̄lo videt̃ ponere ꝙ ſit poſſibilis deſtructio cācri ꝑ medicinas. Sed tunc qn̄ erimus ibi hoc exponemus: ⁊ melius etiā de hoc videbimus. Tunc ſeq̄t̃ illa ps:

¶ Et multotiens quideȝ accidit cancer interius occultus: ⁊ eſt rectificatio in eo ſm̄ ꝙ dixit optimus Hypocras vt non moueatur: quoniā ſi mouetur fortaſſe ꝓducit ad mortem: ⁊ ſi dimittitur ⁊ non curatur: fortaſſe prolongat̃ ſpacium cū ſalute quadā: ⁊ proprie quādo rectificantur cibi ⁊ ponuntur de illis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ generant materiā ſaluam ſicut aqua ordei ⁊ piſces alredradu parui ⁊ vitelli ouorum ſorbilium ⁊ ſimilia illis ⁊ quādo eſt illic caliditas: tunc detur lac vaccinum ſtatim cum extractum eſt buthyrū: ⁊ colatur ⁊ quod ſumitur ex oleribus humidis vſq̄ȝ ad cucurbitam.

¶ In qua parte Aui. proſeq̄tur ⁊ diuidit̃ iſta pars in p̄tes duas. Primo ponit curam ipſius per inciſionē ⁊ cauſticationē. ſecūdo ponit curam ipſius per medicinas. ſecūda ibi. (Sumat in poto multis vicibus.) Prima ps diuitur in p̄tes duas. Primo oſtēdit qui ſunt cancri q̄bus nō competit nec ſufferūt inciſionē ⁊ cauſticationē. ſecundo oſtēdit q̄ ſint cancri ſufferētes inciſionē ⁊ cauſticationē ⁊ curant̃ cū eis: ſc̄da ibi. (Et fortaſſe ſufferūt cancri p̄ui.) Dicit ergo p̄mo. Et multotiēs q̄dē accidit cancer interius occultus: ⁊ eſt rectificatio in eo. i. via curationis in eo ſm̄ ꝙ dixit optimus Hyp. in ſexta particula affoꝛiſmorū in illo affoꝛiſmo. Quibuſcūq̄ȝ cancri abſconditi ſunt nō curare melius eſt: curati em̄ citius ꝑeunt: nō curati vero longū tēpus ꝑficiūt vt nō moueat̃. ſ. cū inciſione vel cauſticatione: qm̄ ſi moueat̃ ⁊c̄. ¶ Iuxta iſtā partē intellige expoſitionē affoꝛiſmi predicti: q: expoſitio illius affoꝛiſmi eſt expoſitio ⁊ declaratio iſtius partis. Intellige ḡ qn̄ Hyp. dicit q̄buſcūq̄ȝ cācri abſconditi ſunt. Oꝛ cācros eſſe abſconditos p̄ōt eſſe duobus modis ⁊ de vtroq̄ȝ verificātur affoꝛiſmi: ⁊ id qꝺ hic dicit Auicē. vno modo p̄ōt dici eſſe cancer abſconditus: q: ſit in p̄tibus iterioꝛib⁹ corpis ita ꝙ nil de ipſo extra appeat ſicut eſt cancer q̄ eſt in epate vel in ſtomacho vel in matrice vel in ano interius vel in gutture. iſti em̄ dicunt̃ eſſe cancri abſconditi: q: ſiunt in cōcauitatibus interioꝛib⁹: quoꝝ orificiū nō eſt in ſupficie exteriori corpis. Alio mō p̄ōt eſſe cācer abſcondit⁹:

vt quia habeat radices ꝓfundatas in interioribus membri ⁊ per totū: ⁊ dato ꝙ eius orificium ſit extra in ſupficie exteriori corporis: ſicut eſſet cācer antiquus pfectus in coxa vel in alio mēbro carnoſo exteriori: talis.n. dicit̄ eſſe cancer abſconditus: q2 eſt ꝓfundatus p totū mēbrū ⁊ vſq3 ad ſui interiora: modo de vtroq3 cancro abſcōdito h3 veritatē qḋ Hypo. dicit: ⁊ hoc qḋ etiā dicit Aui. hic. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ qñ Hyp. dīc nō curare melius eſt. nō itelligit ꝙ nullo modo ſubueniat̄ eis cū cura: imo bene debemus ſubuenire cum cura blan dieti ex potibus ⁊ cibis ⁊ alijs medicinis ſm ꝙ Aui. ponit in lr̄a: ſ3 intellige nō curare. i. nō debemus eos coq̄re nec icidere ſm qḋ exponit Gal. in cō. Curati em̄. i. inciſi vel cōbuſti citius peunt. Cauſa q̄re iſti citius peunt ꝓpter inciſionē ⁊ cōbuſtionē eſt: q2 ſi incidis talē cancrū abſconditū: aut tu icidis ipm radicitus: vel intendis ipm icidere radicitus aut nō. ſi tu intendis ipm incidere radicitus: tūc dico q' iſti citius pereūt: ſiue tu intelligas p cancrū abſcōditū cancrū q eſt in cōcauitatibus interioribus corporis: ⁊ de iſto eſt magis manifeſtū Siue tu intelligas p cancrū abſconditū cancrū ꝓfundatū in iterioribꝰ mēbris dato ꝙ orificiū extra appareat: q2 ſi tu intendis ipſum incidere radicitus tunc fient ibi duo reddētia vulnus dubiū ⁊ mortale: eo ꝙ oportebit fieri vulnus maximū: ⁊ oportebit ꝙ ſit vulnus iuxta mēbra nobilia vel in mēbris nobilibus: iſta ſunt reddētia vulnus dubiū vt ponit Gal. 2⁰ regiminis acutoꝝ. Et ꝙ oporteat ibi fieri iſta duo appet: q2 ſi intēdis ipm incidere radicitus cū iſte radices ſint multū ꝓfundate ⁊ diſpſe: ſeq̄t ꝙ ſi debeāt icidi oēs eis radices ꝙ ibi fiat vulnus maxmū: ⁊ ideo fiet maxīa violētia ipſi nature. Iterū etiā fiet in mēbris nobilibus ſicut in mēbris iterioribus: ſi iſte cancer ſit in mēbris iterioribus: vel approximabit membris nobilibus: dato ꝙ iſte cancer ſit in mēbris exterioribus ſicut in mā̄milla ⁊ coxa: q2 oportebit tm̄ ꝯcauare ꝙ approximabit mēbris iterioribus: ſunt ḡ ibi illa duo que reddūt vulnus dubiū ⁊ mortale. Ex iſtis etiā ꝯcludit̄ ꝙ ſi incidant̄ vel icēdant̄ radicit⁹: ꝙ ſequit̄ nimia reſolō caloris ⁊ ſpūs: ⁊ iō vel ſtatim moriunt̄ vel in ꝓxio. Iterū ſi incidant̄ vel incēdant̄ radicit⁹ ſeq̄t aliud. ſ. ꝙ eſſet ibi nimia emoroſagia: ex iſta aūt nimia emoroſagia debilitat̄ virtus eoꝝ ⁊ citius moriunt̄. Iterū ēt ex h̄ ſeq̄t aliō piculū: q2 cū ibi ſint nerui magni ſi icidunt̄ vel icendāt̄ ſeq̄t ibi vehemēs dolor. Ex tali aūt iciſione nerui ⁊ vehementi dolore pōt ꝯſeq ſpaſmus ad quē ſeq̄tur mors. ¶ Sic ergo nūc ex oībus iſtis appet ꝙ ſi iſte cācer icidat̄ radicit⁹ ꝙ citius pimit. Si aūt tu nō incidas radicit⁹: ſ3 dimittas ibi radices: tūc adhuc citius pimit: q2 ſi remanēt ibi radices cancri: tūc recidiuabit ⁊ regenerabit̄ cācer vlceratus q eſt peior p̄ore: ⁊ ꝓpter dolores etiā q fient p illā quaſſationē: ⁊ ꝓpter vacuationē ſanguis magis moleſtabit̄ natura q̄3 ſi nō incidant̄: ⁊ p ꝯñs citius peūt. Iteꝝ etiā ſi ille cācer p̄mo nō erit vlceratus tūc nil aliud facies p iſtā iciſionē niſi qḋ de cācro nō vlcerato facies vlceratū q citius pimet. ¶ Ex dictis ḡ appet rō affoꝛiſmi: ⁊ iſtius ptis Aui. ſc3 q̄re tales cācros abſcōditos ⁊ occultos nō o3 eos incidere vel coquere. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et fortaſſe ſufferunt cancri parui ſectionem: nam ſi poſſibile eſt vt deſtruantur cum aliquo tūc nō eſt poſſibile vt deſtruantur niſi p inciſionē vehemētē: vt ex toto aſſumat̄ mēbrum inuadens qḋ eſt in circuitu eius: incidēdo ipm ex circundāte apoſtema eradicando oēs venas que inbibunt ipſum: ita vt non remaneat de eis aliquid ⁊ currat poſt illud ex eis ſanguis plurimus: ⁊ iam anteceſſit mundificatio corporis per ſolutionē3 ventris ex materia mala ⁊ flebotomiā: deinde conſerua cum faciendo eū ſtare ſuper cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ confortatione mēbri ad expellendū: quāuis inciſio in pluribus addit ei malitiam: ⁊ fortaſſe indiget poſt inciſionem cauterio. Et fortaſſe erit in cauterio timor magnus: ⁊ illud erit quādo fuerit cancer prope membra principalia ⁊ nobilia.

¶ In qua parte oſtendit qui ſunt cancri ſufferētes inciſionem ⁊ cauſticationem ⁊ curantur etiam cum his: ⁊ duo facit. Primo facit hoc: ſecundo addit quoddā qḋ accidit ex inciſione cancri narrādo quoddā qḋ accidit ex inciſione cancri in mā̄milla. ſecūda ibi. (Et iam narrauit.) Dicit ergo primo. Et fortaſſe ſufferunt cancri pui ſectionē. ¶ Iuxta quā partem intelligendū ꝙ expoſitio ⁊ declaratio iſtius partis habet̄ ex p̄dictis ꝙ vnū oppoſitū dat̄ intelligi p aliud. ¶ Et ꝓpter hoc Galienus in cōmento illius affoꝛiſmi: q̄buſcūq3 cancri abſcōditi: dicit ꝙ Hyp. per viam oppoſitionis intelligit canonē oppoſitū illi. ſ. quod q̄buſcūq3 ſunt cancri exteriores ⁊ non ꝓfundati in interioribus corporis: ſed ſunt in ſupficie exteriori: tūc curare eos p inciſionē vl' incēſionē melius eſt q̄3 nō curare. ⁊ hoc intēdit Aui. cum dicit. Et fortaſſe ſufferunt cancri parui. i. cancri icipiētes ⁊ nō antiq nec ꝓfundati: ſed exiſtentes in ſupficie exteriori ſectionē ideſt inciſionē. Dicit aūt Aui. fortaſſe: q2 etiam cancri parui incipiētes nō ſemper ſuſtinent inciſionē ⁊ incenſionē vt ſi ſint prope mēbra nobilia vel in mēbro i quo nō poſſit fieri eradicatio ipſius ſicut eſt in gutture vel in naſo vel in ano vel intus in vulua: ſed ad hoc vt poſſit curari p inciſionē vel incēſionem oportet vt ſit in mēbro in quo poſſibile ſit tota ei⁹ ꝯcauatio ſicut eſt in membro multum carnoſo: vt eſt mā̄milla ⁊ coxa ⁊ eis ſilibus. Et hoc eſt quod ſubdit Auicē. Nam ſi poſſibile eſt vt deſtruatur cum aliquo tunc non eſt poſſibile niſi vt deſtruatur per inciſionem vehementem ⁊ ex toto aſſumat̄ membrum inuadens. i. vt ex toto eradicetur ⁊ concauetur pars membri in quo eſt inuaſio ⁊ cōcauando totū qḋ eſt in circuitu eius vbi ſunt radices ⁊ vene. ⁊ hoc non pōt fieri in oībus membris: ſed ſolum in membris qualia ſunt coxa vel mammilla vel aliud ſimile. Et hoc etiam dicit Albucaſis in capitulo de cura cancri: ⁊ hec ſunt verba ſua. ¶ Et dixerūt antiq ꝙ qñq3 cancer eſt in loco vbi poſſibilis eſt eius eradicatio ſicut cancer qui eſt in mā̄milla aut coxa aut eis ſilibus ex mēbris locatis ad extrahendū totū eius: precipue quādo eſt incipiens paruus: ⁊ iam anteceſſit mundificatio ⁊c. ideſt ⁊ debet antecedere iſtā inciſionē mūdificatio corporis ⁊c. Deinde ſerua eum. ſ. iſtam mūdificationē hoc eſt conſerua corpus ſic mundificatū vt non regenerētur mali humores per bonā3 dietam vt per cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊c. q̄3uis inciſio in pluribus horis addit ei malitiam: intellige in horis quando non competit inciſio: ⁊ hoc eſt in predictis caſibus qui dicti ſunt. aliud qḋ Auic. dicit patet. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et iam narrauit quidā primorū q' medicus quidā incidit mā̄millam canceroſam radicitus ⁊ cancerata eſt altera. Dico ꝙ poſſibile fuit ſi fuit illud in via cancerādi: quoniā inuenit illam egritudinē

⁊ poſſibile fuit vt eſſet ſm ſemitā ꝑmutationis: ⁊ eſt magis apparens.

¶ In iſta parte Aui. narrat quiddā qđ accidit cuidā medico ex inciſione. Et dicit ꝙ quidam priorum narrauit ꝙ quidam medicus inciſit mamillam canceratam radicitꝰ ⁊ cancerata eſt altera: ⁊ ponit poſſibilitatē huius Auicē. duobus modis: potuit enim eſſe poſſibile vno modo vt ſi altera mamilla eſſet in via cancerandi tunc potuit eſſe ꝙ inciſa alia mamilla cancerata ſuperueniret cancer illi mamille que erat in via cancerādi: ⁊ ſi ſic intelligaꝛ eſſe poſſibile: tunc cauſa illius nō fuit inciſio: ſed fuit qꝛ illa mamilla erat in via cancerādi: vnde potuit ei ſuꝑuenire cancer quādo fuit inciſa alia mamilla: ſed non ꝙ inciſio ſit cauſa illius niſi caſualiter vel per accidens. Alia mō potuit eſſe poſſibile per viā permutatiōis: vt qꝛ materia illius mamille cancerate que fuit inciſa fuit ꝑmutata ad aliam mamillam ⁊ cancerauit ipſam: ⁊ hoc eſt poſſibile: quia poſſibile eſt ꝙ propter inciſionem materia cōmoueatur ⁊ ebuliat: vnde poteſt permutari ⁊ effundi ad aliam mamillam. ¶ Et ſimile huic quodāmodo ponit Aui. in tertio libro. fen tertia de egritudinibus oculorū capitulo de ruptura cornee. Ponit enim ibi Auicēna ꝙ eminentie clauali oculi que eſt per rupturam nō eſt cura. Sꝫ dicit ipſe: qdam peccant qui incidunt illam eminentiam vt oculus videatur pulchrior. Nam dicit ipſe rectius eſt vt non moueaꝛ nec tangatur cuꝫ inciſione: quia fortaſſe effundeꝛ ⁊ ꝑmutabiꝛ mā ad oculū alterū. Similiter etiā hoc eſt poſſibile ꝙ propter inciſionem mamille cancerate cācerетur altera ſm viam ꝑmutatiōis materie de vna mamilla ad alteram. Et hoc maxime eſt poſſibile ſi cancer ſit antiquus ⁊ profundatus vbi materia eſt profundata. Et ſi ſic intelligatur eſſe poſſibile: tunc cauſa cancerationis alterius mamille fuit inciſio illa ratione cuius materia fuit cōmota ⁊ effuſa ad aliam mamillam. ¶ Et addit Auicē. ꝙ iſte modus poſſibilitatis eſt magis apparēs idest magis manifeſte verus. vnde vterqꝫ modus eſt poſſibilis: ſed iſte videꝛ magis apparēs verus: ⁊ ratio huiꝰ eſt: qꝛ cum altera mamilla fuiſſet cancerata poſt inciſionem mamille cancerate videtur ꝙ cauſa cancerationis alterius mamille fuiſſet inciſio. Et cum per ſecundū modum poſſibilitatis reddaꝛ ꝙ cauſa fuerit inciſio: non aūt eſt per primum modū: ideo ſecundus modus poſſibilitatis eſt magis apparens. ¶ Et intellige vltra quod Auicē. narrauit hic hoc ⁊ poſuit hoc eſſe poſſibile vt oſtēderet per hoc inobedientiam cancri ad curationem per inciſionem. ¶ Et ideo Auicēna dixit prius cum hac conditione: ⁊ fortaſſe ſufferunt cancri paruā ſectionem ⁊ nō dixit abſolute. ſ. ſine hac conditione fortaſſe ⁊c.

¶ Rememoratio regiminis ſoluendi ipſum. Capitulum. xvij.

Sumat in potu multis vicibus inter quas ſint dies pauci quaꝫ vice quatuor aureos epithymi cū aqua caſei: aut aqua mellis: aut decoctioneꝫ epithymi in ſyrupo acetoſo. Et ei qui ex hominibus eſt fortis detur hiera hellebori.

¶ Superius Auicēna poſuit curam cancri quātum ad inciſionem ⁊ incenſionem: hic ponit curaꝫ eius que fit per medicinas. Et diuiditur hec pars in partes duas. Primo ponit curam ipſius per medicinas euacuātes corpus que dicuntur vniuerſales. Secundo ponit curam ipſius per medicinas locales. ſecūda ibi. (Per medicinas locales ⁊c.) Dicit ergo. Et apparet qđ dicit ⁊c.

¶ Rememoratio medicinaꝝ localiū ad cācrū. Cap. xviij.

Per medicinas locales ad cancrum requiruntur quatuor intentiones. ſ. deſtructio cancri penitus ⁊ eſt difficilis: ⁊ prohibitio additionis: ⁊ prohibitio vlcerationis: ⁊ curatio vlcerati.

¶ In iſto caplo ponit Auicē. curam cancri ꝑ medicinas locales. Et diuidiꝛ hec ꝑs in partes duas. In ꝑma ꝑte ponit q̄s intentiones habemus in cura cancri ꝑ medicinas. in ſecūda ꝓſeqtur illas intētiones. ſecūda ibi. (Et in illis in qbus queriꝛ.) Dicit ergo per medicinas locales reqrūtur ad cancrū quatuor intētiones: idest ꝙ medicine locales ſm quatuor intentiōes ponunꝛ in cancro: nā quedam ponūtur ſm iſtam intentionē vt deſtruaꝛ cancer penitus: Et ideo prima intentio eſt vt deſtruatur cācer penitus. Et dicit Aui. ꝙ hoc eſt difficile. Quedā aūt ponūtur ſm iſtam intentionē vt ꝓhibeaꝛ additio cancri. Et idō ſecunda intentio eſt prohibitio additionis cancri. Quedam autē ponunꝛ vt prohibeaꝛ cancer vlcerari. Et ideo tertia intentio eſt prohibitio vlcerationis. Quedam aūt ponūtur ad curandū cancrum vlceratum. ⁊ ideo quarta intentio eſt curatio vlcerati. ¶ Iuxta iſtam partem intellige de iſtis quatuor intentionibus que habenꝛ in cācro per medicinas locales: ⁊ primo intellige de prima intentione. Nam Aui. dicit ꝙ ꝑma intentio eſt difficilis. Sed ego credo ꝙ adeo eſt difficilis ꝙ eſt impoſſibile. Credo enī ꝙ impoſſibile eſt vt dixi ſupra: cancrū: oīno deſtruere cū medicinis localibus ⁊ hoc pꝫ ꝑ intētionē Almāſoris: vt dictū fuit ꝑus. Iterū hoc videtur eſſe de intētione Aui. in ꝑdicto caplo: qꝛ ſi aliqs cancer deſtrueреꝛ cū medicinis localibꝰ tūc talis cancer eſſet cācer ꝑuus incipiēs ſꝫ de tali cācro dixit Aui. in ꝑcedēti capitulo ꝙ ſi poſſibile eſt vt deſtruatur talis cancer cū aliquo tunc nō eſt poſſibile vt deſtruaꝛ niſi poſt inciſionē vehementē vt ex toto aſſumaꝛ membrū inuadēs qđ eſt in circuitu eius ⁊c. videꝛ ergo per hoc qđ dicit hic Auicē. ꝙ talis cancer non poſſit deſtrui cum aliquo niſi per vehementē inciſionē. Deſtructio ergo cancri ꝑ medicinas locales eſt impoſſibile. ꝓpterea ſi cancer deſtrueреꝛ ꝑ medicīas locales: tūc hoc eſſet per medicinas in qbus eſt reſolutio ſicut dicit Aui. in ſequēti ꝑte: ſed tūc hoc fieret aut ꝑ medicīas reſolutiuas fortes aut ꝑ medicīas reſolutiuas debiles: ſꝫ ꝑ debiles nō poſſet fieri: qꝛ medicīe debiles nihil reſoluerēt de mā cācri. Cū mā cācri ſit groſſa difficilis reſolutiōis. Similiter etiā ꝑ fortes reſolutiuas nō pōt fieri: qꝛ ſi tu adminiſtras in cācro medicinas fortes: tūc cū iſte ſint acute additur inflatio ipſius cancri: ⁊ tunc magis aduriꝛ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s augetur malitia eius: ⁊ hoc eſt qđ dicit Auicēna in ſequēti parte. Quia id quod de medicinis eſt forte addit cancro malitiā: ergo tunc non pōt deſtrui nec ꝑ medicinas fortes cum augeāt malitiā ipſius: nec ꝑ debiles cum nil reſoluaꝛ de materia ipſius. Et hoc eſt quod addit Serapiꝰ capitulo de cancro. Et de natura huius egritudinis eſt ꝙ ꝑ acuta medicamīa inflāmaꝛ ⁊ debilia in ipa nihil agunt. ¶ Sic ḡ tūc appet ꝙ ꝑma intētio eſt impoſſibilis Et hoc credo etiā qđ ſit intētio Auic. ⁊ credo ꝙ in parte ſequenti intendit hoc ꝓbare ſicut ibi videbitur: ſꝫ id non faciat manifeſte: ſed occulte. ¶ De ſecunda aūt intentiōe intellige ꝙ poſſibiles ſunt vt ponūt omnes auctores: tamen ſunt difficiles ⁊ nō multū agiles. ¶ De quarta autē intentione intellige quādo Auicēna dicit: ꝙ quarta intētio eſt curatio vlcerati ꝙ non intelligit Auicēna ꝙ quarta intentio ſit curare cancrum vlceratum cum medicinis ita ꝙ deſtruatur totaliter: quia hoc eſt impoſſibile: imo eſt magis impoſſibile qꝫ primū. Difficilius enī eſt curare

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

cancrum vlceratum q̄ʒ non vlceratum. Sed intelligit Auicēna q̄ quarta intentio eſt curatio vlcerati ideſt adminiſtrare medicinas que valent in cancro vlcerato nō ad curandum ipſum omnino: ſed ad preſeruandum ne plus vlceretur: ⁊ hec intentio eſt etiam poſſibilis. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et in illis quibus queritur deſtructio cancri penitus itur verius illud in quo eſt reſolutio eius quod collectum eſt de materia mala ⁊ expulſio eius quod preparatum eſt ad colligendum in membro de ea: ⁊ ſi fuerit vehemētis virtutis ⁊ motionis: tunc dimittatur: nam illud quod de medicinis forte eſt addit cancro malitiam: ⁊ ſimiliter oportet iterum vt alienentur in eis mordicatiua: et propter illud ſunt medicine bone ei in mineralibus ablutis: ſicut tutia abluta: ⁊ miſceantur cum ea quādoq; de oleis: ſicut eſt oleum roſa. ⁊ oleum de keiri.

¶ In parte iſta Auicenna proſequitur predictas intentiones. Et diuiditur pars iſta in partes quatuor. In prima parte proſequitur primam intentionem oſtendendo vt mihi videtur q̄ eſt impoſſibilis. In ſecunda parte ponit medicinas locales ſm ſecundaʒ intentionem. In tertia parte ponit medicinas locales ſm tertiam intentionem. In quarta ponit medicinas locales ſm intentionem quartam. ſecunda ibi. (Ad id vero quod prohibet additionem.) tertia ibi. (Et illa quibus queritur prohibitio vlcerationis.) quarta ibi. (De illis autem que in curatione vlcerati ⁊c.) In prima parte Auicenna intendit ſic dicere q̄ medicine quibus queritur deſtructio cancri penitus oportet vt ſint reſolutiue vt reſoluant quod collectum eſt de materia in cancro: ⁊ ſit etiam in eis quedam repercuſſio vt repellat id quod preparatum eſt venire ⁊ currere ad membrum ſcilicet ille medicine locales que ſunt vehementis virtutis ⁊ motionis ideſt vehementer reſolutiue oportet vt dimittantur: quia medicina fortis addit cancro maliciam. Et ſimiliter oportet vt dimittantur medicine mordicatiue propter eandem cauſam: ergo medicine que debent adminiſtrari in cancro ⁊ ſunt bone ei ſunt medicine debiles et lenes ſicut ſunt medicine facte ex mineralibus ablutis vt eſt tutia abluta mixta cū oleo roſato vel cū oleo de keyri: ſed ſuper iſte medicine nihil agunt in cancro ad reſolutioneʒ ⁊ deſtructionem ipſius: immo ſolum preſeruant ipſum vt non augeatur: ergo cuʒ medicine fortes non poſſunt adminiſtrari in cancro ⁊ debiles nihil agunt in ipſo quātum ad deſtructionem: eſt ergo prima intentio impoſſibilis. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Ad illud vero quod prohibet additionem peruenitur cum abſciſione materiei et refectione cibi ⁊ confortatione mēbri et cum medicinis repercuſſiuis notis: et adminiſtratione linimentoruʒ mineralium: ſicut linimentum fricationis lapidis molendini ⁊ lapidis cotis: et ſicut linimentuʒ factum ex fricatione eius quod reſoluitur inter tabulam ⁊ manicham de plūbo in humiditate effuſa ſuper tabulam que eſt ſicut oleū roſatum: ⁊ ſicut aqua coriandri: ⁊ iterum emplaſtratio cū agreſta trita eſt bona iuuatiua.

¶ In iſta parte Auicēna ponit medicias locales ſm intētionem ſecundā que eſt ꝓhibitio additionis cancri. Dicit ergo. Ad id vero quod prohibet additionē cancri peruenit ⁊c. Et adminiſtratiōes linimētoꝝ mineraliū ideſt que ſint facta ex mineralibus ſicut eſt tutia ⁊ plumbum vſtum litargirum ceruſa climia antimoniū ⁊ ſimilia. Et intellige q̄ omnia iſta mineralia que hic ponunt in medicinis cancri debēt abluta eſſe vt nō mordicēt: eo q̄ mordicatiua addunt cancro malitiam: vt ſupra dictum eſt: ⁊ ſicut linimentū fricationis lapidis molendini ⁊ lapidis cotis. ¶ Linimētū fricationis lapidis molendini eſt vnguentū quod fit quando voluitur rota ex fricatione ferrorum que ſunt in ea iniecto ibi oleo. ¶ Linimentū fricationis lapidis cotis eſt linimentū quod colligitur in trunco vbi acuuntur ferramēta in domo fabroꝝ. aliō q. dicit patet. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et illa quibus queritur prohibitio vlcerationis ſunt linimēta p̄dicta ad ꝓhibendā additionē cū nō fuerit in eis mordicatio: oīa enī ea ſunt iuuatiua ⁊ ꝓprie quādo miſcent cū fricatōe predicta que fit ex piſtello ⁊ tabulis plūbeis: qñ eſt cō fricata terra ſigillata aut bolum armenū aut oleū antiquū: ⁊ aqua ſempuiue ⁊ ceruſa cum ſucco lactuce: aut mucillagine pſilij ⁊ ceruſa ⁊ plumbo: qm̄ eſt compoſitio bona. Et de eis que ſunt iuuatiua eſt emplaſtratio cum cancris fluuialibus recentibus ⁊ proprie cum climia.

¶ Hic Auicē. ponit medicinas ſm tertiam intentioneʒ: ⁊ patet qđ dicit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De illis autem que in curatione vlcerati ſunt bona eſt vt aſſiduet pānus lini infuſus in aqua ſolatri ſup eū: ⁊ quotiēs fortaſſe exiccat madefiat deſup cū aqua eius: aut ſumat medulle tritici: ⁊ olibani ⁊ ceruſe de plūbo oīm pōdus. ℥. i. ⁊ terre ſigillate ⁊ boli armēi ⁊ aloes abluti oīm añ. ℥. ij. aggregent iſta ⁊ terant: ⁊ adminiſtrent ſup humidū pulueres ⁊ ſup ſiccū empl'm factū cū oleo roſ. Et qñq; cōfert eis cinis cancri cum cerato cum oleo roſato. ⁊ melius eo eſt cui admixtū eſt equale ei de climia: ⁊ quandoq; confert in eo medicamē de tutia: aut tutia abluta cum aqua portulace: aut mucillagine pſilij.

¶ Hic Aui. ponit medicias locales ſm quarta intētioneʒ Dicit ergo. De illis aūt q̄ in curatiōe vlcerati ſūt bona. ſ.

q̄ nō dimittāt ip̄m ampli⁹ vlcerari eſt vt aſſidueꝛ ꝛc̄. aut ſumaꝛ medulla citrulli: ſꝫ h̄ iueni aliō exēplar qō dic̄: al's tritici. ꝛ vtraqꝫ lr̄a eſt bona. Naꝫ ſi dicat medulla citrulli: tūc planū eſt qō dicit. Et eſt bona iſta medulla citrulli in cācro cū ſit frigida repercuſſiua ꝛ ꝯfortatiua mēbri ne recipiat. Si aūt dicat medulla tritici tunc p̄ medullam tritici intelligit accidum: ꝛ id etiā eſt bonū cum ſit lenitiuū et temperans caliditatē que eſt in mēbro. aloes abluti. dicit abluti vt remoueaꝛ illa caliditas eius et nō mordicet. admiſtrēꝛ iſta aggregata ſup hūidū. ſ. cācrū. ille āt cācer eſt hūidus q̄ eſt vlceratus eo q̄ talis cancer eijcit hūiditatē. Uñ expone admiſtreꝛ ſup cancrū hūidū. i. ſup cācrū vlceratum: plures etiam ſuper cancrū ſiccū. i. ſupra cancrū nō vlceratū ſupple adminiſtrāt emplaſtrū id eſt vnguētum factum ſcilicet ex iſtis pluribus cum oleo roſ. reliquum quod dicit Auicenna poſtea patet.

¶ De apatibus vētoſis ꝛ inflatiōib⁹ lacertoꝝ. Cap'm. xix.

D E apoſtematib⁹ ventoſis aliud eſt qō fit a vapore leui: ꝛ ſimilatur eſtuatiōi et currit curſu ei⁹.

¶ Superius Aui. determinauit de apatib⁹ flegmaticis ꝛ melācolicis. hic modo determinat de apatibus ventoſis. Et diuidiꝛ pars iſta in ptes duas. Primo determinat de ipſis theorice. 2° practice. 2ª ibi (Illi⁹ autē qō eſt ſimile eſtuationi ꝛc̄.) Prima pars diuidiꝛ in ptes duas. In prima parte: quia apoſtema ventoſum hꝫ ſub ſe duas ſpecies ſm̄ q̄ habitū fuit ſupra in capitulo gn̄ali de apatibus frigidis. ꝛ vna ſpecies apatis ventoſi dicitur inflatio: ideo Auic. primo determinat de vna ſpecie apatis ventoſi que diciꝛ eleuatio. 2° determiāt de alia ſpecie que dꝛ inflatio. 2ª ibi (Et aliud eſt qō fit.) Dicit ergo pmo de apatib⁹ ventoſis aliud eſt qō fit a vapore leui. i. a vētoſitate pmixta humiditati. ꝛ hoc apoſtema vētoſum dꝛ eleuatio. dcm̄. n. fuit ſupra i ca° de apatib⁹ fridis. q̄ eleuatio fit nō a pura vētoſitate pmixta: ſꝫ a vētoſitate cuꝫ hūiditate flegmatica. ꝛ ſimilaꝛ. ſ. iſta ſpēs apatis ventoſi: q̄ dꝛ eleuatio. excitationi. i. apati molli flegmatico qō vocaꝛ vndimia. ſilaꝛ. n. eleuatio apati molli flegmatico in accidentibus ſuis: q̄ ſic̄ fit impſſio digiti in apate molli: ita etiā fit i eleuatione: lꝫ etiā magis cedat tactui apa molle q̄ꝫ eleuatio vt ſupra dictū fuit. Et hoc qō dicit hic Auic. fuit meli⁹ declaratū in cap'o vndimie. et iō hoc ibi regras. Et currit. ſ. iſta ſpēs apatis vētoſi que dꝛ eleuatio curſu ei⁹. ſ. vndimie. Nam vt poſtea diceꝛ in ſcd̄o cap'o cura iſtius currit ſm̄ curaꝫ vndimie. vnde q̄ꝛ hoc apa ꝛ vndimia multuꝫ ꝯuenīūt: lꝫ quodāmodo differāt. ideo hoc apoſtema vētoſuꝫ qō dꝛ eleuatio currit curſu apatis mollis. ꝛ q̄ꝫtuꝫ ad curam ꝛ quantum ad alia. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et aliud ē qō fit a vapore vētoſo: ꝛ nominaꝛ inflatio: ꝛ ē ei ipulſio ꝛ viciſſitudinaria acceſſio: ꝛ fortaſſe pcutit pcuſſiōe man⁹: ꝛ pprie qn̄ iuenit ſpaciū ad qō aggregaꝛ: ſicut ſtomachus: ꝛ iteſtina: ꝛ qō eſt inter panniculos circundantes oſſa: ꝛ inter oſſa circundata lacertis: ꝛ iter lacertos ꝛ ſimiliter qō circūdat chordas.

¶ Hic determiat de alia ſpe apatis vētoſi que dꝛ iſlatio. et iſta ſpēs eſt magis pprie apa vētoſum q̄ꝫ pma. ꝛ iō habet curā ppriā ꝛ diſtinctā a cura apatis mollis: ꝛ ñ currit ſm̄ curſum illius ſicut pma ſpēs pdicta. Et diuidiꝛ hec ps in ptes duas. In pma pte notificat iſtā ſpēm apatis vētoſi q̄ dꝛ inflatio: ꝛ p cām materialeꝫ: vnde fit: et p ſua ſigna: ꝛ p loca in qbus fit. In 2ª parte oſtēdit q̄ aliqn̄ decipiꝛ hō in cura etiā iſtā ſpeciem apatis ventoſi. ibi 2ª. (Et quādoqꝫ eſtimat hō q̄ ſup mēbra eius ꝛc̄). Dicit pmo. Et aliud eſt qō fit a vapore. i. a ventoſitate ſola nō admixta alicui hūiditati flegmatice. ꝛ noiaꝛ. ſ. id apoſtema vētoſuꝫ inflatio ꝛ eſt ei impulſio: quia impellit tactu digiti: ꝛ nō remanet ibi impſſio ſicut in eleuatione. ꝛ cauſa h⁹ eſt. q̄ꝛ in iſlatione ventoſitas eſt ſepata ab eo in q̄ ſtat et eſt aggregata in vno loco. ꝛ iō ipellit. in eleuatōe vō vētoſitas ē expāſa ꝛ pmixta ſube mēbri eo q̄ vētoſitas nō eſt ibi pura: imo eſt pmixta cū humiditate ſubtili flegmatica: ꝛ ideo cedit tactui. ſed in iſlatōe eſt ipulſio ꝛ viciſſitudinaria acceſſio: et ſupple ꝛ receſſio. hoc eſt q̄ qn̄ tangiꝛ ꝛ ipelliꝛ cuꝫ digito viciſſitudinarie decedit ꝛ accedit ſubito eo qō i eo nō ſeruaꝛ forma impſſionis digiti. ſed in eleuatiōe nō eſt iſta viciſſitudinaria acceſſio ꝛ receſſio. quia in ea ſeruaꝛ aliquo tempore impreſſio digiti. vnde non fit ſubito ibi receſſio ꝛ acceſſio ſicut fit in inflatiōe. ¶ Et fortaſſe percutit pcuſſione manus. Expone hoc ſic. et fortaſſe ſupple inflatio pcutit idest ſonat quaſi ad modum tympani: percuſſione manus idest quando percutitur cum manu. ꝛ proprie. ſ. ſonat inflatio quando ſupple ventoſitas inuenit ſpaciū ad qō aggregeꝛ. q̄ꝛ tūc qn̄ vētoſitas aggregaꝛ in aliq̄ ſpacio vacuo extēdiꝛ id ſpaciū valde ad modū extēſiōis tympani. Uñ ſi pcutiaꝛ ſonat ſicut tympan⁹. ꝛ tūc Aui. ꝯnūerat illa ſpacia in qb⁹ pōt aggregari vētoſitas cū dicit ſicut ſtomach⁹ ꝛ iteſtina: ꝛ qō eſt iter pāniclos circūdātes oſſa ꝛ iter oſſa circūdāta lacertis. q̄ꝛ in oībus iſtis eſt vacuitas in q̄ pt aggregari vētoſitas i ſpacio circūdante chordas.

¶ Et fortaſſe ñ reſoluit ſpacia: imo ſubtiliat mēbra cōiūcta ꝛ reſoluit ea et gn̄at in eis qō facit neceſſariū diſrūpe ea: ꝛ ventoſitas remāet: ꝛ retineꝛ pp ſpiſſitudinē ſuā: ꝛ pp groſſitudinē ſuā: ꝛ pp ſpiſſitudinē ei⁹ qō ꝯtinet eā ꝛ cōſtrictionē pororū.

¶ Hic Auicēna. quia dixerat q̄ in inflatione eē ſonus ad modū tympani: ꝛ maxime ſi aggregaꝛ ventoſitas in ſpacijs vacuis: oſtēdit hic Auicēna q̄ vētoſitas pōt aggregari non ſolum in ſpacijs: ſed etiam in alijs membris. ꝛ tūc nō apparebit in tali inflatione ſic manifeſtus ſonus: ſicut apparet in ipſa quādo aggregaꝛ ventoſitas in ſpacijs vacuis. Dicit ergo. Et fortaſſe ſupple vētoſitas q̄ eſt in inflatione nō reſoluit ſpacia. i. nō reſoluiꝛ nec includiꝛ inter ſpacia vacua: imo ſupple aliquādo ſubtiliat. i. ſeparat mēbra cōiuncta ꝛ reſoluit ea: idest ꝛ diſlocat ea ꝛ generat in eis ſcilicet in iſtis membris cōiunctis id quod facit neceſſarium diſrumpe. i. diſlocare eo q̄ generat in eis extēſionem ppter quam extenſionē remoueꝛ mēbra a iuncturis ſuis. Et vētoſitas remanet ꝛ retineꝛ. ſ. in iſtis mēbris ſic diſlocatis ppter ſpiſſitudinē ꝛ groſſitudinē ſuā. i. ventoſitatē. ꝛ ppter ſpiſſitudinem eius q̄ ꝯtineant eam ꝛ cōſtrictionē pororum. ¶ Sic ergo apparet ex dictis ex quo generatur inflatio. quia generaꝛ ex vētoſitate pura ꝛ in quibus locis pōt aggregari iſta vētoſitas. quia qn̄qꝫ aggregatur in ſpacijs ꝛ in vacuitatibus. ꝛ tūc apparet ibi ſon⁹: quandoqꝫ autem poteſt aggregari in membris cōiunctis diſlocatis a vētoſitate ppter extēſionē. ¶ Deinde cū dic:

¶ Et qn̄qꝫ exiſtimat homo q̄ ſup mēbrū eius ſicut genu ſit apoſtema indigens perforatione: quare perforat ipſum: et egreditur ventoſitas tantum.

¶ In parte iſta Auic. oſtēdit q̄ aliquādo decipiꝛ homo in cura: circa id apoſtema ventoſum qō diciꝛ inflatio. ¶ Dicit ergo Auicēna. q̄ quandoqꝫ eſtimat homo. ſ. medic⁹ q̄ ſup membra. i. infirmi eius ſicut genu ſit apoſtema indi-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

gens pforatõe q̃re pforat ipm̃:⁊ egredit̃ tantũ ventoſitas ⁊ nõ ſanies ſicut eſtimauit. ¶Juxta iſtã ptẽ itellige ꝙ iſta eſtimatio erronea cõpetit ex hoc ꝙ aliqñ iſta ventoſitas in aliquo membro redũdat ad modũ redũdatõis ſaniei. Et ideo credit medicus ꝙ in illo apoſtemate ſit ſanies: quare indigeat apoſtema pforatione:et eſt ibi ſola ventoſitas. Et itellige ꝙ maxime ꝯuenit iſta eſtimatio erronea:circa apa ventoſum qḋ dicit̃ iſlatio.q: in iſlatiõe ventoſitas redũdat plus q̃3 in eleuatiõe.q: in eleuatiõe vẽtoſitas eſt expanſa et nõ aggregata in vno loco:ſicut eſt in inflatione. ¶Ulteri⁹ intellige ꝙ maxime cõpetit etiã iſta eſtimatio erronea:qñ id apa eſt ſup talia mẽbra ſicut eſt genu.q: in iſtis mẽbris iũcturalib⁹ qñ aggregat̃ ventoſitas min⁹ diſcernit̃ a ſanie q̃3 qñ aggregat̃ i ſpacijs vacuis q: qñ aggregat̃ ventoſitas in talibus mẽbris iuncturalibus tũc redũdat ibi ventoſitas ad modũ redũdatiõis ſaniei.ſ3 qñ aggregat̃ in ſpacijs vacuis.tũc nõ ita redũdat: imo eſt ſonus ad modũ tympani:ſicut dictum fuit ꝑus.⁊ ideo maxime diſcernit̃ ibi a ſanie.⁊ ꝓpter hoc ſignanter dixit Auicẽ.ſup mẽbra ei⁹ ſicut genu. ¶Ulterius itellige ꝙ bene notes ⁊ cõfirmes id qḋ hic dixit Auicẽna:q: ego iã fui in opere vbi hoc vidi.pforatũ eni fuit apa ſup genu credẽdo ꝙ ibi eſſet ſanies:et nulla ſanies exiuit ſed ſola ventoſitas. ¶De cura. Capl'm. xx.

Illius autez quod eſt ſimile eſtuationi cum augmento loci curatio eſt genus curationis eius.

¶Superius Auicẽna determinauit de apoſtematib⁹ ventoſis theorice. Hic determinat de ipſis practice.ſ.quantũ ad curã ipſoꝝ. Et diuidit̃ hec pars in ptes duas. In p̃ma parte ponit curã apatis vẽtoſi qḋ appellat̃ eleuatio. In ſcḋa pte ponit curã apatis vẽtoſi qḋ dicit̃ iſlatio.ſcḋa ibi.(Inflatiõis v̈o cura ⁊c̃.) Dicit ğ p̃mo. Illius autẽ.ſ.apatis ventoſi qḋ eſt ſil'e eſtuatiõi alias excitationi.ſ.apati molli flegmatico qḋ dicit̃ vndimia cũ augmento loci ſcil3 ꝙ facit id apa ventoſum qḋ dicit̃ eleuatio.vñ id apa ventoſũ eſt ſil'e vndimie cũ augmento loci ꝙ facit maius q̃3 faciat vndimia.facit eni mai⁹ augmentũ loci q̃3 vndimia.q: generat maiorẽ extenſione3 in mẽbro rõne vẽtoſitatis q̃ eſt admixta cũ hũiditate flegmatica. Curatio eſt genus curationis ei⁹.ſ.vndimie.dcm̃ eni fuit ſupra.ꝙ id apa vẽtoſũ qḋ dicit̃ eleuatio currit curſu vndimie. ¶Deinde cũ dic̃:

¶In iſlationis vero curatiõe eſt neceſſariũ:ꝙ cutẽ ingrediat̃ ⁊ reſoluat illḋ qḋ ẽ in ea:⁊ ſit poſſibile vt ſit ei ſup locũ mora ſpacij longi et eſt neceſſariũ vt ſit in fine ſubtiliationis vt firmetur ſubtilitas partium eius ex ꝓfundatiõe vltima. Et fortaſſe indiget poſitione ventoſaru3 abſq3 ſcarificatione vt carminetur ventoſitas.

¶In pte iſta ponit curã apoſtematis vẽtoſi qḋ dr̃ inflatio qḋ h3 ꝓpriã curã ⁊ diſtinctã a cura apatis mollis.⁊ diuiditur hec pars in partes duas.nam iſlatio põt accidere ex duab⁹ cauſis.põt eni accidere a cã añti:⁊ a cã p̃mitiua:ſicẽ etiã dictũ fuit ꝑus de vndimia:⁊ ſm̃ diuerſas cãs diuerſificat̃ cura ⁊ etiã accidẽtia.q: qñ inflatio accidit ex cã añti: tũc cum ipa nõ eſt dolor de quo ſit curãdũ:qñ aũt accidit ex cã p̃mitiua tunc cu3 ea eſt dolor ⁊ attractio ⁊ ſm̃ ꝙ diuerſificant̃ accidentia iam etiã diuerſificat̃ cura. Primo ğ Auic.ponit curã inflatiõis ſm̃ ꝙ accidit ex cã p̃mitiua. 2° ponit cura3 ipſius ꝓut accidit ex cã p̃mitiua.2ª ibi.(Et in eo qḋ accidit de iſlatõe). Prima pars diuidit̃ adhuc in partes duas. In p̃ma parte oſtẽdit qualis medicina: ⁊ cui⁹ cõpl'onis cõpetit in inflatione ſm̃ ꝙ eſt in p̃ncipio ex cauſa antecedenti.ſcḋo ponit medicinas ſpeciales ſm̃ illã regulã.ſcḋa ibi.(Et de medicinis localib⁹ cuius) Dic̃ ğ p̃mo.ꝙ in iſlatõis cura neciu3 eſt.i.medicamẽ talis cõplexionis ꝙ cutẽ igrediat̃.i.ꝙ ſit penetratiuũ ei ſubtilis ſub̃e.⁊ reſoluit id qḋ eſt in ea.i.in cute.et ſit poſ'e vt ſit ei ſup locũ mora ſpacij lõgi.⁊ h̃ eſt vt meli⁹ carminet̃ ⁊ reſpiret vẽtoſitas. Et eſt neciu3 vt.ſ.medicina in fine ſubtiliationis vt firmet̃ ſubtilitas ptiũ ei⁹.ſ.in loco vbi eſt vẽtoſitas ex ꝓfũdatiõe vltima.i.ꝓpter fortẽ penetrationẽ quã h3:ſic ğ tũc medicina localis in iſlatõe d3 h̃re iſtas ꝓprietates ꝙ ſit penetratiua multũ ⁊ ſubtilis ſub̃e.⁊ fortit̃ reſolutiua:⁊ vt ſit ei mora ſup locũ ſpacio lõgo. Et fortaſſe indiget põne vẽtoſaꝝ ſine ſcarificatiõe vt carmiet̃:et reſpiret vẽtoſitas eo ꝙ vẽtoſis ſine ſcarificatiõe vtimur aliqñ.vt dic̃ Albuc.ca° ḋ vẽtoſis:vt reſoluam⁹ a mẽbro vẽtoſitatẽ fridã iuiſcatã i mẽbro:ſicẽ ponim⁹ vẽtoſa3 ſup vẽtrẽ ⁊ vmbilicũ. Ipa.n.rarificat mẽbꝝ ⁊ calefac̃ ipm̃ ⁊ remouet dolorẽ:ꝓpterea q: reſoluit vẽtoſitotatẽ illa3. Hec.n.ſũt v̈ba Albu. Eſt.n.aliqñ bona vẽtoſa i iſto apate vẽtoſo cũ h̃eat in ſe cõditiões q̃s d3 h̃re medicia localis h⁹ apatis.nã eſt reſolutiua putrefactiua ⁊ apitiua poroꝝ faciẽs vẽtoſitatẽ reſpirare. ¶Intellige tñ ꝙ vẽtoſa ñ d3 appõi i loco niſi poſt corporis mũdificationem. Dicit enim Albucaſis in predicto capitulo ꝙ non oportet vt adminiſtretur ventoſatio nec cu3 igne:nec ſine igne in aliqua egritudine q̃ fiunt ex repletõe nec in aliquo corpore repleto niſi p̃mo euacuetur corpus totum. Similiter etiã intellige ꝙ quãquam Auicenna hic nõ ponat expreſſe ꝙ corp⁹ euacuet̃ p̃mo anteq̃3 ponat̃ aliqḋ locale.tamen intelligit Aui.ꝙ anteq̃3 fiant remedia localia que ponit ꝙ ꝑus corp⁹ euacuetur cum medicina cõuenienti.et poſtea apponantur medicine locales. ¶Deinde cum dicit:

¶Et de medicinis ei⁹ localib⁹ ſunt olea calida ſicut oleũ ſubtiliũ partium in quo decocta ſunt ſicut ruta:et cyminũ. Et de ſeminibus ſubtiliantib⁹ ſemen apij aniſi: et ameos et qui ſimilantur illis:⁊ de emplaſtris reſoluentibus ⁊ proprie propter illḋ ḋq cadit i mẽbris chordoſis ⁊ lacertoſis eſt illud quod recipit ſorditiem balnei que ponatur cum aqua in patella calcis nõ extincte ſm̃ quãtitatẽ quã ꝓueniat ex ea ſpiſſitudo luti:et liniantur cum eo: et quandoq3 faciunt ex vino ⁊ calce emplaſtru3 equale bonum. Aliud:ſumatur yſopus ſicca:⁊ teratur ⁊ pulueri3etur ſuper ceratum factum ex cera:⁊ oleo anetino:et fiat ex eo emplaſtru3 ad liniendũ.

¶In parte iſta Auicenna ponit medicinas locales in ſpeciali ſm̃ predictam regulam quam poſuit.et patet quod dicit.ſicut oleum ſubtilium partium.oleum ſubtiliũ partium eſt oleum antiquum. Sumatur yſopus ſicca.per yſopum ſiccam intelligit Auicenna herbã quam vocamus yſopũ.⁊ vocat̃ yſopus ſicca ad differentiã yſopi humide.⁊ qd ſit yſop⁹ hũida ſupra dcm̃ fuit. ¶Deiñ cũ dic̃:

¶Et in eo quod accidit ex inflatione in lacertis propter attractiõem que accidit eis:o3 vt alienent̃ medicine calide val-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de ⁊ acute ne refugiant membra ex eis: ⁊ terantur. imo quando medicantur cum reſolutiuis: tunc miſceantur cum eis aliquid de ſedantibus dolorem.

¶ In p̄te iſta Auic. ponit curã inflationis ſm̄ ꝙ accidit ex cã p̄mitiua ⁊ ꝑut cũ ipſa eſt dolor: ⁊ diuidit̃ hec ꝑs in duas. In p̄ma p̄te oſtẽdit qd ſit faciẽdũ qñ cum inflatiõe eſt dolor. ſecũdo oſtẽdit qd ſit faciendũ ceſſato dolore. ſecũda ibi (Et qñ iuenit̃ aliq̃ eleuatio) Prima in duas. p̄mo oſtẽdit quales ⁊ cuius cõplxõnis debẽt eſſe medicine quãdo cũ inflatiõe eſt attractio ⁊ dolor. 2° ponit illas mãs. 2ª ibi. (Et id eſt ſicut curatio tua quam facis) Dicit ergo. Et in eo qđ accidit de inflatiõe in lacertis. i. in mẽbris lacertoſis ꝓpter attractiõez que accidit eis. ⁊ ſupple. ⁊ eſt cũ ea adhuc dolor ⁊ attractio oportet vt alienent̃ medicine calide valde ⁊ acute. Et ratio huiꝰ eſt. q2 regula eſt Auic. in p̄mo libro. fen quarta. caplõ vltimo. ꝙ qñ plꝭs egritudines ꝯiungunt̃ adinuicẽ: tũc a curatõe illius incipe debemus in qua exiſtit vna triũ ꝓprietatuz. vna eſt ꝙ vna nõ põt ſanari anteq̃3 alia ſanetur: ſicut eſt apoſtema ⁊ vlcus cum ꝯiũgunt̃: tũc debemꝰ incipe a curatiõe apoſtematis Alia eſt ꝙ vna egritudo ſit cã alterius. Tertia eſt ꝙ vna ſit maior ⁊ moleſtior altera. Iterũ Auicẽ. dicit poſt ꝙ qñ egritudo ⁊ accidens coniunguntur et accidẽs ſupauerit egritudinez tũc a cura accidẽtis incipere debemꝰ. ꝓpterea ꝙ cõſideramus egritudinẽ: modo hic ſunt due egritudines ſicut inflatio ⁊ attractio ⁊ eſt vnum accidẽs: ſicut dolor: nũc aũt cõtractio vl' attractio habet predictas oẽs ꝓprietates reſpectu inflationis. eo ꝙ inflatio non põt curari niſi p̄us curet̃ contuſio. Iterũ etiam illa cõtuſio eſt cauſa etiam illius inflationis. Itez etiã eſt egritudo moleſtior propter dolorem quem inducit. huius etiã dolor qui eſt accidẽs eſt moleſtior q̃3 iuflatio. ergo debemꝰ incipere a cura contuſiõis ⁊ doloris qui propter attractiõez eſt. nunc autem contuſio ⁊ dolor qui eſt propter ꝯtuſionem ſm̄ ꝙ apparebit in tractatu de ꝯtuſione ⁊ attractione ⁊c̃. curant̃ etiã cum medicinis reſolutiuis tepidis lenibus: ⁊ nõ cuz medicinis reſolutiuis ⁊ exiccatiuis fortiter. imo iſta augerẽt ibi dolorem. ergo oportet vt alienẽtur ab inflatione que accidit per attractionẽ materie calide ⁊ acute valde ne refugiant mẽbra et terreant̃ ex eis ſicut ponit Auicẽna in littera. ſed oportet vt talis iflatio medicet̃ cum reſolutiuis lenibus tepidis. Et hoc eſt qđ ſubdit Auicẽna cum dicit. immo quãdo medicat̃ cum reſolutiuis: tunc miſceat̃ cum eis aliquid de ſedãtibus dolorez ſicut ſunt illa que poſtea ponit Auicẽna. ⁊ hoc etiã quod hic ponit Auicẽ. et optime Galie. dicit in. 14. de ingenio ſanitatis. capitulo de cura apoſtematis ventoſi.

¶ Deinde cum dicit:

¶ Et illud eſt ſicut curatio tua quaz ſcis cum eo quod eſt ſicut rob concuſſum cũ oleo in quo iſuſa eſt lana yſopi. Et ſi fuerit caliditas aliqua: tunc cuz oleo roſato infuſa in eo lana yſopi et diſſoluta in eo aqua yſopi humide. Et adminiſtrentur oĩa illa tepida ad caliditatez decliuia: et nõ ꝑmittant̃ infrigidari: qm̃ frigus nocet huiuſmodi. Qđ ſi fuerit illic dolor ex p̄ncipio: tunc adminiſtrent̃ deſuper olea in quibꝰ eſt ſedatio doloris cum ꝓhibitione aliqua ex principio: ſicut oleũ violatũ: et roſ3. cum virtute olei anetini.

¶ In parte iſta Auic. ponit medicinas ſpeciales ſm̄ p̄dictam regulam poſitam. Ponit enim medicias reſolutiuas leneꝭ tepidas: ⁊ ponit etiaz qualia olea debeant adminiſtrari ibi cũ dicit: ꝙ ſi fuerit illic dolor ex p̄ncipio ⁊c̃. et totum quod dicit patet per ea que habita ſunt. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et quando inuenit̃ aliqua alleuiatio ponat̃ in medicinis illud in quo eſt additio virtutis ad reſoluendũ: ſicut nitruz ⁊ acetuz: deinde ſicut cinis: et emplaſtra reſoluentia: ſicut emplaſtrum p̄dictum.

¶ In parte iſta Auicen. oſtendit quid eſt faciendu3 in inflatione que accidit propter contuſionem ⁊ attractionez quando dolor eſt mitigatus. Et dicit. Et quãdo inuenit̃ aliqua alleuiatio ſcilicz in dolore ponat̃ in medicinis id in quo eſt additio virtutis ad reſoluendũ hoc eſt: tũc augeatur reſolutio medicinaruz. quia debent fortius poni reſolutiua ſicut nitrum et acetum. nitrum ponitur: q2 de ſe eſt fortiter reſolutiuum et exiccatiuum. acetum autem ponitur non quia de ſe ſit fortiter reſolutiuum: quia acetum eſt compoſite virtutis: ſicut ponit Galienꝰ in quarto de ingenio ſanitatis in capitulo allegato. eſt enim reſolutiuum ⁊ repercuſſiuũ. quia acetum eſt compoſitum ex duabus partibus calidis. nihilominꝰ tamen in eo magis dominãtur partes frigide. ⁊ ideo de ſe nõ eſt fortiter reſolutiuum. immo eſt valde debile. ſed ipſum admixtũ cum reſolutiuis adiuuat ad fortiter reſoluẽdũ eo ꝙ acetum eſt penetratiuuz multum. ⁊ ideo facit penetrare virtutem aliarum medicinaꝝ reſolutiuarum. vnde melius ⁊ fortiꝰ opant̃. ⁊ iõ dicebat ſupra Aui. ꝙ medicie locales i iflatõe dẽbẽt eẽ reſolutiue penetrãtes vt firmet̃ ſubtilitas partium earũ ex ꝓfundatione vltima. ¶ Deinde dicit cinis ⁊ empl'a reſolutiua. i. poſt adminiſtratiõez nitri ⁊ aceti debemus adminiſtrare cinerem ⁊ alia empl'a reſolutiua fortiora quaſi velit dicere Auicen. ꝙ ſedato dolore debemus ꝓcedere ad fortiora reſolutiua ſicut ad cinerez ⁊ ſimilia. Et itellige iuxta iſtã partẽ ꝙ cura inflatõis que fit a cauſa añti ⁊ cura eius ſm̄ ꝙ fit a cauſa p̄mitiua nõ differunt niſi in p̄ncipio rõne doloris. Nã iflatio quantũ eſt de ſe reqrit medicias fortiter reſolutiuas ⁊ ſubtiliatiuas carminãtes vẽtoſitatẽ ⁊ faciẽtes eã reſpirare. ⁊ ideo ſi ibi ponant̃ medicie reſolutiue debiles hoc nõ eſt rõne iflatiõis: ſed rõne doloris. ſedato g̃ dolore. tũc medicie reſolutiue fortes cõpetũt. ⁊ ideo cura inflatiõis que fit a cauſa añti: ⁊ cura ipſius vt fit a cauſa p̄mitiua nõ differũt niſi in p̄ncipio rõne doloris q eſt in iflatiõe facta a cauſa p̄mitiua. ſedato ergo ⁊ alleuiato dolore eadez eſt cura. ⁊ illa medicamia q̃ dicta ſunt in cura inflatõis facte a cauſa antecedenti competũt etiã in cura inflatõis facte a cauſa primitiua Et ideo dicit Auicẽ. deĩde. ſ. in cura inflatiõis facte a cauſa antecedẽti. ⁊ eſt id empl'm qđ fit de calce ⁊ ſordicie balnei quod p̄us dixit ⁊c̃.

¶ De vena medene. Capitulum. xxi.

Et vt accidat ſup ꝑtez corpis puſtula q̃dam inflans: deinde veſicat: poſtea egreditur ex eo qddã rubeũ ad nigredinẽ decliue: deinde nõ ceſſat ꝓlõgari ⁊ ꝓlõgat̃: ⁊ fortaſſe eſt motꝰ volũtariꝰ ſub cute: ac ſi eẽt motꝰ aĩalis: ⁊ quaſi ĩ veritate ſit v̄mis donec exiſtiment quidã ꝙ ſit animal qđ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

**generatur. Et exiſtimāt quidam q̄ ſit ra-
mus villi nerui ꝑ vehemētiā groſſitudīs:
⁊ plˀm quidē accidit in crurib⁹. ⁊ ego iaꝫ
vidi eā ſuꝑ man⁹ ⁊ ſuꝑ lat⁹: ⁊ multiplicat̄
in iſātib⁹ ſuꝑ vtrūqꝫ lat⁹. ⁊ qn̄qꝫ extēdit̄:
⁊ abſcindit̄: ⁊ magnificat̄ ī ea labor ⁊ do
lor: īmo ꝑ ſpatiū dolet. ⁊ ſi nō incidat̄.**

¶ Superius Auicēna determinauit de apatibus frigidis
flegmaticis ⁊ melācolicis ⁊ vētoſis. hic poſſumus dicere
q̄ determinauit de quodā apate cōpoſito frigido. Nā h̄
determinat ď q̄daꝫ puſtula q̄ ď vena medena vel vena
ciuilis. que quidē puſtula fit ex melancolia mixta cū ſan
guine vel colera rōnis cui⁹ mixtōis melācolia ⁊ ſanguis
vel colera adurunt̄: vel fit ex flegmate aduſto cuꝫ colera
ſm̄ q̄ poſtea videbit̄. Diuidit̄ autē ps hec in ptes duas.
in p̄ma parte determinat de iſto apate vl̄ puſtula theori
ce. ſcd̄o practice. 2ª ibi (Sollicitudo quidē eius ⁊c̄.) Pri-
ma pars diuidit̄ in ptes plures. in p̄ma pte oñdit qd eſt
vena medena ⁊ ponit ſigna ipſius: et ponit etiā in quib⁹
ptibus corpis maxime generat̄. In ſcd̄a parte ipſe ponit
circa hoc opionē Gal̄. In tertia parte ip̄e ponit cās ipſi⁹
ex qb⁹ generat̄ ⁊ ponit etiā illas cauſas ſm̄ dcm̄ Gal̄. In
quarta pte oñdit ip̄e in qbus corpibus minorat̄ genera-
tio ipſius ⁊ in qb⁹ terris multiplicat̄. 2ª ibi (Et Gal̄. qdeꝫ
dixit) 3ª ibi (Et dixit q̄ cauſa eius) 4ª ibi (Et minorat̄ in
corpib⁹ hūidis) Dicit ḡ p̄mo. Eſt. ſ. vena medena vel ci-
uilis puſtula quedā inflās ⁊c̄. poſtea egredit̄ ⁊c̄. ſ. ex iſta
veſica qd̄dā rubeū ad nigredinē decliue. ſ. ad modū cu-
iuſdā vene. ⁊ ideo vocat̄ iſta puſtula vena: deīde nō ceſ-
ſat ꝓlōgari. ſ. iſta vena q̄ egredit̄ ex illa puſtl̄a. ⁊ ꝓlōgat̄
ideſt magnificat̄ ꝓlōgādo ſe ſm̄ lōgitudinē ad modū cu
iuſdā vene: īmo dicit Albucaſis. caplˀo de vena medena
vl̄ ciuili q̄ adeo ꝓlōgat̄ iſta vena aliqñ q̄ egredit̄ ex ea
in quibuſdam hominibus in longitudine ſua qnqꝫ pal-
moꝝ ⁊ decē. Et dicit vlterius q̄ iam ꝑuenit ad eū vir ha
bens talē puſtulā ex qua exiuit talis vena in lōgitudine
viginti palmoꝝ. Et fortaſſe eſt ei. ſ. tali vene q̄ ex illa pu-
ſtula egredit̄ mot⁹ volūtari⁹ ſub cute ac ſi eſſet mot⁹ aīa-
lis ⁊c̄. donec exiſtiment qdaꝫ q̄ ſit aīal quaſi ſit vermis
qui generet̄. ⁊ eſtimant q̄ ſit ramus villi nerui ꝑ vehe-
mentiā groſſitudinis. i. ꝑ vehementiā duriciei ipi⁹: qꝛ ta
lis vena forte eſt dura ad modū villi nerui. vñ eſtimāt li-
li q̄ talis vena ſit ramuꝫ villi nerui. Intellige aūt hoc q̄
eſſe iſti⁹ vene eſt valde dubiū. ſ. cognoſcere vtruꝫ ſit aīal
vel nō. Et iō Auic. nullā iſtaꝝ opinionū quā ponit h̄ im-
probat et affirmat. Sꝫ ego credo q̄ p̄ma opio approxi-
met magis veritati q̄ꝫ ſecūda. Nō. n. credo q̄ talis vena
ſit ram⁹ villi nerui: eo q̄ neruus eſt alterius coloris q̄ꝫ
ſit iſta vena. qꝛ eſt coloris albi. Iſta antē vena eſt coloris
rubei tendēs ad nigredinē. Iteꝝ etiā nō eſſet poſl̄e egre-
di neruū in tanta longitudine ſicut egreditur iſta vena
⁊ ideo prima oppoſitio approximat plus veritati: ſed tñ
credo adhuc q̄ iſta vena ñ ſit aīal ſicut etiā ponūt iſti: ſꝫ
credo q̄ ſolū ſit humor putrefactus qui hꝫ ſimilitudinē
aīalis. nā hꝫ ſilitudīnē ad vermes. nā iſta vena ſicut dicit
Albucaſis generat̄ ſub cute ex putrefactiōe ſicut accidūt
in corpe ſerpentes ⁊ v̄mes ⁊ aſcarides ⁊ v̄mes generati
inter cutē ⁊ carnē. ⁊ ideo hꝫ formā ⁊ figurā ipoꝝ vermiū
⁊ ꝓpterea videt̄ hoc eſſe aīal ⁊ videt̄ habere motū volū
tariū qñ exit ex tali puſtula: ſed nō credo q̄ habeat vere
motū voluntariū: qꝛ ſi haberet ip̄m vere tunc nō eēt aīal
vere. ⁊ ꝓpter hoc dicebat Aui. Et fortaſſe ei motus volū
tari⁹. ⁊ nō dixit abſolute ſine hac cōditiōe fortaſſe: qꝛ iſta
vena videt̄ hr̄e motū volūtariū: nō tñ hꝫ. ⁊ ſilr̄ etiam vi-
det̄ eſſe aīal: nō tñ credo q̄ ſit aīal: ⁊ hoc videt̄ eē de iten
tione Aui. quantū ad ſuū modū loquēdi. Dicit. n. Et for
taſſe eſt ei motus volūtarius ſub cute ac ſi eſſet mot⁹ aīa
lis ⁊ quaſi in virtute ſit vermis. vñ Aui. dicit cū iſtis con
ditionibus fortaſſe ⁊ quaſi nō dixit hoc abſolute. ⁊ iō vi-
det̄ eſſe de intētione Auicēne ꝑ ſuū modū loquēdi id qd̄
dcm̄ eſt. ¶ Et plˀm quidē accidit. Hic oſtēdit in quib⁹ lo-
cis corpis accidit maxīe iſta vena. ⁊ pꝫ qd̄ dicit. Et qñq;
extēdit̄. i. incidit̄: magnificat̄ in ea ⁊c̄. īmo ꝑ ſpaciū dolet
⁊ ſi nō incidat̄. i. ⁊ quāuis nō incidat̄: ſed ſolum extenda
tur. Tūc ſequitur illa pars:

**¶ Et Gal̄. qdē dixit q̄ nō fuit cōp̄hēſuꝫ
ex eſſe ei⁹ aliqd manifeſtū ſuꝑ qd̄ ſit ini-
tendū: qm̄ ipſe nō vidit eam omnino.**

¶ In qua parte ponit opinionē Gal̄. circa eſſe iſti⁹ vene ⁊
eam improbat. ⁊ patet quod dicit. ¶ Deinde cum dicit:

**¶ Et dixit q̄ cauſa ei⁹ eſt ſanguis calid⁹
mal⁹ melācolic⁹ aut flegma aduſtū adiu-
uatū cū vehemētia ſiccitatis cōplˀonis.**

¶ In parte iſta Aui. ponit cauſas p̄dicte vene. ⁊ duo facit
p̄mo facit hoc. 2° addit qddaꝫ. 2ª ibi (Et fortaſſe accidet)
Prima in duas. p̄mo ponit cām eius materialē itrinſe-
cam. 2° ponit cām eius materialē extrinſecam q̄ ſumit̄ ex
cibis ⁊ potib⁹. 2ª ibi (Et fortaſſe generāt eā) Dicit ḡ p̄mo
qd̄ dixit. ſ. Gal̄. q̄ cauſa ei⁹ eſt ⁊c̄. ¶ Sed tu dices quomō
dixit Gal̄. cām ei⁹ cū p̄us dixerit q̄ nō fuit comp̄henſum
ex eē eius aliqd. ¶ Dōm eſt q̄ lꝫ ipſe crediderit q̄ eē ei⁹
nō fuerit cōp̄henſum: qꝛ nō inuenit eam ſcriptā in libris
antiquoꝝ alioꝝ: poſuit tñ cauſas eius ſm̄ q̄ inuenit tra-
ditū ab alijs auctoribus licꝫ nō crediderit eſſe ei⁹. Unde
quantū ad hoc qd̄ hic dicit bñ dicit: ſꝫ quantū ad id qd̄ di
xit prius male dixerit. ¶ Deinde cum dicit:

**¶ Et fortaſſe generant eam quedā aque
et olera cum proprietate que eſt in eis: et
de cibis qui plurimum generant ea eſt
ille qui eſt calid⁹ ⁊ ſiccus: et quanto plus
fuerit materia a qua generatur acutior:
erit dolor vehementior.**

¶ Hic Auic. ponit cauſam eius materialē extrinſecā. ⁊ ſa-
tis patet qd̄ dicit. ¶ Deinde cum dicit.

**¶ Et fortaſſe accidit in corpe vno ī locis
quaſi quadraginta eius: aut quinq̄ginta
ex qua tamen euadet cum curatione.**

¶ Hic Auic. addit qddā ⁊ dicit. ⁊ fortaſſe accidet. ſ. iſta ve-
na in corpore vno: īmo ī locis quaſi. 4° aut. 5° ⁊ hoc cre
do q̄ fuit ꝑ illū modū ſm̄ quē ponit Albucaſis q̄ hec ve
na qñqꝫ hꝫ ramos multos p̄cipue qñ appet in iūctura pe
dis aut in pede ipo ⁊ accidūt ei orificia multa et egredit̄
ex omī orificio ramus. ⁊ ſm̄ iſtū modū ꝯuenit q̄ hec ve-
na aliqñ accidit in corpore vno in locis q̄ſi. 4° aut. 5°. ex
qua tñ. ſ. iſta vena medena ſic multiplicata etiā euadet. ſ.
tale corp⁹ in quo eſt hec egritudo cū curatōe. i. cū purga-
tiōe hūoris q̄ facit hāc egritudinē. ⁊ ꝑ ſolˀonē ventris ⁊ ꝑ
flebotomiā ⁊ cū bono regimīe cibi ⁊ pot⁹. ⁊ cū alijs loca
libus que poſtea ponit Auic. ¶ Tunc ſequitur illa pars:

**¶ Et minoratur in corporibus humidis
⁊ aſſuetis balneatiōibus et cibis hūidis
⁊ aſſuetis vino cuꝫ menſura. et plurimū
quidem generatur in medena: et ꝓpter
hoc ꝓportionatur ei: ⁊ generatur etiaꝫ**

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

in terra coraſceni et alijs. ⁊ multiplicat̃ iterũ in terra egypti ⁊ in terris alijs.

¶ In parte iſta Auic. oñdit in q̃bus corporibus minorat̃ generatio iſti᷒ vene medene in q̃bus regionib᷒ maxime multiplicat̃. Dicit g̃. ⁊ minorat̃ in corporibus humidis ⁊ aſſuetis balneatõibus ⁊ cibis humidis. Et rõ hui᷒ eſt: qꝛ iſta egritudo vt dcm̃ fuit ꝑus generat̃ ex hũorib᷒ aduſtis ſiccis. in talibus aũt corꝑib᷒ mĺtiplicant̃ hũores tẽꝑati et hũidi. ⁊ iõ gñatio minorat̃ in talib᷒ corporib᷒. ⁊ ꝑ ꝯñs habet̃ ꝙ multiplicat̃ in ꝯtrarijs iſtorũ ⁊ in cõſuetis vino cũ mẽſura: ſupple etiam minorat̃ generatio vene medene. Et rõ hui᷒ eſt: qꝛ vinũ tempate bibitũ expellit melencoliã ⁊ ipam labere facit. vt dicit Aui. in libro ꝑmo. Et plm̃ quidẽ generat̃ in medena: et ꝓpter hoc ꝓportionat̃ ei. i. ꝓpter hoc accepit nomen ab ea q̃ dicit̃ vena medena vel vena ciuilis ab illa ciuitate. ſ. name in qua maxime generat̃. vnde iſta puſtula dicit̃ vena. quare ex ea exit aliquid ſimile vene. Dicitur autẽ medena ab illa ciuitate in qua maxime generat̃: ⁊ generat̃ ⁊c̃.

¶ De cura. Capl̃m. xxij.

ſ Ollicitudo q̃dem eius in terra in qua generat̃: ⁊ cibi ex q̃bus generat̃ in q̃bus eſt materia q̃ eſt cauſa eius illud eſt cũ euacuatiõe ſanguinis mali flebotomando ex baſilica aut ex ſaphena ſc̃m locum ⁊ mundificationẽ ſanguinis cum eis que ſunt ſicut ſyrup᷒ de mirabolis. ⁊ decoctio epithimi: ⁊ potare pillulas cochias ꝓprie et adminiſtratio triſere facte ex ſene ⁊ fumoterre: ⁊ humectatio corporis cum cibis humectãtibus et balneationes et reliquum regimen humectatiuum notum.

¶ Superius Auicẽ. determinauit de vena medena theorice. h̃ determinat d̾ ipſa practice. ſ. ponẽdo curã ipſi᷒. Et diuidit̃ iſta pars in ꝑtes duas. In ꝑma parte docet ꝓhibere generationẽ ipſi᷒ in terra in qua maxime generat̃. In ſecũda ꝑte ponit curã ipſius qñ incipit appere. 2ª ibi (Uerũ cum apparet eſſe eius) Dicit ergo ꝑmo. Sollicitudo q̃dẽ eius: ſupple in ꝓhibẽdo eam in terra in qua generatur eſt ſupple cauere a cibis et potibus ex quib᷒ generatur ⁊c̃. Et id. ſ. ꝓpter qd̾ ꝓhibet̃ generatio ipi᷒ eſt cum euacuatiõe ⁊c̃. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Uerũ cum appet eſſe eius in primo apparitionis eius: tunc rectũ eſt vt adminiſtret̃ regimẽ mẽbri cũ empl̃is infrigidãtibus et humectantibus ſicut ſunt ſucci frigidi noti cum duob᷒ ſandalis et camphora poſt mundificationẽ corpis ⁊ adminiſtrationẽ iterũ factã cũ miſſiõe ſanguiſugarũ ſup locũ. Et de epithimatib᷒ bonis eſt epithima ex ſandalo et aloe et cãphora aut myrra ⁊ pſiliũ ⁊ lac dulce.

¶ In ꝑte iſta Auic. ponit curã ipſi᷒ qñ iam incipit apparere. ⁊ diuidit̃ ps illa in ꝑtes tres. In ꝑma ꝑte ponit curam ipſius qñ icipit apparere. vt. ſ. quãdo in mẽbro apparet feruor ⁊ iſlatio. ſecũdo ponit curã ipſius qñ iã icipit iſta puſtula ambulare ⁊ veſicari ⁊ eſt in ꝓñ᷒ ad hoc vt egrediat̃ vena ex tali puſtula. 3° ponit curã ipſius qñ iam talis vena exiuit ex tali puſtula: ibi 2ª (Si aũt nõ ſepat̃) 3ª ibi (Et ſil̃r in ꝑncipio cũ egredit̃) Dicit g̃ ꝑmo. Uerũ cũ apparet eſſe ei᷒ in ꝑncipio apparitõis ei᷒. vt. ſ. qꝛ in mẽbro icipiũt appere feruor et iſlatio. tũc rectũ eſt vt admiſtret̃ ⁊c̃. p᷒ mũdificatiõem corpis ſic dcm̃ eſt ꝑus. ⁊ ſupple poſt admiſtratiõem iterũ factã cũ iromiſſiõe ſanguiſugarũ ſup locũ. nã ſanguiſuge in tali caſu ſunt bone ad curandũ ſanguinẽ malũ melãcolicũ ex loco. Dicit. n. Almãſor ꝙ ſanguiſuge cũ i locis ponũt̃ vbi eſt ipetigo aut ſaphati et vlcus malũ ⁊ antiquũ remediũ afferũt ſic h̾: qꝛ eſt puſtula ex q̃ paratur generari vlcus malum. ⁊ ideo ſanguiſuge poſite hic remedium afferunt. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Si aũt nõ ſeparat̃: ſꝫ icipit cadere fortaſſe ꝓhibet eam ⁊ aufert eã ⁊ alleuiat labores in ea ſi bibat patiẽs eam ſc̃m ꝯtinuitatẽ tribus diebus omni die pondus. ʒ. ij. aloes: aut bibat de eo ĩ die. j. ʒ. ſ. ĩ ſcd̃o ʒ. j. in tertio. ʒ. j. et. ſ. tribus diebus et liniat̃ ſup eã aloes: aut liniat̃ ſup orificium eius humiditas aloes humidi viſcoſi.

¶ In ꝑte iſta Aui. ponit curã vene medene qñ iã icipit locus veſicari ⁊ ampullari ⁊ eſt via ad hoc vt ex tali puſtula vena exeat ⁊ dic̃. Si aũt nõ ſeparat̃. i. nõ recedit per ea que dicta ſunt: ſed icipit cadere. i. ſed incipit ampullari ⁊ veſicari ⁊ eſt in via ad hoc vt ex ea exeat vena fortaſſe ꝓhibet eam ⁊c̃ ¶ Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et ſil̃r in pricipio cũ egredit̃ ſi ñ curat̃ de ea et egredit̃: tunc rectũ eſt vt ꝑparet̃ ei qd̾ ſtringat eã et ſup qd̾ reuoluat̃ cũ facilitate paulatĩ: donec egrediat̃ vſq; ad finẽ ſui abſq; inciſiõe. ⁊ meli᷒ eſt plumbũ ſup qd̾ inuoluitur: ⁊ ſit ſufficientia ſuper grauitatẽ ei᷒ in attractiõe eius: qm̃ attrahitur cum facilitate ⁊ nõ abſcinditur.

¶ In ꝑte iſta Aui. põit curã vene medẽe qñ iã egredit̃ ex tali puſtula ⁊ exit tal̃ vena. ⁊ tũc cura ei᷒ nõ eſt niſi extrahere talẽ venã. Et iõ Aui. põit modos extractiõis iſti᷒ vene. ⁊ ponit pl̃res modos. ꝑ°. n. põit vnũ modũ extractionis iſti᷒ vene cũ plũbo. 2° põit aliũ modũ extractiõis iſti᷒ vene ꝑ iciſionẽ ⁊ ꝑforatiõem. 3° põit aliũ modũ extractiõis ipi᷒ vene cũ medicinis. 2ª ibi. Et ſi eſtimatio facit neceſſe vt ꝑforet̃. 3ª ibi. Et ſi egreſſio ei᷒ cũ extractiõe ꝑdicta nõ fuerit facilis. Dicit g̃ ꝑmo. Et ſil̃r i ꝑncipio cũ egredit̃. i. cũ incipit vena exire ſi nõ curat̃ de ea. i. ſi nõ põt ꝓhiberi q̃n egrediat̃. tũc rectũ eſt vt ꝑparet̃ ei qd̾ ꝯſtringat eam. i. qd̾ extrahat eam extrahẽdo eam ad exteriora ꝓpter ſuam grauitatẽ. ⁊. ſ. id qd̾ ꝑparat̃ ei vt extrahat eã extra ſit talis ſup qd̾ iuoluat̃. ſ. talis vena cũ facilitate paulatim donec egrediat̃ vſq; ad finẽ ſui. ſ. ꝓpter ponderoſitatẽ illi᷒ abſq; iciſiõe. i. abſq; ꝙ icidas eam. Et id debet itelligi ſicut dicit Almãſor ⁊ Albucaſis. Dicunt. n. ꝙ ſi id qd̾ iam egreſſum eſt de vena medena fuerit lõgũ. tũc icide partẽ ei᷒ ⁊ iuolue reſiduũ ſup plũbũ. obſ̾uandũ tñ eſt ne radicitus incidat̃: qꝛ ſi ſic factũ fuerit ꝯtrahet̃ ⁊ itrahit carnẽ. ⁊ ſaña putridũ ⁊ vlc᷒ malignũ gñabit. Unñ itelligit h̃ Aui. abſq; iciſione. ſ. radicitus. et meli᷒ eſt plũbũ ſup qd̾ iuoluat̃. ſ. iſta vena. ⁊ hoc eſt ꝙ plumbũ eſt de ſe graue ⁊ põderoſum. Unñ ꝓpter põderoſitatẽ ei᷒ meli᷒ extrahit eã ⁊ ſit ſuffitientia ſup grauitatẽ ei᷒ in attractiõe: qꝛ nõ dꝫ eſſe nimis ma-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

gne q̄ztitatis ne attrahaꝶ vena ſubito:īmo paulatiꝫ:qꝛ in extractione ſubita accideret doloꝛ ⁊ tenſio:imo dꝫ eſſe talis q̄ztitatis vt ſit ſufficiēs grauitas in eo ad extrahendū eā paulatiꝫ:⁊ q̄ztitatē pōderis ei⁹ nō ponit hic Aui.ſꝫ ponit etiaꝫ Almāſoꝛ ⁊ Albucaſis. Dicit.n. ꝙ talis canna de plumbo ſup quā īuoluaꝶ iſta vena dꝫ eſſe pōderis.ʒ.i.⁊ Albucaſis dicit ꝙ pōduꝫ dꝫ eē ex.ʒ.lꝛeil.i.ʒ.i.vſqꝫ ad.ʒ.ij. qꝛ qn̄ plūbū eſt talis pōderis.tunc extrahiꝶ vena tota cū facilitate ⁊ paulatiꝫ ⁊ nō abſcindiꝶ ī radice an̄q̄ꝫ tota extrahaꝶ. Si aūt eſſet nimis graue tūc extraheretꝶ cū doloꝛe ⁊ foꝛte abſcinderetꝶ ī radice anteq̄ꝫ extraheretꝶ ⁊ egrederetꝶ cutē ⁊ generaret peſſimū vlcus.vt dcm̄ eſt ꝑus.

¶ Et ſit ſtudiū tuū ī alleuiatiōe egreſſionis ei⁹ vt īcipias ⁊ extenues mēbꝛū ⁊ rarifices ipm̄ cū embꝛocis ex aqua cal'a ⁊ mucilaginib⁹ infrigidātib⁹ ⁊ oleis lenificātibus fridis ⁊ ſubtilis caliditatis:et q̄ currūt curſu ei⁹ vt facilis fiat exit⁹ ei⁹. Et foꝛtaſſe nō ſit facilis ꝑ illō.īmo īdiget eis q̄ ſunt ſicut linimētū cū oleo de keiri:imo ſambacino:īmo oleo de ben:et vt ad miſtretur ſuꝑ ipſam emplaſtrum de pice.

¶ Hic Auic.ponit q̄dā remedia q̄ debēt fieri ad h̄ vt illa vena extrahaꝶ cū mag̃ facilitate ꝑ tale plūbū:⁊ dić. Et ſit ſtudiū tuū.ſ.qn̄ extrahiꝫ venā cū tali plūbo ī alleuiatiōe egreſſiōis ei⁹:qꝛ tūc accidit minoꝛ doloꝛ. Et vt īcipias ⁊ extenues mēbꝛū.i.īcipias apire mēbꝝ.i.poꝛos mēbꝛoꝝ. Et rarifices ipꝫ cū ēbꝛoca ⁊c̄.⁊ h̄ ē:qꝛ qn̄ rarificāꝶ ⁊ apiūꝶ poꝛi mēbꝛoꝝ cū talib⁹ ēbꝛocis.tūc facil'⁹ egrediꝶ tal' vena ⁊ cū minoꝛi doloꝛe. Et foꝛtaſſe nō ſit facilis ꝑ id.i.foꝛtaſſe nō ſufficiūt ꝑdicte embꝛoce ad rarificandū ⁊ apiendū poros mēbꝛoꝝ vt facilis fiat exitus:īmo īdiget eis q̄ ſunt ſicut oleū de keyri ⁊c̄.qꝛ adhuc iſta magis apiūt ⁊ rarificāt poꝛos mēbꝛoꝝ q̄ꝫ ꝑdicte embꝛocc.vn̄ reddūt etiā illā venam magis aptam egreſſioni. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et ſi exiſtimatio fecerit neceſſariūꝫ vt ꝑfoꝛetꝶ vt egrediaꝶ cū totalitate ſua ⁊ nō fuerit qō ꝓhibeat ꝑfoꝛetꝶ et extrahatur.

¶ In pte iſta Aui.pont aliū modū extractiōis vene:cuiuſ q eſt ꝑ īciſionē ⁊ ꝑfoꝛatōeꝫ. Et ſi eſtimatio tua facit nec̄iū vt ꝑfoꝛetꝶ.⁊ hoc eſt vt qꝛ vl' nō poſſit extrahi total'r cū plūbo:vel ſi ɔtigerit ꝙ illa vena fuerit trūcata in extrahēdo eā cū plūbo ⁊ reigreſſa carnē.tūc.n.etiā ſi ɔtingit iſte erroꝛ oꝫ ꝑfoꝛare ⁊ mittere radiū ī foꝛamīe ei⁹ ⁊ bn̄ apire donec egrediaꝶ totū qō eſt ibi ſm̄ ꝙ dicit Almāſoꝛ ⁊ Albucaſis. Et nō fuerit qō ꝓhibeat ſcꝫ vel nerui vel vene:perfoꝛentur ſcilicet vſqꝫ ad radicem talis vene. Et extrahatur ſcilicet totaliter. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſi egreſſio eius cum extractione pꝛedicta non fuerit facilis ⁊ et perfectio ipſius nō fuerit poſſibilis:tunc putrefac eam cum butyro:putrefiet enim tota et egredietꝶ.⁊ caue ne admiſtres cal'a ex medicis:qm̄ foꝛtaſſe ꝑuenit ad heſtiomenū

¶ Hic Auic.ponit aliū modū extractōis vene ꝑdicte. et h̄ extrahere ipaꝫ cū medicis. Et ꝑmo ponit vnū modū extractōis ip̄i⁹ cū medicis putrefactiuis.⁊ qꝛ medicie putrefactiue ſunt duplices.q̄dam ſunt acute ſicut calx ⁊ ſapo q̄ putrefaciūt:qꝛ moꝛdicāt ꝓpter ſuā acuitatē.q̄dā aūt ſunt putrefactiue nō acute:ſꝫ putrefaciūt ꝑp eaꝝ vnctuoſitatē ⁊ hūiditatē nimiā ſicut eſt butyꝝ ⁊ aſſungia et huiuſmodi.ıō Auic.on̄dit q̄les medicie putrefactiue debeāt etiaꝫ adminiſtrari ⁊ quales nō.⁊ patet quod dicit.

¶ Et qn̄ aſſiduaꝶ ſuꝑ poſterioꝛa ei⁹ fricatio cū ſale paulati:⁊ illud ſit retro cū facilitate.⁊ ex egreſſiōe ei⁹ cū ſbtilitate egrediꝶ cū totalitate ſua ⁊ ꝓpꝛie qn̄ ſcinditur aut penetraꝶ qō eſt poſt ipam:⁊ ītromittiꝶ ſtilus ſub ea illic ⁊ expelliꝶ ⁊ aſſiduaꝶ abſterſio cū ipa egrediꝶ cū ſale paulati:⁊ cū facilitate.nā cū illō ſit cū ea egrediꝶ tota. Quod ſi īcidaꝶ ⁊ redit nō erit excuſatio quin perfoꝛetur niſi inueniatur modus alius:deinde egrediatur cum facilitate et curetur locus cura vulnerum.

¶ Hic Auic.ponit aliū modū extractiōis ip̄i⁹ cuꝫ medicis cui nō ītromiſcetꝶ īciſio.⁊ pꝫ ſatis qō dicit ſi qs ſubtil'r reſpiciat.⁊ on̄dit etiā cū h̄ ꝙ ſi iſte mod⁹ nō ſufficit cui etiaꝫ ītromiſcetꝶ īciſio:qꝛ tūc oꝫ redire ad ꝑfoꝛationē q̄ ꝑfoꝛetꝶ vſqꝫ ad finē ⁊ total'r curetꝶ poſtea loc⁹ cura alioꝝ vulneꝝ. ⁊ h̄ on̄dit ibi cū dić. Q. ſi incidaꝶ ⁊ redit. Et pꝫ qō dić ⁊c̄.

¶ Et Quia Dinus nō expoſuit tractatū de lepꝛa:ideo ad maioꝛeꝫ perfectionem libꝛi huius placuit ponere expoſitionem Gentilis de Fulgineo.

¶ Tractatus tertius de lepꝛa.

¶ Quid ſit lepꝛa et cauſa eius. Capitulum. I.

l Epꝛa eſt infirmitas mala ꝑueniēs ex ſparſiōe colere nigre in coꝛpe toto:q̄re coꝛrūpiꝶ cōpl'o mēbꝛoꝝ et foꝛma ipoꝝ ⁊ figura eoꝝ:⁊ foꝛtaſſe coꝛrūpiꝶ in fine ei⁹ ipoꝝ continuitas:ita vt coꝛrodanꝶ mēbꝛa ⁊ cadāt caſu q ſit ab vlceratōe:et ē ſicut cācer cōis coꝛpi toti. foꝛtaſſe.n.vlceraꝶ.⁊ foꝛtaſſe n̄ vlceraꝶ:⁊ ē aliq̄ q̄ cū patiēte eā māet tpe lōgo valde.

¶ Gētilis de fulgieo in tractatū de lepꝛa Auicenne expō.

d Eterminauit de apatibus ⁊c̄.hic de lepꝛa .et pꝛimo oſtendit quid ſit:⁊ ſuas cauſas ⁊ diuiſioneꝫ. ſcdo ponit ſigna.tertio curam.ibi ſcda) Q.n̄) ibi tertia (Oꝫ) Pꝛimia tres.ꝑmo diffinit.2° declarando eam ponit ſuas cauſas et ſpēs.tertio mouet q̄ōnē ⁊ ſoluit.ibi ſcda (Et melia q̄dē) ibi tertia (Et cū cancer. Pꝛima in duas.ꝑmo ponit diffinitionē.2° deſcriptionem.ibi ſcda. Et eſt. Dicit ꝑmo. Lepꝛa eſt ⁊c̄. ¶ Dubiuꝫ cum alij auctoꝛes. vt Raſ.15.cōtinētis determinet de lepꝛa in cap.de coꝛōis.quare.A.hic? Dicenduꝫ ꝙ lepꝛa eſt moꝛbus coꝛroſioni cōmunis.et ideo cadit in 4° libꝛo ⁊ q̄ꝫuis poſſit poni in tractatu decoꝛationis:qꝛ maxime deturpet hoīem:tn̄ quia māifeſte ledit opationes ponit in tractatu egreditudinū:ſꝫ maxīe īter apata:qꝛ ſſitudinē hꝫ cū apatib⁹.eſt.n.lepꝛa mala cōpl'o cōpoſitio ⁊ ſol'o ɔtinuitatis vt apparebit.cō.ex pte diffiniti lepꝛa dr̄ a lepoꝛia.i.erumna ſiue particulum. Simon Ianuēſis. Et eſt. aſſimilatur cancro ⁊ ponit digeſtionē ⁊c̄. Sequitur.

¶ Et melancolia q̄dē qn̄qꝫ expelliꝶ ad

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

mēbrū vnū: et facit accidere duritiē: aut ſephiros: aut cancrū ſm̄ diſpōnes ſuas. Et ſi fuerit ſubtilis, dñans proueniet heſtiomenus. ⁊ ſi expellit̄ ad ſupficiē cutis eueniet illō qō noiat̄ baras et morphea nigra ⁊ ipetigo ⁊ his ſilia. Et qñqꝫ ſpargit̄ in corpe toto: ⁊ tunc ſi putrefiat pueniet febris melīca. ⁊ ſi cōculcet̄ et nō putrefiat eueniet lepra. Et cā ei⁹ efficiēs antigor eſt malitia cōplōnis epis decliuis valde ad calitatē ⁊ ſiccitatē. q̄re adurit ſāguinē i melācoliā: aut cōplō corpis toti⁹ aut ſunt ambe ita q̄ faciūt ſanguinē acqrere p cās ſuas frigus. Et cā ei⁹ materialis ſuut cibi melācolici ⁊ cibi flegmatici: itez qñ cōponit̄ in eis ſatietas nauſeatiua: aut opat̄ in eis calitas. q̄re reſoluit ſubtile ⁊ ponit ſpiſſuz melācoliā ⁊ replōnes. Et comeſtiōes ſup ſatietatē ſunt ad hāc eandē intētionē. Et cāe ei⁹ iuuatiue ſunt opilatio porox. q̄re ꝑfocat̄ calor innatus ⁊ infrigidat̄ ſanguis ⁊ igroſſat̄: et ꝓprie qñ ſplen eſt oppilat⁹ debilis nō attrahit neqꝫ pōt mūdificare ſanguinē ex hūore melācolico: aut eſt virt⁹ expulſiua iu viſcerib⁹ debilis ab expulſione illi⁹ in venas ani et matricis ⁊ ſunt pori ſtricti: Et qñqꝫ adiuuat illud totum corruptio aeris i ſeipō: aut ꝓpter vicinitatē leproſorum: qñ egritudo eſt inuadēs. et qñqꝫ accidit ꝓpter hereditatē et ꝓpter cōplōnē embriōis ex qua creat⁹ eſt in ſe ꝓpter cōplōnē q̄ eſt ei: aut acqſitam in matrice ꝓpter diſpōnez q̄ eſt ei: ſicut ſi accidat ei vt ſit conceptio in diſpōne mēſtruox. et qñ aggregat̄ caliditas aeris cuz malitia cibi et ei⁹ eēntia ex genere piſciū ⁊ carne ſalita ⁊ carne groſſa: et carnibus aſinorū ⁊ lentibus proculdubio eſt vt eueniat lepra ſicut multiplicatur in alexandria.

¶Hic declarat diffōnez. pmo hoc q̄ dixit q̄ cā eſt colā nigra. 2° h̄ q̄ dixit q̄ vlcerat ibi 2ª (Et hec qdē egritudo) pª in d. pmo ex hoc iueſtigat cās. 2° ſpēs: ibi 2ª (Et hec egritudo vocat̄) prima in duas. pmo ponit cās pncipales. 2° coadiuuatiuas. ibi 2ª (Et cāe) pma i tres. pmo ponit cās cōiūctas. 2° añtes. 3° pmitiuas. ibi 2ª (Cauſa efficiens) ibi 3ª (Et cā mālis cen.) ¶Primo dubitat̄: q̄ dixit ſi fuerit ſubtilis pueniet heſtiomenū. ɔtra q̄ heſtiomenū pōt fieri a mā̄ oppilāte: ſ; talis eſt groſſa. Itē exponebat̄ q̄ niſi eſſet ꝓpter groſſitiez nō adhereret ⁊c̄. Dōm q̄ loqtur de eo q̄ fit ex corroſiōe cōiūctiōis mēbri: regrunt̄ aūt duo. ſ. ſubtilitas vt ad vnuz penetret ⁊ venenoſitas ſiue multa corruptio vt mortificet. ⁊ iō ibi dicit. dñans ⁊ c̄. Et iō qdā credūt: q̄ melācolia in cācro fit aduſta: ſ; in heſtiomeno fit putrefacta: vl̄ dōm q̄ apata calā plus oppilāt p accñs ꝓpter maiorē tumorē ⁊ multax māerū tract⁹ q̄ʒ frida ⁊c̄. Uel dōm q̄ ē ſubtilior q̄ʒ cācrene ⁊ groſſior q̄ʒ albaras. Uel cōuenit heſtiomenū fieri a groſſa: q̄ ex hoc itus ⁊ fi⁹ alberti q̄ etiā itus ꝑfundat̄. ¶2° dubidat vtx mā̄ lepre ſit putrida. vr̄ q̄ ſic: oīs humor derelict⁹ a regimine nr̄e eſt putridus vel oʒ q̄ fiat putridus. 2° de dr̄ntijs feb. ſ; in lepra melācolia derelingt̄ ⁊c̄. ¶In ɔtrariū. A. dōm q̄ melācoliā putrefieri pōt dupl̄r itelligi. vno mō q̄ putrefiat putrefactiōe ꝓprie dicta q̄ eſt cū q̄dā ebullitiōe pducente ad icineratiōez: ⁊ cū motu ſiue latiōe: ⁊ ſic nō putrefit: q̄ in oī lepra eēt q̄rtana feb. alio mō putrefactiōe iꝓprie dicta q̄ ē q̄dā extraneatio in qua nō fit icineratio p ebullitiōez nec dilatatio: ſ; ɔculcatio in mēbris. ⁊ vt ſic putrefit. Et cā ei⁹ efficiēs. Cō. antigor: q̄z ē cā antiq̄ndi ⁊ iueterādi eā. vl̄ q̄ p̄cedit eā añ ei⁹ manifeſtatōez. 2° ɔſiderādū. alie ſunt ābe. dupl̄r exponit̄. ābe. i. cōplō epis et cōplō corroſiōis ita ⁊c̄. q̄ ſunt fride. vt Aui. inuat q̄ nō ſolū mala cōplō calā epatis: ſ; etiā frigida. Alio⁹ pōt exponi q̄ mala ɔſtitutio calā ⁊ ſicca pducūt ad ifrigidatōez ꝓpter huiuſmodi cōſūptōez: vt in tegni. decidēte ita. 3°. cō. q̄ ſoluit̄ q̄ſtio an mala cōplō ſit cā lepre. Et dōm q̄ eſt cā: q̄ eſt generās malos hūores. ⁊ huiuſmodi gñati gñant etiā malā cōplōnē. ḡ in lepra eſt duplex mala cōplō. Et iō qdā p malā cōplōnē eā notificāt vt Gal̄. de malitia cōſtitutiōis diuerſe. Et cā ei⁹ mālis. Cō. q̄ de cibis melācolicis abſolute dixit. Sʒ de flegmaticis dixit. qñ cōponit̄ ⁊c̄. ⁊ fit oppilatio ⁊c̄. Et cāe ei⁹ adiuuatiue. primo has cās. 2° ponit ſūmā cāx a q̄bus maxīe ꝓuenit lepra. 3° ponit q̄ndā modū gñatiōis lepre a melancolia. ibi 2ª (Et qñ) ibi 3ª (Q. ñ) pma in duas. pmo ponit cās coadiuuātes q̄ reducūt̄ ad añtes: 2° q̄ reducunt̄ ad pmitiuas. ſ. vl̄ oēs vl̄ plures. ibi 2ª (Et qñqꝫ adiuuat) Cō. q̄ dixit. adiuuat: q̄ p mlta media faciūt et iō nō dixit añcedētes. 2° q̄ ille ſunt q̄ttuor cāe. ſ. oppilatio pororuz: oppillatio ſplenis: debilis attractiua: debilis expulſiua. Et qñqꝫ adiuuat cāe. ſ. corruptio aeris ex ſe hītas a pentib⁹ leproſis. cōplexio embriōis mala in ſe. l; pr̄ nō ſit leproſus nec mr̄: ſ; h̄ ſpma ſit h⁹ v̄tutis ⁊c̄. 4ª cā ē mala ɔſtitutio ex matrice ſic ⁊c̄. ¶Dubitat̄ nō vr̄ q̄ cōceptio tpe mēſtrnatiōis ſit cā lepre: q̄ ſi h̄ eēt. tūc eēt ꝓpter ifectionē: ſ; tūc qlibet eēt leproſus: q̄ ſpma retinet mēſtruū. ¶In ɔtrariū oēs. Dōm. q̄ ſi tpe mēſtruationis fiat ɔceptio fiet lepros⁹. 12°. āno ſi 2ª. 13. āno vſqꝫ ad. 24. ſi 3ª. 16. ad. 36. ſi. 4ª. 37. alia. 48. ſi. 5ª. fiet albaras ita azara ni⁹ ponit. ¶Dubitat̄ q̄ſi ſi mlr̄ier coeat cū leproſo nō fit lepra ſ; hi q cū illa coeūt: q̄ ꝓpter fricationē nō remāet ifectio in mlr̄iere: ſ; in viro ſic ⁊c̄. Et qñ in alexādria: q̄ comedūt aſinos: vt pmo alimentox. caplō de fermento. et hi ſunt aſini. 3° alimentorum. primo capitulo.

¶Et colera nigra qñ pmiſcet̄ ſanguini adiuuat pax ei⁹ ad generādū multū ipi⁹ qñ ꝓcldubio igroſſat̄ ex duob⁹ modis: quox vn⁹ eſt p ſubam ſuā groſſā. ⁊ ſecundus p frigus ſuū cōgelās. ⁊ qñ ingroſſat̄ p partē humiditatis ſue: tūc ē exiccatio eius per caliditatem coporis facilior.

¶Hic ponit quēdā modū gñatiōis lepre. ⁊ pmo facit hoc 2° qōdaz dictū declarat. ibi 2ª (Et iam) pma in duas. pmo facit qō dictū eſt. ſcdo remouet dubiū. ibi 2ª (Et quādo ingroſſat̄) dicit primo q̄ colera. ſ. nigra pmiſcet̄ ſanguini pax eius. ſ. colere nigre. adiuuat ad generādū multum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ipſius.ſ.melie facte ꝑ igroſſatioē ſanguis vel mītū ipſius ſcʒ lepre:qm̄ ꝓculdubio igroſſaꝛ.ſ.ſāguis ex mixtiōe melancolie:q꜡ melancolia eſt groſſa et frigida ⁊c̃.ſequitur Et qn̄ igroſſaꝛ. Remouet dubiū.di.alias tu iā dixiſti:q꜡ ſanguis ingroſſatus ꝓpter frigiditatē ⁊ ꝑ caliditatē:quero a quo facius ingroſſaꝛ? Reſpondet ꝙ a caliditate:a dicit qn̄ ingroſſaꝛ ſanguis.ꝑ partē humiditatis ſue.i.ſanguinee:q꜡ ſit hūitas groſſa ⁊ nō frida.tūc eſt exiccatio.ſ.igroſſatiua ei⁹ facilior a caliditate corporis. Re.eſt duplex.ꝑmo q꜡ calidū eſt magis paratū exiccare q̄ʒ frigidū,cuʒ ſit actiuius ⁊ ſiccitas ſit ſimul magis cognata q̄ʒ friditati.ſecūdo q꜡ ſanguis ingroſſat⁹ ꝑ ſubam hūiditatis ſue.ſ.ſanguinee eſt calꝰus ⁊ nō frigidus.⁊ iō magis ē apt⁹ calefieri ⁊ exiccari a calore.⁊ ꝑ ꝯn̄s qn̄ infridaꝛ vꝛ ꝙ ſit talis comparatio ſanguis de ſe groſſus cōiunct⁹ calido corpori facili⁹ igroſſaꝛ.ſ.plus q̄ʒ ſit q̄ʒ ſi coniungiꝛ frigiditati corporis.⁊ dixit ꝑ partē hūiditatis ſue.i.ꝑ partē groſſaʒ q̄ tū eſt ſanguis:q꜡ ꝑtē groſſam q̄ eſſet melancolia frigida haberet dubiū:ſi citius ingroſſareꝛ a calido vl' frigido:h̄ tamē repiꝛ lr̄a alia q̄ dicit.⁊ eſt ⁊c̃.in qua ſolū vult oſtendere ꝙ qn̄ ſanguis de ſe eſt groſſus ⁊ ſiccus:⁊ admiſceꝛ ſibi hūiditas melācolica:facilius ꝓuenit ſanguinis ingroſſatio:⁊ hoc eſt qd̄ dicit.⁊ qn̄ ingroſſaꝛ ſanguis ꝑ ꝑtē humiditatis.ſ.melancolie.⁊ eſt exiccatio ei ſanguini ꝑ ſubſtantiaʒ corꝑis.i.in eius corpulētia eſt ſiccus:tūc illō.ſ.igroſſatio ſanguinis eſt facilius:quia concurrūt aptitudo patiens ⁊ agens ⁊c̃.Sequitur.

¶ Et iā ꝓuentū eſt ex groſſitudie ſanguinis leproſoꝝ ad hoc vt egrediaꝛ i flebotomijs eoꝝ qddaʒ quod eſt ſicut arena.

¶ Declarat qd̄ dā.ſ.q꜡ ſepe dixerat ſanguinē melancolicorum ingroſſari iō dicit ⁊c̃.et vꝛ ex h̄ ꝓbare igroſſatio tū a calꝰo:q꜡ arena n̄ fit a frigido i nobis.alr̄ poſſet exponi.lʒ hēat plus de violentia tn̄ magis videꝛ cōformari mēti A.⁊ auctoꝝ:vt dicaꝛ ꝙ.A.vult oſtēdere quō colꝰa rubea pōt facere leprā admixta ſanguini:q꜡ ex hoc facit igroſſando ſanguinē:⁊ hoc ē qd̄ dic̃.⁊ qn̄ colera.ſ.rubea ꝑmiſceꝛ ſanguini:paꝝ eius.i.colere.iuuat ad generanduʒ multū eius.ſ.melācolie ꝑ igroſſationē ſanguis:⁊ cū dic̃.qm̄ ꝓculdubio:ꝓbat ꝙ colera rubea pōt ingroſſare ſanguinē:⁊ ꝑmo ꝑmittit modos qb⁹ ſanguis igroſſaꝛ.ſecundo declarat quō colera rubea poſſet igroſſare ſanguinē ibi 2ª (Et qn̄ igroſſaꝛ) Dōm ꝑmo ꝙ ſanguis duplr̄ igroſſatur vel a ſiccitate:⁊ hoc eſt qd̄ dicit ꝑ ſubaʒ ſuā groſſaʒ ſcʒ ſiccitate vel friditate cōgelante.⁊ hoc eſt qd̄ dicit ⁊ ꝑs. Cō.ꝙ ille ſermo nō debet referri ad ingroſſationē.a colera:ſed ingroſſationē abſolute.Cō.ꝙ.A.innuit tres q̄litates igroſſantes:ſ.ſiccitatē caliditatē ⁊ friditatē.ſiccitatē ⁊ caliditatem per hoc ꝙ dicit.Quoꝝ vnus eſt ꝑ ſubſtantiam ſuā groſſam.ſ.a ſiccitatē:ſiccitas aūt fit a ſicco ⁊ calido.Sed tu di.eodē mō etiā fridū igroſſat exiccādo:⁊ exprimēdo hūiditates vt apparet.4.methauroꝝ. Dōm ꝙ ſiccitas ⁊ caliditas magis ſunt ꝑ ſe ⁊ directe cauſa exiccationis q̄ʒ ſit frigiditas.⁊ ideo lʒ vtrobiqʒ cōcurrat exiccatio:tn̄ diſtinxit igroſſationē factā a ſicco ⁊ calido contra igroſſationē factā a frido:⁊ vocauit illam ingroſſationē ꝑ ſubam ſuā ſiccam quaſi ſubaleʒ exiccationē ⁊ magis ꝑ ſe.Et qn̄ igroſſaꝛ.Hoc oſtēdit colera q̄ igroſſat ſāguinē:⁊ dicit qn̄ ingroſſaꝛ ſanguis propter humiditatem ſue.ſ.colere.tūc eſt exiccatio.i.igroſſatiua facilior ꝑ caliditateʒ corporis ſcʒ colere.quaſi dicat.licet colera ſit calida.et ſit ſicca facili⁹ ingroſſat ſanguinem calore ꝙ ſiccādo:⁊ hoc eſt conforme ei qd̄ dixit.quoꝝ vnus eſt ſubam groſſam ſcʒ a ſiccitate q̄ ſiccitas fit a ſicco vel calido. Iſta expō apparet mōaꝛ. pōt morderi ꝓpter duo .ꝑmo q꜡ dixit.qn̄ colera.nomē.n.h̄ colera abſolute,ꝓlata ſignificat rubeam:vt in commento aff⁹.vij.particule.Quibuſcūqʒ colerice

hypoſtaſis.3° de iterioribꝰ.5°.cap̄.ſcd̄o ꝑ hoc ꝙ dic̃.⁊ hec egritudo vt ē logd̄ lepra colia ſāguinē corrūpētē ⁊c̃.Se.

¶ Et hec egritudo noiatur leonina.⁊ dicitur ꝙ non nominaꝛ ita:niſi quoniam plurimū accidit leonib⁹.et diciꝛ quoniā terribilem facit faciem patientis eam:et ponit eam in forma leonuʒ.Et diciꝛ qm̄ rapaciter tenet qd̄ capit rapacitate leonis. ⁊ de hac egritudine que eſt debilis difficilis eſt curationis.et de curatione fortis non ſit ſpes. ⁊ incipiens quidē eſt ſuſceptibilior ⁊ cōfirmata eſt magis inobediens.⁊ facta ex melancolia colere eſt magis feda ⁊ plurꝫ nocumēti ⁊ difficiliorum accidentium et vehementius adurens:ſed eſt ſuſceptibilior curationis.et facta a fece ſanguis eſt ſaluior ⁊ quietior ⁊ non vlcerat.⁊ facta a melācolia aduſta ſimilatur colerice in ſuis accidentibus. ſed eſt tardius ſuſcipiens curationeʒ.

¶ Hic inueſtigat ſpēs lepre.⁊ hʒ tres ſicut tres inueſtigat ſpēs.2ª ibi(Et facta a fece)3ª ibi(Et facta)Cō.ꝙ prima ps pōt dupliciter exponi ꝑmo ꝙ notificat leprā factā a melancolia colerica ſiue de colera aduſta ſiue ſanguine cui colera ⁊c̃.⁊ notificat eā ꝑmo ex ꝑte nominatōis leonina ſecūdo gradus aut fortis aut debilis.3° temporis incipiens.4.accium ⁊c̃.Scd̄o mō pōt exponi ꝙ primo notificat oēm lepram ꝑ no.⁊ hec egritudo.i.quecūqʒ lepra ⁊c̃.⁊ in illa parte.⁊ facta ex melancolia colere.incipit diſtinguere ſpēs:⁊ cauſa eſt nota eoꝝ que ponit ⁊c̃. Seqꝛ.Et facta.Cauſa q꜡ melācolia talia eſt minus maligna ⁊c̃.Et facta a melancolia.Sed eſt tardius ꝓpter groſſitiem ⁊c̃.

¶ Dubitaꝛ an ſpēs lepre ſint ſufficiēter enumerate?vꝛ ꝙ nō:q꜡ alij auctores ponūt q̄ttuor ſpēs:ellefantiā leoninā allopitiā ⁊ tiriā.Item omittit leprā de melia flegmatica Itē tot ſunt ſpēs lepre quot cācri:ſʒ cancri ſunt due ſpēs alia a colerica aut in q̄ eſt colera ⁊c̃.ſupra. Iteʒ ꝑter has ſpēs ſunt ſpēs compoſite.Dōm ꝙ ſpēs lepre ꝑnt diſtingui ꝑmo ex parte materiei mala nec ſic mala.ſcd̄o ex ꝑte modi inherendi vt fixa nō fixa.⁊ ex ꝑte cāe:⁊ ſunt q̄ttuor ſimplices ſibi de colera melācolia leonina:de ſanguine ellefantia de melancolica qd̄ ellefantia quidē tiria:⁊ illa de fecali vel aduſta.⁊ 4ª de flegmatica qdē tiria qdā ellefantiā vocāt nō fecit mētionē de flegmatica:dicūt qdā:q꜡ raro accidit:q꜡ raro accendiꝛ ⁊ cōburiꝛ:ꝯtrariū h⁹ ponit gilbert⁹.Ul' dōʒ ꝙ ōdit itelligi ex ſepe dictis ⁊c̃.Seqtur.

¶ Et hec quideʒ egritudo nō ceſſat corrumpere cōplōnē mēbroꝝ ꝑ qualitateʒ ꝯtrariā qualitati ꝯuenienti vite.ſ. caliditati ⁊ humiditati:donec ꝑuenit ad membra principalia.⁊ illic interficit. ⁊ icipit in primis ab extremitatib⁹ ⁊ mēbris leuibus.⁊ illic cadunt pili ab ea et alteratur color eius.⁊ fortaſſe ꝑuenit ad vlcerādū: deinde vadit paulatim in corpus totuʒ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nā q̄uis ꝑma gn̄atio ei⁹ fit in viſceribus: tñ ꝑmū veſtigiū ei⁹ eſt in extremitatibus q̄m ſūt debiliores. verūtamē qn̄qȝ morit̄ patiēs eā anteq̄ȝ cōuertat̄ malitia ei⁹ apparēs ſup viſcera ⁊ mēbra ꝑncipalia: ⁊ ē mors illi⁹ cū attractiōe ⁊ ꝓpter malitiaȝ cōplōnis illi⁹. Et cū cācer q̄ eſt lepra mēbri vni⁹ ſit de illis q̄bus nō eſt ſanatio: tūc quid dicem⁹ de lepra q̄ eſt cancer corpis toti⁹. verūtamē in lepra ē res vna: ⁊ eſt ꝙ egritudo ſpergitur in totū corp⁹: ⁊ qn̄ adminiſtrātur curatōes fortes ſuſtētāt egritudinem et non agit ſuper membra ſimplicia: et in cancro non eſt ita.

¶ Hic declarat aliā partē diffinitōnis. ſ. corrūpit̄ complo mēbroꝝ ⁊c̄. ꝑmo hoc. ſecūdo remouet errorē. ibi 2ª (Uerū tamē.) Dubitat̄: q2 in aliqua lepra eſt calor. Dōm ꝙ in oī eſt frigiditas ꝑ viā cōſumptiōis humidi qd̄ eſt calidi ſuſtētaculū ⁊c̄. Seq̄tur. Uerūtamē in lepra. Hic dubitat̄ quō pōt mori anteq̄ȝ cōuertat̄ ⁊c̄. In vltima pte. Cōiter dicitur ꝙ materia ſparſa minus grauat ⁊ ledit q̄ȝ vnita ſignū de lorica portata in manu ⁊ in dorſo: vt dicūt medici: ⁊ ideo materia cancri magis ledit: ſed in lepra fortis melācolie ſuſtētant. i. ꝓhibēt ⁊c̄. hic eſſet locus ſpeculatiōis. ⁊ vide ꝙ nō eſt oīno ſile ꝙ lepra ſit cōis cancer. Cancer em̄ poſſidet mēbrū ⁊c̄. cancer nō curat̄ habēs vlcera vel nō vlc⁹ et venas fixas etiā ⁊c̄. ⁊ ſic lepra eſt illi cōſilis. ſed lepra q̄ curatur eſt qn̄ melia eſt cōculcata: nec habēs radices ⁊c̄.

¶ De ſignis. Caplm̄. ij.

Q Uando incipit lepra īcipit color fieri rube⁹ tēdēs ad nigredinem. Et appet in oculis obfuſcatio ad rubedineȝ decliuis. ⁊ appet in anhelitu ſtrictura: ⁊ in voce raucedo cā nocumēti pulmonis ⁊ cāne ei⁹: ⁊ multitudo in ſternutatiōe. ⁊ appet in naſo gaueta: et fortaſſe fit ſtrictura in narib⁹ ⁊ caſſamu: et incipiūt capilli in ſubtilitatē et paucitateȝ ꝑuenire: et apparēt vene ī pectore ⁊ faciei. Et eſt odor corpis ⁊ ꝓprie in ſudore: et odor anhelit⁹ ad fetorē decliuis: et apparēt mores melācolici et mali et doloſi: et multiplicātur in ſomno ſōnia melācolica et ſentit in ſōnio quaſi ſup corpus ſuū ſit grauedo maxima. deinde appet ſparſio in capillis et caſus in eis ex toto ꝓprie in pilis q̄ ſunt in facie ⁊ ptib⁹ eius: et qn̄qȝ diſlocatur loc⁹ piloꝝ. ⁊ findūtur vngues et incipit forma fieri feda: ⁊ facies fit terribilis. ⁊ color denigratur. Et incipit ſanguis cōgelari in iūcturis ⁊ putrefit. ⁊ additur ꝯſtrictio anhelit⁹ donec ꝑuenit ad difficultatē vehemētē ⁊ diſniā magnā. ⁊ ꝑuenit vox in fine raucedis: ⁊ ingroſſant̄ labia ⁊ denigrātur. et appet ſup corp⁹ additio glādulosa ſil'is aiāli qd̄ grece noīat̄ ſacos. Deinde incipit corp⁹ vlcerari qn̄ lepra ē nō q̄eta. ⁊ corrodit̄ cartilago naſi Deinde cadūt naſus ⁊ extremitates ⁊ currit vir⁹ fetēs: ⁊ redit vox ad occultationē: et tūc iā nō remanēt pili: et denigrat̄ color valde. Et pulſus q̄dē leproſi ē debilis ꝓpter debilitatē v̄tutis ⁊ paucitateȝ neceſſitatis cū egritudo ſit frigida et tarda nō velox ꝓpter debilitatē frigoris: et ſit neceſſaria ſpiſſitudo cum non ſit velocitas nec magnitudo.

¶ Ponit ſigna: ⁊ ꝑmo varia ſigna ſumpta a q̄litate ⁊ actione mutatiōis. 2° ſpāliter a pulſu. ibi 2ª: Et pulſus. ꝑma in tot ⁊c̄. Uel ꝑmo ponit ſigna lepre nō cōfirmate nec fortis. 2° ſigna cōfirmate ⁊ fortis. ibi 2ª. Deinde appet. Dubitat̄ vtrū color incipiat fieri rube⁹. Dōm ꝙ hoc ꝓprie in ſanguīea. vel dōm ꝙ in ꝑn° cuiuſcūqȝ lepre vel plimarū lepraꝝ: q2 mā aduſta caliditate trahit mām ad nigredinē ꝓpter mām melācolicā in oculis ⁊c̄. cā eſt nō cā nocumēti. ſ. ex vaporib⁹ multis illuc ꝑtingētib⁹: ⁊ ipſa melācolia. Et multitudo ī ſternutatiōe: ꝓpter vapores melācolicoſ eūtes ad caput ⁊ nares. Gaueta. i. qn̄ hō loq̄tur ꝑ nares: tñ eſt locutio īpropria: vt dicit. A. tertij canonis fen nona. et cā eſt ſtrictura nariū ex ſiccitate melācolica. Et fortaſſe fit ſtrictura. ⁊ caſamic. i. ſtrictura apolipo: q2 mā melācolica illuc expulſa facit qn̄qȝ additionē carnoſam vt verruca ſiue vt papilla. Capilli ⁊c̄. Cōtra q2 fiūt a ſicco vapore. Dōm ꝙ debet eſſe ſiccitas nō corroſiua: vel pauci: q2 corroſione vapoꝝ corrodūtur radices: vel ꝯſumit̄ nutrimētū: vel in cōculcatiōe melācolie fit oppilatio poroꝝ. Subtiliter. q2 paucū eſt in eis bonū qd̄ poſſit conuerti in pilū: vel q2 ſtringunt̄ pori. Apparēt vene. q2 replent̄ humore melācolico quē mēbra rēnuūt. Et eſt odor ⁊c̄. ꝓpter corroſionē hūoꝝ in eis. Mores ⁊c̄. ⁊ pȝ. Diſlocatur locus. i. mutat formā: vel. i. in diuerſis locl' fit. vñ alia lr̄a: caſus piloꝝ. Findunt̄ vngues: mlt̄a ſiccitate. Dubitat̄ quare non poſuit ſigna ſm̄ vnāquāqȝ ſpēm? Dōm ꝙ intelligunt̄ ex ꝑmiſſo cap. Dubitat̄: q̄re nō ex vrina? Dōm ꝙ diuerſificatur ſm̄ mām ſāguineā colericā ⁊c̄. Gilber. dicit ꝙ ē tenuis. Cō. multa ſigna ponunt̄ a Guielmo ſi apparēt puſtule in glīa. a Gilber. ſi ſal nō diſſoluit̄ in ſanguie calido: q2 ſignificat ſiccitatē. Si acetū poſitū ſup ſanguinē nō miſcet̄ ſibi. Alij dicūt ſi circa ſpōdiles colli ꝑforent̄ non ſentiunt cum acu.

De cura. Cap. iij.

O Portet vt incipiatur in ea cū euōnib⁹ ⁊ mūdificatiōe anteq̄ȝ igroſſetur egritudo: ⁊ cū tu v̄ificaueris ꝙ illic ſit ſanguis plim⁹ corrupt⁹: tūc oȝ vt incipias ⁊ flomes flomia vltia: ⁊ ſi nō aliūde ſaltē ex manib⁹. Et ſi nō v̄ificaueris illō tūc nō flomes. flomia. n. ex venis magnis qn̄qȝ plus nocet q̄ȝ ſit ei⁹ iuuamē

tū. Vez fit ſecuritas cū flomia eiꝰ ex ſeparatiōibꝰ venaꝝ puaꝝ ſi timeť flomia magnaꝝ. Et ſcias ꝙ ſāguis frigidus ē in eo qđ appet: q̄re fit illud magꝭ vltimū q̄z vētoſe ⁊ ſanguiſuge: ⁊ minꝰ nocēs viſceribus: ⁊ ille ſūt ſicut vene frontis ⁊ naſi. At vō ſm plm flomia ē neceſſaria i curatione huiꝰ egritudis. Et de illis q̄ vocāt ad illud ē cōſtrictio anhelitꝰ eiꝰ ⁊ difficultas ipius: ⁊ forte ē neceſſariū flomare guidē apud vehemētiā raucedis vocis ⁊ timorē pfocatiōis. Si ergo flomeť oz vt acqeſcat hebdomada vna: deinde euacueť cū eis q̄ ſūt ſicut hieralogodion et hiera ō pulpa colloqntide. Et euacueť cū apozimatibꝰ ⁊ pillulis factis ex epithimo et ſticados ⁊ polipodio ⁊ mirabola.ni. ⁊ kebulis: ⁊ helleboro ni. ⁊ lapide lazuli ⁊ lapide armeno. Et nō nocet ſi miſceať eis pulpa colloqntide ⁊ ſcamonea etiā ꝓprie qn̄ illic ē colera: ⁊ adiūganť eis aloes et cucumer aſininꝰ ⁊ theodoricon eſt bonū eis. Et hyerapigra iteꝝ ⁊ ꝓprie qn̄ fit fortis cū ſcamonea ē de illis ſolutiuis q̄ ſūt bona leproſis: ⁊ p̄cipue qn̄ odorat odoramētū hellebori: aut poniť cū ea lapis armenꝰ. Et in eſtate oz vt exicceť ⁊ nō vltimeť in decoctiōe fortiter vt nō ſpargať ⁊ multipliceť. Decoctio ad leproſos. Rx. mirabolaꝝ citrinoꝝ ⁊ nig. amboꝝ an̄. ʒ.x ameos. ʒ.v. althit boni. ʒ.ſ. paſſulaꝝ enucleataꝝ mineas.ſ. decoquantur cū tribꝰ eberie aq̄ donec pueniat ad tertiā ⁊ exprimatur ⁊ miſceať in ea de aqua mellis pōdus. ʒ.v. et detur i potu. Et vngať corpꝰ eiꝰ ex butyro: ⁊ ſedeat i ſole donec frigať aut ambulet ſeptuaginta paſſibꝰ: ⁊ puertatur ſup dextrā ⁊ ſiniſtrā ⁊ dorſū ⁊ vētrē ⁊ comedat cappares cū melle. ſumat i potu hāc medicinā ſm ꝙ narrauimꝰ ſeptem diebꝰ: ⁊ renoueť decoctio eiꝰ oī die. et nō ſufficit in curatiōe iſtoꝝ q nō ſūt ꝯfirmati euacuatio vna: īmo fortaſſe ē neceſſaria euacuatio i mēſe bis: aut i oī mēſe ſelꝫ ſm ꝙ teſtioniū facit eē neceſſariū: ⁊ illud cū medicinis tpatis: ⁊ q̄nq̄ ſolniť oī die cū facilitate aſcellatiōe vna: aut duabꝰ aſcellatiōibꝰ cū eo qđ ſoluit illud de potiōibꝰ iuuatiuis ex medicinis p̄dictis q̄dragin ta diebꝰ. Fortes vō valde ſicut helleborꝰ et ei ſiliā: ⁊ q̄ ſūt multi pōderis ſufficiūt ī āno ſelꝫ in vere: ſelꝫ in autūno: aut plꝰ i hoc Et oz vt veniať ſup cerebra eoꝝ cū mundificatiōe cū eis q̄ ſūt ſicut gargariſmata p̄dicta in ca. egritudinū capitis: ⁊ cū caputpurgijs notis. Deſcriptio caputpurgij. Rx. macropiperis ⁊ chelidonie et capſie ⁊ naſturtij et borūgi oīm. an̄. ʒ.j. nucꝭ muſchate pullegij amboꝝ an̄. ʒ.ſ. ſucci agnicaſti cotilas.iij. olei ſiſamini cotilas iiij. miſceanť ⁊ decoq̄nť donec cōſumať aq̄: deinde coleť et ſerueť in vitriata et fiat caputpurgiū in naribꝰ q̄ntū capiūt. deinde ſequať qn̄ illō multiplicať cū caputpurgijs humectantibus p̄dictis.

¶ Pмo ponit curā nō cōfirmate. 2ᵒ cōfirmate. 3ᵒ cibaria. ibi 2ᵃ (In flomia. 3ᵃ ibi: Cibaria. Pma in duas. pmo ponit curā p medicinas. 2ᵒ p cibaria. ibi 2ᵃ: Et lac. Pma i duas. pmo pmittit. 2ᵒ exeqtur. ibi 2ᵃ: (Et.) Et h̄ in duas. pᵒ p flomiā. 2ᵒ p materias. ibi 2ᵃ. Si ḡ flebotomať. Dicit pmo ⁊c̄. Re. q: egritudo eſt mālis de mā multa. Cōſiderandū ꝙ ſupponit digōem materie cū euacuare intēdis. Cōſiderādū. euacuatiōibꝰ p flomiā ⁊ farmaciā. mūdificatōne: p leuiores medicīas: vel mūdificatiōe p ſolutiua. euacuationibus: p flomiā ⁊c̄. Et cū. innuit pła. pmo qn̄ cōpetit. 2ᵒ ꝙ ē nocumētū. 3ᵒ quaꝝ venaꝝ flomia ⁊c̄. Si ḡ flomať. pᵒ p ſolutiuas. 2ᵒ p vnctiōes. 3ᵒ reuertiť ad cām in ſolutiuis. et alijs. ibi 2ᵃ: Et iūgať. ibi 3ᵃ: Et nō ſufficit. cōſiderandū odorat. ſ. vera. ⁊ poniť odor ſiue virtꝰ: ſicut ſi ponereť parū de elleboro; vel ponereť aliqd de raphano in q̄ ſtetit elleborus. In eſtate oz vt exicceť. i. leuiter euacuareť. Qn̄ aūt euacuatio lenis voceť exiccatiua appet ſupra de cura putridaꝝ in gn̄ali. Et nō vltimeť fortiter i decoctiōe. i. nō ſumať fortis decoctio ſolutiua: vt nō ſpargať. ſ. mā: ⁊ multipliceť. ſ. agitata: q: virtꝰ nō regulabit euacuatōem. aliter exponiť. In eſtate oz vt exicceť. ſ. elleborꝰ: ⁊ nō vltimetur in decoctiōe fortiter. i. nō multū decoq̄tur: vt non ſpargať ſcꝫ ellꝰus: ⁊ multipliceť. ſ. virtꝰ in decoctōne: vel exicceť. ſ. ellꝰus in ſole nō in vmbra ⁊c̄. Et oz vt veniať. pᵒ pōit cañ. in euacuatiōe. 2ᵒ in caputpurgijs. 3ᵒ in exercitio ⁊ vnctionibꝰ. 4ᵒ i coitu. 5ᵒ i medicinis. ibi 2ᵃ: Et oz vt phibeatur. ibi 3ᵃ: Et oz vt. ibi quarta: Res vero ⁊c̄.

¶ Et oz vt phibeať ab oī qđ exiccat ⁊ reſoluit hūiditatē innatā: et ſup eos interdicātur labor ⁊ anguſtia ⁊ vt pmuteť de aere ad aerē q cōtrariꝰ ē ei. Et deť ei i potu poſt mūdificationē olea ſicut oleū de amigdalis cū eis q̄ ſūt ſicut expſſū vue: ⁊ illud qn̄ euacuati ſūt multotiēs. Et oz vt exerciteť oī mane poſt expulſionē ſupfluitatū ab iteſtinis: ⁊ p̄cipiant eleuare vocē altā. Et ſaliāt ⁊ luctātur: deinde fricēť. cū ergo ſudauerit tūc ſumāt potū: ⁊ poſt illō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

inũgaꝛ oleis tpatꝭ i calido ⁊ frigido hũe ctãtib⁹ ꝑm plm ꝯfoꝛtãtib⁹ i ꝑmis: ipi ei i‑ digẽt i ꝑmis ꝯfoꝛtantib⁹ ſicẽ mirab. iteꝝ ⁊ galle cũ aceto: ⁊ q̃nq̃ʒ admiſtraꝛ ſup eos iunctio ex oleo cũ lacte mlieris. et ſilr oꝫ vt fiat eis caput purgiũ cũ eo q̃ñ multipli caꝛ ſiccitas ⁊ q̃ñ cõmoueꝛ i eis nauſea ca ueaꝛ. Et meli⁹ qdẽ eſt vt balneẽtur: dein dẽ inunganꝛ. ⁊ q̃ñ balneati ſũt tũc eoꝝ in unctiões ſint ſicut oleũ myrtinũ ⁊ maſti cinũ ⁊ oleũ de ſũmitatib⁹ vitiũ ⁊ darſiſa‑ han ⁊ oleũ de coſto ſup extremitates: de inde ille q ð eis ẽ medicaꝛ⁹ qeſcat media hoꝛa: ⁊ ꝑpareꝛ vomitui cũ pẽna: deinde ſumat in potu aliqd de abſynthio: ⁊ foꝛ‑ taſſe ẽ neceſſariũ iungere eos in balneo cũ ſubtiliatiuis reſoluẽtib⁹ in qb⁹ cadunt nitrũ ⁊ ſulfur ⁊ bacce lauri ⁊ glutinũ car‑ pẽtarioꝝ: imo ſynapis ⁊ oꝛiganuʒ ⁊ pip et macropip ⁊ piretrũ ⁊ ſtapgiſagria ⁊ ſy napis ⁊ aloes ⁊ calamẽtũ ⁊ ẽplaſtrare eos ſup iũcturas eoꝝ: imo foꝛtaſſe ẽ neceſſari um qð ẽ ſicut euforbiũ: ⁊ illud q̃ñ ꝑcipiꝛ eis vt balneenꝛ ꝑpter reſolutionẽ ſuper fluitatũ eoꝝ: ⁊ ꝑpter ſudoꝛẽ ipoꝝ. inun‑ ctio eñ eoꝛũ ẽ canon in curatiõe ipoꝝ. ⁊ q̃nq̃ʒ inũgunꝛ fricãdo cũ tyriaca ⁊ ſcelli‑ te ⁊ aleſãgine. Et foꝛtaſſe ẽ neceſſariũ in‑ ungere cũ hmõi in ſole calido: et melioꝛ ablutionũ eoꝝ in balneo ẽ aq̃ in q̃ deco‑ quiꝛ fenugrecũ cũ ſapone bono. Et opʒ vt alieneꝛ leproſus a coitu penitus. Res ṽo q̃ in potu tribuũtur mlte ſũt. nam de melioꝛib⁹ medicinis ẽ tyriaca minoꝛ fa‑ cta cũ carnib⁹ vipe: ⁊ tyriaca diateſſeron ⁊ alaſmenam ⁊ diaſulfur. ⁊ q̃nq̃ʒ fit caput purgiũ cũ iſtis etiã. ⁊ vt in potu ſumãt ð trociſcꝭ tyri etiã ſolis aur. j. in. ℥. vini groſ ſi aut paſſi ⁊ trociſcis ſquille iteꝝ. Et ſci‑ as ꝙ caro vipe ⁊ illud in quo ẽ ṽtus ei⁹ ẽ de nobilib⁹ medicinis ei. ⁊ nõ oꝫ vt ſit vi‑ pera de luto: aut littoꝛalis: aut ð locis hu midis: q̃m in ea ꝑm plm ẽ paꝝ iuuamẽti Et de illis q̃ plime ẽ malitie ẽ illa q̃ ſitim facit cũ q̃ eſt ꝑditio: imo eligaꝛ montana ꝑcipue alba: ⁊ abſcindãꝛ capita earum et

caude vice vna ſubito: ⁊ tũc ſi mltiplicaꝛ curſus ſanguis: ⁊ remanẽt viue: ⁊ agitan tur agitatiõe plima tpe lõgo: tũc iſte ſũt bone ⁊ ſi nõ dimittãtur. Et q̃ ex eis ſũt cõ ueniẽtes ſũt ille ex qbus plim⁹ currit ſan guis: et q̃ ſũt plime agitatiõis: ⁊ poſt de‑ collationẽ mũdificenꝛ ⁊ decoq̃nꝛ ſicut di cem⁹ tibi: ⁊ comedaꝛ ex eis ⁊ iure ipſaꝝ. Et ex potatiõe qdẽ vini in quo moꝛiꝛ vi pera aut viuit iã ſanati ſꝛ qdã accidẽtalr aut intẽtiõe interficiẽdi ex eo q i potu tri buit vt moꝛiaꝛ ille leproſus ⁊ qeſcat: aut qeſcat ab eo: aut fit illud obediẽdo ſõno: aut viſiõi. ⁊ ſal vipe iuuatiu⁹ ẽ iteꝝ. Elix‑ atio aũt vipe ẽ vt ſumaꝛ vipa abſciſſis ex tremitatib⁹ mũdificata a viſcerib⁹. deide elixetur cũ poꝛris ⁊ aneto ⁊ cicere ⁊ ſale pauco: decoq̃tur cũ aq̃ plima donec diſ‑ ſoluaꝛ: ⁊ ſumanꝛ oſſa ei⁹ tũc ab ea ⁊ mun deꝛ caro ipi⁹ ⁊ deꝛ ad comedẽdũ caro ei⁹ et ſoꝛbeaꝛ ius ipi⁹: ⁊ ponanꝛ oſſa ei⁹ tunc ſup micas panis de ſimula: ⁊ foꝛtaſſe ꝓij‑ ciꝛ cũ ea aliqd de pullis colũbarũ donec bona fiat. Et hui⁹ qdẽ regimis iuuamen tũ foꝛtaſſe nõ appet i ꝑncipio. deinde ap‑ paret ſubito: ⁊ foꝛtaſſe antecedit ſanitatẽ ſepatio rõnis dieb⁹ aliquot. Et ſignũ ap‑ paritõis iuuamẽti ei⁹: ⁊ applicatio ad ho rã in q̃ oꝫ vt abſtineaꝛ ab admiſtratione ei⁹ ẽ vt incipiat leproſus inflari: q̃re iſlaꝛ deinde foꝛtaſſe ꝑmiſceꝛ ratio ei⁹. poſtea excoꝛiaꝛ. deide ſanaꝛ. Cũ ergo nõ patiꝛ ſcotomiã neq̃ʒ inflaꝛ: tũc itereꝛ ſup eũ re‑ gimẽ vice alia. Et de illis q̃ narrata ſunt ad illð ẽ vt ſumaꝛ ſerpẽs niger excoꝛiat⁹ et ſepeliaꝛ donec in eo fiãt ṽmes ⁊ extra‑ hatur cũ ṽmib⁹ ſuis ⁊ exiccetur ⁊ detur i potu illi ſup quẽ ſupfluit lepꝛa: ex eo trib⁹ dieb⁹ oi die põdus. ℥. j. cũ ſyrupo de mel le. Et inũctio iterũ cũ eo in quo ẽ ṽtus vi pere ẽ iuuamẽtũ ei ſicut oleũ in quo deco quitur: ⁊ ſit hoc medicamẽ. Sumatur ni ger excoꝛiat⁹ ⁊ ponatur i olla ⁊ fũdatur ſu per ipm de aceto foꝛti. ℥. viij. ⁊ de aq̃. ℥. i. et de capſia humida ⁊ radice dracõtee ð vnoquoq̃ʒ. ℥. ij. decoq̃tur totũ ſup ignẽ le

ne donec diſſoluatur ſerpẽs: et coletur aq̃ a ſerpẽte et fricetur cũ ea poſt abraſionem barbe et capitis: fiat illud trib[us] dieb[us]. Et eis q̃ d̃e accidit ex admiſtratiõe medicia rũ vipaliũ excoriatio cutis corrupte: et p mutatio carnis et cutis ſane: q̃zuis inũctio leproſi cũ hũectatiuis tẽpatis i caliditate eſt ex illis q̃ cõferũt i q̃buſdã horis: cũ ve hemẽtior ſit ſiccitas. Et ſil'r facere caput purgiũ cũ eo qd̃ ẽ ſicut oleũ vio. et ſit i eo parũ olei de keiri. Et iterũ ſicut adipes rapaciũ et boũ et volatiliũ: et ſicut cũ oleo de coſto aut dariſaban: et oleũ de lilio ſer uat extremitates. et illud poſt mũdificati onẽ et ãte mũdificationẽ nõ inũgat oĩno: q̃m oppilat poros. Et de eis q̃ bibũt et cõ ferũt eis eſt alimurigili et medicamẽ aſcli deni. Et lac ẽ de cõueniẽtib[us] q̃b[us] curat et p̃prie apõ cõſtrictionẽ anhelit[us] et difficul tatẽ ei[us] et raucedinẽ vocis ei[us] et in tpib[us] q̃ ſũt iter eũones. Et oz vt bibat i diſpõe q̃ mulget lac. et lac ouiũ ẽ de reb[us] magis cõ ueniẽtib[us] ei. et oz vt bibat de eo q̃ntitas q̃ digerat. et ſi ſint cõtẽti eo ſolo ſi poſſibile ẽ erit iuuatiuũ valde. Et ſi fuerit neceſſa riũ nõ addat ſup ip̃z aliq̃d ſi poſſibile ẽ p̃ter panẽ mũdũ et aliſſidebegi cũ carni bus arietũ et q̃ illis ſũt ſi'lia de illis q̃ dice mus. Et q̃n anhelit[us] redit ad rectitudinẽ tũc meli[us] ẽ vt dimittat lac et cõuertat ſup res acuti ſaporis vt vomat cũ eis nõ p̃pt̃ aliud niſi illõ: et eueat cũ eo qd̃ dixim[us]: de inde ſi neceſſe fuerit redire ad lac fiat vſ q̃z ad terminũ p̃dictũ. et oz vt ſit hoc regi mẽ i anno m'ltotiẽs. In fl'omia v'o eoꝝ q̃ cõfirmati ſũt nõ oz vt ſit occupatio: neq̃z i ſol'one vẽtris eoꝝ cũ medicina forti: q̃m ſupfluitates i eis mouẽt et nõ ſepant: imo fiat alleuiatio i declinãdo materias eorũ ad iteſtina: et admiſtret de foris qd̃ carmi net et reſoluat. Et de potib[us] cõueniẽtib[us] eis ẽ vt ſumat acori. ℥.i.ſ. et nitri tãtũdẽ et ſucci caulis agreſtis vſq̃z ad. ʒ.iij. et miſce atur totũ et bibat mane et veſpe. Et vt ſu mat d̃ eis limatura eboris põd[us]. x. ſacra iati et det eis i potu i.iij. ʒ. vini et butyri: aut ſumat althit cũ melle q̃ntitate nucis: aut ſumat de ſquilla q̃ntitas decẽ ſacraia ti cũ ſyrupo ſquille iſpiſſato ſicut loboct aut ſumat cymini. ʒ.ſ. et mellis q̃ntitas q̃ inſpiſſet ſicut loboc. et ſucc[us] calamẽti ẽ eis valde bon[us] ex trib[us] obolis vſq̃z ad. vi. Et oz vt vtãt piſcib[us] ſalitis i q̃buſdã horis ſi cut vtũt medicia: et alleuiẽt ab acutis niſi p̃pter vomitũ: et niſi ſ'm ſemitã albecikir i eo i quo ſumũt. et q̃nq̃z medicãt cũ cau terio diſptito ſup membra eoꝝ ſicut ſinci put et ſũmitas capitis: et ſup radicẽ epiglo tis: et duo tpa et collũ et iũcturas manuũ et pedũ. Et dixeꝛt q̃dã: oz vt cauterizẽt i p̃n cipio timoris lepre cũ cauterio i anteriore capite vt cõferat caluarie et alio iferiore il lo: et apõ locũ i quo capilli tũdẽt et ſup ſu pcilia. vnũ: deide i d̃xtra capitis: et aliud i ſiniſtra: et vnũ poſterius ſup nucã: et duo apõ duas cõmiſſuras corticales: et vnũ ſu per ſplenẽ: et ſint cocture ille cũ cauterijs leuib[us] minutis: et q̃n cauterizat ſup caput oz vt p̃ueniat vſq̃z ad os donec excorietur os ſaltẽ vicib[us] pl'ib[us] poſtq̃z cõſeruat ap plicatio illi[us] ad cerebꝝ ſ'm ſuã corrũpẽtẽ cõpl'onẽ ei[us]. Nã ſtolidi q̃nq̃z iterficiũt cũ hoc cũ nõ alleuiantur manus ipſorum.

De modo medicinaꝝ cõferẽtiũ cõpo ſitarum. Capl'm. iiij.

De q̃b[us] ſũt albedarũgi et albes qd̃ ſtat i loco carnis vipe i hac egritu dine: et de illis ẽ medicamẽ alſulẽdati: ve rũ bedarũgi hñt deſcriptõez magnã quã dixeꝛt indi et expti fueꝛt ip̃m. Et de eius mõ ẽ vt ſumant mirob. nigroꝝ et ſcenita ragi indi amboꝝ. ʒ. x. macropipis. ʒ.ſ. be en albi. ʒ.ij.ſ. terãt et liniãt cũ butyro vac cino et cõficiant cũ melle: et ſit potio ab. i. aur. vſq̃z ad. ij. ʒ. p[os]t mũdificationẽ corpis. Si ãt ſumat de eo cũ eq̃li mẽſura ſui de dyamuſcho nõ timebit ei[us] malitia: q̃m ip ſum eſt eius bezahar.

De mõ cõfectiõis nominate bederaui lia maioris. Capl'm. v.

Et ẽ almebarã cõferẽs lepre et ba ras et morphee et ipetigini et aq̃ ci trine et pruritui et ſcabiei antiq̃ et cõfirmat rõnẽ et deſtruit obliuionẽ: et ẽ bonũ cõſer

natōi cōferēs ſincopi. Et hoc medicamē
fecerūt ſapiētes indi regib⁹ ſuis. Rx. miro.
belliricoꝝ ⁊ emblicorū ⁊ capſie oīū añ. ʒ.
xiiij. nucis muſchate ⁊ corticū thuris et
men ⁊ ſen. ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊ fel ga-
monati ⁊ narchaiſar ⁊ neremiſch ⁊ cōdiſi
⁊ ſucci ſquille ⁊ folij indi oīm añ. aur. viij
et albes narij boni aur. iiij. terāt medicie
et cribellēt ⁊ terat albes ſolū. Et q̄ terit
ipm̄ oppilet naſū ſuū ⁊ nares ſuas ⁊ iun-
gat eas añ illō cū butyro vaccino: ⁊ veni
at ei⁹ trituratio ſup medicias. ⁊ ſumāt de
penidijs alarmu ⁊ alſabā emine. ij. et. ʒ. ō
baldac: terāt ⁊ ꝓijciāt i ollā nouā: ⁊ ꝓiji
at deſup de aq̄ cū mēſura q̄ ſoluāt: ⁊ qñ li
q̄ſiūt remoueāt ab igne ⁊ pulverizēt de
ſup medicie ⁊ cōficiāt cū eis bñ: deide fi-
ant ex eis forme ſiles auellāis: q̄ꝝ vnaq̄q̄ꝫ
ſit vn⁹ aur. ⁊ det in potu oī die: ideſt in ie
iuno cum aqua tepida aut vino.

¶ De mō cōfectiōis alſulēdati. Cap. vi.

Te medicamē indū magnū i via
albe de rauilui: ⁊ ipm̄ cōfert iterū
ad caſū palpebrarū ⁊ albedinē ca
pillorū ⁊ aſma ⁊ tremorē cordis ⁊ tempat
appetitū et fluxū vētris ſupfluū ⁊ hydro
piſim et icteritiā ⁊ paucitatē ſemis ⁊ fiſtu
las ⁊ canitiē ſenū: ⁊ cōfert pruritui ⁊ vlce
rib⁹. Rx. alſulēdati mundate ablute ducē
tos ſeragita aur. Et alſulēdati qdē ē vrina
hyrcoꝝ mōtanoꝝ: ⁊ illō ē q̄ ipi migūt
dieb⁹ eſtuatōis ſue ſup lapides in mōte q̄
noīat alſulēdati: ⁊ denigrāt lapides: ⁊ fit
ſicut pix piguis ſubtil ⁊ myrob. ⁊ belliri-
coꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊
lauri ⁊ nucis muſcate et cynami et macis
et xiloaloes ⁊ darkele ⁊ ſpodij et attemet
et burūgi et merenis oīū añ. aur. iiij. bde-
lij. cc. et. lx. aur. et zuccari tabarzeth. cxxx
iiij. aur. et auri rubei et argēti meri ⁊ eris
rubei et ferri et allobonoc et alfelud oīm
añ. aur. c. cōburāt mineralia et terāt ⁊ tri
conizēt cū medicis: et miſceāt oīa cū mel
le ⁊ butyro ⁊ r̄ponāt i vitreata viridi: cui⁹
doſis ſit duoꝝ aureoꝝ cū lacte caprino
aut aq̄ tepida: et addāt i eo de melle diſ-
pumato aur. xxxvij. et butyri aur. xxxiiij
qm̄ eius decoctio erit bona: verūtamen
creſcit et puenit ad finem in. xxi. die.

¶ De mō aduſtiōis alfelud. Cap. vij.

Alleādo fiāt lamie de ferro: dein
de decoq̄nt mirab. bellirici et em
blici ⁊ colet aq̄ eoꝝ ⁊ ponāt i vas
eris et accēdat ſub eo ignis leuis et cale
fiat alfelud donec rubeat et ignitum ſub
mergat i illa aq̄: deide redeat ad ignē et
rubeat. Cū ergo rubuerit ſubmergat ite
rū i illa aq̄ ⁊ fiat illō. xxi. vice. deide colet
aq̄ illa et ſumat fex i q̄ reſidet aliqd de fe
lud: deide reducat vas ſup ignē et ponat
i eo vrina vacce et igniat ferꝝ et ſubmer
gat in ea iteꝝ. xxi. vice. et ſumat iteꝝ fex
ei⁹ donec remaneāt de fece ei⁹ aur. viij. et
ſilr fiat de ere donec cōpleant ex eo iteꝝ
viij. aur. Argētū vo limet cū lima donec
fiat ſicut terra: deide decoq̄t cū aq̄ ſalis i
cocliario ferreo donec adurat bñ: ſi autē
nō adurit ꝓijciat i coclearīū paꝝ ſulphu
ris citrini qm̄ cōburet: et ſumāt ō eo. viij
aur. et totū illō ſit tritū et cribellatū. Au-
ri vo cōbuſtio ē ita: oꝫ vt auꝝ limet dōec
fiat ſile terre: et ſit cū eo aure⁹ vn⁹ ex ami-
och et remaneat cuꝫ auro donec liq̄ſcant
vtraq̄ꝫ ſil. deide dimittat p horā vnā. dei
de limet iteꝝ et addat ſup ipm̄ aur. vn⁹
ex alamioch: et limet iteꝝ cū lima: deide
frigat i cocliario et fūdat ſup ipm̄ aq̄ ſal:
et ferueat donec cōſumat aq̄ et remaneat
auꝝ et alamioch: deide terat i mortario
bñ donec fiat ſicut puluis: et miſceat cum
medicis. Mūdificatio aūt alſulēdati eſt
ſm hūc modū: Sumat ō aq̄ alaſce et vri
na vacce: ꝓijciāt ābe ſup alſulēdati i vaſe
nouo i tāta q̄ntitate q̄ ſubmergāt ipm̄: et
ponat i ſole calido hora vna: deide fricet
vehemēter et colet aq̄ ab eo i vaſe nouo
et ponat i ſole trib⁹ dieb⁹: deide colet et
ſumat fex ei⁹ ſpiſſa: deide ſumat aq̄ alba-
ſce et vrina ſup alſulēdati et pulverizet ſi
cut pulverizata fuit pus: et fiat illō trib⁹
vicib⁹: deide ponat i ſole. xxi. die donec i
groſſet ⁊ fiat ſilis melli ⁊ ōnigret ſic pix.

¶ De mō alſulēdati minoris. Cap̄.viij.

e Iuuamēta ei⁹ ſūt ſicut iuuamenta maioris. ℞.alſulēdati colate p/tē vnā:et alcor ptes.iiij.terat̄ alcor et miſceat̄ cū eis q̄tū ē pōdus eoꝝ ō melle et q̄tū ipm̄ ē de zuccaro et q̄tū eſt medietas mellis de butyro vaccino et reponat̄ i vitreata:et doſis ei⁹ ſit aur.j. cum lacte vaccino tepido. Modus medicamēti cōferētꝭ lepre. ℞.miro.nigroꝝ mūdatoꝝ et mirob.citrino.mūdatoꝝ et.ʒʒ.oīʒ añ.ʒ.x.ameos.ʒ.v. althit botrib⁹ de guarich:aq̄ de guarich et aldeguarich ē q̄tu or lib.debaldach donec cōſumat̄ due tertie et remaneat.deīde exp̄mat̄ et colet̄ et pꝛjciat̄ ſup colatū ō melle qō ſufficit ei ⁊ det̄ i potu de eo lib.j.et iungat̄ ſup totuʒ corp⁹ ifirmi butyꝝ vaccinū et ſedeat i ſole donec ſudet:et p̄cipiat̄ vt ambulet poſt illō.lxx.paſſib⁹:⁊ iaceat aliq̄n ſup lat⁹ ſuū dextrū:et aliq̄n ſup lat⁹ ſuū ſiniſtrū: et ſel' ſup vētrē ſuū:et ſel' ſup dorſū ſuū. ⁊ cibet̄ pane et melle q̄ntitate abbreuiata.vij. diebus ita vt liniant̄ ei medicine oīni die.

¶ De mō epithimatis lepre. Cap̄.ix.

f Umat̄ ſerpēs niger excoriatus et decolet̄ ⁊ ponat̄ i vas ⁊ fūdāt̄ ſup ipm̄ de aceto forti.℥.viij.aq̄.ʒ.j.et alſeitaragi hūidi et radicū dragōtee amboꝝ añ.℥.xij. decoq̄t̄ ſup ignē leuē dōec decoq̄t̄ ſerpēs:deīde colet̄ cū pāno et ſeparēt̄ oſſa a carne:deīde panat̄ fex i vaſe vitreo. Cū ergo volueris curatiōem p̄cipe ei vt radat pilos ſupcilioꝝ et caput et lini deſup ex illo trib⁹ dieb⁹. Mod⁹ epithimatis alteri⁹. ℞.ſtaphiſagrie ⁊ mira. nigroꝝ mūdatoꝝ et emblicoꝝ oīm ana ptē vnā frigāt̄ cū oleo āntiquo et liniat̄ cū eo lat⁹ vel loc⁹ poſtq̄ʒ abluit̄ cū decoctōe ſēticis curionū et balauſtie. Et iteꝝ comburāt̄ miro.et galle ⁊ liniāt̄ deſup cū aceto. Cibi aūt eoꝝ ſūt oīa q̄ ſūt velocis digeſtiōis boni chimi ſicut carnis volatiliū notoꝝ.ſ. eaꝝ iſſedebegi et piſces hūidi leuis carnis cū ſpeb⁹ q̄ ſūt neceſſarie. Et melior cib⁹ eorū ē panis de ſimila mūd⁹: et panis cādaruſi et ſorbitōes facte ex eis ⁊ olera hūida.et ē neceſſariū vt p̄miſceat̄ cū eis q̄ ſūt ſicut ſicla et raphan⁹ et porri. Et nō oʒ vt negligat̄ admīſtrare īciſiua et ꝑprie ante mūdificationē:ſicut capparis et feniculū et porri: iſta eñi mūdificāt eoꝝ cibos a ſupfluitatib⁹ et p̄parāt ſuperfluitates expulſiōi. Cū ergo admīſtraueris medicīas laudabiles:tūc admīſtra ēt hoc regimē:et piſces ſaliti i hoc caplo ſūt valde boni eis:et nos ꝓmptiores ſumus ſup iſta cū volum⁹ vt faciam⁹ eos vomere:aut vētrē eoꝝ ſoluere. Et caulis ꝯfert eis cū ꝓpetate ſua:⁊ panis cū lacte ⁊ melle et fic⁹ et vua et paſſule et amigdale torrefacte et carthami et pinee: et q̄ fiunt ex iſtis cōferūt eis. Et oʒ vt comedat in die bis ſm̄ mēſurā digeſtiōis. Nā ſemel comedere nocet eis. Et nō bibat vinū cum excitat̄ egritudo niſi paꝝ:⁊ cū qes ē egritudis bibat ō ſubtili qō nō ē antiquū q̄ntitate tēpata cōſueta. Et qñ cadūt pili ſupcilioꝝ ex ſupcilijs et ſimiliū tunc fiat curatio cum cura alopitie:et reliquorū que dicemus in libro decorationis.

¶ De mō epithimatis alterius. Ca.x.

f Umant̄ ſtaphiſagrie et miro.nigroꝝ mūdatoꝝ et emblicoꝝ oīm ana ps.j. et frigāt̄ cū oleo omphacino et liniat̄ cū eo loc⁹ poſtq̄ʒ ablut⁹ ē cū decoctiōe ſēticū et balauſtie. Mod⁹ ali⁹. Comburant̄ mirabolani et galle et liniātur cum aceto deſuper.

¶ Fen quarta de ſolutione cōtinuitatis: et eſt p̄ter id qō pēdet cū fractura ⁊ algebra. Et quattuor tractatus.

¶ Tractatus p̄m⁹ de vulnerib⁹ i mēbris.

¶ Sermo vl'is ō ſol'one ꝯtinuitatis. Ca.j

i Am oſtendimus in libro p̄mo ſpecies ſolutionis continuitatis ſm̄ modos qui neceſſarij fuerūt in loco ſimili illi.

¶ In p̄cedēte fen deteriauit Aui. de a͡pātib⁹;et curis ipoꝝ: in iſta fen 4ª deteriat Aui. de ſol'one cōtinuitatꝭ ⁊ cure ipſi⁹. ⁊ deteriat in iſta fen Aui. de oī ſol'one cōtinuitatis q̄ accidit mēbris p̄terq̄ʒ de fractura oſſiū ⁊ algebra.i. diſlocatiōe. De iſtis eñ ſol'onib⁹ cōtinuitatis q̄ ſūt fractura oſſiū et diſlocatio ipoꝝ:deteriat Aui. i fen ſeq̄nti ⁊ ō curl ipaꝝ. Et diuidit̄ fen iſta 4ª in q̄ deteriat de oī ſol'one ꝯtinuitatꝭ p̄terq̄ʒ de fractura ⁊ diſlocatōne in q̄ttuor tractat⁹. In p̄⁹ tractatu deteriat de vulnerib⁹ ⁊ curl ipoꝝ. In 2⁰ deteriat

de vlcerib⁹ ⁊ eoꝝ curis. In 3° deteriat de ſolōne cōtinuitatis q̄ dr̄ attractio ⁊ ꝯtuſio.⁊ ſiſia. In 4° tractatu determinat de ſolone ꝯtinui q̄ accidit in neruis. Tres tractat⁹ ſpectāt poti⁹ ad ſolonē ꝯtinui q̄ accidit i mēbris carnoſis. q̄rtus aūt tractat⁹ ſpectat ad ſolonē cōtinui q̄ accidit i mēbris neruoſis. 2ª ps ibi vbi incipit ſcd̄s tractat⁹: ibi: Iam ſciuiſti in libro p̄° q̄ ſit intētio ꝯtuſiōis. 3ª ps vbi ē tertius tractat⁹ icipit ibi: Ulcera gn̄ant a vulnerib⁹. 4ª ps vbi ē tractat⁹ q̄rt⁹ incipit ibi: Neruis eñ ꝑpter vehemē.ſē. ⁊c̄.

¶ Pr̄ia ps diuidit in duas. In p̄ª pte Aui. ponit quedā ſermonē vl̄em de ſolone cōtinui i oib⁹ mēbris. In 2ª pte exequit in ſpāli de ſolone cōtinui q̄ ē vuln⁹. 2ª ibi: Mēbra in qbus cū cadit vuln⁹. Pr̄ia ps diuidit in ptes duas. In p̄a pte volēs cōtinuare ea q̄ dn̄r hic ad ea q̄ dicta ſūt in p̄° libro: oſtēdit qd dictū ſit de ſolone ꝯtinui in libro p̄°. In 2ª pte oſtēdit qd oꝫ dici hic de ſolone ꝯtinui vl̄r anteq̄ꝫ loq̄t de ea ptic̄lariter ⁊ ſm curā, 2ª ibi: Et volum⁹ nūc iuēire. Dicit ḡ p̄°. Iā oſtēdim⁹ in lib. p̄°.ſ.fen 2ª: ca° de egritudinib⁹ ſolonis cōtinui gn̄aliter ſpēs ſolutiōis continuitatis ſm modos q̄ ncc̄rij fuerūt i loco ſib̄i illi.ſ.ſm modos gn̄ales ⁊ vl̄es: q2 in lib. p̄° ea q̄ tradūt: tradunt vl̄ia ⁊ mō vl̄i.

¶ Intellige aūt hic q̄ nō ſolū Aui. in p̄° lib. fuit locut⁹ de ſolone ꝯtinuitatis q̄ꝫtū ad ſuas ſpēs in vl̄i: ſed ēt fuit locutus de ipa q̄ꝫtū ad curā in vl̄i: ⁊ hoc fecit in 4ª fen ca° 18° de medicatiōib⁹ ſolonis ꝯtinuitatis gn̄al̄r. ¶ Ulteri⁹ itellige q̄ p h̄ qd̄ dic̄ h̄ Aui. dat intelligere q̄ illū q vult ſcire et intelligē ea q̄ hic dn̄r oꝫ p̄° redire ad ea q̄ dicta ſūt i libro p̄° de ſolone cōtinuitatis tā theorice q̄ꝫ practice: ſicut etiā Aui. dixit s̄ in p̄n° tertie fen de apatib⁹. dixit eñ q̄ ille q vult itelligē ea q̄ ibi dn̄r pticularier oꝫ p̄° redire ad ea q̄ dicta ſūt de apatib⁹ in vl̄i. Et ſiſr etiā q vult intelligē ea q̄ hic dn̄r oꝫ p̄° redire ad ea q̄ dn̄r in p̄° lib. de ſolone cōtinuitatis gn̄al̄r. Et rō breuiter hui⁹ ē: q2 ſm q̄ h̄r ex doctrinis phicis: Ul̄ia ſūt ſicut p̄ora: ſpālia aūt ⁊ pticularia ſūt ſic̄ poſteriora. Nūc aūt poſteriora nō pn̄t ſciri niſi p̄us ſciant p̄ora. Ergo ea q̄ hic dn̄r ⁊ in alijs libris pticularib⁹ nō pn̄t ſciri niſi p̄us ſciant ⁊ intelligant ea q̄ dicta ſūt in p̄° lib. cū ſit liber vl̄is. ¶ Sꝫ anteq̄ꝫ vlteri⁹ ꝑcedam⁹ vt meli⁹ intelligant ea q̄ dicent breuiter oꝫ notare duo q̄ eliciunt ex dictis Aui. in p̄° lib. fen 2ª. Primū qd̄ oꝫ notare eſt de diſſinitōe ſolonis cōtinui. 2m aūt qd̄ oꝫ notare eſt de cauſis ei⁹. ¶ Circa p̄mū intellige ſm q̄ pōt extrahi ex dictis Aui. in p̄° lib. fen 2ª ca° 2° de diuiſiōib⁹ diſpoſitionū ſolonis cōtinuitatis ſic pōt diffiniri. Solutio cōtinui ē morb⁹ ſimplex: cōis q cōiter pōt accidere oib⁹ mēbris taꝫ cōſilib⁹ q̄ꝫ officialib⁹. Hec eñ diffinitio bona eſt: q2 denotat eſſentiā diffiniti ⁊ ſepat ipm ab alijs morbis. Nā in eo qd̄ dr̄ ē morb⁹ ſimplex: tāgit gen⁹ ipi⁹: ⁊ p hoc diſtinguit et ſepat ſolo cōtinui a morbis q ſūt alteri⁹ generis ſicut a morbis cōpoſitis. In h̄ aūt q̄ dr̄ cōis: tāgit dr̄ia ſpecifica ipi⁹ diffiniti. ⁊ p hoc diſtinguit ⁊ ſepat a ſpēb⁹ q̄ ſūt cōtēte ſub illo gn̄e.ſ. ab egritudib⁹ cōplonis ⁊ ab egritudinib⁹ cōpoſitiōis. eſt ḡ diffinitio q̄ dicta eſt pfectiſſima.

Sed forte aliquis obijciet contra h̄ qd̄ dr̄ q̄ ſolo cōtinuitatis eſt morb⁹ cōis q cōit accidit oib⁹ mēbris. nā etiā mala cōplo accidit oib⁹ mēbris cōiter. ḡ mala cōplo erit etiā morbus cōis. ¶ Ad ſolonē iſti⁹ dubitatiōis ē intelligēdū q̄ forma mēbroꝝ ponit a medicis eſſe triplex. q̄dā ē forma ꝑpria mēbroꝝ cōſimiliū. q̄dā aūt ē forma mēbroꝝ officialiū ꝑpria. q̄dā aūt ē cōis vtriſq꜄ in q̄ ambo cōicāt. Forma ꝑpria cōſimiliū mēbroꝝ ē cōplo. nā p̄ma cōplo ē in mēbris cōſimilib⁹: eo q̄ mēbra ꝯſilia ſūt imediate ꝯpoſita ex elemētis: ex quoꝝ actiōe ⁊ paſſiōe reſultat cōplo p̄ma i ipis mēbris cōſilib⁹: ⁊ ſi etiā ſit cōplio in mēbris officialib⁹ tunc nō eſt niſi p cōplonē mēbroꝝ ſiliū ex qb⁹ cōponit official̄. et iō cōplo mēbroꝝ officialiū vocat cōplo 2ª: q2 reſultat ex cōplone p̄ma mēbroꝝ cōſiliū. ⁊ iō ꝑprie et p̄ncipaliter cōplo ē forma mēbroꝝ cōſiliū. forma aūt ꝑpria mēbroꝝ officialiū ē cōpoſitio. nā cōpoſitio cōponit ipis mēbris officialib⁹: q2 cōponunt ex diuerſis ptib⁹. ⁊ ꝑpter h̄ etiā mēbra officialia vocāt mēbra cōpoſita. Forma aūt cōmunis mēbroꝝ cōſiliū cū officialib⁹ ē vnitas. nā vnitas repit taꝫ in cōſimilibus q̄ꝫ in officialib⁹. vnūquodq꜄ eñ membruꝫ eſt vnū. Modo tūc ſm iſtas tres formas ⁊ naturas membroꝝ accipiūtur diſtinctiōes omniū egritudinū. q2 oñis egritudo aut fit ſm peccatū cōplexionis: aut ſm peccatū cōpoſitiōis: aut ſm peccatū vnitatis vt quia diſſoluat vnitas membri. modo egritudo que fit ſm peccatū cōplexionis eſt egritudo ꝑpria membroꝝ conſimiliū: quia et ſi accidat membris officialib⁹ hoc eſt per mēbra cōſimilia: q2 cōplexio prima competit cōſimilibus ⁊ ſecūdario officialibus: ⁊ ideo talis egritudo vocatur cōſimilis. ¶ Egritudo aūt que fit per peccatū cōpoſitionis eſt ꝑpria mēbroꝝ officialiū: nec accidit mēbris cōſimilibus niſi inq̄ꝫtū ipſa ſunt in officialib⁹. vnde ſi accidat mēbris cōſimilib⁹ hoc eſt per officialia: ⁊ ideo vocatur talis egritudo officialis. Egritudo autē que fit per peccatū in vnitate eſt egritudo cōmunis ⁊ officialib⁹ ⁊ cōſimilibus: quia nō accidit officialibus per cōſimilia ſicut mala cōplexio: nec accidit conſimilibus per officialia ſicut egritudines cōpoſitionis: ſed vtraq꜄ poteſt accidere per ſe ⁊ equaliter quia fit in natura cōmuni vtriq꜄: ⁊ ideo ſolutio continui optime vocatur morbus cōmunis. Et per hoc quod dictū eſt patet ſolutio ad dubitationē predictā: quia et licet mala complexio accidat oñibus mēbris: tamē quia nō fit equaliter ſicut ſolutio continui: ideo non dicitur morbus cōmunis. ¶ Circa ſecundū autē quod ꝑpoſui etiā oſtēdere ſcꝫ de cauſis ſolutiōis cōtinui notandū breuiter ſm q̄ poteſt extrahi ex dictis Aui. fen ſecunda capitulo de cauſis ſolutiōis cōtinui q̄ cauſe ſolutionis continui quedā ſunt intrinſece et quedā ſunt extrinſece. intrinſece autē ſunt aut humor aut vētoſitas: humor autē eſt cauſa ſolutōis continui: aut ratiōe quātitatis qua extendit continuū ⁊ ipum diſſoluit: aut eſt cauſa ipſius ratione male qualitatis: puta caliditatis: frigiditatis: humiditatis vel ſiccitatis. Uētoſitas autē eſt cauſa ſolutionis coutinui: aut ratione ſue nimie extēſionis. aut ratione motus ſcindentiū. Cauſe autē extrinſece ſunt ſicut enſis: lapis: ⁊ ſiſia. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et volum⁹ nūc innuere ſūmas de ſpeciebus eaꝝ quas oportet nobis eſſe notas ante illud quod volum⁹ declarare.

¶ In qua parte Aui. poſtq̄ꝫ oſtēdit quid locut⁹ eſt de ſolutione cōtinui vniuerſaliter in libro p̄mo: oſtendit hic qd oportet dici adhuc de ſolutione cōtinui vniuerſaliter anteq̄ꝫ loquatur de ea ſpecialiter ⁊ ſm curam. Et diuiditur hec pars in duas. primo oſtēdit quid oportet adhuc dici de ſolutione cōtinui vniuerſaliter. ſecūdo exequitur. ibi ſecunda: Dico ergo q̄ nos conamur. Dicit ergo primo dictū eſt quid iam oſtēdimus in libro primo de ſolutōne continui: ⁊ volumus nūc.ſ. hic inuenire ſummas de diſpoſitionibus earū.i. ſpecieꝝ ſolutionis conti. ⁊ intellige ſummas ſpeciales ſm diuerſitatē membroruꝫ: vnde ſunt ſpeciales reſpectu illaꝝ que tradite ſunt in primo libro: ſed ſunt generales reſpectu illaꝝ que tradūtur hic i iſta fen. Et ille ſumme quas oportet inuenire ſunt: an continuitas redeat in oñibus membris vera: aut in quibuſdā membris redeat vera ⁊ in quibuſdā per contactuꝫ: quas ſcꝫ ſummas oportet nobis eſſe notas ante id quod volumus declarare. i. oportet prius ſcire anteq̄ꝫ determinem⁹ ſpāliter de ſolone cōtinui ſm curā. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Dico ergo q̄ nos conamur in quibuſdam membris quoruꝫ cōtinuitas eſt ſoluta vt redeat eorum cōtinuitas ſicut fuit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ illud ſicut i carne ⁊ conamur in quibuſdam eorũ vt remaneat cõtactus eorũ cuꝫ cõſeruatione: licet nõ redeat ipſorũ continuitas et illud in oſſibus niſi in oſſibus puerorũ et infantiũ. In eis enim quandoqꝫ ſperatur reditus ille. De neruis vero et venis dixerunt quidã medicorum q̄ nõ redeunt cõtinuitate: immo fortaſſe remanet in eis contactus cõglutinatiõis cõſeruatione currente ſuper eos et cõtingit eos. et dixerunt quidã q̄ illud nõ prouenit niſi in arterijs ſolis. Galie. vero iã contradixit eis iſtud et dixit. immo quãdoqꝫ incarnãtur arterie per teſtimoniũ experiẽtie: et cũ cõceſſiõe ratiotinatiõis. Teſtimonio vero qm̃ nos iam vidimus arteriã que eſt ſub baſilica et caput arterie tymporis et cruris incarnari: et cõceſſione que eſt ex ratiotinatione: quoniam os eſt extremitas in duritie ⁊ nõ incarnatur niſi parũ in infantibus: et caro que eſt extremitas in lenitate incarnat̃. ſed vene et arterie ſunt medie inter oſſa et carnẽ: quare oportet vt ſit earũ diſpoſitio inter carnẽ et oſſa: ergo ſunt minus recipiẽtes incarnationẽ q̃ꝫ caro ⁊ facili⁹ ſuſcipiẽtes eã q̃ꝫ oſſa: et icarnãt̃ qñ ſectio ẽ minima ⁊ pua: et corp⁹ ẽ hũidũ ⁊ lene: ⁊ nõ icarnat̃ in diuerſificato ab eo. Et hic ẽ mod⁹ diſputatiõis rhetoricus vel theoricus: ⁊ illõ in quo cõfiditur eſt experimentum.

¶ In parte iſta ꝓſequitur de quo modo ꝓpoſuit eſſe determinandũ ante om̃ia alia. ⁊ duo facit. Primo oſtẽdit in q bus membris reſtauratur ⁊ redit cõtinuitas vere ⁊ in quibus nõ: ſed ſolũ redit ibi cõtinuitas ſm contactum metaphorice porro ſarcoide: ⁊ hoc dico q̄ oſtẽdit in membris de quibus nõ eſt dubitatio apud antiquos. ſecũdo oſtendit hoc in membris de quibus ſunt diuerſe opiniones. ſecunda ibi: De neruis autẽ ⁊ venis. Dicit primo. ⁊ patet. Secũda pars diuiditur in partes duas: quia p̄mo ponit opiniones quorundã circa quedã membra. ſecũdo eas improbat per dicta Galie. ſecũda ibi: Galienus vero iaꝫ contradixit eis. Dicit p̄mo. et patet. Tunc Auicẽ. improbat illas opiniones per dicta Galie. Et diuiditur hec ps in partes tres. In p̄ma parte improbat illas opiones Galie. per experientiã ad ſenſum. ſecũdo improbat eas per ratõnem. tertio cõparat experimentũ ⁊ rationẽ adinuicẽ cui ſit magis credendũ. ſecũda ibi: Et cõceſſiõe que ẽ ex ratiotinatiõe. tertia ibi: Et hic eſt modus diſputatiõis. In primis duabus partibus: quod dicit patet. De tertia parte dicit. Et hic eſt modus diſputationis ſm quẽ modo dixit Galie. theoricus. i. ratiotinatiuus quia eſt per ratõnẽ: et id in quo cõfiditur. i. id per quod magis confidẽter credimus eſt experimẽtũ. ¶ Sed tu dices. videtur q̄ id qd̃ dicit hic Aui. ſit falſum. ſ. q̄ magis ſit cõfidendũ ⁊ credẽdum experimẽto q̃ꝫ rationi. Nam ſm ſententiã Galie. in cõmẽto affo. in p̄ncipio. Experimentũ fallax eſt quod nõ ratione firmatur. Si ergo experimentũ firmatur per rõnẽ magis ergo credendũ eſt rõni q̃ꝫ exp̄imẽto. ¶ Dõm ẽ q̄ aliquid põt dici notĩ⁹ ⁊ magis credẽdũ duob⁹ modis. Uno mõ ſm quid ⁊ quo ad nos ⁊ cognitione ſenſitiua. Alio mõ põt aliquid dici notius ⁊ magis credendũ ſimpliciter. Si loquamur p̄mo modo ſic experimentũ ẽ magis notũ. ſ. quo ad nos ⁊ quo ad operationẽ ⁊ cognitionẽ ſenſitiuam: quia operatio ⁊ cognitio ſenſitiua habẽt fieri circa ſingularia ſicut ⁊ experimẽtũ: ⁊ ideo quo ad hoc ẽ notius experimentũ ⁊ ei magis creditur. ¶ Simpl'r aũt ratio eſt notior quia eſt notior quo ad intellectũ cuius cognitio ſimpliciter prior ⁊ notior eſt cognitiõe ſm ſenſuꝫ. Iteꝝ etiã quia ratio facit cognoſcere ꝓpter quid. Experimentũ aũt facit cognoſcere q̄r. cognitio aũt ꝓpter quid ſimpliciter ⁊ ſm naturam rerũ eſt notior ⁊ prior ⁊ magis credendũ cognitione quia: ⁊ iõ ratio ſimpl'r eſt notior et magis credẽda exp̄imento. Sed quo ad nos ⁊ ſm quid experimentũ eſt notius ⁊ magis ei credit̃: ⁊ hoc eſt qd̃ dicit Gal'. in teg. q̄ ſm naturã rerũ iudicandũ eſt a cauſis que iudicatio ſm rationẽ eſt: ſed ſm cognitionẽ noſtram iudicandũ eſt a ſignis que eſt iudicatio ſm ſenſum et experimẽtalis. Qñ ergo tu dicis q̄ Aui. dicit hic q̄ magis credimus experimẽto. poſſumus dicere q̄ intelligit hic q̃tũ ad cognitionẽ noſtrã ſenſitiuã ⁊ ſm quid: nõ autem ſimpliciter. ¶ Uel poſſumus dicere q̄ hic cõparat experimentũ ad rationẽ debilẽ. Unde ſi cõputetur veꝝ experimentũ ⁊ certificant oẽs cõditiões eius ad rõnẽ debileꝫ tunc magis credimus experimento. ſi autẽ cõparem⁹ rationẽ bonã et fortẽ ad experimentũ debile tunc magi' credimus rationi: vt planũ eſt de ſe. Si aũt accipiat̃ vtrũqꝫ ſimpl'r ⁊ i ſuo potẽtiſſimo eſſe vt exp̄imẽtũ veruꝫ et forte rationem verã ⁊ fortem: tunc diſtinguendũ ẽ: vt pri⁹ dixi.

¶ Summa de vulneribus in membris. Capl'm. ij.

Membra in qb⁹ cũ cadit vulnus magnificat̃ ei⁹ nocumẽtũ et interficit ſm pl'm et fortaſſe nõ iterficit niſi raro ſũt ſicut veſica et cerebrũ ⁊ renes et inteſtina minuta ⁊ epar q̃ꝫuis ſit poſſibile vt ſaluet̃ ſup ea cũ ẽ leue. In corde aũt nõ ſperat̃ ſal⁹ cũ i eo accidit vuln⁹. ⁊ pl'm ille cui accidit vuln⁹ i vẽtre ſuo cũ accidit ei nauſea aut ſingult⁹ aut ſolo vẽtrꝫ morit̃

¶ Superius Aui. poſuit quendã ſermonẽ generalẽ de ſolutione cõtinui. In parte iſta exequitur in ſpeciali de ſolutione continui que eſt vulnus. Et diuidit̃ pars iſta in partes duas. In p̄ma parte Aui. ponit quandã ſummam de vulneribus que eſt de indicijs mortis ⁊ periculi vulneꝝ ſm q̄ accidit in quibuſdam membris. In ſecũda parte exequitur de cura vulneꝝ. ſecũda ibi: Uulnus carnoſũ. Prima pars diuidit̃ in partes duas. In p̄ma parte oſtẽdit in quibus mẽbris vulnera indicant mortẽ ⁊ periculũ. In ſecũda parte: quia ſunt quedã alia indicia vulneruꝫ quibus cõmunicant vlcera: oſtẽdit q̄ obſeruãda ſunt etiam talia indicia que dicta ſunt in capitulo de vlceribus in quibus indicijs cõmunicãt vlcera ⁊ vulnera. ſecunda ibi: Et oportet vt tu obſerues. Prima parꝫ diuidit̃ adhuc in duas. In p̄ma parte oſtendit in quibus mẽbris vulnera indicant mortẽ abſolute. ſecũdo oſtẽdit in quib⁹ membris vulnera indicant mortẽ nõ abſolute ſm q̄ vulnera ſunt: ſed cum quadã conditõne cõiuncta. ſecunda ibi: Et quãdo vulnus eſt in loco. Dicit ergo p̄mo. Mẽbra in quibus cũ cadit vulnus ⁊c̃. Et fortaſſe nõ interficit raro. i. et fortaſſe vuln⁹ exñs in talib⁹ mẽbris nõ interficit aliqñ: q̄ſi

velit dicere Aui. ꝙ ſm plurimū vulnꝰ exiſtēs i talibꝰ mē
bris interficit: aliqñ tñ poteſt eſſe ꝙ nō iterficit: ⁊ tūc aui
cē. cōnumerat illa mēbra in qbus cū accidit vulnꝰ inter-
ficit ſm plurimū dicēs ſicut veſica ⁊ cerebrū ⁊c̃. ⁊ id qḋ
Aui. dicit hic Hyp. optime ponit in quodā affoꝛiſmo ſex
te particule cū dicit: veſicā iciſā habere aut cerebrum aut
coꝛ aut dyafragma aut renes aut iteſtinoꝝ aliqḋ gracilīū
aut vētrē aut epar moꝛtale. ¶ Et intellige ꝙ hoc nō ſolū
eſt veꝝ ſi vulnus accidat in iſtis mēbris: ſed ēt hoc eſt ve
ruꝫ de pulmone: qꝛ ſi vulnꝰ deuenerit vſqꝫ ad pulmoneꝫ
etiā ē moꝛtale ſm ꝙ ponūt oēs auctoꝛes. ¶ Intellige au
teꝫ circa iſtā ptē pᵒ de ſignis ſignificātibꝰ vulnus eſſe i ta
li membꝛo: qꝛ Aui. nō videtur ponere ſigna ſignificantia
eſſe vulnus in aliquo iſtoꝝ mēbroꝝ niſi quādo vulnus
accidat in ventre cū dicit. Et plurimū qdē ille cui accidit
vulnus ⁊c̃. ponit enī ibi ꝙ ſi vulnus accidit i ventre ⁊ ſe
quatur nauſea aut ſingultus aut ſolutio ventris ꝙ tūc il-
le moꝛitur: qꝛ tūc ſignificaꝛ vulnus eē in ſtomacho ſicut
ſi accidit nauſea vel ſingultꝰ: aut i inteſtinis ſi accidat ſo
lutio vētris: lꝫ etiā ſolū vētris poſſit accidere quādo vul
nus eſt in ſtomacho: de vulneribꝰ autē alioꝝ membꝛoꝝ
ſigna nō ponit. ¶ Et iō itellige ꝙ ſigna ſignificātia vul-
nus eſſe in p̄dictis mēbris ſunt: qꝛ ſi vulnus eſt in veſica
tūc vrina egrediꝛ ex eo. Si aūt vulnus eſt in cerebro tūc
ſigna eius ſunt ſoda vehemēs ⁊ ſcotomia ⁊ vertigo ⁊ ru-
bedo in oculis ⁊ iſlāmatio ⁊ rubedo lingue ⁊ ſpaſmus ⁊
permixtio itellectꝰ ⁊ vomitus colere: ⁊ foꝛtaſſe egreditur
ſanguis ex naribꝰ vel auribꝰ. Et foꝛtaſſe abſciditur ſmo
⁊ egrediꝛ ex loco vulneris humiditas alba ſimilis pulti
⁊ hoc eſt qñ cerebrū iciditur aut exit ex eo ſimile aquoſi
tati carnis: ⁊ hoc maxime quādo icidiꝛ panniculus et h
oīa ſigna maxime apparēt qñ vulnus eſt oīo moꝛtale. Si
aūt vulnus accidat in coꝛde tunc ſigna eius ſunt ſi vulnꝰ
eſt ꝓpe māmillā ſiniſtrā ⁊ currit ex vulnere ſanguis ni-
ger: ⁊ ſeqtur id frigus extremitatū ⁊ ſudoꝛ frigidus ⁊ ſin
copis: ⁊ ſi tale vulnus ſit a ſagitta q̄ infigatur in eo tūc ſē
titur q̄ſi ipſa ſit infixa i re dura nō in vacua: ⁊ foꝛtaſſe mo
tus ſagitte eſt ſimilis motui pulſus. Si aūt eſt in dyafra-
gmate tūc ꝑcuſſio ē facta ꝓpe coſtas paruas: ⁊ anhelitus
erit ſpiſſus ⁊ magnus cū doloꝛe vehemēti ⁊ ſuſpirio ⁊ cō
motione vtriuſqꝫ humeri. Si aūt vulnꝰ eſt in ſtomacho
tūc cibꝰ indigeſtus emittiꝛ ꝑ eius vulnus: ⁊ accidit aliqñ
nauſea ⁊ ſingultus maxime qñ oīno eſt moꝛtale ſicut di-
cit Aui. ſi aūt vulnus eſt i iteſtinis tūc egeſtio exit ꝑ vul-
nus ⁊ aliqñ egreditur iteſtinū aut cirbus: ⁊ aliqñ ēt ſeq-
tur ſolutio vētris ꝓpter debilitatē iteſtini nō potētis con
tinere. Si aūt vulnus eſt in renibꝰ tūc vulnꝰ eſt a pte po-
ſteriori ⁊ egrediꝛ aquoſitas vrinalis mixta cū aquoſita-
te ſanguinea. Si aūt vulnus eſt in epate ſignū ē multitu
do ſanguinis fluxꝰ ⁊ ꝙ vulnus eſt in parte dextra ⁊ loco
vbi ſituaꝛ epar. Si āt eſt in pulmone tūc ſigna ſunt egreſ
ſio anhelitus ꝑ vulnꝰ ⁊ ꝙ ſit anhelitus frequēs ⁊ ſpiſſus
⁊ exitus ſanguinis ſpumoſi ſubalbidi: ⁊ mutatio coloꝛis
patiētis ⁊ vaſa. i. vene q̄ ſequunꝛ collū apanꝛ ⁊ expirat in
firmꝰ anhelitū magnū altū: ⁊ querit attractionē aeris fri
gidi: hec ḡ ſunt ſigna ſignificātia vulnus in talibus mē-
bris. ¶ Opꝫ aūt te vlterius itelligere 2ᵒ de cā quare vul
nus i talibꝰ mēbris raro ſanaꝛ ſꝫ vtplurimū iterficit. Cau
ſa aūt huiꝰ ꝓ maioꝛi parte reddiꝛ a Gal. in cō. p̄dicti af
foꝛiſmi: ⁊ reddiꝛ ab eo ibi duplex cā. Una ſpālis ⁊ alia ge
neralis: Spāles qdē cāe ſunt: qꝛ ſi vulnus ſit in veſica de
difficili aut raro cōſolidaꝛ: qꝛ veſica ē ſubtilis ⁊ neruoſa
⁊ ſine ſanguine: he aūt ſunt due cauſe repugnātes icar-
nationi vulneris ſm qḋ manifeſte apparet. Si aūt incar
naꝛ vulnus eius ſicut videmꝰ qñ icidiꝛ veſica vel lapis ḋ
ipſa extrahaꝛ: h eſt qꝛ ſit iciſio in collo eiꝰ qḋ carnoſum ē
nō aūt ſit iciſio in parte neruoſa. Et ſi fieret ibi iciſio non
cōſolidareꝛ: ſic ḡ vulnus qñ ē in ſui pte neruoſa qꝛ de tali
pte eius itelligit h vt plurimū nō ſanaꝛ: poſſe ē tñ foꝛte vt

aliqñ ſaneꝛ ſicut ſi ſit ſciſſura parua ⁊ in etate puerili ⁊ i
cōplone hūida in talibꝰ poſſibile ē vt aliqñ icarneꝛ vul
nus eius ſicut etiā ē de alijs mēbris neruoſis. Silr etiā ſi
vulnus accidat in cerebro vtplurimū ē moꝛtale cū cere-
brū ſit vnū de p̄ncipalibus mēbris coꝛpoꝛis i quo eſt p̄n
cipiū ſenſus ⁊ motꝰ: ⁊ ē p̄ncipiū oīuꝫ neruoꝝ. Uñ ad vul
nus ipſius ſeqtur cōpati oēs neruos coꝛpoꝛis: ⁊ ꝑ ꝯñs to
tum coꝛpus ſpaſmari: vñ moꝛtalis: cū ſpaſmꝰ in vulnere
moꝛtale vt Hyp. dicit: poſſe ē tñ vt aliqñ ſaneꝛ ſꝫ ꝙ Gal.
dicit in cō. p̄dicti affo. Dicit enī ꝙ vidit quēdā magne
⁊ ꝓcōcaue iciſum cerebrū hr̄e: ⁊ tamē moꝛtē euadere: qḋ
cōtingit: vt dicit rariſſime. Uñ dicit ipſe q dicunt inciſio-
neꝫ magnā ⁊ ꝑfoꝛationē in ipſo eſſe moꝛtale veri ſūt. Si
enī vulnꝰ ꝑtingit vſqꝫ ad vētriculos cerebri ꝓculdubio
eſt moꝛtale. Et ex hoc apparet ꝙ incredibile eſt id qḋ di-
cunt qdam cyrugici ſe vidiſſe iā de vulnere exire quādā
partem cerebri ⁊ tñ infirmū euadere: qꝛ neduꝫ ipoſſibi-
le ſit ꝙ pars ſube cerebri exeat: imo ipoſſibile eſt vulnꝰ
ſanari dūmodo ꝑtingat inferius vſqꝫ ad vētriculos cere
bri: vt Gal. dicit. Sed qꝛ foꝛte qñ vulnus eſt in capite cū
fractura ē pertingēs vſqꝫ ad cerebrū expellitur aliqñ ꝑ
vulnus quedā humiditas viſcoſa q̄ eſt coadunata in par
tibus cerebri: q̄ humiditas aſſimilaꝛ ſubſtātie cerebri cre
dunt illi cyrugici qḋ ſit qdā pars ſubſtātie cerebri exi-
ens ꝑ vulnus. Iterū etiā hoc pōt eſſe qꝛ aliquādo virus
⁊ putredo a ſuperioꝛibꝰ ad iferioꝛa deſcēdit ⁊ ibi actione
naturalis caloꝛis digeritur. Deinde natura mirabilis ip
ſam ꝑ mediū rupture foꝛas expellit quā vidētes medici i
periti cerebri medullā eſſe eſtimant ſꝫ decipiunꝛ cuꝫ hoc
ſit poſſibile ꝓpter cām q̄ dicta eſt. Apparet ergo ꝙ vul-
nus ſi ſit in cerebro vtplurimū ē moꝛtale: aliqñ tamen eſt
poſſibile ſanari maxime ſi ſit paruū non pertingēs mul-
tum ad iterioꝛa ipſiꝰ. Si autē vulnus ſit in coꝛde tūc oīno
eſt moꝛtale ⁊ nō ſperaꝛ in eo ſalus ſm qḋ dicit Auic̄. ⁊ rō
huius eſt qḋ ponit philoſophus 3ᵒ de partibus animali
um: ibi ipſe ꝓbat ꝙ coꝛ non pōt pati ſolutionem cōtinuiꝫ
nec apoſtema in ſui ſubſtantia remanente vita: quia fcā
permutatione in p̄ncipio: ⁊ ſi ſit pauca maxima ſit ꝑmu-
tatio in principiatis oꝛtis ab hoc: eo ꝙ permutato ⁊ coꝛ-
rupto p̄ncipio non eſt amplius ex quo fiat auxilium ali-
is ex hoc oꝛtis. Nunc autem coꝛ eſt principium vite ⁊ fun
damentum totius coꝛpoꝛis vt plane omnes philoſophi
cōcoꝛdant: ergo facta coꝛruptiōe in ipſo ⁊ diſſolutione fa
cta in ipſo fiet diſſolutio ⁊ coꝛruptio in toto coꝛpoꝛe cum
non amplius fiat ei auxilium ab illo membro: ⁊ ideo ſi fi
at magnum vulnus in coꝛde ⁊ profundum ſtatim moꝛiꝛ
hō. Si āt fiat in eo paruū ⁊ ſuperficiale pōt viuere per
vnam diē vel per vnam noctē. Sic ergo vulnus in coꝛde
oīno eſt moꝛtale ⁊ nunq̄ꝫ ſanatur. ¶ Ex hoc apparet dif-
ferētia vulneris quod ſit in coꝛde ⁊ in alijs membris que
hic ponit Auicē. quia vulnus i coꝛde nullo modo poteſt
ſanari: in alijs autem membris poteſt aliquando ſanari
vt cum vulnus eſt leue: vt Auicen. ponit ⁊ etiam dictum
eſt. ¶ Si autem vulnus fiat in dyafragmate: ⁊ intellige:
vt dicit Galie. ꝙ ſit in partibus neruoſis dyafragmatis
ſicut ſunt partes que ſunt in medio eius: partes enim la
terales ſunt magis carnoſe: ⁊ ideo citius recipiunt conſo
lidationem: tunc tale vulnus quod ſit in omnibus parti-
bus neruoſis ipſius raro conſolidatur propter duo. Pri
mo quia tales partes neruoſe ſunt: ⁊ ideo de difficili cōſo
lidantur. ¶ Iterum etiam quia dyafragma ſemper ē in
motu. motus autē impedit cōſolidationeꝫ: ⁊ ideo vt plu
rimū vulnus in eo nō ſanatur: aliquādo tamē ſanatur ſi-
cut ſi ſit paruū ⁊ in etate puerili ⁊ cōplone hūida: ¶ Si
milr ēt ſi vulnꝰ ſit in ſtomacho raro ſanaꝛ. ¶ Eſt tñ diſti-
guēdū: vt dicit Gal. qꝛ ſi iciſio nō ſit cōcaua bñ ſolidaꝛ ꝓ-
pter carnoſitatē maioꝛē ex pte exterioꝛi. Si aūt ſit ꝯcaua
penetrās ad latꝰ aliḋ tūc rariſſime ꝯſolidaꝛ cū ſit mēbrū
neruoſū: ⁊ maxīe ex pte iterioꝛi. Et ē ēt alia cā ꝑꝑ cibū q

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipſũ aggrauat. Uñ ſi iciſio penetrat vſqꝫ ad latꝰ itrinſecũ ipedit a ꝯſolidatione: aliqñ tñ põt ꝯſolidari ſicut in ꝑdi ctis ꝯditiõibꝰ q̃ dicte ſũt in alijs. ¶ Silr̃ ẽt iſto mõ: vt ibi dicit Gal. cõuenit in renibꝰ: qꝛ ſi penetret vulnꝰ vſqꝫ ad latus aliud rariſſime ꝯſolidaꝛ pp decolationẽ vrine q̃ fit in renibꝰ q̃ q̃dẽ decolatio ipedit cõſolidationẽ. ¶ Intelli ge tñ: vt dicit Aui. in 3ᵒ ꝙ vulnera q̃ fiũt in renibꝰ ſũt fa cilioꝛis ſanatiõis q̃ꝫ illa q̃ fiũt i veſica: qꝛ renes ſũt magis carnoſi q̃ꝫ veſica. Silr̃ ẽt ſi vulnꝰ ſit in iteſtinis ſubtilibus raro ſanaꝛ pp neruoſitatẽ eoꝝ. In groſſis aũt iteſtinis be ne cõſolidaꝛ ⁊ nõ ſolũ in etate puerili veꝝ ẽt in alijs eta tibꝰ pp carnoſitatẽ eoꝝ. Et iõ ſignãter dixit Hyp. aut ali qđ iteſtinoꝝ gracilũ. ¶ Si aũt vulnꝰ ſit i epate tũc ẽ moꝛ tale pp fluxũ ſanguis q̃ ſeq̃tur: vt dixit Gal. Uñ patiẽtes moꝛiunꝛ anteq̃ꝫ vulnꝰ ſolideꝛ: ⁊ hoc fit: vt dicit Gal. cum ſue vene iciſe ſũt: ⁊ iõ dicit ipſe. Arbitroꝛ ꝙ veꝝ dicũt q̃ dicũt ꝙ vulnꝰ epatis poſſit ſanari cũ iciſio nõ ꝑuenit ad cõcauitatẽ eius: ⁊ hoc eſt qꝛ tũc nõ ſeq̃tur tãtus fluxus ſan guis. Si aũt inciſio ꝑueniat ad cõcauitatẽ tũc vt pl'm mo ritur patiẽs pp fluxũ ſanguis anteq̃ꝫ vulnus ſolideꝛ: ali qñ tñ bene põt ſolidari eo mõ: ſicut dcm̃ ẽ in alijs. ¶ De vulnere aũt pulmonis ẽ ſciẽdũ ꝙ vulneratio pulmonis aut eſt recẽs aut antiq̃. ſi vulneratio eius ẽ recẽs anteq̃ꝫ ſa nies in eo fiat tunc dico ꝙ ſolidari põt ſm̃ qđ ponit Gal. in 5ª ꝑticula de ige. ſani. Et põt ſolidari ſiue fiat a cã exte rioꝛi. ſ. ex vulneratiõe facta cum lãcea ſiue a cã interioꝛi. ¶ Dico tñ ꝙ ẽt de difficili cõſolidaꝛ: qꝛ vulnus pulmõis de difficili cõſolidaꝛ: ⁊ hoc ẽ pp motũ pulmonis. ¶ Mem bꝛa aũt vulnerata ad h' vt cõſolidenꝛ neceſſe ẽ vt q̃eſcant qꝛ ex motu ꝑtes vulneris elõganꝛ ⁊ diuidunꝛ. Cũ g̃ pul mo ſit ſemꝑ in motu: iõ vulnus eius difficulter cõſolidaꝛ Si aũt vulneratio eiꝰ ſit antiqua vt qꝛ iã in ea ſanies col ligaꝛ tũc talis vulneratio pulmõis appellaꝛ ptiſis ⁊ hãc ipoſſe ẽ ſanari ſiue fiat a cã iterioꝛi ſiue a cã exterioꝛi ſic po nũt oẽs auctoꝛes. ¶ Et cã huiꝰ ſicẽ põit Serapio ẽ triplex Una eſt ꝓpter lõgitudinẽ vie vñ virtus medicine ad lo cũ ꝑuenire nõ poteſt niſi valde remiſſa: aut eſt ꝓpter hu miditatẽ pulmonis: humiditas aũt ipedit cõſolidationẽ vulneris vel vlceris: qꝛ oĩa vlcera indigent exiccatione. Tertia cã eſt ꝓpter ſuꝑfluũ ⁊ cõtinuum motũ pulmõis: ex motu aũt vlcus dilatatur plus. ¶ Sed his cauſis ſuꝑ addit Aui. alias que ſũt magis eẽntiales vt mihi vr̃: ⁊ h' idẽ etiã ibi dicit: qꝛ qñ vlcera pulmonis ſunt facta ſanio ſa tũc nõ poſſunt curari niſi cũ mũdificatiõe ſaniei: h' aũt fit cũ tuſſi: talis autẽ augmẽtũ efficit in dilatiõe vlceris et diſruptiõe eius: ⁊ cõmotio facta i eo addit in doloꝛe ⁊ do loꝛ addit in attractiõe materiei ad ꝑtẽ: ⁊ medicine exicca tiue ſunt ꝓhibẽtes ſputũ: quare ipoſſibile ẽ tale vlcus cõ ſolidari. Apparẽt g̃ cauſe ſpãles quare vulnus eueniens in talibus membꝛis eſt moꝛtale. ¶ Cauſa aũt gñalis om niũ iſtoꝝ eſt quã ponit Gal. in cõmento p̄mi affoꝛiſmi: dicit. n. ꝙ nõ ſolũ his cauſis ſpecialibus iſta vulnera in his mẽbꝛis de difficili ⁊ raro curãtur: ſed etiã ꝓpter alia iſta vulnera de difficili cõſolidanꝛ: qꝛ in his membꝛis ſi cut in exterioꝛibus nõ poteſt medicina imponi. ¶ Opꝫ aũt tertio te itelligere circa hoc ꝙ quãdo dicimus vulnꝰ eſſe moꝛtale quod accidit in his membꝛis ꝙ id eſt iteli gẽdum cũ diſtinctiõe quadã: qꝛ vulnus in his membꝛis aliquãdo eſt moꝛtale: qꝛ ſtatiꝫ vel poſt paucũ tempꝰ inter ficit. Aliquãdo aũt eſt moꝛtale: qꝛ tarde iterficit ⁊ nõ ſana tur: poteſt tamẽ aliquo tp̄e remanere vita cũ ipſo: ⁊ h' di uerſitas accidit ſm̃ ꝙ vulnus accidit in mẽbꝛo magis no bili ⁊ magis requiſito ad operationẽ vite tunc citius iter ficit q̃ꝫ quãdo eſt in alio membꝛo nõ ita faciẽte ad neceſſi tatem durationis vite. Accidit etiã hoc ſm̃ magnitudineꝫ ⁊ paruitatẽ vulneris: qꝛ cũ vulnere magno minꝰ põt ſta re vita q̃ꝫ cũ vulnere paruo cũ plus ledat vulnꝰ magnũ q̃ꝫ paruũ: hec ergo ſunt que opoꝛtet intelligi circa hanc partem. Deinde cum dicit Aui.

¶ Et qñ vulnꝰ ẽ i loco in quo oꝫ vt vehe mẽs fiat doloꝛ ⁊ apa ſicut ſũt capita lacer toꝝ ⁊ poſterioꝛa eoꝝ ⁊ ꝓꝑe illoꝝ q̃ ſunt neruoſi ⁊ nõ accidit apa ſignificat illõ no cumentum intrinſecuꝫ ad quod conuer tunꝛ materie: ⁊ non ꝑueniunt ad vulnus.

¶ In ꝑte iſta Aui. cũ oſtẽdit in q̃bus mẽbꝛis vulnera ſunt periculoſa ⁊ moꝛtalia ſm̃ ꝙ vulnera: h' oñdit in q̃bꝰ mẽ bꝛis vulnera ſũt ꝑiculoſa ⁊ moꝛtalia ſuppoſita q̃dã con ditiõe cũ dic̃. Et qñ fiat vehemẽs doloꝛ. i. ad qđ vulnꝰ qñ ẽ i tali mẽbꝛo oꝫ ſeq̃ vehemẽs doloꝛ ⁊ apata. i. tumoꝛes i partibꝰ circũſtãtibus vulneris: ſicut ſũt capita lacertoꝝ ⁊ poſterioꝛa eoꝝ. i. ſicut ſunt vulnera facta in capitibꝰ la certoꝝ ⁊ finibꝰ eoꝝ: ⁊ ꝓꝑe. ſ. in capitibus ⁊ finibꝰ illoꝝ. ſ. lacertoꝝ q̃ ſunt neruoſi. i. in q̃bus ſunt multi nerui: qꝛ qñ vulnera fiũt in talibꝰ mẽbꝛis tũc ad ea oꝫ ſeq̃ vehemens doloꝛ pp ſubtilitatẽ mẽbri ⁊ nõ accidit apa. i. ⁊ nõ accidit tumoꝛ in ꝑtibꝰ circũſtãtibꝰ vulneris iſtoꝝ mẽbꝛoꝝ ſigni ficat id. ſ. nõ accidere tumoꝛẽ in vulnere taliũ mẽbꝛoꝛum nocumentũ itrinſecũ ad qđ ꝯuertunꝛ mãe. i. ſignificat h' qđ hũiditates ⁊ viruletia q̃ debẽt venire ad vulnꝰ diſper gunꝛ ꝑ mẽbꝛa iterioꝛa ſicut ꝑ neruos: ⁊ ꝑ ꝯñs pñt iduce re ſpaſmũ ꝑ mixtionẽ rõnis ⁊ febꝛẽ q̃ i vulnere moꝛtalia ſunt: ſunt g̃ hec vulnera q̃ accidũt in his mẽbꝛis moꝛtalia facta hac ſuppoſitiõe. ſ. ꝙ nõ accidat tumoꝛ in vulnere q̃ oꝫ accidere in ipſo quando eſt in talibꝰ mẽbꝛis ſicut ſunt capita lacertoꝛum ⁊c̃.

Sed circa iſtã ꝑtẽ põt cadere duplex dubita tio. Una dubitatio ẽ q̃ ſint vul nera in q̃bꝰ opꝫ vt fiat vehemẽs doloꝛ ⁊ apa: ⁊ q̃re in his debeat fieri vehemẽs doloꝛ ⁊ apa. Alia dubitatio ẽ: vtrũ iſtis vulneribus accidere apa ſit bonũ ſicut dicit Auicẽ. ⁊ arguiꝛ ad h': qꝛ vr̃ ꝙ apa accidere in talibꝰ vulneribꝰ ſit malũ. Primo qꝛ Aui. dicit in lr̃a ꝙ vulnera in q̃bus de bet tumoꝛ apparere ſunt illa q̃ accidũt in finibꝰ lacertoꝛũ maxime neruoſoꝝ: ꝑ h' vr̃ inui ꝙ ẽ maxime i vulneribus q̃ accidũt in mẽbꝛis neruoſis. Tũc aũt Aly. in diſpõne re gali. ca. de vulneribꝰ neruoꝝ dicit ꝙ qñ vulnꝰ in neruis ceciderit aut illis ꝓxima nõ opoꝛtebit carnẽ ſupinducere donec multi trãſeãt dies ⁊ ab apate ſecurus fueris: ſi enĩ neruis apa acciderit ſecurꝰ nõ eris a ſpaſmo qui ad cere bꝛũ attinget ⁊ patiẽtẽ ꝑdet g̃ videtur ꝙ hoc dicat Aly. ꝙ apa accidere in talibꝰ vulneribꝰ eſt ꝑnicioſuꝫ. Iterũ etiã hoc idẽ vult Aui. ca. de vulneribꝰ neruoꝝ: dicit eniꝫ ꝙ to ta itentio in talibus vulneribꝰ eſt in ſedando doloꝛẽ quia doloꝛ ⁊ apa pñt eẽ cã ſpaſmi: g̃ iſta ſuꝑuenire i tali vulne re ẽ malũ. ¶ Auctoꝛes ponũt ꝙ qñ apa iungiꝛ cũ vulne re vel cũ vlcere tũc apa ipedit curationẽ vulneris ⁊ vlce ris ⁊ ꝓꝰ oꝫ curari apa q̃ꝫ vlcus vel vulnus: curato auteꝫ apate curaꝛ vlcus vel vulnus: g̃ tũc apa ſuꝑuenire vulne ri vel vlceri eſt malũ cũ ipedit curã eius. Amplius auteꝫ due egritudines nãm magis moleſtant q̃ꝫ vna. Cum g̃ qñ apa iungiꝛ cũ vulnere ſint due egritudines: magis g̃ moleſtaꝛ nã a vulnere ⁊ ab apate q̃ꝫ ſi ibi eẽt ſolũ vulnus eſt g̃ nõ bonũ ſuꝑuenire apa vulneri vel vlceri: imo ma luꝫ. ¶ Ad ꝓmã dubitationẽ eſt dõm ꝙ vulnera in q̃bꝰ oꝫ ꝙ vehemẽs fiat doloꝛ ⁊ apa ſunt vulnera q̃ cadũt i extre mitatibꝰ ⁊ in finibus lacertoꝝ neruoſoꝝ: ſicut Aui. dicit ⁊ talia vulnera q̃ cadũt in extremitatibꝰ lacertoꝝ ſunt ſi cut vulnera q̃ fiunt i fine q̃ſi iũcturaꝝ. ſicut ſunt illa q̃ ac cidũt tribꝰ. ꝫ. ſupꝛa genu vel ifra genu ⁊ ſicut ſũt illa q̃ ac cidũt ſupꝛa iũcturã manus: ⁊ ſic de alijs ꝯſimilibꝰ. ¶ Itẽ etiã vulnera in q̃bꝰ oꝫ vt vehemẽs fiat doloꝛ ſũt illa q̃ ac cidũt in neruis ſicut punctura in neruo ⁊ iciſio ipſiꝰ ꝑ trãſ uerſum ⁊ etiã vulnera q̃ cadũt in mẽbꝛis in q̃bus ſũt ner ui ⁊ choꝛde vel in mẽbꝛis vicinis his membꝛis. Iterũ ẽt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

talia vulnera ſunt vulnera q̄ fiunt in capite cū cōtuſione ⁊ fractura oſſis. ¶Cā aūt q̄re in oībus iſtis dʒ fieri vehemēs dolor eſt rōne ſenſibilitatis membri: nā q̄zto vulnus fit in mēbro ſenſibiliori tāto cōſeqtur ipʒ maior dolor: rōne aūt maioris doloris ꝯſeqꝛ apa magis ī his q̄z in alijs: qꝛ dolor exacuit reuma: ⁊ dr̄ a Gal. ī teg. ⁊ dī ēt ī illo de īgenio ſani. ꝙ nihil ē cā apatis ſicut dolor. Sic ḡ appet ꝙ in his vulneribꝰ dʒ ſeq vehemēs dolor ⁊ apa. ¶Ad ſcdm aūt qđ q̄rit. ſ. vtrū apa accidere ī vulneribꝰ taliū mēbrorū ſit bonū. Dōm ē ꝙ duplr̄ pōt itelligi ꝙ apa ſupueniat vulneri iſtoꝝ mēbroꝝ. Vnoꝰ pōt itelligi ꝙ apa ſupueniat vulneri hͦ ē ꝙ totū vulnꝰ apeꝛ ita ꝙ ptes mēbri in q̄ eſt vulnꝰ itriſece ⁊ extriſece ⁊ ēt circūſtātes apent. Et ſi ſic itelligaꝛ ſic dico ꝙ apa ſupuenire vulneri vel vlceri ē malū p viā ſigni: ⁊ p viā cāe. Per viā ſigni qꝛ ſignificat māʒ diſpgi p neruos: hͦ aūt ē malū. ¶Iteꝝ ēt ē malū p viam cāe: qꝛ rōne apatis ibi gn̄aꝛ maior moleſtia ⁊ gn̄aꝛ ēt ibi extēſio in neruo ⁊ replō: vnde pōt cāri ſpaſmꝰ: hͦ aūt ē malū ī vulnere: ⁊ de tali apate arguūt argumēta pdcā ꝙ nō ē bonū ipm ſupuenire vulneri ſic̄ appet ſubtilr̄ ituēti. Alioꝰ pōt itelligi qđ apa ſupueniat vulneri hͦ ē ꝙ tumor appareat ī ptibꝰ circūſtantibꝰ vulneri ⁊ id apa apparē in vulnē taliū mēbroꝝ ē ſignū bonū: ⁊ ipʒ nō appere eſt ſignū malū. ¶Dico tn̄ ſignāter ī vulnere taliū mēbroꝝ: qꝛ ī vulnē carnoſo ſimplici q̄cūqꝫ tumor appeat tibi nō ē bonū: eo ꝙ ipedit curā ſimplicē eiꝰ: ſʒ ī vulnē taliū mēbroꝝ talis tumor apparēs ē ſignū bonū. Nā talꝭ tumor qn̄ apparet ī ptibꝰ exterioribꝰ circūſtātibꝰ ſignificat māʒ ⁊ hūiditates venire ad ptes exteriores ⁊ nō diſpgi p mēbra interiora: vn̄ ſignificat ſecuritatē ſpaſmi ⁊ pmixtiōeʒ rōnis ⁊ ēt ſignificat ſecuritatē apatis ī neruo ī quo ē maximꝰ timor: ⁊ iō tale apa apparē ī vulnē eſt bonū. Et hͦ ē qđ dicē Hyp. ī vna pticula affo. Quibuſcūqꝫ tumores ī vulneribus apparēt nō valde ſpaſmanꝛ neqꝫ iſaniūt ⁊c̄. Qn̄ aūt talis tumor nō appet tūc ſignificat nocumētū itriſecū ad qđ ꝯuertunꝛ māe ⁊ nō pueniūt ad vulnꝰ: vt dicit Aui. Et iō tūc ē dubiū de ſpaſmo ⁊ pmixtiōe rōnis ⁊ apate nerui ⁊ alijs malis accn̄tibꝰ: pp qđ talē tumorē nō appere ī vulnere ē malū. Et hͦ ē qđ dicit Hyp. ī eadē pticula. Si ī vulneribꝰ magnis ⁊ fortibꝰ tumor nō appareat magnū malū: laxa bona: cruda mala. Et d tali apate itelligit Aui. cū dic̄ ꝙ ipʒ n̄ apparē ē malū. Argumēta aūt ī ꝯtrariū arguunt de apate itelligēdo alio mō: vt dcm̄ ē. Deīde cū dicit.

¶Et oʒ vt tu obſues illō qđ dicemꝰ ī ca. vlceꝝ: de iudicijs ī qbꝰ cōicant vulnera: ⁊ vlcera: ⁊ poſt poſuimꝰ ea vſqꝫ illud attēdētes ad illud qđ eſt conueniens.

¶In pte iſta Aui. poſtq̄z poſuit q̄dam īdicia mortꝭ ⁊ piculi vulneꝝ put fiūt ī q̄buſdā mēbris oñdit hic ꝙ q̄dā ſunt etiā alia indicia vulneꝝ obſeruāda, q̄ q̄dē indicia qꝛ cōia ſūt vlceribꝰ ⁊ vulneribꝰ poſtpoſuit ea dicēda ī tractatu vlceꝝ: ſūt ḡ ibi regrēda. Que aūt ſint iſta īdicia in qbꝰ cōicēt vlcera ⁊ vulnera, apparebit ī tractatu vlceꝝ: nā multa ſūt indicia de vlceribꝰ q̄ q̄dē poſſūt applicari vulneribus ⁊ quo ad theoricā ⁊ q̄ ad practicā ſm ꝙ ibi apparebit. Dicit ḡ Aui. Et opʒ vt tu obſerues ⁊c̄. ⁊ poſt poſuimꝰ ea. ſ. vſqꝫ ad tractatū de vlceribꝰ attēdētes ad id qđ ē ꝯuenientꝰ qꝛ magis ꝯueniēs fuit ea tradere ibi q̄z hic: ⁊ hoc iō qꝛ forte magis erat neceſſariū declarare illa iudicia in vlceribꝰ q̄z ī vulneribꝰ vel forte qꝛ illa iudicia magis appropriant vlceribꝰ q̄z vulneribꝰ licʒ ēt poſſint applicari vulneribꝰ: ⁊ iō ꝯueniētiꝰ fuit ea tradē ibi q̄z hic: hͦ āt totū meliꝰ appebit qn̄ exponemꝰ illū tractatū ſi deꝰ voluerit.

¶Sermo vlīs de cura vulneꝝ. Cap. iij.

Vlnꝰ carnoſū nō eu̇aꝛ qn̄ aut ſit ſectio plana recta aut ſectio rotūda aut habens latera: aut ſectio cum diminutiōe aliquātule carnis: ⁊ qn̄qꝫ ē profūdum penetrās ⁊ qn̄qꝫ diſcoopertum.

¶Supius Aui. poſuit quādā ſūmā de īdicijs mortis ⁊ piculi q̄rūdā vulneꝝ. In iſta pte exeqtur de vulneribꝰ ſpāliter ponēdo curā pdictoꝝ: ⁊ ī iſto ca. pncipalr̄ itēdit ponere curā vulneꝝ carnoſoꝝ nō penetrātiū: lʒ aūt Auic. hͦ faciat aliquā mētionē de vulneribꝰ q̄ fiūt ī neruis: tn̄ hͦ n̄ facit p ſe hic: cū poſtea de vulneribꝰ neruoꝝ Auic. faciat quēdā tractatū. Diuidiꝛ aūt id caplm̄ ī ptes duas. In pª pte Aui. ponit curā cōplete vulneꝝ carnoſoꝝ non penetrātiū ī qbꝰ vulneribꝰ nō ē magnus timor. In ſcda parte Aui. tāgit aliqd de cura vulneꝝ mēbroꝝ neruoſoꝝ in q̄bus: ē magnꝰ timor licʒ hͦ faciat Aui. icidentalr̄ ⁊ nō p ſe vt dictū ē. 2ª ibi. (Et de vulneribꝰ ſūt q̄dā habentia timorem.) Circa pmā ptē Aui. ponit curā vulneꝝ carnoſoꝝ. Et duo facit: qꝛ pmo ponit quādā diſtinctionē vulneruʒ carnoſoꝝ. in 2ª pte exeqtur curā illoꝝ. 2ª ibi. (Et vnicuiqꝫ eſt regimē.) Dicit ḡ pmo vulnꝰ carnoſum ⁊c̄.

Sed circa iſtā ptē ſūt tria itelligēda. Primū eſt itelligēdū circa rubricam Aui. ¶Nā Auic. dicit ī ſua rubrica ꝙ iſte ſermo ē ſermo vlīs de cura vulneꝝ. Nō enī iſte ſermo vr̄ vlīs cū Aui. tāgat hic ī ſpāli curā oīum vulneꝝ carnoſoꝝ ⁊ nō facit aīn plius ī ſequētibꝰ aliđ caplm̄ ſpāle de cura ipſoꝝ. Dōm ē ad hͦ ꝙ qn̄ Aui. dicit ꝙ iſte ſermo ē vlīs nō dʒ intelligi ꝙ ſit vlīs: vt qꝛ poſtea faciat alia capl̄a ſpālia de cura iſtoꝝ vulneꝝ: ⁊ iſtud caplm̄ ſit ſolū ſicut vlē ad illa: imo itelligēdo illo mō ille ſermo ē ſpālis de cura vulneꝝ carnoſoruʒ: ⁊ pp hoc dixi ī diuidēdo itelligēdo iſto mō ⁊ ꝙ Aui. exequiꝛ hic de cura vulneꝝ ſpālr̄: ſed pōt intelligi ꝙ iſte ſermo ē vlīs: qꝛ ī iſto ca. Aui. tāgit de cura oīuʒ vulneruʒ carnoſoꝝ: ⁊ ēt tāgit aliqd de cura vulneꝝ neruoſoꝝ: qꝛ ḡ tāgit aliqd de cura oīum vulneꝝ carnoſoꝝ ⁊ ēt aliqd de cura vulneꝝ neruoſoꝝ: iō pōt dici iſte ſermo vlīs: qꝛ de oībꝰ vulneribꝰ tāgit aliqd licʒ non tractet de eis ſolūmō vlr̄: imo tractet ēt de eis mō ſpāli. ¶Vel poſſet dici iſte ſmo vlīs: qꝛ q̄zq̄z Aui. in iſto ca. determinat ſpālr̄ de cura vulneꝝ carnoſoꝝ: nihilominꝰ tn̄ Aui. ēt ī iſto ca. ponit q̄ndā curā cōeʒ oībꝰ vulneribꝰ carnoſis: ⁊ nō ſolū ē cōis oībus vulneribꝰ carnoſis: imo ēt oībꝰ vulneribꝰ ſʒ ꝙ poſt ſtatiʒ videbiꝛ: qꝛ ḡ hic Aui. ponit canones gn̄ales curationis vulneꝝ ⁊ ſpāles: iō pōt dici iſte ſmo vlīs ſm qđ dicit rubrica Aui. ¶Scdm qđ ē itelligēdū circa iſtā ptē ē d diffinitiōe vulneris. Circa hͦ aūt breuiꝛ itellige q̄d ē vulnus nā vulnꝰ ē ſolō ꝯtinui manifeſta ex recēti tpe fcā. In hoc qđ dr̄ ſolutio ꝯtinui tāgiꝛ genꝰ ipſiꝰ vulneris: ī hͦ āt qđ dr̄ manifeſta tāgiꝛ dr̄ia vulneris p quā differret ab attractione ⁊ ꝯtuſione ⁊ ſilibꝰ: nā attractio ⁊ ꝯtuſio ⁊ ſimilia ſūt ſolutio ꝯtinui ex recēti tpe facta: ſed nō ē ī eis ſolutio continui manifeſta: imo qn̄ ſit ī eis ſolutio ꝯtinui manifeſta dicimꝰ ꝙ ē ibi attractio cū vulnere: bene ḡ dcm̄ ē vulnus eſt ſolutio ꝯtinui manifeſta: ī hͦ aūt ꝙ ē ex recēti tpe facta tāgiꝛ dr̄ia ipſiꝰ vulneris ad vlcꝰ: nā vlcus bene ē ſolutio cōtinui manifeſta: ſed nō ex recēti tpe facta: imo qn̄ vulnꝰ antiquatū ē ⁊ nō cōſolidaꝛ: ſed iā facit ſaniē ⁊ pus tūc nō ampliꝰ dr̄ vulnꝰ ſʒ vlcꝰ: ⁊ iō vlcus dr̄ plaga putrida: vulnus aūt dr̄ plaga recēs. Apparet ḡ dictā diffōnē aſſignataʒ eē bonā. ¶Tertiū qđ ē itelligēdū circa hāc ptem ē de diſtinctiōe vulneꝝ. ¶Propter qđ intellige ꝙ vulnꝰ pōt diſtigui ⁊ diuidi mltis modis. Nā vnoꝰ diſtinguiꝛ vulnꝰ ex pte ſui: alioꝰ diſtinguiꝛ put cōparaꝛ ad mēbrū. Diſtinguiꝛ aūt ex pte ſui iſto mō: qꝛ vulneꝝ aliđ eſt ſimplex. aliud eſt cōpoſitū. Vulnꝰ ſimplex eſt: vt dicit Gal. 3ͦ de ige. ſani. cui nō aſſociaꝛ aliꝰ morbus vel aliud accn̄s: vel alia cauſa. Vulnus aūt cōpoſitū ē cui aſſociaꝛ alius morbus ſicut eſt vulnus cui aſſociaꝛ apa aut mala cōplō aut ꝯtuſio

at diminutio carnis vel cutis: vulnꝰ .n. qđ ē cū diminutio
ne carnis vel cutis ē vulnꝰ cōpoſitū: ⁊ ē ī eo duplex ītētio
curādi ſicut apparet ꝑ Gal. in teg. ⁊ 3ᵒ de ige. ſani. aliud
accñs ſicut ē vulnꝰ cui aſſociat̃ dolor. Alia cā ſicut vulnꝰ
qđ iā ē alteratū ab aere. Nā ſtati qñ vulnꝰ alterat̃ ab aere
fit ꝯpoſitū ⁊ nō ãpliꝰ curat̃ vulnꝰ vt ſimplex: imo curat̃
vt vulnꝰ cōtuſiui. ſ. ꝑmo cū empl̃is digeſtiuis donec fiat
pus: ⁊ poſtea cū mūdificatiuis ſaniei: ⁊ vltimo cū exicca-
tiuis ſicut apparet ꝑ Albu. ca. de vulneribꝰ. Hec ē ḡ diſti
ctio ex pte ſui. ſ. ꝙ vulnerū aliđ ē cōpoſitū ⁊ aliđ ſimplex.
¶ Intellige ꝙ iſta diſtictio vulneꝝ ē magis eētialis ⁊ ge
neralis oī alia ⁊ ad ipſam oēs ſpēs vulneris reducūtur.
Diſtiguit̃ aūt vulnꝰ alio mō ī cōparatiōe ad mēbrū. Et h̃
eſt dupl̃r: vel cōparādo ipȝ ad diuerſitatē mēbroꝝ ⁊ tūc
diſtinguit̃ vulnꝰ: qꝛ vulnꝰ aliđ ē neruoſū: aliđ ē carnoſuȝ
aliđ ē oſſuoſū: ⁊ aliđ ē qđ fit ī mēbris exterioribꝰ: aliđ autē
eſt qđ penetrat vſqȝ ad mēbra īteriora. ¶ Uel diſtinguit̃
vulnꝰ ī cōparatiōe ad vnū mēbrū. Et h̃ ē multipl̃r: qꝛ qñ
qȝ diſtinguit̃ rōne figure quā recipit ī mēbro. Nā qđdaȝ
ē vulnꝰ qđ eſt ſectio plana recta: aliđ ē vulnꝰ rotūdū: ali-
ud āt hñs latera: qñqȝ autē diſtinguit̃ rōne eiꝰ qđ aufert̃
ideſt a mēbro: nā quoddā eſt vulnꝰ qđ ē cum diminutio-
ne carnis vel cutis: qñqȝ aūt diſtinguit̃ rōne ſupficiei vel
ꝓfunditatis mēbri: nā vulnꝰ qđdā eſt in ſupficie mēbri di
ſcoopertū: qđdā eſt ꝓfundū ⁊ cōcauū in mēbro. He ergo
ſunt diſtinctiōes ⁊ diuiſiōes quas pōt recipere vulnus.
¶ Aui. tñ h̃ n̄ pōit oēs iſtas diuiſiōes vulneꝝ: ſȝ p̃ſuppōit
ꝑmā diſionē. ſ. ꝙ vulneꝝ aliđ ē ſimplex aliđ ē cōpoſitū: ⁊
p̃ſuppōit ēt ſcđaȝ diſionē q̄ ē penes diuerſa mēbra. ſ. ꝙ vul
nus aliđ ē carnoſū ⁊ aliđ ē oſſuoſū ⁊c̃. Et tūc iſtis diſioni
bus p̃ſuppoſitꝪ diuidit Aui. vulnꝰ carnoſū penes alias diſi
ones: diuidit ḡ pᵒ vulnꝰ carnoſū a pte figure quā recipit in
mēbro dicēs: vulnꝰ carnoſū nō euacuat̃ qn aut ſectio pla
na ſit recta: ꝑ ſectionē planā rectā ītelligit ſectionē q̄ ꝓce
dit ī lōgū ſm rectā lineā: aut ſectio rotūda: ꝑ ſectionē ro-
tūdā Aui. nō ītelligit ſectionē q̄ fit rotūda ꝑ ablationē car
nis ⁊ cutis ⁊ ex vulnere ſm figurā rotūdā: ſȝ ītelligit ꝑ ſe
ctionē rotūdā qñ labia vulneꝝ ita elōgant̃ abiuicē ꝙ fi-
gura vulneꝝ fit rotūda: vñ ⁊ h̃ ſectio rotūda pōt fieri ſine
diminutiōe carnis: qꝛ fit ſolū ꝑ multā elōgationē labioꝝ
adinuicē. Et ꝙ h̃ ſit de ītētiōe Aui. appebit meliꝰ: poſtea
qñ ꝓſequet̃ de ſpēbꝰ iſtoꝝ vulneꝝ: aut hñs latera ꝑ ſectio
nē hñtē latera ītelligit ſectionē q̄ ē ſm figurā triāgulareȝ
vel q̄drāgularē: vel ſm aliā figurā q̄ nō ē circularē. Et ſi-
milit̃ intellige ꝙ Aui. ītelligit hic ſectionē hñe latera nō
ꝑp diminutionē carnis: ſed ēt ꝑp elōgationē labioꝝ dato
ꝙ diminutio nō ſit vel ſit pauca de q̄ nō ſit curādū. Et iō
nota ꝙ labia vulneꝝ aut mltū elōgant̃ abinuicē ⁊ vtrū-
qȝ elōgat̃ ab alio. ⁊ tūc vulnꝰ fit figure rotūde: qꝛ labia ꝑp
multā elōgationē abiuicē arcuant̃: vñ fit figura rotunda.
aut labia vulneris nō mltū elōgant̃: ⁊ tūc fit īde figura la
teral̃. Aut ſectio cū diminutiōe aliquātule carnis. Hic aui.
īnuit aliā diſionē vulneris carnoſi rōne eiꝰ qđ aufert̃ ex
mēbro. Innuit .n. ꝙ vulnꝰ qđdā ē cū diminutiōe carnis ⁊
qđdā ē ſine diminutiōe carnis. Et expone id qđ dic̃ cum
diminutiōe aliquātule carnis. i. cū diminutiōe alicuiꝰ q̄n
titatꝪ carnis. Et ītellige ꝙ tāta q̄ȝtitas ſit ablata vt reddat
vulnus cōpoſitū: qꝛ ſi eēt paꝝ ablata de q̄ nō eēt curāduȝ
tūc vulnꝰ nō ꝑp h̃ diceret̃ cōpoſitū: imo ēt curaret̃ vt ſim
plex. ſ. ligādo ⁊ ſuēdo: vt poſtea dicet̃. ¶ Et vr̃ ēt Aui. ꝑ id
qđ ponit h̃ cū nō ponat niſi vnū mēbrū iſtiꝰ diſiōis dare ī
tellige ꝙ oīa mēbra p̃dcē diſiōis q̄ ē ſm figurā vulneris
reponātur ſub altero mēbro iſtiꝰ diſiōis. ſ. ſub vulnē ſim-
plici qđ ē ſine diminutiōe carnis. ¶ Et qñqȝ ē ꝓfundū pe
netrās. Hic Aui. pōit aliā diſionē vulneꝝ carnoſi q̄ attē-
dit̃ penes ſupficiē ⁊ ꝓfunditatē mēbri. Dicit ḡ. Et qñqȝ ē
ſcȝ vulnꝰ ꝓfundū penetrās: ego nō ītelligo h̃ penetrās ad
membra īteriora: qꝛ ī iſto ca. nō dterminat de vulneribus
penetrātibꝰ cū in ſequētibꝰ faciat qđdā capl̃m ſpeciale d
ipſis: ſed ītelligo penetrās: vt qꝛ vulnꝰ penetret multū in
ꝓfunditatē mēbri ſicut ſūt vulnera cōcaua ꝓfunda vl̃ ſit
vulnꝰ abſconſum latēs ſicut ſūt vulnera q̄ hñt abſconſio
num ⁊ cauernaꝝ. Et qñqȝ ē diſcoopertū. i. apparēs exñs
in ſuperficie mēbri. Tūc ſequitur illa pars.

¶ Et vnicuiqȝ eoꝝ ē regimē: ⁊ cōicāt oīa ī retētiōe ſanguīs currētis ⁊ iā poſuimus ad illud ca. ⁊ fortaſſe curſus ſanguis quātitate tēperata cōfert vulneribꝰ: ⁊ ꝓhibȝ apoſtema ⁊ opilationeȝ ⁊ febrem.

¶ In q̄ pte Aui. poſtq̄ȝ poſuit q̄ſdā diuiſiōes vulneꝝ car-
noſoꝝ exeq̄tur curā illoꝝ. Et diuidit̃ hec ps ī duas: in ꝑma
pte ponit q̄ȝdā curā ī gñali reſpcū oīuȝ p̃dcōꝝ vulneruȝ
in 2ª pte ponit curā vulneꝝ p̃dcōꝝ ī ſpāli. 2ª ibi. (Cū ḡ eſt
ſectio plana recta.) Prima ps diuidit̃ ī ptes duas. in pª pte
ponit id regimē qđ ē vl̃e oībꝰ vulneribꝰ. in 2ª pte ꝓbat qđ-
daȝ ſuppoſitū. 2ª ibi. (Nā de melioribꝰ.) Dic̃ ḡ. Et vnicui-
qȝ eoꝝ. i. p̃dictoꝝ vulneꝝ carnoſoꝝ ē regimē. i. ē cura ꝓpa
quā dicet poſtea Aui. Et cōicāt oīa ⁊c̃. i. ⁊ canon cōis cure
oīuȝ vulneꝝ ē reſtigere ſanguinē decurrētē ex vulnere.
Iſta ḡ ītētio q̄ eſt reſtringere ſanguinē eſt cōis ī oī vulnē
¶ Ulteriꝰ ex h̃ ſeq̄t̃ cū iſta ītētio ſit cōis ⁊ cōis ītētio p̃cedat
ſpālē ꝙ pª ītētio ī vulnere ē reſtrigere ſāguinē currēteȝ.
Et iā poſuimꝰ ad iſtđ. ſ. ad reſtrigēdū ſanguinē capl̃m ꝓ
priū. ſ. ī 2ᵒ tractatu ſeq̄nti: nō ḡ ē neccīuȝ h̃ ponere medici
nā ad ꝯſtrictionē ſāguis: ſȝ ī ca. ꝓpo regratur. Et fortaſſe
curſus ſanguis. Hic Aui. modificat ⁊ diſtiguit magis p̃-
dictū canonē dicēs. Et fortaſſe curſus ſāguis ⁊c̃. q̄ſi velit
dicere ꝙ cū dcm̄ ē ꝙ pª ītētio in vulnere ē reſtrigere ſan
guinē: id dȝ ſic ītelligi ꝙ pª itentio ē reſtrigere ſanguinē
ſi ſupfluerit: ſi aūt nō ſupfluerit: tūc nō dȝ reſtrigi: imo flu
xus ipſiꝰ ꝯfert vulneribꝰ: qꝛ prohibet apa ⁊ opilationem
⁊c̃. ⁊ h̃ ē ēt qđ Gal̃. dic̃ ī li. de ige. nā ſi ex vulnere mana-
uerit ſāguis vulnꝰ ⁊ circūſtātie vulneris minoris erunt
timoris. Et ex h̃ qđ dicit h̃ Aui. appet ꝙ qñ dr̃ ꝙ ꝑma in
tētio ⁊ cōis ī vulnere ē reſtriger e ſāguinē id dȝ modifica
ri cū h̃ addito. ſ. ꝓhibere apa ſtati. mūdificat̃ h̃ ꝙ dico re
ſtrigere ſanguinē: nā dȝ ſic reſtrigi vt nō oriat̃ apa. Uñ n̄
dȝ reſtrigi niſi fluat nimis: nā fluxꝰ ipſiꝰ nō multū nimis
cōfert vulneribꝰ eo ꝙ ꝓhibet apa. Apparet ḡ ex h̃ ꝙ cōis
itentio ⁊ pª ī vulnere ē reſtrigere ſāguinē ⁊ ꝓhibē apa.
Reſtrictio aūt ſanguis fit cū medicis ſuis dcis in ca. ſuo
ꝓhibitio aūt apatis fit cū euōne ſāguis ex toto corpe per
flomiā ſpāl̃r ſi ex vulnere paucꝰ ſāguis manauerit: ⁊ nō
ſolū ſuffic̃ flomia: imo aliqñ dȝ vulnꝰ ſcarificare vt egre
diat̃ ſanguis ibi retētꝰ ne faciat apa: fit ēt cū dieta tenui et
abſtinētia a carne ⁊ vino ⁊ cibariјs groſſis: ⁊ declinet ci-
bus eiꝰ ad acetoſitatē ſic̃ dicit Raſis. Fit ēt ꝓhibitio apa-
tis cū medicinis localibꝰ q̄ ꝓhibēt ⁊ repellūt mām ex lo-
co ſicut albugo oui: ⁊ fit ēt cū his q̄ mitigāt doloreȝ: qꝛ ni
hil ē cā apatis ſic̃ dolor: vt dr̃ in de ige. ſani. Sic ḡ ſi dolor
eſt ī vulnere ꝑp ſolōnē cōtinui dȝ mitigari ne oriat̃ apa ⁊
ſed nō dȝ mitigari cū pultibꝰ mollitiuis ſic̃ facit ſecta ſto
lidoꝝ cirugicoꝝ q̄ ī oī vulnere īdifferēter has pultes mi
niſtrāt. Quidā eni ſtolidi medici dicūt nullā medicinaȝ
vtiliorē fore vulneribꝰ his pultibꝰ mollitiuis: qm̄ dicunt
iſti iſte pultes digerūt ⁊ mitigāt dolorē atqȝ ꝯfortāt ⁊ mū
dificāt ⁊ cōſolidāt: ⁊ vulnera ēt cōcaua replēt. Sȝ hoc qđ
ipſi dicūt falſiſſimū ē ⁊ erroneū: qđ maxie appet ꝑ Gali.
in tegni. ⁊ ēt ī de ige. ſani. ꝙ oē vulnꝰ inq̄ȝtū vulnꝰ exicca
ri dȝ ⁊ ꝑ medicinas exiccātes curat̃. ypoc. ēt dicit ꝙ nllm
vulnꝰ inq̄ȝtū vulnꝰ īdiget humefieri ⁊ ꝙ ſiccū ē vicinū ſa
no. humidū vero nō ſano. tales ḡ pultes mollitiue ſi ad
miniſtrent̃ ī vulneribꝰ q̄ ſola vulnera ſūt nihil aliud faci
unt niſi ꝙ putrefactōeȝ ī eis gñant. Iteꝝ ēt ſi admiſtrent̃
ī vulneribꝰ ī qbꝰ īdigemꝰ gñatiōe carnis augmētant ibi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

putrefactionē ⁊ ſaniē: cũ gñatio carnis fiat p̄ exiccãtia ſʒ ꝙ plane vult Gal'. in de ige. ſani. Et Aui. ēt poſt idē dicit. ſanies aũt augmētata i eis p̄l's ea cõcauat: q: ſanies cũ ſit nitroſa ⁊ ſalſa: vt Gal'. dicit in de ige. ſanita. ē corroſiua et diminutiua carnis: tales ḡ pultes mollitiuas admiſtrare idifferenter i qbuſcũqʒ vulnerib⁹ peſſimũ ē ⁊ erroneum: ſed ſolũ tales pultes cõueniũt i vulnerib⁹ cõtuſiuis ⁊ alteratis ab aere: eo ꝙ i talib⁹ oʒ reſoluere ⁊ aperire et ſaniē gñare cũ nõ curenˀ iquãtũ vulnera ſũt: ſʒ inquãtũ cõpoſita: hoc aũt faciũt pultes mollitiue: gñata aũt ſanie nõ amplí⁹ debēt ibi admiſtrari: imo poſtea cõpetunt medicine mũdificãtes ⁊ exiccãtes. Iteꝝ ēt tales pultes mollitiue cõpeterēt i vulnerib⁹ apoſtemoſis ſi i pricipio apatis: ſʒ qñ apa iaʒ intãtũ ꝓceſſit ꝙ nõ pōt reſolui ⁊ retrocedere ſine generatiõe ſaniei i vulnere: i aliis aũt vulneribus ⁊ maxie vulnerib⁹ q̄ curãtur vt ſola vulnera iſte pultes mollitiue peſſime ſũt. ¶Mitigatio aũt doloris q accidit in vulnerib⁹ ſimplicib⁹ pp ſolutionē cõtinui ⁊ pp fluxum hu. ad locũ nõ dʒ mitigari vt euiteˀ apa cũ pultib⁹ mollitiuis ſic illi faciũt idifferēter i quocũqʒ vulnere: ſʒ dʒ mitigari cũ eis q̄ fluxũ ꝓhibēt ⁊ nõ putrefaciũt ſicut ē rodoleon iunctũ in circuitu vulneris cũ albugine oui ⁊ cõſimilib⁹ repcuſſiuis exiccatiuis: pultes aũt mollitiue cõpetũt ſolum in caſibus dictis. Tunc ſequitur illa pars.

¶Nam de melioribus cũ qbus intendimus i vulneribus ē vt ꝓhibeamus eoꝝ apationem: qm̃ qñ nõ accidit apoſtema poſſe eſt vt eius fiat curatio: verũ cũ illic eſt apoſtema aut attritio aut contuſio aggregaˀ in vacuitate eius cũ vulnere ſanguis q vult fieri apa aut pus ⁊ nõ eſt poſſibilis curatio vulneris: ⁊ dum nõ preparatur illud: tũc cureˀ apa: ⁊ ſi retineˀ i cõtritiõe ſanguis tũc nõ fit ſecuritas ꝙ ipſius reſolutio feſtinet ſi fuerit ei quantitas de qua ſit curãdũ ⁊ tenſio ⁊ illud cũ conuerſione eius i pus ⁊ reſolutione ipſius: ⁊ illud fit cũ oi calido leui de illis que tu ſcis. Et propter hoc oportet vt adiuueˀ curſus ſanguinis quando abbreuiatur.

¶In pte iſta Aui. ꝓbat qddã ſuppoſitũ pus: dixerat eni i pte pori ꝙ flux⁹ ſanguinis i q̄ʒtitate tpata cõfert vulneribus: ⁊ iõ Aui. vult h̄ ꝓbare h̄: ⁊ in ꝓbãdo hoc Aui. oñdit ēt curã vulneris cõpoſiti: ſic ē vuln⁹ apoſũ ⁊ cõtuſiuũ. Et itendit Aui. i iſta pte ad ꝓbãdũ ꝙ flux⁹ ſanguis confert vulnerib⁹ talē rõnē: oē id qd ꝓhibet apa fieri i vulnere ē bonũ ⁊ cõfert vulneri: ſed flux⁹ ſang. ex vulnere ꝓhibet apa fieri i vulnere: ḡ flux⁹ ſang. ex vulnere ē bon⁹ ⁊ ꝯfert vulneri: iſtius rõnis. Aui. i lr̃a ponit maiorē. p̄mo cũ dicit: Nã de meliorib⁹ cũ qb⁹ itēdim⁹. p hoc. n. elicit ꝓpõnē maiorē. ſ. illd ē bonũ ⁊ cõfert vulneri qd prohibet apa fieri i vulnere. Deide Aui. declarat iſtã ꝓpoſitionē maiorē cum dicit: qm̃ qñ no accidit apa: ⁊ i declarãdo h̄ Aui. oñdit q ſũt illa q̄ ipediũt curã vulneris ⁊ faciũt vuln⁹ cõpoſituʒ. Dicit ḡ: bñ dcm̃ eſt ꝙ id qd ꝓhibet apa in vulnere ē bonũ: qm̃ qñ nõ accidit apa ſupple i vulnere poſſe ē vt fiat ei⁹ curatio. i. ei⁹ cõſolidatio ⁊ icarnatio cũ medicis exiccatiuis. Veꝝ cum illic eſt apa aut cõtritio aut contuſio aggregaˀ in cõcauitate ei⁹ ſanguis q vult fieri apa aut pus hoc ē dicere ꝙ qñ ſupuenit vulneri apa tũc h̄ ē pp defluxum hũoꝝ ad cõcauitatē vulneris: vñ illi hũores defluxi ad vuln⁹ ⁊ ibi cõgregati faciũt apa: ⁊ h̄ itēdit Aui. cum dicit: aggregaˀ i cõcauitate ei⁹ ⁊c. q vult fieri apa: qñ aũt ſupuenit vulneri cõtuſio: tũc pp cõtuſionē q̄ ſanguinē cõculcat i loco aggregaˀ in ꝯcauitate vulneris contuſi ſanguis q vult fieri pus. i. ſanies: nã oē cõtuſũʒ putrefit ⁊ i ſaniē ũtiˀ: vt dicit Gal'. in de ige. ſani. ⁊ h̄ vult dicere Aui. cũ dicit: aut pus: q: id refereˀ ad cõtuſionē: ⁊ non ē poſſibilis curatio vulneris. ſ. dũ ſupuenit vulneri vel contuſio ⁊ dũ nõ ē id. ſ. poſſi curatio vulneris ſupple pp apa: tũc cureˀ apa. ſ. p̄us: q: nõ pōt curari vuln⁹ niſi p̄us cureˀ apa. Et ſi retineˀ i ꝯtritiõe ſa. q̄ſi velit dicere Aui. ⁊ ſi ꝯtritio vl' cõtuſio ſupueniat cũ vulnere ⁊ pp ꝯtritionē retineaˀ. i. cõculceˀ ſãguis i vulnere ⁊ i ptib⁹ circũſtãtib⁹: tũc nõ fit ſecuritas qn ipſi⁹ reſol'o feſtinet ⁊c. q̄ſi velit dicere Aui. tũc nõ ſum⁹ ſecuri volēdo vuln⁹ curare cura ꝓp̄a. ſ. incarnare ipſũ cũ medicinis exiccãtib⁹ ꝙ feſtinãter talis ſãguis reſoluaˀ ita ꝙ ꝯſolidato vulnere vel aliqñ ante ꝯſolidationē talis ſanguis a nã reſolut⁹ ſit: ⁊ nõ ſit neċe itendere ad curã ipſi⁹ cũ aliis medicinis: ſi fuerit ei q̄ʒtitas de q̄ ſit curãdũ ⁊ tēſio. ¶Addit aũt h̄ Aui. ꝙ ſi ſãguis i vulnē cõtuſus fuerit pauc⁹: vt q: ꝯtuſio q̄ ē cũ vulnere fuerit pauca de q̄ nõ ſit curãdũ: tũc talis ꝯtuſio nõ ipediret curam ſimplicē vulneris: q: talis ſãguis p ſe reſolueret a nã per poros: cũ ſit pauc⁹: ſʒ ſi talis ſãguis ꝯtuſus fuerit aliq̄ q̄ʒtitatis ⁊ tuſiõis de q̄ ſit curãdũ: tũc nõ pōt reſolui a nã p poros. Impedit ḡ tũc talis ꝯtuſio cõſolidationē vulneris ⁊ curationē ipſi⁹ ſimplicē: q: neċe eſt talē ſanguinē cõtuſum putrefieri ⁊ i ſaniē verti: ḡ tũc ſi fuerit ꝯtuſio cũ vulnere: cuʒ dicit: ⁊ iſtud. i. cõtuſio ſupple curaˀ cũ cõuerſiõe eius ideſt ſãguis in pus. i. i ſaniē ⁊ reſol'õnē ipſi⁹: ⁊ id. ſ. cõuerſio talis ſãguis ꝯtuſi i ſaniē: ⁊ reſol'o ipſi⁹ fit cũ oi calido leui de illis q̄ tu ſcis. i. q̄ tu ſcis i cap'lo ꝯtuſiõis. Impedit ḡ cõtuſio curationē vulneris: q: vuln⁹ curaˀ p exiccãtia. cõtuſio aũt p cal'a mollitiua. ¶Ex dictis ḡ appet declaratio ꝓpõnis maioris p̄dicte. ſ. ꝙ oē qd ꝓhibet apa ꝯfert vulneri: q: qñ accidit apa vulneri vel cõtuſio nõ pōt vuln⁹ curari: ⁊ tũc opʒ ſupplere minorē ꝓpõnē. ſ. ꝙ fluxus ſãguis ex vulnere ꝓhibet apa: ⁊ ꝺclaratio h⁹ manifeſta ē: q: ſanguis retēt⁹ in vulnere ē cã tumoris ⁊ apatis: ⁊ tũc concludiˀ cõcl'o declarata: ḡ flux⁹ ſanguis ex vulnere cõfert vulneri. Ex hac aũt cõcl'one declarata Aui. cõcludit vlteri⁹ quãdã aliã cõcl'onē cũ dicit. Et pp h̄ opʒ vt adiuueˀ ⁊c. q: fluxus ſanguis cõfert vulneri: q: ꝓhibet apa: eo ꝙ retentio ipſi⁹ facit oriri apa: ḡ ſi fluxus ſanguis abbreuiaˀ ⁊ nõ egrediˀ q̄ʒtũ oʒ: oʒ vt adiuueˀ curſus ipſius ne oriaˀ apa: adiuuaˀ aũt per fl'omiaʒ ex latere diuerſo ⁊ aliqñ nõ ſufficit fl'omia: ſed opʒ ſcarificare vuln⁹ vt exeat ſanguis ex loco q ibi retentus poſſet facere apoſtema.

Circa dicta aũt oriˀ dubitatio q̄dã: dictũ eni eſt ꝙ qñ apa ſupuenit vulneri: tunc nõ pōt curari vuln⁹ niſi p̄us cureˀ apa: ſed h̄ nõ vr̄ verũ: vr̄ eni dato ꝙ apa iũgaˀ cũ vulnere ꝙ nõ ipediaˀ pp h̄ cura ipſi⁹: ⁊ ꝙ ēt p̄us ſit icipiēdũ a cura vulneris: q: Aui. dicit in p̄mo ꝙ qñ duo morbi ꝯiũguntˀ debem⁹ icipe i curatione ab eo q ē cã alteri⁹: idē ēt dicit Gal'. 4ª pticula de ige. ſani. ſʒ vuln⁹ fuit cã apatis: q: ſi vuln⁹ nõ fuiſſet ibi nõ fuiſſet ortũ apa: ḡ tũc icipiēdũ ē in curatiõe p̄mo a vulnere. Dõm ē ad h̄ ꝙ ſi apa iũgaˀ cũ vulnere icipiēdũ ē primo a cura apatis: ⁊ cã hui⁹ ē quã ponit Aui. i p̄mo. cañ. fen. 4ª q: qñ duo morbi cõiunguntˀ icipiēdũ eſt a curatiõe illius quo exiſtēte ibi nõ pōt alter ſanari: nũc autē exiſtēte apate cũ vulnere nõ pōt vulnus ſolidari: q: donec ē ibi apa ē ibi mala cõplexio ⁊ dolor: donec aũt eſt ibi mala cõpl'o et dolor vuln⁹ ſolidari nõ pōt: quia incarnatio ⁊ cõſolidatio vulneris fit ex coagulatiõe ſanguis in carnem. hec aũt fit a virtute membri ⁊ tēperamēto ſue cõplexiõis exiſtentis in ſanguine in tēperamēto exiſtēte in quãtitate ⁊ qualitate. Si aũt eſt ibi mala cõplexio nõ eſt ibi tpantia ꝯpl'onis mēbri: nec ēt ſanguinis exitus q dʒ coagulari in car-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

neꝫ.Silr͛ ēt rōne doloꝛis fit ibi fluxꝰ hūiditatū nimiꝰ.vñ
⁊ fit ibi diſtēperātia hu.in q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate.Sic ḡ vulnus
ſolidari nō pōt donec eſt ibi mala cōplexio ⁊ doloꝛ:⁊ per
ꝯñs ēt nō pōt ſolidari donec ē ibi apā.Incipiēdū ē ergo
in cura ſi mala cōpl'o iungaꝛ cuꝫ vulnere vel apā p̄mo a
cura male cōplexiōis vel apātis:ſimile ēt ē qñ iungitur
cōtuſio cū vulnere vt dicit Aui.in lr͂a:qꝛ nō ē poſ̄is cura-
tio vulneris donec ē ibi cōtuſio:vñ ⁊ oꝫ p̄mo cōtuſionem
curare.Et cā q̄re nō pōt vulnꝰ curari donec ē ibi cōtuſio
eſt:qꝛ cū ibi fit caro ꝯtuſa:⁊ ſanguis ēt cōtuſus i loco ⁊ oē
cōtuſuꝫ neceſſe ē putrefieri ⁊ in ſanieꝫ verti:vt dicit Gal.
4°.de inge.ſanita.iō neceſſe ē vt ibi caro contuſa.⁊ etiaꝫ
ſanguis contuſus in ſaniē vertatur:hoc aūt eſt cōtrariuꝫ
intētiōi curatiōis vulneris:ergo duꝫ eſt ibi cōtuſio ⁊ vul
nus ꝓhibeꝛ a cōſolidatiōe neceſſe ē p̄mo cōtuſioneꝫ cu-
rare.Silr͛ ēt qñ vulnꝰ eſt ab aere alteratū:nā opꝫ ipſū cu
rare ſicut vulnus cōtuſum:alteratio eñi aeris īpedit icar
nationē vulneris:qꝛ ſi ptes ꝯiungantur ⁊ aer remaneat
in ſpacio interioꝛi vulneris recluſus ꝓhibet vnitionem
fieri:qꝛ incarnatio ptiū vulneris fit ꝑ vnitionē ⁊ aſſimila
tionē nutriētis.ſ.ſanguinis ad vtrāqꝫ ptiū vulneris. Si
ergo nutrimētū nō ſuo cōpari miſceaꝛ:tūc nō poterit ibi
fieri aſſil'atio:nec ꝑ ꝯñs cōtinuitatis reſtauratio:cū ergo
aer fit extraneꝰ nō poterit nutrimētū ei cōmiſceri:rema-
nebit ḡ ibi vacuitas īter ptes vbi eſt aer:⁊ ꝑ ꝯñs non fiet
mixtio ⁊ iūctio ⁊ aſſil'atio nutrimēti ad vtrāqꝫ ptē vulne-
ris:ſed nutrimētū.ſ.ſanguis ꝯcidēs a foꝛaminibꝰ mēbꝛi
in locū innālēꝫ.ſ.in vacuitatē illā in qua ē aer coꝛrūpere
tur ⁊ tādeꝫ neceſſariū eſt vt ſanies fiat:⁊ ad hoc etiā adiu
uabit aer ibi recluſus rōne ſue q̄litatis:qꝛ ibi caleſcēs ibi
coꝛrūpeꝛ ⁊ ipſe coꝛruptꝰ coꝛrūpit vehemēs nutrimētuꝫ.
Vñ ⁊ vnitio ptiū vulneris īpediꝛ.Apparet ergo que ſūt
īpediētia curationē vulneris q̄ p̄us oꝫ remouere ⁊ cura
re:⁊ apparēt ēt cauſe illoꝝ.¶Sed ītellige vlteriꝰ ꝙ licꝫ
ſint plurima īpediētia curationē vulneris tñ inter ea eſt
diſtinctio ⁊ diuerſitas:qꝛ lꝫ mala cōplexio ⁊ apā impedi
ant curationē vulneris:qꝛ ipſa donec ſunt ibi vulnus ſo
lidari nō pōt:⁊ ſic incipiēdū a curatiōe ipſoꝝ in intētio-
ne nihilominꝰ tñ in operatiōe mēe q̄ adminiſtraꝛ ad cu
rationē male cōplexiōis ⁊ vulneris ⁊ ad curationē apātꝭ
in ſui p̄ncipio cū hoc qđ eſt cōueniēs iſtis pōt eē cōueni-
ens vulneri:qꝛ cū hoc ꝙ medicina eſt calida vel frigida
vt curetur mala cōplexio vel ꝓhibeaꝛ apā in ſui p̄ncipio
pōt eſſe ⁊ dꝫ eē deſiccatiua:vñ rōne ſue deſiccationis cu-
rat vulnus:rōne aūt caliditatis vel frigiditatis curat cō-
plexionē ꝯtrariā ⁊ reducit eaꝫ ad nālē ⁊ ꝓhibet apā:⁊ iō
remouēdo malā cōpl'onē ⁊ apā curaꝛ ⁊ incarnaꝛ vulnus
lꝫ aliqñ nō faciat hoc ſꝫ ꝯueniat ad gn̄ationē ſaniei ⁊ fiat
vlcus:Sed qñ cōtuſio ē cuꝫ vulnere vel alteratio aeris:
tūc medicina q̄ cōpetit in cura iſtoꝝ nō cōpetit vulneri:
vñ vulnus cū in iſtis đbeat medicina calida ⁊ hūida ad-
miniſtrari:⁊ iō vulnꝰ nūq̄ꝫ amplius pōt incarnari cū cu
ratiōe iſtoꝝ cū deueniat ad ſaniē ⁊ fiat vlcus ⁊ opoꝛteat
poſtea ipſū curare cura vlceꝝ:⁊ iō diuerſitas eſt in hoc i
ter vulnꝰ cōtuſiuuꝫ ⁊ inter vulnꝰ cū mala cōplexiōe i ſui
p̄ncipio:dico aūt in ſui p̄ncipio:qꝛ ſi apā ꝓcedat vltra p̄n
cipiū ⁊ deueniat ad collectionē:tūc medicina q̄ competit
ibi ad generandā ſaniem nō cōpetit vulneri:ſed in p̄nci
pio pōt cōpetere cū in p̄ncipio īdigeat medicina ꝓhibiti
ua ⁊ exiccatiua.¶Tūc his viſis reſtat reſpōdere ad rōnē
qua ꝓbabaꝛ ꝙ ſi apoſtema iungaꝛ cū vulnere ꝙ nō ſit in
cipiēdū a cura apātis:qꝛ dicebamus ꝙ vulnꝰ ē cā apātis
⁊ ab illo ē icipiēdū ſ̄m Aui.qđ eſt cā alteriꝰ. Dōm ꝙ cā ē
duplex:q̄dam eſt cā q̄ remota remoueꝛ effectus.⁊ de tali
cā intelligit Aui.cū dicit ꝙ incipiēdū eſt a moꝛbo q eſt cā
⁊ iō exēplificat ipſe ibi de fe.⁊ opilatione.Alia eſt cā q̄re
mota nō ꝓp hoc remoueꝛ effectꝰ:⁊ de tali cā nō intelligit
Aui.⁊ qꝛ ita ſe hn̄t vulnꝰ ⁊ apā:nā vulnꝰ eſt cā apātis q̄n
tum ad generationē:nō aūt q̄ꝫtū ad cōſeruationē:iō argu
mentū p̄dictū nō cōcludit.Deinde cum dicit.

**¶Cuꝫ ergo ſectio eſt plana recta de qua
nihil cecidit ſufficit in regimine eius ſtri
ctura ⁊ ligatura ⁊ ꝓhibitio ſanguinitatꝭ
⁊ aquoſitatis ab ea:⁊ ꝓhibeꝛ ꝙ aliqua re
rum cooperiat eaꝫ neqꝫ pilus neqꝫ aliud
poſtq̄ꝫ tu conſeruaueris cōplexionē mē-
bꝛi ⁊ ſollicitus fueris ī hoc ne attrahatur
ad mēbꝛū niſi ſanguis naturalis.**

¶In parte iſta Aui.poſtq̄ꝫ poſuit quendā canonem cure
generalē oībus vulneribꝰ:exequiꝛ curā p̄dictoꝝ vulne-
rum carnoſoꝝ i ſpāli ponendo curā ꝓpꝛiā vniuſcuiuſqꝫ
p̄dictoꝝ vulnerū.Et diuidiꝛ iſta ps in ptes q̄tuoꝛ. In pri
ma pte ponit curā vulneris qđ eſt ſectio plana recta.in ſe
cunda pte ponit curā vulneris qđ eſt figure rotunde.In
tertia pte ponit curā vulneris qđ eſt ꝓfundū latēs.in q̄r-
ta parte ponit curā vulneris qđ eſt cū diminutiōe carnis
2ª ibi.(Et ſi fuerit magna.)3ª ibi.(Et ſi fuerit pꝛofunda.)
4ª ibi.(Cū aūt ex vulnere abſcidiꝛ caro ⁊c̄.)Dicit ḡ p̄mo
Cuꝫ ergo eſt ſectio plana recta de qua nihil cecidit.i.cuꝫ
vulnus eſt ſectio ſimplex figure lōge ſufficit in regimine
eius ſtrictura ⁊ ligatura ⁊c̄.¶Ante aūt q̄ꝫ vlteriꝰ ꝓcedaꝛ
eſt ītelligēdū ꝙ q̄tuoꝛ intētiōes reqruꝛ ex parte operis
noſtri in vulnere carnoſo ſimplici ſ̄m ꝙ vult Gal.in teg.
vna ītentio eſt cōiungere labia ad cōtactū.ſecūda intētio
eſt cōſeruare labia ſic cōiuncta in tali cōtactu.nō eñi ſolū
ſufficit labia cōiungere:īmo ⁊ opꝫ ea cōſeruare cōiuncta
vſqꝫ ad tēpus eo ꝙ operatiōes nature nō ſunt ſubite īmo
fiunt ī tēpoꝛe determinato paulatiꝫ ⁊ gradatim:⁊ iō opꝫ
cōſeruare labia ſic cōiūcta vſqꝫ ad tp̄s donec īcarnatio ſuf
ficiēter ſit facta:he aūt due intētiōes cōplentur cū ſtrictu-
ra ⁊ ligatura.Et aliqñ eſt neceſſaria ſutura quādo ſectio
eſt magna ſ̄m ꝙ dicet ī ſequēti parte.¶Cōpleꝛ etiā iſte
due intētiōes cū hoc.ſ.ꝓhibēdo fluxū humoꝝ ad locum
ꝓhibētiū cōſeruationē iunctiōes ꝓpter ſupabūdātiā eo-
rum in loco.Tertia intētio eſt ꝓhibere vt nil īcidat extra
neum īter labia ſicut eſt puluis vel pilus vel oleum vel
alia humiditas extranea:veniēs ab extra:hec eñi oīa ꝓ-
hibent īcarnationē cum ꝓhibeant cōtactuꝫ partium adī
uicem:īmo nō ſolum iſta cadentia īter labia vulneris ꝓ
hibēt vnitionē.Sed etiā aer de quo minus videꝛ ꝓpter
rōnem dictaꝫ ſuperiꝰ.Quarta intentio eſt ſubſtātiam ſa-
nam partis ſeruare:ideſt adminiſtrare medicinas ꝯſer-
uātes ⁊ ſimiles cōplexiōi membꝛi:⁊ quomodo hoc meli
us ītelligaꝛ dicemus in exponēdo litterā Aui. Has autē
quatuoꝛ intētiōes quas ponit Gal.obſeruari iu vulnere
ſimplici carnoſo Aui.intēdit ponere in hac parte. Pri-
mam ergo intētionē ⁊ ſecūdā Aui. dat intelligere per h̄
ꝙ dicit ſtrictura ⁊ ligatura ⁊ pꝛohibitio ſanguineitatis ⁊
aquoſitatis ab ea nam vt dictū eſt p̄ma ⁊ ſecūda intentio
cōpletur per ſtricturā ⁊ ligaturā ⁊ aliquādo per ſuturaꝫ
ſicut in vulnere magno figure rotūde vel lateralis de q̄
Aui.Dicet poſtea:⁊ per ꝓhibitionem fluxus humoꝛis ſu
perflui ad locum.Quomō auteꝫ fiet ligatura ⁊ ſtrictura
dicetur poſtea in quodam capl'o quod facit de ligatura
vulnerū.De ſutura autē non facit hic mētionē:quia loq̄-
tur de ipſa in ſequēti parte vbi loquitur de vulnere in q̄
neceſſaria eſt ſutura:pꝛohibitio autem ſanguineitatis et
aquoſitatis ad locum vulneris fit cum eis que dicta ſunt
pꝛius per que pꝛohibetur fluxus humoꝛum ad locum
vulneris ⁊ apoſtematis.Tertiam intentionem Auicen.
ponit cum dicit:⁊ pꝛohibere ꝙ aliqua rerum non coope
riat iam:ideſt debemus pꝛohibere ne aliqua rerum ex-
trinſecarum extraneārum decidat inter labia vulneris:
⁊ hoc fit ſi non cadit inter labia ipſius: nec puluis nec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aliud.i.nec oleũ nec puluis vel alia res extranea:vt Ga. dicit.Et eſt intelligendũ hic ꝙ ꝓpter id qđ dicit Gal. ſcʒ ꝙ obſeruandũ eſt ne cadat inter labia vulneris nec puluis nec oleũ ⁊c̃. Quidã medici dicũt male intelligentes Gal.⁊ Aui. ꝙ puluis incarnatiuus ſicut eſt puluis rube⁹ Almãſo.qui fit ex olibano aloe ſarcocolla ⁊ ſanguie draconis ꝑtibus equalibus nõ debet immediate poni in orificio vulneris:quia dicũt ipi Gal.dicit ꝙ debem⁹ obſeruare ne incidat inter labia vulneris nec puluis nec oleũ ⁊c̃. et ꝓpter hoc ipſi vt obſeruẽt etiã dictũ Almã. qui dicit ꝙ iſte puluis cõtinuat recẽtia vulnera:ponũt ꝑmo ſup vulnus petiã madidã in albugine oui:⁊ poſtea ſup petiã ponunt puluerẽ iſtũ:⁊ ſic putãt ſe ſaluare intẽtionẽ vtriuſqʒ auctoris.Sed iſti medici male dicũt ⁊ male opanť. male dicũt in hoc ꝙ dicũt ꝙ puluis q eſt incarnatiu⁹ nõ debet poni ſup orificiũ vulneris immediate. Primo eñ hoc ẽ cõtra Albu. ca.de vulne.q dicit ſic . Si aũt iſta vulnera ſũt parua ſimplicia:tũc res eoꝝ eſt facilis ita vt pulueriʒes ſup ea hũc puluerẽ:qm̃ cõſolidat ea anteqʒ mutet ea aer. Et modus pulueris. Re.olibani ꝑtẽ vnã:ſanguis draconis ꝑtes duas:calcis nõ extincte ꝑtes tres:terať totũ multum ⁊ cribelleť ex eo vulnus cõſtringať cõſtrictiõe bona donec adhereat ſup ipm bene ⁊ coaguleť cũ ſanguie ⁊c̃. Hec aũt ſunt v̈ba eius. Per hec ergo verba innuiť manifeſte ꝙ puluis q eſt incarnatiu⁹ debet poni in orificio vulneris imediate. Iteꝝ etiã oẽs auctores ponũt ꝙ vuln⁹ inq̃tũ vuln⁹ curatur ꝑ medicinas exiccãtes:imo ꝑncipalis intẽtio vulneris vnde vuln⁹ eſt:eſt ipm exiccare.exiccari aũt nõ põt vulnus a medicis niſi ſup ipm orificiũ vulneri ponãtur ipe medicine cũ humiditas q̃ eſt in vulnere ſit intus in vulnere.ergo tũc cũ tales medicine exiccantes ſint medicine q̃ incarnatiue dicũtur.et ex talib⁹ medicinis incarnatiuis ſint quidã pulueres. Male ergo dicunt iſti ꝙ tales pulueres nõ debẽt poni ſup orificiũ vulneris. Iterũ etiã illud qđ iſti opantur d̃riſoriũ eſt.ſ.qꝛ ꝑmo ponũt petias ſup vulnus:⁊ poſtea ſup petiã poſitã ſup orificiũ vulneris ponũt pulueres:qꝛ fruſtra poniť ibi ille puluis.cũ eñ actio ⁊ paſſio ſint ꝑ cõtactũ ⁊ puluis hic nõ cõtangat orificiũ vulneris nihil ibi opabiť:⁊ ideo ibi ad nihil aponiť. ¶Et ſi tu dicis ꝙ imo agit ibi ille puluis:qꝛ virt⁹ ei⁹ penetrat petiã ad vulnus. Dõm ꝙ virtus ei⁹ nõ põt penetrare ꝑ petiã vſqʒ ad vuln⁹ ď qua ſit curãdũ niſi ⁊ penetret ſuba ei⁹:⁊ ſi penetret ſuba eius tũc cõtangit vulnus puluis in ſuba ſua imediate:ergo ⁊ eadẽ rõne poterat ⁊ ꝑus ibi poni puluis abſqʒ alio medio. Sic g̃ appet ꝑ dictũ ꝙ dictum iſtoꝝ nõ eſt veꝝ. ¶Ad aliud aũt qđ iſti mouenť eo ꝙ mouẽtur ꝑ dictũ Gal. ⁊ Auic̃.q dicũt ꝙ nos debem⁹ cauere ne inter labia vulneris cadat puluis aut oleuʒ aut aliud. nos poſſum⁹ rñdere duob⁹ modis. Uno° ꝙ Gal. ⁊ Auic̃. intellexerũt de puluere extraneo ſicut eſt puluis terre:et de alijs reb⁹ extraneis:eo ꝙ iſta ꝓhibẽt incarnationẽ: qa ꝓhibẽt cõtactũ partiũ vulneris ⁊ nõ intellexerũt de puluere incarnatiuo:⁊ de alijs medicinis incarnatiuis:quia iſta nõ ꝓhibẽt incarnationẽ:imo faciũt eã per virtutẽ exiccãdi quã habẽt:ſicut diceť poſtea. Et iõ Gal.⁊ Auic̃.ponunt poſt iſtã intẽtionẽ quartã intẽtionẽ.ſ.cõſeruare complexionẽ.i.admiſtrare medicinas exiccantes ſil'es cõpl'oni mẽbri. Uñ ex hoc dictu Gal.⁊ Auicẽ. appet manifeſte ꝙ debem⁹ admiſtrare medicinas incarnatiuas in vulnere:licet aliqñ id nõ ſit neceſſariũ:vt qñ vulnus ẽ paruum ꝙ ſola ligatura cõſolidať. Sic ergo Gal.⁊ Aui.intellexerũt de puluere extraneo ⁊ de alijs reb⁹ extraneis q̃ nõ faciunt ad cõſolidationẽ. ¶Alio° poſſum⁹ exponere dictũ Gal.⁊ Aui.magis vẽr:qꝛ iſti vidẽtur ꝑ verba eoꝝ q̃tum ad ſupficiẽ loqui de omĩ puluere abſolute. ꝑmo qꝛ ipi nõ ſpecificãt de aliquo puluere.2° qꝛ nõ videť bene ꝓbabile ꝙ loquať de puluere terre:qꝛ qs eſſet ille q mitteret terrã in vulnere cũ hoc nõ fiat cõuenienter de illo puluere. Et ideo poſſum⁹ aliter exponere dictũ Gal. ⁊ meli⁹. Nã qñ Aui.dicit ⁊ Gal. ꝙ cauẽdũ eſt ne puluis cadat inter labia vulneris.i.ne cadat intus in ꝓfunditate vulneris.⁊ tunc ſic exponẽdo eſt veꝝ de omĩ puluere:qꝛ etiã puluis icarnatiuus nõ debet cadere intus in ꝓfunditate vulneri ne remaneat ibi aliqđ ſpaciũ ꝑ qđ ꝓhibeať ꝑfecta iũctio. Uñ medicina incarnatiua debet ſolũ in ſupficie vulneris põi: hoc habeť ꝑ verba Aui.in ſequẽti ca. Dicit eñ ſic. Medicine aũt incarnatiue ſũt ille q̃ aggregant inter duo elõgata:⁊ nõ oʒ vt opentur niſi in ſupficie amboꝝ faciẽtes adherere ⁊c̃. Sic ergo ꝑ hec v̈ba apparet ꝙ medicina icarnatiua debet poni ſolu in ſupficie exteriori vulneris. ⁊ iõ bene debemus cauere etiã de puluere icarnatiuo ne cadat intus in ꝓfunditate vulneris:ſed bene põt poni exterius in ſupficie vulneris. ¶Uñ ⁊ hec expoſitio eſt contra ꝑdictos:qꝛ illi intelligũt ꝙ nullo mõ debeat poni ibi immediate puluis incarnatiu⁹.hoc aũt nõ eſt veꝝ ſm ꝙ dictum ẽ prius. ¶Tũc Aui.ponit quartã intẽtionẽ q̃ reqriť in vulnere ſimplici cũ dicit: Poſtqʒ tu conſeruaueris cõplexionẽ mẽbri:quaſi velit dicere ꝙ ꝑter ꝑdictas intẽtiones q̃ obſeruande ſũt in vulnere ſimplici:oʒ etiã obſeruare quartã intẽtionẽ.ſ.cõſeruare cõpl'onẽ mẽbri.i.adminiſtrare medicinas q̃ incarnãt vuln⁹ tales q̃ ſint ſil'es complexioni mẽbri ⁊ obſeruãtes ipam.hoc autem vt dic̃ Galie.in tegni ſit ꝑ medicinas mediocriter exiccãtes. Addit aũt Aui.vltra hoc:⁊ ſollicitus fueris in hoc ne attrahať ad mẽbrũ niſi ſanguis nãlis.⁊ intellige hoc ⁊ in q̃ntitate et q̃litate.nã ſanguis peccãs ſiue in q̃ntitate ſiue i q̃litate eſt impediẽs cõſolidationẽ vulneris:vt appet ꝑ Gal.i 3° et 4° de inge hoc aũt qđ dicit hic Aui.ſ. eſſe ſollicitum.ſ. ne attrahať ad mẽbrũ niſi ſanguis nãlis ſit ꝓhibendo de fluxũ humoꝝ ad locũ. qñ eñ ꝓhibeť fluxus hũoꝝ ad locũ q põt eſſe cã male cõpl'onis vel apatis tũc nõ attrahiť ad mẽbrũ niſi ſanguis nãlis. Uñ ⁊ hoc qđ dicit hic Auic̃. cõfirmat illud qđ dixit ꝑus cũ dixit: Et ꝓhibitio ſanguineitatis ⁊ aq̃ſitatis ⁊c̃. ¶Sed circa iſtã q̃rtã itẽtionẽ quã ponit Gal.⁊ Aui.obſeruandã in vulnere ſunt pl'a intelligẽda. Primo eſt intelligendũ ꝙ Gal.abſolute dixit ꝙ opʒ ſubam ſanaʒ ꝑtis ſeruare. Aui.aũt ſpecificauit ꝙ oʒ eam cõſeruare ſubam ꝑtis q̃tũ ad vnitatẽ:eo ꝙ circa illam ſanitatẽ nõ hʒ ꝓpter qđ circa illaʒ indiget cõſeruatiõe ſʒ curatiõe. In cõpl'one aũt ſua eſt ſana:⁊ iõ circa illaʒ indiget cõſeruari. Rõ aũt q̃re oʒ cõpl'onẽ mẽbri cõſeruari:eſt:qꝛ cõpl'o eſt ꝓpriũ inſtrm̃ mediante q̃ virtutes ⁊ mẽbra ſuas opatiões exercẽt. Cũ g̃ talis incarnatio labioꝝ fiat ꝑ opationẽ v̈tutis nãlis mẽbri.ſ.opationem v̈tutis nutritiue:et opatio iſti⁹ ad hoc vt bene fiat reqrat cõpl'onẽ mẽbri i ſuo tpamẽto. oʒ g̃ tales medicinas admiſtrare q̃ cõpl'onẽ mẽbri cõſeruẽt.⁊ iõ dictũ eſt ſupra ꝙ mala cõpl'o eſt vnũ de impedimẽtis ꝓhibẽtib⁹ fieri incarnationẽ vulneris.nam donec eſt ibi mala cõpl'o:vulnus cõſolidari nõ poteſt.

Sed eſt dubiũ de hoc qđ dicit poſtea Galie. ꝙ cõpl'o ſana ſeruabiť ꝑ medicinas mediocriter exiccantes. Primo eñ eſt dubiũ q̃re Gal.nõ dixit ꝙ cõpl'o ſana cõſeruabiť ꝑ ſil'ia ipi.ſed dixit ꝙ cõſeruabiť ꝑ medicinas exiccantes.videtur eñ hoc eẽ falſum:cũ eñ cõſeruatio cõpl'onis mẽbri ſit ꝑ ſil'ia vt Galie.dicit in tegni in multis locis.cũ eñ aliq̃ mẽbra ſint q̃ ſũt hũida in cõpl'one.cõpl'o illoꝝ mẽbroꝝ nõ cõſeruabitur ꝑ exiccantia:imo ꝯſeruabitur ꝑ medicinas in q̃b⁹ vincet hũiditas. ſi g̃ vulnus fiat in talib⁹ mẽbris:tũc cũ nõ debeamus adminiſtrare tales medicinas incarnantes ꝙ cõſeruẽt etiaʒ ꝯpl'onẽ mẽbri nõ admiſtrabim⁹ ibi medicĩas exiccãtes:imo medicĩas hũidas. ¶Et ſi tu dices ꝙ iõ dicit Ga. ꝙ cõſeruabiť ꝑ medicinas exiccãtes:qꝛ cõpl'o mẽbri hũectata eſt ꝑ vuln⁹:tũc iproprie dixit ꝙ cõpl'o ſana cõſeruabiť ⁊c̃. poti⁹ eñ debebat dicere ꝙ cõpl'o egra curabiť ⁊c̃.cũ nõ cõſerueť ſʒ cureť. ¶Nos poſſum⁹ dicẽ ad h̃ ꝙ cõpl'o ſana mẽbri vulnerati ꝯſeruabiť ꝑ medicinas mediocriť exiccãtes ⁊ nõ ꝑ alias ſm ꝙ dic̃ gal. Et rõ h⁹ ẽ

qꝛ i oī mēbro dēm⁹ admiſtrare medicias ſm duplicē intē
tionē.ſ.habēdo reſpectū ad corpus vt cōplionē ipſi⁹ nālē
a pte ſue ſilitudinis cōſeruet: ⁊ habēdo reſpectū ad mor-
bū vt ipm ex pte ſue cōtrarietatis deſtruat. hec aūt verba
extrahunť ex dictis Gal. in 3ª ⁊ 4ª ptīˡᵃ de inge. ſa. ⁊ in ali
is etiā pticulis multotiēs hoc idē dicit. In corpe.n. egro
attēdiť pura cōſeruatio vt in corpe ſano: ſed eſt in eo itē-
tio curatiōis ⁊ cōſeruatiōis. curationis reſpectu morbi q
debet deſtrui. cōſeruatōis reſpectu cōplōnis nālis corpis
vel mēbri. Si eīn in curatiōe morbi cōplo nālis nō cōſer
uareť morb⁹ nō poſſet deſtrui cū cōplo nālis ſit ꝓprium
inſtrm mediāte q̄ nā ſuas opatiōes efficit: cōtraria ſibi ex
pellit. Apparet ergo ꝙ debet admiſtrari talis medicina
in vulnere q̄ a pte ſue ſilitudis cōſeruet ſubam ſiue com
plōnez mēbri nālē. ſilr ⁊ a pte ſue cōtrarietatis curet vul-
nus. Cū ḡ oē vuln⁹ ſit humidū: qꝛ ſuba ptis vulnerate ꝓ-
pter debilitatē ex ſolutiōe cōtinui acqſitā male digerens
nutrimētū ſibi veniēs: ⁊ etiā defluxū hūiditatū ex vicinis
ptib⁹ ſuſcipiēs hūectatur ⁊ remolliť. Debet ḡ in eo admi
niſtrari medicina incarnatiua q̄ in oib⁹ q̄litatibus ⁊ alijs
ſilˢ ſit ex toto cōplōni mēbri nāli niſi eſſet ꝓpter aliud ac
cidēs ſupueniēs vulneri. In ſiccitate aūt ſit paꝝ augmē
tatū vltra ſiccitatē nālē ⁊ cōplōnē mēbri: ⁊ hoc vt in ipſa
medicina ſit ſiccitas qua cōſerueť nālis ſiccitas mēbri: et
ſit etiā ſiccitas vltra illā q̄ ſit potēs exiccare vuln⁹ vt ſili-
bus cōſeruem⁹ ⁊ cōtrarijs curem⁹. Nō ḡ dixit Gal. ꝙ cō
plexio ſana cōſeruabiť p ſilia: ſed dixit ꝙ cōſeruabitur p
exiccātia: eo ꝙ oȝ ſic cū medicina incarnatiua cōſeruare
cōplexionē naturalez membri: vt etiā deſtruat morbum:
hec aūt ſit p ſicciora q̄ȝ ſit ſiccitas mēbri nālis. Ex dicť ḡ
manifeſtū eſt ꝙ oē vulnus indiget medicinis exiccātib⁹.
et etiā ꝙ q̄ȝto mēbrū vulneratū fuerit ſiccius tāto indiget
ſiccioꝛib⁹ medicinis. q̄ȝto aūt fuerit humidi⁹ tāto indiget
minus ſiccis: vt.ſ. ſit mēſura q̄litatis medicine equalis cō
plexioni mēbri ⁊ paulo aucta in ſiccitate ꝓpter id qđ di-
ctū eſt. ¶ Tūc rn̄dū ad id qđ arguiť: qꝛ dicis tu videtur ꝙ
falſum dicat Gal. cū dicit ꝙ cōplio ſana cōſeruatur p me
diocriter exiccātia: qꝛ ois cōſeruatio ſit a ſili ⁊c̈. Dōm ꝙ
medicina cōſeruās eſt duplex: quedā eſt cōſeruās pure:
et iſta bn̄ debet eſſe oīno ſilis ita ꝙ ſit in eodē gradu i cō-
plexione cū cōplōne corpis. Et iſta mediciua cōſeruans
debeť corpi ſano. Alia ē medicina cōſeruās q̄ eſt cū h̄ vel
ꝓſeruās vel curās: Et talis medicina cōſeruās debet eti-
am eſſe ſilis cōplōni mēbri: ſed nō in eodē gradu: immo
debet eſſe tm̄ augmētata vel diminuta vt deſtruat lapſuz
vel reſiſtat ne cadat in lapſuz. Cū ḡ in vuluere ſit lapſus
ad humiditatē: ⁊ ſit etiā ſuba mēbri parata plus labi i eo
dem. Debet ḡ talis medicina adminiſtrari vt in ea ſit ſic-
citas cōſeruās ſiccitatē nālē mēbri: ⁊ vltra hoc etiā vt ex-
iccet hūiditatē vulneris: hoc aūt facit medicina excedēs
ſiccitatē naturalē mēbri: vt dictū eſt. ¶ Ad aliud argumē
tū. tu dicis ꝙ tūc poti⁹ deberet dici ꝙ cōplo egra curabiť
et nō cōplo ſana cōſeruabitur. Dōm eſt vt dictū eſt ꝙ in
vulnere ⁊ eſt cōſeruatio ⁊ curatio. nā eſt ibi cōſeruatio ex
pte cōplōnis nālis mēbri: qꝛ in om̄i corpe egro q̄ȝtūcūq̄ȝ
ſit eger donec viuit eſt ibi cōplo nālis quā oȝ conſeruari.
Eſt aūt ibi curatio ex pte lapſus. Reſpiciēdo ḡ ad cōplo
nem nālē mēbri dixit Gal. ꝙ cōplo ſana cōſeruabitur: ⁊
reſpiciēdo cū hoc lapſum q eſt ibi dixit ꝙ debet ꝯſeruari
p mediocriter exiccātia: nō aūt p ſilia: vt dictū eſt. ¶ Sȝ
qꝛ dictū eſt ꝙ medicine incarnatiue debēt eſſe exiccātes
et excedere ſiccitatē nālē mēbri. Poſſet eſſe dubitatio vl
terius in quo gradu debēt eſſe deſiccatiue: ⁊ q̄ȝtū debeāt
excedere ſiccitatē nālē mēbri. ſed hoc potius ſpectat ad
ſequēs caplm in quo determinat de cōplōne iſtaꝝ medi
cinaꝝ: ideo hoc vſq̄ȝ illic reſeruetur. ¶ Deinde cū dicit:

¶ Et ſi fuerit ita magna vt ne cōcurrant extremitates eius: q̄m ſūt rotūde lōgate aut diuerſe figure: aut iā deſtructa eſt ex ea caro pauca nō plima: tūc ei⁹ cura eſt ſutura: ⁊ ꝓhibitio aggregatiōis hūiditatis in ea cū adminiſtratiōe exiccātiū reper- cuſſiuoꝝ et adminiſtratione ſubtilianti- um que dicemus.

¶ In pte iſta Aui. poſtq̄ȝ poſuit curā vulneris qđ eſt ſectio
plana recta: ponit hic Aui. curā vulneris qđ eſt rotundū
vel laterale. Et eſt intelligēdū ꝙ cura iſti⁹ nō diuerſifica
tur a cura p̄dicti in aliqua p̄dictaꝝ q̄ttuoꝛ intentionū: qa
oēs ille intētiōes reqrūtur etiā hic. ſed diuerſificať in hoc
qꝛ ibi ſufficit ligatura ad cōiūctionē labioꝝ ⁊ cōſeruatio-
nē ipſoꝝ cōiūctoꝝ: qꝛ labia ſunt paꝝ ſemota: hic aūt indi
gemus ſutura: qꝛ labia ſūt magis diſtātia. Iteꝝ etiā i iſto
vulnere indigem⁹ magis ꝓhibere fluxū hūoꝝ ⁊ apa cuȝ
medicinis ⁊ minutiōe ⁊ dieta q̄ȝ in p̄dicto: qꝛ id eſt maius
vulnus q̄ȝ p̄dictū: vn̄ citius pn̄t ſupuenire ei iſta accn̄tia.
Dicit ergo Aui. ⁊ ſi fuerit magna.ſ. ſectio: ita ne cōcurrāt
extremitates ei⁹.i. ita vt nō appropinquēt ſibi inuicē par
tes vulneris: q̄m ſunt rotūde alōgate aut diuerſe figure.
Ex hoc qđ hic dicit Aui. appet hic qđ dixi p̄us.ſ. ꝙ Aui.
intelligit hoc vulnus eſſe rotūde figure vel lateralis ſm
maioꝛē et minoꝛē diſtātiā labioꝝ adinuicē. aut ſupple eſt
tale vulnus ꝙ ex eo iā deſtructa ē caro pauca nō plima.
Dicit aūt ſignāter Aui. caro pauca nō plima. qꝛ ſi ex vul-
nere eleueť caro alicui⁹ q̄ntitatis tūc nō ampli⁹ curatur
vt vulnus ſimplex.ſ. ſuēdo vel cōiungēdo labia: imo cu-
ratur vt vuln⁹ qđ eſt cū diminutiōe carnis. Sed ſi ex vul
nere nō eleueť caro de qua ſit curādū tūc nō ꝓpter h̄ im
pedit curā ipius ſimplicis q̄ eſt p ligaturā ⁊ ſtricturā: tūc
cura ei⁹ eſt ſutura: qꝛ nō ſufficeret ad cōiungēdū labia et
tenēdū ipſa cōiuncta ſolū ligatura ꝓpter diſtātiā labioꝝ
ſed oȝ vlteri⁹ ſuere. ⁊ nō ſolū oȝ aliqn̄ ſuere labia ⁊ cōiun
gere ea cū filo: ſed etiā q̄nq̄ȝ oȝ dimittere in ſutura acus
inuolutas cū filo: ⁊ hoc eſſet qn̄ ptes vulneris eſſent val-
de remote. ¶ Intellige aūt hic ꝙ ſutura q̄ ſit in vulnere
debet eſſe ſupficialis ⁊ ꝓfunda ſm ꝓfunditatē vulneris:
qꝛ ſi vuln⁹ ſit ꝓfundū debet eſſe plus ꝓfunda: ſi aūt ſupfi-
ciale debet eſſe magis ſupficialis. Iteꝝ etiā debet eſſe nō
multū foꝛtis nec multū debilis: qꝛ ſi multū foꝛtis fuerit et
ſtricta doloꝛē generabit ⁊ calidū apa. ſi aūt ſit debilis nō
bene ptes vulneris ꝯiungūtur. debet ḡ inter hec fieri me-
diocriter. Silr oȝ vt ſutura fiat ex filo de ſerico nō toꝛto:
qꝛ filū toꝛtū ⁊ choꝛdoſum adiuuat ad diſrūpēdū ⁊ ſcindē
dū. ſilr etiā filū nō debet eſſe nimis molle: qꝛ abſcindereť
ante pfectā iūctionē. oȝ ḡ eſſe filū lene cū quadā duritie: h̄
aūt ē filū de ſerico nō toꝛtū. ſilr etiā mēſura ſpacij q̄ ſit inť
duo pūcta debēt eſſe equalia: qꝛ nō multū ampla: qꝛ am-
plitudo pūctoꝝ nō bn̄ tenet. nec etiā oȝ eſſe multū ſpiſſa:
qꝛ ſpiſſitudo pūctoꝝ adiuuat ad diſrūpendū. ⁊ ꝓhibitio
aggregatiōis hūiditatis in ea cū admiſtratiōe exiccātiū
repcuſſiuaꝝ ſicut redoleon inūctū in circuitu ⁊ emplā fa
cta ex arnagloſſa ⁊ ro. ⁊ hmōi. cū iſtis eīn ꝓhibeť fluxus
hūoꝝ ad locū. ⁊ p ꝯn̄s etiā ꝓhibeť apa qđ eſt cā impediēs
curatōnē vulnerī. Et admiſtratōe ſubtiliātiū q̄ dicem⁹.ſ.
diete tenuis ⁊ ſiomie vſq̄ȝ ad tps aliqđ.ſ. donec ſum⁹ ſecu
ri de apate calo ꝙ nō accidat. ¶ Et intellige ꝙ Aui. i cu-
ratiōe iſti⁹ vulneris repetit ſolū duas intētiōes de p̄dicť
alſ aūt duas nō repetit: ⁊ cā ſuit: qꝛ cura iſtius nō differt
aliq̄ mō a cura p̄dicta in duab⁹ vltimis intētiōib⁹.ſ. in ꝓhi
bere ne aliqd cadat inter labia vulneris ⁊ ſeruare cōplo
nē mēbri: ſed dr̄t a cura p̄dicti q̄dā mō in duab⁹ p̄mis intē
tiōib⁹.ſ. in ꝯiūgere labia ⁊ cōſeruare ea ꝯiūcta: qꝛ hic in
digem⁹ ſutura: ibi aūt nō. Iteꝝ etiā magis idigem⁹ h̄ ꝓhi
bere fluxū hūoꝝ q̄ȝ i p̄dcō. ⁊ iō qꝛ cura iſti⁹ dr̄t a cura p̄di
cta i duab⁹ p̄mis itētiōib⁹: iō hic poſuit illas itētiōes oſtē-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dendo quomodo fiant in hoc vulnere. alias autem duas intentiones non poſuit: quia eodẽ modo fit hic ⁊ ibi. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſi fuerit ꝓfunda: tunc ſtrictura etiã facit eã adherere multotiẽs: ⁊ nõ eſt neceſſe detegere eã ſi eſt poſſibile illud.

¶ In pte iſta Aui. ponit curã vulneris ꝓfundi ⁊ dicit̃ eſſe profundũ: non ꝓpter hoc ꝙ caro dicat̃ ablata inde: ſed dicit̃ ꝓfundũ: qꝛ habet ſuũ fundũ abſconſum ⁊ latentem in mẽbro: vñ ꝓprie tale vulnus appellat̃ cauernoſum ⁊ latens in mẽbro. Et diuidit̃ iſta pars in partes quatuor. In prima pte Aui. oſtendit ꝙ id vulnus aliquãdo curat̃ ſicut p̃dicta vulnera. ſ. cũ ligatura ⁊ ſtrictura ⁊ alijs cum quibus curat̃ vulnus ſimplex. In ſecũda pte: qꝛ id vulnus aliqñ nõ põt curari vt vulnus ſimplex: ſed deuenit ad vlcus: Aui. oñdit qñ h̃ fit ⁊ oñdit etiã quõ tũc debet curari vt vlcus. In tertia pte: qꝛ ligatura diuerſo mõ fit in vulneribus ⁊ vlceribus oſtendit Aui. quõ debet fieri ligatura in eo qñ curatur vt vulnus ſimplex: ⁊ quõ qñ curat̃ vt vlcus: ⁊ oſtẽdit etiã cũ hoc ibi Aui. quot de cauſis fit ligatura in vlneribus ⁊ vlceribus. In quarta pte: qꝛ id vulnus qñ iam factũ eſt vlcus aliquãdo indiget ad hoc vt curet̃ ⁊ diſcooperiat̃ ⁊ ſecet̃ vſqꝫ ad ꝓfundum: aliqñ aũt nõ indiget: ſed ſufficit ſibi id orificiũ qd̃ habet: ⁊ oſtendit qñ h̃ debet fieri ⁊ qñ nõ. ſcd̃a ibi. (Et id qñ nõ cõfert.) tertia ibi (Et dixit ſapiens ꝙ vulnus.) quarta ibi. (Inquit ⁊ ſufficit ⁊c̃.) Dicit ergo primo. Et ſi fuerit. ſ. ſectio ꝓfunda. i. latens ⁊ abſconſa in mẽbro: tunc ſtrictura etiã. ſ. q̃ fit ꝑ ligaturam ⁊ ſuturã facit eã adherere multotiẽs. i. incarnare ⁊ ſolidare ſicut fit in p̃dictis vulneribus. Et intellige cũ hoc obſeruando alias intẽtiones requiſitas in vulnere ſimplici q̃ dicte ſunt prius. ſ. conſeruare labia cõiuncta ⁊ ꝓhibitio aggregationis humiditatis extranee ⁊ ꝓhibere ꝙ aliqua rerũ extraneaꝝ nõ ingrediat̃ labia vulneris: ⁊ cõſeruare etiã complexionẽ mẽbri. Dicit aũt Auicẽ. multotiẽs qꝛ aliquãdo tale vulnus per ligaturã ⁊ ſuturã nõ adheret: imo deuenit ad hoc vt fiat vlcus: ſicut Auic. dicet ſtatim poſt. Et nõ eſt neceſſe detegere eã ſi poſſibile eſt id: Illud verbũ põt exponi duob⁹ modis. vno mõ ſic. i. ꝙ nõ eſt neceſſe diſſoluere ligamẽ ⁊ diſcooperire vulnus a ligatura ⁊ a ſutura per quas labia vulneris tenent̃ ꝯiũcta vſqꝫ ad multos dies donec facta ſit ꝑfecta incarnatio labioꝝ: in quolibet. n. vulnere qd̃ curat̃ vt ſimplex oꝫ tantũ labia ſtare cõiuncta donec facta ſit incarnatio anteq̃ꝫ diſſoluat̃ ligatura ⁊ ſutura vulneris ſi poſſibile eſt: id aũt addit hic Aui. qꝛ aliquãdo oꝫ detegere ⁊ diſcoopire vulnus a ligatura: ꝓpter cauſas quas poſtea dicet Aui. ⁊ tunc non amplius curatur vt vulnus ſimplex: imo oꝫ curare ipm̃ vt vlcus ꝭm ꝙ poſtea dicet Aui. Alio modo poteſt exponi hoc quod dicit. Et non eſt neceſſe detegere eam ſi poſſibile eſt id: hoc eſt ꝙ quando accidit talis ſectio ꝓfunda in mẽbro nõ eſt neceſſe eam detegere. i. eã diſcoopire cũ ſectione ꝭm ꝙ poſtea Aui. docet in quodã caplõ de ꝑforatiõe vulneꝝ: qñ oꝫ vt diſcooperiantur: imo debemus facere eã adherere ⁊ incarnare cũ ſtrictura ⁊ ligatura ſicut fit in alijs vulneribus ſimplicibus ſi poſſibile eſt illud: addit aũt hoc: qꝛ qñqꝫ nõ eſt poſſibile vt adhereat cuꝫ ligatura ⁊ ſutura: imo oꝫ talẽ cauernam diſcoopire cum ſectione aliqñ ſecando totã cauernam: aliqñ aũt ſolum faciendo vnũ orificiũ: vnde poſſit exire fluxus ſaniei ꝭm ꝙ dicet poſt Auic. Qñ aũt hoc nõ eſt poſſibile. ſ. ꝙ adhereat talis ſectio cũ ligatura: ſꝫ oꝫ eã detegere: Aui. dicet in pte ſequẽti. Deinde cum dicit:

¶ Et illud eſt qñ nõ cõfert ſtrictura cum ligatura firmãs eã: ⁊ fortaſſe neceſſariuꝫ eſt detegere eã: ſicut oſtendã ⁊ ꝓprie vbi nõ cadit ſtrictura bona ſuꝑ radicẽ ꝓfundi: quare effundũtur ad ipm̃ materie ꝓpter debilitatẽ eius ⁊ dolorẽ qui neceſſarius eſt: ⁊ propter diſpoſitiones quas dicam in capitulo vlcerum.

¶ In iſta parte Aui. qꝛ dictũ eſt mõ ꝙ nõ eſt neceſſe detegere talẽ ſectionẽ ſi poſſe eſt: oſtẽdit qñ neceſſe eſt detegere eã: ⁊ non põt curari vt vulnus ſimplex: ſed neceſſe eſt ipm̃ curari vt vlcus. ⁊ dicit. Et id eſt. ſ. nõ poſſe qn detegatur: vt qꝛ neceſſe eſt tale vulnus detegere: ⁊ oꝫ talẽ diſſoluere ligaturã ⁊ ſuturã qñ ñ ꝯfert ſtrictura cũ ligatura firmãs eã. i. qñ ligatura nõ facit eã adherere: tũc neceſſariũ eſt eã detegere: vt ſanies q̃ aggregat̃ in cõcauo reſpiraculũ habeat. Et fortaſſe eſt neceſſariũ eam detegere ſicut oſtendã: quaſi velit dicere Aui. ꝙ nõ ſolũ ſufficit aliqñ eã detegere diſſoluẽdo ligaturã ⁊ ſuturã: ſꝫ aliqñ oꝫ nos detegere eã cũ ſectione. i. diſcoopire eã ſicut oſtendã. ſ. in caplõ de ꝑforatiõe vulnerũ ⁊ alioꝝ cũ oꝫ vt diſcoopiant̃ Et ꝓprie vbi nõ cadit ſtrictura bona ſuꝑ radicẽ ꝓfundi: hoc eſt ꝙ tunc ꝓprie debet fieri detectio vulneris ⁊ diſcoopertio ipſius qñ nõ fit adherẽtia ⁊ ĩcarnatio in ꝓfunditate: imo remanet ibi cõcauitas: q̃re. ſ. ꝓpter talẽ ꝯcauitatem q̃ remanet in ꝓfunditate effundunt̃ mãe ꝓpter debilitatẽ ipſius ⁊ dolorẽ qui eſt neceſſarius: qꝛ ad om̃e vulnus ꝯcauũ attrahit̃ hũiditas ꝓpter debilitatẽ mẽbri: que quidẽ debilitas cauſat̃ ibi: ex ſolutiõe ꝯtinui ex malis humoribus ibi defluẽtibus ad vulnus: ⁊ attrahunt̃ etiã ibi ſuꝑfluitates ꝓpter alias diſpõnes quas dicã in caplõ vlcerũ. i. in tractatu de vlceribus Auic. dicet oẽs diſpõnes q̃ ꝯſequuntur vlcera ꝓpter quas diſpoſitiões attrahunt̃ mãe ad vlcera ⁊ impedit̃ ꝯſolidatio eoꝝ ꝭm ꝙ apparebit in illo tractatu qñ ipm̃ exponemus. Sic ergo appet ex dictiſ ꝙ qñ nõ fit bona adherẽtia ⁊ bona ĩcarnatio in ꝓfunditate vulneris: tũc ꝯcurrũt mãe ⁊ hũiditates ad vulnus: q̃ quidẽ ꝯuertunt̃ in ſaniẽ vel in virus: iſte aũt ſuꝑfluitates neceſſe eſt vt reſpiraculũ habeãt q̃tenus ad exteriora fluãt: aliter aũt totũ mẽbrũ putrefacerẽt: ergo tũc neceſſe eſt maxime vulnus detegere ⁊ diſcoopire qñ nõ fit bona ſtrictura apud radicẽ ꝓfundi: vt ſanies ⁊ alie ſuꝑfluitates ibi aggregate ad exteriora ꝓfluant: ⁊ ſi orificiũ vulneris eſt apertũ ad hoc vt inde ꝯueniẽter ſuꝑfluitates poſſint exire ſufficit id orificiũ: ⁊ nõ oꝫ amplius ſecare vulnus. Si aũt nõ eſt apertũ: vt qꝛ ꝓfundũ ſit inferius ⁊ id ſupius nec poſſit aptari: tunc neceſſe eſt ſecare vulnus vel in parte vel in toto ꝭm ꝙ dicet poſtea.

¶ Et ſi eſt neceſſariũ vt detegatur nõ erit excuſatio qn ponatur cottum ⁊ qd̃ currit curſu eius ſuꝑeius orificiũ exiccãs ipm̃ ꝓprie vbi ſtrictura nõ cadit ſuꝑ radicẽ ſicut diximus: aut eſt eius p̃paratio talis ꝙ nõ eſt poſſibile materiã malã effundi ab ea: aut eſt in ea os aut cõcauata ẽ ⁊ facta ẽ fiſtula ⁊ ſit in ea hũiditas mala valde: ⁊ ẽ tũc in iudicio vlcerũ nõ vulnerũ.

¶ Hic Aui. oſtẽſo qñ neciũ ẽ vt tale vuln⁹ ꝺtegat̃: oñdit quõ eſt ipm̃ curãdũ poſt talẽ decoctionẽ vt oñdat ꝙ non ampli⁹ curat̃ vt vuln⁹ ſimplex: imo curat̃ vt vlc⁹: ⁊ cũ h̃ etiã repetit cãm p̃dictã: q̃re neciũ ẽ vt detegat̃ vuln⁹ ad iũgẽdo illi cãe q̃ſdã alias cãs. Dic̃ g̃. Et ſi neciũ ẽ vt detegat̃. ⁊ ĩtellige q̃cũqꝫ mõ detegat̃ ſiue cũ ſectione ſiue ſine ſectiõe nõ eſt excuſatio qn cottũ ponat̃ ⁊ ꝙ currit curſu eius. ſ. alia corpuſcula exiccãtia q̃ ſiunt de ſtupa vel de

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

petia linea ſup eiꝰ orificiū.i.inter eiꝰ orificiū ponēdo ipſʒ
in medio īter labia vulneris ſiccās ipm:q2 illa corpuſcu
la ponunt̄ in vlcere vt recipiāt in ſe saniē ⁊ ſupfluitates
vlceris: vñ rōne huius exiccāt vlcus:⁊ cū h̄ ēt tenēt orifi
ciū aptū.vñ pōt libere ſanies expurgari:neceſſariū autē
erit ponere talia corpuſcula in ipo:q2 qñ tale vulnus eſt
detectū:tūc nō ampliꝰ curat̄ vt vulnꝰ ſʒ vt vlcꝰ.Jn curan
do aūt vlcera ponimꝰ cotū vel aliud corpuſculū in orifi
cijs ipoꝝ:⁊ iō ſil'r ēt facimꝰ hic.Et Aui.repetit cām dictā:
q̄re neceſſariū eſt vt vulnus detegat̄: ⁊ cū hoc adiungit
quaſdā alias dicēs.Et ꝓpꝛie vbi ſtrictura nō cadit ſup ra
dicē ſuā:vt diximus ſupple eſt neceſſariū vt vulnus de
tegat̄ ⁊ cū hoc adiūgit q̄ſdā alias dicēs: ⁊ ꝓpꝛie vbi ſtri
ctura nō cadit ſup radicē ſuā:vt diximus ſupple eſt neceſ
ſariū vt detegat̄:aut eſt eius p̄paratio talis ꝙ nō eſt poſſi
bile materiā malā effundi ab ea:⁊ hoc eſt ſicut ſi orificiū
ſit ſupius ⁊ fundū inferius:⁊ tūc eſt neceſſariū vt detega
tur cū ſectiōe vel in pte vel in toto:aut eſt in ea os.ſ.ꝙ in
diget extractione:tūc eñ neceſſariū eſt etiam vt detegat̄
ita vt os poſſit inde bene extrahi: aut iam cōcauata eſt ⁊
facta eſt fiſtula ⁊ ſit in ea humiditas mala valde: ⁊ tūc oʒ
vt detegatur vulnus cū ſectiōe vſqȝ ad ꝓfundū niſi aliud
impediat vt vene vel nerui vel artarie. ¶Conſequēter
aūt Aui.oñdit vl'r quō eſt curandū tale vulnꝰ q̄re oʒ ipm
detegere ꝓpter cās p̄dictas dicēs.Et eſt tūc.ſ. tale vulnꝰ
qñ eſt ſic detectū in iudicio vlcerū ⁊ nō vulneꝝ:ḡ tūc ſup
ple oʒ accipe curā ipſius ex tractatu de vlceribus ⁊ nō re
ponat̄ amplius cura iſtius ſub iſto caplo.Deinde cū dic:

¶Et dixit ſapiens ꝙ vulnus nō indiget
niſi ligatura aggregāte labia: qñ querit̄
adherētia ⁊ incarnatio: verū ſi fuerit ne
ceſſariū vt naſcatur in ea caro tunc nō eſt
in eo neceſſarium illud:ſed eſt neceſſaria
aliqñ ligatura cum qua effundat̄ ſorditi
es ex orificio eius:⁊ aliqñ ligatura ſit tali
mēſura qua retineat medicamē deſup.

¶Jn parte iſta Aui.q2 ligatura diuerſo mō fit in vulneri
bus ⁊ vlceribꝰ cū dictū ſit ꝑus ꝙ id vulnꝰ ꝓfundū aliqñ
pōt curari vt ſimplex vulnus:aliqñ aūt oʒ curari ipſum
vt vlcus:iō hic Aui.oſtēdit quō debet fieri ligatura in eo
qñ curat̄ vt vlcus:⁊ volēdo hoc oſtendere Aui.oñdit q̄t
de cauſis ligatura fit in vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ.Dicit ergo.
Et dixit ſapiēs.i.Gal.in libro de īgenio ſani. ꝙ vulnus
nō indiget niſi ligatura ⁊c̄.⁊ p hoc Aui.ponit vnā cām ⁊
vnā vtilitatē ꝓpter quā ligatura fit ī vulneribꝰ:nā aliqñ
ligatura fit in vulneribꝰ cā aggregādi labia vulneris: ⁊
hec ligatura oʒ vt apud orificiū vulneris ſit decēter ſtri
cta ⁊ cōplicata vt bona fiat expreſſio ſanguis ſupflui ⁊ hu
miditatū aliaꝝ a vulnere verſus alias ptes: quāto aūt a
vulnere talis ligatura magis elongat̄ tanto magis rela
xet̄:⁊ hec ligatura non cōpetit niſi in vulneribꝰ in qbus
q̄rit̄ adherētia ⁊ īcarnatio:in alijs aūt non cōpetit.Et iō
ſubdit:veꝝ ſi fuerit neceſſariū vt naſcat̄ in ea caro: vt q2
in vulnere ab ipo principio ſit facta diminutio ſube vel
vulnus ꝯuertit̄ ad saniē ⁊ fiat vlcus:tūc nō eſt neceſſariū
illō.i.illa ligatura.Sʒ eſt aliqñ neceſſaria ligatura cuʒ q̄
effundat̄ ſordities vulneris ex orificio eius.Jn h̄ Auic.
tāgit modū aliū ligature q̄ fit in vlceribꝰ ⁊ vulneribꝰ:nā
aliqñ ligatura fit in vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ ad expſſionē ſa
niei.nā cū ſanies ſit impedimētū generatiōis carnis ⁊ in
qbuſdā vlceribus aggreget̄ ſanies ⁊ virus ſicut eſt in vl
ceribus ꝓfundis:⁊ iō oʒ vt in talibꝰ fiat ligatura cuʒ qua
effundat̄ ſordities ⁊ virus ex orificio eius:hec aūt ligatu
ra fit ꝯtrario mō predicte. Nā talis ligatura oʒ eſſe ſtri
cta apud ꝓfundū aut apō radicē vlceris: mollis aūt apō
eius orificiū vt ex vehemētia ꝯſtrictiōis ipſius apud ꝓfū
ditatē vulneris ⁊ ex relaxatiōe in orificio virus ⁊ ſanies
ad exteriora ꝓfluāt:⁊ hec ligatura nō fit niſi in vulneribꝰ
⁊ vlceribus ꝓfundis in qbus timet̄ ne virus ⁊ ſanies in
inferiori parte aggregent̄. ¶Et aliqñ ligatura tali men
ſura qua retineat medicamē deſup.Jn hoc Aui.tāgit ter
tiā cām ⁊ modū p quē ligatura fit in vlceribꝰ.Nam aliqñ
fit ligatura in vlceribꝰ ſolū vt retineat puluillos ⁊ medi
cinā vſqȝ ad tēpus mutationis ſup vlcus:⁊ talis ligatura
oʒ vt intantuʒ ſtringat̄ vt retineat ⁊ cōſeruet puluillos ⁊
medicinā vſqȝ ad tempus mutatiōis: ⁊ hec ligatura eſt q̄
fit maxime in vlceribus manifeſtis in qbus non ſunt ca
uerne ⁊ abſcōſiōes vbi poſſint ſanies ⁊ hūiditates extra
nee aggregari. ¶Sic ergo habemꝰ ex dictis Aui.ꝙ liga
tura fit in vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ ſm tres intētiones ⁊ ſm
tres modos:nā aliqñ fit ad incarnandū labia vulneris:
aliquādo aūt fit ad expreſſionē ſaniei:aliqñ aūt fit ſolum
ad retinendum medicamina ⁊ puluillus ſuper vulnus.
¶Et ex hoc vlterius apparet qualis ligatura fit in p̄di
cto vulnere.ſ.ꝓfundo:q2 quādo curamus ipm vt vulnꝰ
ſimplex tunc cōpetit in eo ligatura que eſt ad incarnan
dū labia vulneris:quādo aūt curatur vlcus tunc aliquā
do competit ligatura in eo que eſt ad expreſſionē ſaniei.
vt quando remanet ſic in ſua ꝓfunditate. Aliquādo aūt
cōpetit in eo ſolum ligatura que eſt ad retinendū medi
camina ⁊ puluillos:vt quādo detegit̄ id vulnus cum ſe
ctione vſqȝ ad ſuū ꝓfundū.Deinde cum dicit:

¶Jnqt:⁊ ſufficit vt ſit orificio vulneri lo
cus:ex quo effundat̄ ſordities ſemp per
naturā:aut ita vt cadat pforatio illic:aut
vt tu figures ipm cū illa figura. Ego eñ
iam ſanaui vulnus magnū cuius ꝓfun
dum erat vbi eſt genu ⁊ ipſius orificium
in coxa p̄ter ꝙ fecerim ei orificium aliud
inferius apud genu. Sed p̄paraui coxā
tali p̄paratione ꝙ ꝓfundum fuit ſuperiꝰ
⁊ orificiū inferius:quare ſanatū eſt abſqȝ
pforatione in inferiori parte.Et ſimiliter
qñqȝ ſuſpēdūtur brachiū ⁊ palma ⁊ alia
taliter ꝙ orificiū ſemper eſt inferius:hic
eſt ergo ſermo eius.

¶Jn parte iſta Auicēna quia vulnus profundum quo iā
factum eſt vlcus ⁊ curatur vt vlcus indiget ad hoc vt cu
retur aliquando vt diſcoopiatur cum ſectione vel in toto
vel in parte.Aliquādo autem non eſt neceſſe vt ſecetur:
ſed ſufficit ſibi orificium qō habet:ideo hic Aui.oſtendit
qñ tale vulnus debet ſecari ⁊ quando nō indiget ſectiōe.
Et duo facit. Primo ponit circa hoc id qō dixit Galie.ſe
cundo addit quiddā ad dicta Gali.ſecunda ibi.(Et dico
ꝙ fortaſſe.)Jn parte iſta Auic.intendit dicere qō Galie.
dicit ꝙ in iſtis vlceribus ꝓfundis orificium debet eſſe ſic
ſituatum vt ſanies ex ipſo per ſeipſam effundat̄: hoc aūt
eſt ſi ſit orificium in parte inferiori ⁊ fundum ſit in parte
ſupiori.Si ergo orificiū in vulnere ſit in inferiori loco:
tunc ſufficit illud orificium.Si autē ſit in ſuperiori ⁊ fun
dum in inferiori:tunc vel debet fieri aliud orificiū in par
te inferiori vt ſanies habeat fluxum ad decliuiora:vel ſic
membrū debet ſituari ꝙ orificium qō erat ſupius fiat in
ferius ſi id membrū ſic pōt ſituari ſicut eſt crus ⁊ manus
⁊ pedes ⁊ huiuſmodi. Jſta eñ mēbra ſic poſſunt ſituari
vt orificium qō eſt aliquādo in parte ſuperiori fiat in pte
inferiori:⁊ ſufficit hoc orificiū preter ꝙ fiat ibi aliud orifi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cium. Et circa hoc inducit quoddã exemplũ Gal. cũ dicit. Ego enim. ſ. Galien° ſanaui vulnus magnũ ⁊c. ⁊ pꝫ quod dicit. Deinde cum dicit:

¶ Et dico ꝙ fortaſſe ibi cadet vulnus vbi tibi erit neceſſarium incidere complete ⁊ ſecare membrum.

¶ Galie. dicit. Et dico ꝙ fortaſſe cadit vulnus ſupple in membro vbi tibi erit neceſſariũ incidere complete ⁊ ſecare membrũ: quaſi vult dicere Auicē. ꝙ aliqñ poteſt cadere vulnus in tali mēbro ꝙ nõ poſſumus ipſuꝫ ſituare ſic ꝙ orificium fiat decliue: nec etiam ſufficit facere aliud orificium in alia parte: ſed oportet totam concauitatē ſecare vſqꝫ ad ꝓfundum: ⁊ hoc vt ibi ſanies nõ moretur maxime ſi ſit in loco carnoſo ⁊ non neruoſo vbi non timemus propter ſectionem de neruis Deinde cum dicit:

¶ Cum autem ex vulnere abſcinditur caro plurima: tunc neceſſaria ſunt ea q̃ carnem naſci faciunt ⁊ non ſufficit illud qđ exiccat ⁊ prohibet. Et fortaſſe nocet exiccatiuũ ⁊ prohibitiuũ ex parte qđ repellit materiam ex qua naſcitur.

¶ In parte iſta Aui. poſtq̃ꝫ poſuit curã vulnerũ que ſunt abſqꝫ depditione ſubē de qua ſit curandũ que quidē curantur vt vulnera ſimplicia: Hic Aui. ponit curaꝫ vulnerũ q̃ ſunt cũ depditiõe ſubē q̃ qdē vulnera ſunt cõpoſita: nã i eis ē duplex morb°. ſ. cõis morb° puta ſolutio ꝯtinui ⁊ morb° officialis: puta diminutio ſubē q̃ eſt morbus in q̃ꝫtitate: ⁊ iõ curãr alio mõ q̃ꝫ dicta. ¶ Et diuidiẛ ps iſta in partes tres. In p̄ma parte ponit curã vulnerũ q̃ ſunt cũ diminutiõe ſubē puta carnis: q̃ quidē vulnera vocantur a Gal. 3° de īgenio ſanitatis vulnera ꝯcaua. In ſcđa parte oñdit ꝙ qñ ꝯcauitas cõponiẛ ſic cũ vulnere ꝙ impoſſibilis eſt intētio curatiõis ꝯcauitatis pfecte. In tertia parte q² in vulneribus cõcauis nõ ſolũ depdiẛ caro ſed cutis ēt: ⁊ ſicut diminutio carnis īdiget faciētibus naſci carnē: ſic ⁊ diminutio cutis īdiget faciētibus naſci cutē: ⁊ cõparat Auic. id qđ facit naſci carnē ad id qđ generat cutē. ſcđa ibi. (Et qñqꝫ eſt ꝓfunditas.) tertia ibi. (Et qñqꝫ eſt id qđ facit naſci carnē.) (Dicit ergo p̄mo. Cuꝫ ex vulnere abſcidiẛ caro plurima: dicit plurima ſignãter: q² ſi abſcidereẛ pauca de qua nõ eſſet curandũ: tũc nõ diuerſificareẛ cura ipſius a cura vulneris ſimplicis: vt dictũ eſt p̄us Et nõ ſufficit id qđ deſiccat ⁊ ꝓhibet. ſ. ad generandũ carnē ſicut ſufficiebat ad incarnãdũ labia vulneris: nõ autē ītelligas hoc verbũ: ⁊ nõ ſufficit id ⁊c. vt nõ ſufficiat: q² oportebat ip̄m eſſe magis exiccatiuũ: q² hoc nõ eſſet verꝫ eo ꝙ medicina generatiua carnis ꝺꝫ eſſe minus exiccatiua medicina īcarnatiua ſm ꝙ poſtea dicet in ſequēti capitulo. ⁊ nõ ītelligas qñ dicit: Et nõ ſufficit. i. nõ confert q² nõ ꝺꝫ ip̄m ſic eſſe exiccatiuũ ⁊ ꝓhibitiuũ in gñatione carnis: ſic in incarnatiõe labioꝝ: ⁊ hoc eſt qđ ſubdit Aui. ¶ Et fortaſſe nocet exiccatiuũ ⁊ ꝓhibitiuũ ⁊c. Cuius autē cõplexiõis debeat eſſe medicia gñatiua carnis diceẛ ad plenũ in ſequēti capl̄o. ¶ Tu autem ſuppleas vltra dicta Aui. ꝙ carne regenerata in vulnere ꝯcauo ſupuenit nobis alia curatiõis ītentio. ſ. coopire carnē talē cute qđ qdē ſit cũ cicatriçãtib°. q̃ aũt ſint illa in ſequētib° inueẛ: in vulnerib°. n. ꝯcauis nõ ſolũ depdiẛ caro: ſꝫ ēt cutis. Sic aũt caro īdiget generãtib° carnē: ita ⁊ cutis īdiget faciētibus naſci cutē. ¶ Et vlteri° ītellige ꝙ vulnus aliqñ cõponiẛ cũ depditiõe carnis ⁊ cutis ſicut ſunt vulnera ꝯcaua: aliqñ aũt cõponiẛ ſolũ cũ depditiõe cutis. Et qñ cõponiẛ cũ depditiõe carnis ⁊ cutis īdiget: tũc generãtibus carnē ⁊ cicatriçãtib°: qñ aũt cõponiẛ ſolũ cũ depditiõe cutis: tũc ſolũ īdiget cicatriçãtibus: ⁊ hec oĩa verba plane inuuñẛ ⁊ declarantur a Gal. ſecunda particula de ingenio ſanitatis. Deinde cum dicit:

¶ Et qñqꝫ eſt ꝓfunditas ⁊ diminutio oſſium taliter ꝙ nõ ē poſſe vt naſcaẛ cõplete: q̃re remanet ꝓfũdũ ſicut qñqꝫ accidit vt naſcaẛ pl's q̃ꝫ ſit nec̃e: q̃re ē caro addita. Et ꝺꝫ vt cibeẛ eger q vult vt naſcaẛ caro ī vulnē ſuo cibo laudabili boni chimi

¶ In p̄te iſta Auic. oñdit ꝙ aliqñ cõponitur cõcauitas ſic cũ vulnere ꝙ impoſſis eſt intētio curatiõis ⁊ ꝯcauitatis pfecte: ⁊ cũ hoc ēt oñdit quēdã aliũ morbũ in q̃ꝫtitate q põt cũ vulnere cõponi. Dicit g̃. Et qñqꝫ eſt ꝓfunditas ⁊ diminutio oſſiũ taliter. i. ⁊ qñqꝫ ē ꝯcauitas in vulnere tal'r ſicut qñ eſt in vulnere nõ ſolũ ex diminutiõe carnis: ſꝫ ēt ex diminutiõe oſſis: ꝙ nõ eſt poſſe vt naſcaẛ cõplete. i. vt repleatur cõplete talis ꝯcauitatis: q̃re remanet ꝓfundũ. i. q̃re remanet ibi cicatrix ꝯcaua. ¶ Cã aũt q̃re nõ eſt poſſe vt pfecte repleaẛ talis ꝯcauitas vulneris vñ remanet cicatrix ꝯcaua: nõ eſt ex diminutiõe carnis: ſꝫ ex diminutiõe oſſis. nã qñ pars oſſis eſt abſciſſa nõ amplius reſtauraẛ ſm viam p̄me intētionis: vt dicit Gal. in tegni. ⁊ hoc ē qđ dicit Hypo. in affoꝛiſmo quodã ſexte pticule. Uulnera q̃cũqꝫ annua fuerint neceſſe ē os emitti ⁊ cicatrices ꝯcauas fieri. Nã vt dic̃ Gal. in cõmēto eiuſdē affo. poſt ſanata vulnera q̃ꝫtũ os exierit tãta ꝯcauitas remanebit. Cãm autēꝫ d'ne q̃re os abſciſſum reſtaurari nõ põt nõ ſpectat ad pſens negociũ: ſꝫ hoc in libris vl'ibus ꝺꝫ inq̄ri. ¶ Sicut accidit qñqꝫ. Hic Aui. oñdit id qđ dixit ēe poſſe p qõdã ſil'e: ⁊ dixit ſic accidit qñqꝫ vt naſcaẛ. i. vt repleaẛ ꝯcauitas vulneris ex carne plus q̃ꝫ ſit neceſſe: q̃re eſt caro addita. i. q̃re ſuperexcreſcit ⁊ addiẛ ibi caro vltra terminũ naturaleꝫ. ⁊ p ꝯñs remanet ibi cicatrix alta non eq̄lis. Sic g̃ ſupple ſil'r poſſe eſt id qđ dictũ eſt. ſ. ꝙ qñqꝫ accidit vt nõ poſſit cõcauitas vulneris pfecte repleri: ⁊ p ꝯñs remanet ibi cicatrix ꝯcaua ⁊ ꝓfunda. ¶ Intellige aũt id qđ dicit h̄ quodã mõ ē ſil'e p̄dicto ⁊ quodãmõ diſſil'e. Eſt ſil'e q̃ꝫtũ ad poſſe vtrũqꝫ euenire: q² ſicut eſt poſſe ꝙ aliqñ repleaẛ ꝯcauitas ex carne plus q̃ꝫ ſit neceſſe: ⁊ p ꝯñs ēt remanet ibi cicatrix addita: ita ēt eſt poſſe vt aliqñ nõ pfecte poſſit concauitas vulneris repleri ex carne ⁊ p ꝯñs ēt remanet ibi cicatrix cõcaua ⁊ ꝓfunda. ¶ Eſt autē diſſimile q̃ꝫtũ ad poſſe vtrũqꝫ curari: nã qñ accidit vt repleatur ꝯcauitas vulneris ex carne plus q̃ꝫ ſit neceſſe vñ ſit cicatrix addita põt id pctm̃ ſemp curari cũ corroſiuis ⁊ diminutiuis carnis ſupflue ſic de ſe manifeſtũ eſt: ſed ꝯcauitas qñqꝫ componitur ſic cũ vulnere ꝙ impoſſe eſt eã repleri pfecte: vñ non põt al'r fieri gn nõ remaneat cicatrix cõcaua ſicut qñ eſt ibi diminutio oſſium ſm ꝙ dictũ eſt. ¶ Ulterius aũt intellige ꝙ ex dictis h̄ ⁊ ex p̄dictis põt colligi ꝙ duplex morb° in q̃ꝫtitate põt cõponi cũ vulnere. Unus morbus eſt in augmēto q̃litatis ſicut qñ eſt ſupflua caro in vulnere. Alius morbus eſt in diminutiõe q̃ꝫtitatis ſubē mēbri: ⁊ iſte põt eſſe duplex: q² qñqꝫ cõponitur cũ vulnere diminutio carnis ⁊ cutis ſicut accidit in vulnerib° ꝯcauis: qñqꝫ aũt eſt ī eo ſolũ diminutio cutis. ¶ Et vlterius ēt ītellige ꝙ ſicut diminutio carnis ⁊ cutis q̃ cõponiẛ cũ vulnere indiget generãtibus ⁊ cicatriçãtibus: ita p oppoſitũ augmētũ q̃ꝫtitatis nimie carnis qđ cõponiẛ cũ vulnere indiget corrodētibus ⁊ diminuētib° carnē. q̃ aũt ſint corrodētia ⁊ diminuentia carnē diceñẛ poſtea. ¶ Sed eſt vlterius aduertendũ ꝙ medicie aliter opañẛ in gñatione carnis ⁊ cicatriçatione ⁊ aliter operantur in diminutione ⁊ corroſione carnis. Nã in gñatione ⁊ cõſolidatiõe nã opaẛ vt p̄ncipale agens: medicie aũt vt coadiuuãtes: q² nihil agunt in hoc: niſi q² remouēt impedimēta nãe īpediētia ipſam generare vel ſolidare: ſꝫ in corroſione carnis ⁊ diminutio-

ne medicīe opanꝛ ibi: vt principalia agētia: nā aūt vel nihil vel paꝝ ibi opatur: ⁊ hoc eſt qȯ dicit Gal. in tertia particula de ingen. ſani. Nā carnē creare ⁊ ꝯſolidare cū actione nāe fiūt: medicīe. n. in huiuſmodi nihil agūt niſi ea q̄ nām impediūt repellunt: amputare v̇o carnē ⁊ incidere ſupfluā carnē nō fiunt cū actiōe nāe: ſꝫ cū medicinis fortiter deſiccātib⁹ ⁊c̄. ¶ Et oꝫ. Hic Aui. addit quoddā q̄ꝫtū ad regimē p dictā qȯ debet obſeruari in generatiōe carnis dicēs. Et oꝫ vt cibeꝛ eger ⁊c̄. Et cā hui⁹ qȯ dicit Aui. eſt: q2 mā gñationis carnis eſt bonus ſanguis tempatus in quātitate ⁊ qualitate: materia aūt boni ſanguinis ⁊ cuiuſq; alterius boni chimi eſt cibus bonus: ergo etiā opꝫ vt talis cibeꝛ cibo laudabili q in vulnere ſuo indiget regeneratione carnis. Deinde cum dicit.

¶ Et qñqꝫ ē illud qȯ facit naſci ita ꝙ poſſibile eſt ei vt faciat naſci carnē: cuteꝫ v̇o nō facit naſci cū iam abſciſa eſt totaliter: īmo nō facit naſci loco eius niſi carnē durā ſupra quā nō naſciꝛ pilus: verū aūt rami mľtotiēs eminēt ⁊ naſcūꝛ ſicut caro.

¶ Hic Aui. q2 in vulneribus cōcauis non ſolū depdiꝛ caro: ſꝫ ēt cutis ſm ꝙ dictū eſt p̄us: ⁊ ſicut idiget diminutio carnis medicis faciētib⁹ naſci carnē: ita diminutio cutis idiget faciētib⁹ naſci cutē: qualia ſunt cicatriçatiua: iō h̄ Aui. cōparat id qȯ facit naſci carnē ad id qȯ facit naſci cutē. ⁊ cū hoc etiā itromiſcet de naſcētia pditiōis ſube venarū. Dicit ḡ. Et qñqꝫ eſt id qȯ facit naſci carneꝫ: ita ꝙ poſſe eſt ei vt faciat naſci carnē. ſ. ſimilē p̄ori depdite: ſꝫ ſupple id qȯ facit naſci cutē qȯ vocaꝛ cicatriçatiuū nō facit naſci cutē cū iam abſciſa eſt totaliter. ſ. ꝯſimilē p̄ori: ita ꝙ ſit v̇e cutis: ſicut illa q̄ eſt depdita. Et hoc eſt: q2 cutis eſt de mēbris duris q̄ depdita nō regeneraꝛ ſm p̄mā intētionē: ſꝫ regeneraꝛ ſolū ſm ſecundā intētionē: q2 generaꝛ ſolum aliqd loco illoꝝ ⁊ nō vere eſt illa. Et h̄ eſt qȯ ſubdit Aui. īmo nō facit naſci loco eius. ſ. cutis depdite niſi carnē durā ſup quā nō oriꝛ pilus. Cauſa aūt q̄re non naſciꝛ pilus ſup carnē duram talis eſt: q2 talis caro que renaſcitur ibi loco cutis depdite eſt ſpiſſa. Vñ nō eſt poroſa ſicut cutis q̄ primo erat ibi ⁊ ideo nō eſt ibi via vñ poſſit egredi pilus cum non ſit poroſa ſicut erat in cute p̄mo deperdita.

¶ Sic ergo apparet ex dictis ꝙ differt faciens naſci carnē ab eo qȯ facit naſci cutē in hoc: q2 id qȯ facit naſci carneꝫ facit naſci carnē verā ⁊ ſil'em p̄ori depdite. Illud v̇o qȯ facit naſci cutē nō facit naſci veram cutem: ſed ſolum aliqd loco illius qȯ non eſt vere cutis.

Sed aliquis dubitaret de eo qȯ dicit h̄ Auic. Et qñqꝫ ē id qȯ facit naſci carnē: ita ꝙ poſſe eſt ⁊c̄. q2 nōne ſp illud qȯ facit naſci carnē reſtaurat ipſam vere manifeſtū eſt qȯ ſic: q̄re dixit Aui. qñqꝫ. ¶ Poſſumus dicere vno modo ꝙ iſte eſt qdā modus loquēdi: ſicut etiā nos dicim⁹ ſpondiles dorſi: nō q2 ſint in alio q̄ꝫ in dorſo. Silr hic qñ Aui. dicit qñqꝫ nō vult p h̄ ꝙ aliqñ faciēs naſci carnē nō faciat naſci carnē verā: ſed eſt quidā modus loquēdi. ¶ Vel poſſumus dicere ꝙ h̄ qȯ dicit qñqꝫ refert ad hoc qȯ dicit facit naſci carnē: ⁊ nō referꝛ ad id qȯ vltimo dixit vt faciat naſci carnē: vt ꝯſtruatur ſic. Et id qȯ qñqꝫ. i. aliqñ facit naſci carnē: ita ꝙ poſſe eſt ei ⁊c̄. Et tunc ſic ꝯſtruēdo nō intelligit Auic. ꝙ id qȯ facit naſci carnē qñq; faciat naſci carnē verā: ⁊ qñqꝫ nō ſꝫ itelligit ꝙ ipm qȯ qñq; facit naſci carnē poſſe eſt ꝙ ſemp faciat naſci carnē ſimilē: ⁊ h̄ eſt veꝝ: vt dictū eſt. ¶ Vlterius aūt nota ꝙ duplex eſt cutis: q̄daꝫ eſt cutis p̄ma q̄ immediate non inheret carni: ⁊ iſta abſciſa bñ regeneraꝛ ſicut multotiēs videm⁹ ꝙ excoriāꝛ digiti ⁊ manus: ⁊ poſtea regeneraꝛ cutis ſil'is p̄ori. Et de iſta nō intelligit Auicē. Alia aūt eſt cutis ſecūda q̄ imediate coopit carnem: ⁊ iſta eſt mēbrū qȯ nō regeneraꝛ ſm p̄mā intentionē niſi raro in infantibus: ⁊ de iſta intelligit hic Aui. Q2 aūt Aui. dixit ꝙ cutis abſciſa nō renaſciꝛ: crederet ſilr forte aliqs ꝙ eodē mō eſſet de oibus mēbris ꝯſilibus: qȯ nō eſt verū: iō ſubdit Aui. de venis q̄ ſunt mēbra cōſilia ꝙ aliqñ pñt renaſci ſicut caro dicēs: venaꝝ aūt rami. ſ. abſciſa aliq pte ab eis multotiēs. i. aliqñ eminēt. ſ. renati: q̄ꝫtū ad illā pteꝫ abſciſam ⁊ renaſcunꝛ ſicut caro. Dictū. n. fuit ſupius in p̄mo caplo. ꝙ vene erant medie nāe iter carnē ⁊ oſſa: os aūt nō reſtauraꝛ niſi rariſſime i infantib⁹: caro aūt ſemp reſtauratur: ⁊ iō vene aliqñ reſtauranꝛ: ſicut ſi abſciſio ſit parua ⁊ corpus humidū leue ⁊ vena ſit parua ſicut ſunt qdā rami venaꝝ ⁊ nō magni: aliqñ aūt nō reſtauranꝛ: ſicut in ꝯtrarijs diſpōnib⁹. Que aūt ſit cā iſtoꝝ qñ reſtauranꝛ ⁊ qñ nō: nō ſpectat ad pñs negocium: ⁊ ideo in iſtis parum inſiſto. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Et de vulnerib⁹ ſunt quedā habētia timorē ſicut vulnera cadētia in neruis: ⁊ extremitatib⁹ lacertoꝝ: ⁊ dicā ea in ca. diſpoſitionū neruoꝝ: ⁊ multotiēs ſequūtur ea accidentia mala ſicut illud qȯ ſeqtur vulnus extremitatis lacertoꝝ de alteratione coloris ⁊ caſu pulſus poſt ſpiſſitudinē ⁊ paruitatē: ⁊ pducit ad ſincopim ⁊ caſum virtutis: ⁊ qñqꝫ ſeqtur ea ſpaſmus ⁊ ſimiliter illa que cadūt ante genu apō rotulam: qñ ſequunꝛ ea accidētia mala: ⁊ ſunt pmittētia a qbus parū liberanꝛ.

¶ In iſta parte Aui. poſtq̄ꝫ determinauit de vlnerib⁹ carnoſis in qbus vulneribus nō eſt magnus timor ⁊ tetigit etiā curā illoꝝ cōplete: eo ꝙ de ipis erat p̄ncipalis intētio. In iſto caplo hic incidētalr determinat aliqd de vulnerib⁹ in qbus eſt timor ſicut de vulnerib⁹ q̄ fiunt in mēbris neruoſis. Dico aūt ꝙ determiat de eis incidētalr h̄: eo ꝙ Aui. in ſubſequētib⁹ facit poſtea quedā tractatū vbi cōplete tangit poſtea de vulnerib⁹ iſtis ⁊ cura ipoꝝ: hic aūt ſolū determiat de eis vt oñdat ꝙ talia vulnera timoroſa ſunt p reſpectū ad p̄dicta: ⁊ q2 incidētalr determiat hic de eis: iō hic Aui. ſolū tangit aliqd de eis incōplete: ⁊ etiā de cura ipoꝝ: ⁊ diuidiꝛ ps iſta in ptes duas. In p̄ma pte oñdit q̄ ſint illa vulnera illoꝝ mēbroꝝ in qbus eſt timor: q2 ea aliqñ ſequūtur accñtia timoroſa ſic̄ ſpaſmus ⁊ ſincopis ⁊ ſilia: ⁊ in ſecūda pte tangit aliqd de cura ipoꝝ 2ª ibi. (Et qñ accidit ſpaſm⁹ ex huiuſmodi ⁊c̄.) Dicit ḡ p̄mo. Et de vulnerib⁹ ſunt quedā habētia timorē: q2 in eis timor mortis ſicut vulnera cadētia in neruis ⁊ extremitatibus lacertoꝝ: q2 in extremitatib⁹ lacertoꝝ maxime ſunt nerui ⁊ chorde. Et tūc Aui. dat cauſam q̄re iſta ſunt timoroſa dicēs: ⁊ p q2: q2 multotiēs ſequūtur ea accñtia mala ⁊c̄. de alteratiōe coloris in viſu alteraꝛ color in iſtis: nam ꝓpter fortē dolorē q accidit i vulnerib⁹ iſtoꝝ rōne ſenſibilitatis ipoꝝ reſoluiꝛ calor ⁊ ſp̄us cū reſolōne v̇tutis ex quoꝝ defectu diſcoloraꝛ corpus iſtoꝝ: ⁊ ideo alteraꝛ color in viſu. imo ēt ⁊ in toto cope ꝓpter cōpati totū corpus ad vulnera taliū mēbroꝝ: ſed q2 maxīe apparet talis diſcoloratio in viſu: eo ꝙ maxīe appet color in ptib⁹ faciei: idcirco dixit Aui. de alteratiōe coloris in viſu ⁊ caſu pulſus poſt ſpiſſitudinē ⁊ paruitatē. i. ꝙ in iſtis p̄mo fit pulſus ſpiſſus ⁊ puus ⁊ poſtea cadit. Cā aūt huius eſt ꝓpter vehementē dolorē. Nam ſm ꝙ appet p Aui. in p̄mo canone. fen 2ª caplo de pulſu. Dolor fortis in ſui principio facit virtutē ebulire ⁊ inflāmat caliditatē: ⁊ ideo in ſui p̄ncipio mutat pulſum ad magnitudinē ⁊ velocitatē. Cum

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

aūt doloꝛ ad finē ſue fortitudis ꝑuenit:tūc ꝓcedet pulſus
minorādo ꝛ redibit ad inferiora donec ꝑdet magnitudi-
nē ꝛ velocitatē:ſed vicē iſtaꝝ ſupplebūt ſpiſſitudo ꝛ par-
uitas:ꝛ iō fiet ſpiſſus ꝛ puus.¶Ulteriꝰ aūt ſi plus augmē
tatus fuerit adducet pulſuz ad raritatē ꝛ ꝑditionē.i.caſuz
ipſius.Cū ergo doloꝛ vehemēs ſeqtur vulnera iſtoꝝ mē
broꝝ. Jccirco in ꝓncipio ſui ponet pulſum magnū ꝛ ve-
locē: in ꝓceſſu aūt ſpiſſum ꝛ paruū:vltimo aūt ꝑducet ad
ꝑditionē ꝛ caſum ipſius.Et iō bene dicit Aui.Et caſu pul
ſus poſt ſpiſſitudinē ꝛ puitatē ꝛ ꝑducit ad ſincopim ꝛ ca-
ſum virtutis.Cā aūt huius eſt ex vehemēti dolore q acci-
dit:doloꝛ.n.fortis calorē ꝛ ſpm̄ cū virtute diſſoluit ꝛ mē-
bra a ꝓprijs opationibꝰ ꝓhibet ſm ꝙ Aui.dicit ꝓmo ca-
none.fen 2ª caplo dͤ eo qͦ ꝑuenit ex dolore:ꝛ iō vulnꝰ in
talibꝰmēbris ꝑducit ad ſincopim ꝛ caſum v̓tutis. Et qn̄
qꝛ ſeqtur ea ſpaſmus hoc eſt ꝓpter ꝯtinuationē neruoꝛū
ad cerebrū:vnde ꝛ ad paſſionē ipſoꝝ accidit aliqn̄ cere-
brū cōpati ꝓpter cuius cōpaſſionē totū corpus ſpaſmat᷑.
¶Eſt aūt intelligendū circa ꝓdicta ꝙ vulnus pōt accide
re neruis q̄drupliciť ſm ꝙ appet ꝑ Gal.6.de inge.ſa.ꝛ ꝑ
Aui.in pte ſequēti:de vulneribꝰ neruoꝝ:nā neruus:aut
pungiť aut ſcindiť:ꝛ ſi ſcindiť aut ſcindiť ſm longitudi-
nē aut ſm latitudinē. Et ſi ſcindiť ſm latitudinē: tūc aut
recidiť ex toto:aut ſolū in pte.Jſte ğ ſunt q̄tuoꝛ ſpēs vul-
nerū q̄ poſſunt accidere neruis. Jſtoꝝ aūt vulnerū ma-
gis timoroſum ꝛ ꝑiculoſuz:ꝛ ad qͦ magis ſeqtur ſpaſmꝰ
ꝛ alia accidētia q̄ Aui.ponit:eſt pūctura.Deinde eſt vul
nus qͦ ē ſciſſura nerui ꝑ latitudinē nō ex toto:deinde eſt
vulnus nerui qͦ eſt ſciſſura ipſius ꝑ longū : minus autē
ꝑiculoſuz oībus:q̄ztū ad ꝑditionē infirmi eſt qn̄ incidiť
nernus ex toto:nihilominus tn̄ mēbrū qͦ ꝑ illū neruuz
mouebať motū amittet:ꝛ h̄ eſt qͦ dicit Ga.6.de ige.ſani.
J ē ſi neruus ſit icīſus ꝛ ſepatꝰ nullā ſuſpectionē eger hꝫ
curabiť.n.ſicut cetera mēbra:ſed tn̄ mēbra q̄ mouebanť ꝑ
ipm neruū motū amittēt.Qn̄ ğ Aui.dicit ꝙ de vulneribꝰ
ſunt quedā hn̄tia timorē ſicut ſunt vulnera neruoꝝ ꝛc.
intellige hoc maxīe de vulneribꝰ ipoꝝ:q̄ ſunt punctura
ꝛ ſciſſio ꝑ latitudinē nō ex toto:eo ꝙ ad hoc ſequūtur ac-
cidētia:q̄ Aui.ponit in lr̄a:ꝛ maxime cura iſtoꝝ diuerſifi
cať a cura vulnerū aliorū. Quare autē vulnera neruoꝛū
ſunt magis ꝑiculoſa alijs vulneribus:ꝛ q̄re etiā pūctura
eſt ꝑiculoſioꝛ ſciſſura ꝑ latitudinē nō ex toto:ꝛ q̄re ēt iſta ē
ꝑiculoſioꝛ ſciſſura ſm lōgitudinē:ꝛ q ſpaſmus ſeqtur ad
vulnera iſtoꝝ mēbroꝝ:vtꝝ de inanitiōe vel repletiōe ꝛ
quō accidat ex vulneribꝰ quoꝝ neruoꝝ accidat totū:hoc
nō eſt ꝓſentis intentiōis dicere:cū Aui.de vulneribꝰ iſtis
nō loq̄ť h̄ niſi icidētalr̄:vt dictū fuit ꝓus:Sꝫ oīa h̄ ꝑfectē ſꝫ
ingenij noſtri poſſibilitatē ingremus in tractatu vulneꝝ
neruoꝛū:qn̄ ipm deo dante auxiliū exponemus. Et ſiſr
illa ſupple vulnera ſunt timoroſa q̄ cadūt ante genu apͦ
rotulā vel ꝓpe ꝑ duos digitos.Et cā huꝰ eſt ꝓpter mul-
titudinē neruoꝝ ꝛ chordarū q̄ ſunt ibi:ꝛ iō multotiēs ſe-
quūtur ea accidētia mala q̄ dicta ſunt ꝓus:ꝛ eadē eſt cā h̄
ꝛ ibi:niſi ꝙ hic intēdunť plus illa accn̄tia propter capita
plurium neruoꝝ ꝛ chordarū q̄ ſunt ibi.Et iō Aui.addit.Et
ſunt pmētia a qbꝰ parū liberāť.ſ.infirmi. ¶Deīde cū dic̄.

¶Et qn̄ accidit ſpaſmus ex huiuſmodi vulneribus lacertoſis ꝛ nō recipit curationem:tūc curatio eſt incidere lacertuz in latitudine:ꝛ eſt volūtas vt deſtruatur opatio lacerti:verū illud eſt de illis que oportet vt poſtponanť quantū eſt poſſibile.Et cureť ſpaſmus ꝛ ꝑmixtio rationis cum re alia ꝓter eam:ꝛ ſicut vulnus geniculi:ꝛ fortaſſe enim neceſſe eſt vt ponatur cum ſectione dura.

¶Jn iſta pte Aui.tangit aliqd de cura iſtoꝝ vulneruz.Et
qꝛ vt dictū eſt loqtur hic de iſtis vulneribꝰ incidētalr̄:id-
circo hic Aui.ſolū tangit incidentalr̄ ꝛ incōplete de cura
ipoꝝ.Et duo facit.Primo tangit aliqd de cura iſtoꝛū rō-
ne cuiuſdā accidētis qͦ in eis ſupuenit pauca rōne ſpaſ-
mi.ſecūdo ponit quendā canonē generalē.quantū ad cu
ram iſtoꝛū vulnerū.ſecūda ibi.(Et opꝫ vt ſit feſtinatio.)
Et intellige hic ꝙ q̄ztum ad rectū ordinē cure iſtoꝛū vul-
nerū ps ſecūda debebat ꝓcedere ꝓmā: qꝛ rectus ordo in
determinādo de cura alicuiꝰ morbi eſt ꝓmo ponere cu-
rā illius morbi:ꝛ poſtea accidētiū eius.Sꝫ qꝛ Aui.hic lo
qtur de vulneribꝰ iſtis plus ſub rōne q̄ ſunt timoroſa:ſūt
aūt timoroſa ꝓpter accn̄tia que ea ſequūtur.Jdcirco ꝓus
tetigit aliqd de cura accidētiū q̄ꝫ de cura ipoꝝ. Et qꝛ iter
accn̄tia q̄ ea ſequūtur magis timoroſum eſt ſpaſmus: eo
ꝙ ſpaſmus ſupueniēs vulneri eſt mortale:vt dic̄. Hypo.
Jdcirco Auicē.maxime inter alia accn̄tia tangit aliqd de
cura ipſius:nec etiā ꝑfecte tāgit curā ipſius hic:cū nō ꝓn
cipaliter de his hic intēdať:ſꝫ ſolū tāgit aliqd neceſſariū
fieri aliqn̄ in cura ipſius.Dicit ergo.Et qn̄ accidit ſpaſmꝰ
ex hmōi vulneribꝰ lacertoſis.i.neruoſis:accidit aūt maxīe
ſpaſmꝰ in eis:vt dictū ē ꝓus qn̄ neruus ē pūctꝰ:aut icīſus
in latitudine nō ex toto: ꝛ nō recipit curationē.ſ.aliter ꝑ
medicinas:tūc curatio eius eſt incidere lacertū.i.neruū
in latitudine.Cā aūt huꝰ eſt: qꝛ cū ſpaſmus accidat ꝓpť
nocumētū qͦ ferť ad cerebrū rōne ꝯtinuatiōis nerui ad
ipm cerebrū ſm ꝙ dictū eſt:tunc qn̄ ex toto recidiť nō am
plius ferť nocumētū ad cerebrū:qꝛ ps nerui ſana nō inci
ſa:q̄ recipiebat nocumentū a pte leſa:ꝛ ꝑ ꝯn̄s etiā duceba
tur nocumentū illud vſqꝫ ad cerebrū nō amplius recipit
illud nocumentū ꝓpter nō amplius ipm cōtinuari: ꝛ iō
tūc euitať ſpaſmus q poterat eſſe cā ꝑditiōis infirmi.Ue
rūtamē quanq̄ꝫ talis inciſio nō ſit cā ſpaſmi: ipa tn̄ eſt cā
alterius nocumēti:qͦ ſubdit Aui.dicens.Et eſt volūtas
id eſt ꝛ ē neceſſe tūc vt deſtruať opatio lacerti. ¶Et iō de
bemus euitare iſtā inciſionē q̄ztum poſſumus:ſꝫ qn̄ non
poſſumus aliud debemus eā facere : qꝛ minus malū eſt
ꝙ mēbrū ꝑdat talem opationē q̄ꝫ ꝙ infirmus moriať.Et
iō Aui.ſubdit.Uerū id eſt de illis.i.iſta inciſio que oꝫ vt
poſtponať q̄ztū poſſibile eſt:ꝛ h̄ ꝓpter nocumētū mēbri
qͦ inde ſeqť:ꝛ cureť ſpaſmus ꝛ ꝑmixtio rōnis cū re alia
ꝓter illā.i.ꝓter inciſionē ſicut mūdificādo corpus cū fle-
botomia ꝛ farmacia ꝛ mūdificādo ꝛ aperiēdo vulnus vt
effluat ad exteriora eruginoſus ſudoꝛ q ad cerebrū duciť
ꝛ inūgēdo mēbra circūſtātia oleo tepido vt ſi vulnꝰ ner-
ui ſit in manu inungemus alam ſubacſellam et collum
ꝛ circūſtātia mēbra.Si vͦo in pede inūgemus iguina vſ-
qꝫ ad dorſum ꝛ caput.ꝑ huiuſmodi.n.ſi poſſumus debe-
mus vitare ꝛ curare ſpaſmū.Sꝫ ſi nulla iſtarū rerū ſpaſ-
mo ſubueniat: tūc cogimur incidere neruū ex toto:quo
facto ſpaſmus cito curabiť ꝓpter cām que dicta eſt : ꝛ tūc
Aui.ſpecificat de vulnere geniculi quō in eo oportet fa-
cere talē inciſionē aliqn̄ dicens.Et ſicut vulnus geniculi
ſupple eſt timoroſum rōne ſpaſmi q cito ad vulnus eius
ſeqtur.Fortaſſe.n.eſt neceſſe vt ponať.i. poſtponať ſpaſ-
mus in eo cum ſectione dura.i.cum tali ſectione nerui ex
toto:ad hoc eſt qn̄ nō poſſumus vitare ipm cuꝫ re alia:ꝛ
minus poſſumus vitare in ipo ꝓpter multitudinē neruo
rū q ſunt ibi:ꝛ ideo cogimur in eo plus facere talem inci
ſionē nerui ex toto vt euiteť ꝑditio īfirmi. ¶Deīn cū dic̄.

¶Et oportet vt feſtinatio in apoſtematibꝰ eius ꝛ vlceribus ipſius cuꝫ flebotomia ꝛ ſolutione ventris:ꝛ ꝓhibitione incarnationis donec mundificenť mundificatione vltima:deinde incarnētur.

¶ Aui. ponit quēdam canonē generalē cure in vulnerib⁹ ⁊ apoſtematibus ꝑdictorū membroꝝ: vt oſtēdat ꝙ cura ipſorū diuerſificaꝛ a cura ꝑdictorū vulnerū carnoſorū eo ꝙ vulnus in iſtis nō debet feſtināter incarnari: ſicut alia carnoſa vulnera: ſed ꝑus debet mundificari ꝑfecta mundificatione vltima vt oīs virulētia ad exteriora educatur que poſſet cauſare ſpaſmū ꝓpter ꝯtinuationē nerui cū cerebro: ⁊ hoc maxīe debet itelligi de vulnerib⁹ ū moroſis neruī q̄ poſſunt inducere ſpaſmū ſicut qñ punctus eſt neruus vel inciſus ⁊ maxime ſm latitudinē non ex toto: ⁊ pȝ qd̄ dicit in littera. Intellige tamē ꝙ totū illud qd̄ dictū eſt d̄ cura ſpaſmi ⁊ cura vulnerū hic meli⁹ ⁊ longius explanabitur in tractatu vulnerū neruoꝝ: ⁊ idō quod hic deficit ibi requiratur ⁊c̄.

¶ De cognitione eius qd̄ facit naſci carnē: ⁊ qd̄ incarnat ⁊ qd̄ ſigillat: ⁊ qd̄ corrodit ex medicinis. Caplm̄. iiij.

M Edicamen faciens naſci carnē eſt illud quod coagulat ſanguinem ſanum in carnem.

¶ Quia ſicut apparet ex his que dicta ſūt in ꝑdicto caplo in curatione vulnerū aliqñ indigemus his q̄ faciūt naſci carnē ſicut in vulneribus ꝯcauis in q̄bus eſt caro deꝑdita: aliqñ aūt indigemus medicinis incarnātibus ſolū labia vulneris remota ab inuicem ſicut in vulneribus carnoſis ſimplicibus. Aliqñ aūt indigemus medicinis cicatriçātibus que faciūt naſci cutē ſicut in vulneribus in q̄bus eſt cutis deꝑdita: aliqñ aūt indigemus medicīs diminuētib⁹ ⁊ corrodētibus carnē ſicut in vulneribus in q̄bus aliqñ naſciꝛ caro plus q̄ȝ opȝ ſm ꝙ dictū fuit ꝑus: idcirco Aui. poſt ꝑdictū caplm̄ ponit id capitulū in quo in generali determinat de naturis iſtaruȝ medicinarū: oñdit. n. in generali cuius cōplexionis debent eſſe medicine faciētes naſci carnem ⁊ cuius cōplexionis debēt eſſe incarnatiue: ⁊ cuius cicatriçatiue ⁊ cui⁹ corroſiue carnis. Dico aūt ꝙ facit hoc in generali in iſto caplo: q2 inferius ponet caplm̄ in quo ponet medicinas in ſpeciali faciētes naſci carnē ⁊ incarnātes ⁊ cicatriçantes: in iſto aūt caplo ad nullā ipſarū deſcēdit: ſȝ ſolum in generali determīat de naturis ipſaꝝ: que aūt ſint ille medicine in ſpeciali inferius ponet. Diuidiꝛ aūt id caplȝ in partes duas. In partē ꝑncipalē in qua facit qd̄ dictū eſt: ⁊ incidentalē. 2ª ibi. (Et id quidē qd̄ eſt rectū ⁊c̄.) Prima ps in q̄tuor. In pte prima determinat de cognitiōe medicinarū faciētiū naſci carnē. in ſecūda de cognitiōe medicinarū incarnantiū. in tertia de cognitiōe medicinarū cicatriçantiū. in q̄rta de cognitione medicinarū corrodētiū. ſecūda ibi. (Medicine autē incarnatiue.) tertia ibi. (Conſolidationē vero.) q̄rta ibi. (Corroſiua diminuēs.) Prima ps diuidiꝛ in partes duas. in ꝑma parte oſtēdit quoddā eſſe medicamē faciens naſci carnem ab opatione quā facit: ⁊ in ſecūda parte determinat de natura complexionis ipſius. ſecūda ibi. (Quod ſi fuerit ei exiccatio ⁊c̄.) Dicit ergo ꝑmo. Medicamen faciēs naſci carnem eſt id qd̄ coagulat. i. qd̄ ꝯuertit ſanguinē ſanū in carnē: ſupple qui debet reſtaurari loco carnis deperdite: hec eſt ergo operatio medicīe faciētis naſci carnē: q2 ex ſanguine veniente ad vulnus reſtaurat carnē que deꝑdita eſt donec tota ꝯcauitas repleaꝛ. Intellige aūt: q2 Aui. dicit ꝙ medicamē faciens naſci carnem eſt id qd̄ coagulat ſanguinem in carnē. i. ꝙ ꝓprie medicīa nō eſt que coagulat ſanguinē in carnē: imo ꝓprie coagulans ſanguinē in carnē eſt virtus nutritiua naturalis mēbri: eo ꝙ hec eſt opatio ipſius: ſed medicina faciens naſci eſt ſicut coadiuuās ad iſtā opationē: eo ꝙ remouet impedimenta nature ⁊ conſeruat complexionē naturalē mēbri mediāte qua virtus ſuam actionē ꝑficit: ⁊ ꝓpter hoc dicit Gal. 3° de inge. ſanitatis. ꝙ ſi nos concedamus ꝙ locus vulneris ſit ſanus ⁊ ſanguis ad eū veniēs ſit tempatus in q̄ȝtitate ⁊ qualitate nil extrinſecorū q̄bus adiuuaꝛ carnis generatio oportet apponi: ſed q2 in noſtro corpore ſemp quaſi duo efficiūtur. Unū eſt ſupfluitas ſubtilis: aliud eſt ſufluitas groſſa. ⁊ hec maxime generanꝛ in loco vulneris ī quo indiget caro reſtitui: ſubtilis aūt vulnus humefacit: groſſa autē putrefacit. idcirco neceſſe eſt ſemp medicinas apponi vbi caro reſtituēda eſt que talia impedimēta remouent ſcȝ vt ſupfluitatē ſubtilē exiccēt ⁊ groſſam mūdificent: he aūt ſunt medicine que dicunꝛ faciētes naſci carnē. Dicūtur ergo tales medicine coagulare ſanguinē in carnem nō ſicut ꝑncipale agens: ſed ſicut coadiuuātes: q2 predicta impedimēta remouēt prohibentia actionem nature.

¶ Ulterius aūt intellige ꝙ ſignāter dixit Aui. ſanguinē ſanū: q2 cū ſanguis ſit mā generāde carnis oȝ vt ſit tpatus in quātitate ⁊ q̄litate: ſi em̄ ſupabūdauerit in aliq̄ iſtoruȝ nō ſolū caro generabiꝛ: ſȝ augmētabiꝛ vuln⁹: ⁊ ꝓpterea dicit Gal. tertio de inge. ſani. ꝙ in vulnere curando duo ſunt ꝑmitus ꝯſiderāda: quoꝝ vnū eſt ſicut agēs ꝑncipale ſicut v̄tus ⁊ cōplexio mēbri. ſ. tempata ſunt ſm ꝓprium tempamentū. Aliud vero eſt ſicut materia carnis generāde vt ſanguis ad locū defluens ſit tpatus in q̄ȝtitate ⁊ q̄litate q2 ſi alterū iſtoꝝ intēperatū fuerit morbus multiplicabiꝛ: ⁊ ꝓpter hoc Aui. dixit ſignāter ꝙ coagulat ſanguinē ſanū: dicit ⁊c̄. ¶ Deinde cum dicit:

Q Uod ſi fuerit exiccatio ei vehemēs ꝓhibet ſanguinē venientē: quare non habebit materiā caro. Et ſi eſt ei abſterſio vehemens remouet eū: ⁊ facit cū currere: quare conſumit materiā inuentam carni ergo oportet vt nō ſit ei plurima exiccatio: imo vſq3 ad terminū: neq3 abſterſio fortis valde: imo abſterſio pauca in tanta q̄ȝtitate vt abſtergat ſorditiem abſq3 mordicatione: ⁊ non indiget ſtipticitate de qua eſt curandum.

¶ In parte iſta Auic. determinat de natura cōplexionis medicīe iſtius. Et diuidiꝛ ps iſta in partes duas. Primo oſtēdit cuius cōplexionis debet eſſe q̄ȝtū ad q̄litates paſſiuas. ſ. q̄ȝtum ad humiditatē ⁊ ſiccitatē: ſecūdo oſtēdit cuius complonis debet eſſe q̄ȝtū ad q̄litates actiuas. ſ. q̄ȝtū ad caliditatē ⁊ frigiditatē. ſecūda ibi. (Et oȝ iterū vt ſit in caliditate ⁊c̄.) Dicit g̃ ꝑmo Aui. ⁊ planū eſt id qd̄ dicit q̄ȝtum ad ſupficiē lr̄e. Sed tñ vt dicta ipſius melius intelliganꝛ radicitus ⁊ etiam cauſa ipſorum reddatur: non eſt inutile de aliquibus dubitare.

Dubitatur ergo ꝑmo vtrū medicia generatiua carnis debeat eſſe ſemp exiccatiua: ⁊ videꝛ ꝙ nō: q2 ſm ꝙ apparet ꝑ Gal. in tertio de inge. ſa. ⁊ ꝑ totū. Medicia generatiua carnis debet talis in vulnere adminiſtrari vt conſeruet complexionē mēbri ⁊ nō vt deſtruat. Nam vt dicit ibidem Gal. Semp oȝ te cuſtodire curſum nāe dū eſt ⁊ eū dū non eſt reſtaurare. Cū he opationes fiant ꝑncipalr̄ opatione nature: nunc aūt complexio aliquorū membroꝝ eſt humida: ſȝ humidū nō ꝯſeruaꝛ a ſicco: ſed ab ipo deſtruiꝛ. Dicit em̄ Gal. in tegni. Calidiora em̄ corpa calidioribus indigent adiutorijs ⁊ frigidiora frigidiorib⁹: ⁊ ſicciora ſiccioꝛib⁹: humidiora humidiorib⁹ ⁊c̄. ergo in vulneribus taliū membroꝝ nō oȝ adminiſtrare medicinā ſiccam vt deſtruat complexionē ipſoꝝ: ſed medicinā humidam vt ipſam conſeruet in ſua natura. ¶ Preterea Gal. ponit quarto de ingenio ſani. ꝙ ſi caro vulneris fuerit ſicca:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

nūc fomentet̄ cū aqua calida ⁊ rebus humidis: ergo tunc
in vulnere vbi generāda eſt caro nō ſemp competit me-
dicina ſicca: imo aliqñ humida ſicut qñ caro eius eſt ſic-
ca. Et ſi competit medicia humida quando caro eſt ſicca
multo ergo fortius quādo caro eſt humida: q2 membra
humida indigent medicinis minus ſiccis ſm ꝙ dicunt
omnes auctores: videtur ergo tunc ꝙ in nullo vulnere
debeat adminiſtrari medicia ſicca. ¶ Preterea Aui. po-
nit in ſequēti particula ꝙ medicina generatiua carnis
debet eſſe oīno ſilis membro in caliditate ⁊ frigiditate: dic̄
eñ ꝙ calidū valde aſſimilet̄ calido valde: fridū valde
frigido valde: ḡ ⁊ eodē modo videt̄ ꝙ medicia generās
carnē debeat adminiſtrari ſilis in mēbro in ſiccitate ⁊ hu
miditate. Cū ergo quedam mēbra ſint humida: ergo me-
dicina que adminiſtrabit̄ in generāda carne vulnerum
ipoꝝ debebit eſſe cōplonis humide: nō ḡ ſp ſicce. ¶ Ad
hoc eſt dicendū ꝙ medicia generatiua carnis debet eſſe
exiccatiua vltra qꝫ ſit ſiccitas naturalis membri. Rō aūt
huius eſt: q2 ſm ꝙ declaratū fuit ex verbis Gal. in tertia
⁊ qrta pticula de ingenio. ⁊ in alijs etiā pticulis: in mor-
bo debēt medicamia adminiſtrari ſm duplicē intentio-
nē. ſ. habēdo reſpectū ad cōplexionē naturalem corpis ⁊
mēbri vt ipam a pte ſue ſilitudinis ꝯſeruet: q2 ſemp com
plexio nālis debet ꝯſeruari: cōſeruatio aūt fit p ſile ⁊ ha-
bēdo reſpectū ad morbū vt ipm a pte ſue ꝯtrarietatis de-
ſtruat: eo ꝙ ſp morbꝰ intēdit̄ p ſe deſtrui: oīs aūt deſtru-
ctio p ꝯtrariū fit in vulnere. ergo cōcauo vbi generanda
eſt caro debet adminiſtrari medicia generatiua carnis
ſic vt ſit ſufficiēs cōſeruare cōplexionē mēbri: ⁊ cum hoc
remouere impedimēta q̄ phibēt generationē carnis: cō
muniter in omni vulnere cōcauo eſt humiditas ſupflua
que coadunat̄ in vulnere: q2 ſm ꝙ apparet p Gal. in 3ª
pticula de inge. ſani. in quolibet vulnere cōcauo ſemper
due ſupfluitates generant̄: vna ſubtilis ⁊ altera groſſa: ḡ
tunc medicina generatiua carnis vltra ſiccitatē p quā cō
ſeruat ſiccitatē naturalē mēbri dꝫ habere ſiccitatē p quam
ſit potens exiccare illas duas ſupfluitates pdictas. Sic ḡ
ex hoc apparet ꝙ medicina generatiua carnis debet eē
exiccatiua vltra ſiccitatē naturalē mēbri. ¶ Tunc reſpon
dendū eſt ad rōnes. Ad pmā cum dicit̄ ꝙ medicina ge-
neratiua carnis debet adminiſtrari talis i vulnere vt cō
ſeruet complexionē mēbri. Dicēdū hoc eſſe verū: ſed cū
hoc dꝫ eſſe curās morbū: ſm eñ ꝙ dictū fuit pus medici
na debet admiſtrari i morbo: ſic ꝙ cū h̄ ꝙ ſit ꝯſeruās cō
plexionē naturalē: ſit ēt deſtruēs morbū. Et cū dicit̄ vlte
rius ꝙ ꝯſeruatio fit a ſimili: cum ergo quedā mēbra ſint
humida ꝯſeruabunt̄: ergo ab humida medicia ⁊ nō a ſic
ca. ¶ Dicendū ꝙ verū eſt ꝙ pura cōſeruatio bene fit a ſi-
mili oīno: ſꝫ in ꝯſeruatiōe in qua attendit̄ ēt curatio ſicut
eſt in morbo nō debēt admiſtrari oīno ſilia: ſꝫ debēt ad-
miſtrari medicie q̄ cū hoc ꝙ ſint ꝯſeruātes cōplonē na-
turalē deſtruāt etiā morbū: ⁊ ſic debemꝰ facere in vulne
re. Cum ḡ impedimentū generatiōis carnis in vulnere
ſit hūiditas: vt dictū eſt: dꝫ ergo admiſtrari medicia ſicci-
or vltra ſiccitatē nālē mēbri vt cū hoc ꝙ cōſeruet ſiccitatē
nālē mēbri: exiccet ēt hūiditatē vulneris: ⁊ iō id argumē-
tū optime ꝯcludit ꝙ in mēbro ⁊ corpe humido dꝫ admi-
niſtrari medicia ſicca: in corpe aūt ſicco magis ſicca dꝫ ad
miniſtrari medicia: ⁊ h̄ eſt veꝝ ſm ꝙ poſtea dicet̄. ¶ Ad
ſecundū argumentū rñdet̄ ꝙ Gal. ponit in 4° de inge.
ꝙ ſi caro vulneris fuerit ſicca fomentet̄ cū aqua cal̄a ⁊ re
bus humidis. ḡ tūc in vulnere vbi gñanda eſt caro nō ſp
cōpetit medicia ſicca ⁊c̄. ¶ Dicendū ꝙ qñ Aui. ⁊ alij au-
ctores dicūt ꝙ in vulnere ꝯcauo vbi generanda eſt caro
cōpetit medicia ſicca: ipi intelligūt hoc ex pte vulneris cō
caui: vñ vulnus ꝯcauū eſt. ſ. mēbro nō habēte aliū lapſuꝫ
vltra eū quē hꝫ ex vulnere: vñ vulnus. mō omne vulnꝰ
ꝯcauū ⁊ ſpālr vñ ꝯcauū: eſt humidū ⁊ diſtēpat mēbrū in
humiditate vt dictū eſt pus. Et ſi aliqñ dicat̄ ab auctori-
bus vulnus eſſe ſiccū hoc nō intelligat̄ abſolute. ſ. ꝙ ſit
ſiccū: ſꝫ ꝙ dicit̄ ſiccū reſpectu alterius qd̄ eſt magis hu-
midū illo: ⁊ iō in omni vulnere ꝯcauo vbi generāda eſt
caro cōpetit medicia ſicca rōne ſui nō exñte ibi alio mor
bo. Nūc aūt cū ipo aliqñ pōt aſſociari alius morbus ſic̄
ſi ſupueniat ei cōplo mala ſicca: ⁊ hoc eſt vt qñ labia vul
neris ⁊ caro exñs in circuitu idurant̄: ⁊ tūc cū vulnus vl̄
vlcus nō poſſit curari niſi pus remoueat̄ mala cōplo illa
oꝫ nos pus illā remouere: remouet̄ aūt illa mala cōplo
cū humidis ſicut cū fomētatione aq̄ cal̄e ⁊ tetrafarmaco:
⁊ huiuſmodi. ⁊ aliqñ qñ nō pōt rectificari illa mala com-
plexio: cū his oꝫ nos incidere illa labia ⁊ carnē durā vſ-
qꝫ ad carnē ſanā: ſicut Gal. ponit 4° de igenio ſani. ⁊ tūc
remota illa mala cōplone adminiſtramꝰ medicias gene
rātes carnē: ſic ḡ qꝫtū eſt ex pte vulneris qñ intēdimꝰ ad
curationē ipſius ſp cōpetit medicia ſicca niſi ipediat aliqꝫ
morbus cū eo ꝯiūctus: qñ ḡ dicit Gal. 4. de ige. ſani. ꝙ
ſi caro vulneris ſicca: nō itelligit h̄ de ſiccitate nāli carnis
ſꝫ itelligit de ſiccitate accñtali: ſicut qñ labia ⁊ labia exñs
in circuitu idurant̄: quā ſiccitatē pus oꝫ amouere qꝫ vlcꝰ
vel vulnus curent̄: ⁊ tūc hac remota admiſtramꝰ in vul
nere exiccātia ſicut dictū eſt: ⁊ iō rō nō ꝯcludit ꝯtra ꝓpo-
ſitū. ¶ Ad 3m argumētū cū dicit̄ medicia gñatiua carnis
dꝫ eſſe oīno ſilis mēbro in caliditate ⁊ friditate: ḡ ⁊ eodē
mō videt̄ in ſiccitate ⁊ humiditate. ¶ Dicendū ꝙ nō eſt
ſimile de caliditate ⁊ fridate medicie faciētis naſci carnē
de hūiditate ⁊ ſiccitate: q2 medicina generās carnē ſp dꝫ
eſſe ſicca: ⁊ h̄ eſt q2 vulnus vñ vulnus: ⁊ ſpālr cōcauū ſp
ꝯſeqtur diſtempantiā ⁊ humiditatē ꝓpter cās dictas: ⁊ iō
ſem[ ]oꝫ ꝙ medicia ſit augmētata in ſiccitate vltra ſiccita-
tē nālem mēbri ſi vulnus: vñ vulnus nō ꝯſeqtur diſtēpan
tiā in caliditate vl̄ friditate: ⁊ iō niſi ſupueniat ei mala cō
plexio cal̄a vel frida ex aliquo dꝫ eſſe medicia oīno ſilis
mēbro i cal̄itate ⁊ friditate: ſicut poſtea dicet Auic. ⁊ ideo
nō eſt ſile qd̄ ponitur eſſe pro ſimili ⁊c̄.

Viſo quod medicina gñatiua carnis dꝫ eſſe exiccati
ua vltra ſiccitatē nālem mēbri eſt dubitatio q2 Auic. dicit
hic ꝙ dꝫ eſſe exiccatiua vſqꝫ ad terminū nō vehemēter:
in quo aūt ḡdu debeat exiccare Aui. hic hoc expmit. Sꝫ
tñ ſentētia Gal. eſt expſſe in 3° de ige. ſani. ca. de cura vul
nerū ꝯcauoꝝ ꝙ dꝫ exiccare in pmo ḡdu: aut parū plus ⁊
nō multū ipm trāſcendere: ⁊ hec ēt ſnīa vr̄ eē de intētiōe
Aui. hic: lꝫ hoc nō dicat: dicit. n. ꝙ dꝫ eē exiccatiua nō ve
hemēter: ſꝫ vſqꝫ ad terminū: mō medicina q̄ exiccat in pº
ḡdu eſt q̄ nō vehemēter exiccat nec manifeſte ſm ꝙ ap-
paret p Gal. in li. de ſimplicibꝰ medicinis: vbi diſtinguit
iſtos ḡdus: ⁊ iō qñ dicit ꝙ dꝫ exiccare vſqꝫ ad terminū: in
telligit vſqꝫ ad terminū. ſ. pmi gradus vel parū plus.

Sed cōtra dictū Gal. ⁊ Aui. arguit̄: q2 vide
tur h̄ eſſe falſum. ſ. ꝙ medi
cina gñatiua ſemp debeat exiccare in pmo ḡdu. Primo
q2 Aui. pmo canone. fen. 4ª ca. de cura ſolonis ꝯtinui. ex
preſſe dicit ꝙ medicia gñatiua carnis nō ſolum dꝫ exic-
care in ḡdu pmo: imo indiget vt aliqñ exiccet gradu 2° ⁊
3° ⁊ ſic tūc vehemēter exiccabit qd̄ eſt ꝯtra dictū Auicē.
hic. ¶ Propterea aut intelligis ꝙ exiccet in pmo gradu
abſolute: aut reſpectiue: ſꝫ nō potes hic intelligere abſo-
lute: pbatio: q2 cū medicia dicat̄ talis abſolute apud me-
dicū p reſpectū ad corpus tpatū: tūc ariſtologia ⁊ planta
oppoponacis ⁊ tutia ⁊ chimia ⁊ ſilia q̄ ſūt ſicca in 2° ⁊ 3°
ḡdu: ⁊ plus p reſpectū ad corpus tpatū nō eſſent medici-
ne gñatiue carnis: ſꝫ h̄ eſt falſum: q2 Gal. ponit eas in pdi
cto loco inter medicias gñatiuas carnis: qre ⁊c̄. Nec pōt
hoc itelligi reſpectiue: q2 aut tu itelligeres h̄ p reſpectū
ad mēbrū ſꝫ ꝙ ipm cōparat̄ ad vlcus qd̄ eſt i ipo vt eſſet
dictū ꝙ medicia dꝫ exiccare vltra ſiccitatē nālē mēbri in
quo eſt vlcus in pmo ḡdu vt poſſit exiccare humiditatē
vlceris: aut itelligeret̄ hoc in reſpectu ad vlcus ſm ꝙ vlcꝰ

cōpaꝛ ad mēbꝛū in q̄ ē vt eēt dcm̄ ꝙ medicīa gn̄atiua car
nis dꝫ exiccari i p° gdu: h̄ ē ꝙ mā gn̄atiua carnis vltra ſic
citatē ꝑ quā exiccat hūiditatē vulneris dꝫ exiccare i p° g̃
du vt ꝑ illā ꝯſuet ſiccitatē nālē mēbꝛi. ſꝫ n̄ pōt itelligi p°
mō. ꝓbatio qꝛ ponamus ꝙ duo vulnera ſint in duobus
mēbꝛis eq̄libus in cōplexione naturali oino: ſed vnū vl
c° ſit magis humidū q̄ꝫ aliud tūc iſta mēbꝛa indigent me
dicia equali in ſiccitate ꝑ reſpectū ad cōplexionē natura
lē mēbꝛi: eo ꝙ cōplexio naturalis eſt ſil'is in vtroqꝫ: ſꝫ re
ſpectu vlceris nō indigēt medicina equali in ſiccitate cū
vnū vlcus ſit magis humidū q̄ꝫ aliud: cū g̃ in vlcere mi
nus hūido medicina vltra ſiccitatē nālem mēbꝛi dꝫ exic
care in gradu ꝑmo: qꝛ iſte eſt canon gn̄alis. ſ. ꝙ medicīa
gn̄atiua carnis vltra ſiccitatē nālem mēbꝛi dꝫ exiccare in
ꝑmo gradu: g̃ in vlcere magis humido vltra ſiccitatē na
turalē mēbꝛi debebit exiccare plus q̄ꝫ in g̃du ꝑmo: nō g̃
ſemꝑ medicina gn̄atiua carnis dꝫ exiccare in ꝑmo g̃du.
¶ Propterea h̄ arguiꝛ rōne: nā Gal. ponit i tegni cap.
de cauſis curatiuis. In illo. §. ſup. x. qdem numeris cali
dioꝛa. vij. vero ſiccioꝛa ꝛc. ꝙ oīs cura ſit ꝑ ꝯtrariū: ꝛ ꝑ cō
trariū equale in eodē gradu: ſed aliqd̄ vulnus vel vlcus
ꝯcauū eſt qd̄ eſt humidū in 2° vl' 3° g̃du medicia vltra ſic
citatē ꝑ quā ꝯſeruet ſiccitatē nālem mēbꝛi dꝫ habere ſicci
tatē in 2° vel 3° g̃du ꝑ quā deſtruat humiditatē vulneris:
nō g̃ eſt verū vl'r ꝙ debeat exiccare in ꝑmo g̃du in reſpe
ctu ad mēbꝛum. ¶ Preterea ſi h̄ eſſet verū intelligendo
ſic illud dictū: tunc ſeq̄tur ꝙ in coꝛꝑe ꝛ mēbꝛo humidiſſi
mo cōpeteret medicia minus exiccatiua in coꝛꝑe ꝛ mem
bꝛo ſicciſſimo cōpeteret medicina ſicciſſima: ſed ꝯtrariū
huius ponit Aui. in ꝑmo fen 4ª ca. de cura ſol'onis cōti
nui. ponit. n. ibi ad l'ram ꝙ ſi coꝛpus ꝛ mēbꝛū in q̄ eſt vl
cus fuerint decliuia ad humiditatē multā: tūc vlcus ma
ioꝛi indigebit exiccatione: ſi aūt ad ſiccitatē tūc vlcus mi
noꝛi idigebit exiccatione: q̄re ꝛc. Sic g̃ ex dictis apparet
ꝙ nō pōt intelligi medicinā gn̄atiuā carnis eſſe exiccati
uā in ꝑmo gradu in reſpectu ad membꝛū ſm̄ ꝙ cōparaꝛ
ad vlcus: nec hoc pōt intelligi ſcd̄o modo. ſ. in reſpectu
ad vlcus ſm̄ ꝙ cōparaꝛ ad mēbꝛum: vt ꝙ intelligaꝛ ꝙ vl
tra ſiccitatē ꝑ quā exiccat humiditatē vulneris debeat ha
bere ſiccitatē in ꝑmo gradu vt ꝑ ipſam ꝯſeruet ſiccitatem
nālem mēbꝛi: pꝛobatio qꝛ cum mēbꝛoꝝ: ꝛ etiā coꝛpoꝛum
quoddā ſit magis ſiccū: quoddā aūt minus: mēbꝛū ꝛ coꝛ
pus ſiccū indigēt ad ſui cōſeruationē magis ſiccis q̄ꝫ mē
bꝛum ꝛ coꝛpus humidū: g̃ ſi in mēbꝛo minus ſicco medi
cina vltra ſiccitatē ꝑ quā exiccat humiditatē vulneris dꝫ
habere ſiccitatē in ꝑmo gradu vt cōſeruet cōplexionem
mēbꝛi: qꝛ id dictū ponitꝛ canon generalis in oibus in mē
bꝛo magis ſicco debebit habere medicina vltra ſiccitateꝫ
ꝑ quā exiccat vlcus ſiccitatē plus q̄ꝫ in ꝑmo gradu vt cō
ſeruatio ipſius fiat: cū membꝛū magis ſiccū indigeat ma
gis ſiccis ad ſui cōſeruationē: ſic g̃ videꝛ ꝙ nullo modo
poſſit hoc dictū eſſe verū. ſ. ꝙ medicina gn̄atiua carnis
debeat exiccare in ꝑmo gradu: ita vt hoc dictū ſit vl'r ve
rum. ¶ Circa iſtā queſtionē duo ſunt ingrenda. Pꝛimo
eſt ingrendū ꝙ hoc dictū eſt verū ꝙ medicina generati
ua carnis dꝫ eſſe exiccatiua in ꝑmo gradu: ꝛ nō multum
ipm̄ tranſcendere: Secūdo eſt ingrendū qual'r ꝛ quo ꝑ
dictoꝛū modoꝝ in queſtione id dictū intelligaꝛ. ¶ Dico
ergo ꝑmo ꝙ medicina gn̄atiua carnis debet eſſe exicca
tiua in ꝑmo gradu ꝛ nō multū plus. Ratio aūt huius eſt
qꝛ ex pꝛius dictis apparuit ꝙ medicina gn̄atiua carnis
dꝫ exiccare coꝛpus vel membꝛū plus q̄ꝫ ſit ſiccitas nālis
ipſius propter humiditatem vulneris qd̄ eſt in mem
bꝛo nunc autem oīs opatio medicine que eſt ſm̄ aliquā
q̄tuoꝛ qualitatū ꝑmaꝝ puta vel calefaciēdi vel infrigidā
di vel humectandi vel exiccādi excedens complexionē
mēbꝛi naturalē dꝫ ꝙ excedat ipſam: aut in pꝛimo gradu:
aut in ſcd̄o vel in tertio vel in q̄rto eo ꝙ ſm̄ ꝙ apparet ꝑ
Galie. in de ſimplicibus medicinis: ꝛ ꝑ Auicē. in pꝛimo
canone fen 2ª. quatuoꝛ ſunt gradus medicinaꝝ ꝛ nō plu
res ſm̄ quos medicina alterat coꝛpus noſtrū ſm̄ aliquā
qualitatū quatuoꝛ pꝛimarū. Si ergo medicina regene
ratiua dꝫ exiccare coꝛpus vel membꝛū vltra naturalē ſic
citatē: aut ergo debet ipſam exiccare in ꝑmo gradu: aut
in aliquo aliquoꝝ triū: ſed nō debet ipſam exiccare niſi
in pꝛimo gradu: aut parū plus: ꝛ huius ꝓbatio eſt ſic: qꝛ
omnis medicina q̄ debet exiccare nō vehemēter exiccat
in pꝛimo gradu: aut parū plus: ſed medicina gn̄atiua car
nis eſt huiuſmodi: ergo ꝛc. maioꝛ ꝓpoſitio apparet ex h̄
qꝛ vt apparet ꝑ Gal. in de ſimplicibus medicinis: ꝛ per
Aui. ꝑmo canone. fen 2ª gradus medicinarū diſtinguū
tur ſic: quia illa medicina dicitꝛ eſſe in pꝛimo gradu que
efficit ſuam operationē nō manifeſtā. Illa aūt in ſecūdo
gradu que efficit ſuā opationē manifeſtā: ſed cū hoc non
ꝑuenit ex ea ipedimentū. Illa aūt dicitꝛ in tertio q̄ efficit
ſuā opationē foꝛtē ꝛ ꝑuenit ex ea impedimentū: ſed tunc
nō tm̄ ꝙ deſtruat vel coꝛrūpat: medicina autē in quarto
gradu deſtruit ꝛ coꝛrūpit. Ex hac g̃ diſtinctione apparet
ꝙ medicina q̄ nō vehementer nec multū exiccat: exiccat
in ꝑmo gradu: aut plus paruꝫ: minoꝛ ꝓpoſitio declaraꝛ
ſcꝫ ꝙ medicina generatiua nō dꝫ vehemēter exiccare: ꝑ
mo qꝛ dictū eſt pꝛius ꝙ ꝓpꝛietas medicine gn̄atiue car
nis eſt coagulare ſanguinē ſanum in carnem: ſi g̃ medici
na talis vehemēter exiccabit: tunc nō ſolum exiccabit ſu
ꝑfluitates ibi exiſtentes: ſed etiam ſanguinē. Cum ergo
caro debeat coagulari ex ſanguine ꝛ ſanguis exiccetur ꝛ
ꝯſumaꝛ: nō ergo poterit caro generari. ¶ Iterū etiā ſm̄
ꝙ dicit Auic. infra ſtatim in iſto capl'o. Medicina faciēs
naſci indiget vt currat ad ipm̄ mā hoc ē dicere ꝙ in vul
nere vel vlcere vbi adminiſtraꝛ talis medicina opꝫ vt ad
ipm̄ currat ꝛ fluat materia ex qua genereꝛ caro: nūc autē
exiccatio vehemēs ꝓhibet curſum oīs materie ꝛ bone ꝛ
male: quare tūc nō poterit caro generari: g̃ tunc medici
na faciēs naſci carnē nō debet vehementer exiccare nec
multū manifeſte. ꝛ ꝑ ꝯn̄s cōcluditꝛ eſſe declaratū ꝙ medi
cina gn̄atiua dꝫ exiccare in ꝑmo gradu: aut paruꝫ plus:
addo aūt parū plus: qꝛ etiā poſſet exiccare i ꝑncipio gra
dus ſecūdi. Naꝫ q̄libet gradus hꝫ tres gradus: ſm̄ ꝙ ap
paret ꝑ Gal. in ꝑdicto ca. ꝛ ꝑncipiū illius gradus ꝯuenit
cū gradu ꝑcedente: finis autē ꝯuenit cū ſequente: medici
na aūt eſt vere natura ipſius: ꝛ id̄ qꝛ ꝑncipiū ſecūdi gra
dus ꝯuenit quaſi cū gradu ꝑmo in exiccatione: eo ꝙ in
ꝑncipio gradus ſecūdi nō eſt deſiccatio multū manifeſta
iccirco etiā pōt eſſe medicina gn̄atiua deſiccatiua parū
plus vltra gradū pꝛimū: ꝛ ideo dico ꝙ medicina debet
deſiccare in pꝛimo gradu: aut parū plus: ꝛ hoc cōcoꝛdat
dicto Aui. in ꝑmo canone. fen 4ª ca. de cura ſol'onis con
tinui. Dicit em̄ ꝛ caro qdē nō gn̄aꝛ niſi ex eo cui° ſiccitas
nō multū graduꝫ pꝛimū tranſcendit ꝛc. per hoc em̄ innu
itur ꝙ debet deſiccare in ꝑmo gradu: aut parum plus:
ꝛ nō multū plus. ¶ Tunc reſtat ſecūdo ingrere qualiter
dictū. Gal. intelligaꝛ qn̄ dicit ꝙ medicina gn̄atiua debet
eſſe deſiccatiua in pꝛimo gradu: vtrū. ſ. intelligaꝛ hoc ab
ſolute aut reſpectiue. ¶ Dicendū eſt ad hoc ꝙ Gal. non
intelligit de medicina gn̄atiua ꝙ ſit ſicca: ꝑmo gradu ab
ſolute. Et ratio huius ſit illa que dicta eſt in argumētis:
ſed Gal. intelligit ꝙ medicina gn̄atiua carnis dꝫ eſſe ſic
ca in ꝑmo gradu ꝑ reſpectū ad mēbꝛū cui appꝛoximaꝛ:
ſm̄ ꝙ ipm̄ cōpaꝛ ad vlcus vt ſit dictū qn̄ dicitꝛ ꝙ medicia
gn̄atiua carnis dꝫ excedere ſiccitatē nālē mēbꝛi in quo eſt
vlcus in ꝑmo gradu. Ratio aūt hui° q̄re illd̄ dictū ſic dꝫ
itelligi eſt: qꝛ ſm̄ ꝙ appet ex dictis ꝑus ꝑ mēteꝫ Gal. in li.
de igenio in multis locis: medicia admiſtraꝛ in moꝛbo ꝑ
reſpectū ad duo: ꝑ reſpectū. ſ. ad cōpl'onē mēbꝛi vt ipam
ſua ſil'itudine ꝯſeruet: ꝛ ꝑ reſpectū ad moꝛbū vt ipm̄ ſua
ꝯtrarietate deſtruat. Cum g̃ impedimētū gn̄ationis car
nis in vulnere vel vlcere ſit humiditas ſm̄ ꝙ dictū fuit
pꝛius: g̃ in medicina gn̄atiua carnis dꝫ eſſe ſiccitas ꝑ quā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝯſeruet ſiccitatē nālē mēbri.⁊ vltra hāc ſiccitatē dꝫ habe-
re ſiccitatē excedentē p quā exiccet humiditatē vulneris
ꝑ quā poſſet caro generari.⁊ in tali excedentia ſufficit ex
cedentia primi gradus ſm ꝙ ꝑus ꝓbatū eſt.ḡ tunc qn̄ dr̄
ꝙ medicina gn̄atiua dꝫ eſſe exiccatiua in ꝑmo gradu itel
ligit hoc in reſpectu ad mēbꝝ cui adminiſtraf ſm ꝙ in ipo
eſt vlcus.q: debet excedere ſiccitatē mēbri in quo eſt vlc⁹
in primo gradu.¶Et ꝓpter hoc ꝯcludit diuerſitatē mē-
broꝝ in cōplōne.cōpetūt medicine diuerſe ad generādū
carnē:q: vna medicina eſt ſicca reſpectu vnius corpis in
ꝑmo gradu q̄ reſpectu alteri⁹ eſt humida:⁊ iō in illo car-
nē gn̄aret:⁊ i altero ſaniē faceret.ſicut Gal.ponit 3° de in
ge.ꝙ thus cū ſit medicina ſicca in primo gradu reſpectu
corporis tpati in corpe tpato gn̄at carnē. Cuius rō eſt:q:
ꝯſeruat cōplōnē ipi⁹.⁊ cū hoc etiā remouet ⁊ exiccat illas
ſupfluitates que carnis gn̄ationē ꝓhibēt.ſed in corpe ſic-
co nō gn̄at carnē:ſed potius ſaniē:q: reſpectu ipius eſſet
humidū.Et p h̄ etiā Gal.i ꝑdicto loco cōnūerādo medi
cinas gn̄atiuas ponit diuerſas medicīas in cōplōne gn̄a-
tiuas ſic̄ th⁹.farina ordei:faria fabaꝝ:faria orobi:yreos:
tutia:climia ariſtologia:⁊ planta oppoponacis:quarum
quedā iſtaꝝ paꝝ:quedā mediocriter:quedā vero multū
deſiccant hoc aūt ponit hn̄do reſpectū ad diuerſa corpa.
q: oēs dicūtur exiccare reſpectu corpis in quo debēt ad-
miniſtrari in primo gradu.ſicut planta oppoponacis:et
ariſtologia ⁊ tutia:licꝫ ſint ſicca in 3°:gradu.abſolute tn̄
reſpectu corporis ſicci nō exiccant in ꝑmo gradu.et ideo
in ipſo generāt carnē.Sic ergo id dictū ad hoc vt ſit vni
uerſaliter verū debet intelligi reſpectu corporis ⁊ mem-
bri in quo eſt vlcus.q: medicina generatiua carnis debet
excedere ſiccitatē mēbri in quo eſt vlcus in ꝑmo gradu.
¶Sed eſt itelligendū vlterius ꝓpter diſſolōnē quorūdā
argumētoꝝ.⁊ ad itelligendū etiā melius ea que dicta ſūt
ꝙ duplex pōt poni medicina generatiua carnis:quedaꝫ
eſt medicina generatiua carnis que ſoluꝫ adminiſtratur
cauſa generandi carnē.⁊ etiā quantū ad initiū ſue actōis:
⁊ q̄ꝫtū etiā ad terminū dicif generatiua carnis.⁊ hec me-
dicina dicif ꝓprie generatiua carnis:⁊ hec medicina eſt
que adminiſtraf in vulneribus vel vlceribus in quibus
nō eſt ſordes:nec virulētia vltra q̄ꝫ debeat ibi eſſe ex pte
vulneris vel vlceris inquantū cōcauū eſt.Nam ſm ꝙ di
cit Gal.in tertio de ingenio.in omni vulnere vel vlcere
cōcauo q̄ꝫtūcūqꝫ ſit mundū oꝫ ꝙ aggregef ibi duplex ſup
fluitas.vna groſſa ⁊ altera ſubtilis que fiūt ibi ꝓpter de-
bilitatē digeſtiue mēbri vulnerati nō potētis digerere nu
trimentū.⁊ ꝓpter debilitatē expulſiue nō potētis expelle
re ſuperfluitates ſuas:nec alias a mēbris ſibi mādatas.⁊
rōne iſtaꝝ humiditatū que generetur in vlcere omni in-
quantū cōcauū eſt ponitur ibi medicina generatiua que
deſiccat et abſtergit tales humiditates.Sed ſi in vlcere
vltra iſtas humiditates q̄ cōiter generanf in vlcere mul-
tiplicetur ſordes ex alia cauſa:vt q: corpus vel mēbrū in
quo ſit ſit male cōplōnatū vel aliqd tale:tunc nō competit
ibi talis medicīa generans carnē q: medicina generans
carnē nō abſtergit talē ſordē:ſꝫ debet ꝑus abſtergi ⁊ mū-
dificari cū fortiē abſterſiuis donec non remaneat aliqua
ſordes in vlcere niſi illa que generaf in oī vlcere inquā-
tū cōcauo:⁊ tūc poſtea debet adminiſtreri gn̄atiua carnis:
que nō eſt tantū abſterſiua.q: ante illud tēpus nō compe
tebat naſcētia carnis.⁊ hoc eſt ꝙ dic̄ Aui.īfra in capitulo
de facientibus naſci carnē.Et oportet vt adminiſtrenf me-
dicine faciētes naſci carnē cum iam mundificat⁹ eſt locus
a ſordibus ⁊ a ſilib⁹ ⁊c̄.¶Silr̄ etiā hoc idē habef p h̄ vel
id quod dic̄ in cap̄.vlceꝝ.Dic̄.n.In ſordibus v̄o necīū eſt
abſtergēs mordicās.⁊ in ꝑmis cū curanf idigēt mordica
tione:qm̄ ſenſus nō ſentit ipm̄.deinde gradatiꝫ ꝑueniaf
ad id quod eſt leuioris mordicationis vſquequo ſentiat
horā naſcentie carnis ⁊c̄.¶Silr̄ etiā hoc idē dicit in ca-
pitulo de naſcentia carnis in vlceribus.Dic̄.n.opꝫ vt nō
curef caro donec mūdificef vlcus.cum ergo mundificatū
eſt tūc elongef ab eo om̄e mordificatiuū ⁊ abſterſiuū cū
fortitudine qualiacūqꝫ ſint vlcera ⁊ vbicūqꝫ ſint ⁊c̄.¶Si
milr̄ etiā ſi in vlcere eſſet nimia humiditas ſubtilis vltra
illā que cōmuniter ſolet fieri in omni vlcere:vn̄ cōcauūꝫ
eſt:que appellaf virulētia:tunc nō competeret medicina
gn̄atiua carnis:imo ꝑus ꝺberet exiccari illa virulētia cū
exiccatiuis fortib⁹ que ſunt ſicca vltra ſiccitatē membri in
ſecūdo ⁊ tertio gradu donec nō remaneat ibi humiditas
ſubtilis aliqua niſi illa que gn̄atur in omni vlcere inquā
tū cōcauatū eſt:⁊ tūc poſtea dꝫ adminiſtrari medicina ge
neratiua que eſt ſufficiēs ad exiccandū talē humiditateꝫ
ſed hoc tempore nō competit:eo ꝙ ante hoc tp̄s nō erat
hora naſcentie carnis.⁊ hoc eſt qd̄ dicit Aui.in cap̄.de vl-
ceribus virulētis.Dicit enim.Neceſſariū eſt vt in eis ad
miniſtrenf medicine exiccatiue vt mūdificef .i.exiccetur
virus.deinde ſit occupatio in naſcentia carnis ⁊c̄.Sic ḡ
ex dictis appet ꝙ talis medicina gn̄atiua carnis debet ad
miniſtrari in vlcere in quo nō eſt aliqua ſordes:nec aliq̄
virulētia vltra humiditateꝫ duplicem que ſit in eo:vnde
cōcauū eſt:⁊ ideo videte omnia vlcera in qb⁹ adminiſtra
tur talis medicina ſunt equaliter humida:eo ꝙ in eis nō
debet eſſe niſi talis duplex humiditas que gn̄af in omni
vlcere inquantū cōcauū eſt.Si autem augmentef humi-
ditas:vltra hanc tūc nō competit medicina generās car
nem.⁊ ꝓpter hoc talis medicina generās carnem nō di-
uerſificatur in ſiccitate per quam exiccat humiditatē vlce
ris.q: omnia ſunt equaliter humida:⁊ q: ſiccitas trāſcen
dens ſiccitatem mēbri in ꝑmo gradu eſt ſufficiēs exiccare
talem humiditatē:idcirco omnis talis medicia generās
carnem debet eſſe ſicca in ꝑmo gradu ⁊ nō plus reſpectu
mēbri in quo eſt vlcus:⁊ de tali medicina generāte carnē
eſt maxime verū qd̄ Gal.dicit in tertio de ige.ſani ꝙ nō
opꝫ trāſcendere ꝑmū gradum.¶Sed alia pōt poni me-
dicina generans carnē que nō ex toto eſt generatiua car
nis.nec quantū ad oēm ſuaꝫ actionē:imo quantū ad ini-
tium ſue actionis nō eſt generās carnem:quantū aūt ad
termini ſui actiōes pōt poni gn̄atiua carnis.⁊ hec eſt il-
la que adminiſtraf in vlcerib⁹ humidis vltra humiditates
que gn̄anf ibi rōne vlceris:inquantū cōcauū eſt.nā talis
medicia nō eſt pure gn̄atiua carnis:eo ꝙ quātū ad initiū
ſue actōis exiccat magis q̄ꝫ faciat medicia gn̄atiua carnis
ꝓpter maiorē humiditatē vlceris in quo adminiſtraf.⁊ ſilr̄
eſt in tali vlcere in quo nōdum eſt tēpus naſcētie carnis.
⁊ ideo quantū ad initiū ſue actōis nō eſt gn̄atiua carnis.
imo potius dr̄ exiccatiua talis humiditatis.⁊ iō deſiccat
nō ſolū in ꝑmo gradu vltra ſiccitatē mēbri:imo aliquan-
do in ſecūdo:aliqn̄ aūt i tertio ſm ꝙ talis humiditas eſt
maior vel mīor i vlcere.ſꝫ q̄ꝫtū ad terminū ſue actōis eſt
gn̄atiua carnis ⁊ deſiccat ſolū in ꝑmo ḡdu.q: pp ſiccitatē
medicīe que reſiſtit humiditati vulneris humiditas vul
neris ſupflua eſt reducta ad taleꝫ terminū in quo cōpetit
medicīa gn̄atiua carnis que deſiccat ſolū i ꝑmo gradu.⁊
ꝓpter humiditatē vulneris que reſiſtit ſiccitati medicie
ſiccitas medicie eſt remiſſa ⁊ reducta ad ꝑmū gradū vl
tra ſiccitatē membri.⁊ ideo tūc tpis generat carnē.Si aūt
haberet vt adderet in ſiccitatē priorē nō gn̄aret carnem.
imo deſtrueret eam.⁊ iō de tali medicina eſt veꝝ:ꝙ q̄ꝫtū
ad terminū ſue actōis ē medicia gn̄atiua carnis:⁊ deſic-
cat ſolū in ꝑmo gradu.q: vlc⁹ eſt reductū ad illā humidi
tatē in qua cōueniūt oīa vlcera in qb⁹ dꝫ gn̄ari caro.⁊ me
dicia reducta eſt ad ſiccitatē ꝑmi gradus.ſꝫ q̄ꝫtū ad initiū
ſue actōis nō ē ꝓprie gn̄atiua ⁊ eſt exiccatiua vltra ſicci-
tatē mēbri plus q̄ꝫ in ꝑmo gradu:ſm ꝙ maior ⁊ mīor eſt
humiditas vlceris.Sic ergo ſufficiēter appet qualr̄ hoc
dcm̄ dꝫ itelligi ꝙ medicia generās carnē dꝫ eē exiccatiā
i ꝑ° gradu.¶His ḡ viſis reſtat rn̄dere ad oba in oppo-
ſitū.⁊ ꝑmo ad auctem Aui.q̄ dicit in ꝑmo canōe.fen 4ª
ca.de curatōe ſolōnis ꝯtinui ꝙ medicia gn̄atiua carnis

aliqñ eſt neceſſe vt deſiccet in ſecũdo: ⁊ aliqñ in 3°. dico ꝙ
nos poſſumus rñdere duob⁹ modis. vno modo poſſum⁹
dicere ꝙ qñ dixit ꝙ aliqñ opꝫ vt talis medicĩa ſit exiccati
ua in 2°. aliqñ võ in 3° itelligit h̃ abſolute ꝙ medicĩa gñã
tiua carnis: aliqñ ẽ ſicca in pͥmo gradu abſolute. aliqñ in
2°. aliqñ võ in 3°. aliqñ võ ĩ 4°. Sꝫ qñ Gal. diͨ ꝙ dꝫ exic
care in gradu pͥmo itelligit p reſpectuꝫ ad membꝝ ſm ꝙ
in ipõ eſt vlcus: qꝛ medicina talis vltra ſiccitatẽ mẽbꝛi dꝫ
ſolũ exiccare in pͥmo gradu: nõ medicina que eſt ſicca in
2° gradu vl' in 3° abſolute reſpectu corpis in quo eſt vlc⁹
põt eſſe ſolũ exiccatiua ĩ pͥmo: ⁊ tũc ĩ tali corpe generabit
carnẽ. ſic ğ tũc illõ dcm̃ Auic. nõ ꝯtradicit dicto Gal. imo
ipſemet Auic. in eodẽ caplõ paꝝ añ illa v̾ba allegata: diͨ
ꝙ medicĩa gñatiua nõ dꝫ trãſcendere multũ gradũ. poſt
hoc ſunt v̾ba ſua. Et caro quidẽ nõ generaꝛ̃ niſi ex eo cu-
ius ſiccitas nõ multũ gradũ poſt tranſcendit. ⁊ itelligit h̃
hic in reſpectu ad mẽbꝝ. ſed poſtea qñ dicit ꝙ neceſſe eſt
aliqñ in 2° aliqñ in 3°: itelligit d̾ gradib⁹ abſolute. qꝛ vna
medicina generatiua carnis neceſſe eſt vt ſit magis ſicca
q̃ꝫ alia abſolute: ſm ꝙ adminiſtraꝛ̃ in corpe ſicciori: ſꝫ re-
ſpectu corpis ⁊ mẽbꝛi in q̃ eſt vlc⁹ ſemp deſiccat in p° gra-
du ⁊ nõ plus q̃ꝫ tũcũqꝫ ſint ſicca. Sic ğ Auic. nõ cõtradicit
Gal. imo idẽ dicit cum ipſo. ¶ Uel poſſumus alio modo
rñdere. qꝛ qñ Aui. diͨ ꝙ neceͤ eſt vt aliqñ medicina gene
rans carnẽ ſit deſiccatiua in ſcd̃o gradu ⁊ tertio: ipẽ itelli
git de medicina que nõ ex toto eſt generatiua carnis. naꝫ
medicina generatiua carnis vt gñatiua eſt nõ dꝫ ꝙ deſic-
cet niſi in pͥmo ğdu: eo ꝙ medicina gñatiua vt gñatiua ẽ
nunq̃ꝫ adminiſtraꝛ̃ niſi in vlcere in quo nõ eſt alia humidi
tas niſi illa que generaꝛ̃ ibi inquãtũ ꝯcauũ eſt: ⁊ hãc hũi
ditatẽ eſt ſufficiẽs exiccare gradus pͥmus. Sed ſi in vlce
re ſit vltra hãc humitatẽ alia humiditas: qꝛ virulẽtia tũc
cõpetit aliqñ medicina deſiccatiua in 2°. aliqñ võ in ter-
tio. ſed tunc talis medicina nõ dr̃ generatiua carnis q̃ꝫtũ
ad initiũ ſue actõis. qꝛ deſiccat pl⁹ q̃ꝫ in pͥmo gradu. ⁊ etiã
qꝛ in vlcere tali nõ eſt tempus naſcẽtie carnis. ſed q̃ꝫtũ ad
terminũ ſue actõis eſt gñatiua carnis. qꝛ tũc in vlcere eſt
tẽpus naſcẽtie carnis. qꝛ ĩ vlcere eſt deſiccata illa ſupflua
humiditas ⁊ nõ remanet ibi niſi illa humiditas cõmunis
⁊ medicĩa eſt reducta ad ſiccitatẽ pͥmi grad⁹: ita ꝙ nõ de
ſiccat niſi in pͥmo. ſic ğ nõ ꝯtradicit v̾bũ Aui. dicto Gale.
qꝛ Galien⁹ itelligit de medicina carnis vt gñatiua. Aui.
võ intelligit de medicina que nõ eſt ſm ſui totũ generati
ua. Et ꝑpter hoc Aui. ante iſta v̾ba cum dicit in illo cap.
dicit ꝙ medicina generatiua carnis non dꝫ multũ gradũ
pͥmũ trãſcẽdere: ⁊ tunc itelligit medicina gñatiua carnis
vt gñatiua eſt. qñ vero poſtea dicit ꝙ neceſſe eſt: vt aliqñ
poſtea deſiccet in ſcd̃o: aliꝗ̃ võ in 3° itelligit de medicina
que nõ ſm ſui totũ generatiua carnis exiſtit. ¶ Tũc eſt re
ſpondendũ ad obiecta facta in oppoſitũ. tu dicis: aut illõ
dcm̃ itelligiꝛ̃ pͥmo modo. aut 2° aut 3°. ¶ Dicendũ ꝙ nõ
ĩtelligit pͥmo mõ ſm ꝙ rõ optĩe ꝓbat. nec 3° mõ ſm etiaꝫ
ꝙ rõ ꝓbat. ſed itelligiꝛ̃ ſecũdo mõ et in corpore ipſi⁹. ⁊ tu
ꝓbas ꝙ nõ. qꝛ dicis tu. ponam⁹ ꝙ ſint duo vlcera in cor-
pore eiuſdẽ cõplõnis: ſed vnũ ſit humidius alio: tũc in vl
cere magis humido ꝯpetit medicĩa gñatiua magis ſicca:
ſm ꝙ ponit Auic. ĩfra ca. de medicis faciẽtib⁹ naſci carnẽ.
cũ ğ in pͥmo vlcere cõpetat medicĩa gñatiua deſiccatiua ĩ
pͥmo ğdu vltra ſiccitatẽ mẽbꝛi. ğ in illo alio cõpetet medi-
cina deſiccatiua in ſcd̃o et tertio gradu vltra ſiccitatẽ mẽ-
bꝛi. ¶ Ad hoc ſolet cõiter rñderi ⁊ ego iam ſolit⁹ fui rñde
re: ꝙ etiã medicina gñatiua carnis qꝛ adminiſtraꝛ̃ ĩ vlcere
magis humido nõ eſt deſiccatiua niſi in pꝛimo gradu. qꝛ
tanta eſt hũiditas que reſiſtit ſiccitati medicine ꝙ illa me
dicina nõ facit niſi effectũ pꝛimi gradus. ¶ Aliꝗ̃ aũt dant
alias rñſiões nullius valoris. ſed pdicta rñſio eſt magis
ꝓbabilis. nihilomin⁹ tñ qꝛ etiã iſta nõ videꝛ̃ mihi ꝙ pfe-
cte diſtinguat: nec ꝙ etiã ex toto ſufficiat. pͥmo qꝛ lꝫ ſit ibi
multa humiditas que reſiſtit ſiccitati medicine intãtũ ꝙ

demũ medicĩa debilitaꝛ̃. nihilomin⁹ tñ dꝫ ꝙ illa medicĩa
faciat actionẽ deſiccatiõis in ſcd̃o ⁊ 3° gradu. qꝛ ex hoc ꝙ
eſt ibi multa humiditas ⁊ effectus exiccationis erit vltra
ſiccitatẽ nãleꝫ mẽbꝛi plus q̃ꝫ in pͥmo gradu. Cui⁹ rõ eſt. qꝛ
opatio ⁊ actio medicine nõ reponitur ĩ gradu niſi ſm ꝙ
qualitaꝫ medicine eſt in tali gradu vel tali: eo ꝙ opatio ꝓ
cedit a qualitate medicine ſicut medicina deſiccat ĩ pͥmo
gradu: qꝛ ipſa eſt ſicca in pͥmo gradu. ⁊ deſiccat in 2°: qꝛ ẽ
ſicca in 2°: ⁊ ſic de aliꝗ̃s. Cũ oporteat ꝙ medicĩa que admi
ſtraꝛ̃ in tali vlcere ſit ſicca vltra ſiccitatẽ nãleꝫ mẽbꝛi in 2°
vel 3° gradu: eo ꝙ ſi eẽt ſolũ ſicca in p° nõ ſufficeret. ğ ef-
fect⁹ exiccatiõis ipſi⁹ erit in ſecũdo ⁊ tertio gradu. ⁊ h̃ eſt
ꝑpter hoc. qꝛ ibi eſt multa humiditas. non ergo debem⁹
dicere: ꝙ lꝫ medicina tandẽ debiliteꝛ̃: ꝙ ꝑpter hoc nõ fa-
ciat effectũ niſi gradu pͥmo: imo ex hoc ꝙ ibi eſt mlt̃a hu-
miditas: ex hoc debem⁹ dicere ꝙ opꝫ ꝙ faciat effectũ ſe-
cũdi ⁊ tertiꝗ̃ gradus. ¶ Iteꝝ etiã manifeſtũ eſt ꝙ talis me
dicina ad min⁹ nõ eſt debilitata quãdo adminiſtraꝛ̃ in pꝛin
cipio. Cũ ğ in pͥn° deſiccet plus q̃ꝫ in gradu pͥmo: cum nõ
dum eius v̾tus ſit debilitata qñ adminiſtraꝛ̃ in pͥn°. ğ tunc
medicina generatiua carnis aliqñ ⁊ quantũ ad aliqd̃ tem
pus ſue actiõis deſiccabit in ſecũdo ⁊ tertio gradu: qd̃ eſt
falſum. ¶ Iterũ etiã ſi talis medicina nõ faceret effectum
niſi pͥmi grad⁹: ſicut iſti dicũt. tũc ergo ſequereꝛ̃ ꝙ medi-
cina que adminiſtraꝛ̃ in vlcere hũidiori nõ diceretꝛ̃ magis
deſiccare: nec magis deſiccatiua q̃ꝫ illa que adminiſtraꝛ̃ ĩ vl
cere minus humido: cum vtraqꝫ nõ faciat effectũ niſi gra
dus pꝛimi. ſꝫ hoc eſt ꝯtra oẽs auctores q dicũt, ꝙ in vlcere
magis humido cõpetit medicĩa magis exiccatiua. Et ſilr̃
etiaꝫ modo: ſicut tu dicis hoc poſſum dicere ꝙ medicina
frigidiſſima q̃ adminiſtraꝛ̃ in morbo calĩſſimo nõ diceretꝛ̃
magis ĩfridare in gradu q̃ꝫ medicĩa parũ frida que admi
ſtraꝛ̃ in morbo paꝝ calõ: qꝛ diceretꝛ̃ ſilr̃ modo: ꝙ mlt̃ũ fri
giditas reſiſtit multe calĩtati. ⁊ ſic non diceretꝛ̃ medicĩa il-
la fridiſſima pl⁹ ĩfridare q̃ꝫ illa medicina paꝝ frida: qd̃ tñ
falſiſſimũ eſt: qꝛ illa ĩfridat in tertio gradu vel quarto. qꝛ
dꝫ extinguere calĩtatẽ in tertio gradu vel quarto. illa aũt
ĩfridat forte in pͥmo gradu tantũ vl' paꝝ plus. qꝛ dꝫ extin
guere calĩtatẽ in pͥmo gradu. Et hoc cõfirmaꝛ̃ per dicum
Gal. in tegni. q dicit ꝙ omne cõtrariũ expelliꝛ̃ p cõtrariũ
equale ſibi ĩ eodẽ gradu. vt ſi ſit exceſſus calĩtatis in pͥmo
gradu: p id qd̃ infrigidat in pꝛimo. ſed ſm dicta iſtorũ nõ
magis in gradu infrigidaret illa medicina que eſt magis
calĩa q̃ꝫ illa q̃ eſt min⁹ calĩa. hoc aũt eſt. quare ⁊c̃. ¶ Pre-
terea. ſi tu dicis ꝙ multa humiditaꝫ reſiſtit ſiccitati medi-
cine: ita ꝙ nõ facit effectũ niſi pͥmi grad⁹. tũc arguo ſic. qꝛ
ſicut multa humiditas reſiſtit mlt̃e ſiccitati. ita pauca hu-
miditas pauce ſiccitati. ⁊ ſic tũc medicina generatiua car
nis nõ deſiccabit in pͥmo gradu. qꝛ ſicut debilitaꝛ̃ illa me-
dicina a multa humiditate intantũ ꝙ nõ facit effectũ niſi
gradus pꝛimi: ita ſiccitas medicine generatiue carnis de
bilitatur a pauca humiditate: et ſic reducetur ad min⁹ q̃ꝫ
in pꝛimo gradu: ⁊ ſic medicina generatiua carnis nõ erit
generatiua cum non deſiccet in pꝛimo gradu. Hoc auteꝫ
eſt implicare contradictoꝛia. quare reſponſio iſtorum ſic
probata nõ eſt ſufficiens. ¶ Et ideo aliter reſpondenduꝫ
eſt. Et iam poteſt ex hoc apparere reſponſio per ea que
dicta fuerũt in corpore queſtionis de quadã diſtinctione
medicine generatiue carnis. tu dicis: ponam⁹ ꝙ duo ſint
vlcera in corpore eiuſdem cõplexionis: quorum vnuꝫ ſit
humidius alio ⁊c̃. Dicendum ꝙ ſi nos loquamur de me
dicina generatiua carnis vt generatiua eſt ⁊ que admini
ſtratur ſoluꝫ cauſa generandi carnẽ: tunc iſta ſuppoſitio
falſa eſt: qꝛ vt dcm̃ fuit pͥus in pdicta diſtinctiõe: iſta medi
cina non adminiſtraꝛ̃ niſi in vlceribus in quibus gene-
raꝛ̃ ibi talis hũiditas duplex rõne ꝯcauitatis ipi⁹: ⁊ ſi vl
tra hãc ſit ibi alia humiditaꝫ: tũc nõ cõpetit ibi generatio
carnis: ⁊ id̃o oĩa vlcera ĩ qb⁹ cõpetit gñatio carnis ꝯueniũt
q̃ſi in eadẽ hũiditate vl' eq̃li. ¶ Et ſi tu dices ꝙ auctores

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

facīūt iſtas comparatiōes ſicͤ facit Aui. īfra ī capl'o de me-
dicis faciētib⁹ naſci carnē. Dicit. n. ibi q̄ in vlcere magis
hūido cōpetit medicina gn̄atiua carnis magis deſicca-
tiua. Reſpōdeo q̄ Aui. ⁊ alij auctores loquūtur ibi d̄ me
dicina que nō ex toto eſt generatiua carnis. ⁊ talis medi
cina ſm̄ q̄ dcm̄ fuit ꝑus quantū ad initiū ſue actiōis bn̄ ē
deſiccatiua plus q̄ȝ in ꝑmo gradu. ſȝ vt ſic nō dr̄ genera-
tiua carnis. q2 in tali vlcere nondū cōpetit generatio car
nis vt dcm̄ eſt ꝑus. ſed quātū ad terminū ſue actiōis ⁊ in-
quantū generat carnē nō deſiccat niſi in ꝑmo gradu ſicͤ
in illa medicina q̄ adminiſtraᷓ in vlcere parū hūido. ⁊ hoc
eſt ſm̄ q̄ dcm̄ fuit ꝑus. quia vlcus iam reductū eſt ad ter
minum illius humiditatis in quo eſt aliud vlc⁹ paꝝ hu-
midū ⁊ tūc cōpetit ibi generatio carnis ⁊ medicia redu-
cta eſt ad terminū ſiccitatis ꝑmi gradus. vn̄ tunc generat
carnē ⁊ nō deſiccat niſi in ꝑmo gradu. ¶ Sic ergo illud
argumentū bene ↄcludit q̄ ibi cōpetit medicina exiccati
ua pl⁹ q̄ȝ in ꝑmo gradu. Sȝ ego dico q̄ talis medicia vt
ſic nō eſt generatiua carnis. Et ſi auctores loquunᷓ d̄ me
dicinis generālib⁹ carnē in talib⁹ vlcerib⁹: dico q̄ loquū
tur de medicinis q̄ nō ex toto dicunᷓ generātes carnem.
q2 quantū ad initiū eaꝝ deſiccāt in ſecūdo ⁊ tertio gradu.
⁊ ideo vt ſic nō generāt carnē: ſed quantū ad terminū ea
rum dicunᷓ generatiue. ſed tūc vt ſic nō deſiccant niſi in
ꝑmo gradu: ſicut declaratū fuit prius. ⁊ ideo rō nō ↄclu-
dit ↄtra ꝓpoſituȝ: q2 quādo Gal'. dicit q̄ medicina gene-
ratiua carnis deſiccat ſolum in ꝑmo gradu: itelligit d̄ me
dicina carnis vt generatiua. talis autē medicina ſi plus
deſiccat nō eſt generatiua: ſicut dcm̄ eſt. ¶ Tunc ad aliō
argumentū. tu dicis. omnis cura fit per contrariū equale
in eodem gradu: cōcedo. ⁊ tu dicis. aliquod vlcus eſt hu
midum in ſecundo gradu: aliquod in tertio. dico q̄ falſū
eſt de vlcere in q̄ dȝ adminiſtrari medicia gn̄atiua carnis
vt generatiua eſt. q2 in tali vlcere nō debet eē niſi illa du
plex humiditas que dicta eſt: quā ſufficiēter exiccat exce
dentia parum gradum ꝑmi. Uel ſi in tali vlcere ſic hūi-
do dicaᷓ cōpetere medicina generatiua carnis: tūc com-
petit in eo medicina que nō ex toto dr̄ medicia generati
ua carnis: q2 tunc quantū ad initiū actiōis bene deſiccat
in ſecūdo ⁊ tertio ſm̄ maiorem ⁊ minoreȝ humiditatem
vlceris. ⁊ vt ſic nō dr̄ generatiua carnis. ſed quantum ad
terminū ſue actiōis dr̄ generatiua carnis: eo q̄ tūc deſic
cat in ꝑmo gradu. vlcus eſt reductū ad illam humidita-
tem tēperatā quā poteſt exiccare excedētia ꝑmi gradus.
⁊ ideo medicia generatiua carnis vt generatiua eſt ſemp
deſiccat ſolum in ꝑmo gradu. q2 in vlcere in quo cōpetit
medicia generatiua carnis vt generatiua eſt talis humi-
tas q̄ pōt eā exiccare excedētia gradus ꝑmi. ⁊ ideo ratio
nō arguit contra ꝓpoſitum. ¶ Ad tertium argumentum
autem tu dicis: ſi hoc eſſet veruȝ qd̄ dicis: tūc ſequereᷓ q̄
in corpe ⁊ membro humidiſſimo competeret medicia mi
nus ſicca. ⁊ in corpe ſicco competeret medicia magis ſic-
ca: concedo: ⁊ tu dicis. cōtrariū huius ponit Aui. in ꝑmo
ſen 4ª ⁊c̄. Dico q̄ Aui. dicit q̄ ſi corpus ⁊ mēbꝝ in q̄ eſt
vlcus fuerit decliuia ad multā in humiditatē: tunc vlc⁹ in
digebit maiori exiccatōe. ſi aūt ad ſiccitatē minori: qd̄ ipe
itelligit de humiditate ⁊ ſiccitate accn̄tali. nam ſi corpus
vel membꝝ in quo eſt vlcus: habeat humiditatē nimiaȝ
ex aliquo accn̄ti: tunc debemus magis exiccare: ⁊ ſi ſit ibi
ſiccitas etiam tūc debemus minus deſiccare: vt dcm̄ fuit
ꝑus. ¶ Nos autē intelligimus hoc per reſpectum ad cō-
plexionem naturalē: vt ſi corpus vel membrū in quo eſt
vlcus ſit multū humidū naturalr̄. tunc dico q̄ competit
medicia min⁹ deſiccatiua in vlcere. Et ſi ſint multuȝ ſicca
naturalr̄. tūc dico q̄ competit medicina magis ſicca. et iō
dcm̄ Auicēne non ↄtradicit dicto Gal'. qd̄ credo q̄ Auic.
itelligat ibi illo modo quo dcm̄ eſt. ꝓpter quod ratio nō
cōcludit. ¶ Sic ergo ex predictis dubitationibus appa-
ret q̄ medicina generatiua debet eſſe deſiccatiua. ⁊ quātū
etiam debet eſſe deſiccatiua ⁊ debet eſſe abſterſiua. ſicu t
Aui. ponit in littera. Et ratio huius eſt: q2 in vulnere cō
cauo in quo generanda eſt caro: vt dicit Gal'. in tertio: ſit
duplex ſupfluitas ipediēs generationē carnis. vna ſubti-
lis: ⁊ iſta indiget exiccatiōe que dicta eſt. Alia vō eſt groſ
ſa: quā Gal'. vocat in de igenio. lutū. que alio nomie dici-
tur putredo. ⁊ iſta indiget mundificatione ⁊ abſterſiōe. et
ideo quelibet medicina generatiua debet eē exiccatiua.
in hoc q̄ vlcus eſt humiduȝ: ⁊ abſterſiua ⁊ mūdificatiua
in hoc qd̄ eſt putridum. ſed eius abſterſio nō debet eē ve
hemens: ſicut nec exiccatio. Et ratio huius eſt quia medi
cina generatiua carnis debet eē coagulatiua ſanguis ſa-
ni in carne. ſed abſterſio vehemens amouet ſanguinem
venientem ad vulnus: ⁊ facit eum fluere. hoc aūt eſt ↄtra
rium intentioni coagulationis. ⁊ ideo medicina multuȝ
abſterſiua eſt cōcauatiua vlceris. quia eſt corroſiua ⁊ di-
minuens carnem ⁊ eliquās eam. debet ergo eſſe abſterſi
ua parum. ſ. in tanta quātitate vt abſtergat ſorditiem ſo-
lum que eſt cauſa ipediens generationē carnis: ⁊ debet
eſſe abſterſiua ſine mordicatiōe: ⁊ hoc ſeqtur ex p̄dictis
quia mordicatio cauſaᷓ ex forti abſterſione. et ideo cuȝ
non debeat eſſe fortiter abſterſiua ſed parum: idcirco de
bet eſſe ſine mordicatione. itellige de iſta abſterſiōe q̄ ē
quaſi eodem modo de forti ⁊ pauca abſterſione medicie
generatiue carnis: ſicut ē de forti ⁊ pauca ſiccitate: ⁊ eedē
dubitationes poſſent dari. et ideo hic nō inſiſto: ſȝ hoc p
ſe videat itellectus. Debet etiam eſſe medicina generati
ua carnis abſq3 ſtipticitate omnino de qua ſit curandum
Et ratio h⁹ ſm̄ q̄ dicͤ Gal'. in tertio de ē igenio. q2 ſi talis
medicina eſſet ſtiptica: tūc putredo coagulareᷓ ⁊ cōgluti
nareᷓ i vulnere: ita vt nullatenus egredi valeret. Nunc
aūt eſt contraria intentiōi medicine generatiue. eo q̄ ea
que generant carnem cum deſiccatiōe ſui debēt eſſe mū-
dificatiua ⁊ excolatiua vt nil putredinis i vulnere rema
neat. Sic ergo ꝑfecte declarata ſunt ea que Anicen. dicit
in hac parte. ¶ Deinde cum dicit:

**¶ Et oȝ iteꝝ vt ſit i calītate ⁊ frigiditate
ſua in complexiōe ſi fuerit ſeparata cum
cōtrario ſm̄ quātitatē ſeparatōis: ⁊ ſi nō
fuerit ſeparata ſepatōe de qua cureᷓ: tūc
aſſiletur calido valde calidū valde: ⁊ fri
do valde fridū valde. Et obſuetur iterū
impreſſio medicie in loco vt opponatur
ei ſi ſupfluit in malitia complexionis.**

¶ In parte iſta Auicēna poſtq̄ȝ oſtendit cuius cōplexio-
nis d̄bet eſſe medicina gn̄atiua carnis quātū ad q̄litates
paſſiuas. ſ. quātū ad humiditatē ⁊ ſiccitatē: oñdit cui⁹ cō-
plexiōis debet eſſe quātū ad q̄litates actiuas. ſ. quātū ad
caliditatē et frigiditatē. Et vult dicere Anicēna. q̄ debet
eſſe omnino ſilis mēbro in caliditate ⁊ frigiditate ſi eius
cōplexio naturalr̄ ſe habeat. Un̄ in mēbro calido debet
eſſe medicina generatiua calida: ⁊ in frigido frigida: ⁊ in
tēpato tēpata. ſed ſi mēbri complexio eſſet diſtemperata
ex aliquo accidenti verſus caliditatē ⁊ frigiditatem: tunc
medicina debet eſſe contraria tali complexioni vt ipſam
reuocet ad ſuam naturā. Et cauſa huius apparet in ꝓm-
ptu. quia omnia naturalia ſunt cōſeruanda. conſeruatio
aūt fit cū ſimilibus oino. ⁊ ideo medicina generatiua car
nis dȝ eſſe in caliditate ⁊ frigiditate cōſimilis cōplexioni
nāli. ſed ea que ſunt cōtra nām ſunt deſtruenda. deſtru-
ctio aūt ꝑ ↄtrariū fit. ⁊ iō debet eſſe contraria complexiōi
diſtēperate. ſi ergo mēbꝝ in quo vlcus ſit diſtēperatuȝ
in calītate: dūmodo hoc ſit naturalr̄ d̄bet adminiſtrari ſibi
medicina cal'a. Si aūt eēt diſtēpatū i calītate ex aliqua ac-
cidētali diſtempantia. tūc debet ſibi adminiſtrari medicina

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

frigida. ⁊ ſili mõ eſt de friditate. ⁊ hoc eſt: qꝛ in egritudie ſp eſt cõplo naturalis ɔſeruando dato q ſit diſtempata: eo q mediãte ipa agit natura ɔtra morbũ: ſ; accñtalis eſt deſtruẽda: qꝛ eſt impediẽs actiões nature. hoc ẽ ĝ qd vult dicere Auic. Et ɔſtruaꝛ ſic lr̃a: qꝛ aliquãtulũ eſt ibi itricata. Et opꝫ itez vt cũ ſupple cõplo mẽbri fuerit ſeparata. ſ. a ſua naturalitate: vt qꝛ ſit diſtẽperata ab aliquo accidente vel verſus caliditatẽ vel verſus frigiditatẽ: ſupple tũc medicia gñatiua ſit i cõplone ſua in caliditate ⁊ frigiditate: cũ ɔtrario ſupple illi cõploni mẽbri. h̃ eſt dicere q tũc opꝫ q medicia generatiua ɔtrarieꝛ illi cõploni in caliditate ſi illa cõplexio eſt diſtemperata in frigiditate: vel ſi illa cõplo ſit diſtemperata in caliditate ſm quãtitatẽ ſepationis hoc eſt dicere q opꝫ vt ɔtrarieꝛ ei in illo gradu. et tantũ quãtũ eſt ſepata cõplo illa a ſua naturalitate. vnde ſi mẽbꝝ in quo eſt vlcus ſit diſtempatũ in pmo gradu dꝫ eſſe medicia generatiua frida in pmo grado. ⁊ ſi ſit diſtẽperatũ in friditate in pmo gradu dꝫ eẽ medicia calida in pmo gradu. ⁊ rõ huiꝰ eſt: qꝛ vt dicit Ga in tegni. oĩs cura p ɔtrariũ ſit in eodẽ gradu ⁊ equali. et ſi nõ fuerit ſeparata. ſ. cõplo mẽbri naturalis ſeparatõe de qua cureꝛ hoc eſt ſi cõplo mẽbri naturalis non fuerit diſtempata accñtalr̃: tũc ſi aſſimiletur calo valde calm valde: ⁊ frido valde frigidum valde hoc eſt tũc in corpore calo in quo eſt vlcus admiſtreꝛ medicia generatiua calida ⁊ in frido frida. Et obſueꝛ itez ⁊c̃. planũ eſt. ſic ergo videte ex dictis apparet q medicina generatiua carnis debet eſſe omnino ſimilis cõplonis mẽbri in qualitatibꝰ actiuis ſi mẽbrũ non ſit diſtempatum accñtalr̃: ſ; in qualitatibus paſſiuis nunquã debet eẽ ei ſimilis: qꝛ ſemp debet eſſe ea ſiccior q; ſit cõplo naturalis mẽbri Et cauſa huiꝰ queraꝛ ex his q̃ dicta ſunt ſupra. Tunc ſequitur illa pars:

Medicine aũt incarnatiue ſunt ille q̃ aggregant inter duo elongata. Et nõ oꝫ vt operentur niſi in ſupficiebus amboꝝ facientes adherere inter ea vtraq; cum rore qui eſt in ſubſtantia amborum.

In q̃ parte Aui. poſtq; determiauit de cognitõe medicinaꝝ facientiũ naſci carnem: determinat de cognitiõe medicinaꝝ icarnantium. oſtendit. n. qne dicunꝛ eſſe medicine icarnatiue ⁊ quã operatiõez faciunt: ⁊ cuiꝰ complexionis ſint: ⁊ quomõ etiã differãt a medicis generãtibꝰ carnẽ. Et diuidiꝛ iſta pars in partes tres. In pma parte oſtẽdit quã operatiõez facit medicia icarnatiua ⁊ oñdit etiaꝫ modũ operatiõis ipſiꝰ. In 2ª parte oſtẽdit cuiꝰ cõplonis dꝫ eſſe. Et in 3ª parte ponit dr̃iam inter medicinam icarnatiuã ⁊ generatiuã carnis penes cõplonez. 2ª ibi. (Et ſi fuerit ſanguis proprius) 3ª ibi (Et nõ idiget diminutiõe in executõe) Dicit ergo pmo. Medicie icarnatiue ſiue cõglutinatiue: qꝛ idez eſt: ſunt ille ⁊c̃. hec eſt ĝ opatio medicinarũ icarnatiuaꝝ. ſ. aggregare ⁊ ɔiungere labia vulneris elongata mediãte humiditate ſanguinea q̃ eſt iter labia illa. Intellige aũt hic ſicut etiã dcm̃ fuit prius de operatione medicinaꝝ facientiũ naſci carnem: quia iſta operatio ſc; aggregare labia vulneris elongata nõ debet attribui medicine ſicut pncipali agẽti: imo pncipale agẽs iſtius operatiõis eſt ipſa virtus naturalis membri: quia talis virtus eſt que cõiungit iſta labia. ⁊ materia ⁊ mediũ talis iunctionis eſt ipſe ſanguis recens ibi exiſtens. medicina aũt eſt ſolũ ſicut coadiuuans ad iſtam operationẽ: eo q remouet impedimẽta ppter que poſſet prohiberi vnitio ſm q poteſt patere ex dictis i pori caplo. tũc Aui. oſtendit modũ operationis iſtarũ medicinaꝝ dicens. Et nõ oportet vt operentur ſc; iſte medicine niſi in ſupficie amboꝝ. ſ. labiorum vulneris. Sed aliquis dicet hic. videꝛ q Aui. ɔtradicat hic cuidã dicto inferius. quia Auic. dicit hic q oportet vt iſte medicine nõ operentur niſi in ſupficie labioꝝ vulneris. inferius aũt dicit in capitulo de medicinis icarnantibus vulnera q puluis iſtaꝝ medicinaruꝫ eſt minoris virtutis q;ꝫ id qd de eis ſit cum cerotis: qꝛ medicine ſicce ⁊ pprie minerales non ſubmerguntur vſq; ad pfundum: ſed cum ex eis ſit cerotũ: tunc facit puenire ea curſus olei vſq; ad pfundũ. p hec ergo dicta videtur q medicine icarnatiue nõ ſolũ debẽt opari i ſupficie: imo ⁊ in pfunditate. h̃ aũt dicit ɔtrariũ. Ad hoc reſpõdendum eſt p expõnem textus. nam qñ Aui. dicit q nõ oꝫ vt openꝛ niſi in ſupficie: ego itelligo q nõ apponanꝛ niſi in ſupficie: qꝛ nõ debent poni itus in ɔcauitate vulneris: qꝛ ſm q dictũ fuit prius in pcedenti caplo. iter labia vulneris nihil debet cadere extraneũ nec pilus nec puluis incarnatiuus. et ratio huiꝰ dicta fuit ſupra. Sic ergo medicine incarnatiue debent poni ſolum in ſupficie labioꝝ vulneris. Et iſto modo itelligit hic quod dicit q nõ opꝫ vt operẽtur niſi in ſupficie ipoꝝ: ſed virtus opatõis ipaꝝ bene debet pcedere vſq; ad pfundum. Et rõ huius eſt: qꝛ impedimentum incarnationis vulneris. ſ. humiditas extranea nõ ſolum eſt in ſupficie: imo in profundo. Cum ergo incarnatio debet fieri in ſupficie ⁊ in pfundo: debet ergo virtus medicine exiccantis penetrare vſq; ad pfundum vt exiccet humiditatẽ que eſt impediẽs fieri incarnationẽ in pfundo. ⁊ iſto modo itelligit Aui. iferius cũ dicẽ q operatio ipſaꝝ debet penetrare vſq; ad pfunduꝫ. Sic ĝ iſta dicta nõ cõtradicũt. faciẽtes adherere iter ea vtraq; cum rore q eſt in ſuba amboꝝ. ego itelligo cũ rore. i. cum humiditate ſanguinea recenti que eſt in labijs vulnerũ. vnde nõ intelligo hic de rore q eſt tertia humiditas que manet intus in mẽbris ſimplicibus de qua loquitur Aui. in pmo. Fen pma. cap. de humoribus: qꝛ ſi labia vulneri eſſent exiccata a ſanguine recẽti nũq; amplius vnirẽtur et tamen eſſet ibi ros qui eſt talis tertia humiditas. et iõ p rorẽ itelligit talẽ humiditatẽ ſanguineã que eſt i labijs vulneris: qꝛ ſine ſanguine tali recẽti nõ pñt labia vulneris ɔiũgi. Et rõ huiꝰ eſt: qꝛ talis iũctio ⁊ ɔiũctio labioꝝ ſit ex opatiõe virtutis nãlis nutritiue que aſſilat et vnit nutrimentũ itercidẽs iter vtraſq; partes ſolutas ad vtrãq; ptiũ vulneris. ⁊ ideo p tale medicamẽ cõiungũtur ambo illa ſeparata. nũc aũt mã talis nutrimenti qd aſſimilat eſt ſanguis recẽs ibi exiſtẽs: eo q oportet q hec opatio ſiat ante generationez ſaniei. ⁊ ideo ſanguis eſt tale medicamẽ per quod illa labia cõiũgunꝛ. et ideo cyrugici quãdo labia vulneris ſunt exiccata ex defectu medici: vt qꝛ in principio non fuerit ibi aliquãdo renouant tale vulnus ſcarificãdo ipm vt exeat ſanguis. ⁊ poſtea ſuũt ipm: qꝛ nõ poſſet aliter fieri vnitio labioꝝ ⁊ aliquãdo cõglutinatur vulnus ⁊ aliquando non vt ſi ſit multũ alteratũ ab aere: quia tunc opꝫ ipm curare vt vlcus. Deinde cum dicit:

Et ſi fuerit ſanguis purus tũc eſt illud qd exiccat ſanguinẽ plimũ ſufficiẽs cuꝫ eo in adherẽtia cuꝫ exiccatiõe vehemẽti veloci anq; ſiat pus ⁊ ñ firmaꝛ ei illd niſi fuerit cũ illo ſupfluitas v̓tutis in exiccãdo: verũ oꝫ vt ſit abſtergẽs: qm̃ abſterſio ẽ ɔtraria itẽtõi iter q̃ ẽ i eo: qm̃ itẽtio i eo eſt ponere illud qd colligiꝛ de ſanguine nutrimẽtũ ⁊ adherẽtia et abſtergẽs abſtergit illũ ſãguinẽ: q̃re diſpdiꝛ. ergo cõſumit materia qua expectaꝛ ɔglutiatio.

In parte iſta Auicenna oſtendit cuius complexiõis debet eſſe medicina incarnatiua. ⁊ dicit: ⁊ ſi fuerit ſcilicet in

labijs vulneris ſanguis ꝓprijs.i.ſanguis bonus.i.aliter nõ poſſet fieri ĩcarnatio labioꝝ vulneri.tũc id.ſ.medicamen qḋ exiccat ſanguinẽ ꝓpriũ talez ſupple a ſupfluitatibus ⁊ hũiditatibus cum exiccatiõe vehemẽti ⁊ veloci anteq̃ȝ fiat pus.i anteq̃ȝ talis ſanguis ꝯuertaꝛ in ſaniẽ ẽ ſufficiẽs in adherẽtia.i.eſt ſufficiẽs ad faciendũ incarnatõez cũ eo.i.cum tali ſanguine ⁊ nõ firmaꝛ ei iſtud.i.talis opatio que eſt facere incarnari labia niſi fuerit cũ eo ſupfluitas virtutis in exiccãdo.i.niſi fuerit vehemẽtis exiccationis.Vez oȝ ne ſit abſtergens ⁊c̃.planum eſt amodo qḋ dicit.¶Deinde cum dicit:

¶Et indiget diminutione in exiccatiõe ſicut indiget ea illud qḋ facit naſci. Qm̃ faciẽs naſci indiget vt currat ad ipm materia:⁊ illiꝰ materiei curſum ꝓhibet exiccatio:et ĩcarnatiuũ nõ ĩdiget:imo ĩdiget incarnatiuum exiccatione fortioꝛ et pauca ſtipticitate.

¶In parte iſta Auicẽ.ponit dr̃iam iter medicinã generatiuã ⁊ ĩcarnatiuã penes cõplonẽ.⁊ vult dicere Aui.ꝙ medicia ĩcarnatiua differt a gñatiua ĩ duobꝰ.Primo q: medicina ĩcarnatiua dȝ eſſe magis ſicca q̃ȝ gñatiua:⁊ rõnem ponit in lr̃a.Secũdo q: medicia ĩcarnatiua dȝ eẽ aliquãtulũ ſtiptica.medicina aũt generatiua nõ:ſm ꝙ dcm̃ fuit ſupra.hoc eſt quod Auic.vult dicere in littera.

Sed vt melius hec dicta ipiꝰ ĩtelligãꝛ ẽ dubitatio de h̃ qḋ dic̃ Aui.⁊ de eis q̃ dicta ſunt ꝑus.ꝑmo.ſ.vtrũ medicina ĩcarnatiua dȝ eſſe vehemẽtis exiccatiõis ſicut dcm̃ fuit ſupra. Et videꝛ ꝙ nõ ꝑ dicta Gal.in tegni qñ loqtur de cura ſolutiõis cõtinui.Dicit.n.ibi ꝙ ſuba ptis vulnerate ſana ꝯuabiꝛ ꝑ mediocriter exiccantia.nunc autẽ ea q̃ mediocriter exiccant nõ deſiccãt vehementer:ſȝ tempate.g̃ videꝛ ꝙ in ipis nõ debeat eſſe ſuperfluitas exiccationis cuius contrarium dixit ſupra Auicenna.

Secundo eſt dubitatio de h̃ qḋ dicit hic ſcȝ ꝙ medicina incarnatiua debet eſſe vehemẽtioris exiccationis q̃ȝ medicina generatiua.hoc nõ videtur verum:quia in vulnere magis humido competit medicina fortius exiccatiua:quia omnis cura per cõtrarium equale in eodem gradu fit ſm qḋ dictum fuit ſupra ex verbis Gal.in tegni.Sed vulnus in quo adminiſtraꝛ medicina generatiua eſt magis humidum:quia eſt cõcauũ.omne aũt vulnus cõcauũ eſt magis humidũ: quia ad ipm currunt plures ſupfluitates.ergo medicina generatiua debet eſſe magis exiccatiua q̃ȝ incarnatiua. ¶Contrarium aũt huius ponit Auicẽ.hic.¶Circa iſtam queſtionẽ eſſent duo notanda.Primo ꝙ medicina ĩcarnatiua debet eſſe exiccatiua vltra ſiccitatẽ mẽbri naturalez.ſecundo ꝙ debet eſſe vehementioris exiccationis q̃ȝ medicina generatiua. Sed declaratio primi habita eſt in quadam queſtione que fuit mota de hoc in ſuperiori caplo.Declaratio ſecundi eſt et poteſt quaſi extrahi ex dictis Auicẽne in littera:ꝙ medicina incarnatiua debet exiccare humiditatẽ extraneã que impedit ĩcarnationez ſubito et velociter:quia incarnatio debet fieri ſanguine ibi exiſtente anteq̃ȝ ille ſanguis conuertatur in pus.hoc aũt fit in breui tempore.⁊ ideo medicina ĩcarnatiua ſubito ⁊ velociter debet exiccare:ſed ſubita et velox exiccatio nõ pt fieri niſi ab eo qḋ fortiter ⁊ manifeſte exiccat.g̃ medicina ĩcarnatiua debet eſſe fortis ⁊ manifeſte exiccationis.medicina aũt generatiua nõ debet eſſe fortis ⁊ manifeſte exiccatiõis:q: generatio carnis non fit ex ſanguine recẽte exñte in vulnere ſicut fit incarnatio:imo fit ex decurſu nutrimenti ad vulnus.⁊ iõ nõ opȝ ꝙ ibi ſit exiccatio ſubita cum iam facta ſit ſanies.et etiam q: fortis exiccatio exiccaret ⁊ ꝓhiberet talẽ curſum.⁊ ideo nõ eẽt ibi materia generationis.⁊ per cõſequens nõ generetur caro.ſic ergo tunc apparet ꝙ medicina incarnatiua debet eſſe vehemẽtioris exiccationis q̃ȝ generatiua.¶Sed tu dices in quo gradu debet eſſe exiccatiua vltra ſiccitatem mẽbri nãlez medicina ĩcarnatiua?Dico ꝙ hoc iam quaſi põt patere ex dictis.nã eiꝰ deſiccatio debet eſſe q̃ſi in ſcḋo gradu vel circa illud.Et rõ huiꝰ eſt:q: medicina ĩcarnatiua dȝ eẽ tãte deſiccatõis vt exiccet ſubito hũiditatẽ extraneã:ſȝ nõ dȝ eẽ tãte exiccatiõis vt minuat hũiditatẽ ꝓpriã ⁊ nãlẽ ex q̃ dȝ fieri cõglutinatio ſic̃ facit medicamẽ ſigillatiuuȝ vt diceꝛ poſtea.mõ exiccatio in 3° gradu minueꝛ ex tali hũiditate:exiccatio aũt in 4° nõ ſolũ minueret ex tali hũiditate:imo ⁊ ex ſuba carnis.⁊ iõ medicia incarnatiua dȝ eẽ exiccatiua in 2° gradu:⁊ nõ multũ ipm trãſcendere.¶Et nota qñ dr̃ ꝙ dȝ eſſe exiccatiua in 2° gradu ꝙ intelligit h̃ in reſpectu ad mẽbrũ in quo eſt vlcus.ſilr̃ mõ ſicut dictũ fuit ſupra de medicina generatiua ſicut ꝑ ſe pt videre diligens ĩtellectꝰ.¶Silr̃ etiã de caliditate ⁊ frigiditate ipiꝰ ſilr̃ mõ eſt dḋm ſic̃ dcm̃ fuit de medicina generatiua.¶De abſterſiõe aũt dḋm ꝙ nõ dȝ eẽ alicuiꝰ abſterſiõis ſic̃ eſt medicia gñatiua. Et rõnẽ huiꝰ ponit Auic.in lr̃a ſufficiẽter de ſtipticitate ꝙ medicia ĩcarnatiua debet eẽ alicuiꝰ ſtipticitatis:q: medicia ĩcarnatiua dȝ eẽ ꝓhibitiua fluxꝰ hũoꝝ ad locũ ⁊ nõ indiget alicuiꝰ curſus materie nec bone nec male:ſȝ gñatiua ĩdiget vt ad ipaȝ currat mã cuiꝰ curſũ ꝓhibet ſtipticitas.⁊ etiã ĩdiget mũdificatõe quã ꝓhibet ſtipticitas.Et iõ medicia ĩcarnatiua dȝ eẽ alicuiꝰ ſtipticitatꝭ:gñatiua aũt nõ.¶Tunc eſt rñdendũ ad argumenta.¶Ad ꝑmũ.tu dicis.nõ dr̃ ꝙ Aui.dicat veꝝ ꝙ medicie ĩcarnatiue debeãt eſſe vehemẽtis exiccatiõis:q: Gal.dicit ꝙ debẽt eẽ mediocriter exiccantia.ea aũt q̃ mediocriter exiccant nõ vehemẽter exiccant.¶Dḋm ꝙ qñ Aui.dixit ſupra ꝙ medicie ĩcarnatiue debẽt eẽ vehemẽtis exiccatõis.ĩtelligit hoc ꝑ reſpectũ ad medicinas gñatiuas:q: debẽt eſſe manifeſte deſiccatiõis:ſȝ nõ debẽt eẽ vehemẽtis exiccationis abſolute:vt q: exiccent in 3° vel 4° gradu.debent g̃ vehemẽter exiccare ꝑ reſpectũ ad gñatiuas:eo ꝙ debent deſiccare in 2° gradu.vt dcm̃ eſt.⁊ talia ſunt q̃ mediocriter exiccant:q: inter paꝝ exiccare ⁊ ſumme exiccare ſunt ea que exiccãt in 2° gradu.⁊ ꝓpterea nõ bene exponit ibi Alv.Gal.qui videꝛ intelligere per mediocriter exiccantia ea que exiccant in gradu ꝑmo:quia ſi hoc eſſet tũc medicina incarnatiua nõ eſſet magis exiccatiua q̃ȝ generatiua:cuius ꝯtrariũ dicit hic Auicẽ.Sed debet ĩtelligi.vt dcm̃ eſt ⁊ nõ ꝯtradicit Aui.Gal.imo idẽ dicit.¶Ad aliud tu dicis.in vulnere humidiori competit medicina magis deſiccatiua:dico ꝙ verum eſt ceteris partibus equalibus.modo h̃ nõ ſunt cetere ptes equales q: q̃ȝq̃ȝ vulnus in quo adminiſtratur medicina ĩcarnatiua nõ ſit magis humidũ:nec ita ſicut eſt illud in quo adminiſtraꝛ generatiua: nihilominꝰ tamẽ q: hic debemꝰ ſubito exiccare:ibi aũt nõ.⁊ hic etiam indigemus ꝓhibere curſum materie:ibi aũt indiget materia currere.idcirco ibi admĩſtrare debemꝰ manifeſte et fortiter deſiccatiua. ꝓpter qḋ ideo nõ concludit.¶Deinde cum dicit:

¶Cõſolidatiuũ vero ſigillatiuũ vehemẽtiꝰ indiget ſtipticitate q̃ȝ illa duo:qm̃ ẽ ei neceſſariũ vt recuperet qḋ eſt ꝑ naturaȝ vehemẽtioris exiccationis.ſ.cutẽ:⁊ qm̃ ĩdiget vt exiccet hũiditatẽ extraneã ⁊ radicalẽ vehemñtẽ.Et illḋ qḋ ẽ añ ipȝ eget vt exiccet hũiditatẽ extraneã exiccatiõe plĩma ⁊ radicalẽ cũ mẽſura q̃ cõglutieꝛ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ ingroſſetur ⁊ nō minuatur ex ſubſtātia.

¶ Poſtquā Auicenna ſuperius determinauit de medicinis generātib⁹ ⁊ incarnatiuis. In parte iſta Auicēna determinat de cognitiōe cicatrizantiū ſiue cōſolidātiuʒ: qꝛ idem eſt. Dicūtur aūt medicine cicatrizantes. qꝛ regenerant cutem deꝑditam. ⁊ in hac parte oñdit Aui. cuius cōplexionis ſint medicine cicatrizatiue. ⁊ ponit etiā differētiā inter ipſas ⁊ inter medicīas ꝓdictas penes ꝯcluſiōes ipas. Dicit ergo Aui. ⁊ id eſt intētio eius ⁊ in hac parte. ſ. qꝛ medicamē conſolidatiuū ſiue ſigillatiuū qd̕ idem eſt: eſt fortioris exiccatiōis ⁊ fortioris ſtipticitatis q̄ȝ illa duo ſcʒ q̄ȝ medicamē generatiuū ⁊ incarnatiuū. ⁊ ꝑmo ꝓbat ꝙ ſit vehemētioris exiccatiōis ⁊ firmioris ſtipticitatis q̄ȝ medicamen generatiuū: qꝛ medicamē generatiuū recuperat carnē. medicamē aūt cicatrizatiuū recuperat cuteʒ: ſed cutis eſt vehementioris ſiccitatis q̄ȝ caro. ergo medicina cicatrizatiua eſt vehementioris exiccationis q̄ȝ generatiua. ¶ Sed eſt hic itelligendū ad declaratiōnē maiorem dictoꝝ. Aui. de hoc qd̕ dicit Aui. ꝙ medicamē cicatrizatiuū recuperat cutem ꝙ ipm ꝓprie ⁊ vere nō dicitur recuperare cutē ſicut medicamē generatiuū recuꝑat carnem. vt dicit Gal. in tegni. ſcd̕a ꝑticula. ⁊ in 3° de igenio ꝙ cutis eſt mēbꝝ ſpermaticū: membra aūt ſpermatica abſciſa nō renaſcūtur: cū ergo ſit impoſſibilis regeneratio cutis faciendū eſt aliqd ſimile cuti qd̕ carnis tegimen exiſtat. vt Gal. dicit. tertio de ingenio. Illud aūt qd̕ fiat ſimile cuti eſt caro manens in ſuꝑficie quā oʒ imutare ad naturam cutis. vt dicit Gal. 3° de ingenio. hoc aūt erit ſi fiat ſiccata ſimul ⁊ calloſa: qꝛ cutis ſm̄ ꝙ dicit. Gal. 5° de ſimplicibus nō eſt niſi ſicut caro que indurata eſt. vn̄ cutis ē quaſi habēs tēperamētuʒ carnis niſi ꝙ eſt magis augmētata in ſiccitate. ⁊ ideo ſi caro exiſtēs in ſuꝑficie vulneris debeāt fieri loco cutis debet ſiccari ⁊ indurari ſicut calus qdā: hoc fit medicinis fortius medicantibus q̄ȝ ea que generāt carnem cū debeāt conuertere carnē ad naturaʒ cutis que ſiccior eſt carne. ⁊ ideo medicamē cicatrizatiuum eſt magis deſiccatiuū q̄ȝ carnis generatiuū. Iteꝝ etiaʒ ꝙ ſit magis ſtipticū manifeſtū eſt: qꝛ medicamen generatiuum nō indiget aliqua ſtipticitate: qꝛ oʒ eſſe mundificatiuum quā mūdificatiōeʒ prohibet ſtipticitās. ⁊ etiā idiget vt ad ipm currat materia quā ꝓhibet ſtipticitas. cicatrizatiuū aūt nō indiget aliquo iſtoꝝ: ſed ꝯſtringere ⁊ coadunare qd̕ eſt opus pōtici ⁊ ſtiptici. ⁊ hoc intendit Aui. dicere vſqʒ ibi. Et quādo indiget ⁊c̄. ibi aūt intendit ꝙ medicamē cicatrizatiuū debet eſſet magis deſiccatiuū ⁊ ſtipticum q̄ȝ incarnatiuū. ⁊ vna cauſa ꝓpter quā cicatrizatiuū debet eſſe magis deſiccatiuū eſt illa quā diximus: qꝛ iō illa cauſa pōt huic adaptari. Sed alia cauſa eſt quā ponit Aui. qꝛ medicamē cicatrizatiuū nō hʒ tantū deſiccare humiditatē actualē que influit ad vulnus ad hoc. ſ. vt vlcus ſit mundū etiā habet deſiccare ipſam humiditatē radicalem. i. naturalem cutis. et hec eſt ratio vt caro fiat calloſa ad modū cutis. hoc aūt nō poſſet fieri niſi deſiccaret̄ ipſa humiditas naturalis cutis cum cutis ſit ſiccior carne: ſed medicamē incarnatiuū habet deſiccare ſolū humiditatē extraneā. naturalem aūt nō oʒ diminuere: imo ſolum debet ipſam deſiccare ab hūiditate extranea vt ingroſſet̄ et ꝯglutinet̄ ⁊ nō minnitur ex ſubſtātia eius. ⁊ ideo medicamen cicatrizatiuū oʒ eſſe ſiccius q̄ȝ incarnatiuū. Iterum etiam debet eſſe magis ſtipticum: quia medicamen cicatrizatiuum habet coadunare humiditatem naturalem carnis ad ſuperficiem duram faciendam de ipſa. ad hoc auteʒ maior requiritur ſtipticitas q̄ȝ ad incarnationem. quare ⁊c̄. Ex dictis ergo patet ꝙ medicina cicatrizatiua debet eſſe vehementis ſtipticitatiſ. ⁊ etiam fortis exiccationis. nihilominus tamen ſicut bene dicit Gal. in tegni debet eſſe exiccatiua et ſtiptica ſine mordicatione: quia de natura mordicatiui eſt facere aduenire diminutionem carnis ⁊ concauatiōis vlceris quod eſt contrarium cicatrizationi. ¶ Ulterius auteʒ ex dictis poteſt apparere in quo gradu poſſumus dicere ꝙ medicina cicatrizatiua debeat deſiccare: qꝛ cum debeat deſiccare plus q̄ȝ medicina īcarnatiua q̄ deſiccat in 2° gradu. vt dictū fuit ꝑus. ⁊ non debeat tātū deſiccare vt oīno deſtruat ⁊ diminuat carneʒ ſicut facit quartus gradus. poſſumus ergo dicere ꝙ debet eſſe deſiccatiua in tertio gradu vel circa illud ꝑ reſpectum ad complexionū membri naturalem ſm̄ ꝙ dictum eſt de alijs. ¶ Ulterius aūt nota vnum quod Auic. ponit in primo Fen quarta cap̄lo. de cura ſolutionis cōtinui ꝙ cicatrizatio per ſe. ⁊ primo fit ab eis que ſunt fortis exiccationis et ſtipticitatis. in qualitatibus tamen actiuis ſūt proportionata ſm̄ complexionem naturalem membri vt etiam dictum fuit in alijs medicinis. ꝑ accidens tamen pōt fieri cicatrizatiua actualis ex acutis inquātū. ſ. accidit talia per viam aduſtionis cruſtam generare. ⁊ hoc eſt cū ex eis parum ſuperponitur ſicut ſunt calcantum et azem maxime aduſta: quia ſi multū poneretur de eis tunc potius concauarent ⁊ corroderent. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ At corroſiua diminuēs carnē oʒ vt ſit vehementis abſterſionis valde. Et illō qdē qd̕ eſt rectū in curatiōe vulnerū: qn̄ perforāt̄ eſt vt nō approximet eis aqua. Et ſi fuerit neceſſariū et nō ſuffert eger a balneatiōe: oportet vt ponatur ſuper ea de emplaſtris ⁊ de panno infuſo cū oleo ſm̄ modos ligationis ⁊ non permittatur aqua peruenire ad ipſum.

¶ In qua pte determiat in generali de cognitiōe medicīarū corroſiuaꝝ ⁊ diminutiuaꝝ carnis. Et dic̄ ꝙ corroſiua ⁊ diminuēs carnē oʒ eſſe vehemētis abſterſiōis valde: et ſupple etiā vehemētis exiccatōis valde. ſ. q̄ȝ aliq̄ ꝓdictaꝝ. Et ex h̄ appet ꝙ eē abſterſiua ⁊ deſiccatiua ī quarto gradu ꝑ reſpectū ad mēbꝛū: qꝛ cuʒ talis medicīa diminuat ⁊ ꝺſtruat carnē. ⁊ quartus gradus ſit q̄ deſtruat ⁊ diminuat ſeu corrūpat. oʒ ḡ eē talis medicina abſterſiua ⁊ deſiccatiua ꝑ reſpectū ad mēbꝛuʒ in quo adminiſtrat̄ in 4° gradu. ¶ Sʒ tu dices. in qualitatib⁹ actiuis in q̄ gradu debēt eſſe? ¶ Dōm ꝙ pn̄t etiā eē in. 4° gradu ⁊ in minori: ſʒ ſi ſunt in q̄litatib⁹ actiuis. ⁊ in 4° gradu. tūc eēnt magis diminutiua ⁊ corroſiua ſic̄ ſunt flos eris ⁊ ſiſia. Si aūt excedāt ſolū in ſiccitate in 4° gradu: nō aūt in caliditate. tunc bn̄ diminueret carnē: ſʒ nō ita ſic̄ ꝑme ſic̄ ſunt galle ꝑ reſpectū ad corp⁹ pueri ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ ſiſia. Sic ḡ ꝑ hoc qd̕ dcm̄ ē appet ꝙ iſte q̄ttuor ſpēs medicīaꝝ q̄s ponit h̄ Aui. diuerſificant̄ ad ſeinuicē in ꝯplone ſm̄ q̄ttuor gradus: qꝛ medicina gn̄atiua oʒ deſiccare in ꝑmo gradu icarnatiua in. 2° cicatrizatiua. i. 3° corroſiua aūt ⁊ diminutiua in. 4° Et id quidē qd̕ eſt rectuʒ. Iſta ps eſt icidētalis iſtius cap. in q̄ Aui. ponit qddā qd̕ oʒ ꝓhiberi poſt ꝑforatōeʒ vulnerū. ⁊ qꝛ hoc idē dicit in ſequēti cap̄lo. ⁊ forte fuit defectus trāſlatoris vel ſcriptoris ꝑus apud nos vl̕ forte poſuit vt continuaret id quod ſequitur cum eis que dicta ſunt ⁊c̄.

¶ De perforatione vulneris ⁊ aliorum cum oportet vt diſcooperiatur. Capitulum. v.

D

Irit Gal. Oʒ vt ſeces ex loco ei⁹ vehemētioris eminentie et vt inclines ipm. ⁊ nō ſit tractus ꝑforationis niſi ad ptē ex q̄ eſt poſſe currē p⁹ ad iferiora. et vt obſuēt̄ in ꝑforatōe aleſuirati ⁊ ruge ſm̄ modū quē

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

dixim⁹ in capitulo vulnerū ⁊ dubelet niſi in eis que excepimus. In eis vero q̄ ſūt ſicut inguina ⁊ ſubaſcelle: oportet vt vadat perforatio cum cute in natura.

¶ In iſto caplo Auic. q2 in cura vulnez aliqn̄ indigemus ſectiōe ſicut in vulnerib⁹ hn̄tib⁹ ſinū q̄ aliqn̄ oʒ diſcoopirei vſq3 ad fundum ipoz. aliqn̄ aūt ſufficit ſecare ea in pte inferiori vt currat inde vir⁹ ⁊ ſanies ſm q̄ habitū eſt ex pcedētib⁹. Idcirco hic ponit quēdā canonē de pforatiōe vulnez. Et diuidit hoc caplm̄ i tres ptes. In pma pte ponit modū ſectiōis. ſcd̄o ponit curā ipſoz poſt ſectionem. tertio docet euitare quēdam errorē qui poſſet contingere. ſecūda ibi (Deinde ponant deſup) tertia ibi (Et rectū quidē eſt) Dicit ergo pmo. dixit Gal. ſ. 3° de ingenio ſanitatis. Alexurati. i. villi neruoz. in caplo vulnez ⁊ dubeleti. id eſt in caplo exituraz. appellat aūt ea vulnera ptanto: q2 exitura quādo i eis eſt aggregata ſanies ſunt quaſi in iudicio vulnez vel vlcez cuʒ ſint interius vlcerata. et totū id qd̄ dicit h̄ Auic. eſt planū ex eis q̄ dicta fuerunt in illo caplo. ⁊ id̄ h̄ nō inſiſto. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Deide ponāt deſup exiccatiua abſq3 mordicatiōe de illis q̄ ſūt poſita in tabulis medicinaz ſingulariū. ⁊ puluis olibani melior eſt in eis q̄3 olibanū: quoniam illud eſt vehementius ſtipticum.

¶ In qua oñdit Auicen. qualis cura ſit faciēda poſt pforatiōnē iſtoz vulnez dicēs: deinde. ſ. poſt ſectiōeʒ. ponant ibi exiccantia abſq3 mordicatiōe. Et ratio hui⁹ eſt: q2 quādo iſta vulnera ſunt diſcooperta tunc non cōpetit in eis niſi generare carnē ⁊ cōſolidare. hoc aūt faciūt ea q̄ exiccant ſine mordicatōne. vt dictū fuit pus. ¶ Intellige aūt hic vnū qd̄ etiam dcm̄ fuit prius in caplo de perforatiōe exituraz q̄ qn̄ icidimus vel exituram vel vulnus in prima vice ppter fluxū ſangui. ⁊ cā ſedandi dolorē ⁊ fluxuʒ humoz qui attrahūtur ppter dolorē qui ſit cauſa inciſionis nō debemus ponere imedtate ea que hic ponit Aui. ſed debemus ponere aliqd qd̄ ſedet dolorē et prohibeat fluxū humoz et etiam ſanguinis ſicut etiā oēs hodie cōmuniter ponunt albumē oui qd̄ reſtringit fluxū ſangnis ⁊ mitigat dolorē ⁊ prohibet fluxum. Poſt hoc aūt debemus ponere ea que Auic. dicit de illis que ſunt poſita in tabulis mediciaz ſingulariū. ſ. in ſecūdo libro. ⁊ puluis olybani melior eſt in eis q̄3 olybanū. per puluerē olybani ego itelligo corticē olybani: q2 cortex eſt magis deſiccatiuus q̄3 ipſum olybanum. Et hoc eſt qd̄ ſubdit Auicē. quoniā illud eſt vehementius ſtipticū. i. vehementius deſiccatiuuʒ. ¶ Sed tu dices: q̄re ppter hoc eſt melior cortex olybani in eis q̄3 olybanuʒ. vt q2 ſit vehemēti⁹ deſiccatiuus cortex. Ecce cauſa huius eſt: q2 in vulnerib⁹ magnis ⁊ cōcauis competūt fortius deſiccatiua q̄3 in paruis ⁊ ſuperficialibus. vt Galie. dicit. 4° de ingenio. q2 ad vulnus magnū cōcurrūt plures humiditates extranee ⁊ ſuperfluitates q̄3 ad paruū. et ppter hoc: q2 cortex olybani eſt magis deſiccatiuus q̄3 olybanū. ideo eſt melior i iſtis vulneribus q̄3 olybanum. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et rectū qdē eſt i curatiōe vulnez cuʒ pforant ne approximet eis aq̄: ⁊ ſi fuerit neceſſariū ⁊ eger nō ſuffert a balneatiōe: tūc oʒ vt vulnus occultet ſub emplaſtris ꝯuenietib⁹ tectis cuʒ pannis infuſis cum oleis ſcd̄ʒ modū cooperture q̄ ſeparat iter aquā balnei ⁊ humiditatē ei⁹ ⁊ inter vulnera: aut ingenietur ei aliquod ingeniorum poſſibilium in ipſo.

¶ Hic Auicēna docet euitare quēdam errorem qui poſſet cōtingere ppter ſectionē dicēs. Et rectū qdem eſt ⁊c. ne approximet oīs aqua. ſ. nec calida nec frigida. Calida. n. putrefacit ⁊ frigida etiā corrumpit ⁊ icrudat. Et itellige hic qn̄ dicit. q̄ nō approximet ei aqua de aqua pura: q2 d̄ aqua cōmixta nō eſſet vez vt ſi cōmiſceret cū melle. tunc eni bn̄ poſſem⁹ cū ea lauare vuln⁹. et aliqn̄ cōmiſcem⁹ ea cū aceto ⁊ ponim⁹ deſup cā reſtringēdi fluxū ſāguis ſi accidat ſm etiā qd̄ dcm̄ fuit pus in ca. de exituris. Et intellige q̄ nō ſolum non debet eis aqua approximari: ſed etiā nocet oleū. nec aliquod vnguentuʒ in quo ſit pinguedo vel ſepum ſuperabūdās. vt dcm̄ fuit ſupra. Et etiam idē dicit Auicēna in pmo. Fen quarta. caplo penultimo. niſi poneremus hoc ratiōe alicuius accidētis: ſicut ponimus baſilicon aliquādo vt ſi eſſet ibi duricies in labijs. ſed nō exiſtētib⁹ in iſtis accidētibus quantū ex parte iſtius nūq̄3 hec competūt. ideo debemus ibi ponere exiccantia abſq3 mordicatiōe. vt dcm̄ eſt. Et propter hoc faciunt male quidam cyrugici qui ſtatim poſt eruptionē exituraz ponunt quoddā emplm̄ factum cū oleo vel vitello oui ⁊ farina tritici ⁊ aqua. omnia. n. iſta ſunt putrefactiua ⁊ mollitiua. vnde nō cōueniunt: ſed debemus ponere pus albumen oui. q2 id nō putrefacit: immo reſtringit ſanguinē ⁊ prohibet fluxum ⁊ mitigat doloreʒ. Et poſt appoſitionē hui⁹ debem⁹ ponere exiccantia que dicta ſunt. Et ſi fuerit eis neceſſariū. ſ. aqua et eger non ſuffert a balneatiōe hoc eſt nō ppter vuln⁹ ſed ppter aliā aliquā cām ppter quā oʒ ipſum balneare. tunc oportet ⁊c. planum eſt.

¶ De regimie vulnez hn̄tiū apa ⁊ dolores. Caplm̄. vj.

Neceſſariū ē i hmōi vulnerib⁹ alleuiare ⁊ credere q̄ vuln⁹ nō cōſolidat oio dū apa nō ſedat. Et illōqdē nō cōplet niſi cū eo in quo ē exiccatio ⁊ ifrigidatio i pncipio rei ⁊ mollificatio i ſcd̄o. ⁊ adminiſtret in eo cura apatū omnino. ⁊ qd̄ eſt propriuʒ in hoc cū cōmunitate ſui iuuamēti in omni mēbro a capite vſq3 ad pedes eſt vt ſumat granatū dulce ⁊ decoquat cuʒ vino pontico ⁊ emplaſtretur cum eo locus.

¶ Quia ipſis vulneribus ſuperueniunt quādoq3 accidentia que impediunt curationē vulneris ſicut ſi accidat eis apoſtema aut dolor aut mala complexio. Idcirco Auicēna introduxit hic iſtud caplm̄ qd̄ eſt de regimine vulnerum habentium apoſtemata ⁊ dolores. Et q2 omne accidens quod accidit vulneribus poteſt reduci ad vnū duorum. ſ. vel ad apoſtema vel ad malam complexioneʒ: eo q̄ dolor qui eis accidit non eſt niſi vel propter apoſtema vel propter malaʒ complexionē. Idcirco Auicenna duo facit. Primo determinat de regimine vulnerum habentium apoſtemata. ſecūdo determinat de regimine vulnerum habentiū malam complexionē. ſecūda ibi (Et oportet vt tu obſerues) Prima in duas. primo facit quod dictum eſt. ſecundo ponit quoddā emplm̄ ſpeciale qd̄ competit in apoſtemoſo vulnere. ſecūda ibi (Et qd̄ eſt ppriū in hoc) Dicit pmo neceſſariū eſt. qd̄ planuʒ eſt. In ſecūda parte dicit. Et quod eſt ppriū in hoc. i. in apoſtemate cū cōmunitate ſui iuuamenti hoc eſt cū hoc q̄ ſuū iuuamentum cōmune eſt vulneri ⁊ apati. multotiēs. n. contingit q̄

eadez medicina curat accñs ꝛ moꝛbũ. ꝛ ita eſt de iſto emplaſtro: qꝛ id emplm̃ ꝓdeſt apati: qꝛ ifridat et vulneri: qꝛ exiccat in omni mẽbro a capite vſqꝫ ad pedes: intellige in omni mẽbro. ſ. carnoſo in vulnerib⁹ carnoſis: qꝛ ꝺ talib⁹ ĩtelligit hic. In mẽbris. n. neruoſis ꝛ in vulnerib⁹ neruoſis nõ competeret hoc emplm̃ ad ſedandũ apa: imo competũt ibi alia que dicenf in ſuo loco: ſi de⁹ voluerit. Eſt vt ſumaf granatũ dulce. ſ. ſic̃ eſt cũ coꝛtice ſuo decoquaf ꝛc̃. Intellige aũt hoc ꝙ illud emplm̃ maxime cõpetit apati in ſui pꝛincipio. in ſtatu aũt ip⁹ nõ cõpeteret: imo competunt tũc mollitiua reſolutiua ꝭm qȯ dcm̃ fuit de hoc ſufficienter in caplo vulnerum. ℭ Deinde cum dicit:

ℭ **Et oꝫ vt obſerues illud ad qȯ ꝯuertit̃ diſpoſitio apoſtematis: ſicut ſi tu adminiſtraueris vnguentũ nigrũ ꝛ videris vulneris ruboꝛẽ vehementẽ fieri ꝛ veſicari: declina ad infrigidantia ꝛ ad vnguentũ album. Et ſi videris ipſum mollificari aut indurari: et tu iam adminiſtraſti album: adminiſtra nigrum et alia.**

ℭ In pte iſta Aui. ponit regimẽ vulneꝝ in qb⁹ accidit mala cõplo: eo ꝙ vulnus nõ põt curari niſi pꝛius remoueaf mala cõplexio ꝭm qȯ oſtenſum fuit etiam pꝛius ſufficienter: ergo dicit. ꝛ opoꝛtet vt tu obſues id ad qȯ ꝯuertitur diſpoſitio ſcilꝫ vulneris ꝛc̃. Et ſi tu videris ipm̃. ſ. vuln⁹ mollificari: vt qꝛ tu adminiſtraueris nimis humida. vel indurari: ꝛ tu adminiſtraſti albũ: ꝛ alia frigida nimis. adminiſtra nigrũ. ſ. vnguentũ. ſed ſi ſit ibi facta durities et alia. ſ. ꝯtraria cõplexiõi male ſupinducte: vt ſi ſit ibi mollificatio adminiſtra exiccãtia. ꝛ ſic ſemp omne contrariũ cum ſuo contrario repellatur.

ℭ Regimẽ vlẽ in vulnerib⁹ viſceꝝ interi⁹. Caplm̃. vij.

I Ntentio in eo quod exiſtimamus ꝙ eſt fiſſura aut diſruptio interius eſt vt incarnetur ꝛ nõ dimittatur ſanguis congelari in ĩterioꝛibus ita vt pꝛohibeatur fluxus ſanguinis: et medicine conferentes in vtriſqꝫ intẽtionibus pꝛimis ſunt ſicut veſtimenta quando decoquuntur in aceto.

ℭ Quia vulneꝝ qdã ſunt q penetrant in mẽbꝛis iterioꝛibus. quedã aũt ſunt q nõ penetrãt. id circo poſtqꝫ Auic. determinauit ſufficiẽter de vulnerib⁹ nõ penetrãtib⁹ ad ĩterioꝛa mẽbꝛa ꝛ curis ipſoꝝ: determiat i iſto caplo Aui. de vulnerib⁹ penetrãtib⁹ ad mẽbꝛa ĩterioꝛa ꝛ curis ipoꝝ Nunc aũt cõcauitas membꝛoꝝ ĩterioꝝ diſtincta a furculis vſqꝫ ad oſſa anchaꝝ eſt duplex. quedã eſt concauitas mẽbꝛoꝝ ſpũaliũ que eſt ſupioꝛ. Alia eſt cõcauitas mẽbꝛorũ nutritiuoꝝ q eſt iferioꝛ: ꝛ has duas cõcauitates diſtinguit qȯdã mẽbꝛũ qȯ dyafragma vocaf. ꝛ dicit Almanſoꝛ Et ſicut duplex eſt cõcauitas mẽbꝛoꝝ interioꝝ: ſic et duplicia poſſunt accidere vulnera penetrantia: qꝛ qdã penetrãt in concauitatẽ mẽbꝛoꝝ ſpũaliũ. ꝛ quedã penetrãt in ꝯcauitatẽ mẽbꝛoꝝ nutritiuoꝝ. Aui. aũt in hoc ca⁰ ꝛ in hoc tractatu determiauit ſoluꝫ de vulnerib⁹ penetrãtib⁹ in cõcauitatẽ mẽbꝛorũ nutritiuoꝝ: nõ aũt de vulneribus penetrantib⁹ in cõcauitatẽ membꝛoꝝ ſpũaliũ. Cauſa aũt huius. ſ. quare hic nõ determiat de vulnerib⁹ penetrãtibus in cõcauitatẽ membꝛoꝝ ſpũaliuꝫ eſt: qꝛ vulnera que fiunt in cõcauitatibus taliũ membꝛoꝝ nõ curãtur vt vulnera ſunt. ſ. cõglutinando ꝛ ĩcarnãdo ꝭm qȯ poſtea dicemus: imo curãtur vt vlcera. Et qꝛ de vlceribus pectoꝛis et pulmõis ſufficiẽter determinatũ eſt in lib. 3⁰ idcirco h̃ nõ determinat: ſed pꝛo cura ipſoꝝ recurrẽdũ eſt ad ea q dicta ſunt in libꝛo tertio. Ego tamẽ ad completioꝛem doctrinã cyrugie faciã quoddã caplm̃ de curatione eorum vulneꝝ poſt hoc caplm̃ Auic. Sed qꝛ vulnera q fiũt in concauitate membꝛoꝝ nutritiuoꝝ curãtur vt vulnera. ſ. cõglutinãdo et ĩcarnãdo ꝭm ꝙ Auic. dicet. Idcirco in h̃ tractatu vulneꝝ determinat Auicẽna de vulneribus penetrãtibus in cõcauitatẽ iſtoꝝ membꝛoꝝ. Et diuidif hoc caplm̃ pmo in ptes duas. Nam vulneꝝ que fiunt in iſtis membꝛis interioꝛib⁹ quedã ſunt que nõ apparẽt extra ſicut multotiens contingit pꝛopter caſuꝫ vel pcuſſionẽ ſuper ventrẽ ꝙ fiat ſciſſura in mẽbꝛis ĩterioꝛibus extra tamen nõ. Quedã aũt ſunt vulnera que fiunt in iſtis membꝛis extra apparẽtia ꝛ habẽtia oꝛificium exterius: ſicut ſi fiat vulnus cũ lancea vel gladio vel cũ alio ferro ĩcidẽte acuto in iſtis mẽbꝛis. Pꝛimo ergo Auicẽna ponit curaꝫ pmoꝝ vulneꝝ. ſecũdo ponit curaꝫ ſecundoꝝ. ſecũda ibi. (De vulnere aũt et fiſſura apparẽtibus) Pꝛima in duas. Pꝛimo oñdit quot intentiones requirunf ad curatiões talium vulneꝝ. ſecũdo ponit medicinas ꝭm illas intẽtiones. ſecũda ibi. (Et medicine) In pma parte vult dicere Auicẽ. ꝙ due itentiões reqrunf quãdo eſtimamus ꝙ eſt fiſſura aut aliqua diſruptio in iſtis membꝛis ĩterioꝛibus. Et ĩtellige hic de itentionib⁹ que ſunt circa medicinas locales ſuppoſito ꝙ pus ſit facta flebotomia ꝛ alie euõnes totius coꝛpis. vna intẽtio eſt ꝯſolidare ꝛ ĩcarnare talẽ ſciſſurã ꝛ ꝓhibere fluxũ ſanguis. Alia ĩtẽtio eſt ꝓhibere ne ſanguis q exit a tali fiſſura congelef in membꝛis ĩterioꝛibus: qꝛ ex hoc poſſent ꝯſeq maxima nocumẽta. Tũc Aui. ponit medicinas ꝭm iſtas itentiões. Dicit g̃ (Et medicĩe ꝯferẽtes in vtriſqꝫ ĩtentionib⁹). ſ. in ꝯſolidãdo ꝛ conſtringẽdo fluxũ ſanguis ꝛ i pꝛohibẽdo ne ſanguis cõgelef in mẽbꝛis ĩterioꝛib⁹ ſunt ſicut veſtimenta qñ decoquunf in aceto. p veſtimẽta ĩtellige pannũ lini: nouũ mũdũ. Si. n. iſte pãnus lini decoquaf multuꝫ in aceto. ꝛ poſtea ex tali panno lini cataplaſmef locus confert: qꝛ talis pãnus ꝯſolidat ꝛ reſoluit ſanguinem congelatum in interioꝛibus.

ℭ **Aut detur in potu de cẽtaurea maioꝛe põd⁹. 3. i. et terre ſigillate in hoc ineſt curatio magna. Illȯ aũt qȯ in potu ſumit̃ cauſa flux⁹ ſanguis eſt ſicut dauic. i. ꝛ. 5. de ſemine hyuſquiani al. cum aqua mellis ꝛ relique medicĩe p̃dicte in ꝓhibitione ſputi ſanguinis ꝛ fluxus ſanguinis.**

ℭ Hic ponit medicinas que bibunf cõferentes ad hoc ꝭm vtrãqꝫ intentionẽ. ꝛ patet qȯ dicit. Et tunc Aui poſt iſtas medicinas ponit quãdã aliã que etiã bibit̃: ſed datur pncipaliter plus cauſa reſtringẽdi ſanguinẽ. Et patet qȯ dicit. dauic eſt pondus ſex granoꝝ oꝛdei. ꝛ relique medicĩe predicte. ſ. in libꝛo tertio vbi determiat de ſputo ſangnis. in pꝛohibitiõe ſputi ſanguis: ſupple ſunt etiã cõferẽtes ꝛ hic. vñ p eis ſi idigemus ad id caplꝫ recurram⁹. ℭ Intellige aũt hic ꝙ Auic. tam paꝝ dicit h̃ de cura iſtoꝝ vulnerũ ꝛ etiã tam pauca remedia poſuit pp duo. pmo qꝛ cura hui⁹ poterat hẽri ex his q dicta ſunt in. 3⁰ lib. vbi ꝺterminat ꝺ ſputo ſanguis. ꝛ etiã in 3⁰ ꝺtermiat ꝺ offenſiõe tali q põt accidere vel fieri ſup ventrẽ ꝛ viſcera. 2ª cã eſt: qꝛ in 2⁰ tractatu inferi⁹ Aui. ponet qȯdã caplm̃ de offenſiõe ſuper ventrẽ ꝛ viſcera ex q põt ꝯtingere ſciſſura ĩteri⁹ ꝛ ponet ibi remedia cõpleta. ꝛ iȯ h̃ ſoluꝫ poſuit ĩtentões generales que reqrunf in medicis localibus ſpecificãdo pauca remedia. Tunc aũt debes ĩtelligẽ h̃ poſt flebotomiam ꝛ euacuatõeꝫ vniuerſalẽ totius coꝛpis. ꝛ ſi vis plures me-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

dicinas ſpãles recurras ad pdictũ caplm: eo ꝙ de iſtis vulneribus hic nõ determinat niſi vt videaṫ ꝙ ponit in hoc caplo cõplete curã oim vulnerũ interioꝝ ventris: ſed pncipaliter intẽdit in capitulo de ꝓprijs vulnerib⁹. Inferius aũt magis ꝓprie ponit curam vulnerum prio rum. Tunc ſequitur illa pars:

¶ De vulnere aũt ꝛ fiſſura apparẽtib⁹ dixit ſapiẽs ꝙ in diſpoſitiõe mirac ventris donec egrediãṫ quedã inteſtina: opꝫ vt ſcias quõ applices inteſtina ꝛ intromittanṫ. Qđ ſi egrediatur aliqd de zirbo oꝫ ꝙ ſcias an ſit neceſſariũ vt ligeṫ cũ ligatura firma aut nõ: ꝛ an ſuatur vulnus aut nõ et qualiter ſit via in ſuendo ipm.

¶ In qua parte Auicen. ponit curã vulnerũ ventris penetrantiũ apparentiũ extra. Iſta pars diuidiṫ in partes tres. Primo oñdit quot ſunt ꝛ que oportet ſciri ad curationẽ taliũ vulneꝝ. ſecũdo oſtẽdit que taliũ vulnerũ ſũt magis piculoſa ꝛ que minus: tertio ponit curã taliũ vulnerũ. ſecũda ibi. (Et Gal. quidẽ dixit.) tertia ibi. (Ingt ꝛ indigẽt iſta vulnera.) Dicit ğ De vulnere aũt ꝛ fiſſura apparẽtib⁹ dixit ſapiẽs. i. Galienus. ſ. 6. de ingenio ſanita. ꝙ in diſruptiõe mirac ventris ꝛc. Hic debes intelligere ad intelligendũ qd eſt mirac. vide de anatomia partium ventris. Nunc aũt ſm ꝙ põt extrahi ex dictis Aui. in 3° Fen 22ª de anatomia iſtoꝝ pãniculorũ: ꝛ ex dictis Raſ. in pmo Almanſ. ꝛ Gal. 6. de inge. Primũ qđ occurrit de ventre eſt cutis exterior: poſt cutim aũt eſt qdã pãniculus fortis ꝛ carnoſus q pãnulus diciṫ mirac. poſt iſtũ aũt pãniculũ ſunt lacerti ventris: verum eſt tñ qđ Gal. 6. de inge. dicit ꝙ periti eleni cũ vellẽt oſtendere qliter vuln⁹ vẽtris ſit deberet ꝛ curari oibus his ipoſuerũt vnũ nomen. i. epifaſterion. i. mirac. ꝛ etiã Almãſor videṫ velle h̄ in ſua anatomia. ſ. ꝙ oẽs iſti lacerti: ꝛ tal' pãnicul⁹ voceṫ mirac: qꝛ nõ facit aliter mentionẽ de ipſo: poſt iſtũ autẽ panniculũ qui diciṫ mirac eſt alius pãniculus ſiccus nõ carnoſus q eſt magis intus iuxta inteſtina: ꝛ talis pãniculus vocaṫ ſiphac. poſt ſibhac aũt çirbus q cõprehẽdit inteſtina. poſt çirbũ ſunt inteſtina: hec eſt anatomia in breui loco partiũ vẽtris. Qñ ergo Auic. dicit in diſruptione mirac vẽtris. Intellige ꝛ etiã ſiphac: qꝛ aliter nõ poſſent egredi inteſtina cũ ſiphac ſit magis intus ꝙ̃ꝫ mirac. Verꝫ eſt tñ ꝙ licet vulnus nõ penetret ad ſiphac dũmodo pforetur mirac preponderant ita inteſtina ꝙ frangitur ibi ſiphac. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et Galie. quidẽ dixit anatomiã almirac. ꝛ diximus nos ipm in anatomia. Et ꝓpter illud qđ iam dixim⁹ in anatomia locus illoꝝ eſt minoris timoris cũ diſrũpitur ꝙ̃ꝫ locus aluourati. Et aluourati q dem eſt mediũ corporis vtriuſqꝫ lateris mẽſura q̃tuor digitoꝝ ab alborati. i. vmblico. Ingt. Qñ fiſſura cũ accidit in loco alborati egrediunṫ cũ ea iteſtina plus ꝛ reditus eoꝝ in ea eſt difficilis. Et illđ ideo qñ res q̃ tenet eã nõ eſt niſi duo lacerti deſcendẽtes in longitudine corporis q ꝓtenduntṫ ex pectore vſqꝫ ad os pectinis: ꝛ ꝓpter illud qñ diſrumpiṫ vnus hoꝝ duoꝝ lacertoꝝ opꝫ vt egrediaṫ ps inteſtinorũ ꝛ augmẽtaṫ inde diſruptio. Et illud ideo qñ lacerti qui ſunt in vtriſqꝫ ylijs plus coartant ipſum: verũ eſt et in medio lacertus fortis ꝯtinẽs ipm.

¶ In parte iſta Auicẽna oſtẽdit que vulnera ſunt magis piculoſa ꝛ que minus. Et diuidiṫ hec pars in ptes duas qꝛ primo oſtendit q̃ vulnera ſint magis piculoſa ꝛ que minus ex pte loci ventris. ſecũdo oſtẽdit que ſunt magis piculoſa ꝛ q̃ minus ex pte magnitudinis ꝛ puitatis ſciſſure. ſecũda ibi. (Si aũt preparet ſit diſruptio magna ꝛc.) In prima pte Aui. vult dicere ꝙ qñ diſrumpiṫ locus iliorũ eſt minoris timoris ꝙ̃ꝫ qñ diſrũpiṫ loc⁹ aluorati: id eſt locus medij vẽtris: eſt ante mediũ ventris vmblicus ꝛ locus qui eſt ꝓpe ipm cũ menſura q̃tuor digitoꝝ circũcirca ab oibus ptibus. ſ. infra ꝛ ſupra: ꝛ ab alijs lateribus Cauſa aũt q̃re locus medij vẽtris eſt maioris timoris ꝙ̃ꝫ locus yliorũ eſt: qꝛ ex tali ruptura egrediṫ maior numerus inteſtinoꝝ ꝛ intromiſſio ipoꝝ etiã difficilior eſt: ꝛ h̄ ideo eſt qꝛ lacerti q tenent inteſtina ſunt duo lacerti neruoſi ꝓtenſi in longitudine vẽtris: qñ ergo vulnus accidit ibi incidũtur hi lacerti: vñ inteſtina egrediũtur: in illis aũt ſunt plures lacerti. Iterũ etiã ad hoc iuuat: qꝛ lacerti carnoſi q ſunt in vtriſqꝫ ylijs coartãt ꝛ exprimũt ea que ibi ſunt: vnde inteſtina cogũtur egredi. Iterũ etiam in medio vẽtris nõ eſt lacertus fortis carnoſus p quẽ ꝓhibeaṫ exitus maxime ſi vulnus magnũ ſit: ſed in ylijs ſũt tres lacerti fortes carnoſi ex vtraqꝫ parte qui tenẽt inteſtina: vñ fortius ibi retinẽtur ꝛ minus coguṫ egredi. Eſt etiã alia cauſa quare vulnus ibi eſt maioris timoris ꝙ̃ꝫ in ylijs: qꝛ mediũ vẽtris habet extremitatẽ lacerti neruoſi quã nõ habẽt ylia: qꝛ in ylijs ſunt lacerti carnoſi. ꝛ ideo cũ vulnus qđ cadit in extremitate lacerti neruoſi ſit timoroſum: vt dictũ ſuit ſupra: idcirco eſt magis timoroſum vulnus in hoc loco ꝙ̃ꝫ in ylijs: hoc vult dicere h̄ ꝛ in quodam. §. poſtea in quo repetit hic dictum.

¶ Si aũt p̃pareṫ vt ſit diſruptio magna egredieṫ numeratio inteſtinorꝫ: quare erit eoꝝ intermiſſio vehemẽtior ꝛ difficilior. In vulneribus aũt paruis ſi non ſuccurraṫ cũ itromiſſione inteſtini inflatur ꝛ ingroſſaṫ: ꝛ iſtud ꝓpter qđ generatur in eo de ventoſitate: quare nõ ingreditur ex illa diſruptiõe. Et ꝓpter illud ſaluiora vulnera accñtia in mirac. diſrũpẽtia ſunt illa q̃ ſunt eq̃lis magnitudis.

¶ Hic Aui. oñdit que vulnera vẽtris ſunt magis periculoſa ꝛ que minus ex parte magnitudinis vel paruitatis fiſſure: ꝛ planũ eſt qđ dicit in lrã. Tunc ſeqtur illa pars.

¶ Ingt. Et indigẽt illa vulnera rebus quatuor: quarũ prima eſt vt reducaṫ inteſtinũ apparẽs ad locũ q eſt ei ꝓprius: ꝛ ſecũda vt ſuatur: ꝛ tertia vt ponaṫ ſup ea medicamẽ cõueniens: ꝛ quarta vt ſit ſollicitudo ne ꝓueniat alicui membrorũ nobiliũ propter illud timor.

¶ In pte iſta Aui. ponit curã iſtoꝝ vulneꝝ vẽtris. Et iſta ps diuidiṫ in ptes tres: qꝛ pmo ponit curã vulnerũ ventris qñ ex vulnere egrediṫ inteſtinũ: ſcđo ponit curã vul

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

nerum ventris qñ ex vulnere çirbus egredit̃: tertio repetit quedã ſupradicta. 2ª ibi. (Inqt Hypo. cuꝫ ingredit̃ aliqd ex çirbo.) 3ª ibi. (Et ſi egredit̃ aliqd de çirbo ⁊c̃.) Prima ps diuidit̃ adhuc in ptes duas. Primo ponit curã iſtoꝝ vulnerũ qñ ex vulnere egredit̃ inteſtinũ: ſꝫ nõ eſt ꝓpter h̃ vulneratũ inteſtinũ. ſecũdo ponit curã ipoꝝ qñ inteſtinũ eſt vulneratũ. 2ª ibi. (Et ſi vulnus iam peruenit ad inteſtinũ eſt inteſtinũ.) Prima in duas. pmo ponit qt intẽtiones reqrunt̃ ad curatiões taliũ vulnerũ. 2º ꝓſeqtur de vnaq̃q; illaꝝ intẽtionũ. 2ª ibi. (Pone ḡ q̈ ſit vulnus ⁊c̃. Dicit ḡ ſic. Inqt. ſ. Gal. 6. de inge. ſani. Et indigent iſta vulnera. ſ. in curatione ipſoꝝ rebus ⁊c̃. ⁊ q̃rta. ſ. res eſt vt ſit ſollicitudo ne ꝑueniat alicui mẽbroꝝ nobiliũ ꝓpter id. i. ꝓpter vulnꝰ timoꝛ: itelligo aũt iſtũ timorẽ. i. ne ſanguis cõgelet̃ in mẽbꝛis interioꝛibꝰ: q2 hoc inferret maximum nocumentũ in membꝛis interioꝛibus. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Pone ergo q̈ ſit vulnus tante quãtitatis vt nõ poſſumus ꝓpter puitatẽ eiꝰ intromittere inteſtinũ ꝓcedẽs ab eo. Et qdem eſt nobis neceſſariũ vt reſoluamus illã ventoſitatẽ: aut dilatamus ipſam diſruptionẽ: ⁊ vt diſſoluamus ventoſitateꝫ eſt melius ſi poſſibile eſt in ea.

¶ Proſeqtur de pdictis intẽtionibꝰ ꝓpoſitis fiendis in curatiõe taliũ vulnerũ. Et iſta ps diuidit̃ in ptes tres. Primo oñdit qualr̃ inteſtinũ exiẽs reducat̃ ad ꝓpꝛiũ locum Secũdo qualr̃ tale vulnus dꝫ ſui. Tertio oſtẽdit q̃ ſunt medicamĩa ꝯueniẽtia tali vulneri: de 4ª aũt intẽtione h̃ nõ ꝓſeqtur. ſ. ꝓhibere ne ſanguis congelet̃ in mẽbꝛis interioꝛibus. Et cã huius eſt: q2 in pma pte huius capl'i poſuit medicamina q̃ reſtringũt fluxũ ſanguis ⁊ reſoluũt ſanguinẽ cõgelatũ in mẽbꝛis interioꝛibꝰ ⁊ etiã inferius in ſcdo tractatu ponet has medicias vbi determiabit de caſu ⁊ offenſione ſup ventrẽ ⁊ viſcera: ⁊ iõ in hoc capl'o de hoc nihil poſuit. 2ª ibi. (Dico ḡ ꝓpter ⁊c̃.) 3ª ibi. Inqt deinde pone ſup ipm. Prima in duas. pmo oſtẽdit qualiter reducant̃ inteſtina ad ꝓpꝛiũ locũ: ſecũdo oñdit qd fiendũ poſt reductionẽ ipſius. 2ª ibi. Cũ ergo ſeruant̃ inteſtina. Prima ps diuidit̃ i duas. In pma pte põit cãs impediẽtes introitũ inteſtini. In ſecũda pte docet reducere inteſtinũ ad ꝓpꝛiũ locũ ꝑ remotionẽ illarũ cauſarũ et etiã ꝑparationẽ ⁊ figurationẽ infirmi. 2ª ibi. (Et cã qdem in inflatiõe inteſtini ⁊c̃.) In pma pte vult dicere Auic. q̈ cãe ipediẽtes itroitũ iteſtini ſũt vẽtoſitas ⁊ puitas vulneris ⁊ ſic ad hoc vt reducat̃ inteſtinũ pꝫ aut diſſoluere illã vẽtoſitatẽ aut dilatare vulnus: ⁊ ſi põt reduci cũ diſſolutione ventoſitatis melius eſt q̃ꝫ cum diſruptiõe vulneris: h̃ eſt qȯ dicit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et cã quidẽ in inflatiõe inteſtini eſt frigus aeris: ꝓpter illud ergo oꝫ vt ſubmergat̃ ſpõgia i aqua calida et expmas ipaꝫ ⁊ vapoꝛes ipm: ⁊ vinũ ſtipticũ qñ caleſit etiã ẽ iuuatiuũ i hoc loco: ⁊ illȯ qm̃ calefacit plus q̃ꝫ ſit calefactio aq̃ ⁊ ꝯfortat inteſtinũ. Q; ſi hec cura nõ reſoluit iflationẽ inteſtinoꝝ: tunc admĩſtret̃ amplificatio vulneris. Et cõueniẽtius inſtrumentoꝝ ad hanc ſectionẽ eſt inſtrumentũ qȯ cognoſcit̃ ad pfoꝛandas fiſtulas. Cultelli autem pfoꝛandi acuti ex duabus partibus facti: ad caput caueantur.

¶ Docet remouere pdictas cauſas. ⁊ tria facit. Primo docet remouẽ ventoſitatẽ. Secũdo oñdit ſi vẽtoſitas illa nõ põt reſolui qualr̃ vulnus debet ampliari ⁊ cũ quo inſtr̃o Tertio oñdit q̃ figura ⁊ ꝑparatio ifirmi eſt ꝯueniẽtioꝛ ad reductionẽ iteſtinoꝝ. 2ª ibi. Q; ſi h̃ cura ñ reſoluit. 3ª ibi (Et rectioꝛ figuraꝝ. (In pma pte qȯ dicit planũ eſt. In 2ª pte dicit q̈ ſi hec cura ⁊c̃. Et cõueniẽtius inſtr̃oꝝ ad hãc ſectionẽ eſt inſtr̃m qȯ cognoſcit̃ ad pfoꝛandas fiſtulas ⁊ maxĩe ad pfoꝛãdas fiſtulas ani. q2 in talibus ſm̃ q̈ dicit Albucaſis dꝫ admĩſtrari ſpaciũ toꝛtũ cuiꝰ ps interioꝛ ſit incidẽs valde: ps aũt exterioꝛ nõ ſit incidẽs ⁊ tale inſtr̃m dꝫ eſſe ad amplificandũ talẽ diſruptionẽ vẽtris: ſed vlterius etiã ſm̃ q̈ dicit Albucaſis in caº de vulneribꝰ ventris in tali inſtr̃o qȯ admĩſtrat̃ ad amplificandũ tale vulnus extremitas nõ dꝫ eſſe multũ ſubtilis: imo dꝫ eſſe aliquãtulũ obtuſa vt nõ noceat inteſtino. ⁊ foꝛma eius ⁊ figura ſm̃ q̈ ipſe deſcribit Albucaſis eſt ſm̃ q̈ vides ibi. (Cultelli aũt pfoꝛãdi.) id eſt ꝑ quos dꝫ fieri pfoꝛatio facti ad caput. i. in extremitate ipoꝝ acuti in duabꝰ ptibus caueat̃: q2 vt dictũ eſt vna ps dꝫ eſſe incidẽs ⁊ altera nõ: q2 illa ps q̃ adheret inteſtino ſi eſſet incidẽs poſſet inteſtinũ vulnerare. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et rectioꝛ figurarũ ⁊ ꝑparatio in infirmo eſt vt ſi fuerit vulnus leſum vadẽs ad partẽ inferioꝛeꝫ ſit figura ⁊ ꝑparatio ad ſupioꝛẽ. Et ſi fuerit vulnus vadẽs ad ſupioꝛẽ: figura ⁊ ꝑparatio vadũt ad inferioꝛẽ. Sit ergo intẽtio tua quã intẽdis in vtriſq; rebus ſimul vt nõ cadãt reliqua inteſtina ſup inteſtinũ cuius inferius apparet. Et cũ tu poſueris hãc tuã intentionẽ: ſcias q̈ ſi fuerit vulnus in pte dextra: tũc opoꝛtebit vt facias egrũ d̃clinare ad ptẽ ſiniſtrã. Et ſi fuerit in pte ſiniſtra facias eũ declinare ad dextrã. Et ſit intẽtio tua ſemp vt ponas ptẽ in qua eſt vulnus altioꝛẽ pte altera hec eſt. n. res que eſt cõmunis omnibus iſtis vulneribus.

¶ Oſtendit Aui. que figura ⁊ ꝑparatio ſit magis competens infirmo ad reductionẽ inteſtini ⁊ dicit. Et cõueniẽtioꝛ figurarum ⁊c̃. iens vel vadẽs. Sit ergo intentio tua in ꝑparatiõe ⁊ figura infirmi quã intẽdis in vtriſq; rebꝰ ſimul. ſ. ſiue reducat̃ inteſtinũ ꝑ diſſolutionẽ ventoſitatis ſiue ꝑ dilatationẽ vulneris: hoc eſt res. i. talis ꝑparatio ⁊ talis figuratio que eſt cõis oibus vulneribus iſtis: q2 ſic ſemp dꝫ ſituari infirmus in quolibet vulnere vẽtris ſm̃ q̈ modo dixit Aui. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cũ ergo ſeruant̃ inteſtina in locis ſuis que ſunt eis ꝓpꝛia poſtq̃ꝫ reducta ſũt ad ventrẽ cũ vulnera ſunt magna: tũc neceſſarius eſt miniſter edoctus. Et illud iõ qm̃ oꝫ vt teneat locũ illius vulneris totũ manu ſua defoꝛis ⁊ colligat ipm ⁊ aggreget ⁊ detegat de eo aliqd miniſtro ſueniẽti ipm ⁊ redeat ad illud qȯ iam ſutuꝫ eſt

deeo etiã: ⁊ aggreget ipm ⁊ colligat pau
latim donec ſuatur vulnus totuȝ ſutura
decenti. Et ego narro tibi illud qd̄ meli
us eſt de aſſuitione ventris.
¶ In pte iſta Aui. oſtedit qd eſt ſiendū poſt reductionē in
teſtini ad ꝓpriū locū: ⁊ colligat ipm. i. vt coadunet ipſuȝ
inſil' labia vulneri: planū eſt id qd̄ dicit. Tūc ſeqꝫ illa ps.
¶ Dico ergo: qm̄ ꝓpterea ꝙ res que eſt
neceſſaria eſt vt cōprehēdat illud qd̄ eſt
inter mirac ⁊ ſiphac iā eſt neceſſariū tibi
vt incipias ⁊ itromittas acū in cutē defo
ris ad interiorē partē: cū ergo penetra-
uerit acus in cuteȝ ⁊ in lacertū euntē ſm
rectitudinē in longitudine vētris totius
dimitte marginē ſiphac in hoc latere ⁊
nō intromittas in ipm acū ⁊ fac penetra
re acum in marginē aliū deintus ad ex-
teriora: fac penetrare eā ab itus ad exteri
ora in margie alio mirac. ⁊ cū feceris eā
penetrare: tunc fac penetrare eam ſcd̄o
in hoc eodē margine mirac aut deforis
ad interiora: ⁊ dimitte marginē ſiphac q
eſt in hoc latere: fac ergo penetrare acuȝ
in latus aliud deintus ad exteriora: ⁊ fac
eā penetrare cū tua penetratiōe i ſiphac
in marginē mirac q eſt in pte eius donec
facias eā penetrare totuȝ: deinde incipe
iteꝝ ab hoc eodē latere ⁊ ſue ipm cū mar
gine q eſt ſiphac in latere alio: ⁊ extrahe
acū ex cute quā penetrauit: deide reduc
acū in illā cutē ⁊ ſue marginē ſiphac qui
eſt in latere alio cū hoc margine mirac ⁊
extrahe eā ex cute q eſt in pte ei⁹: ⁊ fac il-
lud vna vice poſt aliā vſqꝫ quo ſuas vul-
nus totū ſm illud exemplū. In mēſura
aūt que ſunt iter duo puncta caueat ſup-
fluitas i latitudine ⁊ ſtrictura: qm̄ ampli
tudo nō tenet ſm ꝙ opꝫ ⁊ ſtrictura adu-
nat. Et filū iterū ſi fuerit chordoſum ad-
iuuat ad diſrūpendū: ⁊ ſi fuerit molle ab
ſcindit ⁊ ligat leue duꝝ: ⁊ ſimil'r ſi ꝓfun-
daueris pūcturā in cute. nam ſi fuerit lō-
ginqua a pūctura verū remanſerit de va
cuitate intra ipm ⁊ extra eā nō incarnat:
⁊ ſerua equalitatē illic etiā. Inqt. Et po
ne intētionē tuā in ſuendo ventrē adhe-
rētia ſiphac cū mirac. fortaſſe. n. adhere-
bit ⁊ icarnabit: qm̄ eſt neruoſuȝ. Et iam
cōſueūt ipm qdā ſm hūc modū: opꝫ er-
go vt figamus acū in margie mirac exte
riore ⁊ faciam⁹ eā penetrare ad iteriora ⁊
dimittamus marginē ſiphac totū: deide
reducamus acū ⁊ faciamus eā penetrare
deinde penetret acus ex cōtrario partis
quā penetrauit: deide faciamus penetra
re in marginē aliū de marginib⁹ mirac
ſm hoc. Et iſte modus cōſuēdi eſt meli
or cōſuitiōe cōi q cōprehēdit q̄tuor mar
gines in penetratione vna: ⁊ illud iō qm̄
cū hac cōſuitiōe iteꝝ quā iam diximus
iam coopitur ſiphac retro mirac: ⁊ cōti-
nuat cū eo cooptura decenter.
¶ In pte iſta Aui. poſtqꝫ oñdit q̄liter exiēs inteſtinū dꝫ re
duci ad ſuū locū ꝓpriū oñdit q̄liter tale vulnus ſui dꝫ. de
terminat ḡ hic de ſutura vulnerū vētris. Et iſta ps diui-
dit in ptes tres. In pma pte ponit quendā modū ſuture
iſtoꝝ vulnerū quē Gal'. ponit. 6. de igeni. In ſcd̄a pte po
nit quēdā aliū modū ſuture quorūdā alioꝝ. In tertia p-
te ipe inuit aliū modū ſuture q eſt cōis iſtis vulneribus
⁊ aliis: ⁊ hoc facit cōpando ſm modū ſuture ad aliū cōeȝ
oſtēdēdo ꝙ ⁊ talis modus eſt melior. 2ª ibi. Et iam ꝯſue-
rūt qdā. 3ª ibi. Et iſte modus ſuendi ⁊c̄. Prima in duas.
pmo facit qd̄ dictū eſt. 2º addit quedā q debēt obſeruari
in mō ſuēdi. 2ª ibi. In mēſura aūt q eſt inter duo puncta
⁊c̄. oīa q dicit Aui. in his ptibus plana erūt p ea q dicent
in quodā notabili. ¶ Propter qd̄ eſt notandū ꝙ Albu-
caſis ponit ꝙ q̄tuor ſūt modi ſuture vulnerū vētris. duo
ſunt modi cōes iſtis vulnerib⁹ ⁊ aliis. alii aūt ſunt ꝓprii
iſtis vulneribus: ſȝ pmi duo modi nō differūt in mō ſu-
ture: ſȝ ſolū differūt: qꝛ in pmo mō dimittit acus infixa: in
ſecūdo aūt nō: imo ſolū ꝯiūgunt labia mediāte filo: ⁊ iō
q̄ſi ambo pnt reduci ad vnū modū: ⁊ eſt talis modus vt
ſuant ambe ptes pāniculoꝝ ex vtraqꝫ pte in vna punctu
ra vt imittat acus in ſiphac ⁊ mirac. ex vna pte ⁊ penetret
ſil' mirac ⁊ ſiphac ex alia pte vt nō fiat ibi aliq diſtictio in
ter labia vulneris ſicut nō fit in aliis vulnerib⁹: ⁊ iſte mo
dus pōt habere in ſe duos modus poſitos q̄s ponit Al-
bucaſis: qꝛ qñ dimittunt acus infixe: tūc eſt vnus modus
qñ aūt nō: ſȝ ſolū fit cū filo tūc eſt alius modus: ⁊ iſtū du-
plicē modū q pōt reduci ad vnū modū tāgit Aui. in illa
pte: ⁊ iſte modus ſuēdi eſt melior ꝯſuitiōe cōi: vbi cōpat
modū ꝓpriū ſuture ad iſtū modū cōem oñdendo ꝙ iſte
eſt melior. Sic ḡ habem⁹ duos modos cōes ſuture iſtoꝝ
vulnerū q̄s ponit Albucaſis. Modi aūt ꝓprii ſunt etiaȝ
duo: vnus modus eſt capiēdo mirac. ſolū ex vna pte: ⁊ di
mittēdo ſiphac. ex alia aūt capiēdo ſiphac ⁊ mirac. ⁊ ſic fi
at q̄uſqꝫ ſit cōpleta tota ſutura: ⁊ iſte eſt modus quē pmo
ponit Aui. Secūdus aūt modus ſuture ꝓprius quē po-
nit Albucaſis eſt vt p⁹ ſuat mirac cū mirac ſolū ⁊ dimittē
do ex vtraqꝫ pte ſiphac: ſȝ ſcd̄o accipiat mirac cuȝ ſiphac
ex vtraqꝫ pte: ⁊ ſm iſtū modū ꝓcedat vſqꝫ ad finē: ⁊ iſtum
modū nō tāgit hic Aui. ſȝ vltra iſtos q̄s ponit Albucaſis
Aui. ponit modū quēdā quorūdā alioꝝ: ⁊ eſt vt ſuat ſolū
mirac cū mirac dimittēdo ſemp ſiphac: ⁊ iſtū modū tan
git ibi. Et ꝯſuerūt q. ⁊c̄. ⁊ in illa pte laudat Auic. iſtū mo-
dū etiā magis q̄ȝ modū cōem. Et cā huius eſt: qꝛ cuȝ tali
ſutura coopit ſiphac retro mirac cooptura decēti ſicut et
pus coopiebat nāliter: in ſutura aūt cōi nō fit cū accipiā-
tur oēs q̄tuor margines in vna pūctura. Ego tñ credo vl
terius ꝙ inter oēs modos ſuture tertius modus quē po

nit Albucaſis: quē ponit Aui. ꝓmū eſt melior: ⁊ h̄ etiā credo ꝙ ſit de intētiōe Aui. Et cā hui⁹ eſt: qꝛ ſiphac eſt panniculus neruoſus: mēbꝛa aūt neruoſa ſunt difficilis icarnatiōis: mirac aūt eſt pāniculus carnoſus magis: mēbꝛa aūt carnoſa ſunt facilis incarnatiōis cū ſiphac ſit difficilis ꝯſolidatiōis: mirac aūt facilis: oꝫ ḡ iūgi ⁊ inuiſcari ſiphac cū mirac vt melius poſſint icarnari ꝓpter iuiſcationē quā recipiet a mirac. ⁊ qꝛ hoc ſit meli⁹ ꝑ illū modū ſuture q̄ꝫ ꝑ aliū: idcirco ille eſt melior: ⁊ hoc qḋ dicit Auic. in illa pte. Jnqt. ſ. Gal. pone intētionē tuā in ſuēdo ventrē adherētia ſiphac cū mirac fortaſſe adherebit ⁊ incarnabit. ſ. ſiphac ſi ita facies: qm̄ eſt neruoſum. ſ. ſiphac: ⁊ iō oꝑꝫ vt fiat adherētia ipſius cū mirac vt recipiat facilitatē ꝯſolidatiōis a mirac. Medici hodie tn̄ nō faciūt vim de tali mō ſuture: ſꝫ ſolū ſuūt ipm ſutura cōi: ꝑ hec ḡ q̄ dicta ſunt potes intelligere v̄ba Aui. Tūc ſequr illa pars:

¶ Jnqt. Deinde pone ſup ipm de medicinis incarnatiuis ⁊ neceſſitas ad ligandū eſt vehementioꝛ in his vulneribus: ⁊ madefac lanā marabaze cū oleo calido parū inuolue ſup alibꝛē: ⁊ alibꝛē ſicut vadūt. Et cliſteriza ipm cū aliquo mollificatiuo etiā ſicut olea ⁊ mucillagines.

¶ Jn pte iſta Aui. ponit q̄ ſunt medicamīa ꝯueniētia iſtis Dicit ḡ. Jnqt. ſ. Gal. 6. de inge. ſa. Deinde. i. poſt reductionē iteſtini ad ꝓpꝛiū locū ⁊ poſt ſuturā talis vulneris ſup ipm pone ⁊c. Et neceſſitas ad ligandū eſt vehemētioꝛ in his vulneribus ſupple q̄ꝫ in aliīs. Et rō huius eſt ꝓpter ſuſtentationē inteſtinoꝝ ne exeāt: ⁊ madefac lanā marobace. i. lanā ſuccidā cū oleo calido parū: ⁊ inuolue ſuper alibuē. i. ſup ylia. ⁊ alchabien. i. ſup inguina ſicut vadūt: ⁊ hoc fit rōne doloris mitigatiōis: vt ꝓhibeat apa: nā mitigatio doloris ⁊ ꝓhibitio apatis in vulnerib⁹: ⁊ maxime in vulneribus mēbꝛoꝝ vbi ſunt lacerti ſicut eſt hic fit cū vnctiōe olei calidi circa ptes circūſtātes: ⁊ ſi eſt in hyeme fac cū oleo cōi: ſi autē in eſtate fac cū oleo roſ. ſicut dicit Albucaſis. ⁊ cliſteriça. ſ. infirmū cū aliquo mollificatiuo vt exitus fecis nō ſit violentus: ⁊ cōmoueat vulnus ſicut ſunt olea ⁊ mucillagīes: ſicut eſt mucillago malue: ⁊ maluauiſci ⁊ ſimiliū in q̄bus diſtēperet caſſia fiſtula: ⁊ huiuſmodi lenitiua ſolutiua. ¶ Et intellige hic ꝙ dicit Auic. ꝙ cliſteriçet cū aliquo mollitiuo. ſ. ſi in inteſtinis non ſit nocumentū: qꝛ ſi in iteſtinis ſuis ſentiat nocumentū ſicut dolorē ⁊ putrefactionē: tūc nō oꝫ cliſteriçari ſolū cū mollitiuis: imo debet etiā cliſteriçari cū ſtipticis: ſicut cū vino nigro ſtiptico pontico tepido ſm ꝙ dicit Albucaſis ⁊ Auic. etiā dicit hoc in ſequēti parte ꝙ talia ſunt que iuuāt vulnera ⁊ vlcera inteſtinoꝝ. Tūc ſeqtur illa pars.

¶ Et ſi vulnus iā ꝑuenerit ad inteſtina ⁊ ſuiſti ipm: tūc regimē ſit illud qḋ dixim⁹ verūtn̄ oꝫ vt cliſterizet cū vino nigro ſtiptico tepido: ⁊ ꝓpꝛie ſi vulnus iam ꝯſutū fuerit aut appropinquerit minuta iteſtia qm̄ iteſtinū ieiunū nō ſanat oīno ex vulnere qḋ in ipo accidit ꝓpter ſubtilitatē ſui copis: ⁊ multitudinē ei⁹ qḋ eſt i eo de venis: ⁊ ꝓpinqtatē ſuā ad materiā neruorū: ⁊ mltitudinē effuſionis colere ad ipꝫ ⁊ vehemētiā caliditatis ei⁹: qm̄ eſt magꝭ ꝓpinquū epati q̄ꝫ iteſtina alia. Jnferiora vō vētris ꝓpterea ꝙ ſunt de nā carnis ſis de medicatiōe ipoꝝ ꝯfidēs. Jnquit Gal. lib. de ige. ſani. Et ſit itētio tua apō diſruptionē mirac vētris cū ſiphac vt ſuas eā cū ſuitiōe ꝯglutinante ſiphac cū mirac: qm̄ eſt neruoſuꝫ tarde icarnatiōis cū alio: ⁊ illud cū mō ſuitiōis quā diximus: qm̄ ipa aggregat ⁊ ꝯglutinat in pūctura ſiphac. Jnqt. Et iteſtina cuꝫ egrediunt: tūc ꝯfert vinū nigrū forte: ⁊ calefiat ⁊ ſubmergat i eo lana ⁊ ponat deſup: qm̄ ipa diſꝑgit iflāmationē eoꝝ. ⁊ detumeſcere ea facit: ſi aūt nō fuerit pn̄s: tūc admiſtra q̄ſdā aq̄s ſtipticitatis fortis calefactas. ꝙ ſi nō fuerint pn̄tes. tūc vapoꝛa ea cū aqua calida donec detumeſcāt: ſi aūt nō ingrediunt in illud amplificet locus.

¶ Jn iſta pte Aui. poſtq̄ꝫ determinauit de cura vulneriꝫ vētris: qn̄ ex vulnere egredit inteſtinū: nō eſt tn̄ vulneratus: determinat de cura ipoꝝ qn̄ inteſtinū eſt vulneratū ⁊ oñdit etiā cū hoc q̄ ſunt inteſtina q̄ recipiūt ꝯſolidationē: ⁊ q̄ nō repetit etiā quedā ſupradicta cōmendādo primū modū ſuture ſupradictū. Dicit ḡ ꝙ ſi vulnus iam peruenerit ad iteſtinū ⁊ ſuiſti ipm. i. inteſtinū: tūc ſit regimē id qḋ diximus: ſ. poſt ſuitionē inteſtini. Uult ergo dicere Aui. ꝙ ſi inteſtinū eſt vulneratū: tūc ꝓmo oꝫ ſui iteſtinū. ⁊ debet ſui cū acu ſubtili: ⁊ filo de ſerico ſubtili vel cum filo de inteſtinis animaliū ꝑparato ſm ꝙ Albucaſis ponit. dicit em̄ ꝙ accipiat extremitas fili ex inteſtino ⁊ ex carnet mulū: deinde liga in extremitate eius filū ſubtile inuolutū. Deinde intromitte id filū in acū ⁊ ſue cū eo inteſtinū. poſtq̄ꝫ vō tu ſuiſti inteſtinū: tūc fac alia q̄ ſunt neceſſaria. ſ. reduc inteſtinū ad locū ſuū diſſoluēdo ventoſitatē cū ablutiōe vini nigri ſtiptici: deinde poſtq̄ꝫ reduxiſti inteſtinū ſue vulnus ſm modū ꝑdictū: ⁊ dimittātur filorū capita inteſtini extra vulnus: vt poſſint extrahi qn̄ facta eſt incarnatio: deinde ponātur ſup vulnus medicine incarnatiue q̄ ad hoc ꝯueniūt. Et ꝓpter hoc dico vlterius ꝙ nō oꝫ vulnus vētris teneri apertū donec inteſtinū vlterius incarnet ſicut dicūt q̄dā. ⁊ Brunus fuit hui⁹ opinionis: qꝛ multa pn̄t ex hoc ſeq picula. Pꝛimū eſt qꝛ qn̄ vulnus mutabit aer ſubintrabit ⁊ faciet in inteſtino toꝛtiones ⁊ dolores ꝓpter ventoſitatē quā in eo generat ex hoc aūt pn̄t accn̄tia praua ꝯſequi. Scḋm eſt: qꝛ vulnere retēto apto. Foꝛſitan exibūt iteſtina: ⁊ iō vt dictū eſt oꝫ ſui vulnus qn̄ ſutū eſt iteſtinū: ⁊ hoc eſt de intētione Auicē. q dicit ꝙ poſt ſuitionē inteſtini fiat regimē qḋ dixim⁹. ¶ Ulterius intellige ꝙ Albucaſis ponit quandā ſuturaꝫ inteſtini q̄ fit cū foꝛmicarū capitibus abſciſis quā dixerūt q̄dā expimētatores: ſed illa ſutura nō vr̄ mihi bn̄ tuta: qꝛ adeo breuiter tenēt iſta capita poſt abſciſionē iſtorū vel ipoꝝ a coꝛpibuſq; ꝙ ex q̄libet ꝯfricatōe pn̄t recedē: ⁊ ipemet Albucaſis dicit ꝙ talis modus ſuture ē ſm viā fiducie ⁊ ſpei: ⁊ iō nō eſt multū initendū. ¶ Ulterius itellige ſm ꝙ ponit Albucaſis ꝙ iudiciū medicatiōis iſtoꝝ vulnerū eſt ſicut iudiciū medicatiōis alioꝝ vulnerū: qꝛ ſi tale vulnus eſt recēs cū ſanguie ſuo: ⁊ nō mutauit ipm aer tūc cura ei⁹ eſt illa q̄ dicta ē: ſi aūt iā mutauit ipm aer: tūc debēt ibi poni q̄dā vnguēta vel empl̄a digeſtiua donec faciāt pus: poſtea curent cū mūdificatiuis ⁊ exiccatis ſic curant alia vlcera: verū oꝫ vt cliſterizent cū vino nigro

ſtiptico rc. hoc eſt id qđ dixit ſupra: q2 qñ accidit leſio in inteſtinis: tunc nō dʒ cliſterizari eger ſolū cū mollitiuis niſi in q̄ʒtū leniūt fecē: ſed dʒ etiā cliſteriçari cū ſtipticis q̄ iuuāt vulnera inteſtinoꝝ: ⁊ iō dixit Aui. verū denotādo hic aliquā differentiā ſupradictā totū aliud qđ dicit hic Aui. planū eſt. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Jnqt hyp. Cū egredit̄ zirbus vētris in vulnere neceſſe eſt vt putrefiat qđ de eo egredit̄ q̄ʒuis moret̄ tpe pūo. ⁊ eſt in hoc vehemēti⁹ q̄ʒ iteſtina ⁊ epar: qm̄ iteſtina ⁊ extremitates epatis ſi nō remanēt exteri⁹ ſpacio lōgo donec infrigidēt̄ valde vehemēter: tūc cū igrediūt̄ vētrē. ⁊ in carnat̄ vuln⁹ redeūt ad nās ſuas. zirbus vero lʒ moret̄ tpe paruo: tñ neceſſe eſt vt qđ ex eo qđ appet igredit̄ ventrē putrefiat. Et ꝓpter illđ ꝓperāt medici icidēdo ipʒ ⁊ nō itromittūt qđ de ipo appet i vētrē: q̄ ſi iueniat̄ in zirbo diuerſoꝝ ab hoc illud eſt valde parū ⁊ fortaſſe nō iuenit̄.

¶ Jn qua parte Aui. poſtq̄ʒ determinauit de cura vulneꝝ vētris qñ ex ipis egredit̄ inteſtinū: h determiat de cura vulnerū vētris qñ ex ipis egredit̄ çirbus. ⁊ vult dīe Aui. q̄ ſi çirbus egredit̄: ⁊ dato q̄ ipe pūo moret̄ extra: tñ putrefit ſm q̄ dicit Hyp. ⁊ h cognoſcit̄ p viriditatē ⁊ nigredinē ipſius: tūc ḡ medicus dʒ icidere totū putrefactū: q2 ſi reigrederet̄ intus illa ps putrefacta: tūc totus çirb⁹ putrefieret: ⁊ iō feſtinandū eſt: vt ſcito abſcindat̄ qđ de eo factū eſt viride vel nigrū: dʒ tūc ꝑus ligari cū filo in fine loci ſani ſm q̄ dicit Albucaſis eo q̄ in ipo ſunt vene ⁊ artarie ex q̄bus ꝯſequeret̄ fluxus ſanguis ſi nō ligaret̄: ⁊ tūc inciſa tali pte çirbi ſuat̄ vulnus ⁊ extremitates fili çirbi extra vulnus depēdeāt: vt poſtea remota tali pte putrefacta extrahat̄. h eſt qđ intēdit hic Auic. Tūc ſeqtur illa ps.

¶ Et ſi egredit̄ aliqd de zirbo tūc neceſſe eſt tibi vt ſcias an opteat icidi an nō: ⁊ an oporteat ſui vulnus an nō: ⁊ qualr ſuatur. Nā ſi vulnus cadat in aluourati ⁊ eſt mediū vētris: tūc eſt pluris timoris: qm̄ ſunt extremitates lacertorū coopte ſup ventrē. Si fuerit in illis ⁊ ſunt a duobus lateribus medij vētris a dextra ⁊ ſiniſtra q̄ſi q̄tuor digitis: tūc eſt ſaluior: qm̄ nō eſt in eo aliqd ō extremitatib⁹ lacertoꝝ neruoſoꝝ: loci vō aluourati ſutura iterū eſt difficilis: ⁊ illud iō qm̄ iteſtina eminēt ⁊ egrediunt̄ a diſruptiōe q̄ eſt in hoc loco ⁊ reditus eoꝝ in hoc loco eſt difficilis: ⁊ illud q2 illud qđ plicat ea intētione eorū eſt duo lacerti ꝑtenſi in lōgitudine vētrꝫ carnoſi q deſcendūt ex pectore ad rachabar: ⁊ eſt os pectinis. Et ꝓpter illđ qñ cadit vulnus in hoc loco icidūt hos lacertos: ⁊ eſt eminētia inteſtini vehemētior: qm̄ lacerti q ſunt in illo ꝯtinēt ipm ⁊ nō eſt ei in medio lacert⁹ fortis retinēs ipm. Si aūt ꝑpat̄ cū hoc vt ſit vulnus magnū: tūc neceſſe ē vt emineat ⁊ egrediat̄ ex eo neruus inteſtinoꝝ: ⁊ quare ſit itromiſſio eorum difficilior.

¶ Jn iſta pte Aui. repetit quedā ſupradicta: ⁊ ptʒ p ea que dicta ſunt prius.

¶ Capitulū Dini de vulneribus penetrātibus in cōcauitate membroꝝ ſpiritualium.

c Um dictum fuerit ꝑus q̄ vulnerū penetrātiū quedā ſunt penetrātia in ꝯcauitate mēbrorū nutritiuoꝝ vt q̄ fiūt in ptibus ventris ab vmblico infra: ⁊ parū ſupra: quedā aūt ſūt penetrātia i cōcauitate mēbroꝝ ſpiritualiū vt q̄ fiūt in ptib⁹ pectoris vel toracis aut dorſi: cū Aui. nō determinet niſi de ꝑmis vulnerib⁹ penetrātibus ꝓpter cām ꝑdictā: idcirco nos q̄ʒq̄ʒ nō ſpectet ad ꝓpoſitū Auic. ad cōplettorē tñ doctrinā cirugie de his vulneribus ⁊ cura ipoꝝ aliqđ capitulū breue extractatū ex dictis Aui. in 3° ⁊ Albucaſis ⁊ Gal. de inge. ꝯſtituem⁹. Dico ḡ ſi accidit tale vulnus: tūc ſignū ei⁹ eſt ſm q̄ dicit Albucaſis ca. de curatiōe vulnerū q̄ ex vulnere egredit̄ vētoſitas qñ ifirmus anhelat vel tuiſſit: imo aliqñ egredit̄ tāta vētoſitas q̄ extinguit cādelā accenſam ⁊ tūc vt dicit Albucaſis qñ ex vulnere egredit̄ vētoſitas ſcias q̄ tale vulnus ē mortale: dicit eñ Hyp. ſexta pticula afforiſmoꝝ. veſicā hr̄e inciſam aut cerebrū aut cor: aut dyafragma ⁊c. mortale. nō aūt eſt itelligendū qñ dicit ipm eē mortale: q2 oēs ide moriant̄: ⁊ nullus euadat: ſʒ q2 plurimū ide moriunt̄: aliqñ tñ poſſunt euadē ſʒ q̄ ibidē ponit ſigna hui⁹ Albucaſis.

¶ Cura ipſorum vulnerum ſm Dinum.

i Ntentio aūt curationis huius vulneris eſt duplex: vna eſt vlis: altera vō ꝑticularis. Vlis aūt intētio eſt circa euacuationē toti⁹ corpis: ⁊ diuerſionē toti⁹ fluxus humoꝝ ad locū: vt ſtatim fiat flebotomia ex vena cōi ex pte diuerſa niſi aliqd ipediat ⁊ fiāt criſteria aut ſuppoſitoria q̄ deriuēt māam a pte patiēte ad inferiora: ⁊ fiāt fricatiōes ⁊ ſtricture doloroſe in brachijs ⁊ crurib⁹. Particularis aūt intētio eſt circa vulnus: ſi ḡ tale vulnus eſt recēs cū ſanguine ſuo: tūc q̄ʒtū eſt ex pte vulneris talis vñ eſt ſtatim cōpeteret icarnatio ⁊ ſutio: ſʒ ipedit̄ h ex accñti. Dicit eñ Albucaſis q̄ nō dʒ vt ponas i eo ꝑma hora puluerē q cōſtringat ⁊ ſanguinē refrenat vt nō retineat̄ ſanguis in ꝓfunditate corpis: ⁊ reuertat̄ ad cor: ⁊ cōgelet̄ ⁊ interficiat infirmū ſuffocādo ipm. Sʒ ſi ſecuri eſſem⁹ q̄ ſanguis nō remaneret: ſueremus ipm ꝑma hora: ⁊ ꝯſolidarem⁹: q2 ḡ de hoc ſecuri nō ſumus ex q̄ pōt ſeq mors ifirmi idcirco ꝑma hora q̄ venit ad te talis vulnerat⁹ reclinandū eſt per pedes: vt ſanguis qui in ꝓfunditate iuit: exeat ⁊ pone in orificio vulneris intus ſm q̄ dic̄ Albucaſis: vnguētū attractiuū qđ attrahat ⁊ mūdificet ſanguinē ꝯgelatuʒ interius: tale aūt eſt ſicut gluten albotim vel mel qđ melius eſt: ⁊ fiant empl'a exteri⁹ vſq̄ʒ ad aliq̄s dies mitigātia dolorē: ⁊ diſſoluētia ſanguinem congelatum: vt emplaſtruʒ ex abſinthio ⁊ calamēto ⁊ farina ordei ⁊ fenugreci coctis in vino cū melle ⁊ cribratura furfuris: ⁊ phibeatur aſſiduatio mollicatiuoꝝ ne liq̄ditas aggredit̄ in ꝓfundo: q2 huiuſmodi vulnera ſunt difficilis cōſolidationis ꝓpter ꝓfunditatē ipſoꝝ occultā. ⁊ iō indigent ſm q̄ dic̄ Gal. medicis multū exiccatis cū medicis exterioꝛib⁹

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ etiā interiorib⁹: ⁊ ſi vnguētū nō ſit tibi p̄ns: tūc vt dicit Albucaſis pone ſup ipm̄ cotū vetuſtū vel licinia vt ſugāt qđ egredit̄ ex eo de hūiditab⁹: ⁊ hēant licinia q̄ imittunt̄ in talibus vulnerib⁹ ſuſpēſoria vel capita eoꝝ ſint groſſiora q̄ꝫ orificiū: ita ꝙ ex cōpreſſione ligature in ꝓfundita teire nō poſſint: qm̄ hec eſt cā putrefactiōis. Et p̄cipe infirmo: vt dicit Albucaſis ⁊ Aui. in 3° vt iaceat ſup lat⁹ infirmū ⁊ tuſſiat ⁊ cōmoueat̄ aliq̄ motu vt egrediat̄ qđ ex eo aggregat̄ de hūiditatib⁹. Interi⁹ aūt p os dent̄ in p̄n° medicie reſoluētes ſanguinē ꝯgelatū in iteriorib⁹ ⁊ ꝯſolidātes q̄ ſciunt̄ ex ꝓprijs caplīs. Si ḡ tūc vt dic̄. Albuc. vulnera ptrāſieūt tres dies aut plēs: nec accidit ſpaſm⁹ nec tremor cordis malus: nec ſtrictura in anhelitu: ⁊ vides reliq̄s eius diſpōnes bonas ſcias ꝙ vuln⁹ eſt ſaluū. Cura ḡ ipm̄ cū licinis ⁊ vnguētis donec ſanet̄: ⁊ h̄ eſt ſm̄ modū quē Aui. ponit in 3° ca. de cura vulnerū pectoris. q: qn̄ eſt ibi putredo ⁊ ſanies: tūc incipiant̄ in eis medicie lauatiue ⁊ abſterſiue ſic̄ eſt mellicratū aut oxiçachara: ⁊ ſi vis plus mūdificare ⁊ lauare fiat decoctio yreos ariſtologie ⁊ yſopi in q̄ decoctiōe diſtēpet̄ mel. Et q̄nqꝫ vt dic̄ Aui. in 3° eſt neceſſariū: vt poſt īmiſſionē aq̄ mellis fiat egredi ſanies cū inſtrō attrahēdi saniē. ſ. cū cemilla per quā ſugat̄ ſanies: cū aūt mūdificatus eſt locus a ſanie ⁊ ſperamus ꝙ nō remāſit ibi ex eo aliqđ: tūc incipiant̄ medicine ꝯſolidatiue q̄lia ſunt deſiccatiua ſtiptica vt eſt decoctio balauſtiarū: ſumac aluminis roſaꝝ ⁊ ſiliuꝫ. in qua decoctiōe ponat̄ etiā mel. medicie ēt ex pte iteriori adminiſtrent̄ ſili mō ſicut exteriores: q: qn̄ tuſſiūt ⁊ oꝫ mūdificare: tūc dent̄ electuaria ⁊ loc mūdificatiua: vt tūc bona ſunt dyapenidion dyacis dyadragantū: dyacalamētū ⁊ ſimilia cū decoctiōe yſopi rigritie paſſulaꝝ ficuū capilli veneris ⁊ ſiliuꝫ. Si aūt nō tuſſit ⁊ ſanies eſt mūdificata: tūc dent̄ res ſtiptice ꝯſolidātes: vt terra ſigillata cū ſucco citonioꝝ ⁊ ſumac ⁊ ypoq̄ſtidos ⁊ balauſtia ⁊ ſilia: hmōi. n. ſtiptica oībus vulnerib⁹ penetrātib⁹ maximū p̄bēt adiutoriū: q: ſanāt ⁊ ꝯſolidāt ea a pte iteriori. Dic̄. n. Gal̄. 4. de inge. Que igit̄ iuuāt iteriora vulnera p̄ter nullū nocumentū erūt ſic̄ ypoq̄ſtidos balauſtia flos maloꝝ ḡnatoꝝ galla. cortex maloꝝ granatoꝝ: terra ſigillata ſenius id eſt lutū ſtellarū ſuccus ſumac aq̄ roſ. acatia ⁊ ſilia: hec oīa iuuatiua ſunt vulnerū q̄ ſūt in vētre. i. ꝯcauitate interiori p̄ter vllū nocumētū: oꝫ q̄ꝫ ea dari cū aq̄ in aq̄ cocta ſunt ſtiptica: ſicut coctana ⁊ rami arboris maſticis lupilli extremitates vitis aut mirtus: aūt donent̄ cuꝫ potibus ſtipticis ⁊c̄. ¶ Et ſcias ꝙ in medicis taliū vulnerū: ſiue ponant̄ extra: ſiue ſumant̄ intus optimū eſt ponere mel qm̄ vt dicit Aui. in 3° in mūdificatiuis ⁊ abſterſiuis taliū vulnerū nō eſt aliqđ ſic̄ mel: ipm̄. n. eſt mūdificatiuū ⁊ deſiccatiuū: ⁊ cū hoc eſt cibus dilect⁹ a nā. ¶ Dieta aūt iſtorū vulneratoꝝ ſit talis: q: vſqꝫ ad ſeptimū diē vtātur dieta tenui ⁊ caueant̄ vinū ⁊ caro: ⁊ h̄ ꝓpter timorē apātis: po ſt ſeptimū aūt p̄nt ꝓcedi: ⁊ ſic̄ etiā cibi ⁊ pocula ꝯtinētia cū h̄ virtutē medicine: vt. ſ. qn̄ eſt tp̄s mūdificādi tunc vt Gal̄. dicit dent̄ ea q̄ ſunt excolatiua. Si aūt eſt tp̄s ꝯſolidādi: neċe eſt vt cibaria ⁊ pocula ſint ſtiptica. Si aūt vt dicit Albucaſis tale vuln⁹ ꝓlōgat̄ ad ſanandū: ⁊ ſp apit̄: tūc ſcias ꝙ iā factū eſt fiſtula: ⁊ eſt ex eis q̄ raro recipiunt ꝯſolidationē. Cura ḡ ipam ex caplō ſuo. i. ex aq̄s q̄ fortius mūdificāt ⁊ fortius deſiccāt. Caue tn̄ ne vt dicit Gal̄. ⁊ ēt Aui. in h̄ 4° lib. de cura vlceꝝ ne mūdifices ea cū acuto medicamine: vt eſt flos eris ⁊ ſilia: qm̄ patiēs ꝓculdubio morret̄: hec igit̄ de vulnerib⁹ tāta ſunt dicta icidēter ⁊c̄.

¶ De qualitate ligandi vulnera. Caplm̄ viij.

V

Vlnera aūt ⁊ fiſſura apparētia cū vis vt icarnent̄: tūc fac illō qđ dixit ſapiēs ō illis q ſūt hui⁹ artis. Inq̄t. Cū vis vt icarnet̄ hmōi fiſſura: tūc adhere ei ligaturā incipientē ex duob⁹ capitib⁹ nō aliā de ligaturis. Q; ſi fuerit magna erit tibi neceſſariū vt adherere ei facias puluillos triangulatos. Et ſi fuerit loc⁹ decliuis īdiget ſutura etiam. Et puluilli qdē triāgulati meliores ſunt in aggregādo labia vlceꝝ q̄ꝫ q̄drati: qm̄ coartant ſup fiſſurā tm̄. Et ſitus puluilloꝝ triāgulatoꝝ eſt ſm̄ hoc exemplū linea recta iter duos puluillos ſit fiſſura: ⁊ duoꝝ puluilloꝝ triangulatoꝝ vnus ſit b. ⁊ alter g. decēter compoſiti ſm̄ figurā quā vides. Cū ergo ligatur locus iſte ⁊ cadit ligamē duoꝝ capitū eſt ligamē tenēs ſup locū fiſſure vehemēti⁹ q̄ꝫ ſi fuerit q̄drati. Et nō lꝫ vt non ſit in applicatione vlcerū ligamen nō habens duo capita: ⁊ iſti ſunt puluilli triangulati ⁊ figura ſtringendi.

¶ In iſto cap. Aui. q: in vulnerib⁹ ad ꝯſolidationē ⁊ icarnationē ē maxīe neċia ligatura: ⁊ aliqn̄ p̄ter h̄ oꝫ ſui: determiat de q̄litate ⁊ mō ligādi vulnera: ⁊ etiaꝫ de ſutura oñdēdo vbi maxīe cōpetit: cū hoc etiā itromiſcēdo q̄daꝫ alia. Et reducant̄ ad ordinē meliori mō q̄ p̄nt dcā Auic. poſſumus dicere ꝙ iſtud caplm̄ diuidit̄ p̄° in ptes q̄tuor In p̄ma pte determiat Aui. de modis ligature vulnerū. In 2ª pte determiat de ſutura vulnerū oñdēdo vbi maxime cōpetit ſutura: ⁊ vbi ſufficit ſola ligatura. In 3ª pte q: ſunt q̄dā vulnera q̄ indigēt vt ſcindant̄ ⁊ diſcooperiant̄ cū ſectiōe: ⁊ nō p̄nt icarnari cū ligatura: oñdit q̄ ſint talia vulnera in q̄bus oꝫ hec fieri. In q̄rta pte ipſe repetit ſub epilogo ḡnali in q̄bus vulnerib⁹ ſufficit ligatura: ⁊ in q̄bus nō: ſꝫ vltra h̄ oꝫ admiſtrare ſuturā ⁊ puluillos triangulatos. 2ª ibi. (Et cū cadit vulnus in lōgitudine.) 3ª ibi. (Inq̄t qn̄ fuerit neċiuꝫ nobis.) 4ª ibi. (Et ſcias ꝙ ſutura ⁊c̄.) Prima ps vt mihi vr̄ pōt diuidi in tres ptes: nā cum ſit modus triplex ligature ſm̄ ꝙ Aui. dixit prius in cap° de vulnerib⁹. Prim⁹ modus ſit ad incarnādū labia vulneris. Scđs modus ſit ad exp̄mendū ſordicié ⁊ hūiditaté ex vulnere. Tertius modus ſit ſolū cā retinēdi medicamina ſup vulnus. Primo ḡ Aui. ponit p̄mū modū ligature oñdendo quō ſit: ⁊ in q̄bus vulnerib⁹: ⁊ cū hoc etiā facit aliq̄ꝫ mentionē de ſutura. 2° Aui. inuit 2m modū ligature: oñdēdo in q̄bus vulnerib⁹ cōpetit talis modus. 3° inuit tertiū modū cā retinēdi medicamīa ſup vulnus oñdēdo in q̄bus vulnerib⁹ cōpetit talis modus: ⁊ nō illi duo modi p̄mi. 2ª ibi. (Et dicit̄ in li. de ige.) 3ª ibi. (Inq̄t ille q iā vidit. Dicit ḡ p̄mo: vulnera aūt ⁊ fiſſura ⁊c̄. ꝙ dixit ſapiēs. i. Gal̄. de ige. ſani. tūc adherere ei ligaturā incipientē ex duob⁹ capitib⁹: ligatura duoꝝ capitū dicit̄ qn̄ vulnus p faſſiam in media pte ſtringit̄: ⁊ vnūqđqꝫ duoꝝ capitū faſſie ſiue ſit vna ſiue ſint due tendit verſus extremitatē vnā: alterꝝ v̄ſus extremitatē alterā nō aliaꝫ de ligaturis. i. nō adhereas aliū modū ligature q̄ꝫ iſtū. Et rō hui⁹ eſt: q: p̄ ceteris ligaturis hec magis valet ad īcarnādū: q: qn̄ talis ligatio ſit incipiēs duob⁹ ex capitib⁹: tunc q̄libet ps illoꝝ capitū extēdit vnū labiū v̄ſus alterū: ⁊ cōnectit illi: ⁊ iſta ligatura ſm̄ plurimū in vulneribus p̄uis eſt ſufficiēs ad incarnādū abſqꝫ alio. Q; ſi fuerit magna ſcꝫ ſciſſura neċe eſt vt adherere ei facias puluillos. i. pumazolos triāgulatos: ⁊ h̄ eſt iō vt ligamē trāſiens ſuper puluillos vtriuſqꝫ labij cōprimat vehemēti⁹ p illos labia

⁊ coerceat in vnū. Qꝫ ſi fuerit loc⁹ decliu⁹: h̄ eſt dicere ꝙ ſi vna ps vulneris vehemēter declinet ⁊ elōgeť ab alia: tūc vltra h̄ qđ dcm̄ eſt: indigebit etiā ſutura. Et puluilli qdē triāgulati ⁊c̄. Et ſitus qdē puluilloꝝ triāgulatorum eſt ſm̄ h̄ exēplū.ſ. qđ vides a latere. qꝛ ita ſtat in li. Auic. qꝛ duo anguli taliū puluilloꝝ debēt applicari duob⁹ labijs vulneris: terti⁹ aūt angulus dꝫ eē inferi⁹ ⁊ h̄ idō vt ligamē trāſiēs ſup tales puluillos īpellat vnā ⁊ aliā ligaturā ꝑtēſaꝫ ab vno anguloꝝ ad duos ſuperiores: talis aūt impulſio ⁊ coartio labioꝝ vulneris nō eēt eq̄ bona nec ita firma ſi fieret trāſit⁹ ligamis ſup puluillos q̄dratos: ⁊ rō ē qꝛ īpulſio ꝓcedēs ab vno angulo fortior ē q̄ꝫ a duob⁹: qꝛ eſt magis iūcta: oīs.n. v̄tus iūcta fortior eſt q̄ꝫ diſpſa: h̄ eſt ḡ qđ Aui. dic̄ de hac ligatura. ¶ Sꝫ vltra hec debem⁹ intelligere de mō ſtringēdi in tali ligatura ꝙ apud vulneris orificiū dꝫ eē decēter ſtricta ⁊ cōplicata vt bona fiat expreſſio ſanguinis ſupflui ⁊ humiditatū aliarum a vulnere verſus alias partes. quanto autē a vulnere talis ligatura magis elongať tanto magis relaxeť. Iterū ēt cauendū eſt vt dicit Gal. in de ige. ne talis ligatura ſit ex veteri pāno ⁊ laxo: aut ſit ex aſpo ⁊ valde ꝯſtricta. p̄ª.n. nō bn̄ ſuſtineret vuln⁹ vt ſolidari poſſit. 2ª aūt dolorē ḡnat q̄ eſt cā apātis. oꝫ.n. eſſe media inter illa. Tunc ſeqtur illa ps.

¶ Et dr̄ in lib. de ige. ſani. Quidā hō habuit vuln⁹ cui⁹ ꝓfundū erat ꝓximū iguinib⁹: ⁊ ipſi⁹ orificiū ꝓximū genu ⁊ ſanauim⁹ ipm̄ ſine ꝑforatiōe penit⁹: ita ꝙ poſuimus ſub genu eius puluillos: ⁊ p̄parauimus ipm̄ talr̄ ꝙ factū ē orificiū eius directū cū facilitate: ⁊ ſilr̄ fecimus de vulnere qđ fuit ī coxa ⁊ brachio: ⁊ ſanata ſūt oīa.

¶ In q̄ pte Aui. inuit 2m modū ligature q̄ ſit ad exp̄mēdū ſordiciē ⁊ hūiditatē ex vulnere. Dico aūt ꝙ inuit eo ꝙ ipm̄ expſſe nō ponit: ſꝫ ponit qōdā exēplū vulneris in q̄ cōpetit modus ligādi: recitat.n. de quodā hoie ſm̄ qđ dicit Gal. de ige. q̄ habuit vuln⁹: cui⁹ ꝓfundū erat ꝓximū genu: ⁊ ei⁹ orificiū ꝓximū iguinib⁹: ⁊ dic̄ ꝙ ſanauit ipm̄ ſine ꝑforatiōe: h̄ aūt fuit pp̄ p̄parationē ſit⁹ mēbri ⁊ pp̄ ligaturā ⁊ pp̄ p̄parationē ſit⁹ mēbri: qꝛ poſuit ſub genu ei⁹ puluillos: ita ꝙ factū ē orificiū ei⁹ inferi⁹ ⁊ ꝓfundū ſupi⁹ cū ligatura aūt: qꝛ ī tali vulnere nō cōpetit ligatura p̄dicta: cui⁹ ſtrictura ē maior apđ orificiū. Si aūt h̄ fieret hic tūc retinerenť ibi ſordes ⁊ hūiditates q̄ cā putrefactiōis ⁊ ꝯcauatiōis eſſent: ſꝫ cōpetit ibi modus ligature q̄ ē ad exp̄mendū hūiditates ⁊ ſaniē q̄ retinenť in vulnere pp̄ ꝓfunditatē ipſi⁹: ⁊ hec ligatura ſit ꝯtrario mō p̄dicte: nā talis ligatura dꝫ eē ſtricta apđ radicē vlceris. mollis autē apđ orificiū ei⁹: vt ex vehemētia ꝯſtrictiōis ipſi⁹ apđ ꝓfunditatē vulneris: ⁊ ex relaxatiōe ī orificio vir⁹ ⁊ ſanies ad exteriora ꝓfluāt: ⁊ hec ligatura nō ſit niſi in vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹ ꝓfundis in q̄b⁹ timeť ne virus ⁊ ſanies aggregenť in parte interiori. Deinde cum dicit.

¶ Inq̄t ille q̄ iā p̄uidit in expiētia. Scias ꝙ vulnera idigēt vt fiat ſanies ſi poſſe eſt ei itus ad hoc vt penetrēt cū ea reliq̄ q̄ ſunt illic meliora ⁊ velocioris alteratiōis.

¶ In iſta pte Aui. inuit 3m modū ligature q̄ cōpetit in vulnerib⁹. ⁊ hꝫ hec ps q̄tuor dicta ſm̄ ꝙ ponit q̄tuor modos vulnerū in q̄b⁹ nō cōpetūt p̄dicti modi ligature: ſꝫ cōpetit ī eis terti⁹ mod⁹. 2ª ibi. (Vulnera diſrupta.) 3ª ibi. (Aut fuerit lacert⁹.) 4ª ibi. (Inq̄t. ⁊ ſilr̄.) Dic̄ ḡ p̄⁹. Inq̄t ille ⁊c̄. ſcias ꝙ vulnera idigēt vt fiat ſanies ⁊c̄. videte ſi iſta lr̄a ītelligať vt v̄ba ei⁹ ſupficialr̄ ſonare videnť ſine dubio falſa eſt. Dicere.n. abſolute: ſcias ꝙ vulnera idigēt vt fiat ſanies: illđ nō ē veꝝ: qꝛ vulnera ſimplicia idiget vt ī eis nō fiat ſanies: qꝛ ſi in eis fiat ſanies: tūc deſpam⁹ de icarnatiōe eoꝝ: ⁊ oꝫ ea āpli⁹ curare vt vlcera. ¶ Sꝫ vr̄ mihi ꝙ poſſit ſic intelligi: ⁊ ꝯſtruať ſic lr̄a. Scias ꝙ vulnera ſi poſſe eſt eis itus. i. ſi neccitas eſt eis itus indigēt vt fiat ſanies in eis: ē aūt nec̄e facē ſaniē ī eis nō ſp̄ ſꝫ qn̄. ſ. cū eis aſſociať ꝯtuſio: aut qn̄ remanēt ibi hūores int⁹: qꝛ ſanguis nō ꝑfectē manauerit ex vulnē eo ꝙ caro ꝯtuſa vt dic̄. Ga. 4. de inge. ſani. nec̄e ē vt putrefiat ⁊ ī ſaniē ꝯuertať ⁊ tūc Aui. dat cām q̄re nec̄e eſt ſaniē facere dicēs. Ad h̄ vt cum ea. i. cū ſanie penetrēt reliq̄ q̄ illic ſūt meliora ⁊ velocioris alteratiōis ſilr̄ h̄ eſt dicere ꝙ oꝫ facere ſaniē: vt ꝑ ſaniē ea q̄ ſunt ibi. ſ. tumor ⁊ dolor alterenť veloci⁹ ⁊ recedant citius cū ea. Dic̄.n. Gal. 4. de inge. Sꝫ ſi ictus carnē ꝯtuſerit oꝫ vt ſaniē feſtinā̄ter faciam⁹: nā ſi ſanies colericus ḡnatur: tumor erit minor: ita ḡ vr̄ mihi ꝙ ītelligať iſta lr̄a ad h̄ vt debeat eē v̄a ſalua meliori ſentētia. ¶ Sꝫ tūc dico vlterius ꝙ hic Aui. inuit tertiū modū ligature: qꝛ in tali caſu nō cōpetūt alij modi ligādi p̄dicti: ſꝫ ſolū cōpetit ligatura q̄ eſt ad retinendū puluillos ⁊ medicinā vſq; ad tp̄s alterius mutatiōis: ⁊ talis eſt terti⁹ modus ligature: ⁊ ꝓpterea dixi in diuidēdo ꝙ hic Aui. ponebat vnū modū vulnerū in q̄bus cōpetit tertius modus ligature: ⁊ in h̄ inuebat tertiū modū ligature. Deinde cum dicit.

¶ Silr̄ vulnera diſrupta elōgatoꝝ labiorū egēt vt aggregenť cuꝫ ligamēto aggregāte labia eoꝝ niſi fuerit ſup ea ex illo dolor: aut fuerit apoſtemoſa: qm̄ dolent ꝓpter illud q̄ꝫuis ſit cū facilitate.

¶ Aui. ponit aliū modū vulnerū ī q̄b⁹ nō cōpetūt alij duo modi p̄dicti ligature: ſꝫ cōpetit p̄dictis terti⁹ mod⁹ dicēs. vulnera diſrupta ⁊c̄. niſi fuerit dolor aut fuerint apoſa: qm̄ dolēt pp̄ illđ. i. pp̄ ligaturā: q̄ꝫuis ēt ſit cuꝫ facilitate. ſ. ligatura q̄ſi velit dicere Aui. ꝙ qn̄ vulnera ſunt doloroſa aut apoſo nō debem⁹ ea ligare fortiter ſic̄ ſit in p̄mo ⁊ ſcđo mō ligature: ſꝫ ſolū debem⁹ ligare ad retentionē medicaminū cū maiori facilitate q̄ꝫ poſſum⁹. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Aut fuerit lacert⁹ q̄ ſit diſrupt⁹ in latitudine qm̄ tūc nō aggregať: imo ponať in medio liciniū timēdo ne incarneť cutis: ⁊ remaneat lacertus nō incarnatus.

¶ Hic Aui. ponit aliū modū vulnerū in q̄b⁹ nō cōpetunt p̄dicti modi ligature: ſꝫ terti⁹ modus: ⁊ dicit: aut fuerit lacert⁹ q̄ ſit diſrupt⁹ in latitudine ſup. tūc nō cōpetit ligatura q̄ eſt ad incarnādū: qm̄ nō aggregať: ſ. in ſui pte interiori: imo oꝫ vt ponať ī medio. ſ. vulneris liciniū timēdo. ſ. ꝙ incarneť cutis: ⁊ remaneat lacert⁹ nō incarnat⁹: q̄re fiat int⁹ ſanies nō hn̄s reſpiraculū: ⁊ oꝫ iteꝝ poſtea diſrupi: in tali ḡ caſu n̄ cōpetit ligatura ad icarnādū: ſꝫ ſolū ligatura q̄ ē potēs tm̄ retiere medicinā ſup vuln⁹. Deiñ cū dic̄.

¶ Inq̄t. Et ſilr̄ qn̄ findim⁹ cutē capitis ponim⁹ iter labia aliq̄d qđ ipleat ea. fortaſſe em̄ ꝯtrahiť cutis labioꝝ ad interiora vulneris: q̄re neceſſe eſt tūc vt coneris cū ligamētis: vt trahas eā ad exteriora.

¶ Aui. ponit aliū modū vulnerū ī q̄b⁹ nō cōpetit ligatura q̄ eſt ad icarnādū: ſꝫ ſolū illa q̄ ad retinēdū eſt medicias ſup vuln⁹. ⁊ dic̄ ꝙ ſilr̄ qn̄ ſcindim⁹ cutē capitis nō ponimus ibi ligaturā ad icarnādū: nec ſuim⁹: ſicut ſit in alijs vulnerib⁹ ſꝫ ponim⁹ inter labia vulneris liciniū qđ impleat ea: ⁊ dat cām hui⁹ Aui. qꝛ in tali vulnere capitis ꝯtra-

hiſ cutis labiorũ ad iteriora: qꝛ replicaſ labia vulnerũ in teriꝰ: ⁊ iō neċe eſt vt trahamꝰ ea ad exteriora cū ligamen tis: ⁊ h̃ fit ponēdo licinia iter labia q̄ eleuēt ea ad exterio ra: ⁊ ponēdo ligaturā q̄ retiēat illa licinia ⁊ nō aliā liga turā. Sic ḡ videte in iſto caſu: ⁊ in p̄dictis caſibꝰ vt.ſ. qñ eſt vulnꝰ ꝯtuſuȝ aut doloroſuȝ aut apoſuȝ: aut qñ ē diru ptus lacertꝰ in latitudie: aut qñ eſt vulnꝰ in capite nō cō petit ligatura q̄ ē ad icarnādū: ſȝ ſolū cōpetit i eis tertius modꝰ ligature.i.ligatura q̄ ſit ſufficiēs ⁊ potēs retinere medicamīa ſup vulnꝰ. ¶ Sȝ itellige vlteriꝰ de vulnere capiṫ ꝙ in vulnē capiṫ nō oȝ ꝓcedē cū ligatura icarnā do ⁊ ſuēdo maxīe ſi vulnꝰ capiṫ attingat os vel ſit fractu ra in oſſe ꝙ opteat radi aut eradicari: ſȝ tūc ēt maxīe ſit il la replicatio labiorũ ad iteriora quā dic̄ Aui. ſȝ ſi vulnus capiṫ nō ꝑtingat ad os: tūc nil ꝓhibȝ qn icarnemꝰ ⁊ ſua mꝰ vt alia vulnera ſꝫm ꝙ Albuc. ponit i ca. de vulneribꝰ ⁊ h̃ ēt Aui. dic̄ in ca. de fractura cranei ſꝫm ꝙ ibi appebit: qñ id capl̄ȝ deo dāte exponemꝰ. ⁊ ꝓp h̃ Aui. dixit: fortaſ ſe.n. ꝯtrahiſ ⁊c̄. ⁊ nō dixit abſolute ſȝ fortaſſe. Verũ eſt tñ ꝙ medici hodie cōiter in vulnere capiṫ quōcunqȝ ſit: ſiue ꝑuū ſiue magnū: ſiue ꝑtingat os ſiue nō: nūq̄ȝ ſuūt nec cu rāt ea: vt vulnera ſimplicia timēdo de infamia vulgariū ſi aliq̄d inde accideret. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et cū cadit vulnꝰ in lōgitudie: tūc liga mē ſufficit ⁊ aggregat ipſaȝ decēter: ⁊ cū fuerit i latitudie idiget vt ſuaſ: ⁊ ſꝫm mē ſurā ꝓfunditatis vulneris erit ꝓfunditas ſuture dignior ex additiōe anatomie.

¶ In q̄ pte Aui. poſtq̄ȝ determiauit de modis ligature vul nerū. h̃ determiat de ſutura: oñdit.n. vbi ſuffici. ſola liga tura: ⁊ vbi p̄ter ligaturā oȝ facē ſuturā: ⁊ pȝ qd̄ dicit. Et cā q̄re vulnera q̄ ſunt in latitudie indigēt vt ſuanſ plus q̄ȝ illa q̄ ſunt in lōgitudie: ē qꝛ in vulneribꝰ q̄ ſūt in latitudi ne vna ps declinat ⁊ ſepaſ magis ab alia eo ꝙ ē ſꝫm ꝯtra rietatē ſitus villorũ ⁊ rugarū ⁊ ſꝫ mēſurā ꝓfunditatꝭ vul neris erit ꝓfunditas ſuture dignior ex additiōe anatho mie.i. additio h̃ ꝙ ſcias anathomiā loci: vt.ſ. ſi eēt ibi ner uus caue qñ ꝓfundas ſuturā: vt nō ſuas ipm ⁊ facias pū cturā: qꝛ gn̄areſ morbꝰ peior ꝑore: de diſtātia aūt q̄ oȝ eē iter duo pūcta: ⁊ de filo q̄le oȝ eē ⁊ de hmōi q̄ regrunſ ad ſuturā: dcm̄ ē in ca. p̄dicto de vulneribꝰ vētris: qꝛ idē eſt iudiciū q̄ȝtū ad h̃ ibi ⁊ in alijs vulneribꝰ. Deinde cū dic̄.

¶ Inqt Qñ fuerit nobis neceſſariuȝ: vt addamꝰ in āplitudie vulneris cū eſt ſtri ctū: ⁊ timuerimꝰ ꝙ ꝓpter ꝓfunditatē eiꝰ icarneſ eiꝰ ſupiꝰ: ⁊ nō icarneſ eiꝰ ꝓfūdū: aut fuit mēbrū vulneratū i hora vulneris ſꝫm figurā: qd̄ cū redit ad eq̄litatē ſuā nō eſt poſſe vt currat ex eo ſanies: neqȝ vt in grediaſ ipȝ medicia: ⁊ vt redeat ad ſuā fi gurā qñ egrediſ ⁊ cōmouet dolorē aliū: tūc neceſſe ē vt ſcindaſ ſectiōe ꝯuenieti.

¶ In pte iſta Aui. oñdit ꝙ in aliqbꝰ vulneribꝰ idigemus aliqñ ſectiōe ſicut ſunt vulnera ꝓfunda: qꝛ orificiū eſt ſu pius ⁊ fundū inferiꝰ: ⁊ pȝ qd̄ dicit. Deinde cum dicit.

¶ Et ſcias ſꝫm ſūmā ꝙ vulnera q̄ ſūt i lati tudie lacerti ſunt digniora: vt labia eorũ ſint vehemētiꝰ elōgata: q̄ꝓp ſunt faciētia maiorē necitatē ad ꝑſcrutādū ſubtilr̄ in aggregādo labia: ⁊ fortaſſe ñ erit excuſa tio a ſutura ⁊ admiſtratōe puluillorũ triā gulatorũ: ⁊ ꝓpe ſi ceciderit i carne dimiu tio: nā cadēs in lōgitudie minꝰ eget illo.

¶ In pte iſta repetit ſub qdā epilogo gn̄ali vbi magis cō petit ligatura: ⁊ vbi p̄ter ligaturā cōpetit ſutura ē: ⁊ pȝ qd̄ dicit niſi ꝙ itelligas in illo v̄bo qd̄ dicis. Et ꝓpe ſi ce ciderit in carne diminutio ꝙ nō itelligit Aui. ꝙ ſit dimi nuta caro diminutiōe mlta ⁊ māifeſta: qꝛ tale vulnus qd̄ ſic amiſit carnē nō hȝ talē cañ. de ſutura: ſȝ itelligit Auic. ꝙ tāta ſit fcā diminutio carnis ꝙ nō ꝓp h̃ impediaſ ſutu ra: ſic̄ qñ fcā eſt pauca diminutio carnis: mō in tali vulne re in q̄ ſic fcā ē diminutio carnis maxīe cōpetit ſutura ad aggregādū labia eiꝰ: qꝛ ſunt magis remota q̄ȝ qñ nō eſt ibi aliq̄ diminutio alicuiꝰ carnis: ⁊ h̃ itelligit Auic. ⁊c̄.

¶ Medicine incarnātes vulnera. Capl̄m ix.

h Arū mediciarũ v̄tutes iā narraui mus ⁊ ꝯtinuatiōis earũ locū: ⁊ nō dubitabimus qn ſit neceſſariū vt puluis earũ ſit minoris v̄tutis q̄ȝ illō qd̄ de eis ſit cū oleis ⁊ ceratis. Et necitas q̄ dē ꝓducēs ad olea ⁊ cerata ē ꝓpterea ꝙ medicie ſicce: ⁊ ꝓprie q̄ ſunt ſicut merda ſengi ⁊ reliq̄ mierales nō ſubmergūſ vl q̄ȝ ad ꝓfundū: ⁊ nō penetrāt in poros: cū ergo ex eis ſit ceratū ad vltimū ꝑuenire facit eas curſus olei ad locū quē volumꝰ Et iſte medicie icarnatie ſūt ex mierali bus: ⁊ ſūt ex plātis: ⁊ aialibꝰ: ⁊ ex oī ſpē: ⁊ ſūt ex mieralibꝰ ſic̄ ceruſa ⁊ oleū mirtinū ⁊ cera. Et ex plātꝭ folia ſic̄ folia q̄rcꝰ maſ cule emplr̄a ⁊ folia ſalicꝭ ⁊ folia caulꝭ ⁊ fo lia arborũ malorũ ⁊ cortex palme: ⁊ folia arnagloſſe ⁊ ſptū iſuſuȝ i aceto: aut aliq̄ȝ tulo vini: ⁊ ꝓpe qñ miſcēt folia arborꝭ pi ni maſcule ⁊ femie ligata cū corticibꝰ ſuis ⁊ folia cupſſi ⁊ rami eiꝰ: ⁊ folia pētaphilō cū melle. ⁊ ex gūmis glutinū alboti ꝓpe ꝓpe mēbra magna. Et ex fructibꝰ ⁊ gnis nux recēs ꝯtrita cū aq̄ ⁊ ſale aut vino bu lita cū folijs acetoſe aut folijs ſicle aut la ctuce ⁊ pirorũ ſilueſtriū cū eo qd̄ ē in eis de ꝓhibitiōe fluxꝰ ⁊ nux cupſſi ⁊ allia cō buſta: ⁊ puluis molēdini ⁊ ordeū aduſtū ꝓpe ſenibꝰ cū cera ⁊ olo ro. ⁊ ō illꝭ q̄ ſilan tur floribꝰ flos ſorbe: ⁊ herba caude eqne ⁊ ꝓpe i vicinitate ipletiōis mēbri aut car nis: ⁊ ad vulnera q̄ ſūt ꝓpinq̄ lacertorũ ca pitibꝰ. Et ex aialibꝰ lac acetoſū valde cō glutinat vulnera mag̃. ⁊ ō cōpoſitꝭ medi camē ruffi ⁊ aureū ⁊ eſculeꝰ: ⁊ medicamē de ſalicibꝰ ⁊ pullegio ⁊ empl̄m de lino.

¶ Quia ſupiꝰ Aui. fecit qddā capl̄m ō medicis icarnātibꝰ vulnera: ⁊ ō medicis cicatrizātibꝰ: et de medicis faciētibꝰ naſci carnē: ⁊ fuit locutꝰ de eis ſolū i gn̄ali ñ ponēdo aliq̄ȝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

illaꝝ mediciaꝝ i ſpāli.idcirco Aui.deteriat ꝺ ipis i ſpāli ponẽdo medicias ſpāles in vnaq̃q; eaꝝ ſpẽꝝ.ꝛ in h̄ cap° deteriat ꝺ medicis icarnãtib° vulnera. Et diuidit̃ ps iſta in ptes tres.in p̄ma pte ꝯtinuat dcã dicendis.in 2ª pte cõpat iſtas medicinas iter ſe ſm ꝙ ſunt in pl̃uere.ꝛ in ſuba ſicca:ꝛ ſm ꝙ ſũt in vnguẽto cũ oleo ꝛ in ſuba molli oñdẽdo ꝙ mioris ṽtut! ſũt in pl̃uere q̃3 i ceroto vel i vnguẽto. ꝛ 3° ipe ponit iſtas medicias i ſpāli.2ª ibi(Et ñ dubitam° gn)3ª ibi(Et iſte medicie icarnatiue ꝛc̃.)Q̃ ꝺ dic̃ in p̄mis duab° ptib° planũ eſt.3ª ps diuidit̃ i ptes duas.q2 p° põit medicinas icarnatiuas ſimplices.2° cõpoſitas narrat.2ª ibi(Et de cõpoſitis(Prima i duas.q2 p° oñdit ex q̃t reb° pñt ſumi iſte medicine icarnatiue.2° narrat illas ſm illũ modũ quẽ poſuit.2ª ibi(Et ſũt ex mieralib° ſic̃ cerusa ꝛc̃. Planũ eſt qꝺ dic̃ in oib°.folia q̃rc° maſculo.i.folia cerri: folia arboris pini maſculi ꝛ femie.pin° maſcula credo ꝙ ſit illa q̃ ꝓducit fructũ.femina aũt q̃ nõ ꝓducit.folia pẽtafilõ.i.gnq; foliũ a pẽta qꝺ ẽ gnq;.Et itelligo ꝙ Aui.ponit diuerſas medicinas diuerſarũ cõplonũ:q̃ꝝ vna ẽ magis ſicca q̃3 alia.h̄ aũt fac̃ ꝑ reſpcm̃ ad diuerſa corpa ꝛ mẽbra i gb° admiſtrãt̃.q2 i vno corpe ꝛ i vno mẽbro cõpetit medicia magl ſicca q̃3 i alio.tu aũt hoc reſpicias ꝑ te vidẽdo cõcluſiones iſtarum medicinaru3 quas ponit ex libris qui tractant de ſimplicibus medicinis.

¶ Medicine conſolidatiue ꝛ ſigillatiue. Capl̃m.x.

bArũ medicinaꝝ nãs iã ſciuiſti.et ſcis iteꝝ ꝙ o3 ne puluis eaꝝ ſit in ṽtute ei° qꝺ ponit̃ in emplaſtris.

¶ In h̄ ca° Auic.determinat de medicinis ꝯſolitatiuis vel ſigillatiuis vel cicatrizatiuis qꝺ idẽ eſt in ſpāli.Supius autẽ determinauit de ipis ſolũ in gñali nõ deſcẽdẽdo ad aliq̃3 ſpālẽ.ꝛ diuidit̃ h̄ capl̃m in ptes duas. In p° pte determinat ꝺ his medicinis in gñali ꝑ reſpcm̃ ad ea que ſequũt̃.ꝛ 2° narrat has medicinas in ſpāli.2ª ibi(Et medicie qdẽ iſte)Prima in duas.p° ꝯtinuat dicta dicẽdis oñdẽdo qd ꝑus dcm̃ eſt in gñali de his medicis. 2° oñdit qd adhuc o3 ſciri i gñali de ipis.2ª ibi(Et o3 nũc vt ſcias)Dicit ḡ p° haꝝ mediciaꝝ nãs.i.cõplexiões iã ſciuiſti ex his q̃ dcã ſũt i illo ca° medicamẽ faciẽs naſci carnẽ ꝛc̃.Et ſcis iteꝝ.ſ.ex p̄dcis:qm̃ o3 ne pl̃uis eaꝝ ſit in ṽtute ei° qꝺ ſumit̃ in empl̃is.h̄ ẽ dr̃e ꝙ ex p̄dictis etiã ſcis ꝙ he medicie ſũt maioris ṽtutis in vnguẽtis ꝛ in cerotis q̃3 in puluere ꝛ ſuba ſicca.Et rõ h° eſt.q2 medicie ſicce ꝛ ꝓprie minerales ñ ſubmergunt̃ in ꝓfundũ niſi ꝑ olea ꝛ cerota. Et vñ ſcitũ eſt h̄.certe h̄ ſcicũ eſt ex p̄cedẽti cap.imediate. Q̃uãq̃3.n.dixerit h̄ dcm̃ in ca° mediciaꝝ icarnatiuaꝝ.nihilomin° tñ h̄ dcm̃ eſt de oib° his medicinis.ꝛ iõ Aui.dixit.ꝛ ſcis iteꝝ ꝛc̃.Et ꝓpter h̄ Aui.illud dcm̃ nõ repetet iferius in cap.de medicinis facientibus naſci carnẽ in qbus hoc dcm̃ maxime eſt verũ.q2 ſupponit hoc ex dictis cum idem iudicium ſit q̃3tum ad h̄ in oib°.Deinde cum dicit.

¶ **Et tũc o3 vt ſcias ꝙ ñ ẽ neciũ vt medicine iſte admiſtẽt̃ cũ iã eq̃ta ẽ ſupficies carnis dure cũ cute vltia eq̃litate.veꝝ caro hũida iã eq̃t̃ ꝛ addit̃:ſ3 ẽ ſpiſſa tal̃r ꝙ cu3 exiccat̃ ꝺſcẽdit:imo ñ o3 vt admiſtres eas niſi cũ hoc qꝺ ẽ ita ꝙ qñ exiccat̃ eq̃t̃. Et hec res cognoſcit̃ exiſtiatõe. O3 ergo vt admiſtret̃ medicia ꝯſolidatiua añq̃3 carnis naſcẽtia i vl̃nere i quo caro naſcit̃ ad hũc finẽ ꝑueniat.qm̃ ꝯſolidatia ẽt addit i q̃3titate carnis vſq̃3 quo ꝯſolidat:ẽt addit̃ cũ ea ṽt° nãl̃.Ergo addit̃ ſm hãc vltiatõe3:imo o3 vt ſit tal̃r ꝙ qñ exiccat ꝛ facit opatõe3 ſuã iã nã fecerit naſci cũ q̃ntitate ei necia cũ vltiatõe ꝯſolidatiue vltie in cõſolidãdo q̃ cõpleat duas opatões cõtinuãdo iter carnẽ et cutẽ p̄dcãs mẽſura q̃ eq̃t̃ ſupficies vlcerata. Q̃ſi ñ auferat̃ iſtud ꝓculdubio fiet veſtigium vulneris ſuperius in cute.**

¶ Aui.oñdit qd ad h̄ o3 ſciri ꝺ his medicinis in gñali.Et diuidit̃ hec ps in duas ſm ꝙ duo gñalia ponit q̃ ad h̄ o3 ſciri.Primũ eſt de tpe in q̃ iſte medicine debẽt admiſtrari.ſcꝺs eſt de mõ admiſtratiõis ipaꝝ in puluere vl̃ vnguẽto.ſ.qñ cõpetit admiſtratio ipaꝝ in puluere:ꝛ qñ in vnguẽto.2ª ibi(Et o3 vt admiſtres ꝛc̃.)In p̄ma pte vult dicere:ꝙ medicia cicatrizatiua nõ o3 admiſtrari qñ caro iã eſt eq̃ta oino cũ cauterio:cõpetit tũc medicia diminutia carnis.q2 cũ medicia cicatrizatia cũ h̄ ꝙ faciat cutẽ:addit etiã i gñatiõe carnis:tũc ſi admiſtret̃ carne oino eq̃ta cũ cute fieret veſtigiũ vulneris ſupi° cute.h̄ ãt ẽ turpe valde o3 ḡ admiſtrari anteq̃3 naſcentia carnis oino ſit adeq̃ta cũ cute:vt ſil̃ adequet̃ caro cũ cute ꝛ exiccet̃.et fiat cutis.h̄ eſt qꝺ Aui.vult dr̃e.ſ3 q2 aliq̃ ṽba ponit obſcura.iõ textũ ei° exponem°.Dicit ḡ.ꝛ o3 nũc ꝛc̃.veꝝ.ſ.ꝓ q2.q2 caro humida equat̃ oino cũ cute.tũc ꝑ medicinã cicatrizatiuã addit̃.ꝛ ſic fieret veſtigiũ eleuatũ:ſ3 eſt ſpiſſa tal̃r.ſ.iſta caro ꝙ cũ exiccat̃ deſcẽdit.q2 iſta caro ſupans cutẽ eſt mollis. ꝛ iõ ꝑ exiccatiõem fortẽ deſcẽdit iferi°.et ꝓpter h̄ qñ caro equat̃ oino cũ cute nõ debes adminiſtrare medicamẽ ſigillatiuũ.ſ3 ꝑus ꝺbes eã facere deſcendere iferi° vſq̃3 ad talẽ teriu3 in q̃ cõpetit medicamẽ ſigillatm̃.ꝛ qs ẽ iſte termin° Aui.ponit cũ dicit.iõ nõ o3 vt admiſtres.ſ.medicinã cicatrizatiuã.ſ.niſi in eo qꝺ ẽ ita ꝙ qñ exiccat̃ equat̃.i.niſi in tali termino gñatiõis ꝙ.ſ.ſit fcã tãta gñatio carnis:vt qñ admiſtret̃ medicamen cicatrizatiuũ nõ ſupaddat̃ caro vltra terminũ nãlẽ cutis:ſ3 ſil̃ adequat̃ cũ termio nãli cutis.ꝛ exiccet̃ ꝛ fiat cutis.ꝛ hec res.i.iſte talis termin° i q̃ carnẽ o3 eẽ gñatã qñ admiſtrat̃ medicia ꝯſolidatiua cognoſcit̃ extimatiõe.q2 h̄ nõ p̄t oino certe cognoſci cũ nõ ſciamus certe q̃3tũ ꝺeat addere etiã in carne medicamẽ cicatrizatiuũ.ſ3 h̄ cognoſcit̃ eſtimatiõe ꝓxima veritati:et ſm ꝙ medic° ẽ melior! igenij: ꝛ pluris experientie ſic meli° extimat talẽ terminũ.Tũc aui.adhuc magis ſpecificat qꝺ dcm̃ ẽ dicẽs.o3 ḡ ꝛc̃.Ad hũc ꝑueniat finẽ.ſ.vt ſit caro eq̃ta cũ ſupficie cutis:qm̃ etiã ꝯſolidatiuũ addit ꝛc̃.ꝛ addit̃ cũ eo ṽtus nãlis.nõ itelligas ꝙ ṽtus nãlis in ſe addat̃ ꝑ iſtã medicinã:ſ3 addit̃ q̃3tũ ad effcm̃ ei°.q2 mediãte ipa ṽtus nutritiua nãlis mẽbri addit in gñatione carnis.ḡ addit̃.ſ. caro ſm vltimatiõe3 hãc.i.vltra terminũ equatiõis cum cute.q2 ſi tu admiſtras medicinã cicatrizatiuã qñ eſt eq̃ta caro cũ cute.tũc caro addit̃ ſup cutẽ:vt dcm̃ ẽ ꝑus.iõ o3 vt ſit tal̃r admiſtrata medicia cicatrizatia ꝙ qñ exiccat ꝛ fac̃ opatõe3 ſuã.ſ.cicatricẽ.puta de carne cuti iã nã fecit naſci cũ q̃3titate.ſ.carnis q̃ ẽ ei necia aut cũ vltia ꝯſolidatiõe.ſ. medicie i ꝯſolidãdo vltie carnis cũ cute:vt.ſ.cicatrix eq̃ta ſit cũ cute.q̃.ſ.medicia cõpleat duas opatões p̄dictas.ſ. vt ſil̃ addat in carne vſq̃3 ad terminũ cutis:ꝛ cicatrizet in illo termino ꝯtinuãdo iter carnẽ ꝛ cutẽ menſura q̃ equat̃ ſupficies vlcerata.ſu.cũ cute.ꝛ nõ addat̃ ꝙ ſi ñ auferet̃ iſtꝺ ideſt ſi tu nõ remoueas h̄.ſ.ꝙ medicina cicatrizatiua admiſtret̃ qñ caro eſt eq̃ta cũ cute.iõ h̄ facias ꝛ nõ diminuas ꝑus de carne ꝓculdubio fiet veſtigiũ vulneris ſupi° cute. ꝛ h̄ eſt pp cã3 q̃ dcã eſt.h̄ eſt ḡ qꝺ Auic.dicit in hac parte.

Sed hic eſt dubitatio ꝺ dictis ſupi°.dic̃.n.Aui. ꝙ medicam̃ ꝯſolidatiuũ ñ o3 admiſtrari qñ caro ẽ oino eq̃ta cũ cute.q2 medicamẽ cicatrizatiuũ etiã addit i carne:ſ3 vtrũq̃3 iſtoꝝ dictoꝝ ẽ falſiſſimũ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

qꝛ dcm̄ fuit ꝑ°ꝙ gñatio carnis ſit a medicia q̄ ſiccitatē i ꝑ° gdu nō mltū traſcēdit. ſi āt ſit mltū ſicca pl°q̄ȝ in ꝑ° gdu tūc diminuit carnē:ſ;ȝ medicia cicatrizatiua eſt mltū plus ſicca q̄ȝ in ꝑ° gdu.qꝛ deſiccat q̄ſi in 3° vt dcm̄ fuit ꝑus.g̃ ñ addet in carne.imo diminuet ipam.fſm ē g̃ qđ dic̄ Aui.ꝙ medicia cicatrizatiua addit i carne.vlteri°ſi diminuerat carnē.tunc etiā nō ē veꝝ qđ dicit Aui.ꝙ nō dȝ adminiſtrari qñ ñ ē eq̄ta caro cū cute.qꝛ ſi tu adminiſtrabis qñ caro ñ eſt eq̄ta cū cute:cū tal' medicia diminuat carnē:vt ꝓbatū eſt. fiet g̃ cicatrix ꝯcaua:qđ turpe ē.¶Dōm ē ꝙ medicia ſigillatiua nō dȝ adminiſtrari qñ oīno ē eq̄ta caro cū cute ꝓpterea ꝙ etiā medicia ſigillatiua etiā addit in carne:vt Aui. dic̄.¶Sȝ ē itelligēdū ad diſſolutōeȝ dubitatiōis ꝙ medicia ſigillatia dr̄ gñare ꝛ addere in carne i caſu ꝛ ſm gd.ñ tñ dr̄ ex toto ꝛ ſimpl'r gñatia carnis.Dr̄ āt gñatiua i caſu. qꝛ ſolū gñat i vl'nere ꝛ vlcere vbi cōpetit cicatrizatio Dr̄ etiā gñatia ſm gd.qꝛ gñaꝛ ſolū q̄ȝtū ad aliq̄ȝ ꝑtē ſue actionis:ꝛ ñ ſ;ȝ totū:nā ſ;ȝ ꝙ dcm̄ fuit ꝑ°meᵃ cicatrizatia d̄ſiccat hūiditatē extraneā:ꝛ hūiditatē radicalē vehemēter.qñ g̃ adminiſtraꝛ tal' medicia i vlcere qđ dȝ cicatrizari:cū tal' medicia ꝑus d̄ſiccet hūiditatē extraneā.tunc i tali termio deſiccatōis nā nō hñs ipedimētū.ſ.hūiditatē extraneā q̄ eſt deſiccata ꝛ hñs mãȝ ex q̄ ſit caro.puta ſanguinē q ꝯtinue defluit ad vlc°gñat carnē:ſ;ȝ cū iſta medicia vlteri°agit deſiccando hūiditatē radicalē etiā nō āpli°dr̄ gñatiua.imo tūc eſt cicatrizatiua.qꝛ deſiccat carnē et īdurat q̄ nata ē ex ꝑma actiōe:ſic ꝙ ꝯuertit eā in cutē.ꝛ iō ſi tu adminiſtrares talē medicinā in vl'nere vbi cōpetit ſolū gñatio carnis tal' medicia nūq̄ȝ gñaret carnē.imo diminueret ꝛ deſiccaret hūiditatē extraneā ꝛ radicalē:ſ;ȝ i vl'nere vbi cōpetit cicatrizatio gñat carnē q̄ȝtū ad aliq̄ȝ ſuā actiōeȝ:ꝛ q̄ȝtū ad finalē ei°actōeȝ facit cutē.ꝛ iō dȝ adminiſtrari añ oimodā eq̄litateȝ carnis:vt qñ addeꝛ caro ꝑ medicinā nō ſiat veſtigiū ſuꝑ cuti.imo ſil' eq̄ꝛ cuti.et cicatrizeꝛ.¶Qđ aūt tu arguis nil valet.qꝛ dicis tu.medicia gñatia dȝ d̄ſiccare i ꝑ° gdu ꝛ nō mltū pl°.Dōm ē ꝙ veꝝ eſt de medicia q̄ ſimpl'r ꝛ ex toto dr̄ gñatiua.de tali aūt nō ē hic ſermo.Iteꝝ etiā poſſemus dr̄e ꝙ talis medicia inq̄ȝtū gñat carnē.deſiccat ſolū in ꝑ° gdu vel paꝝ plus.ſi aūt deſiccatiua in.3° vl' 4° ſit h̄ nō inq̄ȝtū gñatiua:ſ;ȝ inq̄ȝtū cicatrizatiua.ꝛ q̄ȝtū ad ei°vltimā actionē:vt dcm̄ ē ꝑus.ꝛ qꝛ a fine dȝ res d̄noiari.idcirco talis medicina denoīaꝛ ſimpliciter cicatrizatiua.ſm gd aūt poteſt dici gñatiua.Deinde cum dicit.

¶Et oȝ adminiſtres ſigillatiuū i ꝑmis cū ipm adminiſtras humidū:deiñ adminiſtra ipm ſiccū tūc cū appꝛopinq̄ꝛ ſigillatio facies ipȝ traſire ſuꝑ ipȝ cū extrēitate radij

¶Oñdit qñ maxime cōpetit adminiſtratio medicinaꝝ ſigillatiuaꝝ in pl'uere ꝛ ſubā ſicca:ꝛ qñ in vnguēto vl' ceroto: ꝛ pȝ qđ dic̄.Rō aūt q̄re oȝ in ꝑncipio cū adminiſtraꝛ medicamē ſigillatiuū adminiſtrare ipȝ hūidū.i.i vnguēto.i fine aūt adminiſtrare ipm ſiccū.i.in puluere eſt.qꝛ in principio caro ñ ē edeq̄ta cū cute.ꝛ iō vlc°magis ꝯcauū ꝛ plus hūidū hūiditate extranea.dȝ g̃ medicia deſiccatiua eē magis penetratiua vt attingat meli°fundū ꝛ plus.h̄ aūt faciunt vnguēta plus q̄ȝ pl'ueres:vt dcm̄ ē.ꝛ iō in ꝑncipio dȝ adminiſtrari medicia ſigillatiua in vnguēto:ſ;ȝ in fine cū ſit caro magis eq̄ta cuti indigem°magis idurare carnē ꝛ exiccare vt ꝯuertaꝛ in cutē.h̄ āt faciūt meli°pulueres. idurāt eni plus q̄ȝ vnguēta ꝓpter ſubāȝ ipoꝝ ſiccā.ꝛ iō dȝ adminiſtrari in fine medicamen ſigillatiuum in puluere et ſubſtantia ſicca.Tunc ſequitur illa pars.

¶Et medicīe q̄dē iſte ſūt ſic̄ coꝛtices arboꝝ pini cū cerato de oleo ro.aut myrtio ꝛ reſina ſicca ꝛ abꝛotanū aſſatū ꝛ coꝛtices eris ꝛ pl'uis olibani ꝛ merdaſēgi et cētaurea mioꝛ.ꝛ vene ſꝛ bōe ꝛ oſſa ꝯbuſta iteꝝ ꝛ ariſto.aduſta ē vehemētiꝰ ꝯſolidatiōis ꝛ alumen iteꝝ ꝛ galle imature et folia ſici. Et Hy.q̄dē inq̄t de pede albaueas ſicut dixerūt:ꝛ ē ſile qđ itellexit ꝑ euȝ herbā q̄ noīaꝛ pes coꝛui.ꝛ ſterc°canis comedētis oſſa ꝛ ſterc°lacerti.verūtñ eſt acuti°ꝑmo q̄re oȝ vt frāgas ipm cū ſtipticis:ꝛ radix lilij celeſtis ꝛ coꝛtices oppopōaci ꝛ tutia Et d̄ faciētib°naſci carnē mirabilib°i vl'nerib°calide cōpl'ōis āpoſis ſūt ſandali ꝛ nenufar ꝛ aloes ꝛ ꝓpꝛie i ꝑtib°ani ꝛ teſticuloꝝ.ꝛ medicina ariſto.ſi ſiat vnguētū aut idiges eo qđ ē foꝛti°d̄ ill' q̄ ſūt iter cōſolidātia ſit climia ꝛ ꝓpꝛie ꝯbuſta ꝛ colcotar ꝯbuſtum ꝛ lithargyriū ꝛ ceruſa.ꝛ qñq̄ȝ cadūt i medicis ei°dꝛagagātū ꝛ colcotar:quāuis ſint d̄ ſūma coꝛrodentiū diminuētiū carnē.Veꝝ ipa foꝛtaſſe ꝯſolidāt i vehemēti hūiditate ꝛ ꝓpꝛie qñ aduruꝛ ſꝛ mioꝛis ꝯſolidatōis:ꝛ ñ minuiꝛ de coꝛroſiōe coꝝ ꝛ ꝑcipue ſi abluanꝛ ſiūt ad ꝯſolidatōeȝ d̄cliuioꝛa.Flos v°o eris ꝛ medicīe q̄ ſūt vehemētioꝝ coꝛroſiōis ñ ſunt recte ad illō niſi cū regimīe foꝛti:ꝛ i q̄buſdā vl'nerib°ꝛ vlcerib°vehemētis hūiditatis.Es vero aduſtum quando abluiꝛ eſt bonum in conſolidatione.

¶In q̄ ꝑte poſtq̄ȝ poſuit aliq̄ i gñali q̄ oȝ ſcire circa medicias ſigillatiuas.h̄ narrat i ſpāli.ꝛ iſta ꝑs diuidiꝛ in duas. qꝛ ꝑ° ponit medicias ſigillatiuas q̄ vtplurimū ſūt ſimplices.2° ponit cōpoſitas.2ᵃ ibi(Et cū volūtas ē vt ſiat ēpl'm ꝛc̄.)Qđ ꝑ° dicit Aui.pȝ niſi ꝙ itelligas ꝙ pōit diuerſas medicias in cōpl'one:q̄re vna ē magis ſicca q̄ȝ alia.h̄ aūt facit hñdo reſpectū ad diuerſa coꝛpa diuerſaꝝ cōpl'onuȝ ſm ꝙ vnū coꝛp°ē ſicci°alio.ꝛ ad diuerſa vlcera aut ſm ꝙ vnū vlc°eſt magis hūidū alio:aut min°.qꝛ i coꝛpe ſicco.ꝛ vlcere hūido cōpetit medicina magis deſiccatiua.in coꝛpe āt hūido ꝛ vlcere paꝝ hūido cōpetit medicia paꝝ deſiccatia.ꝛ iō vna ꝛ eadē medicia ꝑ reſpcm̄ ad diuerſa coꝛpa ꝑt eē putrefactiua ꝛ gñatiua carnis ꝛ cicatrizatiua.cōpl'ones aūt cuiuſlibet medicie q̄s ponit.reſpicias i libꝛis q tractāt de ſimplicib°medicis.venere.al's.ꝛ vene.vñ abſolute accipiuꝛ.i.radices celidonie:ſ;ȝ vene tictoꝝ ſꝛ radices rubee:ſ;ȝ vene terre ſigillate ſunt lūbꝛici terreſtres. venere aūt ſūt cōcule marine q̄ appoꝛtāꝛ de ſcō Iacobo. radix lilij celeſtis.i.yreos.Et de facientibus naſci.ſ.cutē Deinde cum dicit.

¶Et cum volūtas eſt vt ſiat empl'm ſunt neceſſaria que ſunt foꝛtioꝛa de illis q̄ ſūt inter ꝯſolidātia ſicut climia:ꝛ ꝓpꝛie aduſta ꝛ colcotar aduſtū ꝛ litargyriū ꝛ ceruſa.q̄litas v°o faciēdi illō ē vt diſſoluaꝛ ceruſa ꝛ merdaſēgi cū aceto.deiñ adminiſtreꝛ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ cli mia teraꝛ. Et meli⁹ qdē ē vt aduratꝛ donec fiat ſic alcohol: deiñ ſume oleū foꝛtis ſtipticitatꝭ aut oleū myrtinū: ⁊ pone i ipo paꝝ galbani: ⁊ diſſolue i oleo: ⁊ pone in ipo pānū ꝯtritū ⁊ fac de eo emplꝫ: qm̄ eſt mirabile. ⁊ vnguētū nigꝝ magnū facꝛ naſci carnē. Qḋ ſi volueris vt foꝛti⁹ faciat naſci: tūc pone in ipo de ture ⁊ opponaco ⁊ ariſtologia aduſta eq̄les partes vt ſit ſicut pond⁹ medicinaꝝ q̄tuoꝛ. Mod⁹ pulueris ali⁹. ℞. ceruſe ⁊ merdaſengi āboꝝ. añ. ptē vnā. ſcoꝛie plūbi ⁊ myrrhe et gallaꝝ. oim. añ. ptē. ſ. Puluis ali⁹: oſtracoꝝ cōbuſtoꝛū. ʒ. xij. granati pui qḋ cadit ab arboꝛe et exiccatū ē: calcadis āboꝝ. añ. ʒ. xvj. coꝛnu ceruini ꝯbuſti abꝛotā i climie reſine radicū lilij oim añ. ʒ. iiij. minuti turis coꝛticū arboꝛis pini āboꝝ añ. ʒ. vj. coꝛticū granatoꝝ ceruſe alumis oium añ. ʒ. viij. gallaꝝ. ʒ. i. Puluis rubēs. ℞. rubee oſſiū ꝯbuſtoꝝ merdaſengi. oium añ. ʒ. ij. turis. aloes āboꝝ añ. ʒ. iij. ſarcocolle memithe āboꝛuꝫ añ. ʒ. j. fiat puluis. Puluis ali⁹. ℞. roſaꝝ ceruſe plūbi balauſtie oim añ. ʒ. viij. gallaꝝ ⁊ ſemis roſaꝝ ⁊ alumis equalꝛ ariſto. aurꝛ. ij. minuti turis aur. j. Mod⁹ emplꝛi ad vulnera coꝛpoꝝ ſenuꝫ: cōburatꝛ oꝛdeū ⁊ fiat ex eo ceratū cū oleo ro. aut oleo myrtino cuꝫ ceruſa plumbi.

⸿ Aui. ponit medicinas ſigillatas cōpoſitas. ⁊ dicit. Et cū volūtas ē vt fiat emplm̄. vel vnguētū ſūt neccia de illis q̄ ſunt foꝛtioꝛa īter cōſolidatiua. Et rō h⁹ eſt. qꝛ eoꝝ foꝛtitudo remittitꝛ ꝑ olei hūiditatē qḋ eis admiſcetꝛ. vñ in vnguēto dn̄t poni medicine ſiccioꝛes q̄ꝫ i puluere ꝑꝑ hūiditatē olei. ⁊ vnguētū nigrū facꝛ naſci. ſ. cutē. itellige de vnguēto nigro qḋ vocatꝛ tetrafarmacō: qꝛ dꝛ tetrafarmacō. qꝛ ꝯponitꝛ ex q̄ttuoꝛ reb⁹ ꝑter oleū. nā oleū nō ꝯputatꝛ vt medicina. qꝛ ē ſic inſtrm̄ oīu vnguētoꝝ. cōponitꝛ. n. ex reſina pini cera pice nigra ⁊ ſepo vaccino. ⁊ olo. añ. ptib⁹ eq̄lib⁹. ⁊ intellige qꝛ facit naſci cutē in coꝛpib⁹ valde hūidis. qꝛ ſi volueris vt foꝛti⁹ fiat naſci in coꝛpe ſiccioꝛi: tūc pone in ipo d̄ thure ⁊c̄. eq̄les ptes vt ſit ſicut pōd⁹ medicinarū q̄ttuoꝛ. i. pone de iſtis medicinis q̄ttuoꝛ ex qb⁹ cōponitꝛ vnguentū nigrum. oīa aūt que Auic. dicit plana ſunt.

⸿ De medicinis faciētibus naſci carnem in vulneribus et vlceribus. Caplm̄. xj.

Iam ſciuiſti ꝓprietatē mediciarū facientiū naſci carnē. ⁊ quo mō oꝫ vt ſint in complexionibus ſuis.

⸿ Poſtq̄ꝫ Aui. determiauit de medicinis incarnātib⁹ ⁊ cicatrizātib⁹ in ſpāli. h̄ determiat de medicinis faciētib⁹ naſci carnē in ſpāli. deteriat tñ alio⁹ h̄ Aui. de medicis faciētib⁹ naſci carnē in ſpāli q̄ꝫ deteriauerit ś de medicis icarnātib⁹ ⁊ ſigillātib⁹ in ſpāli. eo qꝛ h̄ Aui. valde paucas medicias gñantes carnē pōit. i aliis aūt narrauit mltas: ſꝫ deteriat h̄ ꝺ medicis faciētib⁹ naſci carnē i ſpāli h̄ mō. qꝛ ſpecificat ⁊ deteriat magis illud qḋ dixit ꝺ eis in gñali i illo ca⁰. medicamē faciēs naſci carnē ⁊c̄. vñ q̄ſi iſtḋ caplm̄ eſt expō illi⁹ qḋ dixit de gñantib⁹ carnē in illo ca⁰ et diuiditꝛ hec ps in ptes duas. p⁰ ꝯtinuat dcā dicēdis. et oñdit quid dictū eſt de iſtis medicis ꝑus in gñali. 2⁰ exeqꝛ de ipis in ſpāli magis. 2ª ibi (Et oꝫ vt admiſtrentꝛ ⁊c̄.) Dicit ḡ p⁰. iā ſciuiſti. ſ. in ca⁰ ꝑdcō in q̄ deteriat ꝺ medicis iſtis in gñali ꝓprietatē medicinaꝝ faciētiū naſci carnē. qꝛ ſciuiſti qꝛ ꝓprietas eaꝝ ē coaglāre ſanguinē in carnē. ⁊ quō oꝫ vt ſint in cōplōib⁹ ſuis. qꝛ ſciuiſti qꝛ dn̄t eē exiccatiue nō vehemēter: ſꝫ vſq̄ꝫ ad terminū ꝑmi ḡdus. in caliditate aūt ⁊ frigiditate dn̄t eē ꝓpoꝛtionate complōni membꝛi. ⁊ totū hoc ſciuiſti in generali. Deinde cum dicit.

⸿ Et oꝫ vt admiſtrentꝛ medicie faciētes naſci carnē cū iā mūdificat⁹ ē loc⁹ a ſoꝛdibus ⁊ ſilib⁹: ⁊ nō fuerit baſis vulnerū niſi os. tūc mūdifica illō os: ⁊ exicca in vltio. Et nō dimittas i eo obfuſcationē aut coꝛruptioneꝫ. neq̄ꝫ coꝛticē ⁊ hūiditatē q̄ nō exiccetꝛ ⁊ ꝓprie in capite. nā lenitas oſſis ⁊ ei⁹ hūiditas eſt vna cauſaꝝ ꝓhibentiū natiuitatē carnis ſup ipm̄: ⁊ cū exiccatꝛ et exaſpatꝛ eſt illud ſup qḋ fit mā ex q̄ gñatꝛ caro in eo magis faciens naſci.

⸿ Dic Aui. exeqꝛ ꝺ medicis faciētib⁹ naſci carnē i ſpāli exponēdo ⁊ ſpecificādo magꝭ id qḋ dcm̄ ē de eis in gñali. ⁊ diuiditꝛ iſta ps in ptes tres. In pª pte ſpecificat q̄ tpe dn̄t iſte medicine admiſtrari. in 2ª pte ſpecificat de cōplōne iſtaꝝ medicinaꝝ: ⁊ q̄ꝫtū ad q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas. 3⁰ pōit duos cañ. obfuſdos. vnū circa medicinā gñatiuā. ⁊ aliū circa vuln⁹ vl' vlc⁹ in q̄ admiſtratꝛ hec medicia. 2ª ibi (Et ſcias qꝛ ē medicia q̄dā) 3ª ibi (Et qñ ꝓhibetꝛ medicina a iuuamēto ⁊c̄.) Qḋ p⁰ aui. dic̄ pꝫ ex his q̄ dcā fuerūt ꝑus.

⸿ Nihilomin⁹ qñ dubitabit aliqs ꝺ h̄ qꝛ dic̄. ⁊ medicine facientes naſci nō debēt admiſtrari niſi poſt ꝑfectā mundificatiōeꝫ a ſoꝛdib⁹ ⁊ ſilib⁹. dicet. n. aliqs quō vuln⁹ cōcauuꝫ in q̄ admiſtratꝛ medicia gñatiua pt eē oīno mūdificatū a ſoꝛdib⁹ ⁊ ſilib⁹ cū dcm̄ fuerit ꝑus ꝑ mēteꝫ Ga. qꝛ ad oē vuln⁹ cōcauū ꝯcurrūt due ſupfluitates. vna groſſa ⁊ altera ſubtilꝛ. ⁊ qꝛ ꝑꝑ h̄ medicia gñatiua dꝫ eē exiccatiua ⁊ mūdificatia. ñ ḡ eſt veꝝ qꝛ qñ admiſtratꝛ talꝭ medicia ſit oīno loc⁹ mūdificat⁹ a ſoꝛdib⁹ ⁊ ſilib⁹. ⸿ Dōꝫ ē ad h̄ qꝛ qñ Aui. dic̄ qꝛ medicie faciētes naſci carnē admiſtrentꝛ qñ mūdificat⁹ ē loc⁹ a ſoꝛdib⁹ ⁊ ſilib⁹ itelligit ꝺ ſoꝛdib⁹ et hūiditatib⁹ q̄ gñantꝛ i vlcē l' vlnere vltra eas q̄ gñantꝛ ibi iq̄ꝫtū ꝯcauū eſt ſic dcm̄ fuit p⁰. nā talꝭ putredo. ⁊ talꝭ hūiditas virulēta q̄ eſt gñata ibi eſt ꝑ ſe q̄dā moꝛb⁹ diſtict⁹ ab vlcē quē oꝫ ꝑus curari q̄ꝫ creare carnē i vlcerib⁹. ⁊ h̄ māifeſte dic̄ Ga. 3⁰ ꝺ ige⁰. ſanitatꝭ. Si q̄dā vlnera ſūt ꝯcaua nimiūq̄ꝫ putredis hñtia tria extra nāꝫ i m̄bꝛo vlnerato hñr vln⁹. vꝫ. cōcauitas ⁊ putredo: q̄ꝝ curatōes ꝑꝫ tpis oꝛdinē ſī faciēde. p⁰. n. putredinē mūdificam⁹ ⁊c̄. mō talꝭ mūdificatio putredis ⁊ exiccatio hūiditatꝭ virulēte vltra eas q̄ gñantꝛ rōne vlceris. vñ cōcauū ē ñ ſit ꝑfecte a medicia gñatiua carnis: eo qꝛ nō ē tā abſterſiua nec tā exiccatiua. ⁊ iō ſi tu admiſtrares medicinā gñatiuā qñ nō ꝑfecte eſſet mundificat⁹ locus a ſoꝛdib⁹ ⁊ ſilibus: ⁊ naſceretꝛ ibi caro mala et ſupflua: quā poſtea oꝫ auferre cū medicinis coꝛroſiuis. hoc aūt eſt malū. Si ḡ i vlnere cōcauo ſint tales hūiditates vl' ſoꝛdes ⁊ ſilia. tūc ꝑus oꝫ illa remoueri. deiñ admiſtrare medicinā gñatiuā: ſi aūt nō ſint ibi hec ſic ſunt vulnera recētia q̄ fiūt ex ferro icidēti. ⁊ huiuſmodi tūc ſtati admiſtram⁹ ibi me-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

dicinā gn̄atiuā.q̄ꝛ in eis nō eſt niſi talis duplex hūiditas:
que gn̄aꝛ rōne vlceris:vñ cōcauū ē:quā ſufficiēter abſter
git ⁊ exiccat medicia faciēs naſci carnē.hec aūt v̄ba fuerūt
ꝑus lōgi᷒ d̄clarata ſm̄ ꝙ appꝫ ſubtil̕r itueti. ¶Si āt tu q̄
ras.q̄ꝛ dcm̄ ē ꝙ talis putredo ē q̄dā morb᷒ ꝑ ſe diſtinct᷒ cō
poſit᷒ cū vlcere cōcauo quē ꝑus oꝫ curare q̄ꝫ vlcus.Quis
morb᷒ eſt tal̕ putredo.Dōm̄.eſt ſine aliq̄b᷒ oppōnib᷒ ꝙ vt
mihi v̄r tal̕ putredo eſt morb᷒ in nūero:⁊ itelligo ꝑ putre
dinē nō motū hūoris in corruptiōeꝫ ſꝫ ſaniē iā aggregatā
ex tali alteratōe.h̄ aūt ē morb᷒ cū ibi exn̄s ꝑ ſe et imediate
ledit opatiōnē nāe.q̄ꝛ cuꝫ talis ſanies ſtet in facie poroꝝ
vlceris ipedit aduētū nutrimēti ad vlc᷒:⁊ coagulatiōem
ip᷒ in carne:eſt etiā morb᷒ i nūero.ſic̄ q̄dā res ibi exn̄s cū
ptib᷒ mēbri nūerata quēadmodū v̄mis i iteſtinis:⁊ lapis
in renib᷒:⁊ lachryma i ocl̕o dn̄t morbi i nūo. Abſterſio
aūt ⁊ exiccatio erit cura ip᷒ ſūpta ab eēntia morbi.q̄ꝛ ḡ tal̕
putredo eſt q̄dā morb᷒ q̄ qn̄ ꝯponiꝛ cū vlcere ipedit cura
tiōem ei᷒.idcirco ſic̄ qn̄ cōponiꝛ apa cū vlcere oꝫ ꝑus cu-
rare putredinē.vn̄ ḡ dixit Auic.Et oꝫ vt admiſtreꝛ medi-
cine facientes naſci carnē cum iam mundificatus eſt loc᷒
a ſordibus ⁊ ſimilibus.Tunc ſequitur illa pars.

**¶Et ſcias ꝙ eſt medicia faciēs naſci car
nē in corpe aut mēbro:⁊ nō ē faciēs naſci
in alio ⁊ illō iō:q̄m̄ fortaſſe exiccat in cor
pe:et nō exiccat in corpe ꝓpter cōpl̕onē
duoꝝ corpoꝝ.⁊ ſm̄ ꝙ ſciuiſti fortaſſe ſup
fluit in corpe:⁊ nō ſupfluit in corpe:neqꝫ
eſt abſterſio oīno:cū hec medicina idige
at exiccatiōe q̄dā ⁊ exterſiōe q̄dā mēſura
tis ſm̄ corp᷒ nō abſolutis ⁊ res mēſurata
eſt diuerſa cū impſſiōe ſua i reb᷒ q̄ nō ſūt
cōuenientis q̄ꝫtitatis i paſſiōe.Et oē exic-
catiuū q̄dē cui᷒ ſiccitas eſt minor ſiccitate
corpis qd̄ cū eo curaꝛ ē iteꝝ abbreuiatū
ab hoc vt faciat naſci carnē ei᷒.imo oꝫ vt
ſit ſiccius eo.⁊ ꝓpter illud fit ꝙ olibanuꝫ
nō facit naſci carnē in corporibus donec
ꝑtranſeat equaliter in ſiccitate.**

¶In q̄ pte Aui.ſpecificat de medicinis faciētib᷒ naſci q̄ꝫtū
ad cōpl̕ones iſtaꝝ.Dixit.n.Auic.ꝑu- i ca᷒ i q̄ d̄terminauit
in gn̄ali d̄ iſtis medicis ꝙ medicia gn̄atiua dꝫ eē exiccati
ua nō multū.ſꝫ vſqꝫ ad terminū.mō h̄ Auic.itendit ſpeci-
ficare magis q̄l̕r medicina gn̄atiua dꝫ eē exiccatiua ⁊ ꝑ re
ſpectū ad cōpl̕onē corpis:⁊ ꝑ reſpctū ad vlc᷒ et ꝑ reſpectū
ad etatē.⁊ itermiſcet etiā cū his q̄dā alia.Poſſum᷒ ḡ dice
re ꝙ iſta ps diuidiꝛ i ptes q̄tuor.In ꝑma pte oñdit ꝙ ex-
iccatio medicie gn̄atiue dꝫ eē i reſpcū ad cōpl̕onē corpis.
2᷒ oñdit q̄l̕r dꝫ eē i eis friditas ⁊ calitas.3᷒ oñdit ꝙ exic-
catio medicine gn̄atiue dꝫ eē in reſpcū ad vlc᷒.4᷒ oñdit
q̄les medicie gn̄atiue cōpetūt in corpib᷒ ſenū.⁊ ꝑ h̄ oñdit
quō etiā ei᷒ ꝯpl̕o dꝫ attēdi i reſpcū ad etatē.2ª ibi(Et oꝫ vt
nō ſis ꝯtēt᷒ medicia ſup exiccationē ⁊ hūectatiōem)3ª ibi(
Neqꝫ ſup exiccatōeꝫ)4ª ibi(Senes egēt medicis ⁊c̄.Pri
ma diuidiꝛ in ptes q̄nqꝫ.in ꝑma pte facꝛ qd̄ dcm̄ ē.in 2ª pte
docꝫ cognoſcē ꝑ qd̄dā ſignū vtꝝ medicia q̄ admiſtrari oꝫ
ad faciendum naſci carnem vel nimis vl̕ parum deſiccet
ad hoc conuenienter deſiccet per admixtionem alterius
rei cuꝫ ea:⁊ in quarta pte addit q̄dā. in quinta pte excu
ſat ſe de rōne cuiuſdā dicti remittēdo nos ad aliū locū.2ª
ibi(Et expimētū q̄dē eſt id)3ª ibi(ꝙ ſi fortaſſe videris ex-
cuſatiōeꝫ)4ª ibi(Et qn̄ eſt iteꝝ q̄buſdā corpib᷒)5ª ibi(At
v̄o q̄re ſūt fcā ēpl̕a)Q.d̄ ꝑ᷒ dic̄ h̄ aui.māifeſtū ē ex his q̄ ꝑ᷒
dcā fuerūt.duo.n.itēdit dn̄e Aui.Vnū eſt ꝙ qn̄ dicim᷒ ꝙ
medicia gn̄atiua dꝫ eē tm̄ d̄ſiccatiua et tm̄ abſterſiua.vt.i.
nō mltū:ſꝫ in ꝑ᷒ ḡdu.h̄ n̄ dꝫ itelligi abſolute:ſꝫ reſpcū cō
pl̕onis corpis cui admiſtraꝛ.⁊ iō q̄dā medicia facꝛ naſci in
vno corpe q̄ nō facꝛ naſci i alio.⁊ hec ē rō.q̄ꝛ in vno corpe
exiccat ſufficiēter.in alio aūt n̄.vl̕ ſupfluit ꝓpter diuerſas
cōpl̕ones corpoꝝ i ſiccitate.vel forte ſupfluit abſterſio ei᷒
in corpe vno.i alio aūt nō ſupfluit.aut n̄ ē abſterſi ooino
⁊ iō in vno gn̄at carnē ſic̄ i illo i q̄ exiccat ⁊ abſtergit ſuffi
ciēter.i alio aūt nō ſic̄ in illo in q̄ aut abſtergit aut exiccat
ſupflue aut paꝝ.Tūc Auic.dat cām ei᷒ qd̄ dcm̄ eſt dicens.
cū hec medicia idigeat exiccatiōe q̄dā et abſterſiōe q̄dā.
dic̄ q̄dā.q̄ꝛ idiget pauca exiccatiōe.q̄ꝛ n̄ niſi in ꝑ᷒ ḡdu mē
ſurātis ḡ corp᷒.h̄ ē dn̄e ꝙ idiget exiccatōe ⁊ abſterſiōe in
reſpcū ad corp᷒ in q̄ admiſtraꝛ:⁊ nō abſolutis.i.nō idiget
exiccatiōe et abſterſiōe abſolutis.Q.d̄ ḡ dic̄ ꝙ medicia dꝫ
eē ſicca ⁊ abſterſiua in ꝑ᷒ ḡdu nō itelliꝛ h̄ abſolute.ſꝫ re-
ſpcū corpis in q̄ admiſtraꝛ dꝫ eē ſicca in ꝑ᷒ ḡdu.⁊ res mē-
ſurata ē diuerſa cū impſſiōe ſua i reb᷒ q̄ nō ſūt cōuenietis
q̄ꝫtitatis in paſſiōe.h̄ ē dn̄e res q̄ hꝫ ſuā actōeꝫ mēſuratā h̄
eſt ꝓportiōatā ad aliō:vt q̄ꝛ nō faciat ſuū effcm̄ niſi admi-
ſtreꝛ in patiēte ſic diſpoſito diuerſificat ſuū effectū ⁊ ſuam
impſſiōeꝫ ſi admiſtraꝛ i reb᷒ q̄ n̄ ſūt ꝯuenietis q̄ꝫtitatis in
paſſiōe.⁊ iō accidit ꝙ effect᷒ medicie gn̄atie diuerſificaꝛ
ſi admiſtreꝛ in corpe qd̄ nō eſt ꝯuenietis q̄ꝫtitatis paſſiōis
ab ipa.⁊ iō ſi medicina gn̄atiua carnis admiſtreꝛ i corpe i
q̄ exiccat ⁊ abſtergit ſufficiēt.tē gn̄abit carnē ſi admiſtreꝛ
in corpe ſicciori n̄ ē ꝯuenietis q̄ꝫtitati in paſſiōe vt q̄ꝛ parū
patiꝛ ab ipa.tūc exiccat paꝝ.⁊ iō gn̄at ꝑ᷒.ſi aūt admiſtreꝛ
in corpe paꝝ ſicco qd̄ n̄ ē cōuenietis q̄ꝫtitatis in paſſiōe:vt
q̄ꝛ patiaꝛ nimis ab ipa.tūc exiccat nimis.et iō corrodit.ſic
ḡ medicia gn̄atiua diuerſuꝫ facꝛ effcm̄ ſm̄ ꝙ admiſtraꝛ in
corpe ꝯuenietis paſſiōis aut nō ꝯuenietis paſſiōis.⁊ iō vna
⁊ eadē medicia i vno corpe gn̄at carnē.i alio aūt nō.h̄ eſt
vnū qd̄ itēdit dn̄e Aui.h̄.¶Aliō āt qd̄ itēdit dn̄e Auic.ē ꝙ
oīs medicia gn̄atiua dꝫ eē ſiccior ſiccitate corpis.ꝙ ſi ſic
citas ei᷒ ſit minor ſiccitate corpis:tūc n̄ facꝛ naſci carnē.⁊ rō
hui᷒ ē.q̄ꝛ i medicina gn̄atiua dꝫ eē ſiccitas ſufficiēs ꝑ quā
ꝯſeruet ſiccitatē corpis:et exiccet hūiditatē vlceris ſm̄ ꝙ
declaratū fuit ꝑus.h̄ aūt nō hr̄et niſi excedēt ſiccitatē cor-
pis.ſi ḡ ē minor ſiccitate ip᷒.tūt ꝓculdubio n̄ facit naſci.
¶Sic ḡ duo ſūt q̄ Aui.pōit i hac pte circa ſiccitatē medicie
gn̄atiue.vnū ē qd̄ aui.pōit.ſ.ꝙ medicia gn̄atiua dꝫ hr̄e ſic
citatē vltra ſiccitatē corpis in ꝑ᷒ ḡdu ſm̄ ꝙ dcm̄ fuit ꝑus
⁊ h̄ ponit ibi i 2ª pte.Et oē exiccatiuū ⁊c̄.Aliō ē qd̄ Auicē.
ponit ꝑmū ꝙ qn̄ dicim᷒ ꝙ medicia gn̄atiua dꝫ eē ſicca in
ꝑ᷒ ḡdu dꝫ h̄ itelligi nō abſolute:ſꝫ reſpcū corpis in q̄ ad-
miſtraꝛ.hec aūt v̄ba lōgi᷒ ⁊ meli᷒ fuerūt ꝑus declarata in
ca᷒ gn̄ali.Eſt āt itelligēdū h̄ ꝑ pte illō v̄bū qd̄ dicit Auic.
⁊ oē exiccatiuū q̄dē cui᷒ ſiccitas ē minor ſiccitate corpis ⁊c̄.
ꝙ illō dcm̄.ſ.dn̄e ꝙ iſta medicia ſit ſiccior corpe vel min᷒
ſicca n̄ ē ꝓprie dcm̄.ſic̄ dic̄ aui.in ꝑ᷒.fen ꝑª ca᷒ de cōpl̕oni
bus.ſi.n.h̄ eēt ꝓprie dcm̄.tūc ſeq̄reꝛ ꝙ medicia tēpata in
ſiccitate hr̄et cōpl̕onē hūanā qd̄ eſt ipoſſe.dn̄e ḡ ꝙ iſta me
dicia ſit ſiccior vl̕ min᷒ ſicca corpe ē dcm̄ iprop̄e ⁊ cōpatio
abuſiua.⁊ iō qn̄ dic̄ ꝙ medicia iſta ē ſiccior corpe dꝫ h̄ in-
telligi effectiue.vt q̄ꝛ ꝑ ipaꝫ in corpe hois ꝯueniet ſiccitas
maior q̄ꝫ illa quā ꝑus hēbat:et qn̄ dic̄ ꝙ eſt min᷒ ſicca dꝫ
itelligi.q̄ꝛ ꝑ ipam nō alteraꝛ corp᷒ ad ſiccitatē maiorē:nec
etiā i illa quā ꝑus habebat cōſeruaꝛ.Deinde cum dicit.

**¶Et expimētū q̄dē eſt illō qd̄ ſciꝛ qd̄ eſt
ex exiccantib᷒ et ſtantibus aut ex naſcen-
tia carnis ſm̄ proceſſionem vel continui
tatem aut ex ſordidatione.**

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶In pte iſta Auicē. ponit qddam ſignū expimentale p qd cognoſcit᷑ vtrū medicina generatiua nimis vel paꝝ deſiccet: vel ꝯuenient. et dicit. Experimentū qdē eſt illud ꝙ ſcit᷑ ꝙ ex exiccantibꝰ ⁊ ſtantibꝰ ſupra an naſcat᷑ caro: vt qꝛ ꝯueniēter deſiccet an nō. vel qꝛ nimis vel parū deſiccet. ⁊ tūc ponit hoc expimentū cū dicit. aut ex naſcentia carnis ⁊c̄. hoc eſt dicere ſi caro naſcat᷑ ꝯtinue ſm̄ pceſſionē talis medicine. tūc ipa ꝯueniēter deſiccat aut ex ſordidatione h̄ eſt dicere ſi nō naſcitur caro ⁊ vlcus eſt purū ⁊ qſi ſiccuꝫ. Et eſt ibi qdā inflāmatio ⁊ infirmus ſentit mordicatiōeꝫ manifeſtā: ⁊ aliqñ eſt ibi qdaꝫ hūiditas ad modū virulentie ppter liqfactiōeꝫ hūiditatis q coagulat᷑ in carne: vt dicit Auicē. poſtea in caplo de vlceribus virulētis. tūc hoc eſt. quia medicina nimis deſiccat. Deinde cum dicit.

¶Qd ſi videris exiccationē cū q fortaſſe ñ naſcit᷑ caro: tūc hūecta paꝝ medicinaꝫ ſiccā: ⁊ dimitte illd qd vadit ſm̄ vtutē ſuā.

¶Auic. docet corrigere medicinā q nimis vel parū deſiccat. Et dicit ꝙ ſi fortaſſe videris exiccatiōeꝫ. ſ. ſupfluā ⁊c̄. hūecta parū p. i. addat᷑ ibi de medicina hūida. ſicut adiūge ibi plus oleū ⁊ cerā que humectāt ⁊ fluxū faciūt membrū. ⁊ dimitte illud qd vadit ſm̄ virtutē ſuā. i. dimitte illā medicinā que vadit ſm̄ virtutē ſuā q eſt vtus illius medicine nimis deſiccatiue. vnde ſi medicina nimis deſiccat nō debes ei adiūgere medicinā eiuſdē vtutis: ſed medicinā q ipam humectet in tantū ꝙ ipam reducat ad deſiccationē tēperatā. Et p oppoſitū huiꝰ qd h̄ ponit Auic. itelligas aliā regulā. Quia ſi oppoſitū in oppoſito ⁊ ppoſitū in ppoſito. ſ. ꝙ medicamē parū exiccet. tūc eſt exiccanda. qꝛ minuendū eſt de oleo ⁊ de vnctuoſitate. ⁊ addendū eſt de rebus exiccantibus magis. Deinde cum dicit.

¶Et qñqꝫ iteꝝ eſt qbuſdā corpibꝰ pportionalitas cū qbuſdā medicis abſqꝫ aſpectu opatōis eaꝝ. ppter illd ergo oꝫ vt miſceantur medicine pl'es debiles et forte.

¶Hic Auic. addit qddā. in hoc oñdit iterū bonitatē cōpoſitiōis medicinaꝝ. ⁊ vult dicere Auic. ꝙ medicina gñatiua nō ſolum eſt cōueniēs aliquando vt qꝛ deſiccat ſm̄ ꝙ cōpetit. vel qꝛ hūectet aliā medicinā que nimis deſiccat. vel deſiccet aliā medicinā ſi nō tantū deſiccat. vel etiā aliquādo eſt ꝯueniēs. qꝛ eſt pportio iter ipam ⁊ corpꝰ abſqꝫ aſpectu opatiōis earū. i. abſqꝫ tali ꝯueniētia et pportione que eſt in deſiccatione ppter quā tu eas adminiſtras. eſt. n. alia. ſ. pportio ab illa que nobis eſt ignota. ⁊ iſta talis proportio eſt a forma ſpecifica que ieſt ei a ꝯſtellatiōe celeſti. videmꝰ. n. ad ſenſum ꝙ vna medicina ⁊ vnꝰ cibꝰ pportionat᷑ vni corpi. alteri autem diſproportionat᷑ nō qdem ppter cauſam cōplexionalē: ſed ppter aliā cauſaꝫ occultam que nō cōprehendit᷑. maxime. n. videmꝰ quoſdā diligere aquā ⁊ abhorrere vinuꝫ. qſdā aūt ecōtrario. ⁊ qſdā videmus diligere acreſtā. quoſdā aūt ecōtrario. hoc aūt nō eſt ppter ꝯueniētiā vel diſcōueniētiā in cōplexionē: ſed hoc eſt ppter proportionē ⁊ diſproportionē a forma ſpecifica que eſt a cauſa celeſti. ⁊ hoc Auicē. dixit expreſſe in 2° libro. capꝰ de lact. dicit. n. Amp. lac. cum corporibus pportionalitates habet: quaꝝ cauſe nō cōprehēdunt᷑ ⁊c̄. ⁊ ſilr etiā eſt in medicinis taꝫ in illis que ponunt᷑ exteriꝰ qꝫ in illis que aſſumunt᷑ interius. diſputare tamen plixe ad hunc locuꝫ nō ptinet. qꝛ ergo eſt talis pportionalitas medicinaꝝ ad corpus. ⁊ medicina ſimplex vt plurimū vl' nimis deſiccat vel paꝝ. idcirco bonuꝫ eſt vt miſceant᷑ medicine plures inſimul debiles ⁊ fortes. tum qꝛ vna cōtemperat aliā: ⁊ reducit eam ad cōuenientē deſiccationē. tum quia aliquando eſt talis proportio inter medicinas ⁊ corpus. hoc eſt ergo quod vult dicere hic Aui. Deīi cū dic̄.

¶At vero qre facta ſunt emplaſtra et q ſit eorum neceſſitas iam ſciuiſti.

¶Auic. ſe excauſat de ratiōe cuiuſdā dicti. qꝛ nō poſite ſūt due cauſe mixtionis medicinaruꝫ: poſſ. aliquis querere vtrū eſſent plures cauſe quare medicine inſimul miſceātur Auicen. excauſat ſe de hoc dicens ꝙ quare fiunt emplaſtra ideſt medicine cōpoſite: ⁊ que ſit neceſſitas earū iam ſciuiſti ideſt ſcies ſupple in libro qnto in caplo pmo ibi eniꝫ Auic. ponit multas cauſas ppter pdictas neceſſitates medicinaꝝ compoſitaꝝ. narrare aūt illas nō ſpectat ad pſens ppoſitū. cuꝫ etiā manifeſte ſint legēti ad caplm.

Dubitatur etiam circa dicta Auicē. in his partibus. videtur enim ponere ꝙ mixtio plurū medicinarū ſimul ſit bonū. ⁊ ꝙ etiam vti ea debeamus: ſed hoc nō videtur verum auctoritate ⁊ rōne. auctoritate pmo Auic. in. 5°. li° ca° pmo. Dicit eni qd parū medicinaꝝ melius eſt plurima earū. ergo qꝫtū poſſumus vti paucioribus ⁊ ſimplicibus medicinis tāto eſt melius. nō ergo debemꝰ miſcere ea inſil' pl'es. Itē Ioh. damaſcenꝰ ait. medicaminū pauca tenenda ſunt numero: qrū iuuamēto ſepius exptos ꝯſidere poſſis. nō g̃ eſt bonū miſcere mlta medicamina. ¶Preterea h̄ arguere rōne. qꝛ ſi tu dicis ꝙ ibi pōt eē pportio. ita etiā pōt eſſe dipropoꝛtio que impediet ⁊ nocebit. g̃ nō debemꝰ vti pluribus medicinis inſimul: ſꝫ paucis ⁊ maxime exptis. ¶Ad iſtā qōnē ſic nota. nā paucitas medicaminū et multitudo ipoꝝ pt dupl'r itelligi vno mō qꝫtū ad nūeꝝ ⁊ ſubaꝫ ipoꝝ alio mō qꝫtū ad vtutes. Si itelligat᷑ pmo mō: tūc vti paucis medicaminibꝰ ſm̄ itentionē talis egritudinis eſt laudabile. ⁊ vti multis eſt potius vitupabile. Et rō hꝰ pt aſſignari duplex. vna eſt. qꝛ Aui. ponit in lib. pmo fen 4ª ꝙ nos debemus pmutare medicinas in eadē egritudine in eadē intētione. ⁊ hoc eſt ne iſta medicina peior fiat cōſueta. nec qꝛ nō ita bñ opet᷑. Si ergo tūc vteremur mltis medicaminibꝰ ſm̄ nūeꝝ. tūc oīa fierēt ei ꝯſueta. ⁊ nō hēremꝰ amplꝰ ad qd poſſemꝰ nos pmutare. h̄ autē ē malū. qre ⁊c̄. ¶Alia rō eſt. qꝛ pprietas vel pprietates reꝝ et aſpectꝰ ſunt occulti ſic dcm̄ eſt pus. nā vna medicia in qdā corpe iuuabit ⁊ altera medicina eiuſdē cōplexiōis nocebit. ⁊ hoc eſt ppter pprietates occultas. ⁊ iō ſi tu multā medicinaꝫ adminiſtras. tūc citius veniet impedimentū ex talibꝰ pprietatibus occultis. Si aūt itelligat᷑ paucitas ⁊ mltitudo medicaminū qꝫtū ad virtutes. tūc vti multis medicaminibꝰ eſt bonuꝫ multotiēs ſm̄ ꝙ exigit talis egritudinis diſpō vel talis. qꝛ cū multa ſit diuerſitas medicinaꝝ q aliqñ deficiūt ⁊ ſupfluūt oportet ea miſcere nō cū ſuis ſilibus: ſed cū alijs q ſunt cōpoſite q ipas cōtēpent: ⁊ etiā multe ſunt alie cauſe ppter qs oꝫ miſcere multas medicinas: qs cās Auic. ponit in. 5° li° ⁊ cū etiā aliqñ cū tali opatōe quā fecit medicina mixta cū alia ē ibi pportio iter ipaꝫ ⁊ corpꝰ. vñ auget᷑ tūc eiꝰ opatio. ⁊ ppter hoc miſcere ſic medicias inſil' eſt bonū. Et ppter hoc appet rñſio ad argumēta in cōtrariū. qꝛ Ioh. ⁊ Aui. in 5° itelligant de paucitate ⁊ multitudine q ad nūeꝝ. hoc Auic. itelligit q ad virtutē. ¶Ad rōnē aūt qñ tu dicis ꝙ ſicut poterit h̄ eſſe pportio. ita ⁊ diſproportio. tūc dōm eſt ꝙ Auic. nō vult ex toto aſſignare cām talis mixtiōis ex pportiōe. iō qꝫtuꝫ eſt ex hoc ſolo ita cito nō fieret mixtio ſicut fieret vt dcm̄ eſt pus. ſꝫ Auic. ponit hoc ſicut cōcauſam cū alio. Dicit. n. ꝙ aliqñ medicina mixta cū alia ppter iuuamentū qd facit ipaꝫ cōtēperādo. habet etiaꝫ pportionē ad corpꝰ: qſi dicat ꝙ ſuppoſito ꝙ dēat fieri mixtio mediciaꝝ ppter cāꝫ q dcā ē ñ ſolū aliqñ eſt bona rōne illiꝰ: ſꝫ etiā qꝛ aliqñ accidit eē ibi talē pportiōe: ſꝫ ſi tu miſceas mlta medicamina ſolū qꝫtū ad nūeꝝ: tūc ſi eqt᷑ talis pportio nō erit ad hoc ſic iuuatiua vt ibi. ⁊ ſi equet᷑ diſproportio erit maiꝰ malū. Tunc ſequit᷑ illa pa.

¶Et oꝫ vt nō ſis ꝯtētꝰ medicia ſup exicca

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tiōez ꝛ hūectatōez:imo obſua ābas q̄lita tes agētes ſm q̄ ꝑmiſim⁹ caꝝ narratōez.

¶ In qua pte poſtq̄ oñdit q̄ ſiccitas medicine gñatiue debet attendi in reſpectu ad cōplōnez corpis.oñdit h̄ q̄lr ieſſe debet ei calitas ꝛ frigiditas.ꝛ qꝛ hoc dcm̄ fuit ſupra ſufficienter idcirco remittit nos ad ꝑdicta.ꝛ patꝫ qđ dicit. imo obſerua ambas qualitates ideſt actiuas ſcꝫ caliditatē ꝛ frigiditatem. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Neqꝫ iteꝝ ſup exiccationē ꝛ humectatiōez:imo cū ꝯſuetudine ꝯſideratiōis inter diſpoſitionē vlceris:et diſpōnē cōplōnis corpis. Qñqꝫ.n.corp⁹ eſt hūidū ꝛ vlcus ſiccū.ꝛ qñqꝫ eſt corp⁹ ſiccū:ꝛ vlc⁹ hūidū:ꝛ qñqꝫ ſunt ambo hūida:et qñqꝫ ſunt ambo ſicca. Et admiſtrent̄ in ꝑmis que ſunt d̄biliora:ſic̄ olibanū ꝛ farina fabarū ꝛ farina ordei.ꝛ ſil'ia. Qđ ſi corpus fuerit ſiccū:ꝛ vlcus hūidū valde.tūc neceſſarie ſunt medicine vehemētis exiccatiōis cū compatione ad medicinas faciētes naſci carnē:ſicut ariſtolo.ꝛ radix oppoponaci ꝛ dragantū aduſtū. Et in reſiduo ſunt neceſſarie medicine ſicut yreos ꝛ farina lupinoꝝ.ꝛ qñqꝫ accidit vt ſint q̄dā medicine in qb⁹ ſit aliqđ ꝓprietatis q̄ egēt medicine faciētes naſci carnē de exiccatiōe et abſterſiōe:ſꝫ ſupfluit:fiūt ergo.v̇bi gr̄a. ꝓpter exiccatiōez ſuā vehemētē retinentes ſorditiē ꝛ ꝓhibētes materiā ꝛ ſupfluit abſterſio ꝛ corroſio. Sꝫ qñ ꝑmiſcet̄ cū ea aliqđ de illis q̄ ſunt illi cōtraria frāgit ex eo:ꝛ tēperat ip̄m:ꝛ fit faciēs naſci ſicut flos eris. Cū.n.cū ipſo aſſociant̄ oleū et cera:ꝛ q̄ hūectāt mēbꝝ ꝛ fixū faciūt:tunc ip̄m ꝓpter exiccatiōez ꝛ vehementiā abſterſiōis fit ꝯſolidatiuū:q̄re oꝫ vt ſit flos eris vna decē ꝑtiū cerati qñ admiſtrat̄ in corpib⁹ que ſunt ſicciora:ꝛ vna duodeciꝫ partiuꝫ qñ admiſtrat̄ in corporibus que ſunt humidiora:ꝛ oportet vt obſeruetur in iſtis quando experiunt̄ predicta.

¶ In q̄ pte poſtq̄ oñdit q̄ exiccatio medicine dꝫ attēdi in reſpectu ad cōplōnē corpis.oñdit h̄ q̄ etiā dꝫ attēdi exiccatio in reſpectu ad vlc⁹.vñ exiccatio medicine dꝫ accipi in reſpectu ad cōplōnē corpis ſm q̄ cōpat̄ ad vlc⁹:vt dcm̄ fuit ẛpus. Et hec ps diuidit̄ in ptes duas.ꝑmo facit h̄.ꝛ 2° ponit qđdā ingeniū p qđ medicinā diminutiuā potes reducere ad h̄ vt faciat naſci carnē.2ª ibi(Qñqꝫ accidit ꝛc̄.) Dicit ꝑmo.nec iteꝝ ſup exiccationē ꝛ hūectatiōez ſupple abſolutā.vel ſm q̄ accipiunt̄ ſolū in reſpectu ad corpus ſis cōtēt⁹.iō ꝯſuetudīe ꝛc̄.i.imo accipiat̄ ſiccitas medicīe in reſpectu ad diſpōnē corpis.ꝛ ad diſpōnē vlceris:qđ eſt in corpe illo:ꝛ tunc Aui.ponit q̄ttuor diuerſas diſpōnes corpis ꝛ vlceris.ꝛ oñdit q̄les medicine ꝛ q̄ cōpetūt i vnaq̄qꝫ illaꝝ.ꝛ dicit.qñqꝫ eſt corp⁹ hūidū:et vlc⁹ ſiccū.hec eſt vna diſpō.ꝛ qñqꝫ ē corp⁹ ſiccū ꝛ vlcus humidū.hec ē alia diſpō oppoſita ꝑori. Et qñqꝫ ſunt ambo hūida.ſ.corpus ꝛ vlc⁹.ꝛ hec ē tertia diſpō:ꝛ qñqꝫ ſunt ābo ſicca.et hec eſt q̄rta diſpō oppoſita 3ᵉ. ¶ Intellige tñ h̄ q̄ qñ dicit Auic. vlc⁹ eē ſiccū q̄ id dcm̄ nō dꝫ itelligi abſolute qꝛ abſolute loq̄ndo:tūc oē vlc⁹ eſt hūidū ꝓpter cāſ ſupius dictas:ſꝫ h̄ dcm̄ itellr̄ reſpectiue vt id vlc⁹ dr̄ ſiccū qđ eſt paꝝ hūiduꝫ reſpectu alioꝝ.ꝛ admiſtrent̄ in ꝑmis.i.in ꝑma diſpōne.ſ. qñ corp⁹ eſt hūidū ꝛ vlc⁹ ſiccū q̄ ſūt debiliora ſupple in ſiccitate. Et rō h⁹ eſt qꝛ medicina gñatiua:vt dictū eſt plies admiſtrat̄ in reſpectu ad duo.ſ.ad cōplōnē:vt ip̄am a pte ſilitudis ꝯſeruet:ꝛ i reſpectu ad hūectatiōem vlceris:vt ip̄am a pte ſui ꝯtrarietatis eā deſtruat.cū g̃ in tali diſpōne corp⁹ ſit hūidū:qđ indiget ad ſui cōſeruatiōe paꝝ exiccatiōis:ꝛ vlc⁹ ſit paꝝ hūidū q̄ hūiditas deſtruit̄ ex pauca ſiccitate.nā in tali diſpōne admiſtrāt̄ q̄ ſunt debiliora ſicut olibanū ꝛ farina fabaꝝ ꝛc̄.eo q̄ iſta ſunt puſſime ſiccitatis ꝛ q̄ſi tēpamētū caloris hñt vt dr̄.3° de igenio ſanitatis Et ſi corp⁹ fuerit ſiccū:et vlc⁹ hūidū valde:tūc necc̄arie ſūt medicine vehementiſſime exiccatiōis.ꝛ rō h⁹ eſt.qꝛ tunc cōuenīūt rōne cōplōnis nālis.ꝛ rōne vlceris cū cōpatiōe ad medicinas faciētes naſci carnē.qꝛ medicine facientes naſci carnē deſiccāt in primo gradu.iſte aūt deſiccant in tertio et quarto. Et ꝓpter h̄ qđ hic dicit̄ apparet.qꝛ talis medicina ꝓprie ꝛ ſimplr̄ nō dicit̄ medicina faciens naſci:ſed ſolū ſm q̄d.quđ aūt hec ſit declaratio ei⁹ q̄rat̄ in his q̄ dicta ſunt ſupra:ſicut ariſtologia oppoponacū.ꝛc̄.qꝛ iſta ſunt vehemētis exiccatiōis ſm q̄ Gal.ponit.3.de ingenio.ꝛ in reſiduo.i.in vltimis duab⁹ diſpōnib⁹:vt.ſ.vl' qñ ſunt ambo hūida vel qñ ſunt ambo ſicca.ſ.corp⁹ et vlcus ſunt neceſſarie medicīe medie.ſicut yreos ꝛc̄. Et rō h⁹ ē. qꝛ in talibus duab⁹ diſpōnib⁹ cōpetūt medicine mediocriter exiccatiue.cōpetūt eni medicine magis deſiccatiue q̄ꝫ in diſpoſitione ꝑma.qꝛ ibi ex parte corpis ꝛ vlceris cōpetūt parū deſiccatiua.h̄ aūt ex pte corpis ſicut qñ ſunt ābo ſicca.vel ex pte vlceris ſicut qñ ſunt ambo humida cōpetunt fortius deſiccatiua::ſed cōpetūt in eis medicine minus deſiccatiue q̄ꝫ in ſecūda diſpōne:qꝛ ibi tam ex parte corporis q̄ꝫ ex parte vlceris cōpetūt fortiter deſiccatiua hic aūt cōpetunt ſolū rōne vnius.puta corpis vl' vlceris. et ideo in talibus diſpoſitionibus cōpetunt medicine:vt qꝛ magis deſiccēt q̄ꝫ ille que adminiſtrant̄ in diſpoſitiōe ꝑma.min⁹ aūt q̄ꝫ medicine ille que adminiſtrant̄ in ſcđa. nūc aūt yreos ꝛ farina lupinoꝝ ꝛ orobi ſunt medie in deſiccatiōe inter ariſtologiā ꝛ plantaꝫ oppoponacis ex pte vna que adminiſtrant̄ in diſpoſitiōe ſcđa que min⁹ deſiccant q̄ꝫ ipſa ꝛ farina ordei ꝛ fabaꝝ ꝛ thus ex alia pte q̄ adminiſtrētur in ꝑma diſpoſitione:quia magis deſiccāt q̄ꝫ iſta:ſicut Gal.ponit terto de ingenio.ꝛ ideo in talibus diſpoſitiōib⁹ ꝛ reſiduis ſunt neceſſarie medicine.ſicut yreos ꝛ farina lupinoꝝ ꝛ ſimilia. Tūc ſeq̄tur illa pꝫ(Et qñqꝫ accidit ꝛc̄.) In qua parte Aui.ponit qđdam ingeniū p qđ docet reducere medicīas diminutiuaſ carnis:ſicut viride es ꝛ ſimilia ad hoc vt faciant naſci carnem:ꝛ hoc p adminiſtrationē reruꝫ ꝯtrariarū adinuicē ꝛc̄. Dicit ergo.et qñqꝫ accidit ꝛc̄.fiūt ergo medicine ꝓpter exiccationē ſui vehementē retinentes ſordiciē.qꝛ ꝓpter vehementē exiccationem generatur ibi cruſta.ſub cruſta autem retinentes ſordiciē et prohibentes materiam.i.ſanguinē venire ad vulnus ſiue ad vlcus.ſanguis eniꝫ eſt materia ex qua caro debet generari:q̄re opꝫ vt ſit flos eris.ſ.qñ adminiſtratur in corpore ad faciendū naſci vna decem partium ceroti qñ adminiſtrat̄ in corporibus que ſunt ſicciora.qꝛ ſiccioribus corporibus cōueniunt ſicciora:vt dictum eſt ẛpus.tūc poteſt ſic cōponi cerotum. ℞.cere olei ana.ʒ.iiij. ꝛ.ſ.floris eris.ʒ.j.et vna.12.partium quādo admiſtrat̄ in

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

corꝑib⁹ q̄ ſūt hūidiora. qꝛ humidis cōpetūt min⁹ ſicca: vt dcm̄ fuit ꝑus. Et pt tunc ſic cōponi cerotuꝫ. ℞. cere ⁊ olei ana. ℥. v. ⁊. ʒ. ⁊ floris eris. ʒ. i. Et oꝫ vt ſeruet̄ in iſti: qn̄ ꝑdicta expiunt̄. hoc ē ſerua in iſtis medicinis ad cogi. oſcēdū vtrū deſiccāt nimis vel parū ꝑdictū expimentū ꝑus poſitum. ⁊ ſi tale cerotū deſiccat nimis de flore eris. minue et adde aliquid de cera ⁊ oleo. Tunc ſeqtur illa pars:

¶ Senes egēt medicinis in qb⁹ ē calītas maior: ⁊ attractio fortior. Et cadūt ī eis q̄ ſunt ſicut pix ⁊ th⁹ et farina ordei ⁊ faria fabaꝝ ⁊ farina herbi ⁊ radix lilij: ⁊ ariſtologia ⁊ climia: ⁊ herba oppoponaci.

¶ In q̄ pte Auic. oſtēdit quales medicine cōpetūt ſenib⁹. ⁊ in hoc Auic. oñdit ꝙ etiā exiccatio medicine accipit̄ in reſpectu a ad etateꝫ: eo ꝙ ſenes indigent alijs medicinis generatis q̄ꝫ pueri ⁊ iuuenes ꝓpter cām que dicet̄. Dicit ergo ſenes egēt medicinis ⁊c̄. in qbus caliditas eſt maior ſupple q̄ꝫ medicine q̄ adminiſtrant̄ in corꝑibus pueroꝝ ⁊ iuuenū. ¶ Sꝫ tu dices. hoc videt̄ eſſe falſuꝫ. qꝛ dcm̄ fuit ſupra ꝙ caliditas ⁊ frigiditas medicie generatiue debēt eſſe ſīles oino cōplōni nālī mēbri. Et aſſīlet̄ calīm valde calido. ⁊ frigido valde frīm valde. Cum ergo cōplō naturalis ſenū ſit frigida ⁊ frigidior cōplōne naturali pueri ⁊ iuuenis. ḡ medicine generatiue in eis debent eſſe frigide ⁊ frigidiores q̄ꝫ medicine pueri ⁊ iuuenis. ¶ Ad hoc eſt dōm ꝙ illud argumentū optime arguit ꝙ q̄ꝫtum eſt ꝑ ſe ⁊ rōne cōplōnis naturalis medicine generatiue ſenuꝫ debēt eē frigidiores: ſed hoc impedit̄ ꝑ accn̄s. vn̄ ex accn̄ti debet eē in medicinis eoꝝ maior calītas. ⁊ rō hui⁹. qꝛ generatio carnis fit ex inuiſcatiōe nutrimenti. puta ſanguis cū nutrimēto. nūc aūt caro ſenū eſt dura at dēſa. ⁊ iō difficulter fit in eis inuiſcatio. Cū ergo calīm ſit aperiēs poros: ⁊ rarificās carnē idcirco medicine ſenū debēt eſſe calidiores: vt in eis melior poſſit fieri inuiſcatio nutriētis cū nutrimēto. ⁊ ꝑ ꝯñs carnis gñatio. Iteꝝ in eis debet eſſe attritio fortior vel exiccatio fortior. vtraqꝫ lrā pōt eſſe vera. nā ⁊ ī eis oꝫ eē attractio fortis. ⁊ rō qꝛ gñatio carnis fit ex ſanguine ſicut ex materia. nūc aūt in ſenibus eſt paucus ſanguis. ⁊ iō indigent medicinis attrahētib⁹ ſanguinē ad vlcus plus q̄ꝫ in alijs etatib⁹. Iteꝝ etiā in eis debet eſſe exiccatio fortis. qꝛ cōplō eoꝝ naturalr̄ ſicca eſt: ⁊ cadūt in eis que ſunt ſicut pix ⁊c̄. Deinde cum dicit:

¶ Et qn̄ ꝓhibet̄ medicia a iuuamēto declina ad aliaꝫ. cū ergo ſit difficilis curet̄ cum eo qđ eſt ꝓprium vlceribus.

¶ Auic. ponit duos can. oduuādos. vnū ponit circa medicinā generatiuā. aliū circa vuln⁹. 2m ponit ibi (Cū ḡ ſit difficilis) Dicit ergo. Et qn̄ ꝓhibet̄ medicina a iuuamēto declina ad aliam. illud pt dupl'r exponi. vno modo vt referat̄ ad medicinas diuerſoꝝ graduū: vt dicat̄ ſic. Et qn̄ ꝓhibet̄ medicina a iuuamēto. ſ. qꝛ nimis deſiccat vel parū deſiccat. declina tūc ad aliā alteri⁹ gñis q̄ pl⁹ vel min⁹ deſiccet. Alio mō pt exponi ħ referēdo ad medicinā eiuſdē generis: vt itelligat̄ ſic. Et qn̄ ꝓhibet̄ medicia a iuuamēto. nō qꝛ ſit nimis vel paꝝ deſiccatiua: ſꝫ forte qꝛ fuiſti vſus ea nimio tpe. Dic̄. n. Aui. i ꝑ⁰ fen 4ª. ꝙ in medicatiōe egritudis vni⁹ debem⁹ ꝑmutare medicias: eo ꝙ ab aſſuetis nō fit paſſio declina tūc ad aliā. ſ. inſuetā: ſꝫ nō alteri⁹ generis. imo eiuſdē gñis. qꝛ vtraqꝫ debet eſſe tm̄ deſiccatiua. Tūc Auicē. ponit aliū canonē q eſt circa vuln⁹ dicē. Cum ergo ſit difficilis ſupple curatio iſti⁹ vulneris. tunc curet̄ cuꝫ eo qđ eſt ꝓpriū vlceribus. qꝛ tale vuln⁹ forſitan iam trāſiuit ad vlcus malū. difficile ꝓpter aliquā cām extraneā. Et iō tūc ꝓ cura ei⁹ recurrendū eſt ad curā vlceꝝ de qb⁹ poſtea loquet̄. ⁊ nos exponem⁹ ſi deus voluerit.

¶ De curatiōe vulneꝝ alſehigi. i. q̄ ſunt in capite. Ca. xij.

r Egimē quidē oſſis in eis ⁊ qđ accidat ex accidentib⁹ eorū timidis iam dcm̄ eſt in ca. oſſiū ⁊ algebra.

¶ In hoc caplō Auic. determinauit de curatiōe vulnerū capitis que ſunt abſqꝫ leſiōe oſſis ſcḋm ꝙ lrā dicit. Dicit. n. caplīm de curatiōe vulnerū alſehigi. i. vulnerū q̄ ſiunt in capite. Cauſa aūt quare Auicen. in hoc tractatu deſcendit ſpālr ad vulnera capitis magis q̄ꝫ ad ad vulnera alioꝝ mēbroꝝ pōt eſſe hec: vt mihi videt̄ ad preſens. qꝛ vulnus capitis quod eſt cū leſione oſſis ⁊ fractura diuerſificat̄ a vulnere alioꝝ mēbroꝝ que ſunt ſine leſiōe oſſis ſcḋm ꝙ appebit in cap⁰ de fractura cranei. ne ḡ aliqs credēt ꝙ eodē mō diuerſificaret̄ cura vulneꝝ capitis q̄ ſunt ſine leſione oſſis a cura vulnerū alioꝝ mēbroꝝ q̄ ſunt etiā ſine leſione oſſis ſicut diuerſificat̄ cura vulneruꝫ capitis cum leſiōe oſſis a cura vulnerū alioꝝ mēbroꝝ. Idcirco Auic. hic in iſto tractatu introduxit iſtud caplīm qđ eſt de curatione vulneꝝ capitis ſine leſiōe oſſis. ⁊ dato ꝙ os diſcooperiat̄ vt oñdat ꝙ eadē eſt cura iſtoꝝ ſicut ⁊ reliquorū. ⁊ diuidit̄ iſtđ cap. in tres partes. In ꝑma parte oñdit qđ dictū eſt de vulnerib⁹ capitis in alio loco. 2⁰ ipſe exeqtur de cura vulneꝝ capitis ſcḋm ꝙ de eis intēdit. ſ. vt ſunt abſqꝫ leſione oſſis. ⁊ 3⁰ repetit qđ ꝑmo dixerat. 2ª ibi (Veruꝫ in curatiōe) 3ª ibi (Et reliquū regimē ⁊c̄.) Dicit ꝑmo. Et regimē qdē oſſis. ideſt vulnerū q̄ ſunt cū leſiōe oſſis qđ accidit ⁊c̄. iam dcm̄ eſt. i. iam dicet̄ in cap. oſſiuꝫ ⁊ algebra. i. ⁊ reſtauratōis. qꝛ dcm̄ ē đ iſtꝭ talib⁹ vlnerib⁹: ⁊ đ accñtib⁹ ipoꝝ in cap. de fractura cranei ſufficient̄. Deīn cum dicit:

¶ Verum in carnatiuis vlcerū eorum: et que ſunt extra ca ſufficiunt quelibet medicine exiccatiue leues puluerizate ſuper ea ex medicina. Et medicina q̄ eſt fcā ex aloe. ⁊ myrrha ⁊ olibano ⁊ ſanguine draconis. ⁊ ſilr̄ medicie leues ꝑdicte ī vulnerib⁹. Qđ ſi fuerit illic curſus ſanguis tūc curet̄ cum eo qđ diximus in cap. fluxus ſanguinis. Et oportet vt cibet̄ habēs eā cerebellis gallinaꝝ aſſatis q̄ꝫtū poſe eſt. ipa. n. ſcḋm ꝙ teſtificant̄ quidā confortant cerebꝝ et retinent ſanguinis fluxū: lꝫ ſit ī eis ſentētia alia. Et ſilr̄ aq̄ granati muzi. et emplaſtrat̄ cum virga paſtoris. Et de medicis bonis ad vuln⁹ et ſanguinē ē vt ſumat̄ fermentū purū ſiccum. ⁊ teratur ⁊ puluerizet̄ deſuper ⁊ nō humectetur.

¶ Veꝝ in curatiōe. ideſt in cura vulnerū capitis ſcḋm ꝙ de eis hic itēdit. Et iſta ps diuidit̄ ī duas. qꝛ talia vlnera aut ſunt ſine cōtuſione aut cum cōtuſione. primo ponit curā ipoꝝ: vt ſunt ſine cōtuſiōe. 2⁰ vt ſunt cū ꝯtuſiōe. 2ª ibi (Qđ aūt ꝓhibet egritudinē) Prima ps poſſet diuidi in plures ꝑticulas: ſꝫ nō eſt vis. Dicit ergo. veꝝ ī carnatiua vlceꝝ. i. vulneꝝ eoꝝ ſupple nō cōtuſoꝝ: ⁊ que ſūt extra ca. i. extra oſſa ħ eſt ꝙ ſunt ſine leſiōe oſſis ſufficiūt quelibet medicine leues. dicit leues ꝑ cōpatiōnē ad medicinas que competūt vulnerib⁹ capitꝭ que ſunt cū leſiōe oſſis. qꝛ ibi cōpetūt medicine fortiores eo ꝙ os eſt mēbꝝ ſicci⁹ q̄ꝫ caro. et ſilr̄ medicine leues. i. nō multū deſiccatiue ꝑdicte in vulnerib⁹. i. ī ꝑdictis caplīs đ vulnerib⁹ ſupple. ſufficiūt etiā in iſtis vulnerib⁹. Et ex hoc appet ꝙ cura iſtoꝝ vulnerū eadē eſt cum cura ꝑdictoꝝ. qꝛ ſicut ibi cōpetit deſiccatio ⁊

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

cōglutinatio p medicinas incarnatiuas exiccatiuas etiā ita hic:ſʒ curatio vulnerū capitis cū leſiōe oſſis multū diuerſificatur a curatiōe vulnerū alioꝝ mēbroꝝ ſm qḋ apparebit in ſuo capº. Qḋ ſi fuerit illic fluxꝰ ſanguis curetur cū eo qḋ diximꝰ.i.dicemꝰ.ꝛ oꝫ vt cibetur ꝫ in eis ſit ſūma alia idest ꝫ in talibꝰ reſtrictio fluxus ſanguis habeatur ex ſūma alia.q: ex ſūma que dicta eſt in capº fluxꝰ ſanguis. Et ſilr aqua granati muzi.dicit muzi q: granatū ē triplex.qḋdā eſt dulce.qḋdā acre.ꝛ qḋdā nō dulce nec acre.iſtud vocatur muzi.ꝛ emplaſtretur cū virga paſtoris.eſt cardus ſilueſter.ꝛ de medicinis bonis ad vulnꝰ cū ſanguine.i.ad exiccandū vulnus.ꝛ ad reſtringendū ſanguinē eſt vt accipiatur ꝛc̃.ꝛ nō humectetur.ſ.cū oleo vel aliquo liqdo.imo ponatur ſicut frumenū puꝝ ſiccum. Deinde cum dicit.

Qḋ aūt ꝓhibet egritudinē eſt emplatio cū farina orꝫ.ꝛ ſilia ꝯfectis cum yſopo humida:ꝛ ſimiliter cum ſauic ordei cum calamento:ꝛ ꝯfert attritioni eius.ꝛ reliquū regimē ſumatur ex cap̃.oſſium.

Auic.ponit curā vulnerū iſtoꝝ vt ſunt cū cōtuſione.ꝛ dicit.qḋ aūt ꝓhibet egritudinē.i.apa qḋ ſupple fit ex cōtuſione eſt emplatio cū farina ordei ꝛ ſilia.ꝛ vtrunq: eſt verum.ſi dicat ſilia.tunc planū eſt.ꝛ dicit. Et confectis cum yſopo hūida.qd fit yſopus humida dictū eſt pus.ꝛ ſimilr ſupple emplaſtrū cū ſauic ordei.i.farina ordei:ꝛ cū calamēto.i.cū nepita ꝛ ꝯfert ꝛc̃. Et videte ſignanter expoſui. Qḋ aūt ꝓhibet egritudinē.i.apa factū aut futuruꝫ fieri ex contuſione.ꝙ ſi vellemus ꝓhibere apa qḋ fit in vulnere ſimplici nō fieret cū iſtis.imo fit cum redoleon ꝛ alijs repercuſſiuis:ſʒ in cōtuſiōe fit cū reſolutiuis ꝛ mollitiuis lenibus.q: ſic curatur ꝯtuſio ꝛ apa factū vel futurū fieri ex cōtuſione ſm ꝙ appet ex ſeqnti tractatu. Et itellige etiā cuꝫ dic̃.qḋ aūt ꝓhibet ꝛc̃.i.factis vlibꝰ.ſ.flōmia et farmacia:et vti dieta tenui vſq; ad dies aliquot. Tūc Auic.repetit qḋ p̃mo dixit dicēs.ꝛ reliquū regimē.i.regimē.alioꝝ vlnerū puta coꝝ que ſunt cū leſiōe oſſis ſumatur ex caº oſſiuꝫ.i.ex capitulo fracture cranei.ꝛ hoc eſt quod dicit.

Tractatus ſcḋs de excoriatione ꝛ attritione ꝛ cōtuſione ꝛ torſione ꝛ caſu ꝛ offenſione ꝛ diſruptōe ꝛ fluxu ſanguinis ꝛ ſilibus illis. De ſermonibus vlibus. Caplm .j.

Iam ſciuiſti in lib. p̃mo q̄ ſit itentio ꝯtuſiōis et attritiōis. Cōtorſio aūt eſt vt ſit mēbꝝ ſepatū a iūctura ſua ſepatione nō cōpleta: neq; appente manifeſta: quare eſt diſlocatio.ꝛ eguamē qdē eſt infra torſionē ꝛ eſt quaſi aliquātulū tēſiōis cōmouens ligamentū in iūctura:ꝛ qḋ cōtinetur de eo in carne .et ſi cum eo fuerit aliquātulū ſeparationis erit torſio.

In pcedēti tractatu determinauit Auic.de ſolōne continuitatis que dr̃ vulnꝰ.ꝛ in iſto tractatu determinat de ſolutiōe ꝯtinuitatis que dr̃ attritio vel cōtuſio ꝛ ꝯtorſio excoriatio ꝛ ſilia. Circa hoc aūt Auicē.ſic ꝓcedit.quia ponit p̃mo qḋdā caplm in quo.q: ꝯtorſio ꝛ cōtuſio ꝛ attritio et eguamē mltū ꝯueniūt.ponit dr̃iam iter iſta ꝛ oñdit etiā a quo p̃dictoꝝ morboꝝ eſt incipiendū.2º exeqtur de p̃dictis ꝛ cura ipſoꝝ.2ª ibi(Q ſi accidit lacerto) In p̃mo cap̃. Auic.duo facit.q: p̃mo ponit dr̃iaꝫ iter illa oñdēdo qd eſt vnūqḋq; ipſoꝝ.2º oñdit a quo dꝫ icipere in ꝓſequēdo de ipſis.2ª ibi(Illud aūt qḋ volumus) Prima ps hꝫ q̃tuor dicta. In p̃mo dicto remittit nos ad ea q̄ dicta ſunt in lib. p̃mo de ꝯtuſiōe ꝛ attritōe.2º oñdit qd eſt ꝯtorſio.3º oñdit qd eſt eguamē.4º ponit opionē quorūdā medicoꝝ circa vnū illoꝝ noium.2ª ibi(Cōtorſio aūt)3ª ibi(Et eguamē) 4ª ibi(De hoibꝰ ſunt) Dicit ḡ p̃mo.iā ſciuiſti i lib. p̃mo.ſ. fen 2ª ca.de egritudinibꝰ ſolonis ꝯtinuitatis.in illo.n.ca. ponit oēs ſpēs ſolonis cōtinuitatis.ꝛ iponit etiā eis noia q̄ ſit itentio cōtuſiōis et attritiōis.q: ibi ſciuiſti ꝙ cōtuſio ſiue attritio ꝛ ſolo ꝯtinuitatis accñs lacerto ſm numerū multū.ꝛ hoc ſiue talis ſolo ꝯtinuitatis ſit manifeſta:ſicut eſt in attritiōe cum vulnere.ſiue illa ſit ſolo continuitatis immanifeſta.ꝛ ſit ſolū itertius inter ptes lacerti ſicut contuſio ſimplex ſine vulnere. Dico aūt ſm numerū multū. nā in hoc dr̃t ꝯtuſio vl attritio a vulnere.q: vulnus qḋlibet eſt vnica ſolo cōtinuitatis. Et cauſa huius eſt.q: vulnus fit a re incidente acuta:ſed quelibet contuſio eſt ſolutio cōtinuitatis multi numeri. Et cauſa huius eſt.quia fit a re obtuſa.res autem obtuſa ſoluit continuū.quia dilacerat.ꝛ ideo facit multuꝫ numerum ſolonis cōtinuitatis. Differt etiā ꝯtuſio a vulnere in alio ſm ꝙ videbitur i ſeqnti cap̃. Tunc Auic.oñdit qd eſt cōtorſio. et dicit (Cōtorſio aūt eſt ꝛc̃.) Quare eſt diſlocatio ſupple q̄dā.q: eſt diſlocatio incōpleta ꝛ ſm qd.tūc oñdit qd ē eguamē.dicēs:eguamē qdē eſt ifra torſionē.q: ē mior remotio q̄ʒ ſit cōtorſio. vñ eguamē eſt quedā extenſio ligamenti.ꝛ ſi cū eo fuerit aliq̄ʒtulū ſepatiōis erit contorſio.ꝫ eſt dr̃e ꝙ ſi vltra taleꝫ cōtorſionē ligamēti ſit ſepatio aliq̄ a iūctura.tunc p eguamen completur torſio.q: eguamē eſt via ad torſionē que eſt infra ipam. Sic ergo ex dictis apparet qd ſit contuſio vel attritio ꝛ cōtorſio ꝛ eguamen.ꝛ ꝓpter hoc appet etiā differentia iſtorum adinuicem.cum quiditates rerū ſunt cauſe differentie ipſarum. Deinde cum dicit.

Et de hoibꝰ ſunt q noiant itētionē quā noiauimꝰ torſionē noie cōi.ꝛ de hoibꝰ ſūt q noiant torſionē ſepationē vnius duoꝝ lateꝝ lacerti:ſicut vniꝰ duoꝝ laterū lacerti vole manus:ꝛ raſcete cū adherētia lateris alteriꝰ.q̄ʒuis ſepatio ſit apparens.

Aui.ponit opionē medicoꝝ circa hoc nomē torſio vel ꝯtorſio.ꝛ vult dr̃e ꝙ qdā appellant torſionē noie cōi.ſ. ad extenſionē.ſ.q̄ vocatur eguamē:ꝛ ad diſlocationē nō integram. Alij aūt ſunt qui appellant torſionē ſolum talem ſeparatiōe iuncture nō integrā.vñ p̃mi appellāt torſionē ſicut gradus.ſcḋi aūt ſicut ſpēm diſtinctā ad eguamē.hoc intēdit dicē Auic.nec approbat nec improbat aliq̄ʒ iſtaꝝ opionū.q: noia ſunt ſignificatiua ad placituꝫ.vñ de noibus nō eſt curandū dūmodo intentiōes reꝝ hēantur ſicut dicit Auicē.alibi.ꝛ Gal.in multis locis. Hic aūt eſt aduertendū vnū.ſ.ꝙ q̃tuor ſunt diſpōnes egritudines ſitꝰ que iūcture poſſunt accidere:vt Aui.ponit in tractatu de diſlocatione caº.p̃mo. Una eſt diſlocatio:ꝛ eſt qñ vnū os ſepatur ab alio ſepatione integra.alia eſt ꝯtorſio:ꝛ eſt qñ eſt ſepatio nō integra.tertia eſt eguamen:ꝛ eſt extenſio ligamenti iuncture.quarta eſt elongatio ligamēti iūcture quādo.ſ.additur ſup longitudinē naturalē.ꝛ hoc fit magis ab humiditatibus viſcoſis facientibus lubricare iuncturas:ꝛ ab alijs cauſis que Auic.ibi ponit.mō Auic.in hoc tractatu itendit ſolū ad curā cōtorſiōis ꝛ eguamē:ꝛ i vno caplo ponit poſtea curā ipſoꝝ:quia eadem eſt quaſi cura vtriuſq; ſʒ de alijs duabꝰ egritudinibꝰ ꝛ curis ipſarum determinat in tractatu de diſlocatione. Deinde cum dicit.

Illud aūt qḋ volumꝰ p̃mittere ꝛ loq ḋ eo i p̃miſē ꝯtuſio q̄ accidit lacertis i me

dio coꝝ ⁊ attritio in extremitatibꝰ ipſoꝝ

Aui c. oñdit a quo predictoꝝ morboꝝ ẽ incipiẽdũ ꝓſeq
⁊ pꝫ qḋ dicit. Et videte ꝑ h̃ qḋ dicit. Eſt contuſio q̃ accidit
lacertis in medio coꝝ:⁊ attractio in extremitatibus ipſo
rum. Videt̃ Auic. notare aliq̃ꝫ dr̃iam inter ↄtuſionẽ ⁊ at
tritiõem. qꝛ ↄtuſio vr̃ qñ accidit in medio lacertĩ. attritio
autem qñ accidit in extremitate ipſius. nõ tñ ẽ magna vis
qꝛ attritio poteſt appellari ẽt illud qḋ accidit in medio la
certi. ſicut Aui. ẽt dicit in pº lib. fen. 2ª. cap. de egritudini
bus ſol'onis cõtiui. ⁊ ſiue ita ſit ſiue nõ tñ eadem eſt cura
vtriuſq̃ꝫ. ⁊ ideo ambo ſub eodẽ capº. determiant̃. Sꝫ ẽ
vlterius intelligendũ ꝙ attritio ſiue contuſio q̃ accidit la
certo põt accidere ei aut magis ex pte carnoſa: aut magis
ex pte neruoſa. mõ h̃ aui. itendit ꝓſeq de contuſione que
accidit lacerto a pte carnoſa. q̃a de cõtuſione ⁊ attritiõe
neruoꝝ determinat Auic. in tractatu ſequenti de ſol'o-
ne continui neruoꝝ ⁊c̃.

De cõtuſione ⁊ attritione. Cap. II

Quando accidit lacerto: vt cõtun-
dat accidit ex hoc inter ptes eius
numerus ſol'onis continuitatis. ⁊
multotiens effunditur ad ipſum ſanguis
plurimus ex quo a̅patur.

In p̃cedẽti capº. Auic. oñdit dr̃iam inter quoſdã predi
ctoꝝ morboꝝ. ⁊ oñdit ẽt a q̃ erat icipiendũ. Nunc Aui.
exeq̃tur de curis ipſoꝝ morboꝝ. ⁊ icipit pº a ↄtuſione ⁊
attritione ſm̃ ꝙ prius dixit ſe iccepturum. ⁊ iſta ps põt di
uidi in ptes duas. qꝛ contuſio ⁊ attritio ſũt. ſ. ſolum cum
leſione mẽbroꝝ exteriorum qbꝰ obuiat cã ↄtũdens. aut
ſunt cũ leſione mẽbroꝝ interioꝝ. Prio ḡ determinat de
ↄtuſione ⁊ cura ipſius ſm̃ ꝙ eius leſio ptinet ſolum ad
membra exteriora. 2º determinat de contuſione ⁊ cura
ipſiꝰ ſm̃ ꝙ eiꝰ leſio ptinet ẽt ad interiora. 2ª ibi (Caſus ⁊
offenſio ledũt ⁊c̃.) Prima ps diuidit̃ in ptes duas. in pª
pte vt mihi vr̃ oñdit effectus cõtuſiõis. ⁊ neceſſitatem fe-
ſtinationis ad curãdũ contuſionem ⁊ attritionem. in 2ª
pte põit curam ipſius. 2ª. ibi (Non repit̃ in pl'ibus ⁊c.)
Prima ps diuidit̃ in ptes tres. in pª pte oñdit effectus cõ
tuſionis. in 2ª pte oñdit necẽitatem feſtinationis ad curan
dum ipſam. in 3ª pte tangit icidenr̃alr̃ aliq̃d de cura ipſiꝰ.
2ª ibi (Et pauciores eius diſpoſitiones) 3ª ibi. (Et non
oꝫ ⁊c̃.) Dic̃ ḡ. qñ accidit lacerto ⁊c. h̃. n. declaratũ fuit p̃us
⁊ h̃ ẽ vnus effectus accñs ex ↄtuſione. ⁊ tũc ponit aliud:
qḋ ẽt accidit ex cõtuſione dicens: ⁊ multiotiens effundi-
tur ad ipm̃. ſ. ad mẽbꝝ ↄtuſum ſanguis pl'imꝰ ex q̃ a̅pat̃.

Intellige aũt h̃ ꝙ iſta effuſio ſanguis põt eẽ ⁊ ex mem-
bris aliȷ̃s. ⁊ ex ruptura vene in membro illo effũdit̃ ſan-
guis ex mẽbris aliȷ̃s ad mẽbꝝ cõtuſum plus q̃ꝫ ad mẽbꝝ
vulneratũ. qꝛ in ↄtuſiõe accidit exiguus dolor. ⁊ ſatis ma
ior q̃ꝫ in vulnere eo ꝙ in ipſa fit maior dilaceratio car-
nis: q̃ꝫ in vulnere. nũc autẽ dolor ẽ maxima cã attractio
nis ſanguinis ⁊ ſpũs ad locum dolentẽ qꝛ ad locum do
lentem concurrũt ſpũs ⁊ hũores: vt dicit. Gal. de igenio
ſani. in multis locis. ⁊ pp hoc citius ex h̃ pt accidere a̅pa-
tio in ↄtuſiõe q̃ꝫ in vulnere. Põt ẽt eſſe iſta effuſio ſan
guinis ex q̃ accidit a̅patio ex ruptura vene i mẽbro illo
qꝛ qñ accidit cõtuſio tũc rũpit̃ vena in illo mẽbro. ex ve
na ãt rupta exit ſanguis. ſanguis aũt ille retinetur ibi cũ
non fit fcã ibi ſol'o cõtinui extra. ſꝫ itus. in vlnere ãt licet
rũpat̃ vena: tñ ille ſanguis nõ retinet̃ ibi ſm̃ pl'imum: qꝛ
exit ꝑ orificium vulneris. Iteruꝫ ẽt dato ꝙ in cõtuſiõe
rumpat̃ caro exteriꝰ adhuc tñ ſanguis ibi retinet̃. qꝛ pp
cõtuſionem cõculcat̃ ⁊ cõſtringit̃ caro ⁊ ſanguis. in vul-
nere ãt fcõ cũ re incidẽte nõ cõculcat̃. ⁊ iõ non ſic reſtrin
gitur ibi ſanguis ſicut in ↄtuſiõe. talis ãt retẽtio ẽ cã a̅pa
tiõis. pp h̃ bñ dicit Aui. in cõtuſione. Et multotiẽs effun-
ditur ad ipm̃ ſanguis ⁊c̃. qꝛ h̃ accidit magis ibi q̃ꝫ in vul
nere. lꝫ ẽt aliqñ hoc accidere poſſit in vulnere ſꝫ ꝙ dcm̃
fuit prius. Deinde cum dicit.

**Et pauciores ſunt eius diſpõnes in q-
bus nõ aggregetur ad ipm̃ ſanguis ⁊ pu
trefiat: qm̃ pl'imum ſperat̃ eius reſol'o ꝑ
poros. ⁊ ꝑp̃rie ꝑ poros qui ſunt ↄſtrictõ
ne impellẽte ab illo qḋ facit contuſionẽ
exterius: ⁊ a ↄſtrictione accñte ex a̅pate i
teriꝰ. Et pp illud ſi non ſuccurrat̃ rei in
ea ꝑducit ad corruptiõem mẽbri.**

Auic. ponit necẽitatem feſtinatiõis ad curãdũ attritõneꝫ
⁊ ↄtuſionẽ. ⁊ cũ h̃ ẽt inuit a quali cura ẽ incipiendum in
ipſis. Et põt diuidi h̃ ps in duas ſm̃ ꝙ duo ponit pp q̃
oꝑꝫ feſtinare icipe a cura ipſius. ⁊ per q̃ ẽt inuita q̃li cura
eſt incipiendum. 2ª ibi (Et fortaſſe ⁊c̃.) In prima parte
Aui. vult dicere ꝙ in pluribus diſpoſitionibus in contu
ſione aggregatur ſanguis. ⁊ hꝰ rõ priꝰ dcã ẽ. talis aũt ſan
guis aggregatꝰ putreſcit ſi non reſoluitur per poros.
qꝛ quando ſanguis effundit̃ extra venas n õ ſm̃ natu-
ram neceſſe eſt putrefieri ⁊ in ſaniẽ verti: vt dicit Hyp. ⁊
h̃ dico ſi nõ reſoluit̃ per poros. nũc autem in cõtuſione
talis ſanguis difficulter reſoluitur. ⁊ rõ huiꝰ eſt pp ↄſtri
ctionem pororum. Illa pori ſunt ibi conſtructi dupl'r.
primo q̃dem ab illo qḋ facit cõtuſionem exterius. qꝛ im-
pellit ⁊ conculcat poros carnis. 2º. eſt ibi ↄſtrictio ex a̅pa
te qḋ accidit inter carnẽ: nam oẽ a̅pa opilat poros pp re-
pletionem quã facit. vt dcm̃ fuit p̃us in capº. de cãcrenis
qꝛ ḡ eſt ibi talis cõſtrictio poroꝝ idcirco difficulter reſol
uit̃ tal' ſanguis. ⁊ h̃ vult dicẽ aui. ibi. Qm̃ pl'im ſepat̃ eiꝰ
reſol'o. ⁊ ꝑp̃rie ꝑ poros ⁊c. qꝛ ḡ eſt difficilis in ea talis re
ſol'o ſanguis pp hoc ſi non ſuccurratur in ↄtuſiõe tali ſã
guini cũ medicinis reſoluẽtibus q̃ poſtea dicent̃ ꝑducet
ad corruptionem mẽbri: ⁊ talis ſanguis hic ↄculcabitur
⁊ putrefiet. putrefactꝰ aũt putrefaciet mẽbꝝ. Sic ḡ ꝑ hoc
appꝫ neceſſitas feſtinationis ad curandum talem ↄtuſio
nem. ⁊ ẽt a q̃li cura icipe debemus q̃ꝫtum ad medicinas
locales: qꝛ debemus icipe vt pl'imũ a reſol'one talis ſan-
guinis ibi congregati. Deinde cũ dicit.

**Et fortaſſe excoriatio ſeq̃tur caſuꝫ ⁊ offẽ
ſionem. q̃re oꝫ vt ꝑparet̃ ad curatõeꝫ eiꝰ
vt non canceretur.**

Auic. addit qḋdã aliud qḋ ẽt neceſſitat feſtinare curam
cõtuſionis. ſ. reſoluere. ⁊ dicit. Et fortaſſe excoriatio ſeq
tur caſum ⁊ offenſionem. i. ↄtuſionẽ ⁊ attractionem. vñ
h̃ Aui. põit ſpẽm ꝓ gñe. qꝛ caſus ⁊ offẽſio ſũt ſpẽs ↄtuſio
nis ⁊ attractiõis. qꝛ ꝓp̃e dr̃ caſus ⁊ offenſio qñ ẽ attractio
in exterioribus cum leſione ẽt mẽbroꝝ interioꝝ. Et i
tellige ab aui. h̃ ꝑ excoriatõeꝫ non ſolum excoriationem
cutis: ſed ẽt ſol'onem ↄtiui q̃ fit i carne: ſicut qñ fit ↄtuſio
cũ vulnere. mõ tũc qñ talis ſol'o ↄtinuitatis aſſociatur cũ
ↄtuſione. tũc oꝫ vt ꝑpararet ad curationem eius. i. ad re-
ſol'onem talis ſanguinis ↄgelati vt non cãceret̃. i. ne talis
excoriatio vel vulnꝰ fiat cãcrena. qꝛ vulnera vel excoria
tiones ſtatim putrefiũt ⁊ cãcerant̃ qñ in eis ſanguis con
culcatur ſi non cito reſoluit̃. Tũc ſequitur illa pars.

**Et oportet vt adminiſtratio fiat i attri
tione cum reditiõe continuitatis villoꝝ
inciſoꝝ. imo ad ſedendum dolorem.**

In q̃ parte Auic. tangit icidenter aliq̃d de cura cõtuſio
nis. oñdit. n. in gñali q̃d oꝫ fieri ⁊ q̃d nõ. ⁊ in h̃ ẽt oñditur
dr̃ia ↄtuſionis ⁊ vl'neris. Dicit ḡ. Et non oꝫ vt adminiſtra-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tio ſi at in attractio●e cū reditione ſolōnis continuitatis villoꝝ in inciſoꝝ ⁊c̄. ¶ Ad euidentiam cuius ē intelligē dum ꝙ in contuſione eſt ſolō cōtinuitat: vt dcm̄ eſt ꝑus mō cura pꝛima ⁊ pſe ſolōnis continuitatis eſt vnitio. qꝛ h̄ ſumit ab accn̄tia moꝛbi. ⁊ iō cura ꝯtuſiōis q̄ꝫtū eſſet ex pte hui⁹ ē ēt cū reditōe ꝯtinuitatis: ſed ibi eſt aliquid im pediēs. ſ. ſanguis ⁊ hūoꝛ ꝯſtrictus: ⁊ pp h̄ nō oꝫ vt admi/ niſtratio cure fiat in attractōe cū reditōe ſolōnis cōtinui tatis: ſicut fit in vulnere: qꝛ in vulnere nō conculcat ſan/ guis ſic h̄: ⁊ ſi aliqn̄ ꝯſtrigat ⁊ ꝯculcet ibi ſāguis: ſicut fit qn̄ cū vlnere aſſociat ꝯtuſio. tūc ſtatī ipedit cura vulne/ ris: ſicut dcm̄ fuit ꝑus. ⁊ pp h̄ bn̄ dicit Auic. ⁊ nō oꝫ vt ad miniſtratio fiat in attractione cū reditōe ſolōnis ꝯtiu vil loꝝ inciſoꝝ. nō itelligas iciſoꝝ vulneratoꝝ: ſꝫ itelligas i ciſoꝝ. i. cōquaſſatoꝝ. qꝛ qn̄ caro ꝯtūdit. tūc villi q̄ ſunt in ea ꝯq̄ſſant ⁊ dilacerant. Uel ſi tu velles itelligere iciſoꝝ . i. vulneratoꝝ. tūc itelligeret h̄ d̄ vulnere cū q̄ ē ēt ꝯtuſio ⁊ ēt i tali vlnere n̄ ꝓcedim⁹ ſuēdo ⁊ icarnādo vt dcm̄ fuit ꝑ⁹: ſꝫ ꝑᵃ expō credo ꝙ ſit melioꝛ. qꝛ eſt gn̄al ad h̄. ſ. ſiue ſit ibi vulnus ſiue nō. imo ad ſedādū doloꝛē. ¶ Sꝫ tu dices nōne ēt i vlnere debem⁹ ēt ſedare doloꝛē cū doloꝛ ſit cā apatis qd̄ ꝓhibet curā vulneris. Dico ꝙ i ꝯtuſiōe idige mus magis ſedatōe doloꝛis q̄ꝫ i vulnere. qꝛ maioꝛ doloꝛ accidit in ea q̄ꝫ i vulnere vt dcm̄ eſt ꝑus. ⁊ ēt qꝛ vt plus ac cidit in ea apa pp retētionē ſanguis: vt dcm̄ ē ꝑus. Iteꝝ ēt alio mō idigemus mitigare doloꝛē in vulnere. ⁊ alio mō in ꝯtuſiōe. qꝛ in vulnere ſimplici mitigamus doloꝛē cum eis q̄ ꝓhibēt ⁊ repellūt ⁊ ſtipticāt. ita ꝙ ſil ꝓhibent apa ⁊ doloꝛē ⁊ cōſolidāt: ſed i ꝯtuſiōe debem⁹ mitigare doloꝛē cū his q̄ mollūt ⁊ reſoluūt tepide q̄ ſūt ꝯtraria curatiōi ſolōnis ꝯtinuitatis. qꝛ in ꝯtuſione ſumit cura a reſolōne ſanguis q̄ fit cū talib⁹ medicinis. ⁊ ēt a curatōe apatis fa/ cit a cāis ꝑmiuuis: q̄ ēt fit cū mollitiuis ſm̄ ꝙ appuit pri⁹ in ca⁰. de cura flegmonis. qꝛ ḡ magis idigemus mitigare doloꝛē in ꝯtuſiōe q̄ꝫ in vulnere. ⁊ alio ēt mō mitigam⁹ do loꝛē cū eis q̄ ſunt ꝯtraria ſolōnis ꝯtinuitat. In vulnere āt cū eis q̄ ꝯueniūt cure ſolōnis ꝯtinuitatis niſi eſſet vul nus ꝯpoſitū ſicut declaratū fuit pꝛius in ca⁰. de vulneri/ bus idcirco dixit Auic. ⁊ non opꝫ vt admīſtratio fiat ⁊c̄. i mo ad ſedādū doloꝛē ⁊c. ¶ De cura. Cap. iij

Non reperit in plurib⁹ haꝝ diſpo ſitionū in hac accn̄tia excuſa io a flebotomia: imo opifices ar is ꝓ parant ad illud q̄ꝫuis ſit coꝛpus mundū.

¶ In iſto ca⁰. Aui. ponit curā ꝯtuſionis ⁊ attractiōis ⁊ iſta ps diuidit in ptes duas. p⁰ facit h̄. 2⁰. qꝛ aliqn̄ glandule ſequuntur ꝯtuſiōeꝫ pōit curā taliū glādularū 2ᵃ ibi (Glā dulaꝝ āt curatio) Pꝛia ps diuidit in ptes tres. p⁰ ponit curā ꝯtuſiōis ⁊ attractōis q̄ꝫtū ad vl'ia. ſ. q̄ꝫtū ad eūatiōeꝫ totius coꝛpis. 2⁰ ponit curā ipſaꝝ q̄ꝫtū ad localia. 3⁰ oſtē/ dit q̄lis ligatura ⁊ q̄lis ꝑparatio mēbri ꝯpetat in cōtuſiōe ⁊ attractiōe. 2ᵃ ibi (Et qn̄ ſit flōmia) 3ᵃ ibi (Ligatura āt q̄ adminiſtrat ⁊c.) Q d̄ p⁰ dicit Auic. pꝫ niſi ꝙ ē dubiū de il lo v̄bo qd̄ Aui. dicit h̄ ēt ſi ſit coꝛpus mūdū. dices tu. ſi coꝛ pus ē mūdū ad qd ḡ idigemus flōmia vel alia eūone coꝛ poꝛis. Ad hoc ē dōm ꝙ eūatio coꝛpis fit dupl'r. q̄dā fit vt eūetur ſupfluus hūoꝛ i coꝛpoꝛe. ⁊ talis eūatio fit in coꝛpo re pletoꝛico vel cachochimo. Alia eūatio ē q̄ fit n̄ ꝑncipa liter rōne eūōnis: ſꝫ potius rōne deriuatiōis ⁊ attractiōis ad cōtrariā ptē. ⁊ talis pōt fieri i coꝛpe mūdo: vt ſi in eo ac cidat ꝯtuſio. tūc qꝛ pp doloꝛē mēbri ꝯcurrūt ibi ſpūs ⁊ hu moꝛes q̄ ſūt poſtea ibi cā apatis. idcirco fit in eo flōmia: vt attrahant hūoꝛes ad ꝯtrariā ptē. dato ꝙ coꝛpus ſit mū dū ⁊ h̄ ē qd̄ dicit Ga. 13ᵃ pticula de igenio ſanitatis: ⁊ nō ſolū in plenitudine coꝛpis: verū ēt eo tempato exn̄te pur gatio ꝯfert pp magnitudinē moꝛbi. nam doloꝛ ⁊ caloꝛ mē bri tumefacti ſunt cā trahēdi mām ad apa iꝫ coꝛpi ſuper/ fluitas humoꝝ non ſit. Deinde cū dicit.

¶ **Et qn̄ ſit flebotomia ⁊ feſtiat ad ēpl'a pꝛohibentia oppilantia nō accidit ex eis illud qd̄ eſt neceſſarium ad curationem que multū ꝯuenit. Et eſt eoꝝ pꝛohibitō cū ifridatōe ⁊ ſtipticitate: aut cū vno eoꝝ**

¶ Auic. pōit curā ꝯtuſiōis ⁊ attractōis q̄ꝫtū ad medicias locales: Et iſta ps diuidit i ptes duas. p⁰ oñdit q̄ cura ſit erronea. 2⁰ pōit curā rectā. 2ᵃ ibi (Cū āt tardat id ⁊c̄. (Di/ cit ḡ p⁰. Et qn̄ ſit flōmia ⁊c̄. n̄ accidit ex eis id qd̄ ē neciūꝫ ad curatōeꝫ q̄ multū ꝯuenit. i. nō ē recta cura q̄ ꝯpetit. ſ. repellere ⁊ ꝓhibere cū ifrigidatiōe ⁊ ſtipticitate: aut cū ifrigidatōe ſolū aut cū ſtipticitate ſolū. Rō autē h⁹ q̄re h̄ nō ē cura recta ē habita ex ꝑdict: eo ꝙ i ꝯtuſiōe ſumit cu ra a reſolōne tal' ſanguis ibi ꝯſtricti. Illa aūt que frigida ſūt vl' ſtiptica ꝯculcant ibi pl⁹ ſanguinē. talis aūt ſanguis ibi ꝯſtrict⁹ putreſit. putrefact⁹ aūt coꝛrūpit ⁊ putrefacit mēbꝝ. ⁊ iō talis cura non eſt cura recta. Dein̄ cū dicit.

¶ **Cū aūt tardat illud. ⁊ ꝑparat ſanguis ad diſpoſitionem ſolōnis. ⁊ times nocu/ menta ꝑdctā neceſſariuꝫ ē in curatōe ei⁹ extrahere ſanguinē illum vt non redeat apud continuationē ad diſpoſitionē ei⁹**

¶ Aui. pōit curaꝫ rectaꝫ ꝯtuſiōis. ⁊ iſta pars diuidit i par tes duas. qꝛ pꝛio pōit que ē cura recta ꝯtuſiōis. pōit. n. ꝙ cura recta ē reſolutio ⁊ extractio tal' ſanguis ꝯgelati. ſcd̄o qꝛ tal' reſolutio ⁊ extractio pōt fieri plꝛibus modis. ponit duplicē modū reſolōnis talis ſanguis. 2ᵃ ibi (Q; ſi fuerit tal'r ⁊c̄. (Dic̄ ḡ p⁰. Cū aūt tardat id. ſ. qd̄ ꝯuēit ad curaꝫ re ctā: ⁊ ꝑperat ſanguis. ſ. q̄ ē ibi ꝯſtriet⁹ ad diſpōnē ſolōnis . i. ad h̄ vt ſoluat cōtinuū qꝛ qn̄ ſanguis ibi aggregat ⁊ n̄ reſoluit: ⁊ plus ibi ꝯſtrigit. tē putreſit: ⁊ ex putrefactione putreſit mēbꝝ ⁊ cācerat. ⁊ per ꝯn̄s ſoluitur continuitas mēbri: Et times nocumēta ꝑdicta. ſ. ꝙ putreſiat mēbꝝ: vl' cāceret: tūc neciūm ē in curatiōe ei⁹ extrahere ſanguinē illū: ⁊ h̄ vel ꝑ medicias vel per aliū modū reſolōnis ſm̄ ꝙ dicet poſtea vt n̄ redeat apud ꝯtinuationē ad diſpōnē ei⁹. h̄ ē dicere. bn̄ dcm̄ ē ꝙ nec̄e ē extrahere illū ſangui/ nē. ⁊ h̄ iō vt tal' ſāguis n̄ redeat ad diſpōnē ei⁹. i. ad diſpō nē putrefactiōis apud ꝯtinuatōem. ¶ Id pōt expōi du/ pl'r vt mihi v'r. vno⁰ apud ꝯtinuationē. i. pp ꝯtinuatiōem . ſ. appōnis taliū medicaminū frigidoꝝ vel ſtipticoꝝ q̄ ſā guinem ibi ꝯculcāt. Alio⁰ pōt expom apud cōtinuatiōeꝫ . i. apud vnitionem ſolōnis ꝯtinuitatis que fit in carne ex ꝯtuſiōe. ſi. n. non extraheret p⁰ talis ſanguis: ſed ſolum ponerent ibi medicine ꝯſtrictiue vt ſolō ꝯtinuitatis vni ret: tunc apud talē cōſtrictionem ſanguis ille reuerteret ad putrefactionem. ⁊ non ad icarnationeꝫ ſicut fit in vul nerib⁹ pp cāꝰ ꝑdictas. vt ḡ talis ſanguis nō putreſiat: ne neſſe eſt extrahere ipſum. Deinde cum dicit.

¶ **Q; ſi fuerit tal'r ꝙ ſit poſ'e vt reſoluat ꝓ pter raritatē poꝛoꝝ cū embꝛocis aqua/ rum calidarū ⁊ ſimiliū eis fiat. Et foꝛtaſ/ ſe adminiſtrat ſuꝑ verberatos de illis q̄ diximus. Et iteꝝ cū medicinis carminā tibus ſanguinē moꝛtuū ⁊ oleis reſoluēti b⁹ laxitudieꝫ: ⁊ vt dent i potu deitus res adiuuātes ad reſolutiōeꝫ fiat illud: ⁊ ſis ꝯtēt⁹ illo. iſta ⁊ mūdificatiua adiuuātia ad illud ſt̄ ſic bdelliū iudaicū ⁊ coſt⁹ ⁊ cē**

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

taurea maioꝛ cũ ſyr. acetoſo. ⁊ vt adiuuet
ſyrupꝰ acetoſus iteꝝ ad illud cũ icĩſiõe:
¶ Hic Auic. poſtq̃ʒ oñdit q̄ ē cura recta ꝯtuſiõis. qꝛ ē reſol
uere ⁊ aperire oñdit modũ reſolõnis. ⁊ diuidit̃ h̄ pars ĩ
partes duas ſm̄ q̄ duplicē ponit modũ reſolõnis quoꝝ
vterq̃ʒ ꝯpetit ĩ ꝯtuſione ſm̄ diuerſaʒ diſpõnē ipſiꝰ: nã vnꝰ
modꝰ reſolõnis eſt ꝑ medicias tepidas ⁊ lenis caliditaꝛ
tis. ⁊ iſte ꝯpetit qñ ꝯtuſio ⁊ ſolutio ꝯtinui q̄ ē in ip̄a nõ ē
ꝓfunda: ſʒ ē ſupficialis ⁊ ſanguis ibi coadunatꝰ nõ ē mul
tus nec in ꝓfũdo ꝯſtrictꝰ. Aliꝰ ē modꝰ reſolõnis ꝑ ſcariſiꝛ
catiõem ⁊ apitionē ⁊ reſolutiua fortia. ⁊ iſte ꝯpetit qñ cõ
tuſio ē ꝓfunda ⁊ multa ⁊ ſanguis ēt ꝯtuſus ē multꝰ ⁊ groſ
ſus ⁊ in ꝓfũdo ꝯſtrictus. 2m modũ reſolõnis Auic. põit
cũ dic̃. (Q; ſi nõ fuerit ita ⁊ fuerint reſolõnes ⁊c̃.) Prima
ps diuidit̃ in tres. In pa pte ponit talē modũ reſolõnis. ⁊
in 2a pte cõnumerat aliq̄s medicias ſm̄ illũ modũ. ⁊ vſiꝛ
ʒat ēt cuiꝰ ꝯplõnis dñt eē. Et ĩ 3a pte oñdit vbi ſufficit taꝛ
lis modꝰ reſolõnis. 2a ibi (Medicie v̄o. 3a ibi. (Et h̄ fortaſ
ſe mēſura) Dic̄ ḡ pº. q̄ ſi fuerit ⁊c̃. ⁊ fortaſſe admĩſtrat̃. ſ.
ſup ꝯtuſionem de illis. ſ. medicaminibꝰ q̄ diximꝰ ſup ver
beratos. Dixit aũt fortaſſe. qꝛ nõ oẽs medicie que ꝯpetũt
ibi ⁊ h̄ nec ēt ille q̄ ꝯpetũt: ⁊ pñt aliqñ admĩſtrari ꝯpetũt
ĩ oĩ ꝯtuſiõe: ſʒ ꝯpetũt maxĩe ĩ ꝯtuſiõe q̄ aſſilat̃ ꝯtuſiõi fc̄ē
a v̄beribꝰ ⁊ flagellꝭ oleis reſoluētibꝰ laxitudinē. ⁊ olea re
ſoluētia laxitudinē ſũt olea calꝭa: ſʒ nõ mltũ tēpate reſolõ
nis: ſic̄ ē oleũ d̄ aneto ⁊ oleũ d̄ camõilla ⁊ ſiliã. Et vt def
⁊c̃. id addit ĩcidētalr̃. qꝛ de h̄ magis loquet̃ ĩ ſequēti caº.

¶ Medicie v̄o carminantes ſanguineʒ
mortuũ ſũt ſic̄ farina oꝛdei ⁊ iſopus hũiꝛ
da ⁊ ſiliã ꝯfecta cũ aq̃. Et forte eſt ſic̄ cala
mētũ mõtanũ ⁊ ſauic ⁊ ꝓpꝛie qñ cadit in
capite. ⁊ ad vltimũ illud cui ē mollificaꝛ
tio cũ calitate ſubtili r̃ſoluēte r̃ſolõne ſũꝛ
tili: ⁊ ex eis q̄ exiccãt exiccatõe ſubtili: nã
ea q̄ ſũt vehemēt̃ reſolõnis ⁊ exiccatõis
cũ admĩſtrant̃ in ipꝛeſſione eiꝰ reſoluũt
ſubtile ⁊ ĩſpiſſãt ſpiſſũ cũ exiccatõe ſua ⁊
opilant poꝛos iterũ cũ exiccatiõe ſua.

¶ Hic Aui. cõnumerat aliq̄s medicias in ſpãli reſoluētes
ſanguinē. ⁊ oñdit ēt gñalr̃ cuiꝰ ꝯplõnis dñt eē. ⁊ pʒ q̄d di
cit. Et videt̃ qꝛ Auic. nõ ponit aliq̄d empl̄m ꝯpoſitũ in cõ
tuſiõe. ¶ Nos poſſumꝰ ponere vnũ empl̄m valde cõe in
ꝯtuſiõe ſʒ cañ. quē Aui. põit in lr̃a. ⁊ ē id. Re. folioꝝ mal
uaꝝ ⁊ paꝝ aſinthij. ⁊ elixet̃ in aq̃. deinde ꝯpreſſa terant̃:
⁊ poſtea cũ ſua decoctõe cũ faria oꝛdei. ⁊ puluere ſemis
lini: ⁊ fenugreci ⁊ folioꝝ camõille ad ſpiſſitudinē coq̄ in
olla ⁊ vtere calefacto. ⁊ ſi põis ibi paꝝ furfur̃ ſubtilr̃ erit
ēt bonũ. ⁊ ad ſilitudinē iſtiꝰ ēpl̄i potes ēt mlta alia ꝯpõere
⁊ facere ea magꝭ vl̄ minꝰ r̃ſolutia. h̄ ñ ē niſi ſʒ diſcretõeʒ
medici ſʒ nec̃itatē quã videt ſãguis r̃ſoluēdi. dĩn cũ. dic̃.

¶ Et hec fortaſſe mēſura excuſat ſolliciꝛ
tudnem in eo cuius cõtinuitas ſoluit̃ ꝓꝛ
pe cutem: ⁊ in eo q̄d apparet nõ ꝓfunda

¶ Oñdit Auic. vbi ſufficit talꝭ modus reſolõnis dictꝰ. Et
hec fortaſſe mēſura. ſ. reſolõnis q̄ fit ꝑ calꝭa tēperate excu
ſat ſollitudinē ⁊c̃. planũ ē q̄d dicit. Deinde cum dicit.

¶ Q; ſi nõ fuerit ita. ⁊ fuerint ſolutiones
multe ⁊ ꝓfunde ⁊ lõginque ab eo q̄d ap
paret nõ erit excuſatio a ſcalpellatiõe ⁊ re
ſoluat̃ q̄d reſoluit̃ in apatibꝰ ⁊ vlceribꝰ
malis ⁊ eiꝰ q̄dē diſpõ non eſt diſpõ v̄beꝛ
rati. in v̄berato eniʒ trahit̃ mã ad cutē. ⁊
cutis ē in via vlceratiõis. Et in hoc ſi ſol
uit̃ cõtinuitas ꝓfunde ſubmerſe. tunc il
lud nõ ſperat̃: q̄ꝑꝑ nec̃ium ē admĩſtrare
attrahentia cũ fortitudine ⁊ ventoſas ⁊
ſcalpellationē: ⁊ fortaſſe erit res maxia:
⁊ fiet ad apationē magnã exteriꝰ ⁊ aggre
gabit. ⁊ tũc oportebit vt feſtinet̃ ad apiē
dũ ⁊ reſoluēdũ illud q̄d aggregat ĩ eo ſa
niē vt ſedet̃ doloꝛ cũ eo q̄d facit ꝑus: ⁊ re
ſoluat̃ mã cũ aptione. illud. n. ē ſʒ diſpõꝛ
nē apientē: ⁊ vt aperiat̃ velociꝰ cũ adiuꝛ
toꝛio curationis eſt ſaluius: ⁊ fortaſſe reꝛ
ſoluũt eã medicie apiētes abſq̃ʒ ſanioſiꝛ
tate ꝓpꝛie qñ adiuuant eas caliditas ĩꝛ
nata ⁊ poꝛi. Amplius obſerua medicias
pꝛedictas in ca. caſus ⁊ offenſonis.

¶ In iſta pte Auic. põit 2m modũ reſolõnis q̄ aliqñ ꝯpetit
in ꝯtuſiõe. Dicit ḡ q̄ ſi nõ fuerit ita. ſ. q̄ in cõtuſiõe ſit fcã
ſolõ ꝯtinuitatis ꝓpe cuti: ⁊ in eo q̄ appʒ ⁊ ꝑ ſʒ fuerint ſo
lutiones multe. vt qꝛ ſit fcã magna ꝯq̄ſſatio ⁊ ꝓfũde ⁊ lõ
ginque ab eo q̄d appʒ nõ erit excuſatio a ſcalpellatõe. ⁊ h̄
iõ vt egrediat̃ ſanguis ibi ꝯſtrictꝰ q̄ nõ poſſet reſolui ſoꝛ
luʒ ꝑ medicias p̄dictas ꝑꝑ multitudinē ⁊ ꝓfũditatē ipſiꝰ
⁊ reſoluat̃ q̄d reſoluit̃. i. ⁊ fiat reſolõ hũoꝛis ibi ꝯſtricti pꝰ
ſcalpellationē ſm̄ modũ ſʒ quē fit reſolõ in apatibꝰ. ⁊ vl
ceribꝰ malis. vt. ſ. põant̃ vētoſe: ſʒ ēt q̄ ipſe bñ dicit. ⁊ em
plaſtra reſolutiua ꝯferũt ⁊ aperitiua. Et eiꝰ q̄dē diſpõ nõ
ē diſpõ v̄berati. ⁊ dat cãm q̄re iſta nõ ſimilat̃ illi dicens. ĩ
v̄berato. n. trahit̃ mã ad cuti: ⁊ cutis ē ĩ via vlcerationis:
⁊ in h̄. i. in ꝯtuſiõe vel in mēbꝛo vbi fit ꝯtuſio ſi ſoluit̃ ꝯti
nuitas ꝓfunde ſubmerſe: tũc id nõ ſperat̃. i. tũc ñ ſperat̃
q̄ trahat̃ mã ad cutē ſolũ: ⁊ vlceret̃ ſolũ cuti: ſic̄ fit in ver
berato ⁊ ſic̄ fit qñ ꝯtuſio ē ꝓpe cutē q̄ aſſilat̃ diſpõni ver
berati. imo attrahit̃ mã: ⁊ cõculcat̃ in ꝓfundo: q̄ꝑꝑ nec̃iũ
ē hic admĩſtrare attrahētia cũ fortitudine: ⁊ hoc vt traha
tur mã ad exterioꝛa: ⁊ nõ ꝯculcet̃ iteꝝꝰ: ⁊ putrefaciat mē
brũ ⁊ ventoſas cũ ſcalpellatõe: ſʒ in ꝯtuſione in q̄ ſoluit̃
ꝯtinuitas ꝓpe cuti non ē h̄ nec̃iũ. qꝛ ſanguis ibi reſoluit̃
ꝑ ſolutiua tēperate cũ attrahat̃ ibi ſanguis ad cutē ſolũ: ſi
cut fit in v̄berato. ⁊ ꝑꝑ h̄ dicebat Auic. ſupꝛa in ꝯtuſiõe ta
li q̄ fortaſſe admĩſtrant̃ ſup eã medicie q̄s diximꝰ ſuper
v̄beratos. ⁊ h̄ ē iõ. qꝛ talis ꝯtuſio aſſilatur diſpõni v̄beraꝛ
ti: ſʒ in ꝯtuſiõe de q̄ loqtur hic nõ ſufficeret h̄ ꝑꝑ cãm diꝛ
ctã. Si ḡ alius modꝰ ē reſolõnis ⁊ extractiõis ſanguis in
ꝯtuſiõe ſupꝛa dicta: ⁊ ĩ ꝯtuſiõe de q̄ hic loquit̃. Et fortaſ
ſe erit res maxia. ſ. illa q̄ attrahit̃ ad iſtã ꝯtuſionem. ⁊ fiet
ſupple mã ad apationē magnã exterius: ⁊ aggregabit. i.
colliget ⁊ fiet exitura ⁊ dubelet: non tñ aggregabit ſaniē
verã ⁊ bonã: ſʒ aggregabit mãm malã q̄ erit cã ad putre
factionē mēbꝛi niſi cito ſuccurrat̃: ⁊ ꝑꝑ h̄ ſubdit vlterius
dicens. Et tũc oportebit vt feſtinet̃ ad aperiendũ. ſ. ante
maturationē. qꝛ in tali caſu. ſ. qñ mã ē multa oʒ aperire
apa ⁊ exiturã ante maturationē ſm̄ q̄ delcaratũ fuit priꝰ
in caº de curatõe exiturarũ apparētiuʒ. qꝛ ſi tu velles ex
pectare maturationē: tũc priꝰ fieret putrefactio mēbꝛi vt
decĩ fuit ibi. ⁊ reſoluēdũ id q̄d aggregat ĩ eo ſaniē. qꝛ ali
quando poſſe ē: vt reſoluat̃ talis materia: ⁊ h̄ cum fortit̃

reſolutiuis ⁊ aperitis.vñ ſi poſe ē ꝙ talis mā reſoluatur:
opꝫ feſtinare ad reſoluēduꝫ eā anteq̃ꝫ membꝝ putreſiat
eo ꝙ talis materia nō ꝯuertit ad ſanie bonā. vnde ſi tu
expectares maturationeꝫ: tūc membꝝ putreſieret.Et iō
qñ dicit Auic:id qđ aggregat in eo ſaniem.ſanies non ſu
mit hic ſtricte ⁊ ꝓprie pro ſanie bona ⁊ laudabili: ſꝫ lar-
ge ad bonā ⁊ malam:vt ſedet dolor cum eo qđ facit pus.
¶Dices tu id nō videt veꝝ ꝙ dolor ſedet cum medicina
faciēte pus.qꝛ dcm̄ ē modo īmediate ꝙ oꝫ feſtinā͂ter ape
riri ⁊ non expectare maturationem:qm̄ mēbrum putre-
fieret.¶Id ſoluit per expoſitionem lr̄e qꝛ qñ. Auic. di-
cit vt ſedet dolor cū eo qđ facit pus:nō refertur id ad me
dicinā:vt itelligat auctor ꝙ dolor debeat ſedari i tali apa
te cū medicina faciente ſaniem.qꝛ cōtrarium huius dcm̄
ē ſupra.Sed oꝫ lr̄a ſic itelligi. ⁊ conſtrui ſic.bene dictuꝫ
eſt ꝙ oꝫ vt feſtinet in tali apate ad reſoluendum illud ꝙ
aggregat ſanie;vt ſedet dolor.ſupple qui ē cū eo in om̄i
tali apate qđ fac pus.i.qđ aggregat ſaniē talē.ſ.illaudabi
lem:dolor.n.in tali apatione nō oꝫ ſedari per maturati-
ua:ſed per aperitionē ⁊ reſolutionē et pōt fieri cum me-
dicinis fortibꝰ.¶Poſſet etiam exponi alio mō ita ꝙ re-
feratur ad medicinā:vt itelligat ꝙ dolor ſedet cuꝫ medi-
cina faciente ſaniem:ſed nō ſub iſta itentione.ſ.q̃ꝫtum re
ſoluit tēperate.qꝛ cū in tali ꝯtuſione ⁊ apate ſit magnꝰ do
lor oꝫ prius incipere a debiliter reſoluentibus.deinde ꝓ
cedere ad fortia:nūc aūt ea que ſūt maturatiua cum hoc
ꝙ ſūt maturatiua ſūt debilit reſolutiua.quia ſunt calida
temperate:eadē enī medicina pōt hr̄e plures ṽtutes ⁊ ef
fectus.⁊ iō in pricipio dolor ſedet cū talibus medicinis:
nō tñ ſub iſta intentiōe qua maturāt: ſꝫ ſub illa et ꝓpter
hoc nō oportet ea ꝯtinuare: ſed apponere ea in p̃ncipio
deinde ꝓcedere ad fortiora.nō ergo ꝯtradicit ei qđ dictū
eſt ſupra ꝙ eadē medicina pōt apponi ſub pluribꝰ intē
tiōibus ꝓpter diuerſas intentiōes quas hꝫ.⁊ reſoluatur
materia.ſ.in tali ꝯtuſiōe cū apertiōe vel.ſ. cū ferro vl' cū
medicinis.enī pro qꝛ iſtud.i.curatio iſtius ꝯtuſiōis ē ſm
diſpoſitionē aperientē.i.ſm diſpoſitionē apertiōis ⁊ reſo
lutiōis:vel cū ferro vel cu medicinis.⁊ tūc ꝯparat Auic.
apertionē q̄ fit cū ferro ad apertionē cum medicinis di-
cens:⁊ vt aperiat velocius cum adiutorio curationis.ſ.q̄
fit cū ferro ē ſaluius.i.ē tutius q̃ꝫ cū adiutorio curationis
que fit cū medicinis.Et rō huius ē.qꝛ in tali materia mul
ta cū medicina nō aperiat niſi in longo tp̄e poſſet mēbrū
p rius putrefieri. Aliqñ tñ bñ pōt reſolui cū medicinis
⁊ maxime in caſu quē Auic.ſubdit i lr̄a dicēs. Et fortaſſe.
reſoluūt eā medicine aperiētes abſq; ſanioſitate:⁊ ꝓprie
qñ adiuuat caliditas innata:qꝛ ſit fortis: ⁊ pori vt qꝛ ſint
ampli.Et vide te p̄ ceteris emplaſtris q̄ debeāt reſoluere
ſanguinē multū vt quādo mēbrū ē quaſi totū denigratū.
Ego fui exptus illđ emplaſtrū.℞ parū croci: ⁊ miſce cū
aqua calida:vt virtus egrediatur in hac aq̄: ⁊ ꝯfice cū fa
rina ordei ⁊ parū mellis:⁊ coque ad ſpiſſitudinē.deinde
miſce ibi parū puluueris arſenici.Potes etiam ꝯponere
alia emplaſtra ex alijs reſolutiuis fortibꝰ: hoc aūt dimit
tatur bono ingenio ⁊ artificio medici ſciētifici. Amplius
obſerua medicinas p̄dictas.i.dicēdas in capl'o caſus ⁊ of
fenſionis.i.dictū pōt referri ad medicinas locales q̄ po-
nuntur in illo capl'o.qꝛ ibi ponūtur medicine reſolutiue
que valēt etiā in ꝯtuſiōe, Et pōt hoc etiā referri ad medi
cinas q̄ bibunt:vt.ſ.obſerua medicinas illas q̄ ibi dn̄r ſi
cū tali ꝯtuſione magis accidit leſio in mēbris interioribꝰ
qꝛ cū tali ꝯtuſiōe mltotiēs h̄ accidere pt.Tūc ſeq̄t illa ps.

¶Ligatura aūt que adminiſtrat ſup cō-
tuſionē iam dictū eſt in modo ſuo:ꝙ qñ
accidit attritio aut cōtuſio.tūc liga ipſam
et ſit inſtr̄m tuū ſup locum ipſū ſtrictum
valde:⁊ vadat cū ligatura ad ſupiora pro

ceſſione plurima.ſ.ad ptes epatis:⁊ ad ī
feriora parū⁊ nō addas aſtellas neq; pul
uillos.lini ergo deſup aſtellas plurimas
qm̄ ē neceſſariū reſoluere illū ſanguineꝫ
mortuū:⁊ eſt neceſſariū multū intende-
re vt vadat ligatura ad ſupiora ne effun-
datur ad ipſā aliquid: ⁊ eiꝰ ꝓceſſio deſu
per ſit mollior:⁊ ſit pānus durus ſubtilis
vt ſufferat ſtricturā ⁊ feſtinet cōtinuitas
embrocarū cū ea:⁊ p̄paret mēbrū ad ſu-
periora:ſicut fit in fluxu ſanguis. Et hec
cura.ſ.ligatura oꝫ vt ſit anteq̃ꝫ apet mē-
brū qm̄ mēbrū qñ apat nō ſuffert niſi li-
gaturā equalē nedū a vehemētia cōpreſ
ſionis:⁊ ꝓpter illud medicet cū empl'is
et cōtinuitate effuſionis aque calide de-
ſup.Glandularū aūt curatio que ſequun
tur contuſionē eſt cū plūbo deſup poſito
ne addētur ⁊ magnificent ⁊ fortaſſe eua
cueātur ⁊ ſit in eis contuſio.

¶In qua parte poſtq̃ꝫ poſuit curā cōtuſionis q̃ꝫtum ad
vl'ia ⁊ q̃ꝫtū ad medicinas locales oſtendit qualis ligatu
ra ⁊ qualis p̄paratio ſit in ea.Dicit ergo ligatura aūt ⁊c̄.
Iam dictū ē.ſ. a ſapientibus ad partes capitis.i.ad par
tes principij membri: ⁊ non addas aſtellas.ſ.nec puluil
los:⁊ hoc eſt vt nō conſtringant ſanguinē intus: nec etiā
faciant dolorem qui eſt cauſa maioris attractionis. line
ergo ſup aſtellas plurimas hoc eſt dr̄e.⁊ dato ꝙ ſit neceſ
ſe ponere ibi aſtellas: vt quia ſit ibi facta aliqua diſloca
tio vel fractura:tunc line.i.inunge plures taliū aſtellaꝝ
ſ.cū oleo aliquo reſolutiuo:quoniā eſt neceſſariū ⁊c̄. Et
feſtinet.i.cōtinuetur vel multiplicetur ꝯtinuitas embro
carum.ſ.reſoluentia ſicut eſt embroca ex camomilla ⁊ ſe
mine lini et fenugreco ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ h̄ cura ⁊c̄. Et propt
id medicetur.ſ.qñ eſt apa cū emplaſtris.ſ.reſolutiuis:⁊
cum quātitate effuſionis aque cal'e deſup.aqua ei cal'a eſt
optima in mitigatiōe doloris tal' apat.⁊ hoc dicit Gal'.i
de ingenio.Dicit enī aqua vero cal'a que mitigat dolorē
omnis apatis fugienda ē ⁊c̄.Tunc ſupeſt illa ps. Glādu
larum autē curatio. In iſta pte Aui.ponit curā glandula
rum que aliqñ accidūt poſt ꝯtuſionē.⁊ pꝫ qđ dicit.

¶De caſu ⁊ offenſione ad lapidem aut parietem
aut aliud. Cap. iiij.

Aſus ⁊ offenſio ledūt ⁊ impediūt
c cū cōtuſione ⁊ attritiōe. Et eſt in
eis timor ꝓpter ſol'onem cōtinui
tatis accidentē in viſceribꝰ.ſ.in pāniculis
ſuis et neruis eorum et venis magnis
que ſunt in eis.et eſt in eis timor iterum
propter vehementiam doloris.

¶In pcedenti caꝰ Aui.determinauit de cōtuſione ⁊ attri
tione ſm ꝙ leſio ipſa ptinet ſolū ad membra exteriora.
In hoc caꝰ Auic.determinat de ꝯtuſione ⁊ attritiōe ſm
ꝙ leſio ipa ptinet etiā ad membra interiora.⁊ vocat Aui.
ꝯtuſionem in hac intentione hoc noie.ſ. caſū ⁊ offenſio
nem.et iō Aui.intitulat hoc capl'm de caſu ⁊ offenſione.
et ad lapidem ⁊c̄.qđ quidem nō ē aliud niſi contuſio vel

attritio ſm ꝙ eius leſio ptinet vſq; ad interiora.⁊ iſta ps diuiditur in duas partes.primo determinat quedam de caſu ⁊ offenſione theorice.2°.practice ponēdo curã ipſa rum.2a ibi(Si fuerit fractura)Prima pars diuiditur in partes ſex.in prima parte ponit nocumēta in generali q̄ accidūt ex caſu ⁊ offēſiōe.in 2a pte oñdit i q̄ corpe fac̄ ma ius nocumētū:⁊ in quo minꝰ.In 3a pte oñdit ꝙ glandu le poſſūt etiā accidere ex caſu ⁊ offenſione.⁊ remittit nos pro cura ipſaꝝ ad ea q̄ dcā ſūt priꝰ.in 4a pte ponit q̄daȝ nocumēta in ſpāli q̄ pn̄t accidere ex caſu ⁊ offēſiōe.i 5a p te pōit q̄dā ſigna ꝓnoſtica mortis in caſu ⁊ offēſione.i 6a pte addit q̄ddā in quo docet diſtinguere locū q recipit ca ſū an ſit neruoſū vel carnoſū.2a ibi.(Et q̄zto plus corpus eſt maiꝰ)3a ibi.(Et glādule iteꝝ)4a ibi.(Et accit q̄nq;)5a ibi.(Et ille q aduenit)6a ibi.(Et cū locꝰ illiꝰ q ⁊c̄.Dicit ḡ pꝰ.Caſus ⁊ offenſio ledūt ⁊ ipediūt cū ↄtuſiōe ⁊ attritōe ſ.q̄ ſit exteriꝰ.⁊ ē in eis timor pp reſolōnē.i.pp diſlocatio nē ↄtinuitatis accñtē in viſceribꝰ.i.de mēbris iteriorībꝰ. ⁊ ē in eis timor pp vehemētiā doloris.in caſu.n.⁊ offēſio ne ſit vehemēs dolor:q2 ſit leſio i mēbris exterioribꝰ.⁊ in terioribꝰ.magnus eni dolor timoroſus ē pp diſſolutionē virtutis quā facit ex qua aliqñ ſequit mors.

Et quāto plus corpꝰ ē maius tāto ē ti mor vehementior.Et ꝓpter illud fit ꝙ nō accidit infantibus in caſibus eorū de le ſione quod accidit puberibus.

In iſta 2a pte Aui.oñdit in quo corpe eſt timor maioris nocumēti:⁊ in quo minoris.⁊ pȝ qȯ dicit.q2 q̄zto corpus ē maius tāto magis ledit.q2 ē magis pōderoſū:vñ maiorē caſū recipit.⁊ ſilr etiā itellige ꝙ q̄zto corpus ē maiꝰ ⁊ gra uius in motu tanto maiorē recipit leſionē pp eādeȝ cām. Sed tu dices vr̄ ꝙ maior leſio debeat accidere infātibꝰ in caſibus ⁊ i offēſionibꝰ ipoꝝ q̄z iuuenibꝰ.q2 ſūt corpa debiliora ⁊ hñt oſſa ⁊ alia mēbra magis tenera.vñ citius ↄquaſſātur q̄z mēbra iuuenū que ſūt dicta.ḡ maiorē reci piūt leſionē q̄z iuuenes.Et hoc ſignū vr̄ eē.q2 ñ ſuſtinēt ita pcuſſiones ⁊ verbera ſicut iuniores. Ad hoc dicen dū ꝙ offenſio q̄ accidit corpi pōt eſſe duplex.vna ē q̄ acci dit ex obuiatōe corpis ad rē ↄtundētē:ſicut ē qñ corpꝰ ca dit ex alto loco ⁊ cadit ſupra lapidē vel aliqd aliȯ.Alia eſt que accidit ex obuiatione rei ↄtūdētis ad corpꝰ.⁊ hoc ē ſicut qñ corpꝰ pcutit cū baculo ligneo vl' ferro vl' cū lapi de vl' cū aliquo tali.Modo dico ꝙ in pma offēſiōe magi leditur corpus iuuenū q̄z infātiū.Et rō huiꝰ ē.q2 ſūt gra uiora:⁊ iō fortiꝰ cadūt.⁊ p ↄñs magis imprimit in eis cō tuſio.⁊ hoc mō intelligit Aui.ſed 2a offenſiōe magis le duntur corpa pueroꝝ q̄z iuuenū.⁊ hoc mō ꝓcedit argu mentū ⁊ etiā ſignum.hoc autem non intelligit Auicēna. Deinde cum dicit.

Et glandule iterū multiplicant i caſi bus ⁊ offenſionibus ⁊ verberationibus: et eſt neceſſarium vt ſuccurratur cum eo qȯ narrauimus loco ſuo.

Aui.oſtendit ꝙ glandule etiā poſſunt accedere ex caſu et offenſione.Et pȝ qȯ dicit. Deinde cum dicit.

Et accidūt q̄nq; ex caſu ⁊ offenſiōe no cumēta magna ex inciſione lateris i cor de:aut ſtomaco ⁊ morit ſtatim.⁊ accidit quādoq; vt retineant vrina ⁊ egeſtio:et egrediūtur volūtarie.Et quādoq; acci dunt vomitus ſanguis ⁊ fluxus ſanguis nariū vehemēs ꝓpter inciſionē vene in capite aut ꝑtē:aut ſplene ⁊ aptio vētris ⁊ ſtrictura ãhelitꝰ ⁊ abſciſio voc̄ ⁊ locutōis

In pte iſta Aui.ponit quedā nocumēta i ſpāli q̄ pn̄t ac cidere ex caſu ⁊ offenſiōe.⁊ pȝ qȯ dic̄. Deinde cū dicit.

Et iſte cui aduenit offenſio:aut caſus aut aliud ⁊ abſcindit ſmo eiꝰ ⁊ inclinat caput eiꝰ ⁊ areſcit anhelitus eius:⁊ ſudat frons ipſius morit ſtatī.Et qñ accidit ei aut pūctio:aut verberatio pcuſſione cla moſa vomitus ſanguis in hora ⁊ lenitas nature morit ⁊ faciliꝰ ē ei vt euomat ipm pmixtū cū cibo proprie.⁊ ſi illud qȯ ap paret iā apatū fuerit:deinde occltat apa ⁊ quieſcit apa:deinde euomat poſt ipm ſaniē morit ſtatī.⁊ ille q cadit ſup planiti em:deinde currit ex eo ſanguis plurimꝰ tūc neceſſariū ē vt apetur ⁊ moriat ⁊ ille q cadit ſup caput ſuū multotiēs nō loqt ⁊ cū remanet vſq; ad tertiū ⁊ nō minuit neq; addit.tūc laudat i tertio ⁊ expectat vſq; ad ſeptimū ⁊ ñ mouet añ illȯ cū aliquo

In pte iſta Aui.ponit quedā ſigna ꝓnoſtica mortis i ca ſu ⁊ offēſione.⁊ dic̄.Et ille cui aduenit ⁊c̄.⁊ areſcit anhe litus eiꝰ.i.⁊ deficit anhelitꝰ eiꝰ.⁊ faciliꝰ ē ei.ſ.minꝰ malū eſt ei vt euomat ipm.ſ.ſanguinē pmixtū cū cibo ꝓprie.⁊ ſi id qȯ appet.i.locus exterior iā apatū fuerit deīde.ſ.q̄ſi ſubito occultat apa ⁊ qeſcit:q2 vr̄ q̄ſi delituiſſe.deinde.ſ. parū poſt euomit pꝰ illud ſaniē morit ſtatim.Et rō huiꝰ eſt.q2 qñ fit apa exterius:⁊ poſtea ſub eo occultat ⁊ vr̄ de liteſcere.deinde eger poſtea euomit ſaniē.tūc hoc ē.quia mā que fec̄ apa exterius ē tāta ꝙ redit ad interiora pp de bilitatē nature que nō pt reſiſtere.⁊ iō deliteſcit apa exte rius ⁊ fit interiꝰ apa magnū ⁊ exitura vi ſinthomatis erū pitur:vnde eger euomit ſaniē.⁊ ex tali eruptiōe ſeqt de fectio ſpirituū ⁊ ſuffocatio:vñ eger morit ſtatim.Et ille qui cadit ſup caput ſuū multotiēs nō loqt.⁊ cā huiꝰ ē:q2 tunc cerebrū ledit ⁊ pturbat.ex leſiōe aūt cerebri ſeqtur leſio in motu volūtario:⁊ in ſenſu ⁊ in toto corpe pp cō paſſionē neruoꝝ q ſūt inſtr̄a ſenſus ⁊ volūtarij motꝰ.⁊ iō tales ſine voce ⁊ ſine motu totiꝰ corpis eſſe vident ſic̄ ē in apopleticis.⁊ h̄ dic̄ Hy.in illo affoꝰ.7.pticule.Quibuſcū q; cerebrū motū fuerit ab aliqua occaſione neceſſe ē ſtatī ſine voce fieri.Et cū remanet vſq; ad tertiū:⁊ nō minuit nec addit:tūc laudat in.3°.⁊ expectet vſq; ad ſeptimū ⁊ nō moueat añ id cū aliquo.hoc ē dicere ꝙ qñ apparet ta le accidēs ſupradictū:tūc ñ debemꝰ aliqd agere añ ſepti mū diē:ſȝ dimittere naturā opari:⁊ tūc ſi vſq; ad tertiū di em nō minuit:nec addit eſt ſignū bonū.deinde oȝ expe ctare vſq; ad ſeptimū.q2 aut ſaluat.vt.ſ.ſi minuit:aut mo ritur ſi addit.Et rō huiꝰ ē:q2 cū talis morbus ſit pacutus natura nō pōt ipm portare vltra ſeptimū diē:q2 ſeptimꝰ dies ē terminꝰ egritudinū pacutaꝝ:⁊ i iſto aut ſaluat au morit.i.ſeptimo.Ulteriꝰ aūt intellige ꝙ cū Aui.dicit ⁊ nō moueat añ ſeptimū diē cū aliquo credo ꝙ intelligit maxīe de medicis q̄ aſſumūtur p os.q2 cū natura ſit valdȯ pugnās cū morbo ne diſtrahat natura a tali pugna nil oȝ dare añ ſeptimū:niſi forte daretur cibus ſubtiliſſimus ad ſuſtentationē virtutis:ſed circa locum pcuſſionis bene poſſumus aliquid apponere:ſicut maxime redoleon te pidum qȯ eſt bonū:q2 ↄfortat cerebrū ⁊ virtutes ipſius

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſm q̄ ponit Aui. ⁊ etiam prohibet apoſtema calidum. Deinde cum dicit.

¶ Et cum locus caſus illius qui cadit nõ rubet: tunc locus eſt neruoſus.

¶ Docet Aui. diſtinguere locũ caſus: ⁊ pcuſſiõis qñ ē neruoſus ⁊ qñ carnoſus dicẽs. ⁊ cũ locus illi⁹ q̄ cadit nõ rubet. ſ. caſus: tũc loc⁹ ē neruoſus. i. tũc ꝯtuſio ⁊ offenſio facte ſũt maxime in neruo. Et rõ hui⁹ ē: qꝛ rubor cauſatur ex ſanguie exñte in mẽbro. nũc autẽ in neruis ē paꝝ ſanguis. qꝛ ſunt creati ex humiditate quã ꝯgelauit frigus. et iõ cũ locus q̄ pcutit nõ rubet. tũc hoc ē qꝛ facta ē leſio ĩ neruo. ¶ De cura caſus ⁊ offẽ. Cap. v.

Si nõ fuerit fractura ⁊ diſlocatio ⁊ fluxus ſanguis oꝫ vt ſuccurrat̄ mẽbro offẽſo: aut leſo p̄ caſũ. quare ponat̄ ſup ipꝫ quod ſtringat ipꝫ. Et cũ hoc neceſſe ē curãti hoc capl'm vt refirmet donec videat̄ ei q̄ ĩterius nõ ē cã ꝑperãs ad ꝑditionẽ. Et ſi ē neceſſariũ vt feſtinet plus ⁊ fecerit ē neceſſariũ diſpoſitio illõ: oꝫ tũc vt ꝑperet ⁊ flebotomet et miſtret cliſtere leue ſubtile: deĩn ſi poſſibile ē ei vt ſtrigat locũ ⁊ oppilet fiſſurã ſi accidit cũ eis q̄ diximꝰ ꝑperet ad illud.

¶ In p̄cedẽti pte determiat Aui. de caſu ⁊ offenſiõe theorice. hic determiat de eis practice. ⁊ diuidit̄ hec ps ĩ partes duas. In pria pte oſtẽdit q̄ ſũt fienda in cura caſus ⁊ offẽſionis. in 2ª pte oñdit q̄les medicine tã interiores q̄ꝫ exteriores ꝯpetãt ĩ ipis. 2ª ibi. (Et medicie q̄ neccrie ſũt.) Dic̄ g̃ p°. ſi nõ fuerit fractura. ſ. ⁊ oſſis diſlocatio ⁊ fluxus ſanguis: eo q̄ iſta hñt ꝑpriã curã ⁊ ꝑpria capitula in q̄bꝰ determiant̄ de eis ſm q̄ p° appebit. ⁊ iõ tãgere curã iporũ hic nõ ptinet ad ꝑpoſitũ. ſꝫ ad ꝑpoſitũ ptinet tãgere curã ꝯtuſiõis ⁊ diſlocatiõis q̄ fit a caſu ⁊ offẽſiõe. ⁊ iõ ſubdit Aui. oꝫ vt ſuccurrat̄ mẽbro offẽſo: aut leſo: q̄re ponat̄ ſup ipm q̄ ſtrigat ipm. i. q̄d ꝯglutinet ⁊ icarnet. ſꝫ cũ hoc ſit reſoluẽs ⁊ mollificãs: vt dicet ĩ ſeq̄nti pticula. ⁊ cũ h̄. i. vltra hãc ĩtẽtionẽ neċe ē curãti h̄ capl'm. i. curãti ſm h̄ capitulũ caſus ⁊ offẽſiõis. ⁊ refirmet. i. vt reſpiciat p̄ accñtia dicta ĩ pte p̄ori donec videat̄ ei q̄ interi⁹ nõ ē cã ꝑperans ad ꝑditionẽ. Et ſi eſt talis leſio in ĩterioꝛibꝰ neccriũ eſt vt feſtinet plus. ſ. q̄ꝫ pri⁹ eo q̄ ē maior timor: ⁊ fecerit diſpõ ē neccriũ illud. ſ. feſtinare oꝫ: tũc vt ꝑperet ⁊ flõmet ⁊c̄. Deinde ſi poſ'e ē ei vt ſtringat. i. ꝯſolidet locũ ⁊ oppilet fixurã ſi accidat ſupra ĩ mẽbris ĩterioꝛibus ꝑperet ad id cũ eis q̄ dicemꝰ ſtatĩ poſt. Et videte ex hac pte Aui. ñ vult plus hr̃e niſi q̄ ĩtẽtiões ĩ cura iſtoꝝ reqrũtur qꝛ duas intẽtiões oꝫ nos hr̃e. vnã ad leſionẽ mẽbroꝝ interioꝝ ſicut ad prioꝛem: eo q̄ de ipa eſt maior timor: aliã ad leſionem membroꝛum exterioꝛũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et medicine q̄ ſũt neceſſarie ſũt opilãtes cõglutinãtes ẽt ⁊ reſoluẽtes materiã cũ facilitate ⁊ mollificãtes ſicuti cõtuſione ⁊ incarnatiue annexe deforis ⁊ intus. Et melioꝛ cibus eius ē meſ ⁊ cicer.

¶ In pte iſta Aui. oñdit q̄les medicie ꝯpetũt ĩ vtriſq̄ ĩtentiõibꝰ. ſ. tã ille q̄ ſumũtur ĩteri⁹ q̄ꝫ ille q̄ ſumũt̄ exterius. Et iſta ps diuidit̄ ĩ ptes duas. In pria pte oñdit cui⁹ opationis dñt ẽẽ tales medicie. ⁊ in 2ª pte ponit tales medicinas ĩ ſpãli. 2ª ibi. (De medicis aũt q̄s oꝫ ⁊c̄.) In pria pte vult dicere Aui. q̄ medicie q̄ ſũt neccrie in caſu ⁊ offenſione ſiue ſumãtur p̄ os ſiue ponãtur exterius dñt hr̃e has opatiões. qꝛ dñt eſſe opilatiue ⁊ ꝯglutinatiue. ⁊ cũ h̄ mollificãtes ⁊ reſoluentes ſic̄ ſũt in ꝯtuſiõe: ⁊ dñt etiã eſſe incarnatiue. Et videte in hoc ẽ dria inter medicias q̄ reqrunt̄ hic: ⁊ inter medicias q̄ reqrũtur ĩ ꝯtuſione ⁊ attritione: qꝛ medicie q̄ ponũtur ĩ ꝯtuſione ⁊ attritiõe dñt ẽẽ ſolũ mollitiue ⁊ reſolutiue ſine opilatõe ⁊ ſtipticitate ꝑpter cãs ibi dictas. ſꝫ in caſu ⁊ offẽſione dñt ẽẽ mollitiue et reſolutiue. ⁊ cũ h̄ dñt eſſe ꝯſolidatiue ⁊ ꝯglutinatiue. ⁊ iõ ſũt cũ aliqua ſtipticitate ⁊ opilatiõe. ⁊ h̄ ſiue oẽs iſte v̄tutes repiant̄ in vna medicia ſiue cõponatur emplaſtꝝ ex medicis plib⁹ ĩ q̄bꝰ ſũt iſte diuerſe v̄tutes. Rõ ãt q̄re in caſu ⁊ offẽſiõe dñt habere medicie v̄tutẽ opilõnis et ĩcarnatõis ē ꝑp fiſſurã q̄ iterius accidit q̄ indiget ꝯſolidatiõe. ⁊ ꝑp fluxũ ſanguis ex illa ruptura euenientẽ vt reſtrigat̄. Sꝫ nõ oꝫ ẽẽ illa opilatio cũ friditate. ſꝫ cũ reſolõne ⁊ mollificatiõe vt reſoluat̄ ſanguis. ⁊ mã ibi ꝯgelata. ⁊ iõ ſi ponerẽtur ſolũ medicie reſolutiue ⁊ mollitiue augeret̄ nocumẽtũ ĩ mẽbris ĩterioꝛibꝰ: qꝛ augeret̄ fiſſura ⁊ fluxus ſanguis. ⁊ ſi poneret̄ ſolũ opilotiue ⁊ ꝯglutinatiue augeret̄ nocumẽtũ ĩteri⁹ ⁊ exteri⁹ ⁊ ꝯgelaret̄ ibi mã. ⁊ iõ dñt hr̃e vtraſq̄ v̄tutes. ¶ Et addit Aui. Et melioꝛ cibus ei⁹ ē meſos. i. faxioli rubei ⁊ cirini: qꝛ iſta nutriũt ⁊ ꝯſtrigũt ⁊ ꝯſolidãt ⁊ mũdificãt iteſtina. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De medicis ãt q̄s oꝫ ſumere illũ q̄ patit̄ cõtuſionẽ aut offẽſionẽ aut caſũ melioꝛ: ⁊ añcedẽs ē mumia pura cũ oleo noiato ſambucio ⁊ vino: ⁊ q̄ñq̄ fiat cõſecutio cũ aliquo cliſterioꝝ. Et det̄ ĩ potu reuſini cũ aureo vno rubee tinctoꝝ in vino ⁊ bolumar. ⁊ p⁹ ipm allemu ⁊ armenũ ⁊ ſumac: ⁊ ſarcocolla cõfert valde cũ ĩcarnatõe ſua ⁊ alumẽ ãnexũ ē iuuatiuũ ꝯſtrictiuũ ⁊ ē de eis quoꝝ iuuamẽtũ fit vehemẽs ⁊ arſenico ē virt⁹ mirabil'i oibꝰ q̄ ſt̄ neceſſaria de icarnatiõe ⁊ reſolutõe ſanguis ⁊ ꝓhibitõe nocumẽti cũ ĩ potu ſumit̄: ⁊ ſuccus cẽtauree maioris ⁊ ariſtologia ⁊ bdelliũ ⁊ coſt⁹ ebibita cũ ſirupo acetoſo iuuatiua ſũt oia. Et de illis q̄ ĩ potu dant̄ ad leniẽdũ ⁊ ſoluẽdũ ſũt caſſiafiſtu. ⁊ oleũ amigda. Trociſc⁹ bon⁹. ℞. reuſini. vij: lacce rubee añ. iiij. terre ſigillate. iij. fiant trociſci: ſumatur in potu cũ aqua ciceris.

¶ In pte iſta Aui. ponit iſtas medicias in ſpãli que ſũt ad caſũ ⁊ offenſionẽ. ⁊ iſta ps diuidit̄ in ptes duas. In p̄ma pte ponit medicias que aſſumũtur interi⁹. in 2ª ponit medicinas que ponũtur exteri⁹. 2ª ibi. (Et de medicinis q̄ deſup) Dicit g̃ p°. De medicis aũt ⁊c̄. mumia eſt res q̄ inuenitur in terris vbi coꝛpora moꝛtuoꝝ aloe ꝯdiunt̄ a q̄bus humoꝛ moꝛtui cũ aloe mixtus reſoluit̄: oleo nominato ſambucino. i. oleo illius arboꝛis que d̄r arboꝛ gariofoloꝛũ. alumẽ arme. i. auripigmẽtũ vl' arſeni. cũ citrinũ: q̄d idẽ ē. ⁊ alumẽ ãnexũ. i. alumẽ ſciſſũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et de medicinis que deſup ponũt̄ ſũt althea ⁊ myrrha ⁊ maſtix ⁊ almugat qñ cũ ea fit emplaſtrũ aut bibit̄: nã ei ē ꝑprie

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

tas bona in fractura ⁊ diſlocatione ⁊ itorſione ⁊ ꝯtorſiõe verberatiõe ⁊ caſu ⁊ offẽſione: ipſ.n. ſanat ⁊ icarnat velociter: ⁊ ſedat dolorẽ: ⁊ ſi fuerit hñs vehemẽtez fracturã indurat eã ⁊ fortẽ facit: ⁊ de medicinis oppilãtib⁹ eſt acatia. eſt.n. mirabilis in algebra iterũ ſicut aloes ⁊ bolus ar. et alleũ ⁊ ſumach ⁊ almes ⁊ gypſum ⁊ calx ambo extincta ⁊ rizi ꝯtritũ: ⁊ de glutinãtibus eſt ſarcocolla: ⁊ de vaporatiõibus bonis ſunt folia cupſſi decocta cũ ſanſuco: ⁊ ſilr̃ folia albetil. ⁊ ſilr̃ ſi ponat̃ in eis lac acetoſum.

¶ Aui. ponit medicias ſpãles q̃ ponunt̃ exterius: ⁊ põt diuidi ps illa in ptes p̃ſes: q: in pma pte videt̃ ponere magis medicias reſolutiuas: lz ẽt hẽant de aliis ꝓprietatib⁹ in ſcđa pte ponit medicias opilatiuas. in 3ª pte ponit medicias q̃ ṽtutẽ hñt icarnãd. in q̃rta pte põit medicias cõgelãtes. in qnta pte ponit medicias q̃ſdã cũ qbus põt fieri euaporatio ſi volum⁹ eã facere. 2ª ibi. (De medicinis.) 3ª ibi. (In Algebra ſunt.) 4ª ibi. (Et de ꝯgelãtib⁹.) 5ª ibi. (Et de euaporãtib⁹.) oẽs tñ iſte ptes exponant̃ ſilr̃ vbi idiget fieri expõ. Dicit ḡ. Et de medicis q̃ deſup ponũt̃. i. ſup locũ offenſionis exteri⁹ ſunt altererea. al's altea. vtraq; lr̃a põt ſaluari: ſz credo q̄ debeat poti⁹ dicere altea: ſi dicat altererea: tũc itellexit p altererea ſpẽs aromaticas: ſic̃ ſunt muſcus ⁊ xilloaloes ⁊ gallia ⁊ calam⁹ aromaticus. iſta. n. bona ſunt in caſu ⁊ offenſione: q: reſoluũt: ⁊ ẽt ſtipticãt ⁊ ꝯfortãt locũ ne recipiat ⁊ ꝯſolidãt: ⁊ h̃ cõfirmat̃: q: Almãſor põit has medicias in p̃º li. caº de caſu ⁊ pcuſſione q̃ fiũt in capite: aut in alia pte corpis. Si aũt dicat altea: tũc p alteã itelligit maluauiſcũ q gdẽ maluauiſc⁹ optimus eſt in ꝯtuſione: ⁊ ꝯtorſione ⁊ caſu ⁊ ſilib⁹ ſm q̄ põit Aui. in 2º li. caº de altea: eo q̄ eſt reſolutiu⁹ cũ mollificatiõe. ⁊ almugat. i. bdelliũ. in algebra. i. in fractura: ⁊ ſi iſte medicie icarnãt fracturã: incarnãtq; ẽt alias fixuras: alemu. i. ſordes vaſoꝝ apũ: alemis. i. faxioli. Et de euaporãtibus bonis ſunt folia cupſſi decocta cũ ſambuco: q: folia cupſſi ſtipticãt ⁊ reſoluũt: ⁊ ſilr̃ etiã ſambuc⁹ reſolutiuus. ⁊ eſt arbor garrifollis. folia alethil. i. tamariſci maſculi.

¶ De offenſione ſup ventrẽ ⁊ vlcera. Caplm̃ vj.

I Am diximus de hoc in lib. iij. in quo ẽ excuſatio. Et oportet vt iteretur ſup eam operatio.

¶ In iſto caplõ Aui. determinauit deſcẽdẽdo in ſpãli ad offenſionẽ q̃ fit ſup ventrẽ ⁊ viſcera: ⁊ itelligo p ventrẽ ⁊ viſcera totã ꝯcauitatẽ mẽbroꝝ nutritiuoꝝ q̃ eſt a furcula vſq; ad os pectinis: p̃dictũ ḡ caplm̃ qđ eſt magis ſicut generale ad offenſionẽ ⁊ caſum q̃ fiunt in oi pte corpis: iſtđ aũt caplm̃ eſt ſpãle ad offenſionẽ taliũ mẽbroꝝ. ¶ Sed ſtatim dices: q̃re nõ deſcẽdit ẽt ipe in ſpãli ad offenſionẽ ⁊ caſũ q̃ fiũt in mẽbris ſpũalib⁹ ſic̃ deſcẽdit ad offenſionẽ ⁊ caſum q̃ fiũt in mẽbris nutritiuis. ¶ Ad hoc põt dici q̄ cã forte hec eſt: q: in li. 3º ſatis poterat hẽri cura ipoꝝ per ea q̃ dicũt̃ in cura ſputi ſanguis q venit ex ptib⁹ pectoris ⁊ pulmonis ſm q̄ accidit ex fiſſura vene ꝓpter cãm pmitiuã: ſz de caſu ⁊ offenſione ſup ventrẽ: lz aliqđ dixerit: tñ parũ dixit: ⁊ iõ hic nõ facit caplm̃ ſpãle de offenſiõe ⁊ caſu vt accidit in ptibus ſpũalib⁹: ſz ſolũ cura ipſoꝝ cõprehendit̃ ſub caplõ gñali p̃dicto: ſz de offenſione ſup ventrẽ ⁊ viſcera vltra ea q̃ dixit i gñali in p̃ori caplõ fecit aliud caplm̃ ſpãle: ⁊ iſta ps diuidit̃ in ptes duas. in pma pte oñdit q̄ de hac eſt dictũ alibi: ⁊ qđ etiã oz hic dici. in 2ª pte ponit curã. 2ª ibi. (Et ſit cibus oẽ lenitiuũ.) Dicit ḡ pmo. Jam dixim⁹ de h̃ in li. 3º. ſ. fen. 17. caº vltio de cura caſus ⁊ pcuſſionis ſup ventrẽ in quo eſt excuſatio. i. ſufficiẽtia. ⁊ oz. i. vtile eſt vt iteret̃ ſup eã opatio. i. modus curationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſit cibus oẽ linitiuũ ⁊ infridatiuũ: ſicut volubilis ⁊ chriſolocãna ⁊ malue: Et de faciẽtib⁹ glutinationẽ iterũ ſicut arnagloſſa: ⁊ det̃ in potu iteꝝ i pncipio de ſuccis infridãtib⁹ cũ pmixtiõe lenificatõis ſicut eſt exp̃ſſio ſolatri: aut arnogloſſe: aut endiuie cuz caſſiafiſt. Et de illis q̃ expta ſũt iterũ i hoc ca. ẽ vt terat̃ pſiliũ ⁊ ſumat̃ de eo ps. j. ⁊ lacce ⁊ karabe amboꝝ añ. ſ. q̃rte ptis vni⁹ ⁊ croci. vij. ptis ⁊ potio eis ſit. ʒ. ij. cũ aq̃ calida. Et det̃ in potu trociſc⁹ hmõi. ℞. karabe. x. ro. v. acatie ablute. ℥ j. ſpice inde. vj. ⁊ mellilori. x. ⁊ maſticis iiij. ⁊ corticũ turis. iiij. ⁊ boli ar. vij. ⁊ croci. vj. ⁊ nucis cupſſi. viij. fiãt trociſci cũ aq̃ arnogloſſe: ⁊ hoc quidẽ ꝯuenit ꝓprie qñ egritudo ptrãſierit pncipiũ. Et ponat̃ emplm̃ ex hmõi gñe: ſumant̃ mala alſcemia: decoquant̃ cum decocto odorifero donec ſint diſcocta: ⁊ fiat optĩa ꝯtritio et ſumãt̃ de eis. ʒ. c. ⁊ laudani. xx. ⁊ ro. xxi. ⁊ ſpice maſticis ⁊ eupatorij abluti oĩm añ. xiiij. ⁊ ꝯficiãt̃ cũ aq̃ cupſſi exp̃ſſa cũ oleo de lilio ⁊ emplaſtret̃ cum eis.

¶ Exequit̃ curã ipſius. Et diuidit̃ pars iſta in duas. pmo oñdit q̃les cibi cõpetũt: ⁊ etiã oñdit medicias q̃ intus debẽt ſumi. ſcđo ponit medicias q̃ debẽt poni exteri⁹ ſup locũ caſus ⁊ offenſiõis. 2ª ibi. (Cõponat̃ emplm̃.) planũ eſt qđ dicit. chriſolocãna. i. attriplex ſilueſtris: mala alſcemia id eſt mala arabica: ⁊ poſſunt dici iſta mala nr̃a ſilueſtria cũ decocto odorifero. i. ſapa odorifera ⁊c̃.

¶ Diſpoſitio verberati cum flagellis ⁊ eorum ſimilibus: ⁊ cura eius. Caplm̃ vij.

O Portet vt ſit cibus verberati cuz flagellis ex cicere excorticato cõtrito ⁊ ex faſiolis rubeis excorticatis. In potu ſumat loco aq̃ aquã ciceris infuſi. Et dent̃ in potu iteꝝ medicie ei⁹ q offẽdit ſe ⁊ ei⁹ q cecidit ⁊ ꝓprie bolũ armenũ. Et iteꝝ reu. ⁊ zinziber ꝯiũgant̃ ⁊ de ꝯiũctõe amboꝝ det̃ in potu. ʒ. j. ſ. cũ aq̃ calida. De eis vero q̃ ſupponũt̃ meliores ei eſt: vt ſumat̃ pellis ouis excoriata ſtati: ⁊ dũ ẽ calida ⁊ hũida imiſceat̃ ſup locũ ⁊ dimittat̃ ſup eũ ⁊ nõ remoueat̃. fortaſſe. n. ſanãt ipm in die ſcđo ⁊ qñq; re

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſoluit apã ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ ⁊ ꝓpe qñ pulueriʒat̃ ſub excoriata aliquantulũ ſalis vehemẽter ↄtriti: ⁊ de illis q̃ deſup pulueriʒant̃ ſunt naſturtiũ tritũ ⁊ ſemen apij ⁊ his ſilia: ⁊ iterũ ſumant̃ merdaſengi ⁊ ceruſe ꝑtes eq̃les: ⁊ fiat ex eis ceratũ cũ oleo.ro.⁊ cera.⁊ iteꝝ epithima ex draga gãto ⁊ croco equali menſura: ⁊ ſi remã ſerit veſtigiũ lini ipm cũ arſenico ⁊ lapide piperis: ⁊ nos iã diximus hic morteʒ ſanguinis: ⁊ nos iam dicemus illud in libro decorationis.

⸿In hoc caº Aui.determiat de cura ↄtuſionis attritiõis q̃ fit a flagellis ⁊ verberibꝰ: ⁊ iſta ꝑs diuidit̃ i ꝑtes duas. Primo ponit hmõi.2º ponit curã veſtigioꝝ q̃ remanẽt ex talibꝰ ꝑcuſſionibꝰ ꝑp ſanguinẽ q̃ morit̃ ſub cute.2ª ibi Et ſi remãſerit veſtigiũ. Prima ꝑs diuidit̃ in ꝑtes duas. q: pº ponit curã p cibos ⁊ medicias q̃ ſumunt̃ interiꝰ.2º ponit curã p medicias locales q̃ ponunt̃ exteriꝰ ſup loca ꝑcuſſionis.2ª ibi. De eis vero q̃ ſupponunt̃ ⁊c̃.

⸿De torſione. Capl̃m viij.

m Elior curatio torſionis iuncturarũ officialiũ ſunt nuclei dactiloruʒ deſuppoſiti: ⁊ dimittant̃ quoniam ipſi ſanant eam.

⸿In ꝑcedẽti ꝑte determiauit Aui.de cõtuſione ⁊ attritiõe ⁊ cura ipaꝝ. In ꝑte iſta determiat de cura ↄtorſionis: ⁊ in h ẽt cõprehẽdit curã eguameu: q: eguameu nõ differt a ↄtorſione niſi ſm magis ⁊ minus vt ex dictis appet: ⁊ iõ q̃ſi eadẽ cura eſt vtriuſq;.⁊ ꝓpter h Aui.non fecit capl̃m ſpãle de cura eguameu: eo ꝙ ſub h caº cõprehẽdit̃ cura ipſius.⁊ diuidit̃ h capl̃m in ꝑtes duas: q: in pª ꝑte Auic. ponit q̃ddã medicamẽ ↄtorſionis.2º remittit nos p alijs medicamibus ad capl̃m de medicis fracture oſſiũ.2ª ibi Cũ aũt accidit torſio. Diẽ g pº. Melior curatio torſionis iũcturaꝝ officialiũ.dicit aũt officialiũ nõ: q: ſint aliq̃ alie iũcture q̃ nõ ſint officiales: ſʒ q̃dã modus loquẽdi eſt ſicẽt qñ dicimus ſpõdiles dorſi ſunt.nuclei dactiloꝝ deſup poſiti ⁊ ſilia: ſicut puluis myrti ⁊ corticũ ḡnatoꝝ ⁊ alia ſtiptica. ⸿Eſt aũt hic intelligendũ ꝙ qñ accidit torſio talis in iũcturis: tũc ꝑfecta cura ipſius eſt pº euacuare p flõmiã ex ꝑte ↄtraria: deide ſi eſt ibi dolor idigemus ꝑus mitigare cũ reſolutiuis lenitiuis ⁊ mollitiuis.poſtea vº ꝓcedere cũ iſtis ſtipticis vt iungat̃ talis iũctura cũ oleo ro.vel mirtino vel albumie oui: ⁊ deſup aſꝑgat̃ puluis rerũ ſupradictaꝝ vt nucleoꝝ dactiloꝝ vel mirti ⁊ ſiſũ: deinde ligét cũ faſſia ⁊ plumaʒeolis: q: iſta ſtiptica ſunt q̃ ↄfortãt ⁊ ↄſtringũt iũcturã ⁊ faciũt eã redire ſm ſitũ ſuũ: ⁊ ꝓpterea multi errãt in tali torſione.q: ꝓcedũt ſolũ cũ mollitiuis ⁊ ẽbrocatiõe aq̃ calẽ.⁊ iã accidit mihi iſte error ⁊ nũq̃ʒ ꝑfecte liberabat̃ eger: nec poterat ꝑfecte ãbulare: q: leſio erat in iũctura genu.poſtea vº recogitãdo ꝓceſſi cuʒ iſtis ſtipticis: ⁊ ſtatĩ liberatꝰ eſt eger. ⸿Deinde cũ dicit.

⸿Cũ aũt accidit torſio nos iam diximus in ca.fracture oſſiuʒ medicinas: que oẽs rectificãt torſionẽ: q̃re oẽs ſumant̃ inde.

⸿Hic Auic. remittit nos ſi volumꝰ copiã mediciaꝝ ad curã talis torſionis ad capl̃m de medicis fracture oſſiũ: q: ibi ponuntur multe medicine ſtiptice q̃ pñt h admiſtrari q̃ aũt ſint ille appet legẽti id capl̃ʒ: ⁊ eſt tertiũ capl̃m in ſine: vbi determiat de egritudinibꝰ oſſiũ: vbi ponit medicinã ad ↄfortandũ ⁊ idurandũ fracturã. Dicit g. Cũ autẽ accidit torſio nos diximꝰ iã i caº fracture oſſiũ medicias ſcʒ pl̃es q̃ oẽs rectificãt torſiones.i.q̃ oẽs pñt admiſtrari ad rectificandũ torſionẽ: q̃re oẽs ſumant̃ inde.

⸿De excoriatiõe: ⁊ ẽ i ea excoriatio calciamẽti. Cap.ix.

e Xcoriatio eſt ruptio q̃ accidit in ſupficie cutis per tactũ laborioſuʒ ⁊ qñq; eſt cum apoſtemate: ⁊ qñq; eſt ſine apoſtemate.

⸿Supiꝰ Aui.determiauit de ↄtuſione caſu ⁊ offenſione ⁊ ↄtorſione: in h caº Aui.determiat de excoriatiõe; ⁊ diuidit̃ h capl̃m in ꝑtes tres. In pª ꝑte Aui.oñdit q̃d ẽ excoriatio.in 2ª ꝑte ponit quandã diſtinctionẽ ipſius penes accñs q̃ ipam ↄſeq̃t.in 3ª ꝑte ponit curã ipſiꝰ.2ª ibi. Et qñq; eſt cũ apate.3ª ibi. Et qñ eſt cutis. Diẽ g pº. Excoriatio eſt ruptio ⁊c̃.p laborioſum tactũ.i.p ↄfricationẽ laborioſuʒ ſicut ad lapidẽ vel ſubtelares vel aliq̃d aliud tale. Tũc Auic.ponit aliã diſtinctionẽ q̃ eſt p accñs: q: eſt penes apã q̃ eſt accñs reſpectu excoriatiõis. Et dicit ꝙ tal̃ excoriatio ẽ cũ apate: qñq; eſt ſine apate. ⸿Eſt aũt h intelligendũ ꝙ Aui. paꝝ tãgit poſtea de curatiõe excoriatiõis penes iſtã diuiſionẽ q̃ eſt p apã.nihilominꝰ tñ h valde attendendũ.ſ.ſi ſit cũ apate vel ſine apate: q: ſic vulnus nõ põt curari ſi ſit cũ apate niſi ꝑus curet̃ apa: ſilr̃ nec excoriatio põt curari ſi cũ ea ſit apa aut mala cõplexio niſi ꝑus ſedet̃ apa vel mala cõplexio. Verũ eſt tñ ꝙ aliq̃ medicie ſunt q̃ pñt ꝓdeſſe excoriationi ⁊ apati: ⁊ aliq̃ ſunt q̃ ꝓſunt excoriatiõi: ſʒ nõ apati: ſicẽ Aui.met ponit in textu: ſi g cuʒ excoriatiõe ſit apa: aut mala cõplexio: tũc ſedet̃ ꝑus cum empl̃is fridis ⁊ ſtipticis: ſicut eſt empl̃m q̃ eſt ex roſis ⁊ farina ordei ⁊ arnagloſſa cũ oleo ro.⁊ ſilia.poſtea vº curet̃ cũ medicis ꝓprijs q̃s Aui.ponit. ⸿Deinde cũ dicit.

⸿Et qñq; eſt cutis tota excoriata: aut inciſa: aut pendens: ⁊ eſt neceſſariũ inuiſcare ipam: quare curet̃ cũ iuiſcatiõe q̃ dctã eſt in ca.vulneꝝ. Et opʒ q̃ʒtũ poſſe eſt ne incidat̃ cutis: imo dilatatio ſup eam fiat: etiaʒ multotiens fiat: qm̃ inuiſcat̃ in fine rei. Et ſi nõ adheret inuiſcat̃ cũ empl̃is factis ad hanc rem.

⸿Aui.exeq̃t̃ curã excoriatiõis: q: aũt excoriatio ẽ duplex q̃dã eſt in q̃ cutis nõ eſt abſciſa totalr̃: ſʒ ẽ pẽdẽs. Alia eſt in q̃ cutis totalr̃ eſt abſciſa. Idcirco Aui.duo facit. pº ponit curã excoriatiõis ꝑme.2ª ponit curã excoriatiõis ſcõe 2ª ibi. In detecta vº ⁊c̃. Dicit g primo. Et qñq; eſt ⁊c̃.q̃re curet̃ cũ inuiſcatiõe.ſ.q̃ ſit p ligaturã: quedã eſt ⁊c̃.⁊ ſi nõ adheret.ſ.cũ tali ligatura: vt q: nõ ſufficit. Itẽ inuiſcet̃ cũ empl̃is factis ad hãc rẽ.i.tũc cum ligatura imponant̃ ibi empl̃a q̃ ſũt ad excoriationẽ q̃ Aui.dicet poſtea in ſequẽti parte. ⸿Deinde cum dicit.

⸿In detecta vº eſt melius vt admĩſtret̃ deſup medicamẽ abſq; ligatura niſi ſi nõ fuerit poſſe.nã eius exiccatio cũ medicis cũ adiutorio aeris eſt melior.

⸿Auic. ponit curã qñ cutis eſt ex toto abſciſa: ⁊ duo facit. Primo ponit curã ipſius i generali magis cõparãdo curã ipſius ad curã ꝑdicte.ſcõo diſtinguit magis i curã ꝑdicte ſm diſtictionẽ ipſiꝰ.2ª ibi In excoriatione aũt leui ⁊c̃. Dicit g pº in detecta vº.i.totalr̃ abſciſa eſt meliꝰ vt adminiſtret̃ medicamẽ deſup abſq; ligatura: niſi ſi non fuerit poſſibile: q: aũt aliqñ nõ eſt poſſibile ꝙ ſtet ibi medicia

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓpter ligaturã ꝓpter ſituationẽ mẽbri vel loci. Sed in ꝑdicta excoriatiõe eſt melius vt adminiſtref medicina cum ligatura. Et cã hꝰ ẽ: q2 ibi q̃rif iuiſcatio cutis q̃ fit ꝑ ligaturã: h aũt dꝫ gñari cutiſ noua q̃ fit ꝑ ſicca ⁊ ſtiptica: exiccatio aũt iſta eſt melior cũ adiutorio aeris: q2 non ita ſupcaleſit mẽbꝝ: ſicẽ ſi ligaref: et iõ in ꝑdicta eſt melior ligatura. hic autem non. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In excoriatõe ãt leui õ medicis bõis excoriatõi ſingl'ari ⁊ ꝓpe excoriatiõi calciamẽti eſt vt ſumaf pulmo: ⁊ ꝓprie pulmo arietis ⁊ iuiſcef dſup ⁊ ſanat ipaꝫ. Et ſi ñ fuerit apa: tẽ ꝓfert ei pãnꝰ aduſtꝰ aut oleũ ro. ⁊ arſenicũ rubeũ ⁊ cucurbita aduſta ẽ valde mirabilis cũ q̃ ẽ fidutia: ⁊ ꝓprie in excoriatiõe calciamẽti. Et ex medicis ſigillatiuis icarnatiuis ꝯſolidatiuis eſt oẽ illõ i quo ẽ ſtipticitas leuis ſicut acatia ⁊ galle: ⁊ ꝓprie aduſta: ⁊ cũ fit illõ i excoriatõib' leuibꝰ: ⁊ rarꝫ ſuffic. ⁊ fortaſſe ſufficit iteꝝ vnguẽtũ albũ ⁊ de ill'q̃ ſũt fortiora ẽ vt ſumãf cerusa ⁊ ãmoniacũ ⁊ oleũ roſatũ ⁊ mythi aut oleũ õ kerua et oleũ de lilio: diſſoluaf ãmoniacũ cũ aq̃ ⁊ vino: ⁊ fiat ex eis ampl'm: ⁊ fortaſſe ſufficiẽt myrrha: et merdaſengi ſola cũ vino: ⁊ ſumach ẽ exiccãs excoriatõeꝫ leuẽ ⁊ ꝓhibens apa: ⁊ ex embrocis ꝓprie qñ accidũt fiſſure ex excoriatõe ſũt lẽtes ⁊ õcoctio herbi et lẽtes ⁊ aq̃ marꝫ tepida ⁊ empl'atio cũ fece ſicca. Si ãt deſtruif cutꝫ tota necẽariũ ẽ vt ꝓhibeaf apa ex eis in qbꝰ ẽ exiccatio ⁊ ſigillatio fortis: ⁊ fit res in ea magis difficilis.

¶ Aui. ãt diſtinguit in ſpãli magis curã ꝑdicte excoriatõis ſcꝫ qñ cutiſ ẽ ex toto abſciſa. Et iſta ps diuidif i ptes duas, q2 talis excoriatio ẽ duplex: q̃dã eſt leuis: ⁊ q̃dã eſt vehemẽs ⁊ magna excoriatio: leuis ẽ qñ excoriaf ſubtilis cutiſ: ⁊ in ſupficie q̃ eſt ſicut mẽbranũ oui. Excoriatio magna et vehemẽs ẽ qñ excoriaf cutiſ ſubtil' ⁊ groſſa vſq3 ad carnẽ. Primo ḡ Auic. determinat de cura excoriatiõis leuis. 2° ponit curã excuratiõis alteriꝰ. 2ª ibi. (Si ãt deſtruif cutiſ.) Qõ in ꝑma pte dicit planũ eſt. In ſcda pte dicit. ſi aũt deſtruif cutis tota. ſ. ſubtilis ⁊ groſſa ⁊ penetret ad carnem. tũc neceſſe eſt vt ꝓhibeaf apa. In hoc Aui. tãgit aliqd de cura excoriatiõis vt eſt cuꝫ apate. vel ſi timemꝰ de futuro apate: q2 õbet ꝑus vitari ⁊ remoueri. deinde ꝓcedere ad curã excoriatiõis. Tetigit aũt Auic. hic magis de apate q̃ꝫ in ꝑdicta: eo ꝙ cũ iſta excoriatione plus aſſociaf apa q̃ꝫ in ꝑdicta ꝓpter maiorẽ dolorẽ q in ea accidit. nihilominꝰ tñ bñ põt ꝯtingere cũ ꝑdicta: ⁊ cũ quacũq3 accidat ſp ꝑus debet ſedari apa. Et tũc Aui. oñdit cũ qbꝰ oꝫ ꝓhiberi apa in tali excoriatõe dicẽs: ex eis i qbꝰ exiccatio eſt ⁊ ſigillatio. i. ſtipticitas fortis. hoc eſt dẽ ꝙ illa q̃ ꝓhibẽt apa in tali excoriatõe: cũ hoc ꝙ ꝓhibẽt debẽt eſſe exiccatiua et ſtiptica fortiter. ⁊ h iõ vt ſedẽt apa: ⁊ ꝓſint excoriatiõi: lꝫ nõ oino curẽt ipaꝫ. Sicẽ eẽt empl'm ex roſis ⁊ lentibꝰ ⁊ farina ordei ⁊ fabaꝝ cũ oleo roſa. ſi miſceaf ibi pl'uis gallaꝝ cõbuſtaꝝ

Deinde ſedato apate ꝓcedaf ad fortiꝰ exiccãtia. ſꝫ i ꝑdicta excoriatiõe oꝫ ſedari apa ſi cũ ea accidat cũ eis in qbꝰ nõ ẽ tanta deſiccatio ⁊ ſtipticitas ſicut eſt emplaꝝ: vt dictũ fuit ꝑus. ⁊ fit res. i. curatio in ea. i. in tali excoriatiõe magis difficil' ſupple q̃ꝫ i ꝑdicta excoriatõe. ⁊ h õ ſe ẽ manifeſtũ ⁊c̃.

¶ De pũctura ⁊ diſruptiõe ⁊ excoriatione eius qõ retinef ex ſpinis ⁊ ſagittis ⁊ oſſibus. Capl'm. x.

Puncture et diſruptio vicĩe ſũt ex hoc ꝙ vnaq̃q3 eaꝝ eſt penetratio corpis acuti duri in corpe: ⁊ iteꝝ diuerſificãf in q̃ntitate corpis penetrãtis. ⁊ ſimilanf vt pũctura fit cũ ꝑuitate penetratiõis ſignificans ꝑuitatẽ penetratiõis q̃ſi ipa nõ ꝑtrãſeat cutẽ ⁊ hmõi qõ ẽ leuis nocumẽti ſi nõ cõmoueaf: et qñ dimittif rectificaf ꝑ ſe quãuis iueniat malitiã carnis. niſi i vehemẽti malitia carnis: fortaſſe eniꝫ apoſtemaf locus eius ⁊ accidit ei pulſatio: et ꝓprie qñ eſt illa diſpõ et punctura vehementior ⁊ facta eſt punctio ꝑueniens ad carnem.

¶ In pte ꝑcedẽti determinauit Auic. de cõtuſione ⁊ contorſione ⁊ excoriatione. hic determinat de punctura ⁊ diſruptione ratione extractiõis eius qõ retinef in carne ex ſpinis ⁊ ſagittis ⁊ fruſtris oſſium ⁊ ſilibus. ⁊ diuidif hoc capitulũ in ptes duas. in prima parte ponit differentiã ⁊ conuenientiã iter pũcturã ⁊ diſruptionẽ. ⁊ per hoc oſtendit qd eſt pũctura et qd diſruptio. in ſecũda parte oſtẽdit qd dictũ eſt in precedentibus de ipſis quantũ ad curam ⁊ qd oportet dici de ipſis. ſecunda ibi. (Et iam quidem dictum ⁊c̃.) Prima in duas. ꝑmo ponit conuenientiã inter puncturã ⁊ diſruptionẽ. ſecũdo ponit differentiã. ſecũda ibi. (Et iteꝝ diuerſificaf). Q2 ꝑmo dicit patet. Tunc Aui. ponit differentiã inter ipſa. ⁊ duo facit. ꝑmo oſtendit differentias iter ipſa ⁊ in ſe: ⁊ a parte cauſarũ: ⁊ a pte accidẽtium. ſecũdo oſtẽdit differentiã inter ipa a parte curationis. ſecũda ibi. (Et plurimũ quidẽ medicationis ⁊c̃). In ꝑma parte Aui. vult dicere ꝙ pũctura ⁊ diſruptio diuerſificanf in quãtitate corporis penetrantis. et ideo ipa eſt parua penetratio: quia aut quaſi nõ pertranſit cutim: ⁊ talis punctura eſt leuis nocumenti. ſi nõ cõmoueaf. i. dato ꝙ nõ curetur. ꝑmo quando dimittif rectificatur per ſe. et dato ꝙ inueniatur malitia carnis ideſt corpus male complexionatuꝫ: vel poſſumus intelligere per malitiam carnis. ideſt corpus repletum. dato enim ꝙ talis punctura inueniat corpus repletum: ita eſt parua ꝙ per ipſam rectificatur et curatur. et hoc intellige extracto corpore qõ penetrauit in cutem: aut talis pũctura pertranſit vſq3 ad carnem: ⁊ tunc fortaſſe accidit in ea apoſtematio et pulſatio: ⁊ hoc maxime ſi obuiet malitie carnis. nihilominus tamen accidentia illa non multum intenduntur. ¶ Sic ergo habemus ꝙ pũctura eſt parua penetratio: ⁊ ex corpore paruo penetrante vl' nullius nocumenti vel pauci. Sed diſruptio eſt maior penetratio ex maiori corpe penetrante et eſt maioris nocumenti: eo ꝙ ad ipſam plus ſequitur apoſtema ⁊ dolor. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et plurimũ qdẽ meditõis huiuſmodi eſt vt ſedef apa eiꝰ ⁊ dolor ipſius ⁊ nõ indiget regmĩe vulneris. Diſruptio võ indiget regimĩe vulneris ⁊ regimĩe dolo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ris apoſtematis.

¶ Aui. ponit dr̃iaʒ iter pũcturã ⁊ diſruptionẽ. ⁊ dr̃ia hec ẽ ꝙ plurimũ medicatiõis pũcture qñ eſt extracta res pungens. ⁊ eſt vt ſedet dolor ⁊ apoſtema. Sedato aũt dolore ⁊ apate nõ idiget regimie vulneris: qꝛ eſt ita pua ꝙ apoſtema ꝑ ſe ſolidat. ſʒ diſruptio idiget p⁹ extractiõeʒ rei diſrũpẽti vt ſedet dolor ⁊ apa: ⁊ etiã idiget regimie vulneris. qꝛ i ea ẽ facta maior ſolo ꝯtinui q̃ʒ i pũctura. Deiñ cũ dic.

¶ Et iã qdẽ dcm̃ eſt in regimie vulnerũ ⁊ in regimie apatũ illõ i quo ẽ ſufficiẽtia: et illõ qõ neceſſe ẽ nos remẽorari in hoc loco de eſſe pũcture eſt regimẽ in extrahẽdo illõ qõ retinet in corpe de re pũgẽte ⁊ diſrumpente ſiue ſit ſpina ſiue ſagitta: ⁊ que ſunt ſimilia illis.

¶ In iſta pte Auic. oñdit qd dcm̃ ẽ d ipis in ꝑcedẽtib⁹ q̃ntũ ad curã ⁊ qd h dicet. Et iſta ps diuidit in ptes tres. ¶ In pma pte oñdit qd dcm̃ ẽ in ꝑcedẽtib⁹ q̃ntũ ad curã. in ſcd̃a pte oñdit qd dicet d cura ipaꝝ in h caplo. In 3ª pte exeqt de cura ipaꝝ in hoc caplo. 2ª ibi. (Et illud qõ neceſſe eſt. tertia ibi. (Et hec extractio qñqꝫ). Qd̃ in primis duabus ptibus dicit planum eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et hec extractio quãdoqꝫ fit cũ inſtris ꝯtinẽtib⁹ rẽ quã trahunt. Et quãdoqꝫ fit cũ expreſſiõe ⁊ q̃ ei ſimilant: ⁊ qñqꝫ fit cũ ꝓprietatibus medicinaꝝ trahentiũ que extrahunt illud a quo deſinũt forpices ⁊ reliqua inſtrumẽta. Canon autem in eo qõ extrahit cũ inſtrumẽtis retinẽtib⁹ eſt ſicut extractio ſagittaꝝ cũ forpicib⁹ hñtibus capita vt lime vt vehemens fiat eaꝝ retẽtio. Canõ ergo in ea ẽ vt caueat ꝯfractio ei⁹ qõ i eis cõprehẽdit vt fit via eaꝝ ad illõ qõ auferendũ eſt ãpliata nõ ꝓhibẽs bonitatẽ poſſibilitatis tenẽdi illõ. ⁊ vt ingrat facilior via extrahẽdi ipm̃. Et ſi fuerit pẽetrãs de duob⁹ laterib⁹: tũc dilatet lat⁹ qõ ẽ magis conueniens ad hoc vt egrediat ꝑ ipſuʒ. Ingẽiuʒ vo ad hoc vt nõ frãgat ẽ vt nõ moueat motione ſubita immo cõphẽdat ſup ipſuʒ ⁊ cõmoueat cõcuſſiõe q̃ ſciat quantitas fixionis ei⁹: tunc capiat ipſuʒ: aut ſuſpendat in eo deide trahat tractiõe q̃ ẽ ſm rectiudinẽ. Et multotiens ẽ necariũ vt dimittat aliqõ dieb⁹ et ſuſpẽdat i ea deide extrahat.

¶ In pte iſta exeqt d cura pũcture ⁊ diſruptõis ſm ꝙ h itẽdit. ſ. de regimie extractõis ei⁹ qõ figit in carne ſiue ſit ſagitta ſiue aliud. ¶ Verũ eſt tñ ꝙ auctor fecit plurimã ptẽ hui⁹ capli circa ſagittas. ⁊ h iõ qꝛ maior labor ⁊ difficultas eſt in extrahẽdo ipas q̃ʒ aliud. De regimine aũt vulneris ⁊ apatis p⁹ extractiõeʒ rei fixe Aui. ñ tetigit aliqd niſi qddã in gñali: eo ꝙ h dcm̃ eſt ꝑus ſufficiẽter. Et iſta ps diuidit in ptes duas. qꝛ pmo ponit quẽdã canonẽ gñalẽ circa extractõeʒ oĩs rei infixe in carne: et in ſcd̃a pte in ſpãli ponit modũ extractõis ſagittaꝝ. ſcd̃a ibi. (Et iã dixerũt qdã ⁊c̃. Dicit g pmo. Et hec extractio qñqꝫ fit cũ iſtrumẽtis: ⁊ qñqꝫ fit cuʒ expſſiõe. i. expmẽdo cũ manib⁹ in circuitu vt res infixa exeat. Alio modo põt exponi ⁊ meli⁹ cũ expſſiõe. i. cũ impulſiõe. Nã res infixa aliqñ extrahit cũ extractiõe ꝑ orificiũ vñ itrauit ſicut fit cũ inſtrumentis q̃ Auic. ponit Aliqñ aũt fit cũ ipulſione ad poſteriora qñ nõ põt egredi ꝑ illud orificiũ pmũ. cum forpicib⁹ hñtib⁹ capita vt lima. forpices hñtes lime capita ſunt in tali figura ſicut vides in margine ſm ꝙ Albu. eas dſcribit: aut ſuſpendat in eo. i. in re fixa. ſupple aliqd ſicut vncin⁹. Deinde trahat. ſ. res infixa cũ tali vncino tractione q̃ eſt ſm rectitudinẽ ꝙ nõ debet ꝯmoueri huc ⁊ illud vt nõ frangat. Et multotiẽs ẽ neceſſariũ vt dimittat. ſ. res ifixa aliquot dieb⁹. ⁊ h eſt qñ talis ſagitta nõ obedit ad exitũ in hora in q̃ cadit: vt qꝛ orificiũ ſit nimis ſtrictũ: tũc eni dicit Albucaſis oʒ vt dimittas ipſam aliquot dieb⁹ donec putrefiat caro q̃ eſt in circuitu ei⁹ vt alleuiet attractio ⁊ ei⁹ egreſſio. ⁊ h eſt qõ ſubdit Aui Aut ſuſpendat i eo. i. iõ oʒ dimitti eã aliquot dieb⁹: qꝛ putrefit caro q̃ ẽ i circuitu: ⁊ ãpliat vuln⁹: tũc pt meli⁹ ſuſpẽdi in tali fixo inſtrm cuʒ q̃ extrahat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et iã dixerunt qdã ſapiẽtes hui⁹ artis ſermonẽ queʒ attulim⁹ ſm ſuuʒ modũ: ꝙ iſte q aufert ſagittas oportet vt ſciat ante illud ſpecies ſagittarũ: naʒ q̃dã eaꝝ ſunt ex ligno: ⁊ q̃dã ex arũdie: ⁊ eaꝝ zugi ſit ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex plumbo et alcalai ⁊ ex cornib⁹ ⁊ ex oſſib⁹ ⁊ ex lapidib⁹: ⁊ q̃dã earũ ſũt rotũde: ⁊ q̃dã hñt tres ãglos ⁊ q̃dã q̃ttuor ãglos: ⁊ de eis ſũt q̃ hñt liguã vnã aut liguas duas aut tres: ⁊ d eis ſũt q̃ hñt zugi: ⁊ illaruʒ q̃ hñt zugi fortaſſe eſt zugi eaꝝ iclinatũ retro vt qñ tẽdit ad exteriora ſuſpẽdat cuʒ carne: ⁊ i qbuſdã eaꝝ eſt zugi ad iteriora ꝯpellat: ⁊ q̃dã eaꝝ ſit q̃ꝝ zugi mouet cũ re ſili turno: cũqꝫ extẽdit ad exteriora dilatat ⁊ ꝓhibẽt ſagitte ab egreſſiõe. Et q̃dã ſũt q̃ hñt zugi magnũ: aut eſt ei extremitas q̃ntitate digiti vni⁹ ⁊ noiat caudata. ⁊ q̃dã ſũt plane ⁊ q̃dã ſũt ſup q̃s addũt ferra minuta: cũ ergo extrahit ſagitta remanẽt ferra illa in ꝓfundo ſagittaꝝ ⁊ quorũdã zugi ẽ fiſſura i aſtula: ⁊ quorũdã hʒ zugi cannulã in q̃ ingredit aſtula: ⁊ q̃dã ſtringũt ex cõpoſitõe ſua: ⁊ q̃dã nõ ſtringũt ex ipo: vt qñ extrahunt ad exteriora ſeparatur aſtula a zugi: ⁊ remaneat zugi in corpe: quedaʒ ſunt venenoſe: ⁊ quedam ſunt non venenoſe.

¶ In pte iſta Aui. ponit modũ extractõis ſagittaꝝ in ſpãli. ⁊ duo fac. qꝛ p⁹ narrat ſpẽs diuerſas ſagittaꝝ. 2⁹ põit modũ extractiõis eaꝝ. ſcd̃a ibi (Et ſagitte qdẽ ⁊c̃.) Dicit ergo primo. Et iam dixerunt ⁊c̃. nam quedam earum ſunt ex ligno ſcilicet q̃ntũ ad haſtam. et quedam ex arundine. i. ex cãna: ⁊ earũ zungi ideſt earum cuſpides cũ qb⁹ fit vulnus ſunt ex ferro et ex ere ⁊c̃. et de eis ſunt qui habent

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

linguã vnã vł duas: ⁊ iſte vocant barbulace. ⁊ illaꝝ q̃ zũgi hñt fortaſſe ẽ zũgi earũ inclinatũ retro. hoc ẽ dicere ꝙ quedã ſũt ſagitte q̃ hñt in zũgi linguas iclinatas retro quedã vero ãteriꝰ. q̃dã ãt ſũt q̃ hñt ſic iſtas linguas ſibi annexas que mouent ⁊ dilatant qñ ſagitta extrahit. ⁊ h̃ credo ꝙ fit q: ſint ibi annexe cũ gãgerijs: vt ita loq̃r: vñ ſagitta ꝓhibeatur ab egreſſiõe. ⁊ hoc credo ꝙ Aui. vult dicere cum dicit mouetur cum re ſimili turno. aliud qḋ dicit planum eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſagitte q̃dẽ extrahunt ſm duos modos vnꝰ quoꝝ ẽ extractio: ⁊ alter ẽ ĩpulſio: ⁊ illḋ eſt: qñ cũ ſagitte figũtur ĩ eo qḋ apparet de corpe: tũc extractio eaꝝ fit cũ attractõe ⁊ admĩſtrat iteꝝ cũ attractõe: qñ figit ſagitta ĩ pfũdo corpis: ⁊ nos quidẽ timemꝰ ex locis q̃ ſũt appoſita ſagittis ꝙ ſi extrahãt accidet ex eis fluxus ſanguinis q̃ ĩterficit: aut nocumẽtũ vehemẽs faciet: ⁊ egredit ſagitta cũ ĩpulſiõe qñ figit ĩ carne ⁊ ĩ corpibꝰ: ⁊ ĩ eis q̃ opponũt ei nõ ẽ aliq̃d quod ꝓhibeat a ſciſſiõe neq̧ neruus: neq̧ os neq̧ aliq̃d aliḋ ſimile eis rebus. Qḋ ſi illḋ quod extrahẽdũ ẽ fuerit os: tũc nos admĩſtrabimꝰ attractõeꝫ. Qḋ ſi fuerit ſagitta apparẽs: tũc trabimꝰ ĩpaꝫ ⁊ ſi ẽ occł̃ta: tũc oꝫ ſicut dixit Hy. ſi poſſibile ẽ vulneratus vt ponat ſeipꝫ ſm figurã ſm quã fuit qñ fuit vulneratꝰ: q̃re oꝫ vt ſignificet ꝑ ĩpm ſuꝑ ſagittã: ⁊ ſi ñ ẽ poſſibile: tũc oꝫ vt reſupinet ſm ꝙ ẽ ei poſſibile ex figura ⁊ vt admĩſtrẽt inq̃ſitio ⁊ expreſſio: ⁊ ſi ẽ fixa ĩ carne: tũc trahat cũ manibꝰ aut cũ ligno ſuo ſi non ceciderit ꝓcipue ſi nõ fuerit ex arũdine: ⁊ ſi iã cecidit lignũ eiꝰ tũc extrahat extractõe q̃ fit cum forpicibꝰ: aut cũ ĩſtrumẽto quo extrahũt ſagitte: ⁊ oꝫ ĩ q̃buſdã horis vt findat caro ſciſſiõe pł̃ima: qñ ñ ẽ poſſibile vt egrediat zugi ex ſciſſiõe pria. Et ſi ſagitta ꝑuenit ad oppoſitionẽ mẽbri vulnerati ⁊ ñ ẽ poſſibile vt egrediat ex latere ꝑ qḋ ĩtrauit: tũc oꝫ vt fidamꝰ illa loca q̃ opponũt ei. Et extrahat ex eis: aut ꝑ extractionẽ: aut ꝑ ĩpulſionẽ cũ re alia ⁊ ĩpellat cũ ea ferrũ ad exteriora: ⁊ oꝫ vt ĩcidamꝰ cũ nr̃a ĩpulſiõe neruũ aut arteriã. Et ſi fuerit zugi cauda: tũc ſciemꝰ illḋ ex iq̃ſitiõe: ⁊ oꝫ vt ĩtromittamꝰ illã caudã: ĩ cannã inſtrumẽti quo ĩpellũtur ſagitte ⁊ ĩpellamꝰ ĩpꝫ cũ ea. Cũ ergo egredit zugi ⁊ vides ĩ eo loca putrefactiõis. ⁊ ẽ poſſ vt põas ĩ ea ferra alia mĩuta: tunc admĩſtra ĩq̃ſitõeꝫ iteꝝ. Qḋ ſi ĩuenerimꝰ ĩ ſciſſurã ex iſtis ferris extrahamꝰ eã cũ hoc ĩgenio. Qḋ ſi zugi habuerit ramos diuerſos ⁊ ñ obedit nos ad egreſſionẽ: tũc neceſſe ẽ nobis vt dilatemꝰ ſciſſurã ſi ñ fuerit ꝓpe ĩpꝫ locũ mẽbꝝ de quo tieamꝰ adeo: vt qñ ↄ̃texerimꝰ illḋ zugi extrahemꝰ ĩpꝫ cũ facilitate: ⁊ ↄ̃ hoĩbꝰ q̃ ponũt rãos ĩ cãnã: vt ñ egrediat caro

¶ In pte iſta Aui. ponit modũ extractõis ſagittaꝝ. ⁊ iſta pars diuidit ĩ duas: nã ſagitta aut figit ĩ mẽbris q̃ nõ ſũt mollia nec pricipalia: ſic ſũt mẽbra exteriora ĩ q̃bꝰ ſꝫ plimũ ſaluat infirmꝰ niſi ſagitta tetigerit neruũ: aut arteriã aut fuerit venenoſa. vt dic̃ Alb. aut figit in mẽbris nobilibus ⁊ ꝑncipalibꝰ ſic ſũt mẽbra interiora vt cerebrũ cor ⁊ pulmo vene ĩteſtina epar veſica aut matrix. Prio ḡ Aui. ponit modũ extractõis ſagitte vt ẽ ĩfixa ĩ mẽbris q̃ nõ ſũt nobilia ⁊ pricipalia. 2° põit quedã canonẽ circa extractõnẽ ſagittaꝝ vt infigũt ĩ mẽbris principalibꝰ. 2ᵃ ibi (Qḋ ſi ſagitta fuerit infixa ⁊c̃. Pria in duas: q: ſagitta q̃ figit in mẽbris exterioribꝰ. aut figit in carne: aut ĩ neruo: aut ĩ oſſe. Prio ḡ docet modũ extractõis ſagittaꝝ ſm ꝙ ĩfigit aut in carne aut in neruo. q: idẽ ẽ modꝰ vtrobiq̧ extractiõis. 2° ponit modũ extractiõis ĩpaꝝ ſꝫ q̃ figũt ĩ oſſibꝰ 2ᵃ ibi. (Si aũt ſagitta figat ĩ os ⁊c̃) Pria ĩ duas. p° docet modũ extractõis ſagittaꝝ. 2° ponit quedã canonẽ gñalẽ curatõis vulneris qḋ remanet p° extractionẽ ĩpaꝝ. 2ᵃ ibi (Deinde ſi vłneratꝰ fuerit q̃etꝰ ⁊c̃) Dic̃ ḡ p°. Et ſagitte q̃dẽ ⁊c̃. vnꝰ quoꝝ ẽ extractio ⁊ alt̃ ĩpulſio. Extractio ẽ modus extrahẽdi ſagittã ꝑ locũ vñ ĩtrauit. ĩpulſio ẽ modꝰ extrahẽdi ſagittã ꝑ ↄ̃trariã ptẽ eiꝰ vñ ĩtrauit. Et illḋ ẽ. h̃ Aui. demõſtrat qñ ẽ neccẽꝰ modus extractõis ſagitte ꝑ attractionẽ: ⁊ qñ ꝑ ĩpulſionẽ. ⁊ pꝫ qḋ dic̃. Et ſi ſagitta ẽ occł̃ta. Hic Aui. oñdit ſm quã figurã dꝫ ſituari vulnus vt meliꝰ ſignificet nobis qñ ẽ occł̃ta ⁊ pꝫ qḋ dic̃. Et vt admĩſtret inq̃ſitio ⁊ expſſio. ſ. ad ſignificãdũ ſagittã occultã: ⁊ ĩtelligit ꝑ inq̃ſitionẽ ⁊ oppſſionẽ tactũ q̃ fit cũ manibꝰ. q: qñ ſagitta ẽ occulta tu dẽs palpare ⁊ ↄ̃ſtrigere cũ manibꝰ loca q̃ ſũt ĩ circuitu: q: aliq̃ñ ſentit ꝑ talẽ ↄ̃tactũ ſagitta: et dato ꝙ ſit valde remota a loco ꝑ quẽ ĩtrauit. Et de hoĩbꝰ ſũt q̃ ramos ponũt in canna vt nõ egrediat caro. i. qñ tal̃ figura hꝫ ramos diuerſos ⁊ nõ põt dilatari ſciſſura ꝓpt̃ timorẽ nerui vel arterie. tũc q̃dã hoĩes. ſ. medici q̃ ponũt ramos illos inter cannulas eneas vel alias vt carni non adhereant: vt qñ extrahunt. ⁊ hoc ĩtendit cũ dicit: vt non egrediat caro. ſ. cũ talibꝰ ramis qñ ſagitta extrahitur.

¶ Deiñ ſi vulneratꝰ fuerit q̃etꝰ ñ hñs apã calidũ admĩſtra ſuturã aut ↄ̃ple curatõeꝫ q̃ fac̃ naſci carnẽ. Qḋ ſi acciderit vulneri apã calidũ: tũc oꝫ vt curet cũ embrocis ⁊ emplaſtris. In ſagittis ãt venenoſis: oꝫ vt concauetur caro ex alteratiõe ſua a carne ſana. Caro enĩ venenoſa eſt mali coloris fuſca: ⁊ quaſi ĩpſa ſit caro maligna.

¶ In pte iſta Aui. ponit quendã canonẽ generalẽ curationis vulneris poſt extractionẽ ſagitte. ⁊ duo facit. q: ꝑmo ponit curationẽ vulneris poſt extractionẽ ſagitte nõ venenoſe. 2° ponit curationẽ vulneris p° extractionẽ ſagitte venenoſe: 2ᵃ ibi. (In ſagittis ãt venenoſis) Dic̃ ergo ꝑmo deĩde. ſ. poſt extractionẽ ſagitte ⁊c̃. admĩſtra ſuturã: hoc

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

eſt ſi vulnus ẽ ex incidẽti ⁊ nõ ſit ibi cõquaſſatio ⁊ dimi- nutio carnis: aut cõpleãt curationẽ que facit naſci carnẽ et hoc ẽ ſi nõ ſit vulnus ſimplex: ⁊ itellige hoc qð hic di- citin vulnerib⁹ carnis: ſʒ ſi ſagitta vulnerat neruũ: tunc bene eſt idẽ modus extractõis ipſius i carne ⁊ neruo. ſʒ cu ratio vulneris qð remanet nõ ẽ eadẽ ſicut cura vulneris neruoꝝ ⁊ vulnerũ carnis. ⁊ iõ illud qð dicẽ h Aui. dicẽ icõ- plete. ⁊ h iõ: qꝛ illud qð dicẽ h nõ dicit incidẽtalr ad quan dam rememorationẽ. qꝛ vt ipſemet dixit pri⁹ cura vulne- ris vel apatis qð accit poſt extractionẽ rei ifixe dicta ẽ pri us q̃ʒtũ ad mẽbra carnoſa: ⁊ dr̃ q̃ʒtum ad mẽbra neruoſa. Q̃ð ſi acciderit vulneri calʒ apa: tũc oʒ vt curet cũ embro cis ⁊ emplaſtris. intellige ꝙ ſi vulnus ſit ſolũ in carne ⁊ accidat ei apa: tũc curet cũ embrocis ⁊ emplaſtris q̃ dicta ſũt prius in ca⁰ de vulnerib⁹ ſm ꝙ eis aſſociat apa: ſi au tem vulnus ſit in neruo: tũc curet apa qð ei accidit cum embrocis ⁊ emplaſtris que dicent in tractatu de vulneri bus neruoꝝ ſʒ ꝙ eis accidũt apata. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Si aũt ligatura figatur in os extrahe- mus eã cũ inſtrumẽto. Si aũt prohibet ex hoc aliquid carniũ tũc oportet vt con- cauemus ipm̃: aut pforemus illud. Q̃ð ſi ſagitta infixa fuerit in pfundũ oſſis tunc nos ſciem⁹ illud ex firmitudine ſagitte ⁊ paruitate motionis eius cũ nouerim⁹ eã: tũc neceſſariũ erit nobis vt incidamus i primis os qð eſt ſupra ſagittã euʒ inciſo- rio: aut pforemus ipm cũ terebello faciẽ- do foramẽ in circuitu ei⁹ ſi os fuerit groſ- ſum et euadit ſagitta per illud.

ℭ Auic docet modũ extractionis ſagitte qñ figitur in oſ- ſe et patet qð dicit. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Q̃ð ſi ſagitta fixa fuerit in aliquo mem broꝝ pncipaliũ ſicut cerebro: aut corde: aut pulmone: aut vẽtre: aut inteſtinis: aut epate: eut matrice: aut veſica: ⁊ apparent ſigna mortis: tũc oʒ vt abſtineam⁹ ab at- tractiõe ſagitte: qm̃ fiet inde inquietudo plĩma ne ſupueniat nobis locus ſermõis ſtolidoꝝ cũ hoc ꝙ paꝝ cõferim⁹ ifirmo. Si aũt nõ apparuerit ſigna mala alia ex quib⁹ timem⁹ de accidẽtibus tũc pmitte- mus ſermonẽ in pditiõe que accidit plu rimũ: deinde incipiem⁹ i curatiõe. Mul totiens em̃ de illis quib⁹ accidit illud ſal uatur aliquis abſq; ſpe mirabilr. Et mul totiẽs egredit ps epatis ⁊ aliqd õ ſiphac qð eſt ſupra vẽtrẽ et zirbo ⁊ matrix tota et nõ accidit inde mors: verũtñ ſi nos di- miſerim⁹ iterũ in his mẽbris pncipalib⁹ accidet mors ſm oẽm diſpoſitionẽ et p- portionabunt ad paucitatẽ miſericordie ſi aũt abſtulerimus ſagittam fortaſſe ſal- uabitur infirmus quandoqʒ.

ℭ In pte iſta Aui. ponit quedã canonẽ circa extractionẽ ſagittarũ vt infigunt in mẽbris principalibus ⁊ nobilib⁹ et hec ſunt mẽbra interiora que nobilia dicũtur preſpe- ctum ad exteriora. ⁊ interiora quedã ſũt magis nobilia ſi cut cerebrum cor ⁊ epar q̃ dicunt a medicis mẽbra prin- cipalia: quedã autẽ ſũt minus nobilia vt alia: ſigna autẽ qñ accidit ſagitta in aliquo iſtoꝝ ſunt poſita pus in quo- dam caplo qð intitulat ſumma de vulnerib⁹ in mẽbris. et iõ nolum⁹ ea h repetere: ſed ibi querãt. Dicit ergo ꝙ ſi ſagitta ⁊c̃. ⁊ apparẽt ſigna mortis. ſigna mortis ſũt qñ i tendunt illa ſigna que poſita fuerũt in illo caplo: ⁊ appa rent plura ex illis ſignis: tũc optet vt abſtineamus ab ex tractione ſagitte ⁊c̃. ⁊ reddit tres cauſas. vna ẽ qꝛ fiet ma ioe inquietudo poſtea infirmo. puta ex fluxu ſanguis et ſimilibus. vnde citi⁹ morirent: Secuda ẽ. qꝛ ſtolidi no- bis imputabũt ipm interfeciſſe. ⁊ iõ Gal. dicit alibi. Noli te medicari egritudines malas ne nominemi medici ma li. tertia qꝛ parnũ iuuamẽtũ accipiet ex hoc infirm⁹. ⁊ iõ in tali caſu nõ debem⁹ ipſam extrahere. Si aũt nõ appa- rent ſigna mala in pſenti vel timem⁹ ꝙ accidãt: tũc pus debem⁹ dicere amicis ꝙ ſm plimũ accidit inde mors. ⁊ poſtea cũ cõſenſu amicorũ extrahere. qꝛ multotiẽs ſalua- tur aliquis ex iſtis: abſq; ꝙ medicus ſperet de eo ſalutẽ. Uerũtamẽ ſi nos pdixerim⁹ iteꝝ ⁊c̃. Hic Aui. addit quid dam ad cautelã medici. ⁊ dicit. ſi nos extrahim⁹ ſagittaʒ infixam in talibus mẽbris ⁊ pdixerim⁹ ꝙ accidit mors ſʒ omnẽ diſpoſitionẽ. i. ſiue ſagitta extrahat. ſiue nõ: ⁊ ſup- ple accidat infirmũ mori: ⁊ pportionabimur ad paucita teʒ miſcõie. ſ. a vulgo. hoc ẽ licet pdixerim⁹ vulgo ꝙ acci dat mors ſiue extrahat: ſiue ñ: ſi nos extraham⁹ ⁊ accidat mors vulgus parũ miſerebit nobis. qꝛ ſemp dicet ꝙ nos interficim⁹ ipm. Si aũt abſtulerimus ipſam ſagittã fortaſ ſe ſaluabit infirm⁹ qñq;. Ex hoc habet cautela quã debʒ medicus habere. quaſi vult dicere Aui. ꝙ qñ non appa rent tibi ſigna mortis: lʒ tu timeas ꝙ in plurib⁹ ſeqtur mors: tamẽ meli⁹ eſt extrahere q̃ʒ nõ extrahere: qꝛ aliqñ ſanatur infirmus: ſed debes extrahere cũ hac cautela: qꝛ debes multotiẽs predicere amicis anteq̃ʒ tu extrahas ſa gittam: mortẽ ⁊ debes te multotiẽs facere rogari ab ami cis: ⁊ magnũ ſalariũ petere. qꝛ ſi tu ñ facias ita: ⁊ ſequat mors ex vulnere vulgus iputabit tibi ꝙ tu interfeceris ipſum ⁊ parum miſerebitur tibi. et hec verba ſunt valde notanda: ⁊ memorie cõmendanda.

ℭ Medicine attrahentes. Cap. xi.

O Portet vt ſup illũ locũ ponat ar- moniacũ qm̃ eſt attractatiuũ for- te: aut ſumat radix harũdinis: et iterat ⁊ emplaſtret cũ ea: et fortaſſe confi cit cũ melle: et affodili iteꝝ et folia papa ueris nigri: ⁊ folia arboris fici cum ſanie: aut ſemẽ iuſquiami albi pprie cum calca dis: ⁊ ſilr fruct⁹ iuſquiami albi cũ diſpoſi- tione ſua. Et iteꝝ alkeiri et ſpẽs eius et ariſtologia ⁊ cepe narciſci. Et ex aĩalib⁹ res plurime de quib⁹ ẽ rana excoriata: et eſt mirabilis valde fixis in oſſib⁹: et ſimi liter eradicat dentes. Et cancer iterũ cõ tritus. Et vtriq; lepores et coagula om- nia. Et dicitur ꝙ lacerta eſt vehemen- tis attractionis ad illud ſuper quod fin-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ditur et de compoſitis caput lacerte ſtatī cum abſcinditur cum ariſtologia longa: et radix cāne ⁊ cepe narciſci. Illud vero qđ appropriatū eſt cū attractione oſſiuȝ corruptorum de ſub vlceribus que conſolidantur dicemus in caplo oſſium.

¶ In parte pcedenti docuit Aui. modū extractōis rei infixe p attractionē ⁊ ipulſionē. In iſta pte Auic. docet modum extractiōis rei infixe cū medicinis. Et iō in hac pte aliud nō facit niſi ꝙ ponit diuerſas medicinas quarum proprietas eſt attrahere res infixas. ⁊ duo facit. Primo facit hoc. ſecūdo addit quiddā. 2ª ibi. (Illud vero) Quod Aui. dicit in ambabus ptibus patet. Et videte ꝙ Auic. videt̃ ponere medicinas valde extraneas ad extrahenduȝ res infixas. Sed emplaſtra vſitata bona ſūt. Emplaſtrū attractiuū fruſtulorū oſſiū ⁊ ſimiliū bonū. R̷e. fermēti. ʒ. vj. mell. ʒ. vj. viſci quercini. ʒ. i. armōiaci diſſoluti in aqua fenugreci. ʒ. ij. olei antiq qđ ſufficit oīa inſimul multum terant̃ ⁊ fiat emplm. ⁊ ē o. ptimū. Itē aliud. R̷. armoniaci. ʒ. j. ratini. ʒ. ij. galbani. ʒ i. ⁊ ſ. cere. ʒ. i. olei ātiq ʒ i. molliaſ armōiacū ⁊ galbanū in aceto. Itē aliud emplaſtrū cōe bonū. R̷. cepe lilij coctū in mellicrate ⁊ medullam fermēti ⁊ mel aſungiā veterē oīa ſimul incorporent̃ et qñ vis ꝙ attrahatur ferꝝ pone in emplaſtris puluerē magnetis. ⁊ emplaſtra etiā qñ ꝯficiunt̃ nō conficiant̃ in aqua pura: ſed cum aqua mellita: quia attrahit ⁊ prodeſt vulneri cepe narciſci. i. cepe lilij vtriuſqȝ lepus. ſ. animal quadrupes: et piſcis quidā qui vocatur lepus

¶ Canon curatiōis cōbuſtionis ignis. Cap. xij

Intentio in curatione cōbuſtiōis ignis eſt due intētiōes. Una earū eſt ſequi cū ꝓhibitione veſicationis. Et ſecūda eſt rectificare qđ cōbuſtum. Et ſunt neceſſarie in ꝓhibitiōe veſicationis medicine infrigidātes preter qđ aſſocietur eis mordicatio. Et ſecūda vbi curatur qđ eſt cōbuſtum indiget medicinis in quibus eſt abſterſio quedam cum exiccatione quadam nō magna: et preter qđ mordicetur cū hoc vt ſint temperate in caliditate ⁊ frigiditate.

¶ Superius Aui. determinauit de contuſione ex contorſione excoriatione pūctura ⁊ diſruptione. In parte iſta Auic. determīat de cura cōbuſtiōis: ⁊ qꝛ cōbuſtio pōt fieri a duplici re ab igne vel ab aqua feruenti. idcirco iſta pars pōt diuidi in ptes duas. In prima pte determīat de cura cōbuſtionis ignis. In ſecunda determinat de cura combuſtionis aque. ibi. (Qñqȝ accidit vt effundat̃) Prima pars diuiditur in duas: qꝛ prīo ponit canonē curationis cōbuſtiōis ignis. In ſecūda pte ponit medicinas in ſpeciali ſm̄ illum canonem dictum. 2ª ibi (Sumātur ſandali ⁊ ſauſel ⁊c̃. Prīa pars diuidit̃ in ptes tres. In prīa parte oſtēdit quot intētōes requirant̃ ad curationē cōbuſtionis ignis. In 2ª parte oſtendit cuius complexionis ⁊ proprietatis debent eſſe medicine locales ſm̄ vtramqȝ intentionē q̄ regritur. In 3ª pte oñdit a q̄ illarū intentionū prius debem⁹ incipere qñ curatio cōbuſtiōis indiget vtraqȝ intētiōe ſimul. 2ª ibi (Et qñ indiget regimīe ſimt̃ ⁊c̃.) Quod prīo dicit Aui. patet. Tūc Aui. oñdit quales medicine requirūtur in vtraqȝ itētiōe. pma. ſ. ad ꝓhibendum veſicationē dicēs. Et ſūt neceſſarie in ꝓhibitiōe veſicatiōis medicine infrigidantes. Et rō hui⁹ ē: qꝛ cā veſicatiōis ē mala ꝯplo calida quā imprimit ignis in mēbrū que caliditas ē cā attractiōis ſpūs ⁊ ſanguis ad mēbruȝ. vnde accidit ibi rubificatio nūc aūt oīs cura fit p ꝯtrariū calide aūt cauſe frigida ꝯtraria ē. frigide vero calida. ⁊ iō ꝓhibitio veſicationis fit cū medicis infridantibus.

Sed quereret aliqs vlteri⁹ qualia infridātia debēt hec eſſe: vtrum. ſ. fortia vel debilia. ⁊ vr̃ ꝙ debeāt eſſe debiliter infrigidātia: quia maxima in locis ē ſi ꝯtrariū in ꝯtrario ⁊ ꝓpoſitū in ꝓpoſito. nūc aūt ſi aliqđ mēbrū infrigidet̃ fortiter a refrida ſicut accidit in extremitatibus in hyeme ⁊ iter agentib⁹ in frigore nō curat̃ nec prohibet̃ ei⁹ corruptio p fortiter calida. vnde vt auctores in cura taliū ꝑcipiūt ꝙ extremitates taliū nunqȝ debēt igni approximari. imo debēt mitti in embrocis aquarū tēperate caliditatis. ergo ſimiliter ſi accidat aduſtio ⁊ calefactio mēbro ab igne ꝓhibet̃ eius corruptio ⁊ veſicatio nō p fortiter infrigidantia ſicut per aquā fridam ⁊ aquā roſ. ⁊ hmōi: ſȝ p debiliter infrigidātia. ¶ In ꝯtrariū hui⁹ vident̃ ēē auctores. dicit ei almāſor. caplo de aduſtiōe ignis ⁊ aque bulliētis ꝙ ſtati cū hȝ accidit ꝑus in aqua frigida vel roſ. ſup niuē infridatā madefiat ⁊ deſup ponat̃. ¶ Ad hȝ ē dōȝ ꝙ ꝓhibitio veſicationis fit p medicinas fortiter īfrigidātes ſicut ponūt auctores ⁊ rō huius eſt illa que dicta ē prius: nec ē ſile oīno de frigiditate impreſſa in mēbrū ab aere frigido vl̃ aqua frigida ⁊ de calitate impreſſa ab igne: nā ꝓpter frigiditatem pori ꝯſtringunt̃ ⁊ opilant̃. vñ materia ibi ꝯſtricta euaporare nō pōt: ⁊ iō curatio talis impreſſiōis ſūt cala rarificantia poros: qꝛ p talia calefit mēbrū ⁊ materia ꝯſtricta euaporat: nunc aūt cala rarificātia poros ſūt q̄ ſūt calida temperate ⁊ nō cala fortia: tum qꝛ calida fortia mitigatiua doloris nō ſūt: imo mordicatiōe pticipāt. ibi aūt indigemus maxime mitigatiōe doloris: tum qꝛ calida fortia poros conſtringunt vt dixi ſupra in caplo de cura ꝯtuſionis. ex hoc aūt ꝙ poros ꝯdenſant vehemētius ſūt cauſa vt cōdenſetur materia ibi ꝯtenta in loco. hoc aūt ē cauſa doloris: immo qꝛ rōne hui⁹ accidit ꝓpter caliditatē forteȝ vt frigiditas eius in partibus leſis deueniat ꝓpter appoſitionē taliū fortiū calidoꝝ ad partes circūſtantes ſanas: nā ꝓpter ꝯtractionē maiorē que fit ibi: et quia vnuȝ ꝯtrariū fugit aliud mala ꝯplo frigida fit in partib⁹ in quibus prius nō erat. vnde accidit dolor intendi. tum etiaȝ quia aliquādo fortia ſubito apiunt. in tali aūt ſubita apertione accidēt nocumēta. ſ. dolor ⁊ reſolutio humoris ſubtilis ⁊ cōculcatio humoris groſſi. ⁊ ꝓpter hoc videm⁹ ꝙ iſti q habent extremitates leſas a frigore ſi eas approximent igni accidit dolor intolerabil̃ ⁊ accidit ſolo ꝯtinui. et hoc eſt ꝓpter ſubitā apertionē quā facit ignis: ſȝ in impreſſione quā facit ignis in mēbrū cōpetūt fortiter infrigidantia in pricipio vt veſicatio ꝓhibeat̃. ⁊ hoc iō qꝛ ꝑma impreſſio quā facit ignis in mēbrū eſt mala ꝯplo cala q̄ indiget ſola alteratiōe ⁊ nō ipedit hic ſicut ibi opilatio pororū qꝛ caliditas q̄ imprimit̃ ab igne ampliat poros: vñ frigida approximata iuenūt poros aptos: ⁊ iō virt⁹ eorū penetrat vſqȝ ad caliditatē ⁊ eā alterat: alterata aūt caliditate ꝓhibetur veſicatio. veꝝ ē tñ ꝙ iſta fortiter infrigidātia nō cōpetūt. ⁊ hoc eſt qñ propter aduſtionē ignis attrahitur ibi materia multa cala in mēbro. tūc ꝯtingit qñqȝ ꝙ propter appoſitionē taliū frigidoꝝ opilat̃ ⁊ ꝯſtringit̃ materia ⁊ ꝯculcat̃ in loco. vñ accidit vehemēs dolor. ⁊ tunc apponēda ſūt frigida temperate que cum hoc ꝙ alterāt cōplexionē ſint alicui⁹ reſolutiōis ⁊ rarefactōis materie et hȝ dicit Almanſor in caplo de cura cōbuſtiōis ignis. Dicit enim ꝙ ſi acciderit aduſtio cum igne tunc ſtatiȝ apponatur ibi pānus infuſus in aqua frigida vel aqua roſ. Sed ſi dolor augmētetur ⁊ fiat fortiſſimus ⁊ non ceſſet p talia fortiter infrigidantia tūc apponātur vitella ouoꝝ agitata cū oleo roſ. qꝛ tale mediū eſt tpatū in frigiditate ⁊ eſt alicui⁹ rarefactiōis. ⁊ ē id medicamē valde notandū

q: ego iam vidi fieri p ipm effectus mirabiles in ſedatõe doloris vehementis in cõbuſtiõe ignis. vidi.n. multotiẽs aliquos hr̃e dolores vehemẽtes ex cõbuſtiõe ignis ⁊ me dici apponebãt vnguenta alba. ⁊ hmõi frida ⁊ dolor pl⁹ intẽdebaẗ. apposito ãt tali medicamine ſtatim ſedatus eſt dolor. ⁊ pp hoc qñ vocaris ad aliquẽ egruꝫ ex ꝯbuſtione ignis ⁊ tu vides ipm hr̃e dolorẽ fortiſſimũ ſiue ſit facta vlceratio ſiue nõ meli⁹ ẽ vt tu mitiges dolorẽ cũ tali medicamine ⁊ ſilibus. mitigato aũt dolore nõ potes quaſi poſtea errare. Sic ḡ appet ꝙ aliqñ fortiter infridatiuũ competit. aliqñ aũt nõ: ſꝫ tempatũ. ⁊ pp hoc Aui. in cap. ſequẽti vbi ponit medicamen ad ꝓhibẽdũ veſicatõeꝫ põit medicias diuerſas: quaꝝ vna eſt fortiter frida: alia aũt paꝝ: q: qñq; cõpetit vna qñq; vo ꝯpetit alia ſm diuerſam diſpõnẽ egritudis. vt dcm̃ eſt. ſed Auic. nõ diſtinguit: eo ꝙ id reliqt bono arbitrio ⁊ ingenio medici. ¶ Vlteri⁹ nota vnũ qd̃ ponit Almãſor vltra dicta Auic. ſ. ꝙ ſi accidat magna ꝯbuſtio ignis. tũc eger flebotomeẗ ex ꝯtraria pte vt deriuenẗ hũores a loco ĩfirmo q ſunt cã doloris ⁊ apatis ⁊ regimẽ eſt ẽt ſubtiliandũ ⁊ infridantib⁹ eſt vtendũ donec dolor ⁊ apa ſedenẗ. Et ſicut dcm̃ eſt in combuſtiõe ignis ita etiã ĩtelligas ĩ cõbuſtiõe aque buliẽtis: q: quaſi cura vtriuſq; eſt eadẽ. lꝫ Aui. diuerſa ponat capl̃a pter ꝙ aſſocieẗ eis mordicatio. hoc eſt dicere ꝙ medicie infridãtes qbus vtimur ad ꝓhibitõeꝫ veſicatõis debent eſſe ſine mordicatõe. Et cauſa h⁹ eſt: q: mordicatio ẽ cũ dolore: dolor aũt eſt maxĩe vitãdus: q: eſt cã apatis: imo aliqñ accidit tãtus dolor in cõbuſtiõe ignis ꝙ ſpaſmaẗ eger ⁊ moritur. ⁊ iõ medicie oẽs cõbuſtiõis ignis debẽt eſſe ſine mordicatõe. ⁊ pp hoc bonũ ẽ lauare oĩa q̃ ponunẗ ĩ vnguẽtis ad cõbuſtionẽ ignis ẽt vſq; ad cerã: q: p loturã mouetur oĩs mordicatio a medicinis. Tũc Aui. oñdit q̃les medicine cõpetãt in intẽtiõe pᵃ. ſ. qñ accidit ꝙ loc⁹ vlcereẗ a tali cõbuſtiõe dicẽs. Et pᵃ. ſ. intẽtio vbi. i. ſm quã curaẗ quod eſt combuſtũ. i. qd̃ eſt veſicatũ ⁊ vlceratũ: vt q: nõ poſſit fieri ꝓhibitio veſicatõis p medicinas. Et intellige. q: qñ curam⁹ locũ veſicatũ pus dꝫ fieri pforatio in veſica vt inde egrediatur aq̃ q̃ ibi ꝯtinetur: deiñ adminiſtrẽtur medicine q̃ ſũt ſꝫ intẽtõeꝫ ſcd̃aꝫ. indiget ḡ medicinis in qb⁹ eſt abſterſio quedã cũ exiccatiõe quãdã non magna. Rõ aũt h⁹ eſt: q: cũ iam factũ ſit ibi vlcus ⁊ in omni vlcere. vt dcm̃ eſt ſit duplex hũiditas. vna groſſa que appellaẗ ſordes. ⁊ alia ſubtilis: duplici idiget intẽtione. ſ. abſterſiõe ⁊ exiccatiõe. idcirco medicina q̃ adminiſtraẗ ad curãdũ qd̃ ꝯbuſtũ ẽ indiget abſterſiõe q̃dam ⁊ exiccatiõe q̃dam: ſed nõ magna: q: talis medicina dꝫ eẽ ſine mordicatiõe: mordicatio aũt cauſaẗ ex medicina fortiẗ abſterſiua ⁊ multuꝫ exiccatiua. ⁊ h̃ eſt qd̃ ſubdit Aui. ⁊ pter hoc ꝙ immordicẽt Et cũ h̃ ſint tẽperate in caliditate ⁊ friditate. medicine in intẽtione ſcd̃a nõ dñt eẽ frigide ſicut in intẽtiõe pᵃ. Et cã h⁹ eſt h̃ q: in ſecũda intentiõe ẽ ſcm̃ vlcus: in pᵃma aũt nõ Nunc aũt ſꝫ Hypo. in qnta pticula afforiſmoꝝ. vlcerib⁹ frigidũ eſt mordax ⁊c̃. ⁊ iõ in ſecũda intentiõe dñt eẽ medicine temperate in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ q̃ꝫtum ad potẽtiã ⁊ q̃ꝫtũ ad actũ ⁊ maxĩe in hyeme. Deinde cũ dicit

¶ Et qñ indiget regimĩe ſili regaẗ cũ infrigidatiuis prius: deinde ſi idiget ſcd̃a fiat. Si ãt inuenitur ⁊ iã veſicatũ ẽ: tũc neceſſariũ ẽ regimẽ ſecũdũ. Et medicie ei⁹ ſẗ ſic̃ chimolea ⁊ lutoꝝ gñа exiccãtia ⁊ lẽtes decocte ⁊ encauſtrũ indũ ⁊ ſilia. Ea vo q̃ ſunt ſic̃ thus ⁊ glutinũ ⁊ piguia nõ ꝯueniũt ad illud qm̃ quedã eoꝝ ſunt calidiora q̃ꝫ oꝫ: ⁊ nõ carent virtute mordicatiua. ⁊ quedã eoꝝ ſunt humidiora q̃ꝫ oꝫ.

¶ In parte iſta Aui. oñdit a q̃ pdictaꝝ intẽtionũ debem⁹ incipe qñ ꝯbuſtio idiget vtraq; intẽtione. Et cũ hoc ẽt ponit quaſdã medicinas que ſũt vtiles in intẽtionẽ ſecũda: ⁊ quaſdã docet euitare. Dicit ḡ. Et qñ indiget. ſ. cõbuſtio ignis regimine ſili. i. regimine vtroq; puta prohibere veſicationẽ ⁊ curare veſicatũ. ⁊ illud ẽ qñ ignis ab ipſo pn⁹ veſicat ⁊ cõburit. tũc. n. indigemus vtraq; intẽtiõe ꝓhibere. ſ. ne vlteri⁹ veſiceẗ ⁊ curare veſicatuꝫ. regaẗ cũ infrigidatiuis pus. Et cã huius eſt h̃: q: tum cauſeẗ ibi mala ꝯplo cal̃a ex ꝯbuſtione ignis ⁊ vlcus curari nõ poſſit niſi prius remoueaẗ mala ꝯpl̃o q̃ eſt cum vlcere ſicut pt apparere declaratio h⁹ ex pdictis. ⁊ ẽt hoc idem multotiens dicit Aui. in tractatu de vlcerib⁹. idcirco neceẽ pri⁹ adminiſtrare infrigidãtia q̃ malã ꝯpl̃onẽ remouent. Deinde ſi indiget ſcd̃a intentione fiat. Dicit aũt ſi indiget. q: multotiens talia infrigidãtia cuꝫ h̃ ꝙ remouẽt malã ꝯpl̃onẽ curant vlcus. Si antẽ nõ curarẽt. tũc neciũ eſt regimẽ ſcd̃um ⁊ medicina eius. ſ. regiminis ſcd̃i ſunt ſicut chimolea ⁊ lutoꝝ gñа ſicut terra ſigillata bolus armen⁹ lutum vaſoꝝ aq̃ ⁊ ſil̃ia. Et encauſtꝝ indum: encauſtꝝ indum eſt qñ coqtur ſumac donec denigreẗ ⁊ tali decoctõi addiẗ alumen. ⁊ dr̃ talis decoctio ĩcauſtruꝫ: q: denigrat coria ⁊ capillos (Ea vo q̃ ſunt ⁊c̃) Planum eſt.

¶ De medicinis ad combuſtionem que ſunt ſm intentionem primam. Cap. xiij.

Sumanẗ ſandali ⁊ ſauſel ⁊ later albus recens aut oſtracũ ⁊ linianẗ cũ aq̃ ſolatri ⁊ aq̃ ro. aut vnguẽtũ de vitellis ouoꝝ ⁊ oleo ro. Et iteꝝ endiuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli ouoruꝫ ⁊ oleũ ro. ⁊ lẽtes elixate cuꝫ roſ. cũ oleo ro. Et iteꝝ bolũ ar. ⁊ acetũ. et iteꝝ oleũ ro. et cera ſm ꝙ oꝫ: deide põaẗ ĩ eo de calce abluta ablutione integra cũ ceruſa et opio et albumĩe oui et aliquãtulo lactꝭ. ⁊ iteꝝ ſumanẗ folia malue et ſicle et elixentur cũ aqua dulci: deinde teranẗ et mundenẗ a rebus filoſis q̃ ſunt in eis: deinde aggregẽẗ eis merdaſẽgi ꝯditi cũ climia et ceruſa de plumbo algalai amboꝝ añ. ptes. ij. et. ſ. et olei ro. partes. iiij. et aque ſolatri et aq̃ coriandri amboꝝ añ. ps. j.

¶ In iſta pte Auic. ponit medicinas in ſpãli ad ꝯbuſtionẽ ignis ſm intẽtiõeꝫ pmaꝫ. ſ. ad ꝓhibendum veſicationẽ. ⁊ plãum ẽ qd̃ dicit. Sauſel. i. auellana inda. later albus. i. paꝝ coctus. merdaſengi. i. litargiri cõditi. litargiꝝ conditum dr̃ eſſe qñ teriẗ ⁊ abluiẗ: deinde duciẗ in mortario cũ oleo roſa. tãtum ꝙ ſit album ⁊ poſtea exicca.

¶ De medicinis que ſunt ad combuſtionem ſm intentionem ſecundam. Cap. xiiij.

Melior reꝝ ad illud ẽ vnguẽtũ de calce. Sumatur calx et abluatur ſepties donec ſepareẗ ei⁹ acuitas tota: dide ꝯq̃ſſeẗ cũ oleo ro. aut oleo oliue ⁊ pauca cera ſi idiget ea: et fortaſſe ad

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

additur ſup ipm chimolea ⁊ albumē oui ⁊ paꝝ vini. Cinguētū calcis cū mō alio. Abluat̄ calix ſicut ſciuiſti:⁊ fiat ex ea cuꝫ aq̄ folioꝝ ſiclē ⁊ cū aq̄ folioꝝ caul.⁊ oleo ro.⁊ cera.vnguētū.Et ō illis q̄ cōueniūt hic:⁊ vbi nō timet̄ puſtulatio ⁊ veſicatō ē ligare deſup folia albethil aduſta aut ſiliq̄ ꝯbuſte. Cinguentū ꝯueniēs ad par uitatē caliditatꝭ:⁊ ē longe ꝓpoſitiōis ex ptū ē ⁊ iuentū eſt bonū. ℞.ſtercoris vac ce paſcētiꝭ exiccati ⁊ corticū arboris pini ⁊ pulegij oīum añ.x.merdaſēgi.iij.ſcorie argēti.ij.ſcorie plūbi.iiij.calcis ablute cū aq̄ frida m̄ltotiēs.v.⁊ chimolee.v.⁊ luti alcabruſij aut rōani aut armeni ⁊ ceruſe oīuꝫ añ.vij.virge paſtorꝭ ꝯtrite.x.encau ſtri pſici aut ſirij.vj.tutie viridis.vij.ſter coris.ouis.vij.granoꝝ volubilis ⁊ folio rū eius amboꝝ.xv.ſcorie ferri ⁊ ſucci fo lioꝝ maluauiſci ⁊ ſucci folioꝝ malue oī um ana.x.lilij dom⁹ ⁊ cepe eius ⁊ lilij ce leſtis ⁊ croci oīum ana.v.cāphore.iiij.ce re ſaui ⁊ olei roſ.⁊ medulle cerui.⁊ adi pis eius quantū ſufficit.Et de illis q̄ ſūt fortitudis vehemētioris ⁊ cōueniunt ei qō eſt minoris caliditatis:ē vt ſumant̄ li mature eris ⁊ ferri:⁊ ꝯficiant̄ cū luto aut cū luto rubeo:deinde cōburāt̄ in patella aut furno.⁊ fiant inde trociſci ⁊ ſeruen tur ⁊ adminiſtrentur redacti in puluerē vbi necia eſt exiccatio aut liniant̄ cū oleo ro.⁊ ō hoc gn̄e iteꝝ ē illud:cōburat̄ fim⁹ colūbin⁹ in pāno lini donec accēdat̄ ⁊ li neat̄ cū oleo aliquo:qm̄ ē mirabile.et lo cis vlceratꝭ ꝯferūt porri elixati aut portu laca cū ſauic ⁊ folia myrti ꝯtrita in pulue rē redacta.Si āt fiat iobediēs: tūc folia albethil aduſta aut folia algebut aduſta. Et ſi fuerit magis inobediēs ſtlo admi ſtrēt̄ medicie ꝯſolidātes vlcera maligna

C In parte iſta Auic.ponit medicinas ad ꝯbuſtionē ignis ſm̄ ſcōam intētionem. ſ.ad curādū qō cōbuſtū ē ⁊ vlce ratū.⁊ pꝫ qō dic̄. Lilij dom⁹.liliū dom⁹ ē liliū domeſticū Liliū celeſtis.i.yreos cū luto.lutū abſolute accipit̄ p luto qō iuenit̄ i vaſe fabroꝝ qui acuūt ferramēta:aut luto ru beo.i.bolo armeno.folia algebre:ideſt pini maſculi ⁊c̄.

C De combuſtione aque calide. Cap. xv.

q Uandoqꝫ accidit vt effūdat̄ olla feruēs aut aqua cal'a ſup mēbruꝫ hoīs:⁊ facito operationem ignis. Et cō uenieti⁹ ei ē vt ſuccurrat̄ ſtati añq̄ꝫ veſice tur cū eis que ſunt ſicut ſandali ⁊ aq̄ roſa. ⁊ cāphora:⁊ nō dimittātur exiccari: imo cōſequenter adhibeat̄ oī hora pānus in fuſus in aq̄ frigida cōgelata:hoc.n.ꝓhi bet ipm veſicari.Et quidā ꝓperant ⁊ ro rant deſup aquā oliuaꝝ aut aquā cineris ⁊ melius ē vt terat̄ quodlibꝫ amboꝝ cū ſauic aut vnguentū de calce.⁊ iteruꝫ me dicamen factū de fimo columbino predi ctum eſt mirabile valde.Et vlcera qdeꝫ curantur cum porris elixatis aut exiccatꝭ contritis et eſt melius:⁊ cū reliquis q̄ di ximus in capl'o primo.

C In h ca⁹ Auic.determiat de cura ꝯbuſtiōis aq̄ buliēt.⁊ diuidit̄ i ptes duas.Prio pōit medicias ad ꝓhibēdū ve ſiccationē.lꝫ etiā aliq̄ illaꝝ curēt ēt locum veſicatū. In ſe cunda parte ponit medicias q̄ ſūt ad curādū locū vlcera tum.ſecunda ibi.(Et vlcera quidē ⁊c̄.)planū eſt qō dicit.

C De fluxu ſanguis ⁊ retentione eius. Cap. xvj.

i Am ſcitū ē i li.prio q̄ qn̄ ſanguis egredit̄ a venis n̄ egredit̄ niſi aut pp aptiōem orificioꝝ venaꝝ pp debilitatē in venis:aut pp vehemētiam repletōis:aut pp motū forteꝫ vſqꝫ ad vo cem ⁊ ſaltū:aut pp vaporē accidentē ve niētē deforis:aut pp diſruptioneꝫ eaꝝ ⁊ ipſaꝝ incitionē p cām primitiuā inciden tē ꝯtundentē:aut pp cām corrodētē inte ri⁹:aut vehemētiā mot⁹ cū repletiōe:aut pp reſudationē ab eis pp raritatem acci dentē corpori venarū ⁊ panniculo earū.

C Superi⁹ Auic.determinauit de pūctura ⁊ diſruptiōe ⁊ ꝯbuſtione ignis.In pte iſta determiat de fluxu ſanguis ⁊ eius retētione.Et diuidit̄ ps iſta i ptes duas:qꝛ in pria pte determiat de fluxu ſanguis theorice.In ſcōa pte pra ctice:qꝛ pōit curā ipſi⁹.ſcōa ibi.(Opꝫ in curatione flux⁹ ſanguis ⁊c̄.)Pria ps diuidit̄ in q̄ttuor partes.In pria p te oñdit.vñ ſanguis egrediat̄.⁊ ponit ēt in gn̄ali oēs cās fluxus ſanguis.In ſecūda parte oñdit q̄ fluxus ſanguis diuerſificat̄ in timore ſm̄ diuerſitatem mēbrorum ⁊ ar tariarum ex qb⁹ exit.In tertia parte docet diſtinguere in ter fluxū ſanguis artārie ⁊ aliaꝝ vēaꝝ.In quarta parte ponit quedā ſigna ꝓnoſtica in fluxu ſāguis.ſecūda ibi.(Nos vō dicim⁹).tertia ibi.(Et differentia qdē inter ſan guinē artarie)Et q̄rta ibi.(Et ſcias q̄ oīs cui accidit)pri ma pars diuidit̄ i duas.In pma parte facit qō dictū eſt. In ſcōa parte oñdit q̄ꝫ venaꝝ flux⁹ ſanguis ē magis pe riculoſus.ſcōa ibi.(Et cōueniētior venaꝝ ad hoc).Dicit ergo iam ſcitū eſt in libro prio q̄ ſanguis egredit̄ a vēis. Intellige hic q̄ ſanguis accipit̄ cōiter ad ſanguinem qe tum'q eſt in venis ⁊ ad ſanguinē mobilē q eſt in artarijs. Etiam vena hic accipitur communiter ad venam qetā: cuius principium eſt epar ad artariā inqetam:cui⁹ pnci piū ē cor.⁊ ſic itelligendo ē veꝝ vl'r q̄ ſanguis nō egre

dit niſi a vẽis. Et rõ hꝰ eſt: q꞉ ſanguis ſub forma ſanguiſ non eſt niſi in venis: eo ꝙ extra venas in corpe aut ẽ ſub forma hũiditatis ſicut ẽ in mẽbro: aut putreſit ⁊ ↄuertit ĩ ſaniem ſicut qñ effundit innãlr ad aliqd̃ ſpacium. iuxta il lud afforiſmorum 5ᵉ ꝑticule. Si in ventre ſanguis effu ſus fuerit extra nãꝫ neĉe ẽ putreſieri ⁊ ĩ ſaniẽ vti. Q꞉ g̃ ſã guis ſub forma ſanguis ñ ẽ niſi vẽis idcirco fluxꝰ ſãgui nis nõ eſt niſi ex vẽis: vel ex vẽis gētis vel arterialibꝰ: vł ex magis vel pūis (Et non egredit) Hic Auic. põit mo dos ſꝫm quos egredit ſanguis ex venis. ⁊ ponit Auic. ẽt cãs oĩs fluxus ſang. in gñali. ⁊ tres modos inuit Aui. ſꝫm quos ſanguis egredit a venis. ⁊ Ga. 5ᵒ de ingeᵒ ponit ſo lum tres modos ſꝫm q̃s ſanguis egredit a venis. cãe aũt iſtoꝝ modoꝝ ſunt pl̃es. nam ſanguis aut egredit ex ve nis ꝑ aptõem orificioꝝ venarum. ⁊ iſte ẽ vnꝰ modus: aut egredit ex ipſis: q꞉ diſrũpit pãniculus ⁊ corpus earum. ⁊ iſte eſt ſcd̃s modꝰ: aut egredit ex ipis: q꞉ reſudat ab eis. ⁊ iſte ẽ tertiꝰ modus. aptio aũt orificiorum venarũ fit aut ꝑꝑ debilitateꝫ ipſoꝝ: q꞉ qñ vene ⁊ ipſoꝝ orificia debilitã tur: tũc non pñt continere qd̃ eſt in eis aut fit ꝑꝑ ſubitã ⁊ vehementẽ repletionem: aut tñ ꝑꝑ vaporẽ pũgitiuum de foras accñtem q apit orificia venarum qualis ẽ ſapor ſul phuris ⁊ ſimiliũ: aut fit ꝑꝑ aliqd̃ corpus acutũ qd̃ pungit ⁊ apit orificia venaꝝ. diſruptio aũt pãniculi ⁊ corporis ip ſarum fit aut ꝑꝑ vehementiã repletionis ipſaꝝ ⁊ maxie ſi ſit cum motu: q꞉ extẽdũtur corpora ipſaꝝ. vñ ſcidunt ⁊ credat aut fit ꝑꝑ cãm ꝑmitiuã icidẽtem ⁊ contũdentem corpa ipſaꝝ vł ꝑꝑ alias cãs ꝑmitiuas q̄ pñt diſrumpe cor pora ipſaꝝ. Reſudatio aũt ab eis fit ꝑꝑ ſubtilitatẽ ſanguiſ ⁊ raritatem accidentem corpori venaꝝ ⁊ pãniculoꝝ ip ſarum. hi ſunt modi ⁊ cauſe omnes fluxus ſanguinis.

¶ Et conueniẽtior venaꝝ ad hoc vt cur rat qd̃ eſt in ea cũ inuenit viã eſt arteria: naꝫ corpus eius eſt mobile: ⁊ qd̃ eſt in ea qñqꝫ contrahit ⁊ qñqꝫ expanditur.

¶ Hic oñdit de q̃ vena fluxus eſt magis ꝑiculoſus. ⁊ pᵒ oñ dit hoc ex ꝑte ſubſtantie vene ⁊ artarie ⁊ ex ꝑte corporis ↄtenti in ea. 2ᵒ oñdit hoc rõne cuiuſdã accñtis. 2ᵃ ibi (Et qñ non deſup coartat ⁊c̃.) Dicit g̃ pᵒ. Et ↄuenientior ve narum ex hoc appet ꝙ vena accipit h̃ cõiter ad venam getam ⁊ arteriam ad hoc vt currat qd̃ eſt in ea cũ inuenit viã. q꞉ q̃ꝫtũ eſt ex ſe ⁊ ex ſua habitudine nãli arteria non eſt magis apta ad fluxum ſanguinis q̃ꝫ vena: q꞉ artaria ẽ cõpoſita ex duabus tunicis. vena aũt ſoluꝫ ex vna ſꝫm ꝙ auctores ponũt ex anathomia: ſꝫ ſi fiat diſruptio in arta ria ⁊ vẽa: tũc ↄuenientior iſtarum venarum. i. magis apta ad fluxũ ſanguinis eſt artaria. ⁊ in h̃ Auic. innuit timorẽ eſſe in fluxu ſanguis arterie q̃ꝫ vene. q꞉ arteria eſt magis apta ad fluxum ſanguinis. ⁊ ꝑ ↄñs põt difficilius con ſtrigi. Et ꝙ arteria ſit magis apta ad fluxũ ſanguis q̃ꝫ ve na cũ ſcã ẽ in ea via Aui. ꝓbat h̃ ex duobus ex ꝑte ſubſtã tie vene artarie: ⁊ ex parte contenti in vena dicens: nam corpus eiꝰ. i. artarie eſt mobile: q꞉ artaria mouetur ꝓpẽ motũ ſpiritus ⁊ ſanguinis in ea ſꝫm ſiſtolẽ ⁊ diaſtolẽ. mo tus ãt ẽ cã maioris fluxꝰ ſang. eo ꝙ ipedit ↄſolidationẽ ſciſſure: q꞉ dilatat poros vel ꝑtes. Et qd̃ eſt in ea. i. ⁊ ſan guis ⁊ ſpũs q̃ ↄtinent in ea. i. in artaria. qñqꝫ cõtrahit. ⁊ qñqꝫ expãdit. i. qñqꝫ mouet ſꝫm modũ ↄtractionis q dr̃ modus ſiſtoles. ⁊ h̃ eſt qñ mouet v̓ſus cor ad iteriora. qñ q̃ꝫ ãt mouet ſꝫm motũ expanſionis q dr̃ modus diaſtoles ⁊ hoc eſt qñ mouet verſus mẽbra ad exteriora. q꞉ g̃ cor pus tale ↄtẽtũ in artaria eſt mobile: ſi artaria eſt fixa qñ tale corpꝰ mouet ad exteriora valde cito egredit ꝑꝑ im pulſionẽ quã facit. ⁊ egredit cum quodam ſaltu. vt po ſtea dicet Aui. Si g̃ tã ex ꝑte artarie. q꞉ eſt mobilis: q̃ꝫ ex ꝑte ↄtẽti. q꞉ ẽt ẽ mobile ſi ex ea accidat fluxus ſang. diffi cilius ↄſtrigit q̃ꝫ fluxꝰ ſanguis vene: q꞉ vẽa eſt quieta ⁊ ratione ſui ⁊ rõne ↄtẽti in ipſa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qñ nõ deſup coartat locꝰ eiꝰ pꝰ ſolu tionẽ ↄtinuitatꝭ eiꝰ: ⁊ iuẽit vacuitatẽ ꝑue nit res ad ẽboriſmũ qd̃ noiat mr̃ ſãguis.

¶ In ꝑte iſta Aui. oñdit ꝙ fluxus ſang. artarie eſt magis ꝑiculoſus rõne cuiuſdam accñtis qd̃ aliqñ ſeqt ad fluxuꝫ hoc autẽ accñs eſt quoddam apa quod vocat hyporiſma vel emboriſma: hyporiſma. n. vel emboriſm ſub hoc no mine eſt apa quod accidit ex ruptura vene vel artarie qd̃ qdẽ apa ẽ valde malũ in fluxu ſang. q꞉ qñ hoc accidit dif ficulter põt ↄſtringi. Auic. ergo in hac ꝑte vult oñdere ꝙ fluxus ſang. artarie ẽ magis ꝑiculoſus: eo ꝙ ad ipſum ſe qt magis emporiſma. ⁊ cum hoc ẽt põit modos ſꝫ quos põt accidere emporiſma. Iſta ꝑs diuiditur in ꝑtes tres: q꞉ in prima ꝑte põit vnũ moduꝫ ſꝫm quem põt accidere hyporiſma. In 1ᵃ ꝑte oñdit cãm. q̃re ad fluxũ ſanguinis artarie vt pl̃m ſequit illud accñs emboriſma. In 3ᵃ ꝑte vł oñdit qd eſt hyporiſma. ⁊ quot modis põt accidere ex fluxu ſang. ⁊ maxie ex fluxu ſang. artarie. 2ᵃ ibi. (Et arta ria. lꝫ ſit d̃ illis ⁊c̃.) 3ᵃ ibi. (Et mł'totiẽs qdem icarnat ar taria) Dicit g̃ pᵒ. Et qñ nõ deſup coartat. i. ↄſtringit locꝰ eiꝰ. i. locus fixure artarie poſt ſolõnẽ ↄtiuitatis eiꝰ. i. arta rte ⁊c̃. hoc ẽ dicẽ ꝙ qñ fixura artarie nõ ↄſtringit nec icar nat. tũc ſiue aptio cutis ↄſolidat ſiue nõ remanẽte ibi ſpa cio vacuo aggregatur ſub cute in tali ſpacio ſanguinis ar tarie ⁊ fit ibi tumor qui dicitur hyporiſma. hyporiſma. n. non eſt aliud ſꝫm ꝙ Galie. dicit. 5ᵒ de ingeᵒ. niſi apoſtema molle tactui cedens accñs ex ſanguie q exit ex vena ⁊ ag gregatur ſub cute in ſpacio remanẽte ibi vacuo. Dr̃ ẽt ta le apa mater ſanguinis ad ſilitudinẽ: q꞉ ſicut mater ↄſer uat ⁊ nutrit filiũ: ita ẽt q꞉ tale apa ↄſeruat ⁊ ꝓlõgat fluxũ ſan. iõ dr̃ tale apa ſilitudinarie mr̃ ſãguis ↄſeruat ⁊ ꝓlõ gat tale apa fluxũ ſang. q꞉ ipedit icarnatiõeꝫ artarie. ipe dit ãt ꝑꝑ ſanguinẽ ibi collectũ circa artariã: ⁊ q꞉ medicia ẽt incarnatiua ſup orificiũ artarie nõ põt appõi. ⁊ ꝑꝑ hoc accidit in tali apate ſicẽ Gał. dicit. 5ᵒ. de igeᵒ. ꝙ qñ ligabi tur ſãguis fluxꝰ ceſſabit. dũ ãt ſolutũ fuerit mox fluet. ſic g̃ appet q̃lr ꝑt hyporyſma accidere ex fluxu ſãg. artarie appꝫ ẽt aliq̃lr qd ſit hyporiſma. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et artaria qdẽ. lꝫ ſit de illis q̃ noiant: tñ eſt de illis quoꝝ difficilꝭ eſt icarnatio

¶ In ꝑte iſta Aui. oñdit cãm. q̃re ad fluxũ ſanguis artarie vt pl̃ꝫ accidit hyporiſma. dcm̃. n. ẽ ꝙ hyporiſma accidit ex fluxu ſang. artarie qñ artaria nõ icarnat. nũc aũt artaria licꝫ aliqñ icarnet tñ ẽ difficił icarnatiõis ⁊ difficilioris in carnatõis q̃ꝫ vẽa. Et rõ hꝰ ẽ. q꞉ artaria hꝫ duas pelliculas q̃rũ vna. ſ. iterior ẽ cartilagioſa. cartilago ãt de difficili ↄſolidat. ⁊ iõ artaria ẽ difficił ↄſolidatõis: ꝑꝑ qd̃ ad fluxũ ſãg. artarie cito ⁊ ſepe vẽit hyporiſma. ¶ Deide cũ dic.

¶ Et multotiens qdẽ nõ incarnat arte ria ſꝫ incarnat illud qd̃ continet arteriã ⁊ coartat ſuper eam: quare ſanguis non põt facere curſum ſupfluũ: imo egredit ex eo aliquid vſqꝫ ad fines cutꝭ. ſ. q̃ꝫtitas quã capit. ⁊ qñ alleuiat cũ ↄpoſitiõe re dit ⁊ occultat ſicẽ accidit rupture: ⁊ fortaſ ſe remanet vẽa ſola ſub cute: ⁊ ſentit pul ſus eiꝰ ⁊ ipſiꝰ ſucceſſio. ⁊ mł'totiẽs accidit illud arterijs deitꝰ ⁊ diſrũpũt ꝑter ꝙ diſ rũpat cutꝭ ⁊ cõgregat ſub cute ẽboriſma

ſcꝫ apã leue ex ſanguine et vẽtoſitate qȏ poſſibile eſt geſcere cuꝫ cõpreſſione. Et hoc qdem multotiens accidit in collo et inguinibꝰ et curuaturis per ſe: et multotiens accidit ex cã extrinſeca aut ex fl̃omia.

¶ In parte iſta Aui. quia fecit mentionẽ de hypoꝛiſmate: oſtẽdit vl̃r quid eſt hypoꝛiſma. et quot modis pȏt accidere. Et iſta pars diuidit̃ in ptes duas. In pma parte facit quod dictũ eſt. In ſecũda parte recitat opinionẽ quoꝛundam antiquoꝝ circa hypoꝛiſma ſm ꝙ accidit ex diſruptione artarie: ⁊ eã improbat. ſecũda ibi: Et multi medicoꝝ. Iuxta primã partẽ eſt intelligendũ ꝙ hypoꝛiſma: vt dcm̃ eſt ſupꝛa: nõ eſt aliud niſi apã lene ex ſanguine cũ quadã vẽtoſitate: qȏ quidẽ apud cõpreſſionẽ occultat̃. poſt compreſſionẽ vero redit ſicut accidit rupture inguinis: qꝛ ruptura inguinis qñ cõprimit̃ occultat̃: poſt cõpreſſionem vero redit. Sed hypoꝛiſma pȏt accidere duobus modis. vno mȏ cũ ruptura cutis: ⁊ hoc eſt. ſ. qñ aliqua artaria diſrumpit̃: tũc ſi nõ incarnet̃ locꝰ artarie ⁊ ſit in loco vbi eſt vacuitas ſpacij: tũc ſanguis cõgregat̃ ibi in illo ſpacio vacuo ⁊ facit tale apã. ⁊ tũc accidit ſicut dicit Gal. de ingeñ. Quia qñ ligat̃ ceſſat fluxus ſanguinis: dũ autẽ diſſoluit̃ ſanguis fluit: aut pȏt accidere hypoꝛiſma ſine ruptura cutis. ⁊ hoc eſt. ſ. qñ rũpitur artaria interiuſ ⁊ nõ diſrũpitur cutis. vel ſi diſrũpatur cutis: tũc ſi cutis cõſolidetur et incarnetur ante incarnatõnẽ arterie vt. ſ. remaneat artaria nõ incarnata ſub cute: tũc accidit hypoꝛiſma: qꝛ qñ cutis eſt cõſolidatiua ⁊ artaria eſt ſciſſa tũc ſanguis egredit̃ ex artaria vſqꝫ ad cutim: ⁊ cũ nõ poſſit egredi cutim dilatat̃ ſub cuti ⁊ capit ibi ſpaciuꝫ vbi aggregat̃ talis ſanguis: et fit ibi talis tumoꝛ ⁊ apã qȏ dicitur hypoꝛiſma. multotiens vero cõtingit ꝙ qñ artaria eſt diſrupta ⁊ nõ cutis ꝙ ſola vena remanet ſic nõ incarnata ſub cute ⁊ nõ egredit̃ ſanguis ita ꝙ faciat tale apã: vt quia. ſ. forte nõ eſt ibi vacuitas ſpacij in quo poſſit aggregari: ſed remanet ibi vena vel artaria ſub cute nõ incarnata: ⁊ appet manifeſte eius pulſatio ſub cute. Cauſe aũt hypoꝛiſmatis aut ſunt a cauſa interioꝛi: qꝛ multotiẽs ſcinditur artaria interiꝰ ex cauſa intrinſeca ſicut ex humoꝛibꝰ coꝛroſiuis: vel ex nimia repletiõe ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ tñ nõ ſcindit̃ cutis. aut ſunt extrinſece ſicut flebothomia ⁊ caſus ⁊ pcuſſio: ⁊ ſimilia. hoc intellecto potes intelligere ea que Aui. dicit in littera. ¶ Sed ẽ vlterius intelligendũ ꝙ hypoꝛiſma qꝫqꝫ accidat vt plurimũ ex fluxu ſanguinis artarie ꝓpter rationẽ quã poſuit Aui. nihilominꝰ tñ hypoꝛiſma pȏt accidere ex fluxu ſanguinis vene ⁊ ex fluxu ſanguis artarie. ⁊ maxime pȏt accidere ex fluxu ſanguis vene qñ vena diſrupta ẽ magna: qꝛ talis difficiliꝰ incarnat̃ qꝫ parua: ⁊ ꝙ hypoꝛiſma poſſit accidere ex fluxu ſanguis vene: ponit Albu. in quodam caꝰ vbi determinat de cura ipius apãtis ꝑ inciſionẽ. dicit em̃ qñ diſrũpitur artaria ⁊ cõſolidat̃ cutis q̃ eſt ſup eam tũc multotiẽs accidit inde apã. ⁊ ſil̃r accidit vene etiaꝫ vt accidat in ea inflatio ⁊ apã. ſigna aũt ⁊ dr̃ia qbus cognoſcitur ꝙ tale apã fit ꝓpter artariã vel venã. Albu. ponit ĩ iſto cap̃. ꝙ qñ tale apã eſt ꝓpter artariã tũc eſt longũ aggregatũ in ꝓfundo coꝛpis. ⁊ qñ impellis tale apã digitis tuis tunc ſentis quaſi ſit ibi ſtridoꝛ. Illud autem quod accidit ex ruptura vene eſt rotundum ⁊ in manifeſto coꝛporis. ¶ Vlteriꝰ autẽ qꝛ Aui. in hoc ca. facit mentionẽ de hypoꝛiſmate: ⁊ in ſequẽti cap̃. nõ ponit curã hypoꝛiſmatis expreſſe ſub hoc noĩe: Jccirco in hoc cap̃. incidentaliter et breuiter eſt aliqd intelligẽdũ de cura ipius: qꝫqꝫ non ſpectet ꝑncipaliter ad hoc capl̃m ſed potiꝰ ad ſeq̃ns capl̃m. ¶ Cura ergo talis tumoꝛis ⁊ eminẽtie qñ apparet ſub cute factis prius vl̃ibus. ſ. flebotomia et diuerſione ꝑ ligaturas doloꝛoſas ⁊ alia. qñqꝫ fit cũ medicinis localibꝰ: qñqꝫ autẽ cũ inciſione. Cũ medicinis autẽ localibꝰ fit ſi ſup locãtur emplaſtra in quibꝰ eſt ſtipticitas locus induret̃: ſicut dicit Albu. capl̃o de flebothomia in quodã. §. vbi ponit curã talis apãtis cũ accidit cũ medicinis vt fiat emplaſtrũ ex roſis coctis in aqua ⁊ vino ſtiptico ⁊ balauſtijs et coꝛticibꝰ granatoꝝ ⁊ ſandalis ⁊ puluere myrti ⁊ aloe et ſarcocolla cõfectis cũ aqua ro. vel albumine oui. deinde accipiatur de hoc emplõ ⁊ ponat̃ cũ plumaꝫolis de ſtupa ſup locũ: deinde ligetur ⁊ ſtringat̃ foꝛtiter ⁊ remoueatur medicina de tertio die in tertiũ diẽ. Si ergo curatur cũ talibꝰ medicinis: tũc eſt valde bonũ. Si autẽ nõ valet curatio cũ hmõi: tũc curatio eiꝰ eſt ſectio ſup tale apã. Verũtamẽ vt dicit Albu. cap̃. de ſectiõe talis apãtis: ſectio ſuper hoc apã eſt timoꝛoſa ⁊ ꝓcipue qñ eſt in ſubaſcellis et inguinibꝰ ⁊ collo: ⁊ eſt magnũ valde. ⁊ ſil̃r etiã qȏ eſt ex eis in extremitatibꝰ: aut in capite. in talibꝰ em̃ opoꝛtet vt euitet̃ eius curatio cũ ferro qꝫtũ poſſumus. Modus aũt curatiõis talis apãtis ꝑ inciſionẽ qñ ea indigemus eſt vt ſcindatur cutis ſectiõe ſm lõgitudinẽ: deinde aperi ſectionẽ cũ vncinis donec videas artariã ⁊ libera eã ex tunicis donec detegatur: deinde intromitte ſub ea acũ ⁊ fac eaꝫ penetrare ad aliud latus ⁊ ſtringe artariã cũ filo duplo: et hoc facias in duobꝰ locis: deinde punge locũ qui eſt inter ligamẽta donec egrediatur ſanguis q eſt in eo totus ⁊ ſoluatur apã: deinde adminiſtra curationẽ q̃ generat pus donec cadãt ligamẽta: poſtea cura illud cũ vnguentis et pulueribꝰ cõuenientibꝰ ad hoc donec ſanet̃. ¶ Et ſil̃r pȏt curari hypoꝛiſma vene: lꝫ albuca. quodãmodo diuerſificet in curatiõe: alr̃s in ſectiõe vtriſqꝫ: ſed nõ eſt ibi magna vis. Et hẽ ſit hẽ dcm̃ icidẽtalr̃ d̃ cura hꝰ apãtis. Tũc ſeqt̃ il. ps

¶ Et multi medicoꝝ exiſtimãt ꝙ omnis diſruptio arteriaꝝ ꝑducit ad matrẽ ſanguinis: que quidẽ plurimũ ſit ſi incarnetur illud qȏ eſt in circuitu eiꝰ et fiat apã notũ: ſed ipſamet nõ incarnat̃ et res non eſt ita. Ille quidẽ qui negauit incarnationẽ cõtrouerſatꝰ eſt cũ cõſideratiõe ⁊ experimento. Cõſideratiõe vero: qm̃ vna duaꝝ tunicaꝝ arterie eſt cartilaginoſa ⁊ cartilago nõ incarnat̃. Experimento vero: qm̃ non viſa eſt incarnatio.

¶ In qua parte Aui. ponit opinionẽ quoꝛundã medicoꝛuꝫ circa hypoꝛiſma ſm ꝙ accidit ex fluxu ſanguis artarie. Et diuiditur iſta ps in ptes tres: qꝛ pmo ponit opinionẽ iſtoꝝ. ⁊ dicit eã eſſe falſam. ſecũdo ponit rõnes ꝑ quas iſti antiq ꝯfirmabãt opinionẽ eoꝝ. tertio reꝓbat opiniões illoꝝ ꝑ dicta Gal. 2ª ibi: Ille qdẽ q negauit ⁊c̃. 3ª ibi: Et oppoſuit ei Ga. ⁊c̃. In pma pte dicit ꝙ mlti medici eſtimãt ꝙ oĩs diſruptio artarie ꝑducat ad hypoꝛiſma qȏ hypoma fit qñ artaria nõ ĩcarnat̃: ⁊ id qȏ cõtinet ipaꝫ incarnat̃. mõ iſti ſupponebãt ꝙ nunqꝫ aliqua artaria incarnaret̃. et iõ iſti dicebãt ꝙ oĩs diſruptio artarie ꝑducit ad matrẽ ſãguinis. Sed res nõ eſt ita. i. ſm dictũ iſtoꝝ nõ eſt veꝝ. ⁊ tunc Aui. ponit ratiões iſtoꝝ per quas ibi ꝓbabãt ꝙ nulla artaria incarnaretur. ⁊ ptꝫ qȏ dicit. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oppoſuit eis Gal. cũ cõſideratõne et expimẽto. Cõſideratio vero ẽ rhetoꝛica et eiꝰ foꝛma eſt ꝙ eſt inter incarnatũ ſicut caro et nõ incarnatũ ſicut oſſa: quare opoꝛtet vt ſit incarnata: ſed ẽ difficilis in

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

carnatiōis. et teſtimoniū qdem: qm̄ ipſe narrauit ſe medicaſſe plures arterias et fuerunt incarnate. et hec quidez eſt res a qua nos iam expediti ſumus.

¶ Hic Aui. deſtruit et reprobat ratiōes illoꝝ ꝑ dicta Gal. et petet qđ dicit. Et hec quidem. ſ. diſruptio eſt res a qua nos iam expediti ſumus: quia de hoc expeditū fuit in primo capl'o tractatus vulneꝝ. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Nos vero dicemꝰ nūc ꝙ diſpoſitio ꝓceſſiōis ſanguis a mēbris diuerſificat̃ cū diſrūpunt̃ ſicut epar et pulmo: et de illis ſunt a qbus paꝝ ꝓcedit ſanguis: et ī vnaquaqꝫ duaꝝ diuiſionū ſūt q̄ ſūt timoroſa et de eis ſūt q̄ ſūt abſqꝫ timore ſicut emanatio ſanguis ex pulmone in qua ē timor et ab vtriſqꝫ emanat ſanguis plurimꝰ: et de illis ſūt ſicut veſica ⁊ matrix et renes: ab eis em̄ nō emanat ſanguis plurimus valde ſūmatim: imo qn̄qꝫ multiplicatur cum longitudine ſpacij ⁊ peruenit ad ſucceſſiones illaudabiles.

¶ In qua parte Aui. oſtēdit ꝙ diſpō fluxus ſanguis diuerſificatur qꝫtū ad maiꝰ piculū vel minꝰ ſm̄ diuerſitatē mēbroꝝ vel arteriaꝝ ex qbus ꝓcedit. Et iſta ps diuiditur in duas. pmo oſtēdit ꝙ diuerſificat̃ ſm̄ diuerſitatē mēbroꝝ. 2° ꝙ diuerſificatur ſm̄ diuerſitatē arteriaꝝ. 2ª ibi: Et diuerſificatur diſpō ⁊c̄. Dicit ergo pmo. ⁊ patet. Et videas bn̄ iſtū textū qꝛ aliq̄ntulū eſt inuolutꝰ. Cōſtrue ſ. Nos vero dicimꝰ nūc ꝙ diſpō ꝓceſſiōis fluxus ſanguis a mēbris diuerſificatur cū diſrūpitur. ſ. mēbrū a membris. ſ. ſicut ſunt epar ⁊ pulmo: ⁊ ſupple alia mēbra ⁊ maxīe interiora: qa Aui. hic maxīe vr̃ loq de mēbris interioribꝰ cū de eis ponatur exēplū. Bene etiā pōt id dictū extendi ad membra exteriora. Et intellige aūt hic qđ dicit ꝙ diſpoſitio ꝓceſſionis ſanguis a mēbris diuerſificat̃ ⁊c̄. ꝙ ſanguis nō ꝓcedit nec fluit a mēbris imediate. Dixit em̄ ſ Aui. ꝙ ſāguis nō egredit̃ niſi a venis. Et iō intellige qn̄ dicit ꝙ diſpō ꝓceſſiōis ſanguis a mēbris diuerſificat̃. i. a venis exīntibꝰ in mēbris ⁊c̄. ¶ Tūc Auic. oſtēdit quō diuerſificat̃ diſpō fluxus ſanguis a mēbris dicēs. Et ꝓ quia: qꝛ de illis ſunt a qbus paꝝ ꝓcedit ſanguis: ⁊ ſupple de illis ſūt a qbus pōt ꝓcedere multū ſanguis ⁊ paꝝ. Et in vnaquaqꝫ haꝝ diſpoſitionū. ſ. exitꝰ multi ſanguis ⁊ exitꝰ pauci ſanguis ſunt. ſ. mēbra q̄ ſūt timoroſa: ⁊ de eis ſūt q̄ ſunt abſqꝫ timore: hoc eſt dicere ꝙ q̄dā mēbra ſūt in qbꝰ ē timor: ⁊ in exitu multi ſanguis ⁊ exitu pauci ſanguis. Quedā aūt ſunt mēbra in qbus nō eſt timor: nec in exitu multi ſanguis: nec in exitu pauci ſanguis. niſi eſſet tantꝰ exitꝰ ꝙ duceret ad ſincopim. ſed dūmodo nō debilitet̃ nimis virtꝰ pōt eſſe ex aliqbus mēbris exitꝰ multi ſanguis: ⁊ tn̄ nō ē timoroſus. ¶ Tunc Aui. oſtēdit mēbra in qbꝰ nō eſt timor in multo exitu et in pauco exitu dicens: ſicut emanatio ſanguis ex pulmone.

¶ Iſtud dictū Aui. ſm̄ cōtinuationē ad id qđ mō dixit vr̃ eſſe valde bonū. vr̃ em̄ dicere cōtinuādo hoc ad id qđ preceſſit ꝙ emanatio ſanguis ex pulmōe ſit ſine timore. Dic̄ em̄ Aui. et de eis ſunt q̄ ſūt abſqꝫ timore ſic̄ emanatio ſanguinis ex pulmōe: h̄ aūt vr̃ falſum expſſe: qꝛ emanatio ſāguinis ex pulmōe ē valde timoroſa qꝛ eſt via in ptiſim ſꝫ ꝙ appet ꝑ Aui. ⁊ ꝑ Gal. 6° de inge. ſa. Iſtud dubiū tollit̃ ꝑ expōnē ⁊ cōtinuationē dicti Aui. qꝛ hoc qđ dicit ſic̄ emanatio ſanguis ex pulmōe nō refert̃ ad id qđ mō dixit imediate: ⁊ de eis ſūt q̄ ſūt abſqꝫ timore: iō refert̃ ad id qđ dixit ante illud dictū. ſ. ad illud dictū. Et in vnaquaqꝫ harū diſpōnū ſūt q̄ ſt̄ timoroſa. Dixit em̄ ibi Aui. ꝙ ī qbuſdam mēbris ē timoroſus ⁊ multꝰ exitꝰ ⁊ paucꝰ exitꝰ: in qbuſdā āt nō. mō hic Aui. vult oſtēdere in qbꝰ mēbris ē dubiꝰ multus exitꝰ ⁊ paucus. ⁊ cōtinuent̃ ſic dicta Aui. Et in vnaq̄qꝫ haꝝ diſpōnū ſūt q̄ ſūt timoroſa: ⁊ de eis ſūt q̄ ſunt abſqꝫ timore: timoroſa ſupple ⁊ in pauco exitu ⁊ ī multo: ſic̄ emanatio ſanguis ex pulmōe: ſupple ē timoroſa in pauco exitu. qꝛ et dato ꝙ ex pulmōe exeat paucꝰ ſanguis tn̄ ē valde timoroſū. iō vt ponūt auctores timoroſior ē paucꝰ q̄ꝫ multus. qꝛ ſm̄ ꝙ dicit Aui. paucꝰ egredit̃ ex ſuba pulmōis. i. ex venis puis pulmonis: qꝛ vt dictū fuit pus ſanguis non egredit̃ niſi ex venis: multꝰ autē ex vena magna pulmōis: quare aūt exitꝰ ſanguis ex ſuba pulmōis ſit timoroſior exitu ſāguis ex vena pulmōis: ſꝫ n̄ ſpectat ad ꝓpoſitū dicere Sic ergo nō vult hic Auic. dicere ꝙ exitꝰ ſanguis ex pulmōe ſit ſine timore: imo vult dr̄e ꝙ exitꝰ ſāguis ex pulmōe ſit timoroſus: ⁊ dato ꝙ ſit paucꝰ. Et eſt etiā qdā timor qn̄ ab vtriſqꝫ. i. ab epate ⁊ pulmone emanat ſanguis plimꝰ. Videtis ergo ꝙ Aui. vult ꝙ exitꝰ ſanguis ex pulmōe in vnaquaqꝫ diſpōne ſit timoroſus: ſed in epate ē timoroſus qn̄ ē multus. ſi aūt egredit̃ paucꝰ nō eſſet forte timor. ⁊ ꝓpter hoc Aui. priꝰ dixit ſolū de pulmōe qn̄ fuit locutus de timore pauci exitꝰ cū dixit ſicut emanatio ſanguis ex pulmone. qn̄ vero fuit locutꝰ de timore multi exitus dixit de epate ⁊ pulmōe. ¶ Tūc Aui. ponit etiā q̄dā mēbra in qbꝰ pōt eſſe timor exitꝰ ſanguis ⁊ dato ꝙ ſit paucꝰ dicēs. Et ō illis. ſ. mēbris in qbꝰ pōt eſſe timor exitus ſanguis: ⁊ dato ꝙ ſit paucꝰ ſunt ſicut veſica ⁊c̄. ab eis em̄ non emanat ſanguis plurimꝰ. valde ſūmatim. i. ſubito ⁊ ſemel: imo qn̄qꝫ mltiplicat̃ abſqꝫ lōgitudie ſpacij ⁊ ꝑducit ad ſucceſſiōes illaudabiles: qꝛ gn̄antur inde alie egritudines ſic̄ hydropiſis ⁊ vlcera veſice ⁊ renū. ⁊ alie egritudies valde moleſte. ¶ Et videte ꝑ dicta Auicēne hic poſſumꝰ duo habere: vnū ē ꝙ exitꝰ ſanguis ab iſtis mēbris ſi ꝑduret ꝙ ē timoroſus. aliud ē ꝙ ſi nō ꝑduret nō ē timoroſus: ⁊ iō h̄ qđ dic̄ hic Aui. pōt referri ad timorē ⁊ nō timorē ſm̄ diuerſos reſpectꝰ. ¶ Et videte vlteriꝰ ex dictis Aui. in hac pte pōt elici q̄dā diſtinctio de timore in exitu ſanguis: qꝛ exitus ſanguinis aut ē multꝰ aut ē paruꝰ. ſi ē multꝰ tūc in qbuſdā mēbris ē timoroſus: in qbuſdā aūt nō niſi eſſet valde ſupfluꝰ: qꝛ tūc vbicūqꝫ eſſet timoroſus: ſi ē paucꝰ ⁊ ꝑdurat multo tpe tūc ē timoroſus. aut nō ꝑdurat: ⁊ tūc in qbuſdā ē timoroſus in qbuſdā autē non. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et diuerſificat̃ diſpō fluxꝰ ſanguis ex arterijs: qm̄ ſit ī qbuſdā eaꝝ difficilis ⁊ valde timoroſus ſicut ex arterijs magnis que ſūt ſuꝑ manꝰ et pedes: et hmōi iterficiūt ſm̄ plm: ⁊ nō retinet̃. et in qbuſdā ſit facilis ſicut in arterijs cranei: retētio em̄ fluxus ſan. eaꝝ ē facilis: ⁊ ſufficit ī eis cōſtrictio ſola: ⁊ multotiens quidē currit ex arterijs puis ſāguis: deinde retinet̃ ꝑ ſe.

¶ In pte iſta Aui. oſtēdit ꝙ diſpoſitio fluxus ſanguinis q̄ꝫtum ad timorē diuerſificat̃ ſm̄ diuerſificationē arteriaꝝ. et patet quod dicit. ¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ Et differētia quidē inter ſāguinē arterie ⁊ alioꝝ cognoſcit̃: qm̄ ſanguis arterie egredit̃ cū ſaltu ⁊ ipulſiōe: et eſt vehemētioris purpureitatis q̄ꝫ aliꝰ: neqꝫ decli

nat ad nigredinē ſāguis vene ⁊ eꝰ eēntie.

❡ In pte iſta Aui.docet cognoſcere fluxū ſanguis qñ ē ex vena et qñ ex artaria.⁊ patet qḋ dicit.Et eiꝰ eētie.i.eius ſuba ſbe: q̄ꝛ ſāguis artarie ē ſubtilis.Tunc ſeqtur illa ps.

❡ Et ſcias q̄ omnis cui accidit euacuatio proprie ſanguinea et proprie arterialis et ſuperfluit et accidit ei ſpaſmus eſt malum . et ſimiliter ſi accidit ei ſingultꝰ eſt mortalis. Qḋ ſi fuerit ſincopis cū ſingultu tūc mors ē feſtina:et alienatio ⁊ pmixtio rōnis ſūt male. Qḋ ſi fuerit ſpaſmus tunc eſt mortale ſm plurimum.

❡ In iſta pte ponit quedā ſigna pnoſtica in fluxu ſanguis Et tria dicit hic Aui.Unū eſt q̄ in euōne ſpaſmus ſupueniens ē malus.2m eſt q̄ maxime eſt ſignū malū in euōne ſanguinea.3m eſt q̄ maxime eſt ſignū malū in euōne ſanguinea arteriali.Ratio aūt iſtoꝝ manifeſta eſt: ⁊ p̄mo in euōne ſpaſmus ſupueniēs eſt malū:eo q̄ talis ſpaſmꝰ accidit ex inanitiōe humiditatis neruoꝝ:talis aūt ſpaſmus eſt mortalis.⁊ hoc eſt qḋ dicit Hypoc.5a particula affoꝛiſ. Spaſmus ⁊ ſingultus poſt nimiā inanitionē maluꝫ : ſed peius ſignū eſt qñ accidit ex euōne ſanguis q̄ꝫ ex euōne alioꝝ hūoꝝ:eo q̄ ſanguis ē hūoꝛ magis neceſſariꝰ ad vitam q̄ꝫ alij hūores.Sed adhuc peius ſignū eſt qñ accidit euōne ſanguis arterialis:q̄ꝛ i ſpiritibꝰ ⁊ in tali ſanguine cōſeruat̃ caloꝛ nālis cōſeruās vitā.❡ Sed intellige vlterius qñ dicit Aui.q̄ ſpaſmꝰ accidēs ex euōne eſt malū ſignū:q̄ nō ſolū eſt malū ſignū abſolute imo ꝉ ē ita malū q̄ eſt mortale.Nā ſigna pnoſtica pn̄t eſſe quattuoꝛ modorū ſm q̄ pōt elici ex verbis Gal.in cōmēto illiꝰ affoꝛiſmi ſecūde pticule.In oi egritudine cōfoꝛtari mēte ⁊c̄. q̄daꝫ em̄ ſunt ſigna ſalutis:alia ſunt ſigna mortis q̄ dn̄r mortalia.q̄dā aūt ſigna ſunt q̄ dn̄r bona:⁊ iſta de ſe nō ſignificāt oino ſalutē.Alia ſūt ſigna q̄ dn̄r mala:⁊ iſta nō oino ſignificatiua ſunt mortis.⁊ hec ſigna ſe hn̄t ſicut ſupius ⁊ inferius.nā oē ſignū ſalutis eſt bonū:ſed nō ecōuerſo.⁊ oē ſignū mortis ē malū:ſed nō ecōuerſo. Qñ ergo dicit Aui. q̄ ſpaſmꝰ in euōne ē ſignū malū:intellige q̄ eſt ita malū q̄ eſt mortale.⁊ nō intelligas vlteriꝰ q̄ ſit mortale:q̄ꝛ oēs inde moꝛiant̃:aliq̄ tñ bene pn̄t euadere.❡ Tūc Aui. pōit aliud pnoſticū ſignū dicēs:Et ſimiliter ſi accidat ei ſic ē mortale.Et cā hec eſt:q̄ꝛ ſignificat idē q̄ ſpaſmus.Sicut em̄ ſpaſmus cauſat̃ ex ianitiōe ⁊ repletiōe ⁊ ſingultꝰ ſicut dicit Hypo.ſexta pticula affoꝛiſmoꝝ:Hoc autē accidit ex ianitiōe:ergo eſt mortale.Et ex hoc appet cū dicat hic de ſingultu qḋ eſt ſignū mortale.qḋ ſupiꝰ etiā intelligit multo fortiꝰ de ſpaſmo q̄ erat ſignū malū ⁊ mortale. ❡ Tūc Aui.ponit aliud ſignū pnoſticū dicēs:q̄ ſi fuerit ſincopis cū ſingultu:tūc mors ē feſtina.Signāter dicit Aui. cū ſingultu.q̄ꝛ ſincopis ſi accidit ſine ſingultu nō eſſet nc̄cīo ſignū mortis feſtine.Multotiēs em̄ accidit ſincopis cum fluxu ſanguis ⁊ tñ eger nō moꝛit̃: imo aliq̄ñ eſt vna cauſa reſtrictiōis fluxus ſanguis.ſed ſi accidat ſincopa cum ſingultu:tūc eſt ſignū mortis feſtine.q̄ꝛ ſingultus vt dc̄m eſt accidit hic ex nimia inanitiōe.Si ergo cū ſingultu ſupueniat ſincopis tūc ſignū eſt q̄ ſincopis venit ex vltima inanitiōe:⁊ per ꝯn̄s q̄ mors cito feſtinat.❡ Tūc Aui.ponit aliud ſignū pnoſticū dicēs:Et alienatio ⁊ pmixtio rōnis ſunt male.alienatio ⁊ pmixtio rōnis accidūt in fluxu ſan.qñ ſupfluit:q̄ꝛ ex nimio fluxu ſanguis euāt̃ ſpūs q̄ ſunt inſtr̄a virtutū cerebri:⁊ iō ratio pturbat̃ ⁊ ſit diſſipiētia.nihilominꝰ tñ diſſipiētia vtplm̄ accidit ex repletione magis q̄ꝫ ex euōne.pōt tñ bene cōtingere ex ianitiōe:q̄ꝛ ſicut virtus motiua pōt impediri ⁊ debilitari in ſuo ope ex repletiōe ⁊ inanitiōe:ita etiā ⁊ virtus rōnalis. Eſt etiam alienatio malū ſignū:q̄ꝛ ſignificat ſup euōnē ſpirituuꝫ et defectionē virtutū cerebri.nihilominꝰ tñ ſm q̄ dicit Galie.in cōmēto illiꝰ affo.7e pticule:in ſanguis fluxu diſſipientia aut ſpaſmus malū.peius ſignū eſt ſpaſmꝰ q̄ꝫ alienatio.vnde alienatio ſine ſpaſmo in fluxu ſan.aſt ſignū malum:ſed nō om̄ino mortale:ſed ſi ſit cū ſpaſmo tūc ē mortale.❡ Qḋ ſi fuerit ſpaſmꝰ.Hic Auic.repetit quoddam ſignū p̄dictū.ſ.de ſpaſmo.⁊ hoc ideo facit:q̄ꝛ ſupꝛa dixerat q̄ erat ſignū malū.vt ergo oñderet q̄ nō ſolū ē ſignū malū ſed ē mortale repetit ipm̄ dicēs q̄ mortale eſt ⁊c̄.

❡ De canone curatiōis fluxus ſanguis.⁊ retētōis. Ca.xvij.

O Portet in curatiōe fluxus ſanguinis vt incipiat̃ ⁊ retineat̃:deinde cures vlcus eiꝰ ſi fuerit.Et nō eſt tibi poſſibile i eo cuiꝰ cā eſt fixa ex corrodente et ſilibus niſi ita vt auferat̃ cauſa.

❡ Supius Aui.determinauit de fluxu ſan.theorice:in pte iſta determinat de fluxu ſan.practice.ſ. q̄ꝫtū ad curā. Determinat ergo hic Aui.de retētiōe fluxus ſan. q̄ꝛ retētio ē cura eiꝰ.Determinat aūt hic Aui.de retētiōe fluxus ſang. nō gn̄aliter ois fluxus ſanguis:q̄ꝛ.ſ.de cura fluxꝰ ſāguis a mēbris interioꝛibꝰ Aui.nō determinat:eo q̄ de hoc determinatū eſt in tertio libro. Sed determinat hic p̄ncipaliter de retētiōe fluxus ſanguis ſm q̄ accidit fluxus ex ſolutiōe cōtinui artarie vel vene mēbroꝝ exterioꝝ.licet ergo Aui.in p̄oꝛi cap̄.poſuerit cauſas ois fluxus ſanguis: et dixerit etiā aliqua de fluxu ſanguis mēbroꝝ interioꝝ: hic tñ nō ponit curā p̄ncipaliter ois fluxus ſanguis:licet aliqua dicta poſſint applicari ad curā fluxus ſanguis ex mēbris interioꝛibꝰ.Sed intētio eiꝰ p̄ncipalis ē determinare de retētiōe fluxus ſanguis ex vulnere i mēbris exterioribus.Et diuidit̃ iſta pars in ptes duas. In p̄ma pte determinat de retētiōe fluxus ſanguis ponendo oēs modos et oēs cauſas retētiōis ipius.In ſecūda pte narrat quaſdam medicinas tā ſimplices q̄ꝫ cōpoſitas exptas ad retētionē fluxus ſanguis.2a ibi(Et de illis q̄ dixit Gal̃.)Prima ps diuidit̃ in duas.In p̄ma pte oſtēdit q̄ ſi vlcus ⁊ fluxuſ cōiungant̃ ſil'a cuiꝰ cura ſit incipiēdum. In ſecunda parte Aui.pſequit̃ de cauſis retētiōis fluxus ſanguis.2a ibi:Dico ergo q̄ ille cauſe.Prima ps diuidit̃ in duas. In p̄ma pte pponit qḋ intēdit.ſ.q̄ p̄us eſt incipiēdū a retētiōe fluxus ſanguis:deinde curandū eſt vlcus.In ſecūda pte:q̄ꝛ hoc dictū maxime videbat̃ habere inſtātiā in vlcere corroſiuo:oſtēdit qñ vlcus corroſiuū cōiungūtur ⁊ fluxꝰ ſanguinis a cuiꝰ morbi cura ſit incipiēdū:⁊ oſtēdit quō etiaꝫ ibi eſt verꝝ q̄ oꝫ incipe a retētōe fluxus.ſecūda ibi:Et nō eſt tibi poſſibile.Qḋ in p̄ma pte dicit planū eſt.In ſecunda pte Aui.vult dicere dictū eſt q̄ oꝫ vt p̄us retineat̃ fluxus ſanguis:deinde curet̃ vlcus.Id tñ dictū nō vr̃ poſſibile in fluxu ſanguis q̄ eſt ex corroſiōe vlceris: q̄ꝛ cū corroſio q̄ eſt ibi cū ſit cā fluxus ſanguis:pp̄ter aptionē quā facit in vena vr̃ q̄ p̄us debeat auferri cā iſta.ſ.corroſio q̄ eſt cā fluxus:deinde retineat̃ fluxus:hoc vult dicere Auicen.vſq̄ꝫ ibi:Et ſi diſpoſitio.Unꝰ qñ Aui.dicit: Et nō eſt tibi poſſibile.)expone:et nō videt̃ tibi poſſile.Tūc Aui.ibi:

❡ Et ſi diſpoſitio nō tolerat vt auferatur cauſa:ē neceſſariū vt retineat̃ cū ſuis retētiuis et ſūt in cauſis q̄ ſūt ei et abſcidūt ſanguinē currētē:et ille cauſe ſunt ſcite in libro primo. Uerū ego narrabo eas ſm modum feſtinationis.

❡ Oſtēdit quaſr hic oꝫ etiā incipe a cura fluxus dicēs:Et

ſi diſpoſitio. ſ. flux⁹ ſanguis: nõ tolerat vt auferaꝛ cauſa. i. vt auferaꝛ talis corroſio: ṗus ẽ neceſſarium vt retineaꝛ. ſ. fluxus ſanguis ṗus cũ ſuis retẽtiuis: ⁊ deinde cureꝛ corroſio. Et videte in hoc ꝙ Aui. dicit ⁊c̃. et ſi innuit ꝙ q̃ztũ eſt ad curã ꝑſe oꝫ ṗus incipe a cura corroſionis: qꝛ ipſa ẽ cauſa fluxus ſanguis. Sed multotiẽs ſm̃ ꝙ ponũt auctores oꝫ nos incipe a cura accidẽtis ⁊ nõ curare de morbo ṗncipalr̃ ſicut ẽ de acciñtib⁹ q̃ ꝓſternũt virtutẽ: vt ſunt ſincopis ⁊ dolor capitis ⁊ ſiĺia. ⁊ ſilr̃ ẽ hic. qꝛ em̃ accñs puta fluxus ſanguis nõ toleraꝛ dilatationẽ: iccirco oꝫ nos ṗus incipe a cura talis acciñtis. ¶ Alteri⁹ etiã videte in hoc qȯ dicit Aui. poſtea diſpõ ⁊c̃. innuiꝛ ꝙ q̃ztũ ad talẽ diſpõnẽ pñtẽ oꝫ incipe a cura fluxus ⁊ retinere ipm̃ cũ inuiſcatiuis vel opilatiuis vl̃ hmõi q̃ poſtea ponit Aui. Sed ad reſtringẽdũ ꝑfecte fluxũ ſanguis: vt qꝛ. ſ. nõ recidiuet poſtea oꝫ incipe a cura corroſiõis: qꝛ dato ꝙ reſtringaꝛ flux⁹ ſan. ⁊ nõ auferaꝛ corroſio tñ poſtea recidiuabit: qꝛ corroſio eſt cã ipi⁹. ⁊ iõ qñ ſanguis incipit fluere oꝫ tũc ipm̃ cõſtringere quõcũqꝫ poſſum⁹. poſtea võ debem⁹ intẽdere ad corroſionẽ ⁊ auferre ipam vt nõ recidiuit fluxus ſan. ¶ Sed ẽ vlteri⁹ intelligẽdũ ꝙ lꝫ in intẽtiõe prior ſit cura vni⁹ morbi q̃ꝫ alteri⁹. ml̃totiẽs tñ accidit ꝙ cura illi⁹ morbi ſilis ẽ etiã alteri⁹ ſicut ṗdictũ eſt in ṗdictis. ⁊ ſilr̃ etiã ẽ hic: qꝛ q̃ꝫq̃ꝫ incipiam⁹ ṗus in intẽtiõe a cura fluxus vl̃ corroſiõis: tñ poſſibile ẽ aliq̃n ꝙ illa medicina q̃ curet fluxũ curet ⁊ corroſionẽ. ⁊ ecõuerſo ſicut cauteriũ. cauterium em̃ facit ceſſare fluxũ: ⁊ etiã deſtruit corroſionẽ. ⁊ multe medicine ſunt q̃ ꝓſunt corroſioni: ⁊ fluxui ſilr̃: ⁊ ecõuerſo et ſunt. ſ. iſta retẽtiua in cauſis que ſunt ei. i. de nũero cãꝝ q̃ ſunt ad hoc. i. ad retinẽdũ fluxũ ſan. ⁊ abſcindunt. ſ. iſte cauſe ſanguinẽ: currẽtẽ. ſ. ex vena ⁊ artaria: ⁊ ille cauſe. ſ. retẽtiõis fluxus ſan. ſunt ſcite ex libro ṗmo ſup. in gñali. Aui. em̃ in ṗmo cañ. fen q̃rta. ponit quoddã caplm̃ vbi ponit in gñali oẽs cauſas retẽtiõis ei⁹ qȯ euacuaꝛ. Verũ ego narrabo eas. ſ. hic ſm̃ modũ feſtinatiõis. i. ſm̃ modũ abbreuiatiõis. Intellige aũt ꝙ iſtas cãs dicit h̃ ſm̃ modũ abbreuiatiõis q̃ztũ eſt in gñali: ſed in ſpãli dicet eas ſm̃ modum declarationis: ⁊ nõ ſolum ſm̃ modũ compilationis. Tunc ſequitur illa pars:

¶ Dico ergo ꝙ iſte cauſe aut ſũt ꝓhibentes in illo illud qȯ egrediꝛ ab exitu: aut ſunt aggregãtes rem de illo aut res.

¶ In q̃ pte ꝓſequiꝛ de cã retẽtiõis fluxus ſanguis. Et iſta ps diuidiꝛ in ptes duas. In ṗma pte ponit iſtas cauſas retẽtiõis fluxus ſan. in gñali. In ſecũda pte explanat et declarat vnãquãqꝫ illaꝝ cãꝝ in ſpãli. ſecũda ibi: Ampli⁹ dicemus de attractiõe ⁊c̃. Pria ps diuidiꝛ in ptes tres. In ṗma pte facit qȯ dictũ eſt. In ſcd̃a pte oſtẽdit q̃ illaꝝ cãrũ cõpetũt ad reſtringẽdũ fluxũ ſan. ex vulnere qñ cũ vulnere eſt apa: ⁊ q̃ illaꝝ cãꝝ nõ cõpetũt. In tertia pte oñdit quot intẽtiões vlr̃ oꝫ medicus hr̃e circa vuln⁹: vñ ẽ flux⁹ ſan. ſcd̃a ibi: Et oꝫ vt ſcias. tertia ibi: Et oꝫ vt ṗparatio ſit aggregãs inter duas res ⁊c̃. Pria ps diuidiꝛ in ptes duas. In ṗma pte ponit duas cãs gñaliſſimas retẽtiõis fluxus ſan. In ſecũda pte ſubdiuidit etiã vnãquãqꝫ illaꝝ cãrũ. Scd̃a ibi: Et diuiſio ṗma ⁊c̃. Dicit ergo ṗmo. Dico g̃ ꝙ ille cauſe. ſ. retẽtiõis fluxus ſan. aut ſupple retinẽt: qa ſũt ꝓhibẽtes ab exitu id qȯ egrediꝛ in illo. ſ. curſu ſang. h̃ eſt dicere ꝙ iſte cauſe aut retinẽt fluxũ ſan. qꝛ diuertunt ad alias ptes ⁊ ꝓhibẽt ſanguinẽ venire ad locũ vñ exit. ⁊ in hoc tãgit Aui. cãs diuerſiõis q̃ non ſunt cauſe locales: aut ſunt aggregãtes rẽ de illo: aut res. i. aut cauſe retẽtionis fluxus retinẽt ſanguinẽ: qꝛ ⁊ aggregãt ipm̃ opilãt locum vñ exit. vnde Aui. in hoc tãgit cãs retẽtiõis ſanguis locales. cauſe em̃ locales retinẽt ſanguinẽ: nõ qꝛ diuertãt ad aliũ locũ ſed retinẽt ipm̃ in loco vñ exit: qꝛ opilãt illũ locũ. Et ꝑ hoc qȯ Aui. dicit: aut ſũt aggregãtes rẽ de illo: tãgit vnã cãm. Per hoc aũt qȯ dicit aut res: tãgit: qꝛ plures ſunt tales cauſe retentionis ſanguinis ſm̃ ꝙ ipſe dicet poſt. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et diuiſio ṗma ẽ cõuerſio ad ptẽ aliaꝫ q̃ aut fit cũ attractiõe ad cõtrariũ preter qȯ fiat exit⁹ ali⁹ ſicut ponunꝛ vẽtoſe ſup epar: et remoueꝛ flu. ſan. ex nare dextra: aut ita ꝙ accidit exit⁹ ali⁹ ſicut flebotomatur patiens fluxũ ſan. nariũ ex manu ptinente nari flebotomia ſtricta.

¶ In iſta pte Aui. ſubdiuidit vnãquãqꝫ cãꝝ ṗdictaꝝ. ⁊ iſta pars diuidiꝛ in ptes duas: qꝛ ṗmo ſubdiuidit cãs retẽtionis fluxus q̃ retinẽt ipm̃ ꝑ diuerſionẽ. ſcd̃o ſubdiuidit cãs q̃ retinẽt ipm̃ in loco. ſcd̃a ibi. Cauſa aũt retinẽs in loc ⁊c̃. Prima in duas. ṗmo facit qȯ dictũ eſt. ⁊ ſcd̃o ſubdiuidit vnũ mẽbrũ diuiſiõis. ſcd̃a ibi: Retinẽs aũt ſine exitu ⁊c̃. Dicit ergo ṗmo. Et diuiſio ṗma. i. ṗma ps diuiſiõis ṗdicte cãꝝ retẽtiuaꝝ fluxus ſan. eſt cõuerſio ad ptẽ aliã. i. iſta retẽtio fluxus ꝑ diuerſionẽ hũoꝝ ad ptẽ aliã: q̃. ſ. diuerſio hũoꝝ aut fit cũ attractiõe. ſ. hũoꝝ ad ꝯtrariũ locũ: preter ꝙ fiat exit⁹ ali⁹. i. ṗter ꝙ euacuem⁹ aliũde ſicut ponũtur vẽtoſe ſup epar: intellige ſine ſcarificatiõe: qꝛ vẽtoſe cum ſcarificatiõe diuerterẽt cũ eũone: ⁊ remoueretur fluxus ⁊c̃. et ſi accidat fluxus ex nare ſiniſtra: tũc ponaꝛ ſup ſplen: vt dicit Gal. 5⁹ de inge. aut ſupple fit iſta diuerſio ad locũ cõtrariũ ita ꝙ accidat exit⁹ alius. i. euãdo ab iſta parte oppoſita ſicut flõmaꝛ ⁊c̃. ex manu ptinẽti nari. i. ex manu eiuſdẽ lateris cũ nare: flõmia ſtricta. i. fleõmia ſubtili.

De hoc enim eſt dubitatio de vltio dicto Aui. de hoc. ſ. dicto ꝙ patiẽs fluxum ſanguinis ex nare flebotomareꝛ ex manu ptinẽti nari vt hũores diuertanꝛ a loco cũ eũone. Sed hoc nõ vr̃ veꝝ. ſ. ꝙ debeat flebotomari ex manu eiuſdẽ lateris cũ nare: qꝛ deriuatio q̃ fit in alias ptes oꝫ eſſe ad ptẽ magis lõgiquaꝫ et nõ ad ꝓpinquã ſicut ipſemet poſtea Aui. dicet. nũc aũt manus longingor ẽ man⁹ alteri⁹ lateris: ⁊ ꝓpingor ẽ manus eiuſdẽ lateris. g̃ deriuatio debet fieri ꝑ flebotomiam ex altera: ⁊ nõ ex eadẽ manu. ¶ Ad diſſolutionẽ iſti⁹ ⁊ ad maiorẽ etiã declarationẽ dictoꝝ Aui. eſt etiã intelligẽdũ ꝙ mutatio vel deriuatio fluxus ad altera membra ſm̃ ꝙ appet ꝑ Aui. ṗmo cañ. fen q̃rta ca⁹ 3⁹. ⁊ ꝑ Gal. 4⁹ et 5⁹ de inge. eſt duplex ſiue fit cũ eũone ſiue fit ſine alia eũone: q̃dam ẽ deriuatio ad loca lõginqua: ⁊ talis mutatio appellaꝛ antiphraſis: ⁊ iſta talis mutatio fit in ṗn⁹. ⁊ qñ corpus eſt plectoricũ. ⁊ talis deriuatio ſi fit cũ eũone debet eẽ cũ multa eũone vt euacuet multitudinẽ ⁊ diuertat etiã a loco fluxus. Sed alia ẽ deriuatio q̃ fit ad loca ꝓpinq̃: et iſta talis mutatio fit poſt ṗnm̃: ⁊ qñ in corpe nõ ẽ alicui⁹ multitudinis repletio: qꝛ ſi fieret corpe repleto attraheret pl⁹ q̃ꝫ diuerteret. ⁊ talis deriuatio ſi fiat cũ eũone debet eẽ cũ eũone pauca ⁊ ſubtili: qꝛ talis eũo nõ fit cã eũandi: ſed ſolũ cã deriuãdi. ⁊ cũ talis diuerſio fit ad loca ꝓpinqua cũ pauca eũone põt fieri diuerſio. Qñ g̃ Aui. dicit ꝙ patiẽs fluxũ ſan. ex nare debet flõmari ex eadẽ manu: intelligit hoc nõ exiſtẽte alia plectoria in corpe: vt qꝛ vel corpus ſit de ſe mũdũ vel ſit ṗus eũatũ alia eũone. vñ iſta flõmia q̃ fit ex eadẽ manu nõ fit niſi ad diuertẽdũ ⁊ nõ eũandũ ṗncipaliter. ⁊ ꝓpter hoc Auicẽ. dixit flõmia ſtricta. i. flõmia ſubtili vt innueret ꝙ talis flõmia nõ fit ṗncipalr̃ ratione euacuatiõis ſed rõne deriuatiõis: ⁊ iõ fit cũ pauca euacuatiõe ⁊ ex eadẽ manu. Sed qñ ſupius dixit Aui. ꝙ oꝫ fieri deriuatio ad ptẽ magis lõginquã: intelligit hoc in principio. ⁊ qñ in corpe ẽ abũdãtia hũoꝝ. tũc em̃ bñ debet fieri ex altera manu ⁊ nõ ex eadẽ: qꝛ ſi fieret ex eadẽ maior fieret attractio q̃ꝫ diuerſio. ¶ Deinde cum dicit:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Retinēs aūt ſine exitu eſt illud qḋ ꝓhibet motū ſanguis et eiꝰ penetrationē: et ē aut ꝑ cām ignietē: aut ꝑ cām ſtupefacietē ⁊ ſtupefaciens qdem aut eſt medicia aut eſt diſpoſitio corꝑis ſicut in ſincopi. ipſa enim multotiens retinet ſanguinem.

¶ In pte iſta Auicē. ſubdiuidit vnum membroꝝ diuiſiōis p̄dicte. ſ. cām retētiuā fluxus ſan. ꝑ diuerſionē ad aliḋ mēbrū ſine alia euōne. Dicit ergo. Retinēs aūt ſupple fluxū ſanguis ꝑ diuerſionē ad aliud mēbrū: ſine exitu. i. ſine alia euōne: eſt illud qḋ ꝓhibet motū ſanguis: ⁊ eiꝰ penetrationē. i. eſt id qḋ ꝓhibet ſanguinē penetrare ⁊ currere ad locū vnde exit: eo ꝙ diuertit ipm ad ptē oppoſitā: et eſt. i. et fit iſta talis diuerſio ſine alia euōne: aut ꝑ cām ignietē. i. ꝑ cām calefacientē: ſed nō intelligas hoc aſſumēdo interiꝰ: qꝛ ſi interiꝰ aſſumerenť calida ſiue cibi ſiue medicine tūc augmētareť fluxus: eo ꝙ ſanguis calefactꝰ citius ebulit ⁊ fluit. Sed intelligiť hoc apponēdo eas exterꝰ in mēbris oppoſitis mēbro vñ fluit ſanguis: qꝛ ſi apponanť calida ſicut medicine veſicātes vel cauterizātes: ⁊ ſilia membris oppoſitis mēbro vnde fluit diuertūtur humores ad alia mēbra: eo ꝙ calidi eſt attrahere ad locū vbi poniť. ⁊ ſub iſtis cauſis cōprehēdunť vētoſe ſine ſcarificatiōe ⁊ fricationes ⁊ ligatiōes ⁊ medicine rubificātes: ⁊ breuiter oē qḋ dolorē efficit alteri mēbro: qꝛ oīa iſta diuertūt a loco fluxꝰ ad mēbra vbi ponunť ꝓpter caliditatē quā inducūt in illis mēbris oppoſitis. Aut ſupple fit iſta diuerſio ſine exitu ꝑ cām ſtupefacientē. i. per cām infrigidātē. Et tūc ſubdiuidit illud mēbrū dicēs: Et ſtupefaciēs quidē aut ē medicina: ⁊ intellige ſiue aſſumať interius ſiue ponať exterius. Interius: qꝛ medicine infrigidātes aſſumpte interiꝰ infrigidāt ⁊ cōgelant ſanguinē in interioribꝰ: ⁊ per conſequēs nō pōt ita currare ⁊ fluere: ⁊ iō diuertūt hūores a loco vbi fit fluxus exteriꝰ. Exterius ſicut ſi ponanť frigida in ptibus circūſtātibꝰ: qꝛ tūc cōgelāt ibi ſanguinē ⁊ prohibent ipm diſcurrere ⁊ fluere ad locū: aut ē diſpoſitio corporis ſicut ſincopis. Sincopis eñ eſt cā ſtupefaciēs retinens fluxū ſanguis ꝓpter diuerſionez humoꝝ quā facit ad alias ptes ſine exitu. diuertit aūt ſincopis a loco fluxꝰ tū qꝛ retrahit ſanguinē ⁊ ſpirituz ad cor. tū etiā qꝛ in ipſa corpus ⁊ ſanguis infrigidať: ⁊ per cōſequēs nō ita diſcurrunt ⁊ fluunt ad exteriora: ⁊ ideo ipſa multotiens retinet ſanguinē per iſtū modū. ¶ Tunc ſequitur illa pars:

¶ Cauſa aūt retinēs ſanguinē in locis ē oppilās exitū: aut cū ligatura: aut cuz repulſione ex buccellatiōe: aut cū repulſione abſqꝫ buccellatiōe: aut eſcaria cū cauterio: aut medicina cauterizāte: aut cū cōgelatione rei retēte: aut cū inuiſcatione: aut cū incarnatiōe: aut cū coartatiōe carnis circūdantis venas: quare oppilat ipſum et claudit ipm clauſione vehementi.

¶ In qua pte Aui. poſtq̄ꝫ diuiſit cās retētiuas fluxus ſang. que retinēt ipm: qꝛ diuertūt hūores ad alia membra. diuidit cās retētiuas fluxus ſanguinis que retinēt ipm non ꝑ diuerſionē: ſed retinēt ipm i loco: vt qꝛ oppilāt ⁊ claudūt locū vnde fluit ſanguis. Dicit ergo. Cā aūt retinēs in loci eſt oppilans. i. claudēs: exitū. i. orificiū vnde exit ſanguis: et hoc ſupple fit: aut cū ligatura ſupple vene vel artarie: ſm ꝙ ipe docebit poſtea: repletiōe cū buccellatione: aut abſqꝫ buccellatiōe ⁊c. aut cū exiccatiōe aut incarnatione: totū hoc eſt ſolū vnꝰ modus. Unde hic iſta dictio: aut: nō eſt nota diuerſitatis ſed potiꝰ copulatiōis. vñ aut exiccatione: aut ꝑ et: ⁊ incarnatiōe: ⁊ hoc appebit ꝑ illud qḋ dicet inferiꝰ. ⁊ hoc appet ꝑ illud: qꝛ medicina exiccatiua nō cōpetit ad retinendū fluxū ſanguis niſi intm̄ q̄ꝫtū incarnat. vnde ſi eſſet exiccatiua vltra ſiccitatē que requiriť ad incarnationē nō cōpeteret niſi illa exiccatio iūgereť cū aduſtione: aut cū coartatiōe carnis ⁊c. Iſte eſt quidā aliꝰ modus p ſe. ⁊ oīa que dicit hic apparebūt ⁊ declarabunť melius cū Aui. ꝓſequeť poſtea de vnoquoqꝫ modo iſtoꝝ modoꝝ retētiōis fluxꝰ ſan. in ſpāli. Poſite ſunt ergo in gn̄ali oēs cauſe retētiōis fluxus ſan. ¶ Tunc ſequiť illa pars.

¶ Et oꝫ vt ſcias ꝙ qñ aſſociatur vulneri apa cū q̄ntitate plīma huiꝰ nō eſt poſſibile ligare cū filis: neqꝫ itromittere licinia neqꝫ ſtrictura laborioſa: et neqꝫ ē poſſibile tūc niſi adminiſtrare glutinationem ⁊ ſtipticitatē et ſtupefactionē et inſpiſſationē ſanguis: et ſi ē curatio ex ſtrictura: aut fiſſura: aut ꝓpinquitate medicine: quando eſt dolor eſt mala valde: et omnis preparatio doloroſa eſt mala.

¶ In qua pte Aui. poſtq̄ꝫ poſuit oēs cauſas retētiōis fluxꝰ ſanguinis in gn̄ali: oſtēdit que p̄dictaꝝ cauſaꝝ cōpetunt ad reſtringendū fluxū ſanguis ex vulnere qñ cū vulnere eſt apa: ⁊ que illaꝝ nō cōpetūt. Dicit ergo. Et oꝫ vt ſcias ⁊c. nō eſt poſſibile ligare: tūc. ſ. venam cū filis. Et reddit cauſam eius cū dicit: Et ꝓ quia: ſi eſt curatio ex ſtrictura aut fixura aut ꝓpinquitate medicine. ſ. faciētis dolorē eſt mala valde. Et rō huiꝰ eſt: qꝛ iſta augēt dolorē: dolor autē auget fluxū: qꝛ ois dolor exacuit reuma: vt diciť in tegni. et ois p̄paratio. ſ. curatiua doloroſa eſt mala. vel pōt intelligere ſolū de p̄paratiōe ſitus mēbri: qꝛ mēbrū debet ſic ſituari vt dolor euiteť q̄ꝫtū poſſibile eſt. ⁊ hoc eſt qḋ Gali. dicit gnto de ingeñ. Stude tñ vt mēbrū vulneratū taliter aptetur vt vulnus ſemꝑ ſupius ſit ita vt dolorem nō generet. A nullo enim adeo fluxus ſanguinis efficiť vel apoſtema ſicut a dolore. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oꝫ vt p̄paratio ſit aggregans duas res quaꝝ vna ē defectꝰ doloris: ⁊ altera ē refrenatio ptis curſus ſanguis: q̄re nō adiuuať cū appēſatiōe ⁊ ſuſpēſiōe: ⁊ fiat facilis ꝓceſſio ſanguis et eiꝰ exitꝰ: ⁊ cū ꝓhibēt due intētiōes declineť ad leuiorē ſm illud qḋ p̄ſens eſt et ꝓpinquiꝰ ad tolerandū in diſpōne. et ē neceſſariū vt narremꝰ modū eiꝰ poſtq̄ꝫ ſciueris ꝙ p̄mū qḋ opꝫ cōſiderare ē vt cognoſcas an vena ſit arteria: aut vena ꝑ ſigna ſua. quare agas cū arteria: et ſis ſollicitus plus q̄ꝫ ſollicite ris et agas cum vena.

¶ In iſta pte Aui. oſtēdit quot intētiōes vl̄r debet medicꝰ habere circa vulnꝰ vñ exit fluxus ſan. Dicit ḡ. Et oꝫ vt p̄paratio ſupple curatiua retētiōis fluxus ſit aggregās duas ptes: quaꝝ vna eſt defectus. i. euitatio doloris: ⁊ altera eſt refrenatio. i. cōfectio vel retētio. vñ nō itelligas hic refrenatio. i. repcuſſio: ſed intelligas hic refrenatio curſus ſanguis. i. retētio curſus ſanguis: ſiue iſta retētio fiat cum frigidis vel cū alijs modis quos poſtea dicet. Quare nō

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

adiuuať cū appħēſiōe ⁊ ſuſpēſiōe ſupple vene vel artarie: quā appħēſionē vel ſuſpēſionē facim⁹ qñ volum⁹ eaꝫ ligare et incidere. ¶ Et intellige cū dicit Aui. quare non iuuať ⁊c̄. nō abſolute cū iſta appħēſio ⁊ ſuſpēſio ſit vnus modus reſtrictiōis fluxus ſanguis: ſed intellige quare nō iuuať cū appħēſiōe ⁊ ſuſpēſiōe. ſ. i diſpōne doloris ⁊ apatis. ⁊ fiat facilis ꝓceſſio ſanguis ⁊ ei⁹ exit⁹: hoc ē dicere bene qȯ dictū eſt ꝙ nō iuuať: tūc appħēſio ⁊c̄. nec ē tūc vtēdū ea vt nō fiat facilis ꝓceſſio ſanguis ⁊ ei⁹ exit⁹. Si enim tu vtaris ea qñ eſt doloꝛ ⁊ apa cū iſta augeāt dolorē: ⁊ doloꝛ augeat fluxū: vt dictū eſt ṗus: fiet fluxus ſan. facilioꝛ ⁊ maioꝛ. ¶ Et cū ꝓhibenť due intētiōes ⁊c̄. Iſta lr̄a poteſt duob⁹ modis exponi. Uno⁹. Et cū ꝓhibenť due intētiōeſ ſcꝫ intētio appħēſiōis ⁊ intētio ſuſpēſiōis: ⁊ ꝓhibeť ꝓpter dolorē ⁊ apa: declineť ad leuiorē. i. tūc debem⁹ declinare ad leuiorē cām retētiuā fluxus ſan. vt. ſ. q̄ ſit retinēs cū facilitate ⁊ ſine dolore: ⁊ hoc eſt qȯ ſubdit ſm id qȯ pſens ē et ꝓpinquū ad tolerādum: in diſpōne. ſ. doloris ⁊ apatis. Alio⁹ pōt exponi ſic: Et cū ꝓhibenť due intētiōes. ſ. intentio doloris ⁊ intētio fluxus ſan. hoc eſt dicere ꝙ qñ in vulnere vñ fluit ſanguis habem⁹ duas intētiones. ſ. ꝓhibere dolorē ⁊ apa ⁊ ꝓhibere fluxū ſan. declineť ad leuiorē ⁊c̄. ideſt tūc debem⁹ declinare ad cām retētiuā fluxus ſan. q̄ ſit leuioꝛ: ⁊ cū minoꝛi dolore ſm ꝙ id eſt pſens ad ꝓpinquū ad tolerādū in diſpōne. ſ. doloris ⁊ apatis. qꝛ vt dcm̄ eſt ṗus: qñ in tali vulnere eſt doloꝛ ⁊ apa: tūc nō cōpetunt oēs cauſe retētiue fluxus: ſed ſolū q̄dā illaꝝ: q̄. ſ. retinent ꝓhibēdo dolorē ⁊ apa ſicut fuit cōglutinatio ⁊ ſtipticitas et ſtupefactio ⁊ inſpiſſatio ſanguis: ⁊ eſt nccīum vt narrem⁹ modū ei⁹. ſ. modū reſtrictiōis ſanguis: tā illū q̄ cōpetit in caſu doloris ⁊ apatis: q̄ȝ illū q̄ cōpetit qñ nō eſt doloꝛ et apa. ⁊ narrabit iſtos modos in ſpāli. ſupius em̄ narrauit oēs modos retētiōis fluxus in gñali. mō vero poſt iſtā ptē narrabit eos in ſpāli: poſtq̄ȝ ſciuerim⁹ ⁊c̄. planum eſt qȯ dič. ⁊ iō ēt ei⁹ qȯ dič ea q̄ dicta ſūt pri⁹. Tūc ſeqť illa ps:

¶ Ampli⁹ dicem⁹ ꝙ de attractōe vera ad cōtrariū nō ad exitum eſt neceſſe mēbro cum fricatione aut ligatione et ſtrictura aut cum ventoſis.

¶ In qua pte Aui. poſtq̄ȝ poſuit oēs cauſas retētiōis flux ſan. in gñali: exponit ⁊ declarat vnāquāq; illaꝝ in ſpāli.⁹ Et diuidiť iſta ps in ptes duas. In ṗma pte exponit i ſpeciali et declarat cās retētiuas fluxus ſan. q̄ retinēt p diuerſionē ad aliū locū. In ſecūda pte declarat in ſpāli cauſas retētiuas q̄ retinēt in loco oppilādo exitū. ſcđa ibi: Modus aūt pdictus in diuiſiōe alia. Prima ps diuidiť in duas. In ṗma pte Aui. declarat ⁊ exponit cās retētiuas fluxus ſan. p diuerſionē ſine exitu. ſcđo declarat ipas q̄ȝtum ad quādā ptē diuiſiōis ipaꝝ: qꝛ declarat illas q̄ diuertūt per cām calefacientē. ⁊ declarat etiā cās retētiuas per diuerſionē ſine exitu p cām ſtupefaciētē. ſcđa ibi: Un⁹ autē duoꝝ modoꝝ ⁊c̄. Prima in duas. ṗmo facit qȯ dictū eſt. ſecūdo addit quiddā. ſcđa ibi: Et oꝫ vt nō expecteť. Pria in tres. ṗmo exponit cās retētiuas p diuerſionē ſine exitu per cām calefaciētē oſtēdēdo q̄ ſint iſte cāe. in ſcđa pte oñdit ad qȯ mēbrū oppoſitū debeat fieri diuerſio cū exitu. i tertia pte oſtēdit ad qȯ membrū debeat fieri diuerſio ſine exitu. ſcđa ibi: Et oꝫ vt ſit mēbrū cōicans ⁊c̄. tertia ibi: Et oꝫ vt ſit extēſio. Dicit ǧ ṗmo. Ampli⁹ ſupple ṗter ea q̄ dicta ſūt ṗus in gñali de cauſis retētiuis fluxus ſan. dicem⁹ ſupple de eis in ſpāli. ⁊ ṗus dicet de cauſis retētiuis p diuerſionē ſine exitu per cām calefacientē oſtēdendo q̄ ſint iſte cāe dicēs. de attractiōe vero ad cōtrariū ſupple p cauſam calefaciētē: nō ad exitū. i. ſine exitu. alio⁹ ſupple dicemus ꝙ eſt neceſſe nocere aliꝫ mēbro cō fricatiōe: aut ligatione ⁊ ſtrictura. i. in alio mēbro aut cū vētoſis aut ſupple cum medicinis rubificātibus vel cauterizātibus. omnia em̄ iſta attrahunt apte fluxus ad mēbra oppoſita propter dolorē ⁊ caliditatem quā inducunt in illis membris ſm ꝙ dictū eſt prius. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oꝫ vt ſit mēbrū cōicās poſitū ex mēbro cognito ſup extremitatē linee vnius cōtinuitatis inter ea ambo cū lōgitudīe et latitudine: et eligiť de diuerſificato in ſitu lōgitudis ⁊ latitudis qȯcūqꝫ amborū ē lōginquū et dimittiť qȯ ē ꝓpinquū ſicut fit in duob⁹ laterib⁹ capitis: aut duobus laterib⁹ man⁹. nā lōgitudo inter iſta duo ē ꝓpinquioꝛ q̄ȝ illa ex qua oꝫ timeri nocumētū cōpletū: et hec res exigit vt rememoꝛemur illud quod in ea dixim⁹ vbi locuti fuimus in libꝛo pꝛimo de canonibus euacuationis.

¶ In iſta pte oſtēdit ad qȯ mēbrū oppoſitū debeat fieri diuerſio cū exitu. ⁊ dicit: Et oꝫ vt ſit mēbrū cōicās ſupple ad qȯ debet fieri diuerſio humoꝝ ꝑ euōnē: poſitū. i. ſituatuꝫ ſupple in diſtātia: ex mēbro cognito. i. ex mēbro vnde ſanguis fluit ſup extremitatē linee cōtinuātis inter ea ambo in lōgitudine ⁊ latitudine. hoc eſt dicere ꝙ mēbrū ad qȯ debet fieri diuerſio hūoꝝ debet eſſe diſtās ſm vnā lineaꝫ vel lōgitudis q̄ eſt ſm ſurſum ⁊ deoꝛſum. vel latitudinis que eſt ſm dextrū ⁊ ſiniſtrū a mēbro vnde fluit ſanguis. Et eligiť de diuerſificato in ſitu lōgitudis ⁊ latitudis qȯcunqꝫ amboꝝ eſt lōginquū. nō intelligas hic ꝙ diuerſio debet fieri ad mēbrū magis lōginquū qȯ diſtat ſm longitudinē ⁊ latitudinē ſil'. Dicit em̄ Aui. in ṗmo fen q̄rta ca⁹ tertio. Et nō oꝫ vt inter duas diametros ꝓlōgationē faciaſ: ſed in vnā tm̄ ⁊c̄. Sed intelligiť ꝙ debet fieri diuerſio ad mēbrū qȯ ſit magis lōginquū ſm lineā vnā ſm quam volum⁹ diuertere. vñ ſi volum⁹ diuertere ad mēbrum qȯ diſtet ſm lōgitudinē debem⁹ diuertere ad illud qȯ ē magis lōginquū ſm lōgitudinē. Si vero volum⁹ diuertere ad mēbrū qȯ diſtet ſm latitudinē debem⁹ diuertere ad illud qȯ magis diſtat ſm latitudinē. ⁊ diciť. ſ. mēbrū qȯ eſt ꝓpinquū. ſ. mēbro vñ fluit ſanguis: ſicut fit in duob⁹ laterib⁹ capitis: qꝛ ſi eſſet fluxus ſan. ex pte dextra capitis nō diuerterem⁹ ipm ad ptē ſiniſtrā capitis ſm ꝙ dicit Aui. i ṗ⁹ lib. ṗallegato loco. ſed trahem⁹ eā vel ad infimū ptis dextre ſicut ad pedē dextrū: ſi volum⁹ facere diuerſionem ſm longitudinē vel ad manū ſiniſtrā ſi vellem⁹ facere diuerſionē ſm latitudinē: qꝛ man⁹ ſiniſtra ſufficiēter diſtat a parte dextea capitis: ſed nō trahemus eam ad pedē ſiniſtrum: eo ꝙ diſtat nimis: qꝛ diſtat ſm duas lineas: aut in duobus lateribus manus ⁊c̄.

Sed aliquis dubitabit de hoc qȯ dicit h̄ Auič. videť em̄ dicere ꝙ ſit nimia ꝓpiquitas de vna manu ad alterā vt ſi fluxus ſan. ſit ex manu dextera vř dicere ꝙ nō debet fieri diuerſio p ſſomiā ad ſiniſtrā. Sed hoc nō vř veꝝ. vř em̄ ꝙ ſufficiens diſtātia ſit de vna manu ad alterā p dicta auctoꝝ. ponit em̄ Raſis i tractatu de moꝛbis iūcturaꝝ qñ tractat de cura ipoꝝ ſm ꝙ fiūt ex mā ſanguinea: Q. ſi talis egritudo fuerit in manu poſſum⁹ deriuare mām duob⁹ modis: aut ad alteram manū: aut ad pedē oppoſitū eiuſdē linee. ǧ ſi volum⁹ diuerſionē facere: ſilr̄ in luxu ſan. ex manu poſſum⁹ diuertere ad alteraꝫ manū. ⁊ multa etiā alia dicta auctoꝝ de h̄ poſſent adduci. Ad hoc poſſumus rñdere dupl̄r. vno⁹ exponēdo lr̄am ſic: vt ſcꝫ qñ Aui. dicit: aut etiā in duobus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

laterib⁹ man⁹ nõ referat̃ hoc dictũ ad alterã diuerſarum manuũ: vt.ſ. ꝙ ſi fluxus ſan. ſit ex latere man⁹ ſiniſtre nõ debeat fieri ex latere dextro. Sed Aui. intelligit referẽdo id dictũ ad latera vni⁹ man⁹: vt ſi fluxus ſan. ſit ex latere exteriori man⁹ ſiniſtre nõ debet fieri ex latere iteriori flõmia eiuſdẽ man⁹. vel ſi fluxus ſit ex latere ſurſũ vni⁹ manus nõ debet fieri flõmia ex latere deorſũ illi⁹ man⁹: imo debet fieri ex latere alteri⁹ manus: qꝛ diſtãtia duoꝝ lateꝝ vni⁹ man⁹ eſſet nimis ꝓpinq̃: vñ fieret maior attractio ad locũ qꝫ diuerſio: ⁊ ſic intelligẽdo obiectio ꝑdicta ceſſat: qꝛ nõ eſt ad ꝓpoſitũ. Alio⁹ poſſum⁹ itelligẽdo rñdere ꝙ illud dictũ referat̃ ad latera diuerſaꝝ manuum: vt.ſ. qꝛ ſi fluxus ſan. ex manu dextra eſt nõ oꝫ fieri flõmia ex manu ſiniſtra. ⁊ hoc põt ſaluari intelligẽdo ꝙ ſit veꝝ aliqñ: ſed nõ ſp. nã ſi in corpe eſſet magna pletoria ⁊ eſſet magn⁹ fluxus hũoꝝ ad locũ. tũc diuerſio ad alterã manũ eſſet forte nimis ꝓpinqua: qꝛ q̃ꝫ q̃ꝫ man⁹ vna diſtet ab altera ꝑ vnaꝫ diametrũ q̃ eſt ſm latitudinẽ: tñ eſt q̃dã alia ꝑs q̃ diſtat ab eis pl⁹ ſm vnã diametrũ: ſic̃ pes dexter diſtat a manu dextra ꝑ vnã diametrũ. nihilomin⁹ tñ magis lõginq̃ diameter ẽ de pede ad manũ q̃ꝫ de manu ad manũ. ⁊ iõ qñ eſſet magna pletoria in corpe ⁊ magn⁹ fluxus tuc⁹ eſſet diuertere ad pedẽ q̃ꝫ ad manũ: tñ vt in plib⁹ ſufficit diuertẽ ad aliã manũ. ⁊ hec dicta pñt trahi ex dictis Aui. in ꝑ° can. fen q̃rta ca. iij. Dicit em̃. Et nõ oꝫ q̃dẽ vt inter duas diametros ꝓlongationẽ facias: ſed in vnã tñ q̃ ſit diametro magis lõginq̃. Nã ſi fuerit in ſuꝑmo dextre ꝑtis non erit trahẽdũ ad infimũ ſiniſtre: imo ad infimũ dextre: ⁊ h̃ q̃dẽ eſt id qđ ẽ magis neceſſariũ. i. et hec diſtãtia q̃ ẽ.ſ. de infimo dextre ad ſuꝑmũ dextre ẽ diſtãtia maior q̃ poſſumus vti in q̃cũq̃ neccitate diuerſiõis q̃ꝫtũcũq̃ ſit corp⁹ pletoricũ. aut.ſ. ſi poſſum⁹ diuertere ad ſiniſtꝝ a ſuꝑmo.ſ. dextro ſcꝫ ſi fuerit tñ lõginq̃.ſ. ſiniſter a ſuꝑmo dextre q̃ꝫtũ ẽ ab hũero ad hũeꝝ. ꝑ hec g̃ verba videtis ꝙ bñ poſſum⁹ diuertere de vna manu ad aliã. Sꝫ tñ diuerſio q̃ ẽ de ſupremo ad infimũ ẽ id qđ ẽ magis neccĩũ. ⁊ iõ dico ꝙ aliqñ eſſet timor diuertere ad aliã manũ: vt pl'ĩn tñ ſufficit. Nam lõgitudo inter illa ẽ ꝓpingor ⁊c̃. Iſta lr̃a põt dupl'r exponi. Uno⁹ referẽdo hoc qđ dicit: illa duo ſi' ad illa duo latera capitis. ⁊ tũc exponit̃ ſic: Bñ dictũ eſt ꝙ in diuerſione faciẽda dicit̃ qđ ẽ mẽbrũ ꝓpinquũ ſicut ſit in duob⁹ lateribus capitis. nã lõgitudo inter illa duo. i. inter duo latera capitis ẽ ꝓpingor q̃ꝫ illa.ſ. q̃ ẽ inter duo latera man⁹: ex q̃ ſcꝫ lõgitudine q̃ eſt inter duo latera man⁹ oꝫ timere nocumẽtũ cõpletũ. i. oꝫ timere nocumẽtũ maioris flux⁹: quaſi vult dicere Aui. ꝙ ſi ex diſtãtia inter duas man⁹ nos timere aliqñ oꝫ ne augeat̃ flux⁹: vt qꝛ pl⁹ attrahat̃ ad locũ fluxus q̃ꝫ diuertat̃ ꝑꝑ diſtãtiã nõ ſufficiẽtẽ. multo g̃ forti⁹ oꝫ nos timere in duob⁹ laterib⁹ capitis cũ diſtãtia inter ea ꝓpingor ſit q̃ꝫ illa q̃ ẽ iter duo latera man⁹. Et iſto mõ in exponẽdo intelligerem⁹ de laterib⁹ diuerſaꝝ manuũ: nõ autẽ de laterib⁹ vni⁹ man⁹: qꝛ nõ maior ẽ diſtãtia inter latera vni⁹ man⁹ q̃ꝫ inter latera capitis. Alio⁹ põt exponi iſta lr̃a referẽdo h̃ qđ dicit inter illa duo ad duo latera capitis et duo latera man⁹. ⁊ tũc exponit̃ ſic: Bñ dictũ ẽ ꝙ dimittit̃ mẽbrũ qđ ẽ ꝓpinquũ ſic̃ ſit in duob⁹ laterib⁹ capitis ⁊ ĩ duob⁹ laterib⁹ man⁹. Nã lõgitudo. i. diſtãtia q̃ ẽ iter illa duo latera man⁹ ẽ ꝓpingor q̃ꝫ illa diſtãtia quã nos oꝫ eligere: qꝛ oꝫ nos eligere maiorẽ diſtãtiã ex q̃.ſ. diſtãtia nimis ꝓpinq̃ q̃ ẽ inter duo latera capitis ⁊ duo latera man⁹: oꝑꝫ nos timere nocumẽtũ cõpletũ. i. oꝫ nos timere ne cõpleatur ⁊ augeat̃ nocumẽtũ: qꝛ cũ ſit nimis diſtãtia ꝓpinq̃ pl⁹ attraheret̃ ad locũ q̃ꝫ diuerteret̃. ⁊ ſic expone. Nã poſſumus itelligere de laterib⁹ vni⁹ man⁹ ⁊ diuerſaꝝ manuũ: nihilomin⁹ tñ vt plus ⁊ magis apparẽter ẽ veꝝ ĩ laterib⁹ vni⁹ man⁹ q̃ꝫ diuerſaꝝ manuũ: vt dictũ ẽ ꝑus: lꝫ in aliquo caſu poſſit ſaluari de laterib⁹ manuũ diuerſaꝝ. ⁊ hec res ſcꝫ q̃ ẽ de attractiõe ad ꝯtrariũ ꝑ euõnẽ: exigit. i. req̃rit ſupple ad ꝑfecte ſciẽdũ q̃liter ⁊ qñ oporteat fieri vt rememoremur id qđ dixim⁹ in ea in libro ꝑ° ſupple fen 4ª de canonib⁹ euõnis. ponit em̃ Aui. ĩ li. ꝑ° fen 4ª q̃dã capl'm qđ eſt capl'm ſecũdũ: vbi oſtẽdit g̃nal'r qñ ⁊ q̃liter oporteat fieri euõ. Et iõ ad ꝑfecte intelligẽdũ ea q̃ dicunt̃ oꝫ rememorari eoꝝ q̃ dicta ſunt in illo capl'o. Deinde cũ dicit:

Et oꝫ vt ſint extẽſio ⁊ fricatõ ⁊ his ſil'ia aſſidua ex eo qđ ẽ ꝓpinqui⁹ mẽbro ſcđo: deinde deſcẽdat̃ ab eo: ⁊ oꝫ vt non expectet̃ in diſruptiõib⁹ arteriaꝝ ⁊ eis ſil'iũ ꝙ ſit hoc artificiũ ſufficiẽs in retinẽdo fluxũ ſanguinis ⁊ adiuuãs. ⁊ ſil'r eſt iudiciũ in flebotomia lateris cõis longinqui.

In iſta ꝑte Aui. oſtẽdit ad qđ mẽbrũ debet fieri diuerſio ſine exitu dicẽs. Et oꝫ vt ſit extẽſio ⁊ fricatio: ⁊ his ſil'ia aſſidua ex eo qđ ẽ ꝓpinqus mẽbro ſcđo. ꝑ mẽbrũ ſcđm ego intelligo mẽbrũ poſitũ in extremitate linee q̃ cõtinuat ipſum cũ mẽbro vñ ſanguis fluit. ⁊ id eſt mẽbrũ qđ diſtat a mẽbeo vñ fluit ꝑ vnã diametrũ etiã. vñ extẽſio ⁊ fricatio in ꝑn°: debet fieri in tali mẽbro ſcđo: vel in eo qđ eſt ꝓpe ipm. Deinde.ſ. poſt ꝑnᵐ deſcendat̃ ab eo. i. fiat fricatio et extẽſio: ⁊ ſil'ia mẽbro magis ꝓpinq̃ mẽbro vnde ẽ fluxus. Eſt aũt hic itelligẽdũ circa ꝑtẽ ꝑdictã ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ fiat diuerſio ad mẽbrũ qđ ẽ magis lõgiquũ ⁊ dimittat̃ mẽbrũ ꝓpinquũ ꝙ hoc ẽ veꝝ in ꝑn°.ſ. qñ corp⁹ ẽ pletoricũ ⁊ hũores ſunt in fluxu: ſed poſt ꝑnᵐ. ⁊ factis iſtis diuerſionib⁹ ad mẽbra lõginq̃ nõ eſt malũ diuertere ad mẽbra ꝓpinq̃: imo ẽ bonũ ⁊ auctores ꝑcipiũt. ⁊ hoc eſt etiã de itẽtiõe Aui. q̃ꝫ q̃ꝫ hic hoc nõ dicat tñ hoc dixit in libro ꝑmo ca° ꝑallegato ad qđ nos hic remittit: ⁊ hoc etiã multotiẽs dicit Gal. 4° ⁊ 5° de inge. Si aũt vis ſcire ꝑfecte qñ oꝫ diuerſio fieri ad mẽbrũ lõginquũ ꝑ vnã diametrum: ⁊ qñ etiã debeat fieri diuerſio ꝑ duas diametros: ⁊ qñ debeat fieri diuerſio ad mẽbra ꝓpinq̃ recurre ad ea q̃ dicta ſunt in ca° de cura ſꝑatũ emũctorioꝝ. qꝛ de hac m̃a latius fuit ibi tractatũ. ⁊ iõ circa hoc hic ampli⁹ nõ inſiſto. Deinde cũ dicit: Et oꝫ vt nõ expectet̃ ⁊c̃. ꝙ ſit artificiũ.ſ. de fricatione ⁊ extẽſiõe ⁊ de diuerſiõe: ⁊ nõ ꝑ exitũ ſufficiẽs ſupple ſemꝑ: qꝛ mltotiẽs ꝑter iſtas diuerſiões. oꝫ etiã facere alia remedia localia q̃ Aui. ponet. ⁊ adiuuãs. Sꝫ tu dices. hic vr̃ Aui. dicere falſum: qꝛ nõne hoc ẽ adiuuãs ad retẽtionẽ ſanguis: imo multotiẽs adiuuat. Ad h̃ rñdẽdũ ẽ ꝑ expõnẽ lr̃e. vñ põt exponi dupl'r, vno° ſic ꝙ ſit hoc artificiũ ſufficiẽs: ⁊ adiuuãs ſupple ſufficiẽter ⁊ ꝯplete. Alio° põt exponi. Et oꝫ vt nõ expectet̃ ⁊c̃. ꝙ ſit hoc artificiũ ſufficiẽs. et ꝓ ſed: ſed ſupple eſt adiuuãs. ⁊ ſic ceſſat obiectio. et ſil'r eſt iudiciũ de flebotomia q̃ eſt diuerſio cũ exitu ⁊c̃. ſupple ꝙ nõ eſt etiã artificiũ multotiẽs ſufficiẽs: ſed bñ ẽ adiuuãs. Deinde cum dicit:

Un⁹ aũt duoꝝ modoꝝ diuiſiõis ſcđe: et ẽ: cã ſtupefaciẽs ẽ: vbi gr̃a: vt cibet̃ ille cui⁹ fluxus ſanguis nariũ multiplicatur aut ali⁹ ab illo cibi groſſi chimi igroſſantib⁹ ſanguinẽ ſicut ſũt lẽtes ⁊ iube: et eis ſil'ia. Mod⁹ aũt ſcđs ẽ: vbi gr̃a: vt in potu dent̃ ſtupefaciẽtia. Frigida vͦ exponũt corp⁹ frigori: ⁊ fortaſſe accidit ſincopis ⁊ retinetur fluxus ſanguinis.

In iſta ꝑte Aui. declarat ⁊ exponit in ſꝑãli cauſas diuertẽtes ſine exitu ꝑ cãm ſufficiẽtẽ. ⁊ dicit: Un° aũt duoꝝ modoꝝ: diuiſiõis ſcđe ſupple cãꝝ retinẽtiũ fluxũ ꝑ diuerſione. Nã diuiſio ſcđa iſtaꝝ cãꝝ erat diuiſio cãꝝ retinẽtium

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑ diuerſionē ſine exitu alio. Pria em̄ diuiſio cāꝝ retinentiū ꝑ diuerſionē ē ꝙ q̄dā retinēt cū exitu aliq̄: q̄dā aūt ſine exitu aliq̄. ⁊ ſc̄dā diuiſio ē cāꝝ retinētiū ſine exitu aliquo: q2 q̄dā retinēt ꝑ cām calefaciētē: q̄dā aūt ꝑ cām ſtupefaciētē. ſed modꝰ q retinet ꝑ cām calefaciētē declaratꝰ eſt. Primꝰ modus aūt q retinet ꝑ cām ſtupefaciētē declarat̃ hic. ⁊ iō dicit Aui. Unꝰ aūt duoꝝ modoꝝ diuiſiōis ſecūde: q̄. ſ. diuiſio erat cāꝝ retinētiū ꝑ diuerſionē ſine exitu: et eſt. i. ⁊ fit ſupple iſte modꝰ retētiōis: cā ſtupefaciēs. i. ꝑ cām ſtupefaciētē: eſt ſupple q̄ꝫtū ad vnū modū eius: q2 vt dictū ē ꝓus iſte modus diuerſiōis diuertēdo ꝑ cām ſtupefaciētē: diuidit̃ etiā in duos modos: q2 q̄dā eſt cā ſtupefaciēs ſicut medicina. alia ſicut diſpō corꝑis. mō Aui. declarat ꝓmū modū iſtiꝰ q fit ꝑ medicinas. ⁊ iō expone: ⁊ eſt ſcꝫ iſte modus q fit ꝑ cām ſtupefaciētē ſupple q̄ꝫtū ad vnū modū eiꝰ q fit ꝑ medicamē. vbi grā: vt cibet̃ ⁊c̄. ¶ Modꝰ aūt ſc̄ds ſupple iſtiꝰ modi: q modus fit ꝑ cām ſtupefaciētē q ē: diſpō corꝑis ē. vbi grā ⁊c̄. hoc ē dicere ē facere accidē ſincopim ꝑ ſtupefacientia ⁊ ꝑ frigida: q2 qn̄ accidit ſincopis multotiēs retinet̃ fluxus ſan. ꝑ modū q dictꝰ ē prius. vn̄ hoc qd̄ dixit Aui. hic: modus aūt ſc̄ds non refert̃ ad h̄ qd̄ dixit: vnꝰ aūt duoꝝ modoꝝ: ita ꝙ fit ſenſus reſpectu illiꝰ: ſed refert̃ ad id qd̄ dixit: vbi grā: vt cibet̃ ⁊c̄. q2 ille eſt ꝓmꝰ modus illiꝰ modi duoꝝ modoꝝ diuiſiōis ſc̄de: ⁊ ille eſt ſc̄ds modus illiꝰ modi. vn̄ dicit̃ ſc̄ds ꝑ reſpectū ad vnū modū illiꝰ modi: cū ille modus diuiſiōis ſc̄de diuidat̃ in duos modos: vt dictū eſt prius. Tūc ſequit̃ illa pars:

¶ Modꝰ aūt ꝓdictꝰ ī diuiſiōe alia ē: qm̄ opꝫ vt obſeruet̃ in eo caplm̄ vnū et ē qm̄ fortaſſe arteria nō ē vna duaꝝ q̄ ꝯtinuāt cordi: imo duoꝝ lateꝝ eiꝰ ita vt cū ſtrinxeris eā inuenies eā firmiorē: imo fortaſſe ꝯtinuat̃ cū latere altero ramꝰ alterius arterie q̄ accidit in eo: et adducit ad eam ſanguinē ꝑter viā quā ſtrinxiſti q̄re indiges ſtricturis duabꝰ. Et an̄ illō oꝫ vt cognoſcas ptē q̄ ē ꝓncipiū vene. in q̄buſdā em̄ locis ē inferiꝰ ⁊ in q̄buſdā ē deſup: ⁊ i qbꝰ ē ſupiꝰ ſūt ſicut i collo: ⁊ in qbꝰ deſup ſūt ſicut i coxa ⁊ pedes. et qn̄ cognoueris ptē adminiſtra in ea ligaturā ⁊ ſtricturā.

¶ In q̄ pte Aui. poſtq̄ꝫ poſuit ⁊ declarauit in ſpāli cās retētiuas fluxus ſan. q̄ retinēt ꝑ diuerſionē: in iſta pte Aui. incipit exponere ⁊ declarare in ſpāli cās retētiuas fluxꝰ ſan. q̄ retinēt ipm̄ in loco oppilādo ipm̄ exitū: ⁊ iſte cauſe ſūt remedia localia. Et iſta ps diuidit̃ in ptes octo. In pª pte Aui. declarat cāꝫ retētiuā localē q̄ fit ꝑ ligaturā vene. 2º declarat illā q̄ fit ꝑ impletionē cū bucellatiōe. 3º declarat illā q̄ fit ꝑ impletionē ſine bucellatiōe. 4º declarat illā q̄ fit ꝑ cōgelationē rei retētē. 5º declarat illā q̄ fit ꝑ coartationē carnis circūdātis. 6º declarat illā q̄ fit ꝑ eſcaram cū cauterio vel medicina. 7º declarat illā q̄ fit ꝑ inuiſcationē ⁊ cōgelationē. 8º declarat illā q̄ fit ꝑ exiccationē ⁊ incarnationē. 2ª ibi: Refrenatio cū bucellatiōe. 3ª ibi: Impletio vō ſine bucellatiōe. 4ª ibi: Impletio vō cū refrenatiuis. 5ª ibi: Aut ꝓpterea ꝙ caro coartat locum. 6ª ibi: Strictura aūt cū eſcare ⁊c̄. 7ª ibi: Medicine vō retinentes cōglu. ⁊c̄. 8ª ibi: Medicine vō retinētes cū exic. ⁊ incar. ⁊c̄. ¶ In pª ḡ pte Aui. docet modū reſtrictiōis fluxus ſan. q fit ꝑ ligaturā vene aut artarie. Et duo facit: q2 ꝓmo anteq̄ꝫ doceat talē modū oſtēdit Aui. ꝙ duo ſūt can̄. attēdēdi i tali ligatura cū extractiōe artarie vl̄ vene. ⁊ 2º Aui. docet modū ⁊ regimē talis ligatiōis. 2ª ibi: Et de regimine in illo. Pria in duas ſm̄ ꝙ Aui. ponit duos can̄. vl̄ regulas obſeruādas in tali mō. 2ª ibi: Et ante illud oꝫ vt cogſcas ⁊c̄. Dicit ḡ ꝓmo. Modus aūt ſupple ꝓmꝰ retētōnis ſanguis ꝓdictꝰ: in diuiſiōe alia. i. in vltima diuiſiōe q̄ erat diuiſio cāꝝ retinētiū fluxū ſan. ī loco opilationis exitꝰ: ⁊ modus ꝓmus ſm̄ ꝙ apparuit in illa diuiſiōe ē modus retētiōis ꝑ ligaturā vene vel artarie: ⁊ iſte talis modꝰ ē: qm̄ ſupple anteq̄ꝫ dicat̃ de ipo in ſpāli oꝫ vt obſeruet̃ in eo capitulū vnū. i. can̄. vel regula vna. ⁊ tunc Aui. ponit iſtum can̄. cū dicit: Et ē qm̄ fortaſſe. Et intēdit Aui. dicere ꝙ in tali mō reſtrictiōis q fit ꝑ ligaturā: tu debes attēdere an indigeas ſolū facere vnā ligaturā ſicut ſufficit vna ligatio ī vna duaꝝ arteriaꝝ: q̄ cōtinuant̃ cordi. i. q̄ ſunt ꝓpe cor in vno duoꝝ lateꝝ eiꝰ: q2 cū tu ligaueris eā: inuenies eā firmiorē. i. firmā: q2 nō fluet ampliꝰ ſanguis: ⁊ hoc iō ē: q2 ꝓpe cor ſanguis vadit ad artariā ꝑ vnā viā: ⁊ iō ſufficit ibi vna cōſtrictio q̄ ꝯſtringat illā viā. aut debes attēdere an indigeas facere duas ligatiōes: q2 aliqn̄ cōtingit ꝙ cum artaria ab alio latere ſuo ꝯtinuat̃ ramꝰ cuiuſdā alterius artarie ⁊ ītrat ī eā ⁊ iō adducꝫ ſāg. ad eā ꝑ aliā viā q̄ꝫ ꝑ illā quā ſtrinxiſti: q̄re tūc ibi oꝫ te facere aliā ligaturā ꝑter illā quā feciſti: ⁊ ſic tūc indiges duabꝰ ligaturis: ⁊ hoc eſt qd̄ vult dicere Aui. iō fortaſſe ꝯtinuat̃ cū alio latere. ſ. artarie. i. ab alio latere q̄ꝫ ſit illud latꝰ vbi ē orificiū vn̄ fluit ſanguis ⁊c̄. ¶ Tūc Aui. ponit aliā regulā q̄ ē obſeruāda in tali mō etiā. ⁊ dicit: Et ante illud. i. ⁊ an̄ etiā q̄ꝫ facias ligaturā: oꝫ vt cogſcas ptē q̄ ē ꝓnᵐ vene. ꝑ venā intelligit h̄ cōiter venā qetā ⁊ artariā. in qbbſdā em̄ locis ē inferiꝰ. ſ. ꝓnᵐ vene. ⁊ in qbuſdā ē deſup: ⁊ in qbuſdā inferiꝰ ſicut in collo ⁊c̄. Ad intelligēdū hec debes ſcire ꝙ ꝑ ꝓnᵐ vene intelligit mēbrū a q̄ orit̃. mō membrū a q̄ orit̃ vena qeta eſt epar: ⁊ iō epar ē ꝓnᵐ ipaꝝ. mēbrū vō a q̄ oriunt̃ artarie ē cor: ⁊ iō cor ē ꝓnᵐ ipaꝝ. ꝓnᵐ venaꝝ ⁊ artariaꝝ q̄ ſūt i collo ⁊ in capite ⁊ in illis ꝑtibꝰ ē inferiꝰ: q2 epar ⁊ cor ſūt inferius ꝑ reſpectū ad collū ⁊ caput. ꝓnᵐ vero venaꝝ ⁊ arteriaꝝ q̄ ſūt in pede ⁊ coxa ē deſup: q2 epar ⁊ cor ſūt ſupius ꝑ reſpectū ad pedē ⁊ coxā: ⁊ qn̄ cognoueris ptē. ſ. ꝓncipij adminiſtra ſtricturā ⁊ ligaturā: q2 niſi tu cogſceres ꝓus hoc tu neſcires vbi adminiſtrares ſtricturā ⁊ ligaturam vtrū. ſ. ſup orificiū vn̄ fluit ſanguis: vel infra ipm̄. i venis em̄ et artarijs q̄ꝝ ꝓnᵐ eſt deſup ſicut in venis colli oꝫ vt faciat ligaturā infra orificiū: q2 ſanguis venit ad illas venas deſup. Sic ergo in tali mō ligatiōis oꝫ obſeruare iſtū canonē et predictū. Et ideo Aui. poſuit eos ꝓus q̄ꝫ doceret illū modū in ſpeciali. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et de regimine in illo ē vt ꝑuenias ad extrahēdā venā cū vncino et etiā cū inciſiōe pauce carnis que velat eā et occultat ipam: deinde inuolue eā: poſtea adminiſtra medicinas q̄s dicemus. Qd̄ ſi fuerit pulſatilis tūc meliꝰ ē vt veles eā cū filis lini. Et ſimilr̄ ſi fuerit nō pulſatilis verūtn̄ multotiēs eleuat̃ ſāguis eiꝰ. Cū ergo feceris illō: deīde annexueris ei medicīas: tūc dimitte ligaturā vſq̄ ad diē tertiū et q̄rtū. Qd̄ ſi videris medicinā glutinatiuā faciētē adherētē loco eiꝰ: tūc nō eradices eā oīno: ſꝫ pone in circuitu eiꝰ de q̄ne ipſiꝰ aliq̄d qd̄ madefaciat ipam parum per. Qd̄ ſi accidat ei proceſſio ex ſeipſo

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

qñ tu auferes illud quod eſt ſuper ipſum
tūc tene quod ē ſub loco ī via itineris ve
ne ꝛ ꝑme ꝑſſionē cū q̄ fiat ſecuritas de ſal
tu ſanguīs ꝛ eradica illud qḋ eleuatur de
eo ī loco ſuo ꝛ ꝑmuta illud cū alio. ꝛ ſi pre
paratio tua quā facit mēbro ī iſta hora ſ3
q͛ oꝫ: ꝛ ē vt ſit orificiū eius magis imū q̄ꝫ
principiū ita vt qñ ē ꝟbi grā ī īferioribus
īteſtini ꝛ matricis ⁊c̄ ſternat̄ ſtratū aliqḋ
qḋ eleuet īferiora ꝛ depōat ſuperiora ſ3
maiorē elongationē q̄ eſt ex dolore: dein
de dimitte ip3 trib⁹ dieb⁹: deīde annecte
ei hūc modū vſquequo eleuetur ſāguis.

C In pte iſta Auic. docet in ſpeciali modū ꝛ regimē liga-
tionis vene vel arterie. ꝛ oſtendit etiā qd eſt faciēdū poſt
ligaturā. Et dicit. Et de regimine ⁊c̄. deinde īuolue idē
liga eā poſtea. ſ. poſt ligationē. adminiſtra medicinas. ſ.
reſtrigētes ſanguinē. ꝛ maxīe debēt adminiſtrari medicīe
retētiue q̄ ſūt ꝯglutiatiue ꝛ viſcoſe. que autē ſint iſte dicet
poſtea. ꝛ nos ēt dicem⁹ q̄ illarū ſint meliores. Uerūtñ ꝑ
q3. q2 multotiēs abbreuiat̄. i. reſtringit̄ ſanguis ei⁹ q̄ ſi
accidat ei. i. ſanguini ꝓceſſio. i. flux⁹ ſanguis ex ſeipſo qñ
tu aufers id qḋ eſt ſup ipm. i. qñ tu diſſoluis vuln⁹ tūc te-
ne ⁊c̄. i. tūc eleua illā medicinā ꝛ cōprime cū medicina ꝛ
ſup orificiū vene ꝛ ſub orificio in via vñ venit ſāguis: deī
de renoua medicinā ſup locū. ꝛ hoc eſt qḋ dīc Gal. 4° de
īge. Oꝫ tñ vt nō feſtines ad hāc medicinā. ſīc ſtulti medi
ci faciūt. ſed ꝑmit⁹ digito in vuln⁹ īducto cōprimat̄: deiñ
cū altera manu medicinā īpone ꝛ ſic dimitte eū. ſ. cū hac
medicina trib⁹ dieb⁹. deīde ānecte ei ſm hūc modū. ſ. q̄
ſi nō fluit qñ diſſoluis nō remoueas ꝑmā medicinā. ꝛ ſic
fiat quouſq3 eleuet̄. i. retineat̄ ſanguis ei⁹. ꝛ hoc ē qḋ Aui.
vult dicere in hac parte. Tunc ſequitur illa pars.

C Refrenatio aūt cū bucellatōne non eſt
poſſibilis niſi in arterijs magnis: fac er
go liciniū ex pilis lepoꝝ: aut tela aranee
aut ſubtili cotto: aut panno lini veteri: de
īde pulueriza ſup ip3 medicias ꝓhibētes
ſanguinē. Et mitte ī ipā3 artariā ſicut bu
cellā: deīde ſtrige ſup ipā3 ligaturā: ꝛ for
taſſe admiſtra liciniū ex pilis lepoꝝ ſolū
ꝛ excuſat ſollicitudinē. ꝛ oꝫ vt ſtrigas ſtri
ctura adherēte q̄ ñ ſepet̄ dōec incarnet̄:

C In pte iſta Auic. declarat ī ſpāli cā3 retētiuā flux⁹ ſāgui
nis q̄ fit ꝑ īpletionē artarie cū bucellatiōe ꝛ dīc. refrena-
tio āt. i. ꝯſtrictio ꝛ flux⁹ ſāguis cū bucellatiōe nō ē poſſis
niſi ī artarijs magnis. ꝛ cā h⁹ ē. q2 īpletio cū bucellatiōe ē
īmittere liciniū īiūctū ī medicīa reſtrictiua ī orificiū ar-
tarie. mō ꝟ nō fit niſi qñ orificiū ē magnū ita q̄ ſit capax
illi⁹ licinij. hoc aūt ē in artarijs magnis non in paruis.

C Liciniū vō ex ſe nā regit in extractiōe
ei⁹ paulatī ꝛ expulſiōe ei⁹ aut alijs ab hoc

C In iſta pte Auic. remouet qḋdā dubiū qḋ dcm̄ ē: immedia
te q̄ oꝫ vt ſtrigas ſtrictura adherēte q̄ nō ſepat̄ donec in
carnet̄ artaria. C S3 aliqs diceret quō īcarnabit̄ artaria
añq3 ſeparet̄ talis ligatura cū tale ſit ī orificio artarie. illḋ
n. liciniū īpediet ī ꝯſolidatiōe ipſi⁹. ꝟ dubiū Auic. remo-
uet dicēs. licinij vō eē nā regit ī abſtractiōe ei⁹ paulatim ꝛ
expulſiōe ⁊c̄. q̄ſi vult dicere Aui. q̄ bñ ꝑt ꝯſolidari arta
ria añq3 ſepat̄ ligatura. Nec obſtat tale liciniū īmiſſū in
orificiū artarie. q2 nā ipſa dū īcarnat artariā expellit lici
niū ex orificō paulatī e ue ſīc paulatīe īcarnat. ꝛ iō artaria
qñ ē ex tot o īcarnata ē illḋ liciniū expulſū extra orificiū
Et q̄ nā poſſit ꝟ facē ē māifeſtū. videm⁹. n. ad ſēſū q̄ ipſa
expellit fruſtra oſſiū multotiēs ex vulnere. ꝛ multotiens
ēt expellit illa q̄ ſunt ītus īfixa nec mirū. dīc. n. Gal. ī ꝯmē
to affo. 7ᵉ ꝑticule. Forti nāe nihil reſiſtere pōt. videmus
enim q̄ nā āpatis cū natura a qbuſdā locis eā expellat:
oſſa etiā tranſeunt ⁊c̄. Tunc ſequitur illa pars.

C Impletio vō ſine bucelatiōe ē vt īpo-
nat̄ verbi grā illa res in orificiū eius ꝛ li
getur deſuper ꝑter penetratiōe3 ei⁹ ī ve
nas ꝛ vt retieat̄ cū eis que ſunt ſicut pul-
uilli. ꝛ ꝓprie ſpōgia ꝛ cū vittis fortis ſtri
cture ſtrigētib⁹ ipm cū cōuerſiōe ſtrictu
re q̄ ē trahēs. Strictura vō pria oꝫ vt ſit
ꝓpe orificiū: deīde īuoluat̄ vadēs retro
ꝛ ſolue ſtricturā gradatī. ꝛ ſcias q̄ ſtrictu
ra puluilloꝝ ꝛ vittaꝝ qñ eſt debilis vēit
ex ea nocumētū ſtricture ꝛ eſt attractio:
ꝛ nō ꝓuenit ex ea nocumētū ſtricture ꝛ ē
retētio ꝛ īpletō: oꝫ ergo vt ſubtiliet̄ ī hoc
caplo. Cū ergo ſtrigit̄ ſtrictura bona ꝛ
ſtrigit̄ iteꝝ ex latere diuerſo ōcliat mā ꝛ
reſiſtit attractiōi ex ſtrictura. ꝛ non oꝫ vt
ꝓueniat̄ cū ſtrictura ꝛ ꝓhibitōe niſi q̄ ſit
infra dolorē niſi ſi illud fuerit neceſſariū
in primis: deinde molifica eā paulatim.

C In q̄ pte Auic. ꝯtermīat ī ſpāli ꝯ cā retētiua flux⁹ ſāguis
q̄ fit ꝑ īpletionē ſine bucellatōe. ꝛ duo fac. p° fac ꝟ. 2° addit
q̄dā. 2ª. ibi (Ampli⁹ ſtrige ſup medicias) Pria ī duas. q2
tal̄ mod⁹ ꝑt fieri dupl̄r. vno°. ſine ſutura. alio°. cū ſutura.
prio ḡ pōit ꝑmū modū. 2° 2ᵐ. 2ª ibi (Et mltotiēs qdē ē ne
ceſſariū ⁊c̄.) C Dīc ḡ p°. īpletio vō ⁊c̄. vt ponat̄ illa res. i.
id liciniū īuolutū cū medicia viſcoſa ꝯglutinatiua ī orifi
ciū ei⁹. i. ī orificio vulneris ſupra venā poſt penetrationē
ei⁹ ī venas poſtq̄3 mittat̄ illḋ liciniū it⁹ ī orificio vene. vñ
iſte mod⁹ ꝯpetit ſpāl̄r ī artarijs q̄ nō ſūt multū magne. ꝑ
dict⁹ vō ꝯpetebat pl̄s ī venis ꝛ artarijs magnis. ꝛ ſupple
fac vt retineat̄. ſ. id tale liciniū it⁹ ī vulnere cū eis q̄ ſūt ſīc
puluilli. i. plumazoli ꝛ ꝓpe ſpōgia. i. ꝛ ꝓpe cū plumazo
lis factis ex ſpōgia ꝛ cū vittis fortis ſtricture ſtrigētib⁹ ip3
cū ꝯuerſiōe. i. cū ꝓhibitiōe ſtricture q̄ ē attrahēs. q̄ſi vult
dicere q̄ tu ꝺbes facere ſtricturā q̄ ꝓhibeat hūores flue-
re ad locū. ꝛ tūc Auic. oñdit q̄lis ſtrictura ē illa q̄ oꝫ fieri
ad ꝟ vt ꝓhibeat̄ flux⁹ hūoꝝ dicēs. ſtrictura ḡ op3 p° vt ſit
ꝓpe orificiū ſup. ſtrictura. deīde īuoluat̄ ſupple ligatura
vadēs retro. ſ. orificiū ſu. a pte vie vñ vēit flux⁹. q2 ſi ꝑuᵐ.
vene ſit ſupi⁹ tūc op3 vt ſtrictura ꝓcedat retro orificiū v-
ſus īferiora. ꝛ ſtricturā ḡdatī3. i. relaxa ſtricturā ḡdatī. oꝫ
n. eē ſup orificiū ꝛ ꝓpe orificiū ligatura ſtricta. ꝛ q̄3to ma
gis elōgat̄ ab orificio tāto magis relaxet̄. ꝛ rō h⁹ ē. q2 ſtri
ctura q̄ ē ſup orificiū fac̄ adherere ptes ꝛ exꝑmit ſangui-
nem a loco flux⁹ vſus alias ptes. ꝛ hec ſunt q̄ faciūt maxi
me ad retētionē flux⁹ ſanguis. S3 ſi ligatura ſup orificiū
eſſet debilis elōgata ab orificio ꝛ ſtricta tūc īpediret̄ mū
ctio ptiū ꝛ fieret exꝑſſio humoꝝ vſus locū flux⁹: ꝛ iō auge

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

rēſ fluxꝰ. Et hoc eſt qḋ ſubdit Auicē. Et ſcias ꝙ ſtrictura puluillo⁊ ⁊ vitta⁊ qñ eſt ḋbilis ſupple ſup orificiū venit ex ea nocumentū ſtricture: ⁊ eſt attritio .ſ. humo⁊ ad totū ⁊ nō puenit in ea iuuamētū ſtricture. ⁊ eſt .ſ. id iuuamētū retētio .ſ. fluxꝰ ſanguis ⁊ ipletio. oꝫ ḡ vt ſubtilieſ .ſ. medicina in hoc capl'o .ſ. ligatiōis. dꝫ .n. ſubtiliari medicꝰ in ligatiōe vt eā faciat ſm ꝙ ꝯpetit: qm̄ eſt magnū iuuamētū ſi fiat vt opꝫ ⁊ nocumētū ſi fiat vt nō dꝫ. Cū ḡ ſtringiſ .ſ. vulnus ſtrictura bona ⁊ ſtringit ipm ex latere diuerſo ſupple relaxādo ſtricturā ḋclinat mā .i. deriuaſ mā a loco fluxꝰ ⁊ reſiſtit attractōi hec ſtrictura. Et tūc qꝛ Aui. dixit ꝙ ligatura ſup orificiuꝫ dꝫ eē fortis ſtricture oñdit ꝙ ē itelligendū cū q̄dā ꝯditiōe dicēs. Et nō opꝫ vt pueniaſ cū ſtrictura ⁊ ꝓhibitōe .ſ. q̄ fit p ligaturā niſi q̄ fit ifra dolorē. dꝫ ḡ fortiter ꝯſtrigi: ſꝫ nō itantū vt dolorē gñet. Jngt .n. Ga. 4º. de inge. a nullo .n. ſanguis fluxꝰ efficiſ vl' āpa ſic dolore niſi iſtud fuerit nečiuꝫ in p̄mis. deīde mollifica eā paulatim. h̄ eſt dicere dcm̄ ē ꝙ ligatura dꝫ ſic ꝯſtringi vt dolorē nō generet niſi eēt aliqñ nečiuꝫ in p̄mis ita ꝯſtringere vt dolorē faceret: ⁊ h̄ eēt vt qñ flueret fortiter ſanguis: tūc idigeremꝰ in p̄nº fortiter ꝯſtrigere adeo vt dolor idegñeſ. ſꝫ nō debemꝰ pſeuerare in illa ꝯſtrictiōe: imo ſtatiꝫ ſedato fluxu debemꝰ eā mollificare ſic vt dolor nō gñeſ. qꝛ ſi tu pſeuerares in tali cōſtrictiōe: tūc pſeuerat dolor ⁊ fieret ſanguis fluxꝰ ad locū. ⁊ p ꝯñs vltimo augereſ fluxus ſanguis. ſꝫ ſi tu nō pſeueras in tali ꝯſtrictiōe tūc nō ē malū facere eā. qꝛ ꝯſtringiſ fluxꝰ ⁊ nō fit pp hoc ibi attritio cū dolor: ille nō pſeueret. ⁊ pp hoc addit Auicē. Deide mollifica eam paulatim. Deinde cum dicit.

¶ Et multotiens quideꝫ oportet vt ſuas figuraꝫ carnis ⁊ colligas labia eius ⁊ vittis tegas. multotiens enim ſufficit collectio labiorum ⁊ poſitio puluillorū ſeruat ea colligendo venas ipſorum.

¶ Jn iſta parte oſtendit Auicen. ꝙ iſte modus retentionis aliquando fit cum ſutura ⁊ non ſufficit ſola ligatura. ⁊ patet quod dicit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius ſtringe ſuper medicinas pulueriꝫatas rare. Et iclina añ alguidegi quando cōtrabitur vbi coartaſ apud principium ſuum cuꝫ digitis vniꝰ dua⁊ manuū: deīde annecte ei medicīas ⁊ puluillos apud orificiuꝫ eius cū manu altera

¶ Hic Auic. addit qddā dicens. Amplius ſtringe ſup medicinas pulueriꝫatas rare. hoc eſt qñ tu admiſtraſti medicinas retētiuas ſanguis ⁊ admiſtraſti ēt ligaturā vt dictū ē: tūc ſtringe rare pmutes ligaturā ⁊ tales medicinas qꝛ qñ tu reſtrigis ſanguinē nō debes diſſoluere ligaturā ſepe nec remouere medicamē ſepe niſi cogeret nečitas. Et debes diſſoluere ligaturā rare .ſ. de tertio in tertiū: de q̄rto in q̄rtū. Tunc Auic. addit qddā aliud .ſ. ꝙ ſi ſanguis fluit ex venis q̄ ſunt in collo dicēs. ⁊ iclina. ſtringe .ſ. cuꝫ digito vl' alia cōſtrictiōe alguidegi .i. vena colli qñ ꝯtrahiſ .i. qñ retrahiſ magis a fluxu vbi .i. qñ coartaſ .ſ. talis vena cū digitis vniꝰ dua⁊ manuū apḋ p̄ncipiū ſuū. ⁊ h̄ ē qñ ꝯſtringiſ añ ſe. qꝛ p̄ncipiū ſuū iferiꝰ vt dictū ē p̄us. ſꝫ ſi fluxus eēt ex venis q̄ ſunt in pede vel coxa tūc ꝯſtrictio dꝫ fieri poſt ſe .ſ. v̄ſus p̄ncipiū ſuū. qꝛ p̄ncipiū ſuū ē ſupiꝰ. qꝛ cōſtrictio ⁊ ligamētū nō debēt duci niſi v̄ſus initiū vene q̄tenꝰ ſanguis ꝓhibeaſ: vt Gal. dicit 4º de inge. ſani. Vñ hic hꝫ locū illud qḋ Auic. dixit ſupra in mō ligatiōis in illa pte. Et añ id oꝫ vt cognoſcas p̄ncipiū vene ⁊c. qꝛ ligatio ⁊ ꝯſtrictio ſemp debent ire v̄ſus p̄ncipiū vene. qꝛ illa ē via fluxꝰ. Deide .ſ. poſt ꝯſtrictionē cuꝫ digito ānecte ei ⁊c. Qḋ ergo Auicē. vult dicere in hoc additō eſt ꝙ añ q̄ꝫ adminiſtres medicinā retentiuā tu ḋbes venā ꝯſtrigere q̄cūq̄ꝫ ꝯſtrictione potes ab illa parte q̄ eſt verſus p̄ncipium ſuum eo ꝙ illa ē via fluxus: deinde medicinam imponere. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Jmpletio v̄o cū refrenatiuis prouenit aut cum ſtrictura implentis in facie orificij eius cum manu altera non ceſſante retinere donec congeleſ ſanguis ⁊ fiat impletio: aut cū re īfridāte valde q̄ infridat ſanguineꝫ ⁊ cōgelat ipſuꝫ in orificio eiꝰ

¶ Jn q̄ parte Auicē. determiat ḋ cā retētiua fluxꝰ ſāguis q̄ fit p cōgelationē rei retēte ſup orificiū vene. Dicit ergo Jmpletio v̄o cū refrenatis .i. cū ꝯgelatiuis ſup orificiū artarie. dicit tñ cū refrenatiuis. qꝛ iſta cōgelatio aliqñ fit cū refrenatiuis ⁊ pcuſſiuis: ſꝫ ēt fit alio mō ſicut cum retentiōe digiti ſuper faciē orificij vene. aliud qḋ Auicē. dicit manifeſtum eſt. Tunc ſequitur illas pars.

¶ Aut ꝓpterea ꝙ caro coartat locū ſicut ſi incidaſ vena in latitudīe ⁊ ſuſpēdaſ ad duo latera in prima vice: quare claudit ſuper eam caro ex latere ex quo currit. ⁊ hoc nō fit niſi ī loco carnoſo. ⁊ multotiēs qdeꝫ accidit ꝙ neceſſariū eſt incidere ramum extremitatis vne vt ſit introitus eiꝰ in ꝓfundum vehemētior: deīde ponunſ deſup medicine. ⁊ multotiens accidit incarnatio meatꝰ abſq̄ꝫ matre ſanguinis.

¶ Jn qua pte Auic. determiat de cā retētiua ſanguis q̄ fit per coartationē circūdātis venā ⁊ dicit. aut ſupple fit retētio fluxꝰ ſanguis. ꝓpterea ꝙ caro coartat .i. iplet ⁊ ꝯſtrigit locū .ſ. orificiū vñ fluit ſāguis. Et videte Auic. q̄ꝫtū ē ex mō loquēdi cōtinuato videſ innuere ꝙ iſte modꝰ ſit q̄dam modꝰ p̄dicti modi. qꝛ dicit. Aut ꝓpterea ⁊c. videſ .n. ꝙ iſta aut referaſ ad illa aut q̄ p̄us dixit. Sed iſte modꝰ eſt qdā modus p ſe diſtictus. ⁊ dꝫ ſic legi vt expoſitū ē. nihilominꝰ tñ Auic. ſic fuit locutꝰ: qꝛ iſte modꝰ ꝯuenit cum p̄dicto ⁊ cū alijs p̄dictis in hoc. qꝛ vterq̄ꝫ eſt modꝰ p ipletionē. vñ q̄ttuor ſūt modi retētiui ꝯuemētes ī hoc ꝙ oēs ſiūt p ipletionē ſꝫ vnꝰ fit p ipletionē ex licinis ſicut bucellis. alius fit p ipletionē licini ⁊ ſine bucellatiōe. tertiꝰ fit per ipletionē cū re cōgelata. aliꝰ aūt fit p ipletionē carnis circūdātis venā. Et tūc Auic. oſtēdit q̄liter fit iſta coartatio carnis ſup venā cū dicit. Si icidaſ vena in latitudīe per trāuerſuꝫ ⁊ ſi ſuſpēdaſ .ſ. cū vncio in p̄ma vice a duobus lateribꝰ. deide icidaſ ex vtroq̄ꝫ latere p trāuerſuꝫ ex toto: q̄re claudit ſup eā caro ex latere ex quo currit. qꝛ capita vena⁊ iciſa retrahunſ. ⁊ iō cooperiūſ ſub carne ⁊ ſic ceſſat fluxus. ſed id nō pꝛ fieri niſi in loco carnoſo. Et multotiēs qdē accidit ꝙ nečiuꝫ ē icidere ramā extremitatis vene vt ſit introitus eiꝰ in ꝓfundo .i. vt ps inciſa retrahaſ in ꝓfundo ⁊ cooperiaſ carne ⁊ multotiēs accidit deſup incarnatio meatꝰ .ſ. p talē curā abſq̄ꝫ matre ſanguis qꝛ qñ artaria eſt ſic coopta: tūc ſāguis nō pōt currere extra ī ſpacio vacuo. ⁊ iō icarnaſ artaria ſub carne abſq̄ꝫ ꝙ accidat mater ſanguis. tūc ſequitur illa pars.

¶ Strictura āt cū eſcara fit cū igne ipſo qñ magnificaſ timor: ⁊ fit cum medicis cauteriꝫātibus ſicē calce. ⁊ flore eris ⁊ gūibꝰ draganti ⁊ gūibus arſenici ⁊ cymino

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

etiam ⁊ ſimilibꝰ ⁊ cū eo qd̄ eſt debilius quando pulueriȝat̄ ſuper locum ⁊ ſtringitur ⁊ retinet. Verū timoꝛ in illo eſt ꝙ eſcara eſt velocis eradicatiōis ex ſe ⁊ ex quolibet reſiſtente ex eruptione ſanguinis ⁊ qualibet aliarum cauſarum. ⁊ quādo cadit eſcara redit timoꝛ nouus.

¶ In qua pte Auic. determināt de cā retētiua fluxus ſanguis q̄ fit p eſcarā cū cauterio vel cū igne vel cū medicis cauteriȝātibꝰ. Et iſta ps diuidit̄ in q̄ttuoꝛ ptes. In pma oñdit quō dȝ fieri iſta cauteriȝatio: ⁊ ꝙ pt fieri cū igne ⁊ cū medicina. in ƀa pte ꝯparat iſtū modū itētōis ad alios modos. i tertia pte ꝯparat cauteriū foꝛte ad cauteriū debilius. i q̄rta pte pōit medicinas aliq̄s cauteriȝātes. ⁊ oñdit ēt q̄ cauteriȝātiū medicinaꝝ ſint melioꝛes. 2ª ibi (Verum timoꝛ eſt in illo ⁊c.) 3ª. (Et ꝓpter id qd̄ preceptum eſt ⁊c.) 4ª ibi (Et de cauteriȝantibꝰ bonis tēperati regiminis) ⁊c. Qd̄ in pma pte dicit pȝ. in ƀa pte dicit ꝙ modꝰ retētiōis p cauteriū eſt timoꝛoſioꝛ q̄ȝ alij modi. qꝛ eſcaria vt dicit Gali. 4° d̄ inge. ē ſicut qd̄dā coꝛpus retentū ſuper faciē oꝛificij vene. nūc aūt talis eſcara eſt velocis eradicatiōis ⁊ ex ſe ⁊ ex quolibȝ reſiſtēte ⁊ ex q̄libet illaꝝ cāꝝ ⁊ qñ cadit eſcara: tūc redit nouꝰ timoꝛ: imo maioꝛ q̄ȝ pꝛioꝛ vt dic̄ Gal. 5°. de ige. Et rō hꝰ eſt. qꝛ cauteriȝatio nō generat carnē: imo diminuit. ⁊ iō cū caro vulneris minuat̄ ſm q̄ȝtitatē illoꝝ coꝛticū pꝰ ꝑꝑ q̄ȝtitatē ⁊ abſciſionē illoꝝ coꝛticū: vt plīm cōtingit fluxꝰ ſanguis iceſſabilis. ⁊ iō laudabilioꝛ eſt medicia glutinatiua ⁊ viſcoſa q̄ȝ cauteriȝatiua Aliqñ tñ eſt necīuȝ cauteriū vt. ſ. qñ cōſtrictio nō pōt fieri cū alijs modis. Aliqñ eni cōtingit ꝙ añq̄ȝ abſcindat̄ coꝛtex caro ſub coꝛtice eſt nata. vt qñ cauteriū ē foꝛte: vt poſtea dicet Auic. ⁊ tūc ceſſat fluxꝰ. ¶ Eſt tñ vlteriꝰ itelligendū ſm ꝙ dicit Gal. q̄nto de ige. ꝙ in quodā caſu bñ ꝯtigit ꝙ meliꝰ ē vti cauterio q̄ȝ alijs medicis hoc eēt ſic qñ fluxꝰ eſt ex putrefactiōe ⁊ coꝛroſiōe. tūc. n. vtile eſt vt icēdant̄ cū igne aut cū medicia icenſiua. Et rō hꝰ eſt. qꝛ cauteriū tūc duo bōa facit. remouet. n. putrefactōeȝ ⁊ coꝛroſionē a mēbro q̄ erāt cāe fluxꝰ ſanguis ⁊ ꝯſtringit fluxum ſāguis. alie aūt medicie nō facerēt niſi vnū iſtoꝝ. ſ. ꝯſtrictionē fluxꝰ: nec ēt iſtud ita bñ tūc faciūt cū nō abſcidant cām ſic cauteriū. Et iō dic̄ ibi Gal. ꝙ ꝑꝑ hoc i verendoꝝ ⁊ ani paſſiōe coacti cū medicia icēſiua ⁊ foco feſtinamus eo ꝙ putredo i his locis feſtinat. qꝛ nāliter caloꝛ eis dominat̄ ⁊ ſūt vie ſupfluitatū exeuntiū. In hoc g̃ cañ. melius eſt vti canterio. in alijs āt nō vti debemꝰ niſi magna neceſſitate cogente. Deinde cum dicit.

¶ Et ꝑꝑ illud preceperūt vt fiat cauteriū cum ferro vehemēter ignito ꝓfunde ita vt faciat eſcaras ꝓfundas groſſas: quaꝝ caſus nō ſit facilis ⁊ cadant i tpe lōgo in quaꝝ ſimili caro iā eſt nata. ex cauterio nāq̄ȝ debili ꝓueniūt eſcare debiles q̄ cadunt ex q̄libet cā ⁊ cū hoc facit accidere saniē ⁊ calefacit vehemēter: Cauterium vͦo foꝛte iplet cū eſcarꝭ foꝛtibꝰ ⁊ remouet rupturā ⁊ detūeſcere eā fac̄ ⁊ ꝯtrahit eā.

¶ Hic Aui. ꝯparat cauteriū debile ad cauteriū foꝛte. oſtēdit. n. ꝙ eſt meliꝰ cauteriū foꝛte. ⁊ pȝ qd̄ dicit. ¶ Sȝ h̄ eſt vnū itelligēdū ꝙ cauteriū ſiue foꝛte ſiue debile eſt meliꝰ ſi fit p ignē q̄ȝ ſi fiat p medicinā. Dicit. n. Albucaſis ꝙ cauteriū cū igne eſt meliꝰ q̄ȝ cauteriū cū medicia eo ꝙ ignis eſt ſimplex cuiꝰ actio nō ꝑuenit niſi ad mēbroꝝ qd̄ cauteriȝat̄ ⁊ nō nocet alteri mēbro ꝯiuncto cū eo niſi nocumēto ꝑuo. Et rō hꝰ eſt: qꝛ eiꝰ opatio eſt ſubita ⁊ in tpe paruo medicie vͦo cōburētis actio ꝑuenit ad illud qd̄ elōgatū ē ex mēbris ⁊ foꝛtaſſe facit accidere in mēbro egritudinem difficilis ſanatiōis. ⁊ foꝛtaſſe iterficit. Et rō hꝰ eſt. qꝛ eius opatio eſt lōgioꝛ ⁊ in maioꝛi tēpoꝛe. ⁊ iō ē cū maioꝛi ⁊ magis cōtinuo doloꝛe. ⁊ p ꝯñs cū maioꝛi attractiōe humoꝝ ad locū ⁊ ad ptes circunſtantes. Deinde cum dicit.

¶ Et de cauteriȝantibus bonis temperati regimis ē vt ſumatur albugo oui ⁊ aggregetur cū calce non extincta. ⁊ iuoluātur cum eo pili lepoꝛis aut ei ſimilia ⁊ ponat̄ ſup locum ⁊ ſtringat̄. Et de bonis ꝑuenientibus ad vltimū multotiens ē vt ſumatur cyminū ⁊ calx ⁊ ponat̄ ſuper locum ⁊ ſtringat̄. ⁊ qñq̄ȝ ſupaddit̄ eis colcotar. ⁊ genera dragāti in hac ſūma ſunt hñtia ſtipticitatem cū cauterio. Calx vͦo eſt cauteriū i quo nō ē ſtipticitas de qua ſit curādū. ⁊ illud qd̄ generat̄ de eſcaris cū cauterio in eo quod hȝ ſtipticitatē eſt lōgioꝛis fixiōis ⁊ ꝓfūdiꝰ: ⁊ succꝰ fimi aſinini ⁊ ſubſtantia ſtercoꝛis aſinini ſunt de illis que aggregant ad cauterium acuitatem ⁊ glutinationem.

¶ Hic Auicen. ponit q̄ſdā medicinas cauteriȝātes. ⁊ oſtēdit ēt cū hoc q̄ medicina cauteriȝās eſt melioꝛ. Et dic̄. Et de cauteriȝantibꝰ bonis tēperati regimis hoc eſt. qꝛ nō ē multū foꝛte. vel expone tēperati regimis. qꝛ illud eſt medicamē cōmixtū ex medicis viſcoſis ⁊ glutinatiuis. ⁊ ex medicis cauſticis. vñ eſt ſicut tēperamētū inter illa duo Et qñq̄ȝ addit̄ eis colcotar. Auic. oſtēdit q̄ medicina cauteriȝatiua eſt melioꝛ. ⁊ vult dicere ꝙ cauteriū cuȝ quo eſt ſtipticitas eſt melius. Et rō hꝰ ē. qꝛ plꝰ moꝛat̄ eſcaria ſup locū qñ eſt ex medicina ſtiptica cauteriȝatiua. quāto aūt plꝰ eſcara ſtat ſuper locū tāto eſt meliꝰ. qꝛ caro gñat̄ tūc pꝰ q̄ȝ coꝛtices cadant. mō cauteriū qd̄ fit ex calce eſt foꝛtius ceteris. vt dicit Gal. q̄nto de. ige. nō tñ eſt ſtipticū. iō coꝛtices q̄s gñat ſup vulnꝰ cito cadēt. ſȝ calcātū ⁊ ȝegi ſtipticitatē hñt cū cauterio. ⁊ ideo melioꝛa ſunt ⁊ debent cū alijs adminiſtrari. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Medicine vͦo reſiſtentes cōglutinatōne ſunt ſicunt gypſum ablutuȝ ⁊ glutinū decoctum: ⁊ amilum: ⁊ puluis molendini: ⁊ gūme: ⁊ thus: ⁊ reſina: ⁊ iteruȝ paſſe de vuis ipſis. Et rane ſunt huiꝰ generis ſm ꝙ dicitur: ⁊ iterum ſtella ſenis:

¶ In qua pte Auic. determiat de cā retentiua fluxꝰ ſāguinis q̄ fit p inuiſcationē ⁊ glutinationē. ⁊ nō facit aliō Aui. niſi qꝛ cōnumerat aliquas medicinas q̄ cōglutināt ⁊ inuiſcant. ⁊ thus. per thus Auicen. intelligit hic thus gūmoſum ⁊ album. In thure enim ſunt tres ptes. eſt eniȝ thus gummoſum ⁊ albuȝ qd̄ eſt groſſuȝ. ⁊ ē ibi thus qd̄ eſt minutū qd̄ pꝛiuſq̄ȝ teratur ex cribello ceciderit vt Gali. dicit. iȝ. particula de igenio ſanitatis. ⁊ eſt ibi coꝛtex thuris modo thus groſſum gūmoſum eſt minus deſiccatiuum ⁊

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ ſtipticum q̃z puluis thuris ⁊ cortex eius. Et pp hoc dicit Gal. in qnta particula de ingẽio. q cũ vis medicamẽ oppilatiuũ ⁊ viſcoſum facere elige thus gũmoſum ⁊ album: qd̃ dentibus non frangitur cum ipſis cõprimitur ſz glutinari videt̃ ſicut maſtix. qꝛ ergo hic Auic. põit medicinas glutinatiuas ⁊ viſcoſas. ideo ponit iter eas thus itelligens per thus: thus gũmoſuz album. ſed iferius ponit corticem thuris. qꝛ ibi ponit medicias deſiccatiuas. cortex aũt thuris ⁊ puluis eius magis deſiccatiui ⁊ ſtiptici ſunt q̃z thus. Tunc ſequitur illa pars.

¶ Medicine vero retinentes cuz exiccatione ⁊ icarnatiõe ſunt ſicut aloes: ⁊ cortex turis: ⁊ ſicut interiora paſſularuz vue contrita valde. ⁊ galle cum oleo aliquo. ⁊ comburantur: ⁊ quando completur inflãmatio earum extinguantur: ⁊ papyrꝰ aduſtus ⁊ reſina: ⁊ ſcoria ferri: ⁊ ſtercus equi. ⁊ ſtercus aſini aduſta: ⁊ cinis oſſiuz non ablutorum: qm̃ abluta ꝓhibent glutiatione: ⁊ ſpõgia noua ſubmerſa in oleo aut vino deinde aduratur: ⁊ pili aduſti.

¶ In qua parte Auic. determinat de cauſa retentiua fluxus ſanguinis que fit per exiccationez ⁊ incarnatiões. qꝛ ambo hic faciunt vnum modũ vt dictum fuit prius. ⁊ nõ facit aliud Auicẽ. niſi q ponit aliquas medicinas hec habentes facere: quaꝝ vna eſt ſiccior alia. ⁊ hoc facit reſpectu ad cõcluſiones diuerſas. qꝛ in corpore ſicco competit medicina magis ſicca. in corpore autem humido minꝰ. ⁊ ratio huius apparet ex prius dictis. ⁊ patet quod dicit.

¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ De narratione medicinarum ſimplicium ⁊ compoſitarum ſpecierum diuerſarum fortium in prohibitione fluxus ſanguinis. Cap. xviij

Et de illis que dixit Ga. ⁊ narrauit bene ⁊ experta ſunt poſt ipſuz ⁊ inuenta ſunt plurimi iuuamenti eẽ vt ſumãtur de colcotar: xx. ⁊ de minuto ture. xvj. ⁊ d aloe ⁊ glutino ſicco añ. viij. ⁊ de arſenico. iiij. ⁊ de gypſo vehementer trito puluerizato vt atomi poſt cribellationem. xx. curetur cum eo puluerizando ſuper licinia ⁊ ſpargendo ſuper locum: quoniam eſt mirabile. aut ſumatur ſarcocolla de mecha ⁊ aloes ⁊ ſanguis dra. ⁊ ponatur ſuper liciniuz ⁊ ſtringatur ⁊ aloes ⁊ tus ſolum cum pilis ſecũdum q ſciuiſti. ⁊ iterum ſpongia aduſta ſicut diximus ⁊ later aduſtus ſumantur ſpongia ⁊ ſcoria plumbi ⁊ tutia ⁊ aloes: aut ſumantur tus ⁊ aloes ⁊ ſulfur aut tus ⁊ ſulfur: ⁊ fiat puluis: aut adminiſtret̃ licinium cum albumine oui: aut ſumãtur de colcotar. xx. ⁊ de ture aut minuto turis. viij. ⁊ reſine. viij. ⁊ de gypſo aduſto. viij. aut ſumãt̃ colcotar ⁊ de gypſo aduſto. viij. Aut ſumãtur colcotar eris vſti ⁊ calcadis ⁊ draganti aduſti partes equales. Et de bonis ad fluxum ſanguinis ⁊ proprie ex draganto eſt vt ſumatur aloes pars. j. ⁊. ſ. primum amborum in corpore graui: ⁊ ſecundum eorum in corpore leui ⁊ corticum turis in corpore graui. dragma. j. ⁊ turis ipſius groſſi pinguis ĩ corpore leui pars. j. ⁊ ſint contenti ſuper ea ambo: aut ſanguis dracõis. ⁊ ſarcocolla conficiantur cum albumine oui ⁊ ponãtur ſup pilos leporis. ⁊ p̃parent̃ ſz locũ.

¶ In qua parte Auic. poſtq̃z determinauit de omnibus cauſis ⁊ modis retentiuis fluxus ſanguis determinat ſiue narrat quaſdam medicias ⁊ ſimplices ⁊ cõpoſitas valẽtes ad fluxum ſanguinis: quaꝝ quedã ſunt cauterizantes. quedam aũt non. ⁊ de illis ẽt vna eſt magis ſicce complexionis q̃z alia. ⁊ hoc facit habendo reſpectũ ad diuerſa corpora. narrat ergo quãdam medicinã que eſt cõpoſita ex medicinis cauterizantibꝰ ⁊ medicis incarnatiuis: pz qd̃ dic̃. aut ſumat̃ ſarcocolla ⁊c̃. Iſte ſunt medicie ⁊c̃. cõglutinatiue ⁊ incarnatiue aloes ⁊ thus cum pilis. ſ. leporis madidatis in albumie oui ſm q ſciuiſti ſupple eſt medicina bona ad retentionẽ fluxus ſanguinis. ¶ Eſt ãt hic aduertenduz de hac medicina que fit ex thure ⁊ aloe q eſt medicina ſm q Gal. dicit quinto de ingenio laudabilior omnibus alijs ad reſtringendũ fluxum ſanguis. ⁊ docet ibi Gal. qualem ſubſtãtiam debet habere. ⁊ etiam modũ compoſitionis eius quantũ ad pondus ſuaꝝ partium. Dicit enĩ q iſta duo puluerizata cum albumie oui temperentur vt ad mellis ſpiſſitudinem veniant ⁊ in vellere leporis inducta ſuper vulnera imponant̃: ita tamẽ vt multe quãtitatis ſint: deinde ligamentũ quater vel quinquies in loco vulneris inuoluatur. ⁊ tunc Gal. oſtendit modũ cõpoſitionis ipſius. Dicit enim. verũ hanc medicinam diuerſe facio. nam aliqñ pono partez vnã aloes ⁊ duas thuris aliqñ equale pondus. aliqñ v̄o duas partes aloes ⁊ vnã thuris. nam in corporibus ſiccis ⁊ membris ſiccis maius pondus aloes inducat̃. in humidis vero ecõuerſo. in medijs v̄o equaliter. Item aliquando vice pulueris pono puluerẽ ⁊ cortices eiꝰ. nã puluis thuris ⁊ cortices eius ſtipticiores ſunt thure. thus tamẽ melius eſt in inuiſcãdo ⁊ ꝯglutinando. Et ideo cum vis medicamen viſcoſum ⁊ oppilatiuum facere elige thus gũmoſũ ⁊ album. ⁊ maxime etiã cũ vis hoc facere in corporibus lẽibus. Sed cũ vis medicamen ſtipticum ⁊ maxie deſiccatiuuz facere fac ſicĩ fluxu ſanguinis ex artaria. qꝛ artaria indiget magis ſiccis ⁊ ſtipticis q̃z vena pone puluerem thuris ⁊ cortices eius. ⁊ maxie ſi etiã hoc ſit in corporibꝰ duris ⁊ ſiccis. Et addit Galie. q ideo de hac medicina ꝓlixe diſputauit. qm̃ meliorẽ inuenire nullatenus potui. miror quoqz ſi aliquis eã inueniat meliorem. vidiqz cuz ea ſanguinem de pelliculis cerebri fluentem ſemper curari: ⁊ eum qui de vulneribus colli fluebat. illum etiã q de faucibus egrediebat̃ nullũ in eis ligamẽ iponens. Et de bonis ad fluxum ſanguinis proprie ex draganto qd̃ eſt ex medicis cauſticis ẽ vt ſumat̃ dragãti aut aloes po vna: ⁊. ſ. p̄mũ amboꝝ ĩ corpore graui. ſcd̃m eorũ ĩ corpe leui. ¶ Hoc dcm̃ põt dupliciter expõi: vno mõ ſic. primũ eoꝝ. ſ. dragantũ ſupple ſumat̃ in corpe graui. ſ. in corpore ſicco. ſcd̃m eorum puta aleos ſupple ſumat̃ in corpore

leui idest humido. Et ratio huius eſt: q̃ꝛ medicina ſicca cõpetit corpori ſicco: ⁊ minus ſicca corpori humido: mõ dragantum ẽ ſicci⁹ aloe. Alio mõ poteſt exponi vt refera tur hoc ad pondera: ⁊ exponitur ſic. Primũ eoꝝ idest ꝓ mum pondus iſtarum medicinaꝝ. ſ. que eſt pars vna ſu matur in corpore graui. ⁊ ſcõm eoꝝ idest ſcõm pondus quod eſt pars media ſumatur in corpore leui: vnde ſi vis adminiſtrare dragantum: vt quãdo. ſ. vis facere medici nam cauſticã ⁊ cõponere eam cum thure adminiſtra par tem. i. ipſius in corpore ſicco: ſed in corpore hũido admi niſtra partem. 5. ⁊ thuris partem. i. Si autem vis admini ſtrare aloe ⁊ thus: vt q̃ꝛ velis facere medicinam incarna tiuam ⁊ cõglutinatiuam: tũc adminiſtra aloes in corpõ re ſicco partem. i. ſed in corpore humido partẽ. 5. ⁊ cauſa hui⁹ apparet ex dictis: ⁊ corticis thuris: ſupple ſume cuꝫ medicinis predictis in corpore graui: idest ſicco partem vnam: thuris ipſi⁹ groſſi pinguis in corpore leui: idest hu mido pars vna. Et cauſa huius eſt: quia cortex ẽ ſiccior thure vt dictũ eſt: ⁊ ideo in corpore ſicco competit cortex in humido autem thus: ſint contenti ſemper ea ambo. i. ſint contenta ambo corpa. ſ. ⁊ ſiccuꝫ ⁊ lene: ⁊ ex tali com poſitione medicinaꝝ ſiue velis facere medicinã cauſticã ſiue velis facere medicinaꝫ glutinatiuaꝫ: ⁊ viſcoſam: q̃a in vtroq̃ꝫ corpore ſit cõpoſitio medicinarum reſpiciẽdo complexionem naturalem ipſorum: aliud quod Auicẽ. dicit patet ⁊c̃.

¶ Explicit tractatus ſecundus de vulnerib⁹. Incipit tra ctatus tertius de vlceribus.

¶ Sermo vniuerſalis de vlceribus. Cap. .i.

VLcera generãtur a vulneribus et ab exituris eruptis ⁊ a puſtulis: ⁊ ſolutio cõtinuitatis in carne quã do facit ſanieꝫ ⁊ pus noiat̃ vlcus.

¶ In precedentibus tractatibus Aui. õdit modũ curatio nis ſolutionis cõtinuitatis q̃ eſt attritio ⁊ cõtuſio ⁊ ſimili um ipſi ſm ꝙ accidũt in mẽbris carnoſis. In parte iſta q̃ eſt tractatus terti⁹. Fen quarte dat modũ curationis ſolu te cõtinuitatis in mẽbris carnoſis q̃ dicit̃ vlcus. Et diuidi tur hec pars in partes duas. In ꝓma parte determinat d̃ vlceribus oſtẽdendo modũ generatiõis eoꝝ ⁊ differen tias ⁊ diuerſitates q̃ in eis cõtingũt. in ſcða docet moduꝫ curationis eorũ ſm oẽs illas diuerſitates. ſcða ibi. (Sci as ꝙ oĩa vlcera ĩdigent exiccatiõe quadã.) Prima in du as. ꝓmo ponit modũ ſm quẽ generant̃ vlcera ⁊ cãs eoꝝ: oſtẽdit etiã quid eſt vlcus: ſcðo oñdit diuerſitates que ca dunt in vlceribus ⁊ cauſas etiã accidẽtiũ quorũdã q̃ i eis cõtingunt. ſcða ibi. (Et vlcera ſunt apparẽtia ⁊ ſũt habẽ tia ꝓfunditatẽ.) Prima in duas. ꝓmo oſtendit cãs ⁊ mo dos generationis vlceris: ⁊ oſtẽdit etiã quid eſt vlcus. ſe cundo: quia ad vlcus conſequitur ſanies ⁊ pus oſtendit cauſas propter quas generatur pus ⁊ ſanies in vlcerib⁹. ſecunda ibi. (Et non facit pus ⁊c̃.) ¶ Circa ꝓmam parteꝫ intelligi debet vt habeatur intentio Aui. ꝙ differẽtia ẽ in ter vuln⁹ ⁊ vlcus: q̃ꝛ vulnus dr̃ eẽ ſolutio cõtinuitatis ſen ſibilis: cũ nõdũ ſit in ipſo generatio ſaniei: ſꝫ vlcus dr̃ eẽ ſolutio cõtinui manifeſta ⁊ ſenſibilis: cuꝫ in ipſa ſit gene ratio ſaniei large ſumẽdo ſaniẽ ſiue ſit bona ⁊ laudabilis ſiue mala: ſed vlc⁹ dr̃ eſſe ſolutio cõtinuitatis manifeſta: ⁊ iõ vulnus dr̃ cõmuniter ſolutio cõtinui ex recẽti tpe fa cta abſq̃ꝫ ꝙ ibi ſit aggregatio ſaniei: vlcus aũt eſt ſolutio cõtinui: verbi grã: ſicut quãdo iã in vulnere ꝓp aliqđ acci dens ſit aggregatio hũiditatis q̃ cõſolidationẽ ei⁹ ꝓhibꝫ ⁊ hinc eſt etiã ꝙ vulnera trãſeũt in vlcera: nõ aũt ecõuer ſo. Ex quo vlteri⁹ manifeſte apparet ꝙ cuꝫ generatio ſa niei ſiat ex aliq̃ materia defluẽte ad mẽbꝝ: vel aggregata in mẽbro q̃ perfecte cõuerti nõ põt. Iſta aũt materia cum diſruptiõe carnis eẽ nõ põt niſi aut in vulnere aut in ap̃a te qđ aggregat ſaniẽ: q̃ꝛ tũc in ipſo facta eſt manifeſta di ſruptio in carne aut cũ humorib⁹ acutis ex q̃bus accidit carnẽ corrodi ⁊ diſſolui ex q̃bus humorib⁹ ſiunt puſtule corroſiue: hoc ẽ qđ Aui. dicit: vlcera tm̃ generãtur ex tri bus. ſ. aut a vulnerib⁹ aut a b exituris cũ ſũt corrupte aut ex puſtulis ſupple a q̃bus accidit ambulatio ⁊ corroſio in mẽbro: q̃lia ſunt pruna ⁊ ignis pſicus ⁊ ſiſia: ⁊ illud cõ cordat ei qđ ipſe dixit etiã in ſcða fen. ꝓmi canonis: ꝙ cãe vlceꝝ aut ſunt ap̃ata q̃ aperiunt̃ aut plaga aut bothor q̃ ſe comedũt ex q̃b⁹ vlteri⁹ manifeſte apparet ꝙ vlcera a cã ꝓmitiua ĩmediate generari nõ poſſũt ſicut vulnera q̃ꝛ in ꝓmo occurſu cãe diſrũpẽtis ſolutiõeꝫ cõtinui nõ ẽ poſ ſibile ſaniẽ generari: ſꝫ. ſ. vlcera oĩa generant̃ a cãis cor poreis. ¶ Scðo vlteri⁹ apparet ꝙ in vlcerib⁹ ꝓprie dicit ſemp ẽ aliq̃d cũ ſolutiõe cõtinui cõiũctũ qđ indicat diuer ſum modũ curatiõis a curatiõe q̃ debet̃ ſolutiõi cõtinui: vñ eſt ſolutio cõtinui: ſꝫ cũ vulnerib⁹ nõ eſt alia diſpoſi tio cõiuncta q̃ indicet aliud medicamen debere admini ſtrari qđ ſit alteri⁹ nature ab illo qđ curat ſolutionẽ conti nui: ⁊ propterea vuln⁹ cũ quo ẽ deperditio carnis cũ ſolũ in eo intẽdit̃ generatio carnis adhuc dr̃ vuln⁹. Cũ aũt ꝓp aliqđ accidẽs accidit multiplicari humiditatẽ in loco rõ ne cui⁹ cõuenit poſtea ſibi mũdificatio ⁊ abſterſio q̃ non cõpetit ſolutiõi cõtinui vñ ſolutio cõtinui eſt dicit̃ vlcus. ¶ Et propterea ẽ itelligẽdũ vlteri⁹ ꝙ vlcus non imerito põt dici ſolutio cõtinui manifeſta cõpoſita: vulnus aũt ſo lutio cõtinui ſimplex manifeſta: ſimplex nõ q̃dẽ: q̃ꝛ in ipo non poſſit cadere cõpoſitio alterius morbi: q̃m̃ in vulne re a quo facta ẽ deperditio carnis ꝓp iciſioneꝫ eſt cõpoſi tio alteri⁹ morbi: ſicut dicit Gal. in teg. ⁊ 3° de ige. ſani. ſꝫ dicit̃ ſimplex: q̃ꝛ ꝓp talẽ cõpoſitionẽ nõ indicat̃ diuerſus modus medicaminũ adminiſtrari debere: nã lꝫ ꝓpter cõ poſitionẽ ſit ibi diuerſa itẽtio: hãc tamẽ diuerſaꝫ itẽtionẽ vnus modus medicamẽ cõplet. Vlcus aũt dicit̃ hoc mõ eſſe ſolutio cõtinui cõpoſita: ⁊ ꝓpterea ſub tractatu vlce rum cõprehendit̃ modus curationis fiſtulaꝝ cauernarũ ⁊ vlcerũ putridoꝝ: ⁊ vlr̃ omniũ cũ q̃b⁹ alia diſpoſitio eſt cõiuncta: rõne cui⁹ iudicat̃ diuerſuꝫ medicamen admini ſtrari debere: ⁊ hec ẽ itentio Aui. ſiquis ſubtiliter aduer tat. 4ª fen. ꝓmi canonis ca. de ſolutiõe cõtinui. Iſta etiaꝫ poſſunt extrahi ex his q̃ dicunt̃ 3°. ⁊ 4° de inge. ſani. Et ꝑ ꝯpleta declaratione iſtoꝝ recurras ad ſcriptũ qđ ibi fe cimus putans non minus eẽ vtilius iſto. Scðo intellige ꝙ q̃ñ Auic. dicit. ⁊ q̃ñ facit ſaniem ⁊ pus noiat̃ vlc⁹: ꝙ ſa nies vr̃ h̃ referri ad ſaniem laudabilẽ: pus ãt refert̃ ad il laudabilẽ. Vẽꝝ ẽ ꝙ aliq̃ñ auctores cõiter vtroq̃ꝫ mõ vtũ tur ad vtrumq̃ꝫ. Deinde cum dicit.

¶ Et non facit pus niſi ꝓpterea ꝙ cibus qui venit ad ea cõuertitur ad corruptio nẽ propter debilitatem mẽbri: ⁊ quoniã ꝓpter debilitatẽ ſuã reſoluũtur ad ipſuꝫ ⁊ attrahuntur verſus ipſum ſuperfluita tes membroꝝ vicinãtiuꝫ ei: aut propter vnguẽta mollificantia membꝝ ⁊ liniẽtia ipſuꝫ cũ hũiditate ſua ⁊ vnctuoſitate ſua

¶ In iſta p̃te q̃ꝛ in vlceribus g̃ñatur ſanies aũt pus oñdit cauſas ꝑ q̃s g̃ñatur ſanies ⁊ pus in vlceribus. ⁊ duo facit p° ponit cãm g̃ñalem ꝓp quã g̃ñatur ſanies in vlcere. 2° in ſpãli oñdit cãm g̃ñationis ſaniei illaudabilis: ⁊ oñdit diuerſitates que in ipſa ꝯtingunt. 2ª ibi. (Et ꝙ eſt de g̃ñe pus ſubtile ⁊c̃.) ¶ Circa primam parteꝫ ẽ intelligendum ꝙ duplicem ponit cauſam per quam ſanies generatur in membro. vnam q̃dem cauſam ponit q̃ eſt ſicut princi

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

palis cā. aliā vō cāꝫ ponit ſic̄ coadiuuantē ad h̄. Cā qdem ꝑncipalis ē debilitas v̄tutis nutritiue. q̄ quidem propter duo eſt cauſa generationis ſaniei. nam in ſanie duo contingunt vel concurrunt: vnum quidem eſt humiditas q̄ ſubijcitur ꝓ materia ipſa. ſcḋm eſt alteratio diminuta cuꝫ putrefactione permixta: nunc autem debilitas virtutis ē cauſa quare multiplicentur in mēbro hūiditates iq̄ꝫtū ḋbilitas mēbri eſt cā vt ad ipſū expellanť ſupfluitates aliorum mēbroꝝ: inquantū etiaꝫ eſt cā vt in ipſo mēbro detineatur ſupfluitas nutrimēti: ⁊ inquātuꝫ etiā eſt cā vt nutrimētum totū qḋ venit ad mēbrū nō poſſit ꝫm ſui totuꝫ cōuerti in ipm: vñ remanēs in ipo multiplicanť humiditates in eo. Debilitas autē virtutis ē cā vt in tali hūiditate pfecta non fiat cōuerſio: ⁊ qꝛ ꝓpter debilitatē humiditates q̄ fiunt in mēbro nō poſſūt regi pfecte a calore naturali cōuenit ꝙ in talib⁹ humiditatib⁹ inſit calor extraneus ꝓpter quē aliqs modus putrefactōis exiſtat ex quo cōuenit ꝙ humiditates in ſaniē cōuertanť: cā aūt coadiuuans ad gñationē ſaniei eſt medicina mollificās ⁊ lenificans membrū cum humiditate ⁊ vnctuoſitate: hec enim coadiuuant ad hoc vt humiditas cōtenta in mēbro efficiatur ſanies ꝓpterea qꝛ ſaniatio vt dictū eſt cuꝫ quadam putrefactiōe conſiſtit: putrefactio aūt ſicut diciť quarto de ingenio ſanitatis fit cū calido hūido: quia que putrefiūnt vt ſic ſūt calida ⁊ hūida ꝓpter qḋ cū talia medicamina caliditate ⁊ hūiditate pticipēt diſponūt hūiditatē vt in ipa iducatur alteratio q̄ in gñatiōe ſaniei cōcurrit: ⁊ hoc eſt qḋ dicit Gal'. quarto de inge. ſanita. qḋ in vulneribus cōtuſiuis i quibus ſanies debet generari tetrafarmacuꝫ ⁊ oīa cal'a ⁊ hūida i eis ſaniē feſtināt. Ex qbus v̄bis poſſumus accipē qḋ mediciа gñans ſaniē: ē duplex: q̄dā ē generās ſaniē qꝛ calorē nālē i mēbro m'tiplicat ⁊ ipꝫ ꝯſuat pp caliditatē tpatā ⁊ viſcoſitatē ſuā. Et iſte qdē ſūt que adminiſtrātur in apatibus cum maturatiōe idigēt de qbus facta eſt mentio multotiens ſupra in ca. de medicinis maturatiuis. Alia vero ē medicina generāſ ſaniem: qꝛ diſponit humiditatē ad alterationē ſimilē illi que fit in generatione ſaniei q̄ alteratio ē cuꝫ putrefactiōe pmixta: ⁊ tales medicine adminiſtrantur in vulnerib⁹ vel in vlcerib⁹ in quibus indiges ſaniem generare: ⁊ de talib⁹ medicinis hic fit mētio que ſūt mollificātes ⁊ lenificātes mēbrū ⁊ q̄ ſunt humide vnctuoſe: vñ ⁊ tales in omnibus vlceribus multiplicant ſaniem. Deinde cum dicit.

Et qḋ eſt de genere pus ſubtile noīať virus: ⁊ qḋ eſt groſſuꝫ noīať ſordities: ⁊ eſt res ſpiſſa coagulata alba: aut ad nigredinem declinis aut ſicut fex.

In iſta parte in ſpeciali oſtēdit cauſas ꝓpter quas cōtigit ſaniē generari i vlceribus que ē ſanies illaudabilis: ⁊ oſtendit etiā diuerſitates talis ſaniei illaudabilis: ⁊ primo facit hoc. ſcḋo ponit quoddā incidēs in quo oſtendit diuerſum modū curatiōis penes diuerſitatē ſaniei illaudabilis in vlcere exiſtentis. ſcḋa ibi. (Et virus quidē indiget ⁊c̄.) Circa primā partē intelligendū eſt ꝙ Auicen. in his verbis vult oſtendere diuerſitatē que competit in ſanie illaudabili: hec aūt diuerſitas eſt ex parte coloris ⁊ ex parte ſubſtātie. Ex parte coloris quia quedā eſt alba non habēs verā albedinē: quedā autē eſt nigra: quedam autē eſt habēs colorē fecis: ⁊ ſimili modo itellige de alijs diuerſitatibus que poſſunt fieri ex parte coloris illaudabilis. Ex parte autē ſubſtātie eſt: qꝛ q̄dā eſt ſubtilis valde ⁊ iſta ꝓprio noīe vocatur virus: quedam aūt ē groſſa valde coagulata ⁊ ſpiſſa valde: ⁊ iſta ꝓprio nomīe vocatur ſordes: ſicut dicit Aui. Et qbus verbis habeť ꝙ ſanies q̄ tenet mediū iter oīa iſta diciť ſanies noīe abſolu. Differentia aūt ē inter virus ⁊ ſordē ſicut hic innuitur ab Aui. ⁊ ex parte materie ⁊ ex parte agētis. Ex parte qdē materie qꝛ ſordi ſubijcitur ꝓ materia hūiditas groſſa ⁊ viſcoſa flegmatica: materia aūt virus ē humiditas calida ſubtilis. Ex parte aūt agētis ē dr̄ia: qꝛ ad virus cōcurrit multa caliditas putredinalis: in ſorde aūt eſt diminuta caliditas ꝓpter materiā frigidā ex qua cauſať. Aduertēduꝫ tamē vlteri⁹ ne errare cōtingat ꝙ qñ dictuꝫ eſt ꝙ ſanies laudabilis tenet mediū iter virus ⁊ ſordē: nō ſic eñ itelligendū qui ibi nulla cadat diuerſitas. Nam dictū eſt i 3° de igenio ſanitatis: ꝙ in quolibꝫ vlcere q̄ꝫtumcūqꝫ ſit laudabile generanť due ſupfluitates: quarū vna ē groſſa et altera ſubtilis. Et ꝓpterea dictū ē ibi ꝙ in omni vlcere idigemus medicina exiccante ⁊ etiā abſtergēte. Cuꝫ ergo iſta duplex ſuperfluitas ſubijciatur etiā ꝓ materia ſaniei laudabili manifeſtū ē ꝙ in ſanie laudabili adhuc eſt aliquid ſubtile ⁊ aliqd groſſuꝫ: ſed tñ ſubtile ⁊ groſſuꝫ qḋ in ipſa ē nō ꝓprie dr̄ virus nec ſordes de qbus hic intelligit Aui. qꝛ in viru ⁊ ſorde ſupponiť aliqd ꝓ mā cui nōduꝫ eſt dominiū calidi nālis: ſꝫ oīno eſt mā extranea ipſi. Pro pfecta aūt declaratiōe iſtoꝝ recurras ad ſcriptum quē feci ſuper libro de ingenio ſanitatis. Deinde cum dicit.

Et virus quidē non generatur niſi ex ſubtilitate humorū aquoſorū: ⁊ ipſorum calido: ⁊ ſordities generatur ex groſſitie humorū. Et virus quidē multiplicať cū generatiōe apoſtematis: ⁊ vir⁹ eget exiccante: ⁊ ſordities abſtergente.

In pte iſta ipſe ponit quoddā icidēs in quo oſtendit diuerſitatē modi curationis q debeť vlceri rōne virulentie ⁊ ſordis: qm̄ in vlcere rōne virulētie debeť vehemēs exiccatio vltra illā que debeť vulneri vnde vulnus. rōne aūt ſordis debeť vehemēs abſterſio vltra illā que debeť vulneri vñ vulnus eſt. Ratio aūt q̄re vlceri debetur exiccatio rōne virulentie eſt: qꝛ virulētia ꝓhibet cōſolidationeꝫ ⁊ naſcentiā carnis iq̄ꝫtū humiditas cui cōtraria ē exiccatio: ſordes aūt ꝓhibet cōſolidationē ⁊ naſcētiaꝫ carnis inquātū adheret ⁊ cōglutinať orificiis pororū carnis: huic aūt eſt cōtraria abſterſio: ꝓpter quod in vlcere rōne virulentie debeť exiccatio. rōne vero ſordis abſterſio.

Et vlcera ſūt apparētia et ſūt habētia ꝓfunditatē. ⁊ vlcus qḋ ꝓfunditatē habꝫ nō euacuať qn aut iā idurata ſit caro circundans ipꝫ et noīať fiſtula et eſt ſicut cāna penetrās i mēbrū: aut nō idurať aliqd ⁊ noīať abſconſio ⁊ cauerna Et quādoqꝫ dicūt qdā abſconſionē illō qḋ elongatuꝫ eſt ſub cute ⁊ ſeparať ab ea cutis: ⁊ cauernā illō qḋ inflectiť ſub carne ⁊ dilatať in ea. Dicūt quidā: imo dilatatū ē cauerna ⁊ ſtrictū ꝓfunduꝫ fiſtula. ⁊ nō eſt contrarietas in nomiatione. Et qñ eſt durities ſuper vlcus apparens noīať vlcus oſtracinū. Et fiſtula quidē mala eſt illa q̄ non ſentit: ⁊ ꝫm quātitatē elongationis eius a ſenſu erit eius malitia. Et de ipſa quedā eſt equalis et de ea eſt quedam obliqua.

In pte iſta vt dicebať pus oñdit diuerſitates ⁊ differentias que in vlcerib⁹ cōtingunt ꝫm q̄s diuerſificať modus

curationis eoꝝ:⁊ cõparat vlcera in bonitate ⁊ malitia ꝑꝫ illas diuerſitates. ¶ Circa quã pteꝫ vt itelligaẜ intentio Aui. itelligẽdũ eſt ꝙ iſte diuerſitates quas ponit h̃ Aui. ſic̃ declarat Gal. 3° de ige. ſani. finali ca. nõ ſunt ꝓpe dr̃ie ſolutionis cõtinui vnde ſolutio cõtinui eſt: ꝓpterea qꝛ tales diuerſitates ſumunẜ ex cõpoſitiõe morboꝝ alioꝝ cuꝫ vulnere accidẽtiã q̃ nõ ſũt ꝓpria ſolutioni ꝯtinui: vel cõpoſitiõe cãrum aliquaꝝ hũoraliũ cũ ſolutiõe cõtinui ſine quaꝝ curatiõe ſolutio cõtinui curari nõ põt. Et ꝓpterea idicatio curatiua q̃ a talibꝰ ſumiẜ eſt idicatio q̃ nõ ꝑtinet ad idicationẽ curatiuã q̃ ſumiẜ ab eẽntia vulneris vnde vulnꝰ ẽ vel vñ ſolutio cõtinui eſt: ſolũ. n. ille dr̃ie ſunt ꝓprie dr̃ie ſolutiõis cõtinui: vñ ſolutio cõtinui ẽ: q̃ ſumunẜ a ꝓprijs accidẽtibꝰ ſolutiõis cõtinui vñ ſolutio cõtinui ẽ que nõ idicãt aliud eẽntialiter in curatiõe ab eo qḋ ſolutio cõtinui idicat: ſꝫ q̃ndã diuerſitatẽ idicẽt i curatiõe ipſius: tñ diuerſitas illa eẽntialiter nõ ẽ ſicut ſũt dr̃ie ſũpte a magnitudine ⁊ paruitate ſolutiõis cõtinui ⁊ figura ipſius ⁊ ꝓfunditate: qꝛ. ſ. ſit ꝓfunda ⁊ ſuꝑficialis: ⁊ ab eq̃litate ⁊ ieq̃litate ipſiꝰ. Iſte. n. diuerſitates aliquo mõ diuerſificãt curationẽ ſolutiõis cõtinui: ſicut apparuit ſupra i capi. de curatiõe vulneꝝ: ⁊ tñ hec diuerſificatio nõ ẽ penes aliud qḋ debeẜ ſolutiõi cõtinui vñ ſolutio cõtinui ẽ: iõ tota hec diuerſificatio ẽ ſolũ i mõ curatiõis q̃ debeẜ ſolutioni cõtinui vñ ſolutio cõtinui ẽ. Sꝫ dr̃ie ⁊ diuerſitates vulneꝝ que ſumunẜ ex cõpõne alteriꝰ morbi cũ eo vel accidẽtis alteriꝰ ſicut doloris vel cõpoſitiõe alicuiꝰ cãe hũoralis. Iſte qdẽ nõ ſũt ꝓprie ſolutiõis cõtinui: ab eis ſumitur alia idicatio curatiua q̃ꝫ illa q̃ debeẜ ſolutiõi cõtinui vñ ſolutio cõtinui ẽ: ⁊ qꝛ vt habitũ ẽ ꝑus in iſto tractatu tradiẜ modus curatiõis ſolutiõis cõtinui rõne eoꝝ q̃ cõponũẜ cũ ipſa que ꝓhibẽt ſanationẽ eiꝰ. Idcirco in h̃ ca. ponunẜ tales diuerſitates ⁊ differẽtie ſolõnis cõtinui: ſꝫ in ca. curatiõis vulnerũ in quo tradiẜ modus curationis ſolutionis cõtinui vt cũ ipſa nõ aliud ꝓhibẽs eiꝰ ſanationem cõiungiẜ: poſuit dr̃ias ⁊ diuerſitates q̃ ſũt in vulneribꝰ que ſũt ꝓprie dr̃ie vulneris vñ vulnus ẽ ſicut ibi apparuit. ¶ Scḋo ẽ itelligẽdũ ꝙ Aui. lꝫ mr̃tas diuerſitates vlceꝝ ponat penes talia que cõponũtur cũ ſolutione cõtinui que idicãt aliqd diuerſuꝫ a ſolutione cõtinui: tñ oẽs tales dr̃ie ⁊ diuerſitates i gñe ſicut extrahiẜ ex his q̃ habẽtur 3° de ige. ſa. Gal. ꝑmo ca. pñt reduci ad tres. Nam ea que cõponunẜ cũ vulnere a qbꝰ ſumunẜ tales diuerſitates aut ſumunẜ ab ipſis que ſũt ſicut cauſe neceſſarie i curatiõe vulneris ⁊ ex corruptiõe ipſarũ augeẜ vlcus et ꝓhibeẜ ſanari: aut ſumunẜ ab his que cõponunẜ cũ vulnere ſine quorũ curatiõe vulnus curari non põt. Aut ſumunẜ ab his que ſuꝑueniũt vulneri rõne quorum vulnꝰ dr̃ eẽ periculoſum ⁊ magnũ: vnde ex magnitudine ⁊ periculoſitate idicaẜ ibi alia intẽtio curatiua q̃ꝫ illa que cõpetit vulneri vñ vulnꝰ ẽ. Si qdẽ tales dr̃ie ⁊ diuerſitates ſumunẜ a primis tũc iſte videntur ſumi ex duobꝰ ſꝫm ꝙ duo videnẜ cõcurrẽ vt cauſe imediate ad ſanationẽ vlceris quorum vnũ eſt ſicut agens ⁊ hec ẽ cõplexio: naꝫ ſine cõplexione laudabili nõ põt cõſolidatio que eſt actio nature fieri. Aliud vero cõcurrit ſicut materia: ⁊ hoc ẽ vt ſãguis ſit laudabilis i quãto ⁊ i q̃li ꝓpter qḋ tales differẽtie ſumunẜ aut ex modo cõplexiõis: vtputa: qꝛ cũ vlcere cõiungaẜ mala cõplexio vel calida vel frigida vel ſicca vel quecũqꝫ ſit illa. Aut ſumunẜ ex diſpoſitione ſanguinis q̃ venit ad vulnera: vtputa: ꝙ in vlcere ꝯfluat ſanguis peccans vel in quãto vel in q̃li. Et ſꝫm ꝑmũ modũ dicimus qḋ vlcerũ quedã ſũt dura quedã calida quedã frigida et quedã mollia ⁊c̃. ſꝫm aũt ſcḋm moduꝫ dicimus ꝙ vlcerũ quedã ſunt mũda quedã imunda quedã virulẽta ⁊ quedam ſordida. Si aũt tales differẽtie ⁊ diuerſitates ſumãtur ex his ſine quorũ curatiõe vulnus curari nõ põt: ⁊ illa ſunt multa ſicut ſũt multa que cõiungi poſſunt cũ vlcere ſine quoꝝ curatiõe vlcus curari nõ põt quoꝝ quedaꝫ ſunt accidẽtia ſicut dicimꝰ iſto mõ ꝙ vulnerũ quedã ſũt cuꝫ dolore quedã vero priuata dolore ⁊c̃. Quedaꝫ vero ſunt egritudines alie ſicut dicimus ꝙ vulnerũ quedam ſunt apoſtemata ⁊ quedã priuata apoſtemate ⁊ quedam ſunt cõtuſiua ⁊ quedã nõ: ⁊ quedã ſunt cũ puſtulis malis ⁊ quedã nõ: ⁊ quedã ſũt cuꝫ quadã cauſa vel ad modum cauſe humoralis: vt dicimus ꝙ vlcerũ quedã ſunt putrida: ⁊ quedã virulẽta: ⁊ quedã corroſiua ⁊c̃. ¶ Si autẽ tales dr̃ie ſumanẜ ex his rõne quarũ vlcera dicunẜ periculoſa ⁊ magna: ſic hoc eſt tripl̃r ſꝫm ꝙ vulnus põt dici magnũ ⁊ periculoſũ tripl̃r vt apparet q̃rto de igenio ſanita. ¶ Nã aut eſt periculoſũ ⁊ moleſtũ rõne nobilitatis mẽbri in quo fit: ⁊ iſto mõ ſumiẜ diuerſitas in vlceribꝰ penes mẽbra nobilia in qbꝰ cũ accidũt vlcera ſũt ſuſpecta ⁊ timoroſa: ſicut cũ vulnera accidũt i mẽbris neruoſis aut i ſiphac aut dyafragmate ⁊c̃. ¶ Aut vulnus vel vlcus ẽ ꝑiculoſũ rõne magnitudinis eiꝰ: ⁊ iſto mõ poniẜ infra ꝙ vlcera rotũda ſunt ꝑiculoſa ⁊ peiora alijs: qꝛ quodãmodo q̃ꝫtum ẽ ad hoc ſunt maiora alijs ſicut apparet iferius: ⁊ ſicut etiã vlcera q̃ꝫto ſũt magis ꝓfunda in mẽbro tanto ſũt peiora. Aut eniꝫ vlcus ẽ ꝑiculoſũ rõne malignitatis ⁊ peſſimitatis. Sic iſto mõ dicimus quedã eẽ vlcera canceroſa: ⁊ q̃dam ſunt cũ putrefactiõe ⁊ corruptiõe mẽbri: ⁊ q̃dam ſũt corroſiua ⁊ ſimilia: ſicut herpes heſtionicꝰ ⁊ ſimilia. Tales ergo diuerſitates vlcerũ hic itẽdit ponere Aui. ſꝫ ipſas Aui. per iſtũ modũ ordinate nõ ponit: ſed eas itermiſcet. Oẽs tamẽ q̃s ponit poſſũt reduci ad aliquã iſtarum diuerſitatũ ſicut hec oĩa ꝯclarata ſunt perfecte in ſcripto quẽ fecimus ſuꝑ libro de igenio. ¶ His ḡ premiſſis dicemus ꝙ in iſta ꝑte i qua Aui. ponit tales diuerſitates ⁊ differẽtias vlcerũ Aui. ſic ꝓcedit. In ꝑma parte tãgit diuerſitates que accidũt vel cõtingũt in vlceribꝰ maxime rõne eoꝝ que ſunt vt cauſe faciẽtes ad ſanationẽ eoꝝ ſine quorum curatiõe vlcera curari nõ poſſũt: ⁊ etiam rõne eoruꝫ que vlcera faciunt moleſta ⁊ timoroſa ex ꝑte peſſimitatis ⁊ malitie vlceris ⁊ ex parte membri in quo eſt vlcus. Secũdo oſtẽdit que vlcera proprie ſunt ſuſpiciora: ⁊ moleſtiora rõne quãtitatis eius ⁊ precipue in qbus corporibꝰ ſunt moleſtiora. ſcḋa ibi. (Et vlcera qdẽ praue curatiõis ſunt rotunda.) Prima in duas. ꝑmo ponit illas diuerſitates ⁊ differẽtias. ſcḋo qꝛ in ponẽdo illas diuerſitates ⁊ differẽtias oſtẽderat que ſũt cauſe ꝓpter quas vlcera ꝓhibẽtur a ſanatiõe ipſoꝝ illas reducit ad ordinẽ ⁊ in ſũma oſtẽdit que ſunt cauſe in genere ꝓpter quas vlcera difficilis curatiõis exiſtũt. ſcḋa ibi. (Et cauſe que cũ accidunt corrũpunt vlcera.) Prima in duas. Primo premittit illas cauſas ⁊ diuerſitates q̃ contingunt in vlceribus. ſcḋo reddit cãm quorũdã accidẽtiũ cõtingẽtiũ in vlceribꝰ penes aliquã illaꝝ diuerſitatũ. ſcḋa ibi. (Et quãdo ſanaẜ vlcera: deinde redeũt.) Prima in tres. Primo ꝑmittit illas diuerſitates ⁊ differẽtias. in ſcḋa parte ponit quoddaꝫ ſignum ꝓpriũ ꝑ quod cognoſcimꝰ quãdo in vlceribꝰ ꝑdictis in qbus eſt malitia ⁊ corruptio ⁊ rectificatio cõuenit in tertia oſtẽdit in qbus corporibus vlcera ſunt bone conſolidationis ⁊ in quibus ꝓhibetur cõſolidatio ipſoꝝ: ſed apta vt in vlceribꝰ eoꝝ coniungatur aliqua ex predictis cauſis facientibus vlcera difficilia ad ſanãdum. ſcḋa ibi. (Et de ſignis bonis.) 3ª ibi. (Et corpa ſuſceptibiliora curationis. Prima in duas. Primo premittit diuerſitates ⁊ differẽtias vlceꝝ q̃ diuerſitates ⁊ differẽtie ſumunẜ magis rõne cauſaꝝ a quibꝰ depẽdet ſanatio vlceris ⁊ que diuerſitates ſumuntur etiam ab eis que cõponuntur ſine q̃rum curatiõe vlcera curari nõ poſſunt. ſcḋo ponit diuerſitates ⁊ differẽtias in vlceribꝰ rõne eoꝝ que reddũt ea ſuſpecta ⁊ moleſta ꝓpter malitiã eoꝝ vel ꝓpter nobilitatẽ membri in quo fiunt. ſcḋa ibi. Vulnera autem que accidere faciũt ſpaſmũ. Prima in duas. Primo ponit differẽtias ⁊ diuerſitates vlcerũ. ſcḋo ponit quedã ſigna ꝑ q̃ docet cognoſcere vlcera i qbꝰ ẽ malitia ⁊ corruptio: ⁊ in qui

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bus nō eſt malitia neqʒ corruptio. ſcōa ibi. (Et vlcera quidem dura īcipiētia.) Prima ī duas. ꝑmo ponit vnū modum diuerſitatis in vlceribꝰ. ſcōo ponit aliuʒ. Et oēs iſti modi ꝑdicti diuerſitatis accipiunt penes predicta q̄ poſſunt cōponi cum vlceribus a quibꝰ ꝓhibetur ſanatio vlceris ſicut dictū niſi ſuperiꝰ. ſcōa ibi. (Et vlcera qdem diuidunt.) Prima in tres. ꝑmo ponit illū modū diuerſitatis in vlceribꝰ. ſcōo q2 in illo modo diuerſitatis in vlceribus ſm̄ oppoſita eſt vlcus qō dicit fiſtula: ⁊ hoc ē vlcus ꝓfundū qō peruenit ad mēbra poſita ī fundo docet diſtīguere per ſigna ad qō mēbrū poſitum in ꝓfundo peruenit vlcus. tertio penes cognitionē talis vlceris docet certificare quoddā ambiguū. ſcōa ibi. (Et que vadit ad neruum.) tertia ibi. (Et multotiēs ſunt fiſtule.) Prima pars hʒ plures partes: ſʒ nō eſt hic curandū de diuiſioēe partiuʒ minutaꝝ dūmodo habeātur ꝑncipales intētiōes totius capituli. Dicit ergo ꝑmo. Et vlcera ⁊c̄. ⁊ nominatur fiſtula: ⁊ eſt ſicut cāna ⁊c̄. ¶ Circa hoc verbū eſt intelligēdum ꝙ hoc nomē fiſtula dupliciter accipit: vno mō communiter ⁊ large: ⁊ iſto mō fiſtula vr̄ eē qōcunqʒ vlcus difficilis ſanatiōis ⁊ cōſolidatiōis: ꝓpter qō īueteraſcit cuʒ antiquatur. Alio mō accipit fiſtula ꝓprie: ⁊ iſto mō fiſtula eſt vlcus difficilis ſanatiōis cū quo eſt caro infiltrata ⁊ durā hn̄s cōcauitatē ⁊ ꝓfunditatē in mēbro ad modū cācri: ⁊ has duas ſignificatiōes fiſtule vr̄ inſinuare Albucaſis cū diffinit fiſtulā dicēs. Scias ꝙ oē vlcus aut apa qō īueteraſcit cū antiquatur fit vlcus ⁊ nō ſolidatur ⁊ emittit pus ſemꝑ ⁊ nō abſcindit tūc nominat ī quocunqʒ mēbro fuerit fiſtula. Et nos nominamꝰ çuchemē ipm̄. Et hoc dixit q̄ʒtū ad ꝑmā acceptionē eius ⁊ ſubdit loq̄ndo de fiſtula ſm̄ ꝓpriā ⁊ ſtrictā acceptiōeʒ eiꝰ. Et fiſtula qdeʒ ſm̄ veritatē ē nodatio infiltrata dura ⁊ alba cuiꝰ cōcauitas ē ſicut cōcauitas pēne anſeris: ⁊ pp̄ hoc noiant qdā eā vſa. i. pēnā: ⁊ Aliab. loq̄ndo de fiſtula ſm̄ largā acceptiōem et cōeʒ eiꝰ dicit. Q̄n̄cūqʒ vlcus trāſit. xl. diē ⁊ nō ſanat fit fiſtula. Et q̄n̄qʒ dicūt qdaʒ: ponit intētionē quorūdā. ſ. medicoꝝ veterū circa ſignificationē ꝑdictoꝝ nominū q̄ itētio reuertit in eodē cū illa quā dixit vel dixerat. Et iō ſubdit qō nō ē cōtrarietas in hac nominatiōe. Et qn̄ ē durities ſuꝑ vlcꝰ apparēs. i. manifeſtatur in ꝑtibus circunſtātibus eē in ipſo vlcere noiatur vlcꝰ oſtrachinuʒ: ⁊ dicit ab oſtraca qō ē cōcula marina: vn̄ qn̄ in tali vlcere ē durities multa ſicut in oſtraco: idcirco tale vlcꝰ dr̄ oſtrachinū. Et fiſtula qdē mala ē q̄ nō ſentit ꝓpterea q2 ſignificat eē fcā corruptio ⁊ mortificatio in carne. Et de illa q̄dā ē eq̄lis. i. recta īcidēs in carnē ſm̄ lōgū ⁊c̄. Deinde cū dicit.

¶ **Et que vadit ad neruū dolet vehementer ⁊ ꝓprie qn̄ tangit eiꝰ inferius cū tenta ⁊ fortaſſe difficilis fit operatio illiꝰ membri ⁊ ē humiditas ſubtilis tenuis ſicut fit ad illa que ꝑuenit ad os: ⁊ qn̄ ꝑuenit ad ligamētū ē illud qō currit ꝓpinquū illis. Vez dolor ī oſſuoſa ⁊ ligamētali fortaſſe nō magnificat ⁊ humiditas que vadit ad os eſt ſubtilior ⁊ decliuior ad citrinitatē: ⁊ ex ꝑueniēte ad venas ⁊ arterias multotiens egredit ſex. ⁊ q̄n̄qʒ ſi fuerit tēdēs ad venā ſanguis plurimꝰ ⁊ ad arteriā ſanguis ſubalbidus cū fluxu ſanguis ⁊ ꝓceſſiōe: ⁊ ex ea q̄ ꝑuenit ad carnē currit hūiditas viſcoſa groſſa turbida cruda.**

¶ In parte iſta q2 fiſtula eſt vlcus ꝑueniens ad ꝓfundū docet diſtinguere ad qō membrū ꝓfunduʒ poſitū ꝑuenit h' vlcus: docet diſtīguere maxime ex modo humiditatis q̄ egrediuntur ex vlceris orificio. Nā quādo ꝓfunditas fiſtule ſolū eſt in carne tunc ex orificio vlceris egredit humiditas viſcoſa groſſa turbulēta: qn̄ vero ad venas ꝑuenit egredit humiditas quedā ad modū ſeris: ⁊ q̄n̄qʒ egreditur ſanguis habēs colorē purpureū: ſʒ ex illa q̄ peruenit ad artariā egredit ſanguis ſubalbidus vel tendēs ad quādā flaueitatē cū quadā impulſione ⁊ ſaltu. Ex illa āt que ꝑuenit ad oſſa ⁊ ligamēta ⁊ neruos egreditur humiditas ſubtilis ⁊ tenuis. Sed hec ē differētia: q2 qn̄ peruenit ad neruos tunc ē cū vehemēti dolore ⁊ ꝑcipue qn̄ tangitur ītrinſecū eius aut cū ferro aut cū tenta intus in tali vlcere: membrū autem ꝓhibetur a motu: aut nocumēta habet in operatiōe motiua precipue ſi neruus ad queʒ ꝑuenit orificium fiſtule ſit ex neruis motiuis: ſʒ in illa que peruenit ad oſſa ⁊ ligamenta nō eſt dolor. Diſtātia auteʒ inter illam que peruenit ad oſſa ⁊ que ꝑuenit ad ligamēta eſt: q2 ab illa que peruenit ad oſſa egreditur hūiditas magis tenuis q̄ʒ illa que peruenit ad ligamenta ⁊ magis tendēs ad citrinitatē q̄ʒ ſit illa que peruenit ex illa q̄ peruenit ad ligamēta: ⁊ hec ē itētio Aui. in hoc.

Sed aliquis dubitabit q2 ipe ponit ꝙ ex fiſtula ꝑueniēte ad neruos ⁊ oſſa ⁊ ligamēta egredit humiditas magis tenuis q̄ʒ ex illa que ꝑuenit ſolū ad carnē. Nā iſtō videt falſum: q2 humiditas que egredit ex vlcere videt magis generari ex ſuꝑfluitate nutrimēti illiꝰ ꝑticule vel ꝓportionati ei. aut generat ex nutrimento qō nō pōt cōuerti in illa particula: nūc aūt nutrimētū ⁊ ſuꝑfluitas nutrimēti oſſium ⁊ ligamentoꝝ ⁊ neruoꝝ ſunt viſcoſa ⁊ viſcoſiora: ⁊ groſſiora q̄ʒ carnis ⁊c̄. Et per ſimilem rationem videtur falſuʒ eē quod ex fiſtula perueniente ad os egrediatur humiditas tenuior q̄ʒ ex illa que ꝑuenit ad ligamēta: qm̄ nutrimētū ⁊ ſuperfluitas nutrimēti oſſis viſcoſior ⁊ groſſior eſt q̄ʒ ſit ligamēti ⁊c̄. ¶ Preterea falſuʒ dicere videt cū dicit ꝙ in illa que vadit ad neruū ꝑcipit vehemēs dolor ⁊ ꝑcipue ſi tangatur eius inferius cuʒ tenta. Nam videt ꝙ quando fit tactus partis iterioris ꝙ tūc minor aut nullus fit dolor: q2 neruus ponit eſſe organuʒ tactus. Nūc aūt philoſophus vult ꝙ ſenſibile poſituʒ ſupra ſenſum nō cauſat ſenſuʒ. Sicͭ res viſibilis ſupra oculum nō videt: ergo etiā ſi tangibile perueniet interiꝰ ad neruū non dʒ ſentiri: ⁊ per ꝯn̄s nec dolorē facere neduʒ ꝙ augeat. ¶ Solutio ⁊ ꝑmo. ad primū dōm: ſicut dicit Aui. qō qn̄ fiſtula peruenit ad carnem ſolā egreditur humiditas groſſa ⁊ viſcoſa: minus autē groſſa ⁊ tenuior qn̄ ꝑuenit ad neruū: tenuior aūt qn̄ ꝑuenit ad ligamēta. ⁊ adhuc tenuior quādo ꝑuenit ad oſſa. Et cā huius eſt multiplex. Nā humiditas que multiplicat ⁊ reſudat ab vlcere aut ipſa ꝑuenit aliunde ad vlcus: ⁊ tunc venit ꝑ poroſitatem mēbri in quo eſt vlcus. A membris ergo q̄ poros habent latiores pōt ex poris eius reſudare ad vlcus humiditas groſſa ⁊ ſubtilis: ſʒ a membris q̄ habēt poros depſſos ⁊ ſtrictos: iō nō poteſt reſudare ex poris ad vlcus niſi id qō ſubtile ē ⁊ virulentuʒ: ⁊ quāto hʒ poros ſtrictiores tanto id quod reſudat ex poris eiꝰ ad vlcus eſt ſubtilius ⁊ tenuius: ⁊ per ꝯn̄s illō quod egreditur ex vlcere ē ſubtilius ⁊ tenuius: q2 ergo caro hʒ poros latiores ⁊ eſt ſubſtantie laxioris ⁊ rarioris: ideo humiditas que ꝓuenit ad vlcus eius poteſt groſſior reſudare. Ex vlceribus auteʒ que ꝑuenīūt ad membra depreſſa ⁊ ſolida: q2 ex poris eorum ad orificium vlceris nō reſudat niſi id quod ē tenue ⁊ ſubtile: idcirco ex talibus vlceribus egreditur ſolū aliquid ſubtile ⁊ virulentū: ⁊ ꝓpterea q2 os eſt depreſſioris ſubſtantie q̄ʒ ligamentū ⁊ ligamentum q̄ʒ neruus ⁊ neruus q̄ʒ caro: idcirco ex fiſtula que ad os peruenit egreditur humiditas ſubtilior: deinde ex illa que peruenit ad li

ligaturam. deinde ex illa que ꝑuenit ad neruos. Adiuuat aũt ad hãc cauſam predictus modus diſpoſitionis vlceris qḋ eſt fiſtula. q: fiſtula: vt dictum eſt. eſt vlcus in quo eſt caro infiltrata dura. ⁊ ꝓpterea in vlcere fiſtuloſo q̃tũ ad partes circunſtantes eius eſt durities multa ita ꝙ ex partibus eius circunſtantibus nil reſudat etiam propter duritiem niſi aliquid tenue ⁊ ſubtile. Et quãto membrũ ad quod continuatur eſt durius tanto erit tenuius id qḋ poterit reſudare. ſed iſta durities terminet ad membrũ ſube laxe ⁊ rare ſube puta ad carnẽ tunc ex tali vlcere licet rõne loci ⁊ partiũ circũſtantiũ eius non egrediatur niſi hũiditas tenuis ⁊ ſubtilis tamẽ rõne fũdi ei⁹ ex quo põt reſudare hũidias groſſa ⁊ turbulẽta ⁊ viſcoſa. Egreditur hũiditas groſſa viſcoſa ⁊ turbulenta. ⁊ ꝓpterea qñ orificiũ fiſtule peruenit ad carnẽ ſoluꝫ tũc ex fundo vlceris egreditur talis humiditas groſſa. Sꝫ qñ peruenit ad membra depreſſa egredit̃ humiditas tenuis ⁊ ſubtilis ⁊ magis tenuis quãto membrũ ad quod ꝑuenit eſt depreſſius ſicut os. Aut iſta humiditas i vlcere multiplicat̃ ꝓpter defectũ partis digerentis nutrimentuꝫ ⁊ ſupfluitatẽ nutrimenti quod ꝑuenit ad mẽbrũ. ⁊ tunc quãto eſt maior defectus ptis tanto humiditas remanet magis tenuis q̃tuꝫ eſt ex ſe: q: minus ſimilatur membro quod hꝫ ſubſtantiã groſſam. Nũc aũt quãdo vlc⁹ ꝑuenit ad os ⁊ neruos ⁊ ligamẽta peruenit ad membrũ cui⁹ virtus eſt debilis ſm nãm ꝓpter friditatem ꝯplonis ꝓpter qḋ in egritudine plus deficit in eis virtus q̃ꝫ in membris carnoſis. vnde hũiditas ad ipm perueniẽs que mutari nõ põt quaſi nullã alterationeꝫ recipit vñ geredit̃ ſanies. ſꝫ i mẽbris carnoſis. q: nõ ſic in eis eſt virt⁹ hec debilitata. talis humiditas licꝫ nõ poſſit cõuerti in carnẽ tamẽ aliquẽ modũ retinet alteratiõis ꝓp quẽ aliquã ingroſſationẽ retinet. vñ egredit̃ hec hũiditas groſſior. ⁊ q: q̃to membrũ ẽ duri⁹ ⁊ depſſius tãto hec vĩ⁹ eſt in eo debilior: ſic̃ eſt in oſſibus. Idcirco ꝯtingit ꝙ q̃to vlcus ꝑuenit ad membꝝ depreſſius tãto humiditas ex orificio vlceris ſubtilior ⁊ tenuior egredit̃. Coadiuuat aũt ꝑcipue ad vtrãqꝫ iſtarũ cãrũ q: i vlcere fiſtuloſo cũ vlcus fiſtuloſuꝫ ſic̃ dictũ eſt ſit vlcus in quo ſit infiltratio dura humiditas q̃ eſt groſſa ⁊ terreſtris retinet̃ inuiſcata in carne. ⁊ iõ tenue ⁊ ſubtile ſolũ egreditur. ⁊ ꝓpterea q̃to i hoc vlcere ẽ maior durities ⁊ magis occupat̃ durities in ꝓfundo. tãto magis eſt ſignuꝫ ꝙ retinet̃ mã terreſtris ⁊ groſſa in carne: ⁊ ſolũ id qḋ tenue eſt egredit̃. Nũc aũt qñ vlcus hoc peruenit ad oſſa ꝓfũdiorẽ hꝫ duritiẽ ⁊ maiorẽ. deinde qñ peruenit ad ligamẽta. deĩde qñ ꝑuenit ad neruos minorẽ ãt qñ ſoluꝫ fund⁹ ei⁹ terminat̃ i carnẽ ꝓpter qḋ hũiditas q̃ egredit̃ ex vlcere tenuior egredit̃ qñ ad os ꝑuenit. deĩn qñ ad ligamẽta. deĩn qñ ad neruos. groſſior aũt ꝑt egredi qñ ſolũ peruenit ad carneꝫ. Dixit aũt ꝙ qñ peruenit ad os ꝙ hũiditas egredit̃ ꝯcliuior ad citrinitatẽ. Et rõ ẽ ꝓpterea: q: vt dcm̃ eſt. Quãto peruenit ad mẽbꝝ depſſius tanto ẽ apti⁹ egredi id qḋ ꝺ hũiditatẽ ẽ ſubtile. nũc aũt id qḋ i hũiditate ẽ ſubtili⁹ ẽ id qḋ colericũ ẽ vl̃ qḋ ꝓportionat̃ col̃e. q̃re cũ tale ꝯclinet ad citrinitatẽ. idcirco ex tali fiſtula id qḋ egredit̃ ẽ ſubtile ꝯcliue ad crinitatẽ. Sꝫ ex illa q̃ peruenit ſoluꝫ ad carnẽ egredit̃ hũiditas groſſa ꝓpter cãꝫ dictaꝫ: ẽ ẽt viſcoſa q: ẽ groſſior vl̃ ẽt ẽ viſcoſa q: talis hũiditas ñ ẽ digeſta cũ h̃ vlc⁹ nõ ſit laudabile. Eſt ẽt turbida. i. hñs obſcuritatẽ quandã. tũ q: hec hũiditas nõ ẽ pfecte digeſta. tũ ẽt q: ex tali vlcere ꝑt egredi hũiditas ois mõi q̃ permixta ex diuerſis hũiditatib⁹ hꝫ colorẽ turbidũ. Ex his hõ diligẽtẽ hñs ĩtellꝫ poterit ſoluere ꝑmã dubitatõeꝫ ⁊ ei⁹ argumẽtũ. ¶ Ad ꝺꝫ du^m dõm ẽ ꝙ i illa que ad neñuꝫ peruenit ẽ vehemẽs dolor. Et rõ hui⁹ ẽ ꝓpterea q: pus tũc ꝑuenit ad ſenſibili⁹ mẽbrũ. quãto aũt pus ẽ in mẽbro ſẽſibiliori tanto dolor plus augmẽtat̃. Et iõ Gal. i tegni põit ꝙ pũctura i neruo ꝓpter plĩm dolorẽ: q tũc ſeqt̃ ẽ parata aduocare ſpaſmũ. Auget̃ ãt dolor in h̃ ꝓprie ſi tangant̃ ei⁹ interius ꝯtẽta: vt dicit Auic. Et rõ ẽ. q: hec ẽ regula gñalis: ſicut apparet i libro de accidẽti ⁊ mẽbro. ꝙ i motu auget̃ paſſio i mẽbro magis q̃ꝫ i qete: ꝓpterea: q: i motu fit innouatio paſſiõis. ¶ Iterũ videm⁹ multotiẽs aliquã mãꝫ geſcentẽ in mẽbro nõ facere paſſionẽ in ipſo mẽbro. Sꝫ cũ mouet̃ per ipꝫ ĩgerit paſſionẽ ⁊ dolorẽ i eo. Et ꝓpterea q: ex tacto talis vlceris ſm partẽ iteriorẽ accidit ꝙ i parte neruoſa paſſio augeat̃. hoc ẽ ꝙ tũc dolor auget̃. ⁊ q̃to iſta pars neruoſa ẽ ſenſibilior: tanto i tali vlcere qñ tãgitur ei⁹ ĩferi⁹ ꝯtẽta fit maior dolor q̃ꝫ vlcere alio. ¶ Intellige aũt totũ h̃ qḋ dic̃ Auic. eẽ veꝝ ſuppoſito ꝙ i tali vlcere nõ accidat i neruo corruptio ⁊ putrefactio. tũc enĩꝫ q: ſenſus deſtruitur ⁊ dolor i tali nõ percipit̃. Argumẽtum aũt q: vt dic̃ paladin⁹: ꝑmã pars prudentie eſt ad quam locuturus es cõſiderare perſonã cũ iſtud ſcriptum ſiat ꝓ illis qui nõ tantẽ perſcrutationi alte adherent ſicut exigeret ſolutio argumenti. idcirco hic ſoluere nõ curam⁹.

¶ Dixit aũt Auic. vlterius ꝙ ex fiſtula que ad venaꝫ peruenit egreditur humiditas ſicut fex. ⁊ hoc ẽ ꝓpterea: q: ex orificijs venaꝝ ſanguis reſudans etiã cõtẽtus in venis permixtus cum humiditate vlceris aſſimilat eam quaſi feci. Si autem cõtingat ꝙ ſic perueniat ꝙ vlcus ſcindatur vel corrodatur tũc egredit̃ ſanguis in forma ſanguis a venis. Et ſi qdeꝫ ſit ſanguis venalis tũc ſanguis eſt purpureus obſcurus. Si aũt arterialis tũc eſt clarus q̃ſi ſubalbidus ⁊ egredit̃ cũ ipulſione ⁊ ſaltu. Deinde cũ dicit.

¶ Et multotiẽs ſũt fiſtule orificia plĩma cuius eſſe ambigitur ⁊ non ſcitur an ſit fiſtula vna. ⁊ multotiens effunditur in qḋdam orificiorum eius humiditas hñs tincturã ⁊ tũc ſi fuerit fiſtula vna egreditur ex orificijs alijs color vn⁹ qui ẽ fiſtule. ſ. diuerſus albus ⁊ tenebroſus ⁊ alius

¶ In iſta parte quia multotiens in vlcere fiſtuloſo eſt ãbiguitas: vt puta qñ ſunt plura orificia in membro ambigitur an ſit tantum vnum vlcus fiſtuloſum in membro: vel plura docet per quandam experientiam hoc certificare ⁊ diſtinguere. ⁊ pꝫ qḋ dicit. Deinde cum dicit.

¶ Et vlcera qdẽ diuidunt̃ in ſpẽbus diuiſionũ. ⁊ dr̃ ꝙ vlcerũ quedã ſunt que ſũt doloroſa. ⁊ quedã ſũt que ſũt ꝑuata dolore: ⁊ quedã ſũt apoſtemoſa: ⁊ quedã ſunt ꝑuata apoſtemate: ⁊ quedã ſunt munda: ⁊ quedam ſunt imunda: ⁊ immunda quidem ꝓpterea q̄ in eis ſuperfluit humor plurimus ⁊ humiditas copioſa q̃uis nõ ſint mala. Et de eis ſunt ſordida: ⁊ de eis ſunt minorata: ⁊ de vlceribus ſunt putrida. Et de rebus magis nociuis eis ſunt meridies ⁊ humiditas aeris cum caliditate ipſi⁹. Et de is ſũt corroſiua ⁊ ꝺ eis ſt̃ ãbulatiua: ⁊ de eis ſt̃ mollia aut dura aut frigida aut cal̃a. ⁊ mollia ſt̃ de vlceribus facientibus cadere pilos ab eo quod ſequitur ea. Et ſunt quandoqꝫ de vlcerib⁹ quedaꝫ reſudantia ex quibus reſudat virus citrinum calidum. Et fortaſſe eſt ca-

lidum comburens quod eſt in circuitu eius ⁊ eſt malum mortificās. ⁊ de eis ſūt difficilis conſolidationis.

¶ In parte iſta ponit aliū modum diuerſitatis in vlceribꝰ qui etiam modus diuerſitatis attenditur ſm̄ ea que dicta ſūt. ⁊ duo facit. Primo ponit iſtas differētias ⁊ diuerſitates. ſecundo quia quedam ex diuerſitatibus quas poſuerat videbantur eſſe eadem oſtendit differentiam īter illas. 2ª ibi. (Et putrefactio eſt ꝑter corroſionē). Dicit ergo primo. ⁊ vlcera qdem ⁊c̄. ⁊ de eis ſunt minorata a ſordicie ⁊ de vlceribus ſunt putrida hoc eſt in qbuſdaꝫ ē putrefactio. ꝓpterea ſicut ipſe ſubdit. talibus vlceribus maxime nocet aer calidus ⁊ hūidus: qꝛ coagulat putrefactionē in eis. ſicut enī id quod putreſit eſt calīm ⁊ hūidū. ita que maxime putrefaciūt calida ſunt ⁊ humida. ⁊ ſicut iſtis nocet maxime talis diſpoſitio aeris etiā eis maxime nocent oīa que eis approximanꝰ calida ⁊ humida exiſtētia. Et ꝑcipue quelibet que de eis ſunt maxime vnctuoſa Et de eis ſunt corroſiua. In quo differat corroſio putrefactio ⁊ ambulatio dicetur in ſequenti. Et de eis ſunt mollia. Ulcera mollia ſunt illa in quibus caro tendit ad laſſitudinem ⁊ mollitiem. vnde caro in talibus vlceribus eſt ſqualida mollis ſuperflua. ⁊ hoc precipue fit in vlceribꝰ in quibus fit aggregatio multe humiditatis fride que iā incipit tendere in viam putrefactionis. videmus enim ꝙ ea que tendunt in viam putrefactionis molleſcunt ꝑmo Et ꝓpterea etiam compent ꝙ in talibus vlceribus a partibus circunſtantibus vlceri cadunt pili. Nā preter mollitiem carnis ⁊ ſuperfluā humiditatē ipſiꝰ deſtruiꝰ materia pilorū ⁊ radix etiā ipſorum corrumpitur. neqꝫ etiam pori ſtant erecti: per quos dꝫ egredi mā pilorū. vnde ⁊ pilus exiſtens deſtruiꝰ neqꝫ etiam oritur. cum ſuperflua. i. mollitie ⁊ humiditate carnis ꝓhibeaꝰ generatio piloꝝ ſicut oſtenſum eſt a Galie. 3º. de complexionibus quemadmodū in terra paludoſa ſuperflue nō oriunꝰ herbe. ¶ Et de eis ſunt difficilis conſolidationis. i. ad diuerſitates harum vlcerū etiā reducūtur vlcera que ſunt difficilis ꝯſolidationis ſiue ſint difficilis cōſolidationis ꝓpter malitiā que eſt in predictis vlceribus. ſiue ꝓpter malitiā aliam q̄ componiꝰ cū vlcere. Unde Aui. iferius determinato mō curationis iſtoꝝ vlcerum ponit quoddam capitulū generale vlcerum que difficilis conſolidationis exiſtunt. Deinde cum dicit.

¶ Et putrefactio eſt preter corroſionem ꝙ ſi fuerit erunt ambe ambulatiue. ⁊ fortaſſe corrodens eſt corrodās illud quod continuatur ei proprie propter acuitateꝫ ⁊ abſqꝫ putrefactione ⁊ neqꝫ ē febris omnino. Uerum cum ambulatiuo putrefactiuo multiplicatur feb. aut non ſeparaꝰ ab eo. Et Galie. quidem nominauit huiuſmodi vlcera corroſiua ignem perſicū ⁊ formicam ambulatiuā: ⁊ poſt vlcus putrefactū ē cōpoſitū ex vlcere ⁊ ex egritudie putrefcā: ⁊ vnicuiqꝫ eoꝝ ē diſpoſitio.

¶ In parte iſta qꝛ poſuerat ꝙ quedā vlcera ſūt putrefactiua quedā ambulatiua q̄dā corroſiua. Cū iſta q̄ſi videanꝰ eſſe idē: aſſignat dr̄ias iter iſta. ¶ Iuxta qd̄ intelligēdum ē ꝙ corroſio ambulatio ⁊ putrefactio dr̄nt ſicut dr̄nt corrodēs putrefaciēs ⁊ ambulās vel faciēs corroſionē vl' putrefactionē vel ābulationē in mēbro. Nūc aūt putrefaciens dr̄ eē illud qd̄ corrūpit ſpūm exiſtēteꝫ ī mēbro illo et cōplexionē ēt humiditatis illiꝰ mēbri: ſic qd̄ nō ē cōueniens vt ampliꝰ ſit pars illius mēbri nō tn̄ ꝑuenit eiꝰ actio ad hoc vt reſoluat humiditatē illiꝰ mēbri ⁊ ipſā cōſumat immo dimittit eā corruptā in mēbro inq̄ztum agit calor extraneus: ⁊ ꝓpterea putrefactio ē diſpoſitio in qua hūidum membri abſqꝫ reſolutiōe ipſiꝰ ē corruptū in mēbro ſic ꝙ nō eſt cōueniens ad receptionē vite illiꝰ membri et operatiōis eius ꝓpter corruptionē ſpūs q eſt in eo. ¶ Et ex hoc vlterius pꝫ cū id qd̄ putrefactū ē per cōtactuꝫ corrumpat ⁊ ſit aptū putrefacere id qd̄ ſibi eſt vicinū: ꝙ ⁊ vlcus putrefactū per accidēs eſt ambulatiuum. Sed corrodens dr̄ eſſe id quod ꝓpter acuitatē quā hꝫ reſoluit ⁊ conſumit humidū. ſic ꝙ ꝓpter reſolutionē humidi minuit ꝺ ſubſtātia carnis ⁊ ipſā vlcerat. Et iō corroſio eſt diſpoſitio in qua humiditas terminans inter partes membri ēt reſoluiꝰ: ita ꝙ partes mēbri remanēt diſcōtinuate abſqꝫ hoc ꝙ humiditas que remanet in mēbro ſit corrupta: ⁊ ꝓpterea in membro in quo eſt corroſio eſt ſenſus ſuppoſito ꝙ ibi nō ſit alia corroſio: ſed in mēbro putrefacto ſenſus non eſt. Id aūt quod facit ꝑ ambulationē in mēbro ē quod ꝓpter ſui acuitatē ⁊ ſubtilitatē multā in mēbro ambulat: ita ꝙ in membro facit ꝑuenire ſeparationē in cōtinuitate ipſius plurimi numeri ⁊ ſitus inordinati ⁊ parue quātitatis: vnde nulla illaꝝ eſt ſenſibilis ſingulariter. Et iō in ꝑambulatiōe in mēbro nō eſt ſolutio cōtinui manifeſta: ſꝫ inſenſibilis ⁊ occulta: qualē ſolutionē cōtinui ꝑuenire facit id quod mordicat ⁊ facit pruritū: ſꝫ in corroſione eſt ſolutio ſenſibilis ⁊ manifeſta: ⁊ ꝓpterea qn̄ hūor ē hūor mordicās multe ſubtilitatis tūc in mēbro fit ꝑambulatio ab ipſo abſqꝫ corroſiōe ipſiꝰ. ¶ Ex quo pꝫ differētia inter vlcus putrefactū ⁊ corroſiuū: qꝛ alia diſpoſitio ē putrefactio: ⁊ alia ē corroſio. Et apparet differētia inter vlcus corroſiuū ⁊ ambulatiuū. Nam ambulatio pōt eſſe in membro abſqꝫ corroſiōe: verū eſt tamē ꝙ oīa vlcera corroſiua ſunt ambulatiua: nō tamē ecōuerſo: ſicut apparuit ſupra in ca. de formica: vbi oſtenſum eſt ꝙ q̄dā ſpecies formice eſt ambulatiua ſola: quedam aūt eſt ambulatiua ⁊ corroſiua: ⁊ hic etiā aliquid inuit Aui. lꝫ tamē putrefactio ⁊ corroſio ſint diuerſe diſpoſitiōes: tamē poſſūt adinuicē ſic cōponi. Et quādo putrefactio cōponitur cuꝫ corroſiōe: tunc putrefactio ⁊ corroſio perambulant in mēbro: ⁊ hoc eſt qd̄ vult dicere Aui. cū dicit. Et putrefactio ē ꝑter corroſionē: ꝙ ſi fuerint. ſ. ambe ſimul erūt ambulatiue. i. tūc putrefactio ꝑambulabit in mēbro: ⁊ rōne putrefactiōis que ꝑ accidens in membro ꝑambulat: ⁊ rōne corroſiōis: qꝛ vt dictū eſt vbi eſt corroſio ibi eſt perambulatio: licet non ſemper ecōuerſo. (Et fortaſſe corrodēs ⁊c̄.) Planū eſt quod dicit ex eo qd̄ dictū eſt. (Et neqꝫ ē febris oino.) Cā q̄re multiplicaꝰ plus febris ī vlcere corroſiuo quādo cū ipſo cōiungitur putrefactio q̄ꝫ quādo ſolum ē ibi corroſio. Et qꝛ in putrefactiōe remanet humiditas a qua pōt fumꝰ putredinalis ꝑuenire ad cor aut caliditas extranea ipſius humiditatis īprimi in ſpiritu: ⁊ ſic manifeſte ſpiritus vſqꝫ ad cor ꝑuenire pōt: hmōi aūt ē cauſa febris: in vlcere aūt corroſiuo non ſic remanet hec humiditas quare ad ipſū non ſic ſequitur febris. ▪ Et Galie. quidem nominauit ⁊c̄. i. ſꝫ Gal. Corroſio ⁊ ambulatio abſqꝫ putrefactione maxime apparēt in vlceribꝰ que ſequūtur ignē perſicū ⁊ formicā ambulatiuā: ⁊ poſt vlcus putrefactū dictū eſt quō fortaſſe corrodens eſt corrodens id qd̄ continuatur ⁊c̄. Et ꝑ ſed vlcus putrefactū eſt compoſitum ex vlcere ⁊ ſanguine ⁊c̄. ſed in vlcere putrefacto ē in membro putrefactio ⁊ ſeparatio cōtinui cum remanētia humiditatis membri putrefacti abſqꝫ reſolōne ⁊ cōſumptiōe ipſius. qd̄ qualiter intelligaꝰ dictuꝫ eſt in notabili. ▪ Et vnicuiqꝫ eorum eſt diſpoſitio. ▪ Hoc pōt duplr̄ exponi vno modo. ⁊ vnicuiqꝫ eorum. ſ. predictorum vlceruꝫ eſt

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

diſpoſitio.i.modus curandi.ſ.alius ⁊ alius: vel aliter: vnicuiqꝫ eoꝝ eſt diſpoſitio.i.predictoꝝ vlcerū eſt diſpoſitio idest ex dictis manifeſtū eſt ꝙ in vnoquoqꝫ eoꝝ.ſ.tā vlcere putrefacto q̄ȝ etiā in corroſiuo eſt alia ⁊ alia diſpoſitio: ideo ſunt alie ⁊ alie differētie vlceris: ⁊ nō eadem.

¶ Et vlcera qdē dura incipiētia ire verſus viriditatē ⁊ nigredinē ſunt mala: ⁊ vlcera frigida ſunt mollia alba quieſcētia ꝓpter medicinas calefacientes ⁊ calida ad rubedinē decliuia delectātur frigore. Et quādo vlceribus malis aſſociaẗ color corporis malus ſicut albus plūbeus aut citrinus: tunc illud eſt ſignificatio ꝓpter corruptionē cōplexionis epatis ⁊ corruptionez ſanguinis qui venit ad vlcus q̄re fit difficilis eius conſolidatio: ⁊ vlcerum quidez quoꝝ radices ſūt acute: ⁊ cū quibus eſt prurit⁹ ſupfluitates ſūt acute ⁊ quoꝝ radices ſunt late albe pauci pruritus illoꝝ cōplexiones ſunt frigide.

¶ Super⁹ Aui. pmiſit diuerſitates ⁊ differētias quaſdam vlcerū. In pte iſta vult ponere ſignificatiōes p quas docemur cognoſcere malitiā vlcerū ⁊ bonitatē vl rectificationem eorum. Et duo facit. Primo ponit ſigna ex qb⁹ cognoſcitur malitia in vlcerib⁹ ⁊ ipſoꝝ rectificatio. Scdō declarat quare ex illo ſigno quod poſuit maxime oñdere bonitatē ⁊ rectificationē vlcerū oñditur maxime bonitas ⁊ rectificatio eius repetēdo id ſignuȝ. ſcda ibi. Et meliores ſignificatiōes. Prima pars diuidiẗ in partes plures ſm ꝙ plura ponit ſigna ex quib⁹ hec cognitio accipitur. Primo ergo ponit quedā ſigna que ſumunẗ ex q̄litate ſēſibili apparēte in partib⁹ vlceris. ſcdō ponit quedā q̄ ſumunẗ ex diſpoſitiōe totius. tertio ponit quedā ſigna que ſumunẗ ex diſpoſitiōe radicis ⁊ cuiuſdā alteri⁹ quod ſequitur vlcus rōne materie ipſius. quarto ponit quoddaȝ ſignum qđ ſumitur ex modo generatiōis eius. quinto ponit quoddā ſignū quod ſumitur ex quibuſdam que ſunt vniuerſaliter partes corporis noſtri puta ex pilis. ſexto ponit ſignū quod ſumiẗ ex modo humiditatis que egreditur ex vlcere. ſeptimo ponit circa hoc quoddā ſignum ꝓnoſticō incidēter. octauo ponit ſigna que ſumuntur ex quibuſdā cauſis que precedūt vlcus. nono ponit ſigna q̄ ſumunẗ ex diſpoſitionib⁹ cōſequētib⁹ vlcus. Similiter ēt ex approximatiōe rerū ⁊ medicinaꝝ iuuantiū vlcus. 2ª ibi. Et quādo cum vlceribus malis. tertia ibi. Et vlceruȝ quidē. quarta ibi. Et vlcera generata. quinta ibi. Et vlcera deijcientia pilos. ſexta ibi. Et meliores ſignificationes. ſeptia ibi. Et dicitur in ſignis mortis velocis. octaua ibi. Et malignorum quidem vlcerū. nona ibi. Et ſignificant malignitatē vlceris. Totū quod dicit in iſtis. §. planum ē niſi ꝙ ſunt quedā litteraliter exponēda. ¶ In pma ergo parte Aui. ponit ſigna que ſignificant malitiā vlceris ratione male cōplexiōis exiſtentis in membro in quo ē vlcus quaȝ ſignificat durities ⁊ mollities ⁊ albedo ⁊ rubedo in partib⁹ vlceris apparens ratiōe putrefactionis vel corruptionis exiſtentis in vlcere ſuper quā ſignificat nigredo ⁊ viriditas. In ſecūda parte ponit ſignū qđ ſumitur a diſpoſitiōe totius corporis ex quo ſignificatur ſanguis qui abundat in epate ⁊ in venis eſſe corrupt⁹: ⁊ ex hoc accidit vt ſanguis qui ad vlcus peruenit ſit corrupt⁹. Cum ergo ex ſanguine debeat fieri cōſolidatio hoc autez fieri nō pōt ſanguine exiſtente corrupto: accidit ꝙ in tali corpore vlcus difficile ⁊ malū exiſtit. ¶ Et vlcerum qdē quorū radices ſūt acute.i. quorū baſis eſt in mēbro acuta ſuꝑfluitates.i. humores ſuperflui ex qbus fiunt ſūt acuti. Et ideo qm̄ tales humores ſunt apti pruritū facere ꝓpter acuitatem ⁊ ſubtilitatē corporis etiā tales humores ſunt apti decliare verſus mēbri ſuprema: vñ accidit ꝙ baſis vlceris in quo colligitur ē acuta: ſed humores frigidi nō ſūt pruritū generātes: q̄ nō participāt ſubtilitate ⁊ acuitate ⁊ pp groſſitiē ⁊ grauitatē nō tēdit baſis vlceris i quo colligiẗ i acutū: ſȝ poti⁹ in latū: q̄re ⁊ vlcera q̄ generātur ab eis ſunt radicis late ⁊ pauci pruritus.

¶ Et vlcera generata ſucceſſione egritudinuȝ ſūt mala: qm̄ natura expellit ad ea reſiduū corruptiōis ſupfluitatū.

¶ Hic ponit ſignū qđ ſumiẗ ex quodā mō gñatiōis vlceris q̄ generaẗ.ſ. p viā criſis hȝ malitiā i ſeipſo. Et cām hui⁹ reddit Aui. ⁊ planum eſt quod dicit.

¶ Et vlcera deijciētia pilos ab eo quod ſequitur ea ſunt mala.

¶ Hoc manifeſtum eſt ex eo quod eſt prius dictū: ⁊ que etiam ſint talia vlcera in quibus accidit caſus pilorum manifeſtum eſt ex dictis.

¶ Et meliores ſignificatiōes ſignificantes ſalutez vlcerū ⁊ vulnerū ſunt cū ſuccedētia eorū decliuia ſunt ad ſaniem.

¶ In pte iſta ponit ſignificationē q̄ ſumiẗ ex mō hūiditatis q̄ creſcit ex vlcere: ⁊ itellige p hoc qđ dr̄ h ꝙ ſicut bona ſignificatio in vlcere ē cū ſuccedētia eoꝝ q̄ ſūt decliuia ad saniē.i. ꝙ accidit ꝙ in ipſo ſit ſanies laudabilis: ⁊ etiam ſuccedit in ipſo gñe in ꝓceſſu ſanies laudabilis: ita mala ſignificatio eſt cū in ipſo apparet generatio ſaniei illaudabilis puris vel virus vel ſorditiei groſſe aut cū in ipſo nulla apparet generatio ſaniei: ſȝ remanet vlcus ſiccum ⁊ crudū ⁊ ꝑcipue cū eſt in membris in quibus vlcus ē ſuſpectum ſicut eſt in membris neruoſis ⁊ nobilibus. Cauſam autem hoꝝ dicet inferius Aui.

¶ Et dicitur in ſignis mortis velocis cū ſunt homini apata ⁊ vlcera lenia ⁊ deſtruitur eius ratio moritur.

¶ In parte iſta Aui. incidētaliter ponit qđdā ſignū proноſticum auctoritate Hyp. qđ ſumiẗ ab apparitiōe quorundam vlcerū ꝓprie cū febre acuta: ⁊ dicit. Et dr̄.ſ. ab Hy. in ſigno mortis velocis.i. in libro: in quo tractat de ſignis mortis velocis: ⁊ iſtū credo eē librū ſecretoꝝ Hyp. i quo tractat de ſignis ꝓnoſticis: p viā experientie cū ſūt homini.i. cū apparēt in hoīe.ſ. febricitāte feb. acuta ⁊ apata et vlcera lenia ⁊c̄. id verbū ſm ꝙ ſufficit ad preſens pōt dupliciter exponi: vno mō ꝙ eſt cū homine febricitantē febre acuta apparēt apata ⁊ vlcera lenia.i. apata ⁊ vlcera q̄ leniunẗ.i. in qb⁹ nō eſt tumor manifeſtus in mēbro exteriori: ſȝ itro tendit ac ſi in mēbro exteriori q̄ſi non ſit aliquid ſupeminēs: ⁊ deſtruiẗ eius rō ſignificat mortē ꝓpterea q̄ ex hoc ſignificaẗ ꝙ materia regrediẗ ad iterius et habēs regreſſū ad iteri⁹ cū vertitur ad mēbrū nobile. puta ad cerebruȝ: hmōi autem eſt ſignū mortis q̄ in ꝓximo accidit. imo hoc eſt gñal e oī apatū: qđ accidit p viā alicuius criſis in febricitāte febre acuta ſi itus redeat ⁊ nō procedat ad exterius qđ ē ſignificatio mala ſicut apparet. 2° ꝓno. idē ēt in cō. ¶ Uel pōt exponi alio mō. Et cū ſūt hoī idest apparēt in hoīe febricitante febre acuta apata.i. puſtule ⁊ vlcera lenia.i. vlceratiōes molles ſqualide: q̄ ſcȝ ſint ex materia quaſi tēdente in viā putrefactionis ⁊ corruptiōis: vñ mēbrū ex eis molleſcit ⁊ deſtruiẗ cuȝ hoc rō

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſignificatur ſup morté egri:nã iſte puſtule ꝛ vlcera appa
rētia nō accidūt ꝑ viã mūdificationis facte a natura:qꝛ ſi
ſm hūc modum acciderent nō accideret rōne īfirmi de
ſtrui:ſed accidūt ꝑ viã ſinthomatis.vnde ſignificāt ꝙ in
corpore abūdat materia multa ſilis illi ex qua fiūt iſte pu
ſtule ꝛ vlcera:q̄ qdeꝫ cōuerſa ad cerebrum eſt generans
in ipſo apoſtema litargicum qḋ aptuꝫ eſt ex tali materia
mollia ꝛ humida generari morté inducit.

¶ Et malignoꝝ qdeꝫ vlcerū cāe ſūt qñqꝫ
vulnera obuiãtia ſupfluitatibꝰ malignis
corporis aut regimini corrupto:ꝛ qñqꝫ
ſūt ſequētia puſtulas malas:q̄re fiunt ab
eis feſtinãtia:ad vlceratiōeꝫ poſt puſtulas

¶ Hic ponit ſigna q̄ ſumunt̄ a cauſis que antecedunt ge-
neratione vlcerū:ꝛ manifeſtū eſt quod dicit.

¶ Et ſignificat malignitateꝫ vlceris eius
putrefactio ꝛ ipſius ambulatio ꝛ corru-
ptio eius quod eſt in ipſius circuitu:ꝛ dif
ficultas ſanationis in ſeipſo cum rectifi-
catione curationis exhibite ei.

¶ In iſto.§.ponit ſigna q̄ ſumunt̄ a diſpōne quorūdã ac-
cidētiū ſequētiū vlcera:ꝛ ét ī approximatiōe reꝝ iuuãtiū
ſm ſe ad vlcꝰ:ꝛ pꝫ qḋ dicit:niſi illḋ qḋ dicit.Et difficultas
ſanationis eiꝰ ī ſeipſo cū rectificatiōe ꝛc̄.qḋ dꝫ ſic exponi
qḋ ſignū ét malignitatis vlceris ē:qꝛ difficulter ſanat̄:ét
dato ꝙ adhibeat̄ ſibi medicatio recta ꝛ cōueniēs:ſi eniꝫ
tūc difficulter cōſolidat̄ hoc nō ē niſi ꝓpter multã mali
am eius q̄ difficulter remouetur.Deinde cū dicit.

¶ Et meliores ſignificatiōes ſignificãtes
ſalteꝫ vlcerū ꝛ vulnerū ſūt cū in ſucceſſio
nibus eoꝝ eſt ſanies que eſt cuꝫ medici-
na faciente pus ꝛ ex operatiōe nature:il-
la eniꝫ operatio nature ē ſm curſum na-
turaleꝫ ꝛ non generat̄ ſanies niſi a dige-
ſtione naturali:ꝛ nō aſſociatur ei malum
ex accidentibus vlceꝝ malorum.

¶ In pte iſta:qꝛ ipſe dixerat ꝙ de melioribꝰ ſignificatiōi-
bus apparētibꝰ in vlceribꝰ ē ſignificatio q̄ ſumit̄ ex appa
ritiōe ſaniei laudabilis ī eo vult dicere cãm iſtiꝰ. Et hēt
iſtḋ tres ptes.Primo reſumit ſignificationem iſtoꝝ.ſcḋo
reddit cãm iſtiꝰ.tertio declarat cōditiōes ſaniei laudabi-
lis.ſcḋa ibi.Illa.n.opo nãe ē ſm curſū ꝛc̄.tertia ibi.Et ꝓ-
prie ē laudabilis ꝛc̄.Quod in pͥma pte dicit planū eſt.ī
ſcḋa pte vult dicere.rō q̄re apparitio ſaniei ꝛ pſeuerãtia
in vlceribꝰ ē ſignū bonū eſt:qꝛ ſignificat̄ ex hoc ꝙ opatio
nature ꝓcedit ī illo ſm curſū naturalē:nam ſanies lauda
bilis generat̄ a digeſtiōe que fit a calore naturali:neqꝫ ſa
nies fit mala niſi ꝓpter aliqḋ accidēs ex accidētibꝰ malis
que in vlcere cōiūgitur:vel qꝛ ibi ē mala materia nō obe
diens calori naturali:vel qꝛ ibi ē mala cōplexio rōne cu-
ius nō fit operatio naturalis:vel qꝛ ē putrefactio vel ali-
quod aliḋ accidēs malū:quare ſanies laudabilis ſignifi-
cat bonitatē virtutis nutritiue cuiꝰ ē cōſolidare:ꝛ materi
am eiꝰ eē laudabilē:qḋ eſt ſuperfluitas materie laudabil
ex qua natura ipſa carneꝫ generat:ꝛ ſignificat ꝙ ibi nō ē
aliud accidēs malū:idcirco ſanies laudabilis in vlcere
apparens ſalutem ipſiꝰ ſignificat. Intellige autē cū Aui.
dicit:ꝙ ſanies fit a digeſtiōe naturali nō vult ꝙ fiat ſanies
a digeſtiōe que ē ſimpliciter naturalis:naꝫ alteratio que
fit in ſanie nō eſt ſimpliciter naturalis:ſicut eniꝫ apparet
quinto de ſimplici medicina:ꝛ a Galie.in cōmēto ſecun
do ꝓnoſticoꝝ. Alteratio que fit ī humano corpore q̄dam
eſt ſimpliciter naturalis:ꝛ iſta fit in nutrimēto qḋ in ſub-
ſtantiam corporis cōuertitur.Quedã autē ſimplicit̄ con
tra naturã.ꝛ iſta alteratio fit in putrefactione humoris.
Altera eſt partim a calore naturali ꝛ partim a calore ex-
traneo:ꝛ iſtiꝰ quidē quedam ē in qua operat̄ calidū natu
rale minus:multū aūt extraneū:ꝛ iſta alteratio eſt q̄ fit ī
ſanie illaudabili.Alia aūt eſt in qua multū operat̄ calor
naturalis.parū autē extraneus:ꝛ iſta eſt que fit ī ſanie lau
dabili.in ſanie eni laudabili ſm ꝙ ē operatio caloris ex-
tranei cū mã ſaniei non ſit apta cōuerti in membrū ꝛ per
fecta alteratiōe alterari:per hoc ſanies nō euacuatur qn
in ipſa aliqs modus putredinis exiſtat:vnde ꝛ in ipã ali-
quis fetor exiſtit.Qꝛ tamē plus eſt cū ea operatio calidi
naturalis:qḋ declarat aſſimilatio multa quã hꝫ ad hūidi
tates nãles in ſubſtãtia ꝛ in calore. Iccirco dixit Aui.ꝙ ſa
nies laudabilis nō fit niſi a calore nãli:ꝛ hec eſt itētio eiꝰ
in ſequēti.§.ſi quis aduertat.Deinde cū dicit.

¶ Et ꝓprie ſanies laudabilis alba lenis
eq̄lis q̄ ꝯſecuta ē cōplemētū digōnis:et
neqꝫ aſſociat̄ ei fetor cū ī ea nō ſit putrefa
ctio:ꝛ fortaſſe nō euacuat̄ a fetore paruo
ſanies cui accidit cū adiutorio caliditatꝭ
innate ꝛ alteriꝰ extranee.Et nos quideꝫ
iaꝫ locuti fuimus de ſanie in locis alijs.

¶ Oſtendit que ē ſanies laudabilis.Iuxta qḋ intellige ꝙ
cã quare ſanies laudabilis dꝫ eē alba duplex reddit̄ rō.
Una ē quã ponit Gal.in fine cōmēti ſcḋi ꝓnoſt.Nã ſicut
dictū eſt virtꝰ alteratiua membroꝝ agēs in mãm ipſaꝫ di
gerēdo ſm ꝙ pōt cōuertit eam in ſaniē:ꝛ qꝛ ī alteratiōe:
ꝛ digōne hec virtus inq̄ꝫtū pōt aſſimilat id qḋ digerit mē
bris ipſis ꝛ precipue radicalibꝰ cū membra radicalia ſint
alba:iō ſanies fit coloris albi.¶ Et ſi quis dicat cuꝫ vlcus
ſit aliquãdo in mēbro carnoſo ꝛ caro ſit coloris rubei:vt
pꝫ:ad ſenſuꝫ videt̄ ꝙ tūc virtus illiꝰ mēbri agēs in talem
mãm aſſimilãs mēbro cuiꝰ eſt illa virtus ꝛ ſupfluitas nu
trimētiꝰ ex qua fit ſanies debeat facere ſaniē coloris rubei
¶ Dōm eſt ad hoc ꝙ dato ꝙ vlcꝰ ſit in carne ſanies in ta
li vlcere generata eſt coloris albi.pͥmo qdem qꝛ ſubſtan-
tia carnis in ſe:lꝫ videat̄ coloris rubei exiſtere recens cū
ſanguine ſuo tamē in ſeipſa plus declinat ad colorē albū
q̄ꝫ rubeū:quod apparet qꝛ ſi caro mollificet̄ in aq̄ ꝛ ab-
luatur a ſanguīe ſuo vr̄ albeſcere.ſcḋo etiã:qꝛ ꝑ quãlibet
carnē ſunt diſperſi villi venaꝝ ꝛ arteriaꝝ ꝛ neruorū que
ſunt membra radicalia alba:ꝛ ꝓpterea virtus carnis nō
ſic agit in illã mãm quin etiã agat virtus illoꝝ membro-
rum ſpermaticoꝝ:qꝛ talia membra vt multū in corpore
ſuperant. Idcirco plus accidit aſſimilatio taliū mēbroꝝ
ad ipſa.Alia cauſa:qꝛ ſanies ē coloris albi ꝛ que pōt ex-
trahi ex dictis phi ſcḋo de gn̄atiōe aīaliuꝫ.Nã ponit ibi
ꝙ cã quare ſperma ē albū ē:qꝛ habēs ſpiritū multum cū
ex corpore egreditur ſpumoſuꝫ aut aereū pmixtuꝫ cum
aquoſo albedinē facit ſicut videmꝰ in niue que ē alba.Si
mili ergo modo talis humiditas fit coloris albi:cã quare
ſit lenis ꝛ equalis dicta eſt ꝑus in tractatu apoſtematum
calidorū in caplo de iudicijs ſaniei ad qḋ capitulꝫ ipſe
hic nos remittit.Et iſta q̄ h̄ nos diximus de ſanie non di-
ximus niſi:qꝛ ibi perfecte dictū nō erat ꝛc̄.

¶ Ulcera autē q̄ accidere faciūt ſpaſmū
ꝛ vlcera putrefacta ſcroffuloſa ꝛ algero-
mati ꝛ corroſiua ꝛ canceroſa:ꝛ q̄ eoꝝ cur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſu currūt ſunt i qbꝰ non generaṫ ſanies:
imo qñ apparet in vlcere ſanies ⁊ apoſte
ma eſt ſignū bonū cum quo non timetur
ſpaſmus ⁊ ꝑmixtio rõnis ⁊ his ſimilia:
ꝗuis ſint in loco qđ facit illud neceſſari
um ſicut ſunt mēbra poſteriora ⁊ anteri
ora ⁊ niſi res pertranſierit terminū: Qđ
ſi apoſtema occulteṫ ſubito ⁊ redeat non
ſoluetur per pus aut ei ſimilia.

¶ Prius Aui. ponit modos ⁊ diuerſitates vlcer̄ q̄ vt pluri
mum ſumunṫ ex his que cõſequūṫ vlcera ſicut cãe faciē
tes ad ſanationē corꝑis cuȝ tales cauſe ꝑmutanṫ ⁊ que ſu
munṫ ex his que cõponūtur cū vlcere ſint quoꝝ curatio
ne vlcus curari non põt. In pte iſta tangit diuerſitates q̄
cadūt in vlceribꝰ: que diuerſitates cõſideranṫ in vlceribꝰ
inq̄ꝫtum vlcera ſint ſuſpecta ⁊ magna ⁊ mala vł rõne ma
litie ⁊ peſſimitatis vlcerū: vel rõne mēbrorū in qbꝰ fiunt
vlcera. Et diuidiṫ pars iſta in duas. Primo ponit hmõi
diuerſitates ⁊ dr̄ias vlcerū rõne quoꝝ vlcera dicunṫ ma
gna ⁊ timoroſa: ⁊ cū hoc oſtēdit quid in talibꝰ vlceribꝰ ap
parens eſt ſignificatio mala: ⁊ qđ eſt ſignificatio bona. in
ſcđa parte: qꝛ vnus modus iſtius diuerſitatis ſumitur ex
pte membroꝝ rõne quoꝝ cū in eis accidūt vlcera dicunṫ
eſſe ſuſpecta ⁊ timoroſa: idcirco oſtendit que ſūt maxime
tales ptes in qbus cū accidūt vlcera ſunt ſuſpecta ⁊ timo
roſa: ⁊ oñdit ꝓpter qđ accidētia in talibꝰ mēbris ſunt ſu
ſpecta ⁊ timoroſa. ſcđa ibi. Amplius vicinātia ei ſūt i mē
bris neruoſis. ¶ Circa ꝑmā ptē ē itelligendū ꝙ vult no
bis inſinuare duo Aui. Et eſt ꝑmū que ſunt vlcera ſuſpe
cta ⁊ timoroſa ex peſſimitate ⁊ malitia eoꝝ que ſūt vlcera
putrefacta ⁊ ſcroffuloſa ⁊ corroſiua ⁊ canceroſa ⁊ algero
mati q̄ dicta ſūt iſto noīe a quodā pħo dicto algeromati
q curabat vlcera hmõi peſſima ⁊ maligna. Ulcera auteȝ
maligna rõne mēbroꝝ in qbꝰ fiunt ſūt vlcera facta in mē
bris ad q̄ eſt aptus cõſequi ſpaſmus: aut permixtio rõnis
aut aliud accñs malū ꝓpter qđ timeṫ de morte ſicut ſunt
vlcera facta in membris neruoſis in parte anteriori vł po
ſteriori. vlcera facta in mēbris pectoralibꝰ: ⁊ ſiſa. Aliud
quod vult Aui. iſinuare eſt ſignificationes ꝑ quas cogno
ſcimus bonitatē ⁊ rectificationē vlcerū iſtoꝝ ⁊ malitiam
⁊ timorē mortis in eis. Iſta aūt ſigna maxīe ſūt duo: vnū
eſt quod ſumiṫ a ſanie. Nā qñ in eis ē apparitio ſaniei: ⁊
cõtinuatio ipſiꝰ laudabilis eſt ſignū bonum: qꝛ tunc ē ſi
gnum rectificatiõis vlcer̄: ⁊ ꝙ nõ eueniāt ſpaſmꝰ ⁊ ꝑmix
tio rõnis q̄ ſunt apta accidere i talibꝰ vlceribꝰ. Aliud qđ
ſumiṫ ab apoſtemate. i. tumore apparēte in partibꝰ circū
ſtantibꝰ vulneri. Naȝ qñ etiā hoc apparet ē ſignū bonuȝ
preſeruās ab accidētibus illis: qñ aūt in iſtis vlceribꝰ ſa
nies nõ apparet: imo remanent cruda ⁊ indigeſta: nec ēt
apparet tumor in ptibꝰ circūſtātibꝰ: imo apparent labia
detumefacta: aut ſi in eis tumor icipiat apparere ſubito
tamē diſpareat eius aduētus: ⁊ ſiłr etiaȝ diſparet ſubito
aduētus ſaniei: tūc ſignificatio ē mala ſignificās aduētuȝ
ſpaſmi aut permixtiõis rõnis ſequētis ad vlcera talium
membroꝝ. Rõ aūt ⁊ cā quare aduentꝰ ſaniei ⁊ apparitio
tumoris in partibus circunſtantibus vulneribus talibus
ſunt ſigna bona eſt: quia apparitio ſaniei duo ſignificat:
vnum ē quia ſignificat: ꝙ humiditas non diſpargitur in
tus ad mēbra nobilia: ſed ꝑuenit ad mēbra exteriora. vn
de tolliṫ ſuſpitio ⁊ timor de paſſiõe in membro interiori.
Aliud eſt ꝙ ex hoc ꝙ ſanies eſt laudabilis ſignificaṫ ꝙ h̄
humiditas alterationē recipit ⁊ digõneȝ a calido nāli: et
per cõſequēs ſignificaṫ ibi eē dominiū calidi nālis cuȝ q̄
vlcus cõſolidaṫ ⁊ curaṫ. Apoſtematio ⁊ tumor qñ eſt i pti
bus circunſtātibꝰ talibꝰ vlceribꝰ ⁊ labijs vlcerū eſt ſigni
ficatio ꝙ ēt materia ⁊ humores ꝓfluunt ad exteriꝰ ⁊ non
ad membra iteriora nobilia: ⁊ per ꝯñs ſignificat corpus
ꝑſeruari a ſpaſmo ⁊ ꝑmixtiõe rõnis q̄ cõtigunt ex hoc ꝙ
paſſio ⁊ cā hūoralis nõ diſpargiṫ ad membra nobilia. Si
aūt vlcus ſit crudū ⁊ ſiccū ⁊ tumor iſte in partibꝰ vel la
bijs vulneris ⁊ partibꝰ circūſtātibꝰ vulneri nõ appareat
ſignificaṫ ꝙ mã virulēta ad neruos diſpargitur ⁊ ad mē
bra nobilia duciṫ paſſio: ⁊ per ꝯñs ſignificaṫ aduētꝰ ſpa
ſmi aut ꝑmixtiõis rõnis. Aut ſi cõtingat ꝙ in iſtis appare
at tumor ⁊ ſanies tamē ſubito diſpareat: ſignificaṫ etiam
ꝙ mã que icipiebat ad exteriora ꝓpelli virtute deficiēte
ſubito ad iteriora reuertiṫ: vñ ēt eſt ſignificatio mala: ⁊ h̄
eſt qđ dixit Hyp. q̄nta pticula afforiſmoꝝ. Quibꝰ tumo
res in vlceribꝰ apparēt nõ valde ſpaſmātur vel iſaniūt.
His ḡ deficiētibꝰ repēte qbuſdā qdē retro ſpaſmi ſiūt ⁊c̄.
Et in alio afforiſmo ēt dixit. In vulneribꝰ malis ⁊ fortibꝰ
tumor nõ appareat magnum laxa bona: cruda v̄o mala.
¶ Ex his q̄ dicta ſūt apparēt duo. Unū ē ꝙ ſicut i vlceribꝰ
taliū mēbroꝝ apparitio ſaniei ⁊ tumoris ē ſignū bonum
cõtrariū v̄o malū: ita ēt ē in vlceribꝰ recētibꝰ taliū mem
broꝝ. ſ. neruoſoꝝ: ⁊ iſtđ hitū fuit ſupra i tractatu de vulne
ribꝰ. 2° ca. ꝓpea ſicut appebit iferiꝰ i tractatu de vulneri
bus neruoꝝ: curatio iſtoꝝ vulneꝝ qñ i eis timeṫ accñs ñ
eſt ꝑ vnitionē ⁊ icarnationē: ſicut ē cura alioꝝ vulneꝝ: ſȝ
eſt alio mõ. ¶ Scđo appet ꝙ qñ Auic. dixit ꝙ apparitio
apatis i talibꝰ ē ſignū bonū nõ itelligiṫ hic ꝑ apa ꝙ apeṫ
circa id vulnꝰ q̄ꝫtū ad mēbꝝ itriſecū qđ apa ſit ēt cū exce
catiõe ⁊ obſtruſiõe orificij ipſiꝰ vulneris. Nā id apa ſup
ueniēs in talibꝰ vulneribꝰ ē mortale ⁊ cā ſpaſmi: ſicut dr̄
in illo afforiſmo. In vulnere ſpaſmꝰ ſupueniēs ē mortale
vñ ēt tota intētio medici in cura taliū dȝ eē circa ꝓhibitio
neȝ ⁊ ſedationē talis apatis: ſic appebit iferiꝰ: ſȝ itelligiṫ h̄
ꝑ apa. ſ. tumor apparēs i labijs vulneris cum remanētia
apitõis orificij vulneris: vñ põt humiditas reſudare ad
extra: ⁊ iſto mõ tumor apparēs i his ē ſignificatio bona ꝓ
pter cāȝ ꝑdictā: ⁊ hoc ē: qꝛ h̄ vult dicere. Aui. ⁊ de hac mā
fuit ēt dcm̄ ſupra i tractatu de vulneribꝰ ca. ꝑdicto. ¶ His
ergo ꝑmiſſis facile ē itelligē līaȝ Aui. Dicit ḡ: vlcera aūt
⁊c̄. Algeromati dicunṫ vlcera algeromati ab illo pħo q
curabat illa vlcera peſſima i qbꝰ erat multa malitia ꝗuis
ſint i loco: ꝙ illud facit neciū hoc ē dicere ꝙ dato ꝙ vlce
ra ſint i loco i quo cū accñt ſunt apta facere accidere ſpaſ
mum ⁊ ꝑmixtionē rõnis: ⁊ alia accñtia mala: tñ ſi appet
aduētꝰ ſaniei ⁊ tumor ꝑſeruaṫ iſirmus ab euētu ſpaſmi et
ꝑmixtiõe rõnis ſicut ſunt mēbra poſteriora: ſupple talia
mēbra in qbꝰ cū accidūt vlcera ē timor de aduētu ſpaſmi:
⁊ itelligit ꝑ mēbra poſteriora ptes poſteriores q̄ vicinan
tur nuche ⁊ alijs mēbris neruoſis: tales. n. ptes maxime
neruoſe ſunt: qꝛ multitudo neruoꝝ ex pte poſterioꝝ ꝓce
dit. Et anteriora. i. ⁊ ſic ēt ſūt mēbra anteriora. ſ. neruoſa
ſicut ſūt vulnera facta i genu vel ꝓpe. Nā cū i iſtis accidit
vlcus ē aptū ꝯtigere idē ſpaſmꝰ ⁊ ꝑmixtio rõnis vł ſicut
mēbra āteriora. ſ. circa pectꝰ ⁊ mēbra ſpūalia ex qbꝰ cum
vulnus i eis accidit ē in eis aptitudo vt eueniat ſpaſmus
⁊ ꝑmixtio rõnis vel aliđ accñs malū vt dr̄ in ſequēti. §. Et
ſubdit Aui. niſi res ptrāſierit terminū. i. qñ mā ē tāte quā
titatis ꝙ nõ ſolū vulnus apatū repleṫ ex ipſa: immo ēt ex
ea fluit ⁊ diſpargiṫ ad mēbra interiora: vñ qñ cõtigerit ꝓ
pter magnitudinē apatis nocumētū repletionale nõ ſolū
fieri i ptibꝰ exterioribꝰ veꝝ ēt i iterioribꝰ. Tūc ēt tali tūore
apparēte poſſet ꝑuenire ſpaſmꝰ. tñ qꝛ h̄ raro accidit iđ h̄
raro cõtingit. Et iđ dixit Hy. in ꝑdicto affo. Quibꝰ in vul
neribus tumores apparēt nõ valde ſpaſmanṫ vel iſaniūt.
Dicit. n. nõ valde vt dicit Gal. in cõ. qꝛ ēt his apparētibꝰ
aliqñ poſe ē ꝙ ſpaſmēt ⁊ inſaniēt: ſed tñ hoc raro accidit
⁊ id idē vult dicē Aui. h̄. Et ſubdit Aui. h̄ poſtea ꝙ ſi apa
ideſt tumor apparēs i vulnere occulteṫ ſubito. i. diſpare
at ſubito ⁊ redeat. i. qꝛ retrocedat mā. ſ. ad interiora nõ re

ſoluet̃ ꝑ' pus ⁊ ei ſiſt̃a.i.nõ accidet:tũc reſolutio illiꝰ tumoris ꝑ gñationẽ ſaniei vel hũiditatꝭ ſimilis ſibi:immo ſi accidit ꝙ diſpgat ⁊ occultet̃:ꝑpea:qꝛ mã ad interiꝰ retrocedit:hoc ãt.ſ.ẽ ſignificatio mala. Et ꝑpterea dictũ ẽ ꝑus ꝙ dato ꝙ tumoꝛ appareat:ſi tñ ſubito diſpareat talis diſparẽtia ſubito nõ accidit ꝑpter reſolutionẽ mãe:aut qꝛ mã i ſaniẽ cõuertit̃:qꝛ tales opatiões nõ eſt poſſe fieri ſic ſubito idcirco ẽ ſignificatio mala cũ ſignificet mãm regredi ad mẽbꝛa nobilia:⁊ h̃ ẽ qđ dicit Hyp.i ꝑdicto affoꝰ.his vero ſcꝫ tumoꝛibꝰ nõ apparẽtibꝰ repẽte.i.repẽte diſparẽtibꝰ quibuſdam qdẽ retro ſpaſmꝰ ⁊c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius ſũt vicinãtia mẽbꝛis neruoſis ſicut vlcera doꝛſalia:qm̃ ſunt in vicinitate doꝛſi ⁊ nuche:⁊ vlcera que cadũt in anterioꝛe parte coxe ⁊ genu:qm̃ ipa iteꝝ ſunt ſicut lacerti neruoſi i qbꝰ res ꝯuertitur ad ſpaſmũ ⁊ ꝑmixtionẽ rõnis ẽt. Si aũt euenit in mẽbꝛis neruoſis plurimũ quoꝝ ẽ in antecedẽte extẽſionis coꝛpis timet̃:aut curſus ſanguinis ſi ceciderit i mediectate inferioꝛi extẽſionis:ſilr̃ timet̃ ex eis qñqꝫ ꝑmixtio rõnis:⁊ timet̃ ꝙ cadit pleureſis ⁊ ſanioſitas poſt ipſã:aut ꝙ ꝓueniat ſputũ ſanguis ſi ceciderit in medietate ſupioꝛe eiꝰ:⁊ tu iã ſciuiſti intẽtionẽ ſanioſitatis i pectoꝛe ex lib. tertio. Et qñqꝫ timet̃ in eis iteꝝ ꝑmixtio rõnis.

¶ In pte iſta:qꝛ vt dcm̃ eſt ſuſpitio ⁊ timoꝛ in vulneribus vnomõ cõtigit rõne mẽbꝛi in quo fit oñdit q̃ maxime ſũt mẽbꝛa exterioꝛa in qbꝰ cũ accidũt vlcera ſũt ſuſpecta ⁊ timoꝛoſa:⁊ ꝑpter qd ſũt ſuſpecta ⁊ timoꝛoſa:⁊ duo facit.ꝑmo oſtẽdit in qbꝰ ꝑtibus vulnera cõtingẽtia ſũt apta ꝓuocare ſpaſmũ ⁊ ꝑmixtionẽ rõnis:qꝛ.ſ.ea q̃ cõtingũt i mẽbꝛis multũ neruoſis ex qbꝰ.ſ.cito nocumẽtũ ꝓuenit ad cerebꝛũ.ſcđo oñdit in qbꝰ ꝑtibꝰ vulnera cõtingẽtia ꝓuocãt hec accñtia:⁊ ẽt alia accñtia q̃ ſunt timoꝛoſa ⁊ ſuſpecta. ſcđa ibi. Si aũt euenirẽt i mẽbꝛis. Q̃đ in ꝑma pte dič manifeſtuꝫ ẽ. In ſcđa parte dicit ꝙ ſi euenirent.ſ.vulnera in mẽbꝛis neruoſis:quoꝝ plurimũ ẽ in anterioꝛi pte coꝛporis.i.q̃ ſunt poſita i anterioꝛibꝰ ꝑtibꝰ coꝛpibus incipiendo.ſ.a ꝑtibꝰ vẽtris ꝓcedẽdo vſqꝫ ad terminũ mẽbꝛoꝝ ſpiritualiũ ſi acciderit.ſ.vulnus i medietate iferioꝛis extẽſionis.i.circa ꝑtes mẽbꝛoꝝ iferioꝝ:vtputa qꝛ accidat circa ꝑtes vẽtris timet̃ curſus ſanguinis:aut.i.egritudo ⁊ fluxus ſanguis per ꝑtẽ iferioꝛẽ:hoc eſt qñ mã q̃ debebat ꝓcedere ad exteriꝰ defluit ⁊ deriuat̃ ad epar.i.ad iteſtina:⁊ tũc.n.egredit̃ egeſtio ſanguinea:⁊ q̃ſi epatica:⁊ ꝑcipue hoc accidit ſi in vulnere pꝛius apparet tumoꝛ coloꝛis rubei:⁊ iſte tumoꝛ poſtea diſpareat ſubito:⁊ ſilr̃ timet̃ ex eo i deſt ex iſto ẽt vulnere exñte.i.accñte i partibꝰ regionis iferioꝛis qñqꝫ ꝑmixtio rõnis:⁊ hoc eſt qñ mã ⁊ paſſio deriuatur ꝑ neruos ad cerebꝛũ:⁊ ſi vulnus accidat i medietate ſuperioꝛis eiꝰ.i.in regione mẽbꝛoꝝ ſuperioꝝ ſpũaliũ timetur.ſ.qñqꝫ ꝙ accidat pleureſis:⁊ hoc qñ mã deriuat̃ ad pãniculũ tegentem coſtas ⁊ faceret egritudinẽ repletionalẽ in ipſo ex quo accidit apa ⁊ ſanioſitas:⁊ hoc accidit:vel qꝛ ex pleureſi poſtea cauſet̃ empima ⁊ ſanioſitas in pectoꝛe:ꝑpterea:qꝛ ꝯuertit̃ mã pleureſis in ſaniẽ que poſtea coadunat̃ in ꝯcauo pectoꝛis:⁊ hoc accidit foꝛte:qꝛ ſanies exñs in vlcere apato detumeſcẽte vulnere ſubito recurrit ad pectꝰ ⁊ fit empima.aut ꝓuenit idẽ ſputum ſanguinis:⁊ hoc qdẽ cõtingit ſi ꝑpter recurſum mãe ad ꝑtes pectoꝛis accidat venas extẽdi ⁊ ſcidi:vnde ſanguis egreditur ⁊ accidit ſputũ ſanguis ex quo accidit vt iſti poſtea ſint parati ad ptiſim. Subdit aũt:qꝛ fecerat mẽtionẽ đ ſanioſitate i pectoꝛe ꝓ cõpleta đclaratiõe iſtiꝰ remittit ad tertiũ canonem vbi determinat de ſanioſitate ⁊ empimate. Et qñqꝫ timet̃ i eis iteꝝ.i.in talibus vlceribꝰ taliũ ꝑtium ꝑmixtio rõnis:⁊ h̃ qdẽ eſt ſi mã ad cerebꝛum ꝑducat̃:aut nocumẽtũ ad ipm ꝓueniat. Si ğ ex dictis cõſideremus regreſſuꝫ mãe q̃ ẽ cã nocumẽti magni triplicẽ põt hr̃e regionẽ ad quã ꝯuertit̃ g regreſſus denotat̃ nobis ꝑ ꝓuatiõeꝫ ſaniei ⁊ tumoꝛis:aut ſubitã diſparẽtiã ipoꝝ. Nam aut regredit̃ ad mẽbꝛa ſuperioꝛis regiõis:⁊ tũc cauſat ſpaſmuꝫ ⁊ ꝑmixtionẽ rõnis. Aut regredit̃ ad mẽbꝛa inferioꝛis regionis:⁊ tũc maximũ fluxũ cauſat vel egeſtionẽ ſanguineã aut reuertit̃ ad regionẽ mediã:⁊ tũc cauſat vel pleureſiꝫ vel ſanioſitatẽ i pectoꝛe vel ſputũ ſanguis. Cã ãt diuerſitatis ipſiꝰ maxime vr̃ ſumi ex duobus.ſ.ex aptitudine mẽbꝛi recipiẽtis:hec ãt eſt debilitas mẽbꝛi recipiẽtis:naꝫ ad locũ debilioꝛẽ mã defluit. Scđa cã põt ſumi ex aptitudie mẽbꝛi mittẽtis vel a q̃ mã cõfluit.ſ.ex ꝑte loci diuerſi vulneris apati. Nã ſi vulnꝰ apatis ſit magis circa ſuperioꝛa vr̃ ꝙ q̃ztũ eſt ex h̃ ꝙ mã ſit magis apta recurrere verſus cerebꝛũ:vñ gñat̃ ꝑmixtio rõnis vel ſpaſmꝰ. Si vero ſit i mẽbꝛis inferioꝛibꝰ:vr̃ ꝙ ſit magis apta recurrere ad mẽbꝛa iferioꝛa:vñ cauſat̃ egeſtio ſanguis. Si aũt ſit in partibus medijs:vr̃ ꝙ ſit magis apta recurrere ad pectus:vñ cauſat̃ aut pleureſis aut empima aut ſputũ ſanguinis: et hec eſt intentio Aui. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et de ſignis bonis in vlceribus ẽ vt in circuitu eoꝝ naſcant̃ pili q ceciderunt.

¶ In pte iſta Aui. ponit quoddã ſignũ per qđ cognoſcimꝰ qñ in vlceribꝰ malis accidit ꝙ ipſa rectificat̃:lꝫ id ſignuꝫ melius fuerit poſitũ ſupꝛa inter ꝑdicta:⁊ dicit ꝙ bonuꝫ ſignũ eſt in vlcere vt renaſcant̃ pili in ꝑtibꝰ circunſtãtibus a qbus ceciderũt. Et cã huiꝰ eſt:qꝛ vt dcm̃ fuit ꝑus caſus piloꝝ accidit maxime in vlceribꝰ mollibꝰ in qbus multa humiditas coꝛrupta exit coꝛrũpẽs radices piloꝛum. Si ergo incipiant pili renouari ſignificatur exiccatio humiditatis ſuperflue ⁊ rectificatio eiꝰ:vnde ſignificatur per hoc fit ſanatio taliũ vlceꝝ:⁊ ꝙ talia vlcera in via ſanationis procedunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et coꝛpoꝛa ſuſceptibilioꝛa curationis vlceꝝ ſunt que ſũt melioꝛis cõplexionis ⁊ paucioꝛis hũiditatis ſupflue cũ inuentione ſanguinis boni in eis. Illa vero q̃ ſunt multe humiditatis aut ſiccitatis ſũt tarde ſuſcipiẽtes rectificationẽ vlcerum quãuis humida ſicut infantiũ ſint ſuſceptibilioꝛa q̃ꝫ ſicca ſicut ſenũ ⁊ ꝑpẽ qñ cõplexio ẽ radicalis ſicca priuata ſanguine mundo ⁊ accidẽtalis hũida mollis ſicut in ſenibus iteꝝ:⁊ ꝑpter illud iterũ fit in hydropicis curatio vlcerum eoꝝ difficilis:⁊ in pꝛegnãtibus iterũ propter retentionem ſupfluitatũ earũ:propterea ꝙ ipſarum menſtrua retinent̃. Sꝫ in ſenibus non ſanant̃ eoꝛum vlcera ꝑꝑ illud:⁊ propter paucitatẽ ſanguinis eoꝛuꝫ boni.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶In parte iſta Aui. docet in qbꝰ corporibꝰ rõne cõplexionis vlcera facilr̄ ſanant̄: ⁊ in qbꝰ difficilr̄. Nã i illis corporibus in qbꝰ virtꝰ alteratiua ē fortior: hũiditas ēt q̄ ſubijcit̄ per gñationē carnis ē melior: ſuperfluitas ēt accñtalis q̄ madefaciẽdo vulnꝰ ꝯſolidationē ꝓhibet ē paucior in talibꝰ vlcera meliꝰ ꝯſolidant̄: q: ibi oēs cãe faciẽtes ad ſanationē eiꝰ cõcurrũt: hec aũt ſunt corpa melioris cõplexiõis. In corporibꝰ aũt ſuperflue hũiditatis: ꝓpterea q: ſuperfluit in corpore mã hũida. ſ. madefaciẽs vulnꝰ nõ ſic facilr̄ ſanant̄ vlcera: in ſiccis aũt: q: deficit mã bona q̄ ſubijcioꝫ per viã gñatiõis carnis: tũ ēt q: virtus alteratiua ⁊ nutritiua in talibꝰ ē debilis: difficilꝰ accidit ſanatio ipſoruꝫ vlceꝝ: ⁊ adhuc accidit in eis vlcus difficilis ſanatiõis ſi in talibꝰ corporibꝰ cuꝫ ſiccitate cõplexiõis nãlis abundet humiditas multa extranea: tunc. n. deficit mã bona nãlis ⁊ auget̄ humiditas impediens: ſicut accidit in corpibꝰ q̄ ſũt in vltima ſenectute: ⁊ h̄ ē qđ dicit: lꝫ alia in modum correlarij immiſceat q̄ ſunt manifeſta ⁊ plana.

¶Et qñqꝫ ſanant̄ vlcera: deinde reſcindunt̄: qñ nõ generat̄ in eis caro niſi ante mũdificationẽ: qñ ergo retinet̄ in eis ſupfluitas nõ munda oportet inde vt corrumpat̄ cõtinuitas proueniens ſecũdo. Et quãdoqꝫ exiſtimãtur fiſtule propterea q: accidit eis diſpoſitio exiccationis ⁊ retentiõis ꝓhibẽtis reſpirationẽ q: ipſe ſunt ſanate: qm̃ eaꝝ diſpoſitio ē ſimilis ſaluti ſicut diximus: deinde reſcindunt̄ ꝑꝑ quelibet motuꝫ ⁊ cõmotionẽ et tuſſiꝫ ⁊ offenſioneꝫ ⁊ malitiã iacendi ⁊ alia.

¶Superiꝰ Aui. declarauit modos ⁊ diuerſitates que ſũt in vlceribꝰ rõne eoꝝ a qbꝰ ſumit̄ alia idicatio ⁊ intẽtio curatiua q̄ꝫ illa q̄ ſumit̄ a ſolõne ꝯtinuitatis. In pte iſta vult oſtẽdere cãm quorũdã accñtiũ que accidũt circa vlcera: ⁊ tria facit. Primo reddit cãm cuiuſdaꝫ accñtis qđ accidit poſt cõſolidationẽ quorũdã vlceꝝ nõ verã: puta reddit cãm huius accñtis: q̄re aliqñ accidit mẽbrũ reſcindi: poſtq̄ꝫ vr̄ eē ſanatũ ab vlcere. ſcđo reddit cãm cuiuſdã accidẽtis qđ aliqñ accidit: dũ vulnus ꝯſolidat̄: puta q̄re i quibuſdã vlceribꝰ: dũ ſunt in viã cõſolidatiõis naſcit̄ caro ſuperflua nõ bona. tertio reddit cãm cuiuſdã alteriꝰ accidẽtis qđ remanet i mẽbro. ſcđa ibi. Et de vleeribꝰ in quibꝰ naſcitur caro mala q̄dã ſunt. tertia ibi. Cũ ꝓlongat̄ ſpacium. Prima in duas. p̄mo facit qđ dcm̃ eſt. ſcđo oñdit q: a duplici cã põt id cõtingere. ſcđa ibi. Et qñ eſtimant̄ fiſtule. Prima ḡ cã quã ponit ꝑꝑ quã accidit mẽbrũ reſcindi: qđ vr̄ eē ſanatũ ab vlcere ē: q: in talibus vlceribꝰ adminiſtrata ē medicina gñatiua carnis: aut dimiſſa eſt fieri gñatio carnis: anteq̄ꝫ pfecte ſint mũdificata a putredine vel ſordicie exñte i eis ex quo ꝯtingit q: ſupfluitas eiꝰ remanens q̄ mũdificata nõ ē q: ipſa poſt tẽpus putreſit ⁊ putrefacta ē neceſſe vt ꝓpter putredinẽ q̄ etiã fit in carne ptes carnis reſcidant̄ de nouo. ſcđa cã quã ponit eſt: q: vr̄ aliqñ ꝓpter medicinã que fortiter exiccat humiditatẽ vlceris que ex ꝓfundo veniebat: ⁊ mõ nõ venit ⁊ partes vlceris ſunt quaſi vnite q: vlcera ſunt ſanata: ſicut accidit i fiſtulis. Sed malitia que in carne vel mẽbro fiſſa eſt vel remota non ē: immo remanet: accidit poſtea q: ꝓpter aliq̄ꝫ leuem cauſaꝫ partes que pfecte vnite non erãt reſcindũt̄: ⁊ redit etiã multiplicatio humiditatis: ſicut prius que ꝓpter putrefactionem quã facit partes abinuicem ſeparat ⁊ diſtinguit. ¶Deinde cum dicit.

¶Et de vlceribuſ i qbꝰ naſcitur caro que daꝫ ſunt in qbꝰ naſcit̄ caro addita ⁊ quedam in qbus non naſcit̄ illud: et illa in qbus generat̄ caro addita ſunt illa in quibus fit feſtinatio naſcẽtie carnis ante mũdificationem: et illa in quibus non naſcitur illud ſunt illa in quibus nõ naſcitur caro: niſi poſt mundificationem.

¶Reddit cãm ꝓpter quã in qbuſdã vlceribꝰ cũ ſunt i viã ꝯſolidatõis gñatur caro ſupflua ⁊ mala ex qua poſtea nõ accidit vera cõſolidatio ſed mẽdoſa. In qbuſdã aũt h̄ nõ accidit. Et cauſa huiꝰ tota nõ ē alia niſi imperfecta mũdificatio aut pfecta. In qbus. n. nõ fit pfecta mũdificatio putredinis accidit q: mã putredinis q̄ ſubijcit̄ gñationi carnis non ē nãlis perfecte: vñ caro gñata ab ipſa nõ ē naturalis: ſed mala ⁊ ſuperflua. Sed in qbus fit perfecta mũdificatio accidit q: materia que ſubijcitur gñationi eſt bona ⁊ munda: vnde ⁊ caro generata ab ipſa eſt bona ⁊ naturalis. ¶Deinde cum dicit.

¶Cum ergo ꝓlongat̄ ſpaciuꝫ vlceris et corrodit̄ et putreſit et deſtruit̄ ꝺ ſubſtãtia eius res plurima: tũc nõ expectat̄ conſolidatio eius niſi ſm̄ profundũ. Et ꝓpe qñ vlcus ē antiquũ retinens ſpacio anni ⁊ ꝓprie qñ ē diſruptũ ⁊ incipit ex eo diſruptio ſcꝫ fiſtula: ⁊ antiquũ neceſſe eſt vt educat os ex oſſibus que eis ſunt vicina.

¶In parte iſta reddit cãm cuiuſdã accñtis: q: i mẽbro remanet poſt perfectã ꝯſolidationẽ quorũdaꝫ vlceꝝ: puta q̄re poſt cõſolidationẽ quorũdã vlceꝝ remanet cicatrix cõcaua: ⁊ duo facit. Primo oñdit i qbus vlceribꝰ hoc accidat. ſcđo in ſpãli vr̄ exprimere quedã ex illis vlceribus ſcđa ibi. Et vlcera qdẽ melãcolica. In p̄ma pte non vult aliud dicere Aui. niſi q: in vlceribꝰ q̄ antiq̄ ſunt in qbus ꝓpter antiqtatẽ ꝑuenit corruptio ad os: imo corruptio oſſis eſt cã antiquatiõis ipſoꝝ cum talia vlcera cõſolidari nõ poſſint niſi auferatur aliq̄ pars ex oſſe: neceſſe ē vt ꝓpter ablationẽ ptis oſſis poſtea fiat cõſolidatio ſm̄ cõcauitatẽ ⁊ ꝓfunditatẽ mẽbri. Et ex hoc ſeqtur q: quãto pars oſſis eſt maior q̄ egredit̄ tanto cicatrix poſtea remanet magis cõcaua: quãto aũt minus ps oſſis egredit̄ tãto cicatrix minus remanet cõcaua. Et idẽ dicit Hyp. in ſcđa pticula afforiſmoꝝ. Vulnera quecunqꝫ annua fiunt neceſſe eſt os emittere ⁊ cicatrices cõcauas fieri.

Sed aliquis dubitabit ꝓpter qđ eſt neceſſe: ꝓpt ablationẽ oſſis fieri cicatricẽ cõcauã: nam aliqs dicet que nã poterit tantã carnẽ gñare que replebit locũ ptis oſſis depditi. Nã nos videmꝰ ad ſenſum q: aliqñ in vlceribus in naſcẽtia carnis gñatur caro bona que ſupfluit in quanto: vñ ē neceſſe diminuere eaꝫ vt cicatrix nõ fiat altior cute: ergo loco oſſis deperditi multiplicari poterit tãta quãtitas carnis q: replebit̄ locus ille. Itẽ Gali. in tegni dicit q: loco oſſis deperditi gñatur porus ſarcoydes. Si ergo loco pticule depdite gñat̄: alia pticula: vr̄ q: nulla concauitas debeat fieri vel debeat remanere. ¶Dñm eſt omiſſa cã quã alij ſolẽt cõiter dicere que cã nulla eſt: q: cã eſt hec ꝓpterea q: qñ aliq̄ particula oſſis deperdit̄ iaꝫ labia vulneris icipiũt de p̄mi ad iferius: qm̃ os eſt ſuſtẽtamẽtũ carnis ⁊ cutis. Unde videmus ad ſenſum in vulnere cranei in quo amittit̄ aliq̄ particula cranei. q: ēt dato q: ſm̄ mediũ vlceris gñetur ⁊ augmẽtet̄ aliqñ caro ſuper cutẽ:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſemper remanent tñ depreſſa īferius labia vulneris cir-cūſtātia que debēt vniri: vnde q2 inferius dep̄munť non pōt fieri conſolidatio ⁊ vnitio inter ea niſi ſm cōcauitatē ⁊ depreſſionē. Et hec q̄dem maxime apparet qñ particula oſſis que eleuať ē ſenſibilis quantitatis: ⁊ maxime hec cōtingunt qñ ſic eleuatur particula ꝙ os vſqꝫ ad ꝓfundū eleuať ita ꝙ remanet pforatū ex p̄te vtraqꝫ ſicut apparet in vulneribus cranei qñ ex ipſis aufertur aliqua particula oſſis ſic ꝙ detegať dura mater: tūc .n. in eis maxime accidūt cicatrices cōcaue fieri: cōuenit etiā ꝙ hec ꝓfunditas ⁊ cōcauitas in cicatrice ālus apparet in proceſſu poſt cōſolidatione3 q̄3 in p̄mis: ꝓpterea q2 porus ſarcoydes q̄ generať in loco oſſis deperditi tēpore ꝓcedente exiccatur cū p̄mo eēt mollis ⁊ tener: ſm q̄ð dicit Gal. in tegni. ⁊ ꝓ tāto: q2 iſte porus tēpore ꝓcedēte exiccatur: ad exiccationem aūt ſuā minuitur tumor: hinc ē ꝙ tunc manifeſtior apparet depreſſio: ⁊ ex his apparet ſubtiliter intuenti ſolutio ad predicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et vlcera quidem melancolica non ſanantur niſi ab eis auferať tota eorum corruptio vſqꝫ ad carnem ⁊ oſſa ſana.

¶ Quia oſtēderat in ḡnali in q̄bꝰ vlceribus poſt cōſolidationem perfectā remanet cicatrix cōcaua: hic excipit aliqua in ſp̄ali ex illis vlceribꝰ: ⁊ dicit ꝙ vlcera melancolica non ſanātur ⁊c. Aui. vult dicere ꝙ vlcera melācolica videnť eē ex vlceribus talibꝰ in q̄bus neceſſe ē auferre plurimā ſubām: ita ēt ꝙ auferatur particula oſſis que eſt ibi corrupta vſqꝫquo perueniamus ad oſſa ſana. Et q2 aliter non ſanātur: idcirco in talibꝰ remanet poſt cōſolidationē cicatrix concaua ⁊ depreſſa. Intelligo autem hic per vlcera melancolica non vlcera quecunqꝫ facta a melancolia: ſed vlcera melancolica hic intelliguntur que carne3 habent ſclirotizatam ⁊ induratam vſqꝫ ad os. In talibus enim vlceribus caro illa rectificari non poteſt: imo oportet eam abſcindere: ſicut etiam quādo labia vlceris ſunt vehemēter īdurata oportet ex toto ea abſcidere: ita ēt qñ caro vſqꝫ ad os tota ē ſclirotizata op3 ea3 ex toto abſcindere: ⁊ q2 hoc non accidit fieri ī carne vſqꝫ ad os q̄n etia3 in oſſe ſit aliqua corruptio q̄ð ſupponiť illi carniꝰ imediate pro tanto ēt auferre oportet ex illo quouſqꝫ veniamus ad partem ſanam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et cauſe hue cum accidūt corrumpūt vlcera ſunt debilitas virtutis membri: quare recipiunt omne3 materiam: ⁊ malitia complexiōis membri: ⁊ malitia eiꝰ quod aduenit ei de ſanguine: aut in qualitate: aut in quantitate. In qualitate vero plurimum eius eſt propter malitiam complexionis epatis ⁊ color eſt in eo decliuis ad albedinem plumbea3: aut citrinitatem: aut propter ſplenem ⁊ eſt color ad nigredinem ⁊ alterationem decliuis ⁊ lentiginoſitatem: quare eſt cum eo malitia omnium humorum in corpore. Et huiuſmodi quidem preter hoc ꝙ ex ipſo non acquiritur quod conuertatur in carnem nocet per illud quod cōuertitur ad ipſum de ſuperfluitatibus. In quantitate vero quia additur aut diminuiť: quare non inuenitur cu3 quo caro vlceris generetur. Et eſt vlcus clarum mundum properans ad eſcaram: ⁊ naſcitur ſi ē corpus mundum pauci ſanguinis.

¶ In parte iſta poſtqꝫ Aui. poſuit diuerſitates que fiunt ī vlceribus reddit cau ſa3 quorundā accidētiū cōtingentium in q̄buſdam illoꝝ: ⁊ in his ipſe oſtēdit cauſas difficilis ſanatiōis vlcerum: ⁊ reducit illas cauſas ad ordinem ⁊ ad quoꝛūdam ſummam: vt oſtēdat in genere quot ſunt cauſe vt plurimū ꝓpter quas vlcera ꝓhibentur a cōſolidatiōe que difficilis ſanatiōis exiſtunt. Et diuidiť ī duas Primo ipſe enumerat cauſas que ſumunť ex parte coꝝ que ſunt ſicut ꝓhibitio cōſolidatiōis vlcerum quādo cōtingit ꝙ ille cauſe corrumpunť. ſecūdo cōnumerat cauſas que ſumunť ex parte mēbroꝝ vel accidētiū que componunť cum vlcere rōne quoꝝ prohibetur vlcus ſanari: q2 ſine curatiōe illoꝝ vlcus ſanari nō pōt. ſecūda ibi. Aut eſt ꝓpter oſtrachoſitatē que accidit. Circa p̄mā partē itellige ꝙ l3 diſtinguat debilitatē membri a mala cōplexiōe tamen iſta cauſa ad illam reducitur: propterea: quia debilitas virtutis non niſi ex malitia complexionis accidit. Eſt tamen differentia quantum ad hoc ꝙ Aui. per debilitatem membri intelligit complexionem malam que ē in membro propter qua3 debilitatur virtus expulſiua ſic ꝙ nullum ſuperfluum ad ipſum tranſmiſſum poteſt expellere: ſed quodcunqꝫ recipit: per malitiam autem cōplexionis intelligit malitiam complexionis ſm ꝙ ex ipa accidit virtutem attractiuam in membro debilitari: vnde non poteſt ex ſanguine generare carnem bonam ī vlcere. Sic ergo vtraqꝫ iſtarum reducitur ad eandem cauſam generalem: puta ad malitiam complexionis: l3 ī ſpeciali referatur ad cauſam diuerſam. Et propterea poſſimus dicere ꝙ cauſe difficilis ſanationis vlcerum que ſumuntur ratione eorum que faciunt ad conſolidationem vlceris ſunt in genere duo ſm ꝙ duo concurrunt ad ſanationem eorum: vtputa complexio que eſt ſicut agens cum ſit inſtrumentum virtutis: ⁊ ſanguis qui eſt materia. Et ideo cauſe que ſummūtur ex parte iſtorum: aut erit mala complexio exiſtens in membro vlcerato. aut erit malitia ſanguinis qui peruenit ad membrum. Sanguis autē peccare poteſt dupliciter: vel in q̄li vel in quanto: vtrūqꝫ enim peccatum impedit conſolidationem eius. Id autē peccatum in quanto in genere eſt duplex: aut quia ſuperfluit: aut quia eſt diminutus: vnde non eſt in vlcere materia ex qua generetur caro in ipſo: ⁊ hoc eſt quod vult dicere. Auicen. lic3 ipſe intermiſceat alia verba que ſūt manifeſta. Id autem verbum quod ſubdit Auicē. in iſta particula circa finem: ⁊ eſt vlcus clarum mundum preparās eſcaram: ⁊ naſcitur ſi eſt corpus mundum: debet ſic exponi: vult enim dicere Auicen. ꝙ quando cauſa in prohibitione conſolidationis vlceris eſt diminutio ſanguinis q̄ ad vlcus profluit: tu cum ignoras vtrum corpus ſit mundum in ſe habens paucum ſanguinem: tunc cognoſces ex iſto ꝙ videbis vlcus clarum: ⁊ mundum ſc3 a virulētia: ⁊ ſordicie preparaus ad cicatricem: quando enim ſic eſt ⁊ tamen non conſolidatur non eſt alia cauſa: niſi quia in corpore iſtius aqundat paucus ſanguis ille tamen ē bonus: quia ſi ille eſſet malus ſanguis iam perueniēs ad vlcus generaret ſordiciem: aut virulentia3 in ipſo: vnde vlcus illud non eſſet clarum ⁊ mundū: ⁊ hoc eſt quod vult dicere Aui. ⁊ maſtica bene verba Aui. ⁊ non expectes ꝙ tibi vnumquodqꝫ exponatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut eſt propter oſtrachoſitatem que accidit parieti eiꝰ ⁊ margini ipſiꝰ aut propter dilatationē venarū que adueniunt

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ei:aut ꝓpter corruptionē eius incipientē verſus tenebroſitatem et viriditatem et nigredinem:aut propter membrū male cōplexionis quod vicinatur ei.

¶ In parte iſta Aui. ponit cauſas alias difficilis ſanatiōis vlceꝝ que ſumuntur ratiōe eoꝝ que coniūgūtur cum vlcere ꝓhibentia ſanationē eius:aut ratiōe peſſimitatis et malignitatis vlceris. ⁊ dicit. Aut ꝓpter oſtrachoſitatē.i. duritiem multā que parieti marginis ipſius.i. in labijs ipſius vlceris et partibus eius:aut propter dilatationē venarum:intellige de venis varicibus. Nam iſte quādo dilatanꝫ ī mēbro vlcerato:reddūt vlcus difficilis ſanatōis. propterea quia ſubminiſtrāt materiā male qualitatis vlceri:aut propter membrū male cōplexiōis:quod vicinaret ei:quia ex iſto ſubmergitur mala materia in membro in quo eſt vū prohibeꝫ cōſolidatio ei⁹. ¶ Deinde cū dicit:

¶ Et vlcera quidē praue curationis ⁊ eis ſimilia ſunt interficientia infantes nō tolerātes vehementiā dolorū ⁊ vlcerum:et difficultatem curationis eorum et ipſorum prauitatem.

¶ In parte iſta poſtq̄ȝ Aui. oſtendit diuerſitates ⁊ differētias que cadunt in vlceribus ratione eorū que ſunt cauſe ſanationis eorū:⁊ ratione eorū que cōponūtur cum eis: et ratione malignitatis eoꝝ:⁊ ratiōe membrorū in quib⁹ accidunt innuit diuerſitatē que cadit in vlceribus ratiōe quātitatis eoꝝ. Uult eñ oſtēdere que inter vlcera ratiōe quātitatis vlcerationis eoꝝ ſunt peiora ceteris alijs partibus:⁊ dicit ꝙ vlcera rotunda inter alia ſunt peiora: qa iſta vlcera ſunt difficilis cōſolidatiōis. Et cauſa huius eſt propterea quia conſolidatio vlceris fit per vnitionē partium vel immediate vt in vulnere ſimplici:vel mediante carne que regeneratur inter duas partes ſicut in vulnere a quo caro eſt deperdita:q̄ȝto.ſ. partes vulneris plus diſtant abinuicem ⁊ elongātur tanto inter eas poteſt fieri vnitio difficilius. Nūc aūt partes vlceris rotundi abinuicem plus elongantur ⁊ diſtant. ⁊ propterea etiā maioris capacitatis ponitꝫ eſſe aliquod corpus in figura rotunda q̄ȝ in alia figura:ſicut declaratū eſt in ſcientia geometrie: propter qđ difficilius eſt vniri ptes vlceris qđ eſt in figura rotūda:propter maiorem quantitatem diſtātie que eſt inter cauſas q̄ȝ inter partes vlceris alterius figure. hec igitur eſt cauſa quare vlcera rotūda difficilis ſanationis exiſtunt. Subdit aūt Aui. ⁊ ſunt interficiētia infantes omnino nō tolerātes dolorē eoꝝ. Cauſa aūt quare ſunt plus interficientia infantes:eſt:q̄ȝ corpora infantiū ſunt reſolubiliora q̄ȝ corpora alioꝝ:vnde calor ⁊ ſpūs in eis ex modica cauſa reſoluūtur. Corpora eñ talia propter plīmam euaporationē que fit in eis ex ſeipſis reſoluunꝫ. ⁊ propterea q̄ȝ reſolubiliora ſunt:nō ſic continuū dolorē tolerant iſtorum vlcerū ſicut alia corpora. ⁊ non tāto tempore tolerare poſſunt vt in eis tardetur cōſolidatio ſicut ſuſtinere poſſunt corpora quibus ex daſſione que in eis accidit cōtinua non ſic accidit virtutē diſſolui ⁊ deijci. Et hec ē cauſa quare hec vlcera ſunt plus interficiētia infantes:⁊ hoc generale: eſt enim ꝙ q̄ȝtumcūq; vlcus magnū fuerit ratione quātitatis diſtantie plus interficit infantes q̄ȝ alios: propterea quia citius accidit talia corpora reſolui q̄ȝ alta et hec eſt intentio Auicenne.

¶ Canon curationis vlcerum. Capl'm. ij.

ſ Cias ꝙ oīa vlcera indigent exiccatiōe quadā ꝑter facta ex attritione lacertoꝝ ⁊ ipoꝝ cōtuſione. Iſta eñ indigēt in ꝑmis vt mollificenꝫ et humectentur. Et cum hoc:quia indigent vlcera in domiatiore diſpoſitionū exiccatione quādoq; diſpoſitionib⁹ alijs mūdificationis et abſterſionis et aliorum cōſequētibus vlcera ꝑter ipſa vlcera.

¶ In ꝑcedēti caplo Aui. oſtēdit diuerſitates ⁊ differentias que cadūt in vlceribus ratione eoꝝ que poſſunt cōiungi cum vlcere a quibus ſumitur alia intētio curatiua q̄ȝ ſit illa que ſumitur ab ipo vlcere vnde ſolutio cōtinui ſolum eſt. In iſta parte Aui. vult oſtēdere modū curationis vlcerum ſm omnes illas diuerſitates ⁊ differētias. Et diuiditur iſta pars in duas. Primo oſtēdit modū curationis iſtorum vlcerū. ſecūdo docet modū curationis quorūdā accidentiū ſequentiū ad vlcera; vtputa modū curationis diſruptionis que accidit in vlceribus cum videtur conſolidata. ⁊ docet etiā modū curationis veſtigioꝝ que in mēbro remanent poſt conſolidationē vlcerum. ſecunda ibi: Curatio poſt eorū diſruptionē. Prima in duas. Primo ponit canones generales curationis ſm predictas diuerſitates vlcerū. Secūdo docet modū curationis eorum in ſpeciali ſm iſtas diuerſitates. ſecūda ibi: Neceſſariū eſt vt in eis adminiſtrētur medicine. Prima in duas. primo ponit canones generales modi curationis predictorum vlcerū. ſecūdo dat quendā canonē generalē per quē docet cognoſcere in quolibet vlcere cōuenientiā medicaminis qđ approximaꝫ vlceri ⁊ incōuenientiā ipſi⁹. ſecunda ibi: Et oportet vt audias ſermonē cōmunē ⁊ eſt ꝙ de ill'. Prima in duas. primo ponit canōes generales modi curationis ꝑdictorū vlcerū q̄ȝtum ad ea que cōueniunt curationi corporis. ſecūdo ponit quoſdā canōes generales in predictis q̄ȝtum ad ea que debent caueri ⁊ ꝓhiberi in curatione eorū ſecūda ibi: Et de illis que recta ſunt ī curatione vlcerū. Prima in duas. ꝑmo ponit canones curationis vlceꝝ ſm ꝙ indicatio curatiua ſumiꝫ ab eſſe vlceris ⁊ ab eſſe eoꝝ que cōponunꝫ cū vlcere que faciūt vlcera difficilis ſanatiōis. ſcđo in gn̄ali aliqđ innuit de modo curatiōis eoꝝ ſm ꝙ indicatio curatiua ſumiꝫ a diuerſitate mēbroꝝ in q̄bus ſunt vlcera. 2ª ibi: Et cū ibi nō eſt niſi vlcus tūc oȝ vt alleuieꝫ. Prima in duas: ꝑmo ponit illos canones modi curatiōis vlcera ꝑdictoꝝ. 2° ponit quoſdā canones gn̄ales ꝑ quos docet rectificare modū ⁊ vſū approximatiōis medicaminū que adminiſtrātur ī vlcerib⁹. 2ª ibi: Et medicamē quidē vnū ſm quedā corpa ⁊c. Prima in duas. ꝑmo ponit quēdā canonē gn̄alē in quo oſtenditur q̄ indicatio curatiua ſumiꝫ ab vlcerib⁹ ⁊ rōne vlceris vt ē vlcus:⁊ rōne eoꝝ q̄ cōponūtur cum vlcere q̄ aliđ indicāt ab eſſe vlceris. 2° ponit canones gn̄ales curationis vlceꝝ vt diuerſificanꝫ rōne diuerſoꝝ que cōſiderātur in vlceribus que cū ipis poſſunt cōponi ꝓhibētia ſanationē eoꝝ. 2ª ibi: Et q̄ȝto vlcus plus eſt maius. Dicit ergo ī ꝑma parte. Scias ꝙ oīa vlcera. ¶ Iuxta qđ intelligēdū ꝙ in iſtis verbis vult Aui. inſinuare qual'r indicatio curatiua gn̄alis ſumatur ab vlcere ratōne eſſentie vlceris ſm ꝙ ex illa indicatiōe curatiua cognoſcimus virtutē medicaminū que adminiſtrari debēt in vlceribus. 2° q̄ȝ cū vlcere accidit quedā cōponi q̄ ꝓhibēt ſanationē ei⁹ ⁊ vult ī gn̄e inſinuare qualis modus indicatiōis curādi ſumiꝫ ab eis. ꝑmū qđē inſinuat cū dicit: Scias ꝙ oīa vulnera. ſcđȝ Aui. inſinuat cū dicit: Preter facta. ¶ Circa ꝑmū ē intelligendū qđ Aui. inſinuat ꝙ medicamina que ꝯueniūt vlceri vū vlcus ē debēt eſſe exiccatiua. Et rō iſtius eſt qa in om̄i vlcere vt declaraꝫ in 3° de inge. ſa. propter debilitatem partis aggregaꝫ hūiditas ſupflua remolliēs ſubam

ptis ⁊ ipam putrefaciens. ⁊ ideo in omi vlcere ꝯiungitur
aliqd: qḋ ſi nō remoueatur ꝓhibeť cōſolidatio eiꝰ. Et qa
hoc eſt aliqḋ humidū ſupfluum. iccirco omē vlcus inq̃ꝫ/
tum vlcus eſt indiget adminiſtratiōe medicaminū exic/
cantiū. Et ex his manifeſtat duo. vnū eſt ꝙ exiccatio nō
eſt indicatio curatiua q̄ directe ſumať ab eſſe vlceris vnḋ
vlcus. nā vlcus rōne ſue eēntie cū ſit quedā diſpō ſolōnis
ꝯtinui: ⁊ ſolō ꝯtinui ꝑmo indiget vnitione ⁊ ꝯſolidatōne:
vlcus vñ vlcus ē rōne ſue eēntie vnitionē ⁊ cōſolidatiōeꝫ
partiū indicat: ſed exiccatio ē indicatio gñalis curatiua q̄
ſumiť ab eſſe vlceris indirecte: qꝛ ē indicatio q̄ ſumiť ab
eo qḋ gñaliter cū oī vlcere cōiungiť vel eſt aptū ꝯiungi
qḋ ſanationē ꝓhibet: qḋ. ſ. eſt humiditas ſupflua. Et quia
vnitio ptiū ⁊ regñatio carnis nō eſt opus medicaminis:
ſed eſt opus factū a nā mediāte virtute nāli ipius. vt dꝛ 3°
de inge. ſed exiccatio ⁊ remotio illiꝰ humiditatis ſupflue
pficiť mediāte medicina. hinc ē ꝙ auctores loquentes de
ꝑma intētiōe curatiua q̄ hꝛ in vlcere: ex qua intētione ſu/
mitur indicatio de adminiſtratiōe medicaminū. dicūt ꝙ
ꝑma intētio curatiua in vlcere ē exiccatio nō curātes face
re mentionē de intētiōe ſcḋa: qꝛ illa nō pficitur medicina
ſed natura. ¶ Scḋo ex dictis eſt manifeſtū ꝙ illud ratōe
cuꝰ indicať ꝙ in oī vlcere inq̃ꝫtū ē vlcus cōpetit exicca/
tio nō eſt mala cōplō humida: qꝛ illo mō quelibet ſolō cō
tinui eſſet cōpoſita ⁊ nulla eſſet ſimplex: ſed ē ſupfluitas
que de neceſſitate generať in parte que hꝫ rationē cāe ꝓ/
hibētꝭ ꝯſolidationē eiꝰ rōe cuiꝰ idicat ꝙ cōpetat exiccatō

Sed tunc aliquis dicet quare Aui. non di
xit ſic: Oīa vlcera indi/
gent exiccatiōe quadā ⁊ abſterſione quadā. nā declaratū
eſt 3° de inge. ꝙ in oī vlcere ē aptitudo gñationis dupli/
cis ſupfluitatis: quaꝝ vna ē ſubtilis: alia ē groſſa. ſubtilis
indiget exiccatiōe: groſſa vero abſterſione. ¶ Dōm ē ꝙ
ꝓpter duplicē cām nō dixit de abſterſiōe ſed ſolū de exic/
catiōe. nā hic loquebať de intētiōe generali que ſumitur
ab vlcere inq̃ꝫtū vlcus ē ſolutio cōtinui quedā. Nūc aūt
exiccatio eſt quedā itētio magis gñalis q̃ꝫ abſterſio. lꝫ em̄
generet ibi illa duplex ſupfluitas: illa tñ duplex ſupflui/
tas inq̃ꝫtū vnaqueqꝫ quedā humiditas ſupflua eſt idicat
debere exiccari: ſed abſterſionē non indicat debere fieri
niſi illaꝝ altera que eſt groſſa adherēs. ergo ſi exiccatio
eſt in intētiōe curatiua cōioꝛ: ⁊ hic loquebať de intētione
cōmuni: iccirco de abſterſione mentionē non fecit. Scḋa
cā eſt: qꝛ vt dictū eſt hic loqtur de intētione curatiua q̄ ſu
mitur ab vlcere inq̃ꝫtū ſolutio cōtinui: quedā eſt in q̄ intē
tione debet eſſe cōueniēs oīs ſolutio ꝯtinui ſiue ſit vulnꝰ
ſiue vlcus: ſiue ſit cū deꝑditiōe ſiue abſqꝫ deꝑditiōe partꝭ.
nūc aūt exiccatio ē intētio curatiua in qua cōuenit oīs ſo
lutio ꝯtinui: qꝛ cuilibet debetur exiccatio. Sed abſterſio
nō eſt indicatio curatiua in qua ꝯueniat quelibet intētio
curatiua: qꝛ ſolū in illis cōuenit in qbus accidit ſaniē gña
ri. vñ in vulnere ſimplici a quo nulla facta eſt deperditio
ptis: ⁊ nondū facta eſt generatio ſaniei nō ꝯuenit abſter
ſio ſicut apparuit ſupꝛa in caplō de vulneribus. ¶ Et ſi
dicatur: imo ꝯuenit ſibi abſterſio: quia id dictū Galie. in
tertio de ingen. videtur applicari ad oēm ſolutionē conti
nui. ¶ Dicendū ꝙ illud dictū Galieni debet ſic intelligi
ꝙ in omi ſolutione cōtinui eſt aptitudo vt in illa duplex
ſupfluitas genereť: nō tñ accidit ſemp ipam generari. nā
in illis in qbus ꝓpter ſubitā exiccationē ⁊ bonitatem car
nis accidit ꝙ vnitio labioꝝ fit ſubito: qꝛ nō generatur ſu
pfluitas groſſa que putrefaciat vulnus: qꝛ ꝑus fit conſoli
datio q̃ꝫ ibi aggregetur illa ſupfluitas groſſa. Sed ſi non
accidit ꝙ in eis nō fiat ſubita exiccatio ⁊ vnitio labiorum
tūc bene generať ibi illa ſupfluitas rōne cuiꝰ poſtea indi
gemus medicamine abſterſiuo. ⁊ ꝓpterea in oī ſolōne cō
tinui a qua facta eſt deꝑditio carnis ſenſibilis: quia in tali
nō pōt fieri ſubita vnitio: qꝛ indigemus in ea regñatione
carnis accidit ſaniem gñari ⁊ putredinē rōne cuius indi
gemus medicamine abſterſiuo. Sed in illis in qbus nō
eſt facta deꝑditio aliqua: qꝛ nō debet fieri regeneratio ali
qua pñt partes vulneris ſubito vniri. Vñ pōt fieri cōſoli
datio anteq̃ꝫ ſanies genēť: ꝓpter qḋ nō indigemꝰ ibi me
dicamine abſterſiuo: ſed tm̄ exiccatiuo. ¶ Et ꝓpterea ſo
lutio continui vñ ſolō cōtinui eſt ſolū indicat ꝙ exiccatio
debet fieri: nō aūt de intētiōe gñali indicat ꝙ debeat fieri
ebſterſio. Et iō licet in omi vlcere ſanies gñetur q̃ꝫtū eſt
ex hoc cōpetit abſterſio: ⁊ non ſolū exiccatio: ſicut poſtea
dicetur. qꝛ tñ hic loqtur de intētione curatiua gñali q̄ ſu/
mitur ab vlcere vt ſolutio ꝯtinui eſt. Jccirco mentionem
fecit ſolū de exiccatione ⁊ nō de abſterſiōe dicens: Scias
ꝙ omnia vlcera indigēt exiccatiōe quadā. ¶ Scḋo eſt in
telligendū ꝙ Aui. dixit ſignāter quedam vt oſtēderet ꝙ
oīa vlcera: licet inq̃ꝫtū ſunt quedā ſolō cōtinui indigeāt
exiccatiōe: tñ iſta exiccatio nō eſt fienda equaliter in quo
libet vlcere. Et iſta diuerſitas in exiccatiōe pōt eſſe ex pte
vlceꝝ ſm ꝙ inter ſe diuerſificanť: ⁊ ex pte coꝛpoꝝ ⁊ mē/
broꝝ in qbus ſiūt. Ex pte quidē vlceꝝ ſm ꝙ diuerſifican
tur inter ſe: qꝛ quedā vlcera indigēt exiccatiōe multa ſic
ſunt illa in qbus aggregať multa humiditas: quedā aūt
modica ſicut vlcera in qbus modica aggreganť. Ex par/
te aūt coꝛpis ⁊ membroꝝ. Nā in quibuſdā coꝛpibus indi
gemus plus exiccare ſicut in coꝛpoꝛibꝰ duris ⁊ ſiccis. Jn
quibuſdā aūt minus: ſicut in coꝛpoꝛibꝰ mollibus ⁊ humi
dis. Et eodē modo de mēbris eſt ſed hec oīa declarabun
tur inferiꝰ. quare ergo nō oīa indigent exiccatiōe equali
ꝓ tanto dixit quedā. ¶ Circa ſecandū qḋ ipe inſinuat: vt
puta qꝛ inſinuat ꝙ cū in vlceribus accidat quedā cōponi
que indicāt aliā intētionē curatiuā q̃ꝫ ſit illa que ſumitur
ab eſſe vlceris: oſtēdit qualis modus indicationis curati
ue ſumať ab aliȷ̄s. ¶ Jntelligendū ꝙ duoꝝ modoꝝ in ge
nere ſunt illa q̄ cōponunť cum vlcere a qbus ſumiť alia
indicatio curatiua q̃ꝫ ſit illa que ſumiť ab vlcere. quedaꝫ
em̄ ſunt q̄ cōponūtur cū vlcere a qbus ſumitur alia indi/
catio curatiua q̃ꝫ ſit illa q̄ ſumiť ab eſſe vlceris que nō ſo
lum ē diuerſa ab illa: ſed eſt ſibi cōtraria. Nā ſicut vlcus
indicat ꝙ debeat fieri exiccatio: ita illa diſpoſitio indicat
ex parte ſui ꝙ debeāt adminiſtrari mollitiua ⁊ humecta
tiua ſicut eſt in vlcere qḋ eſt cū cōtuſione. nā vlcus indicat
exiccationē: ſed cōtuſio indicat debere adminiſtrari mol
litiua ⁊ humectatiua: ⁊ hoc ꝓpter duplicēꝫ cām. vna eſt:
qꝛ in talibus vlceribꝰ eſt caro cōtuſa: ⁊ id qḋ cōtuſum eſt
neceſſe ē putrefieri ⁊ in ſaniē cōuerti: vt dicit 4° de inge.
Gñatio aūt putrefactiōis ⁊ ſanatiōis per calida ſit humi
da ⁊ mollitiua. Scḋa cā eſt: qꝛ illa que mollificāt ⁊ hume
ctant ſunt maxime ſedatiua doloꝛis ⁊ reſolutiua humorꝭ
cōſtricti in loco. hoc aūt maxime oꝫ attēdere in contuſio
ne ⁊ attritione: vt habitū fuit ſupꝛa in caplō cōtuſionis ⁊
attritiōis. Quapꝛopter in vlcere cōtuſiuo eſt aliqd adiū/
ctum cū vlcere: qḋ indicat aliud ab eo q̃ꝫ vlcus. et ſicut ē
in vlcere cōtuſiuo ita eſt etiā in qbuſdā aliȷ̄s: ſicut qñ con/
iungitur mala cōplexio cū vlcere. ⁊ ſicut etiā qñ cōiungi
tur apa cū vlcere: aut veniēs doloꝛ. oīa em̄ hec indicant
ꝯtrariū debere fieri ei qḋ indicat vlcus: ſicut appebit infe
rius. Et in talibus quidē vlceribus in modo medicatiōis
id obſeruari opoꝛtet: cū vlcus nō poſſit curari ſine curati
one illoꝝ ꝙ prius debēt illa curari deinde vlcus: ſic tñ in
cura opoꝛtet ꝓcedere vt qñ curamus illa omino nō habe
amus negligentiā vlceris ſi poſſimus. Unde Aui. inferiꝰ
dicit: Et cura qḋcunqꝫ apa fuerit cum obſeruatione vlce/
ris. ⁊ ꝓpterea mollitiua q̄ adminiſtrātur in talibꝰ debent
eē minꝰ mollitia q̃ꝫ poſſumꝰ. Et ꝓpterea cyrugici talia ex
quibus fit emplaſtrū mollitiuū qḋ vlceri debet adminiſtra
ri: faciūt decoqui nō in aqua pura ſed in aqua mellita vꝉ
lixiuio: vt ex hoc iſta aliquā virtutē acqrāt: ꝓpter quā cō
ueniāt mō aliquo vlceri: ⁊ nō oīno noceāt ſibi: ⁊ iſta q̄ ſic
cōponunť cū vlcere ⁊ modū indicatiōis curatiue que ab
eis ſumiť Aui. inſinuat cū dixit: Propterea facta ex attri

tione lacertoꝝ. alia aūt ſunt que cōponunᷓ cū vlcere a q
bus ſumiᷓ indicatio alia q̄ꝫ ſit illa que ſumiᷓ ab eſſe vlceri
vnde vlcus eſt. illa tñ indicatio nō eſt cōtraria indicatiōi
vlceris ſicut eſt in vlcere ſordido: in quo rōne ſorditiei in
dicaᷓ ꝙ veniēs debeat fieri abſterſio ſicut eſt etiā in vlce
re in quo eſt mala cōplexio calida: in quo rōne caliditatis
indicaᷓ ꝙ debeat fieri infrigidatio. ⁊ ſimili mō eſt in alijs
multis q̄ ſequunᷓ vlcera q̄ indicāt aliud debere in curati
one fieri q̄ꝫ indicet ſolū vlcus. ⁊ iſta q̄ ſic componunᷓ cum
vlcere ⁊ modū indicatōis curatiue q̄ ſumitur ab eis Gal.
indicat cū dicit: Et indiget qn̄qꝫ diſpoſitionibus alijs ⁊c̄.
¶ Sed aduertēdū eſt circa iſta ꝙ iſtoꝝ q̄ ſic cōponuntur
cū vlcere q̄ diuerſum indicāt: nō tñ ꝯtrariū ei qđ indicat
vlcus: quedā ſunt quoꝝ curatio ſimul pōt fieri cū curatio
ne vlceris: ⁊ tūc idē medicamen habēs diuerſas virtutes
curat vtrūqꝫ: ſicut vlcus habēs malā cōplōnē calidā me
dicamē fridū ⁊ ſiccū cōfert ⁊ male cōplōni ⁊ vlceri. Que
dam que pri° oꝫ oīno remoueri cū medicaminib° ꝓprijs:
deinde vlcus curare: ſicut ſi ad vlcus ſit fluxus humorum
maloꝝ ꝑus oꝫ illos abſcindere ꝑ euōnē: ⁊ alia. deinde vl
cus cūare ⁊ exēpla oīm iſtoꝝ apparebunt inferi°. ¶ His
ergo ꝑintellectis facile eſt intelligere qđ Aui. dicit. ⁊ que
etiā in toto caplo intēdit q̄ꝫtū ad pͥmā partē corpis. Dic̄
ergo. Scias ⁊c̄. Et cum hoc indigēt vlcera in dominātio
ri quidē diſpōnū exiccatiōe. Iſtud verbū pōt duplr̄ expo
ni. vno mō referatur ad vlcera cōtuſiua de q̄bus fecit ſer
monē. ⁊ tunc erit ſenſus ꝙ iſta vlcera contuſiua licet indi
geant mollificari ⁊ humectari: tñ iſta q̄ꝫtum ad maiorem
partē ⁊ diſpoſitionē indigent exiccatione. Nā ſolum iſta
indigēt humectari in ꝑncipio ⁊ tm̄ ꝙ recedaᷓ caro contu
ſa ⁊ mitigeᷓ dolor. poſtq̄ꝫ autē receſſit caro cōtuſa ſemper
indigent adminiſtratiōe exiccantium vſqꝫ ad finē conſoli
datiōis. ⁊ iō etiā in iſtis eſt veꝝ ꝙ vlcera indigēt exiccatio
ne. Uel pōt exponi vt refertur ad ſequētia. ⁊ tunc erit ſen
ſus ꝙ vlcera ſm̄ pͥmas diſpōnes etiā q̄ cōponuntur cuꝫ
eis exceptis paucis indigēt exiccatiōe: ⁊ cū exiccatiōe ad
huc indigēt alijs diſpōnib° ⁊ intentionib° curatiuis: ſicut
mūdificatiōe: abſterſiōe ⁊ alioꝝ cōſequētib° vlcera ꝑter
ipa vlcera. ⁊ indigēt etiā alijs diſpōnibus curatiuis que
ſumūtur ab his que cōſequūtur vlcera q̄ diſpōnes curati
ue ſunt ꝑter ipa vlcera. i. ſunt alia ab eis q̄ indicāt vlcera
vnde vlcera ſunt: ſicut indigemus in vulneribus aliquā
do remouere malā cōplexionē: aliqn̄ malā carnē: ⁊ ſilia d̄
quibus poſtea appebit. ⁊ iſte modus exponēdi eſt etiā ve
rus: q2 vt in plurib° vlceribus cū q̄bus cōponuntur alie
diſpōnes dato ꝙ ratione illaꝝ diſpōnum indicaret aliud
adminiſtrari debere q̄ꝫ indicet vlcus: tñ indiget adhuc
ꝙ illa q̄ adminiſtranᷓ ſint deſiccatiue virtutis q̄ indicant
vlcus inq̄ꝫtū vlcus eſt: ſicut appet ſatis cōſiderādo diſpo
ſitiōes ſingulas q̄ cōponunᷓ de q̄bus faciet mētionē: quia
in pluribus etiā illaꝝ cōpetit medicamē exiccās. ¶ Sed
aliquis dicet quō dicet Aui. ꝙ vlcera indigēt qn̄qꝫ diſpo
ſitionib° alijs ſicut mūdificatiōe ⁊ abſterſione: imo ſemp
hec indigent. ſ. abſterſione: q2 in vlcere rōne ſaniei ſemp
indigēt vt medicamen ſit abſtergēs. ¶ Et dicendū eſt du
pliciter. vno° ꝙ dixit qn̄qꝫ referēdo hoc ad intentionē cō
munē q̄ habeᷓ in vlcere. vn̄ vlcus ſolū quedā ſolutio cōti
nuitatis eſt: loquēdo ſolū de intētione que ſumiᷓ ſolū ab
vlcere. vnde ſolutio ꝯtinuitatis q̄dā ſpālis eſt: q2 hoc mō
nō indicaᷓ ꝙ debeat fieri abſterſio: q2 ſolutio ꝯtinuitatis
vt ſolutio cōtinnitatis eſt hoc nō ſemp indicat. Sed indi
cat iſtud qn̄qꝫ: puta qn̄ cū ipſa ꝯiungiᷓ ſanies ratiōe cui°
indiget fieri abſterſio: ſicut dictū eſt. Un̄ licet vlcus ratio
ne qua differt a vulnere e ſemp indigeat abſterſiōe: rōne
tñ qua ſolutio ꝯtinuitatis q̄dā eſt non ſemp hoc indicat
¶ Uel dr̄ aliter ꝙ hic nō loq̄tur Auic̄. de abſterſione qua
cūqꝫ: q2 non loq̄tur de abſterſiōe q̄ ꝯuenit in vlcere rōne
humiditatis groſſe q̄ neceſſario in vlcere generaᷓ. Sed
loq̄tur hic de abſterſiōe q̄ ꝯuenit in vlcere qn̄ cum ipo cō
iūgitur ſordes groſſa q̄ non neceſſario in vulnere gene
ratur: ſed ꝓpter aliqđ accidēs malū adueniens vlceri qđ
ꝯſtituit ipm̄ vlcus humidū. vn̄ licet abſterſio ꝯueniat i ge
nere omi vlceri: tñ hoc mō abſterſione non ſemp indiget
vlcus ſicut exiccatione: ſed hoc indiget ꝑncipiū cum ē vl
cus ſordidum. ¶ Deinde cum dicit:

**¶ Et q̄ꝫto plus eſt vlcus maius et ꝓfun
dius indiget exiccatiōe vehemētiore et
vt aggregenᷓ labia ei° vehemētiori per
ſcrutatione: et fortaſſe eſt tibi neceſſariū
ſuere ea. Et cōſidera ex diſpoſitionibus
neceſſitatis ad perſcrutandū i illo et eis
ſilibus illud qđ dixim° in caplo vulnerū.**

¶ In pte iſta oſtēſo in quodā gn̄ali qualis indicatio ſuma
tur ab vlcere vn̄ vlcus eſt: ⁊ qualis indicatio i genere ſu
matur ab his q̄ cōponūtur cum vlcere q̄ indicāt diuerſū
ab eo qđ indicat vlcus. Ponit canones gn̄ales curatiōis
vt diuerſificatur rōne diuerſoꝝ q̄ ꝯtrariātur in vlceribus
a q̄bus ſumitur diuerſa indicatio curatiua. Et diuiditur
iſta pars in duas. ꝑmo ponit canonē gn̄alē in quo oſtēdi
tur gn̄aliter modus curatiōis vlceꝝ vt habēt cancrenas i
mēbris abſqꝫ alia malitia ſpeciali. ſ. ꝙ vlcera habent ꝓfū
ditatē in mēbro: ⁊ in hoc oſtēditur modus curatiōis vlce
rum que habēt moleſtiā rōne quātitatis eoꝝ. ſcđo tradit
canones gn̄ales in q̄bus oſtēditur modus curatiōis vlce
rum rōne eoꝝ que pn̄t cōponi cū vlcere que ꝓhibent ſa
nationē vlceri. ſcđa ibi: Si nō eſt poſſibile vt ꝓhibeas ⁊c̄.
Prima in duas. ꝑmo facit qđ dictū eſt. 2° q2 curatio iſtoꝝ
vlceꝝ depēdet ex mō ligature cōuenieti: oſtēdit ꝑꝑ quas
cauſas vlcera indigēt ligatura ⁊ diuerſo mō ligature pe
nes illas cauſas. 2ª ibi: Et ſcias ꝙ vlcera indigent ligatu
ris. Prima in duas. ꝑmo ponit modū illū in gn̄ali curati
onis taliū vlceꝝ: in quo oſtēdit qualia medicamina ſunt
cōueniētia eis q̄ꝫtū ad virtutē eoꝝ. ſcđo oſtēdit qualia ſūt
eis cōueniētia q̄ꝫtū ad modū ſubſtātie eoꝝ ⁊ qn̄ debet ap
proximari talibus vlcerib°. 2ª ibi. Et ſcias ꝙ vlcera for
taſſe ⁊c̄. Dicit ergo ꝑmo. Et q̄ꝫto vlcus ⁊c̄. indiget exicca
tione vehemētiori. ⁊ rō ꝓpterea. q2 q̄ꝫto vlcus ꝓfundi° ⁊
maius ē: tāto plus humiditas ibi ſupflue aggregatur rō
ne cui° indiget maiori exiccatiōe ⁊ vt aggregentur labia
ei° veniēti pſcrutatiōe. i. ⁊ idigēt vt ptes ꝯducātur adinui
cem maiori ingenio. Et rō q2 cū ſit ꝓfundū vlcus oꝫ ꝙ ſi
debeat pfecte fieri ſanatio ſiue vnitio vt fiat vnitio ptium
vſqꝫ ad ꝓfundū. hoc aūt fieri nō pōt niſi cū aliquo bn̄ ag
gregāte labia adinuicē: vt cū ligatione que bene vniat: ⁊
aliqn̄ oꝫ facere: vt ipe ſubdit etiā ſili mō qn̄ vlcus eſt ma
gnū ⁊ ptes abinuicē diſtāt magis: ꝓpter qđ eſt difficilius
ea cōducere ſil. vn̄ indigēt vniēti pſcrutatione ad hoc vt
adinuicē bene vniātur. ⁊ q2 ad hoc nō ſufficit ſolū mod°
ligature aliqn̄. iō ſubdit. Et fortaſſe eſt tibi nccium ſuere
ea: ad hoc vt labia aggregētur adiuicē ⁊ pmaneāt aggre
gata. Sꝫ tu dices q̄d ē hoc qđ ponit Aui. hic: q2 vr̄ ponere
curā iſtoꝝ ac ſi eſſent vulnera ſimplicia. nā vnitio labioꝝ
et ſutura cōpetit vulneri ſimplici a quo nō eſt facta depdi
tio carnis neqꝫ dū facta eſt generatio ſaniei in vlcere: aut
facta eſt depditio partis ⁊ etiā gn̄atio ſaniei. ¶ Dicēdū eſt
ad hoc ꝙ id qđ dicit hic Aui. eſt cōmune ad vulnera ⁊ vl
cera. Nam oſtēdit in cōmuni ſolū modū curationis q cō
uenit vlceri rōne qua magnū eſt ⁊ ꝓfundū i mēbro abſqꝫ
alio mō malitie ſpāli. ¶ Nūc aūt ex quo ꝓfūdū ⁊ magnū
eſt nō iudicatur niſi ꝙ medicina exiccans ſit vehemētius
exiccans. ⁊ ꝙ ſit pl̄ris illa aggregatio labioꝝ cū maiori i
genio q̄ꝫ ſi nō eēt magnū ⁊ ꝓfundū. ⁊ ꝓpterea in vlcerib°
ſimplicib° q̄b° nō ē alia intētio hoc ſimplr̄ obſeruamus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nihil'aliud ſic̄ appuit ſupra in ca: de curatiōe vulneꝝ ſermone vl'i. Sed in vlceribus in qbus facta eſt aggregatio ſaniei obſeruamꝰ hoc. ⁊ q̄to ſunt ꝓfundioꝛa tanto magis adminiſtramꝰ medicinā exiccatiuā. ⁊ obſeruamus etiam hoc qn̄ ſunt mūdificata ⁊ nitimur ad cōſolidationē eoꝛuꝫ ꝙ cū mō ligature aggregamꝰ ptes eoꝝ vehemētiꝰ q̄ꝫ poſſumꝰ vſqꝫ ad ꝓfundū vt citiꝰ ſiat conſolidatio: imo in talibus cauernis ⁊ abſcōſionibꝰ cyrugici edocti qn̄ vidēt eas mūdificatas pfecte nō apponūt tentas ampliꝰ interiꝰ. Sꝫ cū mō ligature aggregāt ptes ad inuicē: ⁊ tūc quaſi ſubito accidit aggregatio ipoꝝ ⁊ cōſolidatio: qꝛ ſi imponeretur tēta accideret valde ꝓlōgari cōſolidationem eoꝝ. Et rō quare hoc facimꝰ in talibꝰ vlceribꝰ: eſt: qꝛ in talibꝰ vlceribus precipue ſm ꝓfundū facta eſt modica deꝑditio carnis: vn̄ ptes ſm ꝓfundū qn̄ nō eſt ibi ſupflua humiditas impediēs pn̄t adinuicē aggregari abſqꝫ generatiōe carnis ſenſibiliter inter eas. de ſutura aūt nunq̄ꝫ obſeruamꝰ in eis. Et certe dicēdū eſt ꝙ raro ſuturā in eis obſeruamꝰ: ſed tūc obſeruaremꝰ qn̄ hoc vlcus ꝓfundū nō eſſet mltū diſtans a natura vulneris ſimplicis. tūc em̄ nō exiſtent ſupflua humiditate in tali vlcere: qꝛ exiccata eſt vnimus partes eius adinuicē ⁊ ſuimꝰ ac ſi eſſet vulnꝰ ſimplex. Et tūc cyrugici hoc obſeruāt: qꝛ ſcarificāt labia eiꝰ de nouo vt egrediat̃ ſanguis ab eis vt cū illo ſanguine exiſtēte inter labia accidat cōſolidationē fieri ſicut fit in vulneribꝰ ſimplicibꝰ: tn̄ hec ſutio raro in eis fit. Nā ꝓpter hūiditates que aggregant̃ in hoc vlcere vtpl'm eſt ꝙ ꝓpter ſutitionē nō pōt fieri ſubdita vnitio ſicut fit in vulnere ſimplici: ⁊ nō facta ſubdita vnitione neceſſe eſt ſutionē diſrūpi. qꝛ ergo hoc raro facimꝰ: Jccirco Auicē. dixit: foꝛtaſſe. Et dixit etiā ſubdens. Et cōſidera de diſpōne neceſſitatis ad ꝓfundandū in illo ⁊ ſilibus. i. cōſidera bene qn̄ vides hoc eſſe neceſſariuꝫ: ⁊ cū ſutione ⁊ cū modo etiā ligature tu poſſis hoc agere. Qm̄ nō ſemꝑ hoc eſt poſſibile ſed ſolū qn̄ dictū eſt: ⁊ illud qd̄ diximꝰ in capl'o vulneꝝ. i. ⁊ modū ſutionis: ⁊ talia faciūt ad incarnationē labioꝝ conſidera ex his que diximꝰ in capl'o de vulneribꝰ: qꝛ ibi dictū ē de his ſufficiēter: qꝛ hic modus curatiōis ꝓprius magis ptinet vulneribꝰ q̄ꝫ vlceribus. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſcias ꝙ vlcera foꝛtaſſe indigēt in curationibꝰ ſuis adminiſtratiōe medicinarū quarū quedā ſunt currētes penetrantes et q̄ iniiciunt̃ ꝓfundātes: ⁊ tūc neceſſariū eſt vt ſint vnguēta ⁊ eis ſilia: quare oꝫ tūc vt ſit illud qd̄ appet humidū: ⁊ qd̄ occultū eſt ſiccū: ⁊ ꝓprie in illis q̄ ſūt ad fiſtulā oꝫ vt ſit ſiccitas oꝛificioꝛuꝫ eiꝰ vincens hūiditatē ſubſtātie eiꝰ vehemēter. Et eſt quidē qn̄qꝫ neceſſariū vt earū medicīe ꝑmiſceāt̃ cū eo qd̄ currit vt fiāt viſcoſe adherētes. ſcias ergo illō iterū ī eis.

¶ Jn parte iſta oſtēdit qualia medicamina ſunt cōuenientia ꝑdictis vlceribꝰ ſm ſubam in medicaminibꝰ q̄ adminiſtrant̃ interiꝰ: ⁊ qn̄ ipa indigemꝰ adminiſtrare interiꝰ q̄ꝫ etiā in medicaminibꝰ q̄ adminiſtrant̃ exteriꝰ ſup oꝛificiū vulneris. Dicit ḡ. Et ſcias ꝙ vlcera ⁊c̄. Ulcera quidē q̄ his indigēt ſunt vlcera ꝓfunda in qbus nō pōt fieri exiccatio hūiditatis ſupflue ſm ꝓfundū niſi iniiciant̃ medicine vſqꝫ ad ꝓfundū. hoc aūt fieri nō pōt niſi ſint in ſuba liqda ⁊ penetratiua: ⁊ tūc neceſſariū eſt vt ſint vnguenta: qa vnguēta ꝓpter mollitiē pōt ex eis inūgi tenta ⁊ ſic imitti vſqꝫ ad ꝓfundū in eis ⁊ ſilia: ſicut lotiones facte ex aquis in qbus decoquunt̃ medicine cōuenietes talibꝰ vlceribꝰ que loture poſtea iniiciant̃ interiꝰ in vlcere: quare oꝫ ſcꝫ vt tūc ſit illud qd̄ apparet humidū: ⁊ qd̄ occultū ſit ſiccum idest ⁊ tūc neceſſariū eſt in talibꝰ medicinis illud quod ē apparēs in eis ſit in ſuba ipſa humida cū debeāt eſſe liquide currentes: ⁊ qd̄ occultū eſt in eis. i. virtus eaꝝ ſit ſicca. vnde licet iſta medicina ſm ſubam ſit humida: tn̄ ſm virtutē debet eſſe multū exiccatiua. id vult dicere Aui. Et oꝫ vt ſit ſiccitas oꝛificioꝝ vincēs humiditatē ſubſtātie eiꝰ vehementer. hoc vult dicere Aui. qd̄ opoꝛtet ꝙ medicamen qd̄ adminiſtrat̃ in talibꝰ ſm oꝛificiū vlceris ſit ſube valde ſicce: qd̄ aūt adminiſtrat̃ in ꝓfundū ſit magis humidū vt poſſit. ſ. penetrare: vſqꝫ ad ꝓfundū. ſ. ꝑ oꝛificiū ſtrictū. ⁊ h̄ eſt qd̄ vult dicere Aui. cum dicit: Et opoꝛtet vt ſit ſiccitas oꝛificioꝝ. ſ. medicaminis qd̄ adminiſtrat̃ ſup oꝛificiū eius vincēs humiditatē ſube eius. i. ſube medicaminis eiꝰ qd̄ adminiſtrat̃ intus in cōcauo ⁊ ꝓfundo: vehemēter. i. valde. Et ex hoc apparet ꝙ iſtud dictū refert̃ ad ſubam medicaminis. q̄ꝫtum em̄ ad hoc medicamia que adminiſtrātur in ꝓfundo debent eſſe plus humida. ſed referendo h̄ ad virtutē medicine que adminiſtrat̃ in ꝓfundo oꝫ tunc medicina eſſe magis exiccans: vt dictū eſt prius. Et ſubdit poſtea: Et eſt quidē quādoqꝫ neceſſariū vt eoꝝ medicamina miſceant̃ cum eo qd̄ currit ⁊c̄. hoc eſt dicere ꝙ ēt in talibus vlceribus medicina dure ſube ⁊ ſicce ſicut ſunt pulueres: neceſſariū eſt vt miſceātur cū aliquo humido: vtputa cū aliquo oleo ⁊ cum cera vt fiāt viſcoſa adherentia: ⁊ hoc eſt vt plus poſſit virtus eaꝝ ꝑmanere ⁊ ꝓfundari in membro vel in loco. Et per hoc Auic̄. vult dicere ꝙ qn̄ tu nō adminiſtras in talibus medicinis in ſubſtantia liquida intus: quia adminiſtras ſolū ea extra ſupra oꝛificiū: tn̄ adhuc in talibus eſt neceſſitas vt medicine ſubſtātie ſicce ꝑmiſceant̃ cū aliquo liquido vt ſaltē fiant viſcoſe adherētes in loco. Uez ꝙ illud dictū poſſet eſſe dictū generale ad medicamina que adminiſtrātur in quocūqꝫ vlcere. Quia hoc etiā in alijs vlceribꝰ qn̄qꝫ eſt neceſſarium facere in medicinis eoꝝ. tn̄ quia hoc maxime adaptatur talibus vlceribus. ideo maxime refert̃ hoc dictū ad vlcera de quibus fecit mentionē. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſcias ꝙ vlcera indigent ligaturis ⁊ ſtrictura ꝓpter tres modos. Quoꝛū vnꝰ eſt vt currat ſoꝛdities: quare opoꝛtet vt ſit foꝛtitudo ſtricture eiꝰ apud eius oꝛificiū vt ipſius expꝛeſſio bona fiat. Et ſecundus eſt vt ſeruet̃ medicamē incarnatiuū ſup vlcus: ⁊ nō indiget ſtrictura vehemēti. Et tertiꝰ eſt ad incarnationē labioꝛum et opoꝛtet vt nō ſit ſtrictura in ipo mollis apud duo labia: imo cōplicata cōplicatione vehemēti: et nō oꝫ vt cū ligatura perueniat̃ ad leſionē ita vt apoſtemetur. Et opoꝛtet vt ſit adiuuās in ꝓhibendo apoſtema: quoniā non eſt poſſibile cum apoſtemate vt curetur vlcus.

¶ Jn parte iſta quia modus ligature eſt vnꝰ ex modis curationis ꝑdictoꝝ vlceꝝ grā huiꝰ oſ̄dit ꝓpter q̄s cās ſit ligatura in vlceribꝰ: ⁊ ꝑp q̄s intētiōes. ⁊ pꝫ qd̄ dic̄. qꝛ etiā d̄ mō ligature dcm̄ fuit. ſ. in caº de vlceribꝰ. Et oꝫ vt ſit ligatura. qꝛ dixerat ꝙ ligatura q̄ ſit ad incarnādū nō debet eē mollis apud duo labia: imo cōplicata vt melius extēdat vnū labiū v̄ſus alteꝝ ⁊ ipa vniat ⁊ ī vnū ꝯducat: modificat iſtud dictū. ⁊ patet qd̄ dicit. Et ꝑ ſed: ſed oꝫ vt ſit ſuꝑple medicus adiuuās in ꝓhibēdo apa: vel ſit modus liga

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ture adiuuãs in ꝓhibēdo apa: ⁊ nõ ſit attrahēs apa: ⁊ hoc quidē facit modus ligature talis: qñ ita ſit ꝙ eſt potēs exprimere humiditates a loco vulneris verſus alias partes et nõ ſit cū hoc ita fortis vt dolorē faciat ꝓpter qđ generetur apa in loco: qm̄ nõ eſt poſſibile vt cu apate cureť vlc⁹ et ratio eſt ꝓpter dolorē qui in ipo cõiungiť qui impedit actionē omniū virtutū: ⁊ ꝓpter malitiā cop'onis que eſt in ipo: ratione cuius virtus nõ poteſt operari actionē naturalem: mediante qua ſit vlceris conſolidatio.

¶ Et ſi nõ eſt tibi poſſibile vt ꝓhibeas et apparet apoſtema: tūc occupat⁹ ſis cum apoſtemate et cura ei⁹ qđcūqȝ apoſtema fuerit cū obſeruatiõe ipius vlceris vſqȝ quo ſepaueris ex curatiõe apoſtematis: et tūc remanebit ſola obſeruatio vlceris. Et ſilr̄ qñ corrūpiť qđ eſt in circuitu vlceris et viridescit et nigreſcit: cura illud cū ſcalpellatiõe et extractõne ſanguinis: et ſi etiā cū vētoſis. deinde adhere ei ſpõgiā ſiccā: poſtea medicinas exiccātes. Et cū ſepať vlcus: aut inuenis vlc⁹ puꝝ: tūc oȝ vt obſerues in ꝓmis an ex corpore aliquid ad vlcus effundať aut nõ effundať imo iā ſit abſciſſum. Qđ ſi nihil effūdať ad ipm ſit intētio tua in medicãdo ipm: et ſi aliqd effundať ad ipm ſis ſollicitus in eo qđ ad ipm effundiť ex flõmia: aut ſolutiõe vētris aut vomitu: qm̄ vomitus qñqȝ confert etiā in hoc. et Hypo. teſtificať de eo: et in vlcerib⁹ fuerint fruſta oſſiū et pāniculi aut alia: nõ ꝓperes i extrahēdo ea: ſed fac illud qđ dixim⁹ i ca. oſſiū

¶ Cū dedit canonē generalē modi curatiõis vlceꝝ vt vlcera ꝓfundātur ⁊ ſiūt cauerne in mēbris: dat canones generales modi curatiõis aliaꝝ diſpoſitionū que cū vlcere cõiungūtur. et poſſet diuidi in tot ptes quot ſunt diſpoſitiones quas exprimit que cū vlcere cõiungunť: quaꝝ dat canones generales curatiõis. ſubintelligēs in hoc modum etiā generalē omniū aliaꝝ diſpoſitionū quas nõ exꝓmit: tñ artificiali⁹ diuidēdo poſſum⁹ dicere ꝙ iſta ps diuidiť in tres. In prima parte ponit modū generalē curationis quarundā diſpoſitionū que cū vlcere generãtur vel coniungūtur: ſine quaꝝ curatione vlcus curari non põt. In ſecūda pte in generali ponit canonē generalē omniū talium diſpoſitionū que cū vlcere cõiungūtur: ⁊ reddūt ipm difficilioris ſanatiõis. In tertia parte adhuc illū modum generalē ſpecificat in quibuſdā diſpoſitionib⁹ que poſſūt cõiungi cū vlcere ⁊ ꝓhibēt ſanationē ei⁹. ſecūda ibi: Et oȝ vt remoueas cauſas. tertia ibi: Et multotiēs eſt vlc⁹ molle. Prima in duas. primo facit qđ. dictū eſt. oſtēdit enim modū remotionis illaꝝ diſpoſitionū. ſecūdo ponit canonem generalē quē obſeruare oportet in curationib⁹ vlcerum cū remote ſunt diſpõnes ille. ſecūda ibi: Et primuȝ quidē oȝ te ꝓperare de eſſe vlceris. Prima diuiditur in quattuor ſm ꝙ quattuor ſūt diſpõnes quas explicat que poſſunt cõiungi cū vlcere: quaꝝ oſtēdit canones curationis generales. ſecūda ibi: Silr̄ qñ corrūpiť qđ eſt in circuitu. tertia ibi: Et cū ſepatur vlcus. quarta ibi: Et ſi in vlceribus fuerint fruſta oſſiū. Que dicit in oibus iſtis partibus ſunt manifeſta. Et cū ſepatur vlcus ab oibus malis diſpõnibus que ꝓhibent ſanationē eius. Aut inuenis vlcus puꝝ. i. ſine malis diſpõnibus exiſtētibus in loco vlcerato que ꝓhibent ſanationē eius: tūc oȝ ⁊c̃. Et ſi in vlceribus fuerint fruſta oſſiū ⁊ pāniculi: nõ ꝓperes extrahere ea. ſ. ſubito: vel cū manu vel cū alio inſtrumēto: hoc enim poſſet eſſe cauſa vehemētis doloris: ⁊ per cõſequēs apatis: Sed ſiat illud qđ diximus in caplo oſſium. i. obſerua modū de his que dicemus in caplo de modo curationis oſſium corruptoꝝ. ſ. inferius. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et primū quidē qđ oportet te ꝓparare de eſſe vlceris eſt aptio cū medicinis ſuis: deinde mūdificatio cū medicinis ſuis: deinde naſcētia carnis ⁊ cõſolidatio: Et ſi inueneris vlcus mundū equale qđ nõ habet ꝓfunditatē: tūc cõſolidatio tm̄ fiat cū eo qđ nõ hȝ mordicationē. In ſordidis vero neceſſariū ē abſtringēs mordicãs. Et in ꝓmis curanť ⁊ indigēt mordicatiõe: qm̄ ſenſus nõ ſentit ipm: deide gradatim perueniať ad illud quod eſt leuioris mordicatiõis vſqȝ quo ſentiat hora naſcentie carnis.

¶ In parte iſta ponit quendā canonē generalē quē obſeruare oportet in vlceribus qñ. ſ. vlcera in via rectificatiõis exiſtūt ⁊ nõ ſunt cum eis he diſpõnes ⁊ accidētia mala ꝓdicta: ⁊ vult dicere illud quod obſeruare oportet in talibus vlceribus. Primū eſt aptio cū medicinis ſuis. i. ſtudere vt orificiū ſit apertū: ita ꝙ orificiū etiā ſit lati⁹ ſi poſſibile eſt q̃ȝ ſit funduȝ eius. et ratio eſt: q: tūc a tali vlcere humiditates melius ⁊ latius poſſunt perfluere ad extra. Neqȝ tale vlcus eſt tūc aptū vt faciat ſinū ⁊ cõuertatur in fiſtulā. Scđm qđ oportet cõſeruare eſt mūdificatio. Naȝ in vlcerib⁹ vt in plurib⁹ ⁊ ꝑcipue in his que aliqualē hñt cõcauitatē aggregať hūiditas ⁊ ſordes ſupflua vltra etiā illā q̄ gñať de neceſſitate in ſolutiõe cõtinui vñ ſolutio cõtinui eſt: tum ꝓpter cõcauitatē: tū etiā q: plus debilitatur mēbrū q̄ȝto plus remanet ſolutio cõtinui in ipo: ſicut accidit in ſolutiõe cõtinui q̄ eſt vlcus q̄ plus ꝑſeuerat in membro q̄ȝ ſimplex vulnus: ꝓpter quā debilitatē attrahiť pl⁹ de ſupfluitatib⁹ ad mēbrū: ⁊ q: iſte remanētes ibi cõſolidatõnē impediūt ⁊ gñationē carnis. Iccirco eas oportet mūdare ab vlcere. Si quidē ſunt ſubtiles cū exiccãtibus. ſi aūt groſſe cū abſtergētib⁹: deinde remotis iſtis cū vlc⁹ eſt paruū. Sequiť tertia intētio. ſ. gñatio carnis ⁊ conſolidatio. que quidē cõpleť cū medicina carnis regñatiua q̄ abſterſione ⁊ exiccatione participat. Iccirco Aui. ſubdit differētiā inter medicinā abſterſiuā ⁊ exiccatiuā q̄ debeť vlceri mūdo in quo ſola intētio eſt regñatio carnis. ⁊ medicinā abſterſiuā ⁊ exiccatiuā q̄ debeť vlceri ſordido dicens: Et cū inuenis vlcus mūdū equale ⁊c̃. hoc ē dicere: medicina que debeť vlceri in quo ſola intētio eſt conſolidatio ⁊ regeneratio carnis eſt medicina participans exiccatione ⁊ abſterſione ſine mordicatione: quoniā mordicatio prohibet regeneratõnē carnis: quia ē cauſa doloris vñ attraherenť ſupfluitates ad locū que conſolidatiõem ꝓhiberēt: ſed in vlcerib⁹ ſordidis. ſ. que non ſunt munda equalia eſt neceſſariū medicamē mordicãs: ⁊ abſtergēs. i. eſt neceſſariū medicamē ꝑticipãs forti abſterſione ita ꝙ mordicet vlcus: ſed mundū ſi ei approximareť; ſed illud

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

vlcus ſordidū ꝓpter multā ſorditiē ex qua caro defendit
ab actiõe illꝰ medicaminis nõ multū mordicat: immo ſi
mordicaret eſſet nimis abſterſiuū ⁊ eſſet ſignū ꝙ nõ ſolū
actio medicaminis ꝑueniret ad ſorditiē: verūetiā ad hūi
ditatē bonā ipſius carnis. Et ꝓpterea ſubdit Aui. ꝙ iſta vl
cera cū curant̄ in ꝑmis indigēt mordicatõne .i. indigent
forti medicamine: abſterſionē multā habēte: qḋ eēt mor-
dicatiuū q̃ʒtū eſt ex ſe: tñ hic nõ mordicat: qm̄ ſenſus non
ſentit ipm ꝓpter multā putredinē in quā agit ⁊ agit i car
nem. deinde gradatim ꝑuenitur ad illud qḋ eſt lenioris
mordicatiõis. ꝓpterea qꝛ in ꝓceſſu minorant̄ ſordes vſqꝫ q̃
ſentiat̄ naſcētia carnis: qꝛ tūc oꝫ adminiſtrare medicamē
qḋ adeo modica abſterſiõe participet ꝙ mordicatiuū nõ
ſit. Et ſicut dictū eſt de abſterſiuo medicamie reſpectu vl
ceris ſordidi: ſimili mõ intelligendū eſt de exiccatiuo me
dicamine reſpectu vlceris virulenti ⁊ reſpectu vlceris eq̃
lis mūdi. De virtute aūt medicine gñatiue carnis: ⁊ diffe
rentiā eius inter medicinā gñatiuā carnis ⁊ abſterſiuā q̃
debetur vlceri ſordido: ⁊ exiccatiuā q debet̄ vlceri virulē
to: ꝑfecte diximꝰ ſupra. Jccirco hic dicē āpliꝰ nõ curamꝰ.

¶ Et caue in oībus illis ne dolere facias
q̃ʒtū potes et ꝓprie quando eſt illic cali-
ditas et inflammatio.

¶ Hic quia dixerat ꝙ in vlceribus ſordidis debetur medi
camē mordicās: modificat dictū ſuū vt ꝑ hoc det intellige
re ꝙ nõ debet eſſe ſic mordicās vt dolorē faciat in illis vl
ceribus: ⁊ iõ dixit: caue in oībus illis .ſ. medicaminibus q̃
adminiſtrātur etiā in ſordidis ne dolorē facias q̃ʒtum po
tes. ideo qm̄ nihil eſt adeo tā cauſa apātis cito ſicut dolor
et ꝓprie qñ illic eſt caliditas: qm̄ ex dolore multiplicatur
in loco caliditas: ⁊ etiā ex dolore ⁊ ex caliditate ſiᷓ accidit
multa attractio ⁊ inflatio ⁊ apā: qm̄ ex dolore augebitur
apā: ſicut dictū eſt. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oꝫ vt remoueas cauſas ꝓhibentes
a cõſolidatiõe: et ſūt cāe quas numeraui
mus ⁊ diximꝰ que declināt cū vlcere ad
maliciā. nā ſi tu curaueris eas in primis
nõ eris vacās ad curationē vlceꝝ ſicut oꝫ
īmo nõ erit tibi poſſibile. Et multotiens
quidē rectificata eſt cõplexio mēbri: ⁊ ſuf
ficit in rectificatione vlceris.

¶ Jn pte iſta dat canonē generalē in modo curatiõis oīm
um diſpoſitionū que cū vlceribus cõiungūtur, ⁊ ponunt
ipa difficilis ſanatiõis. ⁊ patet quod dicit.

¶ Et mullotiēs eſt vlcus molle ſuper qḋ
orit̄ caro mala q̃ eſt in ſeipſa ad rubedi-
nē ⁊ calefactionē decliuis: ergo curet̄ cū
epithimatibꝰ infrigidātibꝰ carnē circun-
dantē ipm ſicut ſuccꝰ ſolatri cū boloar. ⁊
aceto ⁊ epithimata de ſandalis ⁊ cāpho-
ra infrigidata cū niue: quare nõ ceſſat cõ
ſolidari vulnꝰ ⁊ cõſtringi: ⁊ oꝫ vt in vlce-
ribꝰ doloroſis que ſūt vehementis dolo
ris ſis occupatꝰ in ꝑmis in ſedando dolo
rē: et illud cū mollificatiuis que tu ſcis ꝓ
culdubio: ⁊ q̃uis ſint cõtraria vlceri: ve-
rūtñ cū nõ ſedat̄ dolor nõ ꝑparat̄ nobis
vt curemꝰ. cū ergo ſedauerimꝰ cõſeq̃mur
Et vlcera qdē ſordida indigēt vt mūdēt̄
et ſūt illa quoꝝ hūiditas: ⁊ qḋ ex eis cur
rit eſt plīmū. ⁊ forſitā mūdificant̄ cū mel
le: et fortaſſe mūdificant̄ cū pulueribus ⁊
vnguētis. et qñ nõ mūdificat̄ nõ ē poſſi-
bile vt obuiet eis medicamen puꝝ vſqꝫ
ad corpꝰ eoꝝ et ꝓprie puluere. quare oꝫ
vt mūdificent̄. deinde naſcat̄ caro: et in
mūdificāte qdē ē abſterſio plꝰ ſicut ſciui
ſti ante: et fortaſſe orit̄ caro mala: quare ē
neceſſariū vt corrodat̄ cū medicamine
acuto et liniat̄ deforis cū infrigidātibus:
deinde eradicetur cū eo quo eradicatur
eſchara: deinde curetur.

¶ Jn parte iſta adhuc illum canonē generalē applicat ad
diſpõnes quaſdā generales que in vlcere cõiungūtur q̃
ꝓhibent ſanationē docens modū generalē curationis il
laꝝ. Primo ergo hoc facit in diſpoſitiõe que cõiungitur
cum vlcere que eſt mala cõplexio calida. ſecūdo hoc fac̄
in dolore quādo cū vlcere cõiūgitur. tertio in ſorditie qñ
ſcꝫ vlcus eſt ſordidū. quarto hoc facit quādo cū vlcere cõ
iungitur caro mala ſuperflua. ſecūda ibi: Et oꝫ vt in vlce
ribus doloroſis. tertia ibi. Et vlcera quidē ſordida. quar
ta ibi: Et fortaſſe oritur caro mala. Qḋ in oīmbus iſtis pti
bus dicit manifeſtū eſt ⁊ planū. ⁊ nõ eſt niſi neceſſaria ex
poſitio lr̄alis. Dicit ergo ꝑmo. Et multotiēs ⁊c̄. qñ nõ ceſ
ſat cõſolidari vulnꝰ .ſ. tale in quo orit̄ caro mollis: rubea.
et cõſtringi .ſ. qñ adminiſtrātur in circuitu talia frigida:
et hoc iõ: quia cū per iſta epithimata ꝓhibetur illa mala
cõplexio calida que erat in carne rectificata cõplexione
oritur caro bona: ⁊ tūc cõſolidatur vlcus ſi occupatur i ꝑ
mis ad ſedandū dolorē. ⁊ ratio: qꝛ dolor ꝓhibet cõſolida
tionē: eo quia ꝓſternit virtutē in qualibet ſua actiõe. ratio
eſt: qꝛ dolor eſt cauſa attractõis humoꝝ ad locū: ⁊ illud .i.
ſedatio doloris fit cū mollificatiuis que tu ſcis. hec autem
mollificatiua ſunt ea que calida ſunt ⁊ humida. nam talia
ſunt ꝓpꝛte que ſunt ꝓprie mitigātia doloris inq̃ʒtū eſt do
lor. ¶ Juxta qḋ eſt intelligēdū ſicut apparet ꝑ Serapio.
ſuo libro de ſimplicibus: ⁊ Gal. 5° de ſimplici medicina:
Medicine ſedatiue doloris ſunt duoꝝ modoꝝ. quedam
quidē ſunt ꝓprie ſedatiue doloris. ⁊ iſte ſunt que debētur
dolori inq̃ʒtū dolor eſt. quedā autē ſunt que nõ ſunt ꝓprie
ſedatiue doloris inq̃ʒtū eſt dolor. ⁊ iſte ſunt que ſedāt do
lorē remouēdo cām doloris vt ſi dolor fit a cauſa calida h̄
modo ſedatur ꝑ frigida. Et ſi dolor fit a frigida remouet̄
ꝑ calida. iſte em̄ nõ ſunt proprie ſedatiue doloris qꝛ nõ cõ
trariātur dolori vt dolor eſt: ſed cõtrariant̄ ſue cauſe. ⁊ iõ
tales medicine nõ ſedāt quēcūqꝫ dolorē: ſed ſolū dolorē
factū a materia cui cõtrariant̄ he medicine. Sed medici
ne proprie ſedatiue doloris dicte ſunt que debent̄ ſolum
dolori rõne doloris: ⁊ iſte oēm dolorē ſedant. Et he ſunt
duoꝝ modoꝝ. quedā quidē ſunt q̃ nõ vere ſedāt dolorē
quia nõ ſedāt dolorē. niſi qꝛ ꝑuant operationem ſenſus a
mēbro ſicut ſūt ſtupefaciētia: ⁊ iſte dicunt̄ ſedatiue dolorꝭ
equoce ⁊ ꝭm nomē ſolū: ſicut hõ mortuus dicit̄ hõ equo
ce ⁊ ſolū ꝭm nomē. quedā aūt ſūt ſedatiue doloris q̃ vere
dolorē ſedāt: ⁊ iſte ſunt ille q̃ in mēbro calorē nālē multi
plicāt ⁊ ꝯfortāt. Nā calor multiplicatus ipugnat oīm rei
nocētī: ⁊ que etiā diſponit oēm modū materie cauſantis
ad euaporationē ipſius ex mēbro ſiue cā fuerit frigida ſi-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ne calida. talia aūt mollitiua ⁊ humectatiua exeunt: ſicut ſunt calida ⁊ humida. Quia ergo iſta dicunt vere ſedatiua doloris inqȝtū dolor eſt ⁊ omī doloꝝ cōpetūt. Jccirco Aui. dixit ꝙ doloris ſedatio fit cū mollificatiuis q̄ tu ſcis. et iſta ſunt que ſunt cōtraria vlceri qn̄ vlcus indiget his que exiccant. veꝝ cū non ſedat̄ dolor non ꝑparat̄ nobis vt curemus. ſ. vlcus. ⁊ cā iſti⁹ eſt dicta. ¶ Cū ergo ſedaueris. ſ. dolorē: cōſeq̄mur. ſ. curā vlceris: ⁊ qn̄ nō mūdificat̄ ſcȝ vlcera ſordida: nō ē poſſibile vt obuiet eis medicamē puꝝ: vſq; ad corpus eoꝝ. i. nō eſt poſſibile vt veniat vſq; ad fundū eoꝝ. ſ. ad carnē medicamen puꝝ ⁊ medicamē exiccatiuū qḋ facit naſci carnē. ꝓpterea q2 ſordes ꝓhibet hoc. Ut ergo poſſit medicamē id ꝑuenire ad carne debet ſordes mūdari: ⁊ ꝓprie pulueres. i. maxime medicine q̄ ſunt in ſubſtātia puluerulēta ꝑuenire nō poſſunt: ꝓpter qḋ medicina in ſubſtātia dura a terreſtri nō ſic penetrat vt in ſubſtātia liquida: vt dictū eſt ꝑus. ¶ Et intellige ꝙ ſordes ꝓhibet ꝑuētū medicaminis exiccatiui qḋ generat carnē ⁊ ſubſtantiā ⁊ ſm virtutē: ſm ſubam quidē: qm̄ ſordes ſtans in medio inter talē medicinā ⁊ carnē prohibet peruentū talis ſube medicine ad carnē. ſm virtutem quidē: q2 medicamē exiccatiuū generatiuū carnis nō eſt ſufficiēs in abſterſiōe talis vlceris: nec etiā in exiccatione ipius vn̄ virtus eius nō ſufficit ad remouēdū in tali vlcere id qḋ ꝓhibet generationē carnis: ⁊ ideo oȝ ꝑus vt talis ſordes mūdificet̄. deinde adminiſtret̄ medicamē faciens naſci carnē. Et in mūdificatiōe. i. in abſterſione talis ſordis eſt abſterſio plus. i. maior. ſ. q̄ȝ ſit abſterſio medicine generatiue carnis ſicut ſciuiſti: ante. ſ. in caplo iſto eodē. ¶ Et primū qḋ oportet te ꝑparare ⁊c̄. ſicut ſciuiſti ꝑus in caplo vbi locut⁹ eſt de medicina gn̄atiua carnis. ⁊ de hac medicina ſatis dictū eſt ꝑfecte. ſ. in tractatu de vulnerib⁹. et iō ibi recurrat̄. Et fortaſſe orit̄ caro mala: i ſeipſa. i. male ſube: vn̄ oȝ vt corrodat̄ cū medicamine acuto: ⁊ liniat̄ de foris cū infrigidātib⁹. ſ. appoſito illo medicamine acuto: q2 illud medicamē facit accidere malā ꝯplōnē calidā. vt ergo remoueat̄ debet liniri de foris cū his que infrigidant. deinde eradicet̄. ſ. caro cauſticata cū eo quo eradicatur ei⁹ eſcara: ſicut cum butyro ⁊ his que mollificāt cum quibus eſcara facta cum medicamine acuto cadit.

¶ Et medicamē quidē vnū ſm q̄dā corpora facit naſci carnē: et ſm quedā eoruȝ eſt corroſiuū vehementis abſterſiōis cū corpa illa ſint leuia valde: aut eſt ſm q̄dā coꝝ nō abſtergēs neq; faciēs naſci: et ꝓpter illud eget medicamie vt ꝯfortet̄ aut frāgēdo cōmixtionē ei⁹: aut minuēdo ei⁹ vnctuoſitatē: aut iniūgēdo ei medicamē aliud in quo ſint exiccatio ⁊ abſterſio ⁊ ī corpe alio eſt ꝑ cōpationē ad ipm corroſiuū indigens vt minuat̄ de pondere ei⁹ aut addatur in vnctuoſitate eius: aut adiungantur ei ſtiptica aliqua.

¶ Supius Aui. poſuit quoſdā canones gn̄ales ꝑ quos docuit modū curatiōis in gn̄e eoꝝ que cōponunt̄ cū vlcere que ꝓhibēt cōſolidationē eius. et poſuit etiā canonē gn̄alem modi curatiōis vlceꝝ. Jn pte iſta ponit quoſdā canones gn̄ales docētes nos rectificare vſum approximatōis eoꝝ medicaminū que vlcerib⁹ approximant̄. Et diuidit̄ in tres ptes ſm ꝙ ponit tres canones. prim⁹ quidē canon docet rectificationē vſus medicinaꝝ que adminiſtrantur ad gn̄ationē carnis q̄ȝtū ad modū ꝑmixtōnis eaꝝ. ſcḋus aūt canon docet q̄ntitatē tpis in quo pōt haberi experientia de iuuamēto ⁊ vtilitate medicine. terti⁹ aūt canon ē docens rectificare vſum approximationis cuiuſdā medicaminis ſpālis puta olei. 2ᵐ canonē ponit ibi: Et de illis q̄ ſunt ncc̄ria. 3ᵐ canonē ponit ibi: Et oȝ vt elōget̄ ⁊c̄. Pria in duas. ꝑmo ponit illū canonē. 2° ex dictis infert qḋdaȝ correlariū: ibi: Digniora quidē vlcera. Circa ꝑmā partē intelligendū eſt ꝙ Aui. in iſto can̄. vult oſtēdere ncc̄itatē diuerſe mixtiōis medicaminū facientiū naſci carneȝ ſm diuerſitatē corpoꝝ i ꝯplōne. ſicut eīm habitū fuit ſupra: vbi de hac m̄a fuit lōgi⁹ diſputatū. medicine facientes naſci carnē: lȝ ex pte diſpōnis vlceris in quo debet̄ ſola gn̄atio carnis ⁊ nihil aliud: nō diuerſificent̄ in exiccatione ⁊ abſterſiōe: tn̄ oȝ eas diuerſificari rōne diuerſitatis corporū in quib⁹ ſūt vlcera. ⁊ hoc iō: q2 vt dicit Aui. Medicina quedā in vlcere cuiuſdā corpis in quo debet̄ ſola gn̄atio carnis faciet naſci carnē: in vlcere vero alteri⁹ corpis ſuppoſita q̄ȝtū eſt de ſe eadē diſpōne vlceris ſi adminiſtratur corrodet carnē. in vlcere vero alteri⁹ nedū; ꝙ faciat naſci carnē: imo nō abſterget neq; exiccabit ſufficiēter: immo multiplicabit ſaniē ⁊ humiditatē in loco. Et rō hui⁹ ē: ꝓpterea q2 ſicut habitū fuit ꝑus medicina gn̄atiua carnis debet excedere in ſiccitate in ꝑmo gradu: ⁊ oȝ eſſe modica abſterſio in eo. Nūc aūt eadē medicina in reſpectu ad corpa diuerſaꝝ cōplōnū nō pōt eandē habere opationē in exceſſu exiccatiōis ⁊ abſterſiōis. Nā medicina que reſpectu corpis ſicci exceſſus habebit in exiccatōne in ꝑmo gradu ⁊ etiā in abſterſiōe. vn̄ in illo corpe ſolū exiccabit ſupfluitatē ⁊ abſterget vt cōpetit gn̄ationi carnis reſpcū corpis mollis ⁊ humidi habebit exceſſū in exiccatione et abſterſiōe ſatis plus q̄ȝ in ꝑmo gradu. ⁊ ꝓpterea nō ſolū in ipo exiccabit ſupfluitatem q̄ eſt in vlcere: ſuppoſito ꝙ vlcus ſit eiuſdeȝ diſpōnis ī eo: imo exiccabit et abſterget humiditatē bonā ⁊ iuuatiuā vn̄ accidet diminutō carnis. Eodē mō ſi cōparat̄ ad corp⁹ valde ſiccū nō hēbit exceſſum in exiccatiōe reſpectu illi⁹: vn̄ tūc in illo nec exiccabit hūiditatē vlceris ſufficiēter: ꝓpter qḋ nō gn̄abit carnē imo multiplicabit̄ hūiditas ⁊ ſanies in loco cū vſu illius medicaminis: q2 ergo ſic accidit ꝙ eadē medicina cōpata ad corpus hȝ diuerſam opationē. Jccirco oȝ ſi illud medicamē debeat fieri gn̄atiua carnis in diuerſis corpibus diuerſam facere ꝑmixtionē ei⁹ cū his q̄ diminuūt exiccationē abſterſionis ei⁹ ſi ſupflue exiccaret vel abſtergeret: vel cū his que augēt ſi diminute hoc ageret. Et iō Auicē. ſuadit: Et ꝓpter id eget vt medicamē cōfortet̄. i. vt tēperetur. ſ. cū ꝑmixtiōe ei⁹ cū altero ſic ꝙ abſtergat ⁊ exiccet ſȝ ꝙ debet. et iſtud quidē: q2 ſi paꝝ deſiccat vel abſtergit in corpe iſto cōfortet̄ iſto mō qḋ ſubdat: aut frāgēdo cōmixtionē ei⁹: vt. i. qḋ a[d]dat̄ in q̄ntitate illi⁹ medicaminis exiccatiui: ⁊ nō ſit ſic mixtū cū alijs q̄ remittēt exiccationē ei⁹: aut minuēdo ei⁹ vnctuoſitatē: vt. ſ. q2 ponit̄ min⁹ de oleo in illo medicamine cōpoſito de oleo: qm̄ ſi min⁹ apponit̄ de oleo: ⁊ tūc nō ſic remittit̄ virtus deſiccatiua illi⁹ medicaminis: aut adiūgēdo ei aliqḋ medicaminis ī quo ſit exiccatio ⁊ abſterſio: q2 tunc vigorabit̄ virtus exiccatiua et abſterſiua. Et ſilr̄ mō docet remittere exiccatōnē ⁊ abſterſionē ei⁹ ſi ſupfluat in corpe alio ꝑ tres modos contrarios ꝑdictos. ¶ Et intellige circa hoc: ꝙ ſicut diuerſitas complexiōis corpis ē cā vt medicamē diuerſo mō cōfortet̄ in ſui cōmixtiōe. ſilr̄ etiā mō ſi vlcera diuerſificant̄ in hūiditate eſt cā hui⁹ vt medicamē diuerſo mō debeat cōfortari in ſui ꝑmixtiōe: ⁊ ſm cām humiditatis ⁊ diuerſitatē vlceris cōuenit ꝙ medicamē aut plus aut minus exiccet: q2 tn̄ hic loquebat̄ Aui. de medicamine gn̄atiuo carnis: qḋ quidē ꝑſupponit eandē diſpoſitionē eſſe in oībus vlceribus vt declaratū fuit ꝑus. iccirco ſolū fecit mētionem hic de diuerſitate que accidit ex parte complexionis corporis. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Digniora ergo vlcera vt confortetur eorū medicamen ſunt illa quorum diffi- cilis eſt conſolidatio.**

¶ Hic ex p̄dictis. infert quoddā correlariū qd̄ correlariū ſic ex dictis infert̄. Si em̄ cōfortatio medicaminis ſit in ꝑmixtione eius ratiōe diuerſe cōpatiōis quā habet medi- camen ad diuerſa corpa cū vlcera que difficulter conſoli dant̄ poſſunt habere diuerſas cauſas ꝓpter quas ꝓhibē tur a cōſolidatione: manifeſtū eſt ꝙ medicamē qd̄ in eis adminiſtrat̄ debet maxime cōfortari cū ꝑmixtione diuer ſa ſm̄ diuerſitatē illaꝝ cauſaꝝ: ⁊ ita per hoc apponit̄ vni- cuiqꝫ cauſe difficultas cōſolidatiōis vlceris. ⁊ ſic vnū me dicamē nō poteſt cōuenire oībus cū nō poſſit habere ean dem cōpationē ad oīa ꝓpter multas diuerſitates eoꝝ: q̄ re manifeſtū eſt ꝙ in eis medicamē indiget maxime con fortari ex ꝑmixtione ſm̄ diuerſitatē eoꝝ. Que autem ſint cauſe diuerſe ꝓpter quas vlcera difficulter ſanātur: hoc ex dictis manifeſtū exiſtit. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et de illis que ſunt neceſſaria eſt vt di mittat̄ medicamē ſup vlcus trib⁹ diebus: deinde diſſoluat̄. nā ſi ipm̄ tūc nō opatū fuerit nō faciet ſuam operationem.**

¶ In parte iſta ponit aliū canonē de q̄ntitate tēporis in quo poteſt haberi experiētia de iuuamēto ⁊ vtilitate me dicaminis. Ponit aūt Aui. hūc canonē ꝓpterea quia co gnitio medicaminis nō eſt ſemper oīno certa. cognoſce re em̄ per ratōnem ꝙ illud medicamen ad punctum tm̄ exiccet vel tm̄ abſtergat vel aliā operationē faciat: h̄ cer- te om̄ino cognoſcere nō poſſum⁹: ⁊ ꝓpterea ad certifica tionē cognitionis medicine oportet ſubſequi experiētiā manifeſtā. ⁊ hoc vult Gal. in cōmēto illi⁹ ſecūde ꝑticule decimiſeptimi affoꝛiſmi. vbi cibus preter naturā intrat ⁊c. ꝙ in his que recte excogitata ſunt teſtimoniū ſumitur ab euētu: Propterea quia ad certificationē medicamis vtrū ſit recte approximatū vel nō oportet h̄ accipe ex ex- perētia. Idcirco Aui. nobis hic determinat temp⁹ in quo per experientiā poteſt haberi cognitio de vtilitate aut i- utilitate medicaminis. ⁊ ꝓpterea Aui dicit. Et de illis q̄ ſunt neceſſaria. ſ. ad habendū ꝑfectā cognitionē medica minis eſt vt dimittat̄ medicamē tribus diebus ſup vlcus nō intelligas ꝙ tu debeas ponere ſup vlcus ⁊ dimittatur ipm̄ tribus diebus ꝑſeuerare abſqꝫ alia ꝑmutatiōe: quia hoc nō eſſet cōueniēs: neqꝫ etiā expientia illud docet: im- mo cū contrarie videamus bis aut ſaltē ſemel renouare medicamina ſup vlcera: qd̄ ſi nō fieret aggregaret̄ mate- ria ⁊ ſanies in vlcere ex quo cōtingeret vulnus vel vlcus nimis putrefieri. Sed intelligo ꝙ debeat medicamen di mitti tribus diebus: hoc eſt debet medicus experiri me- dicamē ad minus tribus diebus. Si em̄ in hoc tēpore iu uamentū nō facit nō ſperat̄ de iuuamēto medicamis: vn- de oportet illud medicamē permutare: ⁊ rō quare opor tet experiri tribus diebus ē: q2 in minori tēpore nō poſſet perpēdi operatio manifeſta illius medicaminis: ⁊ per cō ſequēs nec iuuamē nec nocumētū ipius. Et hoc q̄dē qd̄ dicit de tribus diebus: nō intelligas ſemper ꝙ ad pūctū debeat medicus experiri trib⁹ diebus. Sed intelligit ꝑ hoc temp⁹ latū qd̄ eſt ſpaciū triū dieꝝ vel circa id. In q- buſdā em̄ citius perpēdit̄: ⁊ in quibuſdā forte tardi⁹ pa- rum. ¶ Deinde cum dicit:

¶ **Et oportet vt elonget̄ oleū quodlibet ab vlceribus: qd̄ ſi fuerit neceſſariū: tunc oleum de kerua ⁊ oleum myrtinuꝫ ⁊ ole um maſticinum.**

¶ In pte iſta dat canonē in rectificationē vſus cuiuſdam medicaminis: qd̄ adminiſtrat̄ in vlcerib⁹: quod medica- men eſt oleū. ⁊ dicit: Et oportet ꝙ elonget̄ quodlibet ole um ab vlcerib⁹: intelligit de oleo ſolū adminiſtrato: quia de oleo ꝑmixto cū alijs medicinis nō intelligit cū ꝯtinue oleū adminiſtret̄ in medicinis ⁊ vnguētis que in vlceri- bus adminiſtrātur. oleū em̄ in talibus nō nocet: quia acq rit virtutē medicaminū que cū eo miſcent̄: ſed oleū ſolū nocet vlceri ratiōe vlceris. nam om̄e oleū inq̄ꝫtū voctuo ſitate participat addit in putrefactionem ipius vlceris ⁊ putrefactionē humiditatis. hec aūt eſt cauſa corruptiōis ipius: Qꝫ ſi fuerit neceſſariū adminiſtrare oleū. ſ. vel ali- ud medicamen qd̄ apud nos nō haberem⁹: tunc. ſ. eſt ma gis cōueniēs oleū de kerua: aut oleū myrtinū: aut oleuꝫ maſticinū: q2 iſta olea ſiccitate ⁊ ſtipticitate ꝑticipāt rati- one eorum a quibus virtutem accipiunt hec olea.

¶ Tunc ſequitur illa para:

¶ **Et cum ibi nō eſt niſi vlcus: tunc opor tet vt alleuiet̄ inſenſibili mēbroꝝ nō to- lerantiū ipm̄ et caueat̄ a doloratiōe eius cū medicamēto forti. In illo vero quod eſt parui ſenſus nō abſtineat a neceſſaria medicatiōe. Et intrinſeca quidē et ſubli mia ꝑcioſa et multi iuuamēti et ſuſcipiē tia nocumēta velociter ſunt de capitulo ſenſibili et iudicio eius: et eoꝝ contraria ſunt de capitulo inſenſibili: aut quorum ſenſus eſt debilis. Et ꝓpter huiuſmodi cauſam nō ſufferūt vlcera intrinſeca ea que ſunt ſicut flos eris et eis ſimilia: et ꝓ prie ea que bibūtur: et indigēt illis que faciūt glutinationē plus ſicut dragantuꝫ et gummi: et illa quibus cliſterizatur in- digent eo ꝙ eſt inter duas res.**

¶ In parte iſta que diuiſa fuit prius cū dedit canones ge- nerales curatiōis vlceris rōne diſpoſitionū que cōiūgū- tur cum vlcere que ꝓhibent ipm̄ a ſanatione ei⁹. dat quē dam canonē generalē in curatiōe vlceꝝ ſm̄ ꝙ indicatio curatiua accipit̄ ex diuerſitate mēbroꝝ in quib⁹ ſunt vlce ra. Et iſte quidē canon eſt q̄ꝫtū ad medicamina que ad- miniſtrant̄ in vlcerib⁹ ſm̄ diuerſitatē mēbroꝝ. Et vult di cere ꝙ qn̄ vlcus ſit in mēbro vehemētis ſenſus: tūc quan to plus poſſibile eſt caueat̄ a medicaminib⁹ fortibus: et hoc ideo: quia ex adminiſtratōne taliū in talibus mēbris fieret vehemēs dolor ex quo accidit virtutē ꝓſterni et at- tractio multoꝝ humoꝝ ad locū vlceris ⁊ generatio apo ſtematis in eo. Sed in mēbris qui ſūt modici ſenſus poſ- ſumus ꝓcedere cū forti medicamine ſi neceſſaria ē admi niſtratio eius ꝓpter cauſam cōtrariā. Iteꝝ etiā in mēbris que ſunt interiora ⁊ ſablimia aut multi iuuamenti debes cauere a talib⁹ medicaminib⁹: ꝓpterea quia timor eſt de diſſolutiōe virtutis eoꝝ: ⁊ per cōſequēs de cōſtructione opationis eoꝝ ex quo totū corpus ledet̄. ⁊ ideo Auicē. ex dictis inſinuat ꝙ ꝓpter hāc cauſam vlcera intrinſeca nō ſufferūt ea que ſunt ſicut flos eris ⁊ ſilia. ⁊ maxime in me dicaminib⁹ que bibunt̄: quaſi vult dicere Aui. ꝙ in talib⁹ vlceribus nō adminiſtrant̄ medicamina fortia. ⁊ ratio ē: quia talia medicamina ꝑueniunt ꝑus ad ſubſtātiā: et per cōſequēs ad mēbra ſenſibilia ⁊ multi iuuamenti ti mor eſſet de leſione ipoꝝ nimia ab illis. Sed ſi talia me dicamina mittant̄ per partē exteriorē in medicamine ad talia vlcera: ſicut eſt vlcus in pectore qd̄ penetrat ad exte

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

rius: tunc talia medicamina nõ ꝑueniũt ad alia membra nobilia: ſed imediate ꝑueniũt ad locũ: ſ3 adhuc talia nõ debeãt eſſe fortia vt ea q̃ adminiſtrant̃ in alijs: ⁊ hoc eſt qđ Aui. ſubdit cũ dicit: ⁊ illa. ſ. medicamina q̃ adminiſtrantur ꝑ cliſtere. ſ. ꝓ vlcera facta interi⁹: ⁊ iſta ſunt illa quorũ orificiũ vſq3 ad interius ꝑuenit: indigẽt eo qđ eſt iter duas res. i. debẽt eſſe v̾tutis medie iter duas res: q2. ſ. pñt eſſe v̾tutis fortioris q̃3 ſint medicamĩa q̃ bibunt̃ vel accipiunt̃ ꝑ os: tñ debẽt adhuc eẽ debilioris v̾tutis q̃3 ſint medicamina q̃ adminiſtrant̃ in vlcerib⁹ mẽbroꝝ exterioꝝ ⁊ ignobiliũ: ⁊ hec eſt intẽtio Aui. Et cã huius dicta eſt.

¶ Et de illis que recta ſunt in curatione vlcerũ eſt vt quieta ſint mẽbra eoꝝ ⁊ nõ moueant̃ ⁊ ſi mouent̃ in principio motu paruo minus nocumentũ eſt q̃3 ſi moueãtur poſt principiũ motu laborioſo ⁊ proprie in corpe maloꝝ humoꝝ.

¶ Supius Aui. dedit canones gñales curatiõis vlcerum ſm oẽs diuerſitates eoꝝ q̃tũ ad ea q̃ ꝯueniũt in curatione ipoꝝ vlcerũ. In pte iſta dat quoſdã canones gñales in curatiõe vlcerũ q̃tũ ad ea q̃ debẽt caueri in curatione ipoꝝ. Et diuidit̃ ps iſta in q̈tuor ſm ꝙ q̈tuor ponit canones: in qbus docet cauere q̃dã q̃ nocẽt vlceri. 2^m^ canonẽ ponit ibi. (Et o3 vt timeat̃.) 3^m^ ponit ibi. (Et caue in abſterſione.) 4^m^ ponit ibi. (Et vlcera qdẽ.) In p̄ma pte nõ vult dicere aliud niſi ꝙ qdã canõ in curatiõe oim̃ vlcerũ eſt vt ꝓhibeat̃ motus mẽbri vlcerati ⁊ p̄cipiat̃ qes. Et cã eſt: q2 cũ de rõne motus mẽbri ſit diſtrahere ptes abinuicẽ: de rõne eius eſt ipedire vnitionẽ ipaꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs de rõne eius eſt impedire ꝯſolidationẽ: q̃re in q̈libet eſt ꝓhibẽdus motus ⁊ p̄cipiẽda eſt qes. Et ſubdit Aui. ꝙ ſuppoſito ꝙ mẽbrũ vlceratũ moueat̃: meli⁹ eſt. i. minus malũ eſt a p̄n⁹ ipſius vlceris mouere ipm ꝑ totũ tp̄s ꝑdurationis vlceris q̃3 facere ipm qeſcere a p̄n⁹ aliqb⁹ diebus: ⁊ deinde ipm ſubito mouere ⁊ precipue in vlcere qđ fit in corpe maloꝝ humoꝝ: ex q̃ ſignificat̃ ꝙ illud vlcus ẽ quodãmõ malignũ: ⁊ iõ qđ hic dr̃: dr̃ ẽt ab Ypo. p̄mo regiminis acutoꝝ. Et cã huius nõ eſt aliud: niſi q2 ꝑmutatio ſubita a ꝯſuetudine eſt nociua. In ꝯſuetudine aũt ⁊ dato ꝙ ꝯſuetudo ſit mala nõ ſic corpus ledit̃ ꝓpterea: q2 cõſuetudo quodãmõ diſpõni nãli ꝓpinq̃ eſt. Cũ g̾ membrũ vlcerati qeſcit a p̄n⁹ ⁊ poſtea ſubito mouet̃ accidit: ꝙ ꝓpter ſubitã mutationẽ mẽbrũ vlceratũ valde ledit̃ ⁊ p̄cipue ſi illud vlcus ſit in corpe malorũ humoꝝ: q2 ſubita mutatio ad motũ facit accidere attractionẽ maloꝝ humorũ ad locũ vlceratũ: vñ nocumentũ multiplicat̃ in vlcere: ſ3 ſi ab ipo p̄ncipio moueat̃ membrũ vlceratũ: tũc q2 mẽbrũ aſſueſcit ad motũ ex motu nõ recipit paſſionẽ: ꝓpter qđ nõ ſic nocet̃ ab ipo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et o3 vt timeat̃ in vlcerib⁹ ꝙ cadat ex vicinitate eoꝝ incarnatio inter duo mẽbra vicinãtia ſicut adherẽtia q̃ accidit inter palpebrã ⁊ oculũ ⁊ inter duas palpebras ⁊ inter duos digitos.

¶ Tunc ponit ſecundũ canonẽ in quo oñdit medicũ curare debere q̃dã nocumentũ qđ aliqñ accidit in ꝯſolidatiõe vlceris: ⁊ p3 qđ dicit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et cauerne ⁊ abſconſiones ſunt velocis cõuerſionis ad fiſtulas.

¶ Nũc ponit 3^m^ documẽtũ ſiue canonẽ in q̃ docet aliđ nocumẽtũ cauere Et vult ꝙ cũ vlcera cauernoſa ⁊ hñtia abſconſiones velociter ꝯuertant̃ ad fiſtulas: medicus d3 eẽ valde attẽtus in modo curatiõis earũ vt ad fiſtulas non ꝑueniãt. Quis aũt ſit mod⁹ curatiõis earũ ſupra: poſitus eſt in generali ⁊ i ſpãli ponet̃. ¶ Deinde cu3 dicit.

¶ Et vlcera quidẽ vicinãtia arterijs ⁊ venis magnis ꝑducũt ad ap̃a illud qđ vicinatur eis de carne molli ſicut teſticuli ⁊ ſubaſcelle ⁊ qđ eſt poſt aurẽ ſicut ꝑducit ſcabies ⁊ eis ſil'ia de his q̃ diximus ꝓpter illã eandẽ cãm ⁊ ꝓprie qñ corpus eſt plenũ mala ſupfluitate: ⁊ tũc qdẽ vehemẽs fit dolor ⁊ ꝑuenit ad vlc⁹: q̃re o3 vt curet̃ illud cũ mũdificatiõe corpis ⁊ cu3 eo qđ eſt dictũ in cap. ⁊ dũ mũdificat̃ ap̃a non ſperat̃ ei⁹ curatio: ⁊ eſt neceſſariũ in huiuſmodi vt tuearis vlcus ex nocumento cũ baſilicõ ⁊ ei ſil'ib⁹ ſi corpus fuerit mũdificatũ: ⁊ ponas inter ipm ⁊ inter membrũ qđ diſtinguat ⁊ ꝓhibeat nocumẽtũ ꝑuenire ad vlcus in omni diſpoſitione.

¶ In pte iſta ponit canonẽ 4^m^ in quo canone intẽdit docere ꝓhibere euentũ cuiuſdã accñtis ad vlcera facta in qbuſdã mẽbris: ⁊ docet remotionẽ ſm aliqd illius accñtis: ⁊ iſtũ canonẽ ad lr̃am Gal'. ponit 3⁰ de inge. ſani. Eſt eñ ꝙ aliqñ ad vlcera q̃ fiunt in artareis ⁊ venis qbus appropinq̈t caro mollis glãdoſa ſeqtur ap̃a in illis locis: ſicut etiã dictũ fuit p̄us in cap. de curatiõe ap̃ati locoꝝ glãdoſoꝝ: ꝙ ad ſcabiẽ vel vlcera exiſtẽtia ſup extrema vel ſuper mẽbra appropiquãtia illis locis ꝯſeqtur tumefactio ⁊ ap̃a in illis locis ꝓpter cãm q̃ dicta fuit p̄us: ⁊ p̄cipue h̾ ꝯtingit qñ corpus eſt repletũ malis hũoribus: ⁊ qñ fit vehemẽs dolor in vlcere: ⁊ ꝓpter dolorẽ plus ſũt apte mãe male attrahi: q̃ veniẽtes ad illa loca vacua ꝓpter debilitatẽ illorũ locorũ: ⁊ etiã vacuitatẽ eorũ retinent̃ ille mãe in illis locis: ⁊ ap̃ant ipſa: ⁊ h̾ eſt qđ vult dicere Aui. cum dicit. Et tũc qdẽ vehemens fit dolor ⁊ ꝑuenit ad vlcus. i. ⁊ tunc qdẽ maxĩe qñ fit dolor in pte in q̃ eſt vlcus: tunc. n. maxĩe talia vlcera attrahũt h̾ ap̃ata i locis p̄dictis: in huiuſmodi g̾ vt ꝓhibeat̃ hoc ap̃a ⁊ ẽt vt curet̃ ap̃a in illis locis ſi incipiat gñari eius corpus mundificare ⁊ ꝓcedere ſup illa loca ap̃ata cũ his q̃ dicta ſunt in cap. p̄dicto de cura ap̃atũ glãdoſoꝝ: ⁊ h̾ eſt qđ dicit Aui. q̃re o3 vt curetur ⁊c. dũ nõ mũdificet̃ ap̃a. i. ⁊ dũ in tali ap̃ate qđ timet̃ generari nõ fit mũdificatio corpis nõ ſperat̃ ꝙ ꝓhibeat̃ bñ aduẽtus ei⁹ niſi corpus mũdificet̃ p̄us: illud vult dicere Aui. q̃tũ ad partẽ vlceratã: neceſſariũ eſt ꝓcedere cũ his q̃ dolorẽ nõ faciũt neq3 fiat attractio mãe ad loca in qbus ſunt: ſ3 ad loca pone empl'a mollificatiua mitigatiua doloris. S3 q2 nocẽt talia vlceri: idcirco o3 ponere ſup vlc⁹ vnguẽtũ mundificatiuũ qđ ꝓhibeat ꝑuenire mollicieẽ ad vlcus: ⁊ deinde ponere ſupius talia empl'a: ⁊ hoc eſt qđ vult dicere Aui. hic: l3 obſcure loquat̃ dicẽs: ⁊ eſt neceſſariũ in h̾mõi diſpõne. ſ. qñ itẽdis ad mitigãdũ dolorẽ vlceris: ⁊ in vulnere iſto ꝓpter qđ eſt aptũ accidere ap̃a in locis p̄dicti vt tuari vlc⁹. ſ. a nocumẽto. ſ. iſtoꝝ mitigatiuorũ doloris. Baſilicon eſt vnguentũ conueniẽs vlceri cũ ſit vnguẽtũ mũdificatiuũ: ⁊ tñ hoc baſilicon eſt vnguentũ qđ nõ multũ nocet dolori: ꝓpterea q2 pauce exiccatiõis exiſtit: vñ ponit̃ quaſi digeſtiuũ ſicut appet ſm Serap. in ſuo antidotario in quo docet ꝯſtructionẽ talis vnguẽti. Et ſubdit poſtea Aui. dicẽs modũ quo tu debes cauere ꝑ baſilicon nocumentũ illoꝝ mitigatiuoꝝ doloris di-

tens. Et ponas iter ipm̃ ꝛ inter mẽbrũ qͦ diſtinguaꝛ ꝛc.
id eſt ꝛ ponas inter mẽbrũ vlceratũ ꝛ tale empl̃m molli-
tiuũ aliqd.ſ.tentã inũctã baſilicõ qͦ ſepatione faciat iter
tale empl̃m ꝛ vlcus ita vt ꝓhibeatꝛ p hoc ꝓuenire nocu-
mentũ illoꝝ ad vlcus: id ẽ vult dicere qͦ pfecte extrahiꝛ
de verbis Gal.13.de inge.ſani. ¶Deinde cum dicit.

¶ Et pꝫ vt audias ſermonẽ cõem ꝛ eſt ꝙ
de illis q̃ ſunt neceſſaria eſt vt ſit illõ quo
curatꝛ vlcus aut ꝯueniẽs aut incõueniẽs
Et cõueniẽs: lꝫ non ꝯferat in diſpõne tñ
nõ aſſociat ei nocumentũ: ꝛ incõueniẽtie
diuerſificatio aut eſt: qm̃ ipm̃ eſt debiliꝰ
ꝛ ſignificat illud additio eius qͦ eſt con
trariũ ei qͦ ex ipſo expectatꝛ de exiccati-
one aut mũdificatiõe aut alijs p̃ter corru
ptionẽ aliã: quare oꝫ vt addatꝛ in virtute
eius: aut eſt diuerſitas ꝓpter modos ali
os: ſicut qꝛ ipm̃ calefacit vltra q̃ꝫ neceſſe
ſit ei q̃re facit accidere rubedinẽ ꝛ inflã-
mationẽ: quapropter oꝫ vt minuatꝛ d̃ for
titudine eius ꝛ extinguatꝛ de inflãmatio
ne eiꝰ cũ empl̃o infrigidãte: aut declinat
cũ eo ad nigredinẽ ꝛ obfuſcationẽ: q̃re
ſcitꝛ ꝙ infrigidat ipm̃ aut nõ calefacit ipꝫ
mẽſura qua indiget: ergo oꝫ vt addatꝛ in
virtute calefactiõis eius. Aut mollificat
ipm̃: quare idiget vt addatꝛ in virtute ſti
ptici ꝛ exiccatiuoꝝ ſicut ſunt balauſtie ꝛ
galle ꝛ ei ſimilia q̃ exiccãt vt ſuccurratur
cũ exiccatiõe eoꝝ de illis de qbus dixi-
mus tibi. Aut corrodit ꝛ ꝓfundat ipſum
ſicut oſtenſum eſt: quare oꝫ vt frangatur
fortitudo abſterſionis.

¶In pte iſta Aui. ponit quedã canonẽ gñalẽ de cognitiõe
medicamis qͦ approximatꝛ vtꝝ ſit ꝯueniẽs ex mõ appro
ximatiõis eiꝰ qͦ appet: ꝛ duo facit. pmo ponit hũc cano-
nẽ. 2º ipe explicat vnã ex cãis ꝓpter quã ꝯtingit ꝙ medi
camẽ eſt incõueniẽter admiſtratũ. 2ª ibi. (Et multotiẽs q
dẽ. ꝛc.) In pª pte nihil aliud dicit Aui. niſi ꝙ oñdit quẽ-
dã cañ. in gñe ſm̃ quẽ tu potes cognoſcere ꝙ medicamẽ
admiſtratũ in vlcere ſit cõueniẽs vel nõ. Et iſte modus
cognitiõis accipiꝛ ex eo qͦ impͥmit medicamẽ in pte iſta
in q̃ eſt vlcus nã medicamẽ q̃ curaꝛ vlcus ꝯuenit vlceri
aut nõ ꝯuenit. Si qdẽ ſit ꝯueniẽs: tũc ex approximatiõe
talis medicamis: lꝫ nõ appeat ſtatim ꝛ ſubito iuuamẽtũ:
tñ ex approximatiõe eius nullũ appet nocumentũ: ẽ ſi ex
approximatiõe medicamis nõ appeat nocumentũ ſignũ
eſt ꝙ nõ eſt incõueniẽs neqꝫ nocitiuũ. Sꝫ q̃re nõ ſic cito
iuuat eſt vel ꝓpter iuuamẽti debilitatẽ illius medicamis
vel ꝓpter maliciã vlceris. Si aũt ſit incõueniẽs: tunc aut
eſt incõueniẽs in deſiccatiõe ꝛ mũdificatiõe aut in alijs
diſpõnibꝰ eius. Si qdẽ ſit incõueniẽs in deſiccatiõe ꝛ ab
ſterſione: aut h̃ eſt: qꝛ eſt debilis deſiccatiõis ꝛ abſterſio
nis: ꝛ tũc ſignũ huius eſt ꝙ appet ꝯtrariũ eius qͦ expe-
ctaꝛ de exiccatiõe ꝛ abſterſione preter aliq̃ꝫ corruptionẽ
quã facit in vlcere. Nã ꝛ tu expectares ꝙ exiccaret hũi-
ditatẽ vlceris ꝛ abſtergeret ſaniẽ ꝛ appet contrariũ: qꝛ ſit
multa hũiditas ꝛ ſanies in vlcere: ꝛ tũc oꝫ addere virtu-
tẽ deſiccatiõis ꝛ abſterſionis eiꝰ: aut ꝯtingit ꝙ nimis exic
cet ꝛ abſtergat: ꝛ tũc ſignũ eſt ꝙ ꝓfundaꝛ ꝛ cõcauaꝛ vlcꝰ.
ꝛ ſicut etiã diceꝛ in ſequẽti capl̃o. Eger ſentit maximam
mordicationẽ ꝛ ſit etiã in vlcere calefactio q̃dã: ꝛ tũc opꝫ
dimittere de exiccatiõe ꝛ abſterſione eiꝰ. Si aũt h̃ medi
camẽ ſit incõueniẽs in alijs diſpõnibꝰ: ꝛ tũc aut h̃ eſt: qꝛ
calefacit mẽbrũ vltra q̃ꝫ oꝫ. Et huiꝰ ſignũ eſt rubedo ap
parẽs in loco ꝛ inflãmatio ſine malicia aliq̃. ꝛ tũc oꝫ mi-
ſcere ſecũ ea q̃ infrigidãt. Aut h̃ eſt qꝛ nimis infridat: ꝛ ſi
gnũ eius tũc eſt: qꝛ accidit nigredo ꝛ obfuſcatio quedã
in mẽbro. Aut medicamẽ nõ calefacit mẽbrũ vlceratũ tm̃
q̃ꝫtũ oꝫ: dictũ eſt .n. ꝑus ꝙ calido valde debeꝛ cal̃m valde
ꝛ frido valde fridũ valde: ꝛ tũc oꝫ vt in ambobꝰ his caſi
bus pmiſceas cũ medicamĩe aliqd qͦ addat in calefactio
ne ipſius ſic ꝙ calefaciat cũ menſura. Aut h̃: qꝛ medica-
mẽ mollificat vlcus: ꝛ ſignũ eius eſt mollicies apparens
in vlcere: ꝛ tũc oꝫ vt adiungaꝛ ei ea q̃ ſunt ſtiptica: ſicut
galle balauſtie ꝛ ſilia: ꝛ hoc eſt qͦ vult docere Auicẽna.
¶Deinde cum dicit.

¶ Et multotiens qdem nõ ꝯuenit medi
camẽ ꝓpterea ꝙ compl̃o infirmi eſt ſup
flua in cal̃o eius cuius medicamen opꝫ
eſſe fortius in contrahendo illud calidũ
adeo donec reducat ipm̃ ad cõplexionẽ
ſuã: aut debilis in cal̃o cõueniẽte ei.

¶In pte iſta: qꝛ dictũ eſt ꝙ medicamẽ aliqñ eſt incõueni
ens: aut qꝛ nimis vel debiliter exiccaret: ꝛ ſic de alijs ꝯdi
tionibus: vult oñdere vnã de cauſis ꝓpter quã hoc acci-
dit vt p hoc oñdat ꝙ nõ ſolũ hoc põt ꝯtingere ex pte diſ-
poſitiõis vlceris: verũ etiã ex pte diſpõnis mẽbroꝝ ꝛ cor
poꝝ in qbus ſiunt vlcera. Et dicit. Et multotiẽs qdẽ non
cõpetit medicamẽ ꝓpterea ꝙ cõplexio infirmi eſt valde
ſupflua in cal̃o eius ꝛc. i. ꝓpterea ꝙ compl̃o infirmi eſt
multũ excedẽs in illa intẽtione: vñ oꝫ medicamẽ eſſe for
tius ad hoc vt ꝯueniat cõpl̃oni illius corpis. Eſt. n. aliqñ
ꝙ qꝛ compl̃o infirmi eſt valde ſicca: ꝛ medicamẽ qͦ ap-
proximatꝛ illi corpi nõ ſufficienter exiccat neqꝫ abſtergit.
Sil̃i modo: qꝛ cõplexio infirmi eſt valde calida medica-
men nõ ſufficiẽter calefacit: vñ oꝫ ipm̃ facere fortius ad
h̃ ꝙ ꝯueniat in cõpl̃one talis infirmi: ꝛ hoc eſt qͦ vult di
cere Aui. cũ dicit. Cuius medicamẽ vult eſſe fortius in at
trahẽdo id cal̃m adeo vt reducat ipm̃ ad cõplexionẽ ſuã
ꝛc. qñ debilis in cal̃o ꝯueniente ei. i. aut medicina eſt ei
incõueniẽs ꝓpterea: qꝛ compl̃o infirmi eſt debilis reſpe
ctu illius medicamis: qꝛ illud medicamẽ nimis excedit
vel in ſiccitate vel in abſterſione vel in alijs diſpõnibus
reſpectu cõpl̃onis infirmi: quare oꝫ minuere virtutẽ eiꝰ
vt reducaꝛ ad cõueniẽtiã illius: ꝛ de hoc dictũ fuit ſupra
in illo: §. Et medicamẽ qdẽ vnũ ſm̃ q̃dã corpa facit naſci
carnẽ ꝛc. Hic finiꝛ expõ dicti capl̃i: in quo capl̃o ꝛ p̃dicto
ſicut fecimus amplã expõnem: qm̃ intellectis his q̃ dicta
ſunt in iſtis capitulis facillimũ eſt intelligere oĩa ea que
dicunꝛ in hoc tractatu de vlceribꝰ: ꝛ idͦ q̃ ſequũtur quodã
mõ pcurremus: cũ tanta expõne non egeant.

¶De curatione vlcerũ virulentoꝝ. Capl̃m iij.

n Eceſſariũ eſt vt in eis admini-
ſtrenꝛ medicine exiccatiue vt
mũdificeꝛ virus. deinde ſit oc-
cupatio in naſcẽtia carnis. Q̃
ſi fuerint mollia: tunc admiſtrenꝛ ſup ea
medicie ad faciẽdũ naſci eoꝝ ꝓfundita

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tē ꝛ ipoꝝ margines ꝓpter debilitatē cor
poꝝ illoꝝ vlcerū: ſꝫ oꝫ vt exiccēt in pmis
deinde admiſtrent. Et cū tu admiſtra-
ueris medicamē ꝛ nō iueneris humidi-
tatē minui aut videris eā augeri: tūc ſci-
as ꝙ medicamē ſm illud corpus non eſt
exiſcatiuū: quare adde in ꝯfortatiōe eius
ꝛ ipſius exiccatione ꝛ adiuua ipm cū ab-
ſterſiōe pauca: ſicut ē mel: verbigrā: ꝛ me
dicinis ſtipticis ſicut ſunt balauſtie ꝛ alu
men: ꝛ minora de virtute olei ꝛ pone ipꝫ
oleū in quo ſit exiccatio. Qꝫ ſi videt vlc°
iā ſupfluere iterū i exiccatiōe: tūc minue
de virtutib° oibus. ſ. exiccatiōe ꝛ abſterſi
one ꝛ ſtipticitate: et ſerua hoc pceptū in
medicis facietib° naſci carnē vlcerū ꝛ nō
faciat te errare qdā: ꝛ eſt vt ſit medicamē
magis abſterſiuū q̄ꝫ oꝫ: q̄re corrodit mē
brū ꝛ reſoluit carnoſitatē eius ad hūidi-
tatē currentē quā exiſtimas virus ꝛ ad-
dis in virtute abſterſionis: ꝛ hmōi qdeꝫ
medicamē ponit vlcus ꝓfundius ꝛ cali-
dius ꝛ magis ſimile cū apoſo ꝛ ſentit in-
firmus mordicationē manifeſtam.

¶ Supius Aui. dedit cañ. gñales in mō curatiōis vlcerū
rōne oim diſpōnū q̄ pñt ꝯiūgi cū vlcerib° ꝓhibētib° ea a
ſanatiōe eoꝝ. In pte iſta in ſpāli dat canones p q̄s docet
modū curatiōis vniuſcuiuſq; diſpōnis q̄ ꝯiūgi pōt cū vl
cere q̄ reddit eū difficilis ſanatiōis: ꝛ diuidit ps iſta in tot
ptes qt ſunt capl'a q̄ pōit de mō curatiōis taliū vlcerū cū
qbus ꝯiungunt he diſpōnes q̄ ꝓhibēt ſanationē ipſoꝝ.
Pmū. n. q: virtus eſt vnū ex his q̄ aliqñ cōponit cū vlce-
re ꝛ ꝓhibēt ſanationē ei°: dat modū curatiōis vlcerū vi-
ruletoꝝ q̄ ſunt vlcera in qbus aggregat mā multa ꝛ ſub
tilis idigeſta ſupflua vltra illā q̄ gñat in vlcē: vñ ſolo cō
tinui qdā eſt. Et duo facit p° dat modū curatiōis taliū vl
cerū. 2° explicat medicamia ſimplicia ꝛ cōpoſita p q̄ ille
modus curatiōis pficit. 2ª ibi. (Et ſcias ꝙ medicinarū ex
iccantiū.) Pª in duas. P° oñdit qs eſt modus curatiōis ta
liū vlcerū. 2° dat canonē p quē docet cogſcere incōueniē
tiā admiſtratiōis medicamis: ꝛ id medicamē qñ eſt incō
ueniēs docet corrigere. 2ª ibi. (Et cū tu admiſtraueris.) ꝛ
iſte canō quē ponit i iſta pte fuit poſit° s in pcedēti ca° in
q̄ pte Aui. tria facit: q: p° ponit hūc cañ. in talib° medicis
2° āpliat ipm ad medicias gñatiuas carnis. 3° docet ex di
ctis cauere quēdā errorē q poſſet ex dictis ꝯingere in co
gnitiōe ꝛ curatiōe vlceris viruleti. 2ª ps icipit ibi. (Et ob
ſerua h pceptū.) 3ª ibi. (Et nō faciat te errare qdā.) Que
dicit in oibus iſtis ptib° q̄ñ oia ſunt manifeſta ex pdictis.
Dicit g̃ neceſſariū eſt ꝛc̄. vt mūdificet virus alia lrā hꝫ vt
exiccet: ꝛ eſt melior: q: in viru cōpetit exiccatio ſic̄ in ſor-
de abſterſio vt pus: tñ q: in vlcere virulento q̄ꝫtūcūq; ſit
virulētū adhuc ꝯuēit aliq̄lis abſterſio: q: nō eſt poſſe qn
ibi ſit aliq̄ hūiditas q̄ abſterſione idigeat: ꝛ iō pōt ſaluari
vt mūdificet ꝛc̄. Qꝫ ſi fuerit mollia. ſ. corpa in qbus fiūt ta
lia vlcera viruleta: tūc admiſtrabunt ſup ea medicie ad
faciendū naſci eorū ꝓfunditatē. i. ad faciendū repleri eo
rū ꝓfunditatē carne ꝛ eorū margies ꝓpter debilitatē cor
poꝝ in qbus ſunt illa vlcera: ꝛ p h vult dicere id qd dcm̄
eſt multotiēs ꝙ ſi talia vlcera fuerit in corpibus mollib°
ꝛ debilib° dꝫ cauere ab admiſtratiōe ſupfiue exiccātiū: ſꝫ
admiſtra illa ſꝫ ꝙ ꝯuenit cōplōni illoꝝ corpoꝝ h eſt qd
vult dicere Aui. ꝛ oia alia q̄ ſequūt plana ſunt ad lrām
ꝛ ex poſita in pdictis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſcias ꝙ medicinaꝝ exiccātiū vlcera
q̄dā ſunt q̄ ſunt vehemētis infridatiōis ſi
cut iuſqamū albū ꝛ opiū ꝛ radix mādra-
gore: ꝛ q̄dā ſunt vehemētis calefactionis
ſicut reſina ꝛ pix: q̄re ieſt vt tēperes vnā
eaꝝ cū alia: ꝛ ſm oppoſitionē alicui° cō-
plōnū pticularū: ꝛ medicie qdē mūdifi-
cātes virus ſunt iſte medicie exiccatiue
ſicut alumē ꝛ galle ꝛ cortices gnatoꝝ et
cortex turis ꝛ merdaſengi ꝛ farina ordei
ꝛ ei° ſauic ꝛ flores papaueris ruffi ꝛ folia
arboris ſalicū. Cū ergo ſit empl'm cū fo
lijs nucis recētis ꝛ ſit empl'm cū nuce ſi-
cut eſt aut decocta cū vino ꝯfert valde ꝛ
exiccat hūiditates abſq; nocumēto. Em
pl'm bonū: ſumat merdaſēgi ꝛ imbibat
aceto vice vna et vice alia oleo dōec albe
ſcat: deiñ ſumat ātimōij ꝛ calcucecaume
nō ꝛ venaꝝ ꝛ gallaꝝ ꝛ balauſtiaꝝ: ꝛ ſan.
dra. ꝛ alumis ꝛ climie argēti oim ptes eq̄
les: terant bñ: ꝛ ſit de vnoquoq; ſexta ps
eius qd pparatū eſt de merdaſengi: ꝛ mi
ſceant oia ꝛ admiſtrēt medicie q̄s dice-
mus in antidotario in vlcerib° ꝓfundis
ꝛ de illis eſt aq̄ maris. Aq̄ vō alumis ab
luit ꝛ repeutit ꝛ exiccat: ꝛ oēs iſte medi-
cine pdicte nūc nocēt ſi cū vlcere ē apa: ꝛ
aq̄ in q̄ decocta ſunt cipi eſt bona ad ex-
iccationē: ꝛ decoctio myra. citr. ꝛ belyri
coꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ dcoctio cetarach ꝛ fo-
lia aſedre ſunt bona in illo.

¶ In pte iſta in ſpeciali ponit medicamia p q̄ pficit mo-
dus curatiōis pdictis: ꝛ p° q: cū talib° vlcerib° aliqñ cō-
iungit modus malitie cōpl'onis cal'e vel fride explicat
medicamia q̄ ꝯueniūt in talib° vlcerib°: ꝛ cū h repugnāt
male cōpl'oni exñti i vlcere ꝛ docet ēt modū admiſtratio
nis taliū medicaminū p pmixtionē coꝝ. 2° explicat medi
camia q̄ abſolute ꝯueniūt talib° vlcerib° virulētis. 2ª ibi.
(Et medicamē qdē mūdificatiuū.) In pte iſta duo facit. P
mo explicat medicamia iſta. 2° oñdit qñ eſt ꝯueniēs coꝝ
additio ꝛ addit q̄dā alia medicamia. 2ª ibi. Et oēs medicie
pdicte nocēt. Qd dicit i oib° iſtis ptib° notū ē. merdaſen
gi. i. litargirū. Sauic ſit qñ decoqtur ordeū in aq̄ ſicut eſt
vſq; ad ſpiſſitudinē: nā aliud eſt ſauic ꝛ aliud eſt faria or
dei: ſꝫ qñq; vnū accipiat ꝓ alio folia arboꝝ culicū: arbor
culicū pōt eſſe q̄dā ſpēs ſalicis: ꝛ alio noie dr arbor eda-
licū ad dirdar aut arbor culicū vt qdā dicūt ē vuln° qdā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicūt ꝙ ſit fraſin⁹ venarū terre: abſolute itelligunť radi-
ces: qdā aūt dicūt ꝙ itelligunť rubee tinctoꝝ radices ſic
hꝫ alia lr̃a q̄ dicit rubee tinctoꝝ: qdā aūt dicūt ꝙ intelli-
gunť radices celidonie ſꝫ dicēdo vene terre intelligunť
lūbrici terreſtres: ⁊ dicēdo vene cucume itelligunť radi-
ces cucumeris aſinini: ⁊ iō dicēdo vene intelligunť tunc
apte ꝙ ſint radices celidōie. Climia argēti eſt illud qđ p
fumū reſolutū adheret parieti in loco i quo fundiť argē
tū ⁊ ſili mō climia auri: ⁊ oēs p̄dicte medicie nocēt. Sicū
vlcere eſt apa: qm̄ apa idiget his q̄ mollificāt ⁊ q̄ mitigā-
tia ſunt doloris: talia aūt valde exiccatiua exiſtunt acce-
drac ⁊ aſſedre arbores ſunt quaruꝫ folia ſunt exiccatiua
valde ⁊ iſte arbores nō bn̄ apud nos ſunt note.

¶ De curatione vlcerū ſordidoꝝ. Caplm̄ iiij.

O Portet vt i eis admiſtrenť medi
cine abſtergētes: ⁊ icipiať i p̄mis
ab eo qđ ē fortꝫ mordicatiōis ſm
ꝙ diximˀ i canōe. deiñ gdati pueniať ad
illđ qđ ē ſicut tapſia ⁊ ariſtologia cū mel
le ⁊ pauco aceto: ⁊ iteꝝ glutinū alboti cū
eq̄li mēſura ſui olei ro. aut butiri. ⁊ iterū
radix lilij cū melle: ⁊ iteꝝ farina herbi ⁊
herba opopōaci. Et de cōpoſitꝫ ēplm̄ in
dū ⁊ vnguēta viridia oia cū flore eris et
ſimplicia aut pmixta cū āmoniaco ⁊ ſili-
bus: ⁊ ēpl'a corticalia ⁊ empl'a facta cū fa
rina herbi: ⁊ empl'm de ſale: ⁊ trociſcˀ ni
ger ⁊ trociſcˀ viridis ⁊ medicie ex exicca
tiuis ſumanť fecis olei ⁊ mellis ⁊ alumis
iameni ptes eq̄les ⁊ ſumāť ceruſe ⁊ polij
ptes eq̄les ⁊ qñ vehemēs ſit ſordities ſu
mať praſſiuꝫ cū melle. Et de ēpl'is bonis
ſūt oliue ſalite: ⁊ qñqꝫ accidit necitas hic
iteꝝ admiſtrādi aliq̄d de currētib⁹ quo
abluať ſm ꝙ dicemˀ in cap. ꝓfundoꝝ et
oia ledūt ea ſi fuerit apoſtema.

¶ In iſto ca°. qꝛ ſordes eſt vnū ex eis ē q̄ ꝓhibet ſanatio-
nē vlceris pōit modū curationis vlceꝝ ſordidoꝝ. Quid
aūt ſit ſordes ⁊ i q̄ differat a viru habituꝫ fuit ſ: ⁊ iō duo
facit. Primo dat modū curatiōis taliū vlceꝝ ſordidoꝝ ⁊
explicat medicias p q̄s p̄ficiť ille mod⁹ curatiōis ⁊ oñdit
ordinē admiſtratiōis illaꝝ mediciaꝝ. 2° oñdit in qb⁹ cō-
ueniēter ſit admiſtratio taliū mediciaꝝ. 2ª ibi. (Et oia le-
dūt ea.) Que dicit in iſtis ꝑticulis plana ſunt ex p̄dictis:
glutinū albotin ē terbētina: vnguēta viridia cū flore eris
ſiunt ſicut vnguentū apl'oꝝ: qđ poniť 5° cañ. qđ eſt i iſtis
vlceribus ꝑutile de q̄ facta fuit intētio. cap. de curatione
ſcroffolarū. ⁊ pl'a corticalia dicunť eē vnguēta vel empl'a
q̄ ſiūt cū cortice eris vel ferri: qm̄ iſti cortices v̇tute abſter
ſiua pcipiāt multotiēs ſicut appet p Gal'. 5° de ſimplici me
dicia: trociſc⁹ niger eſt trociſc⁹ andronij. Cui⁹ deſcriptio
fuit ſupra poſita: trociſcus viridis eſt trociſc⁹ in q̄ ingre-
diť flos eris alumē iamenū. i. alumen ſiſum.

De cura vlceꝝ ꝓfūdoꝝ ⁊ cauernaꝝ ⁊ abſcōſionū. Ca. v.

I Sta idigēt in curatiōe ſua vt car
ne repleāť. Et illđ q̄dē nō ſit niſi
cū vbertate cibi ⁊ ſanguis. Et ſūt
neceſſarie in hoc medicie vehemētis ex-
iccationis ⁊ mundificationis ſimul.

¶ Quia ex vlcerib⁹ q̄ difficulť ſanāť: ⁊ hn̄t aliū modū cu-
ratiōis vlceris q̄ꝫ ſit ille q debeť vlceri ſolū vt ſolutio cō-
tinui eſt: q̄dā. n. ſunt vlcera q̄ hn̄t cauernas ⁊ abſconſio-
nes in mēbris vt appet ex p̄dictis: idcirco in h̄ ca° Auic.
docet modū curatiōis vlcerū taliū q̄ dicunť cauerne ⁊ ab
ſcōſiones: ⁊ diuidiť ps iſta i duas. p̄mo ponit modū cura
tionis hoꝝ vlcerū. 2° qꝛ dcm̄ eſt ꝙ vn⁹ modus curatiōis
eorū eſt gñatio carnis dat cañ. de mō regñatiōis carnis
in his vlcerib⁹ ⁊ in aliis. 2ª ibi. (Opꝫ vt creeť caro.) p̄ma
in duas. p̄° ponit modū curatiōis hoꝝ vlcerū. 2° qꝛ in vl
cerib⁹ ⁊ maxie in talib⁹ accidit gñari v̇mes ponit modū
deſtructiōis ipoꝝ. 2ª ibi. (Et ex reb⁹ ꝯferētib⁹.) p̄ª ps diui
diť in duas. In p̄ma pte oñdit q̄ eſt intētio curatiua i his
vlcerib⁹ ⁊ ſm quē modū p̄ficiť illa intētio in gñali. In 2ª
pte docet illū modū i ſpāli. 2ª ibi. Et oꝫ vt ſit⁹ eoꝝ. In p̄ª
pte nō vult aliud dicere niſi ꝙ intētio curatiua in talib⁹
vlcerib⁹ eſt ꝙ ꝯcauitas in eis repleať carne: ⁊ h̄ iō: qꝛ ꝓ-
pter h̄ ꝯſolidatio iſtoꝝ ſit: hec aūt p̄ficiť cū duob⁹. p̄mo q
dē cū aliq̄ qđ mām gñat laudabilē ipſius carnis: ⁊ illud
ſit cū cibo laudabili ex q̄ gñať ſanguis laudabil' q eſt mā
carnis. 2° ſit cū his q̄ remouēt id qđ ꝓhibet gñationē lau
dabil' carnis: id aūt qđ ꝓhibꝫ ē hūiditas m'ia ⁊ ſordes q̄
aggregať in talib⁹ vlcerib⁹ ꝯcauis ⁊ ꝓfundis: ⁊ ꝓpterea
oꝫ vt medicie q̄ admiſtranť in talib⁹ ſint vehemētis exic
cationis ⁊ mūdificationis. Tunc cum dicit.

¶ Et oꝫ vt ſit ſitˀ eoꝝ talis ne i eis retinea
tur virus: imo currat: ⁊ ſi iuenis hūc ſitū
ꝯuenientē ⁊ eſt i eo radix vlceris mēbri
ad ſupiora ⁊ orificiū eius ad iferiora tūc
iſte eſt. Q ſi fuerit diuerſuꝫ illiˀ: ⁊ fuerit
poſ'e hoi vt alteret ſitū ꝓfundi cuꝫ eo qđ
pōt facere de p̄patiōe ⁊ alteratiōe nāli fa
ciat: ⁊ ſi nō eſt ei poſ'e nō eſt excuſatio qn
ſeceť vlcus vſqꝫ ad radicē ſuā ſectiōe exq
ſitiſſima q̄ nō relinq̄t cauernā aut qn fiat
vt accidat curſus aut meatˀ in radice ſua
p̄ter eiˀ orificiū talis vt recipiat ſalutē: et
obſerueť i hoc diſpō mēbri ⁊ an accidat
ei timor ex illo. Cū ergo factū fuerit illđ
ſtringať vlcˀ cū ligatura icipiēdo ab ori-
ficio eiˀ ⁊ ꝑueniēdo ad radicē a q̄ dete-
ctio facta eſt: ⁊ in p̄ncipio ecōtrario illius
⁊ ponať ſtrictura in pte ſupiore i duob⁹
modis ſil'. Et nō oꝫ vt ꝑueniať cum liga
tura ad dolorem.

¶ Hic in ſpāli docet ſm quē modū ſit exiccatio hūiditatis
iſtiˀ vlceris q̄ ꝓhibꝫ ꝯſolidationē: ⁊ qꝛ iſte modus exicca
tiōis hūiditatis ſit dupl'r. vno° p p̄patiōnē mēbroꝝ vlce-
ratorū ſic ꝙ hūiditas ad exteriora ꝓfluat ⁊ p modū liga-
ture. 2° mō ſit p medicias q̄ ponunť interiˀ. Idcirco Aui.
p̄mo oñdit q̄l'r h̄ ſit ſm p̄mū modū. 2° oñdit q̄l'r id ſit ſm
modū ſcđm. 2ª ibi. Et qñ nō eſt tibi poſ'e. Dicit g̃ p̄°. Et oꝫ
⁊c. tūc ille ē ſitus ꝯueniēs ꝙ ſi fuerit ſitus. ſ. mēbri nālis
incōueniēs: vtqꝛ orificiū ſit i pte ſupiori ⁊ fundū in pte in
feriori: tūc ſi poſ'e eſt vt pmuteť mēbrū illud ⁊ ſituеť artiſi
cial'r ꝙ orificiū ſit decliue: ⁊ ſi nō eſt illud poſ'e: tūc vel ſe
cet vel ſcindat totā cauernaꝫ vſqꝫ ad fundū vt ſtatim fiat
orificiū in fundo vt poſſit hūiditas ad exteriora ꝓfluere
⁊ nō retineať in vlcere ⁊ obſerueť in h̄ diſpō mēbri. Dič

ĝ pp artarias ⁊ neruos vt.ſ.nō incidant̃ vt nō accidat ex h̃ maioꝛ timoꝛ:puta ſpaſm⁹ ⁊ fluxus ſanguis. Cū ĝ factū fuerit illud.ſ.oꝛificiū aliud in fundo ſtringat̃ vlc⁹ cū ligatura icipiēdo ab oꝛificio ei⁹ ꝑueniēdo ad radicē.i.ad oꝛificiū qd̓ factū eſt i radice:⁊ h̃ vt fiat expſſio hūiditatū p id oꝛificiū. Et in ꝑn⁹ ecōtrario illius.i.⁊ iſta ligatura in ꝑn⁹ añq̃ʒ illud oꝛificiū eēt factū fit ecōtrario mō:qꝛ añq̃ʒ illud oꝛificiū eēt factū oʒ vt ligatura icipiat a fūdo vlceris ſtricta vt fiat expſſio hūiditatū v̓ſus oꝛificiū vlceris ſic hītū fuit ⁊ ponat̃ ſtrictura in ſupioꝛi pte a duob⁹ modis ſil̓.i. cū ligatura illa ꝑuenit ad illa duo oꝛificia vlceris oʒ vt fit mag̃ ſtrictura a pte ſupioꝛi: ⁊ maioꝛ mollicies fit in ea cū ad oꝛificiū vtrūqʒ ꝑuenit:⁊ cā eſt vt p vtrūqʒ oꝛificiū accidat expſſio hūiditatū illi⁹ vlceris:vñ opʒ ꝙ ligatura fiat mollioꝛ ſup oꝛificia ⁊ ſtrictioꝛ ſup ptes q̄ ſunt ſupꝛa oꝛificium vtrūqʒ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qñ nō eſt tibi poſ̓e vt ſcindas admiſtra ablutionē ⁊ itromitte tētas faciētes naſci ⁊ mūdificātes q̃rū mūdificatio nō deſtruit ei⁹ natiuitatē ꝓpter virtutē duarū rerū in eis. ⁊ nos qdē iā expti fuimus emplʒ apoſtolicō: ⁊ fuit bonū vltimū cōferēs p medicationē:⁊ cētaurea qñ ab ea implet̃ eſt mirabilis valde: deīde ſuſotō poſtea ireos. deinde ſaria herbi. Et abſconſionibus qñ nō ſuccurrit̃ nō adheret cutis ꝯglutinatiōe bona. Verū eſt poſ̓e vt exiccet̃ cutis ita vt ꝯglutinet̃ conglutinatione ſimili ſane.

¶ Oñdit q̃l̓r ſint exiccatio ⁊ mūdificatio taliū vlceꝝ p medicias qñ nō eſt poſ̓e facere p icīſionē. ⁊ duo facit. ꝑmo facit h̃. 2° oñdit qd̓ eſt ſignū ſanatiōis talis vlceris p medicias ꝑdictas:⁊ illd̓ qd̓ dixerat ꝯfirmat p modū ſm̄ quē aliqñ curant̃ hec vlcera cū talib⁹ medicis ⁊ cū mō ligature dicto. 2ᵃ ibi. Et ſignificatio ꝙ ipm ꝯglutiat̃ ⁊c̄. ꝑma i duas. ꝑ° oñdit q̃les medicie ꝯueniūt i talib⁹ vlcerib⁹ q̃ʒtū ad v̓tutē ipaꝝ. 2° oñdit q̃les eis ꝯueniūt q̃ʒtū ad moduʒ ſubē ipaꝝ. 2ᵃ ibi. Et vlcera qdē ꝓfunda ⁊ abſconſiones. Pꝛima i tres. ꝑ° oñdit q̃les medicie iſtis vlcerib⁹ ꝯueniunt q̃ʒtū ad v̓tutē eaꝝ. 2° enūerat aliq̃s medicias q̄ ſūt tal̓ v̓tutis. 3° oñdit nocumētū qd̓ ſeq̃t̃ qñ nō recte admiſtrat̃ medicis i talib⁹. 2ᵃ ibi. Et nos qdē iā expti fuimus. 3ᵃ ibi. Et abſcōſionib⁹ qñ nō ſuccurrit̃. Qd̓ dicit i iſtis pticulis q̄ſi māifeſtū ē. Dic ĝ. Et qñ ⁊c̄. q̄ꝝ mūdificatio ñ deſtruit natiuitatē ei⁹.i.carnis pp v̓tutē dictarū reꝝ.i.pp ſupfluitatē duplicis v̓tutis q̄ eſt in medicia deſiccatiua ⁊ abſterſiua:q̄ſi velit dicere ꝙ debēt eē tales medicie deſiccatiue ⁊ abſterſiue:ſed nō ſupflue vt p h̃ diſtrahat̃ gñatio carnis. Emplm̄ apoſtolicon itelligit qd̓dā emplm̄ aplo̓ꝝ qd̓ eſt exiccatiuū ⁊ mūdificatiuū bonū in talib⁹ vlcerib⁹ ⁊ abſcōſionib⁹ qñ nō ſuccurrit.ſ.ꝑfecte exiccādo ⁊ mūdificando cū ꝑꝑatione mēbꝛi ⁊ medicis nō adheret.ſ. cutis cū carne ꝯglutinatiōe bona.i.ꝑfecta. Veꝝ ē poſ̓e.i.ſʒ poſ̓e eſt vt ꝓpter aliq̃lē exiccationē videat̃ ꝙ fiat ꝯglutiatio ac ſi eēt ꝯſolidatū ⁊ ſanatū ꝑfecte:tñ nō fit. vñ poſtea reſcindit̃: ⁊ de h̃ hītū ē ŝ in ꝑ° ca. ⁊ qñqʒ ſanat̃ vlcera ⁊c̄. Deīn cū dicē

¶ Et vlcera qdē ꝓfunda ⁊ abſcōſiones ⁊ cauernas nō mūdificāt medicie mūdificatiōe vltia:neqʒ faciūt in eis naſci carnē niſi fiāt currētes lauātes q̄ in ea inijciunt̃ cū iniectoꝛijs aut mittunt̃ cū tētis ⁊ ꝓpe qñ eoꝝ figura nō eſt figura in mūdificatione quoꝝ ſufficiāt ꝑparatio ⁊ expſſio ligature ſm̄ ꝙ oñdim⁹. ⁊ mel qdē eſt ex lauatiuis ⁊ ꝓpꝛie mixtū cū vino. ⁊ in aq̄ cineris ē ablutio foꝛtꝭ quā nō ſuffert qd̓ ex vlcerib⁹ paꝝ eſt ſoꝛdidū:⁊ aq̄ marꝭ ꝓpinqua eſt illi:qm̄ ipa lauat ⁊ exiccat. Et aq̄ alumīoſa eſt lauatiua ⁊ cū hoc ē ꝓhibitiua ei⁹ qd̓ attrahit̃ ad mēbꝛū:⁊ qñ eſt apa nō ꝯuenit aliqd de illis neqʒ vnū:⁊ oʒ vt ponant̃ ſup iſta vlcera ŝ medicias i ligaturis eaꝝ pāni liniti ex eis qb⁹ idiget mēbꝛū in rectificatiōe ſue cōplo̓nis et qbus idiget ad rectificādū emplis q̄ interi⁹ admiſtrant̃:⁊ ſup oꝛificiū vlceris pānus alius linit⁹ cū eo qd̓ oʒ ex medicamie. Et ſignificatio ꝙ ipm ꝯglutiat̃ ē paucitas ei⁹ qd̓ currit ⁊ deſcēſio ei⁹ ad inferioꝛa. ⁊ foꝛtaſſe exꝑmunt̃ ab eo cū ligatura ⁊ virtute medicie hūiditates plurime ſubito:deinde exiccatur ⁊ conglutinatur.

¶ In pte iſta oñdit q̃les medicie cōpetāt ꝑdictis vlcerib⁹ q̃ʒtū ad modū ſubē ipſoꝝ. oñdit ꝙ ille ſunt bone q̄ ſūt in ſuba liqda ita vt cū ipis talia vlcera poſſint lauari. ⁊ ꝑ° facit h̃. 2° explicat nob̄ aliq̃s ex loturis ꝯuenietib⁹ talibus vlcerib⁹. 3° qꝛ ex qbuſdā loturis ē aptū accidē aliud nocumentū i mēbꝛo:puta ſupcalefactio ex acuitate eaꝝ docet ꝓhibere ne accidat illud nocumētū. 2ᵃ ibi. Et nihil qdeʒ eſt. 3ᵃ ibi. Et oʒ vt ponat̃ deſup: Qd̓ dicit in oībus iſtis pticulis notū ē ex his q̄ dicta ſunt ꝑus. Et mel ē ex loturis ꝓpꝛie qñ miſcet̃ cū vino. Vinū.n.mellitū. vt dicit Albucaſis eſt optia medicia in lauādo:qm̄ rōne mellis mūdificat ⁊ abſtergit:rōne aūt vini exiccat ⁊ ſtipticat: vñ facit adherē ſil̓: oīa q̄ dicit in h̃ caplo̓ ſūt ſatis itelligibilia ⁊c̄.

¶ De curatione vermiū vlcerum. Caplm̄ vj.

De rebus ꝯferētib⁹ ad illud eſt ſuccus calamēti fluuialis ⁊ medicie q̃s diximus in caplo̓ vermiū auris in libꝛo tertio.

¶ Quia aliqñ in vlcerib⁹ ⁊ ꝑcipue in cauernis ⁊ abſconſionib⁹ accidit ꝓpter putrefactionē hūiditatis v̓mes gñari ponit curā eoꝝ:⁊ pʒ qd̓ dicit:qꝛ ꝓ cura iſtoꝝ ꝑfecta remittit nos ad tertiū canonē in caplo̓ de v̓mibus aurium.

¶ De naſcentia carnis in vlceribus. Caplm̄ vij.

Opoꝛtet vt nō trahat̃ caro donec mūdificet̃:aut trahat̃ ad ipm nutrimentū ſi minoꝛat̃: ⁊ nō ꝑuenit ad ipʒ. Cū ergo mūdificatiua eſt:tūc elōget̃ oē moꝛdicatiuū. ⁊ abſterſiuū cū foꝛtitudie q̃liacūqʒ ſint vlcera: ⁊ vbicūqʒ ſint ⁊ oʒ vt admiſtratione obſeruet̃ medici

narũ facientiũ naſci carnẽ ꝑcepta ꝓdicta
de eo qđ oꝫ ex ſupfluitate hũiditatis: aut
ſupfluitate exiccatiõis: fac ergo illud qđ
diximus in cap. vlcerũ virulentoꝝ ⁊ nõ
inq̄ʒtũ remanẽt vlcera hũida aut fuerit
ſicca exiccatiõe vehemẽti: imo quãtũ ad
carnẽ q̄ creaᷓ cũ eſt vehemẽtis hũidita/
tis: aut pauce exiccatiõis. Et de illis que
minorãt exiccationẽ eiꝰ eſt additio in ce/
ra eiꝰ ⁊ ipſius oleo ſi eſt emplꝫm: ⁊ de eis
q̄ addũt in eius exiccatiõe eſt vt ingroſſe
tur ⁊ inſpiſſeᷓ ⁊ minoreᷓ eiꝰ vnctuoſitas
⁊ multitudo medicinaꝝ: aut addatur in
eis ſicut mel.

¶ In iſto caplo: qꝛ in ꝓdictis vlceribꝰ intẽtio erat regene
ratio carnis oñdit modũ ſꝫm quẽ debẽt adminiſtrari medi
cine gñatiue carnis in ꝓdictis vlceribꝰ ⁊ in alijs in qbꝰ
indiges carnẽ generari. Et diuidiᷓ in ptes duas. Primo
facit qđ dictũ eſt. 2° in ſpãli exꝓmit quaſdã medicinas in
uatiuas in vlceribꝰ ꝓdictis ad generationẽ carnis p hoc
ꝙ exiccãt illa vlcera ⁊ abſtergũt. 2ª ibi. (Nos quidẽ iam
diximus medicinas.) Prima in tres. ꝑmo dat canoñ. de
tpe adminiſtratiõis taliũ medicinarũ q̄ adminiſtranᷓ ad
generandũ carnẽ. 2° dat canonẽ circa admiſtrationẽ ipſa
rũ quantũ ad virtutẽ ipaꝝ. 3° dat canonẽ admiſtrationis
eaꝝ q̄ʒtũ ad modũ ſube in qua debẽt adminiſtrari. 2ª ibi.
(Cũ ergo mũdificatũ eſt: tũc elõgeᷓ). 3ª ibi. Et creatio q̄
dẽ carnis in eis cũ emplꝫis. Dicit ḡ pᵒ. oꝫ vt nõ creeᷓ caro
donec mũdificeᷓ vlcus ſup. a virulẽta ⁊ a ſanie groſſa: qm̃
pfecta mundificatio eſt cã vt poſſit gñari caro bona. Si
aũt admiſtrenᷓ medicie gñatiue carnis ante pfectã mun
dificationẽ: tũc caro q̄ regeneraᷓ nõ eſt laudabilis: ꝓpte
rea qꝛ nõ ſubijciᷓ. ſ. p materia ſanguis mũdus: ſed imun
dus ⁊ attrahiᷓ nutrimentũ ad ipm ⁊c̃. Et rõ: qm̃ hec eſt
materea ex qua generaᷓ caro: attrahiᷓ aũt nutrimẽtũ cuꝫ
multiplicatiõe boni chimi ⁊ laudabilis ⁊ fricatione illiꝰ
mẽbri ⁊ ſilibus q̄ ſanguinẽ attrahũt ad locũ aliquẽ. Tũc
cum dicit. (Cũ ergo.) dat canonẽ in admiſtratiõe ipſaruꝫ
q̄ʒtũ ad virtutẽ eaꝝ. ⁊ ꝑmo oñdit q̄lr abſterſiõe debet pti/
cipare: ⁊ docet cognoſcere qñ medicamẽ eſt abſtergens
ſupflue. 2° oñdit q̄lr exiccatione debet pticipare: ⁊ docet
cognoſcere ẽt debilẽ aut ſupfluã exiccationeꝫ remittens
nos ad ꝓdicta. 3° docet modũ ſꝫm quẽ cognoſci põt medi
camẽ qñ ſupfluit aut debile eſt in exiccatione vel abſterſi
one. 2ª ibi. (Et oꝫ vt obſeruet.) 3ª ibi. Fac ḡ id qđ diximꝰ.
Qđ in ꝑma pte dicit eſt manifeſtũ ex eo qđ dictum fuit ſu
pra in caplo gñali. In ſcđa pte vult dicere ꝙ ad cognoſcẽ
dum vtrũ medicamẽ qđ adminiſtraᷓ ſit ſupflue humidũ
⁊ parũ ſiccũ obſerua ꝓdicta ꝑcepta ⁊ ꝓdictos canones q
ſupra ſunt dicti multotiens. In 3ª pte vult dicere ꝙ qñ tu
vides medicamẽ aut ſupfluere in exiccatiõe aut diminui
fac illud qđ dictũ eſt in caplo vlcerũ virulentoꝝ. vñ ipſe
dicebat ſupra. Et obſerua hoc ꝑceptũ in medicis facien/
tibus naſci carnẽ ⁊c̃. inq̄ʒtũ remanẽt vlcera hũida aut fi/
unt ſicca ex exiccatione vehemẽti ⁊c̃. q. d. Aui. ꝙ id ꝑce/
ptũ dꝫ hic obſeruari de diuerſitate medicinarũ in exicca
tione pauca vel ſupflua nõ inq̄ʒtũ vlcera ſunt hũida aut
ſicca. i. nõ rõne diuerſitatis vlcerũ in humiditate multa
vel pauca. In vlceribus aũt virulẽtis ꝯtingit ꝙ medica
mina exiccẽt ſupflue aut debiliter ꝓpter debilitatẽ vlceꝝ
in modica hũiditate vel multa: ſꝫ in vlceribꝰ in qbus ſo/
lũ attendiᷓ gñatio carnis nõ eſt hec diuerſitas in humi/
ditate multa vel pauca. vñ rõne vniꝰ nõ accideret ꝙ hec
medicina id vlcus ſupflue exiccaret: ⁊ id diminute: ſicut
declaratũ fuit ſupra de vulneribus in qbus cõpetit ſolũ
generatio carnis nõ eſt diuerſitas penes hũiditatẽ mul/
tã vel paucã: imo in eis eq̄lr eſt hũiditas. Sꝫ id ꝑceptum
qđ dictũ eſt in vlceribus virulẽtis obſeruaᷓ in talibꝰ vl/
ceribꝰ in qbus ꝯuenit ſola generatio carnis rõne diuer/
ſitatis carnis q̄ generaᷓ ſꝫm ꝙ etiã ⁊ diuerſa eſt caro que
ꝑexiſtit in vlcere: puta ſꝫm ꝙ caro q̄ gñatur dꝫ eſſe mollis
⁊ hũida aut pauce ſiccitatis ſic dꝫ gñari caro mollis: aut
ſꝫm ꝙ caro q̄ gñatur dꝫ eſſe caro ſicca ⁊ dura ſic eſt caro q̄
dꝫ gñari in corpe duro ⁊ ſicco. Scđm em̃ hanc diuerſita
tẽ carnis in vlcere in q̄ dꝫ tm̃ caro gñari põt diuerſificari
meᵐ in ſiccitate. vñ ſupflue exiccat vlcꝰ in h̄ corpe: debiliꝰ
aũt in illo: ḡ rõne iſtius diuerſitatis carnis q̄ põt eſſe in
vlcere in quo eſt gñatio carnis obſeruandũ eſt ꝑceptum
predictũ in caᵒ vlcerũ virulentoꝝ: puta ꝙ ſi mediũ ſup/
fluat i exiccatiõe dꝫ diminui exiccatio: ſi aũt diminuiᷓ dꝫ
augeri ⁊ addi vt etiã dicit ibi. ḡ ille canon q dictus eſt ibi
obſeruãdus ẽ hic. Sꝫ ꝓpter aliud obſeruaᷓ ibi: ⁊ ꝓpter
aliud hic: qꝛ ibi obſeruaᷓ ex eo ꝙ medicia deficit vel ſup
fluit ꝓpter diuerſitatẽ hũiditatis vlceris: hic aũt obſerua
tur ex eo ꝙ medicia deficit vel ſupfluit ꝓpter diuerſitatẽ
carnis q̄ dꝫ gñari. Et hoc eſt qđ vult dicere Aui. cũ dicit.
imo q̄ʒtũ ad carnẽ q̄ creaᷓ cã eſt vehemẽtis humiditatis
aut p vel pauce exiccationis aut multe ſiccitatis: aliđ aũt
qđ dicit planũ eſt. Deinde cum dicit.

¶ Et creatio qdẽ carnis in eis cũ emplꝫis
ꝯueniẽtior eſt ⁊ tardior ⁊ cũ pulueribus
difficilior ⁊ velocior: ⁊ qñq̄ʒ induraᷓ ca/
ro ⁊ eſt tunc de rectificatiõe vt puluerizẽ
tur pulueres ⁊ circũdeᷓ cũ emplꝫis ⁊ vino
⁊ ꝓprie ſtiptico. Medicamen bonũ ad
oĩa vlcera cũ eo qđ lauat ⁊ exiccat.

¶ Dat canonẽ de adminiſtratione taliũ medicinaꝝ q̄ʒtũ ad
modũ ſube in quo admiſtraᷓ: ⁊ vult dicere ꝙ creatio car
nis ⁊ ꝯſolidatio q̄ fit cũ vnguẽtis eſt ꝯueniẽtior ⁊ pfecti/
or: ſꝫ eſt tardior illa q̄ fit cũ medicina q̄ admiſtraᷓ in ſuba
pulueris ipa eſt citior. ipa eſt difficilior. i. nõ ſic cõueniẽs
⁊ pfecta. Rõ aũt huius eſt hec q̄re. ſ. ꝯſolidatio fit pfectior
cũ vnguẽtis: qꝛ vnguẽta ꝓdicta meliꝰ penetrãt in quãcu/
q̄ʒ ptẽ q̄ʒ pulueres: ⁊ ꝓpterea caro q̄ gñatur ſimplr eſt bo
na ſiue laudabilis: pulueres aũt ꝓpter ſubam terreſtrẽ
in q̄ admiſtranᷓ nõ ſic: ſꝫ oẽm ptem mũdificãt. Sꝫ credo
ꝙ ꝯſolidatio eius citius fiat in ſuba pulueris q̄ʒ in ſuba
vnguẽti: ⁊ hoc ꝓpterea qꝛ vnguentũ rõne vnctuoſitatis
quã hꝫ ab oleo quodãmõ ꝓhibet ꝯſolidationẽ ⁊ coagu/
lationẽ ſanguis i carnẽ faciẽdo ſanguinẽ fluidũ. in ſuba
aũt pulueruleta plus ad hoc adiuuat: q̄ ꝓpter citior fit cõ
ſolidatio a medicia in ſuba pulueruleta q̄ʒ in ſuba vnguẽ
ti lꝫ nõ ſic ꝯueniẽs. Et ſubdit poſtea. Et qñq̄ʒ induraᷓ ca
ro: q̄ſi p hoc volẽs innuere Aui qñ maxie cõpetit admi/
niſtratio medicamis in ſuba pulueris: qꝛ qñ accidit ꝙ ca
ro induraᷓ: ⁊ hoc eſt qñ iã vlcus incipit puenire ad cica
tricẽ. i. tũc eſt neceſſariũ vel rectũ vt puluerizenᷓ pulue/
res. i. vt admiſtrenᷓ medicie in ſuba pulueris. Et hoc iđ
qꝛ plus indigemus eo qđ ſtipticat ⁊ carnẽ indurat: hoc
aũt medicamẽ plus facit in ſuba pulueris q̄ʒ in ſuba vn/
guenti. Et iđ tunc eſt melius puluerizare pulueres itus
⁊ exterius circũdare emplꝫa ⁊ vinũ ſtipticũ que faciũt ad
indurationẽ carnis ⁊ vlceris ⁊ cicatrizationẽ.

¶ Nos qdẽ iã diximus medicias creati
uas carnis in. c. vulnerũ. ⁊ fortaſſe remẽo
rabimur de electoribꝰ eaꝝ hic aliqđ: ⁊ ẽ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

dignius in hoc loco ⁊ eſt antimoniũ aduſtum ⁊ ſarcocolla ⁊ glutinũ piſciũ ⁊ limacie aduſte ⁊ ſcoria ⁊ aſcerebachã ⁊ plumbũ aduſtũ ⁊ acorus ⁊ bereniaſiſ ⁊ draconteа ⁊ ciperi ⁊ ꝓprie ad ſordida: ⁊ polium eſt forte: ⁊ centaurea eſt vltimũ: ⁊ nitrum aduſtũ eſt mirabile in exiccatione eoꝝ ⁊ ipſorum conſolidatione.

¶ In iſto. §. Aui. exꝓmit quaſdã medicinas in ſpãli que vt in pluribus vlcerib⁹ ⁊ ꝑcipue ꝓfundis ſunt vtiles ad deſiccandũ ⁊ in regeneratiõe carnis in eis: enumerat has medicinas ⁊ pꝫ. Et intelligo ꝙ iſte medicine ſunt diuerſarum virtutũ. Tu aũt iam ſciuiſti ex ꝑdictis qñ cõuenit adminiſtrari id qḋ magis exiccat: ⁊ qñ id qḋ minus exiccat: ⁊ in talibus nõ eſt amplius imorandum.

¶ Curatio vlcerũ corrodentiũ ⁊c. Capl'm viij.

C Anon vl'is in curatiõe corroſiuorũ ⁊ frauduletoꝝ eſt vt mũdificetur corpus ⁊ mẽbrũ ſi fuerit corpus mundũ cuꝫ ventoſis ⁊ miſſione ſanguiſugarũ ſup ipm ⁊ ꝑmutatiõe compl'onis eius cũ epithimatibus ⁊ rectificatiõe cibi abſqꝫ tarditate ⁊ dilatatiõe: naꝫ dilatatio in hoc eſt ex eis q̃ addũt in malitia eoꝝ. ⁊ qñqꝫ facit eſſe neceſſariũ ambulatio corroſionis vt incidaẽ membrũ.

¶ Quia in vlceribus q̃ difficilis ꝯſolidationis exiſtunt: ⁊ in q̈bus ẽ alia intẽtio curatiua qꝫ illa q̃ debeẽ ſolũ vlceri vñ vlc⁹ ẽ ſũt vlcera corroſiua ⁊ putrefactiua: idcirco Aui. hic tradit modũ curatiõis ipoꝝ vlcerũ: ⁊ ꝑmo tradit modũ curatiõis ipoꝝ vlcerũ in q̈bus eſt corroſio. 2° vlcerũ in q̈b⁹ eſt putrefactio ſiue ſũt tẽdẽtia ad putrefactionẽ. 2ª ibi. Hoꝝ maloꝝ vlcerũ. Prima in tres. ꝑmo oñdit modũ curatiõis iſtoꝝ vlcerũ qñ in ipſis nõ eſt veniẽs corroſio ambulãs vehemẽter in mẽbro: neqꝫ etiã eſt in eis putrefactio ꝑmixta. 2° ponit modũ curatiõis eorũ qñ eſt veniens corroſio in mẽbro ⁊ cũ putrefactiõe ꝑmixta. 3° epilogat medicĩas in ſpãli ꝑ q̃s ꝑficiẽ modus curationis taliũ vlcerũ in q̈bus nõ eſt vehemẽs malitia q̃ poſſa ſunt ꝑ medicĩas curari. 2ª ibi. Et qñqꝫ facit neceſſariũ. 3ª ibi. Et ꝯfert corroſiuis in q̈bus nõ eſt putrefactio. Dicit ḡ. Canõ ⁊c. vt mũdificeẽ corpus. ſ. ꝑus cũ his q̃ euacuãt humoreꝫ in q̃ eſt acuitas ⁊ calefactio ꝓpter qḋ ad mẽbrũ ꝑueniẽs ipm corrodit ſicut habitũ fuit ſupra in ca° de formica ⁊ pruna ⁊ igne ꝑſico. ⁊ etiã in heriſipilla: q2 talia apata ſiunt ex mã ꝓportionali mãe corroſiue: ⁊ ſicut dictũ eſt de euõne cũ farmaco ⁊ cũ flõmia ꝓportionali. Et hic intellige ⁊ mẽbrũ eius. ſ. mũdificeẽ vel euẽẽ etiã mẽbrũ a tali humore corrodẽte cũ his que ex mẽbro euãnt ſiue ventoſe ſiue alie q̃ ponenẽ. ḡ oꝫ ꝑus corpus euãre deĩde mẽbrũ. oꝫ. n. in his vlcerib⁹ euonẽ facere qñ cũ his vlceribus eſt cã humoralis ꝯiũcta. Gal'. aũt dicit in tegni vnũ cõmune ꝑceptũ: ⁊ eſt ꝑmo cãm abſcindere deinde venire ad egritudinẽ q̃ facta eſt ab illa cã: ſꝫ ꝑus oꝫ euãre corpus qꝫ mẽbrũ: qñ euãtio q̃to cõior eſt tanto magis ꝑcedere oꝫ ſicut declaratũ eſt ꝑmo cañ. fen 4ª capl'o 3°. ¶ Itẽ etiã euõ q̃ euãt ex toto corpe eſt euõ reſpectu cãe añtis: ſꝫ euõ ex mẽbro eſt euõ magis reſpectu cauſe cõiuncte: ꝑus aũt oꝫ cãm añtem abſcindere deinde ꝑuenire ad ꝯiũctã. qñ cã añs eſt ſicẽ cã reſpectu cãe ꝯiũcte ſicut apparẽt hec oĩa ex canonib⁹ vl'ibus in lib. ꝑ° fen 4ª q2 ḡ oꝫ corpus ꝑus euãre ⁊ deinde ꝑuenire ad mẽbrũ. Idcirco ſubdit Auic. Et ꝓpterea ſi corpus fuerit mundũ cũ ventoſis ⁊c. Subdit aũt ꝙ oꝫ attendere poſt euõnẽ cũ ꝑmutatiõe cõplexionis cũ epithimatib⁹ ſilibus ſupra mẽbrũ: ⁊ hoc iõ qñ rectificatio cõpl'onis eſt cã faciens ad cõſolidationẽ iſtorũ. In iſtis tñ vlcerib⁹ ꝓpter acuitatẽ ⁊ ebulitionẽ hũoꝝ fit mala cõpl'o cal'a in carne q̃ ꝓhibet ꝯſolidationẽ eoꝝ ⁊ cũ hoc etiã hũiditates q̃ ſunt in loco exacuunẽ q̃ exacute addunt in corroſionẽ vlceris. Et rectificatiõe cibi vt generẽ ſanguis laudabilis hñs malã q̈litatẽ. Et maxĩe intelligo ꝙ cibi q̈ adminiſtranẽ debeãt habere ꝯtrariã q̈litatem q̈litati humoꝝ a q̈bus corroſio fit. vñ debẽt eſſe infrigidãtes ⁊ inſpiſſantes vt genereẽ in ſanguine infridatiuo ⁊ coagulatiuo q̃ ſunt oppoſite q̈litatis q̈litati humoris corroſiui. Et qñqꝫ facit neceſſariũ ãbulatio corroſiuis vt incidaẽ mẽbruꝫ. Et hoc q̈dẽ eſt qñ in mẽbro itantũ impſſa eſt malitia vt ꝑ medicinas rectificari nõ poſſit: tũc eñ vt nõ ledanẽ alia mẽbra melius eſt vt totũ illud mẽbrũ incidatur. Deinde cum dicit.

¶ Et cõfert corroſiuis cũ q̈bus nõ eſt putrefactio embrocatio cũ aqua frã ⁊ aqua myrti ⁊ aqua ro. ⁊ aqua virge paſtoris ⁊ vino ſtiptico ſi nõ fuerit caliditas ⁊ aceto ꝑmixto cũ aqua ro. ⁊ aqua pura plurima ſi fuerit caliditas ⁊ ſilibus ex aquis infrigidãtibus exiccãtib⁹. Et ſi fuerit illic putrefactio tũc aqua maris ⁊ reliqua de illis q̃ dicemus in capl'o putridoꝝ. Amplius melior curatio eoꝝ eſt adminiſtratio ſtipticoꝝ exiccantiũ infrigidantiũ ſicut cortices granatoꝝ ⁊ lẽtes ⁊ folia maſticis ⁊ ſemẽ roſaꝝ ⁊ ſpina egyptiaca: ⁊ grana myrti ⁊ embroce harũ medicinaꝝ: ⁊ confortenẽ huiuſmodi cũ alumĩe: ⁊ ſilibus: ⁊ ſilr emplaſtratio cuꝫ folijs acetoſe ⁊ ramis eius bulitis cũ vino: ⁊ emplaſtratio cũ boloarmẽo ꝯfecto: aut ſirupo acetoſo: aut cucurbita ſicca aduſta aut arnogloſſa cum ſauich aut folijs oliuarum.

¶ In parte iſta explicat in ſpeciali locales medicinas ꝯferẽtes vlceribus corroſiuis in q̈bus eſt poſſibilis curatio cũ medicinis q̃ medicie in hoc ꝯuenuit ꝙ ipe exiccatiue ſunt vt humiditatẽ retentã in vlcere corroſiuo cõſumãt ⁊ infrigidatiue vel alteratiue cõpl'onis male exiſtant vt ꝓhibeãt ne ĩ vlcere amplior fiat ambulatio ⁊ corroſio: ⁊ cum hoc etiam ſtipticitate participẽt vt per ſtipticitatem ꝓhibeant fluxum humoꝝ ad locũ ſiue ad vlcus. Et duo facit. Primo cõnumerat aliquas medicinas conferẽtes talibus vlceribus: vt hec vlcera comparanẽ ad putrefactionẽ. 2° explicat in generali que medicine ſunt maxĩe conferẽtes talibus vlceribus abſolute. ſcḋa ibi. (Ampli⁹ melior curatio eoꝝ.) Dicit ergo cõfert coroſiuis in q̈bus non eſt putrefactio embrocatio cum aqua frigida. Et intellige ꝙ Auicẽ. nõ intelligit ꝙ aqua frigida intus apponatur in vlcerib⁹: q2 in oĩbus inq̈tum vlcera ſunt nocet frigidũ ⁊ precipue frigidũ intenſum ſicut frigidũ aque. Unde Hyp. Frigidũ in vlcerib⁹ mordax. Sed intellige ꝙ embrocatio fiat in circuitu. ⁊ id ꝑcipue debet fieri qñ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in mēbrū eſſet veniens caliditas: ita vt ꝑ veniētē calitatē ꝙ eſt i mēbro cōtingat ꝙ humiditates ꝙ ſunt in mēbro fiant acute ⁊ corroſiue. ¶ Tamen intelligo ꝙ vt plurimū nō eſt cōueniēs adminiſtratio aque frigide pure ꝓpter id ꝙ ipſa nocet vlceri inquātū vlcus eſt ꝓpter id ꝙ ex ipſa nimia infridatione poros conſtringit. Dixit etiā ſignanter Aui. in ꝗbus nō eſt putrefactio ꝓpterea qꝛ ſi cū tali vlcere corroſiuo cōiungeret̃ putrefactio nō eſt ↄueniens: nam putrefactio maxīe auget̃ ex humido cū putrefactio in humido incipiat: vnde videmus ꝙ qñ membrū incipit putreſieri in mollitiē tendit: ⁊ ꝓpterea qꝛ aqua humectat nō eſt cōueniēs qñ eſt putrefactio: ſed tunc cōueniūt ea ꝙ maxime exiccāt adeo ꝙ in putrefactione quando iā eſt in vlcere qꝛ magis curamus de exiccatione adminiſtramus ea que vehementer exiccāt: ⁊ dato ꝙ caliditate participēt ſicut eſt aqua maris ⁊ ſilia vt ipſe dicit. ¶ Amplius melior curatio. ſ. que ↄuenit vlceribus corroſiuis vnde corroſiua ſunt eſt adminiſtratio ſtipticoꝝ ⁊ exiccātiū ⁊ infrigidantiū: ⁊ hoc iō qm̄ ex hoc aggregāt oēs intētiones que ↄueniūt in curatiōe vlceris corroſiui. ſunt. n. hec ꝓmutiua male cōplōnis mēbri ⁊ humoris: ꝓpter quā accidit corroſio: etiā rōne exiccatiōis ſunt ↄueniētia vlceri ⁊ cōſumātia etiā humiditatē que corrodit: ſunt etiā ꝓhibentia fluxus humoꝝ ad mēbrū rōne ſtipticitatis quā habet. ⁊ ideo iſta inter oīa medicamina talibus vlceribꝯ ſuppoſito ꝙ i his nō iūgant̃ alia accñtia ſūt magis vtilia

¶ Curatio vlcerū putridoꝝ ⁊ maloꝝ. Capłm ix.

b Oꝝ malorū vlcerū curatio melior eſt mūdificatiō corpis aut membri ipſius ſi corpus fuerit mundū cū eo qđ mūdificat ipꝫ ſolū ex vētoſis ſanguiſugis ⁊ epithimatibus rectificātibus cōplexionē ſm̄ ꝙ diximus multotiens ⁊ ſimilibus ⁊ cibo. Et nō oportet vt ſit dilatatio in curatiōe eorū: nam coꝝ putrefactio addit ipſoꝝ malitiā: ⁊ oportet vt ꝓhibeant̃ eis ap̄ata calida: ⁊ de illis que eā ſedāt eſt ſemen iuſquiami albi cū ſauich: ⁊ iterū cū huiuſmodi vlcera ſupfluūt in corruptione ſit neceſſariū vt eleuētur cū cauterio: cū igne aut cū medicamīe acuto: aut cū inciſione: vt nō remāeat niſi caro ſana cognita ꝑ bōitatē ſanguis eius aut coloris ipſius ⁊ os ſanū albū mundū. Et medicamē qđē acutum accipit oēm oſtracitatē ⁊ extrahit ipſaꝫ ⁊ ſuccurrit̃ cōplemēto eius cum butyro ponēdo deſuꝑ vice vna poſt aliā. iſta eñ lꝫ nō ſint fiſtule neqꝫ oſtracata: tñ ſunt mala fraudulēta. Et fortaſſe ſit neceſſariuꝫ incidere mēbrū vt ſaluet̃ ex putrefactiōe ſua: ⁊ embroce ꝙ conueniūt eis ſunt ſicut aqua maris ⁊ aque predicte in capitulo fiſtularum: ⁊ cum ſuper iſta vlcera ⁊ alia adminiſtrantur medicine oportet vt dimittantur diebus aliquot ⁊ nō ſoluant̃.

¶ In iſto caᵒ Aui. oñdit modū curationis vlcerū in ꝗbus eſt putrefactio: ⁊ diuidit̃ ꝑs iſta in duas. In ꝑma pte oſtēdit modū curatiōis iſtoꝝ vlcerū. In 2ª pte explicat nob medicias in ſpāli: ꝑ quas ille modus curationis ꝑficit̃. 2ª ibi. (Et embroce ꝙ ↄueniūt eis.) Prima in duas. primo ponit modū curationis vlcerū in ꝗbus incipit apparere putrefactio ⁊ adhuc eſt modica putrefactio. 2° ponit modū curationis vlcerū qñ in eis eſt putrefactio. 2ª ibi. (Et iterum cum huiuſmodi vlcera.) Que dicit in oibus particulis nota ſunt ex predictis: ⁊ ꝓpterea nō curamus eas ſingulariter exponere. Tunc cum dicit. Et embroce explicat in ſpeciali medicinas que iſtis cōueniūt: ⁊ duo facit. ꝑmo oſtendit quales embroce ſunt eis ↄuenientes ⁊ qñ in eis neceſſarie ſunt embroce: ⁊ hoc eſt qñ vlcera cū hoc ꝙ ſunt vlcera putrida habent cauernas ⁊ abſconſiones in mēbro. 2° oſtendit quales ſunt eis cōuenientes que adminiſtrant̃ in ſubſtantia vnguenti vel pulueris. 2ª ibi: (Et ſuꝑ vlcera iſta ⁊ alia.) Qđ in prima parte dicit manifeſtū eſt: quia embroce que eis cōueniunt ſunt que vehementer exiccant quoniam he remouent humiditatē a membro in quo inducitur putrefactio: vnde ⁊ tales preſeruant a putrefactione ⁊ remouent putrefactionem. Et intellige ꝙ ex talibus embrocis ſuccederet ſupcalefactio: tunc oꝫ ſuccurrere cū his ꝙ membrū alterāt ⁊ exiccant ⁊ impugnāt caliditati eoꝝ. Secūda pars diuidit̃ in duas: quia primo oſtendit quanto tempore debeant ꝑſeruare tales medicine que adminiſtrant̃ in talibus vlceribus. 2ª ibi. (Medicine quas ⁊c̄. Dicit ḡ primo. ſ. vlcera iſta ſunt in ꝗbus eſt putrefactio ⁊ alia in ꝗbus eſt ſimul melancolia opꝫ vt dimittant̃ medicine diebus aliquot ⁊ nō ſoluant̃. ⁊ hoc ideo. Nam ex talibus medicinis cū habent acuitatē aliquā ⁊ fortē exiccationē accidit in membris ex eis fortior impreſſio vnde accidit humiditati melior exiccatio in ꝗbus attendit̃ putrefactio: ſed in vlceribus in ꝗbus eſt ſola intentio regeneratio carnis non eſt bonū dimittere medicamina tot diebus ⁊ nō ſoluere: qꝛ cum talia medicamina non ſint fortis virtutis accideret nimia multiplicatio humiditatis in loco ex quo plus vlcus cōcauatur. ⁊ ꝑ ↄñs ēt putreſieri poſſet. Tūc cū dicit.

¶ Et medicine quas oꝫ adminiſtrare in iſtis ſunt ſicut faria ordei ⁊ farina herbi cum aliquātulo aluminis aut caro piſciū ſalita ſicca cum aliquantulo medulle panis ⁊ ariſtologia ⁊ radix caulis ⁊ radix ſicle ⁊ radix cucumeris aſi. ⁊ ſemen lini cōtritum cum calcadis ⁊ baſce cum paſſis aut ficubus cum melle aut emplaſtra cuꝫ cepa muris decocta cum melle aut caulibus aut cucurbita ſicca combuſta ⁊ folijs oliuarū recētibus. Compoſitū. Re. ariſt. ⁊ ſucci folioꝝ alkerua amboꝝ ana. pteꝫ j. flos eris ptē. ſ. fiat ex eo linimentū cum aqua inſpiſſitudine mellis: ⁊ fortaſſe eſt neceſſariū vt confortet̃ cum ſucco cucumeris aſini. ⁊ alſurie ⁊ ponant̃ deſuꝑ pāni ſicci. ⁊ iterū ariſt. ⁊ gallarū ⁊ olei eq̄les ptes: fiat ex eis linimētū vlceri ⁊ i circuitu eiꝯ: aut calcis colcotar ptes eq̄les arſe

nici ꝑtez.ſ. Et iteꝝ alſurie ꝑtes.xxij. col/
cotar.x.dragã.iiij.fiat ex eis linimentũ:
decoquãtur in aceti fortis media cotilla
donec cõſumatur acetũ:deinde ſumatur
ex eis infrãtis ⁊ poſtea liniat̃ cũ eis vlc⁹
Et iteꝝ ſumant̃ colcotar dragãti ambo
rũ añ.xx.corticũ ferri.xvj.gallaꝝ ꝑfora/
taꝝ.x.aut ſumat̃ ſalis ps.j.aluminis vſti
⁊ corticũ eris abrotani vſti ps.ſ. Empla
ſtrũ bonũ ſarcocolla calcucecaumenõ et
gallaꝝ ⁊ flos eris ⁊ ariſto.aggregent̃ cũ
aliquãtulo glutini vt medicinis ſit cõglu
tinatio ⁊ admĩſtret̃ poſt mundificationẽ
vlceris. Medicamen vltimũ expertũ:
draganti rubei.xxiiij.calcis viue.xvj.alu
minis.xvj.corticum granatorũ.xvj.thu/
ris et gallarum amborum ana.xxxij.ce/
re.cxx.olei antiqui cotilla.j. Aliud bo/
num:plumbi vſti cum ſulfure eris vſti ce
ruſe plumbi thuris merdaſengi climie
ãmoniaci oppoponaci maſticis omniũ
ana.ʒ.iij.adipis renũ vacce raſine gluti
nis alimbat olei myrtini cere omnium
ana.ʒ.ij. ſoluantur que ſoluenda ſunt in
quantitate equa ⁊ cõficiantur ea que ſol/
uuntur ⁊ que teruntur cõficiantur. Me/
dicamẽ cõferens quod Gal. ⁊ alij aggre
gauerũt Re. ſcorie eris.ʒ.j.floris eris fri/
cati.ʒ.j.cere lib.ſ.paruã lindris.ʒ.j.ſ.fiat
ex eis emplaſtrum ſm deſcriptionẽ ſuã
ſoluantur ea que ſoluunt̃ ⁊ terant̃ ea que
teruntur et addatur cera et minuat̃ ſm
q̃ntitatẽ neceſſitatis ⁊ diligunt vt miſceã
tur cum eo. ⁊ quando fuerint vlcera diffi
cilis ſanatiõis adminiſtrẽtur in eis char
te combuſte. ⁊ medicamen andronij ⁊ cu
curbita ſicca combuſta aut lana ſordida
combuſta aut emplaſtrum foliorum cu/
preſſi aut foliorum dulb aduſtorum.

¶ In ꝑte iſta ponit has medicinas vtiles ꝑdictis vlcerib⁹
Circa qđ itellige ꝙ ipe ponit diuerſa medicamĩa iter ipa
in gñe. ⁊ hec eſt diuerſitas.q2 qdã exiccationẽ fortẽ hñt
abſq3 h ꝙ cauſticẽt vl' corrodẽt. Quedã aũt ſunt que acu
tate multa ꝑticipãt ita vt cauſticent vel corrodant.primis
qdẽ vtendũ eſt ꝑcipue quãdo mẽbrũ vlceratũ icipit ten/
dere in viã putrefactiõis:nõ tñ in ipo corroſio eſt multũ
ꝑfecta. Scđis aũt vtendũ eſt qñ carnẽ putrefactã a mem/
bro remouere oꝫ ⁊ times ne perambulet putrefactio. Et
iſta ps poſſet diuidi in tot ꝑtes q̃t ſunt medicamina q̃ ipe
oñdit. ⁊ ꝯſidera virtutẽ medicaminũ ſm virtutẽ ſimpli/
ciũ q̃ ipa cõponunt: ⁊ tu ſcies modũ rectũ oĩm ipoꝝ. Nõ
enĩ itendim⁹ examinare qđlibet medicamẽ ſingulariter.
ꝓlongaret̃ enĩ opus nr̃m vltra ꝓpoſitũ. Dicit ḡ. Et medi
camẽ ⁊c. calcadis.i.vitriolũ albũ. haſce.i.yſop⁹ alij expo
nũt.i.ſantonicũ.cepe.i.cepe ſquile:folioꝝ alkerue.dr̃ ꝙ
eſt tornaſole magnũ.alſurie.i.vitriolũ rubeũ.colcotar.i.
vitriolũ citrinũ.dragaganti.i.vitriolũ viride ⁊ ʒezi vitrio
lum ⁊ calcantũ idẽ eſt. folioꝝ dulba.i.neſpili.

¶ Curatio eoꝝ que ſunt difficilis ꝯſolidationis ⁊ aliorum
que ſunt in vltimo malitie. Caplm̃.x.

S Cias ꝙ vlcera difficilis cõſoli
datiõis abſolute ſũt ꝑter corro
ſiua ⁊ ꝑter putrida ſicut eſt cõe
ꝑter ꝓpriũ. ipa.n.ãbo ſunt ãbu
latiua: ⁊ cũ iſtis q̃nq3 nõ ẽ ãbulatio et ſtãt
ſm diſpõnem ſuam ꝑ aliqđ ſpaciũ. ⁊ iſta
ſunt ꝑter fiſtulas iterũ:qm̃ oꝫ vt ipa ſint
incidẽtia. ⁊ ad vltimũ corroſiua putrida.
⁊ fiſtule ſũt ex ſũma difficilis ꝯſolidatio/
nis abſq3 ꝯuerſiõe. Alie renatiuo ſũt vl/
tia i corruptiõe i elõgatiõe ⁊ ꝯſolidatiõe.

¶ Prius Auic. docuit modũ curatiõis vlcerũ rõne quorũ
dã q̃ pñt cõponi cũ vlcerib⁹ ⁊ reddũt ipa difficilis ꝯſoli
datiõis. in iſto ca⁰ q2 ſũt ẽt alie diſpõnes q̃ reddũt vlcera
difficilis ꝯſolidatiõis ꝓhibẽtes ipa a ſanatiõe eoꝝ vult da
re canões in mõ curatiõis ipoꝝ rõne oĩum aliaꝝ diſpoſi/
tionũ q̃ poſſunt ꝯiungi cũ vlcerib⁹ ⁊ faciunt ipa difficilis
ꝯſolidatiõis. ⁊ ſic ꝓcedit. In ꝑma ꝑte ipe ponit modũ cu
ratiõis taliũ vlcerũ. In ſcđa ꝑte circa quãdã illaꝝ cauſaꝝ
puta circa fiſtulã: q2 fiſtula eſt vnũ ex vlceribus difficilis
ꝯſolidatiõis ponit caplm̃ ſpãle de modo curatiõis illius
2a ibi. (In fiſtulis ⁊ earum iudicijs.) Prima in duas. In
ꝑma ꝑte oñdit ꝙ ꝑter corroſiua vlcera ⁊ putrefactiua ẽt
ſunt alia vlcera que ſunt difficilis ſanatiõis ⁊ cõſolidatio/
nis ꝫ corroſiua ⁊ putrida ſint etiã de nũero difficulter cõ
ſolidabiliũ. In ſcđa ꝑte oñdit modũ curatiõis taliũ vlce/
rũ q̃ ſunt ꝑter corroſiua ⁊ putrida ⁊ ſunt etiã de nũero vl
cerũ difficilis ꝯſolidatiõis. 2a ibi. (Et cañ. in curatiõe vl/
cerũ. In ꝑma ꝑte vult hoc dicere Auic. ꝙ vlcera difficilis
cõſolidationis gñaliter non ſunt ſolũ corroſiua ⁊ putri/
da: imo ad q̃dã alia ſe extẽdunt. ⁊ ꝓpterea vlcera diffici/
lis ꝯſolidatõis ſe habẽt ad vlcera corroſiua ⁊ putrida ſi/
cut cõe ad ꝓpriũ. ⁊ ſicut ſupi⁹ ad iferius. Oĩa ḡ corroſiua
⁊ putrida ſunt difficilis ꝯſolidatiõis: ⁊ tñ nõ conuertit̃ ꝙ
oĩa vlcera difficilis cõſolidatõis ſint corroſiua ⁊ putrida
nã ſunt q̃dã vlcera difficilis ꝯſolidatiõis q̃ ñ ſunt corroſi
ua ⁊ putrida. Nã in vlcere putrido ⁊ corroſiuo ẽ ambula
tio: ſ3 aliq̃ vlcera ſunt difficilis cõſolidatiõis in qb⁹ nõ eſt
ambulatio. ⁊ iõ vlcera difficilis conſolidatiõis cõpantur
ad corroſiua ⁊ putrida ſicͭ cõe ad ꝓpriũ. ſicut v̄bi gr̃a. oĩs
hõ ẽ aĩal. ñ tñ oẽ aĩal ẽ hõ. q2 ẽ aliqđ aĩal qđ nõ ẽ hõ. ita ẽt
oĩa vlcera corroſiua et putrida ſunt vlcera difficilis con/
ſolidatiõis. nõ tñ oĩa vlcera difficilis ꝯſolidatiõis ſũt cor
roſiua ⁊ putrida: q2 pñt eſſe alterius manerici. ⁊ hoc ẽ qđ
vult dicere Auic. in ꝑn⁰ cũ dicit. Scias ꝙ vlcera difficilis
ꝯſolidatiõis abſolute ſũt ꝑter corroſiua ⁊c. Et ſubdit po/
ſtea. ⁊ iſta ſunt ꝑter fiſtulas q̃ſi ꝑ hoc vult dicere ꝙ etiã vl
cera difficilis ꝯſolidatiõis cõpant̃ ſili mõ ad fiſtulas ſicut
cõe ad ꝓpriũ. nã oĩs fiſtula eſt vlcus difficilis cõſolidatio
nis. nõ tñ oẽ vlcus difficilis ꝯſolidatiõis eſt fiſtula. q2 nõ
oꝫ ꝙ in oĩ vlcere difficulter ꝯſolidabili ſiant accñtia q̃ ap
parent in fiſtula. ⁊ hoc eſt qđ ipe ſubdit. Qm̃ nõ oꝫ vt ſint
icidẽtia. ⁊ iſtud põt dupl'r exponi. vno⁰ ꝙ nõ oꝫ vt vlcera

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

difficilis cõſolidationis oĩa ſint icidẽtia.i. ꝓfundantia ſe in mẽbro ⁊ habẽtia ↄcauitatẽ in mẽbro ſic̃ hꝫ fiſtula. Uel aliter vt qdã habẽt aliã lr̃am. C. m̃ nõ oꝫ vt ſint ſudãtia. ⁊ tũc exponit᷑.i. ꝙ ñ oꝫ vt q̃libet vlcera difficilis ↄſolidationis ſint ſudãtia.i. ab eis reſudet m̃ltitudo virulẽtie ſic̃ reſudat ex fiſtulis. ſꝫ hñt i ſe aliã diſpõnẽ ꝑpter quã difficulter ↄſolidant᷑. ſicut ğ vlcera difficilis ↄſolidatiõis in plus ſe habẽt q̃ꝫ vlcera corroſiua ⁊ putrida ⁊ fiſtule. oĩa.n. iſta ſunt difficilis cõſolidatiõis. nõ tñ qđlibet vlcus difficilis ↄſolidatõis ẽ aliqđ iſtoꝝ. q: põt eſſe ꝑter iſta. ⁊ hoc eſt qđ vult dicere Auic. cũ ſubdit. Et ad vltimũ corroſiua ⁊ putrida ⁊ fiſtule ſunt ex ſumma difficilis ↄſolidatiõis abſq; cõuerſiõe.i. abſq; hoc ꝙ fiat ↄuerſio. puta ꝙ oĩa vlcera difficilis ↄſolidatiõis ſint aliqđ illoꝝ ſicut nos diximꝰ ꝙ oĩs hõ eſt aĩal: nõ tñ econuerſio. q: nõ omne aĩal eſt hõ. ita ꝙ ibi nõ fit cõuerſio. q: nõ oẽ vlcus difficilis ↄſolidationis eſt aliqđ iſtoꝝ. Et totũ hoc Auic. nõ dixit ob aliud niſi vt oñderet ꝙ ꝑter iſtas diſpõnes ſunt etiã alie diſpõnes que faciũt vlcera difficilis cõſolidatiõis. vñ oportebat capl'm facere de mõ curatõis illoꝝ ꝑter capl'm i q̃ tradit᷑ curatio vlcerũ corroſiuoꝝ ⁊ etiã putridoꝝ ⁊ etiã fiſtulaꝝ. Et ſubdit poſtea. Algeromati ſunt vltima in corruptione ⁊c̃. q̃ſi velit dicere ꝙ illa vlcera q̃ curabant᷑ ab illo Algeromati philoſopho erant vltima in corruptiõe et vltima in difficultate cõſolidatiõis. cauſa aũt difficultatis cõſolidatiõis eoꝝ nõ erat niſi aliqua cauſaꝝ q̃s hic Auic. ponet ⁊ docebit modũ curatiõis eoꝝ qñ. ſ. illa cauſa eſt valde in malitia vltimata. ⁊ hec eſt itentio Auic. in iſto. §. licet dicantur verba obſcura. Deinde cum dicit.

¶ Et canõ in curatiõe hoꝝ vlcerũ eſt vt ſi cauſa fuerit malitia cõpl'õis rectificet᷑: aut ſi fuerit malitia ſanguinis ponat᷑ cibꝰ q generet ſanguinẽ bonũ ↄtrariũ illi aut paucitas eius m'ltiplicatio eiꝰ ⁊ dilatatio in cibo bono. Q ſi cã fuerit mollificatio ⁊ ſordidatio: tunc cura curatiõe mollis ⁊ ſordidi. Et ſi cauſa fuerit exiccatio ſuperflua ⁊ nõ fuerint fiſtule adhuc: tunc cura cũ hũectatiõe equali. Et de eo qđ bonuꝫ eſt i illo eſt vt facias ea ſudare cuꝫ aqua calida vſq; quo ſudet mẽbrũ et rubeat et infletur: deinde abſtine et nõ pertrãſeas illã q̃titatẽ: qm̃ attrahes cũ eo maꝫ plurimam ⁊ nocumentũ maximũ ad mẽbꝝ Et fac vt medicamen poſt illud ſit minoris exiccatiõis. ⁊ fortaſſe ↄfert ponere pãnos infuſos aq̃ tepida. Et qñq; ẽ neceſſariuꝫ fricare vlcus ⁊ fricare mẽbrũ eius ⁊ adminiſtrare emplaſtra attractiua picea Et ſi cauſa fuerit malitia diſpoſitionis accidentis ei quod continetur cum eode carne: cura cũ eo quod ſciuiſti ex ſcalpellatiõe ⁊ extractione ſanguinis ⁊ ſuccurſu cũ exiccatiuis. ⁊ ſi cã fuerit vitis ambulatiua incide eã ⁊ fac currere ſanguinẽ eiꝰ: aut extrahe eam: qm̃ multotiẽs facit geſcere illud ⁊ ſi fuerit repletio tunc incipe cum flebotomia ⁊ euõne hũoris eiꝰ melãcolici ſi fuerit: deinde obuia viti ⁊ fac currere ex ea ſanguinẽ quãtũ tibi poſ'e eſt vt nõ accidat ex obuiatiõe tua adinuicẽ qđ eſt deterius vlcere ꝑmo. deinde cura vulnus qđ accidit ex vite: poſtea vlcus difficile. ⁊ ſi cã fuerit debilitas mẽbri et illud eſt ꝑpter malitiã cõpl'onis ſuꝑflue elongã te ab equalitate quã exiſtimamꝰ ex calore ⁊ frigore: et qđ ſequit᷑ cõplexiões ex raritate ſupflua: aut ſpiſſitudine vehemẽti: ⁊ ꝑmũ eſt vt ſeq̃tur calitas ⁊ hũiditas: ⁊ ſcđm friditas ⁊ ſiccitas oportebit vt curetur faciens illud cum cõtrario. Et multotiens quidem cõtingit ꝙ cauſa eſt a caliditare attrahẽte materiã ⁊ mittente eaꝫ ⁊ ſunt neceſſaria in curatiõe eius infrigidantia ſtiptica. Q ſi cauſa fuerit fiſtula tunc cura curatione fiſtule.

¶ In pte iſta tradit canones in modo curatõis taliũ vlceꝝ difficilis ↄſolidatiõis ⁊c̃. Et duo facit. ꝑmo tradit hos canones in mõ curatiõis vlcerũ hoꝝ ſm̃ qualibet diſpõnẽ q̃ pt cõiũgi cũ vlcere q̃ reddit ipm̃ difficilis cõſolidatiõis In ſcđa pte Auic. explicat in ſpãli medicamina ↄferentia vlceribꝰ difficilis ↄſolidatiõis ſm̃ plimas diſpõnes etiaꝫ que pl'm fiunt. 2ª ibi. (Et medicie ꝑpate ad difficultatẽ ⁊c̃. Prima ps diuidit᷑ in tot quot ſunt canones q̃s dat in mõ curatiõis iſtoꝝ ſm̃ diuerſitatẽ diſpõnũ q̃ ↄiũgũt᷑ cũ vlceribus que faciunt ipa difficilis ↄſolidatõis. Primo ğ dat canoneꝫ in modũ curationis eoꝝ qñ cã ipoꝝ eſt malitia cõpl'onis mẽbri. ſcđo qñ cauſa ipoꝝ ẽ corruptio q̃ accidit in ſanguie cõtento in carne ꝑpter quã corruptionẽ caro incipit denigrari vel liueſcere. 3° qñ cauſa ipaꝝ ſunt varices que ſunt in mẽbro. 4° qñ cã eſt debilitas mẽbri. 5° qñ in cauſa eſt fiſtulatio eiꝰ. 6° qñ in cauſa eſt corruptio oſſis 7° qñ in cauſa huiꝰ eſt putrefactio venaꝝ ꝑpter quã vlcera antiquant᷑ in mẽbro. 2ª ibi. (Et ſi cauſa fuerit malitia diſpõnis.) 3ª ibi. (Et ſi cauſa fuerit virꝰ.) 4ª ibi. (Et ſi cã fuerit debilitas.) 5ª ibi. (Et ſi cauſa fuerit fiſtula.) 6ª ibi. (Et ſi cã fuerit corruptio oſſis.) 7ª ibi. (Et dixit h ꝙ quãdo putrefiunt vene.) Prima in duas. primo ponit canones curationis iſtoꝝ quando in cauſa eſt mala complexio abſolute cõtenta in carne. ⁊ cum hoc etiam quando ſanguis eſt malus vel paucus. ſcđo in ſpãli dat canones quamdo in cauſa eſt mala complexio ſicca vel humida. 2ª ibi. (Et ſi cauſa fuerit mollificatio. Prima diuiditur in duas. ꝑmo ponit modũ curatiõis quãdo in cauſa eſt mala complexio humida. 2° quãdo in cauſa eſt mala compl'o ſicca 2ª ibi. Et ſi fuerit cauſa exiccationis. Quod in omnibus iſtis particulis dictũ eſt quaſi p ſe manifeſtuꝫ eſt: q: ſemper docet modũ curatiõis vlcerũ p oppoſitionẽ cauſe q̃ facit vlcus difficilis cõſolidatiõis. Dicit ğ. ⁊ cañ. ⁊c̃. Q ſi cauſa fuerit mollificatio.i. humiditas virulenta ⁊ pro vel ſordidatio.i. ſordes tunc curet᷑ curatione vlceris virulenti vel ſordidi. ⁊ iſtoꝝ curatio eſt ꝑus habita. ⁊ ſi cauſa fuerit exiccatio plurima ⁊ non ſunt adhuc fiſtule addit illud ſignificatũ Auic. q: quãdo caro eſt exiccata ſicut eſt fiſtula tunc non põt amplius rectificari qm̃ iam facta eſt dura

vel oſtracuꝫ. vnde ibi nõ eſt cura alia niſi remotio vt apparebit in curatiõe fiſtulaꝝ. Sꝫ quãdo adhuc nõ eſt exiccata neqꝫ indurata tunc põt adhuc rectificari ⁊ reduci ad diſpõnẽ nãlẽ: Et ſi cauſa fuerit diſpõnis malitia accidẽtis ei qȝ ꝯtinet cũ ea de carne. vt v̇bi grã. ſi caro denigrat vel incipit nigreſcere vel liueſcere ꝓpter mortificationẽ ſanguinis cõtenti in carne. Et ſi cauſa fuerit vitis .i. varices exiſtẽtes in mẽbro. nã in mẽbro ĩ quo ſunt varices ſi accidat vlceratio difficilis eſt ꝯſolidatiõis. et hoc ꝓpterea qꝛ ex varicibus miſtrat ſanguis malus melãcolic⁹ ad vlcus qui ꝯſolidationẽ ĩpedit. ⁊ ꝓpterea ponit curaꝫ vlceris vt ꝑus euacuet ſanguis ille melancolicus ex corpe ſi fuerit repletio ⁊ ex venis illis varicib⁹ q̃ꝫtuꝫ poſſe eſt vt accidat effuſio ſanguinis corrupti melancolici ad vlcus q impediat ꝯſolidationẽ ipſius. Et ꝑmũ eſt vt ſequat caliditas ⁊ hũiditas. ⁊ 2° frigiditas ⁊ ſiccitas. i. ꝑmũ eſt rarefactio q̃ ꝯtigit mẽbro ꝓpter quã virtus mẽbri debilitat ſequtur cõplxõnẽ calaꝫ ⁊ hũidã in ipo: ⁊ ſcd̃m. i. ſpiſſitudo ſupflua que eſt in mẽbro cõſeqtur cõplexionẽ frigidam ⁊ ſiccam. quoniã frigidi ⁊ ſicci eſt inſpiſſare ſicut calidi et humidi ẽ rarificare. Deinde cum dicit.

Et ſi cã fuerit corruptio oſſis qȝ ſeqtur ipm̃ icidem⁹ ⁊ detegem⁹ ab oſſe. Et ſi fuerit poſſe auferre illud qȝ eſt ſup ipm̃ cum fricatiõe faciem⁹ et ſubtiliſſime ingrem⁹: ⁊ ſi nõ icidem⁹ ⁊ faciem⁹ illud cui⁹ expõ ẽ in ca. corruptiõis oſſis. Jngt Gal. Fuit adoleſcẽs hñs fiſtulã in pectore ſuo q̃ iaꝫ puenerat ad os qȝ eſt in medio caſſi ſui. detexim⁹ ergo ab oſſe caſſi totũ illõ ꝯtiet ipm̃ ⁊ iuenim⁹ iã aduenisse corruptionẽ: ⁊ fuit nobis neceſſariũ icidere ipm̃ ⁊ fuit corruptus ex eo locus ſup quẽ figitur ſuſpẽſoriũ cordis. poſtq̃ȝ ergo vidim⁹ illud ſtetim⁹ ſtatiõe vehemẽti in ablatõe oſſis corrupti ⁊ fuit finis noſter dimittere pãniculũ tegẽtẽ ipm̃ deitus ⁊ ſuare ipꝫ ſm̃ ſalutẽ ſuã: ⁊ fuit illud qȝ ꝯtinuat de hoc pãniculo cũ caſſo iã putrefactũ. Jterũ ingt: ⁊ nos aſpexim⁹ ad cor aſpectu manifeſto ſicut illõ qȝ vidim⁹ cũ detexim⁹ ab eo cũ volũtate cũ anatomia. Jngt. Sanat⁹ eſt ergo iſte adoleſcẽs ⁊ nata ẽ caro ĩ illo mẽbro qȝ inciſim⁹ ex caſſo donec repletũ eſt. ⁊ ꝯtinuatũ eſt adinuicẽ ⁊ factũ ẽ ſtans ĩter velamẽ cordis ⁊ velamẽ ipꝫ ſic ſtetit cũ eo añ illõ caput capſule cordis. Jngt: et nõ ẽ hoc mai⁹ q̃ꝫ vulnera ĩ q̃b⁹ reſpirat pect⁹ ⁊ hic dixit q̄ qñ putreſiũt vene ⁊ antiquãt: tũc de eo qȝ ẽ rectũ ẽ vt currat ex eis ſanguis ſm̃ quãtitatẽ q̃ licita ẽ in eis.

Jn pte iſta oſtẽdit modũ curatiõis quãdo in cauſa difficultatis ꝯſolidatiõis vlceris eſt corruptio oſſis. ⁊ primo facit hoc. ſcd̃o qȝ dixit declarat in quodã exemplo Gali. 2ª ibi. (Jnquit Gal.) ⁊ planũ eſt quod dicit. Et dixit hic .i. Gal. quãdo putreſiunt vene ⁊ antiquant .i. quãdo eſt putrefactio vſqꝫ ad venas ⁊ antiquant tunc vlcera de eo qȝ rectũ eſt vt currat ſanguis ex eis ſm̃ q̃ꝫtitatẽ multam que poſſibilis eſt ꝓpterea qꝛ ſanguis contentus in venis illis tunc putrefactus eſt ⁊ corruptus. et ex ãtiqtate vlceris ſignũ eſt etiaꝫ q̄ corruptio illa puenit ad multitudinẽ ſanguinis que eſt circa illa loca. et ꝓpterea exiſtẽte ſanguine illo impoſſibile eſt cõſolidationeꝫ fieri. vt ergo remoueat in vlcere ſanguis laudabilis debet euacuari ſanguis ille malus. Deinde cum dicit.

Medicie v̇o ꝓpate ad difficultatẽ ꝯſolidatiõis ĩ dñantib⁹ diſpõnib⁹ ſũt ſicut ſcoria eris ⁊ flos eris aduſtus ⁊ nõ aduſtus ⁊ ſcoria alcheſebran: ⁊ ſcoria reliq ferri ⁊ ꝯglutinatio auri: fiant ex eis cerata ⁊ colcotar ⁊ dragantum ⁊ que ſunt eis ſimilia cum rebus ꝓhibentibus attractionẽ ad mẽbrũ ſi fuerit ſicut ſunt alumẽ ⁊ galle. ⁊ de illis quibus curant ea que ſunt difficilis cõſolidatõis eſt illud qȝ Re. climie ⁊ cõſolidatiõis auri ⁊ alumis omniũ ana. viij. floris eris et corticũ eris ana. j. gũmi cupreſſi. iiij. cere ⁊ olei alicuius q̃ꝫtũ ſcis ⁊ iterum ſumant cere gũmi pini ana. vij. climie. iij. ⁊ colcotar. vj. ⁊ olei myrti q̃ꝫtum ſufficit. ⁊ iterũ decoquãtur colcotar ⁊ climia cũ aqua maris: aut aqua acreſte. aut aqua in q̃ decocta ſunt alchali et calx dectione pauca ſm̃ cõmixtionẽ nutritionis eoruꝫ in ſole in eſtate: deinde coletur ab eis preter q̄ fiat ſal deſup ⁊ aqua maris: aut aqua alchali. ⁊ iterũ ſumatur eris vſti ⁊ reſine et ſalis gẽme omniũ añ. ℥. ij. cere olei myrtini q̃ꝫtũ ſufficit. ⁊ cõferunt eis medicine fiſtulares qñ exiccant ⁊ terunt. ⁊ ex eis ſunt farine herbi ⁊ yreos: ⁊ ariſtologia aduſta ⁊ es vſtuꝫ ⁊ terra thuris ſm̃ diuerſitatẽ quã meretur om̃e corpus ex cõpõne. Medicamen bonum ſumantur limatura eris et limatura ferri et cõficiant cum aqua aluminis et argillẽt cum argilla rubea ⁊ adurantur in furno: deinde extrahantur et terantur et admiſtrent puluerizata aut fiat ex eis ⁊ ex merdaſengi emplꝫ. Mod⁹ empli aurei boni Reci. merdaſengi aurei boni minã. j. cere ⁊ radicis almezeriõ añ. aur. xxxvj. floris eris aur. xviij. liature auri trite: liature almerdaſẽgi añ. au. xl. olei ãtiq li. iij. ponãt

ſup ipm in p̄mis merdaſengi ⁊ aurum et
flos eris: deinde reliq̄ medicie. ⁊ iteꝝ ſu-
mat oſtracū furnoꝝ ⁊ cinis venaꝝ ⁊ plū
bū cōbuſtū ablutū ⁊ fiat ex eis emplm̄ cū
oleo myrtino. Et oportet vt ſit illud oleū
inſpiſſatum cum merdaſengi. verbi gr̄a
℥. j. ⁊ ex aceti acuti triplo ipſius ⁊ ex oleo
aut olei myrtini aut oleo anetini. ℥. j. mo
ueantur cum facilitate donec reſoluatur
merdaſengi ⁊ inſpiſſetur et non adurat
et aliereuati de eis cortices eris et flos
eris: ⁊ calx abluta ſine exq̄ſitōe. fiat ex eis
puluis ⁊ añcedat ⁊ lineat ea cū melle: de-
inde pulurizet ſup ea hūc puluerē ↄtri-
tū. eris ptes. ij. cere. x. diſſoluant digitis
in ſole ⁊ admiſtrent aut ceruſe ⁊ alumis
ana. viij. corticū eris ſalgēme thuris flo
ris eris corticū granatoꝝ oīz añ. ptes. ij.
calcis ps. j. cere. x. olei myrtini q̄ztū ſuffi
cit. ⁊ iteꝝ merdaſengi olei añ. lib. j. galla
rū nō pforataꝝ ariſto. ana. ℥. j. āmoniaci.
℥. j. minuti thuris. ℨ. ij. fiat ex eis linimētū
ſup ignem ⁊ moueat cum radice canne.

¶ In pte iſta Aui. explicat in ſpāli medicinas tā ſimplices
q̄z cōpoſitas q̄ iuuatiue ſunt vlcerib⁹ difficilis cōſolidatio
nis ſm̄ plurimas diſpōnes eoꝝ ⁊ his q̄ vtplm̄ ↄtingunt:
et omnia quidem medicamina q̄ ponit in genre aut vir
tute exiccatiua multum precipuat aut virtute exiccatiua
⁊ abſterſiua aut aliqua v̄tute corroſiua pticipant. et hoc
ꝓpterea q2 vt in plurib⁹ vlcerib⁹ difficilis ↄſolidationis
aut eſt aggregatio mlte hūiditatis q̄ idiget exiccatiōe for
ti aut exiccatōe ⁊ abſterſiōe forti aut eſt carnis corruptio
et hūiditas in loco vel corroſio q̄ idigent medicamīnib⁹
acutis auferentib⁹ qd̄ in mēbro eſt corrupt⁹. q̄ aūt ſint iſta
medicamina examina p teipm vidēdo v̄tutē ſimpliciū ex
q̄bus ipa ſunt cōpoſita. Et poſſet iſta ps diuidi in tot ptes
quot ponit medicamina. et pz. Scoria aſeruecan. i. ſcoria
ferri de cōtrata illa qd̄ ē ferrū forte. Cōglutinatio auri eſt
id q̄ auꝝ ↄglutinat. h aūt vt dr̄ ab Aui. in ſuo. 2° canone.
qñq3 ſibi ↄuenit armoriacū. ⁊ qñq3 ↄuenit cuidā rei q̄ fit
ex vrina infantiū mota in mortario eneo cū aceto in ſole
dōec accidat ↄglutiatio ei⁹. ⁊ qñq3 gñat ex miera ex vape
⁊ reſoluit in aq̄ calīa: ⁊ deinde coagulat. ⁊ de iſto maxime
hic itelligit Aui. Naz vt dr̄ hoc medicamē eliquat carnē.
⁊ eſt medicamē bonū in vlcerib⁹ difficilis ↄſolidationis.
olei q̄ztū ſcis. i. q̄ztū vides eē nec̄iuz. in corpe eni hūido et
in vlcere minus hūido poſſum⁹ plus ponere de oleo. in
corpe vero ſicco ⁊ vlcere humido min⁹ oz opponere. Al-
kili eſt ſal alkili cui⁹ diſpō ſcit ab alkimiſtis. argillet cū
argilla. i. terra rubea. radicis almeçereō idest laureole.
oſtracū furnoꝝ. i. cortices muri fornacis. cinis venarū. i.
cinis ↄculaꝝ marinaꝝ aduſtaꝝ. oīa alia q̄ dicit patēt.

¶ Curatio fiſtulaꝝ ⁊ conoꝝ q̄ nō ↄglutinant. Caplm̄. xj.

i In fiſtulis vero et eaꝝ iudicijs et
ſpēb⁹ ipaꝝ iā eſt dictū qd̄ dcm̄ ē
Ceꝝ qd̄ neceſſariū ē de regimie
curſus vir⁹ ⁊ hūiditatū corruptaꝝ ab eis
cū p̄paratione aut pforatiōe iā declaraui
mus iteꝝ in locis ante hunc locum.

¶ Supius Aui. oñdit modū curatiōis vlcerū difficilis cō-
ſolidatiōis rōne cuiuſlibet diſpōnis q̄ pōt ↄiugi cū vlcere
q̄ facit ipm difficilis ſanatiōis. In pte iſta q2 fiſtule ſunt ex
vlcerib⁹ maxime difficilis ſanatiōis ⁊ p̄cipue cura idigēt:
vult docere modū curatiōis ipoꝝ vlceꝝ fiſtulatoꝝ. Et di
uidit iſtud capitulū in duas ptes. Primo oñdit q̄ ex p̄di
ctis quodāmodo in gñali pōt haberi modus curationis
eaꝝ ſm̄ q̄ fiſtule ↄueniūt in multis cū p̄dictis vlceribus:
q̄ꝝ poſita eſt curatio. in ſcd̄a pte ponit ꝓpriū modū cura-
tionis earū. 2ª ibi. (Cura aūt ꝓpria fiſtulaꝝ.) Dicit ḡ p̄mo.
in fiſtulis vero ⁊ eaꝝ iudicijs ⁊ ſpēbus iaz dictū eſt qd eſt
neceſſariū facere in fiſtulis ad hoc vt hūiditates pfluant
extra ⁊ nō retineant in ꝓfunditate vlceris ⁊ cū p̄paratōe
mēbri ⁊ cū mō iciſiōis ⁊ pforatōis iā dictū eſt in locis ſuis
ante hunc locū. ſ. in caplo de cura cauernarū ⁊ abſconſio
num. Deinde cum dicit.

¶ Curatio aūt ꝓpria fiſtulis diuerſificat
iteꝝ. Fiſtule. n. aut ſunt recētes currētes
aut ſunt antiq̄: quaꝝ ↄcauitates iā ꝓfun-
date ſunt in carne vehemēter. ⁊ iſte q̄dē
ſunt difficilis curationis. nā illud qd̄ ne-
ceſſariū eſt in hoc eſt acceptio illi⁹ ↄcaui-
tatis toti⁹ cū iciſiōe eradicāte ex laterib⁹
cū nouacula aut alijs: aut p cauteriū cum
igne: aut cū medicamīe: ⁊ illud eſt puū et
ingetū ⁊ ꝓprie qñ eſt in vicinitate nerui
aut mēbri ſublimis. Et fortaſſe eger eſt
decliuior ad hoc vt remoueat illud cū eo
⁊ tolleret illud q̄z vt patiat ei⁹ curam. Et
fortaſſe ē poſſe vt exiccet et corrodat ei⁹
caro vnctuoſa fraudulēta itra ipaz ⁊ exic-
cet reſiduū carnis ei⁹ mortue et ↄſolidet
et remaneat q̄eta ſpacio longo p̄ter q̄ ſit
adhuc ↄſolidata itegre. ⁊ q̄ vult illō oz vt
mūdificet fiſtulā a carne fraudulenta vn-
ctuoſa que eſt in ea: deinde impleat eam
medicinis exiccatiuis ⁊ dimittat eam cū
diſpōne exiccatiōis eius quoniā ipſa re-
manet dū nō cadit timor in repletiōe aut
hūiditate cōplōnis aut aduētu aq̄ aut ſi-
tu iacēdi ſup eaz doloroſo: aut offenſiōe:
aut verberatiōe: aut tuſſi: aut tremore.

In pte iſta ponit modū ꝓpriuz curatiōis vlcerū q̄ vlcera
ſunt fiſtule. Et duo facit. in p̄ma pte Aui. ponēdo diffini
tionem fiſtulaꝝ oſtendit difficultatez ſanatiōis fiſtulaꝝ. ⁊
p̄cipue illaꝝ q̄ ſunt antique. in ſcd̄a pte ponit modū cura
tiōis. 2ª ibi. (Et fortaſſe erit eger.) qd̄ in p̄ma pte dic̄ mani
feſtū eſt. Scd̄a ps diuidit in ptes duas. nam modus cura
tiōis fiſtulaꝝ eſt duplex. q̄dā eſt mēdoſus ⁊ nō pfect⁹. q̄dā
aūt ē pfect⁹ ⁊ ver⁹. Duo ḡ facit. p̄°. n. oſtēdit ſm̄ quē modū
pficit modus curatiōis p̄mus. 2° oñdit ſm̄ quē modū pfi-
cit ſcd̄s modus curatiōis ipaꝝ. 2ª ibi. (De rōne vero era-
dicatiōis.) Prima in tres. p̄mo oñdit nec̄itatē in q̄buſdā
corporib⁹ pp quā aliq̄n i fiſtulis oz vti tali modo curatio-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nis q̄ ē medoſus ⁊ nō pfect⁹. In 2ª pte oñdit talē modū cu ratiōis eē poſ̄ez. in 3ª pte docet iſtū modū curatiōis. 2ª ibi (Et foꝛtaſſe eſt poſ̄e vt exiccet̄.) 3ª ibi. (Et q vult id opꝫ vt mūdificet fiſtulā a carne ⁊c̄.) que dic̄ in oib⁹ iſtis pticulis plana ſūt itelligēti q̄ in pdictis ſūt hita. Deinde cuꝫ dicit.

¶ De curatiōe v̄o eradicatiōis ei⁹ et ipſi⁹ euulſiōis ſcias ꝙ cū ipā eſt fraudulenta putrida antiq̄ nō eſt medicamen niſi abſciſſio cū aduſtiōe: aut cauterizare eaꝫ cū igne ſm ꝙ oſtēdim⁹ cū pfoꝛatiōe meatus toꝛtuoſi iter meat⁹ ei⁹ vt ſciat̄ itentio cauterij ⁊ penetratio cū cautela itētiōis eius donec coq̄t vl̄ cauterizet ⁊ abſcindat̄. Et cauteriū cuꝫ medicis acutis eſt ſicut ſunt ſal ammoniacū ⁊ arſenicū ⁊ ſulfur et flos eris: ⁊ argentū viuū eſt de ſūma eoꝝ. extinguat̄ argentū viuū ⁊ miſceat̄ cū tāto limature ferri q̄ꝫtū ipm ē ⁊ alchali q̄ꝫtū ē ei⁹ medietas ⁊ calcis q̄ꝫtū ē ei⁹ medietas ⁊ ſublimet̄ in aluchel aut pſocet̄ in chimia ſm ꝙ ſciūt illi q occupati ſūt cū hoc ca. ⁊ ſublimet̄ ſic̄ ſal. Cū ergo pōit̄ ex eo ſup fiſtulā ⁊ iflāmat̄ craſſat̄ ⁊ ſepat a carne qd̄ recipit̄ cum foꝛcipib⁹ ⁊ extrahat̄ ⁊ aſſiduet̄ cibatio membꝛi ex butyro vna hoꝛa poſt aliaꝫ vt quieſcat doloꝛ: deinde curet̄ curatiōe vlcerū. De fiſtulis vero q̄ eſt recēs currēs oꝫ vt abluat̄ cū medicis foꝛtib⁹ ſicut baurā ⁊ aqua cinerū ⁊ aq̄ mar[is] ⁊ ſicut ſalſa ⁊ aq̄ ſaponis pmixtis cū ea arſenico ⁊ ſale āmoniaco et aq̄ ſublimata et calcucecaumenō ⁊ ſale āmoniaco ſicco ⁊ ex ſanſuco nō currēte ⁊ aq̄ in q̄ ꝯcoquūt̄ alkali ⁊ calx coꝛticū ouoꝝ ⁊ calx.

¶ In pte iſta docet veꝝ ⁊ pfectū modū curatiōis harū fiſtulaꝝ poſt quē modū curationis nō accidit ipſaꝝ reditio. ⁊ diuidit̄ i q̄ttuoꝛ ptes. In pª pte docet remouere diſpōnē ppter quā in fiſtulis ē difficultas ꝯſolidatiōis eaꝝ. In 2ª pte oñdit qd agēdū ē cū remota ē diſpō mala, phibēs ꝯſolidationē eoꝝ. 3o q2 aliqñ in tali vlcere cā addēs ad malitiā ē oſſis coꝛruptio. dat canōes ⁊ modū curatiōis ei⁹ quādo cū ipa ꝯiūgit̄ oſſis coꝛruptio. 4° oñdit vnū ex ſignis q̄ ſignificāt ſup rectū modū curatiōis eaꝝ. ⁊ qñ ipſe pcedūt in viā ſanatōis. 2ª ibi. (Et cū appet caro bona.) 3ª ibi. (Et qñ ē ppe eā os.) 4ª ibi. (Et cū videris hūiditates virulētas.) Pꝛia ps diuidit̄ i duas. In pª pte q2 mod⁹ curatiōis vlceris ꝙ ē fiſtula ē p ablationē ei⁹ qd̄ in ipa ē coꝛruptum de carne, docet modū ablatiōis eius qd̄ coꝛruptū in ipſa de carne. ⁊ docet medicamīa q̄ h̄ pficiūt. In 2ª pte oſtēdit medicamīa q̄ ꝯueniūt qñ caro coꝛrupta ē mūdificata ab ipa. 2ª ibi. (Cuꝫ ḡ mūdificata fuerit ponat̄ ſup ipaꝫ.) Pꝛia in duas. p° oñdit p q̄ opꝫ remouere coꝛruptionē carnis q̄ eſt i fiſtula ātiq̄ta. 2° oñdit ſufficiēter remouere coꝛruptionē ei⁹ i fiſtula q̄ ē recēs. 2ª ibi. (De fiſtulis v̄o q̄ eſt recēs.) Pꝛia i duas. p° oñdit q̄lr fit remotio illi⁹ cū cauterio fcō cū igne. 2° oñdit q̄lr remouet̄ cū cauſticatiōe fcā cū medicinis ⁊ cū qbus medicis. 2ª ibi. (Et cauteriū cū medicis.) q̄ dic̄ in iſtis pticlis q̄ſi oīa ſunt manifeſta. ¶ Intelligēdū ꝙ ex his q̄ Aui. dic̄. appet ꝙ ñ eſt drn̄s in alio mod⁹ curatiōis fiſtulaꝝ antiq̄ꝝ a mō fiſtularū recentiū niſi q2 ad remouēdū coꝛruptōeꝫ q̄ ē in carne. in fiſtulis antiqs oꝫ vti medicis acutioꝛib⁹ ⁊ foꝛtioꝛib⁹. in fiſtulis vero recentib⁹ ſufficiūt ad remouēdū coꝛruptionē illarū ea q̄ ſunt debilioꝛa ⁊ leuioꝛa. vñ in eis nō ē nec̄itas vti cauterio. ⁊ igne ſic̄ ē nec̄itas i illis vti. Et cā hui⁹ nō ē ob aliō niſi q2 i fiſtulis q̄ antiq̄te ſunt coꝛruptio eſt magis impſſa i carne ⁊ in eis ēt ē maioꝛ obſtracatitas ⁊ durities q̄ꝫ ſit in fiſtulis recētib⁹: ppter quā in illis ad remouēdū pfecte totū id qd̄ coꝛruptum eſt opoꝛtet vti acutioꝛibus q̄ꝫ in recentibus.

Sed tūc aliquis dubitabit circa h̄. q2 Gali. ponit 3°. ⁊ 4° ꝺ ige. ſanita. ꝙ tp̄s in curatiōe nihil iſinuat. nō enī ſic̄ dicit vlc⁹ rōne q̄ vetuſtū ē ⁊ ſub rōne q̄ recēs ē idicat aliō in curatiōe debere fieri. ḡ ſi tp̄s nihil in caratiōe diuerſuꝫ idicat tūc fiſtula ſub rōne q̄ ē recēs nō aliō idicabit in curatiōe debere fieri. male ḡ vr̄ Aui. diuerſificare medicamīa in fiſtula antiq̄ ⁊ recenti. ¶ Scd̄o aliqs dubitabit p quē modū cauſtica medicamīa rēouēt ab vlcē id qd̄ coꝛruptū ē. ſi .n. remouēt illam ptē ſepando ⁊ diuidendo a pte ſana: ppter qd eſt ꝙ ſtati qñ opatū ē cauſticū in carne illa ps carnis q̄ cauſticata ē nō decidit ab alia pte carnis q̄ cauſticata nō eſt: ſꝫ ſtat ibi p aliqd̄ tp̄s? ¶ Ad pmū dōm ē ꝙ tp̄s pōt duplr̄ cōſiderari. Uno° vt tp̄s dicit ſolū mēſurā quādā mēſuratē extēſionē ⁊ pdurationē ipſi⁹ moꝛbi. ⁊ iſto mō a pte in moꝛbo nulla ſumit̄ idicatio curatiua. et iſto mō dicebat Gal. i 3° ⁊ 4° de ige. ſani. ꝙ vlc⁹ cui accidit coꝛroſio ex malis hūoribus nō idicat aliud a pncipio ſui ⁊ trāſactis q̄ttuoꝛ mēſibus. ppterea q2 iſto mō eadē ē diſpō ei⁹ in pn° ⁊ trāſactis q̄ttuoꝛ mēſib⁹. Alio° pt ꝯſiderari ſm ꝙ i tpe icludit̄ aliq̄ diſpō moꝛbi: ſic̄ iſto mō dicim⁹ ꝙ moꝛb⁹ diuidit̄ in q̄ttuoꝛ tpa ſm diuerſas diſpōnes q̄ attendunt̄ in moꝛbo put eſt in pncipio augmēto ſtatu: vel declinatiōe. et iſto mō a tpe ſumit̄ indicatio curatiua. vñ iſto mō nos dicim⁹ ꝙ aliud ꝯuenit in pncipio moꝛbi: ⁊ aliud i augmēto ⁊c̄. Et h̄ mō itelligendo tēpus dicim⁹ ꝙ alius modus cōuenit vlceri recenti: ⁊ alius vlceri antiquo. nō qdē rōne tpis vñ tēpus ē ſꝫ q2 ex tpe ſumim⁹ idicationē ꝙ diſpō q̄ eſt i vlcere qñ antiq̄tur peioꝛ ē in mēbꝛo q̄ꝫ in vlcere qd̄ nō ē ātiquū. ⁊ ppterea foꝛtioꝛ mūdificatio eſt q̄ debet̄ fiſtule antiq̄ in mēbꝛo q̄ꝫ recēti: ñ qdē rōne tpis. vñ ſuppoſito ꝙ vlc⁹ eēt eiuſdē diſpōnis qñ antiq̄tū ē: ⁊ qñ ē recēs: idē mod⁹ curatiōis poſit⁹ dēt̄: ſꝫ dēt̄ ali⁹ mod⁹ medicamīs. q2 ex pte ſumit̄ idicatio de maioꝛi ⁊ mioꝛi coꝛruptiōe ipſius. ppterea Gal. 4° de ige. ſani. dixit ꝙ ex pte pprie nulla ſumit̄ idicatio curatia. tñ tp̄s aliqñ ē notitia moꝛbi. i. diſpōnis moꝛbi pp quā diſpōnē moꝛbi diuerſā in diuerſis tpib⁹ debet̄ diuerſus mod⁹ coꝛruptiōis. ⁊ h̄ mō h̄ inuit Aui. aliū modū medicatōis fiſtulaꝝ rōne tpis ei⁹. ſꝫ Gal. 3° ꝺ ige. ſa. itellexit eo mō q̄ dcm̄ ē. ⁊ iſta ps ſufficiētiſſime ⁊ late ꝺclarata fuit in expōne quā icepim⁹ facere ſup quartā fen. pmi canōis Aui. quā ꝺo ꝯcedēte adhuc cōplere itēdim⁹. ¶ Ad 2m dubiū dōm ē ꝙ medicia cauſtica remouet p hūc modū pteꝫ carnis coꝛruptā ab alia pte. ¶ Iuxta qd̄ ē itelligendū ꝙ tria ſt̄ gn̄a mediciaꝝ qb⁹ maxīe vtiur ad rēouēdā aliquā ptē ſubē mēbꝛi. ſ. coꝛroſiua putrefactiua ⁊ cauſtica. Differūt āt he medicie. q2 medicia coꝛroſiua dr̄ eē illa ꝺ cui⁹ pprietate: vt dcm̄ fuit pus: ē ꝙ pp acuitatē quā hꝫ reſoluit ⁊ ꝯſumit hūidū mēbꝛi ſic ꝙ pp reſolōnē hūidi diminuit de ſuba carnis ⁊ vlcerationē auget i mēbꝛis: ſic̄ ē flos eris. ⁊ pptēa tales medicie ſūt ſubē ſubtilis. q2 pp ſubtilitatē penetrāt in hūidū mēbꝛū ⁊ ipm reſoluēdo diminuūt: ad c⁹ diminutionē ſeqt̄ eliq̄tio ⁊ diminutio carnis. Medicia āt putrefactiua dr̄ eſſe illa q̄ ex ſui obuiatiōe ad mēbꝝ coꝛrūpit ſpiritum exiſtentem in membꝛo illo ⁊ humiditatem

illius membri ita vt caro que cõtinuatur ab illo humido nõ amplius conueniens eſt vt ſit pars illius membri: nõ tamen ad hoc peruenit vt illam humiditatem reſoluat ⁊ conſumat: immo dimittit in membro illam humiditatem in qua accenditur calor extraneus ⁊ putreſit: ſʒ medicina cauſtica dbet eſſe illa que ex ſui vehementi caliditate habet vt adurat carnem ⁊ cutem ⁊ faciat ipam eſcaram: quẽadmodũ facit ignis. ⁊ iſta eſt que vehementem caliditatem habet: cũ groſſitie ſubſtãtie ſicut carbo ignis: ꝓpter quam caliditatem vehementem et ſubſtantie groſſitiem accidit vt illud quod obuiat inflammetur ⁊ aſſatur ⁊ cõſumitur humidum ſubtile. ⁊ reliquum remanet groſſuʒ aduſtum ad modum eſcare ſicut facit calx ⁊ dragantum ⁊ colcotar. Sic ergo appet quomodo corroſiua putrefactiua ⁊ cauſtica remouent partem aliquã a membro. ⁊ Aui. non diſtinguit inter has medicinas ſed eas ſimul commiſcet vt plurimũ ad remouẽdũ carnem corruptaʒ. ¶ Si ergo dicatur ꝓpter quid caro cauſticata non amplius eſt habens vitam illius membri. neqʒ eſt pars illius mẽbri. neqʒ ſtatim decidit a membro illo. ¶ Dicendum ꝙ cauſa eſt qꝛ iſte medicine nõ remouẽt partẽ a mẽbro ſicut facit gladius p inciſionẽ talẽ. ſed hoc faciunt. alio modo vt viſum eſt. vñ adhuc pars cauſticata vel putrefacta vel corroſiua quia nõ ex toto in ipſa eſt conſumptio humidi ꝓpter humiditateʒ quam habet que ꝯtinuat̃ quoquo modo cum humido alterius partis. adhuc cum mẽbro adheret donec accidit in proceſſu ꝙ non amplius regatur humidum eius a calore naturali quod humidũ finitur cum quo cõtinuationem habet cum altera parte. ⁊ tunc cadit. Ad hoc autẽ mollificatio adiuuat ꝓpter quã lubricat cui⁹ hec pars corrupta. Propterea auctores poſt opationem horum medicaminũ precipiunt apponere ea que mollificant ⁊ humectãt ſicut butyrũ ⁊ ſimilia. et precipue quia valentia ad illud adiuuat etiam ad ſedationem doloris. Deinde cum dicit.

¶ Cuʒ ergo mũdificata fuerit ponat̃ ſup eam medicamẽ de herua. ⁊ empl'm de arſenico reiterato i medicis algarab ẽ mirabilis iuuamẽti. ⁊ medicamẽ Gal. alcartuſin: ⁊ medicĩe cõpoſite ex dragagãto ⁊ calcadis ⁊ ere vſto ⁊ flore eris et q̃ ſunt ſilia illis ⁊ ex cẽtaurea ⁊ farina herbi ⁊ yreos ⁊ ſuructas. ⁊ iã expta ẽ radix ſcolopẽdrie nã ipa cuʒ fiſtula iplet̃ ex ea ſanat ipſam: ⁊ ſil'r cũ fiſtula ipletur ex elleboro iteꝝ et dimittit̃ trib⁹ dieb⁹ ſanat ipaʒ. ſil'r alleny: ⁊ ſil'r ſuccus cucumeris agreſtis cũ glutino albotuʒ aut ſuccus radicis almaroch aut flos eris aut armoniacũ ⁊ calcadis et dragantũ colcotar et gummi cum aceto. Aut ſumat̃ vrina infantiũ ⁊ ſine ceſſatiõe teratur in mortario plũbeo donec inſpiſſetur ⁊ exiccet̃ et adminiſtret̃. Medicamen quo vtunt̃ illi d alexãdria. oppoponaci dragãti aſſari ⁊ colcotar ⁊ floris eris ⁊ alumis oĩm ana pars vna cantaridarũ ps. ſ. fiat puluis aut emplaſtrũ aut aggregat̃ cũ aceto i quo decocte ſũt cãtarides ⁊ fortaſſe ponit̃ cũ eo mel. ⁊ iterũ ſumantur aloes ⁊ flos eris ⁊ merdaſengi ⁊ cortices ouoꝝ calcinati quod eſt eis fortius pl'm ⁊ pmiſceant̃. ⁊ iteꝝ medicine fortes q̃s diximꝰ in capl'o eoꝝ que ſũt difficilis ꝯſolidatiõis. Et cũ appet caro bona adminiſtra ꝯglutinãtia faciẽtia naſci carnẽ Et ..ãdo eſt ꝓpe eã os corruptum tunc oʒ v.. rectificet̃ ⁊ curet̃ curatione ſua. Et cũ vides hũiditates virulẽtas minorari aut ſanioſas redire tunc iã curatio ꝯfert.

In parte iſta oſtendit qualia medicamina ꝯueniunt cuʒ eſt ablata ⁊ mundificata caro corrupta. et iſta medicamia ꝯueniunt: ⁊ oĩa que forti abſterſione et exiccatione pticipant: vt ſi quid corrupti remanſerit remoueat̃ ab ipſo: et etiam humiditates ſubtiles groſſe que profluunt ad vlc⁹ cõtinuo abſtergant̃ et exiccentur ab eis: quouſqʒ ſit hora naſcentie carnis. ⁊ patet qd̾ dicit in medicinis algherab: id eſt fiſtule lacrimalis ſuroctos: id eſt cathimia que adheret fundo vaſis abſtruit: id eſt quedã ſpecies cathimie radicum almoroch: id eſt lingue bouis. omnia alia que dicit ſunt manifeſta ex dictis.

¶ De carne addita ſuper vlcera. Capl'm. xij.

In curatiõe illi⁹ ſunt neceie medicĩe abſterſiue ⁊ exiccatiue et quãto magis ſunt mĩoris mordicatiõis tanto ſunt meliores. Et oʒ vt ñ expectet̃ hic de adiutorio nãe qd̾ expectat̃ in naſcẽtia carnis: naſcentia eniʒ carnis eſt op⁹ nãe. Et oẽ qd̾ nã naſci nõ facit ſiue ſit cũ adiutorio medicĩe aut abſqʒ eius auxilio ẽ ꝯtrariũ opatiõi nãe. propter illud igitur opʒ vt ſit plurimum ſuſtentationis ſuper medicinam.

¶ Quia mltotiens in vlcerib⁹ ſupexcreſcit caro ꝓpter cui⁹ cremẽtũ ipedit̃ ꝯſolidatio ei⁹. Idcirco Aui. in hoc capl'o vult dicere modũ ablationis et remotionis iſtius carnis ſupflue. et duo facit. In pma pte oñdit q̃lis v̾tutis in gñe debẽt eſſe medicine q̃ h pficiũt. et cõpat in hac cõpatione op⁹ nãe ad op⁹ medici vel ad op⁹ qd̾ faciũt medicine oẽs. qꝛ in hac actiõe. ſ. diminutiõe carnis pncipale operans ſunt medicĩe ⁊ nõ nã. In 2ª pte explicat medicias que ſũt ꝯuenientes ad h op⁹. 2ª ibi (Et ſciat ꝙ trociſci facti ad hoc Dicit g̃ pmo. In curatiõe illi⁹ ⁊c̃. Et quãto ſunt minoris mordicatiõis tãto ſũt meliores. ꝓpt̃ea qꝛ dolor eſt vnũ ex his q̃ ꝓhibẽt ꝯſolidationẽ vlcerũ. ⁊ eſt cauſa apatis eius. ⁊ ꝓpterea quãto min⁹ mordicãt qꝛ minorẽ dolorẽ faciunt tanto ſunt meliores. Et oẽ qd̾ nã non facit naſci: id eſt ois opatio in q̃ nã nõ facit naſci carnẽ. ſʒ eſt ꝯtraria naſcentie carnis ſicut ẽ diminutio ⁊ ablatio carnis ſiue iſta opatio fiat cũ auxilio medicine vel abſqʒ ei⁹ auxilio ſicut cũ ferro vel cũ igne eſt ꝯtraria. ſ. iſta talis opatio opatiõi nãe. Nã opatio nãe in vlcere eſt alteratio ſanguis ⁊ ꝯuerſio ipius in mẽbrũ q̃ꝫtũ eſt poſſibile. ſʒ opatio in qua fit ꝯtrariũ h⁹ eſt opatio ꝯtraria opationi pncipali nãe. quapropter vt iſta opatio pncipalis fiat ab opatiõe medicine vl' ab alia re extrinſeca ⁊ non a nã. Et h eſt qd̾ dicebat Galie. tertio de ingenio ſanitatis. Carnem creare ⁊ conſolidare cum actione fiunt nãe. medicine enim in his nihil agunt niſi

ꝙ ea q̃ nãm ĩpediunt expellũt. Amputare vero ⁊ incidere ſupfluã carnem nõ fiunt actiões nãe. ſed cum medicinis fortiter exiccantibus ⁊c̃. Deinde cum dicit.

¶ Et ſcias ꝙ trociſci facti ad hoc nõ ꝯferũt illi q̃ ex es antiquũ eſt: imo recentĳ. Q̃ ſi ex eis fuerit aliqd neciũ tũc oportebit vt ĩ faciẽdo trociſcos ſit ꝯſuatio ⁊ reponant̃ in loco quẽ nõ corrumpat aer.

¶ In pte iſta Aui. explicat medicinas q̃ ſunt ꝯueniẽtes ad hãc opatiõez. ⁊ tria facit. In p̃ma pte oñdit in q̃ ꝯferũt he medicie q̃ ꝯſueuerũt fieri ⁊ ꝯſuari in q̃dã forma trociſci. 2° oñdit d̃ q̃dã medicamie ſpãli q̃ ꝯſueuit laudari: ⁊ oñdit qd in ipo ſit obſuãdo. 3° in ſpãli explicat mediciãs q̃ ad h̃ ſũt vtiles. 2ª ibi (Et iã laudate ſũt ad h̃ feces aceti) 3ª ibi (Et medicamẽ qdẽ q̃ ẽ groſſi⁹.) In p̃ma pte vult d̃re ꝙ trociſci q̃ fiũt ad talẽ ꝯſũptionẽ carnis reſeruent̃. verbi grã. ſicſũt trociſci calidichõ: q̃s ponit Almãſor: ad carnẽ minuẽdã nõ ꝯferũt vtplurimũ niſi ad carnẽ ſupfluã idu ratã. p h̃ vult d̃re Aui. ꝙ iſte medicie dиminutie carnis qñ cõponũt̃ adinuicẽ ⁊ reſuant̃ in aliq̃ forma ſicforma trociſci. tẽ q: vĩ⁹ eaꝝ alterat̃ ⁊ corrũpit̃ ab aere tales trociſci reſeruati v̇tutẽ h̃ñt debilẽ. vñ nõ remouẽt niſi carnẽ mollẽ ſupfluã: Et ꝓpterea qñ volum⁹ ꝙ remoueat̃ caro dura antiq̃ debes accipe mediciãs ⁊ ipãs de nouo cõponere ⁊ apponere in loco vbi v̇tutẽ habuerint fortiorẽ. et h̃ eſt q̃ vult Aui. h. Et ſubdit ꝙ iſti trociſci tãto h̃ñt maiorem v̇tutẽ quãto ꝯſeruant̃ in loco in q̃ min⁹ ab aere corrũpũt̃. ⁊ h̃ ſit vt reponant̃ in vaſe vitreo et in loco ſicco: qm̃ vas vitreũ ꝓhibet eos a reſolutiõe q̃ ſit ab aere. q: nõ ſic ipm penetrat ⁊ ñ accipit aliqd ex v̇tute ipoꝝ ſicut vaſa fictilia nec commiſceat eis aliquid aliud ſicut faciunt vaſa facta ex ligno. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etiã laudate ſũt ad hoc feces aceti: ſ illõ nõ ẽ apd̃ me penit⁹ ſanũ: ⁊ facere eos trociſcos ⁊ formas ſiles auellanis eſt magis ꝯſeruãs v̇tutẽ: Q̃ v̇o d̃r ꝙ ipã idiget vt ĩbibat̃ aqua calida de arſenico et alĳs eſt illõ q̃ p̃parat eã ad reſolutionẽ v̇tutĳ ⁊ adiuuat aerẽ corruppentem eam.

¶ In pte iſta d̃ q̃dã medicamie in ſpãli q̃ adhuc ꝯſueuit laudari oñdit qd eſt obſeruãdũ. ⁊ dicit ꝙ iã laudate ſunt ad h̃ feces aceti. ſ. ad minuẽdũ carnẽ ſupfluã. ſ illõ me nõ eſt ſanũ. ¶ Iuxta q̃ itellige ꝙ de fecib⁹ vini eſt ꝯueniẽt traditũ a Serapiõe i ſuo libro de ſimplicib⁹: ⁊ ab alĳs: ꝙ cũ ipe adurunt̃ h̃ñt v̇tutẽ putrefactiuã ⁊ diminutiuã carnis. ſ de fecib⁹ aceti nõ ſic iuenit̃. Uerũ eſt q̃ dicit de fecibus vini ꝙ debẽt admiſtrari cito. poſt modicũ tp̃s reſoluit̃ v̇tus eaꝝ. Tunc g̃ id q̃ dicit apud me nõ eſt ſanũ dupliciẽ põt exponi. Uno modo vt dicat ꝙ feces aceti forte nimia mordicatiõe pticipãt. ⁊ p̃cipue ſunt nociue ſi vlcus eſſet in neruis: qm̃ neruis maxime nocet acetũ. Aliter p̃t illud dictũ exponi. ſ. ꝙ illud apud me nõ eſt ſanum. h̃ eſt ꝙ tales feces nõ ſunt cõueniẽtes q: nõ h̃ñt v̇tutẽ ſufficiẽtez ꝓpterea q: cito deſtruitur eaꝝ opatio ⁊ v̇tus. iõ tales feces reſeruate ſicut reſuabãt̃ ab illis nõ faciebãt opationem de qua eſſet curandũ. Unde ſi tales feces dum ſunt aduſte ſtatim adminiſtrent̃ bene hoc faciunt. ſed ſi reſeruentur hoc non faciũt. ⁊ iſta expoſitio videtur concordare ei q̃ ſubditur. Et facere eos trociſcos ⁊c̃. quaſi velit dicere Aui. ꝙ ſi conſeruetur aliquo modo virtus earum: tunc cõſeruatur melius vt ex eis fiant trociſci ⁊ forme ſimiles auellanis q̃ȝ alio modo. nec ꝯſeruant̃ illo modo q̃ aliq faciebant. ſ. ꝙ p̃us ĩbibebãt eos aqua arſenici. ⁊ alĳs aquis fortib⁹. Nam hoc ꝓperabat poſtea ad reſolõnẽ virtutis eoꝝ. ⁊ ad hoc vt corrumperent̃ citius ab aere q̃ȝ adderent in virtute eoꝝ. ⁊ hoc eſt q̃ vult dicere Aui. Et cã quare tales feces melius reſeruant̃ in hac forma eſt. q: ſigura hec. ſ. trociſci plus p̃ſeruat rem a corruptiõe v̇tutis q: ſub hac figura res min⁹ diuidit̃ ⁊ diminuit̃ q̃ȝ ſi res h̃ret figurã anglãrẽ. et ſub hac res plus p̃ſeruat̃ a putrefactione ⁊ corruptiõe q̃ȝ ſub figura retũda oĩo ſp̃ica. q: mediũ q̃ eſt in rotundo ſperico ꝓpter elõgationẽ nimiã a ſuis ptib⁹ extremis cito⁹ putreſit i corpe. Et hec eſt cauſa quare ex carnibus viperarũ fiunt trociſci. q: in hac figura meli⁹ ſeruantur virtutes eoꝝ. ⁊ hec ſunt verba Andromaci in ſuo libro quẽ fecit de tyriaca. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et medicamẽ qdẽ q̃ ẽ groſſius ⁊ fixioris v̇tutis ẽ magis iuuatiuũ in hoc capitulo nõ ex pte v̇tutis qm̃ fortaſſe ſubtile eſt forti⁹: ſ ꝓpterea ꝙ paſſio ei⁹ ex aere ⁊ hũorib⁹ comixtis ẽ minor: ⁊ fixio ei⁹ cum diſpõne ſua eſt maior: ⁊ iſte medicine ſũt ſicut cortices eris ⁊ oſtraca aduſta ⁊ due ſpẽs eritioꝝ aduſtoꝝ cũ carnib⁹ ſuis: v̇mericĳ remanẽt ⁊ cõſtrigũt carnem pluſq̃ȝ oporteat. ⁊ forti⁹ de illis q̃ nũerauim⁹ eſt flos lapidis nominati eſſe. et forti⁹ eo eſt ſcorie ⁊ glutinũ auri ⁊ colcotar. ⁊ dragantũ aduſtõis minorat v̇tutẽ eoꝝ ⁊ ẽ mordicatiõis ſilis ⁊ addit eoꝝ ſubtiliationẽ. ⁊ flos eris eſt fortis et ñ ẽ ſicẽ ziniar ⁊ ꝓprie factũ ex corticib⁹ eris. Et ex eis q̃ corrodunt carnẽ additaz eſt vt ſumant̃ alchalai ⁊ calx nõ extincta ⁊ dimittãt̃ in ſexcuplo ſui aq̃ in ſole ſeptez dieb⁹ ⁊ moueant̃ om̃i hora donec igroſſent̃ ⁊ fiãt ſicẽ lutũ: ⁊ fiant ex eis trociſci et admĩſtrent̃. ⁊ ſil'r trociſcus fiet licus. ⁊ vnguẽtuz viride eſt mirabile ⁊ viride factũ cum ſal gẽma. et vnguentũ q̃ noĩat̃ aleſcorexerin corrodit carnẽ ſine mordicatiõe ⁊ medicamen dudume ⁊ medicamen dianor ⁊ medicamẽ factũ ex corticib⁹ eris et minuti turis eſt ꝯueniẽs carni male ⁊ accipit humiditatez ſicut coctũ ⁊ omnes medicine facte ad hoc vt mittantur in naſum.

¶ In pte iſta Aui. explicat in ſpeciali medicinas q̃ ſunt vtiles ad diminuẽdũ carnes ſupfluas molles recẽtes ⁊ duras ⁊ antiq̃s. ⁊ duas facit. Primo oſtẽdit in quo modo ſube medicie diminutiue carnis fortius hoc opant̃. in ſecũda pte explicat tales medicinas. 1ª ibi (Et iſte medicine ſũt (Que dicit in iſtis ptib⁹ ſũt manifeſta. ⁊ due ptes eritiorũ aduſtoꝝ. ſ. ericĳ feri ⁊ terreſtris. ⁊ oẽs medicie facte ad hoc vt mittant̃ in naſum. i. oẽs medicine q̃ fiunt ad remouendũ carnẽ ſupfluã q̃ oritur in naſo: ſicut ſunt medicine que fiunt ad remouendũ polippũ. ⁊ oẽs etiã iſte ſunt vtiles ad remouẽdũ carnẽ ſupfluã q̃ orit̃ in vlceribus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Regimē vlcerū diſruptoꝝ poſt cōſolidationē. Cap. xiij.

c Curatio poſt eoꝝ diſruptionē eſt vt accipatᷣ caro mala: et os quidem ſequitur eam: deinde occuperis in deſiccatione eius ſm ꝙ ſcis. Et extrahētia oſſa fortaſſe ſūt cañ medicis attractiuis ſicut ſᷣ folia papaueris nigri emplaſtar cuꝫ folijs fici ⁊ ſauich: aut ſemen hiuſquiani albi ⁊ calcadis equatibus partibus emplaſtra.

¶ Auicē. ꝑus docuit modū curatiōis vlcerū rōne eoꝝ quē pñt cōponi cū vlceribus que ꝓhibēt ipa a ſanatiōe ipoꝝ. in pte iſta docet modū curatiōis: quorūdā accñtiū q̄ cōſequūtᷣ poſt curationē eoꝝ. ⁊ iſta gdē ſunt duo accidentia vnū accidens eſt ꝙ ꝯſequitur vlcera poſt curationē eoꝝ que nō eſt curatio perfecta. nam quādo nō curantᷣ vlcera pfecte ita ꝙ ex toto remoueatᷣ eoꝝ malitia accidit ꝙ poſt cōſolidationē iterū poſt ips aliqꝺ diſrūpuntᷣ vt dcm̄ fuit ꝑus. Aliꝺ accñs eſt qꝺ cōſeqtur vlcera pᵒ pfectā curationem eoꝝ: ⁊ illud accidens eſt turpitudo ⁊ defedatio coloris que remanent in loco cōſolidationis vlceris. qꝺ gdeꝫ accidēs remanet. tum qꝛ cutis inficitᷣ ex applicatiōe cōtinua medicaminū. tum etiam ꝑpter humiditates aliquas que retinentur in cute ex quibus defedatur color ipſius. Duo ergo facit. Primo oſtendit modū curatiōis quādo accidit ꝙ vulnera diſrumpuntᷣ poſt cōſolidationē eoruꝫ ſcꝺo oſtendit modū ſm quē eradicantᷣ veſtigia talia que remanent poſt ſanationeꝫ vlcerū. 2ª ibi (Indigēt) Qꝺ in ꝑma parte dicit notū eſt. qꝛ modus curationis illoꝝ nō eſt aliud niſi vt reditio fiat ſuper vlcus ⁊ auferatᷣ tota caro corrupta. ⁊ qꝛ vtplurimū hoc accidit quādo eſt corruptio in oſſe. Idcirco oportet auferri corruptioneꝫ ex oſſe in talibus ⁊ vſqꝫ ad os diſcooperire.

¶ Eradicatio veſtigioꝝ vlcerū ⁊ vulneꝝ. Caplm̄. xiiij.

i Indiget eradicatio veſtigioꝝ vlcerū ⁊ vulnerum medicinis abſterſiuis fortis abſterſionis mundificatiuis: et ſint virtutes earum ꝓxime virtuti eius quod abſtergūt: ergo curetᷣ forte cū forti: et qꝺ eſt minus eo cum eo qꝺ eſt minᵒ eo. Medicie aūt mundificatiue fortiuꝫ virtutum ſunt verbi gratia: vt ſumatᷣ ſquama ferri cum lacca ⁊ trifera et lintatur deſuper calx et mel ⁊ ſuccus calamēti ⁊ albugo oui ⁊ arſenicum ⁊ lapis piperis. Medicine aūt leues leuibus ſunt ſicut fabe ⁊ farina ciceris ⁊ ſemen raphaſij ⁊ lutum molle rarū ⁊ cortices melōis. Et adeps aſini eſt bona valde ⁊ ꝓprie quando aſſociantur ei quedam predicta. Veſtigia autē vlcerationis aut verberationis abſterſio cum oleo de lilio delet velociter. Ampliᵘ trociſci quos ego dicā in caplo decoratiōis.

¶ In illo caplo. vt dicebatᷣ dat modū curationis alterius accidentis: puta veſtigioꝝ q̄ remanēt in cute poſt cōſolidationem vlcerum. ⁊ duo facit. Primo docet remotionē taliū accidentiū ⁊ veſtigioꝝ que remanēt poſt vlcera. 2ᵒ qꝛ etiā talia veſtigia. poſſent etiā fieri in cute ex verberatione: ⁊ caſu tangit aliqd de mō curatiōis illoꝝ remittens nos ꝑ pfectiori doctrina taliū veſtigioꝝ ad aliuꝫ locū. 2ª ibi (Veſtigia autem ⁊c̄) Prima in duas. Primo oſtendit qualis virtutis debent eſſe medicine que hoc pficiunt. et ſcꝺo explicat illas medicias que ad hoc ſunt vtiles. ſcꝺa ibi (Medicine aūt mundificatiue) Que dicit in omnibus iſtis particulis ſunt manifeſta. non indigentia expoſitiōe ⁊ declaratione.

¶ Tractatus quartus de ſolutione cōtinuitatis neruoꝝ. ⁊ quod non pendet cum reſtauratione de ſolutione continuitatis neruorum.

¶ De vulneribᵒ neruoꝝ ⁊ q̄ currūt curſu eoꝝ. Caplm̄. j.

n Neruis propter vehementiam ſenſus eorum ⁊ continuitatem ſuam cum cerebro accidēt ex vulneribus dolores vehementes valde et leſiones valde magne ſicut ſpaſmus ⁊ permixtio rationis. ⁊ multotiens perducunt ad ſpaſmū abſqꝫ anteceſſione leſionis praue: ⁊ nō ſit in eis excuſatio gn illic ſic apoſtema magnum abſqꝫ dolore magno.

¶ In ꝑcedentibus tractatibᵒ Auic. determinauit modum curatiōis ſolōnis cōtinuitatis vt eſt accidēs in membris carnoſis: in iſto tractatu quarto qui eſt tractatus vltimus iſtius fen quarte. eſt itentio Auic. docere modū curationis ſolōnis ꝯtinuitatis ꝓut eſt cōtingens mēbris neruoſis: qm̄ curatio eius diuerſificatᷣ ab ipa vt eſt accidens in membris carnoſis: ſicut inferius appebit. ⁊ ſic ꝓcedit. In ꝑma parte dat modū curationis ſolōnis ꝯtinuitatis que accidit in neruis. in ſcꝺa pte docet moduꝫ curatiōis: quarundā diſpoſitionū que ipaꝫ aliquādo cōſequūtᷣ. 2ª ibi (Quñqꝫ accidit in neruis corruptio) Prima in duas. ꝑmo docet modū curationis ſolutiōis que eſt manifeſta ſicut eſt vulnus. ſcꝺo dat modū curatiōis ſolōnis cōtinuitatis in neruis que non eſt manifeſta ſicut eſt attritio ⁊ torſio. 2ª ibi. Cuꝫ neruis accidit attritio ⁊c̄. Prima pars diuiditᷣ in duas. in ꝑma parte manifeſtat ꝙ modus curatiōis ſolutiōis cōtinuitatis in neruis dependet ex cognitione diuerſitatis que eſt in ſolutiōe cōtinuitatis accidēte in neruis: ⁊ dependet ex cognitiōe accidentiū que ſequūtᷣ ad hanc ſolutionē cōtinuitatis ꝑpter que accidentia ipa reddūtᷣ ſuſpecta ⁊ timoroſa. et quot modis pōt accidere ſolutio cōtinuitatis in neruis. in ſcꝺa pte ponit modū curationis ſolutionis continuitatis in neruis. 2ª ibi. Medicamē vulnerū neruoꝝ. Primuꝫ caplm̄ diuiditᷣ in tres ptes in ꝑª pte oñdit ꝑpter qd vulnera que accidunt in neruis ſunt moleſtia ⁊ timoroſa. 2ᵒ oſtendit quot modis pōt accidere vulnus in neruis. tertio cōparat velnera illa adinuicē oſtendendo que ſunt ſuſpicioſa ⁊ que minus ſuſpecta. ⁊ cōparat etiaꝫ ipa ad vulnera que fiunt in qbuſdam alijs mēbris que ſimilantᷣ neruis. 2ª ibi. Et omne vulnus qꝺ fit in neruis. tertia ibi. Et omnia vulnera cadētia ſm longitudinē. Prima pars diuiditᷣ in partes tres. in ꝑma pte oſtendit ꝑpter quid vulnera que fiunt in neruis ſunt ſuſpecta ⁊ moleſta: oſtendendo que accidentia ſunt apta cōſequi ad hec vulntra accidentia in eis: et que ſunt moleſtiora q̄ꝫ accidentia in alijs accidentibus exterioribus.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Scđo oſtēdit q̄re eſt ꝙ alie diſpoſitiōes accidentes in eis
ſunt moleſtiores ꝛ difficiliꝰ remouentur q̄ȝ accidentes in
alijs mēbris.ſcđa ibi. Et qñ q ex eis vulneratꝰ eſt apatur.
Prima ps diuidit in duas. In pma parte ipſe oñdit que
accñtia ſunt apta cōſeq ad vulnera facta in mēbris neruo
ſis pq̄ vulnera iſta ſunt moleſtiora q̄ȝ facta in mēbris car
noſis.in ſcđa pte oñdit ipſe ex qbꝰ maxime aduenit nocu
mentū vulneribus neruoꝝ.ſcđa ibi. Et qñ apant nerui ꝛ
que ſunt eis ſilia. Prima in duas.in pma pte oñdit q̄ ac/
cidentia ſunt apta cōſequi ad hec vulnera fcā i neruis ꝑ/
pter que ſunt ſuſpecta ꝛ moleſta.ſcđo quod dixerat apta
ad vulnera facta i chordis ꝛ in lacertis ꝑm partē neruo/
ſam.ſcđa ibi. Et ſilr eſt diſpō vulnerū chordaꝝ. Prima i
duas.pmo oſtēdit q̄ accñtia ſunt grauiora ꝛ peiora q̄ ap
ta ſunt conſeq ad hec vulnera fcā in neruis.ſcđo oñdit q̄
ſunt accñtia q̄ nō ſunt ita moleſta eoꝝ q̄ ſunt apta conſeq
ad ipſa.ſcđa ibi. Et faciliores eoꝝ diſpōnes. In pma pte
dicit Aui. Neruis ꝓpter vehemētiā ſenſus ꝛc. Et iſtđ di/
ctū eſt idē cuȝ illo qđ dcm̄ eſt in tegni a Gal. Nerui.n.et
tenantos pūctura ꝓpter plm̄ ſenſum eoꝝ parati ſūt aduo
care ſpaſmū: ꝛ ꝓpter hoc ꝙ cōtinua eſt pticula ad pnci/
piū parata ē aduocare ſpaſmos. ⁋ Iuxta quā partē eſt i
telligēdū qđ Aui.i hac pticula duo inſinuat. Unū ē q̄ ſūt
accñtia moleſta ꝛ praua q̄ ſunt apte cōſeq ad vulnera fcā
in neruis. ⁋ Secūdū ē ꝓpter qd eſt ꝙ illa accñtia ſūt ap
ta cōſequi ad vulnera neruoꝝ: ꝛ quis ēt eſt modus ꝑȝ quē
talia accñtia ꝯſequunt: accñtia qdem que ſunt moleſta q̄
ſunt apta cōſeq ad hec vulnera ſunt maxime tria.ſ.dolor
vehemēs valde ꝛ ſpaſmus ꝛ pmixtio rōnis. ⁋ Qđ dolor
vehemēs valde ſit addēs moleſtū apparet: tū q: eſt aptū
virtutē ꝓſternere: tum ēt q: dolor ē cā apatis in loco ſicut
dictum ē pus. ⁋ Silr ꝙ ſpaſmꝰ ſit accidēs moleſtū mani
feſtū eſt: qm̄ ſpaſmꝰ eſt egritudo in q̄ ꝓhibet operatio an
helitus que ē neceſſaria in vita: ꝛ ſpaſmꝰ in toto non acci
dit abſq; leſiōe pncipalis mēbri qđ eſt cerebrū: leſio autē
mēbri pncipalis eſt ſuſpecta ꝛ moleſta: ſilr ēt pmixtio rō/
nis qđ ſit accidēs moleſtuȝ eſt manifeſtū: nō eniȝ contigit
abſq; vemēti ꝛ magna leſiōe facta ꝑm cerebrū pp qđ vul
nera neruoꝝ apta ad illa accñtia ſunt, ſuſpecta ꝛ ſuſpitio
ſa. ꝛ hinc ē ꝙ eorū curatio diuerſificatur a curatione vul
nerū q̄ fiunt in mēbris carnoſis. Nā q: ad ipſa eſt aptitu/
do vt ſuꝑueniāt accñtia moleſta magis q̄ȝ ſit vulnus alte
rius mēbri: hinc ē ꝙ oȝ eis attendere pmo ad curationeȝ
que ē ꝓhibere vulneri ſuꝑ aduētū illoꝝ accñtiū. Nā ſicut
apparet 3º de inge.ſani. Qñ ē cōpoſitio duoꝝ morborum
oȝ pmo itendere ad id qđ ē moleſtius ꝛ ſuſpicioſiꝰ: ꝛ ꝓ/
pterea: q: hec vulnera ſunt apta cōſeq acñtia ſuſpecta et
timoroſa: hinc ē ꝙ in eis nō oȝ intendere pmo ad cura/
tionē vulneris vñ vulnus: ſed ad curationē q̄ ꝓhibet ſu/
peruentū illoꝝ accñtiū. Sed in vulneribꝰ carnoſis: q: h̄
non timemꝰ ſufficit curatio que debetur vulneri vñ vul/
nus eſt. ⁋ Scđo Aui. iſinuat modū ꝑȝ quē hec accñtia cō
ſequūt vulnus factū in neruo ꝛ ꝓpter quid: ꝛ inſinuat id
Aui. cū dicit: ꝓpter vehemētiā ſenſus eoꝝ ꝛ cōtinuatio/
neȝ eoꝝ cuȝ cerebro. ⁋ Sed aduertēdū eſt ꝙ vehemen/
tia ſenſus eſt cā vt veniens dolor accidat in vulneribus
neruoꝝ. Nā ſicut apparet pmo de accñti ꝛ morbo. Quan
to mēbrū eſt magis ſenſibile tāto multiplicat in ipſo paſ/
ſio a cā nocitiua. Quāto aūt auget magis paſſio in mem
bro ſenſibili tanto fortiꝰ vel vehemētius itendit dolor. Et
propterea accidit ꝙ in vulneribꝰ neruoꝝ ſit maximꝰ do/
lor ꝓpter vehementiā ſenſus in neruis: cū a pluribꝰ au/
ctoribꝰ medicine ponatur neruꝰ eſſe pncipale organum
tactꝰ mediāte quo diffunditur ſenſus tactꝰ ipſius nerui.
⁋ Sed cā ſpaſmi ē dolor ipſe vehemens: ꝛ ēt cōtinuatio
cum cerebro: dolor qdē vehemēs facit ad ꝓuocādū ſpaſ/
mum ꝓpter duo. Primo q: vehemēs dolor ē maxima cā
apatis in neruo; h̄ aūt.ſ. apa factū in neruo ex cā ſpaſma/
tiōis pp cōtractionē q̄ accidit i neruo repletione apante.
Scđo dolor ē cā aduētꝰ ſpaſmi ꝓpter qđ ex dolore accidit
ꝙ neruꝰ fugit reȝ ledētē ꝛ refugiēs cōtrahitur i ſeipſo ad
qđ ꝯſeqt ſpaſmꝰ in mēbro. ⁋ Cōtinuatio aūt neruoꝝ cuȝ
cerebro facit ad hoc vt paſſio attingat vſq; ad cerebrū: et
q: cerebro cōicant oēs nerui ipſo patiēte accidit ꝙ paſſio
peruenit vſq; ad oēs neruos ex quo cōtingit ꝙ ſpaſmus
nō ſolū euenit in lacerto illius mēbri: veꝝ ēt ꝛ in lacertis
totius corpis: vñ ꝛ totū corpꝰ ſpaſmat. Permixtio ēt rō/
nis accidit ꝓpter cōtinuitatē nerui ad cerebrū nō ex con
tinuatiōe aptitudo ē vt cerebrū patiatur ꝛ ad ipſū ꝑuent/
at de nouo ex neruo aliq̄ mā vaporalis ꝛ fumoſa cala ex
caliditate cuiꝰ accidit in cerebro rōneȝ pmiſceri: ꝛ pcipue
ex aduētu eiꝰ ad vētriculos q̄ȝtum ſit ex doloris vehemē
tia in neruo calm̄ apa ad qđ febris cōſeqtur: tūc enim ꝓ/
pter cōtinuationē nocumēti ad cerebrū accidit rōne pmi
ſceri. ⁋ Subdit āt poſtea Aui. Et multotiēs perducit ad
ſpaſmū. In quo Aui. ēt inſinuat aliū modū ꝑm quē i vul
neribꝰ nerui ē aptitudo vt ꝑueniat ſpaſmꝰ. Sed vt itelli/
gatur illud qđ hic dicit Auicē. ꝛ ēt quod dictum eſt prius
eſt hic dubitatio qs ſit ſpaſmꝰ iſte q conſeqtur ad vulnera
facta in neruis.ſcđo ē dubitatio ꝓpter qd potiꝰ conſeqtur
ſpaſmꝰ ad hec vulnera q̄ȝ paliſis: ꝛ nunqd aliqñ poſſit cō
ſeq paraliſis. ⁋ Ad pmū dubiū aliqs dicet: videtur ꝙ iſte
ſpaſmus ſit de repletiōe: q: cura ipſiꝰ ē per euōnē hūidi/
tatis cōtente in neruo. Et iđ cā ipſiꝰ vr̄ eſſe retentio hūidi
tatis virulēte in neruo: talis aūt ſpaſmꝰ vr̄ eē ſpaſmus đ
repletiōe. ⁋ In oppm argr̄: q: iſte ſpaſmꝰ eſt accidens in
toto: mō nō videt poſe ꝙ ſubito oēs nerui repleantur ex
humiditate cōtenta in loco vulneris pcipue cū illa humi
ditas modica ſit que nō vr̄ poſſe ſufficere ad replendum
oēs neruos: q: iſte ſpaſmꝰ nō vr̄ eē de repletiōe. ⁋ Pro/
pterea ponitur qnta particula afforiſmoꝝ: ꝙ ſpaſmus ſu
perueniēs vulneri ē mortale: nūc aūt ſpaſmꝰ q pōitur eē
mortalis non ē ſpaſmꝰ de repletiōe: ſed ſpaſmꝰ q eſt de in
anitione ponit eſſe mortalis: quare iſte ſpaſmus q ſequit
vulnera facta in neruis cū ſit mortalis nō videtur eſſe de
repletiōe. ⁋ Dđm eſt ad hoc: ad cuiꝰ ſolōneȝ oȝ videre
ꝑm quē modū cōſeqtur ſpaſmꝰ vlis in toto ad vulnus fa
ctum i neruo: lȝ de hoc aliqd tactū ſit: nō tñ cōplete eſt ta
ctū. ⁋ Nota ergo in genere ꝙ ſpaſmꝰ vlis in toto nō acci
dit ad vulnꝰ nerui niſi ꝓpter cōtractioneȝ nerui ad cere/
brum ex quo cauſat ſpaſmꝰ in toto: tūc aūt duplici modo
pōt cōicari nocumētū cerebro: ꝓpter qđ accidit ſpaſmus
in toto: vno qdē mō pōt cōicari nocumētū cerebro qđ no
cumentū ex repletiōe nō accidit circa cerebrū: ſed accit
aut participatiōe ſolius nocumēti ad cerebrū: aut ex par
ticipatiōe alicuiꝰ mãe vaporalis ad cerebrū q̄ ipſi nocet
non rōne q̄ȝtitatis replendo: ſed rōne male qualitatis: ex
participatiōe qdē nocumēti ſolius ad cerebrū accidit ſpaſ
mus in toto ꝓpter vehemētiā doloris qui cōſequit vul/
nus nerui: nā ꝓpter vehemētiā doloris cōtingit vt h̄ paſ
ſio nocitiua vſq; ad cerebrū perueniat: cerebrū aūt per
cipiēs nocumentū mouet ad expulſionē ipſius: in tali āt
motu expulſiōis accidit ꝙ cerebrū ipſū cōtrahitur: quia
motꝰ expulſionis ſit cū cōtractiōe mēbri: cōtracto autem
cerebro ꝑm ſubſtātiā cū oēs nerui ſibi cōicent accidit ſu/
bito fieri motꝰ cōtractiuꝰ in oibus mēbris corporis: ꝛ per
ꝯñs ēt facta cōtractiōe in neruis ſit motus cōtractiuus in
omnibus lacertis corporis verſus ſuam origineȝ: hic au
tem eſt ſpaſmus vniuerſalis in toto. Qđ autē iſto modo
ex participatiōe ſolius nocumenti ad cerebrum cauſetur
ſpaſmus eſt auctoritas ipſius Aui. tertio canone. capitu/
lo de ſpaſmo: vbi ponit ꝑm iſtum modum ſpaſmuȝ ex do
lore cauſari. Sili mō ēt accidit ſpaſmus aliquādo ex par
ticipatiōe alicuius materie vaporalis ad cerebrū pertin/
gētis. Nam quādo accidit vulnus in neruo ꝛ retinetur in
neruo humiditas virulēta ꝛ nō extra egreditur: tūc ꝓpter

ꝯtinuationeʒ nerui ad cerebrum poſſibile eſt ꝙ aliqd humiditatis eius illiꝰ ſub forma vaporis ad cerebrũ perueniat: ⁊ ille eſt vapor quidam ad cerebrum perueniens: exiſtens etiã male qualitatis ⁊ nocens cerebro propter malitiam qualitatis ẽ cauſa: vt cerebrũ etiam moueatur motu cõtrario ad expulſioneʒ eius ad cuius motum contractiuũ cõſequit̃ etiã motus contractiuꝰ in lacertis totiꝰ corporis qui eſt ſpaſmus in toto. Accidit ergo eſſe in toto ſpaſmũ ex illa materia perueniẽte ad cerebrũ ſub forma vaporis nõ q2 illa materia noceat replẽdo: ſed ſolũ ꝙ noceat rõne ſue male qualitatis: ⁊ ꝙ per iſtũ modũ poſſit accidere ſpaſmꝰ in toto declarant verba huiꝰ auctoris in ꝑdicto ca. ⁊ etiã verba Gal. tertio ⁊ q̃rto de iterioribꝰ ⁊ ſcdʒ iſtũ modũ maxime cauſat̃ ſpaſmus in vulnere nerui qđ eſt pũctura: q2 in tali vulnere maxime ꝓhibetur exitꝰ humiditatis virulente ꝓpter exiccationẽ orificij eius. Alio mõ põt nocumentũ cõtcari cerebro ꝓpter qđ ſpaſmꝰ conuenit in toto ex materia replẽte cerebrũ ſm originẽ neruorũ ex qua repletiõe accidit cõtractio in origine neruorum: ⁊ ad cõtractionẽ factã in origine neruoꝝ conſeqtur cõtractio in oibus neruis: ⁊ ꝑ ꝯñs etiã cõſeqtur cõtractio in oibus lacertis corporis: ⁊ ſic fit ſpaſmus in toto. Et id qdem cõpetit qñ accidit ꝙ ꝓpter debilitatẽ virtutis ĩ mẽbro ꝓncipali tota materia q̃ erat replẽs neruũ ⁊ apati locum vulneratũ ſubito deriuat̃ ad cerebrũ ⁊ replet ipſuʒ ex repletiõe facta ꝑcipue ſm originẽ neruoꝝ accidit ſpaſmus in toto. Et id vides accidere qñ ſubito tumor q apparebat in vulnere diſparet: propterea: q2 materia redit ad mẽbra nobilia magis. Et iõ dictũ fuit ſupra ꝙ in vulneribus talibus nõ apparere tumorẽ aut ſubito diſparere illum q ꝑus apparebat in loco eſt etiã ſignũ malũ: ⁊ illud Hyp. dixit in q̃nta particula affo. i. illo afforiſmo. Quibuſcũq3 tumores in vulneribꝰ apparẽt non valde ſpaſmant̃ ⁊c. Sic ergo ex dictis apparet ſm quẽ moduʒ accidit ad vulnus factũ in neruo cõſeq ſpaſmũ in toto. Et ex his põt apparere expõ iſtiꝰ verbi Aui. qđ dicit. Et multotiens ꝑducit ad ſpaſmũ. ſ. vulnꝰ neruoꝝ abſq3 anteceſſiõe leſiõis praue. i. abſq3 anteceſſione vehemẽtis doloris: ⁊ illud mltotiens ꝑcipitur ad ſenſuʒ ꝙ nõ exiſtẽte dolore magno in vulnere: imo ille q prius erat receſſit infirmꝰ ſpaſmatur: quẽadmodũ viſuʒ fuit in ruſtico quodã q habuit vulnus in dorſo pedis ꝑtingens ad neruos: poſtq3 dolor receſſit vehemẽs quẽ habuit accidit ei ſpaſmꝰ: ⁊ illud qdẽ cõtingit: aut q2 ſubito deriuat̃ materia ad cerebrũ: ⁊ tũc deliteſcit tumor in apate: vel aliqd ex humiditate cõtenta ĩ neruo ſub forma vaporis hñtis malã qualitate ꝑuenit ad cerebrũ: ⁊ hoc ẽ qđ vult dicere Aui. cũ dicit. Et non fit ĩ eis ideſt in talibꝰ vulneribꝰ excuſatio qn fit illis apa magnũ abſq3 dolore magno: iſta verba vident̃ eẽ peruerſa: quõ eni ẽ poſſibile ꝙ in neruis ſit apa magnũ ⁊ nõ ſit cum dolore magno. ¶ Dõm ẽ ꝙ apa factũ in mẽbro neruoſo cõſeqtur dolor vehemẽs: vt habitũ fuit ſupra in cap. de flegmõe. Sed intelligit p apa hic vulneratũ q̃zcũq3 repletionem: vult eniʒ dicere ꝙ qñ accidit ſpaſmus abſq3 anteceſſiõe leſionis praue ideſt abſq3 anteceſſiõe doloris: tũc non fit excuſatio quin illic in neruo ⁊ in loco vulneris vbi eſt neruus ſit apoſtema magnũ. i. repletio multe hũiditatis virulẽte q̃ retinet̃ in neruo ⁊ non egredit̃ ex vulnere: ex q̃ humiditate ibi retẽta accidit ꝙ fit ſpaſmꝰ aut quia ipſa ſubito deriuatur ad cerebrũ: aut q2 ex ipſa ſub forma vaporis aliqd ꝑuenit ad cerebrũ ledẽs: ⁊ tũc ſpaſmꝰ iſte fit abſq3 dolore magno: ⁊ hoc ẽ qđ vult dicere Aui. lʒ obſcure loquat̃. ¶ Et ex ꝑdictis appere ꝑt ꝙ magna differẽtia eſt iter modos ſpaſmi q cõſequũtur ad vulnus factum in neruo: nã in illis q cõſequunt̃ vulnus factũ in nerno ꝓpter participationẽ nocumẽti ad cerebrũ vel ſoliꝰ nocumenti vel cũ vapore male q̃litatis. Principiũ motꝰ ſpaſmi ẽ natura cerebri q̃ cũ ẽ ſentiẽs nocumentuʒ mouet̃ ad expulſionẽ eiꝰ ⁊ cõtrahitur cerebrũ ex q̃ cõtractiõe accit cõtractio in oibꝰ lacertis corpis: ſed in ſpaſmo q cõſequitur vulnꝰ nerui ꝓpter ſubitã mutationẽ ſeu deriuationẽ materie ad cerebrũ ẽ ipſũ replẽtis. Principiũ ꝑmũ ẽ mã replens ex qua repletiõe accidit cõtractio ſm neruoruʒ originẽ: lʒ adhuc forte itercidat motꝰ cõtractiõis cerebri factꝰ a natura inq̃ztũ etiã cerebrũ mouet̃ ad expulſionem materie nocitiue replentis: tñ ꝑncipalis cã ſpaſmi eſt repletio q̃ fit ex materia. ¶ Ex quo pʒ ꝙ iſte modus ſpaſmi ſatis ẽ peior qñ ſic accidit ꝙ ꝑmꝰ modus. cũ ꝑncipiuʒ motꝰ in ipſo ſit res cõtra naturã: ibi vero ſit ꝑncipiuʒ naturale. Et hec qdẽ verba extrahunt̃ ex his que habẽtur in quinto de accidenti ⁊ morbo.

Tunc his premiſſis poſſumus rñdere ad dubiũ ꝑmũ qñ q̃ritur vtrũ ſpaſmus q accidit in vulnere neruoꝝ ſit ſpaſmus de inanitiõe vel de repletiõe: ¶ Dõm eſt ꝙ iſte ſpaſmus aut refert̃ ad totũ corpꝰ: aut ad ꝑtem illã q ſolũ vulnerata ẽ. Si qdẽ referat̃ ad totũ corpꝰ tũc aut iſte ſpaſmꝰ accidit ex alicuius ſubẽ participatiõe vaporalis q̃ nocet cerebro ꝓpter malitiã q̃litatis tñ: aut iſte ſpaſmꝰ accidit ꝓpter ſubitã deriuationẽ materie ad cerebrũ. Si primo mõ cõtingat iſte ſpaſmꝰ ſic dõm vt Aui. dicit tertio cañ. capi. de ſpaſmo ꝙ iſte ſpaſmꝰ ꝓportionat̃ ad ſpaſmũ qui nõ fit a mã: qñ iſte ſpaſmus hʒ ꝑ ꝑncipio motũ cerebri contractiũ q motꝰ fit a nã cerebri refugiẽte nocumentũ factũ in ipſo: ⁊ ꝓpterea: q2 ꝑncipiũ illiꝰ cõtractiõis in membro nõ ẽ mã replẽs vt replẽs eſt hinc ẽ ꝙ iſte ſpaſmꝰ dr̃ ꝓportionari ſpaſmo q nõ fit a mã: nõ tñ ſpaſmꝰ iſte dr̃ eẽ de ianitiõe: q2 motus cõtractiuus nõ accidit ibi ꝓpter inanitiõeʒ factã in neruis: ⁊ iõ iſte ſpaſmꝰ ꝓprie loquẽdo: q2 ꝑncipium eiꝰ nõ ẽ mã neq3 ꝑuatio mãe: ſed ẽ ꝓprius motꝰ nature ꝓprie loquẽdo neq3 ẽ de ianitiõe neq3 de repletiõe. Et qñ Ipo. dixit ꝙ ſpaſmꝰ aut ẽ de repletiõe aut de inanitione retulit ſermonẽ ſuũ ad ſpaſmũ cuiꝰ motꝰ ꝑncipiũ ẽ res extra nãm: nõ aũt ad ſpaſmũ cuiꝰ ꝑncipiũ motus nãe põt eſſe. Si aũt ſpaſmꝰ iſte accidit ꝓpter ſubitã deriuationeʒ materie ad cerebrũ. Tunc dõm ẽ ꝙ ſpaſmꝰ iſte ẽ de repletiõe. nõ aũt itelligo ꝙ ſit de repletiõe: q2 accidat repletio in oibꝰ partibꝰ cerebri: ⁊ in oibꝰ neruis corporis vel ĩ oibus neruis q ſũt in medio inter ꝑteʒ vulneratã ⁊ cerebrũ ſed eſt de repletiõe q̃ztũ ad cerebrũ ꝑcipue ſm loca originis neruoꝝ ex q̃ repletiõe ſit cõtractio ĩ illis partibꝰ cerebri ad quã cõtractionẽ factã in illis ꝑtibꝰ cõtractio ſequit̃ in omnibꝰ neruis corpis abſq3 ꝙ mã repleat oẽs neruos Si aũt iſte ſpaſmꝰ referat̃ ſolũ ad ꝑtẽ q̃ eſt vulnerata: ſic dõm eſt ꝙ aut cã ſpaſmi facti in ipſa ẽ cõtractio fcã in ipa ꝓpter doloris vehemẽtiã. Tũc iudicãdũ ẽ de iſto ſpaſmo ſicut dcm̃ eſt de illo q accidit ꝓpter motũ cerebri cõtractiuum: aut eſt cã iſtiꝰ ſpaſmi apa in ꝑte factũ: ⁊ repletio in neruo: ⁊ tunc iſte ſpaſmꝰ ẽ de repletiõe ⁊ mãlis ſicut ſpaſmus qui fit ex apate ⁊ repletiõe facta in neruo ex humore. ¶ Ad rõnẽ ꝑmã dõm ꝙ nõ opʒ ꝙ ſpaſmꝰ q curat̃ per euõnẽ ſit de repletiõe: q2 lʒ ad ſpaſmũ cõcurrat aliq̃ mã: tñ q2 illa mã nõ ſemp ſpaſmũ facit inq̃ztuʒ eſt replẽs non dr̃ eẽ ſpaſmꝰ de repletiõe: ⁊ ſic ẽ hic: licet eniʒ in vulnere nerui cõcurrat ſemp cõgregatio alicuiꝰ virulentie male rõne cuiꝰ debet̃ ibi euõ: tñ iſte ſpaſmꝰ q conſequit̃ nõ ſemper iudicãdũ eſt de repletiõe niſi inq̃ztuʒ ſit in ꝑte illa ex hoc ꝙ mã repleat partẽ illã: ſed ſpaſmꝰ factus in toto ex materia illa ex hoc ꝙ noceat cerebro ſit a mala q̃litate ñ dicit̃ eſſe de repletiõe: imo potiꝰ eſt ſpaſmꝰ q ad materiaʒ non ꝓportionatur: vt dictũ ẽ auctoritate Aui. tertio. cañ. ⁊ ꝓpterea poſſumꝰ dicere ꝙ aliquẽ ſpaſmũ eẽ de repletione põt duplr̃ itelligi: vno mõ ꝙ eſſet ex mã ex hoc ꝙ replet: ⁊ iſto mõ non opʒ ꝙ ſpaſmꝰ cõſequẽs vulnꝰ ſit de repletiõe. Alio mõ põt dici eſſe de repletiõe: q2 ad ipſuʒ cõcurrat preſentia alicuius materie. ⁊ iſto mõ iſte ſpaſmus

q̄ʒtū ad vnaʒ cām. qꝛ ſemper ꝯcurrit aliq̄ viruletia mala poſſet dici de repletiōe: ſed cōparādo ipm ad cām que eſt paſſio doloroſa ꝓpter quā accidit cōtractiuus mot⁹ neqꝫ ē de repletiōe neqꝫ de inanitiōe vt dictū ē ꝑus. ¶ Ad ſcdaʒ rōnē dōm ē ꝙ ſpaſmus in vulnere pōt eſſe mortalis non ſub rōne q̄ eſt de repletiōe vel inanitiōe neruoꝝ: ſed qꝛ ꝑ ipſuʒ ſignificatur ꝙ nocumentū ꝑuenit vſqꝫ ad loca ⁊ mēbra nobilia. ſ. ad cerebrū ⁊ neruos: nocumentū autem factum in talib⁹ mēbris eſt cā mortis vt in plurib⁹: non tñ ſemper eſt: ⁊ precipue: vt dictū eſt ſpaſm⁹ eſt mortalis qñ do contingit ex ſubita deriuatione materie replentis cerebrum: tunc enim ſignificatur eſſe maius nocumentuʒ in principio.

Ad ſecundam dubitationem

dicēdū ē ꝙ ad vulnera facta i mēbris neruoſis vel in neruis pōt cōſeq̄ paraliſis: ⁊ pōt cōſequi paraliſis in tota: ⁊ ēt paraliſis in parte que tantū eſt vulnerata. Accidit quidē in parte que tantū ē vulnerata qñ in vulnere multiplicatur intātū humiditas replens ꝙ opilat poros nerui: ita vt per hoc ꝓhibeatur trāſit⁹ ſpūs ſenſibilis ⁊ motiui: tūc eni illud mēbrū mollificatur. Accidit aūt paraliſis in toto aut ſi ex loco vulnerato deriuať tanta mā verſus cerebrum vt in origine neruoꝝ accidat cōpleta clauſio ⁊ opilatio: ita vt nequeāt dſcēdere ſpūs ſenſibiles ⁊ motiui ad mēbra iferiora tūc mollificanť mēbra: aut hoc contigit ſi adeo vehemēs nocumentū ꝑtingat ad cerebrū ꝙ ex motu cōtractiōis in cerebro vehemēter accidat ꝑfecta clauſio in vijs per quas deſcēdit ſpūs ſenſibilis ⁊ motiu⁹: tūc mēbra paraliticātur ⁊ mollificanť: ex hoc. n. ſcꝫ ꝙ motuʒ fortē cerebri cōtractiuū clauſio accidit ꝑfecta viarum per quas deſcēdit ſpūs ſenſibilis ⁊ motiuus poſſibile eſt accidere ſicut expreſſe pꝫ ꝑ Aui. tertio cañ. capi. de apate aut hoc pōt accidere ſi accidat vulneratio in loco aliquo neruoſo a quo deriueť ſpūs ſenſibilis ⁊ motiu⁹ ad plura mēbra ⁊ ibi icidať ex toto neruus aut origo: ⁊ principiū a q̄ deriuatur virt⁹ in plura mēbra vel repleať ex hūiditate illud ꝑncipiū ſic vt ex toto fiat opilatio ſi iſto mō poſſet eē ſi accideret circa nuchaʒ ex vulneratiōe ibi facta apa aut repletio hūiditatis ex qua cōtingeret opilatio tūc omnia mēbra mollificanť ad q̄ virtus dirigitur ab illa pte nuche Sic ergo ſpaſm⁹ ⁊ paraliſis cōſequunť vulnera neruoꝝ ſed ſpaſmus cōſeq̄tur qñ nō accidit ꝑfecta opilatio ꝓpter quā ꝓhibeať aduentus oino ſpūs ſenſibilis ⁊ motiui ⁊ ꝑcipue qñ accidit circa cerebrū motus cōtractiuus. Sꝫ paraliſis ſeq̄tur qñ accidit opilatio cōpleta ex repletiōe humiditatis q̄ aggregať ꝓpter vuln⁹ ⁊ nō eſt ibi motus cerebri cōtractiuus: ⁊ ꝓpterea ē poſſe ꝙ ad vulnera facta in q̄dam loco cōtingat ſpaſmus ex vna pte ⁊ paraliſis ex alia pte ſicut poniť tertio cañ. ab Aui. ca. de plaga ⁊ iciſiōe i capite: qꝛ vulnera q̄ ꝑtingūt ad pāniculos cerebri q̄ ſūt mēbra neruoſa cōſeq̄tur laxitas ⁊ mollificatio in latere vulneris ⁊ ſpaſmus in oppoſito eius. Et cā eius ē: qꝛ in latere cerebri in quo ē vuln⁹ nō accidit motus cōtractiuus cerebri ꝓpter multitudinē repletiōis cerebri ſꝫm illam exꝓpinquāte ad vulnus. Sed ex repletione facta ibi ꝓhibeť deſcenſus ſpūs ſenſibilis ⁊ motiui ad membra: vnde ipa paraliticanť ⁊ mollificanť: ſed in latere oppoſito: qꝛ cerebruʒ nō ſic recipit nocumentuʒ ex mā illa vt replens: ſed magis accidit nocumentū ſibi ex cōpaſſiōe ad alterū latus accidit ei vt poſſit moueri motu cōtractiuo ⁊ fugiēdo nocumentū ex quo motu cōtractiōis facto in ipſo accidit ꝙ mēbra illi pti ſuppoſita cōtrahunť verſus cerebruʒ iō ſpaſmatur: nec eſt hoc ipoſſe vt cerebrū ſꝫm diuerſas ptes diuerſuʒ modū recipiat paſſiōis: imo poſſe eſt ꝙ cerebrū in vna pte ſit ſanū ⁊ i alia leſuʒ ꝓpter diſtinctionē partiū cerebri. Et ſicut hoc poſſibile ē circa cerebrū: ita poſſe eſt accidere hoc circa nuchā ꝓpter diſtinctionē ptiū nuche.

liceꝫ aūt paraliſis poſſit cōſeq̄ ad vulnera facta in neruis ſicut ⁊ ſpaſm⁹: tñ vt plurimū ē qḋ cōſequiť ſpaſm⁹: tuꝫ qꝛ vt plurimū cerebrū neruis cōpatiť refugiēs nocumentū qḋ ab eis ꝑuenit ex quo accidit vt fiať in ipſo mot⁹ cōtractiuus ad quē cōſeq̄tur ſpaſmus: tū etiā qꝛ raro ē vt ex vulnere tāta humiditas ad ipſū cerebrū ꝑueniat vt ex ipa accidat opilatio cōpleta ex q̄ ꝓhibeatur deſcenſus ſpūs ſenſibilis ⁊ motiui: ⁊ ꝓpterea: qꝛ raro hoc accidit idcirco auctores vt plurimū dicūt ꝙ ad vulnera facta in membris neruoſis cōſeq̄tur ſpaſm⁹: ⁊ nō faciūt mētionē de paraliſi. bene aūt cognoſcitur ꝙ iſta verba q̄ ſunt dicta nō ſunt ꝓ illis ad quos ꝑncipaliter ſit hec expō. Sed tñ qꝛ credimus ꝙ nō ſolū ad iſtos ꝑueniet ſed ad alios: ⁊ qꝛ itellect⁹ noſter neſcit ab inquiſitiōe deſiſtere pro tanto hec verba hic appoſuimus. Deinde cum dicit.

¶ Et faciliores eoꝝ diſpōes ſūt febres: ⁊ apata mlťa appent i alijs locis q̄ꝫ i vlneri b⁹ ⁊ ſitis ⁊ vigilie et deſiccatio lingue et ꝓprie quādo accidit illic apoſtema.

In parte iſta oñdit q̄ ſūt accidētia magis moleſta que ſūt apta cōſeq̄ ad vulnera facta in neruis: oñdit etiā alia accidētia q̄dam cōſequētia vulnera fcā in neruis: ſūt tñ i malitia iſra ꝑdicta. Et dicit. Et faciliores eoꝝ diſpōnes. i. accidētia q̄ ad ipſas ſequūtur ſūt febres: febres q̄dē dicunť facilioris diſpoſitiōis q̄ ipſa cōſequūtur: tū qꝛ febris non ſic ē accidēs ſuſpectū vt ſpaſm⁹ ⁊ ꝑmixtio rōnis. Nō eniʒ ſignificatur ex febre tātū nocumentū aduenīſſe ꝑncipali mēbro ſicē ſignificať ex ſpaſmo ⁊ ꝑmixtione rōnis ꝓpterea qꝛ ex leuiori nocumēto cōtingit feb. q̄ꝫ cōtingat ſpaſmus ⁊ ꝑmixtio rōnis. Nā feb. cōtingit de quacūqꝫ ſupcaleſactione: ⁊ ēt ex dolore cito cōſeq̄tur febris: ēt dř febris facilior diſpō: qꝛ facilius accidit ex vulnere nerui q̄ꝫ ſpaſm⁹ ⁊ permixtio rōnis: ꝓpterea: qꝛ vt dictū ē: febris ex leuiori ⁊ minori nocumēto cōtingit q̄ꝫ ſpaſm⁹ ⁊ ꝑmixtio rōnis: h̄ non accidit niſi qñ nocumētū grāde vſqꝫ ad cerebrū peruenit ¶ Sed mō aliq̄s q̄ret nunq̄d ſi ſuꝑuenit febris ſit bonum in vulnere nerui ⁊ ꝑcipue qñ eſt ſpaſmus vel timetur de ſpaſmo. Et vř ꝙ ſic: qꝛ ad ſpaſmū febris aduenies videť curare ſpaſmū. ponitur eni ſcda particula affo. ꝙ bonuʒ eſt vt febris ſuperueniat ſpaſmo ⁊ ꝑcipue ſpaſmo cū quo eſt aggregatio humiditatis: ſicut ē in ſpaſmo q̄ vuln⁹ cōſequitur. Si aūt timetur euētus ſpaſmi vř ꝙ febris ꝑſeruabit ab euētu ſpaſmi: ꝓpterea: qꝛ cōſumet humiditatem viruletaʒ ex qua cauſatur ſpaſm⁹. Et certe dōm ē ad hoc ꝙ febris cōſiderata vt ē accidens qḋdā vulneri nerui ei⁹ ſuꝑuētus bon⁹ eſt ſiue ſit ſpaſmus ſiue nō ſit: ſed timetur euētus eius. Et cā huius ē ꝓpterea qꝛ tūc febris nō accidit niſi ꝓpter apationē q̄ ſit in neruo: ꝓpter qḋ euētus febris ſignificat ꝙ iā neruus incipit apari: ad hoc aūt conſequitur ſpaſmus: ꝓpter qḋ iſto mō cōiungi febrē cuꝫ ſpaſmo nō eſt aliud niſi mľtiplicare duo accidētia moleſta: h̄ aūt peius eſt q̄ꝫ ſi ſit vnū ſolū: ⁊ iſto mō euētus febris ē malum ſignū: qꝛ ſignificat neruū apari ⁊ ē mala cā inq̄ʒtuꝫ ipſa eſt accidēs qḋdā moleſtum egrum affligēs: ſed alio mō pōt ſuꝑuenire febris in vulnere nerui nō vt accidens vulneris: ſed ſuꝑuenit ꝑ accñs: vtputa ex aliqua materia putrefacta in venis vel extra venas: ⁊ iſto mō qꝛ febris ñ ſuperuenit ex malitia vulneris nō ſignificat de ſe aliquā malitiā vulneris: ⁊ eius ſuꝑuentus pōt eē bonus ad euitationē ⁊ ꝑſeruationē ſpaſmi inq̄ʒtum febris deſiccat ⁊ conſumat hūiditates vulneris ⁊ alias: ⁊ hoc mō Hyp. intelligit ꝙ bonū ē febrē in ſpaſmo fieri qñ iſta duo non conſequunť vnam egritudinē moleſtā ⁊ ſuſpicioſam: ſed ſunt duo accidētia ꝑ ſe diſtincta nō dependētia ab alia radice vel cā: ⁊ apata multa apparēt i locis alijs: hoc ē dicere ꝙ ex accñtib⁹ ꝯñtibus vulnera neruoꝝ eſt: qꝛ i locis alijs

q̄ȝ in loco vulnerato apparēt multa apāata.i.multi tumo-res:qꝺ nō accidit ī vulnere mēbꝛi carnoſi.Et rō huiꝰ ē.ꝓpterea:qꝛ ad vulnus nerui cōſeqtur vehemēs doloꝛ vt dictū ē.ex vehemēti doloꝛe attrahitur mā ad locū vt dcm̄ eſt:⁊ nō ſolū ad locū vulneratū:verū ēt ad loca vicina ex quo accidit vt multi tumoꝛes fiant ī locis vicinis:⁊ h̄ con tingit qn̄ multa mā ad extra ꝓpellitur.Sed ſi ad interio-ra deriuaretur id nō accideret:ſitis vigilie ⁊ exiccatio lin gue.ſ.ſunt ēt ex accidētibꝰ huiꝰ vulneris:⁊ p̄cipue quan-do illic eſt apā:ꝓpterea:qꝛ qn̄ eſt apā conſeqtur febꝛis ad quā hmōi accidētia ꝓpter caliditatē febꝛilem conſeqtur ſicut de ſe eſt notum.Deinde cum dicit.

¶Et ſimiliter ē diſpoſitio vulnerū choꝛ-darum lacertoꝛum ⁊ pꝛopꝛie in latere ca pitis earum.

¶In pte iſta qꝛ dixerat de vulneribꝰ neruoꝛum:aptat etiā qbuſdā alijs mēbꝛis ⁊ dicit.Et ſilr̄ eſt diſpō.ſ.in talibꝰ ac-cidentibꝰ vulnerū choꝛdarū ⁊ lacertoꝝ ⁊ ꝓpꝛie in latere capitis eoꝝ:⁊ ꝓpꝛie ſi cadat ad ptē q̄ eſt verſus caput.i.verſus extremitates eoꝝ:nā in q̄cunqȝ extremitate cadit eſt ſimilis diſpō eius:muſculus.n.habȝ duas extremita-tes:vna eſt verſus mēbꝛa q̄ mouet a q̄ oꝛit̄ choꝛda.Et iō ſi ibi cadit vulnꝰ:tūc eius iudiciū ē ſicut de vulnere cadē te in choꝛda:alia ē extremitas eius verſus cerebꝛū:⁊ ī il la igreditur neruus ⁊ incipit ibi ſpargi:ꝓpter qꝺ ſi cadat vulnus eſt iudiciū eius ſicut de vulnere cadēte in neruis Intellige aūt cuȝ Aui.dicit.Et ſimiliter eſt diſpoſitio vul neꝝ choꝛdaꝝ ꝙ iſta ſimilitudo ē larga:nā licet ad vulne ra facta in choꝛdis ſit aptꝰ cōſequi ſpaſmus ⁊ pmixtio rō nis ⁊ accn̄tia:alia tn̄ nō ſic ſicut ad vulnera facta in neruis ꝓpterea:qꝛ nerui ſunt mēbꝛa plus ſenſibilia q̄ȝ choꝛda:nam choꝛda ē mēbꝛuȝ cōpoſitum ex villis neruoꝝ ⁊ liga mentoꝝ q ſenſuȝ nō habēt:ꝓpter qꝺ vulnera q̄ fiūt ī choꝛ dis medio mō ſunt ſe hn̄tia inter vulnera neruoꝝ ⁊ vul-nera ligamētoꝝ:nō eniȝ ſic ſunt ſuſpecta et vulnera ner-uoꝛū:ſunt tn̄ ſuſpecta plus q̄ȝ vulnera ligamētoꝝ inquā tum choꝛda pticipat multo ſenſu per admixtionem villo rum nerui q ſunt in ea.vt vult Gal.ſexto de inge.ſanita.⁊ Aui.infra ⁊ hic inſinuat.Deinde cum dicit.

¶Et quando apoſtemantur nerui ⁊ que ſunt eis ſimilia aut aduenit eis frigus ſpaſmantur:⁊ ſi aduenit eis putrefactio coꝛrumpitur membꝛum ⁊ augmentatur ⁊ putrefactio quideȝ feſtinat ad eos quo niam ipſi ſunt creati ex humiditate quā congelauit ⁊ coagulauit frigus:⁊ ad hu-iuſmodi quidem pꝛoperat putrefactio ex humiditate ⁊ ex caliditate humida et decoquitur in eo.

¶In parte iſta oñdit ex qbus maxime nocumētum fit vul neribus neruoꝝ:⁊ p̄mo in gn̄ali oñdit q̄ ſunt nocitiua eis ſcꝺo hoc in ſpāli [illegible] quibuſdā rebus.ſcꝺa ibi.ſilr̄ aqua.In pꝛima parte Auic.vult dicere ꝙ ea q̄ ſunt frigida in actu nocent neruis ⁊ p̄cipue qn̄ apāntur:ſunt.n.cā vt cito ſpaſ mentur:⁊ hoc dicit p̄mo Aui.cū dicit.Et qn̄ apāntur ⁊c.Contingit aūt ꝙ frigidum qꝺ aduenit neruis vulneratis ipſos ſpaſmat ꝓpter duas cauſas.Una cā eſt:qꝛ frigiduȝ ipſius de ſe eſt cā ſpaſmi:vt dr̄ qnta pticula affoꝛiſmoꝛum illo affo.Frigidū vero ſpaſmos:ꝓpterea:qꝛ vt Aui.pōit tertio can̄.in ca.de ſpaſmo.Ex frigido cōgelatur ⁊ inſpiſ ſatur ſubā nerui ⁊ lacerti ꝓpter que accidit cōtractio ver ſus p̄ncipiū:⁊ qꝛ talis modus paſſiōis ꝑducit̄ vſqȝ ad ce-rebꝛū:ꝓpter cōtinuitatē cū eo accidit ꝙ iſte ſpaſmus po-ſtea cōicatur toti coꝛpoꝛi.Alia cā ē:qꝛ frigidū ē cā vt ſuper fluitates retineantur in ipſo:⁊ nō reſoluantur ab eo:hec autē ipſū ſpaſmāt:⁊ ēt hec hūiditas retēta ad cerebꝛuȝ ꝑ ducitur.vn̄ cōtigit ex paſſiōe fcā in cerebꝛo ſpaſmus ī to to.Silr̄ ēt ea q̄ ſūt maxime nocitia neruis ſūt ea que ſūt putrefactiua ſicut calida ⁊ hūida.Un̄ ſi iſta appꝛoximēt̄ in vulneratiōe ipſoꝝ ſūt cā putrefactiōis in mēbꝛo:⁊ iſtꝺ Aui.tāgit ſcꝺo cum dicit.Et ſi aduenit eis putrefactio.i.res putrefaciēs ſicut ē res calefaciēs ⁊ hūectās.Talia.n.ſunt putrefactiua cū putrefactio fiat a calꝺo ⁊ hūido:ſicut pluries dcm̄ eſt p̄us.Reddit tn̄ Aui.cām quare talia pu-trefactiua maxime nocēt neruis ꝓpterea:qꝛ nerui gn̄ati ſunt a mā aliqua humida q̄ cōgelata eſt a frigido:nūc au tem humidū qꝺ cōgelatū ē a frigido eſt aptū diſſolui ca-lido ⁊ p̄cipue humido qꝺ auget ſenſibilitatē ⁊ humecta-tionē eiꝰ:q̄pꝛopter neruis ſūt maxime nocitia ea q̄ calida ſunt ⁊ humida ſicut pultes mollitiue ⁊ ſilia q̄ ignari ciru gici in vulneribꝰ neruoꝝ appꝛoximāt.⁊ hoc eſt qꝺ Aui.vult dicere cū dicit:⁊ ad hmōi ꝓperat putrefactio ex hu mectatiōe ⁊ caliditate humida ⁊ decoquat̄ in eo.i.talis ca liditas decoctionē.i.caliditatē extraneā putrefactionē fa-cientem in neruo:vn̄ ex talibus cito putrefit neruus ⁊ au getur putrefactio eius.

Sed aliquis dubitabit de h̄ qꝺ dicit ꝙ nerui ſunt creati ex mā humida quā coagulauit frigus.p̄mo.n.non videt̄ nerui creari ex mā humida:imo ex mā ſicca ⁊ ter reſtri:qꝛ nerui ponunt̄ eſſe frigidi ⁊ ſicci in nā mēbꝛoꝛuȝ etiā ſubā eoꝝ eſt terreſtris ⁊ ſicca:ḡ materia ꝓpoꝛtiona-bilis eis eſt mā ſicca ⁊ terreſtris:ꝓpterea nō videt̄ eſſe co agulata a frigido:qꝛ Aui.p̄mo can̄.Fen p̄ma.ponit ꝙ fri-gidū nullū opus nature ingredit̄:ergo nō ingredit̄ opꝰ virtutis infoꝛmatiue:ꝓpterea Ari.in ſcꝺo de gn̄atiōe aīa liuȝ ad lrām dicit.Ab iterioꝛi aūt caliditate fiunt nerui et oſſa deſiccata:quō eni fiūt a frigido cū illic videat̄ pone-re ꝙ fiāt a caliditate aſſante ⁊ deſiccāte.¶Dōm ē:⁊ p̄mo ad p̄mū qn̄ Aui.dicit hic ꝙ nerui ſunt creati ex mā humi da nō itelligit ꝙ in gn̄e mēbꝛoꝝ materia neruoꝝ ſit hūi-da:imo reſpectu materie ex q̄ generatur caro ē ſiccioꝛ et denſioꝛ.Sed itelligit ꝙ ſunt creati ex materia humida.i.ſunt creati ab hūiditate aliqua.Coꝛpoꝛi.n.noſtro ⁊ oibꝰ mēbꝛis eius ſupponitur pꝛo materia aliqd humiduȝ liq-dum ſicut ſperma ⁊ ſanguis mēſtruꝰ:vt dicit Aui.ī tertia Fen p̄mi can̄.dicit ꝙ materia cōdenſatur ꝑ actionē factā in ipſa a virtute cōuertente ipſā.¶Ad ſcꝺm dōm ē ꝙ per frigidū Aui.hic nō itelligit frigidū puꝝ eē.tale.n.frigidū non ē cōſtituēs aliqꝺ mēbꝛū cū oīa mēbꝛa ſint cōſtituta a virtute ifoꝛmatiua cuiꝰ inſtrm̄ eſt calm̄ naturale incluſuȝ in ſpermate:ſicut declarat phūs:⁊ ēt medici:ſȝ intelligit hic ꝑ frigidū calm̄ diminutū qꝺ qdē cōparatur ad id qꝺ cōſtituit mēbꝛa carnoſa:reſpectu illius dr̄ eſſe frigidum.¶Ad tertiū dōm ē ꝙ verba phi nō cōtradicūt verbis Aui.ꝓpter qꝺ intelligi dȝ ꝙ ſic accidit in mēbꝛis coꝛpoꝛis hu mani ſicut in rebꝰ exterioꝛibꝰ.Uidemus eni in rebꝰ exte rioꝛibus quedā qdem fieri a calido:⁊ p̄fici etiā a calido ⁊ talia remanēt calida:q̄dā aūt que q̄ȝtuȝ ad fieri in eis do minatur actio calidi q̄ȝtū ad factum eſſe ipſa cōplet frigi dū:⁊ hoc ꝓpterea:qꝛ euapoꝛat ab eis humiditas ſubtilis cum caliditate:vn̄ remanēt coagulata ⁊ cōdenſata a fri-gido ⁊ remanēt etiā frigida ſicut ſimili mō ē in quibuſdā mēbꝛis interioꝛibꝰ:qm̄ licet ipſa q̄ȝtū ad fieri generētur a calido:tn̄ in fine ꝓpter mltā euapoꝛationē humidi:eua poꝛat etiā calidū vn̄ remanēt a frigido cōdenſata:ꝓpter qꝺ quātū ad cōplemētū eoꝝ dicūtur fieri a frigido:⁊ iſto mō nerui ⁊ oſſa dicuntur coagulata eē a frigido:⁊ hec eſt ītētio phi ſcꝺo de gn̄atiōe aīalium ꝓpter qꝺ nō contradi-cit Aui.ſed idem dicit.Deinde cum dicit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Et ſimiliter aque quidem frigide nocent ex parte ſpaſmi ⁊ calide ex hoc ꝙ putrefaciunt: ⁊ ſimiliter oleū: verꝫ oleū quādoqꝫ eſt neceſſarium ſcilicet illud quod eſt calefactum propter neceſſitatem ſedādi dolorem aut propter ſubtiliandas medicinas ⁊ facere eas currere: ⁊ ſunt medicine reſiſtentes qualitati humectanti: et pungentes ſole quandoqꝫ perficiūt hāc operationem.

¶ In parte iſta in ſpeciali oſtendit de quibuſdam rebus q̄ maxime ſunt nocitiue vulneribus neruorum: ⁊ duo facit primo facit quod dictum eſt. ſecūdo quia dixerat ꝙ oleum eſt nociuum vulneribus neruorum ratione vulneris oſtendit ratione cuius intentionis aliquādo ipſo vtimur ſecunda ibi: Uerum oleum quandoqꝫ eſt neceſſariuꝫ: qd dicat in prima parte ſatis eſt notum ex his que dicta ſunt in precedenti. §. In ſecunda parte vult dicere ꝙ oleum quandoqꝫ eſt neceſſarium adminiſtrare duplici de cauſa ſcꝫ aut gratia ſedationis vehementis doloris: quoniā vehemens dolor ſedatur per ea que mollitiua ſunt habentia caliditatem ſicut eſt dictum prius quare ipſum eſt iuuatiuum in ſedatione doloris. ¶ Sed tunc intellige circa hoc ꝙ oleum non debet adminiſtrari intus in vulnere: ſed ſuper neruum: propterea: quia eſſet cauſa putrefactionis nerui: ſed debet adminiſtrari in circuitu: ⁊ hoc dico quando neruus eſt diſcoopertus in vulnere: ſed ī vulnere in quo non eſt neruus diſcoopertus ſicut in punctura non cures apponere ipſum in orificio vulneris: propterea: quia tunc oleum non immediate ad ſubſtantiam nerui peruenit ⁊ eſt aperitiuum ⁊ mitigatiuum doloris. Et ideo Galie. in. ſexto de ingenio ſanitatis dixit ꝙ aliō facit in neruo diſcooperto ⁊ aliud in neruo cooperto: vulnus enim diſcoopertum putrefacit ⁊ maculat. Alia cauſa propter quam poteſt oleuꝫ adminiſtrari eſt vt per adminiſtrationem eius cum aliis medicinis que ſunt groſſe ⁊ terreſtres poſſint medicine penetrare ⁊ virtus earuꝫ currere vſqꝫ ad profundum: quoniam ex adminiſtratiōe olei fiunt ſubſtantie ſubtilioris: vnde poſſunt vſqꝫ ad neruuꝫ qui poſitus eſt in profundo in ſubſtantiam etiam nerui que ſolida eſt ⁊ denſa melius penetrare: ⁊ iſto modo oleum admiſcetur in vnguentis vulnerum neruoruꝫ: ⁊ hāc cauſam Auicē. tangit cum dicit. Aut propter neceſſitateꝫ ſubtiliandi medicinas ⁊ faciendi eas curare. Et tunc medicine cum quibus oleum admiſcetur debent habere virtutem per quam reſiſtant qualitati humectātiipſius olei vt ex ipſis ⁊ oleo fiat medicina que ſit conueniens in virtute exiccatiua ipſius: ⁊ hoc eſt quod dicit. Et reſiſtentes qualitati humectanti. Subdit Auicen. Et pungentes ſole quoniam perficiunt hanc operationem: hoc eſt dicere ꝙ ſi medicine ſine adminiſtratione alterius rei eſſent pūgitiue ⁊ mordicatiue ipſe perficiunt hanc operationem quia ſcꝫ ipſe ſi adminiſtrantur cum oleo reſiſtunt qualitati humectanti ipſius olei ⁊ ex oleo tollitur mordicatio iſtarum medicinarum: ⁊ propterea compoſitum ex iſtis duobus erit conueniens ī vulnere nerui. ¶ Et ex hoc apparet vna alia vtilitas ipſius olei. Nam adminiſtratio ipſius interdum cum aliqua medicina facit vt ſit conueniens compoſitio ex eis: cum neqꝫ illa medicina neqꝫ oleuꝫ per ſe conueniant in vulneribus neruorum ſicut quādo aliqua medicina ſola adminiſtrata eſſet pungitiua ⁊ mordicatiua nerui non eſſet conueniens de ſe vt adminiſtraretur in vulnere nerui: quia medicamen vulneris neruorum debet eſſe remotum a mordicatione vt inferius apparebit: ipſum tamen ſi adminiſtratur cum oleo fit cōueniens: propterea: quia adminiſtratione ipſius olei tollitur eius virtus mordicatiua: ⁊ ipa etiam mixta cum oleo tollit ⁊ remouet id propter quod oleum nocet quoniam reſiſtit qualitati humectatiue ipſius olei propter ſui virtutem fortem exiccatiuam: quare medicamen ex illis cōpoſitum erit virtutis temperate ſm ꝙ eſt conueniens in vulnere nerui: propter quod ex his apparet triplicem eſſe cauſam: quia vtimur oleo in vulneribus neruorum. Deinde cum dicit.

¶ Et quandoqꝫ qui ex eis vulneratus ē apoſtematur etiam: ⁊ eſt eius operatio tardior: ⁊ ſimiliter eius maturatio ⁊ curationis ſuſceptio eſt tardior. Et quādoqꝫ vlcerantur nerui: ⁊ ſunt vlcera tardioris conſolidationis ⁊ tardioris maturatiōis

¶ In parte iſta Auicē. oſtendit ꝙ etiam alie diſpoſitiones accidentes neruis ⁊ non ſolum vulnera difficilioris curationis exiſtunt in eis q̄ꝫ in aliis membris. Si eniꝫ apoſtematur neruus tunc reſolutio apoſtematis ſi debeat reſolui tardius fit in neruo q̄ꝫ in carne. Et ratio eſt propterea: quia neruus eſt denſioris ſubſtantie q̄ꝫ ſit caro. Et ſimiliter eſt maturatio eius ſi debeat procedere per viam maturationis fit tardius: propterea quia neruus eſt ſubſtantie dure. Et ideo dico ꝙ maturatio difficilius fit in talibꝰ membris. Similiter etiam ſi vlcera fiant in neruis difficilioris conſolidationis ⁊ digeſtionis exiſtunt q̄ꝫ in mēbris carnoſis: propter cauſam vtranqꝫ que dicta eſt: ⁊ ad has etiam cauſas adiuuat vehementia doloris que conſequitur amplius tales diſpoſitiones in membro neruoſo q̄ꝫ ī membro carnoſo: quoniam vehemens dolor ē prohibēs virtutem ab omni ſua operatione cum ipſam proſternat ⁊ hoc eſt quod vult dicere Auicen. cū dicit. Et quandoqꝫ ⁊c. Et eſt eius operatio ideſt reſolutio ſi apoſtema debeat reſolui: ⁊ ſimiliter eius maturatio ſcꝫ ſi apoſtema debeat procedere in viam maturationis: vult ergo in hoc dicere ꝙ apoſtema difficilius reſoluitur ⁊ difficilius maturatur in hoc membro q̄ꝫ in membro carnoſo ⁊c. ⁊ planuꝫ eſt per ea que dicta ſunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et omne vulnus quod fit in neruis aut eſt punctura aut ſciſſio. Et fiſſura quideꝫ aut fit cum detectione nerui aut ſine eius detectione: ⁊ illud quidem aut fit in longitudine aut latitudine.

¶ In parte iſta Auicen. oſtēdit quot modis poteſt accidere vulnus in neruis: nam curatio vulnerum neruorū diuerſificatur ſm diuerſitatem ipſorum ſicut poſtea apparebit: ⁊ vult dicere ꝙ vulnus quod fit in neruo aut ē punctura aut eſt ſciſſura que eſt manifeſta ⁊ vulnus apertum ⁊ illa ſciſſura aliquando fit cum detectione nerui ita ꝙ videtur neruus: aliquando vero ſine detectiōe: ⁊ iſta ſciſſura aliquando fit per longitudinem nerui aut per latitudinem: ⁊ hoc etiam diuiditur: licet Aui. hic non exprimat ſed poſtea exprimit: quia ſi fit per latitudinem aut inciditur neruus ex toto: aut non: ſed tantum ſm partem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et vulnera quidem cadentia ſm longitudinem in neruis ſaluiora ſunt cadentibus in latitudine: villus enim ſanus leditur ex vicinitate īciſi ⁊ nocetur per ipꝫ

⁊ nocet cerebro: ⁊ facit accidere ſpaſmum ⁊ egritudines magnas: ⁊ fit iteruꝫ multotiens neceſſariuꝫ tunc abſcindere vulneratum ⁊ punctum cum totalitate ⁊ prouenit ex eo quies ⁊ ſeparantur accidentia mala.

¶ In parte iſta comparat vulnera neruorum adinuicem oſtendendo que ſunt magis moleſta ⁊ que minus: ⁊ comparat etiam ad vulnera facta in quibuſdam alijs mēbris que ſimilantur neruis in ſui ſubſtantia. ⁊ tria facit. Primo comparat vulnera neruorum que fiunt ſm longum nerui ad vulnera que fiunt ſm latitudinem in quibus nō ex toto abſcinditur neruus. ſecundo comparat vulnera facta in neruis ad vulnera facta in quibuſdam alijs membris que ſimilantur neruis. tertio comparat vulnera neruorum que fiunt in latitudine quando ex toto inciditur neruus ad alia: ſecunda ibi. Et vulnera quidem in panniculis tertia ibi. Et non timetur de abſciſſione neruorum. Quod in prima parte dicit manifeſtum eſt. ¶ Iuxta quam partem intelligendum ꝙ inter vulnera nerui q̄ ſunt magis ſuſpecta ad mortem. primo eſt punctura: deinde ſciſſura in qua fit inciſio nerui per latitudinem: non tamen ex toto: deinde eſt fiſſura nerui in qua fit inciſio nerui per longitudinem: non habens autem ſuſpitionem de morte eſt inciſio nerui ex qua ex toto neruus inciditur ſꝫ latum. Ratio quare pūctura eſt magis ſuſpecta eſt: quia in ipſa aggregantur due cauſe que ſunt maxime prouocatiue apoſtematis in neruo ⁊ ſpaſmi ſcilicet vehemens dolor ⁊ retentio humiditatis virulente in neruo que non ſic poteſt ad extra fluere ſicut in aperta fiſſura: ⁊ ideo Galie. in tegni maxime illa accidentia potuit cōſequi ad pūcturam. Ratio autem quare fiſſura in qua neruus inciditur non ex toto per latum eſt moleſtior q̄ꝫ illa que ſolum per longum inciditur eſt: quia villi neruorū plus leduntur ex inciſione facta per latum q̄ꝫ ex inciſione facta p lōgum: ⁊ propterea quia plus leduntur: quando autem nō ex toto inciduntur accidit ꝙ nocumentum factum in villo non inciſo cōmunicatur villo quod remanet non inciſuꝫ ex hoc poſtea cōmunicatur cerebro ex quo cōtingit ſpaſmus. Et hoc eſt quod dicit Auicē. Nullus enim ſanus ⁊c̄. Et ex hoc apparet ꝙ vulnera in quibus inciditur ex toto neruus ſunt minus ſuſpecta. Nam quando omnino ſeparantur partes neruorum nō eſt poſſibile vt ſic faciliter nocumentum quod fit ex vulnere cōmunicetur mediantibus villis neruorum vſqꝫ ad cerebrum. propter quod in ipſo non ſic timetur euentus ſpaſmi: vt in alijs apertis fiſſuris Et hinc eſt ꝙ quando nos timemus de ſpaſmo ꝙ accidat in punctura aut in ſciſſura multotiens incidimus neruum ex toto: quoniam tunc minus timemus de ipſo ſpaſmo: ⁊ hoc eſt quod dicit Auicē. cum dicit. Et neceſſariuꝫ ⁊c̄. verum licet ex tali vulnere minus accidat nocumentum tamen vt dicit inferius: membrum ex inciſione ipſius perdet motum: ⁊ idem dicitur etiam a Galie. ſexto de ingenio ſanitatis. Item ſi neruus ſit iciſus ⁊ ſeparatus nullam ſuſpitionem vel timorem habens curabitur ſicut cetera vulnera: ſed membra que mouebantur per ipſū motum amittent. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et vulnera quidem in panniculis ſūt leuiora eis que ſunt in chordis nedū eis que ſunt in neruis: ⁊ tu quidem ſcis panniculum cum teſtimonio ⁊ fortaſſe ſciuiſti eum ex anatomia: ⁊ ſi panniculus apoſtematur non videtur in eo inceſſus villorum in longitudine: ⁊ in chorda panniculari videtur inceſſus panniculorum in longitudine: ⁊ chorda ē dura valde ⁊ nō eſt panniculäris in eius duritie: ⁊ panniculus ſuffert ſuturam: ⁊ in vulneribus et diſruptionibus que adueniunt ligamentis naſcentibus ex oſſe ad os non eſt malum ⁊ ſufferunt vehementiorem curam ⁊ non timetur ex abſciſſione neruoruꝫ illud quod timetur de eoruꝫ conquaſſatione ⁊ de inciſione partis eoruꝫ in latitudine q̄uis membrum contrahatur.

¶ In parte iſta comparat vulnera facta in neruis ad vulnera in quibuſdam alijs membris que in ſubſtantia aſſimilantur neruis: ⁊ duo facit. primo facit hoc. ſecundo docet euitare quendam errorem qui poſſet contingere i cognitione vulneris horum membrorum. ſecunda ibi. Et ſi pāniculus apoſtematur ⁊c̄. In prima parte vt intelligatur intentio Auicē. eſt intelligendum ꝙ membra que q̄ſi cōmunicant in ſubſtantia: quia omnia videntur neruoſa ſunt plura ſcꝫ neruus chorda panniculus ⁊ ligamentum ⁊ omnia iſta membra concurrunt quaſi ad conſtitutionē vnius membri ſcꝫ lacerti. Nunc autem ſuſpiciora vulnera ſunt illa que fiunt in neruis: deide illa que fiunt i chordis: deinde illa que fiunt in panniculis: minime autem q̄ fiunt in ligamentis. ¶ Intelligendum tamen prout dicitur ſexto de ingenio ſanitatis. ligamentum eſt duplex: quoddam eſt ligamentum quod eſt coniunctio vnius oſſis cū altero oſſe. ⁊ tale ligamentum eſt membrum ignobile: et vulnus in tali ligamento factum ſuſpitionem non habet ⁊ talia ligamenta in ſui curatione tolerant vehementes medicinas. Aliud eſt ligamentum quod coniungitur cū lacerto quod peruenit ad conſtitutionem ſubſtātie lacerti: ⁊ tale ligamentum: quia continuatur cum membro nobili ⁊ neruoſo: vulnus ſi fiat in ipſo eſt ſuſpicioſum: ⁊ non debet curari: vt vulnus factuꝫ in membro carnoſo. Similiter intellige ſcd̄o cum dicit hic ꝙ vulnera facta in panniculis ſunt leuiora ⁊c̄. intellige hoc de panniculis lacertorum: non autem intellige hoc de omnibus panniculis Sunt enim quidam panniculi in quibus ſi fiant ſunt vulnera valde ſuſpecta ⁊ mortalia ſicut ſūt panniculi cooperientes cerebrum: aut vt eſſet panniculus tegens cor. in talibus enim panniculis vulnera facta ſunt mortalia.

¶ Circa ſecundā partem vt intelligatur intentio Auicē. nota ꝙ aliquando ſunt quedam chorde que aſſimilātur panniculis ſicut ſunt chorde que ſunt late ad modum pāniculorum: chorde enim que ſunt rotunde manifeſtā diſtinctionem habent a panniculis: ſed chorde late non ſic manifeſte diſtinguuntur: ⁊ propterea aliquando poſſet error accidere: quia quando vulnus fit in talibus chordis poſſet aliquis multotiens credere ꝙ vulnus eſſet factum in panniculis ⁊ medicaret ipſum ſicut ſi eſſet factū in panniculo: ⁊ in hoc eſſet error quoniam aliam curam tolerat vulnus factum in panniculis ⁊ vulnus factum in chordis: ⁊ ideo Auicē. docet hoc diſtinguere per duo ſigna. Unum eſt: quia ſi apoſtema apparet in tali membro villi non diſcernuntur ad ſenſum: ſed in corda que aſſimilatur panniculis apparet inceſſus villoruꝫ manifeſte ſꝫ longum: ⁊ hoc ideo quia chorda ipſa cōpoſita eſt ex villis neruorum ⁊ ligamentorum: ⁊ propterea in ipſa plus

apparent villi manifeſti qꝫ in panniculis: cuius ſignum ẽ quia chorda habet maiorem duritiem ⁊ groſſitiem qꝫ habeat panniculus. ¶ His ergo premiſſis facile eſt intelligere que Auicẽ. dicit in iſtis panniculis dicens. Et vulnera quidem in panniculis ſunt leuiora eis que ſunt ĩ chordis: propterea quia panniculi non ſunt ita membra ſenſibilia ſicut chorde: ⁊ ideo nocumentum ipſorum nõ communicatur cerebro vt illarum nocumentum. Et chorda eſt dura valde ⁊ non eſt panniculus in eius duritie: illud dupliciter poteſt intelligi ſiue exponi: vno modo vt oſtẽdat differentiam inter panniculum ⁊ chordaꝫ que aſſimilatur panniculo ſicut dictum eſt. Alio modo poteſt exponi vt hoc dictum referatur ad diuerſos modos chordaꝝ nam chorda quedam eſt rotunda quedã lata valde. Modo vult dicere ꝙ differentia eſt inter iſtas: quia chorda rotunda eſt valde dura: ſed pannicularis eſt minus dura. ¶ Secundum ergo iſtum modum loquendi pri⁹ poſuiſſet differentiam inter chordam pannicularẽ ⁊ chordam rotundam. Et panniculus ſufferri ſuturam ⁊ in vulneribus que adueniunt ligamentis ⁊c. Et cauſa huius ẽ quia vt dictum eſt panniculus non eſt tante ſenſibilitatis vt eſt neruus ⁊ chorda: ⁊ propterea vulnera facta in ipo curantur vt vulnera facta in carne. ¶ Et nota ꝙ ex hoc quod dicit in ligamentis naſcentibus ex oſſe ⁊c. inſinuat ꝙ in ligamentis que ſunt coniungentia oſſa ⁊ coniuncta oſſibus non eſt ſuſpitio quando accidit vulnus. ⁊ propterea in tali vulnere poſſumus procedere ſuendo ⁊ incarnando ſicut fit in vulnere carnoſo. Sed in ligamento qđ peruenit ad lacertum neceſſarium eſt vt maior adhibeatur cautela cum in ipſo ſit ſuſpitio: ⁊ hoc eſt qđ dicit Gal. in ſexto de ingenio ſanitatis. Si vero ligamentum patiatur eorum ſcilicet qui coniunguntur cuꝫ lacerto moleſtũ eſt ⁊ non preter ſuſpitionem erit niſi caute ⁊ diligẽter curetur. Alia que Auicen. dicit manifeſta ſunt.

¶ Canõ curatiõis ſolõnis cõtinuitatis neruoꝝ. Cap. ij.

M Edicamen vulnerum neruorum eſt illud quod eſt calidum ſiccum ſubtilium partiuꝫ equalis caliditatis ita vt non mordicet ⁊ ſit eius exiccatio vehemens valde cum attractione nõ cum ſtipticitate omnino: ⁊ omne in quo eſt caliditas ſubtilis cum exiccatione vehementi: ſubtilis ſubſtantie non euacuatur ab attractione: et caueatur ſtipticum in eis et proprie in principio rei niſi ſit cum abſterſione ſicut es vſtum et ſcoria eris.

¶ Prius Auicẽ. oſtendit propter quid iſta vulnera neruorum dicuntur eſſe ſuſpecta ⁊ diuerſitatem vulnerum cõtingentium in neruis. In parte iſta. Aui. dat modos curationis vulnerum que fiunt in neruis penes illud in quo differt curatio eorum a curatione vulnerum que fiunt in membris carnoſis: ⁊ duo facit. In prima parte oſtẽdit qs eſt modus curationis talium vulnerum: ⁊ etiam accidẽtium que ſequuntur talia vulnera ⁊ qualis virtutis debet eſſe medicamen ipſorum. in ſecũda parte in ſpeciali exẽplificat medicinas conuenientes in vulneribus neruorũ ſecunda ibi. Glutinũ albotin eſt de melioribus. In ṗmo ergo capitulo Aui. ſic procedit: quia primo ponit modũ curationis talium vulnerum per quem docet prohibere ne accidant accidentia moleſta talibus vulneribus. ſecũdo docet curam talium vulnerum quando in eis ſunt accidentia moleſta: ſicut ſpaſmus ⁊ apoſtema. ſecunda ibi

Et quandoqꝫ accidit ſpaſmus ex vulneribus ⁊c. Prima in duas. primo oſtendit qualia medicamina conueniunt in vulneribus neruorum. ſecundo oſtendit qualia maxime oꝫ in eis. cauẽ. ſecũda ibi. Et de vulneribus a quibus magis neceſſe eſt ⁊c. Prima in duas. in prima parte oſtẽdit qualis modus curationis eſt conueniens curationibus vulnerum que fiunt in neruis: ⁊ ſub hoc comprehẽdit vulnera chordarum. ſecundo comparat modum curationis vulnerum que fiunt in neruis ad modum curationis vulnerum que fiunt in ligamentis. vt per hoc oſtẽdat modum curationis qui conuenit vulneribus ligamẽtorum. ſecunda ibi. Et ſi neruus eſt diſcoopertus ⁊c. prima in duas. in prima parte in generali ponit modum curationis horum vulnerum. in ſecunda parte in ſpeciali ponit curam ipſorum ſm diuerſitatem horum vulneruꝫ ſecunda ibi. Quod ſi neruus ille fuerit diſcoopertus ⁊c. Prima in duas. In prima parte in generali oſtendit qualis virtutis đbet eſſe medicina que competit vulneri neruiː vnde vulnus eſt factum in neruo. ſecũdo ponit modũ curationis generalem qui obſeruari debet in vulnerib⁹ neruorum ⁊ cum alijs medicaminibus. ſecunda ibi. Et ſi neruus fuerit detectus. Prima in duas. primo oſtendit ĩ generali qualis virtutis debet eſſe medicina que competit vulneri neruorum vnde vulnus nerui eſt factum in tali membro. ſecundo ipſe modificat dictum ſuum. ſecũda ibi. Et ſi neceſſaria eſt fortis caliditas. Prima in duas. ṗmo oſtendit in generali qualis virtutis debet eſſe medicina vulnerum neruorum. in ſecunda parte: quia dixerat ꝙ tale medicamen debet eſſe ſubſtantie ſubtilis: cum tamen aliquando medicamen groſſe ſubſtantie habeat alias virtutes conuenientes oſtendit qualiter ſubtilitas ĩ tali medicamie poſſit fieri. ſecunda ibi. Et quod eſt huius generis ſubſtantie. In prima parte vult dicere Auicẽ. ꝙ medicamen vulnerum neruorum debet habere has proprietates quoniam debet eſſe calefaciens ⁊ exiccãs: ⁊ habens etiam virtutem attractiuam: propter quod non debet eſſe medicamen habens virtutem ſtipticam que eſt contraria virtuti attractiue: ⁊ precipue đbet caueri ponere ſtipticum medicamen in principio niſi contingat ꝙ in medicamine ſtiptico ſit virtus abſterſiua ⁊ mundificatiua: ſicut es vſtum ⁊ ſcoria eris. In calefactione autem et exiccatione ſic debet ſe habere vt ſit calefactionis tẽperate. Exiccationis autem fortis debet eſſe. quantum autem ad modum ſubſtantie debet eſſe ſubtilis ſubſtantie: tale enim medicamẽ: quia eſt caliditatis temperate ⁊ exiccationis fortis ⁊ ſubtilis ſubſtantie eſt quod habet virtutem attractiuam. Cauſa autem quare medicamina que conueniunt vulneribus neruorum ratione vulnerum: inquantum ſunt in neruis: debent habere has proprietates: eſt quia vt dictum eſt in vulneribus neruorum maxime timetur euentus ſpaſmi ⁊ apoſtematis ⁊ putrefactionis: ſicut apparet ex dictis: propter quod medicina debet habere tales virtutes vt per ipſam prohibeatur aduentus horum accidentium que faciunt vulnus eſſe moleſtum ⁊ prohibens ipſum a conſolidatione. Nunc autem ſpaſm⁹ ⁊ apoſtema vt dictum eſt accidit maxime ex dolore ⁊ ex retentione humiditatis in neruo. quare propter hoc requiritur vt medicamen quod adminiſtratur ĩ neruis nõ ſit prouocans dolorem imo mitigatiuum: ⁊ cum hoc etiã ſit attrahens humiditatem ad exteriora non condenſanſ eam in neruo: putrefactio autem accidit in ipſo maxime ex humiditate ſubſtantie ipſius: quare oportet vt caueatur vt medicina ipſa ſit contraria mollificationi ⁊ humectationi in vulnere nerui: hoc autem habet perficere medicina que has habet proprietates: naꝫ medicina ex hoc ꝙ eſt caliditatis temperate habet mitigare dolorem: nõ tamen eſt cauſa retentionis humiditatis in loco: imo eſt cauſa attractionis eius ad extra: calidum enim ſuperfluum; quia mordicat non eſt mitigatiuum doloris: ſed pro

uocatiuum doloris: vnde non eſt conueniens: frigidum
autem eſt prohibitiuum egreſſionis humiditatis: ⁊ ere-
tentiuum ipſius in neruo: ⁊ cum hoc etiam ſpaſmantur
nerui: propter quod medicina ipſius non debet eſſe cali-
da neq; frigida ſuperflue: vt non mordicet: ſed caliditatis
temperate: verum etiam ex hoc ꝙ medicina eſt veheme-
tis exiccationis ipſum prohibet ne putrefactio accidat in
ipſo: ⁊ eſt conueniens complexioni nerui: quoniam ner
uus in genere membrorum ſuorum eſt. Quapropter in
medicamine vulnerum neruorū debet eſſe exiccatio ve
hemens: ex hoc etiam ꝙ medicina virtutem habet attra
ctiuam prohibet ne humiditas aggregetur ĩ neruo: ⁊ qꝛ
illud quod habet virtutem attractiuam eſt quod calidita
tem habet cum ſubtilitate ſubſtantie: in tali enim medica
mine eſt proprietas vt humiditates ad exteriora moueat
ſicut dicitur ab Auicen. ſecundo canone, capitulo de ope
rationibus medicinarum ſingularium: hinc eſt ꝙ illud
medicamen dʒbet eſſe ſubtilis ſubſtantie: ⁊ precipue hoc
medicamen conuenit ſubtilis ſubſtantie: tum quia neruꝰ
poſitus eſt in profundo: tum quia neruus eſt ſubſtantie.
denſe ⁊ dure vt ergo penetrare poſſit virtus medicami-
nis oportet vt medicamen ſit ſubtiliū partium: ex quo pa
tet ꝙ debet caueri in eis ſtipticum medicamen: ⁊ preci-
pue ſuperflue ſtipticitatis: quoniam hoc prohibet extra
ctionem humiditatis ad exteriora ⁊ condenſat eam in lo
co. Et precipue debet caueri in principio maxime aggre
gatio humiditatis in neruo propter humiditatē que exi
ſtit in vulnere ex diminutione ⁊ cutis ⁊ carnis ⁊ venarū
ex quibus humiditas egreditur ⁊ retinetur in loco vulne
ris niſi accideret ꝙ in tali medicamine ſtiptico eſſet vir-
tus abſterſiua. Nullum enim eſt inconueniens vt in ali-
quo medicamine ſtiptico ſit virtus abſterſiua propter di
uerſitatem partium ſicut virtus ſtiptica ⁊ abſterſiua vt ē
in ſcoria eris. Sicut ponitur a Gali. tertio de ſimplici me
dicina: tunc talis medicina eſt conueniens: nam tunc ſti
pticitas nō ē impediens attractionem humiditatis ad ex
teriora: ſed tamen hoc adiuuat ex eo quod prohibet flu-
xum humorum ad locum propter ergo omnia iſta con-
currere ad curationem vulnerum neruorum debet me-
dicina habere has proprietates que adminiſtrantur in
vulneribus neruorum. ¶ Tu tamen intellige circa hoc
ꝙ ſm quod inſtat magis nobis neceſſitas magis ad intē-
tionem vnam q̄ʒ ad aliam ſm hoc debet medicina auge-
ri in virtute plus que in intentionem illaʒ reſpicit: vt ver
bi gratia: quando vides ꝙ in vulnere nerui eſt maximꝰ
timor de euentu ſpaſmi ⁊ apoſtematis propter retentio-
nem humiditatis in loco ſicut accidit in punctura: ⁊ tunc
medicina debet augeri maxime in virtute attractiua hu-
miditatis ad exteriora ⁊ in virtute exiccatiua: ⁊ multum
eſſe de virtute mitigatiua doloris. Si autem vides ꝙ in
vulnere eſt maximus timor de his propter dolorem ve-
nientem: non autem eſt timor multus de his propter retē
tionē humiditatis in loco ſicut eſt ĩ manifeſta fiſſura: tūc
debes cauere maxime a medicamine mordicatiuo ⁊ pro
uocatiuo doloris ⁊ plus de exiccatione curare q̄ʒ de alia
intentione vt non accidat putrefactio in vulnere. Et pro-
pterea vt apparebit poſtea in talibus apoſtematibus me
dicamina que ſunt vehementis exiccationis ⁊ modice ca
liditatis non mordentia vt mineralia lota ⁊ calx lota ⁊ ſi
milia. Si autē times propter vtrunq; ne accidat ſicut mul
totiens: quia cum punctura aggregatur vehemētiſſimꝰ
dolor: ⁊ tunc intendimus ad vtrunq; ⁊ ideo in tali vulne
re in orificio imponitur medicamē attractiuum vehemē
ter: ⁊ in partibus alijs ponuntur ea que dolorem mitigāt
ſicut calida mollitiua ſicut totum hoc inferius dʒclarabitᷣ.

Sed circa iſtam materiam eſt

dubitatio duplex. Una dubitatio eſt: quia Auicen. dicit ſi
ue ponit ꝙ medicamen vulneris neruorum debet eſſe ca
lidum. ¶ Dices tu tunc illud videtur falſum: quomaʒ di
ctum fuit ſupra ꝙ medicina que apponitur in vulnere ĩ
caliditate ⁊ frigiditate debet aſſimilari complexioni ipſi
us membri: vnde ipſe dicit ſupra. in quarta fen huius. Et
aſſimilatur calidum valde calido: ⁊ frigido valde frigi-
dum. Cum igitur neruus in genere membrorum ſit cō-
plexionis frigide videtur ꝙ medicina ſibi conueniens de
beat eſſe complexionis frigide. Firmatur autem argumē
tum hoc ex iſto: qꝛ regula eſt ⁊ canon: ꝙ in omni egritu-
dine complexio naturalis membri debet conſeruari: ſi-
cut declaratum eſt per totum de ingenio ſanitatis. Cōſer
uatio autem fit a ſibi ſimilibus: ergo cum nerui ſint frigi-
di ad conſeruationem complexionis eorum debent me-
dicamina que adminiſtrantur frigida eſſe.

Secunda dubitatio eſt qꝛ aliquis di
cet videtur
ꝙ aliquando competant medicamina fortis caliditatis:
quoniam ita ipſe docet adminiſtrare in vulneribus ner-
uorum euforbium ⁊ ſulphur: omnia autem hec ſunt vehe
mentis caliditatis: non ergo ſolum indigent ea que ſunt
temperate caliditatis. ¶ Ad primum dubium dicendum
eſt ꝙ dubium illud non querit aliud niſi propterea quid
eſt ꝙ frigidum ponitur maxime eſſe nocitiuum neruis:
cum tamen nerui ponantur membra frigida. ¶ Ad cuius
ſolutionem intelligenduʒ eſt ꝙ loqui de calido ⁊ frigido
eſt dupliciter. Uno modo de calido ⁊ frigido ſm ꝙ ſunt
talia in actu: alio modo eſt loqui de ipſis ſm ꝙ ſunt talia
in virtute vel potentia: ſicut iſto modo loquimur de me-
dicaminibus dicentes aliquando quod eſt frigidū ĩ actu
vel calidum in actu: ⁊ aliquando dicimus ꝙ eſt calidum
⁊ frigidum ſm ꝙ virtus eius calefacit: ⁊ infrigidatur. Si
militer etiam eſt loqui de neruis dupliciter: vno modo ē
loqui de ipſis ſcilicet prout ſunt in diſpoſitione naturali:
alio modo prout ſunt in diſpoſitione preternaturaʒ que
eſt vulneratio eis accidens: modo tunc ſi loq̄mur de ner
uis prout ſunt in diſpoſitione naturali: tunc ea que frigi-
da ſunt in actu ſunt eis nociua: calida autem temperata ĩ
actu ſunt eis iuuatiua: ſed ea que frigida eſſent in virtute
⁊ potentia eſſent eis iuuatiua: calida autem nocitiua. Ra
tio autem huius eſt hec quia hec eſt differentia inter ea
que ſunt talia in actu ⁊ ea que ſunt talia in potentia: quia
talia in actu operantur in prima obuiatione ad corpus:
quia non indigent a calore corporis reduci ad actum: ta-
lia autem in potentia non operantur in prima obuiatio-
ne ad corpus ſm ꝙ ſunt calida in potentia. Sed prius ſʒ
ſi aliquid patiuntur a calido naturali: etiaʒ talia ĩ actu ſūt
talia abſolute: vt frigidum in actu etiam eſt frigidum ab
ſolute: ⁊ ſimiliter calidum in actu. Talia autem in poten
tia non dicuntur talia niſi ex comparatione: ⁊ relatione
ad aliud: ⁊ precipue ad corpora tēperata: vt apparet ter-
tio de complexionibus. ¶ Tunc igitur ſtatim ex hoc ma
nifeſtum eſt ꝙ frigida in actu nocent membris frigidis ⁊
maxime neruis ⁊ cerebro: quoniam iſta membra non di
cuntur frigida: quia ſint frida in actu: omne enim corpus
quod viuum exiſtit calidum eſt in actu. Sed dicuntur fri
gida: quia parum habent caliditatis in actu. Et ꝓpterea
quia omnia membra corporis calida ſunt in actu ea que
ſunt eis amica ſunt calida in actu: ideo ea que frigida ſūt
in actu nocent eis: illis ergo membris ſunt magis inimi-
ca frigida in actu: a cuius nocumento minus poſſunt tue
ri: ſed membra frigida minus poſſunt tueri a nocumento
frigido propter modicam caliditatem ipſorum: congelā
tur enim ſtatim a frigido in actu: ⁊ ideo ſpaſmantur. Cu-
ius etiam ſimile videmus in corporibus perambulanti-
bus per vehemens frigus: nam ſi talia corpora ſiue mē-

bra modicum habeant caloris valde leduntur ab ipo fri
gore adeo ꝙ quandoqꝫ congelantur ab ipſo. Sed mem
bra calida propter fortem caliditatem reſiſtentem non
ſic patiuntur a frigido in actu: non enim ſic cito congelā
tur ab eo: immo videmus: ꝙ quia inter membra calida
eſt quoddam quod vehemens eſt caliditatis in quo qui-
dem calidum intenderetur niſi infrigidaretur: ſicut ſunt
cor ꝙ in tali membro non ſolum frigidum non eſt nociti
uum: immo frigidum eſt iuuatiuum: vnde ⁊ natura motū
anhelitus conſtituit ei per quē cōtinue attrahitur aer fri-
gidus ad refrigerium eius: ſed frigida que ſunt calida in
potentia: non tamen actu bene eſſent amica neruis que
ſcꝫ non ſint amplius frigidiora reſpectu medicine tempe
rate q̄ꝫ ſint nerui reſpectu cutis que temperata eſt. Cali-
da autē que forent calidiora q̄ꝫ ſint nerui nocerent. Et iō
eſt ꝙ vnumquodqꝫ cōſeruatur in ſua tēperantia a ſibi ſi-
mili. Suppoſito ergo ꝙ nerui habeant propriā tēperāti-
am cū temperantia ipſorū in genere mēbroꝝ ſic ꝙ ſint fri
gida: manifeſtum eſt ꝙ ea que conſeruant ipſos inter ea
que ſunt calida in potētia erūt frigida: non autem calida
cuꝫ calida remouerēt eos a propria tēperātia. Et ideo qñ
auctores dicūt ꝙ frigidum eſt inimicū neruis intelligunt
de frigido in actu: ⁊ propterea ſicut apparebit illō Aui.
maxime oſtēdit ꝙ frigidū nocet neruis quod eſt frigidū
in actu: ⁊ tunc oīa medicamina que quidē adminiſtrant
neruis ſub actu caliditatis: docet Aui. adminiſtrare ea. Si
aūt loquamur de neruis ꝓut ſunt in diſpoſitiōe extra na-
turam: tūc eis ſunt nocitiua ⁊ frigida in actu ⁊ frigida in
potentia: frigida quidēꝫ in actu maxime nocēt ꝓpter cau
ſam iam dictā. Unde Aui. ibi maxime dicit de talibus fri
gidis que nocēt neruis: frigida autē in potentia nocēt ꝓ
pterea qꝛ medicina vulneꝝ neruorū vt dictū eſt debet eē
mitigatiua doloris ⁊ dꝫ eſſe attractiua eruginis ad extra
diſſolutiua humiditatis attracte ad locuꝫ ex dolore: has
aūt proprietates nō habet frigidū: ſed calidum: ꝓpter qō
medicamen vulneris neruorū debet eſſe calidum in vir
tute ſaltem tēperate: ⁊ hoc quidē maxime attendimꝰ cir-
ca principiū: cū eſt dolor ⁊ humiditas in loco. in proceſſu
autē non ſic curamus: ſed ſolū curamus de exiccatiōe for
ti: ⁊ dato ꝙ tale medicamē nō ſit calidū in virtute: dūmo
do ſit calidū in actu: ⁊ fortis exiccatiōis eſt cōueniēs: ſicut
Aui. inferiꝰ docet adminiſtrare tutiā confectā cū oleo ro
ſaceo in vulneribus neruorū: ⁊ hec eſt veritas in hac du-
bitatione. Et ex his apparet ſolutio ad argumēta diligē-
ter intuenti. ¶ Ad ſcōm dōm eſt ſicut extrahiꝉ ex quodā
§. quē infra ſubdit. Et ſi neceſſaria eſt fortis caliditas ⁊c.
ꝙ illud dictū qō dicitur hic ꝙ medicina vulnerū neruo-
rum dꝫ eſſe caliditatis tēperate: intelligitur vt eiꝰ impreſ
ſio in caliditate ad ſubſtātiā nerui pertingit: quoniā ſub-
ſtantia nerui non ſuſtinet vehemēter calidū: ſicut neqꝫ fri
gidū vt poſtea dicet. Ea ergo que ſunt vehemēter calida
vt euforbiū ⁊ ſimilia nō adminiſtranꝉ vt eoꝝ vehemens
caliditas ad neruuꝫ pertingat: Sed vt propter vehemē-
tem caliditatē virtus eoꝝ penetret ad profundū ⁊ humi
ditatē cōtentam in profundo extrahat ad ſuperficiē orifi-
ciuꝫ vulneris aperiēdo: ea propter talia medicamina: vt
poſtea dicet nō eſſent bona in neruo diſcooperto: ſed ſūt
bona in punctura. Nā qꝛ tunc neruus coopertus ē ⁊ po-
ſitus eſt in ꝓfundo talis medicine caliditas nō pōt perue
nire ad ſubſtantiā nerui ſub vehementia caliditatis: ſed
peruenit ad ipſū refracta ⁊ tēperata: licꝫ ergo in ſe medi
cina hec ſit vehemētis caliditatis: tamē impreſſio que ad
neruū peruenit eſt tēperata: ergo illud dictū quod hic di
citur debet intelligi de caliditate medicine ſm̄ ꝙ eiꝰ im-
preſſio ad neruū peruenit: ⁊ illud inſinuat Aui. in illo §.
allegato: vbi oſtendit propter qd̄ aliquando ē neceſſaria
fortis caliditas in medicamine vulnerū neruorū. His g̃
bene preintellectis multa illius capituli faciliter poſſūt
intelligi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et quod eſt huius generis ſubſtantie ſubtilia ipſum cum trituratione in aceto in quo non eſt ſtipticitas: ⁊ quandoqꝫ timetur ex aceto ⁊ ſubtiliatione eius ꝓceſſio caliditatis ſubtilis in re ſpiſſa.

¶ In parte iſta Aui. qꝛ aliqñ cōuenit ꝙ medicina habeat
ꝓprietates predictas: eſt tñ groſſe ſubſtantie: ſicut ſcoria
eris: vult oſtēdere qualiter tale medicamē poſſumus face
re cōueniēs in ſubſtātia: ⁊ vult dicere ꝙ ꝑmixtio talis me
dicaminis qō eſt huiꝰ generis. i. groſſe ſubſtātie cū aceto
in quo nō eſt ſtipticitas: qm̄ ſtipticitas ꝓhibet ſm̄ aliquid
eius penetrationē: facit vt virtus huiꝰ medicamīs pene-
tret ad ꝓfundum: accidit enī ꝙ ex ꝑmixtiōe aceti propter
ſubtilitatē ſubſtātie aceti poſſit penetrare caliditas medi
caminis qō eſt groſſe ſubſtātie ſubtiliari ex ꝑmixtiōe ace
ti in rem ſube dure ⁊ ſpiſſe qualis ē ſubſtātia nerui. Et hꝫ
eſt qō vult dicere Aui. cū dicit. Et qñqꝫ cōtinet ⁊c. q̄ tamē
prius penetrare nō poterat ꝓpter groſſitudinē ſube in q̄
fundaꝉ. Uerū etiā ꝙ illud dictū pōt exponi: alio modo vt
vellet dicere ꝙ nō ſolū acetū confert admixtū cum iſtis
medicaminibꝰ qꝛ adiuuat ad penetrationē eorū: verū et
confert ex hoc: qꝛ ex aceto aliqñ ꝓcedit aliqua caliditas
debilis que adiuuat ad penetrationē eoꝝ: ⁊ ꝑcipue in rē
ſpiſſe ſubſtantie: ⁊ id eſt quod Aui. dicit.

Tunc ad remotionem dubij: aliquis
enī poſſet dice
re: quare doces tu adminiſtrare acetū in medicaminibus
neruorū: cū acetū ſit valde frigidū. ¶ Ad hoc eſt dicēdū
ꝙ aliquādo ex aceto ſit in re ſpiſſe ſubſtātie aliqua calidi
tas debilis ⁊ nō frigiditas: iuxta qō intellige: ſicut appa-
ret per iſtū. ſcōo canone. ca. de aceto: ⁊ per Galꝉ. ꝑmo de
ſimplici medicina. Acetū ē cōpoſitum ex duplici ſubſtan
tia. ſ. frigida: ⁊ hec ē ſubſtātia que ex vino remanſit frigi-
da ꝓpter exalationē partis calide vinoſe qñ vinū cōuer
titur in acetū ⁊ eſt cōpoſitū ex ſubſtātia calida: ⁊ hec ē il-
la que caliditatem accidētalē acqſiuit per putrefactioneꝫ
que accidit in vino quādo cōuertitur in acetum: lꝫ tamen
ſit cōpoſitū ex tali duplici ſubſtantia: tamen qꝛ exuberat
ibi pars frigida: idcirco acetū a predominio ponitur fri-
gidū: ſi ergo cōtingat ꝙ pars que ē calida in aceto ptran-
ſeat in ſubſtantiam membri plus q̄ꝫ frigida: tunc ex ace-
to peruenit in membro aliqua caliditas debilis: ⁊ quia ī
membro ſpiſſe ſubſtantie facilius preoccupat tranſitum
pars calida: difficilius autem pars frigida: hic ē ꝙ Aui.
dixit ꝙ in talibus mēbris ſubſtantie ſpiſſe: ſicut ſunt ner
ui peruenit aliquādo proceſſio caliditatis ſubtilis. i. debi
lis. ⁊ vtraqꝫ expoſitio vera eſt ⁊ poteſt ſaluari: ¶ Intelli-
ge autem circa hoc ꝙ vſus aceti in medicaminibus vul-
nerum neruorum non eſt bene tutus: propterea qꝛ ace-
tum eſt inimicum neruis: ſicut ponitur ab Aui. tertio ca-
none capitulo de paraliſis cura. ⁊ a Galie. in commento
tertij pronoſticorum. Acetum enim mordicatiuum eſt: ⁊
vtplurimū infrigidat: que ambo ſunt nocitiua neruis: et
preterea: quia acetum de ſe nocitiuum eſt neruis in medi
caminibus vulnerum neruorum diſcoopertorum q im-
mediate apponuntur ſuper neruos: ⁊ reputo tutiꝰ: vt ca-
ueatur ab operatione aceti. Sed in medicaminibus vul
nerum neruorum in quibus nerui non ſunt diſcooperti
vt in punctura: quia ibi medicina non ponitur imediate
ſuper neruum neqꝫ ad ipſum peruenit virtus niſi valde
refracta: quia in talibus indiges vt virtus medicaminis
maxime profundetur: poſſumus vti aceto: quoniā tūc nō
nocet ratione ſue mordicationis: ⁊ iuuat ad exiccationeꝫ
quia ipſum exiccatiuum eſt: ⁊ ad penetrationem virtutis
medicaminis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſi neceſſaria eſt fortis caliditas: quādoq̄ tunc neceſſaria eſt vt non ſit profundans tantum: ſed vt frangatur ⁊ declinetur cum ea ex eo quod ei admiſceatur ad qualitatem vt calefaciat cum menſura et exiccet cum fortitudine.

¶ In parte iſta: quia dixerat ꝙ medicina vulnerum neruorum debet eſſe equalis caliditatis: ita vt non mordicet modificat dictum ſuum: quoniam aliquando eſt neceſſaria vehemens caliditas: ⁊ vult dicere ꝙ aliquando ē neceſſaria fortis caliditas in medicamine propter alteram duarum cauſarum aut quādo indigemus vt medicamē vehementer penetret ad profundum ſicut indigemus ī punctura. aut eſt neceſſaria propter refractionē virtutis aliarum rerum cum quibus admiſcetur. vt ſi ſint quedā res que ſint calide: aut minus frigide vel econuerſo: quaſi conueniant neruis ⁊ volumus eas adminiſtrare: quia in eis reperiuntur alie virtutes conuenientes: tunc miſcemus res illas cum aliqua medicina vehementer calida nam ex adminiſtratione eius fit medicina operans ſꝫ ꝙ conuenit: ⁊ hoc vult dicere Auicē. ⁊ expoſitio eius perfecte haberi poteſt ex his que dicta ſunt.

¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſi fuerit neruus detectus non ſufficit aliquid cui ſit acuitas omnino ⁊ ē nocumentum illius cum eo magnuȝ: ⁊ ſimiliter ſi inuenerit medicamen aut pannuȝ quod adminiſtratur ſuper vulnus cui obuiat dum eſt frigidum actu: tūc leſio nerui ab eo eſt vehemens: ⁊ quādo accidūt vulnera in neruis: tunc non oportet vt ꝓperent ad incarnationem: ſed oportet vt incipiatur a ſedatione doloris vaporando cum pannis calidis ⁊ cum oleis calidis: ⁊ cum oleo onfacino proprie: quoniam in ipſo eſt ſtipticitas quedam ⁊ cum adipibus iterum: ⁊ ſit eorum calefactio ſupra tepidum propter frigida: ⁊ ſimiliter ſit tua intentio in ſedatione apaſtematis. Et de illis que adminiſtrantur etiaȝ tunc ſunt emplaſtra facta cuȝ ſyrupo acetoſo ⁊ cum aqua cineris: ⁊ ex cibis ⁊ potibus ſicut farina fabaruȝ ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊ lupini amari: ⁊ ſauic ordei ⁊ alijs: imo iſta iterum adminiſtrantur antequā apoſtementur: ⁊ quandoq̄ confert adminiſtrare illud quod eſt leue. Cum ergo ſit ī eis illud ⁊ accidit ſecuritas ex ſuperfluitatibus que effunduntur per illud quod adminiſtratur de flebotomia ⁊ euacuatione: tunc incarna.

¶ In parte iſta cum oſtendit Auicenna in generali qualis virtutis debet eſſe medicina vulnerum neruorum oſtendit modum generalem quem obſeruare oportet in curatione cuiuſcunq̄ vulneris neruorum: nam oſtendit que eſt intentio generalis curatiua que habetur in vulnerib⁹ neruorum in qua intentione eſt differens curatio vulneris facta in neruo a curatione vulneris facta in carne: et oſtendit etiam in generali ſm quem modum intentio illa perficitur: ⁊ tria facit primo enim in genere ipſe oſtendit que maxime debent caueri in eis. ſecundo in genere oſtendit que oportet obſeruari in ipſis. ſecunda ibi. Et quando accidunt vulnera in neruis. tertio quoddam qđ dixerat confirmat per illud quod experientia videtur accidere. tertia ibi. Et multotiens quidem cōuenit ⁊c̄. Quod in prima parte dicit manifeſtum eſt ex his que dicta ſunt prius. Pars autem ſecunda diuiditur in partes duas. in prima parte in generali oſtendit que eſt intentio curatiua que debet haberi in vulneribus neruorum. ⁊ etiaȝ cū qbus medicinis: ⁊ ſm quem modum illa intentio perficitur. ſecundo oſtendit que medicamina ſunt ad hoc conuenientia. ſecunda ibi. Et non ſedes dolorem cum aqua calida ⁊c̄. Circa primam partem aduerte ꝙ intentio curatiua que eſt in vulneribus neruorum eſt ad duo in genere: nam vna intentio eſt ad incarnationeȝ: ⁊ iſta intentio ſumitur ab eſſe vulneris: vnde vulnus eſt. ſecunda intētio que habetur in eis eſt prohibitio ⁊ remotio accidentium que conſequūtur ⁊ apta ſunt accidere ad talia vulnera que accidentia maxime ſunt doloris vehementia apoſtema ⁊ ſpaſmus: quia iſta accidentia ſunt moleſtiora q̄ȝ ſit vulnus: quoniam ex eis accidit interitus: ⁊ ideo eſt vt apparet tertio ⁊ quarto de ingenio ſanitatis ꝙ quando duo morbi coniunguntur ꝙ habemus diuerſas intentiones: debemus incipere ab his que reſpiciunt illud quod eſt moleſtius: hinc eſt ꝙ in vulneribus neruorum ꝑmuȝ quod intendimus eſt ad ſedationem doloris ⁊ prohibitionem apoſtematis ⁊ ſpaſmi ne accidant etiam ad remotionem eorum ſi acciderint: deinde dum adeſt ſecuritas ne accidant oportet hec vulnera incarnare: ⁊ propter hoc dixit Auicenna. Et quando accidunt vulnera: tunc non oportet vt properetur ad incarnationem: ſed oportet vt incipiatur ⁊c̄. Et ſubdit poſtea infra: cum ergo ſit id ī eis ideſt ſecuritas ⁊c̄. tunc incarna. ⁊ hoc eſt primum quod Auicenna inſinuat. ſecundo inſinuat cum quibus perficitur ſedatio doloris ⁊ prohibitio apoſtematis ne accidat: ⁊ per conſequens ſpaſmi ⁊ curationem eorum cum iam incipiunt accidere: nam ſicut Auicenna inſinuat in principio iſtius. §. Sedatio quidem doloris fit cum his que vere dicuntur ſedatiua doloris: hec aūt ſicut declaratum fuit ſupra in tractatu de vlceribus ſunt que calefaciunt tēperate ⁊ mollificant hec autem ſunt ſicut olea calida adipes ⁊ ſimilia adminiſtrata ſub actu caliditatis: ⁊ hoc eſt quod dicit Galie. ſexta particula de ingenio ſani. Cumq̄ talia cognoueris non ponatur in foramine pūcture medicamen ſolidatiuum: ſed doloris mitigatiuum ⁊c̄. prohibitio autem apoſtematis ⁊ ſpaſmi: ⁊ etiam remotio eorum cum iam incipiunt accidere fit duplex: iſta eniȝ aut acciderunt maxime ꝓpter doloris vehemētiā plus q̄ȝ ex aggregatione humiditatis retētē: ⁊ tunc ꝓhibitio iſtoruȝ fit cum predictis que dolorē ſedant ſic ꝙ prius premittātur ea que humores diſtrahunt ⁊ diuertūt ⁊ prohibent fluxum humoꝝ ad locum. ſ. flebotomia ⁊ ſolutio vētris: aut iſta accidunt ꝑncipaliter propter aggregationē humiditatis retente in neruo: propter quā accidit in neruo mul ar tepletio: quare oportet vt adminiſtrētur ea que remo

uent humiditaté ⁊ virtutem habenté penetratiuã ad profundum ⁊ abſterſiuã ⁊ attractiuam humiditatis ad exteriora: cum hoc etiam ꝙ reſoluant poros membri aperiendo. ¶Sed talia quidé ſunt emplaſtra facta ex farina fabarum ⁊ orobi ⁊ lupinoꝝ ⁊ ordei ⁊ aqua cineris ⁊ cum ſirupo acetoſo qḋ fit ex melle. hec eñ prohibent apoſtema accidere ab illa cauſa: ⁊ conferunt etiã quando accidunt. et hoc Aui. inſinuat in illa particula cum ſubdit. Et ſimilit̃ ſit intentio tua ⁊c̃. Ex quo manifeſtum eſt ꝙ cum in punctura ſit maxime aptitudo preueniédi apoſtema ex aggregatione humiditatis retente in loco ꝙ talia medicamina que fiunt cum ſirupo acetoſo ⁊ aqua cineris ⁊ farina orobi ⁊ alijs deſiccantibus maxime debent intelligi adminiſtrari in ipſa. In aperta aũt fiſſura quia plus accidit ex doloris vehementia melius eſt adminiſtrare illa que ſunt mollificatiua ⁊ calida temperate. ⁊ ideo Aui. in illa particula ſubdit poſtea. Et quãdoq; confert adminiſtrare illḋ quod eſt leue ⁊c̃. ideſt quãdoq; ad ꝓhibitioné apoſtemati et remotioné eius oportet adminiſtrare ea que ſunt leuia nó fortiter exiccatiua ⁊ attractiua: ſicut ſunt emplaſtra ꝑdicta: ⁊ hoc eſt ſpecialiter magis in vulneribus in quibus indigemus rumotione apoſtematis ⁊ mitigatione doloris q̃ʒ alia inténtiõe: ſicut ſunt vulnera aperta ⁊ manifeſta. propter quod vſus illorũ emplaſtrorũ que ponit tutior é in vulnere nerui habente cecitaté: ⁊ quando nó eſt doloris vehemẽtia: ſed plurima eſt repletio humiditatis ĩ neruo. neq; indifferẽter in quocũq; vulnere adminiſtrari oʒ ſicut quidã faciunt nó diſtinguentes id dictis auctorum.

¶His ergo premiſſis facilimũ eſt intelligere litterã Aui. Dicit ergo. Et quando ⁊c̃. cum alijs calefactiuis. intellige ꝙ ſi vulnus diſcopertũ eſt ꝙ nó debet poni intus quod putrefaciat ſicut iſte adeps: ſed extra in circuitu. Quãdo auté eſt punctura poſſumus apponere vbicunq;: quia ibi nó timemus ꝙ ex ipſo accidat neruo putrefactio: ſicut dictum eſt prius auctoritate Gal. Et ſicut etiã infra Aui. inſinuat: ⁊ cum oleo onfacino proprie. Oleum onfacinum dicitur eſſe oleum: quia fit ex oliuis expreſſis nó perfecte maturis: ſicut patet per Aui. ſecundo canone capitulo de oleo. modo hoc oleũ ipſum aliqua caliditate participat: licet modica. vnde eſt mitigatiuũ doloris: ⁊ cum hoc etiã mollificatiuũ eſt abſq; hoc ꝙ humectat ſubſtantiam nerui: quia ipſum ſiccitate aliqua participat et ſtipticitate. et ideo dixit Auicen. quoniã in ipſo eſt ſtipticitas. quaſi per hoc Auicen. volens innuere ꝙ participat aliqua ſtipticitate non ſic humectat: quoniam humectatio eſt contraria ſubſtantie nerui. Iterum etiã ſtipticitas adiuuat inq̃ʒtum ſm aliquid prohibet fluxum humorũ ad locum. Intellige tamen ꝙ nimia ſtipticitas eſſet mala ꝓpter conſtrictionem quam facit in poris. ⁊ ideo dicit in fine Auicen. ꝙ ſedes dolorem ipſorũ cum aliquo ſubtiliũ partium in quo non ſit ſtipticitas: aut ſaltem ꝙ non ſuperfluat. ¶Secundo intellige ꝙ oleum quod adminiſtratur non debet eſſe nimis debilis caliditatis: quoniã hoc non eſſet ſufficiens. Unde licet Auicenna dicat oleum onfancinum: non intelligas ꝙ hoc oleum onfancinũ fiat ex oliuis multum acerbis: quoniam eſſet nimis ponticum ⁊ frigidum: ſed intelligas ꝙ fiat ex oliuis vicinis maturitati. ideo Galien° ſexto de ingenio ſanitatis dixit. Sed locus ex oleo fomentetur mõſtrans ꝙ oleum frigidum corporis poros opilat et calidum diſſoluit ⁊ aperit. fugiendum eſt oleum ponticum: quia illaudabile eſt. ¶Tertio intellige ꝙ oleum qḋ adminiſtratur ſiquidem adminiſtratur pͥcipaliter gratia ſedandi dolorem: tunc non debet eſſe nimis calidum neq; vetus. hoc enim magis ſedatiuum doloris exiſtit. Si autem non ſolum gratia huius adminiſtratur: ſed etiam gratia diſſoluendi ⁊ aperiendi: ſic dicimus ꝙ in punctura tunc amplioris debet eſſe caliditatis ⁊ vetuſtatis. ⁊ hoc eſt quod Galienus dicit etiam ibi. bonum eſt autem vt ſit duorum vel trium annorum: eo ꝙ magis q̃ʒ recens diſſolutiuum eſt. vnde quanto vetuſtius tanto diſſolubili°erit. dolorem tamen nó adeo mitigabit. Et de illis que adminiſtrantur ſunt emplaſtra ⁊c̃. intellige ꝙ iſta emplaſtra vt dictum eſt maxime conueniunt quando cóuenit remotio apoſtematis contingentis plus ex aggregatione retẽte humiditatis in neruo abſq; magno dolore ſicut eſt in punctura: aut aliquãdo ſicut eſt in fiſſura manifeſte in qua neruus eſſet repletus humiditate. propter quam etiam videtur tendere in putrefactionem. tunc enim maxime illa conueniunt. Quecunq; alia que dicit manifeſta ſunt ex predictis.

¶Deinde cum dicit:

¶Et non ſedes dolorem eorum cum aqua calida omnino immo cum oleo ſubtilium partium in quo non eſt ſtipticitas calida vſq; ad terminum non ſuperfluũ: calidum enim ſuperflue ⁊ frigidum non conueniunt ei.

¶In parte iſta Auicenna oſtendit qualia ſunt medicamina que non conueniunt ad ſedatõnem doloris eorũ: quia enim dixerat ꝙ debentur ea que calefaciunt ⁊ molliunt: vult oſtendere qualia mollitiua cóueniunt. non enim cóueniunt mollitiua pure humectantia ſicut eſt aqua calida: quoniam illa putrefacerent ſubſtantiam nerui: ſed debent eſſe mollitiua que ad ſiccitatem vel humiditatem tẽperatam declinent: ſicut eſt oleum calidum ſubtiliũ partiũ: ⁊ in quo tamen nó ſit ſuperflua ſiccitas. Deĩde cũ dic̃:

¶Et multotiens quidẽ contingit ꝙ vulnus iam appropinquat ſanitati et nocet ei frigus et fit vehemens dolor ⁊ redit leſio: quare fit neceſſarium vt ſuccurratur ſtatim cum ſedatione et cum oleis calefactis embrocando cum eis.

¶Id quod dixerat demonſtrat ex eo quod experientia videtur contingere. Dixerat enim qualiter omnia medicamina debent neruis ſub actu caliditatis approximari: et ꝙ vehementer caueantur a frigido: ⁊ ideo oſtendit qualiter frigidum nocet neruis: ⁊ quomodo id nocumentuʒ remouetur per ea que calefaciunt. Et manifeſtum eſt id quod dicit ex predictis.

¶Qḋ ſi neruus ille fuerit diſcoopertus et fuerit inciſio in longitudine: tunc ſtude vt cooperias ipſum carne et pone ſuꝑ ipſum medicinas pungitiuas quas diximus. Et ſtringe ipſum cum pannis longis ſtrictura colligente ⁊ aggregãte ſemper rem magnam loci ſani.

¶Cum docuit Aui. modũ curatióis vulnerũ neruorũ ĩ generali: ⁊ oñdit ĩ gñali q̃lis v̾tutis debẽt eẽ medicamĩa neruoꝝ: ĩ pte iſta docet Aui. modũ curatóis vulneꝝ neruoꝝ ĩ ſpãli ſm diuerſitaté vulneꝝ q̃ fiũt ĩ eis. ſm eñ q̃ eẽ diuerſa cauſa ⁊ eſt aptum accidere apoſtema et ſpaſmus ĩ vno modo vulneris: ſm hoc diuerſificatur curatio. ⁊ ẽt ſm ꝙ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in vno modo vulneris eſt maioꝛ ſuſpitio ⁊ in alio minoꝛ: ſm etiam hoc diuerſificatur modus curationis. ⁊ ſic pro cedit. quia in pꝛima parte facit quod dictũ eſt. ſecũdo ponit quoſdã canones qui obſeruari debent in adminiſtratione medicaminis taliũ vulnerũ. ſecunda ibi. Et opoꝛtet vt obſerues. Pꝛima in tres. Pꝛimo ponit curam vulneris facti in neruo qḋ eſt aperta fiſſura ſm longitudinẽ. ſecundo ponit curã vulneris facti in neruo qḋ eſt aperta fiſſura ſm latitudinem. tertio ponit curam vulneris quod eſt punctura. ſecunda ibi: Si autem diſrumpatur in latitudine. tertia ibi: Cum ergo eſt in eo ſtrictura ⁊c. ¶ Circa pꝛimam partẽ intellige ꝙ iſte modus curationis quẽ ponit: debet intelligi fieri quãdo. ſ. ſumus ſecuri ne accidat apoſtema: ⁊ quãdo etiam ſedata eſt doloꝛis vehemẽtia. tamẽ quia in vulnere iſto nõ eſt multa ſuſpitio propterea: quia in tali vulnere nõ accidit multa leſio in neruis: ſicut dcm̃ eſt pꝛius: iccirco Auicen. ſolum expꝛeſſit modum curationis qui debetur vulneri ratione vulneris vt eſt factum in neruo. Secundo intelligit cum dicit: Et pone ſup ipſum medicinas pungitiuas quas diximus: ꝙ hoc non debet intelligi ſicut ſonat ſuperficies verboꝝ: quia dictum ẽ pꝛius ꝙ debet caueri medicamen pungitiuũ ⁊ moꝛdificatiuum in vulnere neruoꝝ: ⁊ pꝛecipue quando neruꝰ diſcoopertus eſt. ſed expone ꝙ aut per medicinas pungitiuas ipſe ĩtelligit medicinas exiccatiuas vehementer: qm̃ tales medicine competũt in vulnere nerui reſpectu vulneris facti in mẽbꝛo carnoſo: quia neruus eſt ſiccioꝛ multo plus q̃ȝ caro. Aut intelligit ꝙ adminiſtrentᷣ medicine pungitiue nõ ſole: ſed cõmixte cũ eo quod remouet moꝛdicationem ipſarum ⁊ reducit eas ad temperamẽtũ ſicut eſt oleum. ſicut ſupꝛa dictũ eſt pᷣmo cap̃. Et conſtringe ipſum ⁊c. Hoc enim eſt dicere: ſtringe hoc vulnus cum ligamento quod reuoluatur ſuper magnã partẽ loci ſani. Quõ autẽ iſta ligatura fiat que fit ad incarnationẽ: dictũ eſt ſupꝛa in capitulo de cura vlceꝝ. ⁊ etiam in capitulo de qualitate ligandi vulnera: vnde hic non eſt neceſſe repe rire. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Si aũt diſrũpatᷣ in latitudine tunc neceſſarium eſt ſuere ipſũ ⁊ nõ cõglutinatᷣ.

¶ In iſta parte ponit curã vulneris quod eſt aperta fiſſura facti in neruo per latũ. Et duo facit. Pꝛimo ponit modum curationis illius quod fit in neruo per latum ex quo in toto neruus inciditur. ſecũdo ponit modũ curationis per latum in quo neruus ex toto non inciditur. ſecunda ibi: Et quando pꝛoperat res. ¶ Circa pꝛimã partẽ intellige ꝙ iſte modus curationis quẽ ponit per ſuitionem vulneris eſt conueniens vulneri in quo ex toto incidiᷣ neruus. Dicit em̃ Galie. ſexto de inge. ſani. et dictũ eſt pꝛius ꝙ ſi neruus ſit ex toto inciſus ⁊ ſepatus: eger nullaȝ ſuſpitionẽ ⁊ timoꝛem habebit. Et ꝑpterea curabitur illud vulnus ſicut curantur alia vulnera ſimplicia per incarnationẽ ⁊ ſuitionẽ: membꝛũ tñ qḋ motũ recipiebat ab illo neruo ipm̃ ꝑdit. ⁊ iõ gloſa dictũ Aui. Si aũt neruus diſrũpatᷣ in latitudine ſupple ex toto: tũc neceſſariũ eſt ſuere ipm̃: nõ intelligo neruũ: qꝛ neruus nõ ſuitur: quia nõ eſt vnibilis per ſuitionẽ ſicut caro: ꝑꝑ modũ ſube quã hȝ. Sed expone neceſſariũ eſt ipm̃ ſuere. i. tale vulnus: ⁊ ſi non ſupple ſuitur: nõ conglutinatᷣ. i. nõ incarnatᷣ hoc vulnus. nõ em̃ in tali vulnere ꝑpter multã ſeꝑationẽ partiũ ⁊ diſtantiã que fit in ipo qñ inciditur neruꝰ ex toto ꝑpter multam cõtractionẽ partiũ nerui que cõtrahũtur eſt poſſibile fieri incarnationẽ ſolũ cũ mõ ligature: ſed oȝ ſuere vt ꝑtes idem melius poſſunt cõduci ⁊ ſeruentᷣ cõducte. ⁊ iõ ſi nõ fiat ſuitio nõ cõglutinatur: ſed tranſibit in vlcus qḋ poſtea diſtabit tꝑe lõgioꝛi ad cõſolidationẽ. Uel põt exponi. ꝙ ſi non fit hoc nõ cõglutinatᷣ. ſ. neruus inciſus: quaſi ꝑ hoc velit dicere ꝙ tale vulnus debet ſui: qm̃ ꝑ ſuitionẽ ꝑtes nerui inciſi melius adinuicẽ vniũtur. vñ in coꝛpibꝰ in quibꝰ poteſt reſtaurari vera ſolᷣo cõtinuitatis in neruis ꝑ ſuitiõem talis vulneris poterũt partes nerui vniri. Si aũt non fiat ſuitio: qꝛ ꝑtes iſte multũ ab inuicẽ diſtant ꝑꝑ cõtractiõem ipſaꝝ nõ vniẽtur adinuicẽ. ⁊ iſto mõ legẽdo nõ haberet hoc locũ niſi in quibuſdã coꝛpibus puerilibꝰ exñtibꝰ in etate puerili: ſicut ſupꝛa dictũ fuit in capitulo de vulneribus. nã ⁊ in alijs coꝛpibꝰ ⁊ ſi ſuatur hoc vulnꝰ: tũ ſolᷣo cõtinuitatis in neruo nõ vere reſtauratur. ¶ Deĩde cũ dic:

¶ Et ſi qñ ꝑperat res et times putrefactionẽ ſuccurre q̃ȝtũ tibi ẽ poſſibile. Qḋ ſi apoſtemetᷣ ⁊ adueniat frigus: ꝑueniet ei ſpaſmus: et putrefactio cõtrahit membꝛũ: quaꝑpter nõ oȝ vt icarnetᷣ caput vulneris: neqȝ colligatur niſi poſt ſanitatẽ.

¶ Ponit Aui. modũ curatiõis vulneris qḋ fit ꝑ latũ qñ nõ ex toto neruꝰ inciditur. ⁊ dicit. Et qñ ꝑpat res ⁊c. i. ꝙ qñ vulnꝰ ẽ tale ꝙ ad ipm̃ ꝑueniatur euẽtꝰ rei. i. apatus ⁊ repletionis multe in neruo ꝑꝑ vehemẽtẽ doloꝛẽ: ⁊ ex h̾ etiam timetur ne accidat putrefactio in neruo ꝑꝑ hũiditatẽ attractiuã replentẽ neruũ. ⁊ h̾ qdẽ timetᷣ: ſicut. ſ. appuit in vulnere nerui qḋ fit ꝑ latũ qñ nõ ex toto incidiᷣ neruꝰ ſuccurre q̃ȝtum poſſibile ẽ. i. tũc intẽde pꝛiuſ ad ea que ꝓhibent aduẽtꝰ iſtoꝝ: ⁊ ſic in tali vulnere nõ oȝ ꝓcedere ſtatim cũ his que incarnãt ⁊ adiuuãt ꝑtes vulneris: ſed ꝑ̃us oȝ ꝓhibere aduẽtꝰ iſtoꝝ vel remouere ipa ſi incipiũt appere. ꝙ ꝑ qꝛ: qꝛ ſi apatᷣ. ſ. tale vulnꝰ: ⁊ adueniat ei frigꝰ ⁊ putrefactio cõtrahitᷣ mẽbꝛũ: ⁊ ꝑdit motũ ſuũ: qꝛ qñ adueniũt ſibi illa: aut ex toto ſperãtᷣ ſicut ſi putrefiat: aut nec̃riũ eſt nos ex toto incidẽ vt ꝓhibeamꝰ aduẽtũ ſpaſmi: ſicẽ dcm̃ fuit pᷣ in cap̃. alio. hec aũt ẽ cã q̃re remanet mẽbꝛũ cõtractũ ſine motu. ⁊ iõ ſubdit Aui. Quaꝑpter nõ oȝ vt incarnetᷣ ⁊c. niſi poſt ſanitatẽ. i. niſi poſtq̃ȝ locꝰ ſanꝰ ẽ totꝰ ab illis accñtibꝰ que ſuſpectioꝛa ſũt q̃ȝ ſit ipm̃ vulnꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cum ergo eſt in eo ſtrictura amplietᷣ: quoniã illud perducit ad putrefactionẽ vulnerũ per illud quod aggregatur ĩ eis de viris et alijs: et cum hoc doloꝛ ſit vehemens: quare nõ opoꝛtet vt incarnetur omĩno niſi poſtq̃ȝ exiccatur exiccatione decenti: ⁊ ſecuritas ſit ex omni apoſtemate ⁊ putrefactione. Et pꝛopter illud opoꝛtet vt ſoluatur ſtrictura ſuper medicamẽ et medicamen vt feſtinetᷣ ex alio. Et foꝛtaſſe ſoluitur in die: aut in nocte bis: aut ter. Et foꝛtaſſe eſt neceſſariũ vt facias illud iterũ in nocte illius diei: aut die illiꝰ noctis ſi fuerit in longitudine: et pꝛopꝛie quando illic eſt moꝛdicatio. Qḋ ſi nõ fuerit tunc neceſſitas illius erit minoꝛ: et ſufficiet bis facere illud mane et veſpe.

¶ In parte iſta Aui. ponit curã vulneris ſiue modũ curationis que debetur vulneri quod eſt punctura. et patet qḋ dicit. Et pꝛopter illud. ſ. vt ſtrictura ſuper medicamen: et medicamen. i. vt reiteratio fiat ligature: ⁊ remoueatᷣ medicamen: ſicut patet per ea que dicit. Et ꝑpꝛie quãdo eſt illic moꝛdicatio. i. quãdo ſentitur poſt medicamen appo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſitum moꝛdicatio. hec eñ moꝛdicatio eſt propter ſaniem
aggregatam circa oꝛificiũ quã medicamen attraxit: vnde
ne ſanies ibi remaneat opoꝛtet deſiccare ⁊ abſtergere ſa-
niem: ⁊ deinde apponere medicamen. Et ex hoc habet
manifeſte ꝙ aggregatio saniei facit neceſſitatẽ vt medica
men in die ſepius renouet ſuper vlcus. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Et opoꝛtet vt obſerues ĩ medicinis eo-
rum ne calefaciant vltra q̄ʒ ſit neceſſe ne-
qʒ abbꝛeuietur in calefactione neceſſaria
et ſimiliter in abſterſione ⁊ exiccatione ⁊
in contrario vtriuſqʒ. Cum ergo vider
quod iam calefactũ eſt: tunc infrigida ip
ſum .ſ. membꝛũ cum menſura que minu-
at additionẽ ab eo quod eſt neceſſarium.
Et quandoqʒ experiunt cerata facta cuʒ
euforbio ſuper crus hominis ſani ſimilis
ĩfirmo in cõplexione ſua et ipſius foꝛma
et conſiderat an ſupfluant in calefactiõe
eius: an non calefaciant ipſum in aliquo
de quo ſit curandũ: aut calefaciant ipſuʒ
calefactione tẽperata: et tũc ſm illã quan
titatem poſtea adminiſtrant ſuper infir
mum: et experiunt ſuper ipſum ſecundo
verũ vt experiãtur ſuper alium de illis q
ſimilantur ei in pꝛimis eſt melius vt non
ſit neceſſaria in experientia eoꝛum ſuper
ipſum alteratio plurima.

¶ In parte iſta ponit quoſdã canones obſeruandos in ad
miniſtratione medicaminũ in vulneribus neruoꝝ. ⁊ duo
facit. Pꝛimo ponit quoſdam canones ſpeciales circa ad
miniſtrationẽ medicinarũ que ſpecialiter adminiſtrant
in punctura: ⁊ circa adminiſtrationẽ etiam medicaminũ
que adminiſtrant in aperta fiſſura. ſecũdo ponit canoneʒ
generalẽ in omni vulnere neruoꝝ circa adminiſtratiõeʒ
cuiuſdã medicaminis ſpecialis. ſecunda ibi: Et de eo qđ
rectum eſt. Pꝛima in duas. Pꝛimo ponit quendã canonẽ
circa adminiſtrationẽ medicaminũ que ponunt in pun-
ctura. Secũdo ponit quoſdã cañ. circa adminiſtrationeʒ
medicaminũ que ponuntur in manifeſta fiſſura. ſecunda
ibi. Et cum hoc toto. Pꝛima in duas. pꝛimo ponit cano.
quẽ obſeruare opoꝛtet in virtutibus medicaminis qđ po
nitur in punctura. ⁊ docet coꝛrigere peccatuʒ quod aliqñ
contingit ex appꝛoximatione medicaminis circa hoc. Se
cundo circa hoc exponit experientiã quandã per quam
docet cognoſcere conuenientiã. ⁊ incõuenientia talis me
dicaminis qđ appꝛoximatur. ſecunda ibi: Et quãdoqʒ ex
periunt cerota ⁊c. Que dicit in his partib⁹ manifeſta ſũt.
Non eñ eſt noſtrũ ꝓpoſitum verba que per ſe poſſunt i-
telligi exponere. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et cum hoc toto cum neruus eſt diſco
opertus et vulnus amplũ valde non ſuf-
fert aliquid valde calidũ ſicut euforbiuʒ
et ſulphur et eis ſimilia: imo indiget me-
dicamine quod eſt ſicut tutia: et iterũ me
dicamine facto ex calce abluta ablutione
vltima in hoꝛa vna. Et opoꝛtet vt ſit ole-
um quod adminiſtrat in ceratis eius et
eius linimentis ſicut oleũ roſa. et myrti-
num quod nõ tetigit ſal: et glutinum ite-
rum quando adminiſtratur in iſtis medi
cinis opoꝛtet vt ſit ablutum. et mel iterũ
opoꝛtet vt ſit ablutum: et tutia opoꝛtet vt
ſit abluta: et nõ opoꝛtet omnino vt ſit in eis
de acuitate et moꝛdicatione. Et ſi fuerit
in eis ſtipticitas parua in curatione diſ-
cooperti: licet cũ virtute reſoluente ſine
moꝛdicatione et pꝛopꝛie quando infir-
mus eſt debilis complexionis.

¶ In parte iſta ponit cañ. qui obſeruari debet circa admi
niſtrationẽ medicaminũ in vulneribus neruoꝝ que ſunt
aperte fiſſure. ⁊ tria facit. Pꝛimo ponit cañ. circa ea que
eis cõueniunt ratione vulneꝝ vnde vulnera ſunt neruoꝝ.
Secũdo ponit cañ. quem ex dictis infert circa ea que eis
conueniunt. Tertio oſtendit quales ſunt medicine ad q̄s
poſſumus tranſcẽdere quãdo in eis queritur foꝛtis ⁊ ve
hemens exiccatio: aut vehemens ⁊ foꝛtis abſterſio. ſecũ-
da ibi: Membꝛa itaqʒ dignioꝛa. tertia ibi. Q. ſi fuerit illic
virtus aliqua. In pꝛima parte intentio Aui. in genere nõ
eſt aliud dicere niſi ꝙ medicina que conuenit vulnerib⁹
diſcoopertis debet eſſe deſiccatiua foꝛtiter abſqʒ moꝛdica
tione et cum aliquali abſterſione. ⁊ quia vehementer ca-
lida ſicut euforbium moꝛdicant: iccirco talia eis nõ con-
ueniunt. ⁊ quia etiam maxime debent eſſe remota a moꝛ
dicatione: iccirco bonũ eſt vt medicamina que in eis ad-
miniſtrantur ſint abluta: quoniã per ablutionẽ remouet
ab eis pars acuta in qua exiſtit moꝛdicatio. ¶ Caue tamẽ
circa hoc vt ea que abluuntur bene exiccentur ad ſolem
vt nõ remaneat cum eis aquoſitas: quoniã ipſa eſt vehe-
menter neruis nocitiua: ſicut dictum eſt pꝛius. Et propte
rea quia ſic timetur de nocumẽto aque. hinc eſt etiam ꝙ
aliquando abluimus cum aqua maris: aut cum lixiuio:
quoniam non ſunt putrefactiua: neqʒ ſic neruis nocitiua.
Oleũ autẽ quod adminiſtratur in cerotis iſtoꝛum nõ de-
bet eſſe caliditatis quaſi alicuius: ſed plus debet declina-
re ad ſiccitatem cum aliquali ſtipticitate: ita tamen vt nõ
ꝓhibeatur reſolutio a medicamine. Et propterea oleum
bonum ad hoc eſt oleũ roſeum ⁊ myrtinũ oleum ſine ſa-
le: quoniã ſal nõ eſt cõueniens cum moꝛdicet. Dixit autẽ
ſignãter de oleo ro. quod adminiſtratur in cerotis: quia
de oleo quod adminiſtratur gratia ſedandi doloꝛeʒ: hoc
verum nõ eſſet: immo opoꝛtet ꝙ tale oleum ſit calidum
mollitiuum: vt dictũ eſt ſupꝛa. ſed tale oleum nõ admini-
ſtratur intus in vulnere: ſed circa partes circũſtantes. ſe-
dato autẽ doloꝛe debent adminiſtrari medicamina exic-
catiua modica caliditate participantia. ⁊ propterea oleũ
quod adminiſtrat: tunc nõ adminiſtratur niſi gratia vt ad
miſceatur cum aliĳs medicinis vt fiant vnguenta ⁊ cero-
ta. hoc aũt melius eſt qđ ſiccitate aliqua ⁊ ſtipticitate par-
ticipet: ſicut eſt oleũ roſeũ ⁊ myrtinũ. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Membꝛa itaqʒ dignioꝛa elongari a
frigido et aquoſitate et ventoſitate vl' vn
ctuoſitate et eis ſimilib⁹ ſunt cuʒ ſunt diſ
cooperta: non eñ eſt eoꝝ nocumentum
in diſcooperto cui obuiat et quod ledũt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſicut eſt eoꝝ nocumentũ in eo cui non obuiat niſi parũ et nõ obuiat niſi ei quod continet ipſum et ipſum ſequitur: et ſi nõ fuerit excuſatio tunc ſm ꝙ diximus.

¶ In parte iſta Aui. ponit alium canonẽ circa ea que eis non cõueniunt: ⁊ iſte canon ex dictis infertur. Manifeſtum eſt enim ꝙ ea que ſunt nocitiua neruis plus nocent quãdo ad ipos immediate perueniunt ⁊ eos contangũt q̃z quãdo non perueniunt ad ipos immediate. nunc autẽ quãdo nerui ſunt diſcooperti hoc eis accidit citius: non autẽ ſic quãdo non ſunt diſcooperti. quare ⁊c̃. hoc eſt qḋ vult dicere Auicẽna. Et ſubdit. Et ſi non fuerit excuſatio non refertur hoc ad frigida ⁊ aquoſa: ſed refertur hoc ad vnctuoſa ſicut ad oleum: vnde expone. Et ſi non fuerit excuſatio: ſupple ad adminiſtrandũ oleum. ſ. propter dolorem aut propter ſubtiliare medicinas: tunc ſm ꝙ dixim⁹ ſupple adminiſtretur: quia cum adminiſtreť in circuitu membri vulnerati quãdo adminiſtratur gratia ſedatiõis doloris: aut adminiſtratur permixtum cum eis que reſiſtunt qualitati humectanti quãdo adminiſtrantur grã alterius intẽtõis: ſicut dictũ fuit ĩ pmo cap. ¶ Deĩde cũ dic̃.

¶ Quõ ſi fuerit illic virtus aliqua in creatione tunc nõ erit malum ſi adminiſtres trociſcos de colcotar: et trociſcos andronij et praſſium cum vino cocto: aut cum oleo: in hyeme quidem cum oleo ſubtili: ſed in eſtate cum oleo ro. et thus et glutinum albotin et albezard cum quantitate minore q̃z de medicinis diſcooperti.

¶ In parte iſta Aui. oſtendit ad quas medicinas licitũ eſt tranſcendere quãdo querimus multã exiccationẽ aut abſterſionem. ⁊ dicit. Quõ ſi fuerit illic virtus aliqua in curatione: hoc eſt dicere: ſi in modo curationis noſtre fuerit neceſſaria virtus. i. fuerit neceſſaria fortior virtus: vt quia ſit neceſſariũ fortiter exiccare: vt propterea: quia vulnus eſt in membro ſicco: ⁊ in corpore ſicco: ⁊ cum hoc ſũt ibi humiditates multe: aut neceſſariũ ſit fortiter abſtergere. propter eandẽ etiã cauſam non eſt malum ⁊c̃. q. d. tunc ſi queris exiccationẽ vehementẽ potes peruenire ad adminiſtrandũ trociſcos de colcotar qui ſunt trociſci quaſi ſimilati in virtute emplaſtri quod dicitur dyapalma trociſcos andaron. Si autem queris vehementẽ abſterſionẽ potes adminiſtrare praſſium coctum cum vino aut cum oleo: vt oleo oliue in hyeme: ⁊ oleo ro. in eſtate: quia propter caliditatẽ aeris indicatur vt nõ ſic oleũ calidũ adminiſtretur. aut potes adminiſtrare thus ⁊ glutinũ albotin ideſt terbentinã: ⁊ albezedar. i. galbanum cum quantitate minori q̃z de medicinis diſcooperti. q. d. adminiſtrẽtur illa in minori quãtitate q̃z alie medicine que dicte ſunt cõpetere vulneribus nerui diſcooperti. ⁊ hoc ideo: quia vt dictum eſt nerui cum ſint diſcooperti non ſic ſufferũt medicamĩa fortia: ⁊ ideo ſi peruenim⁹ ad aliqua adminiſtrãdum que ſint aliquantulũ fortia debent adminiſtrari in modica quantitate vt non accidat ex eis mordicatio et leſio in neruo. illud vult dicere Aui. in hac parte lꝫ obſcure loquatur: ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et de eo quod rectũ ẽ qualiacũqꝫ ſint vulnera eſt vt ponať ſup medicamẽ methabazalenis infuſus in oleo.

¶ In parte iſta Auicen. ponit quendã canonẽ generalem q̃tum ad adminiſtrationẽ alicuius medicaminis quod competit in vulneribus neruoꝝ omnibus. Cauſa autem quare illius medicaminis conuenientia eſt in quolibet vulnere ſiue ſit pũctura ſiue fiſſura eſt: quia ſaltem in principio bonum eſt intendere in quolibet ad mitigationem doloris: propterea quia vulnera neruorum qualiacunqꝫ ſint eſt aptus conſequi dolor vehemens. Nunc autem hoc medicamen ipſum eſt mitigatiuũ doloris cum ſit medicina calefaciens temperate ⁊ mollitiuũ aliquantulũ: talia autẽ ſunt mitigatiua doloris ſicut habitũ eſt prius: propter quod illud medicamẽ in pricipio adminiſtrare ẽ cõueniens in quocunqꝫ vulnere: quodcũqꝫ ſit illud medicamen. Merahazalon ideſt lane ſucide vel lana iſopi quod idem eſt. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſicut neruus diſcoopertus eſt dignior alijs neruis vt alleuiatio fiat in eo: ſimiliter ligamenta que naſcuntur inter oſſa ſunt figurarũ digniorum vt operetur ſuper ea cum medicamine forti. Ligamẽta autem que continuantur cum lacertis ſunt inter vtraſqꝫ res.

¶ In partẽ iſta Aui. cum poſuit modũ curationis vulnerũ neruoꝝ cõprehendendo ſub neruis chordas comparat modum curationis vulneꝝ neruoꝝ ad vulnera ligamentorum: ⁊ cum hoc oſtendit quis ẽ modus curationis vulnerum que in illis accidũt. et patet quod dicit ex his que dicta ſunt prius. Ligamenta autẽ que continuãtur lacertis ſunt omnino inter vtraſqꝫ res. i. inter vulnera neruorum et inter vulnera ligamentoꝝ que coniungunt oſſa adinuicem: ⁊ ſic etiam modus medicaminis eoꝝ eſt medius. et totum hoc quod dicitur hic manifeſtum eſt ex his que dicta fuerũt circa finẽ pmi capli. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et de vulneribus a quibus neceſſe eſt magis elõgare aquã eſt vulnus nerui: et ſimiliter frigus q̃zuis minor eť: tamen eſt de rebus nocibilioribus ei: et oleũ iterũ nocet: et nõ eſt niſi apud ſedationẽ doloris calidũ. Et nõ oportet vt abluať vulnus neqꝫ cum aqua neqꝫ cũ oleo: immo ſollicitus ſis vt abſtergas humiditatem cum pãnis: aut lana ĩ fine lenitatis: neqꝫ etiã cum vino cocto niſi ſis ſecurus a nocumento humiditatis eius. Et quando exigit aliqua egritudinũ vt ſuper ipſam ponatur et ꝓprie ſuꝑ illud quod ẽ diſcoopertum oleum: tunc oportet vt tranſeat ſuper ipſum in primis vinum coctũ deinde oleum. Inquit Gal. Accidit cuidam homini punctura cum ferro minuti capitis et diſrupta eſt cutis et continuata eſt quibuſdam neruis manus eius. medic⁹ ergo poſuit emplaſtrũ quod iam expertus fuerat in incarnatione vulnerũ magnoꝝ in carne: quare apoſtematus eſt locus. Et poſtq̃z apoſtematus fuit poſuit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

deſuper medicinas mollificātes ſicut em
plaſtꝝ de farina tritici ⁊ aqua ⁊ oleo: q̄re
putrefacta ē manus hoīs ⁊ mortuus eſt.
¶ In parte iſta Aui. oſtēdit qualia medicamina conueni-
unt in vulneribus neruoꝝ. ⁊ oſtendit ex dictis qualia ma
xime in eis debent caueri. ⁊ totum hoc manifeſtū eſt ex di
ctis prius. et p̄mo facit hoc. ſecūdo idem quod dixerat af-
firmat per quedā experimenta Galie. ſecunda ibi: Inqt
Gal. ⁊c̄. Q̄d dicit in oib⁹ ptib⁹ patet. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et quādo accidit ſpaſmus ex vlcerib⁹
in eis tunc de eo quod neceſſariū eſt ſi iā
ſtricta fuerit fiſſura cutis eſt vt aperiatur
et adminiſtrent̄ medicine cōferentes il-
lis vlceribus exiccātes ea ſubtiles valde.
Et vt ſit ſollicitudo in hoc vt perueniat
ad p̄fundū. Et quādo eſt vulneris diſru
ptio et punctura et nō eſt apoſtema: tunc
curatio eſt curatio localis. Et oportet vt
ſit fortioris caliditatis ⁊ fortioris exicca-
tionis q̄z illud quod adminiſtrat̄ ſup̄ ſciſ
ſuram: quoniam illud penetrat ad egri-
tudinem facilius.

¶ In parte iſta componit modū curationis vulnerū ner-
uorum per quem docuit prohibere ne eis ſuperueniāt ac
cidentia moleſta ſicut ſpaſmus ⁊ apoſtema. ponit modū
curationis per quem docet remouere iſta cuz accidunt. ⁊
duo facit hic. quia primo facit hoc. ſecundo oſtendit quid
fiendum cum accidit apoſtema. ſecunda ibi: Et cū dolor
facit accidere ⁊c̄. In prima parte quia ſpaſmus maxime
accidit ex retētione humiditatis in neruo que non poteſt
reſpirare ad extra: ⁊ hoc maxime accidit in punctura. ic-
circo Aui. hunc modū curationis ſpaſmi applicat ad pū-
cturam. Primo ergo dat modum cōuenientē curationis
huius q̄ztum ad localia que debent adminiſtrari in ipſa.
ſecundo q̄ztum ad modū diete quē obſeruare oportet. ſe-
cunda ibi: Et oportet vt ſit ⁊c̄. Quod in prima parte dicit
notum eſt ex p̄dictis: Dicit ergo. Et quando accidit ſpaſ-
mus ⁊c̄. quoniā vulnus eſt diſruptio ⁊ punctura. i. eſt diſ
ruptio que eſt punctura. Et nō eſt apoſtema: tunc curatō
eſt cura localis quia tunc ſolū oportet intēdere ad ea que
cōueniunt vulneri vnde vulnus eſt nerui. nec oportet ali
am intentionē habere que reſpiciat accidentia vulneris.
hoc vult dicere. Reliquum q̄d dicit planū eſt. Tūc cū dic̄

¶ Et oportet vt ſit regimen vulnerati in
neruis ſubtile ⁊ vt ſit in vltio ſubtiliatōis.
¶ Oſtendit qualis modus diete conuenit quando ſupue-
nit vulneri accidens moleſtum quod eſt ſpaſmus. debet
enim eſſe regimē ſubtile in vltimo ſubtiliationis: quoniā
tale accidens facit egritudinē peracutā materialē in qua
competit dieta vltima tenuis: ſicut oſtēſum eſt in p̄mo re
giminis acutoꝝ in p̄ma particula affor. Et intellige q̄ ta
lis modus dietationis nō ſolum obſeruari debet quādo
ſuperuenit accidens moleſtum: verumetiā debet obſer-
uari ne adueniat. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et cum dolor facit accidere apoſtema
tunc neceſſariū eſt dare cibum: ⁊ proprie
quādo vulnera ſunt in latitudine: nā ne-
ceſſaria eſt flebotomia vene ſine ſollicitu
dine et ſine timore ſincopis. verbi gratia
et oportet vt ſit ſtratus ei⁹ humidus. Et
obſerues mēbra p̄pinqua vulnerib⁹ cuz
inunctione: et ſimil'r caput eius ⁊ collū ⁊
ſubaſcellas ipſius cum inunctione ſi fue-
rit vulnus in ſupioribus: ⁊ ſimil'r pectinē
et inguina et p̄prie ſi fuerit vulnus in in-
ferioribus et partibus cruris.
¶ Oſtendit modum qui cōuenit quando ſuperuenit apo
ſtema: ⁊ omnia que dicit ſunt nota ex predictis ſi ipſa bene
conſideres. non em̄ eſt vtile idem multotiens reiterare.
Sed id verbum quod dicit in principio: ⁊ quando dolor
facit accidere apoſtema: tunc neceſſarium eſt dare cibuz
ſcʒ talem quē diximus: vtputa qui ſit vltime tenuis: quo-
niam et in hoc conuenit etiam dieta que eſt vltime tenuis
aut propinqua ſit illi donec apoſtema ſedetur. vnde non
intelligit q̄ ſit neceſſarium dare cibum ſicut videtur l'ra
ſonare: ſed expone vt iam dictum eſt.

¶ Medicine vulneꝝ neruoꝝ ⁊ vlceꝝ ipſoꝝ. Cap. iij.

S Lutinū albotin eſt de melioribus
medicinis vulneꝝ neruoꝝ: verū
illis qui ſunt ſicut infantes et mu
lieres ⁊ cuius complexio eſt vehemētis
humiditatis ſufficit quod eſt ſicut gluti-
num albotin ſolū puluerizatū cum pauco
oleo quod ip̄m leniat ⁊ viſcoſum faciat ſi
fuerit ſiccū et reſina loco eius. In illo au
tem cuius complexio eſt ſiccior ⁊ caro du
rior oportet vt miſceat̄ cū eo euforbiū: et
quod eſt ei ſimile aut vetus aut recēs aut
parū aut multū ſm̄ cōplexionē corporis
et eius calefactionē. Et ſit ſumma ei⁹ q̄d
datur de forti recēti. xij. p̄s kerat: aut de
glutino albotin: aut ei ſimili ſit tertia p̄s
kerat: aut eius cum quo miſcetur. Et q̄n
q̄z admiſcet̄ ei preter euforbiū de lacte ti
timali q̄n̄ ē mirabile: ⁊ de aſſa ⁊ de ſera-
pino ⁊ de oppoponaco: ⁊ q̄d ē debili⁹. ſ.
baurach ⁊ ſpuma eius: ⁊ ſulphur calefa-
ctum cum oleo ſm̄ quātitatem ſorditiei
balnei ⁊ flos lapidis aſſus et omne attra
ctiuum humiditatum ad exteriora et dra
gantū iterum: ⁊ cinis purgationis eris et
cōglutinatio auri: ⁊ fortaſſe nō reperitur
in principijs vulnerū neruorum niſi fer-
mentum et adminiſtrat̄ et confert eis et
attrahit ex profundo attractione bona: ⁊
multotiens ſumat̄ cum ſorditie vaſorum
apum cum nō eſt preſens euforbiuz: aut
farina lolij cum aqua cineris emplaſtra-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ta:et adminiſtratio glutini albotin ē me/
lioꝛ res cum qua incipitur: et poſt ipſum
ſicut emplaſtrum baſilicon confoꝛtatum
cum eo cum quo opoꝛtet vt confoꝛtetur
de illis que dicta ſunt:ꝛ foꝛtaſſe permiſce
tur cum ceratis et calefacit ea . et opoꝛtet
vt ſit ablutum:et quod eo melius eſt: ꝛ il
lud quod eſt ablutum cuꝫ aqua maris in
ſole calido:et q̄ꝫto plus abluitur fit ma/
gis iuuatiuū. Et de medicinis bonis eſt
medicamen. Galie. compoſitum ex cera
ꝛ euſoꝛbio ꝛ pice et oleo groſſo:et de vno
quoqꝫ ſit pars media et de oleo ps vna:
et oleum balſami cum ſubtilitate ſua nō
eſt multe calefactionis:dico pꝛopter ve/
locitatem ſue reſolutionis . Et cum vul/
nera fuerint gauziratum:aut punctura ꝛ
non aſſociatur eis apoſtema neqꝫ putre/
factio:tunc opoꝛtet vt adminiſtretur em/
plaſtrum cum euſoꝛbio: aut fimo colum
bino:ponatur in coꝛpoꝛe ſubtilioꝛe euſoꝛ
bium et in ſpiſſioꝛe fimus columbinus:
et adde et minue ſm q̄ vides de diſpoſi/
tione coꝛpoꝛis et eius foꝛma:et dilata ſi
ſunt ſtricta. Et ſcias q̄ medicamē quod
neceſſarium eſt in gauzi neceſſariū eſt vt
ſit foꝛtius eo qđ eſt neceſſarium in ſciſſio
ne. Et cum accidit in vulneribus putre/
factio tunc ſerapinum eſt bonum et fari/
na herbi. verum cum accidūt apoſtema/
ta tunc farina oꝛdei et farina fabarum et
farina herbi iterum que iam decocte ſūt
cum aqua cineris:aut aqua pura in qua
ſit virtus ſerapini. Et cum vides vulne/
ra ad ſanitatē peruenire non timeas tunc
adminiſtrare deſuper vinuꝫ coctū: opoꝛ
tet ergo vt adminiſtres medicinas infu/
ſas in eo:deinde calefac ipſum et accipe
ip̄m cū pannis infuſis ꝛ ſtringe deſup.

¶ Pꝛius Auicen. poſuit modū curationis vulnerum ner
uoꝛm. in parte iſta in ſpeciali ponit medicamina ſimpli/
cia et compoſita que ſunt conuenientia eis ſm p̄dictas
intentiones. Et diuiditur pars illa in duas. In pꝛima p/
te ponit medicamina que ſunt cōuenientia vulneribus
neruoꝛum et ratione vulnerum ꝛ ratione accidentium ꝛ
conſequentiū vulnera. In ſecunda parte narrat in ſpeci
ali quaſdam medicinas ſm dicta Galieni que admini/
ſtrantur in his vulneribus ratione accidentium ſuperue
nientium eis. ſecunda ibi: Iam ſcitur ex eis que pꝛemiſi
mus ꝛc. Pꝛima pars diuiditur in duas. Pꝛimo narrat
medicamina que ſunt cōuenientia eis dum ſunt in ſuſpe/
ctione. ſecundo narrat medicamina que conueniunt eis
dum pꝛocedunt in viam ſanationis. ſecunda ibi: Et cum
vides vulnera ad ſanitatem ꝛc. Pꝛima in duas. Pꝛimo
narrat medicamina que conueniūt vulneribus ratione
ip̄oꝝ vulnerū. Secundo narrat medicamina que conue
niunt vulneribus cum in eis iam ſuperueniunt acciden
tia vtputa putrefactio aut apoſtema: ꝛ pꝛecipue quando
illa contingunt ex retentione humiditatis in neruo vul/
nerato. Secunda ibi: Et cum accidit vulneribus putre/
factio. Pꝛima in duas. Pꝛimo ip̄e narrat medicamina di
uerſa conuenientia vulneribus neruoꝛum ſm diuerſita/
tem coꝛpoꝛum ꝛ ſm diuerſitatem vulnerum. In ſecunda
parte in generali docet diſtinguere inter medicamina q̄
conueniunt in punctura: ꝛ medicamina que conueniunt
in aperta fiſſura: vt per hoc ſciamus q̄ medicamē quod
ponit eſt cōueniens in punctura: ꝛ q̄ eſt conueniens in fi
ſura. ſecūda ibi: Et ſcias q̄ medicamen quod neceſſariū
eſt. Pꝛima pars poſſet diuidi in tot partes quot ſunt me/
dicamina que ponit. et patent. Et ſi bene conſideraſti ea
que dicta ſunt in pꝛecedenti capitulo : ꝛ iſta que dicit hic
manifeſta ſunt q̄ꝫtum ad intentōnem pꝛincipalē. ꝛ etiam
ſi bene conſideraſti ea que ſunt dicta tu ſcies diſtinguere
quod medicamen eſt conueniens in punctura: ꝛ quod eſt
conueniens in fiſſura: ꝛ pꝛopterea q̄ꝫtum ad hoc nō opoꝛ
tet inſiſtere: ſed ſolum ſunt quedam exponēda. Glutinuꝫ
albotim ideſt terbentina eſt de melioꝛibus medicinis vul
nerum neruoꝛū: pꝛopterea quia in ſe aggregat oēs con/
ditiones pꝛedictas. pꝛius eſt enim calida nō multe calidi
tatis ſicca ꝛ attractiua ꝛ ſubtilis ſubſtantie. et pꝛopterea ē
quaſi ſicut medicamen cōmune ad omnia vulnera neruo
rum ſiue ſit vulnus quod dicitur punctura ſiue ſit aperta
fiſſura. verū quia in punctura requiritur foꝛte medicamē
in fiſſura non ſic. Etiā quia medicamen in vno coꝛpoꝛe re
quiritur foꝛtioꝛis exiccationis ꝛ caliditatis foꝛtioꝛis q̄ꝫ in
altero coꝛpoꝛe. hinc eſt q̄ ip̄a permiſcetur cum alijs me/
dicinis denſis que ip̄am reddunt foꝛtioꝛis virtutis. neqꝫ
adminiſtratio eius ſolius ſufficit ſemper: ſed in quibuſdā
coꝛpoꝛibus in quibus nō foꝛti indigemus exiccatione et
attractione: ſicut ſunt coꝛpoꝛa muliebꝛia ꝛ infantiū: ꝛ coꝛ/
poꝛa mollia ſufficit adminiſtratio eius ſoliꝰ. in alijs opoꝛ
tet ei admiſcere alia medicamina: vt poſtea ponit . Pul/
uerizatum ꝛc. illud verbū dupliciter poteſt exponi: vno
modo ſic: ꝛ conſtruatur ſic: tamē retinū puluerizatū ideſt
mixtum cum pauco oleo quod ip̄m leniat ꝛ viſcoſum faci
at: ſi fuerit ſiccum. ſ. coꝛpus eſt in loco eius quaſi per hoc
vult dicere q̄ in coꝛpoꝛe aliquantulū ſiccioꝛi adminiſtra
tur reſina: quia ſicut glutinū albotim ſolum conuenit in
coꝛpoꝛe humido: ꝛ ita in coꝛpoꝛe aliquantulū ſiccioꝛi ſuf
ficit raſina. nam raſina eſt plus exiccatiua q̄ꝫ glutinū. ꝛ iō
in coꝛpoꝛe quod ſit parum ſiccius eſt cōueniens reſina: ſi
cut ſi eſſet adhuc ſiccius opoꝛtet miſcere euſoꝛbiū : quod
plus exiccat. Alio modo poteſt illud verbū ſic exponi: ta/
men retinum reſina ſi fuerit ſicca. i. ſi fuerit ſubſtantie ſic/
ce et dure: quia hoc gummi aliquādo induraſ. pulueriza
tum. i. mixtum cum pauco oleo quod ip̄m facit viſcoſum:
et leniat. eſt loco eius. quaſi per hoc vult dicere q̄ ſi non
inuenitur glutinū accipiatur reſina et miſceatur cum ali
quantulo olei: ꝛ hoc eſt loco glutini. ꝛ hoc etiā eſt verum.
nam cum retinū non ſit multū ſiccius glutino albotim: ſi
miſceatur cū aliquantulo olei remittitur exiccatio eius ꝛ
efficitur hoc medicamē ſimile glutino in virtute albotim
quando ſolum adminiſtratur. Et iſta expoſitio videſ cō/
coꝛdare ei qđ dicit Gal. ſexto. de inge. ſa. Dicit enī q̄ ſi gū
ma fuerit ſicca: ſicut reſina aliquantulū olei tumeſcebis:
et ſit ſumma eius quod datur de foꝛti recenti. ſ. euſoꝛbio.
xij ps ceroti. ꝛ de glutino albotim aut ei ſili ſit 3ª ps ceroti
ꝛc. vbi gr̄a. hec ꝓpoꝛtio ſic pōt fieri in hac p̄mixtiōe euſoꝛ
bij. ʒ. j. glutini. ʒ. iiij. cere. ʒ. vij. Uel ſi miſceas tūc poteſ po

nere olei.ʒ.v.cere.ʒ.ij.fiat cerotū.⁊ poſt ipm ſicut emplm
baſilicon confortatū. Emplm baſilicon eſt illud qđ fit ex
reſina pice nigra colofonia cera ⁊ oleo partibꝰ equalibꝰ:
vt dicit Serapio in ſuo antidotario cap.de vnguētis.⁊ di
citur cōfortatū quādo permiſcent cum eo de his que di⸗
cta ſunt vt glutinū albotim: aut ſerapinū: aut euforbium
ſm diuerſitatē vulneꝝ ⁊ etiā corpoꝝ. Et fortaſſe pmiſcet
cū cerotis vt calefaciat ea id poteſt referri ad glutinum:
qm̄ glutinū calidū eſt: ⁊ ſermo ſuus imediate fuit de glu⸗
tino. Sed melius videt vt referat ad euforbiū: qm̄ h̄ me⸗
lius cōpetit et cū euforbiū calidiſſimuꝫ ſit.⁊ oportet vt ſit
ablutū.illud verbū refert ad glutinū: ⁊ hoc intellige.ſ.ꝙ
debet eſſe ablutū qn̄ adminiſtrat ſup neruos diſcoopertos:
qm̄ tunc medicina maxime debet eſſe a mordicatione re
mota: vt habitum eſt prius.ſed ſi deberet adminiſtrari in
punctura nō deberet ablui: qm̄ in tali cōpetit medicinaꝫ
eſſe fortē. Et nota ꝙ docet abluere cū aqua maris: qm̄ ip
ſa exiccatio eſt vehemēs: vnde nō eſt nocitiua neruis ra⸗
tione humectatiōis ſicut aqua ſimplex ⁊ pura ⁊ oleo groſ
ſo.vbi Aui.dicit de oleo groſſo. G.ſexto de inge.ſani.ſm
lrām que cōmuniter habet dicit oleū ſepinū.ſed credo ꝙ
illa littera ſit mala: ⁊ ꝙ Auic.habuit malā trāſlationē.qa
vbi dicit oleū ſepinū: credo ꝙ debeat dici oleū ſabuinuꝫ.
quia illud oleū pre ceteris laudat inter olea q̄ fiunt ex oli
uis.quia tn̄ Aui.forte habuit litterā ſicut ⁊ nos habemus
expoſuit illud verbū ꝙ per oleū ſepinū intelligeret oleū
groſſum. per oleū autē groſſum intelligamus nō ſicut ſo
nat vocabulū oleū groſſaꝝ partiū q̄tū ad virtutē: ſicut ē
oleū putrefactū ponticū frigidū: qm̄ illud oleū ſicut ap⸗
paret ponit in medicamine qđ eſt cōueniēs puncture: vt
apparet per ea que ingrediunt cōpoſitionē huius medi⸗
cine. Oleū autē qđ in hac cōpetit debet eſſe calidū pene⸗
tratiuum ⁊ exiccatiuū.ꝓpter qđ dices ꝙ per oleū groſſū
intelligit Aui.fecem olei.qm̄ vt Serapio ponit in ſuo li⸗
bro de ſimplicibꝰ in cap.de oleo.tn̄ quidē eſt calefactiua ⁊
exiccatiua ⁊ reſolutiua ⁊ cōueniēs in vulneribꝰ corporū
ſiccoꝝ.aut per oleum groſſum intelligit oleū vetus. Nā
oleū quādo vetuſtū fit ingroſſat.tale aūt oleū.ſ.vetus eſt
cōueniens in punctura: ⁊ debet adminiſtrari cū medici⸗
nis que ponunt ad puncturā.⁊ ꝓpterea Serapio in pāſ⸗
ſignato ca.dicit ꝙ ſi nō habes oleū vetus ⁊ indiges ipſo
coque oleū donec fiat ſicut mel ⁊ vtere ipo: qꝛ virtus eius
eſt ſicut virtus veteris.ꝓpter qđ oleum per ingroſſatiōeꝫ
factā a calido ipm efficit virtutis fortioris.⁊ iſto modo vi
detur hic intelligere oleū groſſum: qꝛ intelligit oleuꝫ qđ
ingroſſatū eſt ex antiquitate: aut oleū qđ factū eſt groſſū
per decoctionē: vt etiā in hoc aſſimilet oleo antiquo.oleū
em̄ qđ ſic groſſum eſt: eſt calidū ⁊ magis aperitiuū ⁊ ma⸗
gis deſiccatiuū: ⁊ virtus etiā eius eſt potentior penetrare
ad ꝓfundū.oīa autē hic cōueniūt medicamina q̄ debent
adminiſtrari in punctura.⁊ iſta videt eſſe eius intētio per
ea que ſubdit: ⁊ oleū balſami cū ſubtilitate ſua ⁊c̄. et vult
dicere ꝙ bonū eſt accipere in tali medicamine qđ debet
calefacere oleū qđ eſt ita groſſum: qꝛ oleum qđ eſt multū
ſubtile in ſubſtātia dato ꝙ ſit multe caliditatis in virtute
ſicut oleū balſami: tn̄ tale oleū qꝛ velociter euaporat ⁊ re
ſoluit ipius ſuba a mēbro ꝓpter ſubtilitatē nō multū cale
facit. Et propterea qn̄ querimꝰ vt multa ſit virtus calefa
ctiua in medicamine meliꝰ eſt admiſcere ſibi oleū groſſū
illo modo: qm̄ ipm nō ſic reſoluit ſm ſubſtātiā: ſed virtus
eius plus ꝑdurat in mēbro: ⁊ per cōſequēs tale amplius
calefacit.⁊ hec eſt etiā intētio Auicē. Et cū vulnera fiunt
aguzezi: aut ꝑ ideſt: punctura: aut ꝑ ideſt tergumazi ideſt
punctura ſtricta: ⁊ cū accidit vulneribꝰ putrefactio: tunc
ſerapinū eſt bonū: qm̄ ſerapinū exiccat ⁊ abſtergit ⁊ pu⸗
trefactionē remouet: ⁊ farina etiā orobi exiccatiua eſt ve
hementer. Verūtamē cū accidūt apata ⁊c̄. illud quidem
maxime refert ad apoſtemata que accidūt ex retētiōe hu
miditatis in neruo: ſicut apparet ex dictis prius. ſi auteꝫ
cauſa principaliter in hoc eſſet dolor tunc oportet ꝓcede
re ſicut ſupius dictū eſt cū his que doloris mitigatiua ex⸗
ſtant. Alia que dicit Aui.in iſto cap.ſatis nota ſunt.

De apatibus que accidūt neruis vulneratis. Cap.iiij.

i Am ſcitur ex eis q̄ p̄miſimꝰ et ſci⸗
re fecimus ex canone curationis
neruoꝝ quis ſit modus curatōis
apoſtematū que accidūt eis cū vulnerāt
et oportet vt iteremus illud explanādo:
Dico ergo illud qđ Gal.dixit i libro ca⸗
tagenis. Inquit. Cū accidit in vulneri⸗
bus neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ neruoſoꝝ flegmō
et flegmon ē fortis inflāmās valde tūc oꝫ
vt adminiſtrent in curatiōe eiꝰ medicine
facte cū aceto ⁊ lapidibꝰ mineralibꝰ quas
dixit: et plurimū eoꝝ eſt in tractatu ſcđo
catagenis: quaꝝ vna hec eſt. Rx.calcadis
ʒ.j.⁊ quartā.et dragāti.ʒ.ix.et.ſ. ⁊ quartā
et ſcorie plumbi.℥.ij. et.ʒ.ij.ſ.et corticum
thuris.℥.j.ſ.bezrad.℥.j.⁊ cere.℥.vij.⁊ olei
ix.℥.et aceti fortis lib.ij.et quartā: teran⸗
tur medicine ſicce et infundant cū aceto
x.diebꝰ et ſoluant ea que ſoluunt ⁊ infri
gidant: et miſceant in olla et miſceātur
motu exquiſitiſſimo donec equent: et oꝫ
vt diſtilletur ſup mēbrū infirmū ex oleo
bis aut ter in die. Et cū ponit hoc medi⸗
camen deſup oꝫ vt ponat ſup ipm deſo⸗
ris lana iā infuſa in aceto ⁊ oleo calefactꝭ
equali caliditate. Nā nō eſt aliquid no⸗
cibilius oīno neruis infirmis neqꝫ dete⸗
rius ſup eos q̄ꝫ illud qđ eſt frigidū. Qđ ſi
neceſſariū ſit emplaſtrare iſta mēbra in
diſpoſitiōe emplaſtro facto cum aceto et
melle et cinere: tūc oꝫ vt emplaſtrū ſit co
ctum ⁊ vt ſit farina eius farina herbi. Si
autem non fuerit tibi preſens tunc admi
niſtra farinam fabarum aut ordei.

In iſto cap: ſicut dictū eſt Aui.in ſpeciali ponit quaſdaꝫ
medicinas que poſite ſunt a Gal.que cōueniunt vulneri
bus ratōne accidentiū que ſuperueniūt aliquādo neruis
vulneratis maxime aūt illa accidētia q̄ ſupueniūt neruis
vulneratis maxime videntur eſſe duo: aut apoſtema ca⸗
lidū aut eſt putrefactio accidēs eis.⁊ apoſtema molle ge
neratur ex aggregatiōe humiditatis in neruo mollifican
do ſubſtantiā nerui ⁊ faciendo ipam cadere in putrefacti
onem.ꝓpter quod Aui.duo facit. Primo narrat quedaꝫ
ſpecialia medicamina que cōueniunt vulneribꝰ neruorū
qn̄ in eis accidūt apoſtemata calida.ſecundo narrat q̄dā
medicamina que cōueniunt vulneribꝰ neruoꝝ qn̄ in eis
accidit putrefactio aut apoſtema in quo laxatur ⁊ molliſi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eatur ſubſtātia nerui ⁊ tendit in viā putrefactōis.ſcđa ibi
Q. ſi neceſſariū fuerit emplaſtrare.Circa primā partem
intellige ꝙ illud medicamē qđ ponit Aui.hic. poſitū eſt
a Gal.catagenis.i.in libro compoſitaꝝ medicinaꝝ:quia
debet adminiſtrari in vulnere nerui quando ſuperuenit
calidū apoſtema inflāmans valde:non imediate ſup ner
uum.timor em̄ eſſet valde de mordicatiōe ipſius:ſed debꝫ
poni ſup orificiū vulneris extra:qm̄ deſiccatiuū eſt vt cō
uenit cōplexioni nerui ⁊ rōne aceti infrigidatiuū etiā ꝓ
hibens apoſtema:⁊ qꝛ ad tale apā cōſequit᷑ dolor: iccir
co debet fieri inunctio in circuitu mēbri cū eo qđ eſt molli
tuū ⁊ ſedatiuū doloris mixtū cū eo qđ ꝓhibet inflāmatio
nem ſicut eſt oleū oliue cōmixtū cū aceto:⁊ ꝓpterea ſub
dit Aui.Oportet vt diſtillet᷑ ſupra membrū infirmum ex
oleo bis vel ter in die ⁊c̄.⁊ ſic debet exponi . Bedezar.i.
galbani.¶ In ſecūda parte Aui.dicit ꝙ ſi neceſſariū fue
rit emplaſtrare illa mēbra in diſpōne apatis:qđ ſic debet
exponi: qꝛ ſi ſit neceſſariū ēplaſtrare mēbra hec in diſpo
ſitione.ſ.putrefactionis:aut in diſpoſitiōe apatis qđ ↄtin
git ex aggregatiōe humiditatis mollificātis ⁊ laxātis ſub
ſtantiā nerui ⁊ faciētis eā tendere in viā putrefactionis.
tūc em̄ bonū eſt emplaſtrū factū ex farina orobi cū aceto
et melle ⁊ aqua cineris que adinuicē coquant᷑ vt vniatur
virtus eoꝝ.hoc em̄ emplaſtrū deſiccat hūiditatē: remo
uet mollificationē ⁊ laxationē factā in ſubſtātia nerui et
putrefactionē etiā tollit.⁊ hoc mō debet intelligi dictum
Aui.ſic etiā.Et hec oīa ſatis manifeſta ſūt ex his q̄ multo
tiēs dicta ſunt in cap.ꝑdicto de curatiōe vulneꝝ neruoꝝ.

¶ De attritione neruoꝝ ⁊ eoꝝ torſione. Caplm̄.v.

Cum neruis aduenit attractio tūc
ſi non fuerint cū eo vulnera neqꝫ
apoſtemata ad hoc curetur cū eo
qđ ſedat dolorem:et ſimiliter qn̄ accidit
apā tūc nō cures ipm̄ cū eo qđ rūpit ſicut
aqua cineris et ſiſia:imo cura ipm̄ cū ſe
dātibus dolorē:et ſilr oꝫ vt embrocetur
mēbrū cū oleo calefacto embrocatiōe cō
tinua:et ſint in virtute illius olei mollifi
catio et reſolutio et de oleis bonis in hoc
eſt oleū anetinū ⁊ oleū de alachoen ⁊ ole
um de ruta.et ſilr emplaſtra cōuenientia
ad illud.et ſilr maluauiſcus eſt mirabilis
cū terit᷑ et ponit᷑ ſup neruos tritos.et ca
ro verneriarū eſt mirabilis:⁊ fortaſſe cu
ratur cū cepe bis cocta . Qđ ſi fuerit illic
apoſtema tūc in ſedatiōe apatis eiꝰ eſt vt
adminiſtret᷑ deſup cōgelatū vue cū vino
et pauco aceto et oleo cū quātitate cōue
niente et calefiat cū equalitate.⁊ ſubmer
gat᷑ lana ſordida ⁊ ꝓprie lana iſopi ⁊ po
natur deſup.et ſi fuerit hec leſio in iūctu
ris tūc illic ē melius vt ſedet᷑ dolor et po
nat᷑ medicamē fortius et cōpoſitū cū eo
qđ maturat et reſoluit:ſed cū ſtipticitate
tempata:et opponat᷑ ꝑ id apāti et nō ad
dat in eo.et cōſidera in dolore et apāte et

intēde ad id ex eis qđ ē vehemētioris in
tētionis.et qn̄ nō eſt dolor tūc ꝓfora ⁊ ad
miniſtra id qđ eſt forte ſicut aqua cineris
et acet ū et vinū iteꝝ.Et qn̄ apā iam ꝓlō
gatū e ſt tunc conforta medicamen factū
cū aq̄ cineris:et qđ ſit cū ſorditie balnei.

¶ Supius Aui.docuit modū curatiōis ſolute cōtinuitatis
accidētis in neruis:que ſolutio cōtinuitatis eſt manifeſta
fiſſura:⁊ que eſt inter attritionē ⁊ torſionē que appellat᷑
vulnus.mō in parte iſta docet modū curatiōis ſolute con
tinuitatis accidētis in neruis:que ſolutio cōtinuitatis nō
eſt ſolutio manifeſta que ſit manifeſte fiſſura:⁊ hec ſolutō
cōtinuitatis dicit᷑ attritio ⁊ contorſio. Eſt autē differētia
inter attritionē ⁊ cōtorſionē: quoniā ſicut extrahitur ex
his que dicta ſūt ſupra in tractatu ſecundo iſtius quarte
Fen circa pricipiū.⁊ ex his que dicūtur auctoritate Aui.
Fen ſecūda:primi canonis in caplo de ſpēbus ſolutiōis
continuitatis:Attritio eſt quādo accidit neruis ſolutio cō
tinuitatis que nō eſt manifeſta: ſed occulta inter partes
nerui.quod eni accidit carni in cōtuſione accidit neruo
in attritione.vnde ſicut in carne quādo ↄtundit᷑ ſit ſolu
tio ↄtinuitatis ⁊ multi nerui inter ptes carnis que nō eſt
ſenſibilis:ita ⁊ ſit in neruo quando atterit᷑.⁊ propterea
dictū eſt ſupra ꝙ ↄtuſio ē accidēs lacertis ſm mediū ipſo
rum quod ē pars carnoſa: ſed attritio accidit ptibꝰ extre
mis ipſorū que ſūt neruoſe:propter quod in carne ↄtu
ſio vocat᷑:in neruo accidēs vocatur attritio:ſed torſio vel
contorſio dicit᷑ quādo mēbrū ſeparatur a iunctura: nō ta
mē ſeparatione integra ⁊ manifeſta:ſed occulta ꝓpter ex
tenſionē que aduenit ligamēto ꝓpter quā extenſionē ac
cidit cōmotio ligamēti in iunctura ⁊ in eo quod cōtinet᷑
de ipo in carne.vnde accidit aliquātulū ſeparationis. li
cet nō integra ſeparatio ſicut ſit in diſlocatiōe.Et ſub tor
ſione quidē cōprehendit᷑ hic quedā diſpoſitio que voca
tur euguamen que ē infra torſionem que eſt diſpoſitio in
qua ſolū accidit attritio in ligamēto pter qđ fiat aliqua ſe
paratio mēbri a iūctura.Et ex hoc appet ꝙ attritio ē di
ſpoſitio quedā q̄ pōt accidere neruis ⁊ chordis ⁊ ligamē
tis:ſed torſio cū ſit diſpō in qua fiat ſeparatio aliqua mē
bri a iunctura.licet nō integre ipa ꝓprie ē diſpoſitio q̄ ac
cidit ligamētis q̄ ↄiungūt oſſa adinuicē.¶ Ulteriꝰ appa
ret ꝙ cū attritio nō ſit ſolō ↄtinuitatis manifeſta intētio
curatiua in ipo nō ſumit᷑ ab ipſa ſolutione ↄtinuitatis: q̄
niā cū ſolō q̄ in ipa accidit ſit numerꝰ multus ⁊ parue qꝫ
titatis qꝫtū ē ex ſe ꝑ ſeipſā ↄſolidaret᷑.Sed qꝛ cum hac di
ſpoſitiōe ↄiungit᷑ dolor ⁊ ↄiūgit᷑ etiā effuſio humiditatis
multotiēs inter ptes circūſtātes q̄ adinuicē ſeparantur:
idcirco intētio curatiua in ipſa ab illis ſumit᷑.puta a ſeda
tiōe doloris ⁊ ꝓhibitiōe apatis ⁊ reſolutiōe eiꝰ qđ effuſū
eſt inter ptes nerui ſicut appet infra in illo caplo ꝓſequē
do curam eius. ⁊ ideo dicebat Auicen. ſupra in tractatu
quarte Fen i illo capitulo de ↄtuſione. Et nō oportet vt
adminiſtratio fiat in attritione cū reductione continuita
tis villorum inciſorum:ſed ad ſedandū dolorē ⁊c̄.¶ Hoc
ergo preintellecto qđ eſt vtile ad intelligendū ea que di
centur dicemus ꝙ id capitulum diuiditur in partes duas
In prima parte ponit curā attritionis . in ſecunda parte
ponit curā torſionis que eſt diſpoſitio magis reſpiciens
ligamenta iuncturarū.ſecūda ibi:Et oportet vt caueatur
in torſione neruoꝝ.Prima in duas.Nam attritio aliquā
do fit in neruis abſqꝫ vulneratione: aliqn̄ fit cū vulnere.
primo ergo docet curā attritiōis qn̄ nō ↄiungit᷑ cū ea vul
nus.ſecūdo docet curā attritōis qn̄ cū ea cōiungit᷑ vulnꝰ
ſecūda ibi:Q. ſi fuerint vulnera in cute ⁊c̄.Prima in du
as:In ꝑma parte quia vt dictū eſt intētio curatiua ſumit᷑

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in attritione ex ꝓhibitiõe doloris ⁊ apoſtematis ne accidat ex curatione eius quãdo accidit: ⁊ ſumitur etiã ex reſolutione eius qd̃ effuſum eſt inter ptes nerui. ⁊ iõ Auicẽ. docet modũ curatiõis qui eſt ad reſoluendũ ꝑncipaliter id qd̃ effuſum eſt inter partes neruorũ. ſcd̃a ibi: Et cõſidera in dolore ⁊ apãte ⁊c̃. Prima in duas. pmo ponit modũ curatiõis ꝑ quẽ docet ſedare dolorẽ ⁊ ꝓhibere ne accidat apã. ſcd̃o docet modũ curatiõis ſi cõtingat ꝙ accidat apã. ſcd̃a ibi: Q ſi fuerit illic apã ⁊c̃. Quod in pma parte dicit notũ ẽ ex dictis niſi ꝙ intelligas ꝙ Aui. in his verbis inſinuare vult cũ in attritiõe intẽtio ſit ad ſedationẽ doloris et ꝓhibitionẽ apãtis ⁊ ad reſolutionẽ illius qd̃ eſt effuſũ eſt ꝙ ꝑus oportet incipe a ſedatiõe doloris ⁊ ꝓhibitione apãtis qꝫ a reſolutione vehemẽti illius qd̃ eſt effuſum in mẽbro. Et hoc iõ: qꝛ ſtante dolore nõ põt reſolutio fieri: qm̃ dolor eſt attrahẽs: quare oportet ꝑus ſedare dolorẽ. et ꝓpterea etiã ſubdit Auic̃. qd̃ dicit ꝙ quãdo apã accidit nõ debet curari. ſ. in ꝑncipio apã: cum in eo qd̃ rumpit. i cum eo qd̃ fortiter reſoluit ⁊ exiccat ſicut eſt aqua cineris. qm̃ hoc eſſet cauſa augẽdi apã. ꝓpterea qꝛ ampliꝰ ad locum attraheret qꝫ reſolueret. ſed adhuc debet procedere cũ his que dolorẽ mitigant: deinde ſicut poſtea apparebit ceſſato dolore ſi remaneat aliquid fixũ collectum in membro poſſumus ꝓcedere ad ea que fortiter reſoluũt et exiccant: ſicut eſt aqua cineris ⁊ acetũ ⁊ vinũ: vt poſtea dicet: ⁊ hoc eſt qd̃ dicit Aui. ⁊ per hoc etiã manifeſtũ ẽ id quod dicit in parte ſecũda ⁊ tertia qꝫtũ ad intẽtionẽ quã innuit ꝑncipaliter habere. Et ſi fuerit hec leſio. i. talis attritio in iuncturis: qꝛ. ſ. accidat in ligamẽtis ponat̃ medicina fortis: quia vt dictũ eſt ꝑus: ligamenta ſunt abſqꝫ ſenſu ⁊ ſunt duriora ⁊ ſicciora qꝫ nerui: ⁊ ideo indigẽt fortiori medicina. Et cõſidera in dolore ⁊ apoſtemate: ⁊ intende. ſ. ꝑus in iſtis ad illud qd̃ eſt vehemẽtis intenſionis. i. ad illud qd̃ vehemẽter moleſtat: vnde quia dolor et apoſtema moleſtãt longe magis qꝫ aggregatio hũiditatis effuſe inter partes nerui. Jccirco prius oportet intendere ad ꝓhibitionem ⁊ remotionem ipſorum. deinde poſtea ad reſolutionẽ eius qd̃ remanet in mẽbro cũ his que fortiter reſoluunt ſicut ſunt illa q̃ ponit in littera.

¶ Deinde cum dicit:

¶ Qd̃ ſi fuerint illic in cute vulnera etiaꝫ tũc neceſſaria ſunt illa in quibꝰ ſunt exiccatio fortis ⁊ aggregatio ⁊ ſtrictura quibus colligant̃ partes ſicut farina ſabarũ et acetũ et mel et eſt medicamen bonuꝫ. Et ſi vis vt ſit fortioris exiccatiõis pone in eo farinã herbi: et ſi adeſt voluntas vt ſit fortius iterũ ponat̃ in ipo radix lilij. ⁊ ſi fuerint vulnera taliter vt nõ curetur de eis: tũc curent̃ nerui cũ eo quod ꝓhibet apoſtemationẽ neruorũ et nõ ſit occupatio cũ eis: et caro oſtrearũ eſt mirabilis: ⁊ qñqꝫ curatur cũ cerato ex ſale: ⁊ emplaſtrũ cum olibano: et myrra eſt cõis iuuamenti in vtriſqꝫ diſpoſitionibꝰ. et ſi fuerit cũ vtriſqꝫ rebus dolor clamoſus: tunc oportet vt miſceatur cum medicinis pix ⁊ emplaſtretur cum illo calido.

¶ Jn illa parte Aui. ponit modũ curatiõis attritiõis quãdo cõiungit̃ cũ vulnere facto in cute. ⁊ vult dicere ꝙ qñ accidit attritio ⁊ cũ hoc eſt illic vulnus oꝫ ꝓcedere cũ eis que vehemẽter exiccant ⁊ aggregãt ptes in vnũ ſicut ſũt illa medicamina que ponit. ⁊ hoc ideo: quia cũ ibi ſit vulnus intẽtio curatiua nõ ſolũ ſumit̃ ex attritiõe ſed etiã ex vulnere. ⁊ quia ea q̃ humectãt ſũt cõtraria vulneri: ⁊ ꝑcipue vulneri facto in neruo. iccirco nõ opꝫ ꝑdicta mollitiua apponere: ſed ea q̃ vehemẽter exiccant. Jntellige aũt h̃ verꝝ ẽẽ ſup ipm̃ vulnꝰ. nã ſr̃ loco vulneris oꝫ apponẽ ſꝫ i ꝑtibꝰ circũſtãtibꝰ oꝫ ponẽ ea q̃ ſũt mollitia ⁊ ſedatia doloris ſicˢ ẽt ſupra dictũ eſt multotiẽs qd̃ fieri dꝫ in vulneribꝰ neruoꝝ: vnde hic nõ eſt differẽtia curationis a predicta niſi quia hic cõiungit̃ vulnus: vñ rõne vulneris nõ poſſumꝰ apponere ſupra locũ vulneratũ ea q̃ mollitiua ſunt ⁊ mitigatiua doloris ſicut poſſumꝰ apponere qñ ẽ attritio ſola ſine vulnere. Et ꝓpterea etiã ſubdit Aui. ꝙ ſi illa vulnera ſint ita parua ⁊ modica vt de ipis nõ curemus: quia ſunt talia ꝙ de i[ps]is nõ eſt curandũ: ⁊ tũc ſolũ curatur cũ ꝑdictis in ꝑncipio q̃ apoſtemationẽ ꝓhibẽt: ⁊ nõ ſit occupatio cũ eis. i. cũ iſtis fortiter exiccãtibꝰ: ⁊ reſoluẽtibus. ſ. in ꝑncipio: quia illa nõ cõueniũt in ꝑncipio: vt dictũ ẽ prius gratia ſedãdi dolorẽ ⁊ ꝓhibẽdi apã. ⁊ hec eſt ſua intentio quã in hoc. §. intendit. et caro oſtreaꝝ eſt mirabilis. ſ. qñ eſt attritio cũ vulnere in neruo. Vñ Aui. ca. de oſtraco dixit: Et oſtracũ quidẽ cõfert vulneribus cũ carne ſua et ꝓprie illis q̃ ſunt ſup neruos cõtritiõis precipue cũ thure ⁊ myrrha ⁊c̃. Et qñqꝫ curant̃. ſ. vulnera cũ attritiõe cũ ceroto ⁊ ſale. i. cũ ceroto in quo ponit̃ ſal: qm̃ ſal eſt vehemẽter exiccatiuũ humiditatis q̃ aggregat̃ i loco. ⁊ emplaſtrũ factũ ex myrrha ⁊ olibano eſt iuuamẽti cõis: in vtriſqꝫ diſpoſitionibꝰ. i. habet ad diſpoſitiões vtraſqꝫ iuuamẽtũ cõe: puta ⁊ ad attritionẽ neruoꝝ ⁊ ad vulnus qd̃ cũ ipa cõiungit̃. eſt em̃ cõueniẽs attractioni qm̃ reſolutiuũ ẽ eiꝰ qd̃ effuſum eſt in ſuba nerui ⁊c̃. ⁊ etiã vulneri vtile: qm̃ exiccatiuũ eſt ⁊ aggregatiuũ partiũ diſruptaꝝ. ⁊ ſi fuerit cũ vtriſqꝫ rebus. i. cũ attritiõe ⁊ vulnere: dolor clamoſus ſcꝫ dolor vehemẽs miſceat̃ cũ medicinis. ſ. cũ emplaſtro ꝑdicto qd̃ ſit ex farina fabaꝝ aceto ⁊ melle: pix. ſ. liquida qm̃ pix virtutẽ habet aliquo mõ ſedatiuã doloris: quoniam pix ipa eſt calida: nõ tñ multe caliditatis: ⁊ cũ hoc ipſa nõ declinat multũ ad ſiccitatẽ: immo quaſi aliquo mõ habet virtutẽ mollitiuã. vñ ⁊ ipa ponit̃ a Serapiõe aliq̃ modo virtutẽ maturatiuã habere. qꝛ ergo pix liquida hꝫ plus de virtute ſedatiua doloris: ⁊ cũ hoc nõ nocet vulneri: iccirco ꝑcipit admiſceri medicinis ꝑdictis picẽ: ⁊ iſtud etiã ꝑcipit Gal. ſexto de inge. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oportet vt caueat̃ in torſione neruorũ aqua et non approximet̃ neqꝫ calida neqꝫ frigida: imo adminiſtrent̃ olea quibus eſt virtꝰ aromaticorũ ſtipticoꝝ calefacta ⁊ ſpecierũ cũ quibꝰ ẽ hec diſpoſitio.

¶ Jn parte iſta ponit modũ curatiõis torſionis neruoruꝫ. Quid aũt ſit torſio manifeſtũ eſt ex dictis ꝑus. ⁊ dicit: Et oꝫ vt caueat̃ in torſione neruoꝝ. intellige hic ꝙ neruꝰ nõ accipit̃ hic ꝓprie: qꝛ vt ex dictis manifeſtũ eſt torſio eſt ꝓprie diſpoſitio ligamẽtoꝝ continentiũ oſſa ⁊ nõ neruoꝝ ſed accipit̃ hic neruus cõiter ſm̃ ꝙ alij dicũt: ⁊ etiã Gal. tertio de interioribꝰ. Et nerui extẽdunt̃ ad tria. ſ. neruuꝫ chordã ⁊ ligamentũ. oĩa em̃ iſta pñt large appellari nerui. ꝓpterea qꝛ oĩa mẽbra iſta ſĩlitudinẽ q̃ndã habẽt i ſuba. Expone ḡ in torſiõe neruoꝝ. i. ligamẽtoꝝ. ⁊ nõ approximet̃ ei aqua neqꝫ calida neqꝫ frigida. ⁊ aqua qdeꝫ frigida nõ cõuenit: qm̃ aqua frigida ſpaſmatiua ẽ ⁊ non ſedatiua doloris: imo ꝓuocatiua ipius ſicut dictũ eſt ꝑus. aq̃ autẽ calida nõ cõuenit: qꝛ mollificat ⁊ relaxat iuncturã. nũc autẽ hec nõ cõuenit in torſiõe: qm̃ vt dictũ eſt in torſiõe ẽ extenſio ligamẽti ꝑ quã ſit aliqua ſeparatio in iũctura: ſꝫ nõ

integra.nō ergo cōuenit id qḋ diſponit membruꝫ ad integram ſeparationē: hoc aūt eſt illud qḋ humectat ⁊ mollit ſicut eſt aqua calida: imo ꝯuenit illud qḋ coadunat ⁊ cōſtringit partes iūcture cū ligamēto ⁊ cū hoc habeat virtutē aliquā ſedatiuā doloris. tale aūt eſt oleū in quo ē virtus calefactiua. nam rōne huius eſt ſedatiua doloris q in torſione cōtingit. ⁊ etiā ſit in ipō ſtipticitas. nam rōne huius habet cōſtringere ⁊ coadunare iuncturā ⁊ partes ligamenti. talia aūt ſunt olea que fiūt ex aromatib⁹ in qbuſ eſt aliqua virtus calefactiua ⁊ ſtiptica ſicut eſt oleum de ſpica: oleū maſticinū: ⁊ ſimilia. Et ꝑ hoc apparet differentia inter curationē attritiōis ⁊ torſionis: qm̄ aqua calida ad ſedationē doloris nō eſt incōueniens in attritione q̄ eſſet ſine vulnere. ibi em̄ nō curatur de partiū vnione ⁊ cōſtrictione: ſed eſt ibi intētio alia ſicut dictū eſt prius. ⁊ propterea multotiens aliqḋ membrū attractū ponim⁹ in aq̄ calida: ⁊ confert vt ad ſenſum apparet: ſed ipa nō eſt conueniens in torſiōe pp cām q̄ dicta eſt. ⁊ iſta ē intētio Auic.

¶ De iudicijs neruorum corruptorum. Capl'm. vi.

Quandoqꝫ accidit fruſtis neruoꝝ corruptio: ⁊ eſt neceſſariū vt extrahatur. oportet ergo vt extrahat̄ extractione vene ciuilis.

¶ Cum docuit Aui. curatiōis modū ſolute cōtinuitatis in neruis: modo docet modū curationis quarundā diſpoſitionū que aliquādo cōſequunt̄ neruos in ſolutiōe cōtinuitatis eorū. he aūt ſunt due diſpōnes: quedā eſt que conſequitur neruos in ſolutiōe continui que eſt vulnus. ⁊ illa diſpoſitio eſt corruptio ⁊ putrefactio eius ex toto vnde indiget vt extrahatur. quedā aūt eſt que conſequit̄ neruos plus in modo ſolutiōis continui que ſit in attritiōe magꝫ ſicut eſt eliquādo ꝙ ſit durities multa in neruo accidens ex caſu vel percuſſione ⁊ ſīlibus cauſis. ꝓpterea quidem Aui. duo facit. ṗmo eni docet modū curatiōis qn̄ accidit eis diſpoſitio ṗma. ſecūdo docet modū curationis quando accidit eis diſpoſitio. ſecūda ibi: Hoc multotiens accidit ⁊c̄. Quod in iſtis duob⁹ capl'is dicit Aui. manifeſtū eſt quia ꝓ curatiōe ipoꝝ perfecta remittit nos ād curaꝫ quarundā diſpoſitionū: de quarū cura prius facta eſt mentio qm̄ ſīlis cura iſtarū ⁊ illarū. lege ḡ l'ram ⁊ intelliges.

¶ De neruorū duritie ⁊ eorū torſione. Capl'm. vij.

Hoc multotiēs accidit a verberatione aut caſu: ⁊ qn̄ ṗmitur ſentit̄ cū eo ſtupor ⁊ cura duritiei neruorū prima eſt curatiōi apoſtematū durorū ⁊ alroſbot: ⁊ nos diximꝰ in tabulis medicinaꝝ ſingulariū ⁊ in antidothario qḋ neceſſariū eſt rememorari de medicinis eius. Et qḋ narrauimꝰ hic ſunt medicīe expte in eo de qbus ſunt leues: ſicut vt ſumatur bdelij iudaici pondus. ʒ. x. et inſūdat̄ in aqua et ſoluat̄ in ea ⁊ cōficiat̄ cuꝫ eo q̄ꝫtū ipm eſt de radice maluauiſci contriti valde: ⁊ emplaſtret̄ cū eo. Et ſīl'r radix lilij cōtecta cū cōgelato vue. Et iterū armōiacū ⁊ galbanū ⁊ euforbiū aggregata cū fece olei. ⁊ iteꝝ ſumat̄ ſemē almaru et fiat emplaſtrū cū vino cocto: ⁊ iteꝝ medicamē diaquilon cum medietate ſui de ſtercore capno eſt vltimum.

¶ Et patet totum quod dicit.

¶ De rememoratōne egritudinum oſſium. Cap. viij.

In oſſibus aūt accidūt egritudines ex corruptiōe cōplexiōis ⁊ ex ſolutione ſingulari et fractura et diſlocatiōe ē putrefactiōe ⁊ vlceratione: ⁊ excorticatiōe. Et nos quidē loquemur de fractura ⁊ diſlocatiōe que indigēt reſtauratiōe poſt hūc locū. illas aūt que de eis indigēt alijs medicinis dicemus hic querentes auxilium a deo.

¶ Prius Aui. docuit modū curationis ſolute cōtinuitatis in mēbris carnoſis ⁊ mēbris neruoſis: in parte iſta Auic. docet modū curatiōis egritudinū cōtingentiū in oſſibus que vtplurimū cōſequunt̄ oſſa ⁊ in vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹. nam in vlcerib⁹ ⁊ vulnerib⁹ multotiēs accidit ꝙ ſit corruptio in oſſe per quā neceſſe eſt illud os extrahere vel cuꝫ operatiōe manuali vel cū medicinis: q2 ergo hec diſpoſitio accidit in oſſibus precipue in vlceribus: ꝓ tanto Aui. poſt modū curatiōis quē tradidit vulnerū ⁊ vlceruꝫ tractauit modū curationis cuiuſdā diſpōnis que in oſſe accidit que ſit in ipō cum corruptiōe ipius. Et ex hoc apparet ꝓpter quid eſt ꝙ iſtā partē Auic. nō cōiunxit cū ſermone ſequēti in quo tractat de diſlocatiōe oſſiū ⁊ de ſolutiōe cōtinuitatis accidētis in oſſibus: qm̄ hec diſpoſitio quaꝫ hic tractat vtplurimū in oſſe cōſequitur in vlceribus ſicut ex dictis apparuit. vnde merito Aui. poſt ſermonē de cura vlcerū ⁊ vulnerū iſtū ſermonē in quo docet modū curationis quādo in oſſe accidit corruptio cōiunxit ⁊ determinauit etiā ṗter hoc hic modū curatiōis fracture oſſis inq̄ꝫtū cū medicaminib⁹ depēdet. Nam vt ſicut modus curationis eius eſt cōueniēs cū mō curatiōis ſolute cōtinuitatis facte in carne ⁊ neruo: ꝓpter qḋ adhuc in hoc ſermōe poſuit modū curationis fracture oſſis inq̄ꝫtum ex medicinis dependet. in ſequēti aūt Fen q2 ſolū dat ibi modū curationis qui depēdet ex reſtauratiōe oſſis que ſit cū manu determinat curā fracture que accidit in oſſe inq̄ꝫtū dependet ex reſtauratiōe facta cū manu. Et circa hoc Aui. ſic ꝓcedit. ṗmo em̄ ipe ṗmittit modos egritudinū que poſſūt oſſibus accidere: quarū tractatio ſpectat ad hūc librū vt eligat de quarū curatiōe in hoc libro determinare intendit. ſecūdo ꝓſequit̄ modū curationis illarū de qbus hic determinare intēdit. ſcḋa ibi: Uētoſitas ſpine ⁊c̄. Ea que in iſto capl'o dicit ſatis nota ſunt. Ex ſolutiōe ſingulari: ⁊ ꝑ qa. i. fractura. Et nos quidē ⁊c̄. ex iſto verbo vult ꝓbare ꝙ in hoc loco determinat de curatiōe diſpōnis oſſis in quo accidit corruptio ⁊ putrefactio: ⁊ de curatiōe fracture inq̄ꝫtum illa curatio ex medicinis dependet.

¶ De vētoſitate ſpine ⁊ corruptione oſſis. Capl'm. ix.

Uentoſitatis ſpine cauſa ſūt humores acuti penetrantes in os corrodentes ipm. ⁊ inceſſus vētoſitatiſ ſpine ē inceſſus doloris iūcturaꝝ: verūtamen materia in dolore iūcturaꝝ ē in carne: ⁊ materia in vētoſitate ſpine eſt in oſſe ⁊ eius additio corrūpit oſſis partē vnam poſt aliā. Dixerūt qdē q' ſpina ē ſpaſmꝰ i toto corpe ꝓpter vlcus ⁊ nō affirmatur.

¶ In parte iſta Aui. exequit̄ de curatiōe diſpoſitionū oſ-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſum quoꝝ determinatio ſpectat ad hunc locum. Primo ergo docet modū curationis diſpoſitiõis oſſis in qua accidit eius corruptio. ſecundo docet modū curatiõis fracture oſſis inq̈ʒtum illic modus curationis eius ex medicis dependet. ſecunda ibi: Fracture eſt curatio cū manu. Prima pars diuidit̃ in ptes tres. In pma pte q: corruptio oſſis nõ ſolū fit in vlcerib⁹ ꝛ vulneribus: licet vtplm fiat in eis: ſed etiam fit in oſſe incipiendo ex mala diſpoſitione q̃ oritur ab ipo pncipio in oſſe: ꝓpter quā diſpoſitionē accidit oſſis corruptio vni⁹. ſ. partis eius poſt aliā ptē. Idcirco Aui. notificat nobis hanc diſpoſitionē in qua hoc ē poſſibile nobis accidere. ſ. ꝙ ex diſpõne incipiēte mala ĩ oſſe fiat in ipo corruptio. ꝛ oſtēdit q̃ eſt cā illius diſpõnis. ꝛ cõparat ipam ad quandā aliā diſpoſitionē q̃ videt̃ accidere in oſſibus. In ſecūda pte ponit nobis ſigna q̃ ſignificāt ſupra corruptionē oſſis generalē ꝛ in omni diſpõne ꝛ ĩ omni vlcere. Tertio docet modū curatiõis corruptiõis oſſis ex quacūqꝫ cauſa cõtingat. ſecūda ibi: Cū oſſi accidit corruptio. tertia ibi: Curatio corruptiõis oſſis. Prima ĩ tres. primo notificat illā diſpõem in qua accidit oſſis corruptõ ab ipo pncipio ꝓpter malā diſpõem exiſtentē in oſſe ꝛ notificat ipm: ꝛ q̈ʒtū ad modū ꝛ q̈ʒtū ad cauſam. ſcđo comparat illā diſpõem ad quandā aliā que videt̃ accidere in oſſibus: nõ tñ accidit ſicut eſt dolor iuncturaꝝ. ꝛ tertio. circa hanc diſpõem vt illo noīe noīauit ponit opinionē quarūdam. ſcđa ibi: Et inceſſus vētoſitatis ſpine. tertia ibi: Dixerunt quidā ꝙ ſpina eſt ſpaſmus. Ea q̃ Aui. hic dicit ſatis manifeſta ſunt. Nullū eñ eſt impoſſibile nec incõueniēs ꝙ in ſubam oſſis penetrēt humores acuti ex qbus accidit corruptio oſſis q̃ ꝓcedit de vna parte ad aliā partē: ꝛ illa talis diſpõ vocat̃ vētoſitas ſpine. de illo aūt qđ illi dixerūt ꝙ vētoſitas ſpine eſt ſpaſmus in corpe toto ꝓpter vlcus. dicit Aui. ꝙ nõ affirmat̃: quaſi vult dicere ꝙ nõ ſic intelligunt cõiter medici vētoſitatē ſpine. Sed intelligūt eſſe illud qđ dictū eſt. Utrū aūt vētoſitas ſpine poſſit ſignificare id qđ ipi dicūt de hoc nõ eſt queſtio: qm̃ de ſignificatis vocabuloꝝ nulla poteſt eſſe ꝓbatio niſi ex cõi vſu eoꝝ: ſicut declaratū eſt in ſententijs prioribus.

De ſignis corruptionis oſſis. Caplm. x.

c Um oſſi accidit corruptio vides carnē ſup ipm molleſcere ꝛ mollem fieri: ꝛ incipit in via fetoris ꝛ virus. et penetrat p eā tenta facillime ad os. Cūqꝫ puenit ad os nõ inuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei paruper: et quaſi inuenit rē nõ firmā in ſeipſa: imo habētē fracturā: aut putrefactõēꝫ et fortaſſe deſtruit̃ et lenit̃: ꝛ ꝓprie qñ nõ eſt corruptio in pncipio. nā in hora pncipij nõ appet illud cū tēta. et qñqꝫ ſignificat lubricitas ei⁹ ſupflua corruptionē ei⁹ ex hoc ꝙ qñ lubricat in eo tēta in omni latere ſignificat ſepationē pāniculi ab eo ꝛ illud ꝓpter corruptionē q̃ incepit ꝛ illa q̃ incipiet cū corrūpet̃ caro ſupra ipm: ꝛ cū diſcoopueris eā ab eo inuenies ipm mali coloris. et multotiēs qdē antecedit ipſum apa ꝛ corruptio carnis ꝛ mēbri in pmis et mors: deinde venit ad ipſum.

In iſto cap. Aui. ponit ſigna corruptiõis oſſis. ꝛ primo ponit ſigna que ſumunt̃ ab accidētibus cõſequētibus corruptionē oſſis. ſcđo ex accidētib⁹ q̃ aliqñ antecedūt corruptionē eius. ſcđa ibi: Et multotiēs quidē antecedit. Qđ pmo dicit q̈ʒtū ad litterā manifeſtū eſt. Cauſa aūt q̈re molleſcit caro q̃ eſt ſup os qñ os incipit corrūpi: eſt: quia caro etiā ꝓpter vicinitatē incipit tēdere in viā putrefactionis. qđ aūt putreſcit molleſcit in pncipio ꝛ laxat̃. ꝛ cā ſue mollitiei ꝛ laxitatis tenta faciliter penetrat ad os: ꝛ qñ ad os puenit nõ lubricat ab ipo imo adheret: ꝛ hoc ꝓpter mollitiem q̃ fit in oſſe qñ incipit putreſieri. vnde nõ habet ſuperficiem tēſam ꝛ aſperā in qua tēta ſic adherere poſſit: fortaſſe deſtruit̃ ꝛ lenit̃. i. fortaſſe per intromiſſionē tente deſtruit̃ cõtinue os: q: penetrat tēta per ipm ꝛ lenit̃. i. ac ſi inueniret rem mollē ꝛ lenē: ꝛ hoc qñ iam putrefactio eſt confirmata in oſſe. in pncipio aūt nondū eſt ſic corruptū: iō nõ accidit id. Reliqua que dicit manifeſta ſunt.

De curatione eius. Cap. xj.

c Uratio corruptiõis oſſis eſt eius fricatio ꝛ ipius deſtructio: aut ei⁹ abſciſſio et ipius ſerratura ſiue ſit fiſtula ſiue nõ ſit. Nā neceſſe ē fricare ipſum et radere aut cauterizare perueniendo ad vltimū corruptiõis ei⁹ vt cadāt cortices corrupti et remaneat ſanum. Et qñqꝫ cadūt cortices oſſiū per medicinas iteꝝ ſicut cadūt cortices capitis et alioꝝ. Et de illis eſt medicamē cui⁹ hec ē deſcriptio. ℞. ariſtologiā ireos myrrhā aloeꝫ cortices plante oppoponaci cambil aduſtum ſcoriā eris cortices plani aggreget̃ et ē mirabile faciēs cadere cortices oſſiū et naſci carnē bonā ſup ea. et ſi fuerit corruptio oſſis profūdior illa tūc neceſſe eſt ꝯcauare ipm. Qđ ſi corruptio iā ꝓſecuta eſt medullā nõ ē excuſatio qn aſſumatur illud os cū medulla ſua. ꝛ ſi corruptio fuerit de illis quas nõ ſanat niſi abſciſſio: et ſerratura totius oſſis mēbri: aut plm̃ ei⁹ quod circundat ipm: tūc ſciat locum in quo oportet vt incidat̃ ita vt reuoluatur tēta vſqꝫ quo ꝯſequat̃ locū in quo īuenit adherētiā oſſis vltimā: qm̃ illic ē terminus. veꝝ qñ ē os corruptū ex capite coxe et anche et ſicut ſpondilis dorſi: tūc fugere ab eius curatiõe ē melius propter nucham. et ſi timet̃ ꝙ corruptio oſſis ſequatur corruptionē carnis cuius caſus accidit pus: tūc infrigidare et accipe carneꝫ ab eo ē ꝯueniēs et eſt eius cura. et oꝫ vt infrigidet̃ membꝝ ſanū cū epithimatibus que ſciuiſti in caplo corruptionis carnis

diſcooperte ab eo etiaꝫ ⁊ cū coꝝ ſilibus:

¶ In parte iſta docet Aui. modū curatiōis corruptiōis oſſis. ⁊ duo facit. pmo facit hoc qđ dictū eſt. ſcđo qꝛ multotiens remanēt in vlceribus cortices ⁊ fruſta oſſiū ꝓpter tēſionē aliquā q̄ accidit oſſibus: vnde oſſa excoriant̄: aut ꝓpter ſciſſionē q̄ accidit eis vnde ſepat̄ aliqđ fruſtū ab eis nō pfecta ſepatiōe ⁊ remanet in vlcere: docet modū extractiōis illoꝝ. ſcđa ibi: Illud qđ melius ē ⁊c. Prima in duas. qꝛ pmo docet modū curatiōis oſſis corrupti. ſcđo qꝛ vnus modus curatiōis eiꝰ eſt ſerrare ipm cū ſerra: docet modū ſerrādi os corruptū. ſcđa ibi: Inquit eleuetur ⁊c. Prima in duas. primo docet abſolute modum curatōnis corruptiōis oſſis. ſecundo docet modū curatiōis qn̄ accidit cū incipit oſſis corruptio ex malitia cōplexionis carnis. ſecūda ibi: Et ſi timetur ꝙ corruptio oſſis. Prima in duas. pmo docet modū curatiōis corruptiōis oſſis. ſecundo oſtēdit vbi modus curatiōis eiꝰ debet caueri ⁊ ab ipſa medici fugere. ſecūda ibi: Et qn̄ os eſt corruptū. Prima in duas. pmo oſtēdit modū curatiōis corruptiōis oſſis qn̄ nō eſt multū ꝓfundatū in oſſe. ſecūdo oſtēdit modū cure eius qn̄ iā eſt ampliꝰ ꝓfundata in oſſe. ſecūda ibi: Et ſi fuerit oſſis corru. ꝓfun. Prima in duas. pmo docet moduꝫ curatiōis cū opatione manuali. ſecūdo docet modū curationis eius cū medicinis qn̄ cū eis poſſibilis eſt hec curatio: ſecūda ibi. Et qn̄ cadūt cortices ⁊c. Totū qđ dicit i his capitulis manifeſtū eſt nō indigens expōne. Veꝝ qn̄ os eſt corruptū ex capite coxe ⁊ ſicut ſpondiles dorſi tunc fugimus ⁊c. Et cā huiꝰ eſt: qꝛ nō eſt poſſibilis talis curatio ꝓpter magnitudinē oſſis corrupti: ⁊ ꝓpter ꝓpinquitateꝫ ad membrū nobile ſicut eſt nucha. Illuc aūt morituri ſolis ꝓnoſticis ſunt relinquēdi: vt dicit̄ in cōmēto illiꝰ afforiſmi pme particule qn̄ in ſtatu eſt egritudo ⁊c.

¶ De modis curātibus os corruptum. Cap. xij.

i Nquit eleuet̄ caro ab oſſe ita vt ponat̄ in extremitate eius filū cū quo tendat̄ ad ſupiora vitte: ergo tēdat̄ cū eo mēbrū: aut aliud ex illo loco ad inferiora vt nō aſſocient̄ ei dētes ⁊ ſerra ipm. Et qn̄ eſt tibi neceſſariū ſerrare coſtā: aut os ſub quo eſt tunica: aut aliqđ nobile ſicut tunica coſtaruꝫ nuche: pone ſub ſerra laminā qua cōſeruet̄ mēbrū nobile. Qđ ſi caro fuerit ſm rotūditatē ſuaꝫ tota diſcoopta: tūc ſerra ipꝫ qm̄ orit̄ caro ſup os qđ iā diſcooptū eſt ex oībus lateribus ſuis. Qđ ſi ptes oſſis corrupti fuerit prime iūcture tūc extrahe ipm ex iunctura: et ſi corrūpit os brachij totū aut cruris tūc auferat̄ totū. Caput aūt anche ⁊ coxe et ſpondiles dorſi qn̄ corrūpunt̄ tūc fugiatur ex curatiōe eoꝝ ꝓpter locuꝫ anche.

¶ In iſta pte qꝛ aliqn̄ oꝫ nos ſeruare os: docet Aui. modū ſerrature eiꝰ. Et pmo facit hoc. ſecūdo oñdit vbi talis modus obſeruari nō debet. ſecunda ibi: Caput aūt coxe ⁊ anche. Que dicit manifeſta ſunt.

¶ De eo quod remanet de fruſtis oſſium ⁊ corticum eorū in vlceribus conſolidatis. Capitulum. xiij.

i Llud qđ ē meliꝰ eſt vt nō feſtinet̄ in extractiōe eoꝝ: imo dimittant̄ neture ⁊ adiuuentur ⁊ illud cum attractione pauca eoꝝ que extrahūt i ſpacio nō feſtio. Et non moueant̄ cū medicinis et opatōe manꝰ: nā qđ extractū ē violēt̄ nō euacuat qn̄ faciat accidere vlcera fiſtuloſa. Cū ergo expellit ea natura ad cuteꝫ ⁊ incipiūt exire ⁊ iā ſepata ſūt tūc incarna et cura vulnꝰ. Et ſilr̄ ē iudiciū in fruſtis eoꝝ et pāniculis de quoꝝ veritate eſt vt manifeſtent̄. nā cū tu ꝓperas et extrahis ea violēter tūc ē in eis timor ſpaſmi et ꝑmixtiōis et febriū. Qđ ſi fiāt ſanioſa nō ē i eis magnū nocumētū. ſi aūt vis ſcire medicinas illiꝰ tūc de illis ē medicamē huiuſmodi. ſumant̄ oleū vetꝰ ⁊ cera citrina et ſordities vaſoꝝ apū que vtreqꝫ ſint qn̄ tū ē oleū: deinde ſoluant̄ oīa. deinde ſumat̄ ps vna euforbij et ps vna lactis titimalli ⁊ tres ptes ariſtologie ⁊ fiat ex eis ſicut ceratū. Et ſumant̄ iteꝝ armoniacū et bdeliū et liniant̄ cū oleo de lilio: deinde aggregādo totū cū cōtritione fiat emplaſtrū et ponat̄ deſup. ipm enī ē de illis q̄ extrahūt oſſa cū velocitate ⁊ facilitate:

¶ In iſto cap. docet Aui. modū curatiōis ⁊ extractiōis corticum oſſiū ⁊ fruſtoꝝ que aliqn̄ ⁊ nō pfecte ſunt ſeparata a carne ⁊ oſſe. ⁊ pmo oſtēdit modū cōuenientē extractionis ipoꝝ. ⁊ oſtendit etiā quis eſt modus incōueniens. ſecundo ipe narrat medicinas in ſpāli per quas fit extractio hec. ſecunda ibi: Si aūt vis ſcire. Manifeſtū eſt.

¶ De medicinis fracture oſſis. Capitulum. xiiij.

f Racture eſt curatio cū manu quā dicemꝰ: ⁊ curatio cum medicinis quas dicemꝰ ꝯferētibꝰ fracture oſſiū ⁊ torſioni. Epithima ad fracturā ⁊ torſionē. Rx. mugath mes excorticatoꝝ aā. x. aloes maluauiſci albi. acatie aā. v. luti xx. liniant̄ cū albumine oui ſi fuerit apacal'm. Iteꝝ folia alethil ⁊ cupſſi et myrthi ⁊ ſalicis terant̄ ⁊ exṕmant̄ ⁊ ſumant̄ galie. ⁊ roſe ⁊ cepa narciſci ē de illis q̄ dicta ſūt. ⁊ de ſandalis rub. ⁊ boluſar. ⁊ laudanū et fanfel ⁊ kamaha ⁊ altea et mes ⁊ acatia ⁊ melilotū et ſanſucū: et adde in eo ſi indiges calefactiōe ſanſucū et enulā et cupſſum. Ad fracturā et torſionē cū apate calido. Rx. mes excorticatoꝝ. ʒ. xx. mugat balauſtie acatie emplaſtret̄ et ē forte valde. et de medicinis eiꝰ ſūt folia myrthi

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

et laudanũ et gallia et crocus et lutũ ē bo nũ attritioni. et oleũ iteꝝ ē iuuatiuũ ad fracturā et ad diſlocationē ⁊ ad torſionē. Iterũ mugath et mes altea acatia lutũ aloes myrrha liniāt cũ aqua myrthi.

¶ In illo cap. Aui. ponit modũ curatiōis fracture oſſium in q̃ʒtũ talis modus curatiōis ex medicinis depēdet. et in hoc cap. nihil facit niſi ꝙ medicinas vtiles in fractura oſſium q̄ adiuuāt ad cōſolidationem ipoꝝ pōit. Mugath. i. bdeliũ. mes i. faſioli rubei. luti. i. boli armeni. vel poteſt intelligi p lutũ terra ſigillata. alethil. i. folia tamariſci maſculi. gallia pōt eſſe gũma egrediēs ab arbore mirabolanoꝝ citrinoꝝ. altea. i. maluauiſcꝰ. oīa alia q̄ dic̄ plana ſũt.

Hic finitur expoſitio tertie Fen et quarte quarti cañ. Aui. in q̃ʒtũ eſt ſpectās ſciētie cyrugie p quā pncipalis facta eſt hec expoſitio. in diuerſis aũt tpibꝰ hoc opus pfecimꝰ. Nā vſq̄ ad tractatũ de vlceribꝰ hoc opus fecimus dũ eramus adhuc iuuenis ī ſcientia medicine. Studueramus eñ Bononie vno anno ī ſciētia medicine. deinde ꝓpter guerrā que tūc Bononie erat diſceſſimꝰ de ſtudio ⁊ adheſimꝰ patri qui in hac ſciētia pre ceteris erat exptus: ⁊ cũ eo cōmorans adhuc iuuenis ſic videns ipm quotidie opari: motus fui ad ſcribēdũ aliquid ſuper iſtā partē quarti canonis Aui. ⁊ expoſuimꝰ vſq̄ ad tractatũ de vlceribꝰ. ibi vero tunc ſupſedimus et reuerſi fuimus ad ſtudiũ Bonoñ. ⁊ ſtuduimꝰ continue q̄tuor annis in ſcientia medicine. in quarto vero anno dei gratia mihi cōcedēte fuimus doctorati in iſta ſcientia: ⁊ legimus cōtinue duobꝰ annis. Poſtmodũ vero quia priuatum fuit ſtudiũ Bonoñ. coacti receſſimꝰ a ſtudio illo ⁊ venimus ad ciuitatē Senaꝝ: ⁊ venimꝰ ibi ad ſalariũ ⁊ vocati. ibi vero ex rogamine quorūdā ſcholariũ amicoꝝ nr̄orum reincepimꝰ opus hoc: hic autē incepimus ad tractatum de vlceribus. ⁊ hoc opus pfecimus. ⁊ quia pmā ptem fecimus cũ adhuc eramus iuuenis etate ⁊ ſcientia valde. Sic ſi aliqua eſſent impfecte dicta ꝙ bene rationabiliter excuſatio mihi fiet. volumꝰ eñ mutare illa dicta aliter q̃ʒ fecerimus: vt nulli appareat eſſe mirabile ſi ſic ī breui tēpore ſit poſſibile alicui homini puenire in ſcientia ad ea de quibꝰ multis apparet eſſe mirabile: ſed potius de illis que ſcripſimus tūc grās deo agemus. De iſtis aũt que ſecundo ſcripſimꝰ dũ iam eramus docti in ſciētia medicine ſi aliqua ſint minꝰ dicta q̃ʒ bñ vel omiſſa q̄rimꝰ īdulgētiā.

¶ Ego Dinꝰ de Florētia medicine mīnimꝰ hec oīa ſcripſi.

¶ Fen quinta incipit de reſtauratione. ⁊ eſt tractatus tres.

¶ Tractatus primus de diſlocatione ⁊ reſtauratione.

¶ De ſermone vniuerſali de diſlocatione. Capi. j.

d Iſlocatio eſt egreſſio oſſis ex loco ſuo qui ē per naturā apud illud qȏ ei vicinũ exiſtit integra. Si aũt nō egrediat̃ integre noiat̃ ſeparatō iũcture ad partē pfundam: aut pcedētē aut eminentē que cognoſcit̃ ſenſu. Et ē ſepatio nō integra quā quidā nominānt torſiōez. Cũ ergo ē leſio que nō mouet os ſed attrahit qȏ cōtinet ipʒ: tūc eſt alguaenu et nō ē ex genere torſiōis: et qñq̄ accidit iũcture res tertia: et ē vt elōgat̃ et addat ſup lōgitudinē ſuā naturalē et vt ꝯſequit̃ ad hoc diſlocationē: verũtamen fit facilis diſlocatiōis: et illȏ qdē multotiens accidit ī adiutorio et coxa.

¶ Clariſſimi doctoris Gentilis de Florentia ſup pmũ ⁊ ſecundũ tractatũ Fen quinte quarti canonis Auicēne. ſ. de diſlocationibus ⁊ fracturis: quos Dinus nō expoſuit: expoſitio incipit feliciter.

p **Oſtquam** Auic̄. in ſupiori Fen determinauit de ſolutōne cōtinuitatis ⁊ cura eius: ⁊ in iſta quīta Fen determinauit de reſtauratiōe. ¶ Notandũ ꝙ oſſa diſlocant̃ ⁊ frangunt̃: ⁊ differētia inter diſlocationē ⁊ fracturā eſt iſta: ꝙ diſlocatio eſt ꝓpria iũcturis: vt qñ os egredit̃ a iunctura ſua. Fractura eſt ꝓpria cōtinēti oſſiũ: vt qñ os frangit̃ nō in iũctura. ⁊ ideo iſta Fen diuidit̃ in ptes duas: q2 pmo determiat de diſlocatiōe. ſecūdo de fractura. ſecūda ibi: Farctura eſt ſolutio continuitatis. Prima in duas. q2 pmo determinat Aui. de diſlocatiōe in generali. ſecūdo in particulari. ſecūda ibi: Accidit mādibule inferiori. Prima in tres. q2 primo ponit capl̄m generale de diſlocatione. ſecūdo ponit capl̄m de ſignis diſlocationis. tertio ponit capl̄m de cura diſlocatiōis in vli. ſecūda ibi: Accidit in iũctura. tertia ibi Non euacuatur gn diſlocatio. Prima in duas. q2 primo Aui. oſtēdit quid eſt diſlocatio. ſecūdo ponit duos cañ. ſecunda ibi: Et prauior diſlocatiōe. Prima in tres. q2 pmo Aui. oſtēdit quid ē diſlocatio. ſecūdo oſtēdit hoies q ſunt magis apti vt patiant̃ diſlocationē. tertio oſtēdit que iuncture ſunt faciles ad diſlocandũ. ſecūda ibi: Et de hoibꝰ ſunt. tertia ibi: Et de iũcturis quidē ſunt. Dicit ſic de pma pte: ꝙ diſlocatio eſt integra egreſſio oſſis a loco ⁊ ſitu ſuo q locus ē p naturā apud illud. ſ. os qȏ ē alteri oſſi vicinũ. Et ſi tale os nō egrediat̃ integre a iũctura ſua noiatur ſeparatio. ⁊ talis ſepatio aut pōt fieri aut ad ptē oſſis pcedētem. ſ. ſupiorē: q̄ ſepatio cognoſcitur ſenſu. i. ad viſũ ⁊ ad tactũ: quā ſepationē quidā noiant torſionē. Et ſubdit: ꝙ qñ eſt leſio nō mouēs locũ ⁊ ſitũ oſſium: ſed accidit illud qȏ cōtinet os noiatũ alguaenu. ⁊ hoc nō eſt de genere torſionis: ⁊ qñq̄ iũcture accidit res tertia. ⁊ eſt. ſ. iſta res tertia: vt elongetur ſcʒ iũctura: ⁊ fiat maior q̃ʒ ſit ſm lōgitudinem naturalē: ⁊ nō adhuc eſt diſlocatio: verũtñ eſt facilis ad diſlocandum. Et iſtud accidit multotiens ī adiutorio et coxa. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et de hoibꝰ eſt qdā q pparatꝰ eſt diſlocationi in iũcturis ſuis: qm ꝯcauitates oſſiũ iũcturarũ ſuarũ non ſũt profũde: ⁊ bucelle que ingrediunt̃ eas non ſũt intrantes: et ligamentũ qȏ ordinat̃ inter ea ambo non eſt firmũ: imo debile in creatione ſua minutũ. Aut humidũ ſuſcipiens extenſionē. Aut iā effuſe ſũt ad ipm hũiditates viſcoſe lubricare facientes. Aut facti ſunt margines ꝯcauitatũ oſſiũ ī quas ingrediũt̃ de oſſibꝰ iũcturarũ: q̄re fiũt cōcauitates pſtrate ſup q̄s nō eſt diſtinctio.

¶ Oſtēdit hoies ꝙ ſunt magis apti ad diſlocationē. ⁊ dicit ſic: ꝙ de hoibus eſt quidā q eſt pparatꝰ diſlocatiōi in iuncturis ſuis. Et rō eſt: q2 cōcauitates oſſiũ ſiue iũcturarũ nō ſunt pfunde: ⁊ bucelle que ingrediũtur iſtas cōcauitates nō ſunt intrātes in creatiōe ſua in illas iũcturas. ⁊ ſic

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

os minutũ. aut ꝑ ſed: ⁊ humidũ eſt ſuſcipiẽs extẽſionẽ. ſ.
faciliter. aut. ſ. iſti hoĩes ſũt apti ad diſlocationẽ. ꝓpter q̄
multe humiditates viſcoſe ſunt effuſe ad iũcturas iſtiꝰ ho
minis: aut. i. ſunt apti ad diſlocandũ: ꝓpter q̄ margines
concauitatis oſſium iſtorum hominũ ſunt fracti: quare ſi
unt concauitates proſtrate. i. plane: ſuper quas non eſt di
ſtinctio. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et de iũcturis quidẽ ſunt iũcture faci
lis diſlocationis. Et de eis ſunt iuncture
praue diſlocatiõis: et de eis ſunt medie.
Facilis ergo ſicut iunctura poplitis pro
pter lenitatẽ ligamẽti ſui: qm̃ ipa ẽ crea-
ta lenis ligamenti propter iuuamẽta ſci-
ta ĩ anathomia. ergo fit ꝓpter illõ facilis
diſlocatiõis: et ꝓpter illud ſuſtẽtat̃ cũ pi
la. et fit iterũ facilis reditiõis ad ſalutem
nã facilitas reditionis eſt ẜm quantitatẽ
facilitatis diſlocationis: ⁊ difficultas eiꝰ
eſt ẜm difficultatẽ eiꝰ. ⁊ iũctura humeri ẽ
ꝓxima ei in macilẽtis nõ in pinguibus.
Praue vero diſlocationis ſunt ſicut iun-
ctura digitorũ: ipſe eñ fortaſſe nõ diſlo-
cant̃: imo frangunt̃ anteq̃ȝ diſlocent̃. et
ſicut iũctura cubiti: ⁊ ꝓpter illud reditio
eius eſt praua. Medie vero ſũt ſicut iun
cture anche. Et qñq̃ȝ accidit vt fiat faci-
lis diſlocationis que nõ eſt facilis diſlo
cationis ꝓpter aliquã cauſarũ: quare fit
etiã facilis reditionis ſicut accidit vt fiat
pixis anche plena humiditate. quare fit
facilis eius diſlocatio: ⁊ cũ hoc fit facilis
eiꝰ reditio ſic̃ accidit hñtibꝰ venã veſe: q̃-
re ei omni hora diſlocat̃ eiꝰ ancha et re-
dit ꝑ quẽlibet laborẽ: deinde diſlocatur
poſtea redit ⁊ hoc idiget cauterio ⁊ ñ alio

¶ Oſtendit que iuncture ſunt faciles ad diſlocandũ. ⁊ dic̃
ſic: ꝙ de iũcturis quedã ſũt q̃ ſunt facilis diſlocatõis: ⁊ q̃-
dam ſunt medie: vt q̄ nõ ſic faciliter diſlocant̃. Et facilis
diſlocatiõis eſt. ſ. iũctura poplitis. i. geniculi: ⁊ hoc eſt: q̄
iſta iũctura eſt ligata cũ leui ligamẽto ꝓpter iuuamenta
ſcita in anathomia: ⁊ ſic ꝓpter hoc fit facilis diſlocatiõis
ſcȝ iſta iunctura: ⁊ ẽ facilis reſtauratõis: q̄ om̃e membrũ
quod faciliter diſlocatur faciliter reſtaurat̃: et facilitas re
ſtaurationis ẽ ẜm q̃ꝫtitatẽ facilitatis diſlocatiõis: ⁊ difficul
tas reſtauratiõis eſt ẜm difficultatẽ diſlocatiõis: ⁊ iunctu
ra humeri eſt ꝓxima iũcture poplitis ad reſtaurandum.
et ſubdit ꝙ membrũ qd̃ eſt praue diſlocationis q̃ñ iſtud
membrũ eſt facilis diſlocatõis ꝓpter aliquã cãm: tunc fit
etiã iſtud membrũ facilis reſtaurationis. Exemplũ: ſicut
accidit vt pixis anche fuit plena hũiditate: ⁊ fit facilis eiꝰ
diſlocatio: ⁊ cũ hoc faciliter reſtauratur: ſicut accidit ha
bentibꝰ venã vaſe. i. varices ꝓpe anchã: quare ancha illi
us diſlocatur vna hora poſt aliã ⁊ redit faciliter. deinde
iterũ diſlocatur poſtea redit: ⁊ talis in cura indiget cau-
terio ⁊ non alio remedio. Deinde cum dicit:

¶ Et prauior diſlocatio eſt cũ qua abſcin
dunt̃ capita fruſtorũ oſſis qd̃ coglutinat
os cũ oſſe et parũ reuertit̃ ad diſpõeȝ ſu-
am naturalẽ: et plĩmũ illius fit in capite
anche: deinde in capite adiutorij et ĩ duo
bus focilibꝰ duorũ pedũ apud calcaneũ.
Et diſlocatio quidẽ eſt fedior q̃ȝ fractu-
ra cum neq̃ȝ redit diſlocatio neq̃ȝ reſtau
ratur fractura.

¶ Ponit duos canones ⁊ dicit ſic de p̃mo: ꝙ illa eſt praui
or diſlocatio cũ qua capita oſſiũ abſcindunt̃: qd̃ caput cõ
glutinat os cũ oſſe. ⁊ iſta diſlocatio nõ redit ad ſuã diſpo
ſitione naturalẽ. ⁊ talis diſlocatio plurimuȝ fit in capite
anche ⁊ in capite adiutorij vt in cubito: ⁊ in duobꝰ focili-
bus duoꝝ pedũ apud calcaneũ. Et ſubdit de ſecũdo cañ.
ꝙ fedior diſlocatio q̃ȝ ꝑ fractura eſt illa cum neq̃ȝ diſlo-
catio redit: neq̃ȝ fractura reſtauratur.

¶ De ſignis diſlocationis vniuerſalibus. Capitulum. ij.

a Ccidit in iunctura inclinatio ⁊ ꝓ
funditas inſolita ſicut accidit acci
dens apparẽs in magnitudĩe car
nis ſpatule et in diſlocatione iũcture pe-
dis et magis apparẽs q̃ȝ illa que eſt iun
ctura colli. et cõparatio eſt ex illis que ex
trahũt illud extractiõe ſana. et eſt vt cõſi
deres locũ infirmũ cũ ſorore ſua ſana illi
us infirmi eiuſdẽ nõ alteriꝰ. et cũ videris
iuncturã nõ moueri: tũc iudica ꝙ diſloca
ta eſt diſlocatione integra: ſicut qñ mo-
uetur motu ſuo ad oẽs ꝑtes et peruenit
ad omnes fines ſuos non eſt cum ea egri
tudo pendens cum ſeparatione.

¶ Poſtq̃ capitlo vlĩ de diſlocatiõe ponit ſigna diſlocatio
nis. ⁊ diuiditur in ꝑtes tres: quia p̃mo ponit ſigna diſloca
tionis vl̃is. ſecũdo ponit ſigna cõtorſionis. tertio ponit ſi
gna additiõis lõgitudinis iũcture. ſecũda ibi. Et vt vide
atur. tertia ibi: Signa aũt eius. Dicit ſic de p̃ma ꝑte: ꝙ ſi
iũctura diſlocatur accidit in ea inclinatio ⁊ ꝓfunditas in
ſolita: ſicut accidit in magnitudine carnis ſpatule ⁊ in diſ
locatione iuncture pedis: ⁊ magis apparens q̃ȝ illa q̃ ac-
cidit in iunctura colli: vt qñ os diſlocatur ad partẽ exte-
riorẽ facit gibboſitatẽ: ⁊ ſi vis cognoſcere partẽ infirmam
oȝ te cõparare ad partẽ ſanã: vt conſideres iuncturã infir
mam cũ ſorore ſua ſana illiꝰ eiuſdẽ infirmi ⁊ nõ alterius.
Et ſi tu videris iũcturã nõ moueri iudica ꝙ eſt diſlocata
diſlocatiõe integra. ſicut ſi iũctura moueret̃ motu ſuo ad
oẽs partes: ⁊ ꝑuenit ad oẽs fines ſuos: nõ eſt tunc in iun
ctura egritudo pendens cum ſeꝑatione. i. diſlocatione.

¶ De ſignis decliuationis. Capitulum. iij.

e St vt videat̃ cõcauitas cum au-
gmento alterius lateris et ꝑuet̃ ĩ
ſenſu augmẽto: qd̃ fuit ſenſatum
ad interiora in huiuſmodi cum hoc ꝙ q̃-
dam motus eſt poſſibilis.

¶ Ponit ſigna cõtorſionis. ⁊ dicit ſic: ꝙ ſignũ declinatõis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ideſt cōtorſiōis: eſt vt videat̄ cōcauitas cū augmēto lateris alteri⁹: ⁊ illud augmentū qd̄ fuit ſenſatū in iunctura ꝓuetur ſenſu. i. quia nō videatur nec tangatur: ⁊ cū tali declinatione eſt motus quidā membri poſſibilis.

¶ De ſignis additionis longitudinis iuncture abſq̄ diſlocatione. Capitulum. iiij.

ſ

Ignū ei⁹ eſt vt ſit ſicut ſuſpenſa: cū ergo cōpreſſeris eā ad mēſurā ſuā naturalē abſq̄ labore: ſi vero dimiſeris eā redit ad mēſurā ſuā accidentalē: et accidit ꝓfunditas in quā fortaſſe ingreditur digitus: vbi non eſt caro vehementis multitudinis ſicut humerus.

¶ Ponit ſigna additiōis lōgitudinis iūcture. ⁊ dicit ſic. ꝙ ſignū additiōis lōgitudinis iuncture abſq̄ diſlocatione ē vt iūctura ſit ſicut ſuſpenſa: ⁊ cū cōpreſſeris cōprimendū iſtā iuncturā redit ad menſurā ſuā naturalē: ⁊ qñq̄ in iūctura accidit ꝓfunditas in quā ingreditur digitus: ⁊ hoc in illis iuncturis vbi non eſt caro vehementis multitudinis ſicut humerus.

¶ De curatione declinationis ⁊ diſlocationis. Ca. v.

n

On euacuat̄ qñ diſlocatio: aut ꝑueniat ad modicū ſingularis: aut cōpoſita cum egritudine alia ex vlcere ⁊ vulnere et apoſtemate et alijs.

¶ Ponit capitulū vl̄e de cura diſlocationis. ⁊ duo facit. quia primo ponit curā vl̄em de diſlocatōne. ſecundo ponit curā de ꝯtorſiōe. tertio ponit curā elōgatiōis iūcture ſecūda ibi: Et declinatiōi iterū. tertia ibi: Oportet vt reducatur. Prima in duas. quia p̄mo Aui. p̄mittit intētiōez ſuā. ſecūdo exequitur ponēdo curā. ſecūda ibi. Q. ſi fuerit cū alia. Dicit ſic de p̄ma parte: ꝙ diſlocatio nō euātur quin perueniat ad modicū ſinglaris. i. ſimplex aut compoſita egritudine alia vt ſi eſſet compoſita diſlocatio cuz vlcē aut cū apate: aut cū vulnere aut alijs. Deide cū dic:

¶ Q. ō ſi fuerit cū alia: tūc oportebit vt cōſideres: qm̄ ſi diſlocatio fuerit ex illis q̄ redeūt cū tēſione leui nō faciēte dolere vlcus dolore vehemēti q ꝓducit ad apa nō tolerabile fac redire diſlocationem: et ſi res fuerit ecōtrario tūc oportet vt curet̄ in p̄mis vlcus: aut vuln⁹: deinde cura diſlocationē ⁊ ꝓprie in iūcturis difficilib⁹. Cū vero volum⁹ curare diſlocationē tūc fortaſſe ꝓducit illud ad ſpaſmū maximū ſm pl'm. et proprie qñ diſlocatio eſt ī mēbris proximis mēbris p̄ncipalib⁹: et ſil'r eſt diſpoſitio ī apatib⁹ in qb⁹ eſt regimen ſm ꝙ nos expimur. Nā ſi res fuerit facilis et non cōmouet̄ ex ea dolor. neq̄ reditio cū ea eſt difficilis reſtauram⁹ diſlocationez et nō curam⁹. Si aūt accidit dolor tūc oportet vt nō p̄ſumam⁹: ⁊ ſi fecerimus tūc oqortet vt deſtruam⁹ ligaturā ſi fuerit doloroſa. Q. ō ſi ingrediat̄ cū facilitate curabim⁹ apoſtema iterum et vlcus.

¶ Exequitur ponēdo curā: ⁊ duas facit. q2 p̄mo ponit curam. ſecūdo cano. curatiuos diſlocatiōis ſimplicis. ſecunda ibi: Diſlocatiōis aūt. Prima in duas: quia p̄mo Auic. ponit cañ. curatiuū qñ diſlocatio eſſet cōpoſita cū vulnere aut apate. ſecūdo ponit cañ. curatiuū qñ diſlocatio eēt cōpoſita cum fractura. ſecunda ibi: Et ſi fuerit diſlocatio fractura. Dicit ſic de prima parte: ꝙ ſi diſlocatio fuerit compoſita cum alia egritudine: tūc oportet vt tu conſideres: quoniam ſi diſlocatio fuerit ex illis diſlocationibus que reſtaurātur faciliter ⁊ cū tēſione leui nō faciēdo dolere vlcus dolore vehemēti: q dolor ꝓducat ad apa intolerabile tūc fac redire diſlocationē: deinde cura aliā egritudinem. Et ſi diſlocatio fuerit ex illis diſlocationib⁹ que reſtaurātur cū difficultate ⁊ cū tēſione forti: oportet anteq̄z curetur diſlocatio vt curetur in p̄mis vlcus aut vulnus: deinde cura diſlocationē: qm̄ ſi volum⁹ p̄mo curare diſlocationē iſtā tūc fortaſſe ꝓducit ad ſpaſmū: ⁊ ꝓprie qñ eſſet diſlocatio ꝓxima mēbri p̄ncipalib⁹. Et ſicut dictū eſt de diſlocatiōe cōpoſita cū vulnere: ita oportet vt ītelligat̄ de diſlocatiōe cōpoſita cū apate. nā ſi diſlocatio cōpoſita cū apate fuerit de diſlocationib⁹ q̄ faciliter reſtaurantur ſine extēſione vehemēti reſtauretur p̄mo diſlocatio: deinde curetur ipa. Si aūt accidit ꝓpter reſtaurationē dolor. tūc nō p̄ſumam⁹ ad curandū diſlocationē. Et ſubdit. ꝙ ſi nos fecerimus: vt q2 curam⁹ diſlocationē oportet vt ſoluatur ligatura ſi fuerit doloroſa. Et ſubdit ꝙ ſi iunctura ingrediatur cum facilitate curabimus iterum apoſtema et vlcus. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſi fuerit diſlocatio et fractura ſimul et fuerit tenſio ī parte vna ꝑmittens regimen vtriuſq̄ rei fiat. Et ſapiēs quidem narrauit q' cecidit lapis ſup extremitatez humeri hōis: ⁊ vulnerata eſt cutis ⁊ caro donec appuit extremitas lacerti nuda: ⁊ iam diſlocatū erat ſubtus eā caput furcule. tunc ergo qdā ſtolidoꝝ expimentatorū occupat⁹ eſt ī equādo os ⁊ reduxit ſup ipm carnē ⁊ cutē: ⁊ ēplaſtrauit ⁊ ſtrinxit: quare accidit vt feteret caro ⁊ corrumpet ꝓpter vicinitatē ſuā os donec factū eſt viride. Et nō ſciuit q' oz vt huiuſmodi caro abſcindat̄ ⁊ coquat̄ ille locus cū oleo feruente. ⁊ ſil'i ſi fuerit illic apa magnum opz vt curet̄ apoſtema in primis.

¶ Ponit cañ. curatiuū qñ diſlocatio fuerit cōpoſita cum fractura. ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi diſlocatio fuerit cōpoſita cum fractura ita ꝙ ſi fuerit taliter in vna parte ꝙ ꝑmittat curam fracture ſimul cū diſlocatione fiat. ⁊ ſubdit ꝙ quidā ſapiens dixit ꝙ quidā narrauit ꝙ lapis cecidit ſupra extremitatē humeri hominis ⁊ vulnerata eſt cutis ⁊ caro donec appareret extremitas lacerti nuda: ⁊ ſub humero erat diſlocatū caput furcule: tūc quidā medicus ſtolidus eſt occupatus in reſtaurādo os ⁊ reduxit ſuper os carnē ⁊ emplaſtrauit ⁊ reſtrinxit: quare accidit vt feteret caro: ⁊ corrūperet donec factū eſt os viride: ⁊ nō ſciuit iſte medicus curare iſtā corruptionē oſſis: ita vt coquerer locū cum oleo calido: ⁊ etiā neſciuit ꝙ qñ eſt apoſtema magnū oportet vt in primis curetur apoſtema: deinde diſlocatio.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶Deinde cum dicit:

¶In diſlocationis aūt ſingularis ⁊ ſimplicis rectificatiōe regimen eſt vt tendat̄ ad contrariū ptis a qua ſepatū eſt donec opponat̄ extremitas oſſis extremitati oſſis alteri⁹: deinde reducat̄ ad locū a quo exiuit: et tūc redit. Et multotiēs quidē ſignificat illud vox que audit̄. deinde ligetur et in ligatura eſt ſecuritas ab apāte aut adiutoriū ne apoſtemet̄. et neceſſitas ad probibēdū apa laborioſum eſt maior et abhorret̄ vt mēbro obuiēt pāni calidi qm̄ ipſi calefaciūt ⁊ addūt in apate. imo opꝫ vt ſint infuſi cerato īfrigidato: aut vino pōtico. verūtñ Hypo. iuſſit vt tardet̄ tenſio et reditio vſqꝫ ad diē tertiū ⁊ quartum niſi in diebus exceptis.

¶Ponit cañ. curatiuos diſlocatiōis ſimplicis. ⁊ dicit ſic: ꝙ in rectificatione diſlocatōis ſingularis ſimplicis eſt regimen ⁊ eſt vt iūctura extēdatur ad partē cōtrariā ab illa a qua eſt ſepata donec reducat̄ ad locū a quo exiuit. et tūc redit: ⁊ multotiēs ſignificat reditionē iuncture vox q̄ auditur. deinde poſtq̄ꝫ reducta ē ligetur: qm̄ ligatura adiuuat ne membrū apoſtemetur. Et ſubdit ꝙ maior neceſſitas q̄ ſit: eſt vt ꝓhibeatur ne in iūctura accidat apa laborioſum: et iō abhorretur ne mēbro obuiēt pāniculi: qm̄ ipi calefaciunt ⁊ addūt in apate: imo oportet vt iſti pāni ſint infuſi ceroto infrigidato: aut vino pontico. i. ſtiptico. Sed Hypo. iuſſit vt tardetur reſtauratio vſqꝫ ad diē tertiū vel q̄rtum: niſi in dieb⁹ exceptis. i. in certis iuncturis in quibus oportet vt immediate fiat reſtauratio.

¶Et declinatiōi iteꝝ neceſſaria ſunt huiuſmodi: deinde liget̄. et qm̄ mēbrū diſlocat̄ in omni motu et quotiēs redit diſlocatur: tunc illud eſt propter mollificationem ⁊ humiditatē: q̄re indiget cauterio.

¶Ponit curā torſionis. ⁊ duo facit. quia p̄mo facit hoc. ſecundo ſubiūgit quoddā. ſecūda ibi: Et qm̄ remanet. Dicit ſic de p̄ma pte: ꝙ declinatōi iteꝝ ſunt neceſſaria hmōi. ſ. ſupius dicta. Et ſubdit ꝙ qm̄ membrū diſlocatur ex omni motu: ⁊ quotiēs redit diſlocatur: tūc illud eſt ꝓpter mollificationē ⁊ humiditatē quare indiget cauterio ⁊ nō alio: et hoc vt deſiccetur illa humiditas. ¶Deinde cum dicit:

¶Et qm̄ remanet poſt reditionē diſlocationi: aut ſepationi durities et quaſi apa adminiſtra epithimata ⁊ embrocas lenificantia. In inceptiōe vero indiget epithimatib⁹ et embrocis cōfortātib⁹. ⁊ melius eſt vt embrocet̄ ſup ſtricturā ꝓculdubio: in hyeme quidem cū oleo calefacto quod ſit ex oleis confortantibus: et ī eſtate cum aqua frigida.

¶Subiūgit quoddā ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi poſt reſtaurationē remanet durities in iunctura ⁊ quaſi apa: debes miniſtrare epithimata ⁊ embrocas lenificatiuas: ⁊ in primo indiget embrocis confortātibus: ⁊ melius eſt vt membrū embrocetur in hyeme cū oleo calefacto: ⁊ in eſtate cum aqua frigida. ¶Deinde cum dicit:

¶Et oportet vt ſit cibatio in diſlocatis cū eo qȯ cōfortat iūcturā et ligat eam ſm ſimilitudinem neceſſitatis.

¶Subiūgit aliud ⁊ dicit ſic: ꝙ cibatio in diſlocatione oportet vt ſit cum eo qȯ cōfortat ſicut eſſent extremitates aialium. ⁊ eſt quod confortat iuncturam ⁊ ligat eā ſm ſimilitudinem neceſſitatis.

¶De curatione elongationis iuncture. Caplm. vj.

o Portet vt reuocet̄ os mollificatū ad interiora illius in quo quieſcit a quo mollificatū eſt: ⁊ emplaſtretur cū emplaſtris ī quib⁹ eſt virtus ſtiptica cōmixtis cū eis que habent virtutem calefactiuā ſicut ſi miſceāt̄ galle: et balauſtie et acatia et ſimilia ſicut cū aliquātulo camphore et coſti. ⁊ viſnee. Et iteꝝ ſufficiat qȯ eſt ſicut nux cupreſſi et iuniperus et reliqua que cadūt in emplaſtris rupture: deinde ſtringatur ſicut caput.

¶Ponit curā elongatōis iuncture. ⁊ dicit ſic: ꝙ os mollificatū. i. elongatū oportet vt reducatur ad interiora illius a quo eſt mollificatū: ⁊ poſtea emplet̄ur cū emplaſtris in quibus ſit virtus ſtiptica cōmixtis cū eis illis que habent virtutē calefactiuā: ⁊ ponit ea ⁊ ſunt nota ad litteram.

¶De diſlocatione mandibule. Caplm. vij.

a Ccidit mādibule inferiori vt diſlocet̄ ab ordine ſuo: quare remanet os apertū q̄zuis ſit illud de illis que paꝝ fiūt et non accidit caſu cōpleto. Et cū diſlocat̄: inclinat̄ ad anteriora ex cōtrario ei⁹ quod accidit apud mollificationē que fortaſſe accidit ei apud ſaltum et eſt applicatio vni⁹ eoꝝ ad aliā difficilis licet nō priuet̄ motu cū lacertis ſuis qui veniunt ei a poſteriorib⁹. Et qñqꝫ accidit diſlocatio ex latere vno: eſt ergo tunc forma ſignificās ipam cū declinatio mādibule ē ad anteriora cū trāſuerſatōe.

¶Poſito cap. vſi. de diſlocatiōe ⁊ cura eius: determinat ḋ diſlocatiōe magis pticulari. et diuiditur in ptes tot de q̄t membris determinat. partes patēt inferius. ¶Iſtud cap. eſt de diſlocatione mādibule. ⁊ duo facit. quia p̄mo pōit ſigna diſlocatiōis mādibule. ſecūdo ponit curā. ſcḋa ibi: Et curatio quidē vna. Dicit ſic de p̄ma parte: ꝙ mādibule inferiori accidit vt diſlocetur ab ordine ſuo: quare os manet apertū: licet talis diſlocatio paꝝ accidat. Et ſic tale membrū nō diſlocatur pfecte. Et qm̄ mādibula relaxatur que relaxatio fortaſſe accidit ei apud ſaltū. ⁊ ſubdit ꝙ applicatio vni⁹ mādibulaꝝ ad aliā eſt difficilis: licet iſta mandibula diſlocetur ex vno latere. Et eſt forma ſignificans iſtam diſlocationem: quia mandibula eſt tranſuer-

ſata ad anteriora. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et curatio quidē ē vna. Et eſt de ſūma ei⁹ qđ indiget vt feſtinet̃ ad reducēdum ipm̄: et ſi nō: ꝓducet ad egritudines et no cumēta: et cu hoc fit praua ei⁹ reditio. nā̄ facilior reditio ei⁹ ē illa que ē velocior. ꝙ ſi differat̃ indurat ꝛ apoſtemat; ꝛ extēdit lacertos et cōmouet febres inſepabiles ꝛ dolorē capitis ſtantē ꝓpter illud qđ aſſo ciat̃ ei de vehemētia tenſiōis lacertoꝝ. ꝛ fortaſſe fit res praua donec interficit ī de cimo. Et qñqꝫ accidit vt ſoluat̃ ei venter cū ſupfluitatib⁹ colericis multis puris et euomat ſilr̄ eis: quare oportet vt feſtine/ tur ad curam.

¶ Ponit curā̄ diſlocatiōis mandibule. ꝛ tria facit. qꝛ p̃mo Aui. p̃mittit illud. ſcđo ponit curā̄. tertio ſubiūgit quēdaꝫ cañ. ſcđa ibi: Et mod⁹ ei⁹ ē. tertia ibi: Et ſignū̄ eq̄tōis ei⁹. Dicit ſic de p̃ma pte. ꝙ q̄litercūqꝫ ſit diſlocatio mā̄dibule curatio eſt vna: ꝛ talis diſlocatio indiget vt feſtinet̃ ad re ducendū̄: qm̄ ſi nō reducit̃ feſtinā̄ter ꝓducet ad egritudi/ nes ꝛ nocumēta: ꝛ praua fiet reductio ei⁹. nā̄ facilior ei⁹ reductio eſt illa q̄ fit velociter. nā̄ ſi differat̃ indurat ꝛ apat et extēdit lacertos: ꝛ cōmouet febrē ꝛ dolorē capit̄ firmū̄ et fortaſſe fit res praua donec īterficit in decimo. Et qñqꝫ ſoluit̃ ei vēter cū ſupfluitatib⁹ colericis ꝛ vomit⁹ ſilr̄is ſup/ fluitatib⁹ colericis: q̄re oꝫ vt feſtiet̃ ad curā̄ e⁹. Deiñ cū dic̄:

¶ Et modus regiminis ei⁹ ē vt teneat vn⁹ caput ei⁹: deinde intromittit reſtaurator pollicē ſuū̄ in os et cōuenit infirmo mol/ lificare mā̄dibulā̄ ſuā̄ ex oī modo. nā̄ illic ſunt lacerti qui iā̄ trā̄ſuerſati ſūt ꝓpter ve hemētiā̄ diſlocatiōis: poſtea moueat mā̄ dibulā̄ dextrā̄ et ſiniſtrā̄: deinde extendat eā̄ ſubito: deiñde reducat eā̄. Et ipa qui/ dem nō intrat ad illud a quo ſepata eſt ni ſi retro: quare oportet vt extēdat eam ita vt equet̃ ſm̄ illam preparationem.

¶ Ponit curā̄ ꝛ dicit ſic: ꝙ modus diſlocationis diſlocate mā̄dibule eſt: vt vn⁹ hō teneat caput īfirmi ꝛ reſtaurator intromittat pollicē ſuū̄ in os infirmi ita ꝙ p̃mo infirmus mollificauerit mā̄dibulā̄ p oēm modū̄: nā̄ illic ſunt lacerti qui iā̄ ſūt trā̄uerſati ꝓpter vehemētiā̄ diſlocatiōis. poſtea reſtaurator moueat mā̄dibulā̄ dextrā̄ ꝛ ſiniſtrā̄. deide re ſtaurator extēdat mā̄dibulā̄ ſubito: poſtea impellat eam ad locū̄ ſuū̄. Et ſubdit ꝙ mā̄dibula nō intrat ad locū̄ ſuū̄ niſi retro: ꝛ ſic oꝫ vt mā̄dibula extēdat̃: ꝛ reducat̃ ſm̄ iſtā̄ p̃parationē. ſ. dictam. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſignū̄ equatiōis ei⁹ eſt equatio qua druploꝝ et cooptura et clauſio oris: dein de ſuſtentet̃ cū̄ puluillis et cerato ex cera et oleo ro. deinde dimittit eā̄ qm̄ ſanabit̃ q̄ꝫ veloci⁹ eſt poſſibile. Si aūt nō feſtine fiat et iā̄ acciderit durities oportebit tūc vt incipias et lenias duritiē cū̄ embrocis ex aqua calida et oleo in balneo embro/ catiōe plurima donec leniat̃. deinde ſede at reſtaurator poſt infirmū̄ ꝛ trabat mā̄di bulā̄ ei⁹ ad poſteriora dōec locet̃ ꝛ ſtrigat̃

¶ Subiūgit quoſdā̄ cañ. p̃mo ponit p̃mū̄. ſcđo ponit ſcđm ſcđa ibi: Et poſt illud. Dicit ſic de p̃mo cañ. ꝙ ſignum qm̄ mā̄dibula eſt equata ē: quia quattuor oſſa mā̄dibulaꝝ ſūt equata: ꝛ infirmus claudit os: deinde poſt reductionem mā̄dibule oꝫ vt fiat ſtrictura ꝛ ſuſtētet̃ cū̄ puluillis ꝛ cera/ to ꝛ cera ꝛ oleo ro. deinde dimittat eā̄ qm̄ ſanabit̃ q̄ꝫ velo cius eſt poſſibile. Et ſubdit ꝙ ſi reſtauratio mā̄dibule nō fiat feſtine: ꝛ iā̄ acciderit durities: oꝫ tūc vt lenias duritieꝫ cū̄ embrocis cū̄ aqua calida ꝛ oleo in balneo embrocatio ne plurima donec leniat̃. Et reſtaurator debꝫ ſedere poſt infirmū̄ et trahat mandibulā̄ ad poſteriora donec diligē ter ligetur ꝛ ſtringatur. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oportet poſt illud vt reſupinet̃ eger ſup puluinar cui⁹ impletio fit lenis ꝛ tene at vn⁹ caput eius vt non moueatur vſqꝫ/ quo compleatur ſanatio.

¶ Ponit aliū̄ cañ. ꝛ dicit ſic: ꝙ poſtq̄ꝫ mā̄dibula reſtaura/ ta fuerit eger reſupinet̃ ſup puluinar: impletio cui⁹ fit ex re humili ꝛ leni: ꝛ vnus teneat caput eius: ꝛ nō moueatur caput vſqꝫquo compleatur ſanatio.

¶ De diſlocatione furcule. Caplm̄. viij.

Inquit: furcula non ſepatur a late re interiore: qm̄ ipſa eſt cōtinuata cū̄ pectore nō ſepata ab eo. et pro/ pter hoc nō mouet̃ ex hoc latere. et ſi per cutiatur deforis ꝑcuſſione vehementi et ſtringat̃: tūc ipſa equat̃ et curat̃ curatōe qua curat̃ ſi frangit̃. Verūtamen extre/ mitas ei⁹ que ſequit̃ humeꝝ et ſepat̃ ex eo nō diſ locat̃ plurimū̄: qm̄ lacert⁹ qui habet duo capita ꝓhibet eā̄ ab hoc: ꝛ ꝓ/ hibet eā̄ iteꝝ caput ſpatule: et nō mouet̃ iterū̄ furcula motu vehemēti qm̄ ipſa nō eſt poſita niſi vt ſepet pectus ꝛ amplificet ipſum. ꝛ propter hoc eſt furcula facta ho mini ſoli inter aliqua animalia.

¶ Poſito capitulo de diſlocatiōe mā̄dibule: ponit caplm̄ de diſlocatione furcule. ꝛ duo facit: qꝛ p̃mo oſtēdit quō diſ locat̃ furcula. ſcđo oſtēdit curā̄ diſlocationis furcule. ſcđa ibi: Et ſi accidat ei diſlocatio ex luctamine. Dicit ſic de p̃a pte: ꝙ furcula nō ſepatur a latere ſupiori: qm̄ furcula ē cō tinuata cū̄ pectore: ꝛ ſic pectus nō pmittit eā̄ diſ locari. Et ſubdit: ꝙ ſi furcula diſ locat̃ a pte exteriori ꝛ cōprimatur deforis cōpreſſione vehemēti ꝛ ſtringat̃: tūc equat̃ ꝛ cura tur eadē cura cū̄ qua curat̃ ſi frangit̃. Et ſubdit ꝙ extre/ mitas furcule que ſequit̃ humerū̄ nō diſ locatur ſed ſepa/ tur ab humero: qm̄ lacertus habēs duo capita ꝓhibet eā̄ ab iſta diſ locatiōe: ꝛ ꝓhibet eā̄ iteꝝ caput ſpatule: ꝛ etiaꝫ furcula nō mouet̃ motu vehementi quo poſſit diſ locari. furcula nō eſt poſita ꝓpter aliud niſi vt āplificet pect⁹. et iō inter oīa aīalia ſoli hoī ē facta furcula. ¶ Deide cū̄ dic̄:

¶ Et ſi accidit ei diſ locatio ex luctamine

aut ex re alia ſimili huic tũc ipſa equatur et ingredit̃ ad locum ſuũ cum manu aut puluillis plurimis qui ponũtur ſuper eã cum ligatura que neceſſaria eſt. Et rectificat hec cura extremitates humeri iterũ cum ſeparant̃ et reducit eas ad locũ ſuũ: et illud quo ligant̃ furcula et humerus ẽ os cartilaginoſum: et ipſum ingroſſatur in macilentis. et quãdo remouetur exiſtimat ille cui nõ eſt experiẽtia ꝙ caput adiutorij iam ſeparatũ ſit aut exiuit de loco ſuo: et ꝙ caput ſpatule videtur tunc acutius et videtur locus qui eſt ea inferior cõcauus: verũ oportet vt diſtinguatur cum ſignificationibꝰ. De curatiõe eiꝰ ẽ vt nullo mõ applicet̃ ad caput: et ſiſt̃ humerus.

¶ Ponit curam furcule. ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi furcule accidat diſlocatio ex luctamine aut ex re alia ſimili huic: tunc ꝓmo oportet ꝙ equetur ⁊ ingrediatur ad locum ſuum cũ manu aut cum puluillis plurimis qui ponuntur ſuper furculas cuꝫ ligatura neceſſaria: ⁊ hec cura rectificat etiam extremitatẽ humeri cum ſeparatur. Et ſubdit ꝙ illud q̃ humerus ⁊ furcula ligantur eſt os cartilaginoſum. ⁊ tale os ingroſſatur in macilẽtis. Et quãdo remouetur os iſtõ a loco ſuo: extimat ille cui non eſt experientia ꝙ ſit diſlocatum caput adiutorij: qm̃ caput ſpatule videtur tũc acutum ⁊ locus qui eſt inferior eo videtur concauus: verum oportet vt diſtinguatur cum ſignificatõibus. Et ſubdit: ꝙ quando extremitas furcule vel humeri diſlocatur nullo modo humerus debet eleuari ad caput qm̃ prohibet reſtaurationem ⁊ debitam cõiunctionem partium.

¶ De diſlocatione humeri. Capl̃m. ix.

Humerus quandoqꝫ diſlocat̃: aut in diſlocatione ſpatula ambigit̃ ⁊ magnificatur ſi diſlocatur: veruꝫ quandoqꝫ accidit iuncture humeri ⁊ adiutorio vt diſlocetur focile: quoniã eius concauitas nõ eſt profunda et ligamẽta eius non ſunt firma: immo ſunt leuia ſubtilia poſita ꝓpter illud facilis motus.

¶ Ponit capitulũ de diſlocatione humeri. ⁊ tria facit: qa primo oſtendit quot modis humerus diſlocatur. ſecũdo ponit ſigna diſlocationis humeri. tertio ponit eius curã. ſecunda ibi: Signũ eius eſt. tertia ibi: Curatio quidem illius. Prima in duo. quia primo facit quod dictum eſt. ſecundo ponit duos canones: ſecũda ibi: Et quandoqꝫ accidit. Prima in duo. quia primo Aui. premittit. ſecundo exequitur. ſecunda ibi: Et eius diſlocatio. Dicit ſic de prima parte ꝙ humerus quandoqꝫ diſlocatur: ⁊ dubitatur nunquid ſpatula diſlocetur: ⁊ ſi diſlocatur eſt diſlocatio magna. Et ſubdit ꝙ quandoqꝫ accidit iuncture humeri vt focile diſlocetur ex adiutorio eius: ⁊ ratio: quia iunctura in quam ingreditur adiutoriũ non eſt profunda: ⁊ ligamenta iſtius focilis non ſunt firma: immo ſunt lenia ſubtilia appoſita: Et propter id oportet vt adiutoriũ ſit facilis motus. Et notandũ ꝙ humerus habet duas partes quarum vna alligatur cum furcula ⁊ cum ſpatula: ⁊ eſt pars ſuperior: ⁊ alia eſt pars inferior que nominatur focile: q̃ intrat in partem ſuperiorem: ⁊ ambe iſte partes poſſunt diſlocari. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et eius diſlocatio eſt res in qua nõ accidit in eo quod ſcimus niſi ſm̃ partem vnam exitus apparens plurimꝰ: ipſa enĩ non diſlocatur ad ſuperiora: quoniã eminentia humeri prohibet ipſam: neqꝫ ad poſteriora quoniã ſpatula prohibet eam: neqꝫ ad partem ventris quoniã lacertus habens duo capita ex anteriori non permittit eam cũ prohibitõne capitis humeri. Uerum nõ diſlocatur niſi ad latus domeſticum aut ſilueſtre. Et ſeparatur ad illud ſeparatione parua. Ad latus vero interius ingreditur quandoqꝫ exitu plurimo et proprie in extenuatis macilẽtis. in iſtis enim cadit diſlocatio adiutorij et eius reditio per quamlibet cauſam: ⁊ res vtreqꝫ ſunt in pinguibꝰ praue valde.

¶ Oſtendit q̃t modis poteſt humerus diſlocari. ⁊ dicit ſic: ꝙ humerus non diſlocatur niſi ſm̃ vnam partẽ: ⁊ ad talem par. ẽ eſt exitus eius plurimus ⁊ apparens: ⁊ humerus non poteſt diſlocari ad ſuperiora: quoniam iunctura ſuperior humeri prohibet iſtam diſlocationẽ: ⁊ non diſlocatur humerus ad poſteriora: quoniam ſpatula prohibet iſtam diſlocationẽ: neqꝫ humerus diſlocatur ad partem ventris ex anteriori: quoniã lacertus habens duo capita prohibet diſlocationẽ iſtã. Uerũ humerus nõ diſlocatur niſi ad latus domeſticuꝫ aut ſilueſtre: ⁊ ſeparat̃ ad iſta latera ſeparatione parua: ſed ad latus inferius egreditur exitu plurimo ⁊ proprie in macilẽtis: qm̃ in macilẽtis cadit diſlocatio ⁊ reditio humeri ꝓpter quãlibet cauſam: ⁊ in pinguibus talis diſlocatio ⁊ reductio ſunt praue. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et quandoqꝫ accidit adiutorio diſlocatio in hora partus difficilis et apud ſectionem ab embrione: deinde ſi nõ redit velociter non creſcit poſt illud in longitudine et remanet poſt illud cubitus paruꝰ q̃uis rectificet̃: ⁊ quandoqꝫ non recipit etiaꝫ in quibuſdam eorũ: immo remanet breuis minutus minutũ habens adiutorium: et brachiũ in pluribus eorum recipit et fit bone diſpoſitionis in pluribus eoꝝ: ſed eſt ſm̃ diſpoſitionẽ breuẽ ſimilis pedi muſtele. Coxa vero nõ euacuatur a duobus diminutionibus ſimul.

¶ Ponit duos cañ. ibi ponit ſcõm: Et q̃nqꝫ accidit adiutorio. Dicit ſic de ꝓma parte. quandoqꝫ in hora partus difficilis accidit diſlocatio adiutorio embronis apud ſeparationem eius a matrice: ſi talis diſlocatio nõ reſtauraf velociter: tunc nõ creſcit illud membrũ diſlocatũ in longitudine. Et dato ꝙ rectificetur cubitus ſi diſlocatur remanet paruus: et in pluribus eoꝝ adiutoriũ ſi diſlocaf non recipit reſtaurationẽ: immo remanet breuis minutus ha

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bens minutũ adiutoriũ ⁊ brachiũ. Et ſubdit ꝙ ſi adiutoriũ recipit reſtaurationẽ: ⁊ ſit bone diſpõnis tñ remanet adiutoriũ breue ſimile pedi muſteli: ⁊ ſi in tali hora diſlocat̃ coxa nõ euacuat̃ qn remaneat diminuta: vel ſi reſtauratur: vel ſi nõ reſtaurat̃. Deinde cum dicit.

¶ Et qñ accidit adiutorio fractura in latitudine ſua deide reſtauratur tũc nõ eſt poſſibile reducere diſlocationez eius niſi ⁊ frangatur reſtauratio.

¶ Ponit ſcdm cañ. ⁊ dicit ſic: ꝙ qñ adiutoriũ frangit̃ in latitudine: deinde reſtaurat̃ tunc ſi diſlocat̃ nõ eſt poſſe reducere diſlocationẽ: niſi frangat̃ reſtauratio.

¶ De ſignis diſlocatiõis adiutorij. Cap. x.

Signuz eiꝰ eſt vt videat̃ cõcauitas apõ caput hũeri ⁊ i firmamẽto verũtñ iſtud nõ eſt ꝓpriũ iſti: imo ẽ iteꝝ ꝓp ꝯuerſionẽ capitis ſpatule ⁊ vr̃ extremitas hũeri alteriꝰ acutior hac extremitate ſi nõ acciderit ei iteꝝ ſeparatio in ſeipſa aut i oſſe qõ eſt caput eiꝰ ꝑ offẽſionẽ aut ꝑ aliud. Et qñqȝ ſedat̃ cũ curatiõe leſio eiꝰ ⁊ exiſtimat̃ ꝙ nõ ſit leſio cuȝ eo. Et vr̃ capiti adiutorij diſlocatio cũ eminẽtia plĩma i pte ſubaſcelle ad iferiora: ⁊ fortaſſe eſt poſſe in iſantibꝰ vt equet̃ caput adiutorij ⁊ videat̃ adiutoriũ nõ bñ annexũ lateri bonitate ãnexiõis manꝰ ſane ad quã nõ appropinqt niſi cũ labore ⁊ dolore vehemẽti. Q̃ õ ſi deſiderat eleuare manũ ad ſupiora ⁊ tãgere aurẽ ſuã nõ ꝑparat̃ ei: ⁊ difficiles ſũt ei motꝰ alij. Et iſta ſigna iterum quãdoqȝ accidunt propter torſionẽ ⁊ apoſtema ⁊ percuſſionem.

¶ Ponit ſigna diſlocatiõis hũeri ⁊ ſic dicit: ꝙ ſignũ ꝑ qõ cognoſcit̃ diſlocatio adiutorij ẽ vt videat̃ cõcauitas apõ caput humeri ⁊ videat̃ ifirmatio: verũtñ iſta concauitas apud caput hũeri nõ ẽ ꝓpriũ ſignũ diſlocatiõis adiutorij imo accidit iſta cõcauitas ꝓpter cõuerſionẽ ſpatule ⁊ vr̃ extremitas humeri ſani acutior. i. altior extremitate hũeri ifirmi niſi ſana diſlocet̃ aut accidit diſlocatio in oſſe qõ eſt caput ſpatule aut ꝑ offenſionẽ aut ꝑ aliud. Et ſubdit ꝙ qñqȝ curatiõe ſedat̃ leſio iſtius oſſis ⁊ extimat̃ ꝙ nõ ſit leſio in eo. Et qñ adiutoriũ diſlocat̃ in pte ſubaſcelle vr̃ diſlocatio magna. Et ſubdit ꝙ fortaſſe ẽ poſſibile vt i iſantibus caput adiutorij equet̃: ⁊ tñ nõ videat̃ bene annexum ſicut ẽ pars ſana: ad quã partẽ ſanã nõ appropĩquat ꝑs leſa niſi cũ labore ⁊ dolore vehemẽti: ⁊ ſi deſiderat eleuare manũ ſuã ad ſupiora ⁊ velit tangere aurẽ ſuã nõ poſſit et etiã difficulter mouet illã ptẽ alijs motibꝰ: ⁊ hmõi ſigna qñqȝ accidũt ꝑ torſionẽ ⁊ apoſtema aut ꝑcuſſionẽ.

¶ De cura diſlocatiõis adiutorij. Cap. xj.

Curatio qdez illiꝰ q̃ de illa eſt facil̃ ⁊ i corpibꝰ infãtiũ ⁊ q leuia hñt corpora eſt vt extẽdat̃ cũ manu ⁊ intromittat̃ ſub titillico apõ ꝓpinqtatẽ capitis adiutorij: deide teneat illã ꝓpinquitatẽ ⁊ ipellat eã ad ſupiora ⁊ manꝰ alt̃a extẽdat adiutoriũ ad iſeriora. Et fortaſſe ẽ poſſe i iſãtibꝰ vt equet̃ caput adiutorij cũ digito medio ⁊ extẽdat̃ cũ illa eadẽ mãu

¶ Poſito ca. de diſlocatiõe hũeri ⁊ ſignis eiꝰ ponit capituluȝ de cura: ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo ponit modũ curatiõis iſtius diſlocatiõis qñ accidit corpibꝰ fortibꝰ: ſcda ibi. Que ãt eſt vehemẽtioris. dicit ſic de ꝑma pte: ꝙ curatio illiꝰ diſlocatiõis q̃ ẽ facilis ⁊ eſt i corpibꝰ iſantiũ ⁊ eoꝝ q hñt corpora humida: ẽ vt extẽdat̃ illud os cũ manu ⁊ caput adiutorii itromittat̃ i locũ ſuũ ita ꝙ vna manꝰ extẽdat adiutoriũ ad iſeriora ⁊ reliq̃ manꝰ reſtauratoris intromittat caput adiutorii ad locũ ſuũ. Et fortaſſe ẽ poſſe vt adiutoriuȝ equet̃ cũ manu vt qꝛ cũ digito medio premat caput adiutorii ⁊ cũ alia manu extẽdat adiutoriũ. Deinde cũ dicit.

¶ Que ãt eſt vehemẽtioris diſlocatiõis i corpibꝰ fortibꝰ: leuior mõꝝ i illo eſt vt reſtaurator itromittat pedẽ ſuũ i latꝰ ifirmi ⁊ locet calcaneũ ſuũ ꝓpe caput adiutorij: aut pilã ſiccã: aut iñũctã ſi fuerit ap̃a ad herẽs ꝓpe caput adiutorij ifirmo reſupino. Et extẽdat manũ manibꝰ ſuis ſm rectitudinez q̃ſi velit eradicare eã ex ſpatula ⁊ inclinet manũ ſuaȝ parũper ad interiora: ⁊ ingredietur: et iſte eſt rectior modoꝝ oĩum et lenior eorum.

¶ Ponit modũ curatiõis iſtiꝰ diſlocatiõis adiutorii qñ accidit in corpibꝰ fortibꝰ. ⁊ duo facit: qꝛ ꝑmo facit qõ dcm̃ ẽ 2ᵒ. oñdit qd ẽ fiendũ poſtq̃ȝ redierit diſlocatio ad locũ ſuum. ſcda ibi. Cũ ĝ redit diſlocatio. ꝑma ꝑs diuidit̃ in ptes q̃ttuor: ſic q̃tuor modos curatiõis ponit. ſcda ibi. Et iteꝝ q̃rit̃ vir fortis. tertia ibi. Et qñ ſit puũ. q̃rta ibi. Et medicatur. q̃nta ibi. dicit ſic de ꝑma pte ꝙ illa diſlocatio q̃ ẽ vehemẽtioris diſlocatiõis i corpibus fortibꝰ lenior modorum equatiõis ẽ vt reſtaurator itromittat pedẽ ſuũ. i. calcaneũ ſub titillico ꝓpe caput adiutorii: aut itromittat pilã ſiccã Et ſi fuerit ap̃a i adiutorio mitte pilã aut pedẽ inũctum ⁊ reſtaurator extẽdat manũ ifirmi manibꝰ ſuis ita ꝙ infirmus iaceat reſupine: ⁊ declinet parumper manũ ſuaȝ ad interiora: ⁊ ille modus eſt rectior modus oĩum modorũ ⁊ lenior eorum. Deinde cum dicit.

¶ Et iteꝝ q̃rat̃ vir fortĭ lõgus lõgior ifirmo ⁊ itromittat humeꝝ ſuũ ſubaſcella infirmi ⁊ eleuet ipȝ a terra ſuſpenſũ ab hũero ſuo ⁊ iã extendit manũ eiꝰ ad ventrem ipſius. Q̃ õ ſi ifirmꝰ fuerit leuis põderis cuiꝰ corpꝰ nõ grauet ſupmanuȝ eiꝰ ſuſpendat cũ eo aliqõ qõ grauet ipm̃: ⁊ qñqȝ ponit̃ loco pedis ꝑpẽdicularis eleuata ſup terrã: ⁊ eſt ſup caput eiꝰ pila ex pãnis ⁊ ex corijs ſtans in opatiõe loco humeri viri: ⁊ reſtauator extendit manuȝ a latere alio et grauet virũ ſi neceſſariũ eſt ei illud cuȝ pondere: aut ſuſpenſione.

¶ Ponit aliū modū curatiōis ⁊ dicit ſic. ꝙ dꝫ eē vnus vir fortis longus pluſq̄ īfirm⁹: ⁊ iſte virītromittat humeruꝫ ſuū ſubaſcella īfirmi ⁊ leuet īfirmū ſuſpēſuꝫ a terra ⁊ extēdat manū īfirmi ad ventrē. Et ſi īfirm⁹ fuerit leuis pōderis apponat ad corp⁹ īfirmi aliqd qđ grauet ipm ⁊ qñ qꝫ ponit pila ſicca in hūero īfirmi: ⁊ facit opatione quam faciebat humerus viri. Et ali⁹ reſtaurator qñqꝫ grauet in iſtū virū ſm ꝙ eſt neceſſariū. Deinde cum dicit.

¶ Et qñ fit prauū aut fit difficile ⁊ ꝓlōgat tps tūc fortaſſe īdigeſ eo qđ ē forti⁹ p⁹em brocatiōes ⁊ balneatiōes: ⁊ ſit qñqꝫ iſtꝫ ſile manubrio ſarculi: ⁊ ē vga breuis cui⁹ lōgitudo ē lōgitudo adiutorij: aut pl⁹ aut min⁹ ſup cui⁹ caput ē pila: ⁊ ipſi⁹ pila facilior ē vt ſit ex pānis ⁊ corijs: ⁊ ipellit cū illa vga illa ſpera ſub titillico: ⁊ oꝫ tūc cum volūtas ē vt fiat vt annectat vir fortꝫ iſtꝫ titillico īpellēdo ipꝫ cū eo ad ſupiora aut duo viri donec reſiſtāt reſtauratiōi extēdēti manū ⁊ teneat vir ali⁹ hūerū ei⁹ alterū vt nō ſepet ſubito: aut īpellat illū hūerū ⁊ reſtaurator ille iā īcepit extēdere manū ei⁹ ⁊ trahere eā ac ſi volūtate ei⁹ ſit vt ſepet eā a ſpatula eradicādo ⁊ ſit illud ad añriora parūp. Et qñ fit illđ cadit adiutoriū ī iūctura ſua: deiñ pila annectat titillico ānexiōe forti ſuſtētādo ad ſupiora caput adiutorij: ⁊ oꝫ vt ſit ſuſtētatio ſm ipꝫ ⁊ ſpera ſit ſup illđ qđ ſeqt caput adiutorij in īfirmo: ⁊ opꝫ vt ī fine qđ ē ſub eo vt nō frangat adiutoriū: qm̄ nō ē poſſe poſt reſtauratione eius vt redeat ad locuꝫ ſuum ꝓpter illud quod ſciuiſti.

¶ Ponit 3m modū curatōis: ⁊ ſic dič: ꝙ ſi diſlocatio ſit praua ad reducēdū: ⁊ iā ꝓlōgatū fuerit tps tūc debes balneare ⁊ embrocare mēbrū: deiñ dbes hr̄e vnū iſtꝫ ſicut vnū manubriū ⁊ dbes hr̄e vnā pilā fcāꝫ ex corijs aut pānis ⁊ dbes ponē iſtā pilā ſub titillico ⁊ dbes ponē eā cū iſto manubrio ⁊ vn⁹ dꝫ ſtare ad equādū humeꝝ ⁊ alter dꝫ extēdē manū ⁊ ꝯtrahē eā fortiter ad īferiora. Deinde cū dicit.

¶ Et medicat qñqꝫ cū ſcala ita vt ponat caput adiutorij ſup gradū ſcale q iā lenificat⁹ ē ⁊ ꝑparat⁹ cū īuolutiōib⁹ ſm formā ꝯuenientē: ⁊ ſuſpēdit vir ex alio latere et extēdit man⁹ ⁊ īgredit caput adiutorij in locū ſuū. Verꝝ oꝫ vt ſit ſuſpēſio ⁊ gradus ſcale ꝑꝑ caput adiutorij vt nō frāgat ⁊ fortaſſe pōit loco gradus ⁊ glomeris ſpicires potens ex illo eodeꝫ loco ⁊ nō remouetur ab eo ad locum aliuꝫ: qm̄ timet ex hoc fractura adiutorij. Et curat qñqꝫ aliis modis deriuatis ex iſtis modis: ⁊ melior modoꝝ eſt modus primus.

¶ Pōit 4m modū ⁊ ſic dicit. ꝙ caput adiutorij dꝫ pōi ſup gradū ſcale q ſit ꝑparat⁹: ⁊ lenificat⁹ ⁊ īuolut⁹ pānis: ita vt nō ledat ⁊ ab alio latē dꝫ extendi manus et īgrediet in locū ſuū. Et oꝫ vt gradus ſcale bñ ponat iuxta caput adiutorij vt nō ledat aut vtat reſtaurator alijs mōis deriuatis ab iſtis: ⁊ melior modoꝝ ē modus pmus. Deide cū dicit.

¶ Cū ergo redit diſlocatio ad locū ſuuꝫ tūc melior ligatura ei⁹ ē vt liget pila cuꝫ hūero ligatura fcā cū vittis latis ꝓhibētibus ſepatione ei⁹ qđ redit: ⁊ opꝫ vt penetret vitta ſup ipꝫ aut vitta alia deſup ſm mōꝫ cruris vſqꝫ ad hūeꝝ alteꝝ: ⁊ qñqꝫ cadit crux ſup hūeꝝ īfirmū: deide ligat adiutoriū cū latere ad īferiora ⁊ ligat cubit⁹ ⁊ extremitas man⁹ ad ſupiora ex pte colli ⁊ nō reſoluit vſqꝫ ad ſeptimū aut p⁹ ipꝫ ⁊ ciba ipꝫ ſič ſcis. Qđ ſi aſſiduatio fiat quotieſ redit tūc neceſſariuꝫ eſt cauteriū

¶ Oñdit qd fiendū poſtq̄ redit diſlocatio: ⁊ dič ſic. ꝙ cū redit diſlocatio ad locū ſuū: tūc melior ligatura ē vt liget pila cū hūero. Et pōit modū ligatiōis q eſt not⁹ ad lrām

¶ De diſlocatiōe ſpatule. Cap. xij.

[i] Am dictū ē illđ: ⁊ ē de illis quoꝝ caſus non accidit ⁊ mirātur ex ea tales quales Hyp. ⁊ Gali.

¶ Poſito cap⁰: đ diſlocatiōe humeri. ponit capl'ꝫ de diſlocatiōe ſpatule: ⁊ dič ſic. ꝙ de diſlocatiōe ſpatule iā dictū eſt. ſ. ī ca⁰ de diſlocatiōe humeri. Et ſpatula ē de illis quorū caſus. i. diſlocatio ñ accidit ⁊ de diſlocatiōe ſpatule mirantur tales quales ſunt Hyppo. ⁊ Galie.

¶ De diſlocatiōib⁹ oſſis parui apud humerū. Cap. xiij.

[a] Ccidit qñqꝫ oſſi ꝑuo quod eſt caput hūeri vt ſeparetur a loco ſuo. quare accidit etiam concauitas ſicut in diſlocatione.

¶ Ponit ca m de diſlocatiōe oſſis parui exiſtētis apđ hūeruꝫ. ⁊ 2. facit qr pmo facit: qđ dcm̄ ē. 2⁰ ponit ei⁹ curā. ibi. 2ª. Nō oꝫ: dicit ſic de pma pte: ꝙ qñqꝫ accidit vt os ꝑuum qđ ē caput humeri ſeparet a loco ſuo: quare accidit concauitas ſicut diſlocaret. ¶ De cura. Cap. xiiij.

[n] Onoꝫ vt extēdat tēſiōe fracti ſed coartet ⁊ ſtrigat cū digitis ⁊ īclinet ad locū ſuū ⁊ ſtrigat ſicut ſtrigit furcula cū puluillis. Nā ipa ligatura iteꝝ qñqꝫ facit ipꝫ redire ad locū ſuū violenter: ⁊ nō curatur de illo qđ eſt de vehementia illius ligature ⁊ ſeruatione eius ſicut curat de eo in furcula.

¶ Ponit curā ⁊ dicit ſic: ꝙ nō oꝫ qñ iſtđ os ē ſeparatuꝫ vt extēdatur ac ſi eēt fractū: ſꝫ coartetur ⁊ cōſtringat cuꝫ digitis ⁊ īclinetur ad locū ſuū ⁊ īſtringat ſicut ſtringet furcula cū puluillis qm̄ ligatura qñqꝫ facit redire ipꝫ os ad locum ſuū violenter ⁊ nō curat in ſeparatiōe iſtius oſſis de ligatura vehemēti: ſicut curatur de ligatura vehemēti in fractura furcule. ¶ De diſlocatiōe cubiti. Cap. xv.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Vlius mēbri diſlocatio fit diffici⸗
b lis ⁊ fit difficilis ipſiꝰ reditio pro
pter vehemētiā ligamētoꝝ conti
nentiū ipꝫ ⁊ eoꝝ breuitatē ⁊ ꝓpter ſuam
cōtrarietatē cōcauitati: ⁊ qñqꝫ accidit ei
ſeparatio parua: ⁊ accidit ei diſlocatio in
tegra i quibuſdā horis. Et qñ diſlocatur
ſignificat eiꝰ diſlocationē gibboſitas i la⸗
tere ⁊ arcuatio in latere: ⁊ deterior eiꝰ ē ꝙ
diſlocatᷣ ad poſteriora: qm̄ ē iobedientis
curatiōis valde. Et plurima qdē diſloca
tio nō accidit niſi i focili iferiori ⁊ ē turpi
or ⁊ fedior ꝓpter illō qō accidit ei de re⸗
ditiōe: focili vero ſuꝑiori paꝝ accit: et nō
ē cū feditate diſlocatōis iferiorꝫ: qm̄ ipꝫ ē
vehemētioris ꝯtinuitatꝫ cū vola ⁊ ē logi⸗
gus ab hoc vt remoueatᷣ: ⁊ nō eſt poſſe vt
diſlocetᷣ vnū duoꝝ focilīū niſi elōgetur a
ſecundo elongatione aliqua.

¶ Ponit caplꝫ de diſlocatōe cubiti: ⁊ .2. facit: qꝛ p̄mo p̄mit
tit caplꝫ. 2º. ponit cam̄ de cura. ſcōa ibi. Opꝫ vt feſtinetur.
dicit ſic de p̄ma pte ꝙ diſlocatio cubiti fit difficilis ⁊ redi⸗
tio eiꝰ fit difficilis ꝓpter vehemētiā ligamētoꝝ cōtinētiū
ipꝫ ⁊ eoꝝ breuitatē: ꝓpea: qꝛ ꝯcauitas iſtiꝰ iūcture eſt ꝯtra
ria. Et ſubdit ꝙ qñqꝫ accit cubito ſeꝑatio ꝑua: ⁊ qñqꝫ diſ
locatᷣ cubitꝰ ītegre in qbuſdā horis. Et qñ cubitꝰ diſlocatᷣ
ſignāt diſlocationē eiꝰ gibboſitas in latere cubiti ⁊ arcua
tio in latere. Et deterior diſlocatio eſt illa q̄ fit ad poſterio
ra: qm̄ eſt iobediētis reditiōis valde. Et plīma qdē diſlo⸗
catio nō accidit niſi in focili iferiori: ⁊ talis diſlocatio ē fe
dior ⁊ turpior: ꝓpea: qꝛ eſt difficile iſtud mēbrū ad reducē
dū: ſꝫ focili ſuꝑiori paꝝ accidit vt diſlocetᷣ: ⁊ qñ diſlocatur
nō eſt ita feda ⁊ turpis diſlocatio focilis iferioris: ⁊ focile
ſuꝑiꝰ eſt bñ ꝯtinuatū cū vola manꝰ ⁊ eſt ab hoc lōgingus
vt moueatᷣ: ⁊ nō eſt poſſe vt diſlocetᷣ vnū duoꝝ focilīū niſi
diſlocetᷣ a focili 2º aliq̄ diſlocatiōe. ¶ De cura. Cap. xvi.

Portet vt feſtinetᷣ ad eiꝰ curatio⸗
o nē qm̄ ꝓperat ad ipꝫ apa calīn ꝓ⸗
hibēs a curatiōe: qm̄ extēdere ad
equādū ipꝫ tūc ꝑducit ad ꝑditionē: lꝫ ite
rū nō ſit poſſe vt equetᷣ apate illic exñte.
Et ſeparatiōi qdē parue ſuccurritur cuꝫ
qualibet difficultate: īmo adiūgat volaꝫ
cuꝫ reditione eius ad locū ſuum.

¶ Ponit curā diſlocatōis cubiti: ⁊ duo facit: qꝛ p̄mo p̄mit
tit qōdā. ſcōo exeqᷣ ponendo curā: ſcōa ibi. Et diſlocatio
cōpleta dicit ſic de p̄ma pte: ꝙ opꝫ vt ad curationē iſtiꝰ diſ
locationis feſtinetᷣ: qm̄ ad iſtō mēbrū qñ diſlocatᷣ ꝓperat
apa calīn qō ꝓhibet curationē. Nā extēdere qñ eſt apa i
iſto mēbro vt equetᷣ ꝑducit ad ꝑditionē: ⁊ nō ē poſſe vt eq̄⸗
tur exiſtēte illic apate. Et ſubdit ꝙ diſlocatio parua redu
citur cū q̄libet difficultate: īmo adiungit volā cum rediti⸗
one ad locum ſuū. Deinde cum dicit.

¶ At diſlocatio cōpleta ſi ē ad anteriora
eſt regimē: ⁊ ſi eſt ad poſteriora ē ei regi⸗
men aliud: ⁊ illa que ē ad anteriora redit
ad locū ſuū cū percutit vola ſua humerū
qui opponitur ei percuſſionibus aliqui⸗
bus manu iā preparata ſicut oportet: ⁊ ad
iuuatᷣ manu altera ⁊ ingreditur.

¶ Exeqtur ponēdo curā: ⁊ pº pōit curā diſlocatiōis cubi⸗
ti q̄ ē ad añriora. 2º pōit curā diſlocatiōis cubiti q̄ ē ad po
ſteriora. ſcōa ibi. Diſlocatio vero ad poſteriora. dicit ſic d̄
p̄ma pte: ꝙ ſi diſlocatio cōpleta fuerit ad anteriora aut ad
poſteriora vnaq̄qꝫ hꝫ regimē: ⁊ diſlocatio q̄ ē ad anterio⸗
ra redit ad locū ſuū cū reſtaurator volā manꝰ ad hūeruꝫ
qui opponitur ei percutit percuſſionibꝰ aliquibus: ⁊ ma
nus preparetur: ſicut opꝫ ⁊ adiuuatur cum manu alterā
⁊ ingreditur. Deinde cum dicit.

¶ Diſlocatio vero ad poſteriora oꝫ vt ex
tēdatᷣ tēſiōe vehemēti: deiñ ꝑcutiat eam
ad poſteriora. Qō ſi nō obedit ꝑ illō tene
ant adiutoriū ⁊ brachiū duo fortes ⁊ lini
at reſtaurator manū ſuā cū oleo ⁊ icipiat
abſtergēdo iungetᷣ cubitū cū vehemētia
dōec igrediatᷣ: deiñ oꝫ vt ſtrigat ipꝫ ⁊ po
nat brachio ſuſpēſoriū dimittēs cubituꝫ
angulatū ſm̄ q̄ꝫtitatē quā tolerat i prima
hora: deīde nō ceſſet cōſtrigere ſuſpēſori
um paulatiꝫ donec cōſtrigatᷣ angulus.

¶ Ponit curā diſlocatiōis cubiti qñ cubitꝰ diſlocatᷣ ad po
ſteriora: ⁊ dicit ſic: ꝙ diſlocatio q̄ fit ad poſteriora oꝫ vt ex
tēdatᷣ mēbrū extēſione vehemēti: deīde dꝫ ꝑcutere ad po
ſteriora: ꝙ ſi ꝑ iſtō nō eq̄tur duo viri fortes debent tenere
brachiū ⁊ adiutoriū: ⁊ reſtaurator leniat manū ſuaꝫ cum
oleo: ⁊ icipiat reſtaurator abſtergere ⁊ ſtrigere cubitum
cū vehemētia donec igrediatᷣ deinde oꝫ vt ſuſpendat bra
chiū: ⁊ ponat cubito ſuſpenſoriū vt dimittat cubitum an
gulatū ſm̄ q̄ꝫtitatem quā tolerat in p̄ma hora: deinde nō
debet ceſſare conſtringere ſuſpenſorium paulatiꝫ donec
ille angulus conſtringatur.

¶ De diſlocatiōe iuncture raſcete. Cap. xvij.

Iunctura raſcete ē facil' diſlocatio
i nis ⁊ difficilis vnitiōis: nā qñ ex
tēditᷣ extēſiōe ꝑua ⁊ opponitᷣ vnū
duoꝝ mēbrorū alteri redit: ſꝫ eiꝰ bucella
tio ē praua: qm̄ illō qō cōtinet ipſā ō cor⸗
poribꝰ apatᷣ ⁊ ꝓhibet bonitatē vnitiōis.

¶ Ponit cam̄ de diſlocatiōe raſcete iūcture: ⁊ .2. facit qꝛ p̄⸗
mo p̄mittit de diſlocatiōe eiꝰ. 2º ponit curā. Et modus ex
tenſionis. Dicit ſic de p̄ma pte: ꝙ iūctura raſcete ē facilis
diſlocatiōis ⁊ eſt difficilis equationis: naꝫ qñ iſta iunctu⸗
ra extenditur parua extēſione ⁊ vnuꝫ os opponitur alte⸗
ri redit: ſꝫ bucellatio eius. ſ. iunctura ē parua qm̄ raſceta
continet multa oſſa. Deinde cum dicit.

¶ Et modus extenſionis eius eſt vt extē
dat vir facile ad poſteriora ⁊ extendat re
ſtaurator volā ad cōtrariū illiꝰ partis: i⸗
mo ad anteriora: ⁊ extendat vnūquēqꝫ di
gitū incipiens a pollice ⁊ ꝓueniens ad

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

minimū: nā equatur per illud ⁊ redit: deinde emplaſtret ipſam ⁊ ſtringat.

¶ Ponit curā ⁊ dicit ſic: q̄ modus extēſiōis iſtius mēbri vt reducat ē iſte: vt vir extēdat focile ad poſteriora ⁊ reſtaurator extēdat volā ad contrariū ipſi⁹: imo extēdat ad anteriora ⁊ extēdat vnūquēq; digitū: ita vt icipiat extēdere a pollice pueniēs ad minimū. ſ. digitū: qm̄ p hoc eq̄tur ⁊ redit deinde emplaſtret ipſam ⁊ ſtringat.

¶ De diſlocatiōe digitoꝝ ⁊ ſignis ei⁹. Cap. xviij.

Quādo diſlocant digiti inclinant ad anteriora ⁊ apparet illic eminētia i iteriorib⁹ ⁊ apparet cōcauitas dorſi ⁊ ſiľr fit in oſſib⁹ raſcete.

¶ Ponit capľm d̄ diſlocatiōe digitoꝝ: ⁊ .2. fac: q2 p⁹ facit h̄ 2° ponit curā. 2ª ibi. In reditiōe digitoꝝ: dicit ſic de pma pte q̄ qn̄ digiti diſlocant iclinātur ad partes interiores ⁊ apparet illic eminētia in iteriorib⁹ ⁊ cōcauitas apparet i dorſo: etiā fit ſicut qn̄ diſlocantur oſſa raſcete.

¶ De cura. Cap. xix.

In reditiōe digitoꝝ a diſlocatiōe ē difficultas q̄dā ⁊ nō opꝫ vt extēdant extēſiōe equali: imo oꝫ vt expectes ſup eos ⁊ eleues radiceꝫ ex manu tua ſub q̄ cadit radix ei⁹ qn̄ ſtrigis ſup eū ad iferiora ac ſi tu eradices ipſuꝫ ex loco ſuo: ⁊ tunc videbis diſlocationem iam intraſſe ⁊ rectificari.

¶ Ponit curā ⁊ dicit ſic: q̄ i reditiōe digitoꝝ a diſlocatione ē q̄dā difficultas: ⁊ nō oꝫ vt ſi vis reducere vt extēdas equaľr: imo opꝫ vt expectes ⁊ debes eleuare indicem ex manu tua ita vt ſtrigas cū eo trahēdo ad ſuperiora ac ſi tu eradicares digitū a loco ſuo: ⁊ tunc videbis diſlocationeꝫ iam intraſſe in alio ⁊ clamauiſſe.

¶ De ſeparatiōe oſſium raſcete. Cap. xx.

Oportet vt in ea fiat qđ poſſe ē de eq̄tiōe ⁊ ipulſiōe oīs decliatōis ⁊ eminētie ad cōtrariū ptꝭ illi⁹ ⁊ poſitōe aſtellaꝝ ⁊ ſtrictura eaꝝ deſup vt dimittat ſup eā ⁊ vt ponat loco eaꝝ ſup eā plūbū eq̄tū ꝯſeruās locū cū grauitate ſua veꝝ oꝫ vt anteq̄ꝫ ponat deſup aſtella aut plumbū vt empleſ cum emplaſtro cōfortatiuo de illis que ſcis ⁊ nō moueatur.

¶ Ponit curā ſeparatiōis oſſiū raſcete: ⁊ dicit ſic: q̄ i ſeparatiōe oſſiū raſcete opꝫ vt fiat illđ qđ ē poſſe de equatione oīs declinatiōis ⁊ eminētie ad cōtrariū ptis ⁊ ponas aſtellas ⁊ ſtricturā deſup ⁊ vt ponat loco aſtellaꝝ plūbū equatuꝫ: qm̄ cū grauitate ſua cōſeruat locū: ſꝫ oꝫ q̄ anteq̄ꝫ ponatur aſtella deſuper aut plūbū vt empleſ locū cum emplaſtro cōfortatiuo ⁊ membrū non moueatur.

¶ De diſlocatiōe ſpōdiliū ⁊ ſepatiōe eaꝝ. Cap. xxj.

Quādo ſpōdiles diſlocant diſlocatiōe cōpleta iterficit pculdubio ⁊ nō cōpleta iteꝝ qn̄ remouet remotiōe plurima quāuis ſit min⁹ q̄ꝫ cōpleta ē mortalis: qm̄ pculdubio coartat nuchaꝫ coartatione forti ſi reſiſtit ⁊ non obedit. Et ſi ē ſpondilis pma colli ⁊ que ſequtur eā priuat aial anhelitu ⁊ morit ſtatiꝫ: qm̄ nerui anhelit⁹ coartant quare nō faciunt opationē ſuā. Et ſi ē de ſpōdilib⁹ dorſi ⁊ diſlocat ad ptē iteriorē non ē poſſe vt curet ⁊ ē de ill' q̄ iterficiūt velociter. Et ſi morat ⁊ nō ē poſſe taliter q̄ phibeat anhelitū retinet ſtercus ⁊ vrinā ⁊ interficit. Et ſi morat ⁊ non coartat nuchā coartatione vehemēti: aut coartat ⁊ nō apat: aut ſedat qđ eſt cū eo de apate non ē excuſatio qn nocumentū igrediat nuchā ⁊ neruos q ſūt ſub illo loco ⁊ facit ſupfluitates exire iuolūtarie. Et ſi eſt ad poſteriorem tūc nocumentū qđ facit nucce eſt minus verū neceſſariū eſt nocumentū iterum: ⁊ coartatio neruorum que debilitat pedes debilitat lacertos veſice ⁊ ani.

¶ Ponit capm de diſlocatiōe ſpōdiliū: ⁊ .2. facit: q2 p° pōit cam de diſlocatiōe eoꝝ. 2° ponit curā. ibi 2ª. In illa q̄dem pª in .2. q2 p° pmittit quoſdā cañ. de diſlocatiōe ſpōdilis 2° oñdit quot modis diſlocat ſpōdiľ. ibi ſcđa. Et qñq; diſlocant. pª i .2. q2 p° oñdit accñtia q̄ ſequit ad diſlocationē ſpōdiliū 2° oñdit cañ. vľꝫ curatiuū ſpōdilis. ibi ſcđa. q̄re neccia ē v̄tus fortis: dicit ſic de pma pte: q̄ qn̄ diſlocat ſpōdiles diſlocatiōe cōpleta iterficit pculdubio. Etiā ſi non ē cōpleta diſlocatio ſpōdilis ⁊ ē mľta iterficit: qm̄ pculdubio coartat nuccā coartatiōe forti: ⁊ ſic reſiſtit ⁊ non obedit. ſ. reſtauratiōi: ⁊ ſi ē ſpōdilis pma colli. ſ. illa q̄ diſlocatur ſiue ſit illa q̄ ſequit pmā ſpōdilē colli. ſ. illa q̄ diſlocat puat aial āhelitu ⁊ morit ſtatī: qm̄ nerui anhelit⁹ coartāt: ⁊ ſic nō faciūt opationē ſuā: ⁊ ſi diſlocat ſpondilis dorſi ad ptē añriorē nō ē poſſe vt curet ⁊ velocit iterficit: ⁊ ſi morat ſcꝫ īfirm⁹ q̄ nō moriat ⁊ nō ē talis diſlocatio q̄ prohibeat anhelitū retinet ſterc⁹ ⁊ vrinā ⁊ interficit. Et rō: q2 ledit neruos eūtes ad illas ptes: ⁊ ſi diſlocatio nō coartat nuccā coartatione vehemēti aut coartat nuccā: ⁊ nō apat nō ē excuſatio qn nocumētū igrediat nuccā ⁊ neruos q ſunt in illo loco ⁊ tūc ſupfluitates. ſ. ſterc⁹ ⁊ vrina egrediūtur iuolūtarie: ⁊ ē neciū nocumentū qđ debilitat pedes ⁊ lacertos veſice ⁊ ani: q2 debilitantur ⁊ leditur nucca que ē pmū pncipiū neruoꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Quare neceſſaria virt⁹ fortis ⁊ ipulſio vehemens ⁊ pcuſſio magna que fere frāget ſimenia eius donec redeat ad locum ſuū: et antequā redeat ad locum ſuū: iam fracta ſunt p illud eius ſimenia.

¶ Pōit q̄ndā cañ. curatiuū ⁊ dič ſic. q̄ i diſlocatiōe ſpōdiľ neccia ē v̄tus fortī ⁊ ipulſio vehemens ⁊ pcuſſio magna q̄ fere frāgat ſimenia. i. ligamēta ei⁹ ⁊ añq̄ꝫ redeat ad locuꝫ ſuū iā aptata ſint eius ligamēta. Deinde cum dicit.

¶ Et qñq; diſlocant ad duo latera et ad ſuperiora. Et in huius quidem capituli diuiſionib⁹ iaꝫ locuti fuim⁹ vbi locuti fuimus de gibboſitate: ergo compleat illic.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Et ſignū illius ē ꝙ vides illic aut eminētiaꝫ in poſteriorībꝰ aut arcuationem ī pectore ac ſi fractū ſit ſimeniū: ſed in eiꝰ fractura nō ē magnū malum. Et in diſlocatione ſpondilis ē timor mortis.

¶ Oſ̄ndit quot modis diſlocaꝛ ſpondilis. ⁊ dicit ſic: ꝙ quāq̄ ſpōdilia diſlocanꝛ ad duo latera ⁊ nō locuti fuimꝰ de gibboſitate: ergo hoc cōpleatur illis. ſ. in illo ca. Et ſignum ꝙ ſpōdiles ſint diſlocati eſt quia illic vides aut eminentiam: aut arcuationē ac ſi eēt fractū ligamētū. Et in fractura iſtaꝝ partiū nō ē magnū malū: ſed in diſlocatiōe ſpōdilis ē timor.

¶ De cura. Cap. xxij.

In illa qdē q̄ ē ad īteriora ex dorſo ſpes ē parua ⁊ parꝰ ꝓfectꝰ ē ī eiꝰ curatiōe. Illa q̄ ē ad poſteriora īdiget cōpſſiōe cū genibꝰ ⁊ fortitudīe ſicut ē operatio balneatoꝝ: ⁊ ponaꝛ ſup eā cū fortitudīe aut faciat ipꝫ iacere ſup vētrē ſuū ⁊ ſtet ſup eū cū calcaneis ſuis aut fricet ipſuꝫ cū aliobich fricatiōe aſini liſſazaracti.

¶ Ponit curā diſlocatiōis ſpōdiliū. ⁊ .2. faꝛ: q̄r pꝰ pmittit q̄dā. 2ᵒ pōit moꝫ curatiuū. .2ᵃ ibi. Et ſi res fuerit vehemētior. dicē de pᵃ pte: ꝙ paruꝰ ꝓfectꝰ ē ī illa diſlocatiōe ſpōdiliū q̄ eſt ad anteriora. i. iteriora ex dorſo ⁊ ē talis diſlocatio valde praua. Illa aūt diſlocatio q̄ ē ad poſteriora īdiget cōpſſiōe cū genibꝰ: ſicē ē opatio balneatoris ⁊ ponanꝛ fortit ſupeā: aut īfirmꝰ iaceat ſup vētrē ſuuꝫ ⁊ reſtauratio fiet ſup eū cū calcaneis aut fricet īfirmꝰ cū aliobich. Notandum ꝙ aliobich ē quoddā īſtrm in forma rotūda inuolutū pānis ⁊ ſtuppa cū quo cōprimiꝛ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quō ſi res fuerit vehemētior illa ⁊ fuerit recēs: dixit Ypo. ꝙ oꝫ vt ſumaꝛ lignū cuiꝰ lōgitudo ⁊ latitudo ſit tāte q̄ntitatis q̄ capiat īfirmū ⁊ termineꝛ ita vt ſit ſm hāc mēſurā ꝓpe parietē extēſū ad latꝰ parietꝭ ī lōgitudine ⁊ nō ſit elōgatio eiꝰ a pariete plꝰ q̄ntitate vniꝰ pedis: ⁊ ponaꝛ ſup ipſuꝫ ſtratꝰ planꝰ ad corpꝰ īfirmi: deīn balneet: ⁊ applaneꝛ ſup lignū aut ſup podiale ſup facie ſuā: deīn īuoluanꝛ ſup pectꝰ īfirmi ligature ample duabꝰ vicibus ⁊ eaꝝ extremitates egredieꝛ de ſubaſcellis ⁊ ligenꝛ īter duas ſpatulas ⁊ ligenꝛ extremitates ligaturaꝝ lataꝝ ad lignū lōgū ſilr̄ manubrio mortarij ⁊ eleueꝛ hoc lignum ſup lignū poſitū aut podiale ⁊ deꝛ miſtro ſtati apō caput īfirmi vt teneat ipm̄ vt fiat extremitas īferior īuoluta ad aliqd ⁊ extendaꝛ ſupior q̄ ē apō caput ī hora qua oꝫ et fiat p illō extenſio. Et ligenꝛ iteꝝ pedes ābo ſilr̄ cū ligatura āpla alia ſup gēua ⁊ ſupra duas ſpatulas iteꝝ: ligādo iteꝝ loca que eleuenꝛ ex loco ī quo aggregāꝛ due coxe cū ligamēto alio. Et aggregenꝛ extremitates hoꝝ ligamētoꝝ ⁊ ligenꝛ ad lignū aliqō ſilr̄ manubrio mortarij: ſicut ē lignū cuiꝰ p̄ceſſit narratio: ⁊ eleuet ipſuꝫ apō extremitatē ligni p̄mi: deinde p̄cipe miſtris vt extēdāt cū hoc ligno extēſiōe q̄ fit ſm cōtrariū. Et de hoībꝰ ſūt q faciunt hāc extēſionē cū iſtris ⁊ ſunt ſicut ſagitte ſup lignū erectū apō extremitatem hꝰ ligni magni aut podialꝭ. ſ. duas extremitates q̄ ſequūtur caput ⁊ pedes qn̄ reuoluūꝛ ille ſagitte īuoluunꝛ cū eis ligature q̄ extēdūt: ⁊ oꝫ qn̄ fit extēſio vt ipulſio fiat apō gibboſitatē cū radice volaꝝ manuū. Quō ſi fuerit nob necesse ſedere ſup ipꝫ faciemꝰ illō ⁊ nō timebimꝰ aliqd:

¶ Exequaꝛ ponēdo curā qn̄ diſlocatio ē fortꝭ: ⁊ .2. faꝛ: q̄r p̄mo pōit moꝫ curatiōis qn̄ diſlocatio ſpōdiliū dorſi ē fortꝭ 2ᵒ pōit modū curatiōis diſlocatiōis fcē aduolatura. 2ᵃ ibi Et ſi diſlocaꝛ. pᵃ ī .2. q̄r pᵒ Aui. ponit qō deīn̄ ē. 2ᵒ docꝫ adminiſtrare cibū. 2ᵃ ibi. Et admiſtreꝛ cibꝰ. dicit ſic de pᵃ pte tota Aui. pōit talē modū curatiōis dicēdo ſic ꝙ opꝫ vt ſumaꝛ vnū lignū qō ſit q̄ntitatis tāte ſm lōgitudinē ⁊ latitudinē q̄ntis ē īfirmꝰ: ⁊ ponaꝛ ꝓpe parietē aliquē iſtō lignū ita ꝙ iſtō lignū ſit elōgatū a pariete p vnū pedeꝫ ⁊ ponaꝛ ſup iſtō lignū lectꝰ planꝰ q̄ntus ē īfirmꝰ: deinde balneeꝛ infirmꝰ ⁊ applaneꝛ ſup lignū. deīde īfirmꝰ oꝫ ligari cū ligamētis amplis ſup pectꝰ eiꝰ ⁊ extremitates iſtarū ligaturarum debēt ligari ad lignū: ⁊ iſtas extremitates ligaturaꝝ debēt tenere miniſtri. Et iteꝝ ligēꝛ pedes īfirmi cū ligatura alia. Et extremitates iſtaꝝ ligaturaꝝ ligenꝛ ad aliō lignū ⁊ deꝛ miſtris iſte extremitates. Et extēdāt miſtri ſꝫ ꝯtrariū. Et multi hoīes ſūt q ponūt ſup iſtō lignū q̄ inuoluunꝛ ⁊ reuoluūꝛ pānī ſup ea. Et qn̄ ſit extēſio oꝫ vt locus diſlocatꝰ reſtaureꝛ ⁊ cōprimaꝛ: ita ꝙ ſi ſit neceſſe ſedere ſup locū diſlocatū faciemus. Deinde cum dicit.

¶ Et ſi nō eq̄tur ſpōdilis cū iſtis rebꝰ ⁊ infirmꝰ fuerit tolerās cōpreſſionē: tūc opꝫ vt ꝯcaueꝛ fouea ī pariete q ē ꝓpinquꝰ cū lōgitudine ſimilr̄ ānali recipiēs gibboſitatē cū mēſura q̄ ſit lōgitudo fouee quātitatis vniꝰ brachij ⁊ nō ſit altior ſpōdili īfirmi neqꝫ īferior ea plrīmo oꝫ vt iā primū ſit fcā. Uel ꝝ ad hāc egritudinem ad quā diximꝰ ī p̄ncipio vt ſit lignū poſitū ꝓpe parietē: deīn ſumaꝛ tabula eq̄lis mēſure ⁊ ponaꝛ vna extremitatū eiꝰ ī foueā q̄ ē ī pariete ⁊ ponaꝛ mediū loci q ꝯſeq̄tur ex ea ſup gibboſitatē: deīn ipellaꝛ extremitas eiꝰ alia īferiꝰ donec videas ꝙ ſpondilis iā eq̄ta ē eq̄tiōe maniſeſta. Et hyp.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

gdē iā dixit q̄ ꝯcauatio ſola abſq̄ȝ tabula rectificat hāc rē: ⁊ dixit iteꝝ q̄ ꝯpſſio cū tabula ſola facit illō. Q.ō ſi illō ē veꝝ: tūc nō ē poſſe vt admīſtret̃ extēſio quaȝ diximus ī pꝛīcipio ſpēi q̄ noīat̃ ſepatio ſpōdiliū ad anteriora abſq̄ȝ cōpſſiōe. Et opȝ vt poſt eq̄tionē admīſtres tabulaȝ de ligno cuiꝰ latitudo ſit quātitas triū digitoꝝ: et eiꝰ lōgitudo quātitas q̄ cōphēdit gibboſitatē ⁊ qōdā ptis ſane: ⁊ īuoluant̃ ſup eā pāni linei aut ſtuppa īciſa vt nō ſit dura ⁊ ponat̃ ſup gibboſitatē ⁊ ligetur cuȝ ligamento quod eſt neceſſarium.

¶ Ponit aliū modū curatiōis ⁊ dic̃ ſic: q̄ ſi ſpōdilis nō eq̄tur p iſta: tūc oȝ vt fiat fouea ī pariete ita q̄ gibboſitas ingrediat̃ ī illā foueā: ⁊ tūc ſup gibboſitatē ponat̃ tabula q̄dā q̄ ponat̃ ī fouea ⁊ ab alia pte fouee īpellat̃ dōec reſtauret̃. Et ſubdit q̄ Hyppo. dixit q̄ ſola cauatio curat hāc rē vt īpellēdo cū manu aut cū alio īſtro. Et dixit iteꝝ Hyp. q̄ cōpſſio cū ſola tabula eq̄t: ⁊ ſi h̄ nō dic̃ Hyp. ē veꝝ: tūc n̄ oȝ vt admīſtret̃ extēſio quā dixim⁹. Et qn̄ ſpōdilis ē eq̄ta tūc oȝ vt admīſtres tabulā d̄ ligno q̄ ſit tāta q̄ ꝯphēdat gibboſitatē ⁊ aliq̄d ptꝭ ſane ⁊ īuoluat̃ ſup eā pān⁹ aut ſtuppa ⁊ ponatur ſtuppa ſup gibboſitatē ⁊ ligetur ſtuppa ligamento quod eſt neceſſariū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et admīſtret̃ īfirmo cib⁹ ſb̄til. Et ſi remāſerit ſup illō r̃ſiduū ex gibboſitate tūc oȝ admīſtrare curationē q̄ fit cū medicis q̄ mollificāt ⁊ leniūt cū admīſtratōe tabule quā narrauim⁹ tpe lōgo. Et quidē homines admīſtrāt tabulam de plumbo.

¶ Docet admīſtrare cibū ⁊ dicit ſic: q̄ cib⁹ q̄ admīſtrat̃ oȝ vt ſit ſubtil. Et ſubdit q̄ ſi d̄ gibboſitate remanſerit aliq̄d reſiduū: tūc oȝ admīſtrare curationē cū modis q̄ mollificat̃ ⁊ dimittat̃ d̄ſup tabula quā narrauim⁹ tpe lōgo: ⁊ q̄dā hoīes ſūt q̄ admīſtrāt tabulā de plūbo. Deinde cū dicit.

¶ Et ſi diſlocat̃ ad vnū duoꝝ lateꝝ eq̄t̃ cū aſtella aut aſtellis duabus ⁊ ſtringit̃

¶ Ponit modū curatiōis diſlocatiōis facte ad duo latera ⁊ dicit ſic: q̄ ſi fiat diſlocatio ad duo latera tūc equatur ⁊ ſtringatur cum aſtella. Deinde cum dicit.

¶ In fcā vero ex hoc ī collo ad poſteriora ⁊ ē illa q̄ curat̃ oȝ vt reſupinet̃ infirm⁹ deīn extēdat̃ caput eiꝰ ad ſupiora cū facilitate ⁊ equet̃ ſpōdilis eiꝰ cū compſſiōe ⁊ abſterſione: ⁊ qn̄ equat̃ ponat̃ ſup eā emplaſtrū ꝯfortatiuū ⁊ vela ſup ipȝ cū pannis ⁊ ſtrīge deſup aſtellā cū meſura colli ⁊ lōgitudine ei⁹ ⁊ liga eā ad caput ⁊ adiutoriū ita vt nō cadat ligamētū ad guttur ⁊ reſoluat̃ ī nūero dieꝝ ⁊ ponāt̃ fila cū q̄b⁹ ſtrīgis ſ̄ȝ formā vittaꝝ ex marginibus pannoꝝ qm̄ illa q̄ rotondant̃ ledunt.

¶ Ponit curā diſlocatiōis facte ī collo ad poſteriora ⁊ dic̃ ſic: q̄ ī diſlocatiōe fcā in collo ad poſteriora. Et ē illa diſlocatio q̄ curat̃: oȝ q̄ īfirm⁹ reſupinet̃: deīde caput ei⁹ extēdat ad ſupiora cū facilitate ⁊ equet̃ ſpōdilis cū cōpreſſiōe ⁊ abſterſiōe ⁊ qn̄ eq̄tur ponat̃ deſup emplīm cōfortatiuū ⁊ coopi cū pānis ⁊ ſtrīge deſup aſtellā cū meſura colli ⁊ liga eam ad caput ⁊ adiutoriū ⁊ ponantur fila que rotunda ⁊ plana procedant ſuper ſpondiles.

¶ De diſlocatiōe alhoſos .i. iūcture oſſis caude. Cap. xxiij.

a Lhoſos qn̄ diſlocat̃ tūc illō ſcit̃ ſenſu. S̄ȝ magnitudinē diſlocationis ſcies p ſenſum iteꝝ ⁊ q̄ eger nō expandit pedē neq̄ȝ in loco diſlocationis neq̄ȝ apō genu: imo ē plicatio genu ei laborioſior. Regimē v̄o illi⁹ eſt qm̄ cū vis equare illō opȝ vt intromittas medium digitū in anū vſq̄ȝquo opponat̃ loco d̄inde pm̄e cū eo ad ſupiora cū fortitudine. Et obſ̄ua cū manu tua alia locū alhoſos donec eq̄s ipȝ deinde emplā īpm et ſtringe: ⁊ eger minoret cibū ⁊ minorabit̃ egeſtio: ⁊ ſumat cū hoc qō leniat naturā.

¶ Poſito ca. de diſlocatiōe ſpōdiliū ponit ca^m de diſlocatione alhoſos qn̄ diſlocat̃ tunc illō ſcit̃ ſenſu ⁊ magnitudo diſlocatōis ei⁹ ſcit̃ ſenſu iteꝝ: ⁊ q̄ eger n̄ pt expādē pedē neq̄ȝ apō genu: imo plicatio genu ē laborioſior: ⁊ pōit regimē ⁊ curā: ⁊ dic̃ ſic q̄ regimē illi⁹ ē: qm̄ cū tu vis reducē illō os oȝ vt ītromittas digitū mediū ī anū vſq̄ȝ q̄ apponat̃ loco: deīde pm̄e ad ſupiora ⁊ cū alia manu obſ̄ua donec eques ipȝ: deīde emplā ipȝ ⁊ ſtrīge ⁊ eger minoret cibū ⁊ egeſtio minorabit̃ ⁊ oȝ ſumē cū h̄ qō leniat .i. hūectet nām.

¶ De diſlocatiōe anche. Cap. xxiiij.

c Oxe qn̄q̄ȝ accidit ſimile ei qō accidit adiutorio de diſlocatiōe ad īferiora ſicut mollificare: ⁊ nō eſt poſſe ſi diſlocat̃ coxa vt expandatur pes neq̄ȝ iuxta diſlocationē apō genu: imo ē illō ī genu magis prauū. Et ei⁹ q̄deȝ diſlocatio qn̄q̄ȝ fit ad īteriora: ⁊ qn̄q̄ȝ fit ad exteriora: veꝝ plīm diſlocationis ei⁹ ē ad exteriora: ⁊ minorat̃ ei⁹ diſlocatio ad īteriora: ⁊ diſlocat̃ iteꝝ ad an̄riora ⁊ ad poſteriora ⁊ p illas eaſdem cās. Et qn̄ accidit ī diſpōne ptus ſtrictura ſup embryoneȝ q̄ diſlocat̃ ille pes: tūc facit eū habere crus minutū deficiens a declinatione corpis: q̄re debilitat̃ ⁊ non corrūpitur.

¶ Ponit capl'm de diſlocatiōe coxe. ⁊ pmo ponit iſtō capitulū. ſcdo ponit ſigna. tertio curā. ibi ſcda. Accidit ex diſlocatiōe: tertia. ibi. Opȝ vt ad curandū. dicit ſic de pma pte q̄ coxa qn̄q̄ȝ mollificat̃ ſicut adiuuatoriū: ⁊ ſi coxa diſlocat̃ nō ē poſſe vt pes extēdat̃ aliquo: imo genu nō pōt moueri: ⁊ coxa diſlocat̃ ad interiora ⁊ exteriora: ⁊ diſlocatio eius ad īteriora minorat̃. Et diſlocatio fit ad anteriora et poſteriora: ⁊ p illas eaſdē cās p quas diſlocat̃ ad interio-

ra ⁊ exteriora ꝑ eaſdē diſlocat̄ an anteriora ⁊ poſteriora: ⁊ ſi ꝓpter partū ⁊ ſtricturā pes embryonis diſlocat̄ tunc facit embrionē hr̄e crus minutū deficiēs a dilatiōe corporis q̄ꝛ illud crus debilitatur ⁊ nō corrūpitur.

¶ De ſignis. Cap. xxv.

a Ccidit ex diſlocatiōe āche ad anteriora vt videas pedē diſlocatū lōgiorē altero ⁊ genu eminētius ⁊ nō pōt duplicare pedē ſuū apud inguē īflatū aꝑatū: qm̄ caput coxe iā ītrauit ī ipſum. Et ſi diſlocat̄ ad exteriora abbreuiatur pes ⁊ appet ī iguine ꝓfunditas: ⁊ accidit in eo q̄d opponit̄ ei a poſterioribus eminētia ⁊ īflatio: ⁊ genu ē q̄ſi ipꝫ ſit ſubmerſū ad īteriora. Et ſi diſlocat̄ ad anteriora pes eſt lōgior ⁊ nō ē poſſe īfirmo vt extēdat crus ſuū: ⁊ nō fit ei poſſe vt plicet ipſū niſi cū dolore: ⁊ nō ꝑparat̄ ei deābulatio penitꝰ. ⁊ ſi vult ambulare ambulat ſuꝑ calcaneum: ⁊ accidit ei multotiēs ex hoc vt aꝑet̄ iguē eiꝰ ⁊ retineat̄ eiꝰ vrina. Et ſi diſlocat̄ ad poſteriora abbreuiatur pes eiꝰ ⁊ fit ſuꝑ eū expulſio difficilis ⁊ apparet ī ipſiꝰ inguine mollificatio: ⁊ eſt caput coxe decliue ad obliquationem.

¶ Ponit ſigna diſlocatōis anche ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi ancha diſlocat̄ ad anteriora vides pedē diſlocatū lōgiorē altero ⁊ genu ē eminēs: ⁊ ꝑt duplicare pedē ⁊ iguē apparet inflatum aꝑatū qm̄ iā itrauit in illū locū caput anche. Et ſi ancha diſlocat̄ ad exteriora pes abbreuiat̄ ⁊ ī iguine apparet ꝓfunditas: ⁊ ī parte alia apparet eminētia ⁊ īflatio: ⁊ genu ē plicatū ⁊ ſi ancha diſlocat̄ ad anteriora pes ē longior ⁊ eſt īpoſſibile īfirmo vt expādat crus ſuū: ⁊ nō pōt plicare crus niſi cū dolore: ⁊ penitꝰ nō pōt ambulare: ⁊ ſi vult ambulare ambulat ſuꝑ calcaneū: ⁊ multotiēs aꝑat̄ inguis ⁊ retinet̄ eiꝰ vrina. Et ſi ancha diſlocat̄ ad poſteriora pes eſt curtus ⁊ nō pōt infirmus expandere pedem et caput coxe eſt obliquatum.

¶ De cura. Cap. xxvi.

o Portet vt ad curādū ſit feſtinatio Nā ſi non redit velociter fortaſſe effundent̄ ad eā hūiditates ⁊ putrefiēt ⁊ ꝓducēt ad corruptionem mēbri totiꝰ ⁊ ſeq̄tur illō de timore id q̄d ſcis. Regimē vero diſlocatiōis coxe ad īferiora ē vt extēdas pedē. deīde fac eū redire cū vehemētia poſtq̄ꝫ moueris cū dextra ⁊ ſiniſtra donec oppōat̄ ei ad q̄d redit: ⁊ pone pedi q̄ſi ſtafaꝫ: ⁊ ſtringe ſuꝑ crus: deīde ſtrīge ſuꝑ coxā ⁊ ſuꝑ genu ſtrictura q̄ fuet eā deīde ſuſpēdat̄ ex hūero ſuſpēſione ne fit poſſe cruri cū hoc vt extendatur.

¶ Ponit curā mollificatiōis anche. ſcd̄o ponit curā qn̄ ancha diſlocat̄ ad anteriora. tertio ponit curā qn̄ diſlocatur ad anteriora ⁊ poſteriora. q̄rto ponit curā qn̄ diſlocatur ad exteriora. q̄nto ponit curā qn̄ ancha diſlocat̄ ad poſteriora. ſcd̄a ibi. Qn̄ vero diſlocat̄. tertia ibi. Et ī illa q̄ ē ex illo. quarta ibi. Et ſi ſit diſlocatio coxe. q̄nta ibi. Et quando diſlocatio eſt. dicit ſic de ꝑma parte ꝙ ſi ancha diſlocatur opꝫ ꝙ ad curandū ſit feſtinatio: quoniā ſi nō redit velociter fortaſſe effundent̄ ad eam humiditates ⁊ putrefit ⁊ ꝓducunt ad corruptionē membri ⁊ ſequet̄ apoſtema ⁊ mors: ⁊ tūc Aui. ponit regimen diſlocatiōis anche ad īferiora vt quando mollificatur ⁊ eſt vt extēdas pedē: deinde reducas pedem donec redeat ad locum ſuum. Et poſtea fac ligaturam conuenientem per quam retineatur ī loco ſuo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quādo vero diſlocat̄ ad īteriora tunc ꝑcipit̄ vt flectat genu: ⁊ teneat eū hō fortis ex latere emūctorij: ⁊ capiat reſtaurator manu ſua caput coxe apō genu ⁊ trahat ipꝫ ad an̄riora: ita vt īpellat extremitatē aliā ⁊ īpellat ipſū īpulſione tendente ad ſuꝑiora: ⁊ exteriora: ⁊ ſi adiuuat eū alius ab extremitate alia ex cōtrario motꝰ eiꝰ: ⁊ iā ligauit eā cū vitta aut cū fune erit bene: deinde ligetur cum ligamento.

¶ Ponit curā anche qn̄ diſlocat̄ ad anteriora: ⁊ dicit ſic: ꝙ qn̄ ancha diſlocat̄ ad anteriora opꝫ vt īfirmꝰ plicet genua: ⁊ vnꝰ hō fortis teneat eū ex latere emūctorij ⁊ reſtaurator capiat caput coxe apō genu ⁊ trahat ipſū ita vt eq̄t coxā: deinde liget̄ cū ligamento. Deinde cum dicit.

¶ Veruꝫ qn̄ diſlocat̄ ad exteriora oꝫ tūc vt firmet reſtaurator extremitatem coxe que eſt apud genu: ⁊ moueat eā ex cōtrario motꝰ predicti: ⁊ ſit alius tenens ab extremitate alia mouēs eaꝫ ex cōtrario motus primi ⁊ iaꝫ ligauit vittā aut funeꝫ.

¶ Ponit curā qn̄ ancha diſlocat̄ ad exteriora: ⁊ dicit ſic. ꝙ qn̄ ancha diſlocat̄ ad exteriora: tunc opꝫ vt reducat̄ cōtrario modo mō predicto. Deinde cum dicit.

¶ Et in illa q̄ eſt ex illo ad anteriora aut poſteriora ſtringat reſtaurator radicem coxe cuꝫ ligatura lata: ⁊ capiat ſuꝑ humerum ad ꝑtē que opꝫ ſm̄ declinationē diſlocatiōis. ⁊ accipiant viri duas extremitates ligature ample: deinde extendant eaꝫ oēs ſimul extenſione qua ſuſpēdunt infirmuꝫ in aere. Et cū hmōi iteꝝ ē poſſe vt redeāt modi ꝑdicti ad rectificatiōeꝫ.

¶ Ponit curā cōmunē a diſlocatione anche ad anteriora ⁊ poſteriora. ⁊. 2. facit: ſicut duos modos reſtaurationis ponit. ſcd̄a ibi. Et ē iteꝝ modus aliꝰ. Circa totā ꝑmā ꝑteꝫ ponit duos modos equatiōis: ⁊ ponit ſcd̄m. Et medicāt eam qn̄q̄ꝫ cū tybren dicit ſic de prima parte: ꝙ opꝫ vt reſtaurator liget anchā ligatura lata ⁊ capiat ſuꝑ humerū ad partē que oportet ſm̄ ꝙ eſt diſlocata. Et deinde extendatur ⁊ equetur. Deinde cum dicit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Et medicant eã quõqz cum thibren. Et modus ali⁹ eſt ſm q retulit de eo qdã eorum ⁊ bñ egit. Inqt: oz vt caues foueam lõgaz in ligno toto ſilem aqueductib⁹: ⁊ nõ ſit lõgitudo fouee ⁊ pfũditas ei⁹ plus qtitate triũ digitorũ: ⁊ nõ ſit longitudo eorũ adinuicẽ plus qtuor digitis: ⁊ ponatur extremitas althibre in ptẽ illi⁹ fouee ⁊ ſuſtẽtẽt cũ eo: ⁊ ſit ipulſio ei⁹ ad ptez ad quã opz ipellere: ⁊ opz vt ſuſtẽtẽtur i medio ligni magni aut podialis lignũ ali⁹ qd erectũ cui⁹ lõgitudo ſit quãtitas vni⁹ pedis ⁊ groſſitudo ei⁹ quãtitas manubrij foſſorij vt qñ reſupinaṫ ſup dorſũ reuoluatur hoc lignũ i eo qd eſt iter albafegi: ⁊ caput coxe: qñ phibz ſeq illud qd extendit ipz a pte pedũ: lz illud itez multotiens idigeat extenſiõe q̃ fit a ſupioribus ⁊ cũ hoc cũ corp⁹ ipelliṫ ad iferiora ipellit hoc lignũ caput anche ad exteriora: ⁊ oz vt ſit man⁹ ad iferiora ſm modũ quez dixim⁹ añ hoc pcipue ex pede. Q̃d ſi caput coxe nõ ingrediṫ p hãc ſpẽz curationis tũc oz vt auferaṫ lignũ erectũ ſuſtẽtatuz: ⁊ vt figanṫ duo ligna alia ſup duo domicilia loci illi⁹ ligni .ſ. in oĩ latere eius lignũ vt ſint ſicut poſtes porte ⁊ nõ ſit vnũ qdqz eoꝝ minus pede: deinde eqtet ſup ea lignũ aliud ſicut eqtat lignũ ſcale vt ſit figura ſex lignoꝝ ſilis lr̃e q̃ noĩaṫ grece bitaneu: hec .n. figura fit cũ poniṫ lignuz triñ in medio inferi⁹ duobus extremis parũper: deinde opz vt reſupineṫ infirmus ſup lat⁹ ſanũ ⁊ extẽdat coxã ſanaz in eo qd eſt iter hos duos poſtes ſub ligno qd eſt ſimile gradui ſcale ⁊ ponaṫ coxa infirma ſup hũc poſtez vt ſit caput coxe eqtans ſup ipm poſtquã expãſi fuerint ſup poſtes pãni plicati plicatiõe plurima vt nõ ledat poſtis coxã: poſtea ſumaṫ lignũ aliud equalis latitudinis cui⁹ longitudo ſit tante quantitatis q̃ cõprehẽdat ex capite coxe vſqz ad locũ calcanei ⁊ ponaṫ i lõgitudine ſub coxa ab interiori pte vt retineat caput coxe ad calcaneũ ⁊ ligeṫ cuz eo: deinde adminiſtretur in gibboſitate. Uerũ ſm q dixim⁹ in eo quod preceſſi oz tũc vt extendaṫ crus ad inferiora cum ligno ligato cũ eo vt rdeat caput coxe ad locũ ſuũ cũ hac extenſione vehementi.

¶ Ponit aliũ modũ: ⁊ dicit ſic: q opz vt ſumaṫ tybrẽ: ⁊ tybren ẽ qddã inſtrm cõcauũ qd poniṫ i capite oſſis diſlocati: ⁊ tũc opz vt ſumaṫ vnũ lignũ cõcauũ ⁊ in capite iſtius ligni ponaṫ iſtud tybrẽ ⁊ ipellaṫ cap. coxe cũ iſto ligno ſz q opz. Et ſi p hãc ſpẽm curatiõis nõ egrediṫ: tunc opz vt accipiaṫ illud lignũ cõcauũ ⁊ ponanṫ ſup iſtud duo ligna ad modũ ſcale: tũc intromittaṫ coxa infirma in vno ⁊ poſtea coxa ſana in alio: ita q ſuper iſtos poſtes expandanṫ panni plicati vt non ledant: ⁊ ſic ſumaṫ vnũ aliud lignuz quod capiat totum pedem: ⁊ ſic extendat ⁊ reducetur ſz meliorem modum poſſibilitatis.

¶ Et ẽ iterũ modus ali⁹ cũ quo ingrediṫ caput coxe abſqz extenſiõe infirmi ſup lignũ: ⁊ ẽ modus quez laudat Hyp. ⁊ ille exiſtimat q oz vt liganṫ man⁹ infirmi ſil cũ ligamẽto lato leni ⁊ liganṫ pedes ei⁹ ambo cũ ligamẽto lato forti leni ſup duos calcaneos ⁊ ſup duo genua: ⁊ ſit lõgitudo cuiuſqz eoꝝ a cõpari ſuo quãtitas q̃tuor digitoꝝ: ⁊ ſit crus infirmũ extẽſum plus altero quãtitate duoꝝ digitoꝝ ⁊ ſuſpẽdaṫ infirm⁹ ſup caput: ⁊ ſit elongatio ei⁹ a terra quãtitas duoꝝ cubitoꝝ: deinde currat adoleſcẽs hñs experientiã puber cũ brachijs ſuis ⁊ extrahat coxã ifirmã in groſſiore loco ei⁹ vbi ẽ caput coxe itez ⁊ ſuſpẽdaṫ cũ infirmo ſubito: nã iunctura cũ ſcdm fuerit illud cũ ea ingredieṫ ad locũ cũ quolz ſtudio: et iſte quidẽ modus ẽ facilior alijs: qñ nõ indiget opatione plurima. Uez plures medicantium non bene operantur in eo. quoniam ipſi ſpernunt eum pꝑter ſuã facilitatem.

¶ Poſito vno mõ eqũãdi anchã ponit aliũ mõz: ⁊ dicit ſic q ẽ ali⁹ modus eqũãdi anchã quẽ laudat ypo. ⁊ extimat q oz vt liganṫ man⁹ ĩfirmi ligamine lato. Et liganṫ pedes ĩfirmi ambo cũ ligamẽto lato. Et liganṫ ſup duos calcaneos. Et ſup duo genua ita q ĩfirm⁹ ſit elõgat⁹ a terra p duos cubitos: deinde adoleſcẽs hñs experiẽtiã currat cum brachijs ⁊ extrahat coxã ĩfirmã i groſſiori loco ei⁹: ⁊ ſuſpẽdaṫ cũ ĩfirmo ſubito: nã cũ h factũ fuerit iũctura ingredieṫ ad locũ ſuũ ⁊ iſte modus ẽ facilior alijs: qñ iſte modus nõ ĩdiget opatiõe plima: ſz plr̃es medicãtiũ ñ bñ operanṫ i iſto mõ: qñ nĩtũ ẽ facilis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſi fit diſlocatio coxe ad exteriora: tũc oz vt extẽdaṫ infirm⁹ ſm q diximus cũ hac ligatura que ẽ ſup albabafegi inguinis ⁊ furculã ſm q dixim⁹: deinde ẽ neceſſariũ medicanti vt euellat cũ thibrẽ de foris ad interiora poſtquaz poſuerit extremitatem thibre in aliqua pte fouee

quã diximus vt ſtringat ſup eã: ⁊ ſint aliq miſtroꝝ ex pte coxe ſane ipellẽtes iterũ ⁊ opponat ipulſio vt nõ impellat plĩm.

¶ Ponit curã qñ coxa diſlocat̃ ad exteriora: ⁊ dicit ſic. ꝙ ſi coxa diſlocat̃ ad exteriora: tũc oꝫ vt infirmus extẽdat̃ ⁊ ponat̃ tibīe. ſ. illud inſtr̃m i capite coxe ita ꝙ iſtud inſtr̃m ſic poſitũ i forica de ligno ſupius dicta ⁊ ſtringat poſtea coxã ſup eã ipellẽdo ſm meliorẽ modũ. Deinde cũ dicit

¶ Et cũ diſlocatio eſt ad añriora tũc opꝫ vt extẽdat̃ infirm⁹: deiñ ponat vir fortis radicẽ vole manus ſue dextre ſup inguẽ infirmi ⁊ coartet ipm cuꝫ manu altera: ⁊ ipe cũ hoc ponat coartationẽ extenſam ad inferiora ad partẽ genu.

¶ Ponit curã qñ diſlocatio eſt ad añriora: ⁊ dicit ſic: ꝙ cũ diſlocatio eſt ad anteriora: tũc oꝫ vt extẽdat̃ infirm⁹: deiñ cõprimat̃ cũ manu ſup cap̃ coxe ĩfirmi ⁊ eq̃t. Deiñ cũ dic̃

¶ Et qñ diſlocatio eſt ad poſteriora tũc nõ oꝫ vt extẽdat̃ infirmus ad iferiora eleuat⁹ ſup t̃rã: imo oꝫ vt ſit poſit⁹ ſup aliqd durũ ſicut oꝫ vt ſit iterũ qñ ſepat̃ ancha ei⁹ ad exteriora ſicut dixi in gibboſitate. oꝫ ergo vt extendat̃ ĩfirm⁹ ſup lignũ: aut podiale ſup faciẽ ſuã ⁊ ſint ligamẽta ſtricta nõ ſup coxã: imo ſup crus ſicut diximus nup: ⁊ oꝫ iteꝝ admiſtrare cõpreſſionẽ cũ tabula ⁊ ſup albahauſegi ⁊ locũ ad quẽ egredit̃ iũctura.

¶ Ponit curã qñ diſlocatio eſt ad poſteriora: ⁊ dicit. ꝙ ſi diſlocatio coxe eſt ad poſteriora: tũc nõ oꝫ vt extẽdat̃ infirmus ad inferiora: imo oꝫ vt ſit infirm⁹ poſit⁹ ſup aliqđ durũ: ⁊ ſint ligamẽta ſtricta ſup crus ⁊ admiſtret̃ cõpreſſio cũ tabula in illo loco vbi iũctura igredit̃. Deiñ cũ dic̃

¶ Hic eſt ſermo nr̃ in ſpẽb⁹ diſlocatiõis q̃ accidit anche ex cã mãifeſta ante illud. Verũ q꜡ qñqꜫ diſlocat̃ coxa ꝑpter multitudinẽ hũiditatis accñtis ei ſicut diſlocat̃ ſpatula. oꝫ tũc vt admiſtret̃ cauteriũ ſicut diximus in loco i quo diximus hoc cauterium.

¶ Cõcludit: ⁊ dic̃ ꝙ h̃ ẽ g̃ ſmo nr̃ i ſpẽb⁹ diſlocatiõis ãche accñtis ex cã mãifeſta. Et ſubdit ꝙ qñqꜫ diſlocat̃ coxa pp multitudinẽ hũiditatis ſic̃ ſpatula. q̃re opꝫ vt cauterizet̃ ſm ꝙ dixim⁹.

¶ De diſlocatione genu. Cap. xxvij.

g Enu eſt felocis diſlocationis. fortaſſe. n. diſlocat̃ abſqꜫ cã p̃ter deãbulationẽ velocẽ aut lubricat parũ ſicut carnatis multotiẽs diſlocat̃ abſqꜫ cã p̃ter ſaltũ. Et genu qdẽ diſlocat̃ ad oẽm ptem niſi ad anterioreꝫ ꝑpter rotulam ⁊ adiutorium eius.

¶ Ponit cap̃. de diſlocatiõe poplitis. i. genu. ⁊ p̃⁹ fac̃ h̃. 2⁹ ponit curã. 2ª ibi. Sedeat ĩfirm⁹. dic̃ ſic de p̃ª pte. ꝙ genu eſt velocꝫ diſlocatiõis. Et fortaſſe genu diſlocat̃ abſqꜫ cã p̃ter ãbulationẽ: vt q꜡ ãbulatio velox põt ẽ cã diſlocatiõis ⁊ genu qñqꜫ lubricat pp hũiditatẽ exñtẽ i ipo: ⁊ genu diſlocat̃ ad oẽm ptẽ niſi ad anteriorẽ pp rotulã ⁊ adiutoriũ q꜡ iſta ꝓhibẽt diſlocationẽ ei⁹.

¶ De cura. Cap. xxviij.

ſ Edeat ĩfirmus ſup ſedẽ ꝓpinquã terre: ⁊ eleuent̃ pedes ei⁹ parũp: deiñ extẽdat vir fortis manũ ſuã deſup ⁊ deſubtus extenſione forti ⁊ reducat reſtaurator iũcturã ad diſpoſitionem ſuã ſꝫ iudiciũ diſlocatiõis vlis ⁊ liget eã

¶ De diſlocatione a reſtatu ⁊ eſt rotula genu. Cap. xxix.

q Uãdo accidit ei diſlocatio opꝫ vt pes plane põat̃ i t̃ra ⁊ r̃ducat̃ rotula deiñ ĩpleat̃ curuatura geniculi pãnis ꝓhibentib⁹ a duplicatiõe ⁊ ponãtur deſup aſtelle reſiſtentes ei ĩ parte ad quã declinat. Cũ ergo reſtringit̃ ⁊ adheret nõ duplicet̃ genu cũ feſtinatione ſed paulatim: donec allevietur.

¶ Ponit curã ⁊ dicit ſic. ꝙ infirmus oꝫ ſedere ſup ſedẽ ꝓpinquã terre: ⁊ pedes ei⁹ eleuent̃ parũp: deinde vir fortis extẽdat manũ ſuã extẽſione forti ⁊ reſtaurator reducat iũcturã ad diſpõnẽ ſuã ſm iudiciũ diſlocatiõis ⁊ liget Et ſubdit ꝙ qñ genu diſlocat̃ oꝫ vt pes plane ponatur in terra ⁊ reducat̃ rotula: deinde curuatura geniculi repleat̃ pãnis q̃ ꝓhibeãt diſlocationẽ: ⁊ deſup ponãt̃ aſtelle reſiſtẽtes ei ĩ pte ad quã declinat: cũ g̃ ſtringit̃ ⁊ adhẽt nõ duplicet̃ genu cũ feſtinatiõe ſꝫ paulatĩ donec alleuiet̃

¶ De diſlocatiõe iũcture tali apud calcaneũ. Cap. xxx.

d Iſlocat̃ calcane⁹. Indiget ergo ſi diſlocat̃ extenſiõe forti ⁊ curatione vehementi ĩpulſione cũ fortitudie vt redeat. Deide oꝫ vt dimittat de ambulationẽ circiter. xl. dies vt nõ diſlocet̃ ſcđo. In ſepatiõe ꝟo pauca ſufficit q̃libet extenſio: deinde reducat̃.

¶ Ponit caplm̃ de diſlocatiõe calcanei. ⁊ duo facit. q꜡ p̃⁹ ponit curã qñ calcane⁹ nõ ẽ diſlocat⁹ pfecte. 2⁹ põit curã qñ calcane⁹ pfecte diſlocat̃. 2ª ibi. Et qñ pfecte diſlocat̃. Dic̃ ſic de p̃ª pte: ꝙ qñ calcane⁹ diſlocat̃ idiget extẽſione forti ⁊ curatiõe vehemẽti. ⁊ ipulſiõe cũ fortitudine vt redeat ad locũ ſuũ. Deiñ oꝫ vt nõ ambulet p q̃dragita dies vt nõ diſlocet̃. 2⁹ ſi ſepat̃ nõ pfecte ſuffic̃ qlꝫ extẽſio: deide reducatur. Deinde cum dicit.

¶ Et qñ cõplete diſlocat̃ oꝫ vt reducatur ſm ꝙ dicũt antiq. Inqt. Opꝫ vt extendatur ĩfirm⁹ ſup dorſuꝫ ſuũ ſup terrã ⁊ ab eo qđ eſt iter coxas ei⁹ apud albahauſegi. ſit paxillus lõgus intrãs in ꝓfunditatẽ terre non permittens corpus eius moueri cũ ꝓcedit pes ei⁹ ad iferiora: imo opꝫ vt figat̃ iſte paxillus anteq̃ꝫ reſupinet̃ infirmus. Q꜡ ſi pñs tibi fuerit lignũ magnũ in cuius medio diximus eſſe aliud lignũ

fixũ tũc oportebit vt fiat extẽſio ſup hoc lignũ: ⁊ oꝫ vt ſit miſter tenens coxã ⁊ extendens eã. ⁊ miſter aliꝰ extendens pedẽ aut manibꝰ ſuis: aut ligamẽto ſm ꝯtrariũ extenſionis miſtri p̄mi ⁊ equet medicus manu ſeparationẽ ⁊ teneat miniſter aliꝰ pedem alium ad inferiora.

¶ Ponit curã diſlocatõnis calcanei qñ ꝑfecte diſlocaẽ. ⁊ duo facit: qꝛ p̄º facit h̄. 2º põit q̃ſdã cañ. 2ª ibi. Et oꝫ poſt eq̃tionẽ. Dicit ſic de p̄ª pte ꝙ qñ calcaneꝰ diſlocaẽ cõplete: tũc oꝫ vt reducaẽ ſm ꝙ dicũt antiq: oꝫ vt infirmꝰ extẽdaẽ ſup dorſuꝫ ſuũ ⁊ ponaẽ iuxta caxas eiꝰ ⁊ ptes gẽitales paſſillus lõgus intrãs in ꝓfunditatẽ terre: vt nõ p̄mittaẽ corpꝰ moueri: ⁊ tũc oꝫ vt ſit miſter extẽdẽs pedẽ manibꝰ ſuis: ⁊ medicus equet manibꝰ ſuis ſepationẽ. Deinde cũ dicit.

¶ Et oꝫ poſt eq̃tionẽ vt ligeẽ ligamẽtis fortibꝰ ⁊ vadat cũ pte ligamẽti ad pectinẽ pedis ⁊ cũ pte eiꝰ ad calcaneũ ⁊ ligeẽ illic: ⁊ oꝫ vt caueaẽ ex neruis q̃ ſũt ſ̃ taluꝫ poſterius vt nõ ſit ſup eos ligatura vehemẽs: ⁊ vt ꝓhibeaẽ infirmꝰ a deãbulatiõe xl. diebꝰ ⁊ iſti ſi conanẽ ãbulare añ nõ ſananẽ ſm cõplementũ ⁊ diſſoluitur in eis membrũ ⁊ corrũpiẽ curatio.

¶ Ponit q̃ſdã cañ. ⁊ duo facit ſm ꝙ duos cañ. ponit. 2ª ibi. Qꝫ ſi ſepaẽ. Dicit ſic de p̄º. ꝙ poſtq̃ꝫ calcaneꝰ eſt eq̃tꝰ oꝫ vt ligeẽ cũ ligamẽtis fortibꝰ Et caueas ne liges ſup neruos tali. Et ꝓhibeas infirmũ a deãbulatiõe. xl. diebꝰ: ⁊ ſi conatur ãbulare iſti nõ ſananẽ ſm cõplementũ. Deiñ cũ dicit.

¶ Qꝫ ſi ſepaẽ os tali ex ſaltu: nã illud accidit multotiẽs: aut accidat huic membro apa calidũ: oꝫ tũc vt p̄pareẽ hoc mẽbruꝫ cũ reſupinatiõe ĩfirmi ſup faciẽ ſuã ⁊ extẽſione mẽbri ⁊ eq̃tiõe eiꝰ ⁊ cũ embrocis q̃ ſedãt apata cal'a ⁊ admiſtratiõe ligamẽtorꝫ fortiũ ⁊ vt q̃eſcat ĩfirmꝰ ⁊ nõ moueaẽ donec rectificeẽ mẽbrũ integre. ⁊ ligatura q̃dẽ tali oꝫ vt ſit ad digitos ⁊ dimittatur talus apertus.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ qñ os tali ſepaẽ ꝓpter ſaltũ: ⁊ multotiẽs accidit huic mẽbro apa caplm̃ ĝ vt equeẽ iſtud mẽbrũ ⁊ embroceẽ cũ embrocis q̃ ſedãt apata cal'a ⁊ adminiſtrenẽ ligamẽta fortia ⁊ nõ moueaẽ infirmꝰ donec mẽbrũ ĩtegre rectificeẽ. Et oꝫ vt ligatura tali ꝓcedat vſq̃ꝫ ad digitos.

¶ De diſlocatiõe oſſis pedis. Caplm̃. xxxj.

c Ius regimẽ eſt ꝓximũ regimini diſlocatiõis oſſis calcanei ⁊ fortaſſe ſufficit vt eques ita vt calces cũ pede tuo ſup ipm̃ panno exñte iter ea donec equeẽ: deĩde empl'a ⁊ ſtringe ſm modum quem ſcis.

¶ Ponit curã diſlocatiõis oſſis pedis: ⁊ dicit ſic. ꝙ regimẽ diſlocatiõis oſſis pedis eſt ꝓximũ diſlocatiõi oſſis calcanei. Et fortaſſe ſufficit vt equeẽ iſtud os cum pede exiſtẽte ſup ipſum panno donec equetur: deinde emplaſtretur ⁊ ſtringatur ſm modum quem ſcis.

¶ Tractatus ſecũdus de radicibus vlibus in fractura.

¶ De ſermone vniuerſali in fractura. Caplm̃. j.

f Ractura ẽ ſol'o ꝯtĩnitatiſ ꝓpria oſſibꝰ. Et accĩt qñꝫ ſpſa: ⁊ qñꝫ nõ ẽ ſpſa ⁊ qñꝫ accĩt eq̃lis: ⁊ qñꝫ accidit ſciſſa: ⁊ eq̃lis qñꝫ accĩt in latitudĩe: ⁊ qñꝫ accĩt ĩ lõgitudine: ⁊ cadẽs ĩ latitudĩe qñꝫ accĩt diuiſa: ⁊ qñꝫ accidit nõ diſa: ⁊ cadẽs ĩ lõgitudĩe ẽ diſio ⁊ alcaſum q̇ nõ accĩt ſepata. Et q̃dã noiauerẽ ſpẽs fracture noibꝰ ſuis dicẽtes fracturã magnã icedentẽ in latitudĩe ⁊ ꝓfunditate rhaphanalẽ ⁊ haſtalẽ ⁊ arũdinalẽ. Et dicentes icedentẽ in lõgitudĩe fracturaꝫ linealẽ: ⁊ dicẽtes incedentẽ in latitudine cũ longitudĩe lunalẽ ⁊ nerualẽ. Et illã q̃ eſt paruarũ ptiũ vnã ſauchiẽ ⁊ alieruſieꝫ cum albuberiem.

¶ Poſito tractatu de diſlocatiõe ponit tractatũ de fractura. ⁊ duo facit: qꝛ p̄º ponit ſmone vl'em de fractura. 2º ponit ſermonẽ ꝑticularẽ in ea. 2ª ibi. Multotiẽs accĩt vt ſcindaẽ craneũ. p̄ª in 2. qꝛ p̄º ponit ſmonẽ vl'em de fractura. 2º ponit ſmonẽ vl'eꝫ ĩ curatiõe fracture. 2ª ibi. Reſtaurationis vaſis. p̄ª ps h̄ꝫ ptes tot q̃t ponit cañ. ibi ponit 2ᵐ. Et qñ fractura cõpleẽ. ibi 3ᵐ. Et vt declinet fractura. ibi 4ᵐ Et qñ cadit fractura ibi 5ᵐ. Et q̃ð dẽ de leſione medulle. ibi 6ᵐ. Et locꝰ q̃dẽ fracture. ibi 7ᵐ. Et fractura fedior. ibi 8ᵐ. Et mẽbra q̃dẽ diuerſificanẽ. ibi 9ᵐ. Et cãe ꝓpter q̃s. Dicit ſic de p̄ª pte ꝙ fractura eſt ſol'o ꝯtinuitatis propria oſſibus. Et fractura accidit quandoq̃ꝫ ſparſa .i. ſpholiata ⁊ qñq̃ꝫ nõ ſpſa. i. nõ ſpholiata. Et qñq̃ꝫ accidit equalis. Et qñq̃ꝫ accidit ſciſſa. Et fractura eq̃lis qñq̃ꝫ accidit ſm latitudinẽ: qñq̃ꝫ ſm lõgitudinẽ. Et fractura cadẽs ĩ latitudĩe ⁊ qñq̃ꝫ accidit diuerſa: qñq̃ꝫ accidit nõ diuerſa. Et fractura q̇ cadit in lõgitudĩe nõ cadit ſepata. Et ſubdit ꝙ q̃dã medici noiauerũt ſpẽs fracture noibꝰ ſuis q̇ noia ponit Auicẽ. in l'ra ⁊ ſunt nota ad l'ram. Deinde cum dicit.

¶ Et qñ fractura cõpleẽ nõ eſt poſ'e vt remaneãt duo oſſa ſm ꝙ neceſſe eſt ĩter ea de oppoſitiõe ſm p̄pationẽ ꝯtinuitatis naturaſ': imo ſepanẽ neceſſario ab oppõne: ⁊ ſil'r ſepatio faciẽs accidere pũcturã neceſſario ĩ eo q̃ð cõtineẽ de velamibus ⁊ carne: q̃re accidit dolor ſeq̃ns ea: ⁊ qñ eſt eq̃tio rotũda ſine fruſtis conuertiẽ membrum cum facilitate.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ qñ eſt fractura totalis ⁊ cõpleta nõ eſt poſ'e ꝙ remaneãt duo oſſa ſꝫ ꝙ eſt neceſſe ſꝫ oppoſitionẽ eandẽ: imo oꝫ ꝙ neceſſario ſeparenẽ ab oppoſitione. Et ſubdit ꝙ qñ os eſt ſepatũ. i. fractũ neceſſario iducitẽ in mẽbro pũctura in velamibus ⁊ carne. q̃re accidit tunc dolor ſeq̃ns illã fracturã. Et qñ fractura mẽbri ẽ eq̃lis rotunda ſine fruſtis membrũ ꝯuertiẽ. i. reduciẽ cũ eq̃litate. Deinde cum dicit.

¶ Et vt declinet fractura ad exteriora ſꝫ ꝙ dixit Hyp. meliꝰ ẽ q̃ꝫ vt declinet ad in

terioꝛa: qm̄ illud qđ occurrit ei de neruis illic eſt plus quare ledit.

¶ Ponit tertiū cañ. ⁊ dicit ſic ꝙ ſm̄ ꝙ dixit Hyp. meli⁹ eſt vt fractura declinet ad exterioꝛa q̄ꝫ vt declinet ad interioꝛa mēbri. Et rō qꝛ verſus ptes iterioꝛes mēbri ſunt multi nerui. Deinde cum dicit.

¶ Et qñ cadit fractura apud iūcturā ⁊ reſtauraṫ remanet mot⁹ difficilis ꝓpter duritiē: ⁊ araibadu qđ accidit idiget ſpatio donec declareṫ: ⁊ illud qdeꝫ praui⁹ accit in iūcturis oſſiū puoꝝ: ⁊ de illo iterū eſt vbi eſt iūctura i creatōe ſtrictioꝛ ſicut eſt iūctura cauille: ⁊ fractura prauioꝛis icarnatiōis ⁊ vnitiōis ē illa q̄ eſt ſm̄ rotūditatē: deīde illa q̄ declinat: nō. n. adheret niſi ſup ipꝫ ꝓlōgeṫ ligatura hñs fabricationē mirabilē tp̄e lōgiſſimo ⁊ ſumat ex cibis ⁊ medicis: ⁊ ex eo qđ mittit ſanguinē ad illā ptē ſm̄ ꝙ dicem⁹: ⁊ deterioꝛ fractura oſſium ad īterioꝛa nō ad exterioꝛa ſm̄ ꝙ dicitur.

¶ Ponit q̄rtū cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ qñ frangiṫ membꝛū apud iuncturā ⁊ talis fractura reſtauraṫ motus mēbri remanet difficilis ꝓpter duritiē q̄ euenit in iūcturis. ⁊ ꝓpter poꝛꝝ ſarcoydē. Et quđ accidit poꝛus ſarcoydes inferi⁹ declarabiṫ. Et talis difficultas mot⁹ accidit prauioꝛ qñ ē fractura in iūcturis oſſiū puoꝝ: ⁊ de prauioꝛi ē vbi iūctura in creatiōe eſt ſtrictioꝛ ſic̄ eſt iūctura cauille. Et ſubdit ꝙ fractura prauioꝛis icarnatiōis ⁊ vnitiōis ē illa q̄ eſt ſm̄ rotūditatē: deīde illa q̄ declinat ad rotūditatē: qm̄ nō adheret talis fractura niſi ꝓlōgeṫ ſup ea ligatura tp̄e lōgo. Et niſi ſumat cibos ⁊ medicias nec̄ias q̄ trāſmittūt ſanguinē ad illā ptē ſm̄ ꝙ dixim⁹. Et illa fractura oſſiuꝫ ē deterioꝛ q̄ eſt ad ptes interioꝛes ⁊ nō ad exterioꝛes. Deinde cū dicit.

¶ Et qđ dr̄ de icīſione medulle ⁊ īterficit eſt itētio cui nō ē vtilitas: medulla. n. hꝫ lenitatē ⁊ viſcoſitatē nō icidiṫ: ⁊ qñꝫ accidūt cū fractura accñtia ſic̄ vulnera ⁊ fluxus ſanguis ⁊ apa ⁊ attritio ei⁹ qđ circūdat eā ex carne q̄ ſi nō p̄pareṫ cū ꝓhibitione putrefactiōis. aut ſcalpelleṫ accidit ex eo corroſio. Et locus qdē fracture magnoꝝ ſciṫ ꝑ doloꝛē ⁊ ꝑ caſum. Fracture vero pueroꝝ puoꝝ appet ꝑ doloꝛē ⁊ apa nā in ipis accñt plřa iudicia reſtauratiōis ⁊ qñ iſta oſſa redeūt ad ſitus ſuos poſſe eſt in īfantib⁹ ⁊ q ſunt eis ꝓximi vt reſtaurentur villus virtutis p̄me ī eis. In etate v̄o adoleſcētie ⁊ q̄ eſt poſt ipaꝫ nō reſtauraṫ imo currit ſup eā icarnatio ex mā cartilaginoſa ꝯiūgēs iter duo oſſa de gñe eius qđ facit currere erari⁹ de duobus plūbis ſup ꝯtinuationē eris ⁊ alioꝝ: ⁊ oſſa magꝫ inobediētia ad reſtaurationē faciēdā eſt adiutoꝛiū: deīde bꝛachiū. Ampli⁹ furcula qñ frāgiṫ ad īterioꝛa praua fit eiꝫ cura.

¶ Ponit 5m cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ illud qđ dr̄ de inciſione medulle ꝙ īterficit eſt intētio cui nō eſt vtilitas: qm̄ medulla ꝓpter ſuā lenitatē ⁊ viſcoſitatē nō icidiṫ. Et qñqꝫ cū fractura accidūt accidentia: ſic̄ vulnera ⁊ fluxus ſan. ⁊ apa ⁊ additio carnis: ⁊ ſi nō p̄paraṫ ad ꝓhibēdū putrefactionē accidit corroſio mēbri. Et ſubdit ꝙ loc⁹ fracture magnorū cognoſciṫ ꝑ doloꝛē ⁊ ꝑ caſuꝫ. cetere fracture ⁊ fractura puoꝝ appet ꝑ doloꝛē ⁊ apa. i. tumoꝛē. Et ī pueris accidūt plura iudicia reſtauratiōis: qm̄ in īfantib⁹ reſtauranṫ ꝑ viā p̄me intētionis: ſꝫ in adoleſcētib⁹ nō reſtauranṫ oſſa ꝑ viā p̄me intētionis: qꝛ ꝯcurrit ad reſtaurationē oſſium eoꝝ cartilago ꝯiungēs inter duo oſſa: ⁊ h̄ facit nā ſicut facit ferrarius qñ ꝯiūgit es cū ere. Et ſubdit ꝙ oſſa magis īobediētia ad faciendū reſtaurationē eſt adiutoꝛiū: deinde bꝛachiū. Sed qñ furcula frangiṫ ad īterioꝛa praua fit cura eius. Deinde cum dicit.

¶ Et fractura fedioꝛ ī duobus focilib⁹ eſt fractura focilis īferioꝛis eoꝝ ſicut dictū eſt ī diſlocatōe. Res āt coxe ⁊ crurꝫ ē facilioꝛ: qm̄ reſtauratio ñ ꝓhibꝫ ea a dilatiōe

¶ Ponit ſeptimū cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ fedioꝛ fractura in duobus focilibuꝫ eſt fractura focilis īferioꝛis: ſic̄ dcm̄ ē in diſlocatione. ſed fractura cruris eſt facilioꝛ. Deinde cū dic̄.

¶ Et mēbra qdē diuerſificanṫ ī ſpacio reſtauratiōis: v̄bi gr̄a. qm̄ naſus reſtauraṫ ſm̄ ꝙ dr̄ in. x. ⁊ coſta in. xx. ⁊ vlna ī eo qđ approximat a. xxx. vſqꝫ ad. xl. ⁊ coxa in. l. et foꝛtaſſe extēdiṫ lōge donec reſtauraṫ coxa vſqꝫ ad mēſes tres aut q̄tuoꝛ: ⁊ qđ eſt ſupꝛa hoc. Et vt decliet mēbꝛū infirmatiōe reſtauratōiꝫ ad vētrē ei⁹ meli⁹ eſt q̄ꝫ vt declinet ad doꝛſum ipſius: qm̄ fit declinatio eius in latere vꝛine.

¶ Ponit 8m cañ. in q̄ oñdit ſcđm q̄t dies mēbꝛa reſtaurātur. ⁊ qđ dicit eſt notū ad l̄ram. Deinde cum dicit.

¶ Et cāe ꝓpter q̄s nō reſtauraṫ os ſunt multitudo ēbꝛocatiōis aq̄ ⁊ m̄ltitudo ſolutiōis lagamētoꝝ ⁊ ligatiōiꝫ eoꝝ: aut feſtinatio ī motu: aut paucitas ſanguis abſolute: aut paucitas ſanguis viſcoſi ī coꝛpoꝛe: ⁊ ꝓpter illud minoꝛaṫ reſtauratio fracture colericoꝝ ⁊ ꝯualeſcētiū. Et d̄ illis q̄ ſignificāt reſtaurationē ē appꝛitio ſāguiꝫ q vr̄ q̄ſi ipe ſit ſupfluitas quā expellit nā ex m̄ltitudie ſua cū ſtudio ad fracturā

¶ Ponit nonū cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ cāe ꝓpter q̄s os qñ frangiṫ nō reſtauraṫ ſunt qñ mēbꝛū multū embꝛocareṫ aqua Et qñ ligamēta multū ſolucreṫ. Et qñ mēbꝛū feſtinareṫ ad mouendū. Et qñ in coꝛpe eēt pauc⁹ ſanguis viſcoſus. Et ꝓpter h̄ minoꝛaṫ reſtauratio in coꝛpibus colericoꝝ ⁊ ꝯualeſcentiū. Et rō qꝛ iſta coꝛpa hñt parū de ſanguie viſcoſo: Et ſubdit ꝙ de ill' q̄ ſignificāt reſtaurationē eſt qñ

in mēbro appet ſanguis q ſanguis videt q̄ſi ſit ſupfluitas quā ſupfluitatem nā expellit cū ſtudio ad fracturam.

¶ De radicibus reſtaurationis ligature. Capl'm. ij.

r Eſtauratio baſis eſt extēſio mēbri cū q̄ztitate q̄ opz. Nā additio i ea ſpaſmat ⁊ leſionē facit: ⁊ ꝓueniūt ex ea febres: ⁊ q̄ñz accit ex ea mollificatio ⁊ illud qdē in corpib' hūidis eſt mīoris nocumēti ꝓpter inobediētiā eoꝝ ad extēſionē ⁊ diminutio ei' ꝓhibet bonitatē cōſolidatiōis ⁊ ordis: ⁊ q' in diſlocatione ⁊ fractura ē eq̄le. Qd ergo extēdit' ſm modū q oz eſt vbi ſit occupatio cū ꝑpatione duoꝝ oſſiū ſm rectitudinē ⁊ pōnē puluillo ꝝ ⁊ ligamētoꝝ ſm q' opz ⁊ coopire ea aſtellis ⁊ coopire aſtellas ligamētis.

¶ Poſtq̄z Auic. ſupius poſuit capl'm vl'e de fractura. pōit capl'm de radicib' reſtaurationis: ⁊ diuidit' in ptes tot q̄t ponit capl'a in hoc. ſ. in reſtaurādo ptes patebūt. pmū capitulū habet ptes tot q̄t ponit cañ. de radicib' reſtaurationis. ⁊ pōnit multos cañ. in iſto ca° q patebūt inferius. Dicit ſic in p° cañ. q' baſis reſtaurationis ponit' ⁊ extēdet' mēbrū cū q̄ztitate q̄ oz. nam ſi ſupflue extēdit' mēbrū ſpaſmat: ⁊ facit leſionē: ⁊ ꝓueniūt ex ea febres. Et q̄ñq3 accit ꝓpter extēſionē ſupfluā mollificatio in mēbro: ⁊ talis extēſio ſupflua in corpibus hūidis eſt minoris nocumenti. ꝓpterea q2 ſunt obediētia ad extēdendū ⁊ diminutio extēſionis mēbri ꝓhibet bonitatē ꝯſolidatiōis ⁊ ordis: ⁊ ꝓhibet illud qd̄ eſt eq̄le in diſlocatiōe ⁊ fractura. Et ſubdit q' ſi eger extēdit' ſm modū ꝯuenientē aut qñ ſit occupatio duoꝝ oſſiū ſm q' oz ⁊ coopire aſtellas ligamētis ⁊ apponere puluillos ſm q' oz. Deinde cum dicit.

¶ Et oz vt qeſcat mēbrū q̄ztū eſt poſſe niſi q̄ñz ſm quātitatē quā tolerat cū nō fuerit nocumētū ⁊ apa vt nō moriat' nā mēbri. Et oz vt caueat' doloratio vehemēs apud extēſionē ⁊ ſtricturā i fractura ⁊ diſlocatiōe ſil'. ⁊ ſil'r illud qd̄ accidit ex ſtrictura vehemēti ⁊ tardatiōe ſolutōis. qm̄ illud pducit ad hoc vt moriat' illud mēbrū ⁊ putreſiat ⁊ ſit necc̄ariū abſcidē ipm

¶ Ponit ſcd̄m cañ. ⁊ dicit ſic. q' mēbrū reſtauratū opz vt qeſcat ſm q̄ztitatē quā tollerat. ⁊ h' cū nō fuerit nocumentū ⁊ apa vt nā mēbri nō moriat'. ⁊ qñ extēdis oz vt nō ꝓhibeat' ne inducat' dolor. ēt oz q' timeat' illud qd̄ accidit ex ſtrictura vehemēti ⁊ tardatiōe ſolutiōis: qm̄ iſtud pducit ad h' vt moriat' illud mēbrū ⁊ putreſiat. ⁊ ſic neceſſarium erit abſcindere ipm. Deinde cum dicit.

¶ Et intētio in pl'imo reſtauratiōis ē vt eueniat alroſboth i eis q̄ nō ſūt oſſa capitis. nā ſup ea nō orit' alroſboth: q̄re oz vt ꝑparet' ita vt nō eueniat ſiccū neq3 paucū ⁊ iteꝝ groſſu3 pl'm ꝑtrāſiens mēſurā. Et de ſicco ē q' magnitudo eius diuerſificat' ſm mēbrū ⁊ q̄ztitatē fracture i magnitudie ſua: aut m'ltitudie ipius aut i ꝯtrarijs ambaꝝ: ⁊ tu qdē ſcies i diminutiōe qd̄ oz fieri i illo q̄ſi apud remēoratiōez ciboꝝ ⁊ apud remēorationē fracture. Et oz vt cū accit alroſbot vt ꝓhibeat' a motib' cōprimētib' ⁊ coitu ⁊ ira ⁊ iracūdia qm̄ aduri't ſanguinē ⁊ fugit locū cal'z ⁊ ſanguis q̄rit fridū ⁊ adiuuat' cū empl'is fortib' ſtipticis in qb' ē cal'itas q̄dā ⁊ glutinatio ⁊ ponant' in eis q̄ ſūt ſicut nux cupſſi ⁊ dragagantū ⁊ medicie q̄ ſunt ad rupturā.

¶ Pouit tertiū cañ. ⁊ dicit ſic. q' intētio in pl'imo reſtaurationis eſt vt eueniat porus ſarcoydes in illis oſſibus q̄ nō ſunt ſic oſſa capit': qm̄ i oſſib' capit' nō orit' alroſboth. Et ſic oz q' iſta mēbra tal'r ꝑparent' vt nō eueniat i eis alroſboth ſiccū neq3 paucū ⁊ nō eueniat groſſu3 pl'm trāſiens mēſurā ⁊ magnitudo pori ſarcoydis diuerſificat' ſm q' eſt mēbrū ⁊ ſm q' eſt fractura magna vel pua: q2 ſicut eſt fractura magna vel pua: ſic orit' magn' vel pu' porus ſarcoydes. Et tu ſcies quō alroſboth diminuit' qñ erim' remēorati de cibis ⁊ ſtrictura. Et ſubdit q' cū accidit alroſboth oz vt mēbrū ꝓhibeat' a motib' cōpmētib' a coitu et ira ⁊ iracūdia: qm̄ adurūt ſanguinē ⁊ ſanguis fugit locū cal'm ⁊ q̄rit frm. Et ſubdit q' gñatio alroſboth adiuuat' cū ēpl'is fortib' ſtiptic' i qb' ē cal'itas q̄dā ⁊ glutiatio: ⁊ ponit medicias q̄ ponūt' i iſtis ēpl'is ⁊ ſūt note. Deiñ cū dic.

¶ Et qñ accidit fracture vt nō reſtauret' reſtauratiōe de q̄ curet' tūc ſiat i ea qddā ſil'e fricatiōi in vlcerib' q̄ nō ſanāt': ⁊ ē vt fricat' vtriſq3 māib': donec auferat' viſcoſitas vilis debilis q̄ ē q̄ſi ipa nō ſit aliqd q̄re accit vt eleuet' i locū ⁊ ipellat' ad ipm ſanguis bon' nou' ⁊ coaguler' ſup ipm alroſboth forte: ⁊ multotiēs qdē egrediūt' ⁊ alterat' color oſſis: res ſil'es corticib' et ſquamis ꝑꝑ fricationē: ⁊ ſup hmōi nō ponant' aſtelle: imo ſi fuerit neceſſarium ſufficiat ligatura bona.

¶ Ponit 4ᵐ cañ. ⁊ dic̄ ſic q' qñ accit fracture vt nō reſtauret' de q̄ poſſit curari: tūc fricet' ſic̄ fricant' vlcera q̄ nō ſanant': ⁊ fricet' vtriſq3 manib' donec auferat' illa viſcoſitas q̄ eſt ac ſi ipa non ſit aliqd qñ accidit ꝓpter fricationē vt veniat ad mēbrū ſanguis bonus ⁊ gñet' alroſboth forte. Et ſubdit q' m'ltotiēs egrediūt' res ſil'es corticib' ⁊ ſquamis p fricationē ⁊ i hmōi diſpōne nō ponant' aſtelle: imo ſufficit ligatura bona. Deinde cum dicit.

¶ Et qñ aggregāt' fractura ⁊ vulnera tūc nō ē poſſe vt differat' reſtauratio vſq3 quo ſanent' vulnera. os. n. idurat' ⁊ nō recipit reſtaurationē niſi cū prauitate ⁊ extēſiōe vehemēti ⁊ diſpōnib' malis. Et cū hoc qñ accidūt cū vulnere dolores ⁊ apata in qbus eſt timor tūc vt torq̄at' mēbrū meli' eſt q̄z vt accidat timor magn': q̄re oz vt i

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hmōi fractura nō ꝑueniat̃ ad vltimū ī re reſtaurationis. Et qn̄ ē cū fractura attritio eſt cū illo timor ī corroſiōe mēbri: q̄re oꝫ vt ſcapellet̃ loc⁹ ad hoc vt egrediat̃ ſanguis: qm̄ in ipo ē timor ⁊ eſt vt moriatur mēbrū. ⁊ ſi fluat ſanguis tūc oꝫ vt retinea tur. Et m̄ltotiēs qdē fit neceſſariū ꝓpter timorē apatis ⁊ nocumentū vulneris vt facias aliō q̄ꝫ ſit neciū ō curatōe mēbri: q̄ re flōmas ⁊ ſoluis vētrē ⁊ ſubtilias cibū.

Ponit qntū can̄. ⁊ dic̄ ſic ꝙ qn̄ fractura ⁊ vulnera aggregant̃: tūc nō eſt poſſe vt differat̃ reſtauratio vſq̄ꝫ q̄ ſanant̃ vlcera. Et rō eſt: qꝛ ſi differt̃ reſtauratio. tūc os nō recipit reſtaurationē ꝓpter duritiē niſi cū difficultate ⁊ prauitate ⁊ extēſione vehemēti. Et iō ſubdit ꝙ qn̄ accidūt in vulnere dolores ⁊ apata ī qbus eſt timor vt mēbrū torqueat̃ melius eſt q̄ꝫ vt accidat timor magnus: q̄re oꝫ vt in hmōi fractura nō ꝑueniat̃ ad vltimū ī reſtaurādo: ⁊ ſubdit ꝙ qn̄ cū fractura eſt attritio ⁊ timor ne corrodat mēbrū. q̄re oꝫ vt locus ſcapellet̃ tal'r vt egrediat̃ ſanguis qm̄ eſt timor ne moriat̃ mēbrū. ⁊ ſi ſanguis fluat ſupfluus: tūc oꝫ vt retineat̃. Et ſubdit ꝙ m̄ltotiēs fit neceſſariū vt ſoluat̃ vēter ⁊ fiat flōmia ꝓꝓ timorē ne mēbro eueniat apa. Dein̄ cū dic̄.

Et qn̄ꝫ accit ex ſtrictura prurit⁹ ⁊ ē neceſſariū vt ſoluat̃: aut ēbrocet̃ mēbꝝ cuꝫ aq̄ cal'a donec reſoluāt̃ hūiditates mordicatiue. ⁊ Hyp. qdē p̄cipit ei q reſtaurat̃ vt ſugat aliqd de helleboro ī illa hora et fuit ei⁹ intētio vt trahāt̃ māe ad iteriora ⁊ Ga. ꝓhibet hoc: īmo p̄cipit vt bibatur agaricū. D ſi fuerit neceſſariū tūc detur aliqd de ſirupo acetoſo in quo ſit virtus acuta: ⁊ dr̃ ꝙ illud fuit in tp̄e Hyp.

Ponit ſextū can̄. ⁊ dicit ſic. ꝙ qn̄qꝫ ꝓpter ſtricturā accit pruritus: q̄re eſt neceſſariū vt mēbrū diſſoluat̃ ⁊ ēbrocet̃ cū aq̄ cal'a doēc reſoluant̃ hūiditates mordicatiue. Et ſubdit ꝙ Hyp. p̄cipit ei q reſtaurat̃ vt ſugat aliqd de elleboro: ⁊ intētio ei⁹ fuit vt trahant̃ māe ad iteriora. Et Gal'. ꝓhibet h̄: īmo p̄cepit vt bibat̃ agaricū. Et dicit Aui. ꝙ ſi fuerit neceſſariū dare h̄: tunc det̃ de ſirupo acetoſo aliqd in quo ſit virtus acuta. ⁊ dicitur ꝙ illud de ell'o fuit tempore Hyp. Deinde cum dicit.

Et ſupfluitas q̄ eſt iter duo tp̄a ē mirabil'. ⁊ cū volueris facere reſtaurationē: deīde dolet ⁊ īqetat: tūc recti⁹ ē vt dimittas illō ⁊ extrahe illō qō redire feciſti: fortaſſe. n. remoueb̄ ꝑ illō īfirmū a doloribus.

Ponit ſeptimū can̄. ⁊ dic̄ ſic. ꝙ ſupfluitas q̄ eſt inter tp̄s p̄ncipij ⁊ tp̄s reſtaurationis ē mirabil'. Et ſubdit ꝙ tu volueris facē reſtaurationē ⁊ mēbrū poſtq̄ꝫ reſtauraſti dolet ⁊ ingetat: tūc recti⁹ ē vt dimittas reſtaurat̃: ⁊ extrahe illō q̄ qō feciſti redire: qm̄ fortaſſe ꝑ h̄ remoueb̄ ab īfirmo dolorē.

Jn fractura aūt ī lōgitudine ſufficit vt mēbrū adhereat cū ſtrictura vehemēti ⁊ vehemētiore q̄ꝫ ī alijs: in cui⁹ cōpreſſiōe vltiatio fiat ad iteriora. Jn fractura autē q̄ eſt in oſſe oꝫ vt duo oſſa ſtēt ſm̄ rectitudinē in fine q poſſis ē obſeruādo illud ex ꝑte ſitus ꝑtiū ſanaꝝ. ⁊ ꝯſidera an ſit oppō oſſis hui⁹ ad ſuū cōpar oſſis alteri⁹. dein̄ reſtaura: ⁊ obſerua. nā īter illud ſūt res ō illis ſicut fruſta ⁊ additiōes: ⁊ de illis ſūt vacuitates: veꝝ fruſta qn̄ nō decēter cōponūt̃ ſoluūt īter os ⁊ īter reſtauratiōeꝫ.

Poſitus aliqbus canonib⁹ de vaſe reſtaurationis. Ponit alios can̄. ⁊ iterū diuidit̃ in ꝑtes tot q̄t ponit can̄. q oēs apparebūt inferi⁹. dicit ſic de p̄⁹ can̄. ꝙ ī fractura q̄ ē in oſſe ſm̄ lōgitudinē ſufficit vt mēbrū adhereat ſtrictura vehemēti: ⁊ ſit ſtrictura vehemētior q̄ꝫ in alijs ſtricturis ⁊ cōprimat̃ mēbrū verſus ꝑtes īteriores mēbri. Et ſubdit ꝙ fractura q̄ eſt in oſſe oꝫ ꝙ duo oſſa ſtent ſm̄ rectitudineꝫ q̄ eſt poſſis: ⁊ debes obſeruare h̄ faciēdo cōpōneꝫ ad ꝑteꝫ ſanā: ⁊ ꝯſidera an oppoſitio iſti⁹ oſſis ſit ad ſuū cōpar oſſis alteri⁹: dein̄ reſtaura ⁊ obſerua. Et ſubdit ꝙ qn̄ fruſta oſſis nō decent̃ cōponunt̃ ſoluūt inter fracturā ⁊ reſtaurationē qꝛ nō ꝑmittūt facē reſtaurationē. Deinde cū dic̄.

Et qn̄ frāgit̃ iteꝝ ⁊ remanēt īter duas ſciſſuras oſſis nō ꝑmittūt vt adhēat vna eaꝝ alteri ⁊ ſeꝑant̃: q̄re fit vlcus ī quo ſꝑ aggregat̃ vir⁹: q̄re accit inde ꝙ ip̄mmet putrefit ⁊ putrefit mēbrū. Ampli⁹ vnitio nō fit fortis: fortis. n. nō fit niſi qn̄ decēter ꝯtinuant̃ fruſta ⁊ additiones in oppōne ſua q̄ ei oppōit̃. ē ergo neceſſaria extēſio poſtq̄ꝫ fuerit v̄ificata oppō īter duo oſſa ⁊ iter additiōes ⁊ meat⁹ q deglutiūt eas ⁊ verificata fuerit reſtauratio. Cuꝫ ergo extēderis ⁊ oppoſueris: rectū ē cū iuenis oppoſitionē verificatā vt mollifices extēſionē paulatī ⁊ obſerues oppōnē vt declinet cū attractiōe ⁊ obſerues cū manu tua diſpōnē ei⁹ qō decenter cōponitur.

Ponit 2ᵐ can̄. ⁊ dicit ſic. qn̄ os frāgit̃ ⁊ iter duas ſciſſuras oſſis remanēt iſta oſſa nō ꝑmittūt vt vna ſciſſura oſſis adhereat alteri ſciſſure: q̄re accidit inde putrefactio ī mēbro. Et ſubdit ꝙ reſtauratio mēbri in p̄⁹ reſtaurationis nō fit fortis: nō. n. fit fortis niſi qn̄ decēt ꝯtinuāt̃ fruſta ⁊ additiōes oſſis in oppōne ſua. Et ſic poſtq̄ꝫ iter duo oſſa eſt fcā oppō ita ꝙ meat⁹ deglutiāt ſe: tunc eſt nec̄ia extenſio quſqꝫ verificet̃ reſtauratio. Et ſubdit ꝙ cū īmediate extēderis ⁊ oppoſueris vnā ꝑtē oſſis alteri ꝑti ⁊ v̄ificata ē oppoſitio ꝑtiū oſſis: rectū ē vt extēſio mollificet̃ paulatim et obſerues cū manu tua illō qō decēt cōponit̃. Dein̄ cū dic̄

Et ſi iueneris eminētiā aut aliud rectifica illud cū manu: deide neceſſariū eſt ligamētū ꝯſeruās mēbrū ſm̄ qetē ſuā non duꝝ: qm̄ dolere facit valde: neqꝫ lene qm̄ dimittit ꝯſeruationē. ⁊ de reb⁹ q̄ eaꝝ eſt media eſt melior. ⁊ oꝫ vt ſit ligamentū poſitū ad illō ad qō ē iclinatio vehemētius.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Ponit tertiũ canõ. ⁊ dic̃ ſic. ꝙ ſi tu iueneris eminẽtiã aut aliud tu debes rectificare illud cũ manu tua: deĩde admi ſtra ligamentũ neceẽ ita ꝙ ligamẽtũ nõ ſit multũ ſtrictũ neqꝫ multũ molle. qm̃ melior medicia fracture eſt ligatio ⁊ ligamẽtũ oꝫ ꝙ ſit poſitũ vehemẽtiꝰ ad illud qḋ magis declinat. Deinde cum dicit.

¶ Et ſi fractura eſt cõpleta tũc oꝫ vt eq̃t eq̃tione ſtrigẽte eã ex oĩ pte. Q ſi fractura fuerit in pte pl's oportebit vt ſit ſtrictura illic pl's: ⁊ ſi cũ fractura fuerit aliq̃d ex fruſtis ⁊ oſſibus puis tũc ſi fuerit ledens dolorẽ facies tũc valde ad illud cũ rectificatiõe. Q ſi nõ fuerit ledẽs tũc nõ cures de eo neqꝫ appõas manũ. Q ſi verbi grã audita fuerit eius crepatio tũc ſperat̃ ꝙ currit ſup eã roi both. Cuꝫ ergo ſecurus fuerit de illo tũc nõ oꝫ vt tardet̃ res eius

¶ Ponit quartũ canõ. ⁊ dicit ſic. ꝙ ſi fractura eſt cõpleta: tũc oꝫ vt fracture equet̃ eq̃tione ſtringẽte eã ex oĩ pte. Et ſi fractura fuerit plus ĩ pte oꝫ ꝙ ſtrictura ſit pl's illic vbi eſt fractura. Et ſubdit ꝙ ſi cũ fractura fuerit aliq̃d de fruſtis oſſiũ ſi illud fruſtũ ledit oꝫ rectificare. Si aũt nõ ledit dimittat̃ ⁊ nõ curet̃ de eo. Et ſi vides os crepitare: tũc ſperat̃ ꝙ alroſboth venit ſup oſſa fracta. Deinde cũ dicit.

¶ Et qñ accidit ex fruſtis diſruptio carnis nõ eſt tũc rectũ occupari ĩ dilatatiõe diſruptõis opatiõe ſtolidoꝝ ſꝫ ẽ neceſſe vt extẽdant̃ duo oſſa ad duo latera ſm̃ vltimũ finẽ rectitudis ne ſit tortuoſitas ĩ eis qm̃ in tortuoſitate tũc eſt corruptio oſſis. Cũ ergo extẽderis ipꝫ tũc redi ad fruſtũ ⁊ reduc ipſum ⁊ ſtringe illud.

¶ Ponit q̇ntũ canõ. ⁊ dicit ſic. ꝙ qñ ꝓpter fruſta oſſiũ accidit diſruptio carnis nõ eſt rectũ occupari tũc in diſlocatione diſruptiõis carnis opatiõe ſtolidoꝝ: ſꝫ eſt neceẽ vt reſtaurent̃ oſſa ſm̃ vltimũ finẽ rectitudinis ne ſit tortuoſitas in oſſibus. qm̃ ĩ tortuoſitate tũc eſt corruptio oſſis cũ ergo extendes membrum tunc ſi eſſet aliquid aliqḋ fruſtũ reduc ⁊ ſtringe cũ ligatura. Deinde cum dicit.

¶ Si aũt nõ redit tũc nõ dilates diſruptionẽ: imo prĩs ſis vt videas mẽſurã q̃ indiges ⁊ pfora in ea ſm̃ quãtitatẽ q̃ igrediat̃ in eã fruſtũ ⁊ cõpone ſup ipꝫ fruſtũ cutis lenis ſup qḋ poſſit eſſe foramẽ ſpiſſum et penetret fruſtũ in ipm̃: ⁊ p̃me ſup cuteꝫ ⁊ manũ cõpreſſione grauãte eas ambas: et ꝓcedet os in foramie ꝓceſſione ad radicẽ ſuã: deinde ſerra cũ ſerra opatiõis: et eſt ſerra minuta ſubtilis acuta ſicut ſerra facientiũ pecties. ⁊ fortaſſe pforat̃ radix cuiꝰ pforatio eſt neceĩa cũ tripano faciẽdo foramĩa ꝯtinua accipiẽdo locũ cuiꝰ q̃rit̃ fractura: ⁊ illḋ nõ eſt auferẽs timorẽ vbi eſt poſt os corpus nobile: ſꝫ fortaſſe ſit ſalnius q̃ꝫ inſtrumẽta mouentia motu ſuo aut ſua collectiõe aut ĩciſione ſua. Et qñꝫ ĩgeniat̃ vt ponat̃ tripanũ ſup latitudinẽ ſubſtãtie nõ pmittentẽ tripanũ penetrare niſi ſm̃ quãtitatẽ adiuuãtẽ: q̃re eſt minoris nocumẽti q̃ꝫ inſtrumẽta mouẽtia. ⁊ ꝓpter hoc oꝫ vt ſint apud reſtauratores ipoꝝ tripanoꝝ ſpẽs plures p̃parare.

¶ Ponit ſextũ canõ. ⁊ dic̃ ſic. ꝙ ſi fruſtũ no redit tũc debes pforare ſm̃ q̃ntitatẽ q̃ fruſtũ oſſis exeat extra: iſtud fruſtũ ſerret̃ cũ ſerra faciẽtiũ pecties. Et ſubdit ꝙ fortaſſe iſtud fruſtũ oſſis aufert̃ cũ trepanis: ſꝫ talis pforatio nõ ſit auferẽs timorẽ ⁊ ꝓprie vbi poſt os qḋ aufert̃ eſt aliqḋ corpus nobile: ſic̃ eſſent nerui artarie ⁊ vene: ⁊ iſta ablatio cũ trepano eſt ſaluior q̃ꝫ cũ reliq̃s inſtrumẽtis q̃ auferũt aut collectione: ſicut tenalie: aut inciſione ſicut raſoriuꝫ. Et nõ pmittat̃ ꝙ trepanũ penetret vltra neceſſitatem. Et ſic ꝯcludit ꝙ ꝓpter hꝫ reſtaurator debet habere multas ſpẽs trepanoꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Et fortaſſe nõ appet fruſtũ ſꝫ eſt neceſſarium ad intus illud qḋ exiccat ⁊ retinet ipm̃. deĩde fieri illud qḋ opꝫ. Q ſi fuerit fruſtũ aut petia oſſiũ ſeparatũ pungẽs locũ ⁊ dolorẽ faciẽs tũc neceẽ eſt ſcindere ⁊ vti regimĩe ad extrahẽdũ illud qḋ egredit̃: Et multotiẽs oꝫ ſerrare illud: ⁊ qñ fuerit illud qḋ fractũ ẽ ⁊ cõminutũ magnũ ⁊ fuerit eiꝰ cõfractio ⁊ cõminutio pl'ima tũc neceſſe erit vt extrahat̃ totũ. Si aũt fractura nõ fuerit cũ cõminutiõe ⁊ fuerit diſlocatio eiꝰ ſciſſura capiẽs locũ plurimũ: tũc incide infirmiorẽ locũ ⁊ dimitte reliquũ: qm̃ nõ eſt nocumẽtũ in eo: imo nocumẽtuꝫ in abſcidẽdo totũ eſt magnũ

¶ Ponit ſeptimũ canõ. ⁊ dic̃ ſic. ꝙ fortaſſe nõ appet fruſtũ oſſis: ⁊ tũc eſt neceſſariũ ponere exiccãtia: deinde fiet illud qḋ oꝫ. Et ſubdit ꝙ ſi fuerit fruſtũ oſſis pungẽs aut petia ſepata ab oſſe: tũc neceſſariũ eſt ſcindere locũ ⁊ extrahere illud os. ⁊ qñqꝫ eſt neceſſariũ vt ſerret̃ illud os. Et ſubdit ꝙ ſi illud os qḋ eſt fractũ fuerit cõminutũ: tũc opꝫ vt extrahat̃ totũ os. Et ſubdit ꝙ ſi fractura nõ fuerit cum cõminutiõe oſſis: ⁊ diſlocatio ⁊ ſciſſura fuerit pl'ima: tũc incide locũ infirmiorẽ: ⁊ aliũ locũ dimitte: qm̃ nõ eſt nocumentũ in dimittẽdo: imo nocumentũ in abſcindendo totum illud eſt magnum.

¶ De admonitione reſtaurationis. Capl'm. iij.

n Eceſſe eſt reſtaurator vt ꝯſideret inclinationẽ oſſis: ⁊ qm̃ ipſe inuenit apud ptẽ ad quã inclinat̃ gibboſitatẽ ⁊ apud ptẽ a q̃ inclinat̃ cõcauitatẽ. Et plurimũ q̇dẽ itelligit illud cũ tactu: ⁊ illud iteꝝ qm̃ dolor ſit vehemẽs in pte ad quã eſt inclinatio. ⁊ crepatio iteꝝ ſignificat illud ⁊ ſuper illud fabricet rem ſuam.

¶ Poſito caplo de vaſi reſtauratiõis. ponit capl'm de am

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

monitione reſtauratoris: ⁊ diuidit iſtud caplm̄ in tot par tes quot ponit cañ. de reſtauratiōe: ptes patebūt legēdo ⁊ exponēdo lrām. dicit ſic de pmo canone: q reſtaurator debet ꝯſiderare inclinationē oſſis: qm̄ reſtauratio inue‑ nit apud ptē ad quā inclinat gibboſitatē. Et apud ptē a q̄ inclinat īueuit ꝯcauitatē: ⁊ reſtaurator itelligit hoc cū ta‑ ctu: ⁊ cognoſcit etiā q2 dolor eſt vehemēs in illa pte in q̄ eſt declinatio oſſis: ⁊ etiā crepatio ſignificat os fractum. Deinde cum dicit.

¶ Et eſt neceſſariū reſtauratori vt exten dat manū ſuā ſup locū fracture in diſpo‑ ſitiōe itineris ei⁹ ad ſupiora ⁊ iferiora cū facilitate ⁊ ſubtilitate donec ſi viderit ſe‑ parationē aut eminētiā aut fruſtū cogno ſcat ipm vt nō liget vice altera niſi ſm q oz: qm̄ accidet ꝯfuſio aut dolor: ⁊ nō opz vt ꝯfidas in eq̄tione ſenſata p manū ante cōplementū ſanitatis: nā mltotiēs occul tat apa ꝯtuſionē ⁊ torſionē cū ergo reſtau rator puenerit ad fracturā ⁊ īuenit illud ſi nō exqſite opat in eo deturpat mēbrū: ⁊ ſi exqſite opat pducit ad ſpaſmum ⁊ fe‑ brē paruā: ergo meli⁹ eſt vt dimittat illō ⁊ non tangat ipſum.

¶ Ponit 2m cañ. ⁊ dicit ſic q reſtaurator debet extendere manū ſuā ſup locū fracture tangēdo ad ſupiora ⁊ inferio ra cū facilitate ⁊ ſubtilitate donec ſi viderit ſepationē aut eminētiā aut fruſtū cognoſcat illud: ⁊ nō liget reſtaura‑ tor nō ſm q opz. imo liget ſm q opz. q2 ſi ligaret nō ſm q opz faceret accidere dolorē aut ꝯtuſionē. Et ſubdit q nō oz reſtauratorē ꝯſiderare in equatiōe quā videt ⁊ ſen ſata p manū. Nā multotiēs apa occultat ꝯtuſionē ⁊ torſio nē. Et ſubdit q cū reſtaurator puenit ad fracturā ⁊ īuenit ſcz apa torſionē ſi nō exqſite operat in mēbro deturpatur mēbrū. ⁊ ſi exqſite operat pducit ad ſpaſmū ⁊ febrem pra uam. Ergo melius eſt vt dimittat illud ⁊ nō tangat ipm. Deinde cum dicit.

¶ Cū ergo īcipit puenire ad reſtauratio nē ptis oſſiū ⁊ nō penetrat oz vt nō vim faciat ⁊ faciat ipam īgredi cū difficultate ſm oēm diſpōnē qm̄ ingredit ſup infir‑ mū qō eſt mai⁹ q̄z remaneat os nō eq̄tū. Et ſi dolet reditio ⁊ rectificatio valde ⁊ ē poſſe medico vt reducat illud ad diſpōnē fracture tūc eſt delitie īfirmo ⁊ cōcupiſcē tia magna.

¶ Ponit tertiū cañ. ⁊ dicit ſic. q cū reſtaurator puenit ad reſtaurandū ptes oſſium ⁊ nō penetrat. ſ. vna ps oſſis in aliā nō opz vt faciat fracturā ingredi cuz difficultate ſm oēm diſpōnem qm̄ ſup infirmū fiet maius malū q̄z vt os remaneat nō equatū. Et ſubdit q ſi reditio ⁊ rectificatio dolet valde. ⁊ eſt poſſe q medicus reducat membrum ad diſpoſitionē fracture tunc infirmo eſt delitie ⁊ concupi‑ ſcentia magna. Deinde cum dicit.

¶ Et oz vt reſtaurator feſtinet ad reſtau‑ randū illud qō fractū eſt ⁊ reſtauret ī die ſuo: qm̄ quāto plus elōgat tāto eſt ei⁹ in‑ troitus difficilior ⁊ nocumēta ī ipo ſunt plīma ⁊ pprie in oſſibus q̄ circūdant la‑ certi ⁊ nerui plēs ſicut coxa. ⁊ oz vt adiu‑ uet ad feſtinationē reſtauratiōis cū cāis in ꝯtrario cāꝝ oppoſitaꝝ pdictaꝝ ⁊ pma eſt ꝯglutinatio ſanguinis viſcoſi.

¶ Ponit quartū cañ. ⁊ dicit ſic. q opz vt reſtaurator feſti‑ net ad reſtaurādū mēbrū qō eſt fractū ⁊ reſtauret eo die quo frangit qm̄ quāto plus elongatur reſtauratio tanto plus introitus oſſis ⁊ eius reditio ſit difficilior ⁊ nocumē ta in ipo ſunt plura ⁊ pprie in oſſibus q̄ circundāt lacer‑ ti ⁊ nerui plures ſicut coxa. Et ſubdit q ad feſtinationez reſtauratiōis opz vt adiuuet cū cauſis ꝯtrariis. ſ. ad faciē dum bonū regimen ⁊ ad generandū poꝝ ſarcoydē: ſicut ſunt cibaria viſcoſa.

¶ De preparatione reſtaurandi. Caplm. iiij.

O Portet vt in oī mēbro qō tu re ſtauras ſit pparatio cōueniens ꝓhibens dolorē. ⁊ melior ppa ratio cum hoc eſt illa q̄ eſt ei p naturā: verbi grā: vt ſit in manu ad furcu lā ⁊ ſit in pede ad illud qō impellit obſer uando cōſuetudinē infirmi in hoc. ⁊ ſicut membrū qō oz ſuſpendi oz vt ſuſpendat ſm equalitatē: ſilr mēbrū cui⁹ diſpoſitio ſignificat ne ſuſpendat oz vt ſit eius accu bitatio ⁊ ipſius locus ſuper rem planam vt nō ſuſpendat ps ei⁹ ⁊ reſtrigat ps ei⁹.

¶ Ponit caplm in quo oñdit quō mēbrū oz preparari qm̄ reſtaurat. ⁊ duo facit: ſicut duos cañ. ponit. 2a ibi. Et ſuſpē ſio qdem. Dicit ſic de pma pte canonis q opz vt mēbruz qō reſtaurat ſit talr pparatū vt nō doleat: ⁊ talis ppara‑ tio eſt vt ſituet membrū ſm nām ſuā ⁊ ſm ꝯſuetudinē in‑ firmi ⁊ ſic mēbrū qō oz ſuſpendi ſuſpendat ſicut eſt bra‑ chiū. Et mēbrū qō nō debet ſuſpēdi nō opz q ſuſpendat ⁊ accubitatio iſtius mēbri ⁊ locus eius opz q ſit ſup rem planam. Deinde cum dicit.

¶ Et ſuſpenſio qdē eſt mala omni reſtau rato ſicut impulſio ad ſupiora eſt illi cō‑ ueniens dum ꝓhibens nō ꝓhibet: ⁊ cuz pparatio mēbri ſit ita vt ſit alterius q̄z oz aut magis infirmū inclinat mēbrum ⁊ cō torquet ipſum ſm inclinationē ſuſpenſio nis ⁊ preparationis.

¶ Ponit aliū cañ. ⁊ dicit ſic q ſicut pparatio mēbri ad ſu‑ piora eſt ꝯueniēs ita ſuſpēſio mēbri ad iferiora eſt mala pterq̄z in mēbris debētibus ſuſpēdi: q2 talia mēbra opz vt ſuſpendant: ſicut brachia ⁊ virga. Et iō dicit Aui. Dum ꝓhibēs nō ꝓhibet. Et ſubdit q ſi ppatur mēbrū alter q̄z oz: tūc mēbrū torquet ſm q inclinat ⁊ ſuſpēdit ⁊ pparat.

¶ De qualitate ligamentoꝝ ⁊ aſtellaꝝ. Caplm. v.

O Portet vt ſint pāni ligamento‑ rum mūdi: nā ſordidus eſt du‑ rus ⁊ facit dolorem ⁊ ſit ſubti‑ lis vt penetret res ſi linitur ſu‑

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

per ipm ⁊ ſit lenis vt nō grauet ſuꝑ membꝛū infirmū. Et oꝫ vt ligamēta capiāt de loco ſano aliqd cui ſit quātitas: illud.n.ē magis tenēs reſtauratos q̄ꝫ vt ſeparet ⁊ magꝭ īfirmū: q̄ꝫuis ſit neceſſariū vt nō ſit ſuꝑfluitas ī illo: qm̄ faciet vt mēbꝝ hēat meat⁹ ſtrictos nō ſuſcipiētes nutrimētū.

℄ Poſito caplo de ꝑparatiōe reſtaurādi mēbra ponit capitulū de q̄litate ligamētoꝝ: ⁊ diuidit in ptes tot quot ponit cañ. de mō ligādi canōes oēs patebūt exponēdo eos. dicit ſic de pmo. ꝙ oēs pāni ligamētoꝝ opꝫ vt ſint mūdi: qm̄ ſordidus pānus eſt durus. ⁊ facit dolorē: ⁊ oꝫ ꝙ talis pānus ſit ſubtilis. ⁊ hoc vt ſi linit aliqd ſuꝑ iſtū pannū vt penetret: ⁊ oportet ꝙ talis pānus ſit leuis vt nō grauet ſuꝑ mēbrū infirmū: ⁊ ligamēta oꝫ ꝙ capiāt de loco ſano aliqd cui ſit q̄ꝫtitas. qꝛ illud eſt magis tenēs reſtauratos: ſed nō oꝫ vt in hoc ſit ſuꝑfluitas: qm̄ faceret vt mēbrū habeat meatos ſtrictos: quare non penetrat nutrimentum.

℄ Deinde cum dicit.

℄ Et iteꝝ illō qō admonuim⁹ de ſtrictura eſt magis exꝓmēs hūiditatē effuſam ad mēbrū infirmū. ad illud qō ē lōgiquꝭ eo expellēdo ⁊ magis ꝓhibens illud qō attrahit ad ipꝫ ⁊ ligamētuꝫ latū ad illud eſt meli⁹: qm̄ magis facit adherē ⁊ plus dilatās: veꝝ ſm ꝙ poſſe eſt in oī mēbro: nā illud qō poſſe ē ex hoc ī pectore nō eſt ſicut illud qō poſſe ē in manu: ⁊ qō nō eſt ex mēbris latū: nā illud nō eſt poſſe in eo: īmo qñ lata ē vitta nō ſit bona ei⁹ ordinatio ſuꝑ mēbꝝ ſiſe illi: īmo ſit feda: q̄ ꝓpt oꝫ vt ſit ꝯtētus de hmōi ī illa cui⁹ āplitudo ē triū digitoꝝ vſqꝫ ad q̄tuor: ⁊ illa ſūt ſicut focile ⁊ furcula: ⁊ ſiē illis ſilia: nā nō eſt ī eis poſſe illud: īmo ſi nō ligāt cū ſubtili nō eſt poſſe: ī furcula.n. nō ꝯuenit lata Et ī hmōi qdē eſt neceſſariū mltiplicare īuolutōes vt ſtēt loco dilatatiōis ⁊ vitta q̄ īuoluit ſufficē vt ſit latitudo ei⁹ triū digitorū aut q̄tuor ⁊ lōgitudo ipi⁹ triū cubitoꝝ

℄ Ponit tertiū cañ. ⁊ dicit ſic: ꝙ oꝫ ꝯſiderare illud qō admonuim⁹ de ſtrictura q̄ eſt magis exꝓmēs hūiditatē effuſam ad ipm mēbrū īfirmū ⁊ magis ꝓhibēs illud qō attrahit ad ipm: ⁊ ſic ligamentū latū ad ſtringēdū eſt melius: qm̄ facit magis adherere mēbra fracta ⁊ eſt magis dilatatū. Sꝫ oꝫ ꝙ ligamentū fiat latū ⁊ ſtrictū ſm ꝙ eſt poſſe in mēbro: qꝛ in pectore nō eſt poſſe ꝙ fiat illud ligamentū latū ſicut eſt poſſe in manu ⁊ alijs extremis ptib⁹ corpis: qm̄ ſi ſuꝑ pect⁹ admiſtrat vitta lata ligatura nō ſit bona: īmo ſit feda: Et ſic opꝫ ꝙ in pectore ſit vitta lata triū digitoꝝ: aut q̄tuor ⁊ talis ligatura dꝫ fieri in oſſe pectoris ⁊ in furcula ei⁹: qꝛ in furcula pectoris nō ꝯuenit ligatura lata: ⁊ ſic eſt neceſſariū multiplicare inuolutiōes ligaturē ⁊ ſtēt loco dilatatiōis: ⁊ ſic vitta q̄ inuoluit: oꝫ ꝙ ſit triū digitorū aut quatuor. ℄ Deinde cum dicit.

℄ Et puluilloꝝ fortitudo q̄ñqꝫ ſit vehemēs ī adiutorio ligamētoꝝ ad faciendū adherētiā. Uerū puluilloꝝ ſūt due ſpēs Una eaꝝ ē in q̄ eſt intētio eq̄re ꝯcauitatē mēbri: ⁊ adhibeat ſtudiū vt nō cadat inter ea ābo foramē ⁊ nō ſupponant ſuꝑ poſitiōe diuerſa ⁊ vt buccellent cū eis vlcera. Et altera eſt ī q̄ eſt intētio vt coopiat cū ea ligamētū ⁊ equet eq̄tiōe ſcōa vt reuoluat ligamentū ⁊ adhereat ſm eq̄litatē: q̄re nō erit loc⁹ ſtrictior loco ⁊ mollior loco q̄re faciūt ea adherē aſtelle adherētia bona. ꝑmū ergo eoꝝ ſunt ligamēta ⁊ vitte: ⁊ ſcōm ſūt aſtelle: ⁊ ligamētū inferius ꝓhibet materias: ⁊ ſcōm torſioneꝫ.

℄ Ponit tertiū cañ. ⁊ dicit ſic: ꝙ fortitudo puluilloꝝ: q̄ñqꝫ ſit vehemēs in adiutorio ligamētoꝝ ad faciendū adherētiā. Sꝫ poluilloꝝ ſunt due ſpēs. vna ſpēs puluilloꝝ eſt q̄ hꝫ eq̄re ꝯtinuitatē mēbri: ita vt nō cadat īter mēbra foramen: ⁊ etiā vt cū iſtis puluillis buccellent vlcera ſi ſunt ⁊ altera ſpēs puluilloꝝ eſt in q̄ eſt intētio vt coopiat ligamentū eq̄tiōe 2ª vt reuoluat ligamentū: ⁊ adhereat ſm eq̄litatē: ⁊ ſic vn⁹ loc⁹ nō erit ſtrictior alio loco nec melior alio ēt iſti puluilli faciūt adherē aſtellas bona adherētia ꝑm ḡ qō admiſtrat ſūt ligamēta ⁊ vitte. Et 2m qō admiſtratur ſūt aſtelle: tūc ligamētū iferi⁹ ꝓhibet mās venire ad membrum: ⁊ ſcōm qō adminiſtrat prohibet torſionem.

℄ Deinde cum dicit.

℄ Et oꝫ vt ſint margines puluilloꝝ: vbi poſſe eſt: ⁊ illa quātitas exigit vt ſit nūerus puluilloꝝ. Et fortaſſe ē neceſſariū admiſtrare puluillos ꝑuos quos cooperit puluillus vnus equans ſuꝑ eos in lōgitudie ligamenti cadentis ſuper locum.

℄ Ponit 4m cañ. ⁊ dicit ſic: ꝙ margies puluilloꝝ oꝫ ꝙ admiſtrent vbi eſt poſſe: ⁊ illa q̄ꝫtitas exigit: vt ſit numerus puluilloꝝ: vt qꝛ ſicut fractura ē magna vel ꝑua: ita admiſtrent puluilli. Et ſubdit ꝙ fortaſſe eſt nec̄c̄iꝫ admiſtrare puluillos ꝑuos q̄s opit puluillus vn⁹ lōgus equās ī longitudieꝫ ligamētī cadētis ſuꝑ locū. ℄ Deinde cū dicit.

℄ Et ligamentū qō noiat hn̄s duas facies: vel facies hōis: ⁊ hn̄s duo capita eſt illud qō admiſtrat: ita vt ponat mediuꝫ pāni cū qua ꝯſeruat equatio loci infirmi ſuꝑ locū ſuū: ⁊ ſit illud ī medio albadacati: deide accipiat cū vnaquaqꝫ duaꝝ medietatū ad ptē diuerſaꝫ: ⁊ fiat in īuolutione eaꝝ cū vtriſqꝫ manib⁹ ſil ſm ꝙ eſt famoſuꝫ qō nō eſt nob̄ neceſſariū exponere

℄ Ponit 5m cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ ligamētū qō noiat hn̄s duo capita admiſtrat: ita vt ponat mediū pāni cū q̄ cōſeruat eq̄tio loci: ⁊ fiat in mēbro albacati. i. in mēbro poſi vt ī eo fiat tale ligamentū: ⁊ fiat īuolutio ⁊ ligatio vtriſqꝫ manibus ſimul ſm ꝙ eſt famoſuꝫ: qō nō eſt nec̄iuꝫ exponere.

℄ De eq̄tione ligamētī cū expōne ⁊ diſtinctiōe. Caplꝫ. vj.

Portet vt īcipiat cum ligamento a loco fracto et ab eo vbi declinat ad os ⁊ illic ſit vehemēti⁹ ſtrictū:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝛ vbi fractura ē vehemētioꝛ oꝫ vt ſit ligamentū forti⁹ ad vltimū loc⁹ fracture: ꝛ locus a quo eſt necē̄ariū expellere mām: ꝛ eſt vt ſuet̄ ſup eaꝫ ſit⁹: ꝛ illud qdē ſecurat ab apatōe: imo fortaſſe reſoluit apationē: et eſt cū ſecuratōe ab apatiōe ꝛ putrefactōe oſſis. Iterū illud qdē nō cōfert ad virus ſi gnāt in ipō oſſe puenies ad medullā ꝛ corrūpēs medullā ꝛ os ꝛ eſt neceſſariū vt frāgat ꝛ ab eo diſcooptat: ꝛ vt fiāt vie ad pus: ꝛ ad egrediēdū. Et ē melioꝛ locoꝝ cū defenſiōe ei⁹ qđ venit ō ei⁹ gn̄e q ſit: lꝫ mēbrū inferi⁹ qn̄qꝫ expellat ad ſupi⁹ ſuperfluitatē ſuam qn̄ ſuperius eſt debile.

Poſito capl'o ō qualitate ligamēti vl'r magis. Ponit capitulū ō q̄litate ligamēti magis pticulariter in q oñdit diſtinctionē ꝛ expōnē ligamētoꝝ. Et diuidit iſtud capl'm in ptes tot quot ponit in hoc cañ. ptes patebūt iferi⁹ exponēdo eas. Dicit ſic de p̄ma pte. ꝙ ligamentū oꝫ vt incipiat a loco fracto .i. vbi ſit fractura: ꝛ icipiat vbi declinat os. Et vbi os declinat ſit vehemētius ſtrictū. Et ſic vbi fractura eſt vehemētioꝛ: oꝫ ꝙ ligamētū ibi ſit forti⁹. Et ad vltimū locus fracture eſt loc⁹ a quo eſt neceſſariū expellere mām in artarijs: ꝛ vt ſeruet ſup mēbꝝ ſit⁹ ei⁹: ꝛ hoc totū ſecurat ab apate. imo fortaſſe reſoluit apatiōeꝫ: ꝛ inducit ſecurationē ab apatiōe ꝛ putrefactōe oſſis iteꝝ. Et ſubdit ꝙ hoc totū qđ dcm̄ eſt nō ꝯfert ſi virus gn̄at in oſſe pueniēs ad medullā ꝛ corrūpens medullā ꝛ os: ꝛ ſic eſt neceſſariū vt fiat via vt egrediat pus. ꝛ meli⁹ ē vt ōfendat mēbꝝ ab eo qđ eſt de gn̄e ei⁹ .i. a nutrimēto ſupfluo: q2 mēbꝝ inferius mittit ſupfluitatē ſuaꝫ ad mēbrū ſuperius quando eſt debile ſuperius. Deinde cum dicit.

Et nō oꝫ vt fiat vltiatio i ſtrictura ligamētoꝝ ꝛ aſtellaꝝ tāta q̄ ꝓhibeat aductū nutrimēti ꝛ ſanguis: illō nāqꝫ ē ex illis q̄ ꝓhibēt reſtaurationē: ꝛ Hyp. qdē adiuuat ligamēta in eo ꝙ conat̄ de expulſiōe apatꝫ cū cerotꝫ repcuſſiuis cū oleo ōphacio ꝛ cera: ꝛ fortaſſe ē necīū ſedare apa cū eis q̄ ſūt ſic̄ oleū camomillinū: ꝛ ſic̄ cū vio ſtiptico: nā ipꝫ reſoluit apa ꝛ ꝯfortat mēbꝝ. ꝛ vbi fuerit vlc⁹ nō appropiq̄t ceratū: ꝛ fortaſſe ē necīū illō in quo ē fortitudo ꝛ reſolutio ſic̄ oleū ꝛ maſtix ꝛ āmoniacū: et ad vltimū cum ligamētū admiſtrat̄ ꝛ fractura ē recēs q̄ nōdū apat̄: tūc oꝫ vt ſit ex ligno ꝛ ifridatū repcuſſiuū: ꝛ fortaſſe ſufficit vt liniat̄ cū aq̄ ꝛ aceto: ꝛ fortaſſe admiſtrat̄ cū ceroto ꝛ ſilib⁹ ō ill'q narrauim⁹. ꝛ ſi admiſtrat̄ p⁹ apa: tūc meli⁹ ē vt ſit ligamētū ex lāa q ſit ifuſa i oleo r̄ſoluēte apa ꝛ liniēte ipm: ꝛ ſm oēꝫ diſpōnē i ligamēto ſup qđ ponit̄ ceratū ō ſubt⁹ ē ſecuratio a cōmotiōe doloris: ꝛ ꝑprie quando medicus non eſt preſens.

Ponit 2m cañ. ꝛ dic ſic: ꝙ nō oꝫ vt fiat vltimatio ligamētoꝝ in ſtrictura ꝛ aſtellaꝝ tāta q̄ ꝓhibeat aduētū nutrimēti ꝛ ſanguis ad mēbrū: qm̄ talis ꝓhibitio aduēt⁹ nutrimēti ꝓhibet reſtaurationē. Et ſubdit ꝙ. Hyp. adiuuat ligamēta vt expellāt mām venietē ad mēbrū cū cerotis repcuſſiuis cū oleo onfancio ꝛ cera. Et ſubdit ꝙ fortaſſe eſt necīū ſedare apa cū eis q̄ ſunt ſic̄ oleū camomillinū: ꝛ cū vino ſtiptico: qm̄ hoc reſoluit apa ꝛ confortat membruꝫ ꝛ vbi fuerit vlc⁹ nō appropinquat cerotuꝫ. Et fortaſſe eſt necīū adminiſtrare illud in quo eſt fortitudo ꝛ reſolutio: ſicut oleū oliue ꝛ maſtix ꝛ āmoniacū. Et ſubdit ꝙ ad vltimū cū ligamētū admiſtrat̄ ꝛ fractura eſt recēs q̄ nonduꝫ apat̄: tūc oꝫ ꝙ illud ligamētū ſit ex lino. ꝛ ſit ifridatū repcuſſiuū. Et fortaſſe ſufficit ꝙ iſtud ligamentū ſit linitū ex aq̄ ꝛ aceto. Et fortaſſe admiſtrat̄ cū ceroto ꝛ ſilib⁹ de illis que narrauimus .ſ. ſupius ꝙ ſi ligamentū admiſtrat̄ poſt apoſtema: tūc melius eſt vt ſit ex lana que ſit ifuſa in oleo reſoluēte apa ꝛ leniēte ipm. Et ſubdit ꝙ ſm oēm diſpōnē in ligamēto ſupponit̄ cerotū cū ſecuratio ē a cognitōe doloris ꝛ ꝑprie qn̄ medic⁹ nō eſt pn̄s. Deinde cum dicit.

Cū ergo accidit doloꝛ ſuccurrit̄ cū ſol'one ꝛ ligatōe: ꝛ nō oꝫ vt admiſtret̄ cerotū: ꝛ ꝑprie qn̄ ē illic vlc⁹: fortaſſe .n. attrahet ad mebꝝ putredinē: ꝛ pōat̄ loco ei⁹ vinū nigrū ꝛ pl'm qdē fracture aſſociat̄ vlc⁹: q̄ ꝓpter oꝫ vt elōget̄ cerotū: ꝛ ſit ſufficiētia in vino ſtiptico i quo ifuſus ſit puluill⁹ lōgus: ꝛ nos quidem ponemus epithymatibus fracture capl'm ſingulare.

Pōit 3m cañ. ꝛ dic̄ ſic. ꝙ cū doloꝛ accidit: tūc ſuccurrit̄ cū ſol'one ligamēti: ꝛ ligatiōe ei⁹: ꝛ qn̄ ē illic vlc⁹: nō oꝫ vt adminiſtret̄ cerotū: ꝛ fortaſſe ſi cerotū adminiſtrat̄ attrahit ad mēbꝝ putredinē: ꝛ loco ceroti ponat̄ vinū nigrū. Et ſubdit ꝙ pl'imū fracture diuerſe aſſociat̄ vlc⁹. q̄propter oꝫ vt cerotū elōget̄ ab iſta fractura: ꝛ admiſtret̄ puluill⁹ ifuſus in vino ſtiptico. Et nos ponem⁹ vl'e capl'm de epithymatibus inferius. Deinde cum dicit.

Et cū icepis cū ligamēto a loco exigēte tūc iuolue ipm iuolutiōib⁹ q̄s addes ſm additōeꝫ magnitudis fracture ꝛ ptē eaꝝ ſm diminutiōeꝫ ei⁹ ꝛ ſm apa ſi fuerit apparēs: deīn reduc ipm ad illū locū: deīn vadat vſqꝫ ad locū ſanū: hoc ē ergo ligamētū p̄mū: deīn fac pn̄s ligamētū ſcōm ꝛ iuolue ipm ſup fracturaꝫ bis aut ter: deīn fac ipm deſcēdē ad iferioꝛa mollificando paulatī: poſtea fac eē pn̄s ligamētū tertiū ꝛ fac ſil'r ad ſupioꝛa: ꝛ tūc facies ligamēta eē paria ad expellendū ſupfluitates a mēbro ꝛ ad rectificādū ipm ſup itentionē in ꝑparatōe hui⁹ ligamenti: ꝛ nō ſis ſupflu⁹ iteꝝ i elōgādo ſtricturā i vtriſqꝫ laterib⁹ qm̄ ſit membrū oppilatarū venaꝝ nō ſuſcipiens nutrimentū: et fortaſſe ꝯtrahit̄.

Ponit quartum cañ. ꝛ dicit ſic: ꝙ opꝫ vt addas inuolutionibus ligamenti ſm ꝙ fractura eſt magna. Et oꝫ vt diminuas ſm diminutionē fracture. Et dic̄ ꝙ p̄mū ligamē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tũ oȝ ꝓcedere ab vna pte fracture vſq; ad locũ ſanũ: deiñ debes admiſtrare 2m ligamētũ qō ſit iuolutũ bis aut ter. Et iſtud ligamentũ oȝ deſcēdere ad īferiora et mollificet paulatī: deiñ debes admiſtrare tertiũ ligamentũ qō ꝓcedat ad ſupiora: τ tūc debes facere ligamēta paria vt expellēt ſupfluitates a mēbro. Et ligamēta ſtent bñ ſituata τ ꝑparata. Et ſubdit: ꝙ nõ debēt ſupfluitates iſtoꝝ mēbrorũ ligamētoꝝ ſupflue ſtringe ne vene oppilent: τ ad mēbꝝ nõ poſſit venire nutrimentũ. τ fortaſſe mēbrũ contrahit.

¶ Et qñq; nõ ſit ita: imo icipit cũ ligamēto aſcēdēdo: deinde ſeqȝ cũ ligamēto deſcēdēdo: deinde cũ ligamēto icipiēte ab īferiori pte ligamēti īferioris ad ſupiorē ptē ligamēti aſcēdētiſ: q̄ſi ipm ſit cōſeruās duo ligamenta illa τ ponat vehementior ſtrictura ei9 apud fracturā: τ intētio qdez in vno duoꝝ ligamētoꝝ eſt ꝯtraria itētioni in ligamento quo querit attractio materiei ad mēbrũ q̄re ſtrigit ſub mēbro cum longitudine ab eo τ nõ ceſſat mollificari iuolutio τ eſt ligamētũ diuerſificās Iſta ergo ſũt ligamēta q̄ ſũt ſub aſtellis: τ hec ſunt ligamēta q̄ ſunt ſupra aſtellas.

¶ Poſitis aliqb9 canonib9 de q̄litate ligamētı ponit alios cañ. τ diuidit in ptes tot q̄t ponit cañ. ptes patebũt inferi9 exponēdo eas. dic̄ ſic de ꝑmo cañ. ꝙ qñq; iſtud ligamētũ qō dcm̄ eſt ſupi9 nõ ſit ita. imo ꝑmo ſit ligamentũ vnũ qō aſcēdit. deinde ſit ligamētũ aliō qō deſcendit. deinde vnũ ligamētũ qō ꝯſuat ābo iſta ligamēta. Et vehemētior ſtrictura ligamēti oȝ poni apud fracturā. Et ſubdit ꝙ intētio in iſtis ligamētis eſt ꝯtraria itētiōi q̄ q̄rit ad attrahendũ mām ad locuȝ. Et ſic ꝑma ligamēta dicta dicunt ligamēta repulſiua: τ ſic iſtud tale ligamētũ icipit ſub mēbro: deiñ mollificat v̄ſus ptē ſupiorē: τ eſt ligamentũ diuerſificās. i. expellēs. τ ſubdit ꝙ iſta ligamēta ſunt poſita ſub aſtellis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ligamētũ vō ſupius oȝ vt ſit ita vt ponat mēbrũ ſic fruſtrũ vnũ cui nõ ſit mot9 τ ꝓhibeat torſionē: τ cũ fractura eſt i latitudine cōplete ſit neceſſariũ vt ligamētũ ſit eq̄lis cōmixtōis τ ſtricture: τ ſi fuerit plꝫ fracture ad pte vnā τ eſt ex fractura oȝ vt ſit ſollicitudo vehemētior ſup lat9 i quo ē fractura plus. τ ñ oȝ vt diuerſifices ſup eā figuras ligamēti faciēdo figurā p9 figurā qm̄ illō corrūpit illō qō ꝯfortauit reſtauratio: τ dolorē qdē facit icurrere ꝯtorſio: que fortaſſe accidit in die τ ſtrictura ligamenti ſpaſmās: nam ſi ꝯſtringit facit dolorem: τ cum mollificatur torquet.

¶ Ponit aliũ cañ. τ dic̄ ſic. ꝙ ligamētũ qō ponit ſup aſtellas: oȝ ꝙ ſit ita. ꝑmo oȝ vt ſup mēbrũ ponat aſtella q̄ ꝓhibeat torſionē membri: ſupple liget deinde. τ ſubdit ꝙ qñ fractura ē cōplete latitudīs: tūc oȝ vt ligamētũ ſit equale τ equalr̄ ſtrictũ: τ ſi fractura declinat plus ad vnā ptē tūc oȝ vt ſit ſollicitudo vehemētior ſup latus fracture. Et ſubdit ꝙ nõ oȝ vt diuerſifices ſup fracturā figuras ligamēti poſt aliā figurā: qm̄ talis diuerſitas: τ ſigna corrūpit illō qō ꝯfortauit reſtauratio: τ facit tale ligamentũ incurrere dolorē: τ ſtrictura ligamēti facit ꝑuenire ſpaſmũ. τ ſic cuȝ tale ligamētũ ſtringit facit dolorē: τ cũ iſtō ligamētũ mollificat torquet membrũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et Hyp. qdē facit eē rectũ vt ſoluat ligamētũ vna die τ vna die nõ: illud eni eſt meli9 vt nõ iraſcat ifirm9 τ ñ approximet euȝ cũ palpatiōe ei9 τ ipi9 fricatiōe ꝓpter illō qō neceſſariũ ē, vt ꝑueniat ad mēbꝝ de hũiditate ſubtili ipedēte q̄ fortaſſe ꝯuertit in vir9. Et magis ꝯueniēs horaꝝ cōſuetudis bonitatis ligamēti τ ꝯſuatiōis ei9 ſcōm ꝯditiōes ꝑdictas ē p9 fracturā p dies viginti: nā illō ē hora iceptōis alroſboth rubei: deinde quādo adheret os nõ ſtringatur valde

¶ Ponit tertiũ cañ. τ dicit ſic. ꝙ Hyp. dic̄ ꝙ rectũ eſt ꝙ ligamētũ ſoluat vna die: τ alia nõ: qm̄ iſtō eſt meli9: τ nõ iraſcat ifirm9 τ mēbꝝ qñ ſoluit nõ oȝ palpari neq; fricari: q2 talis palpatio τ fricatio facit ꝯcurrere ad mēbꝝ hũiditatē ſubtilē q̄ ꝯuertit i vir9: τ ſubdit ꝙ magis ꝯueniēs horaꝝ ꝯſuetudis vt ligamētũ ſeruet ſup mēbrũ ē viginti horis: quia tūc icipit gñari alroſboth rubeuȝ τ ligamentũ nõ oȝ valde ſtringi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et reſpiret loc9 ſtrict9 ei9 vt nõ coartet τ ꝓhibeat alroſboth: aut ꝓhibeat eius generatio cum quātitate ſufficiēte: quare nõ accidet niſi ſubtile debile.

¶ Ponit 4m cañ. τ dicit ſic ꝙ loc9 oȝ talr̄ ꝯſtringi vt reſpiret: τ nõ coartet τ ꝓhibeat alroſboth aut ꝓhibeat gñatio alroſboth cuȝ q̄ꝫtitate ſufficiēte: q̄re nõ accidet niſi alroſboth ſubtile debile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Niſi qñ accidit iam alroſboth τ icipit adherē magnitudinē q̄ nõ idiget τ tēdit in ſupfluitatē. Nā vna de ꝯuenientijs ei9 eſt ſtrictura vehemēs: τ iteꝝ adminiſtratio ſtipticoꝝ ꝓhibētiũ: ipa eni ꝓhibēt nutrimentũ τ ſtringũt alroſboth: ergo nõ penetrat in ipm nutrimētũ iteꝝ: Et nõ opꝫ iteꝝ vt licentia detur et permittat vt fiat ligatura in nõ ſua hora.

¶ Ponit 5m cañ. τ dic̄ ſic: ꝙ qñ alroſboth creſcit plus q̄ꝫ debeat in magnitudine: tūc oȝ ſtringi fortiter: qm̄ vna de cōuenientijs eius ad ꝓhibēdũ alroſboth eſt ſtrictura vehemēs. Et iteꝝ adminiſtratio ſtipticoꝝ ꝓhibētiũ: qm̄ ipa. ſ. ſtrictura vehemēs: τ adminiſtratio ſtipticoꝝ ꝓhibēt nutrimētũ τ ſtrigũt alroſboth: τ ſic nõ penetrat ī alroſboth nutrimentũ iteꝝ. Et ſubdit ꝙ ōbet ꝑmitti vt ligatura fiat in nõ ſua hora: quoniam valde obeſt.

¶ De qualitate aſtellaruȝ. Capitulum. vij.

o Portet vt ſit ſubſtantia de q̄ fiunt aſtelle aggregās ad durtiē ſuā tenacitatē τ lenitatē ſic alchone τ lignũ oleandri τ lignũ granati τ eis ſilia: τ

opʒ vt ſit groſſiꝰ qđ eſt in ea locꝰ q obuiet fracture duobꝰ lateribꝰ: nã oʒ vt ſit groſſiꝰ aſtellaꝝ ꝑncipiũ eaꝝ qđ ſeqꝛ latꝰ fractu-re: aut vehementiorē partem fracture et ſint latera earum ſubtiliora vt ſint plana-rum extremitatũ ne opponatꝛ in eis gluti natio: imo planum ligamenti.

¶Ponit caplm in q oſtēdit qlr debeãt eſſe aſtelle q admi ſtrantꝛ in fractura. ⁊ diuidiꝛ i ptes tres: ſicut tres ponit regu las đ qlitate aſtellaꝝ. ibi ponit ſcđaʒ. (Et ſi ponãtꝛ aſtelle) ibi ponit tertiã. (Et long.us laterũ eius.) dicit ſic de ꝑma pte: ꝙ ſuba de qua fiunt aſtelle: oʒ vt ſit aggregãs ad du-ritiē ſuã tenacitatē ⁊ lenitatē: ſicut eſt achoni. i. lignũ de fe rula ⁊ oleandri ⁊ lignũ granati ⁊ eis ſilia. ⁊ groſſius qđ ē in aſtellis oʒ ꝙ ſit obuiãs loco fracture a duobꝰ lateribꝰ. Et ſubdit ꝙ groſſius aſtellaꝝ oʒ ꝙ ꝑmũ eaꝝ ſit ſequens latus fracture: ⁊ ſint latera aſtellaꝝ planaꝝ extremitatuʒ ne apponat in membro ⁊ ligamentũ fiat planũ ſuper eas. ¶Deinde cum dicit.

¶Et ſi ponãtꝛ aſtelle a lateribꝰ qttuor: tũc eſt magis defēdēs: ⁊ nõ ē malũ ſi ē ei ſup fluitas lõgitudis: qm̃ ñ ē nocumētũ i illo neqʒ detrimētũ in hoc. ſ. ſi capiũt ꝓpe iũ-cturã ꝑter qđ tegat iuncturã ipſam.

¶Ponit ſcđam regulam ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi aſtelle ponantꝛ a qttuor lateribꝰ mēbri. tũc hec eſt magis defendēs. Et nõ ē malũ ſi aſtelle ſunt magne vltra qʒ dʒ: qm̃ nõ eſt detrimē-tũ in illo neqʒ eſt detrimentũ in hoc dato ꝙ tangant iun-cturam ipſam. ¶Deinde cum dicit.

¶Et lõgiꝰ lateꝝ eiꝰ ſit ad latꝰ ad qđ ē mo-tus iclinatõis mēbri cũ hoc. ſ. vt ñ ſit ita ꝙ grauet neqʒ ꝑmat vehemēter neqʒ coar-tet ⁊ vt nõ minuantꝛ ab eo ligamēta dimi nutiõe ꝑlima qm̃ fiũt aſtelle exꝑmētes: et cũ videris aliqd de hoc oppone cũ dimi nutiõe donec iuenias eqlitatē: ⁊ nõ oʒ vt aſtelle obuiēt loco denudato ſup quē nõ eſt caro: immo eſt neruoſus oſſuoſus.

¶Ponit tertiã regulã: ⁊ dicit ſic. ꝙ lõgiꝰ lateꝝ aſtellaꝝ: oʒ vt ſit ad locuʒ iclinatiõis mēbri ad hoc: vt nõ ſit ita aſtella ꝙ grauet neq; ꝑmat vehemēter: neqʒ coartet: ⁊ vt ligamē ta diminuantꝛ ab eo diminutõe ꝑlima: qm̃ ſi ſit multũ forti ligatura aſtelle fiũt cõprimentes ⁊ coartãtes. Et ſubdit ꝙ cũ videris aliqd de hac appõne: tũc debes inducere eqli tatē in ligamētis: ⁊ aſtelle nõ oʒ ꝙ obuiēt loco denudato ſup quē nõ eſt caro: imo eſt neruoſus oſſuoſus.

¶De qualitate adminiſtratiõis aſtellaꝝ cum diſtinctione et expoſitione: Capitulum. viij.

Hora q exigit vt ponãtꝛ aſtelle ē pꝰ
b gnqʒ dies ⁊ ſupra vſqʒquo fiat ſe-curitas nocumentis: et qnto plus magnificatꝛ timor tãto magꝰ oʒ vt tardetꝛ poſitio aſtellaꝝ: ⁊ mltotiēs attrahit feſti-natio i hoc nocumenta ex apatibꝰ et pruri tu ⁊ veſicꝭ: veꝝ cũ tardãtꝛ aſtelle: tũc oʒ vt ſit illic ꝙ ſtet loco eaꝝ bonitate ligature cũ vitta ⁊ de bonitate ꝑpatõis. Qꝫ ſi illđ nõ fuerit: tũc necãrie ſũt aſtelle etiã in ꝑn cipio rei. Opʒ ergo vt ãnectãtꝛ aſtellis li-gamēta: ⁊ puluilli ã nexiõe dſcēdēte cõn te coopiēte decēter cõponēte quoꝝ groſ-ſiꝰ ſit apđ fracturã ⁊ ñ fortiter ſtrigat: imo addatꝛ i ſtrictura paulati cũ expictia ifir-mi ⁊ cum diſpoſitiõe ipius. Et ſi fuerint ligamenta et puluilli grauantes eam tũc nõ fiat eoꝝ multiplicatio.

¶Poſito caplo de qlitate aſtellaꝝ ponit caplm de qlita-te admiſtrationis aſtellaꝝ. Et diuidiꝛ iſtud caplm in ptes tot quot ponit cañ. i docēdo admiſtrare aſtellas. ptes oēs patebũt exponēdo lraʒ. Dicit ſic de ꝑma pte ꝙ aſtelle dñt poni poſt gnqʒ dies ⁊ ſupra vſqʒquo ſit ſecuritas nocumē tis poſſibilibꝰ euēire i mēbro. Et qnto timor nocumētoꝝ plus magnificatꝛ: tanto oʒ vt poſitio aſtellaꝝ tardetꝛ ⁊ feſti natio põnis aſtellaꝝ attrahit multotiēs nocumēta ad mē brũ faciēdo euenire apata pruritũ ⁊ veſicas: ⁊ ſic cũ aſtel-le tardantꝛ: tũc oʒ vt loco aſtellaꝝ ſint ligamēta ⁊ puluilli annexi anexiõe bona coopiēte ⁊ equãte mēbꝝ decēter: et nõ ſtringat fortiter: imo paulati addat in reſtringēdo cũ expiētia ifirmi. Et ſi ligamēta ⁊ puluilli multũ grauãt tũc nõ fiat eoꝝ multiplicatio. ¶Deinde cum dicit.

¶Et de nocumētis eoꝝ qñ deſcēdũt eſt ligamētũ molle: ⁊ oʒ vt nõ ligentꝛ ligamē ta ſupiora ſup aſtellas ligatura diſſoluēte eas ⁊ remouēte ipas a decēte cõpõne ſitꝰ eaꝝ. ⁊ oʒ vt ſoluãtꝛ ligamēta necẽitate ele-ctõis in oibꝰ duobꝰ diebꝰ in ꝑncipio rei: ⁊ ꝓprie qñ accidit pruritꝰ: ⁊ tũc qdē opʒ vt fiat illud qđ ꝑcepimꝰ. Cũ ergo ptrãſit ſe-ptimꝰ a ſtrictura ſoluatꝛ i ſpacio tardiore ⁊ i oibꝰ qttuor ⁊ gnqʒ: i hac. n. hora fit ſecu ritas a pruritu ⁊ apate. Et illic iteruʒ fiat mollificatio ligamētoꝝ paulati vt ñ ꝓhi-beat penetrationeʒ nutrimenti.

¶Põit ſcđam regulã: ⁊ dic ſic. ꝙ de nocumētis puluilloꝝ qñ deſcēdũt eſt ligamētũ qñ eſt molle. Et ligamēta q ligã tur ſup aſtellas: nõ oʒ vt ligentꝛ ligamēto diſſoluēte eas ⁊ remouēte aſtellas ꝯpõne decēte ſitꝰ eaꝝ: ⁊ ligamēta oʒ vt ſoluãtꝛ oibꝰ duobꝰ diebꝰ i pꝰ fracture. Et ſi i fractura accĩt pruritꝰ: tũc fiat illud qđ diximꝰ. Et cũ a ſtrictura ptrãſierit ſeptimꝰ dies ſoluatꝛ in ſpatio tardiore vt in oibꝰ qtuor: aut gnqʒ diebꝰ. qꝛ poſt ſeptimũ diē fit ſecuratio a pruritu ⁊ ab apate: ⁊ iteꝝ oʒ vt fiat mollificatio ligamentoꝝ vt nõ ꝓhi beat penetrationē nutrimētī. ¶Deinde cum dicit.

¶Et ſi fuerit tibi poſſe vt reticeas aſtellas ⁊ nõ ſoluas eas etiam vſqʒ ad viginti nõ erit nocibile: deinde ſoluaſ eas. Attamē qñqʒ ſoluuntꝛ in quibuſdã horis: nõ pro-pter cauſam apparentē: ſed propter de-fenſionem: et ad videndũ illud quod ac-

cidit. ⁊ conſiderare ad illud quod diſcoo pertuȝ eſt de carne ſi fuerit an corruptus ſit color eius: et eius diſpoſitio.

¶ Ponit tertiã regulã ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi fuerit tibi poſſe vt reticeas aſtellas ⁊ nõ ſoluas eas vſqȝ ad. xx. dies nõ erit nolibile. deinde poſt. xx. dies ſolue eas: ſȝ quõ aſtelle nõ ſoluunt niſi ꝓpter h vt videat illud qd diſcoopertũ ẽ de carne qualr ſe habeat: ⁊ cõſidera an color carnis ſit corruptus an nõ. Et ſi eẽt aliq̃ mala diſpõ ſcias ſubuenire. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Etiam ſciuiſti ꝙ oportet vt nõ fiat vltimatio cum ſtrictura vltimatione prohibente aduentuȝ nutrimenti: ad fracturã: ipſa enim nõ reſtauratur niſi cum ſanguine ⁊ nutrimento forti quod venit ad eaȝ. Et nõ ſit feſtinatio in auferendo aſtellas ⁊ proijciendo eas: quãuis credatur eſſe coherentia: quoniã fortaſſe accidit inde vt ſit alroſboth nõ cõfirmatũ adhuc: quare cõtorquetur membrum. ⁊ vt remaneant aſtelle ſuper membrũ cuȝ nõ ſunt neceſſarie eſt melius q̃ȝ vt diſponant ab eo ante cum nõ ſunt neceſſarie: nõ ergo feſtines: ſed tarda.

¶ Ponit 4am regulã ⁊ dic ſic: ꝙ tu ſciuiſti ꝙ oȝ vt nõ fiat vltimatio ligamẽti cũ ſtrictura vltiatiõe ꝓhibẽte aduẽtũ nutrimẽti ad fracturã. Fractura. n. nõ reſtaurat niſi cũ ſanguie ⁊ nutrimẽto forti qd venit ad ipaȝ: ⁊ quãuis fiat coadherẽtia tñ nõ fiat feſtinatio in auferẽdo aſtellas: ⁊ ꝓhibẽdo eas: quõ fortaſſe accidit ꝙ alroſboth nõ ſit cõfirmatũ: ⁊ ſic ſi ſoluit añ tp̃s neceſſariũ mẽbꝝ cõtorquet: ⁊ ſic vt aſtelle remaneãt pluſq̃ȝ ſint neceſſarie ẽ melius q̃ȝ eleuent añq̃ȝ ſint: ḡ nõ feſtinet ad remouendum aſtellas ſed tarda.

¶ De fractura cum vulnere. Caplm. ix.

Et quãdo aggregantur fractura ⁊ vulnus: tũc reſtaurator vehementer alleuiet reſtauratiõe: ⁊ faciat penetrare aſtellas a loco vulneris et ponatur ſuper vulnus quod oportet vt emplaſtris ⁊ proprie piceis. Et quidam precipiunt vt incipiatur cum ſtrictura a duobus lateribus vulneris: ⁊ dimittatur vulnus diſcoopertum. Et hoc quidem eſt melius ſi vulnus non fuerit ſuper fracturam ipſam: deinde oportet vt ſit ſuper ipſum velamen: ita vt tegat ipſũ ab aere.

¶ Poſito caplo de mõ admiſtratõis aſtellaꝝ. Ponit capitulũ de fractura cuȝ vulnere exñte. Et diuidit in ptes tot quot ponit regulas in hoc. ptes patebũt inferius exponẽdo eas. dicit ſic de prima pte. ꝙ quñ fractura. ⁊ vulnus aggregantur: tũc reſtaurator dȝ alleuiare reſtauratiõe: ⁊ faciat ꝙ aſtelle remoueant a loco vulneris: ⁊ ſup vulnus ponat illud qd oȝ ex emplis ⁊ ꝓprie piceis. Et qdã pcepunt vt icipiat cũ fractura a duobus lateribus vulneris ⁊ vulnus dimittat diſcooptũ: ⁊ h qdeȝ ẽ melius: ſi vulnus nõ fuerit ſup fracturã ipam ⁊ ſup vulnus opȝ ꝙ ſit velamen taliter: vt non tangat vulnus ab aere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod ſi fuerit ſup fracturaȝ: tunc oportet vt ingenietur in figuratione ſtricture cũ ingenio: ita vt mundificetur ex omni latere ⁊ ſeparetur parumper a vulnere ipſo cum p̃patiõe cõuenicte ad illud ⁊ infundant puluilli in vino nigro ſtiptico. Et hoc ingenium eſt vt ponatur extremitas ligamenti ſup labiũ vulneris: deinde torqueatur retro ⁊ firmetur cum ligamento alio: ⁊ ponatur ſuper labiuȝ aliud inferius deinde ordinetur reliquum ligamẽtum ſm quod oȝ: deinde torqueatur ita vt remaneat vulnus ipm apertũ: ⁊ qd eſt pter ipȝ ſit firmũ ex eo ita ꝙ iã aſcẽdit ligamẽtũ ⁊ deſcendit ligamentũ ⁊ cadat ſup fracturã ſtrictura vehemẽs ⁊ remaneat vulnus aptũ vt diſcoopiat ipm ꝑ illud. Et oȝ vt ponat ſup aſtellas foramẽ ecõtrario illius vt ꝑueniat ſupfluitas medicine vulneris ad illud. Si poſuerit ſup aſtellas foramẽ oppoſitũ illi vt ꝑueniat bonitas medicine ad vulnus. Et ſit poſſis egreſſio virtus ab eo et ſit ita vt poſſit tegere ſup ea vtraqȝ ſimul quãuis dimittere vulnus diſcooptũ ſit malũ: ⁊ ꝓprie i frigore: imo oportet vt non ſit coartatũ tantuȝ: ⁊ vt cuſtodiatur in nocte.

¶ Ponit 2m cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ ſi vulnus fuerit ſup fracturam tũc oȝ vt i figuratõe fracture igeniet cũ igenio: ita vt mũdificet vulnus ab oi latere ⁊ ligamẽtũ ſepet parũper a vulnere ipo cũ p̃paratiõe cõueniẽte ad illud: ⁊ infundant puluilli in vino nigro ſtiptico: ⁊ admiſtrent. ⁊ h igeniũ ligamẽti eſt vt extremitas ligamẽti ponat ſup labiũ vulneris: et ordinet ligamẽtũ talr vt vulnus ipm remaneat aptuȝ: ⁊ qd eſt pter vulnus ſit firmũ ꝓpter ligamẽtũ: qd admiſtrat: ⁊ in aſtellis fiat pforatio, ecõtrario vulneris: et ligent ita vt p illas aſtellas pforatas poſſit ſupfluitas vulneris abſtergi ⁊ medicia poſſit venire ad vulnus: quãuis dimittere vulnus totalr diſcooptũ ſit malũ: ⁊ ꝓprie in frigore. imo oȝ vt nõ ſit tm̃ coartatũ ⁊ cuſtodiat vulnus i nocte. ¶ Deinde cũ dicit

¶ Quod ſi vulnus ſanat admiſtrent aſtelle ſi iã eſt cõglutinatũ: ⁊ firma aſtellã illi loco ſi ille locus fuerit declinatus ab eo. Et cũ voluntas fuerit ſoluere illud qd tegit vulnus ⁊ mane ⁊ veſpe eſt magis poſſe ꝓpter curationẽ eius ꝓpriã: ⁊ nõ ſit ex eo cõtrarietas in ligamẽto reſtauratiõis fracture oĩno.

¶ Ponit tertium cañ. et dicit ſic. ꝙ ſi vulnus ſanatur ac ſi eſt conglutinatum adminiſtrentur aſtelle ⁊ firma aſtellã illi loco ſi ille locus fuerit declinatus ab oſſe: ⁊ cũ voluntas eſt ſoluere membrũ fiat mane ⁊ veſpere ꝓpter ꝓpriã curationem loci: et ligamentũ reſtaurationis ſit cõtrariũ fracture. ¶ Deinde cum dicit.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Inqt Hy. Oꝫ. vt ligeť vulnꝰ ex medio ligamēti ſi fuerit recēs: ⁊ ſi eſt antiquū ⁊ fecit pus poſt maturitatē: tunc ligeť ex ſupiori eiꝰ vſqꝫ quo ꝯſequať mediū eius. Et de illo qđ eſt bonuꝫ eſt vt ponať illud qđ ſeqť vulnꝰ ex ligamētis: ⁊ ꝓprie ſupiꝰ ſtrictiꝰ vt ſit poſſitas currendi. verꝫ eiꝰ ſtrictura ſit ſm tolerātiā: ⁊ quāto magis elōgať a vulnere ponať leuiꝰ: ⁊ qñ eſt vulneri ꝓfunditas vehemēs ſtringať ſup locū ꝓfūditatis ligatura ligamēti: et ſi ꝯuenit ſtrictura ligamēti loco reſtauratiōis: tūc iā ꝯuenit itētio: ⁊ ſi nō: icipe velare vulnꝰ cū eo qđ diximꝰ ⁊ cuꝫ ꝑuenit ad fracturā iterꝫ ponať ligamētū ſtrictiꝰ: ⁊ oꝫ vt ponatur ꝑparatio mēbri ita vt facilis fiat curſus puris ſi aggregať in vulnere

¶ Ponit quartuꝫ cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ hyp. dicit. ꝙ ſi vulnus fuerit recens ligetur ex medio ligameti. Et ſi vulnus fuerit antiquū: ⁊ facit pus ligetur a parte ſuperiori vulneris vſqꝫ ad mediū vulneris et verſus ptē ſuperiorē vulneris ponať ligamētū ſtricās vt poſſit bñ currē pus. talꝭ ſtrictura dꝫ fieri ſm tolerātiā īfirmi: ⁊ q̄nto ligamētū magꝭ elōgať a vulnere ponať leuiꝰ ꝙ qñ eſſet multa profunditas vulneris ſtringatur ſup parte ꝓfunda eius: ⁊ ſi talis ſtrictura vulneris ꝯueniet ad reſtaurandū: ⁊ tunc iaꝫ ꝑuenit intentio. ſ. p quā queris: ⁊ cum peruenitur ad fracturā iterū ligamētū ponať ſtrictiꝰ: ⁊ ꝑparatio mēbri oꝫ vt ponať ita vt curſus puris ſi aggregatur in vulnere fiat facilis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et oꝫ in eſtate vt īfridenť ligamenta ꝯtinētia vulnꝰ etiā vt ſit adiutoriū ad ꝓhibendū apā. Et nō oꝫ vt appropinqť loco ceratū ⁊ ꝓprie in eſtate: qm̄ fortaſſe putrefiet mēbrū: imo ſi neccāria ē repcuſſio: tūc cuꝫ vino ſtiptico ſm ꝙ ꝑterijt a nobis eiꝰ declaratio. ⁊ cum fracture eſt attritio ⁊ timetur mors mēbri: tunc ſcapelleť.

¶ Ponit 5m cañ. ⁊ dič ſic. ꝙ in eſtate īfrigideť ligamēta ꝯtinētia vulnꝰ vt ſit adiutoriū ad ꝓhibēdū apa: ⁊ nō oꝫ vt loco appropinquet cerotū: ⁊ ꝓprie in eſtate: qm̄ fortaſſe putrefiet mēbrū. imo ſi neceſſaria eſt repcuſſio fiat cuꝫ vino ſtiptico ſm ꝙ ꝑterijt a nobis eius declaratio. Et ſubdit ꝙ cū fracture eſt attritio ⁊ mors mēbri timeť: tunc oꝫ vt ſcarpelleť membrū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ſcias oīno ꝙ qñ vulnꝰ ligať ſm ꝙ cōuenit expellit ligamētū deſcēſiōis: ⁊ ſi errať in ligamento apat ⁊ ꝓprie qñ mollifiCať ſup locū vulneris ⁊ ſtringiť ſup illud qđ ē poſt ipm: ⁊ ſi nō fuerit ei detectio nō curret ab eo virus neqꝫ ꝑueniet ad ipſuꝫ medicamē. ⁊ ſi dimittiť diſcooptū putrefit ⁊ infridať ⁊ accidit mors mēbri ⁊ ꝑducit ad dolores ⁊ febres: q̄re neccāriū ē medico vt faciat aliquid iter hoc. ⁊ ꝯſideret illđ qđ accit et ſuccurrat ei añq̄ꝫ ꝯfirmeť.

¶ Ponit 6m cañ. ⁊ dicit ſic. ꝙ debes ſcire ꝙ qñ vulnꝰ ligať ſm ꝙ ꝯuenit ligamētū expellit deſcēſuꝫ mãe ad latꝰ. ſi errať in ligamēto apat: ⁊ ꝓprie qñ ligamentū mollificať ſup locū vulneris: ⁊ ſtringiť ſup illđ qđ ē poſt vulnꝰ ſi nō fuerit aliqđ qđ ꝓhibeat. Et ſubdit ꝙ ſi vulnꝰ dimittiť diſcooptū putrefit ⁊ īfridať: ⁊ accidit mors mēbri: ⁊ accñt dolores ⁊ febres: ⁊ ſic ē neccīū mēbro vt faciat aliqđ iter h. ſ. qđ dcm̄ eſt ⁊ ꝯſideret illud qđ accidit ⁊ ſuccurrat anteq̄ꝫ ꝯfirmať.

¶ De fractura male reſtaurata. Capitulum. x.

Quādoqꝫ fractura eſt reſtaurata nō ſcđm ꝙ oꝫ ⁊ eſt neccīū vt itereť eiꝰ fractura: q̄re opꝫ vt reſtaurator ſciat diſpōnē alroſboth q reſtaurauit os. Q; ſi fuerit magnꝰ fortis nō vadat ad frāgēdū ipm ſcđo. fortaſſe. n. nō erit poſſe vt frangať ex loco fracture ꝑme ꝓpter fortitudinem alroſboth: quare frangetur in alia parte loci.

¶ Ponit caplm̄ de fractura male reſtaurata et ponit tres regulas in h. ibi ponit 2am.)Q; ſi nō iueniť excuſatio) ibi 3am (Et multotiēs gdē) dič ſic de ꝑa pte ꝙ qñqꝫ fractura ē reſtaurata nō ſm ꝙ oꝫ ⁊ eſt neccīuꝫ vt frāgať iterꝫ. ꝓp quā rē opꝫ vt reſtaurator ſciat diſpōnē alroſboth. Q; ſi fuerit magnꝰ et fortꝭ nō vadat ad ſtringēdū ipm. 2o qꝛ fortaſſe ſi erit poſſe vt frangať ex loco fracture ꝑme ꝓpter fortitudinē alroſboth: q̄re frāgeť in alia pte loci. ¶ Deīn cuꝫ dicit.

¶ Q; ſi nō iueniť excuſatio: tūc oꝫ vt ꝑcedat et leniat donec mollificeť alroſboth: ⁊ mollificātia ipm ſunt medicie ꝑdicte in ca. duritierꝫ illic: ſic cutis alleliati ⁊ dactili: ⁊ ſic ſpēs fecū oleorꝫ ⁊ alleile ⁊ medulle oſſiū ⁊ medulle granorꝫ cotti ⁊ eis ſilia: deinde frāgať: oꝫ vt aſſiduet cū hoc ēbrocatio cū aq̄ calꝭ ⁊ itroitꝰ tine in die multotiēs. Q; ſi nō ꝑfecerit illđ ⁊ expimentū ⁊ motio ſignificauerint firmitudinē vehemētē: tūc oportebit vt ſeceť caro ita vt ſit poſſe fricare alroſboth ex latere ⁊ deſtruere eū cū ea: deinde frangatur ⁊ reſtaureť ⁊ curetur vulnus curatione ſua.

¶ Ponit ſcđaꝫ regulā ⁊ dič ſic. ꝙ ſi nō iueniť excuſatio qn iterꝫ mēbꝝ male reſtauratū frāgať: tūc oꝫ vt ꝓcedat ⁊ leniať donec alroſboth mollificeť. ⁊ mollificantia alroſboth ſunt medicie ꝑdicte in caº duritierꝫ ſic eſt cutis alleliati. i. illiꝰ aīalꝭ ⁊ dactili: ⁊ ponit multa alia hūectātia. Et qñ fuerit alroſboth mollificatū frangať. Et cū toto hoc aſſidueť embrocatio aq̄ ſup mēbrū ⁊ aſſidueť itroitꝰ tine multotiēs in die. Et ſi talis hūectatio nō ꝑfecerit. qꝛ ꝓpter h alroſboth nō eſt mollificatū: tūc oꝫ vt ſeceť caro circūcirca ⁊ remoueať aliquid de alroſboth cum ferro ⁊ frangať. deinde reſtauretur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et multotiēs quidem eſt poſſibile vt

curet̃ fractura male reſtaurata abſq; fra ctura ſcõa leniendo alroſboth cũ eo qđ ſcis:deinde equetur:⁊ quando ſeruatur ſuper ipſam equatur ſuper ipſam alroſ both iterum ⁊ excuſat fracturaʒ ꝓprie in corporibus lenibus.

¶Ponit 3am regulã:⁊ dicit ſic ꝙ multotiẽs eſt poſſe vt fra ctura male reſtaurata curet̃ aliq; eo ꝙ fiat fractura 2a leni endo alroſboth cũ eo quod ſcis:deinde equat̃ alroſboth ſup ipſam iterꝫ:⁊ hoc excuſat fracturã ſcõaʒ:⁊ ꝓprie in cor poribus lenibus ſicut in corporibus in fractura.

¶De epithymatib⁹ fracture ⁊ que currũt curſu eoꝝ. Ca. xj

e Pithymatũ alia ſunt que ꝓhibẽt apoſtema et rectificant pruritum. Et alia ſunt ad indurandũ alroſ both ⁊ glutinationẽ faciendã in ipſo. Et alia ſunt ad equandũ alroſboth magnũ: ⁊ alia ſunt ad remouendã duritiem iun cturarũ que accidit poſt reſtaurationeʒ: ⁊ alia ſunt ad auferendam mollificatio nem ſi ceciderit in iuncturis.

¶Poſitis capl'is de fractura:Ponit capl'm de epithyma tib⁹:⁊ duo facit.q: ꝑmo ponit capl'a particularia que ↄfe runt ad fracturã.2o ibi(Jam diximus in capl'o)dicit ſic de ꝑma pte:ꝙ epithymatũ alia ſunt que ꝓhibẽt apa ⁊ rectifi cant prurituʒ.Et alia ſunt ad indurandũ alroſboth:⁊ ad faciendum glutinationẽ in ipſo. Et alia epithymata ſunt que habẽt equare alroſboth:⁊ alia epithymata ſunt que remouẽt duritiẽ iuncturaꝝ.Et alia epithymata ad aufe rendũ mollificationẽ ſi ceciderit in iuncturis.

¶De epithymatib⁹ conferentibus ⁊ que currunt curſu eo rum et rectificantibus pruritum. Capl'm. xij.

i Am diximus in ca. ligamenti vit tas ad illud quod oportet ſciri in hoc ca.⁊ dicimus cerata ⁊ embro cas cum vino ſtiptico et illis ſimilia. Et reiteramus nunc:et dicimus.nõ oportet vt ſit illud quod adminiſtratur ð cerato: aut alijs ita vt aſpitas ſit in eo aliquo mo do:imo ſit leuius quanto plus eſſe poteſt et mollius. Et nõ oportet vt admĩſtrent̃ cerata vbi timetur putrefactio neq; vbi multiplicant̃ partes fracture.huiuſmodi enim preparatũ eſt ad ſuſcipiendã putre factionẽ:qñ plurimũ eſt cum vlceribus. Super aquis aũt calidis ⁊ earuʒ effuſio ne iam locuti fuim⁹ ⁊ fecimus ſcire ꝙ vti litas in eis eſt reſolutio materierum que incurrere faciũt pruritũ ⁊ attractio mate riei nutritiue:⁊ ſunt iterꝫ neceſſarie qñq; quia membrũ iam debilitauit ſtrictura ⁊ exiccauit ipſum:et illud quod vltime cõ ſequitur eſt ſcitum.

¶Ponit capl'a pticularia epithymatũ que cõferũt ad fra cturam:⁊ ponit mlta epithymata ⁊ vnguenta que cõferũt ad fracturã ⁊ ſunt nota ad litterã. Et ideo diuidit̃ iſta ps in tot partes quot ponit capl'a de epithymatibus:et ſunt nota ad litteram.

¶De epithymatib⁹ ad indurãdũ alroſooth. Capl'm. xiij.

r Es ↄferentes in hoc ſunt embro ce ſtiptice ſubtiles ⁊ empl'a que ſi milant̃ eis ſicut decoctio myrti ⁊ eius oleũ ſi neceſſariũ eſt oleum:⁊ oleum alcane ⁊ epithyma cũ aqua folioꝝ myrti ⁊ granaꝝ eius ⁊ decoctio arboris alcori: ⁊ decoctio radicis aldirdar:et decoctio foliorum eius eſt incarnatiua induratia: ⁊ emplaſtrum factum ex mes proprie qñ ponuntur cum eo crocus ⁊ myrrha ⁊ cõ ficitur cum vino odorifero eſt bonuʒ val de:⁊ diſtillatio ſpatularum palme eſt bo na iterum.

¶De regimine equationis alroſooth. Capitulum. xiiij.

i N principio quidem ⁊ dum per manet recẽs ſtiptica predicta.qñ ipſa aggregant ipſum ⁊ ſtringunt ipſum ⁊ minorant quantitateʒ eius:poſt illud vero qñ ſupfluit:et ꝓprie ꝓpe iun cturam eſt neceſſariũ ſecare ab eo ⁊ frica re donec equetur. Et omnia iſta cum eo quod dictum eſt in eo.

¶De medicinis lenientib⁹ duritiẽ iũcture. Capl'm. xv.

o Portet vt embroces et incipias cum aqua calida:deinde admini ſtres deſuper emplaſtra et inun ctiones que fricando fiunt lenientes fa cta ex mucillaginibus gummis et adipi bus ⁊ oleis:⁊ ſi ponatur in eis acetũ forte erit magis ꝓfundatiua:⁊ de illis quoruʒ adminiſtratio ꝓpinquat eſt dactili ⁊ alle liati ⁊ oleum ſiſaminũ:quoniã eſt empla ſtrum leue:⁊ iterum mollitiuum de her ua permiſceatur cum tanto butyro q̃tuʒ eſt ipſi⁹ medietas:⁊ mellis q̃tum eſt ipi⁹ quarta:⁊ fortaſſe ſufficit ceratum de oleo lilij ſolum:⁊ qñq; adiuuat̃ cũ oib⁹ lenificã tib⁹ ꝑdictl i capl'o ſephiros:⁊ cũ ſentl alte ratõeʒ ↄplonis ad frig⁹:tũc adde i eis ex caſtoreo ⁊ ſerapino ⁊ oppoponaco. Me dicamen bonum. Recipe fecem olei de lino et fecem olei ſiſamini et fenugrecuʒ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

coctũ in lacte ⁊ heil ad ipſum adminiſtret ⁊ itez radices altee et radices cucumeꝝ aſinini ⁊ bdelliũ ⁊ ãmoniacũ ⁊ oppoponacũ diſſoluant cum aceto forti ⁊ liniant ⁊ vnguentũ eburneũ eſt bonũ. Medicamen bonum. ℞. mucillaginẽ fenugreci ⁊ ſemis lini ⁊ mucillaginẽ cucumeris aſinini ⁊ ammoniacũ ⁊ laudanũ et yſopum humidã ⁊ oleuz de lilio ⁊ adipem anatis ⁊ bdelliũ lene ⁊ purũ ⁊ medullã vituli reſoluant in oleo ⁊ fiat vnguentum. Aliud forte. ℞. olei veteris lib. ij. olei d̃ lilio lib. ſ. ſtoracis liquide. lib. quartã cere citrine lib. ſ. glutinis albotiz. ℥. ij. euforbij. ʒ. ij. medulle oſſiuz cerui. ℥. iiij. fiat vnguẽtũ. Unguentũ bonuz ad duritiẽ iuncturaꝝ quã acqſiuit reſtauratio: ammoniaci partem vnam. bdellij iudaici partẽ vnaz: laudani partẽ mediã. olei de alcanna adipis anatis amboꝝ aã. partis quartã: ſolue gũmas ⁊ aggregra omnia. Unguẽtũ bonũ ammoniaci. ℥. vj. ⁊ cere citrine tantundẽ gũmi albotin bdellij ⁊ galbani omnium aã. ℥. viij. olei d̃ alcanna. ℥. iiij. terant gũme cõtrite in aceto: deinde aggregentur in mortario inuncto cũ oleo de lilio ⁊ ſilr ad ſpaſmũ eaꝝ nodationẽ que accidit ſicut glandula vbi eſt. Et iam diximꝰ eam in caplo ſuo: ⁊ adminiſtent vnguẽta que diximus nunc: ⁊ adminiſtratio caſtorei ⁊ coſti ⁊ fimi columbini: et ſinapis emplaſtrando eſt vltima. Linitiuũ bonuz. ℞. fecis olei de lilio. ℥. j. ⁊ fecis olei ſeminis lini. ℥. j. ⁊ ſtoracis liquide ⁊ galbani ⁊ ſerapini ⁊ oppoponaci omniũ aã. ℥. ſ. bdellij ſeminis. ℥. j. adipis vrſi: aut galline: aut porci apud illum qui diligit illud ex ſapientibus diuitum. fiat ex eis vnguentum

¶ De faciẽtibꝰ fortitudinẽ mollificatiõis. Caplm. xvj.

Suſtentatio in curatione eius eſt ſuper ſtiptica ſubtilia ſicut ſauina ⁊ dactili imaturi ⁊ his ſimilia: aut ſup ſtiptica ſpiſſa: ⁊ quãdoqz miſcent cũ his ſicut crocus ⁊ cinamomũ ⁊ myrrha: ⁊ enula eſt bona valde ⁊ ꝓprie quãdo coquitur cum ea acorus ⁊ cinis vitis cũ adipe antiqua ⁊ cortices ſpatularuz palme: et oĩa que dicta ſunt indurãdo alroſboth

¶ De adminiſtratiõe aque cal'e ⁊ olei. Caplm. xvij.

Fcias q aqua calida ⁊ oleuz nõ cõueniũt apud reſtaurationẽ: qm̃ ꝓhibent reſtaurationẽ: ſz cõueniunt ante ipam: qm̃ ambo preparant reſtaurationẽ ⁊ cõueniunt poſt ipam: qm̃ ipſa abſtergunt quod remanet ex apoſtemate ⁊ duritie ⁊ roſboth ⁊ puſtulas quas euenire fecerũt ligamẽta in neruis: quare fit motus cum eis nõ facilis. Cũ ergo adminiſtrant aqua calida ⁊ oleũ ⁊ adipes ⁊ medulle ſuccurrunt illis nocumentis: inter illud vero aqua ⁊ oleũ ſunt valde ꝓhibentia ab ĩcarnatiõe

¶ Põit caplm d̃ adminiſtratiõe aq̃ cal'e ⁊ olei. ⁊ diuidit ĩ ptes tot quot ponit regulas in ij. ptes patebũt exponẽdo eas. Dicit ſic de pma pte. q tu debes ſcire q aq̃ cal'a ⁊ oleũ nõ ↄueniũt apud reſtaurationẽ: qm̃ iſta ꝓhibẽt reſtaurationẽ: ⁊ pꝰ reſtaurationẽ ↄueniũt iſta: qm̃ iſta abſtergũt illd̃ qd̃ remanet ex apate ⁊ duritie alroſboth. remouẽt puſtulas qs faciũt euenire ligamẽta in neruis: ⁊ fit motꝰ cũ eis difficilis: cũ g adminiſtrat aq̃ cal'a ⁊ oleũ: ⁊ adeps ⁊ medulle ⁊ hmõi. ſuccurrũt iſtis nocumẽtis. ſ. puſtulis accĩtibꝰ in fractura. Et ſubdit q itra totũ hoc aq̃ ⁊ oleũ ſũt valde ꝓhibentia incarnationẽ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et fortaſſe adminiſtrant in infantibꝰ ⁊ qui ſunt eis proximi nõ in alijs cuz empl'a exiccata ſunt ſup eos ⁊ faciũt eis dolorez quare indigent: tunc et oleo inũgat locus qui dolet: deinde ſuſtentetur et reſtauret: apud quietem vero nõ datur licẽtia in hoc. Et medici qñqz vtunt ẽbroca ex aq̃ cal'a cũ ipi ſoluũt ligamẽtũ pmũ q̃rentes ex eo iuuamẽtũ ⁊ eſt vt attrahãt ad ipz materiã. Et oz vt ſit illa aq̃ talis vt cũ cadit apud ĩfirmũ ſit tẽpata: calida. n. fortaſſe reſoluit ex corpe mundo ſupra illud qd̃ attrabit ⁊ ꝓprie qñ ꝓlongat tps effuſiõis eiꝰ ⁊ attrabit ex corpe repleto ſupra illd̃ qd̃ oz et ꝓprie ſi abbreuiet tempꝰ eiꝰ: imo oz vt ſit aq̃ cum cal'itate ad eq̃litatẽ tẽdẽs ⁊ ſit tps effuſiõis eiꝰ ſm q̃ntitatem que videt ex augmento membri et eius inflatione ⁊ nõ effundant cum incipit detumeſcere.

¶ Põit 2m cañ. ⁊ dic ſic. q fortaſſe adminiſtrat ĩ iſantibꝰ qñ empl'a ſunt exiccatiua vt vngant aliq̃ oleo loca dolentia. Deide poſt h ſuſtẽtet: ⁊ reſtauret. Sz qñ mẽbrũ ẽ apd̃ gentẽ: tũc nõ dat licẽtia in h. ſ. in adminiſtratiõe olei. Et ſubdit q medici qñqz vtunt ẽbroca ex aq̃ cal'a qñ ſoluũt ligamẽtũ pmũ q̃rentes p talẽ adminiſtrationẽ iuuamentũ vt attrahãt ad mẽbꝝ mãz: ⁊ iſta aq̃ oz q ſit a talis vt cũ cadit ſup ĩ-

firmū ſit tpata: qꝛ calía foꝛtaſſe reſoluit vltraq̄ʒ dēat ex coꝛ poꝛe mūdo qñ ꝓlōgat̃ tp̄s effuſiōis ei⁹: ꝛ ex coꝛpe repleto attrahit ad mēbꝝ vltraq̄ʒ oʒ q̄ʒuis paucū ſit tp̄s effuſiōis aque: ꝛ ſic oʒ vt calítas aque ſit tēdēs ad eq̄litatem. Et tp̄s effuſiōis eius ſit ſm̄ quātitatē que videt̃ de augmēto mē bꝛo ꝛ īflatiōe eius. Et cum membrū incipit detumeſcere nō effundat̃ aqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et nos q̄dē iam dixim⁹ de iudicijs em broce in capitulo diſlocatiōis illō qd̄ oʒ attēdere etiā hic: ꝛ magis dilectū mihi qñ nō eſt illic doloꝛ eſt vt nō appꝛopinq̄t mē bꝛo oleū neq̄ʒ aqua calida oīno niſi illud quod antecedit ip̄m in pꝛincipio rei ad defenſionem. Et de illis que ponuntur ſuper iūcturas que indurant̃ poſt reſtau rationē ſuper toꝛſionem ꝛ attritionē ſunt dactili ꝛ alleliati emplaſtrando.

¶ Ponit 3^m cañ. ꝛ dicit ſic. ꝙ nos diximus de iudicijs em broce in capl̄o diſlocatiōis illud qd̄ opʒ attendere hic. Et ſubdit ꝙ magis dilectū ſibi eſt vt mēbꝛo nō approximet neq̄ʒ oleū neq̄ʒ aqua calía oīno. Et nō admīſtret̃ niſi illō qd̄ antecedit ip̄m ad defenſionē. Et ſubdit ꝙ de illis que ponunt̃ ſup iuncturā que induraf: aut eſt attrita aut ꝯtoꝛ ſa ſunt dactili ꝛ alleliati. i. cutis illius animalis.

¶ De cibatione reſtaurati ꝛ potiōe. Capl̄m. xviij.

o Poꝛtet vt ſit cib⁹ ei⁹ ex eis que generāt ſanguinē ſpiſſum ꝛ nō ſpiſſum ſiccū: imo ſpiſſuʒ viſco ſum vt generet alroſboth tena cē foꝛtē nō ſiccū d̄bilē lenē: ꝛ illa ſūt ſicut pedes ꝛ frumentū coctū cuʒ multa aqua quouſq̄ʒ ſit ſicut puls et ventres et capita ꝛ cutis hedi ꝛ arietis decocta ꝛ ſilia eis ꝛ vinuʒ ſtipticum. Et ex illis que dantur in ſecunda menſa ſunt caſtanee et grana in quibus non eſt acuitas.

Ponit capl̄m de cibatione reſtaurati: oʒ ꝙ ſit ex eis que gñant ſanguinē ſpiſſū: ꝛ nō ſiccū: imo ſpiſſū viſcoſū: ꝛ doʒ eſſe cib⁹ talis vt generet alroſooth tenacē ꝛ foꝛtem nō ſic cū debilē lenē ꝛ ponit cibaria ꝛ ſūt nota. ¶ Deiñ cū dicit.

¶ Et alienet omnia que ſubtiliāt ſangui nē ꝛ calefaciūt ip̄m ꝛ lōgant ip̄m a coagu latione ſicut vinū ſubtile et res ꝯfoꝛtātes valde. Et ad ſūmū regimē ei⁹ ſit igroſſa tio niſi ſit illic ꝓhibēs ex vulnere regrē te ſubtiliationeʒ cibi ſm̄ illud qd̄ eſt ſup ip̄m de magnitudine eius: aut ipſius par uitate ꝛ apō timoꝛē doloꝛis. Qui vero ſe cur⁹ eſt ab illo dilatet̃ in cibo ꝛ potu.

¶ Ponit ſcd̄aʒ regulā: ꝛ dicit ſic. ꝙ iſte reſtauratus dʒ alle uiare oē cibariū qd̄ calefacit: ꝛ ſubtiliat ſanguinē ꝛ elō gat ſanguis coagulationē ſicut eſſet vinū ſubtile ꝛ res cō foꝛtantes valde: ꝛ ad vltimū regimē iſti⁹ reſtaurati ſit in groſſatio niſi ꝓhibeat vuln⁹ ingroſſationē: ꝛ niſi ſit ꝓhi bēs ingroſſationē cibi doloꝛ vulneris mēbꝛi. Et ſi fueris ſecurus ab h. ſ. qꝛ nō times igroſſare cibū dilatet̃ īfirmus in cibo ꝛ potu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et qui amat defenſionē icipiat cū regi mine ſubtiliāte: vt ſecuret̃ a malitia ap̄a tis. Et illō eſt ſicut ſi opoꝛteat iteꝝ vt fle botomet̃ ꝛ ſoluatur veter: ꝛ nō poſt dies paucos admīſtret illud quāuis ſit quādo q̄ʒ neceſſariū iterū vt dimittat hoc regi mē qñ ſupfluit roſboth in magnitudine: ꝛ eſt nec̄e ꝓhibere ip̄m. Modus cibarij ꝯuenientis ei quod adminiſtratur hoꝛa coagulationis.

¶ Ponit tertia regulā ꝛ dicit ſic ꝙ ille qui amat defenſio nem mēbꝛi ꝛ icipiat cuʒ regimine ſubtiliāte quouſq̄ʒ ſecu ret̃ flōmia aut ſolōne vētris fiat. Deinde igroſſet̃ cib⁹ niſi ꝓhibeat magnitudo alroſboth. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Sumant̃ paniſ de ſimula ꝛ farina rizi ꝛ ſepum vacce pinguis ꝛ lac: ꝛ fiat ex eis cibariū ſimile frumēto cocto vt puls cuʒ bonitate ſue conſuetudinis: medicia aūt eius quā ſumit ad reſtaurationē mumia eſt que eſt mirabilis.

¶ Ponit vnum modum cibarij conuenientis reſtaurato: ꝛ eſt notus ad litteram.

¶ De accñtibus que accidunt ad fracturam. Capl̄m xix.

q Uandoq̄ʒ accidit ex fractura diſruptio carnis que non con glutinatur. ꝙ ſi non incidatur putrefit et putrefacit illud qd̄ ſeq̄tur eaʒ ex oſſe. q̄re ē nec̄ariū vt icidat̃ ꝛ coquat̃: ꝛ qñq̄ʒ accidit flux⁹ ſanguinis: ꝛ eſt neceſſe vt ꝓhibeat̃: ꝛ qñq̄ʒ accidunt ꝯtuſſio ꝛ attritio foꝛtis carni q̄ ſi nō curet̃ cū ſcalpellatiōe aut cū medicis ꝓhibēti buſ putrefactionē ꝯuenit ad eſthiomenū: quare oʒ vt obſeruet̃ illō: et qñq̄ʒ accidit ap̄a calīn ī quo ē timoꝛ: q̄re oʒ vt regat̃ re gimīe ſuo: ꝛ qñq̄ʒ accidūt vlnera q̄ ñ egēt vt curēt̃ cū eo cui⁹ ꝓterijt narratio. Et qñ q̄ʒ accidit alroſboth ſupflu⁹ ī fractura cu ius q̄ntitas nō ē nec̄aria: q̄re oʒ vt mīoꝛet̃ nutrimētū ꝛ ꝓhibeat ei⁹ gñatio cū ꝓhibi tiōe cibi ꝛ ſtrictura deſup ꝛ reliq̄s q̄ ſunt dc̄ā. Et qñq̄ʒ accidit mollifica iūcturaꝝ ex extēſiōe Et qñq̄ʒ accidit vt currat vir⁹ ad medullā q̄ gñat̃ ī oſſe: q̄re nec̄e eſt vt extrahat̃ os et diſcoopiat̃ via vir⁹ ad it⁹.

¶ Ponit accñtia ſequētia ad fracturā: ꝛ ſic dicit. ꝙ qñq̄ʒ ac cidit ꝓpter fracturā diruptio carnis que caro nō conglu tinat̃: ꝛ ſi nō icidat̃ putrefit: ꝛ putrefacit os: ꝛ qñq̄ʒ accidit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓpter fracturã fluxus ſanguis:⁊ ẽ neceſſe vt ꝓhibeat̃. Et qñq; accidit ꝓpter fracturã ꝯtuſio ⁊ attritio fortis carnis q̃ ſi nõ curet̃ cũ ſcalpellatõe:⁊ cũ reb⁹ ꝓhibẽtib⁹ putrefactionez ꝑuenit ad mẽbrũ ad heſtiomenũ. Et qñq; ꝓpter fracturã accidit apã calidũ ĩ quo ẽ timor:q̃re oꝫ vt regat̃ regimine ſuo. Et qñq; ꝓpter fracturã accidũt vulnera que egẽt vt curent̃ cũ eo cui⁹ pterijt narratio. Et qñq; ĩ fractura accidit alroſboth ſupfluus:q̃re opꝫ vt minoret̃ nutrimẽtũ. Et ꝓhibeat̃ generatio alroſboth faciẽdo ea que dicta ſũt. Et qñq; pp fracturã accidit mollificatio iũcturarũ q̃re opꝫ vt curet̃. Et qñq; accidit pp fracturã vt currat virus ad medullã q̃re neceſſe eſt vt diſcooperiat̃ os:⁊ diſcooperiatur via ad virus.

Tractatus tertius. De fractura cranei. Cap. i.

Multotiẽs accidit vt findat̃ craneũ ⁊ nõ findat̃ cutis: imo apẽtur.

Quia videm⁹ hoc capl̃m multe vtilitatis ⁊ multe neceſſitatis exiſtẽ:tũ pp ſuſpitiões que ſũt in fractura talis mẽbri:tũ pp ignorãtiã cõez medicoꝝ circa modũ curationis ei⁹. Et qꝛ etiã modus fracture talis mẽbri ſicut ẽt poſt Aui. ponet ⁊ oſtẽdet nõ ẽ ſimilis curatiõi aliaꝝ fracturaꝝ alioꝝ mẽbroꝝ:non eñi fit ꝑ replaſmationẽ ⁊ reſtaurationẽ ſicut fit ĩ alijs mẽbris:ſed poti⁹ modus curatiõis ei⁹ vicinat̃ curatiõi magis vulneꝝ ⁊ vlcerũ mẽbroꝝ carnoſorũ. Eſt enim cura fracture cranei ĩ medio earũ cyrugiaꝝ q̃ ſũt ſm carnẽ ⁊ eaꝝ q̃ ſunt ſm oſſa ſicut dr̃ in ſexto li⁹ Pauli ĩ cap. de fracturis q̃ accidũt oſſib⁹ cranei. Pro tãto ĩ hac fen. q̃nta q̃ ẽ de reſtauratiõe ſolum circa expõnẽ hui⁹ capl̃i viſum fuit nobis aliquãtulũ eſſe neceſſariũ ĩtẽdere:ſup alia cap̃la hui⁹ Fen expõnez facere nõ curãtes. Dicim⁹ g̃ ꝙ cũ Auicẽ. determinauit de mõ curatiõis fracture ĩ gñali non deſcẽdẽdo ad curationem alteri⁹ fracture ſm aliq̃d aliud mẽbrũ. In pte iſta incipit determinare ĩ ſpãli modos curatiõis fracture oſſiuꝫ cuiuſlibet mẽbri. Incipit aũt ĩ hoc cap. de mõ curationis fracture cõtingẽtis ĩ oſſe capitis q̃d craneũ dr̃ ꝓpterea qꝛ caput ẽ ex mẽbris exteriorib⁹ q̃ ꝑmo occurrũt:vñ ꝑmo incipit determinare de mõ curatiõis fracture cõtingẽtis in oſſe capitis. Circa hoc ãt capl̃m. Aui. ſic ꝓcedit. In prima parte:qꝛ fractura q̃ accidit ĩ craneo aliqñ eſt occulta ad ſenſũ ⁊ ambigit̃ de ipſa: oſtẽdit neceſſitatẽ cognitiõis ei⁹ ⁊ modũ etiã ſm quẽ dꝫ cognoſci. in ſcd̃a pte docet modũ curatiõis ei⁹. ſcd̃a ibi. Vulnerũ ãt capitis vſq; ad terminuꝫ almocati. ꝑma ps diuidit̃ ĩ ptes duas. ĩ ꝑma pte oñdit neceſſitatẽ cognitiõis fracture q̃ cõtingit in craneo:⁊ oſtẽdit nocumẽta ex ignorantia ipſi⁹. in ſcd̃a pte dat modũ cognitiõis ei⁹ qñ. ſ. ẽ fiſſura occulta. ſcd̃a ibi. Illud vero in q̃ declarat̃ cuꝫ eſtimatiõe. ꝑma pars diuidit̃ in tres. In prima pte docet ſm quẽ modũ ẽ poſſibile ꝙ fractura in craneo aliqñ occultatur ſenſui. in ſcd̃a pte oñdit nocumenta que cõtingũt ex ei⁹ ignorãtia ꝓpter quã negligit̃ modus curatiõis ei⁹. in tertia pte ex dictis inuit neceſſitatẽ modi cognitiõis ei⁹ qñ ſenſui occultat̃. ſcd̃a ibi. Cũ g̃ occupatio fit. tertia ibi. Et ꝓpterea vt ꝯſideret̃. In prima parte vult dicẽ ꝙ multotiẽs ꝯtingit vt findat̃ cranaũ. i. os capit̃ ſup. ex aliq̃ cã ꝑmitiua:⁊ tñ non findat̃ cutis:ſed apat̃. i. tumeſcit caro ⁊ cutis q̃ ẽ ſupra craneũ in quo accidit fiſſura:et tũc qñ ſic cõtingit fractura q̃ ẽ in craneo nõ ẽ mãifeſta ad ſenſum propter cooperationez carnis ⁊ cutis.

Sed aliquis dicet quõ ẽ hoc poſſe. ſ. vt findat̃ os ⁊ nõ cutis neq; caro q̃ ſũt ſup ipſũ:cũ tñ os capitis ſit duri⁹ carne ⁊ cute: res ãt dura difficili⁹ vr̃ pati q̃ʒ mollis. Dõm ẽ ꝙ hoc ẽ poſſe accidere ⁊ accidit vt ſepe vr̃ ad ſenſũ:ſed illd̃ q̃dem nõ accidit a re ꝑmitiua ledẽte ꝑ iciſionẽ:qm̃ ex tali re obuiãte ꝑmo neceſſariũ eẽt ĩcidere carnẽ ⁊ cutẽ q̃ʒ os:ſʒ hoc accidit multotiẽs a cã ꝑmitiua q̃ ledit ꝑ cõtuſionẽ ⁊ ꝯquaſſationẽ:ex obuiatiõe. n. taliũ reꝝ multotiẽs accidit ꝙ frãgit̃ craneũ manifeſte:non tñ caro neq; cutis:⁊ id̃ qꝛ tales res ſoluũt cõtinuũ cõq̃ſſando ꝑ plicationẽ:res igit̃ dura q̃ plicari nõ põt ſine fractiõe ⁊ diſrũptiõe ptiũ frangit̃ ex obuiatiõe talis rei:ſʒ res mollis q̃ plicari põt ⁊ cedere ſine diſruptiõe ptiũ nõ ẽ neceſſe vt frangat̃ ſicut ẽt ad ſenſũ in reb⁹ exteriorib⁹ apparet:videm⁹ eñi ꝙ res dure vt ligna ſicca ꝑ plicationẽ frãgũtur. res ãt molliores non: qꝛ igit̃ craneũ ẽ mẽbrũ hñs duriciẽ:caro aũt ⁊ cutis mollia ſũt:hic ẽ ꝙ ex obuiatiõe rei cõtũdẽtis ⁊ ꝯq̃ſſantis accidit multotiẽs craneũ frãgi:nõ aũt carnẽ ⁊ cutẽ ꝑcipue maxime hoc cõtigit qñ craneũ ẽ duri⁹ ſicut ẽ ĩ corpib⁹ iuuenũ in pueris. n. ꝓpter molliciẽ oſſiũ ſicut apparet ad ſenſuꝫ accidit multotiẽs a re cõtũdẽte ꝙ os nõ frãgit̃:ſʒ iteri⁹ plicat̃ ſicut accidit ĩ cute ⁊ carne:q̃ʒq̃ʒ tñ ex re cõtũdente tali ſic obuiẽte nõ accidit findi carnẽ ⁊ cutẽ:ſʒ findi craneũ tñ qꝛ ex ipſa cõtigit multa paſſio ĩ carne cũ cute ad quã ſeq̃tur vehemẽs dolor q̃ ẽ cã attractiõis hũoꝝ ad locũ ⁊c̃. Idcirco dixit Aui. ꝙ lʒ nõ findat̃ cutis:ſʒ craneũ: multotiẽs tñ apatio fit ĩ carne ⁊ cute q̃ craneũ circũdãt. Si igit̃ dicas ꝙ res dura difficili⁹ patit̃ q̃ʒ mollis. Dõm ꝙ veꝝ ẽ loq̃ndo de paſſiõe abſolute:tñ loq̃ndo de tali mõ paſſionis nõ oꝫ. Eſt eñi aliq̃s modus paſſiõis in quo magis patit̃ res dura q̃ʒ mollis: vnde qñ craneũ frãgit̃:ſic ꝙ cutis ⁊ caro ẽt patit̃ ab illa re obuiãte:caro ⁊ cutis citius recipit leſionẽ q̃ʒ os:nõ tñ opꝫ ꝙ ab ipſa recipiat eandem leſionez quam recipit os. Deinde cum dicit.

Cum ergo occupatio fit ĩ curatiõe apatis ⁊ ñ ꝑuenit̃ ad plagam fortaſſe accidit vt putrefiat os deſubtus.

In iſta parte oñdit nocumẽta q̃ pñt cõtingere ex ignorãtia talis fracture:⁊ duo facit. ꝑmo oñdit nocumẽtũ q̃d accidit ex ignorãtia fracture abſolute ꝓpter quã negligit̃ modus curatiõis ei⁹. ſcd̃o oñdit aliud nocumentũ cõtingere ex ignorãtia ſm ſui totalitatẽ ⁊ ſm oẽs ſui ptes ſcd̃a ibi. Et vt curet̃ fractura oportebit. In ꝑma pte oñdit Galie. ꝙ qñ medicus occupat̃ in curatiõe apatis q̃d fit ĩ carne ⁊ cute. ſ. ponendo mollitiua ⁊ reſolutiua ſicut ponitur in apatibus q̃ cõſequit̃ cõtuſionẽ carnis ⁊ cutis ⁊ nõ peruenitur ad plagã. i. nõ ꝑuenit medicus ad ſciſſurã oſſis cũ detectiõe ipſi⁹ q̃ſi ignorãs ꝙ os ſit fractũ:vñ non intẽdit ad curationẽ fracture oſſis cũ detectiõe ei⁹ vt poſt apparebit:fortaſſe accidit vt putrefiat os deſubt⁹. i. fortaſſe accidit vt fiat putrefactio ſub oſſe:accidit q̃deꝫ putrefactio ſub oſſe:qꝛ ſciſſura facta a re cõtundẽte. ꝑmo q̃dẽ vt plurimuꝫ accidit ꝙ ſub oſſe accidit diſruptio: aliquaꝝ venaꝝ ex q̃bus hũiditas egredit̃ remanẽs ſub oſſe ⁊ putrefit. 2⁰ etiã hũiditas ⁊ vir⁹ q̃ ſunt ſupra os ꝑ apationẽ ⁊ cõtuſionez factã in carne ⁊ cute defluũt ꝑ fiſſurã ad locũ q̃ ẽ ſub oſſe:puta ad pãniculũ q̃ imediate eſt ſub oſſe. tertio etiaꝫ humiditas ipſa q̃ ex fiſſura ipſa reſudat ex ptib⁹ oſſis et ꝑuenit etiã ad ipſũ ex alijs ptibus ꝓpter dolorem q̃ attrahit retinere ĩter ptes oſſis ⁊ fiſſuras fixas ſm aliq̃d ⁊ ſm aliq̃d etiã defluit ad locũ q̃ eſt ſub oſſe:hec aũt hũiditas ⁊ virulẽtia cũ non mũdificat̃ per fiſſurã oſſis:eo ꝙ nõ ẽ detecta vel apta:vñ mũdificari nõ põt:⁊ ẽt qꝛ medicus non ĩtẽdit ad ei⁹ mũdificationẽ:ſʒ occupat̃ ſoluꝫ in curatione aptis cutis ⁊ carnis ⁊ oſſis:retinet̃ aũt oẽ humidũ retẽtũ in aliquo loco extra naturã:⁊ ꝑcipue cũ reſpiratiõe ꝑuat̃ putrefit ſicut apparet. tertio vel ſcd̃o de febrib⁹:ꝓpter putrefactionẽ talis hũiditatis q̃ detinetur ſub oſſe:⁊ ẽt inter partes oſſis fixas accidit cũ nõ ꝑuenit̃ ad detectiõeꝫ fiſſure ꝙ os putrefit de ſubt⁹:qꝛ. ſ. ex ſuba oſſis putrefit ⁊ etiã ſub oſſe fit putrefactio ſup pãniculũ q̃ dr̃ dura mater qui eſt imediate ſub oſſe. Nota aũt ꝙ Aui. dicit fortaſſe aut ex mõ loquẽdi quẽ ſeruãt auctores multotiẽs:nã modus coꝝ eſt multotiẽs vt vtant̃ hoc vbo fortaſſe in mõ affirmatiõis ipſoꝝ de re aliq̃. Aut dixit fortaſſe:qꝛ illd̃ vt ĩ pluribus accidit:qꝛ tñ nõ eſt ipoſſe q̃n ſine iciſione cutis ⁊ car

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nis nõ accidat putrefactio de q̃ fcã eſt mẽtio: hoc aũt ẽ poſſibile. ſ. dato ꝙ nõ ꝑueniaꝛ ad fiſſurã cũ inciſiõe carnis et cutis: ꝙ tñ nõ fiat putrefactio dicta altero duoꝝ modoꝝ aut q2 fiſſura accñs oſſi ẽ ꝑua ꝓpter cuiꝰ ꝑuitatẽ accidit vt in ipſa nõ aggregeꝛ hũiditas q̃ putrefiat: ſed ſolidaꝛ cum regeneraꝛ poꝛus factꝰ a natura: vñ ibi ſufficit ſola medicatio apatis facti i carne ⁊ cute: ⁊ precipue hoc accidit qñ corpꝰ in quo hoc accidit ẽ bonoꝝ chimoꝝ ⁊ nõ ſupfluoꝝ nec in q̃ʒto nec i q̃li. In fiſſura autẽ magna aut ꝓfunda illud nõ ẽẽt poſſe. hoc aũt eſt poſſe ſi cũ medicamine apatis facti in carne ⁊ cute accideret ꝙ fieret putrefactio in oſſe tũc eñi facta detectiõe carnis ⁊ cutis apparebit fiſſura fcã in oſſe: vñ ⁊ tũc medicꝰ itẽdit ad curationẽ fracture oſſis: ⁊ ẽt hũiditas poterit exteriꝰ exalare: ꝓpter q̃d illa accidẽtia de quibus loquiꝛ ſtatim: poſtea nõ contingeret anteq̃ʒ medicus intẽdat ad curationẽ fracture.

¶ Et accidũt ante ſanioſitatẽ aut pꝰ ipſaʒ egritudines male ex febribꝰ ⁊ tremoꝛe et deſtructiõe rationis ⁊ alijs: quare ẽ neceſſariũ vt findaꝛ ⁊ multotiẽs q̃dem ſignificat locũ ĩfirmꝰ ipſe ⁊ ꝙ tangit ipſuʒ omni hoꝛa: ⁊ hoc ꝓpꝛie: ⁊ tũc q̃dem ẽ neceſſarium vt redeat vulnus ad diſpõneʒ ſuam.

¶ Nũc docet q̃le nocumẽtũ in generali cõtigeret ex ignorãtia fracture occulte ꝓpter quã negligiꝛ curatio eiꝰ: q̃a ſcʒ accidit inde putrefactio ſub oſſe. Docet ẽt qualia accidẽtia in ſpãli cõtingũt. que accidẽtia ſequuꝛ putrefactionem factã ſub oſſe dicẽs. Et accidũt ante ſanioſitatẽ. i. ante talẽ putrefactionẽ: aut poſt ipſã egritudines male ⁊ cetera accñtia peſſima ⁊ moꝛtalia ſicut feb. ⁊ deſtructio rõnis et tremoꝛ. Febris accit ꝓpterea q2 illa putrefactio fit i mẽbꝛo nobili ſicut ſup pãniculũ tegentẽ cerebꝛũ q̃ cõicat cũ coꝛde: ad putrefactionẽ aũt in mẽbꝛo nobili cõicãte cũ coꝛde cõſeq̃ꝛ febris ⁊c̃. Accidit aũt tremoꝛ ⁊ d̃ſtructio rõnis ꝓpter nocumẽtũ q̃d ꝑuenit ad cerebꝛũ ex putrefactione q̃ fit aut facta ẽ ſup pãniculũ tegẽtẽ cerebꝛũ: ⁊ ꝓpter ſimilẽ rõnẽ accidũt aliqñ accñtia mala ⁊ peſſima de q̃bus fiet mẽtio infra ſicut ſcotomia apa ⁊ ſilia accñtia. Et q̃nq̃ ẽt ꝓpter paſſionẽ fcãm ad ſtõm accidit vomitꝰ colere. q2 ſupple vt ꝓhibeaꝛ aduẽtꝰ iſtoꝝ accñtiũ ẽ neccũ vt findaꝛ caro ⁊ cutis ⁊ detegaꝛ fractura oſſis vt poſſit fieri curatio fracture oſſis ſm modũ de quo fiet mẽtio. Et ſubdit Aui. Et multotiẽs q̃dẽ ſignificat: q̃ſi vult dicere Aui. ꝙ nõ ſolum ſignificaꝛ ꝙ ſit vel fiet putrefactio i oſſe qñ negligaꝛ curatio fracture ex accñtibꝰ q̃ cõſequuꝛ in ꝓceſſu de quibus fcã ẽ mẽtio. Ueꝝ ẽt multotiẽs ſignificaꝛ fractura oſſis ex idicio patiẽtis: qm̃ tãgit ipʒ q̃re oi hoꝛa dicet h̃ doleo h̃ ſentio leſionẽ: ⁊ iſta ẽ vna ex ſignificatiõibꝰ ꝓpꝛijs curationis fracture oſſis capitis. Uñ q̃ʒuis medicꝰ curet apa fcm̃ in carne ⁊ cute: tñ nõ ceſſat leſio. remanere ꝓpter fracturam q̃ remanet: ⁊ tũc neccũ ẽ vt nõ valeat curatio apatis q̃d ẽ i carne ⁊ cute vt redeat vulnꝰ ad diſpoſitiõeʒ ſuaʒ. i. vt vulnꝰ redeat ad diſpoſitionẽ in qua dʒ ad hoc vt curetur fractura oſſis. Et iſta q̃dẽ diſpõ ẽ vt. ſ. icidaꝛ caro ⁊ cutis ad hoc vt fractura ſit detecta ⁊ manifeſta ⁊ poſtmodũ dʒ curari fractura ſm modũ q̃ poſt diceꝛ. Et ex h̃ Aui. nõ vult hr̃e niſi ꝙ nõ ſufficit qñ ẽ fractura i oſſe: occupari in curatiõe apatis carnis ⁊ cutis exterioꝛis: imo oʒ ꝓcedere ad fracturã. Si g̃ ignoꝛaꝛ fractura ⁊ fiat occupatio i curatiõe illiꝰ tũc nõ fiet curatio imo accidet erroꝛ. Et ꝓpterea vt iferiꝰ ipe ifert ẽ neccũ ꝑcognoſcẽ qñ fractura nõ ẽ detecta ſʒ mõʒ q̃ cognoſciꝛ ex oſſis fractura. Et iſtõ vult Aui. hr̃e ex iſtis v̾bis q̃ dicit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et vt cureꝛ fractura opoꝛtebit vt findatur a cute cũ quãtitate qua nõ retineaꝛ in ea virꝰ i hoc neq̃ʒ aliõ oʒ. n. vt nõ retineatur virꝰ niſi fueris ſecurꝰ de additiõe apatis ⁊ iueneris apa ruptũ ⁊ appeat fractura vna. Q̃nq̃ʒ. n. accidit ide erroꝛ magnꝰ putaꝛ. n. ꝙ nõ ſit fractura niſi illa.

¶ In pte iſta oñdit Aui. erroꝛẽ q̃ accidit ex ignoꝛantia fracture abſolute ꝓpter occultationẽ eiꝰ q2 fiſſura aliqñ nõ accidit i carne ⁊ cute: ⁊ tũc frãgiꝛ craneũ. Nũc oñdit erroreʒ q̃ accidit aliqñ nõ ex ignoꝛãtia fracture oĩo: ſʒ ex ignorãtia fracture ſm ſui totũ. Nã aliqñ ẽ ꝙ fractura ſolũ apparet ad ſenſuʒ ſm aliq̃ʒ ſui ptẽ: q2 in carne ⁊ cute ẽ fcã aliqua iciſio etiã fiſſure: vñ fracture i oſſe ẽ apparẽs ſm aliquã ſui partẽ ⁊c̃. Medicus putat ꝙ ſufficiat fiſſura illa q̃ ẽ in carne ⁊ cute: ꝓpterea q2 putat ꝙ nõ ſit amplꝰ fiſſura in oſſe niſi illa q̃ apparet ad ſenſũ. nũc aũt i h̃ aliqñ accidit erroꝛ magis: ꝓpterea q2 fiſſura nõ ẽ ſolũ i illa pte cranei q̃ apparet ad ſenſũ: imo ẽ ſatis maioꝛ celata ſub cute ⁊ carne. Si g̃ medicꝰ nõ ampliat oꝛificiũ ita vt detegaꝛ fractura ſufficiẽter errabit: ꝓpterea q2 nõ ꝑfecte poterit virꝰ et ſoꝛdes mũdificari: vñ retinebiꝛ ⁊ defluet iteriꝰ ſub oſſe et accidet putrefactio i oſſe ⁊ ſup pãniculũ tegẽtẽ cerebꝛum ⁊ ſic iſte erroꝛ differt a pꝛioꝛe: nã p̃oꝛ erroꝛ ꝯtigit ab ignorãtia fracture: ꝓpterea q2 nullo mõ apparet ad ſenſũ cuʒ nõ ſit ſciſſa cutis neq̃ʒ caro: ſʒ iſte erroꝛ nõ accidit: q2 nullo mõ fractura apparet: nec q2 caro ⁊ cutis nõ ſit ſciſſa: ſʒ accidit q2 fiſſura fcã i carne ⁊ cute nõ ẽ ſufficiẽs ita vt ſufficiẽter ſit detecta fractura. putat. n. multotiẽs medicꝰ ꝙ ñ ſit ibi fractura ãplioꝛ niſi q̃ apparet: ⁊ ſic putat ſufficere illã fiſſurã: cũ tñ v̾o nõ ſufficiat ꝓpter cãm dictã: ſʒ oʒ amplꝰ detegere ne i carne remaneat aliq̃d virꝰ vel ſoꝛdiciei h̃ g̃ p̃miſſo ẽ facile itelligere q̃d Aui. dicit icipiẽs p̃ꝰ oñdẽ cãʒ ꝑ q̃uã ad curationẽ fracture oʒ ipʒ d̾tegi a carne ⁊ cute: ⁊ ex h̃ oñdit poſtea erroꝛẽ q̃ aliqñ circa h̃ cõtingit. Dicit g̃ ⁊ vt fractura cureꝛ oʒ vt findaꝛ a cute ⁊c̃. Q2 vult dicere Aui. ꝙ ſi dʒ curari fractura oʒ vt findaꝛ cutis ⁊ caro ⁊ detegaꝛ ꝑfcẽ i tãta quãtitate vt libere poſſit virꝰ ⁊ ſoꝛdicies ad extra ꝓfluẽ ⁊ nõ retineri i ipa: ⁊ reddit cãʒ iſtiꝰ cũ dicit: oʒ. n. vt nõ retineaꝛ virꝰ: ⁊ h̃ iõ q2 retẽtio virꝰ ẽ cã vt virꝰ penetret ⁊ defluat ad iferioꝛa: h̃ aũt ẽ cã putrefactiõis oſſis ⁊ pãniculoꝝ cerebꝛi ⁊ alioꝝ maloꝝ accñtiũ de q̃bus p̃us facta ẽ mẽtio ⁊ de q̃bꝰ ẽt fiet mẽtio. Subdit poſtea: niſi fueris ſecurꝰ de additiõe apatis ⁊ iueneris apa ruptuʒ ⁊ appeat fractura vna. ¶ Circa quã ptẽ itellige ꝙ iſte exceptio nõ referꝛ ad illõ q̃d mõ dixit: opʒ. n. vt nõ retineaꝛ virꝰ: qm̃ i nullo vulnẽ oʒ virꝰ retinẽ: ſʒ i q̃lʒ oʒ vt extra defluat ⁊ mũdificeꝛ: ſʒ referꝛ ad illõ q̃d p̃ꝰ dixit. Et vt cureꝛ fractura oʒ vt findaꝛ a carne ⁊ cute ⁊c̃. nõ vult. n. dicẽ p h̃ q̃d ſubdit niſi oñdere i q̃bꝰ caſibꝰ excipiꝛ ꝙ. ſ. i eis ad curatiõeʒ fracture nõ ẽ neccũʒ iciſionẽ facere i cute ⁊ carne Et duos vr̃ ponẽ caſus i q̃bꝰ nõ ẽ neccũ iciſionẽ facẽ i cute ⁊ carne. p̃mũ caſũ tãgit cũ dicit niſi ueris ſecurꝰ de additiõe apatis. 2m caſũ tãgit cũ dic̃. Et ſi iueneris apa ruptũ ⁊c̃. Primꝰ g̃ caſus quẽ vult tãgere. Aui: ẽ ꝙ dʒ fieri iciſio cutis ⁊ carnis i fractura cranei niſi fueris ſecurꝰ de additiõe apatis. i. niſi fueris ſecurꝰ ꝙ apa nõ oꝛiaꝛ nec eueniat vel i pãnicul' cerebꝛi vel i ipo cerebꝛo: ⁊ p h̃ itelligit ẽt de q̃lʒ accñte malo: q̃re p h̃ vult dicẽ Aui. ꝙ ſi tu fueris ſecurus ꝙ nõ accidat aliq̃d accñs malũ: tũc põt abſq̃ʒ iciſione carnis ⁊ cutis ꝑtrãſire i curatiõe fracture. ¶ Sʒ mõ aliq̃s q̃ret ⁊ qñ cõtigit ꝙ abſq̃ʒ iciſiõe cutis ⁊ carnis ſit poſſe curare fracturã abſq̃ʒ aduẽtu alicuiꝰ accñtis mali. ¶ Dõm eſt ꝙ h̃ ẽ poſſe altero duoꝝ modoꝝ: aut. n. hoc ẽ poſſe: q̃a fiſſura fcã i craneo ſic ẽ parua ꝙ in ea nõ timeꝛ de aggregatiõe hũiditatis iter ptes oſſis ⁊ penetratiõe ipſiꝰ ad medullã ſicut ſupꝛa dcm̃. ẽ. Aut h̃ ẽ poſſe ex mõ curatiõis ⁊ diſpõnis fracture oſſis ⁊ ex diſpõne vlceris vel vulneris. ſ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ex diſpoſitiõe v̓tutis: qñ. n. illa cõcordãt: puta ꝙ corpus
eſt bonoꝝ chimoꝝ ⁊ nõ ſupfluoꝝ: ⁊ ꝙ fractura oſſis non
eſt magna neqꝫ multi nũeri ⁊ ꝙ ẽt fractura oſſis aliqꝫ pt
hr̃e reſpirationẽ ad exteri⁹. ⁊ v̓t⁹ expulſiua ĩ oſſe eſt ſatis
potẽs ſupflua ad exteri⁹ expellere ⁊ cũ h̓ medicamĩa edu
cẽtia hũiditatẽ ad extra approximẽt: tũc poſſe ẽ ꝙ abſqꝫ
icĩſiõe fcã ĩ carne ⁊ cute ⁊ abſqꝫ alia d̓tectione oſſis curet
fractura: ⁊ p hũc modũ cõtigit aliqñ ꝙ iſti expimẽtatores
curãt vulnera capitis ĩ qb⁹ fractura cranei exiſtit abſqꝫ ĩ
ciſiõe carnis ⁊ cutis ⁊ abſqꝫ detectiõe ⁊ eleuatiõe oſſis: et
qꝛ aliqñ curat: pp qd̓ accidũt aliqñ illa q̃ dcã ſũt cõcurrẽ
⁊ ſp credũt poſſe curare. Sꝫ qꝛ oĩa illa cõcurrũt raro hic
eſt ꝙ ñ ſp cũ illo mõ curatiõis curãt: imo multotiẽs egros
ĩterficiũt: de h̓ ãt videbit magis ĩ pceſſu. ¶ Scd̓us ãt ca-
ſus quẽ Aui. vult tangẽ ĩ q̃ nõ ẽ necẽ facẽ incĩſionem car
nis ⁊ cutis ẽ qñ ap̃a fcm̃ ĩ carne ⁊ cute ẽ eruptũ: ita ꝙ ſic ẽ
diſcoopta caro ⁊ cutis ꝙ apparꝫ tota fractura: tũc ẽ ſic d̓te
ctũ os ꝙ nõ ẽ necẽ ĩciſionẽ facere carnis ⁊ cutis. Dico ãt
ſi apparet tota fractura: qꝛ ĩ h̓ caſu aliqñ accidit error: nã
multotiẽs apparet fractura aliq̃ ĩ oſſe ⁊ ẽ diſcopta ⁊ puta
tur ꝙ nõ ſit ãplior fractura ĩ oſſe: cũ tñ aliqñ ẽt ſit alia fra
ctura latẽs ſub cute ĩ alia pte oſſis q̃ ſi nõ diſcopiret fierẽt
nocumẽta q̃ dcã ſũt. Nullũ. n. ẽ ĩcõueniẽs nec ĩpoſſe ꝙ ex
aliq̃ re cõtũdẽte capiti obuiãte fiãt multe fracture ĩ diuer
ſis ptib⁹ oſſis: quaꝝ vna ſit diſcoopta: alia vero occl̃ta ſub
cute: ⁊ tũc ſi ñ diſcoopiat vſqꝫ ad illa aggregabit virus ĩ-
ter ptes oſſis ⁊ deſcẽdet ĩferi⁹ ſup pãniculũ ⁊ aggregabit
nocumẽta de qb⁹ ſmo hitus ẽ. Et h̓ eſt qd̓ vult dicẽ Auic.
cũ dicit. Et ĩueneris ap̃a ruptũ: ⁊ appareat fractura vna
qñqꝫ. n. accidit mihi error magn⁹: putat. n. ꝙ nõ ſit fractu
ra niſi illa. Ex iſto ãt vltimo verbo qd̓ dicit hic Aui. qdaꝫ
accipiũt ⁊ credũt ꝙ poſſe ſit ꝙ ex aliq̃ re cõtũdẽte obuiã-
te capiti ex pte anteriori frãgẽte craneũ ĩde frãgat crane
um ex pte poſteriori: ⁊ p hũc modũ dicũt ꝙ m̃ltotiẽs mo-
rit eger: ẽt dato ꝙ ſanet ex fractura apparẽte. Nã dicunt
ꝙ fractura ẽ fcã ex pte alia: q̃ latet ẽt: qꝛ non curat ⁊ diſco-
opit mortẽ ĩducit. Et ad h̓ cõfirmãdũ dicũt ſĩle eẽ in cra-
neo cerebri ſicut ẽ in vaſis vitreis: qꝛ videm⁹ ꝙ vas vitre
um frangit ĩ oppoſita pte pti q̃ cõtũdit vel obuiat rei con
tũdẽti. Sed illd̓ qd̓ dicũt nõ ẽ credibile neqꝫ illd̓ vult dice
re Aui. Nõ eñi Aui. vult p h̓ ꝙ fractura poſſit euenire in
pte q̃ rei ↄtũdẽti obuiat: ſꝫ vult dicere ꝙ ẽ poſſe ab re vna
ↄtũdẽte fieri fracturã in plurib⁹ locis oſſis: q̃re vna pt eẽ
coopta: alia vero nõ: lꝫ tñ ñ ſit diſcoopta apparẽt aliqua ſi
gna q̃ nobis oñdũt eẽ fracturã in oſſe. Quia qñ tãgit cuꝫ
tẽta interi⁹ iuxta os circũcirca cutis ⁊ caro nõ adherent
firmiter oſſi in ptib⁹ circũſtãtib⁹: imo ſepata caro reperit
ab oſſe: ⁊ ẽt circa cutẽ appet manifeſte cõtuſio pcedere ad
pteꝫ maiorẽ q̃ꝫ ſit illa q̃ ſic ẽ diſcoopta: vñ lꝫ fractura ñ ſit
diſcoopta tñ res ↄtũdẽs leſionẽ fecit ĩ oſſe ⁊ cute ⁊ carne q̃
ſupponit illi oſſi neqꝫ fractura accidit ĩ pte q̃ cõtuſionem
nõ recipit: ⁊ illd̓ nõ eſt ĩcredibile. Paulus. n. in ſuo. 6. li⁹
de fractura cranei hãc opinionẽ maxime ĩprobat: dicẽ eñ
ad lr̃aꝫ talia v̓ba. Quidã aũt his dñijs ⁊ aplachima adie
cerũt qd̓ ẽ ſm eos ſciſſio cranei. i. caluarie ſm oppoſitas
eis q̃ plagant fiẽs ptib⁹. Ecce ꝙ in his v̓bis narrat opio
nem pdictã. Subdit aũt poſtea. Hi aũt poſtea. Hi ãt er-
rant nec ſic ẽ vt in vaſis vitreis qbuſdã vt ipſi aiũt: ⁊ hoc
ſit: nã illa qdẽ: ppterea ꝙ ipſa vacua ſũt h̓ patiũt. Craneũ
ãt. i. caluaria plenũ ẽ ⁊ aliter forte cũ alijs p̃tib⁹ ptib⁹ capi
tis plagatis nimis. Ecce ꝙ h̓ mãifeſte ĩprobat pdcãꝫ opi
nionẽ oñdẽs nõ eẽ ſĩle h̓ ⁊ ĩ vaſis vitreis pp triplicẽ cãm
vna cã ẽ: qꝛ illud accidit eis qñ ſũt vacua aliq̃ corpe groſ
ſo ⁊ ſolũ ſũt plena aere. Craneũ aũt plenũ ẽ cerebro. ¶ 2ª
cã ẽ: qꝛ vaſa illa magis ſũt ſciſſibilia: qꝛ nõ ſunt ſic fortia:
craneũ ãt ẽ forte ⁊ duꝝ. ¶ Tertia cã: qꝛ vaſa illa ſũt conti-
nũa ĩ ptib⁹ ita vt paſſio agiliter ab vna pte pp cõtinuitatẽ
ad alterã ptẽ puenit. Craneũ ãt ẽ multis ptib⁹ oſſis cõten
tiuũ ⁊ cõſtrictiuũ: ſicut. n. in anathomia appꝫ: craneũ ex
multis ptib⁹ cõponit iter q̃s ſũt m̃lte cõmiſſure ⁊ non eſt
vnũ os cõtinuũ: q̃ pp tria hec nõ accidit illud ĩ craneo ſi-
cut illud accidit ĩ vaſis vitreis ⁊c̃. Subdit ãt poſtea cãm
pp quã hec deceptio aliqñ cõtigit dicẽs. Uel ſi nõ hui⁹ vt
ſoluat cõtinuitas cutis fiẽs cranei. i. caluarie regia: poſtea
vero ab apoſtaſi. i. abſcens ſit ſm cã ⁊ euaporatiuã appa-
rẽs viſui ẽ eis ſm oppoſitũ fcm̃ eẽ plage: q̃ſi vult dicẽ: quia
aliqñ ab aliq̃ re ↄtũdẽte neceẽ ẽ vt ſindat craneũ ĩ duabus
ptib⁹: ⁊ ĩ vna pte detegit craneũ. ĩ alia vero nõ: qꝛ nõ ſin
dit cutis: vñ ĩ pñ⁹ nõ vr̃ ibi fractura eẽ: ſꝫ ibi eẽ facta leſio
poſtmodũ vero: qꝛ in pceſſu detegit: tũc idcirco credunt
ꝙ ex pcuſſiõe facta ſolũ ĩ vna pte poſſit os cranei frangi ĩ
oppoſita parte: ſed decipiũtur vt ẽ dcm̃: qꝛ ab illa cã cõtũ
dẽte ſicut facta fuit cõtuſio in parte vna ita facta fuit ĩ par
te oppoſita: lꝫ ibi nõ apparuerit detectio oſſis in pĩcipio
ſicut etiã in alia parte. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et propter hoc oꝫ vt conſideret diſpo ſitio fracture cõſideratione bona.**

¶ In pte iſta ex dictis ĩfert veritatẽ mõi cognitiõis fractu-
re qñ ſenſui occl̃tat: qꝛ. n. ex ignorãtia ei⁹ pp: quã negligit
modus curatiõis ei⁹ cõſequunt manifeſta nocumẽta hic
eſt ꝙ opꝫ vt cõſideret diſpoſitio fracture conſideratione
bona: vt dicit Aui. ¶ Tunc ſeqtur illa pars.

¶ **Illud vero in quo declinat cum exiſti matiõe de rectificatione eſt vt cõſideret cauſa fracture ⁊ vltimatio virtutis rei frã gentis in grauitate ſua aut in ſua magni- tudine aut in ſua fortitudine vt per illud ſciatur vltimatio q̃ opꝫ eẽ ex fractura.**

¶ In pte iſta oñdit modũ ſm quẽ deuenim⁹ ĩ cognitiõem
fracture oſſis qñ ipſa nõ ẽ ſenſui mãifeſta: ſꝫ occulta ppte
rea qꝛ aut nõ ẽ ſciſſa cutis aut ẽ ſciſſura modica ⁊ ſtricta:
⁊ duo facit. Primo põit ſignificatiões q̃ſdã q̃ ſumunt ex
qbuſdã q̃ antecedũt modũ opatiõis nãe. ſcd̓o oñdit quan
daꝫ ſignificationẽ q̃ ſumit ex mõ operatiõis nãe q̃ ſigni
catio dꝫ eẽ ↄñs pores. ſcd̓a ibi. Et ĩ hmõi qdẽ diſpõibus
ẽ necẽ ĩcidere cutẽ ⁊c̃. pma ĩ tres ſm ꝙ tria põit ſigna ſi
gnificationũ. Primũ. n. ſignũ ſumit ex diſpõne cãe pmi
tiue a q̃ accidit fractura. ſcd̓a ãt ſumit ex accñtib⁹ q̃ conſe
quũtur fracturã. tertia cã ſumit ex diſpõne fracture q̃ cõ
tingit ĩ cute vtpl̃m qñ frãgit craneũ. ſcd̓a ibi. Et ſĩlia acci
dẽtia. tertia ibi. Et qñqꝫ ſignificat fiſſura cutis ⁊c̃. In pma
pte vult dicẽ Aui. ꝙ qñ dubitat de fractura oſſis: ppterea
aut qꝛ cutis fiſſa nõ ẽ: aut dato ꝙ ſit fixa: nõ tñ appet ad ſẽ
ſuꝫ. Significatio vna p quã eſtimatio tua põt declinare
ad rectitudinẽ ⁊ veritatẽ ẽ cõſiderare ĩ cã pmitiua ex q̃ ac
cidit leſio ⁊ fiſſio puta ↄſiderare ad v̓tutẽ cãe frãgẽtis pu
ta ad grauitatẽ ad magnitudinẽ aut ad aliã fortitudinẽ: p
hoc. n. eſtimam⁹ vtrũ ab illa cã ſit apta euenire fractura
vel nõ: vt v̓bi gr̃a: ſi os ad ſenſũ nõ apparet: dubitam⁹ tñ
de fractura ipſi⁹ ſi viderim⁹ ꝙ pcuſſio vel cõtuſio q̃ acci-
dit craneo fuit a grandi cã: vt qꝛ fortis ſiat pcuſſio ⁊ valde
magna: vel fuerit caſus a loco valde alto: tũc ẽ eſtimãdũ
ꝙ ab illa cã os fractũ fuit: vñ pcedẽdũ ẽ ad diſcooptionẽ
carnis ⁊ cutis vt certificem⁹ nr̃am cognitiõeꝫ p ſenſum.
Si aũt cã pmitiua nõ eſt magne v̓tutis: tũc eſtimãdũ eſt
os nõ eẽ fractũ. ¶ Intellige tñ ꝙ lꝫ iſta ſignificatio pba-
bilitatẽ hẽat: nõ tñ hꝫ neceſſitatẽ. ¶ Nõ. n. ẽ neceſſariũ ex
forti cã pmitiua corpi aduenientе craneũ frãgi: neqꝫ dato
etiã ꝙ ſit debile nõ frãgi: videm⁹. n. ĩ magnis caſib⁹ cra-
neũ nõ frãgi: in puis aũt ipm frãgi: q̃ qdeꝫ diuerſitas põt
cõtingere pp̃ter diuerſuꝫ modũ leſiõis quã recipit os a
pua ⁊ magna cã frãgente vt in plurib⁹ tñ ſicut dcm̃ ẽ acci
dit: ⁊ qꝛ hec ſignificatio oĩno non ẽ neceſſaria: idcirco ad
maiorem certificationem ipſius oportet etiaꝫ alias ſigni

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ficationes adiungere que dicentur.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ Gal.quarto de ingenio.tertio ca.vr̄ ponē ꝙ a cauſis ꝑmitiuis nulla fiat idicatio in moꝛbis ⁊ ꝑcipue a cauſis ꝑmitiuis ꝗ aduenīūt remanēte moꝛbo.Dicit ergo Dico ergo nil ꝑmitiuū ſignificati onē curatiōis oñdere. Et ſi ab eis nulla ſumit̄ idicatio cū cognitio in moꝛbo nō ſit niſi ꝑ curationē neqꝫ etiā ab eis ſumit̄ aliq̄ idicatio cognoſcitiua:q̄re vr̄ ꝙ fruſtra ſit in cognitiōe fracture oſſis de diſpōne cāe ꝑmitiue igrē. ¶Dōꝫ ē ad dcm̄ Gal.ꝙ.G. vult dicē ꝙ a cauſis ꝑmitis nō ſumit̄ aliq̄ indicatio curatiua imediate:ꝓpterea qꝛ nō hn̄t ſiľ eē cū moꝛbo:ſed ceſſant remanēte moꝛbo ab eis nulla ſumit̄ idicatio curatiua:ꝙ tn̄ a cauſis ꝑmitiuis nullus modus cognitōis ſumitur:iſtud Gal.nō negat:imo expſſe dicit ꝙ ſi moꝛbꝰ nō ſit in manifeſto ſenſu vtile ē de cauſis ꝑmitiuis igrere:⁊ dato ꝙ nō ſint ꝑntia nec ab eis ſumat̄ aliqua indicatio curatiua ſicut ſi in aliquo mēbꝛo eēt vulnꝰ factū ex moꝛſu alicuiꝰ aīalis vtile ē ad cognoſcēdū eēntiā illiꝰ vulneris ingrere vtrū aīal qꝺ momoꝛdit fuerit rabidū vel non.Sed ſi vulnus eēt nobis manifeſtū ⁊ eē ipſiꝰ nō eēt neceſſarium de cā ꝑmitiua ingrere:cognitio ḡ cāe ꝑmitiue ad curationem adiuuat nō ꝑ ſe:ſꝫ ꝑ accn̄s inquātū dat nobis aliquādo adiutoꝛiū i cognoſcēdo eēntiā moꝛbi.Et hoc ē qꝺ.G. dicit expſſe i illo ca.ſ. ¶Preterea.dico ꝙ opoꝛteat ſcire ꝑmitiuū:eo ꝙ aliqn̄ dat adiutoꝛiū i cognoſcēdo moꝛbuꝫ: ſed ſi locꝰ moꝛbi ſit in ꝓpatulo ſenſualiter ⁊ poterimꝰ ſenſualiter cognoſcere cām nō erit necīuꝫ ꝑmitiuā cognoſcere. ¶Siľi mō dōm ē h̄:qm̄ qn̄ nō ē apparens os:⁊ ē dubitatio de fractura vtile ē de cā eiꝰ ꝑmitiua igrere.Sꝫ ſi totum os ē diſcooptū ⁊ apparet ad ſenſū nō ē neceſſe d̄ cā ꝑmitiua ingrere.Dico āt ſi totū os qꝺ leſiōi rei frāgētis ſubmittat̄ ſit diſcoopertū:qm̄ poſſe eēt a re cōtūdēte faciente leſionē in oſſe diſcooperiri os ſm̄ aliqꝫ ꝑtē in qua nō eēt leſio.Alia vero ps in qua fiſſura ē eēt occulta ſub carne ⁊ cute:ſicut.n.eſt poſſe vt cute nō fracta frangat̄ craneuꝫ ita eſt poſſe ꝙ cutis frangat̄ in aliqua parte i qua os nō recipiat leſionē:nō vero in illa in qua recipit leſioneꝫ:lꝫ illud raro eueniat.Et tūc gdeꝫ ſicut dcm̄ fuit ſupꝛa caro in fundo vulneris nō ē oſſi circūcirca adherens:ſed quaſi tenta ſub carne penetrat v̄ſus os coopertū:⁊ tūc oꝫ de cā ꝑmitiua ⁊ alijs ſignificatiōibꝰ ꝑ quas inquirimꝰ de fractura cranei ingrere.Sed ſi totū os ſic diſcoopertū ⁊ circumcirca ſit caro ſana adherēs ad ſenſū ⁊ in ipſo nō appareat fractura:dico ꝙ tunc medicꝰ nō dꝫ heſitare de fractura in illo oſſe quātūcūqꝫ cauſa pꝛimitiua ꝗ obuiauerit in virtute fuerit maxīa:lꝫ a tali cauſa pꝛimitiua ſit poſſibile ſine fractura cranei accidere nocumentum intrinſecū ſuꝑ panniculos cerebꝛi:cuiꝰ ratiōe neceſſe eſt os detegere:⁊ dato ꝙ non ſit fractura in oſſe:ſicut inferius apparebit hoc in pꝛoceſſu. ¶Deinde cum dicit.

¶Et ſimiliter accidentia qn̄qꝫ ſignificāt illud ſicut apoplexia ⁊ ſcotomia ⁊ deſtructio vocis ⁊ que ſunt eis ſimilia.

¶In ꝑte iſta ponit aliā ſignificationē ꝗ ſumit̄ ab accn̄tibꝰ que cōſequunt̄ leſionē factā in oſſe ꝗ ſunt ſcotomia apoplexia ⁊ d̄ſtructio vocis ⁊ ſiľia:que gdē accn̄tia aliqn̄ eueniūt i ꝑnꝰ fracture cranei.Et hec gdē ē qn̄ cōtuſio ſic ē magna vt ēt vſqꝫ ad pāniculos cerebꝛi:vel ēt ipꝫ cerebꝛuꝫ ſit cōtingēs:vel ēt ſi ex fractura cranei aliqꝫ partē oſſis cōtigat ſeparari ab ipſo.oſſe ⁊ infigi in pelliculis ipſiꝰ cerebꝛi ita vt in eis faciat pūctionē:tūc.n.ex tali pūctura ſubito cerebꝛo cōpatiēte cānt̄ hec accn̄tia peſſima:⁊ ꝓpter hec accidētia accidit feb.⁊ apa aliqn̄.Accn̄tia aūt iſta accidunt in ꝓceſſu:⁊ hoc gdē accidit qn̄ cōtingit ꝓpter fracturā ꝙ hūiditas virulēta deſudās vel defluēs ꝑ fracturā ſuꝑ panniculos cerebꝛi nō hn̄s reſpirationē ad extra:ſed ibi retēta i ſaniē cōuertit̄.i ſaniē aūt cōuerſa ⁊ ēt i ꝯuerſiōe ipſius ꝓpter cōpaſſionē cerebꝛi eueniūt hec accn̄tia: ⁊ qn̄qꝫ iſte deſcēſus hūiditatis ⁊ coadunatio ē ſuper pāniculos cerebꝛi:⁊ cōuerſio eiꝰ ē in ſaniē nō ſic ſtatiꝫ:ſꝫ in ꝓceſſu: iō talia accn̄tia nō accidūt ſtatiꝫ a ꝑnꝰ.ſed in ꝓceſſu:⁊ q̄ꝫto citius ſit talis putrefactio in illa mā̄ tāto citiꝰ illa cōtingunt accn̄tia:q̄ꝫto āt tardiꝰ tāto tardiꝰ illa cōtingūt.Et ꝓpterea dicet̄ iferiꝰ ꝙ in eſtate nō tardet̄ modus curationis vltra ſeptē dies:in hyeme vero vltra.x. ¶Aduertēdū ē autē ꝙ Gal.hic icidēter:hec accn̄tia mala nō ꝑnt cōtingere ſolū in vulnere capitis cū fractura cranei.Iteꝝ etiā ⁊ aliqn̄ ē poſſe ea cōtingere dato ꝙ nō ſit fractura cranei:nullū enī ē ipoſſe ꝙ ab aliq̄ re cōtundēte obuiāte capiti accidat fieri vulnꝰ in capite ſine fractura:lꝫ craneū nō frāgat̄: poſſibile ē tn̄ vt accidat diſruptio in venulis ꝗ ſūt ſub craneo ⁊ effundat̄ ab eis hūiditas ſanguinolēta ꝗ moꝛans ſuꝑ panniculos cerebꝛi nō hn̄s reſpirationē cōuertit̄ in ſanieꝫ: ⁊ cōuerſa in ſaniē cauſat hec accn̄tia:⁊ ꝓpterea ēt: qꝛ aliqn̄ ad ſenſuꝫ hoc repit̄:ſicut videmꝰ in pluribꝰ ꝙ in vulnere capitis i quo os detegit̄ nulla fractura i craneo apparet: ⁊ tn̄ cōſequunt̄ accidētia mala ſicut feb.ſpaſmꝰ ⁊ extenuatio labioꝝ ⁊ ſiľia:⁊ tūc gdē ſūt accidētia i fractura cranei ꝙ ad euitationē hoꝝ accidētiū detegimꝰ os vt expiret humiditas:ita ēt cyrugici edocti apparētibꝰ his accn̄tibꝰ dato ꝙ os fractū nō ſit tn̄ detegūt craneū:⁊ aliqn̄ manifeſte viſuꝫ ē in gbuſdā partibꝰ ꝗ erāt ſub craneo ſaniē eē egreſſam ⁊ hūiditates putreſcās:⁊ tn̄ euaſerūt:in aliqbꝰ āt hoc viſuꝫ ē ꝙ ex malitia magna latēte in ꝑtibꝰ interioꝛibꝰ ſunt moꝛtui in ꝓceſſu. ¶Deinde cum dicit.

¶Et qn̄qꝫ ſignificat fiſſura cutis i multitudine ſua ⁊ ſine diuerſitate i ſuo caſu ſuper rectitudinē vnā diſpōneꝫ fracture iteruꝫ licꝫ nō ſit hoc ſignificatio ſignificās oēm partē.Foꝛtaſſe.n.eſt fractura interioꝛ plurima ⁊ magna ⁊ nō ē ſuꝑ cuteꝫ fiſſura aut ē fiſſura parua:quare oꝫ tūc neceſſario vt cognoſcatur diſpō cū ſignificationibus in quibus queritur de fractura ⁊ firmetur membꝛū ſi eſt poſſibile.

¶In iſta ꝑte pōit aliā ſignificationē ꝗ ſumit̄ ex tactu queꝫ medicꝰ facit mediātibꝰ iſtr̄is:⁊ dicit:qn̄qꝫ ſignificat: planuꝫ eſt qꝺ dicit:qꝛ illa ſignificatio ꝗ ſumit̄ ex diſpōne fracture cutis nō ē ſemꝑ necīa ⁊ v̄a:⁊ iō ſubdit tūc q̄re qn̄ fiſſura ē ꝑua i cute ⁊ interiꝰ ē fiſſura plurima ita ꝙ ꝑ fiſſurā cutis nō pōt apparere fractura opꝫ vt cognoſcat̄ diſpoſitio ſupple fracture cranei cū ſignificatiōibꝰ ſu.alijs que dcē ſunt qbꝰ q̄rit̄.i.ingrit̄ de fractura:alia lr̄a hꝫ cū iſtr̄is qbus ⁊c̄.⁊ ē lr̄a magis cōpleta qꝛ adiungit aliā ſignificationē ꝑter illas ꝗ dcē ſunt.Et tūc opꝫ exponere ꝙ aliqn̄ fiſſura ē ſic parua in cute ꝙ oꝫ vt cognoſcat̄ diſpō eius cū inſtr̄is cū qbus ingrit̄ de fractura:ſicut qꝛ debemꝰ accipere tētā ſubtilē ⁊ imittere in oꝛificiū vulneris vſqꝫ ad os ⁊ tētare ſi tēta inueniat depſſionē in oſſe an retineat̄ in fixura ꝗ ē i oſſe:qꝛ tūc cōiecturamus ꝙ fractura ſit in oſſe ⁊ cū iſto tali inſtrumēto debes bene ⁊ pluries tentare ⁊ inquirere:⁊ hoc ē qꝺ Aui.addit cū dicit.Firmet̄ mēbꝛū ſi ē poſſibile.i.firma bn̄ intētione tua de diſpoſitione talis membꝛi:vtrū.ſ.ſit fractum vel nō:⁊ per hoc non vult aliud habere niſi ꝙ optime debes tētare ⁊ ingrere vtrū os ſit fractum vel non. ¶Deinde cum dicit.

¶Et in huiuſmodi diſpōnibꝰ eſt neceſſariū icidere cutē dure:⁊ diſcooꝑire donec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

appareat os dubitatũ totum: ⁊ ſi accidat fluxus ſãguis impleaṫ illõ qd̃ diſcooptũ eſt pãnis ſiccis: deĩde ſuſtẽta cũ pulvillo infuſo ĩ vino ⁊ dimitte ipſuꝫ vſqꝫ mane.

¶ In pte iſta põit ſignificationẽ q̃ ſumiṫ ex mõ curationis vel oꝑatiõis nr̃e q̃ ſignificatio ẽ ꝯñs p̃dcãs ſignificatiões ⁊ dicit: ⁊ ĩ hmõi qdeꝫ diſpõnib⁹ ꝛc̃. h̃ ẽ dicere ꝙ qñ apparent p̃dicte ſignificatiões oẽs vel plures ꝑ quas tu potes cõiecturare ꝙ os fractũ ẽ tũc ad certificãdũ cõplete tuaꝫ cognitionẽ tu debes ꝓcedere cũ ĩciſione cutis ⁊ carnis ⁊ diſcoopire totũ os de quo tu dubitas ꝙ ſit fractũ: tũc enĩ ad oculũ videbis vtrũ ſit fractũ vel nõ: ⁊ facto hoc ſi accidit flux⁹ ſanguinis debes ĩplere vuln⁹ aut cũ pãnis ſiccis aut ſi nõ ſufficit cũ pãnis ĩfuſis in albumine oui vel ĩ aq̃ mixta cũ aceto: q̄ iſta cõſtrigũt ſanguinẽ ⁊ ꝓprie debes faſciare deſuꝑ cũ pulvillo ĩfuſo in aliquo vino ſtiptico: et ſic dimittẽ ipſũ manẽ: ⁊ poſtea vidẽ vtrũ os ſit fractũ vl̃ nõ ſit fractũ. Si v̓o nõ ſit fractũ: tũc curab̃ illõ vuln⁹ cura q̃ dicta ẽ prius ĩ tractatu de vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹ mẽbroꝝ carnoſoꝝ: ſi vero ſit fractũ: tũc curabis cura q̃ diceṫ. Ex his v̓bis Aui. tu debes accipe ꝙ nõ ẽ ꝓcedendũ ad inciſionẽ carnis ⁊ cutis niſi qñ eſtimas ꝑ aliq̃s ſignificationes cõiecturatiuas ꝙ os ẽ fractũ: vel dubitam⁹ de fractura ipſius. Sꝫ ſi nõ dubitarem⁹ de fractura ⁊ appeat nobis os ſolidũ nõ debem⁹ ꝓcedere ad ĩciſionẽ cutis ⁊ carnis ſicut faciũt ſtulti cyrugici ⁊ p̃ſumptuoſi ꝙ anteq̃ꝫ alias ſignificatiões inquirãt in quolibet vulnere capitis cõtingente audẽt ſtatiꝫ inciſionẽ facere magnã vt os in magna q̃ꝫtitate detegaṫ dicẽtes ꝙ in tali detectiõe oſſis nullũ exiſtit peccatũ nec ꝑiculũ. Et iſti qdẽ ĩgrãt ꝙ ex tali ĩciſione pñt multa mala accidẽtia cõſeq ⁊ pericula. Primo qdem: q̄ talis inciſio nõ ſit ſine maximo dolore: dolor aũt maxim⁹ eſt cã vt multotiẽs attrahaṫ apa: vñ dicit Gal. Caue dolorem inquãtũ potes: qñ nihil ẽ cã apatis ſicut dolor: ignorant ẽt iſti ꝙ talis detectio exponit os frigori: ⁊ ẽt alijs ex qbus põt nocumentis ex ipſo cõſequi: ⁊ ꝑ ꝯñs in pãniculis cerebri: ꝓpter qd̃ non ẽ agenduꝫ ſicut iſti p̃ſumptuoſi agũt: ſed p̃us inquirẽdũ eſt per alias ſignificatiões: ⁊ qñ per illas ſignificationes manifeſtas cognoſcimus fracturam: tunc ꝓcedendũ eſt ad inciſionẽ iſtam ꝛc̃. Et ꝓpterea dixit Aui. Et in hmõi quidem ſignificationib⁹ ſcꝫ quãdo apparent predicte ſignificationes per quas eſtimamus ꝙ os eſt fractũ: tunc procedendũ eſt ad talẽ inciſionem aliter non eſt neceſſarium ipſam facere.

¶ Vulneꝝ autẽ capitis vſqꝫ ad terminũ almochati cura eſt illa que iam dicta eſt in capitulo vlcerum ⁊ ante ipſum. findentia vero os ⁊ ducentiã os ⁊ ſimilia illis d̓ illis que dicuntur.

¶ Prius Aui. docuit modũ cognitiõis fracture acñtis in craneo qñ ipſa eſt latẽs ad ſenſum. In pte iſta docet mõꝫ curatiõis vulneꝝ capitis in qb⁹ ẽ fractura cranei. Et duo facit. p̄mo circa hoc dat ſuã ĩtentionẽ. ſcd̃o exequiṫ. ſcd̃a ibi. Et minores diſpõnes ꝛc̃. In p̄ma pte dicit ꝙ cura vulneꝝ capitis q̃ ꝓcedũt vſqꝫ ad craneũ. i. q̃ terminanṫ vſqꝫ ad pelliculã que dr̃ almocati: iſta aũt pellicula ẽ illa q̃ tegit os capitis exteri⁹ que alio noĩe dr̃ ʒinʒia mater. Tres enĩ ſunt pellicule capitis: due qdẽ ĩteriores ſub craneo q̃rum vna dr̃ pia mater que ĩmediate cerebrũ tãgit: alia dr̃ dura mater: que oſſi adheret. tertia ẽ pellicula que exteri⁹ extra craneũ ẽ ſuꝑ ipſo q̃ dr̃ ʒinʒia mater. Nũc aũt cura vulneꝝ que ꝓcedũt vſqꝫ ad ʒinʒiã matrẽ in qb⁹ vulnerib⁹ nõ ẽ aliq̃ leſio ĩ oſſe dicta ẽ ante in capi. vlceꝝ: ⁊ ante ipſũ. i. ĩ cap. de vulnerib⁹: ⁊ p̄cipue in cap. vulnerũ que fiunt ĩ capite: ea vero que ſũt recẽtia curanṫ ſicut vulnera facta in mẽbris carnoſis: quoꝝ cura dicta ẽ in tractatu d̓ vulnerib⁹: ſed vulnera capitis in qb⁹ accidit leſio vel fixura ĩ oſſe: aut accidit eleuatio alicuius partis oſſis: aut accidit alius modus fracture in oſſe ſunt illa quoruꝫ curatio hic traditur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et minores diſpõnes fracture oſſiũ in capite ſi accidit in eis ſciſſura parua non penetrãs vſqꝫ ad latus aliud: imo ſuccedit apõ q̃dã experimẽta ⁊ ſimilis iſti magis rectũ eſt iteꝝ vt frices illud vſqꝫ quo non remaneat de ſciſſura aliqd: ⁊ ſi amas vt feſtines cuꝫ effuſione humiditatis nigre donec vehemẽs fiat apparitio ſciſſure ꝑ eam fac: ⁊ frica donec nõ remaneat veſtigiũ: ⁊ ſint apud te fricatoria diuerſarum q̃ꝫtitatũ ⁊ adminiſtra in primis lata eoꝝ: deinde que ſequunṫ illa.

¶ In pte iſta oñdit curationẽ taliũ vulneꝝ in quibus accidit fractura: ⁊ duo facit. p̄mo in gñali oſtẽdit ẜm quẽ modum ꝓcedẽdũ ẽ ꝑ detectiõeꝫ oſſis ⁊ eleuationẽ ipſius. in ſcd̃a parte ĩ ſp̃ali docet illũ modũ eleuatiõis ⁊ detectiõis oſſis ẜm modũ antiquoꝝ: ⁊ cũ hoc ẽt modũ ẜm quẽ poſſumus ꝓhibere acñtia que aliqñ cõtingũt. ſcd̃a ibi. Et q̃liter ſit hec curatio nos dixim⁹ in hoc illud qd̃ dixerũt ꝑmi ꝛc̃. Prima in duas. In p̄ma pte ſuppoſito ex p̃dictis ꝙ facta ſit detectio carnis ⁊ cutis: ita ꝙ os fractũ ſit totuꝫ detectũ oñdit modũ curatiõis fracture cranei qñ fractura eſt in oſſe: non tamen penetrat ad inferius oſſis. In ſcd̃a parte ponit modum curationis fracture in oſſe quando fractura iſta eſt penetrans ad latus aliud oſſis. ſ. vſqꝫ ad ĩferius. Si aũt eſtimaueris ꝙ fixura ſit penetrãs. Prima in duas. in p̄ma pte: q̄ modus curatiõis iſti⁹ fixure facte in craneo ẽ ꝑ remotionẽ talis fixure ab oſſe. docet moduꝫ ẜm quẽ talis fixura ſiue ſciſſura dꝫ ab oſſe remoueri. In ſcd̃a pte docet q̃ ſunt medicamina q̃ ĩ tali vulnere p⁹ mõꝫ illi⁹ oꝑatiõis cõueniũt. ſcd̃a ibi. Cũqꝫ adminiſtraueris ꝛc̃. In p̄ma pte vult dicere ꝙ minor fractura q̃ põt cõtingere in oſſe ẽ vt in ipõ accidat fixura pue q̃ꝫtitatis: ⁊ cũ hoc non penetret vſqꝫ ad aliud latus: imo ſuccedit. i. recedit appoſita q̃dã experimẽta. Et iſta quidẽ experimẽta vel experimẽtũ ponit ſtatim poſt ⁊ in tali fixura ⁊ in his q̃ ſimulanṫ ei magis rectũ eſt vt fricẽṫ os totũ vt non remaneat aliquid de fiſſura. Et hoc iõ ſit vt hũiditas aggregata nõ remaneat ĩter ptes fixure q̃ retẽta in eis putrefactionẽ in oſſe ĩduceret. Et de iſta cã etiã ampli⁹ videbiṫ in illo §. in frãgẽtib⁹ v̓o os ꝛc̃. Secũdũ aũt quẽ modũ poſſumus cognoſcere ꝙ fiſſura iſta parua q̃ dr̃ alio noĩe capillaris fixura an mota ſit ab oſſe ꝑ fricationem Aui. docet. Et ſi amas ꝛc̃. Debes enĩ ſupra fiſſurã infundere aliquid d̓ humiditate nigra ſicut ẽ encauſtrũ: q̄ ex effuſiõe iſta apparet nobis manifeſte ꝑs illa in qua ẽ fractura: ⁊ iteꝝ d̓bes fricare donec nullũ ibi remaneat veſtigiũ nigredinis: q̄ tunc ex toto erit amota fixura illa: ⁊ debẽt eẽ apud te iſtrumenta ꝑ que fricas diuerſe quantitatis: ita vt in p̄mis frices cũ his q̃ ſunt latiora: deinde cũ ſtrictiorib⁹: ꝓpterea: q̄ ſemꝑ orificiũ cuiuſcunqꝫ vulneris debet eſſe latum et fundũ ſtrictũ: qñ ex hoc mã melius mundificatur ⁊ minus in tali vulnere humiditas aggregatur ex qua timeṫ putrefactio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cũqꝫ fricaueris adminiſtra medicinaꝫ capitalẽ ⁊ ſufficit tibi. Et medicine qdeꝫ capitales ſunt ſicut ireos: ⁊ farina orobi

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝛ minutũ olibani ꝛ ariſtolo. ꝛ cortices ra dicis opoponaci ꝛ myrrha ꝛ ſarcocola ꝛ ſan. ðra. ꝛ omne exiccatiuũ ſine mordica tione: ꝛ curent̄ curatione vlcerum.

¶ In pte iſta oñdit q̄ ſũt medicamina q̄ côueniũt poſt p̄dictã fricationẽ ꝛ remotionẽ fixure: ꝛ dicit. Cũq; fricaueris adminiſtra medicamina capitalia. medicamina q̄dẽ capitalia dñr q̄ côuenientia ſũt in ḡñatiõe carnis ꝛ conſolidatiõe vlcerũ q̄ fiũt in capite: ꝛ q2 talia vlcera vel vulnera pertigũt ad mẽbrũ qð ſiccũ eſt: q̄le ẽ os: ꝛ dictũ fuit ſupra. In mẽbro ſicco côuenit medicina q̄ ſit maioris exiccatiõis q̄3 in mẽbro hũido: hinc ẽ q̄ tales medicie ſũt magis exiccatiue q̄3 medicine q̄ adminiſtrant̄ in vlceribus mẽbroꝝ carnoſoꝝ: veꝝ ẽ tñ q̄ l3 debeãt ẽẽ exiccatiue: nõ tñ intantũ vt mordicẽt: ꝑpterea q2 mordicatio ꝓhibet naſcẽtiã carnis ſicut dcm̃ ẽ ſupra. Cauſa ãt quare poſt fricationẽ debẽt talia medicamĩa adminiſtrari ẽ: q2 q̄ñ remota eſt fixura: tũc nõ reſtat niſi curare illud cura que ðbetur vlceri rõne qua vlcus ẽ: in quo vlcere nõ ẽ alia intẽtio niſi regeneratio carnis ꝛ cõſolidatio. Et iõ Aui. ſubdit ĩfra q̄ poſt iſtã fricationẽ curet̄ cura vlceꝝ. Et q2 medicine capitales ſunt q̄ côueniũt in tali vlcere: hinc ẽ q̄ poſt talem fricationẽ debes adminiſtrare medicamina capitalia: et ſũt ſufficiẽtes ad curationẽ talis vlceris: ꝛ hoc ẽ qð Auic. dicit. Et ſufficiũt cibi. Sed aduertẽdũ hic ẽ q̄ l3 Auic. dicat abſolute. Cũq; fricaueris os adminiſtra medicinam capitalẽ ꝛc. nõ tñ hoc d3 itelligi abſolute abſq; omni conditiõe. Sed illud q̄dẽ d3 itelligi cũ côditiõe: puta ſi nõ timet̄ de apãte: meli⁹ ẽ. n. in p̄n⁹. attẽdere ad ꝓhibitiua apã tis ꝛ mitigatiua doloris ſicut ẽ oleũ roſa. de quo ĩfra dicetur ex quo ptes circũſtãtes debẽt inungi: poſtmodũ ceſſato hoc timore debes ꝑcedere ad medicinas capitales q̄ exiccatiue exiſtũt ſicut côuenit vlceri exiſtẽti in tali mẽbro. Et q2 vt in plurib⁹ ꝑpter iciſionẽ q̄ dolorẽ facit: ꝛ ꝑp motũ factũ ex fricatiõe: ꝛ ꝑpterea q2 plura corpa nõ ſunt ꝑfecte mũda timor ẽ de aduentu apãtis: ꝓ tãto tuti⁹ ẽ vt in plurib⁹ facta abraſiõe nõ ſtatim adminiſtrare medicinas capitales: ſed p̄us medicinã doloris mitigatiuam ꝛ ꝓhibitionem apãtis per aliquot dies apponere: ðinde medicinas capitales adducere: ſed de hoc adhuc plus videbitur in proceſſu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aũt exiſtimaueris q̄ fiſſurã ſit penetrãs vſq; ad lat⁹ aliud: tunc fricatio nõ finit eã vſq; ad elõgationẽ: ꝛ caue ne multum procedas in fricatiõe: imo vbi ia3 ſecurus fueris et cognoueris diſpoſitionẽ velaminis an ſit ſeruãs ſitũ ſuum ex oſſe: tũc nocumẽtũ eſt minus ꝛ res magis appãrẽs ꝛ eſt euent⁹ apãtis minor ꝛ ſaluior ꝛ paruior ꝛ apparitio puris maturi velocior ꝛ magis cõpleta aut iã ſeparauit ip3 ꝑcuſſio ab oſſe: ꝛ illð eſt ab eo in quo ẽ timor plus ꝛ dolores ꝛ febres ꝛ que ſequũtur ea plus ꝛ ſuſceptio ab oſſe alteratiõis coloris velocior: ꝛ curſus puris virulenti ſubtilis in eo plus ꝛ q̄ accidit ex doloribus ꝛ febribus et tetano et ſincopi et deſtructione rationis propter dimiſſionẽ curationis in eo plus.

¶ In pte iſta ponit modũ curatiõis fracture oſſis capitis q̄ñ penetrat vſq; ad iteriora: ꝛ ſic ꝑcedit. In p̄ma pte oñdit q̄d ĩ tali fractura o3 gerere: oñdit. n. q̄ ſemꝑ ĩ ip̃a non ſufficit fricatio: ſed o3 vti detectiõe ꝛ eleuatiõe alicui⁹ particule oſſis. In ſcða pte oñdit in q̄3to tpe d3 fieri h̄ eleuatio oſſis. tertio oñdit qð ẽ côueniẽs iſtr̄m cũ quo d3 fieri eleuatio oſſis. ſcða ibi. Cũ ḡ v̄ificat̄ necẽitas. tertia ibi. Et q̄ñq; fit cũ ſerra ſubtili. p̄ma ĩ duas. p̄mo facit qð dcm̃ ẽ. ſcðo q2 poſt eleuationẽ oſſis ſolẽt aliq̄ñ accidentia timoroſa ꝛ ſuſpecta cõtigere docet illa rũpere. ſcða ibi. Et ſtude ne frigus adueniat. p̄ma ps diuidit̄ ĩ q̄tuor ptes. in p̄ma pte oñdit q̄ñ o3 in tali fiſſura penetrãte vti eleuatiõe ꝛ detectiõe oſſis. in ſcða pte docet q̄3titatẽ oſſis quã o3 eleuare ꝛ detegere. in tertia oñdit cãm ꝑpter quã vtimur hoc mõ curatiõis. ſ. eleuatiõe ꝛ detectiõe oſſis ĩ fractura cranei: nõ aũt vtimur h̄ mõ curatiõis in fractura alteri⁹ oſſis. in quarta pte oñdit q̄s ẽ locus côueniẽtior in quo o3 fieri iciſionem detectionẽ ꝛ eleuationẽ oſſis. ſcða ibi. Et nõ querit̄ in omni fiſſura ꝛc. tertia ibi. In frãgẽtib⁹ vero os ꝛ q̄ ſũt ꝛc. q̄rta ibi. Et o3 vt ſit iciſio ex loco ꝛc. p̄ma ĩ duas. in p̄ma pte oñdit q̄ ĩ tali fiſſura penetrãte poſt fricatiõe3 o3 vti detectiõe ꝛ eleuatiõe oſſis. in ſcða pte cõparat curatõe3 vulneru3 capitis ĩ q̄b⁹ nõ ẽ fractura cranei ad curationẽ taliu3 vulnerũ in q̄b⁹ ẽ fractura cranei vt oñdat q̄liter diuerſificat̄ curatio illoꝝ a curatiõe iſtoꝝ. ſcða ibi. In fiſſis vero ĩ q̄b⁹ nõ ẽ ꝛc. veꝝ ẽ q̄ illa pticula põt dupl̄r ſententiari vt videbitis. p̄ma in duas. p̄mo facit qð dcm̃ ẽ. ſcðo oñdit q̄ maxime o3 caueri ĩ talibus vulnerib⁹. ſcða ibi. Et ĩ hmõi q̄dẽ diſpõne imo ꝛc. In p̄ma pte Aui. vult h̄ dicere: q̄ ſi videris q̄ fiſſura ſit penetrãs ad lat⁹ alið: tũc fricatio nõ finit eã. i. tũc fricatio de q̄ dcm̃ ẽ nõ ẽ ſufficiẽs ad faciẽdu3 ceſſare fiſſurã: ꝛ iõ o3 amplius finire ipſam. Uel aliter expone tũc fricatio nõ finit eã. i. tũc talis fricatio nõ facit ceſſare q̄n fiſſura appareat ꝑ veſtigiũ talis nigredinis remanẽtis in ipſa. Alia aũt l̄ra h3 tũc fricatio ñ excuſat ab elõgatiõe vſq; ad elõgationẽ. q̄ſi vult dicere ſm̄ iſtã l̄ram q̄ ſi fiſſura ſit penetrãs ad aliud lat⁹: tũc fricatio non excuſat ab elõgatiõe vſq; ad elõgationẽ. i. q̄n elõgem⁹ fricationem ꝓfundando. ſ. eã donec appareat plus dura m̄r. Et ſubdit. Et caue ne multũ ꝑcedas ĩ fricatiõe: q̄ſi vult dicere: q̄ q̄ñ fiſſura erit penetrãs ad lat⁹ aliud erit apparens dura mater: aut ꝑpterea q2 ꝑ fricationẽ ꝑueniſti vſq; ad dura3 matrẽ: aut q2 ſic ẽẽt fiſſura lata q̄ apparet: tũc deſiſte a fricatiõe ꝛ debes ꝑcedere ad cognitionẽ diſpõnis pelliculę q̄ ẽ ſub oſſe: vtrũ ſit ſeruãs ſitũ ſuũ quẽ d3 ſeruare nãl̄r cũ oſſe: aut ꝑpter ꝑcuſſionẽ ſepata ẽ ab oſſe: ꝛ h̄ ẽ qð vult dicere cũ dicit: imo vbi iã ſecur⁹ fueris in fricatiõe ꝛ cognoueris diſpõnẽ velaminis: ꝛ iſtam talẽ ſn̄iam ponit Paulus in p̄allegato ca. a quo iſte multa hui⁹ capl̄i accepit. Dicit eñi. Si vero vſq; ad miringen fuerit ſupple penetrans fiſſura: tũc rodere ꝛ icidere debem⁹ ad cognitionem vtrũ deſiſtat ab oſſe nimiũ vel maneat ꝑteypomeni ideſt adherẽs ꝛc. Si. n. videris velamẽ. i. pelliculã que ẽ ſub oſſe ſeruare ſitũ ſuũ nãlẽ cũ oſſe ꝛ ſit adherẽs oſſi ſicͭ d3 adherere ſm̄ nãm imo ꝛ in q̄buſdã locis alligat̄ oſſi ſicut in anathomia apparet: tũc ẽ nocumẽtũ minus: ꝑpterea q2 nõ ẽ nocumẽtũ in pellicula cerebri neq; ẽt facta eſt diſruptio ĩ venulis q̄ ſũt iter os ꝛ pellicula3: ita vt ex eis humiditas effũdat̄ q̄ aggregat̄ ſuꝑ pãniculum cerebri: ꝛ tũc res ĩ h̄ vulnere ẽ magis apparẽs. ſ. q̄ ſit ſalua: q̄m̃ ĩ tali vulnere min⁹ accidit euẽtus apãtis: ꝛ ẽt febris ꝛ apparitio etiã ſaniei: ꝛ puris digõ ẽ citior ꝛ cõpletior. Si ãt ex ꝑcuſſione ſit ſeparat⁹ pãniculus ab oſſe: tũc ĩ tali fractura eſt timor maior ꝛ periculũ: q̄m̃ tũc dolores ꝛ febres ꝛ apãta cõſequit̄ magis ad talẽ fracturã. Iterũ ẽt ꝛ os citi⁹ alterat̄ in ſuo colore tẽdẽs. ſ. ad corruptionẽ ꝛ mortificatiõe3

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Iterū ēt ex tali vulnere accidit plus egreſſio hūiditatis
virulēte q̄ȝ ſaniei digeſte ꝛ laudabilis: oīa aūt hec accn̄tia
cōtingūt maxime in tali fractura in q̄ ꝑꝑ ꝑcuſſionē ſepa-
ratū ē velamē ab oſſe ꝓpter duplicē cām. Quaꝝ vna eſt:
qm̄ hec ē ſignificatio ꝙ attritio ꝛ cōtuſio rei nocētis ꝑue-
nit vſq̄ȝ ad pelliculas cerebri q̄ ſunt mēbra ſenſibilia ꝛ ꝓ-
pinqua mēbro nobili. ſ. cerebro ꝓpter quoꝝ mēbroꝝ paſ-
ſionē illa accn̄tia moleſta cōtingūt. ¶ Scd̄a cā ē: qꝛ in ſe-
paratiōe velaminis ab oſſe accidit neceſſario effuſio hūi-
ditatis īter os ꝛ pāniculū: ꝛ aliqn̄ accidit ꝙ diſrūpunẗ ve-
ne magis īteri⁹: vn̄ accidit effuſio hūiditatis aut īter duos
pāniculos: aut īter pāniculū ꝛ cerebrū q̄ hūiditas ibi de-
tēta ꝛ poſt ī putrefactionē cōuerſa nocumētū īgerēs pāni-
culis ꝛ cerebro h̄ accn̄tia moleſta cauſat. ¶ Et ſubdit po-
ſtea Aui. Et qd̄ accidit ex dolorib⁹ ꝛ febrib⁹ ꝛ thetano ꝛc̄.
h̄ eſt dicere ꝙ qn̄ ē talis fractura ī ipa ſūt apta cōtingē h̄
accn̄tia mala. ſ. dolor ꝛ febris ꝛ ſpaſm⁹ ſincopis ꝛ permix-
tio rōnis ꝑꝑ tarditatē curatiōis q̄ ē neceſſaria ī tali fractu-
ra: q̄ſi ex his v̄bis Aui. voluit h̄re ꝙ in fractura penetrā-
te ē neceſſaria p̄ter abraſionē ꝛ fricationem detectio ꝛ ele-
uatio oſſis ꝛ qn̄ ē neceſſitas. Nā qn̄ ī fractura cranei ſepa-
ratū ē velamē ab oſſe: tūc neceſſaria ē detectio ꝛ eleuatio
alicu⁹ ꝑticule oſſis: ꝛ q̄ȝto plus differẗ hec curatio tanto
magis cōtigūt accn̄tia p̄dicta peſſima. ¶ Et cā quare h̄ ē
neceſſaria detectio ꝛ eleuatio oſſis ē: qꝛ qn̄ velamē ſepa-
ratū ē ab oſſe nec̄iū ē vt hūiditas effundaẗ īter velamē et
os: vt ḡ ibi nō detineaẗ ꝛ putreſcat nec̄iū eſt vt detegaẗ os
ad h̄ vt hūiditas ad extra poſſit fluere nō ſolū aūt h̄ eſt cā
quare oȝ os diſcoopire ꝛ detegere aliq̄ȝ ꝑtē oſſis: ſȝ etiā cā
ē: qꝛ qn̄ ꝑ ꝑcuſſionē factā a re cōtūdēte ſeparatū eſt vela-
mē ab oſſe: ſignū ē ꝙ attritio ꝛ cōtuſio fcā ē maxima ī ꝑti-
bus oſſis: in ſimplici. n. īciſione nō accidit vt ſcidaẗ dura
mater q̄ dura mr̄ nō ſepaẗ ab oſſe: ſȝ h̄ accidit in cōtuſiōe
ꝛ cōquaſſatiōe magna: in tali aūt attritiōe fcā ī ꝑtib⁹ oſſis
nec̄iū ē vt hūiditas īteri⁹ coaduneẗ ī medulla oſſis inter
ꝑticulas ei⁹: ſicut videm⁹ fieri ī carne qn̄ atteritur caro ꝙ
hūiditas coadunaẗ īter ꝑticulas ei⁹: hec aūt hūiditas vi-
rulēta coadunaẗ īter ꝑticulas oſſis niſi detegaẗ os ſm̄ ali-
q̄ȝ ꝑticulā: ꝛ illa hūiditas poſſit mūdificari ꝛ deſiccari pu-
treſit: ꝛ putrefacta totū os putrefiet. Hec eni hūiditas nō
pōt ꝑ ligamētū exp̄mi a ꝑtib⁹ oſſis ſic̄ fit qn̄ oſſa alioꝝ mē-
broꝝ franguntẗ: qꝛ ī alijs oſſib⁹ poſſum⁹ vti ligamēto ſtri-
cto ꝑ qd̄ exp̄miẗ hūiditas ab oſſe ad alias ꝑtes. In oſſe āt
capitis ꝑꝑ modū cōpōnis capitis h̄ ligamēto vti nō poſſu-
mus. Iteꝝ ēt nec cū medicamine talis hūiditas pōt reſol-
ui: tuȝ ꝓpter dēſitatē poroꝝ ꝛ ſube oſſis: tū etiā qꝛ illd̄ me-
dicamē attractiuū eēt: ſic aūt attraheret mām ex oſſe ī p̄n-
cipio appoſitū: ita ēt attraheret mām ad hos cū in p̄n⁹ ꝓ-
pter fluxū māe ſic cōpetāt ea que exp̄mūt ꝛ repellūt māȝ
ab ipſo: ſicut q̄ extrahūt mām cōtētā in ipſo: qꝛ ḡ hec hūi-
ditas mūdificari ꝛ exiccari nō pōt alio mō niſi cū detectio-
ne ꝛ eleuatiōe alicuius ꝑticule oſſis vt nō accidat putrefa-
ctio in toto oſſe: ꝛ etiā in pāniculo cerebri nec̄iū eſt dete-
gere ꝛ eleuare aliq̄ȝ ꝑticulā oſſis: ꝛ q̄ȝto citi⁹ fit tanto ē me-
lius. Si aūt ī fractura cranei nō deſiſtit velamē ab oſſe: i-
mo ſeruat ſitū ſuū cū oſſe tūc ſufficit ſola abraſio q̄ eſt per
fricationē: qm̄ tūc nō ē ſic timor de aggregatiōe humidi-
tatis que ſit effuſa inter os ꝛ panniculū cerebri: nec ēt eſt
timor de aggregatiōe hūiditatis inter ꝑticulas oſſis: vn̄
ſufficit ſola abraſio vt remoueaẗ fiſſura ꝛ poſſit aliqualiẗ
hūiditas expirare ad exteri⁹ que ex vulnere cadit ſup du-
ra mater: ꝛ hec ē ītētio quā Aui. vult h̄re: ꝛ ꝙ iſta ſit ei⁹ in-
tētio app̄et ꝑ v̄ba Pauli ī p̄allegato cap. cū dicit. Si vero
deſtiterit nimiū augenẗ dolores ꝛ febres: ꝛ ſit os alocho-
di. i. alteri⁹ coloris ſit ꝛ ſion. i. pus ſubtile ꝛ īdigeſtū egre-
ditur. Si vero neglexerit q curat ꝛ nō anathaſi. i. ꝑforati-
one vteẗ iſto difficiliora ſiūt ſinthomata colemeſia. i. co-
lere vomit⁹: ſpaſm⁹: abſciſio mētis: ꝛ febris acuta in q̄bus
opȝ refutare enchiſiȝ. i. īciſionē: nō p̄n̄tib⁹ aūt his ſi q̄dem
nō deſiſtit mirinx: rogma v̄o. i. fiſſura ſolū fuerit ꝛ ꝑ raſo-
ria ſolū curaẗ ꝛ ſi vſq̄ȝ in ꝓfundū fuerit. Ecce māifeſte ꝙ
ponit qn̄ ſufficit ſola abraſio: ꝛ quādo p̄ter abraſionē opȝ
vti ꝑforatōe ꝛ eleuatōe oſſis. ¶ Et nota ꝙ Paulus ſignā-
ter addit nō p̄n̄tib⁹ āt his: qꝛ dato ꝙ nō deſiſteret ab oſſe
pāniculi ſi tn̄ videm⁹ accn̄tia illa moleſta p̄n̄tia ſtatiȝ vtē-
duȝ ē detectiōe ꝛ eleuatiōe oſſis: imo ēt vt dcm̄ fuit prius
ſi videm⁹ accn̄tia: ꝛ dato ꝙ craneū fractum non eēt vti de-
bemus detectiōe ꝛ eleuatione oſſis: ꝛ iō ſignanter dixit ñ
p̄n̄tibus aūt his ꝛc̄. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et in huiuſmodi quideȝ diſpoſitione: immo in omni diſpoſitione opoꝛtet vt vehementer caueatur frigus: etiam in eſtate: qm̄ in eo eſt timoꝛ magnus.

¶ In iſta ꝑte oñdit q̄d maxime ē illud qd̄ oȝ caueri ī talib⁹
vulnerib⁹ q̄ ſunt fractura cranei poſt abraſionē oſſis ꝛ dē-
tectiōe ipſius: ꝛ dicit. Et in h̄mōi q̄dē diſpōne. i. in tali vul-
nere in quo facta ē detectio oſſis vſq̄ȝ ad durā matrē: im-
mo in ea diſpōne. i. in oī vulnere capitis qd̄ penetrat vſq̄ȝ
ad craneū ſiue ſit cū fractura ipſius ſiue ſit abſq̄ȝ fractura
opȝ vt vehemēter caueaẗ frigus: ꝑ frigus q̄dē ītelligens
oē qd̄ ē frigidū actu ſiue ſit frigiditas aeris ſiue ſit alteri⁹
rei q̄ approximeẗ ad vuln⁹ ꝛ in eſtate. ¶ Nota ḡ ex h̄ ꝙ ñ
ſolū in hyeme veꝝ ēt in eſtate in qua ē caliditas aeris opȝ
vehemēter cauere frigus. Et iō Cyrugici q in tali ope ſūt
edocti cōtinue qn̄ tales egros curāt p̄cipiūt vt teneantur
circa egrū carbones igniti. ¶ Aduertēdū tn̄ ē h̄ ꝙ ſi ī ae-
re ē vehemēs caliditas q̄lis mł̄totiēs ē in eſtate nō multū
eſt ſollicitādū in augēdo ampliorē calorē vel caliditatem
cū igne: qm̄ etiā vehemēs caliditas nocet ꝓducendo ad
eſtuationē īfirmū. vn̄ Gal. tertio de īge. ſa. dixit. Iterū cō-
ſiderādus ē aer circūdās īfirmū: qm̄ afficit corp⁹ ſicut af-
ficit medicina. Et ꝓpterea qn̄ Aui. dixit. Infrigidatio ē ti-
mor magnus ēt in eſtate ītellexit ꝙ ēt ī eſtate oȝ caueri ſi
accidat ex aliquo accidēte: puta vel ex vēto vel ex aliqua
alia cā accn̄tali: qm̄ in eo ē timor magn⁹. Que aūt ſit cā q̄-
re eſt frigus maxime nocitiuū cerebro ꝛ oſſib⁹ ꝛ oīb⁹ mē-
bris neruoſis dicta ē prius in cap̄lo de cura vulnerū ner-
uoꝝ. Et ſiłis qd̄ q̄ fuit ibi facta poſſet hic fieri ꝛ ꝓ tanto
de h̄ hic dicere non curam⁹. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In fiſſuris vero in quib⁹ nō eſt niſi fiſſura: ſȝ ē plurima ꝛ apparet cū ea illud inter quod et os nō ē niſi cortex multotiēs ſufficiūt ſtrictura et ligamentū et emplaſtrū et infrigidātia: verum illud qd̄ ē rectius eſt vt incipiaẗ et fundaẗ ſup ſciſſurā oleū roſ. tepidū: deinde aggregeẗ inter duas extremitates vulneris et ſufficiat ſi neceſſariū eſt illud et pulverizetur deſup puluis capitalis et ponanẗ ſuper eas pulvilli imbibiti vino ſtiptico cōcuſſo cum oleo: deinde reliqua ligamenta: et quieſcat infirm⁹ ꝛ fiat delitioſus et fiat vt dormiat et flebotomeẗ ſi indiget.

¶ In ꝑte iſta ſm̄ vnū modū poſſum⁹ dicē ꝙ ip̄e ponit ꝯpa-
tionē īter curationē vulneꝝ q̄ ſunt cum fractura oſſis ꝛ
curationeȝ vulnerū capitis q̄ ſūt ſine fractura cranei oſtē-
dendo hic ꝙ in vulneribus que ſunt ſine fractura cranei
ſimili modo procedem⁹ in curatione ſicut facimus in cu-
ratione alioꝝ vulneꝝ ſimplicium. ſ. adminiſtrando liga-

tiões ⁊ futuras ⁊ ea q̄ ĩcarnāt: ⁊ q̄ ꝓhibēt fluxū hūoꝝ ad
locū ſicut facim⁹ in vulnerib⁹ alijs. Sed qn̄ craneū fractū
eſt: nō opꝫ cū tali mō curatiõis ꝓcedere: ſm ergo iſtū mo
dum exponit illud qḋ dicit hic de cura taliū vulneruꝫ ca/
pitis in quibus nō ē leſio in oſſe nō dicit principalr̄ ⁊ per
ſe: q2 cura taliū vulneri ſicut ipſemet dixit ꝑus iā dicta ē
ſed ſolū hoc hic dixit vt oſtēderet diuerſitatē taliū vulne
rum a curatiõe vulneꝝ in q̄bus accidit craneū frāgi: ⁊ ſꝫ
hūc modū expoſitiõis ſic exponitur lr̄a. In fiſſis vero i q̄
bus nō ē fiſſura. i. in quib⁹ nō ē vulnus ſimplex qḋ dicit ꝓ
pter vulnera q̄ ſunt cū cõtuſione in q̄bus nō ē niſi vulnus
ſimplex: qḋ dicit ꝓpter vulnera que ſūt cū cõtuſiõe i qui
bus nō poſſum⁹ ꝓcedere ſuēdo ⁊ incarnādo a ꝑncipio ſi
cut habitū eſt ſupra ſꝫ eſt plurima. i. ⁊ q̄uis illa fiſſura ſit
plurima. Et apparet cū ea illud iter qḋ ⁊ os nō ē niſi cor/
tex. i. ⁊ i tali fiſſura iter illud qḋ apparet de vulnere: ⁊ os
nō ē i medio niſi cortex. i. q̄dā pellicula corticalis ſicut gi
gia mater. Et iſta ſūt vulnera capitis de q̄bus dixit ſupra
ꝙ ipſa terminātur vſq3 ad almochati. i. gingiaꝫ matrem
multotiēs ſufficit ſtrictura ⁊ ligamēta ⁊ empl'a ifrigidan
tia: q̄ſi in his verbis Aui. velit oſtendere ꝙ talia vulnera
curanꝛ vt vulnera ſimplicia fcā in carne: quoꝝ cura habi
ta ē ſupra: vnde ſicut in vulnerib⁹ carnoſis ſimplicib⁹ oꝫ
ꝓcedere cū his que icarnāt. ſ. cū ligatura ⁊ cõſtrictiõe ꝑti
um: ⁊ cū his que refrenāt ⁊ repellūt hūiditatē ex loco vul
neris appoſitis i circuitu vulneris que ſūt ſtiptica infrigi
dātia: ita oꝫ ēt i curatiõe hoꝝ vulnerū que ſūt ſine leſione
oſſis ꝓcedere. Et tūc Aui. oñdit ſm quē modū facimus h
ſcꝫ ꝙ ꝓhibemus hūiditates fluere ad loca vulnerata ⁊ cõ
ſtringim⁹ partes adiuicē dicēs. Verū illud qḋ ē rect⁹. i.
qḋ ē rectū ad hoc vt cõpleanꝛ intētiones que dicte ſūt eſt
vt incipiaꝛ ⁊ fundaꝛ oleū roſ. tepidū ſup fiſſura: ꝓpterea
q2 oleū roſ. ē ꝓhibitiuū fluxus materiei ad loca vulnera/
ta: qm̄ ifrigidatiõe ⁊ ſtipticitate ꝑticipat rõne quoꝝ duoꝝ
ꝓhibet fluxum mãe. Intellige āt ꝙ ſignāter dixit tepidū
q2 vt dcm̄ ē in oi vulnere capitis nocet qḋ ē frigidū i actu
¶ Et ſi dicaꝛ quõ g̃ Aui. ꝓcepit vti in tali vulnere emplis
infrigidātib⁹. ¶ Dicēdū ē ꝙ illud qḋ ē frigidū in actu ꝓ/
hibeꝛ adminiſtrari i curatiõe taliū vulneꝝ capitis: illud
tñ qḋ frigidū eſt vel declinans ad frig⁹ in virtute: actu tñ
tepidū vel calidū nō ꝓhibeꝛ adminiſtrari i vulnere capitis
ſicut ē oleū ro. tepidū ſicut etiā hoc melius declarabit i ꝓ
ceſſu. ¶ Scđo itellige cum dicit ꝙ fundaꝛ oleū roſ. tepi/
dum ſup fiſſura nō itelligit Aui. ꝙ fundaꝛ itus in fiſſura:
⁊ poſtea aggregētur ꝑtes fiſſure adiuicē ⁊ ſuanꝛ: ꝓpterea
q2 ſicut habitū fuit ſupra etiā ē auctoritas Galie. in tegni
in curatiõe vulnerū ſimplicium: qn̄ ꝓcedimus incarnā/
do partes ⁊ cõiungēdo in vnū debet ꝓhiberi ne inter par
tes vulneris cadat oleum aliquod vel puluis aut pilus
aut aliqua res extranea: etiam oleū roſa. nō eēt bonuꝫ ad
incarnationē partiū talis vulneris: q2 cum tale vulnus fi
at in membro ſicco medicina incarnatiua ipſius debet eē
valde exiccatiua. Et ꝓpterea ꝓcepit poſtea ꝙ ponaꝛ de
ſuper puluis capitalis: qui. ſcꝫ eſt puluis factus ex rebus
que conueniunt ad incarnationē talis vulneris quale eſt
vulnus factū in membro ſicco ſicut eſt caput quātum ad
oſſa que ſunt in ipſo. Intellexit ergo Aui. ꝙ oleum roſa/
tum non fundatur ſuper fiſſura: ſed fundaꝛ in partib⁹ cir
cunſtantibus vulneri: partes autē que ſunt adinuicē diſ/
rupte aggregentur in vnum. Et ſi neceſſarium eſt ſuanꝛ.
Eſt aūt hoc neceſſariu quando partes eſſent multum re/
mote ad quarum cõſeruationem in vnum non ſufficeret
ſola ligatura: ſed opꝫ vti ſutura: deinde pulueriꝫetur de/
ſuper puluis capitalis vt. ſ. exiccet humiditatē que eſt in/
ter labia vulneris vt per ſufficientē exiccationem ipſius
exicceꝛ ſuperflua humiditas ⁊ reliqua cõuertaꝛ in roreꝫ
mediante quo partes adinuicē vniātur: ⁊ poſtea ponan/
tur deſuper puluilli imbibiti in vino ſtiptico cõcuſſo cū
oleo roſa. Puluilli quidē ponuntur deſuper ad meliorē
cõſeruationē partiū adinuicē: imbibunꝛ aūt in vino ſtip
tico ⁊ oleo roſ. qm̄ vinū ſtipticū eſt conueniens ratione
exiccatiõis quā facit: ⁊ etiam rõne ſtipticitatis. Oleū aūt
roſa. q2 ifrigidat ⁊ ſtipticat: vñ eſt ꝓhibitiuū apãtis ne ac
cidat etiā eſt ibi cõueniēter admixtū. Et quieſcat infirm⁹
qm̄ motus ꝓhibet vnitionē partiū: ⁊ etiā eſt cauſa inquie
tatiõis ebulitionis humorū que ꝓhiberi dꝫ inquantū eſt
poſſibile ne accidat diſcurſus humorū ad vulnus ⁊ acci/
dat apã. Et flebotomeꝛ ſi indiget. Eſt quidem i idigētia fle
botomie qn̄ timem⁹ de fluxu humoꝝ ad vulnus ex quo
fluxu eſt aptitudo vt eueniat apã: timemus aūt hunc flu/
xum aut ꝓpter vehemētem dolorē: aut ꝓpter corporis re
pletionem ⁊ impuritatē. Et q2 iſta pleruncꝫ accidūt: idcir
co plerūcꝫ melius eſt in curatione taliū vulnerū a flebo/
tomia incipere. Hec ē ergo expoſitio littere hui⁹ particu
le ſm ꝑdictū modū introducēdi iſtā particulā. ¶ Poſſu
mus āt alio mō hāc ꝑticulā exponere ſm quā expõnē di/
cemus ꝙ Aui. oñdit differētiā inter moduꝫ curationis q̄
cõuenit vulnerib⁹ que ſūt cū fractura cranei in q̄bus vul
neribus nō eſt facta ſeparatio pānicul ab oſſe: ⁊ in quib⁹
etiā vulnerib⁹ nō eſt facta attritio in partib⁹ oſſis: ⁊ inter
modum curationis qui conuenit vulneribus que ſunt cū
fractura cranei in quibus vulnerib⁹ facta ē ſeparatio pā
niculi ab oſſe ⁊ que ſunt cū attritione ⁊ conquaſſatione
facta in oſſe. Nam in vulneribus que ſunt cum fractura
cranei ſuppoſito ꝙ ibi non ſit niſi fiſſura in oſſe ⁊ non ſit
facta ſeparatio pāniculi ab oſſe: ⁊ etiam ꝙ attritio ⁊ con/
quaſſatio non ſit multa facta in oſſe poſſumus procede/
re cū ligatura ⁊ ſutura partiū vulneris: ⁊ cum his que in
carnant: cum hoc etiam adminiſtrando ea que ꝓhibēt ⁊
repellunt materiā ad locum peruenire ſicut eſt admini/
ſtratio olei roſ. tepidi circa partes fiſſure. Sed quando
eſt fiſſura cranei ⁊ eſt ſeparatio pāniculi ab oſſe facta: et
etiam eſt facta attritio circa partes oſſis nō poſſumus ꝓ/
cedere cum tali modo curationis: ſed oportet procedere
cum detectione ⁊ eleuatione oſſis: ⁊ q̄to in tali vulnere
plus differtur talis modus curatiõis tanto eſt peius ſicut
diximus prius. Et iſto modo loquendo videꝛ illud qḋ di
cit hic cõtinuari ad illud qḋ dixerat prius ſcꝫ ꝙ in vulne/
re qḋ eſt cū fractura cranei qn̄ pāniculus eſt ſeparat⁹ ab
oſſe accidit de illis accidētibus malis plus ꝓpter diſpoſi
tionē curationis que eſt per eleuationē ⁊ detectionem oſ
ſis. Sed in vulnerib⁹ in q̄bus non ē niſi fiſſura facta i cra
neo multotiens ſufficit modus curationis qui eſt per ſtri
cturam ſutionem ⁊ incarnationem: ⁊ nō opꝫ ꝓcedere cū
eleuatiõe ⁊ detectiõe oſſis. Et iſte modus expõnis videꝛ
magis conformis ſeriei verborum ⁊ modo continuatiõis
eorum. ¶ Secūdum ergo iſtam intentioneꝫ ſic exponeꝛ
lr̄a: in fiſſis vero ⁊c̄. q. d. ita dcm̄ eſt quõ in vulnerib⁹ que
ſunt cum fractura cranei in quibus facta eſt ſeparatio pā
niculi ab oſſe propter attritionem multam oportet proce
dere cum eleuatione ⁊ detectione oſſis. Et ꝙ i eis accidit
plus de accidentibus malis ꝓpter dimiſſionem talis cu/
rationis. In fiſſis vero in quibus non eſt niſi fiſſura. i. ſꝫ i
vulneribus in quibus non eſt niſi ſoluꝫ fiſſura cranei: vñ
non eſt ibi attritio oſſis: nec etiam eſt facta ſeparatio pāni
culi ab oſſe: ſꝫ ē plurima. i. ⁊ dato ꝙ ſit plurima ⁊ appareꝫ
cū ea illud iter qḋ ⁊ os nō eſt niſi cortex. i. ⁊ apparet ꝙ ſo
lum ē leſio facta in pāniculo corticali: puta in pāniculo q̄
eſt ſupra os: nō tñ facta ē leſio in panniculo intrinſeco q̄ ē
ſub oſſe: multotiēs ſufficit ſtrictura ⁊ ligatura: totū illud
quod ſubijcitur poſtea eſt planum ex dictis.

Sed ſecundum hanc expoſitionem nō eſt
modica dubitatio. Nūq̄d
ſit licitum in vulnere quod eſt ſolum cum fractura cra/
nei abſcꝫ alia leſione procedere cum tali modo curatio/
nis? Et videtur ꝙ ſic per illud quod dicit hic Aui. ſꝫ iſtā
expoſitionem. Iſtud etiā videtur ad litterā ponere Sera
pio in ſua practica. cap. de ſoda gñata ex caſu ⁊ ꝑcuſſione

Dicit enim talia verba: ꝙ ſi vulnus fuerit magnū.ſ.in ca
pite donec appareat os ⁊ fuerit in eo venenū: tunc opoꝛ
tet vt lauemus in pꝛimis cum vino ſtiptico calefacto ⁊ ab
ſtergatur locus cum lana leni ꝙ ſi appareat ꝙ os ſit fra
ctum: tunc nō eſt poſſibile vt redeat ad diſpoſitionē natu
ralem. opoꝛtet ergo vt ingenietur in re eius cum rebus q̄
ſtant ei ſtrictione incarnationis ⁊ eſt vt calefacias oleum
roſa. ⁊ infundas ipſum ſuper locum eius ⁊ cōnectas duo
labia fiſſure que eſt in cute: aut panniculo ⁊ adinuicē ſuas
ea cum filo ſete groſſe: aut lini: ⁊ poſt ſuturam admini
ſtra hunc puluerē ⁊c̄. Ecce ꝙ in his verbis Serapio po
nit ꝙ in cura vulneris quod eſt cum fractura oſſis pꝛoce
dere poſſumus cum ſutura ⁊ incarnatione: pꝛopterea il
lud videtur aſſerere fama que eſt de iſtis impericis q ma
nifeſte dicunt ſe craneum fractū cum emplaſtris conſoli
dare abſq; alia inciſione cutis ⁊ carnis ⁊ abſq; alia dete
ctione oſſis: ⁊ maxime illud aſſerunt pluries ad ſenſum
ſe vidiſſe. Fama autem quā plurimi famant non omnino
deperditur: vt philiſophus dicit. quare videtur ꝙ iſti ve
rum dicant ſaltem in parte. ¶ In oppoſitum videtur eſſe
illud quod ſupꝛa dixit Auic. in illo. §. Et in ſimilibus iſti
magis rectū eſt vt frices iterum ⁊c̄. ibi enim ad litterā po
nit ꝙ in fiſſura oſſis dato ꝙ nō penetret ⁊ ſit capillaris re
ctius eſt ꝓcedere cuȝ fricatione ⁊ abraſiōe oſſis. quare eti
am multo foꝛtius hoc debemus agere quādo fiſſura pene
trat vſq; ad duram matrē. ¶ Dicendū autē eſt ad hāc du
bitationem ꝙ non credo impoſſibile eſſe ꝙ aliquādo in
vulnere quod eſt cum fractura cranei poſſit accidere ſa
natio cum modo curationis qui eſt per ſutionē ⁊ incarna
tionem abſq; abraſione oſſis vel eleuatione ⁊ detectione
alicuius particule oſſis. Quādo enim iſta concurrunt ꝑu
ta ꝙ coꝛpus eſt bonoꝝ humoꝝ non ſupfluoꝝ in quāto
nec in quali. ⁊ ꝙ in craneo eſt parua fiſſura abſq; attritio
ne facta in ipo: ⁊ abſq; etiā leſione facta in panniculo qui ē
ſub oſſe. Dico ꝙ tale vulnus conſolidari poteſt cum ſtri
ctura per ligamenta ⁊ cū ſutura: ⁊ cū his que icarnatiua
ſunt ponendo ſuper locū fiſſure ſicut ſunt pulueres vel
emplaſtra exiccatiua que habent incarnare: ⁊ in partib⁹
circūſtantibus apponēdo ea que materiā ꝓhibent ꝑueni
re ad locū: ſicut eſt effuſio olei roſa. in circuitu. Et rō qua
re in tali vulnere hmōi modus curationis poteſt ſuffice
re eſt: qꝛ in tali vulnere nō timemus de aggregatione hu
miditatis ſup panniculo ſub oſſe: aut inter ꝑtes oſſis q̄ pu
trefiat ⁊ putrefacta putrefaciat os ⁊ panniculū. Et hoc iō
ꝓpter bonitatē humoꝝ iſtius coꝛpis ⁊ in quanto ⁊ ī qua
li: ⁊ etiā ꝓpter flebotomiā q̄ fiet: cū dicat Aui. Et flōmeꝛ
ſi indiget vt nō ſit timoꝛ de fluxu humoꝝ ex ꝑtibus alijs.
Et ad ꝓhibitionē etiā iſti⁹ iuuat apponere oleū ro. in cir
cuitu. Itē cū in tali vulnere nō ſit facta leſio in panniculo
ita vt ſit ſeꝑatus ab oſſe timoꝛ nō eſt vt in pluribus ꝙ hu
miditas aliqua ex diſruptiōe venaꝝ ſub oſſe aggregetur
ſup pāniculo ſub oſſe que putrefiat: ⁊ putrefacta putrefa
ciat os ⁊ pāniculū. Et etiā cū in oſſe nō ſit facta attritio nō
eſt ibi timoꝛ etiā de aggregatione humiditatis de qua ſit
curādū inter particulas oſſis: ſicut eſt timoꝛ in attritione
et cōtuſiōe oſſis. hūiditas aūt q̄ ē ibi ex vulnere facto ī car
ne ⁊ cute ipa ſubito exiccabiꝛ illa. ſ. que erit ſupflua a me
dicina incarnatiua que poniꝛ deſup ꝑtes vulneris: ⁊ reli
qua cōuertiꝛ in carnē. ex cui⁹ cōuerſione accidit ꝑtes vul
neris vniri: ⁊ iterū etiā regenerabiꝛ poꝛ⁹ inter ꝑticulas oſ
ſis mediāte q̄ ꝑticule oſſis adinuicē vnienꝛ. Propter qḋ
nullū videꝛ impoſſibile ꝙ in vulnere qḋ ē cū fractura cra
nei ſuppoſitis iſtis cōditionib⁹ aliqñ fieri ſanationē cū ta
li modo curatiōis dicto. Sed in vulnere qḋ ē cū fractura
cranei in q̄ facta ē attritio aut ſeꝑatio pāniculi ab oſſe: talis
modus curatiōis nō ſufficit: imo oȝ feſtinare ad aliū mo
dū curatiōis ꝓpter cauſas q̄ dicte ſūt. ¶ Sȝ vlteri⁹ aduer
te ꝙ lȝ nullū ſit ipoſſibile aliqñ accidere ſanationē in vul
nere qḋ ē cū fractura cranei illo mō q̄ dictū ē. tñ reputo tu
tius ⁊ ſani⁹ ꝓcedere in curatiōe ei⁹ cū mō curatiōis q ē ꝑ
abraſionē fiſſure oſſis: ⁊ ꝑ mūdificationē hūiditatis qȝ ꝓ
cedere cū mō curatiōis q eſt ꝑ ſuturā ⁊ incarnationē. vñ. ſ
dixit Aui. Et in ſilib⁹ iſti magis rectū eſt vt frices iterū il
lud vſq; quo nō remaneat de fiſſura aliqd. Et lȝ iō qꝛ vt in
pluribꝰ eſt ꝙ nō ſum⁹ ſecuri de effuſione hūiditatis ſupꝛa
pāniculū: ⁊ etiā inter ꝑtes oſſis fiſſi: ⁊ hoc iō: tū qꝛ pluri
ma coꝛpa ſunt imūda. tū etiā qꝛ vt in plurib⁹ nō pōt ſic ſu
bita exiccatio fieri qn aliquid hūiditatis que eſt ibi ſalteȝ
ex vulnere facto in carne defluat inter ꝑtes fiſſure q̄ hūi
ditas niſi mundificeꝛ putrefiet: ⁊ putrefacta generabit ac
cidentia peſſima de qbus facta eſt pꝛius mentio. Que qñ
accidūt vt plurimū moꝛtē inducūt. Et ꝑcipue cōtingit eti
am ꝙ humiditas eſt apta defluere inter partes oſſis ſuꝑ
pāniculū: qꝛ talia vulnera q̄ fiunt in capite ⁊ ꝑcipue cum
fractura oſſis plurima trāſeunt in vlcera. ꝓpterea quia ī
capite ex modo cōpoſitionis capitis nō ſic eſt poſſibile cū
modo ligature partes cōſtringere ⁊ iūgere ſicut eſt lȝ poſ
ſibile in alijs membꝛis: quia ergo vt plurimū tranſeunt in
vlcera: ⁊ in vlceribus cōtinue multiplicaꝛ humiditas ꝓ
pter cauſam que dicta fuit in capitulo de vlcerib⁹. hinc ē
ꝙ exiſtente fiſſura in oſſe: timoꝛ eſt de effuſione talis hūi
ditatis inter partes oſſis ⁊ ſuper panniculū qui eſt ſub oſ
ſe ex cuius effuſione generanꝛ accidentia peſſima ꝑdicta.
Quia ergo nō eſt tutus euentus illoꝝ accidentiū. hinc ē
ꝙ tutius eſt ꝓcedere cū modo curationis qui eſt ꝑ abraſi
onem ⁊ fricationē oſſis fiſſi qȝ ſit ꝓcedere cū hoc mō cura
tionis qui eſt per incarnationē. ⁊ dato ꝙ aliquando eſſet
poſſibile cum hoc modo curationis ꝓcedere. Et ꝓpterea
Aui. ſignāter dixit in littera: Multotiens ſufficit ſtrictura
et ligatura ⁊c̄. dixit eni ſub iſto modo loquēdi: multotiēs
ſufficit. vt oſtenderet ꝙ talis modus curationis eſſet poſ
ſibilis in vulneribus in quib⁹ eſt ſola fiſſura cranei: et nō
in illis in quibus eſt attritio ⁊ leſio facta in pāniculo: licet
tamen ſit poſſibilis: nō tamē ſemꝑ: ⁊ ideo dixit: multoti
ens. quaſi vult dicere ꝙ aliquibus vicib⁹ hoc pōt contin
gere. Iterū etiā licet nō ſit poſſibilis: nō tamē in plurib⁹
eſt ei imitandū. ⁊ ideo dixit ſub hoc modo loquendi ſuffi
cit. Et hoc eſt quod mihi in hac dubitatione ſentiendum
eſſe videtur. Et ex dictis apparet qualiter etiā ſꝫm iſtā ex
poſitionē. ⁊ verū dicit hic Aui. ⁊ ſupꝛa cum dixit. Et in ſi
milibus iſti magis rectū eſt ⁊c̄. et qualiter etiā ſꝫm iſtam
expoſitionē nō contradicūt verba eius. ¶ Ad illud autē
quod dicit Serap. poſſumus etiā dupliciter reſpondere.
Uno modo ꝙ dixit illud verbū vt oſtenderet ꝙ poſſibile
erat aliquādo in vulnere illo cum tali modo curatiōis ꝓ
cedere. Et quia Serapionis ibi pꝛincipaliter nō erat in
tentio loqui de curatiōe vulneꝝ que fiunt in capite ꝑ tan
to nō curauit ſuū ſermonē extēdere in modo curationis
illoꝝ: ſed incidētaliter illud ibi dixit. Uel poſſumus dice
re aliter ꝙ illud verbū quod dicit Serapio. opoꝛtet ergo
vt ingenieꝛ in re ei⁹ cū reb⁹ que ſtant ei ſtatione incarna
tionis non referꝛ ad illud qḋ imediate dixerat: ꝙ ſi appa
ret ꝙ os ſit fractum ⁊c̄. ita ꝙ velit ꝙ qñ apparet oſſis fra
ctura tu incedas cū illo mō curationis: ſed refertur ad il
lud qḋ dixit ꝙ ſi vuln⁹ fuerit magnū donec appeat os ⁊c̄.
quaſi vult dicere ꝙ qñ vulnus cōtingit vſq; ad os: tūc de
bes lauare in ꝑmis cum vino ſtiptico ⁊ abſtergere locuȝ
a ſante ſupflua: poſtea ingenia cum rebus que ſtāt ei loco
incarnationis ꝙ ſi os ē fractū: tūc nō eſt poſſibile vt rede
at ad diſpoſitōnē naturalē. i. tūc nō ē poſſibile ꝓcedere cū
his que incarnāt: ſed opoꝛtet cū alio mō curatiōis ꝓcede
re quē modū curationis ibi nō ponit. quia nō erat ibi ꝑn
cipalis eius intētio tractare de curatione vulneꝝ capitis.
vt ergo nō ꝓlongareꝛ eius ſermo vltra ꝓpoſituȝ: iccirco
non tractauit illum modū curationis. Et iſto mō exponē
do dictum illud Serap. nō conſuluit in vulnere quod eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cum fractura cranei talem modũ curationis qui eſt per ſuturam et incarnationẽ fieri: ſed hoc tm̃ conſulit in vulnere quod pertingit ad os ſine fractura eius. Et iſto modo exponendo concordat dictum eius cum prima expoſitione iſtius.§. ſed intelligendo vt fiat ſeries verboꝝ ſuoꝝ cum ſecundo modo expoſitione iſtius.§. ¶ Ad illud aũt quod tu dicis de experimentatoribus apparebit quid ſit dicendũ in quodam ſequenti.§. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et non queritur in omni ſciſſura et fractura vt accipiat os totũ: qm̃ hoc non eſt poſſibile in omni oſſe verũ recordare eiꝰ quod precipimꝰ in capitulo vniuerſali ꝺ fractura et reſtauratiõe. Uerũtamẽ multi homines acceperũt os ex capitibꝰ eoꝝ incipiendo et ſm modũ: et creuerũt caro et cutis ſuꝑ vulnus et euaſerunt.

¶ In parte iſta Aui. oſtẽdit qñ neceſſariũ eſt os eleuare et detegere ⁊ quantitatẽ eius quod debet eleuari ⁊ detegi. ⁊ dicit: Et nõ querit̃ in omni fiſſura ⁊ fractura vt accipiatur os totum. i. fiat eleuatio ⁊ detectio iſtius oſſis quod eſt fiſſum: qm̃ hoc nõ eſt poſſibile in omni oſſe. Iſtud quidem non eſt poſſibile: quia aliqñ eſt quod fiſſura eſt valde magna ⁊ longa pertingens vſq; ad multam diſtantiã. vnde ſi quis vellet ꝓcedere cum eleuatione totius oſſis fiſſi: oporteret facere orificiũ maximũ: hoc aũt nõ fieret ſine periculo maximo: ⁊ precipue: quia talis detectio multa pãniculi exponit ipm̃ ⁊ cerebrum vt cito recipiat nocumentũ a cauſa extrinſeca: ⁊ hoc nõ eſt neceſſariũ facere. Solũ eñ fit iſta detectio oſſis vt mũdificetur humiditas: ⁊ non retineatur ſuper durã matrẽ. Nunc autẽ hec mundificatio ſatis conuenienter fit ſi ſolum eleuet̃ ⁊ detegatur os ſm aliquam quantitatẽ modicã: ⁊ ꝓpterea nõ oportet conſequi os in tota fiſſura in eleuatione ⁊ detectione ipſius. Uerum recordare eius quod precepimus in capitulo vniuerſali de fractura ⁊ reſtauratione. iſtud quidẽ quod dixit in capitulo de iudicijs reſtaurationis: cuius oportet hic reminiſci dixit in illo.§. vltimo illius capituli.§. illo. Et quãdo fuerit illud quod eſt fractũ ⁊ cõminutũ magnum ⁊ fuerit eius cõfractio cõminutio plurima: tunc neceſſe erit vt extrahatur totum ⁊c̃. ibi eñ dixit ꝙ i fractura oſſis oportet eleuare ⁊ auferre totũ illud quod eſt vehemẽter cõminutum. Sed ſi fractura nõ fuerit cũ cõminutione ⁊ fuerit fiſſura multa: tunc debes inciſionẽ ⁊ detectionẽ facere in loco qui eſt debilior ad incidendũ: ⁊ in quo facta eſt magis fractura: ⁊ dimittere poſtea reliquũ: quia dimittẽdo aliaꝫ partẽ nõ eſt nocumentũ: imo ſi totũ velles abſcindere et remouere eſſet nocumentũ magnũ: hoc eſt illꝺ cuiꝰ oportet hic recordari de quo fiet mentio in illo.§. Inquit paulus ⁊ gal. iterũ nos docuit quantitatẽ oſſiũ. verũtam̃ n ꝓ quia: quia multi homines acceperũt. i. elongauerũt: ⁊ detexerũt os ex capitibus. ſ. in talibus vulneribꝰ cranei ſm modũ predictũ. ſ. in p̃allegato.§. et creuerũt caro ⁊ cutis ſuper vulnus ⁊ euaſerunt ſupple abſq; hoc ꝙ fieret detectio ⁊ eleuatio oſſis totius fiſſi. hoc eſt quod intendit docere Auicenna in hoc.§.

¶ In frãgẽtibꝰ vero os et que ſũt poſt ea.

¶ Supra Aui. oſtẽdit qualis modus eſt cõueniens in vulneribus que ſunt cũ fractura cranei: quia oſtendit ꝙ modus curatõnis cõueniens eſt per abraſionẽ oſſis ⁊ per eleuationem ⁊ detectionẽ ipſius. in parte iſta eſt eius intentio oſtendere cauſam ꝓpter quã in fractura cranei ꝓcedimꝰ cum hoc modo curationis: ⁊ nõ ꝓcedimus cũ reſtauratõne ⁊ replaſmatione partiũ oſſis ſicut ꝓcedimus in fracturis oſſium alioꝝ membroꝝ. Et diuidit̃ pars iſta in partes quattuor ſm ꝙ quattuor ponit cauſas iſtius diuerſitatis modi curationis fracture contingẽtis in oſſibus aliorum membroꝝ. ſecundã cauſam ponit ibi: Quapropter vt nõ effundat̃ ⁊c̃. Tertiã cauſaꝫ ponit ibi: Et de illis que vocãt ad illud ⁊c̃. Quartã cauſam ponit ibi: Et iteruꝫ ſi accideret virus. In prima parte Aui. vult dicere ꝙ vna cauſa ꝓpter quã diuerſificant̃ oſſa capitis cum frangũt̃ in modo curationis ipoꝝ ab oſſibus alioꝝ membroꝝ cũ frangunt̃ eſt: quia cũ frangunt̃ oſſa capitis natura ipa nõ reſtaurat in loco fiſſure alroſboth forte ⁊ durum: ſicut facit in alijs oſſibus. ⁊ dicit̃ alroſboth porus ſarcoydes per quẽ vniũtur partes oſſis fracti. Quia ſicut declaratũ eſt alibi: oſſa cum frangunt̃ nõ poſſunt ad verã redire vnitionem ⁊ cõtinuationẽ ſicut caro: ſed redeũt ad vnitionẽ ⁊ continuationem mediãte poro ſarcoyde qui regenerat̃ ibi ex alimẽto quod ſupfluit ex alimẽto oſſis. qui quidẽ porus aſſilat̃ nature oſſis: nõ tamen vere exiſtit os: vnde eſt quaſi nature medie inter naturã oſſis ⁊ carnis. Et mediante quidẽ iſto poro alligant̃ adinuicẽ ⁊ vniuntur particule oſſis diſrupte. Modo in oſſibus capitis cũ franguntur: natura nõ regenerat iſtum poꝝ qui dicitur alroſboth. ſic forte ⁊ durum ſicut regenerat in alijs oſſibus: immo regenerat ipſum debilem ⁊ mollem reſpectu eius quodꝫ generatur in alijs oſſibus. Et cauſa huius eſt duplex: vna ẽ ex materia. altera eſt ex fine. Ex materia quidẽ: qm̃ poruꝫ qui generatur eſt ꝓportionalis oſſi in quo regenerat̃ ⁊ ex materia ꝓportionali materie cuius regeneratur. nunc aũt os capitis non eſt ſic habens duritiem ⁊ groſſitiẽ vt os pediſ: aut brachij aut coxe: ꝓpter quod etiã qui generat̃ in ipo cum ꝓportionetur ei nõ eſt tante duritiei ⁊ fortitudinis ſicut eſt porus qui regeneratur in alijs oſſibus. Ex fine auteꝫ cauſa quare nõ regeneratur porus tante duritiei: ſed regeneratur debilis ⁊ mollis eſt vt nõ grauetur panniculus ab ipo ⁊ impediatur ratio motuũ ipius. Si eniꝫ regeneraretur porus multe duritiei ⁊ fortitudinis: cum talis porꝰ tangat panniculũ grauaret panniculũ ⁊ lederet ipm̃ ⁊ prohiberet ipm̃ in motu eius: propter quod vt hoc non accidat natura regenerat ibi porum qui eſt mollis ⁊ debilis et ſubſtantiã habens raram reſpectu pori qui regenerat̃ in alijs oſſibus fractiſ. In alijs aũt membris regeneratur porus durus vt partes oſſis melius adinuicẽ vniantur: ⁊ os ſit fortius ad hoc vt melius poſſit pati motus cõſuetos illius membri. Si enim in oſſe manus aut pedis: regeneraretur porus mollis ⁊ debilis iam impediretur motus manus ⁊ pedis. Non enim iſta membra tunc eſſent ſic robuſta in motibus. Quia ergo hoc eſt neceſſarium in mẽbris alijs. non aũt eſt hoc neceſſariũ in oſſe capitis. hinc eſt ꝙ porus qui regeneratur a natura in fractura oſſis capitis eſt res debilis ⁊ mollis. In fractura aũt oſſium aliorum membroꝝ regeneratur res dura ⁊ fortis. hoc vult dicere Aui. ꝙ in oſſibus capitis non regeneratur res dura et fortis. neq; etiam eſt neceſſitas regenerationiſ eiꝰ. hinc eſt ꝙ non multũ curamus de replaſmatione oſſium capitis fractoꝝ. In oſſibus aũt alijs: quia curamus de illo. idcirco curamus de replaſmatione ipſoꝝ cũ modo ligature ⁊ alijs que ad hoc requiruntur. ergo vna cauſa diuerſificationis curationis eſt: quia in oſſe capitis ex hoc ꝙ nõ replaſmamus nullum ſequitur nocumentũ. ſed in alijs oſſibus ſi non replaſmamus ſequitur inde nocumentũ ſciliꝫ impedimentũ motus illius membri. Et hanc cauſam primo tangit cum dicit: In frangentibus vero os ⁊ que ſunt poſt ea ⁊c̃. ideſt in fracturis oſſium ⁊ in diſpoſitionibꝰ que ſunt poſt fracturas: ideſt que ſequuntur ad fracturas vel que ſimilantur fracturis.

¶ Scias ꝙ oſſa capitis diuerſificant̃ ab oſſibus alijs cũ franguntur: qm̃ cum ipſa frangunt̃ nõ reſtaurat natura ſuper ea al

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

roſ both fortem ſicut attrahit ipſum ⁊ na-
ſci facit ſuper reliqua oſſa: imo rem debi-
lem. Quapropter vt nõ effundatᷣ pus ad
interiora oportet vt extrahatur ſi fuerit
plaga capitis completa: aut incidatᷣ ſi nõ
fuerit completa ⁊ nõ fiat occupatio in re
ſtauratione eius: et oportet vt non tarde
tur illud in eſtate vltra ſeptẽ dies: in hye
me vltra decẽ dies: et quãto fuerit veloci
us erit melius ⁊ longinqui⁹ ab hoc vt ac-
cidant nocumenta magna: ⁊ de illis que
nocent ad illud et faciũt eſſe neceſſarium
eſt ꝙ ab oſſibus alijs preter oſſa capitis
conuertit ligamentum reditionẽ: ⁊ hoc li
gamentũ non ẽ poſſibile ſuꝑ caput. pro-
pter illud ergo neceſſe eſt accipere os et
fracturã cui eſt quãtitas donec egrediatᷣ
virus ſicut eſt neceſſariũ. Et iterũ ſi acci-
derit virus inter os reſtauratũ ligatũ li-
gamento opprimẽte expellente materiã
cũ iam eſſet generatũ illud virus ex ipſo
loco et penetraret ad medullã eſſet nobis
neceſſariũ vt diſcooperirem⁹ ⁊ mũdifica
remus: ergo qualiter in huiuſmodi mẽ-
bro. non eſt igitᷣ excuſatio de hac colle-
ctione ⁊ inciſione et ſi etectione loci et ꝓ-
hibitione incarnationis eius vſq; quo ſe
curus ſis. Et ſi non eſt timor curſus vir⁹
vſq; ad interiora oſſis qđ inciſimus.
¶ In iſta parte ſecunda vult dicere ꝙ ſecunda cauſa pro-
pter quã vtimur tali modo curationis in vulnere qđ ẽ cũ
fractura cranei: puta fricatione: eleuatione ⁊ detectione
oſſis: eſt ne virus effundatᷣ interius: vtputa ad duram ma
trem. timor enim eſt ne per ſciſſurã virulentia ⁊ humidi-
tas defluat ad interiora que ibi retẽta cum nõ mundifice
tur putrefiet. putrefacta aũt putrefaciet os et panniculuʒ:
et fient accidẽtia peſſima: de qbus facta eſt mentio. Adiu-
uat aũt ad iſtam cauſam nõ ſolũ timor humiditatis ad in-
teriora per fiſſurã: verũetiã quia timor eſt de humiditate
virulenta que aggregatᷣ interius ſupra panniculũ ex diſ-
ruptione venarũ ſub oſſe. nam accidit aliquãdo: vt dictũ
eſt prius: ꝑcipue quãdo peruenit leſio vſq; ad panniculũ
ꝓpter attritionẽ magnã ⁊ conquaſſationeʒ: que diſruptio
fit in venulis q̃ ſunt ſub oſſe ex qbus egreditᷣ humiditaʒ q̃
coadunatᷣ ſub oſſe ſupra panniculum. iſta aũt humiditas
ibi detẽta putrefiet: ⁊ putrefacta generabit nocumẽta: de
quibus ſermo eſt habitus. Ut ergo nõ effundatᷣ humidi
tas ad interius et retineatᷣ hec humiditas ⁊ virus ſuꝑ pan
niculũ: oportet vt ſi fiſſura fuerit completa vt extrahatᷣ il
lud os quod eſt ibi fractũ ⁊ cõminutũ. Aut ſi nõ fuerit ibi
orificiũ completũ detegatᷣ ⁊ incidatur os ita vt compleatᷣ
per quod orificiũ humiditas illa poſſit ad extra ꝓfluere:
neq; debes occupari in reſtauratiõe illius oſſis fracti. Et
in eſtate quidẽ iſta detectio oſſis nõ debet retardari ad fiẽ
dum vltra ſeptẽ dies: in hyeme vero vltra deceʒ. in eſtate
eñ citius oportet vt fiat: qm̃ citius accidit putrefactio i ta
li humiditate in eſtate q̃ʒ in hyeme. Et in quocũq; tẽpore
q̃ʒto hoc citius fit eſt melius: quia tãto fit magis elõgatio
ab euentu nocumentoꝝ ꝑdictoꝝ. ergo ſecunda cauſa pro
pter quã fit hec detectio oſſis eſt ꝓpter timorẽ effuſionis
humiditatis ſuper mẽbra que ſunt ſub oſſe: ſed in oſſibus
alioꝝ membroꝝ quia nõ eſt talis timor: ꝓpterea quia nõ
ſunt ſub eis talia membra: hinc eſt ꝙ in eis nõ vtimur hoc
modo curationis. ¶ In tertia parte vult dicere ꝙ vna ex
cauſis ꝓpter quã ſit neceſſe vti tali modo curationis ⁊ nõ
vtimur replaſmatione ſicut facim⁹ in alijs oſſib⁹ fractis ẽ:
quia in fractura oſſis replaſmatio partiũ oſſis fracti maxi
me fit per modũ ligature. Et cauſa huius eſt vt dicitur ſe
xto de inge. ſani. finali capitulo: quia per modũ ligature
primo cõſeruantᷣ partes oſſis fracti in ſuo plaſmate: que
ſi nõ cõſeruarentᷣ nõ vnirentur nec replaſmarẽtur. Secũ
do quia per modũ ligature ꝓhibetur humiditas ſupflua
peruenire ad os fractũ. ⁊ illa que eſt in partibus oſſis fra
cti exprimitᷣ ab eis verſus alias partes. Et hoc ẽ maxime
neceſſariũ in curatione oſſis fracti. niſi eñ humiditas ꝓ-
hibeatur ꝑuenire ad os. ⁊ niſi etiam humiditas que iam
aggregata eſt ibi exꝑmatur ad alias partes os illud non
poterit replaſmari: imo accidit in ipſo putrefactio: vt ver
bi gratia: ſi os brachij ſit fractũ vſq; ad medullã ⁊ nõ ligetᷣ
ſm̃ ꝙ oportet ligari: nos videmus ꝙ humiditas aggre-
gatur in mẽbro illo ex cuius aggregatione accidit prius
putrefactio in medulla oſſis: deinde putrefiet totum os ⁊
vltimo totũ membrũ. Et ſicut replaſmatio maxime parti
um oſſis fracti fit per conuenientẽ modũ ligature: ⁊ pro-
hibitio eius fit quãdo non fit cõueniens modus ligature
quãdo nõ cõuenienter os ligatur: tunc accidit putrefactio
eius. nunc aũt talis modus ligature qui fit per replaſma-
tionẽ partiũ oſſis fracti nõ eſt poſſibile fieri in oſſe capit
quia ſicut apparuit in ꝑcedenti tractatu in capitulo de q̃li
tate ligamẽti fracture: ⁊ ſic etiã apparet ſexto de ingenio
ſani. Modus ligature qui conuenit ad replaſmationem
et reſtaurationẽ partiũ oſſis fracti eſt ille qui incipit cum
pluribus inuolutionib⁹ in loco ĩfirmo: ⁊ ſit ibi bona ⁊ for
tis conſtrictio: ita tamẽ vt dolorem nõ generet. poſtea ve
ro tendit verſus locũ ſanum mollificando ipm̃ paulatim
hic eñ modus ligature: vt dicitᷣ ſexto de inge. ſani. prohi
bet euentũ humoꝝ ab alijs membris ⁊ exprimit humidi
tates a loco infirmo ad alias partes. Nunc aũt talem mo
dum ligature nõ eſt poſſibile fieri ſuꝑ caput propter mo-
dum cõpoſitionis ⁊ ſituationis capitis. quare cũ talis mo
dus ligature non ſit poſſibilis ſuper caput ſi vellemus in
tendere cum replaſmatione ⁊ reſtauratione accideret ag
gregatio humiditatis ſupflue in illo oſſe. propterea quia
nõ poteſt per modũ ligature exprimi illa humiditas. ag-
gregata aũt ibi ⁊ detenta putrefiet: ⁊ putrefacta putrefaci
et os ⁊ panniculũ qui eſt ſub oſſe. Ut ergo nõ accidat hec
putrefactio neceſſe eſt accipere os fractũ ⁊ detegere ipm̃
ſm̃ aliquã quantitatẽ ad hoc vt humiditates virulẽte nõ
detineantur: ſed egrediantur ad extra. ¶ In quarta par-
te in qua ponit aliam cauſam vult dicere Auicenna ꝙ in
alijs oſſibus aliquãdo eſt cum modo ligature cõuenien-
tis per quam exꝑmitur materia contenta ⁊ repellitur il-
la que eſt apta ad membrũ fluere: accidit ꝙ nõ poſſumus
prohibere quin aggregetᷣ virulẽtia ⁊ humiditas in mem
bro illo que poſtea penetrat ad medullã oſſis: ⁊ tunc vt
nõ accidat putrefactio vel corruptio illius mẽbri toti⁹ ne-
ceſſariũ eſt diſcoopire ⁊ mũdificare virulentiã ⁊ hũidita
tem ibi aggregatã. Ergo cũ hoc accidat aliqñ in alijs oſ-
ſibus ſimiliter accidet etiã aliqñ i craneo. Et ſi in craneo
accidat multo forti⁹: tũc erit nobis neceſſariũ diſcoopire ⁊
virus mũdificare vt nõ accidat putrefactio oſſis ⁊ pãnicu
li: ⁊ ꝑ cõſequẽs interit⁹ ⁊ mors: Quaſi per hoc vult dicere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Auic. ꝙ in alijs oſſibus: licet aliquādo illud accidat: tamē nos ꝓcedimus ſemꝑ ibi qn̄ poſſumus cum replaſmatiōe quia et ſi illud contingat nō eſt ſuſpitio de aduentu mortis. vnde poſſumus poſtea ꝓcedere ad diſcooperiendum et mundificandū abſq; ꝙ mors perueniat. Sed in oſſe capitis ſi illud contingit: tunc eſt ſuſpitio de euentu mortis ꝓpter membra nobilia que ſunt ſub craneo que tunc nocentur. Ergo quia medicus ſemꝑ debet eligere viā curationis ⁊ ſaluiorem dato ꝙ quaſi nō timeret de penetratione virus ad interiora: tamen melius eſt vt ꝓcedat cū inciſione ⁊ detectione oſſis ⁊ ꝓhibitione incarnationis vſq; q̄ ſit ſecurus ꝙ perfecte tota humiditas virulenta ſit mundificata exterius: quia iſto modo procedendo erit ſecur⁹: ne accidat putrefactio oſſis ⁊ panniculi qui eſt ſub oſſe. et hoc eſt quod vult dicere Aui. cum dicit: Non eſt igitur excuſatio de hac collectione. Sic ergo ex dictis apparet ꝙ quattuor ponit cauſas Auicēna propter quas in curatione taliū fracturarū non incedimus cum replaſmatiōe ſicut facimus in fracturis oſſium aliorum mēbrorū: quaꝝ vna cauſa fundatur ſuper hoc ꝙ nō eſt ibi multū neceſſaria replaſmatio ſicut in alijs oſſibus. nec ex hoc ꝙ ſic nō ꝓuenit nocumentū ſicut in alijs oſſib⁹. Secunda cauſa fundatur ſuper hoc ꝙ eſſet nocitiua ⁊ adducens nocumenta mortalia. Tertia cauſa fundatur ſuper hoc: quia nō eſſet bene poſſibile fieri. Quarta cauſa fundaꝛ ſuper hoc ꝙ ſēper modus curationis ſecurior ⁊ ſaluior eligi debet a medico. ille aūt in quo eſt ſuſpitio debet euitari.

Sed modo circa dicta emergiꝛ dubitatio non modica. et eſt dubitatio: Utrū ſit poſſibile q᷑ vulnus quod eſt cū fractura cranei poſſit curari alio modo cōuenienter q̄ȝ cum inciſiōe et detectione alicuius particule oſſis. Et videtur ꝙ ſic. ꝑmo quia cōmuniter diffamaꝛ ꝙ per emplaſtra multi curantur abſq; inciſione ⁊ detectione oſſis. Fama autē quā multi famant nō videtur eſſe omnino falſa. ¶ Secundo hoc videtur probari poſſe ratione: quia ſicut ex dictis apparet detectio ⁊ eleuatio oſſis ſm̄ aliquā quantitatē non ſit niſi vt virus ⁊ humiditas bene mūdificetur ⁊ nō aggregetur ſuper panniculū: neq; inter particulas oſſis fracti ⁊c̄. Unde ſi hic timor nō eſſet nō ꝓcederemus cum oſſis eleuatione ⁊ detectione. Si igitur ꝓbabitur ꝙ ſit poſſibile cōueniēter mūdificari ab humiditate ⁊ virulentia non facta eleuatione oſſis ⁊ detectione: videtur ꝙ talis mod⁹ curationis nō ſit neceſſarius: ſed potı⁹ ille alter modus curationis debet precipue eligi: quia in modo curatiōis qui ſit cum tali eleuatione ⁊ detectione oſſis eſt timor et ſuſpitio multotiens de euentu apoſtematis in panniculo: et eſt ſuſpectio. Unde Aui. ita dicit: Multotiens accidit in ſiphac poſt curationē cum ferro apoſtema calidum ⁊c̄. Quod autē ſit poſſibile cōuenienter mundificari humiditatē et virulentiam abſq; detectione ⁊ eleuatione oſſis. ꝓbaꝛ quia quedam res ſunt ex quibus poſſunt fieri emplaſtra q̄ hn̄t vehemētē virtutem attrahendi ad exteriora non ſolum humiditatē ⁊ virulentiā: immo etiam habent virtutem attrahendi fruſta oſſium deciſa que remanent in vulneribus: ſicut recitat Auicenna quinto canone de virtute cuiuſdam emplaſtri quod fuit relatum ab Andromacho Igitur ſi reperiunꝛ talia emplaſtra: tunc cum talib⁹ emplaſtris poterit fieri ſufficiens mundificatio virus abſq; alia detectione ⁊ eleuatione oſſis partis. ¶ Aiuuat autem ad confirmandū hanc rationē: quia nos videmus ſicut apparet quinto de interioribus in iſto capitulo hoc mēbrum ſicut ⁊ alia membra pati dicim⁹ ⁊c̄. ¶ Si illo. Sed tamen pellicule coſtaꝝ ſicut Archiſtratus dixit ⁊c̄. ꝙ multotiens in fracturis oſſium ſanguis qui ex ꝑcuſſione erat effuſus interius inter partes oſſis: ⁊ etiā inter partes carnis que circūdat os exterius expellitur a natura per cutē que ſic eſt groſſa ⁊ denſa: immo aliquādo adeo ſic expellitur ad extra ꝙ ligamentū tingitur ab ipo: ſicut ad ſenſū videmus. ¶ Et iſti dicto concordat illud quod diciꝛ particula ſeptima afforiſmoꝝ in cōmento illius afforiſ. Quibuſcūq; ⁊c̄. Dicit enim ibi ad litterā ꝙ forti nature nil repugnat in expulſione etiam dato ꝙ materia ſit groſſa et vie ſint ſtricte. videmus enim vt dicit ꝙ materia apoſtematis cum a quibuſdā locis natura eam expellat oſſa etiam tranſit. Si ergo ex operatione nature hoc ſit multo fortius poterit virus ⁊ hūiditas in vulnere qḋ ē cū fractura cranei mundificari ad exteriora abſq; detectione ⁊ eleuatione partis oſſis: ⁊ precipue quādo in hoc fieret adiutorium cum emplaſtris que virtutē habent attractiuā vehementē eruginis ad extra. quare tale vulnus cōuenienter cū ēplaſtris curari potīt ſicʒ ſe aſſerūt facē iſti empici.

In oppoſitū vero arguitur: quia null⁹ auctorum famoſoꝝ ponit iſtū modum curationis cū emplaſtris ſolū expreſſis: immo omnes dicunt ſolū curare cū inciſione ⁊ detectione ⁊ eleuatiōe alicuius partis oſſis. Mirabile aūt eſt ꝙ om̄es antiqui hūc modū curationis cū emplaſtris ignorant. Etiā Galie. ſexto de inge. ſanita. ad litterā dicit: ꝙ ſi velimus inquirere medicamen huius actionis: puta ꝙ mūdificet ⁊ humiditatem exiccet: nullū repimus ſufficiens in fracturis oſſiū abſq; modo ligature cōuenienti: qui modus ligature nō poteſt fieri in oſſe capitis: quare ad litterā videtur ponere ꝙ cum ſolis medicinis talis modus curationis non poteſt eſſe ſufficiens. ¶ Dicendū eſt ad hoc ꝙ credimus cognoſcere que ſunt emplaſtra ex quibus etiā cōponuntur et cum quibus iſti emperici dicunt ſe curare talia vulnera que ſunt cum fractura cranei abſq; alio modo curationis. Et credimus etiā vidiſſe effectus quos cuȝ eis agere poſſunt. Et ideo ex ratione motus ⁊ etiam ex his alijs q̄ experientia vidi dico audacter ad iſtā dubitationē ꝙ nō credimus impoſſibile eſſe quin aliquādo ſit poſſibile fieri curationē vulneris talis quod eſt cum fractura cranei per hec emplaſtra abſq; alio modo curatiōis: puta abſq; ꝙ fiat detectio ⁊ eleuatio oſſis. licet aūt talis modus curationis ſit poſſibilis: tamē dico ꝙ in pluribus non ſufficit. et dico etiā ꝙ tutior eſt modus curationis quē docent auctores q̄ȝ ſit iſte. ¶ Quod aūt ſit poſſibile iſtū modū curationis aliquādo fieri iſto modo declarat maxime ratio ꝑdicta. Si enī in vulnere quod eſt cum fractura cranei tota intentio in principio: eſt vt humiditas nō aggregetur inter partes oſſis fracti: nec etiā ſub oſſe ſuper panniculū et detineatur ⁊ putrefiat cū ſit poſſibile talem humiditatē aliquando perfecte extra educi ⁊ abſq; alia inciſione ⁊ detectione oſſis. manifeſtum eſt ꝙ tale vulnus ſanari poterit abſq; tali eleuatione ⁊ detectione particule oſſis. Eſt aūt hoc poſſibile qn̄ iſta precipue cōcurrunt: ſicut ſupius etiam aliquid de hoc dictū fuit puta ꝙ corpus eſt bonorum chimoꝝ in quāto ⁊ in quali. ꝓpter quā bonā diſpoſitionē nō eſt timor de fluxu humoꝝ ad locū vulneris de quo fluxu multū ſit curandū: ⁊ cū hoc orificiū in cute ⁊ in carne eſt bene amplū: ⁊ fractura etiā oſſis ſit bene ampla ⁊ non valde ſtricta. iſta enī faciūt ad hoc vt humiditas poſſit reſtaurationē habere ad extra: ⁊ cū hoc etiā fractura illa ſit abſq; attritione facta in partibus oſſis ⁊ abſq; attrictione facta in ipo panniculo. attritio enim eſt conſtrictionis ⁊ conculcationis humiditatis cauſa inter partes oſſis pā niculi que poſtea in ſaniem cōuertitur. Uirt⁹ etiā expulſiua oſſis ⁊ pāniculi fortis eſt potēs humiditatē ſupfluaȝ ad exteriora ꝓpellere: ⁊ cū hoc exterius approximantur medicamina educētia humiditatē ad extra. quādo enim oīa iſta cōcurrunt: dico ꝙ nullū eſt impoſſibile vuln⁹ qḋ eſt cum fractura cranei curari per emplaſtra abſq; alia inciſione ⁊ detectiōe alicuius particule oſſis: tamē talis modus curatiōis vt in pluribus ſufficiēs non eſt: ꝓpterea q᷑ raro accidit ꝙ oīa iſta ſimul concurrāt. Aliqn̄ enim eſt ꝙ corpus eſt immūdū. vnde emplaſtra attractiua poſita ꝑcipue in ꝑncipio ſunt cauſa vt ampli⁹ attrahaꝛ de materia

ꝗ̃ educaꝛ: vnde ſicut apparebit ſicut oẽs auctores: ꝓpter
timoꝛẽ effuſionis humiditatis intra vulnus: ⁊ ne accidat
apoſtematio in pꝛincipio docent apponere ea que virtutẽ
hñt infrigidatiuã ⁊ repercuſſiuã ſicut oleũ roſ. ⁊ ꝓhibet
calida apponi. aliqñ etiã eſt ꝙ oꝛificiũ vulneris qḋ eſt in
carne ⁊ cute eſt ſtrictũ valde: ⁊ ſimiliter etiã fiſſura facta ĩ
oſſe eſt ſtricta valde: ꝓpter qḋ humiditas nõ ſufficienter
tota ad extra poteſt educi: licet eius aliqua pars educaꝛ.
Jtez vt in pluribus accidit ꝙ fiſſura q̃ fit in oſſe fit cuȝ at‑
tritione partiũ oſſis: ⁊ cum iſta attritione aliqñ depꝛimiꝛ
aliqua particula oſſis ſuper panniculũ: ꝓpter quã eſt ne‑
ceſſe: tunc om̃ino auferre illam partẽ oſſis: nec eſſet ſuffi‑
ciens ad curationẽ talis appoſitio emplaſtroꝝ. Quia igi
tur raro omnia iſta concurrũt: imo vt in pluribus contra
ria eueniũt. hinc eſt ꝙ ille modus curatõis abſqȝ inciſiõe
et detectione oſſis vt in pluribꝰ nõ eſt ſufficiẽs. hinc eſt ꝙ
iſti emperici qui cũ talibus emplaſtris ꝓcedũt aliquãdo
curauerũt ſemp credẽtes poſſe curare, ꝓpterea quia neſci
unt diſtinguere diſpoſitiões vulneꝝ indifferẽter admini
ſtrantes talia emplaſtra in quocũqȝ vulnere: multos iter
ficiunt. Si aũt ſcirent diſtinguere nõ ſic interficerẽt: licet
aũt talis modus curationis abſqȝ defectione ⁊ eleuatione
partis oſſis ſit poſſibilis: Dico tñ ꝙ tutioꝛ eſt modus cu
rationis qui fit per eleuationẽ ⁊ detectionẽ oſſis: ⁊ potius
medicus rationalis debet ei adherere. Et ratio eſt: quia
iſta emplaſtra per que ꝓcedunt in curatione iſti emperi
ci: aut ipa habent virtutẽ attractiuã eruginis ⁊ humidita
tis ad exterioꝛa: aut habent virtutẽ incarnatiuam: aut ha
bent virtutẽ repcuſſiuam ⁊ cõfoꝛtatiuam. ſub pluribꝰ eñ
intẽtionibus nõ adminiſtranꝛ emplaſtra vel vnguẽta in
pꝛincipio taliũ vulneꝝ. Si quidẽ ipſa habent virtutẽ at‑
tractiuam: dico ꝙ in pꝛincipio vſus taliũ eſt ſuſpectus: ꝓ
pterea quia timoꝛ eſt vt plures attrahanꝛ humoꝛes ad lo
cum: ⁊ ſint cauſa apoſtematis q̃ȝ ex loco euacuenꝛ: preci‑
pue quia in pꝛincipio talis vulneris fluxus eſt: tum ꝓpter
doloꝛem: tum ꝓpter debilitatẽ partis: tum etiã quia plu‑
ra coꝛpoꝛa ſunt inmũda: ꝓpter quã opoꝛtet plus fluxum
intendere in pꝛincipio ad ea que repellunt ⁊ partẽ cõfoꝛ
tant q̃ȝ ad ea que attrahũt: ſicut dictum eſt. ⁊ ꝓpter illud
omnes auctoꝛes ꝑcipiũt in pꝛincipio ⁊ docẽt adminiſtra
re oleũ ro. Si autẽ talia emplaſtra habent virtutẽ incar‑
natiuam: tũc vſus eoꝝ eſt ſuſpectus: ꝓpterea quia in pꝛi
cipio ꝓcedere in tali vulnere cum incarnatiuis eſt ſuſpe
ctuȝ ſicut declaratũ fuit ſupꝛa ĩ illo. §. Jn fixis vero in qui
bus nõ eſt niſi fixura ⁊c̃. ꝑcipue autẽ iſta medicamina in‑
carnatiua nõ ſufficiũt ad deſiccationẽ humiditatis aggre
gate in loco. quia dictũ eſt pꝛius auctoꝛitate Gal. ſexto de
inge. ſani. Nullũ taliũ medicaminũ inuenimus ſufficiẽs
ad deſiccationẽ niſi cum modo ligature conuenientis ⁊c̃.
Per modũ enĩ ligature adiuuaꝛ vt expꝛimatur humidi‑
tas quã exiccat tale medicamen. vnde videmus ꝙ ſi illa
vulnera non cõuenienter ligentur ꝙ nullum medicamẽ
appoſitum ſufficiet ad exiccationẽ ipoꝝ: imo tranſeunt in
vlcera. Et quia talis modus ligature qui conueniẽter in
oſſibus fractis fieri nõ poteſt in vulneribus que ſunt cum
fractura cranei: vt dictũ eſt pꝛius. hinc eſt ꝙ talia medica
mina in eis non ſufficiũt. ¶ Si autem talia emplaſtra ha
berent virtutem repercuſſiuam ⁊ cõfoꝛtatiuam: tũc vſus
talium emplaſtroꝛũ abſqȝ oſſis detectione eſſet cauſa retẽ
tionis humiditatis que iam in loco eſt aggregata. Hec au
tem humiditas detenta generabit accidentia moꝛtalia ⁊
moleſta ⁊ ſuſpecta: de quibus facta eſt pꝛius mentio. pꝛo
pter quod vſus taliũ emplaſtroꝝ abſqȝ alio modo curati‑
onis eſſet incõueniens. quia ergo talis modus curatiõis
vt in pluribus nõ ſufficit: quia etiam nõ eſt tutus: imo eſt
ſuſpectus. hinc eſt ꝙ dato ꝙ quaſi eſſet poſſibile per talẽ
modum curationis curare talia vulnera: tamen tutius eſ
ſet ⁊ melius cum illo modo curationis quẽ ponunt aucto
res ꝓcedere q̃ȝ cum iſto. Et quia medicus ſemper eligit
viam ſalutis ⁊ tutioꝛem. hinc eſt ꝙ auctoꝛes tractãtes mo
dum curationis talium vulnerum poſuerunt modum cu
rationis qui eſt per inciſionem ⁊ detectionem oſſis ⁊ non
illum alium. Et ꝓpterea Auicen. dixit ſignanter in litte‑
ra. Non eſt ergo excuſatio de hac collectiõe detectione ⁊
inciſione ⁊ ꝓhibitione incarnationis quouſqȝ ſecurus ſis.
Et ſi ideſt q̃ȝuis non eſt timoꝛ curſus virus vſqȝ ad interi
oꝛa oſſis quod inciſimus. Ecce quomodo ponit aliquan‑
do poſſibile eſſe ꝙ non decurrat virus ad interioꝛa: ⁊ ta‑
men tutius eſt ad huc cum illo modo curationis procede
re. Et hoc eſt qḋ mihi in hac dubitatione ſentiẽdũ eſſe vi
detur. ¶ Et ex his que dicta ſunt faciliter poſſumus ſol‑
uere obiecta. quando enim dicitur ꝙ cõmuniter diffama
tur ꝙ per talia emplaſtra multi curanꝛ. Dicendum ꝙ ad
famam quã dant laici ⁊ vulgares qui nõ cognoſcunt ea q̃
ſunt artis medicine ſufficit ꝙ ſolum illud quandoqȝ acci
dat. Nam vulgares quãdo aliquid vident ſemel accide‑
re: quia rationẽ ignoꝛant: poſtea diffamant ꝙ illud ſemp
accidat. Et quia vt dictũ eſt illud eſt poſſibile aliquando
accidere pꝛo tanto poſtea laici ſic locuti cõmuniter diffa‑
mant: ſed iſtud iudiciũ laicoꝝ ⁊ diffamatio vt in pluribꝰ ẽ
mendoſa. iudicant enim de his que non cognoſcunt: nec
bene ſciunt diſtinguere: talium autẽ nullus eſt bonus iu
dex. Vnuſquiſqȝ enim vt diciꝛ ꝑmo ethicoꝝ ſolum bene
iudicat que cognoſcit ⁊ nõ alia. Adiuuat autem ad dece‑
ptionem laicoꝛũ iudicij ⁊ vulgarium. ꝓpterea quia deci‑
piunꝛ ab iſtis empericis. nam iſti emperici: quia ſagaces
ſunt in decipiendo quodlibet vulnus capitis: quãtũcũqȝ
ſit leue dicunt ⁊ faciunt credere vulgaribus ꝙ ſit cum fra
ctura cranei: ⁊ dato ꝙ nõ ſit. Et quia talia vulnera capitꝭ
que ſunt abſqȝ fractura cranei faciliter curanꝛ: vulgares
credunt ipos curare faciliter omnia vulnera que ſunt cũ
fractura cranei cum talibus emplaſtris: ⁊ iccirco ſic ipos
diffamant. ſed iſtud iudiciũ eſt falſum: vt eſt dictum. Et
ideo Hypo. in lib. regiminis acutoꝝ dicebat de ipis. Sed
vulgus peritum ab imperito huiuſmodi cognoſcere ⁊ di
ſcernere nequeunt vnũ laudantes ⁊ alia vituperãtes ⁊c̃.
¶ Ad illud autẽ quod tu pꝛobas per rationẽ apparet ſo‑
lutio per ea que dicta ſunt ſi bene ipſa conſideres.
¶ Deinde cum dicit:

**¶ Et opoꝛtet vt ſit inciſio ex loco cõueni‑
entioꝛe: et cõuenientioꝛ quidẽ eſt aggre‑
gans ad oppoſitionẽ quã exiſtimas ꝙ vi‑
rus currat ex eo melius et ad facilitatem
inciſiõis et paucitatẽ neceſſitatis ad hoc
vt moueatur et extendaꝛ ſecundo: et ẽ cũ
hoc longinquioꝛ locus a neruis ſicut ſin‑
ciput. Nam medium eius non obuiat
oꝛigini neruoꝛum.**

¶ Jn parte iſta docet quis eſt locus conuenientioꝛ in quo
opoꝛtet fieri inciſionẽ ⁊ eleuationẽ ⁊ detectionẽ oſſis fra
cti: ⁊ vult dicere ꝙ ille locus eſt conuenientioꝛ in quo ag
gregantur tres cõditiones aut plures ex eis. Pꝛima con
ditio eſt ꝙ fiat inciſio in tali loco qui ſit in ſitu in quo meli
us eſtimas ꝙ humiditas virulenta ex ipo defluat: ⁊ iſte ẽ
locus qui eſt magis inferioꝛ: ⁊ iſtud vult dicere Auicen.
cum dicit: Et cõuenientioꝛ quidẽ. ſ. locus eſt aggregans:
ad oppoſitionẽ ideſt ad talem ſitum queȝ eſtimas ⁊c̃. Se
cunda conditio eſt ꝙ in illo loco os ſit facilioꝛis inciſio‑
nis: quia quanto citius ⁊ facilius inciditur tanto fit com
motio minoꝛ ipius cerebꝛi: ⁊ tanto etiam minoꝛ neceſſi‑
tas vt ſecũda vice fiat cõmotio ⁊ inciſio: qꝛ qñ faciliter fit
inciſio in vna vice põt cõueniẽter compleri detectio iſtaꝛ

eleuatio oſſis.hic aũt locus eſt in quo os eſt magis tenue et ſubtile.vnde Gal.vj.de inge.ſa.dicit ꝙ in quodã habẽte fracturã cranei dimiſit os incidere in parte inferiori:⁊ inciſit in parte ſuperiori licet locus inferior eſſet cõuenientior ad effluentiã ſaniei.ꝓpterea quia os in parte inferiori erat nimis durũ ⁊ groſſum.⁊ hoc eſt qḋ vult dicẽ Aui. cum dicit:ad facilitatẽ inciſionis ⁊c.Tertia cõditio eſt:ꝙ locus ille ſit lõginquior q̃ʒtum eſt poſſibile ab origie neruoꝝ.detegere eñi in loco ꝓpinquo origini neruoꝝ eſt timoroſum ꝓpter nocumentũ qḋ poſſet neruis aduenire:⁊ per cõſequẽs cerebro:ſic eſt in ſincipite:quia ſecurius poſſumus ibi incidere ⁊ abſcindere q̃ʒ in oſſibus lateraliter exiſtẽtibus:ꝓpterea quia locus ille ſm̃ ſui motuʒ obuiat origini neruoꝝ:ſed a latere multi nerui diffundunt̃ circa partes illas.⁊ ſic etiã dr̃ 6° de inge.ſani. Et hoc eſt quod vult dicere Aui. cum dicit:Et eſt cũ hoc lõginquior loc⁹ a neruis ⁊c. ¶Deinde cum dicit:

¶ Et ſtude ne frigus adueniat velamini qm̃ eſt malũ ⁊ timoroſum: ⁊ ſubtilia regimen ⁊ aſſidua effuſionẽ olei tepidi.

¶In parte iſta Aui.quia poſt eleuationẽ oſſis ſolẽt aliq̃n accidẽtia moleſta cõtingere docet illa remouere: ⁊ docet etiam poſt curationẽ illoꝝ accidentiũ qualia medicamĩa debent adminiſtrari:iſta aũt accidẽtia in quib⁹ eſt ſuſpectio inter cetera maxime vident̃ eſſe duo.ſ. apoſtema qḋ poſſet contingere poſt talẽ eleuationẽ ex cõmotione ⁊ dolore in pãniculo ⁊ nigrefactio ipſius pãniculi. Primo ergo docet ꝓhibere euentũ p̃mi accidẽtis. ſecũdo quid ſit faciendũ qñ euenit ſcḋm accidens.ſcḋa ibi:Et apparet ſupra velamen nigredo ⁊c. Primũ ergo accidens docet ꝓhibere ne eueniat per duo ſm̃ ꝙ duplex in genere poteſt eſſe cauſa apãtis:vna cauſa poteſt eſſe extrinſeca:⁊ iḋ iſtã cauſam p̃mo docet remouere per remotionẽ cauſarũ extrinſecarũ q̃ ſunt apte facere accidere apãta. ⁊ quia inter iſtas cauſas maxime nocitiua ꝓuocans apãa maxime ẽ frigus:ꝓpterea q2 frigus eſt maxime nocens ⁊ ꝓuocãs apãa in vulnerib⁹ oĩm membroꝝ neruoſoꝝ. Jccirco Aui.maxime fecit mentionẽ de frigore ſuadẽdo vt caueas ne frigus adueniat velamini:qm̃ ipm̃ eſt maxime ipſi nociuum. vnde ⁊ ſupra dixit:Et in omni quidẽ diſpoſitione: immo in omni diſpõne oportet vt vehemẽter caueãt frigus etiã in eſtate ⁊c.per hoc etiã Aui.intelligit vt tu caueas a quacunqʒ cauſa extrinſeca q̃ adueniẽs velamini poſſet inducere apoſtemata.de iſtis aũt talibus cauſis ꝑfectius dicet inferius.Alia aũt cauſa apãtis põt eſſe intrinſeca puta fluxus humoꝝ ad locũ:⁊ iſtã docet remouere per duo. primo quidẽ per ea que ſubtrahũt materiã que fluit: et hoc eſt regimẽ ſubtiliare valde vſqʒquo ſimus ſecuri de prohibitione apãtis.⁊ per hoc ipſe intelligit oẽm aliũ modũ ſubtractionis materie:ſicut per ſolutionẽ vẽtris et flebotomiã:licet nõ exprimat hoc cũ ſupius expreſſerit: ſm̃ aliquid tamẽ dixit.Et flebotomet̃ ſi indiget.tum etiã:q2 inferius hoc ꝑfectius eſt dicturus.ſecũdo docet remouere per localia medicamina que materiã fluentẽ ab illo loco verſus alia loca repellunt quale medicamẽ eſt aſſiduatõ effuſionis olei ro.tepidi.oleũ enim ro.tepidum eſt repellens materias fluentes ad locũ vulneratũ:qm̃ infrigidat et ſtipticat ⁊ partẽ cõfortat. De iſta aũt effuſione olei roſ. tepidi adhuc perfectius videbit̃ in ꝓceſſu.Deinde cũ dic̃:

¶ Et ſi apparet ſuper velamẽ nigredo: et eſt fortaſſe in eo qḋ apparet de ipſo et nõ eſt nocens.et fortaſſe cauſa eius ſunt medicine:tunc cura ipſam cũ melle concuſſo cũ triplo ſui olei ro. donec remoueat̃ nigredo et pulueriza deſuper medicinam capitalem: ⁊ ſi nigredo fuerit confirmata tunc fuge.

¶In parte iſta docet remotionẽ alterius accidẽtis quod ẽ nigredo apparẽs ſup panniculũ.⁊ cũ hoc etiã q̃ medicie cõueniunt poſt remotionẽ taliũ accidẽtium. Et vult dicere ꝙ ſi nigredo eſt apparẽs ſuper velamen.i.ſuper pãniculũ:ſi iſta nigredo fuerit tm̃ in illo qḋ apparet de panniculo.i.fuerit tm̃ ſupficialis:tunc nõ eſt nocens nocumentum de quo ſit curandum:qm̃ cauſa ipſius:aut eſt aliquid ſanguinis congelati ⁊ nigrefacti ⁊ diſperſi circa ſupficiem panniculi:aut fortaſſe in hoc cauſa eſt aliqua medicina: puta quia effuſa eſt humiditas nigra ſuper panniculum quãdo ſit per ipam experimentũ in fixura capillari:vtrũ ſit penetrãs ad interiora nec ne.Et tũc cura talis nigredinis eſt cũ medicamine qḋ ſit ex oleo ro. ⁊ melle:ſic ꝙ oleum ro.ſint partes tres:mel vero pars vna:⁊ accipiat̃ pãnus ⁊ infundat̃ in hoc medicamine ⁊ ponat̃ ſup panniculum:hoc eñi medicamẽ ad hoc cõueniẽs eſt:qm̃ hoc medicamen rõne mellis habet extergere: qm̃ extergit illud nigrũ qḋ adheret ſuperficiei pãniculi.ratione aũt olei roſa.habet repellere humores fluentes ad vulnus ⁊ ꝓhibere ne accidat apoſtema ⁊ contẽperat etiã caliditatẽ et attractionẽ mellis.Et quia in p̃ncipio plus timemus de fluxu ⁊ apoſtematis euentu q̃ʒ de alio accidente. hinc eſt ꝙ in iſto medicamĩe ponit ꝙ maior quãtitas ſit olei q̃ʒ mellis.Et pulueriza deſup medicinam capitalẽ.ſ. cum retẽta eſt nigredo:neqʒ etiam eſt timor amplius de euentu apoſtematis.Que aũt ſint medicine capitales:dictum eſt de ipſis ſupra. Si v̾o nigredo fuerit cõfirmata ⁊c. quia.ſ. nigredo nõ ſit ſolũ circa ſuperficiẽ panniculi:imo etiam circa totã ſubſtantiã panniculi:ita ꝙ eius panniculi ſubſtantia denigretur:tũc fuge.ſ.a tali infirmo:quia non ꝓcures de curatione ipſius.hec eñi egritudo tũc ſignificat cõſumptionẽ ⁊ mortificationẽ caloris innati: ⁊ per conſequens ſignificat corruptionẽ accidentẽ ſubſtantie panniculi: et etiam ſubſtãtie cerebri.Quando aũt hec accidũt ſignificatur illud eſſe mortale:⁊ ꝙ mors etiam accidet in ꝓpinquo:morituri aũt ſolis ꝓnoſticis ſunt relinquẽdi:vt teſtatur Gal.in cõmento illius afforiſmi prime particule quãdo in ſtatu ⁊c. ¶Deinde cum dicit:

¶ Cum ergo verificat̃ neceſſitas extẽdẽdi aliquid ⁊ incidendi illud:aut extrahẽdi ipm̃:tunc feſtinet̃ et nõ expectet̃ cõplementũ generationis pus in loco. Et hoc quidem nõ tolerat̃ niſi vbi nõ eſt panniculus nominat⁹ mater coartatus aut punctus: qm̃ punctura facit in diſpoſitione apoſtema et ſpaſmuʒ: et fortaſſe perducit apoplexiã:quare oportet vt extrahat̃ illud os ſtatim et redibit ſenſus ſi fuerit apoplexia ſtatim. Si autẽ fuerit foramen tunc res erit vehemẽtioris feſtinationis et quãdo frangit̃ craneum et infrigidat̃ velamẽ ⁊ apoſtemat̃: ⁊ nominatur illud ſutraten:et tunc tibi ineſt in eo quod diximus cũ huiuſmodi feſtinatione:aut ſi fuerit neceſſaria expectatio tunc ſit vſqʒ ad duos dies aut tres. Jn plurimo rei oportet vt curet̃ in ſecũdo cum inciſione.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

¶ In parte iſta cum oſtēdit ꝙ in fractura oportet vti detectione ⁊ inciſione oſſis ⁊ eleuatione: docet in quanto tempore poſt fracturā accidentem craneo debemus hoc agere: ⁊ vult dicere ꝙ quando verificatur ubi ꝑ ſigna ſupra dicta ꝙ neceſſariū eſt extēdere .i. fricare os: aut incidere ſcꝫ aliquā partē oſſis aut extrahere: puta quia fiūt ibi aliqua fruſta oſſis diſrupta: tunc debes feſtinare in faciēdo hoc q̄ꝫ citius potes: neqꝫ debes expectare vt ibi fiat completa generatio ſaniei: ⁊ hoc ideo quia in generatione ſaniei que fit ſub oſſe accidūt accidentia predicta: de quibꝰ facta eſt mentio multotiens: in quibꝰ eſt timor ⁊ ſuſpectio de morte. quia igitur malus eſt ſuperuētus accidentiū illoꝝ: Iccirco expectare nō debes illud in faciēdo illa: ſed feſtinare q̄ꝫ citius potes. poteſt autem expectatio tolerari plus in illo vulnere in quo panniculus qui dicitur dura mater: nō eſt punctus ab aliquo fruſto oſſis: aut nō eſt cōſtrictus vel compreſſus ab oſſe depreſſio: ſed ſi pāniculus pungatur ab aliquo fruſto oſſis: tūc ſtatim debes feſtinare in detectione ⁊ extractione illius particule oſſis. Propterea quia ex pūctura accidit apoſtema ⁊ ſpaſmꝰ. ⁊ quādoqꝫ ad apoplexiā .i. ad perditionē ſenſus perducit ⁊ motus in corpore toto ꝓpter vehemens nocumentū qđ participat̃ cerebro. ꝓpter quod vt iſta accidentia ceſſent debet ſtatim illud os extrahi: quia ad extractionē illius aliquando quādo .ſ. nō eſt confirmatū apoſtema in panniculo ceſſant accidētia illa ſtatim ⁊ redit ſenſus et motus. Si autē fuerit foramen .i. pāniculus: nō ſolum pungatur ab aliquo fruſto oſſis: verūetiam ꝑforet̃: tunc adhuc vehemētius oportet feſtinare in extrahēdo os illud: ⁊ tunc eſt cauſa maioris nocumenti q̄ꝫ quādo ſolum pungit. Et ſubdit etiam Aui. aliud nocumentū in quo oportet feſtiare talem modū curationis dicēs: Et qñ frangitur craneū et infrigidatur velamen: ⁊ apoſtematur .i. quādo accidit poſt fracturā cranei ꝙ apoſtemat̃ panniculus: propterea quia occurrit ſibi frigus: eo ꝙ vna ex cauſis apoſtematis eſt frigus. ⁊ per hoc intelligit occurſum cuiuſlibet alterꝰ cauſe exterioris: ſed expreſſit de frigore ꝓpter cauſam dictam prius nominat̃ illud fruſtraten: quaſi vult dicere ꝙ tunc hec diſpoſitio eſt talis i qua fruſtra medicus tendit ⁊ laborat in cura. Et hoc ideo: quia vt in pluribus quando accidit panniculo apa eſt mortale: licet tñ vt in pluribꝰ ſit mortale: quia tñ aliqñ cōtingit adhuc ab ipo euadere. Iccirco ad hoc oportet inſiſtere curatōni iſtius. Et ꝑ tanto Aui. ſubdit ꝙ tūc in tali caſu oꝫ etiā feſtinare: aut ad plus ſi fuerit neceſſaria expectatio: vt qꝛ infirmꝰ ſit debilis vel habeat accidēs aliqđ qđ ꝓhibeat fieri: debet tūc expectatio fieri vſqꝫ ad duos dies vel tres vt in pluribus. tñ meliꝰ eſt vt curetur die ſecundo cum inciſione. hoc eſt qđ Aui. vult dicere. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et qñqꝫ fit cum ſerra ſubtili p̄dicta. et qñqꝫ fit ita vt fiant foramina parua ſimilia foraminibꝰ que fiūt ab acubus quibꝰ ſubaſſellia ſuunt̃ vbi oportet vt cadat ex eis: licet in eis ſit timor: qm̃ fortaſſe penetrāt ſubito vſqꝫ ad panniculū vbi īgenietur cū inſtrumēto qđ diximꝰ: qm̃ ē ſaluiꝰ.

¶ In parte iſta cum docuit quādo debet fieri inciſio ⁊ eleuatio oſſis: ⁊ in quanto tempore poſt fracturā hoc debet fieri: oſtendit in generali que ſunt inſtrumēta cōueniētia per que facimus. ⁊ dicit: Et qñqꝫ fit talis inciſio ⁊ eleuatio oſſis cum ſerra ſubtili .i. cū inciſione ſubtili de qua facta ē mentio: quare dicit̃ inciſoriū ſubtile: quia incidit os per hoc ꝙ fricationē facit in oſſe: ⁊ fricando cū ipo os remouetur aliqua particula oſſis: ⁊ iſte quidē modus eleuationis ſufficit qñ os eſt ꝑcipue lenis ⁊ facilis inciſionis. ſed ſi os eſt forte valde tunc oꝫ prius ipm ꝑforare in diuerſis locis vt cū trepanis. ⁊ hoc eſt quod dicit. Et qñqꝫ fit ita .ſ. iſta inciſio ⁊ eleuatio oſſis vt fiant foramina parua: licꝫ in eis .i. in talibus inſtrumētis ſit timor. qm̃ fortaſſe .ſ. qñ medicus cū inſtrumētis iſtis ſic perforat penetrat ſubito vſqꝫ ad pāniculū: ⁊ ſic pāniculus aut pungitur aut ꝑforatur in quo eſt maximū nocumētū: vt dictū fuit ſupra. ergo ingenietur cum illo qđ diximus .i. ergo ingeniare vt tu eleuationē iſtam ⁊ inciſionē facias cum predicto inſtrumento et licet difficilius hoc fiat cum eo: qñ eſt ſaluius qm̃ i ipo modo eſt timor de leſione panniculi ſicut in trepanis. et ꝓpterea etiā medici moderni nunquā in eleuatione oſſis vtuntur trepanis ſed ſolū raſorijs: ⁊ in hoc ipos laudamꝰ quia timori ⁊ ſecuriori modo ſe adherent.

¶ Qualiter vero fit curatio nos dicemus in hoc illud quod dixerūt p̃mi. Inquiunt: oportet vt radat̃ in p̃mis caput vulnerati ⁊ fiant in eo due fiſſure ſe ſecantes orthogonaliter: et ſecet vna earū alteram ſm figurā crucis: et oportet vt ſit vna duarū ſectionū ſecatio p̃ma que fuit ex ꝑcuſſione. deinde oportet vt excoriet̃ ſub angulis quattuor: vt diſcoopiatur os totuꝫ: cuius concauatio debet fieri. Qđ ſi accidat inde fluxus ſanguinis: tunc oportet vt impleat̃ panno infuſo in aqua ⁊ in aceto: et ſi nō: imple ipm panno ſicco. deinde pone ſuper eum puluillū infuſum i vino ⁊ oleo: et adminiſtretur ligamentum quod conuenit ad illud

¶ In precedētibus Aui. docuit ſm quē modū in generali oportet ꝓcedere in curatione vulnerū que ſunt cum fractura cranei. ⁊ docuit quomō ꝓcedendū eſt in ſectione et detectione ⁊ eleuatione alicuius particule oſſis. In parte iſta in ſpeciali ſm verba antiquoꝝ docet modum ſm quē debet fieri iſta inciſio ⁊ detectio oſſis. ⁊ cum hoc etiā ſm verba antiquoꝝ docet modū curationis quorūdā accidētium que aliquando conſequūtur poſt detectionē ⁊ eleuationē oſſis. Primo ergo per verba Pauli ⁊ Gali. docet iſta que dicta ſunt. ſecūdo iuxta hec verba recitat quedaꝫ exempla ſm verba Pauli ⁊ Gali. ⁊ ad confirmationem quorundā que prius dixerat. ſecūda ibi: Ego vidi quēdā cui accidit ⁊c̃. Prima in duas. p̃mo dat modum ſm quem debet fieri hec eleuatio ⁊ inciſio oſſis. ſecūdo docet modū curatiōis illoꝝ accidentiū que aliquādo cōſueuerunt accidere poſt talē detectionē ⁊ eleuationē oſſis. ſecunda ibi: Inquit Paulus multotiēs accidit ⁊c̃. Prima in duas. p̃mo docet modū eleuationis ⁊ detectiōis oſſis fracti. ſecūdo oſtēdit qualia medicamina cōueniunt in vulnere poſt detectionē ⁊ eleuationē oſſis. ſecūda ibi: Amplius oportet poſt curationē cum ferro. Prima i duas. primo docet modū ſm quē debet fieri detectio ⁊ eleuatio oſſis. ſecundo oſtendit quātū eſt illud qđ debet auferri ⁊ incidi de oſſe. ſecūda ibi: Inquit paulus ⁊ gali. iteꝝ ⁊c̃. Prima in duas. p̃mo facit qđ dictū eſt. ſecūdo finē dictis imponit generaliſando ſermonē dictū ad oēs ſpecies fracturaꝝ. ſecunda ibi: Hic eſt ſermo in curatiōe oſſis capitis. Prima i duas. in parte p̃ma quia vt dictū eſt ꝑus accidit frangi craneum: ⁊ tamē non detegitur de cute ⁊ carne: oſtendit ſm quem modum debet fieri detectio carnis ⁊ cutis: et per quam inciſionem. Secundo modo detectione facta in

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

carne ⁊ cute: docet modũ ſecundũ quem debet fieri dete
ctio ⁊ eleuatio oſſis fracti. ſecunda ibi: Ita vt cum fuerit
mane ſi non accidat aliquod ⁊c̃. Que dicit in prima par-
ticula ſatis nota ſunt. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Ita vt cũ fuerit mane ſi nõ acciderit ali
quid ex accidẽtibꝰ malis: tunc oportebit
vt incipias cõcauare os fractũ ⁊ illud eſt:
qm̃ oportet vt facias ſedere ĩfirmũ: aut ꝑ-
cipias ei vt reſupinetur ſm figurã que con
uenit fracture: deinde oppila aures eius
cũ lana aut coto vt nõ ledatur ex voce ꝑcuſ
ſionis et ſolue ligamentũ vulneris et au-
fer pannũ ex eo et abſterge ipm̃. deinde
precipe duobꝰ miniſtris vt teneãt cũ pan-
nis ſubtilibꝰ quatuor angulos cutis que
iam ſciſſa fuit et extendant eã ad ſupiora
ſcʒ cutem que eſt ſuper os fractuʒ. et ſi os
fuerit debile ex natura ſui aut ex fractu-
ra que accidit ei: tunc oportebit vt aufe-
ras ipm̃ cum inciſorijs ponendo quedã
contra alia ⁊ incipiendo ab eo quod ex
eis eſt latius fiat permutatio ex eis ad in
ciſoria ſubtilia. deinde peruenias ad ca-
pillaria et adminiſtra facilitatẽ in ꝑcuſſi-
one parua et magna vt nõ ledat caput et
inquietet ipm̃. Et ſi caput fuerit forte tũc
oportebit in primis vt perforetur cũ tripa-
nis que nominantur nõ ꝓfundantia: et ſũt
perforatorie quibus eſt eminẽtia parua
interius ex locis acutis eoꝝ vt prohibeat
ea illa eminẽtia ꝓfundare et ꝑuenire de
ſiphac donec cõcaues cũ eis os ſciſſum ⁊
eradices ipm̃ ⁊ nõ ſubito: imo paulatim.
et ſi fuerit nobis poſſibile vt eradicemus
ipm̃ cum digitis tunc illud eſt bonũ: et ſi
non tunc cũ tenalijs: aut cũ forpicibꝰ: aut
his ſimilibus. et oportet vt ſit inter illud
ex foraminibꝰ exitus quãtitate ſtili ita vt
fiant prope ſuperficiẽ oſſis interioris. Et
oportet vt remaneat tactui foraminis ali
quid ex ſiphac. et propter hoc oportet vt
ſint perforatoria ſm menſurã eſſentie oſ-
ſis: et vt adminiſtrentur in hoc ꝑforatoria
plurima. cũ ergo fractura nõ eſt niſi in lo
co originis oſſis tm̃: tunc oportet vt fiat
ꝑmutatio ad illas res tm̃ ita vt cum caua
ueris os tunc oportebit vt eques aſperi-
tatem oſſis capitis que fit ex inciſione et
cõcauatione: aut cũ nouacula: aut cuʒ ali-
quo inciſorioꝝ que ſimilatur acici enſis
poſtq̃ȝ poſueris inſtrumentũ qd̃ coope-
rit ſiphac et ſeruat ipm̃. Et ſi remanſerit
aliquid ex oſſibus paruis aut fruſtis: tũc
oportebit vt accipiantur cum facilitate. de-
inde perueniat in curatiõe cũ operatiõe:
aut vnguentis. Nã iſte eſt facilior qui fit
ex modis curatiõis ⁊ minoris nocumẽti.
Inquit Gal. cũ tu diſcoopueris partem
oſſis capitis: tũc pone ſub eo inciſoriũ in
fine cuius eſt ꝑs que aſſimilatur lenti emi-
nens ſi eſt lenis ⁊ eſt acuitas in lõgitudi-
ne donec ſit latitudo lenti ſilis ſuſtentata
ſuper ſiphac. Et oportet vt ꝑcutiatur deſu
per cũ malleo paruo et incidatur os capitꝭ.
Cũ ergo fecerimꝰ illud erit ex eo totũ il-
lud quo indigemus et illõ eſt: qm̃ ſiphac
nõ mouetur tunc. neqȝ ſi medicãs eſſet dor
miens: qm̃ ſiphac opponitur alteri lato in-
ſtrumẽti ſilis lenti. Et ſi ꝑuenit hoc iſtru
mentũ ad os capitis: tunc ipum eradicat
illud abſqȝ leſione. Et illud ideo qm̃ po
ſtremũ figure ſimilis lenti circũdãs hoc
inciſoriũ retro incidit os capitis: et nõ ẽ
poſſibile vt inueniatur ſpecies ali a ad era
dicandũ hoc os facilius: neqȝ velocioris
opationis q̃ȝ hec ſpecies. Curationẽ ve-
ro que fit cũ ferris ⁊ inſtrumẽtis que no-
minantur moderni vitupauerũt ꝓ-
pter malitiã eius. Hic eſt ergo ſermo no
ſter in curatiõe oſſis capitis: cũ accidit ei
ſciſſura. Et cõuenit hec eadẽ curatio ĩ re
liquis ſpeciebus fracture que incidit oſſi
capitis q̃zuis nos nõ diximꝰ niſi curatio
nem fiſſure: et poſuimꝰ eã exemplũ alijs:
Inquit Paulus: ⁊ Gal. iterũ docuit nos
quãtitatẽ oſſiũ que oportet incidi: et iſte
eſt ſermo eius. Nõ oportet vt incidatur ex
oſſe niſi illud qd̃ eſt infirmũ. nã illud qd̃
ex eo eſt cõminutũ vehemẽter oportet vt
auferatur totũ. In illo aũt ex quo extendũ
tur ſciſſure extẽſione plurima. nam illud
qñ accidit nõ oportet tunc vt cõſequaris
fiſſuras vſqȝ ad finem eaꝝ. Et vt ſcias q
nõ accidit propter hanc cauſam res noci
ua quãdo in reliquis operationibus que

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

oportet ipſum facere eſt ſm ꝙ opꝫ.
¶ In iſta pte docet modū ſm quē dꝫ fieri detectio ⁊ eleua-
tio oſſis: ⁊ diuidif iſta ps i duas. pᵒ. n. oñdit mōꝫ ſꝫ quem
dꝫ detegi os ⁊ icidi. 2ᵒ qꝛ poſt dtectiōeꝫ oſſis remāet aſpi-
tas i oſſe q̄ nocet pūgēdo pāniculū: ⁊ aliqñ ēt remanēt ali
q̄ fruſta acuta q̄s aſpitates dꝫ adeq̄re ⁊ q̄ fruſta dꝫ remouē
docet mōꝫ ſꝫ quē debemᵒ adeq̄re aſpitates ⁊ remouē hec
fruſta. 2ª ibi. Ita vt cū cauaueris os totū opꝫ vt eq̄s aſpita
tes oſſis. pª ps diuidif i ptes tres. In pª pte oñdit ſm quē
modū dꝫ fieri h̄. 2ᵒ narrat auc̄itatē Gal'. qd̄ ē iſtr̄m magis
aptū p qd̄ dꝫ fieri ſine nocumēto h̄ opatio. 3ᵒ ēt oñdit q̄ ſūt
iſtr̄a iepta ⁊ mala i quoꝝ vſu ē timor ⁊ ſuſpectio ⁊ docet
ipa euitare. 2ª ibi. Ingt Gal'. cū tu diſcoopuerī. 3ª ibi. Cu-
ratiōeꝫ vero q̄ fit cū ferris q̄ dic̄ Aui. i oībᵒ iſtis pticulis ⁊
i pticulis ēt q̄ ſequunf vſq꞉ ad locū illū. Amplíᵒ dꝫ pleura
tionē cū ferro ꝛc̄. nota ſūt. Quedā gdē illi ſūt nota q vidit
in expientia hūc mōꝫ opatiōis: ſi q̄s. n. vidit agile erit ſibi
itelligē pſa eoꝝ q̄ dic̄: q̄dā aūt ſūt nota ex his q̄ dcā ſūt in
pcedētibᵒ: ⁊ p tāto i iſtoꝝ v̄boꝝ expōne iſiſtē nō curamᵒ
niſi q̄dā l̄ralia exponētes. Et itell'e ꝙ oīa iſta v̄ba q̄ ponē
tur ēt vſq꞉ ad finē capl'i ſūt v̄ba Pauli ad l̄raꝫ ſic̄ apparet
i cap. qd̄ fec̄ de hac cura expſſe. Et dꝫ vt fit iter illd̄ ex fora
minibᵒ exitᵒ q̄ztitate ſubtili ita vt fiat ppe ſupficiē oſſis ite
rioris ꝛc̄. vult dic̄ē Aui. ꝙ iter foramia q̄ fiunt cū iſtis tre
panis mediū ſpaciū dꝫ ēē ad quātitatē groſſiciei ſtili vel
ſculce: vt dic̄ Paulus: pfūditas āt ipſoꝝ dꝫ pcedē vſq꞉ ad
ſupficiē oſſis itriſecā: nō dꝫ. n. oīno pforari: caueaf pāni-
culus ne pforef a trepāo. Et ppterea dꝫ iſta trepana eſſe
diuerſa i tali foramine ipſoꝝ ſm diuerſitatē groſſiciei oſ-
ſiū: ⁊ ꝙ iſtd̄ itelligat Aui. i hac pte appet p v̄ba Pauli: vñ
iſtd̄ accepit: dic̄. n. ſic mediū āt foraminū locū ſpaciū h̄eat
lōgitudinē puās maxie milex. i. groſſiciē ſculce: pfunduꝫ
āt vſq꞉ q̄ ppe ſupficiē oſſis q̄ itrofiat cauētibᵒ nobis tangē
terebella mitigāt: lōq꞉ ad groſſiciē oſſis dꝫ terebella eſſe
pluribᵒ i eo parat' ꝛc̄. Et ſubdit poſtea Aui. Cuꝫ ḡ fractu
ra nō ē niſi i loco origis oſſis tm̄ dꝫ tñ vt pmutatio fiat ad
alias res tm̄ ꝛc̄. Uult dic̄ē Aui. i his v̄bis ꝙ ſi fractura ſo
lū penetrauerit vſq꞉ ad locū iteriorē oſſis: puta vſq꞉ ad ſu
pficiē iteriorē: nō tñ penetrauerit vſq꞉ ad durā matrē: tūc
ſolū ē auferēda illa pticula oſſis vſq꞉ ad locū illū: ⁊ nō am
plíᵒ pcedēdū ē: ⁊ ꝙ iſtd̄ dicat appet p v̄ba Pauli: dic̄. n. ſic
Si v̄o vſq꞉ ad diplouā. i. duplā cranei. i. caluaria ſolū fue
rit lꝛatagia. i. fractura vſq꞉ ad hāc ē ſolū pforāduꝫ: dic̄ po
ſtea ita: nō ḡ icidaf ex oſſe niſi illd̄ qd̄ ē ifirmū. i. vehemē-
ter cominutū. Et hoc ē qd̄ ipe expōit cū ſubdit. Nā illud
qd̄ ex eo ē cōminutū ꝛc̄. Cā āt iſtiᵒ dicti dicta ē ſupra vbi ēt
de hoc mētiōem fecit Aui. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplíᵒ opꝫ poſt curationē cū ferro vt
accipias pānū lini extēſum q̄ztitate oſſis
vulneris ⁊ ifūde ipꝫ i oleo ro. ⁊ coopi cuꝫ
eo os vulneris: deide accipe pānū dupli
catū aut triplicatū ⁊ ifūde ipꝫ i vio ⁊ oleo
ro. Et lini vulnᵒ totū oleo ro. deide pone
ſup ipꝫ pānū quāto leuíᵒ potes vt nō gra
uet ſiphac: deide admiſtra deſup ligamē
tū latū ⁊ nō ſtrigas ipꝫ niſi cū quātitate q̄
teneat pānos tm̄: deide admiſtra regimē
qd̄ remoueat iflāmatiōeꝫ ⁊ d̄ſtruat febrē
⁊ hūecta velamē deſup cū oleo roſa. i oī
hora ⁊ ſolue ipꝫ i die tertio ⁊ abſterge ipꝫ
Et cura ipꝫ curatōe q̄ creat carnē ⁊ ſedat

iflatōeꝫ ⁊ pulueriza ſup ſiphac pulhereꝫ
ex medicis ſiccis q̄ noiant medicie capi-
tis dōec oriaf caro i q̄buſdā horis ſup os
ſi idiguerimᵒ hoc cū oſſa ſt̄ eminētia ⁊ vt
naſcaf caro velocit꞉ ⁊ cura ipm̄ cū reliq̄s
medicis q̄s diximᵒ in curatōe vulneruꝫ.
¶ In pte iſta cū oñdit mōꝫ ſm quē dꝫ fieri dtectio ⁊ eleua-
tio ⁊ iciſio oſſis: oñdit q̄lia medicamia d̄bēt admiſtrari fa
cta hac iciſiōe ⁊ dtectiōe ⁊ eleuatiōe oſſis: ⁊. 2. fac̄. pᵒ oñdit
q̄lia medicamia ꝯuenīūt vſq꞉ ad diē 3ᵐ. 2ᵒ oñdit q̄lia cō-
uenīūt poſt diē 3ᵐ. 2ª ibi. Et ſolue ipꝫ i die 3ᵒ. In tota iſta
pte Aui. vult dic̄ē ꝙ qñ tu pfeciſti p̄dcm̄ mōꝫ curatiōis cū
ferro: puta qꝛ eleuaſti ⁊ dtexiſti os ſm aliq̄ꝫ pticulā vſque
ad durā matrē d̄bes accipe pānū lini tāte q̄ztitat' h̄ntē ex-
tēſionē q̄zta ē q̄ztitas orificij qd̄ fcm̄ ē i ipo oſſe ⁊ ifundē ip
ſuꝫ i oleo ro. ⁊ ponē ipſū i orificio itus ſup pāniculū vt co
opiat pāniculū ſm illā ptē ſm quā ē dtectᵒ: poſtea accipi
as aliū pānū duplicatū vl' triplicatū ⁊ ifūdas ipm̄ i oleo
ro. ⁊ vio: deide ſupraponemᵒ toti orificio vulneris exte-
rioris ⁊ linīemᵒ totū vulnᵒ oleo ro. deinde poſtea ponaf
alter pānᵒ ſiccᵒ ſupra ipꝫ q̄zto leuíᵒ ē poſ'e vt nō grauef ſi-
phac: poſtea admiſtref deſup ligamētū latū neq꞉ dꝫ ꝯſtri
gi niſi ſolū itātū vt retieat pānos d̄ſup: ⁊ admiſtref cuꝫ h̄
regimē qd̄ ſit ꝯrariū iflāmatōi ⁊ febri: ⁊ ſit valde tenue d̄
clinās ad ifrigidationē ⁊ ꝯtinue plibᵒ vicibᵒ i die dꝫ ifū-
dere ⁊ hūectare ligamētū oleo ro. ita vt penetret vſq꞉ ad
pāniculū. Et h̄ ē qd̄ vult dic̄ē Aui. cū dic̄. Et hūecta vela-
mē deſup cū oleo ro. oī hora. itelliges gdeꝫ p velamē aut
ligamētū vt velit dic̄ē ꝙ tu ſup ligamētū i tali tpe anteq̄ꝫ
diſſoluas debes ifundē m̄ltotiēs oleū ro. deſup. Aut itel-
ligit p velamē pāniculū cerebri vt velit dic̄ē ꝙ tu d̄bes ip
ſum hūectare ſepe cū oleo ro. Et vtraq꞉ expō ē v̄a: qꝛ dꝫ
pāniculus hūectari cū oleo ro. ſꝫ iſta hūectatio dꝫ fieri ñ
diſſoluēdo ligaturā: qm̄ ligatura ñ dꝫ diſſolui vſq꞉ ad diē
3ᵐ: ſꝫ dꝫ fieri ſup ligaturā: ita ꝙ penetret vſq꞉ ad durā ma
trē: poſtea diſſolue ligaturā i die 3ᵒ: ⁊ abſterge ipꝫ: ⁊ cura
poſtea cū curatiōe q̄ curaf caro: cū h̄ tñ ꝙ ſp ſedef iflāma
tio ⁊ cal'itas vt qꝛ. ſ. i circuitu dꝫ ēt fieri iunctio cū oleo ro.
ſupra ſiphac: aut ibi ſup pāniculū debes puluerizare ali-
q̄s medicinas d̄ſiccatiuas q̄ faciūt naſci carnē q̄ noiantur
medicie capitales. Et qñq꞉ ēt refricabimᵒ os ſi idigueri-
mus: vel q̄ꝛ ſint aliq̄ eminētie: q̄s dꝫ auferri vl' vt velociᵒ
⁊ fortiᵒ naſcaf caro ſup os. Et ſubdit ꝙ vl'r dꝫ tale vulnus
curare. pᵒ mō curatiōis quē diximᵒ i curatiōe vulneꝝ in
telligēdo p vulnera: vulnera ppe dcā: ⁊ ēt oīa vlcera: hoc
ē qd̄ Aui. vult dic̄ē i tota iſta pte. ¶ Reſtat āt vidē cāꝫ iſtiᵒ
totiᵒ pceſſus curatiōis quē pōit. Cā gdē q̄re pcipit admi-
ſtrari oleū ro. ē pp timorē de aduētu apatis: ⁊ pp dolorem
⁊ pp cōmotionē ⁊ ebulitionē fcām i hūoribᵒ ex mō curati
onis cū ferro q pceſſit. Oleū āt ro. ē doloris mitigatiuū: ē
ēt ſedatiuū ebulitiōis ⁊ iflāmatiōis hūoꝝ: ē ēt repcuſſiuū
hūoꝝ a loco vulneris ad alia loca. Eſt ēt ꝯfortatiuū ptis
ppter ſtipticitatē q̄ pticipat: pticula āt ꝯfortata repellit a
ſe hūores fluētes: ⁊ p ꝯñs oleū ro. ē phibitiuū euētᵒ apati
Et iō vt apa phibeaf docet pᵒ admiſtrare oleū ro. ⁊ quia
maxie timor ē i euētu apatis i pāniculo: qm̄ apa euenteṡ
i pāniculo ē mortale: idcirco docet admiſtrare oleū roſa.
purū ſup pāniculū ⁊ ꝯtinue vſq꞉ ad tres dies ipꝫ oleo ro.
ifundē. Sup orificiū āt ipſiᵒ vulneris totū docet apponē
pānū lini ifuſū i vino mixto cū oleo ro. ifundaf gdē i oleo
ro. pp cām iā dcām: ſed admiſcef ibi vinū grā exiccatiōis
q̄ cōpetit vulneri: vñ vulnᵒ ē: ⁊ pcipue dꝫ ēē h̄ vinū ſtipti
citate pticipās vt ex ſtipticitate adiuuet ad phibitiōeꝫ flu
xus hūoꝝ. Supra iſtū aūt pāniculū dꝫ poni aliᵒ pānᵒ ſic-
cus: tū vt ꝯſeruef meliᵒ hūiditas vini ⁊ olei ro. ⁊ tpe lōgi
ori in panno q ē ſub eo: tū ēt qꝛ iſti vulneri maxime nocet

frig⁹ iuuat īquātū ꝓhibꝫ penetrare frig⁹: ⁊ tꝫ locū calidi orē. Et propterea cirugici cōmuniter apponunt ibi plūa ceolos de ſtupa ſed iſti pāni dicunt poteſt quanto leuius ē poſſe vt nō grauetur ſiphac: qm̄ ex grauatiōe gñatur apa nā vt īferi⁹ dicet̄ h̄ ē vna ex cāis apat̄ pāniculi: ⁊ pp eādē cāꝫ ligatura nō dꝫ eē cū alīq̄ ſtrictura: ⁊ dꝫ eē lata vt meli⁹ ſueniāt ibi illi pāni ⁊ cū miori cōpſſiōe: ⁊ ēt qꝛ meli⁹ tuet̄ ab aere frido ne ꝑueniat ad pāniculū. Regimē āt qḋ admiſtraſ dꝫ eē ꝺſtruēs īflāmationē ⁊ febrē ī p̄n⁹: ꝑpea qꝛ ī p̄n⁹ vt dcm̄ ē tioꝛ ē ꝺ euentu apat̄: ⁊ p ꝯn̄s feb. q̄ ꝯſeq̄ apa pp ebulitōeꝫ ⁊ cōmotōeꝫ fcāꝫ ī hūoꝛib⁹. Ut ḡ h̄ nō accidat ꝓ tāto dꝫ admiſtrari tale regimē ī p̄n⁹: ſꝫ p⁹ p̄nᵐ qñ timoꝛ n̄ eēt āpli⁹ ꝺ euētu apat̄ ⁊ ītēderem⁹ ad regñatiōeꝫ ꝑori loco oſſis deꝑditi. tūc nō dꝫ vti regimīe ſubtili: ſꝫ poti⁹ regimīe ꝺclināte ad groſſiciē ⁊ viſcoſitatē: qm̄ ex tali nutrimēto gñaſ mā q̄ ē ꝓꝑortiōal̄ regñatiōi ipſi⁹ ꝑori ſic h̄ dr̄: ⁊ a Gal̄. 6. ꝺ ige. ſa. Uſq; āt ī 3ᵐ diē ſolui nō īdiget ligamētuꝫ pp cōmotionē q̄ ē ī hūoꝛib⁹ ⁊ ebulitiōeꝫ: vñ vt q̄eteſ ebulitio ⁊ cōmotio q̄ ē ī hūoꝛib⁹ dꝫ ꝑmitti ligatura vſq; ī 3ᵐ diē ⁊ ī iſto tꝑe medio ꝺbem⁹ ꝯtinue īfundē cū oleo ro. ligamētis vt ſedeſ ebulitio fcā ī hūoꝛib⁹: ⁊ ꝓhibeaſ euēt⁹ apatis cal̄i: ⁊ ēt pāni q̄ poſiti ſūt ī vulnē ⁊ ſupra ēt vuln⁹ nō exiccētur ⁊ īdurēſ: qm̄ eēt cā doloꝛis ⁊ īq̄etatiōis īfirmi. Die āt 3⁰ dꝫ ſolui vt abſtergaſ hūiditas q̄ ē ibi ꝯtēta ⁊ vt nō accidat ꝙ ibi remanēs putrefiat: ⁊ ſup pāniculū dn̄t pulueriꝫari medicīe ſicce: qm̄ cū pāniculus ⁊ os ſint ꝯplōnis ſicce medicīe regñantes carnē ī tali vulnē dn̄t eē ſicce ſicut ꝺclaratū ē ſupra ī tractatu ꝺ vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹: ⁊ qꝛ adhuc poſt 3ᵐ vſ ad 7ᵐ ē alīq̄ mō tioꝛ ꝺ fluxu hūoꝝ ⁊ ebulitiōe ipoꝝ: iſte modus curatiōis dꝫ eē cōmixt⁹ cū his q̄ inflāmatiōes ſedāt ⁊ feb. ꝺſtruūt ⁊ ebulitōeꝫ hūoꝝ. Et ꝑpea adhuc bonū ē ſaltē ī circuitu vl̄neri facē linimētū cū oleo ro. deide qñ ſum⁹ ſecuri ne āpli⁹ ſit aptū accidē apa debem⁹ ītēdē ſolū ad illa q̄ carnē gñant: ⁊ curare h̄ vuln⁹ ſm̄ mōꝫ curatiōis q̄ ē dict⁹ ī tractatu curatōis vulneꝝ ⁊ vlceꝝ. Et qñq; ī h̄ mō curatiōis ꝺbem⁹ os refricare aut cā remouēdi alīq̄s eminētias ⁊ barbulas ſi ſūt ibi: qm̄ ſup h̄ non naſciſ caro: aut ēt vt citi⁹ ⁊ veloci⁹ naſcaſ caro: fricatio. n. oſſis ē cā vt caro veloci⁹ naſcaſ ſup os pp duplicē cāꝫ: vna ē: qꝛ fricatio ē cā attractiōis nutrimēti ad locū ex q̄ caro regñatur. 2ᵃ cā ē: qꝛ fricatio ſit vt alīq̄ aſpitas fiat ī oſſe ꝑpter quā meli⁹ ſup ipꝫ adhereat nutrimētū ex q̄ regñaſ caro: ⁊ iō fricatio ē cā vt citi⁹ ⁊ veloci⁹ regñetur caro ſup oſſa.

Sed mō cōtra dicta ē dubita⁹. vtꝝ. ſ. ſit ꝯueniēs toties admiſtrare illḋ qḋ totiēs. A. reiterat puta vtꝝ p⁹ ꝺtectiōeꝫ ⁊ eleuatiōeꝫ oſſis ſit ꝯueniēs apponere oleū ro. ſup pāniculū it⁹ ī vulnē ⁊ totiēs vuln⁹ īfūdē cū oleo ro. Et vr̄ ꝙ ꝯueniēs ſit ꝓcedēq̄ ad medicamia alia q̄ ſint exiccatiua ⁊ abſterſiua. p̄⁹. n. illḋ vr̄ aſſerē Gal̄. 6. de ige. ſa. Dic̄. n. ſic ī lr̄a finali ca. §. ꝙ ꝺ his erat dōꝫ reſtat ⁊c̄ q̄rit. n. ī illo. §. vtꝝ meli⁹ ſit ī oſſe capit̄ īciſo ⁊ ꝺtecto medicinā doloꝛis mitigatiuā īponē ſic̄ faciūt pl̄es medici: aut medicinā vehemēt exiccatiuā ſic̄ faciebat q̄dā medicus q̄ vt dic̄ ſupra pāniculū q̄ ē ſub craneo qñ erat denudat⁹ ab oſſe maxīe apponebat vnguētū qḋ appellaſ ethiſios: ⁊ ſupra h̄ vnguētū ponebat poſtea mel mixtū cū aceto: ⁊ ſubdit poſtea dicēs: de h̄ tñ ſu⁹ añ deū ero teſtis: qm̄ pl̄es ab eo cū hac medicia curati ſūt ī aſia q̄ꝫ ab illis q̄ medicinaꝫ doloꝛis mitigatiuā īponebāt: iſta ṽba ſūt ſua ad lr̄aꝫ. q̄re ſi ſm̄ ipꝫ pl̄es curabāſ ab illo meli⁹ ē cū tali medicia īcidere ī p̄n⁹ q̄ꝫ cū medicia mitigatia doloꝛ: q̄le ē oleūꝫ ro. Idē ēt ad lr̄aꝫ dic̄. A. 3⁰. cañ. Fen p̄ᵃ. tractatu 3⁰ ca. ꝺ plaga ⁊ īciſiōe capit̄. illo. §. Et medici ī fractura cranei de q̄ extrahēda ſūt ⁊c̄. ⸿ Preterea ar̄. rōne: qꝛ ī vulnē mēbri qḋ ē ſicciſſimū cōpetit medicia valde exiccatia ſicut ꝺclaratū ē ml̄totiēs ī ꝑoꝛib⁹. Nūc āt pāniculus q̄ dr̄ dura mr̄ eſt mēbrū ſicciſſimū ſic̄ dr̄. 6. de ige. ſa. q̄re ī vulnē qḋ ꝑtīgit vſq; ad durā matrē ⁊ ꝑcipue ſupra dura matrē dꝫ appōi medicia q̄ valde ſit ſicca: medicia āt q̄ modice erit exiccatiōis ipꝫ putrefaciet. ⸿ Et ꝯfirmaſ h̄ rō ex alio: nā pāniculus q̄ dr̄ dura mr̄ aſſimulaſ ī ſui ſubā ipſis mēbris neruoſis: tū qꝛ neruoſa ē: tū ēt qꝛ ipa hꝫ duriciē ſic̄ alia mēbra neruoſa. Nūc āt ī vulnē mēbri neruoſi qḋ ē cū ꝺtectiōe nerui ⁊ dato ꝙ attēdam⁹ ad ꝓhibitōeꝫ apatis nūq̄ꝫ īponim⁹ oleuꝫ aliqḋ it⁹ ī vulnē: qm̄ ī apto vulnē ipꝫ putrefacēt ⁊ macularet ſic̄ dr̄. 6. ꝺ ige. ſa. Sꝫ ſi appōim⁹: appōim⁹ extra ī circuitu ḡ ſil̄i mō ī iſto vulnē ſaltē n̄ ꝺbem⁹ ipꝫ ītro ponē ſic̄ ꝑcipit. A. ⁊ Pau. ⸿ Preterea ſupra ē poſitū ꝙ vehemēt cauēdū ē ne frig⁹ ſuꝑueniat ad velamē: qꝛ qñ īfrigidaſ ē cā apat̄ ei⁹: ſꝫ oleū ro. ē fridū q̄re poſitū ſupra velamen erit cā vehemēt̄ nocūmēti ī ipo. ⸿ Et ſi dicaſ ꝙ oleū ro. ꝫl ſit fridū ī ṽtute tñ nō appōiſ fridū ī actu: ſꝫ cal̄ꝫ: ꝺ tali āt frido. ſ. qḋ ē fridū actu ſupra. ītellectū ē qḋ dcm̄ ē nocet vehemēt pānicl̄o. ⸿ Iſta r̄ñſio n̄ valet. Nā lꝫ oleū ro. apponaſ cal̄ꝫ ī actu cū ipꝫ ſit fridū ī ṽtute: ⁊ illḋ qḋ ē tale ī ṽtute: et pōiſ ī coꝛpe hūano reduciſ ad actū a caloꝛe nāli oleū ro. vltio lꝫ appōaſ cal̄ꝫ actu cū ſit fridū ī ṽtute reduciſ ad actū friditat̄: q̄re ī vltio ꝑueniet friditas actual̄ ex oleo ad pāniculū: ſꝫ friditas actual̄ ē nocia valde iſta ḡ admiſtratio olei ro. ſupra pāniculū erit nociua valde. ⸿ In oᵐ ē. A. ⁊ Pau. ⁊ breuiſ oēs alij auctoꝛes loq̄ntes de curatiōe hui⁹ vulneri: dicētes ꝙ meli⁹ ē īcipe obſuare vt ī pl̄ib⁹ illḋ qḋ docet. A. ⁊ Pau. puta ꝙ meli⁹ ē p⁹ īciſionē ⁊ ꝺtectiōeꝫ oſſis īcipe ab admiſtratiōe medicīe mitigatīe doloꝛ ⁊ ꝓhibitīe apat̄ q̄le medicamē ē oleū ro. q̄ꝫ īcipe ab adminiſtratōe medicinaꝝ valde exiccātuū q̄les ſūt medicīe capitales. Et rō ē: qꝛ ſic̄ appet 3⁰ ꝺ ige. ſa. illo ca. At cū h̄ bñ: et rō vt video bñ diffinita ſit a me illo. §. iōq; ſi q̄uē lꝫ moꝛbū cū alijs moꝛbis cōpoſitū. Idē ēt repetit. 6. ꝺ ige. ſa. Et Au. ēt idē pōit 4ᵃ Fen. p̄mi Cañ. vltio ca. qñ adiuīcē duo coniūguntſ moꝛbi aūt ē ſuſpitiōe ꝯiūgāſ adiuīcē īcipiēdū ē a curatiōe illi⁹ vl̄ a ꝓhibitiōe illi⁹ qḋ ē ſuſpectioꝛ ⁊ timoroſioꝛ: ⁊ ēt ſine cui⁹ curatiōe ali⁹ curari nō pōt ſic̄ dcm̄ fuit ī tractatu de vulnerib⁹ neruoꝝ qḋ ē qꝛ ad vulnera neruoꝝ ē ſuſpectio ꝺ euētu apat̄ ⁊ ſpaſmi. Idcirco ī talibus vulnerib⁹ nō ītēdim⁹ a p̄n⁹ ad curatōeꝫ q̄ ꝺbeſ vulneri vt vuln⁹ ē ſic̄ facim⁹ ī vl̄nerib⁹ mēbroꝝ carnoſoꝝ: ſꝫ ītēdim⁹ ad mōꝫ curatiōis ꝑ quē ꝓhibeſ euēt⁹ apat̄ ⁊ ſpaſmi q̄ ſūt ꝑiculoſioꝛa q̄ꝫ vuln⁹: ⁊ ſine q̄ꝝ curatōe ſi acciderit vuln⁹ ēt curari n̄ poſſet. Nūc āt ad vulnera q̄ ſiūt cum fractura cranei ꝑtigētia vſq; ad durā mr̄eꝫ ꝑcipue p⁹ ꝺtectionē ⁊ īciſionē oſſis aptitudo ē vt eueniat apa ī pānicl̄o coopiēte cerebꝝ ad qḋ ꝯſeq̄ ſpaſm⁹ ⁊ alia accñtia moleſta ꝺ q̄bus fcā ē mētio ſupra: q̄ ſūt moleſtioꝛa q̄ꝫ vuln⁹: qm̄ ſūt accñtia moꝛtalia: ē q̄dē aptitudo ꝑueniēdi apa ad tale vuln⁹ qḋ ꝑtigit vſq; ad durā mr̄eꝫ: qm̄ tal̄ pānicul⁹ p̄⁹ q̄dē ē neruoſus. Uñ ſic̄ ad vulnera fcā ī neruis pp doloꝛis vehemētiā ē aptitudo vt accidat apa: ita ēt ad vulnera q̄ ꝑtingūt vſq; ad pāniculū iſtū ēt q̄ ē neruoſus ⁊ ſenſibilitat̄ ml̄te. ⸿ 2⁰ talis pānicul⁹ hꝫ ml̄tā ꝓꝑinq̄tatē ad cerebrū cū iter ipſū ⁊ cerebrū nō ſit niſi q̄dā alter pāniculus ſubtil̄ valde qui dr̄ pia mr̄: qḋ pp ꝯtinuitatē ipſi⁹ ⁊ ꝓꝑiq̄tatē: nocumēta ēt modica: qꝛ cōicāſ cerebro ſūt ꝑueniētia ī toto: ⁊ ꝑ ꝯn̄s moleſtiſſima ⁊ picl̄oſiſſima ꝑcipue āt h̄ nocumñta ⁊ maxīe apa ſſ apta accidē p⁹ talē curatōeꝫ q̄ ſit cū ferro ī q̄ ſit īciſio ⁊ ꝺtectio oſſis: ⁊ h̄ iō qm̄ ī tali mō curatōis ſit maḡ ꝯmotio circa ꝑtes cēbri: ex cōmotōe āt accit ebulitio ⁊ īflā⁹. ī hūorib⁹: ad h̄ āt ſeq̄ flux⁹ ipoꝝ ad locū vl̄neratū ad q̄ꝝ fluxū ē aptitudo vt ī pānicl̄o ꝑueniat apa: ⁊ qꝛ hūores q̄ maxīe fluūt ex cōmotōe ⁊ ex doloꝛe maxīe ſūt hūores cal̄i. idcirco maxīe aptitudo ē vt ī pāniculo ꝑueniat apa cal̄m: ⁊ propterea dic̄ ī ſeq̄nti. §. ml̄totiēs accit p⁹ curatōeꝫ cū ferro ī ſiphac apa cal̄ꝫ ⁊c̄. Et qꝛ ḡ ad tale vl̄n⁹ ⁊ ꝑcipue p⁹ curatiōeꝫ ferro ē aptitudo vt accidat apa qḋ ē accñs moꝛtale: hic ē ꝙ ī tali vulnē p⁹ ꝺtectiōeꝫ ⁊ eleuatōeꝫ oſſis ē meli⁹ admiſtrare ea q̄ ꝓhibēt euētū apat̄ tal̄ vſq; q̄ ſim⁹ ſecuri ꝺ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ƀtiõre ⁊ pᵒ mõꝫ ĩtẽdẽ ad admiſtratiõeꝫ eoꝝ q̃ valde exic
cãt vt regñeẛ caro ⁊ vlcᵒ cõſolideẛ. Et qꝛ ĩ p̃dcõ vulnẽ pᵒ
talẽ curatiõeꝫ ẽ aptitudo vt ꝓueniat apa p̃cipue pp duo:
p̃ᵒ qdẽ pp dolorẽ. 2ᵒ ãt pp fluxũ ħũoꝝ ex cõmotiõe ⁊ ebu/
litiõe fcã ĩ eis: idcircco medicĩa q̃ admiſtraẛ ĩ p̃nᵒ dꝫ eſſe
adhuc ẽt doloris mitigatia ⁊ ꝓhibitiua fluxus ħũoꝝ ⁊ ſe
datia cõmotiõis ⁊ ebulitiõis eoꝝ: oẽs ãt ĩtẽtiões pficit ole
um ro. ipꝫ qdẽ ẽ mitigatiuũ doloris: qꝛ ipꝫ ĩquãtũ ẽ oleũ ẽ
mollificatiuũ quodãmõ ⁊ p̃cipue lꝫ ſit fridũ: nõ tñ ẽ vlt̃e
friditatis: ſꝫ q̃ſi ad caſ̃itatẽ d̃cliat ſicͦ appꝫ p. A. 2ᵒ cañ. i ca.
d̃ oleo. Talia ãt ſũt q̃ ſũt mitigatia doloris. Iteꝝ ẽt ẽ ꝓhi/
bitiuũ fluxᵒ ħũoꝝ ĩquãtũ ĩfridatõe ⁊ ſtipticitate pticipat.
Nã talia ſũt q̃ fluxũ ħũoꝝ refrenãt: ẽt ipꝫ ẽ ſedatiuũ ꝯmo
tiõis ⁊ ebulitiõis fcẽ ĩ ħũorībᵒ pp ĩfridatõeꝫ quã fac̃. Et ħ
ẽ cã q̃re auctores p̃cipiũt oleũ ro. admiſtrari plus q̃ꝫ ali/
ud medicamẽ: cõpetit. n. plᵒ q̃ꝫ aliđ medicamẽ vł emplm̃
qđ ẽ repcuſſiuũ: vt v̾bi grã: plᵒ q̃ꝫ aq̃ roſacea ⁊ ſil̃ia. qꝛ ipꝫ
magis mitigatiuũ exiſtit dolorꝭ: ⁊ qꝛ ipꝫ magis ad tpamẽ
tũ accedit: ea. n. q̃ ſũt ĩ exceſſu fritatis nõ ſic ſũt ꝯueniẽtia
mẽbris neruoſis ⁊ cerebro. Ipꝫ ẽt magis cõpetit q̃ꝫ oleuꝫ
aliđ fridũ: puta vt oleũ vio: ⁊ ſil̃ia: qm̃ ipꝫ aliq̃ exiccatiõe
pticipat pp quã plus cõpetit ꝯpłõni pãniculi q̃ ẽ ſicca: et
cũ ħ ẽt ſtipticitate pticipat pp quã plus ⁊ meliᵒ mẽbrũ cõ
fortat ad repulſionẽ fluxᵒ ħũoꝝ. Inſuper ẽt p̃ter oĩa ħ vr̃
magis ꝯueire admiſtratio olei ro: qꝛ ipꝫ vr̃ ex ꝓpetate q̃/
dãmõ mẽbra capitis p̃cipue cerebꝝ ꝯfortare. Dic̃. n. Au.
2ᵒ cañ. ca. d̃ oleo d̃ ipo q̢ oleũ ro. ẽ valde bonũ ĩflãmatõi
cerebri ĩ p̃nᵒ appitõis apatis cerebri: ⁊ ſubdit q̢ augmen
tũ fac̃ ĩ v̾tutibᵒ cerebri ⁊ ĩ itellectu: qꝛ g̃ ħ oĩa ĩ ſe ħꝫ oleuꝫ
ro. iđ ħ ẽ cã q̃re auctores plᵒ docẽt eligẽ tale medicamen
q̃le ẽ oleũ ro. q̃ꝫ aliđ medicamẽ. ¶ Aduertẽduꝫ ẽ tñ circa
ħ q̢ lꝫ tutiᵒ ⁊ meliᵒ ſit ĩcipẽ ĩ curatõe tał vulneris pᵒ d̃te/
ctiõeꝫ ⁊ eleuatõeꝫ oſſis ab admiſtratõe olei ro. pp cãs p̃/
dcãs: tñ ĩ admiſtratiõe illiᵒ ẽ attẽdẽdũ vt q̃ꝫto poſ̃e plᵒ eſt
mĩor fiat vſus ipſiᵒ ⁊ pauciori tpe q̃ ẽ poſ̃e. lꝫ. n. oleũ roſ.
ſit ꝯueniẽs pp ĩtẽtiões p̃dcãs: tñ ipꝫ vulneri vt vulnᵒ ẽ nõ
ꝯuẽit: ẽt ipꝫ cõpłõni pãniculi nõ ẽ ꝯueniẽs: ppea qꝛ pãni/
culus ẽ ſiccitatis vehemẽtis rõne cuiᵒ ẽ ĩdigẽs medicina
q̃ pticipat exiccatione vehemẽti. Et hic ẽ q̢ ĩfuſio multa
ipſiᵒ ⁊ mł̃ta cõtinuatio ĩ admiſtratiõe itus ĩ vulnere pdu
cit aliq̃ñ ad putrefactõeꝫ ipſiᵒ ſicͦ faciũt mł̃ti cirugici q̃ di/
cta auctoꝝ ſupficiałr ſolũ itelligũt. Et ppea. Aui. ⁊ alij au
ctores ſolũ ad 3ᵐ diẽ docẽt ipꝫ itus admiſtrare pᵒ 3ᵐ dieꝫ
ĩcipe ab admiſtratiõe mediciaꝝ exiccãtiũ. Et ad ħãc iten
tiõeꝫ volũt ire Gał. 6. d̃ ige. ſa. ⁊. A. 3ᵒ. cañ. nõ. n. voluit di
cere q̢ nõ eẽt bõa admiſtratio olei ro. ĩ p̃nᵒ curatiõis tał
vulneris pᵒ d̃tectiõeꝫ ⁊ eleuatõeꝫ oſſis: ſꝫ voluit p illđ oñ
dere q̢ caueri dꝫ mł̃tiplicatio vſus eiᵒ q̃ꝫtũ ẽ poſ̃e. Et ꝓ/
pterea qꝛ forte illi medici ſuis tpibᵒ mł̃tiplicabãt vſũ eiᵒ
valde ⁊ p̃cipue itus ĩ vulnẽ. Idcirco dic̃ q̢ pł̃es vidit ſa/
natos ab illo medico ſene cũ ſua medicĩa exiccatiua q̃ꝫ a
medicis alijs q̃ ſolũ intẽdebãt admiſtratiõem medicine
mitigatiue doloris: ñ tñ p ħ vult dicẽ q̢ nulloᵒ: cõpet ad/
miſtratio eiᵒ: qꝛ qñ ẽ ſuſpitio d̃ euẽtu apatis: tũc admiſtra
re ipꝫ oꝫ. ⁊ ppterea dixit ĩ fine illiᵒ capł̃i. ſ. ñ ẽ mixꝝ: g̃ ſi du
ra pellicula ablatis oſſibꝫ forte nõ fugiat medicamẽ ſi ma
gnũ nõ ħẽat apa. i. ſi nõ ſit ſuſpectio d̃ euẽtu apatiſ magni
⁊ qꝛ ĩ p̃nᵒ vt ĩ pł̃ibᵒ ſuſpectio ẽ d̃ ħ p tãto ẽ meliᵒ vt ĩ pł̃ibᵒ
ħ admiſtrare ƀꝫ mõꝫ q̃ dictᵒ ẽ cauẽdo. ſ. ſupfluitateꝫ vſus
eiuſ: ⁊ ex his facile pñt ſolui oƀa. ¶ Ad illđ. n. qđ tu dicis
aucte Ga. 6. d̃ ige. ſa. appꝫ ſolo ad ea q̃ dcã ſũt q̃łr illud di
ctũ dꝫ itelligi. ¶ Ad rõnẽ ãt q̃ p̃ᵒ ar̃: illđ nõ d̃bẽ admiſtra/
ri appꝫ ẽt ſolo: veꝝ. n. ẽ q̢ rõne vulneris: vñ vulnᵒ ẽ ĩ tali
mẽbro illud nõ cõpetit: ſꝫ rõne accñtis: cuiᵒ timeẛ euẽtus
apatis d̃ q̃ ẽ ſuſpectio maior ⁊ tior q̃ꝫ ſit d̃ vulnẽ ſicͦ dcm̃ ẽ
ſ̃ꝑus. ¶ Ad illđ ãt qđ tu arguis ⁊ dicis q̢ ħ nõ facimᵒ ĩ vul
neribᵒ neruoꝝ ⁊ dato q̢ ĩ ipſis ſit ſuſpiᵒ d̃ euẽtu apatis.
¶ Dđꝫ q̢ nõ ẽ ſił̃e oĩno de vulne nerui ⁊ d̃ vulnẽ qđ ẽ cũ
fractura cranei ĩ q̃ d̃tegiẛ os. p̃ᵒ qꝛ ĩ vulnẽ nerui ẽ timor d̃
euẽtu apatis nõ ſolũ pp dolorẽ ⁊ fluxũ ħũoꝝ: imo ẽt pp re
tẽtiõeꝫ ħũiditatis ĩ neruo: oleũ ãt lꝫ iuuaret rõne doloris
noceret rõne ħũiditatis retẽte ĩ neruo: ĩ tali ãt vulnẽ plᵒ
ẽ timor d̃ euẽtu apatis pp cõmotiõeꝫ ⁊ ebulitionẽ q̃ accĩt
ĩ ħũoribᵒ q̃ꝫ ex alio. Iteꝝ ẽt nerui nõ ſũt poſiti ſub oſſe: ſꝫ
ſub carne q̃ qꝛ rara ẽ poroſa põt ſufficiẽẛer v̾tᵒ olei pene/
trare ad neruos ſi fiat inũctio ĩ circuitu vulneris ⁊ dato
q̢ ſuba olei nõ ponaẛ ſup neruũ: pãniculus ãt q̃ dr̃ dura
mr̃: qꝛ poſitᵒ ẽ ſub oſſe ſi fieret inũctio ex oleo ro. ſolũ ĩ cir
cuitu nõ ſic poſſet v̾tᵒ eiᵒ penetrare ad pãniculũ pp ſpiſſi
tudinẽ ⁊ duriciẽ oſſis: ⁊ iđ qꝛ ĩ admiſtratõe olei ro. ĩ circu
itu fieret modica vtilitas: hic ẽ q̢ auctores docẽt nõ ſolũ
ĩ circuitu veꝝ ẽt ſup pãniculũ admiſtrari: q̃ꝫtũ tñ ad ħ ſi/
milanẛ ħ vulnera: qꝛ ſicut neruᵒ cõpłõnis ẽ ſicce: ita ẽt pã
niculᵒ q̃ ĩ ẽt neruoſus: ⁊ ꝓ tãto d̃bemᵒ cauere ĩ ipo multi/
plicationẽ eiᵒ vſus q̃ꝫtũ poſſumᵒ: ⁊ q̃ꝫ citiᵒ poſſumᵒ acce/
dere d̃bemᵒ ad medicamẽ exiccãs. ¶ Ad aliđ ãt: tu dicis
oleũ ro. ẽ fridũ ⁊ frida ꝓhibenẛ. ¶ Dđꝫ ẽ q̢ ea q̃ ſũt fr̃da
ĩ actu ꝓhibenẛ ĩponi: oleũ ãt ro. nõ appõiẛ fr̃m ĩ actu: imo
appõiẛ całꝫ ĩ actu: lꝫ ſit fridũ ĩ v̾tute. Et tu dicis poſtea il/
lud nõ valẽ: qꝛ reduciẛ ad friditatẽ ĩ actu. ¶ Dđꝫ ẽ q̢ meᵃ
frigida q̃ reduciẛ ad actũ nõ itelligiẛ q̢ reducaẛ ad actũ
friditatis quał ẽ friditas ĩ re q̃ ẽ actu frida: ſꝫ reduciẛ ad ac
tũ friditatꝭ p quẽ actũ ẽ potẽs agẽ ĩ corpᵒ nr̃ꝫ: q̃s ãt ſit iſte
actᵒ: ⁊ ƀꝫ quẽ mõꝫ ad hũc actũ reducaẛ nõ ſpectat pñti ꝓ/
poſito ĩgr̃ẽ: cũ ħ ſubtiliſſima pſcrutatiõe ĩdigeat: ⁊ ħ eſt qđ
mihi vr̃ ĩ hac q̃õne tenẽdũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et iq̃t Pau. Multotiẽs accĩt ĩ ſiphac
capitis pᵒ curatõeꝫ cũ ferro apa całꝫ ita q̢
ſupuẽiet ſpiſſitudi oſſis capitiſ ⁊ ſpiſſitu
di cutis iteꝝ: ⁊ ẽ cũ hoc grauitas ⁊ ꝓhibi
tio motᵒ eiᵒ nãł. Et mł̃totiẽs accñt iſtiſ ex
tẽſio ⁊ accñtia alia mala: ⁊ ſeq̃tur hac res
mors. Et ñ accĩt apa całm̃ ſiphac niſi aut
pp os emĩnẽs ſub eo: aut pp grauitatem
tẽtaꝝ: aut pp frigᵒ: aut mł̃titudĩe cibi aut
mł̃titudinẽ vini: aut pp cãꝫ aliã occultam

¶ Supra. A. oñdit mõꝫ ƀꝫ quẽ ñt ĩciſio oſſis ⁊ q̃lia medi/
camia ꝯueniãt pᵒ ĩciſionẽ ⁊ d̃tectõnẽ oſſis. In pte iſta do
cet mõꝫ curatõis q̃rũdã accñtiũ q̃ ꝯſueuerũt ꝯſeq̃ ⁊ appa
rere pᵒ ĩciſiõeꝫ ⁊ d̃tectiõeꝫ oſſis: hec ãt accñtia q̃ plm̃ ꝯſu
euerũt ꝯſeq̃ ſũt duo. Vnũ ẽ ſupuẽtᵒ apatis całi ĩ pãniculo
2ᵐ ẽ nigredo appens pãniculo: p̃ᵒ g̃ docet mõꝫ curatiõis
apatis całi qđ accĩt ĩ pãniculo. 2ᵒ oñdit mõꝫ curatiõis ni/
gredis ſiẽtis ĩ ipo: ⁊ oĩa ħ docet p v̾ba Pauli ad lr̃am. 2ᵃ
ibi. Inq̃t Pau. ſi d̃nigraẛ ſiphac. p̃ᵐ ĩ tres. p̃ᵒ oñdit q̃ eſt
maxĩa ſignificatio apatis całi eueniẽtis ĩ pãniculo. 2ᵒ oſtẽ
dit q̃ ẽ mãifeſta cã euẽtᵒ eiᵒ. 3ᵒ docet mõꝫ curatiõis eiᵒ ſe/
cũda ibi. Et nõ accĩt apa. 3ᵃ ibi. Qđ ſi apatis całi cã ⁊c. Di
cit g̃ p̃ᵒ multotiẽs accĩt ĩ ſiphac. itelligit pãniculũ coopiẽ
teꝫ cerebrũ: ⁊ põt p ħ itelligi vterq̃ꝫ pãniculus. ſ. dura mr̃
⁊ pia mr̃. nã ĩ vtroq̃ꝫ põt accidẽ apa: imo ꝓpiq̃tate ipſorũ
adiuicẽ ẽ raro q̢ ꝯtigat ĩ vno q̃n ẽt accidat alteri. Pᵒ cu/
ratiõeꝫ cũ ferro: ĩtł̃e q̢ lꝫ dicat pᵒ curationẽ cũ ferro: nul
lũ tñ ẽ ĩpoſ̃e ipſũ accidẽ ad curatõeꝫ cũ ferro max̃, e tñ ac/
cidit pᵒ curatiõeꝫ cũ ferro pp cõmotõeꝫ q̃ ſit ĩ ħũoribᵒ ĩ ta
li curatõe q̃ ẽ cã fluxᵒ ħũoꝝ ad locũ: ⁊ p ꝯñs apatiſ: apa ca
lidũ: nota dicit apa całꝫ q̢ cũ illđ ꝯtigat ex fluxu ħũoruꝫ
pp cõmotiõeꝫ ⁊ ebulitiõeꝫ fcãꝫ ĩ ħũoribᵒ pp dolorẽ: ħũo/
res ãt q̃ ſũt pati d̃fluere pp ħ ſũt maxĩe ħũores całi: idcir/
co apa qđ gñaẛ pp ħ vt ĩ pł̃ibᵒ ẽ całm̃ apa ita q̢ ſupeminet
ſpiſſitudini cutis: iteꝝ ⁊c. in his v̾bis. A. docet q̃ ſũt maxi
me ſigna p q̃ cog̃ſciẛ apa eẽ ortũ ĩ pãniclo: ⁊ iſta ſigna ſũt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

duo: Unū ē q̄ pāniculus pp apā tumeſcit ꝛ iſlaf adeo ꝙ ſupeminet extra os: imo ēt ſupra cutē. Et aliō ſignū ē: ga ꝓhibenf ei⁹ mot⁹ nāles: vñ aut nō mouef aut cu difficultate: ꝛ h̄ ꝯtigit pp grauatiōez q̄ fit i pāniculo ex mā apati apante: ꝛ pp ꝯſtrictōez q̄ fit in artarijs ēt ex mā apatis: vñ ex ꝯſtrictiōe ꝛ ꝯculcatiōe fcā in eis ꝓhibef mot⁹ eoꝝ: ꝛ p ꝯñs ꝓhibef ēt mot⁹ pānicli: cū mot⁹ nō ē niſi p motōez artariaꝝ q̄ i ipo ꝛ ſub ipo. Et mltotiēs accit iſtis extēſio ꝛc̄. id eſt ſpaſm⁹ ita ēt h̄z lr̄a ꝛ text⁹ Pauli ꝛ alia accñtia mala ſic.ſ. pmixtio rōnis ꝛ febꝛis aut apa ꝛ ſilia: ꝛ q̄ iſta accñtia cū aduenīūt ſignificāt maximū nocumētū iaz ad cerebrū ꝑueniſſe: idcirco cū accñtia ꝑueniūt vt i plib⁹ mors cōſeqf. Et nō accidit ꝛc̄. pōit h̄ cās apatis q̄ i gn̄e reducunf ad hec: q̄ cāe ei⁹ apatis aut ſūt extrinſece ſicut aliq̄ emminētia oſſis q̄ remanet pūgens ſiphac: hec enim ē cā doloris ad quē ꝯſeqf apa: aut ē aggrauatio ſup pāniculū ex cōpſſione tentaꝝ aut licinioꝝ aut ē frig⁹ qd̄ inimicū ē omnibus mēbꝛis neruoſis vt ſupra habitū ē: aut mltitudo pot⁹ vini. he.n. ſūt cāe q̄re facilr̄ cerebrū replef: q̄ repletio ē cā apatis pāniculi aut cāe ei⁹ apatis ſūt occulte: ꝛ p cās qdē occultas itelligit cās iterioꝛes q̄ ſūt cāe hūorales: vtputa repletio aut cachochimia hūoꝝ: ꝛ ſub cā qdē occulta cōꝓhēdif q̄cūq̄ȝ cā hūoral' ſiue coꝛpal' vtputa malicia cōplōnis exñtis i loco: vel doloꝛ q̄ ſūt cāe attractiōis hūoꝝū ad locū ex qb⁹ apa cauſaf. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd̄ ſi apatis cal'i cā eſt manifeſta: tunc opꝫ vt abſcidas illā cāȝ velociter. Qd̄ ſi ē ex cā occulta tūc ſtude i ſeparatiōe ei⁹ et adminiſtra flōmiā vene ſi nō fuerit ꝓhibens ad hoc ꝛ mioꝛationē cibi ꝛ regimē qd̄ ꝯuenit apatib⁹ cal'is ſicut embꝛocatio cū oleo ro. cal'o aut cū aq̄ i qua bullita ſūt altea ꝛ fenugrecū ꝛ ſemē lini ꝛ camomilla ꝛ eis ſilia: ꝛ adminiſtra empl'm ex farina oꝛdei fcm̄ cū aqua ca. ꝛ oleo ꝛ ſemie lini ꝛ adminiſtra adipē galline i lana ꝛ humecta cū ea caput ꝛ ceruicē ꝛ ſpōdiles et diſtilla in aures aliqd̄ ex oleis q̄ ſedāt caliditates ꝛ fac ſedere īfirmū in aqua cal'a i domo ꝛ inūge ipm. Qd̄ ſi apa cal'm perſeuerat ꝛ nō eſt aliqd qd̄ pꝛohibeat ſumere medicamē ſolutiuū ſoluēs ſemel fiat illud: nā Hypo. pꝛecipit illud.

¶ In pte iſta docet modū curatiōis ipſi⁹ apatis: ꝛ p̄⁹ oñdit modū curatiōis apatis q debef cāe apatis. 2° pōit modū curatiōis apatis q debef ipſi apati. 2ª ibi. Et regimen qd̄ ꝯuenit ipſis apatib⁹ cal'is. p̄ª in duas. p̄° oñdit modū curatiōis apatis q debef qñ accidit a cā ꝑmitiua ꝛ māifeſta 2° ponit modū curatiōis q d̄bef qñ cōtigit ex cāis iterioꝛib⁹ ꝛ occultis. 2ª ibi. Et ſi ē cā occulta. Et itellige circa h̄ ꝙ diuerſitas modi curatiōis in vtraq̄ȝ nō ē niſi q̄ȝtū ad remotionē cāe que facit apa: ſed curatio que d̄bef apati qd̄ incipit eē in mēbꝛo aut qd̄ iā fcm̄ ē q̄ȝtū ad localia eadez ē Dicit ḡ. Qd̄ ſi apatis cal'i cā ē manifeſta. i. extrinſeca ꝛ pꝛimitiua: tūc⁹ oꝫ vt abſcindas illā cām velociter: vt vbi gr̄a ſi cā ſit aliq̄ eminētia oſſis pūgēs auferaf: ſi grauitas tētarū aut licinioꝝ fuerit auferaf ēt. Si frig⁹ calefac cū pānis calidis euapoꝛādo ēt cū calefactiuis ſi multitudo cibi vel pot⁹ diminue vtrūq̄ȝ. Et ſi ē ex cā occulta. i. ex cā intrinſeca ꝛ coꝛpali, q̄lis ē maxime cā humoꝛalis: tūc ēt ſtude i ſeparatiōe ei⁹: q̄ vtranq̄ȝ cām p̄us oꝫ abſcindere: d̄inde venire ad egritudinē que facta ē ab illa cā: vt Gal'. dicit i tegni. Et adminiſtra flōmiā vene ſi nō fuerit aliqd ꝓhibēs vt puta etas vel debilitas multa v̄tutis aut alia ex cāis q̄ ꝓhibēt ipſā fieri oīno: p̄cipit aūt maxime ad remouēdum cām occultā flōmiā: lȝ eni aliq̄ȝ faciat mentionē inferi⁹ de farmacia: q̄ vt plus eſt ꝙ apa accidit ex fluxu ſa. ad locū q̄ȝ ex fluxu alterius humoꝛis: ꝓpterea q̄ ſanguis ē maxime aptus fluere: tū ēt ꝓpter abūdantiā ipſi⁹ maioꝛē: tum etiā ꝓpter mobilitatē ipſius. Iteꝝ ēt flōmia eſt euacuatio maxime diſtrahēs: hoc aūt a p̄ncipio: q̄ apa ḡnatur maxime ex fluxu hūoꝛis: iō cōpetit maxime diſtractionē fieri ad ptē oppoſitā: ꝛ q̄ hoc maxime facit flōmia: ꝛ cito ēt facit: ꝓ tāto plus mentiōem facit de flōmia q̄ȝ de alio mō euōnis. Et minoꝛatiōe cibi. Et minoꝛatio qdē cibi ē vt fiat dieta ſubtilis: aut ſi v̄tus tolerat i vltimo tenuitatis talis eni modus diete cōpetit apati calido pāniculi cum ſit egritudo acuta. Et regimē qd̄ cōpetit apatib⁹ calidis ſup. oꝫ adminiſtrari in tali apate: hoc aūt intelligit. Aui. eē regimē q̄ȝtū ad modū curatiōis p localia que cōpetūt apati calido. Et iſte qdē modus curatiōis ē vt in p̄ncipio adminiſtrenf ea que v̄tutē h̄ñt infrigidatiuā ꝛ repcuſſiuā: ꝛ cū hoc habeat v̄tutē aliqualē mitigatiuā: quale ē oleū ro. vt p̄us dcm̄ ē. in ꝓceſſu aūt qñ incipit humoꝛ iam figi in apate debēt adminiſtrari ea que v̄tutē h̄ñt aliqualē reſolutiuam ꝛ ſūt mollitiua ꝛ mitigatiua doloꝛis qualia ſunt illa que Aui. tāgit in lr̄a ſicut ē embꝛocatio facta cū aq̄ in qua decocta ſūt altea fenugrecū ꝛ ſemē lini ꝛ cāomilla ꝛ iſtis ſilia: ꝛ ſicut ſunt empl'a ex farina oꝛdei ꝛ aqua ꝛ oleo: ꝛ ſemen lini: ꝛ ſit ēt adminiſtratio adipis galline ita vt cuȝ ea vngaf caput ꝛ collū ꝛ ſpōdiles doꝛſi: ꝛ nō ſolū hec iuuāt adminiſtrata circa ptes capitis veꝝ ēt circa totū: ſicut eſt balneare infirmū totū cū aqua calida aut cū oleo aliquo v̄tutē mollificatiuā ꝛ reſolutiuā h̄ñte. In aurib⁹ aūt diſtillandū ē aliqd̄ ex oleis que caliditatē ꝛ ebullitionē ſedant in hūoꝛib⁹ ſicut oleū ro. vel vio. vel onfacinuȝ ꝛ ſilia: iſta eniȝ poſita i aurib⁹ ſedāt inflāmationē hūoꝝ cōtentoꝛuȝ ſup cerebꝛū. Et ſubdit Aui. ꝙ ſi apa calidū pſeuerat ꝛ nō eſt aliqd ꝓhibēs ſumere medicamē ſolutiuū ꝛc̄. In qb⁹ v̄bis. Aui. tria inſinuat. vnū ē de tpe adminiſtrationis medicaminis ſolutiui: ꝛ illud tāgit cū dicit p̄mo ꝙ ſi apa calidū pſeuerat: ex h̄.n. innuit ꝙ medicamē ſolutū ē ꝯueniēs maxime pſeuerāte apate: ꝛ iō ē ꝯueniēs in ꝓceſſu. Nō aūt q̄re ei⁹ cōpetētia plus ē i ꝓceſſu ſicut cōpetētia flōmie pl⁹ ē in p̄ncipio ē: q̄ i ꝓceſſu euacuatio que cōpetit ē euō que ex loco hūoꝛē iam fluxū eradicat. Illa aūt euō que cōpetit i p̄ncipio ē euō que ex loco magis hūoꝛem deriuat ad partē cōtrariā vt nō moueaf ꝛ figaf i loco: nūc aūt euō cū farmacia: q̄ farmacū euāt eligēdo ē euō que maxie eradicat hūoꝛē. Sed euō cū flōmia: q̄ eligēdo nō euā. ē euō in qua maxime fit diſtractio oīuȝ hūoꝝ q ſunt in motu ad ptem aliq̄ȝ: ꝓpter qd̄ cōpetētia flōmia maxime ē in p̄ncipio i quo q̄rif p euōnē pluſ diſtractio ꝛ hūoꝝ diuerſio q̄ȝ aliud. Cōpetētia aūt farmacie plus ē apate pſeuerāte: q̄a tūc p euōnē q̄rif eradicatio humoꝛis q in mēbꝛo apato eſt cōtēt⁹. 2° aūt īſinuat timoꝛē vſus euōnis cū farmaco: ꝛ h̄ īſinuat cū dicit. 2°. Et nō ē aliqd ꝓhibēs ſumere medicamē ſolutiuū ꝛc̄. Et i hoc ꝙ ſic dixit īſinuat ꝙ plura pñt eē ꝓhibētia vſū ei⁹ q̄ȝ vſum flōmie. Et hoc iō: q̄ ſic apparet p Gal'. i cōmēto ſcd̄i regiminis acutoꝝ. Ulr̄ tutius poſſumus flōmiā facere q̄ȝ farmaciā in paſſiōib⁹ acutis exhibere: in vſu.n. farmacie ē timoꝛ ꝓpterea q̄ nos nō poſſum⁹ dū volum⁹ cōſtrigere euōnem ſicut i flōmia poſſum⁹: vñ nō ſic in ptāte ē mēſuratio euōnis eius ſicut ē mēſura flōmie: ꝓpter qd̄ timoꝛ magis ē i vſu ei⁹: ꝛ p̄cipue i acutis egritudinib⁹ in qbus nocūmentū ē cauendū q̄ȝ ſit in vſu flōmie. Et etiaȝ timoꝛ in exhibitiōe farmacie plus ꝓpter cōmotiōez quā facit humoꝛib⁹ ꝛ inflāmatōem quaȝ facit

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

in eis que nõ ſic hꝫ facere ſtõmia. Et qꝛ illa maxime caue/mus in paſſiõib⁹ acutis ꝛ ꝑcipue in illis q̃ ſũt cũ apãte il/lius mẽbri: hic eſt ꝙ plus timem⁹ vſum farmacie i eis q̃ꝫ vſuꝫ ſtõmie. Tertio Aui. iſinuat q̃le ẽ hoc farmacũ qḋ oꝫ exhiberi ꝛ hoc iſinuat cũ dicit ſoluẽs ſemel: i hoc .n. v̄bo voluit iſinuare ꝙ farmacũ illud qḋ exhibeᷓ oꝫ eẽ farma cum ſoluẽs cũ facilitate vt ex ſui facilitate nõ augeat iſlã/mationẽ ꝛ furiã i hũoꝛib⁹ quale farmacũ ẽ caſſia fiſtula ꝛ mãna ꝛ tamarindi ꝛ ſimilia: v̄bũ aũt Pauli loco ei⁹ qḋ h̄ dicit Aui. ſoluens ſemel hꝫ: ꝛ colagogo .i. colere eductiuo farmaco .i. purgare eos iubet: ꝛ veꝝ etiã ẽ illud v̄bũ cum hoc apã ſit calidũ qḋ fit ex ſanguine declinãte ad nãꝫ co/lere: ex tali .n. ſanguine ẽ apt⁹ apari pãniculus: qm̃ talis ſanguis ꝑpter ſui ſubtilitatẽ ẽ apt⁹ imbibi in ſubãꝫ pãni/culi q̃ ẽ depreſſa ꝛ ſolida: vñ videmus ꝙ pleureſis qḋ eſt apã pãniculi vtplurimũ fit ex tali ſang. talis etiã hũoꝛ eſt maxime mobilis: vñ maxime eſt apt⁹ fluere ad locũ qui apatur: hinc ẽ ꝙ farmacũ qḋ huic cõuenit maxime oꝫ eẽ colere eductiuũ cũ facilitate vt inflãmationẽ in humoꝛi/bus non augeat ꝛ furiã qualia ſunt farmaca ꝑdicta co/lere ſolutiua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Jngt Paulus. Denigraᷓ ſiphac ꝛ ni/gredo ẽ i ſupꝫficie ei⁹: ꝛ illud eſt i medica mine iteꝝ quo curaᷓ: naꝫ medicamen ni grũ foꝛtaſſe facit illud: tũc opꝫ vt ſumas ex melle ꝛ oleo ro. iij. ptes: ꝛ pmiſceas et linias cũ eo pãnũ ꝛ ponas ſup ſiphac: ꝙ ſi accidit in ſiphac nigredo ex ſeipſo ꝛ ꝑ uenit vſqꝫ ad oculũ ꝑcipue cũ ſignis aliȷs malis: tũc oꝫ vt õſpes de ſalute hui⁹ infir mi qm̃ eſt ſignificatio cõſumptiõis cali/ditatis innate ꝛ deſtructionis eius.

¶ Jn pte iſta oñdit modũ curatiõis denigratiõis q̃ aliqñ apparet i pãniculo poſt iciſionẽ ꝛ detectiõeꝫ ꝛ eleuatiõeꝫ oſſis: ꝛ qꝛ iſtḋ qḋ hic dr̄ totũ dcm̃ ẽ ſupꝛa: idcirco i expoſi tiõe hui⁹ .§. iſiſtere nõ curam⁹. Jntellige hic vnũ circa il/lud v̄bũ qḋ dicit. Qḋ ſi accidat ſiphac nigredo ex ſeipſo ꝛ ꝑuenit vſqꝫ ad oculũ. ſ. nigredo ꝑcipue cum ſignis aliȷs malis: tũc opꝫ vt deſperes ꝛc. Dixit ãt Aui. ſignanᷓ ꝛ pre cipue cũ ſignis aliȷs malis. Jſta .n. nigredo q̃ ꝑuenit vſqꝫ ad oculũ põt cõtigere duplici de cã: aut .n. ꝑmo cõtingit i pãniculo ꝛ ꝑuenit vſqꝫ ad oculũ ꝑpter moꝛtificatiõem ꝛ deſtructionẽ caloꝛis nãlis. tũc ẽ ſignũ moꝛtis. Et cũ ipſa cõiunguntᷓ alia accidẽtia peſſima ꝛ moꝛtalia. Aut cõtigit aliqñ nõ ꝑpter hoc: ſed ꝑpter expulſionẽ ſanguinis attra cti ex ꝑcuſſiõe ꝛ caſu verſus partẽ exterioꝛẽ ſicut videm⁹ etiã in aliȷs fracturis oſſiũ ꝙ in ꝑncipio circa cutẽ nõ ap/parẽte aliq̃ nigredine ꝛ liuiditate poſt modũ ipſa appet ꝑpterea qꝛ ſanguis attract⁹ expelliᷓ a nã ad ſupꝫficiẽ cutis ꝛ reſoluiᷓ cõſimili mõ aliqñ nigredo i hoc vulnẽ cõtige re põt q̃ ꝑtingit vſqꝫ ad oculũ: ꝛ qñ qdẽ ipſa ſic euenit poſ ſibilis eſt auaſio illi⁹ iſirmi ſicut manifeſte nos in quodã hñte vulnus cũ fractura ꝛ detectiõe cranei vidim⁹ iſtam nigredinẽ apparẽtem ꝛ ꝑtingẽtem vſqꝫ ad oculum tamẽ euaſit iſirm⁹: ſed tñ cũ iſta nigredine nõ erant alia mala ſi gna cõiuncta. Et pro tanto Aui. dixit. Et precipue cum ſi gnis aliȷs malis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ego iã vidi quẽdã cui accidit fractu ra i capite ſuo ꝛ concauatũ eſt os capitis ei⁹ poſt annũ ꝛ ſanat⁹ ẽ: ꝛ illud iõ: qm̃ fra ctura fuit in ſincipite: ꝛ fuit ex ꝑcuſſiõe ſa gitte: ꝛ erat ei curſus: ꝛ propter hoc non aduenit ſiphac aliquid: imo ſaluatuꝫ eſt a coꝛruptiõe. Jnquit Galie. Accidit ho mini vt frangeretur ſinciput ei⁹: ꝛ iteruꝫ os tpis fractura extenſa: ꝛ cõpoſita ẽ fra/ctura cũ diſpoſitione reꝝ oſſis ſincipitis ꝛ icidimus ipm ad itentioneꝫ notã: ꝛ ſuf/ficit illud ꝛ ſanatus eſt vir.

¶ Jn pte iſta que fuit ẽt ꝑus diuiſa Aui. ꝑ q̃dã exẽpla ex ex periẽtia ſũpta approbat q̃dã ꝑus dcã. Et duo facit ſm ꝙ duo recitat exẽpla: quoꝝ vnũ ẽ Pauli: aliḋ vero Gal. 2ᵐ exẽplũ: ponit ibi. Jngt Gal. accidit homini ꝛc. Primũ q dem exẽplũ ꝑbat qũo inciſio ꝛ detectio oſſis i loco iſerio ri ex quo ſanies melius poſſit habere fluxũ: qꝛ tũc cuſto/diᷓ magis ipaſſibilis ſicut dicit ſm verba Pauli ꝙ vidit quẽdã cui accidit fractura i capite ſuo: ꝛ ꝯcauatũ ẽ os ca/pitis eius poſt annũ ꝛ ſanat⁹ eſt: ꝛ hoc iõ qꝛ fractura erat in ſincipite: vt dicit Aui. i lr̃a. Sed littera text⁹ Pauli dic ꝙ fractura erat in occipitio ꝛ vtrũqꝫ põt eẽ verũ: ꝛ iſta fra ctura fuit ex ꝑcuſſiõe ſagitte ꝛ fuit facta in loco iſerioꝛi ex quo ſanies poterat habere cõtinue effuſionẽ: vñ nõ rema nebat ſup pãniculũ: ꝛ ꝑpter hoc pãniculus ſaluatus eſt a coꝛruptiõe ꝛ ſanatus ẽ: poſtea qñ fuit facta cõcauatio et detectio oſſis: hoc ẽ qḋ vult dicere Aui. Vñ iſtud verbuꝫ qḋ dicit in ꝑncipio huius .§. Et ego iam vidi quendã ꝛc. nõ refertur ad illḋ qḋ imediate dixerat in ꝑcedẽti .§. ſicut videᷓ ſonare ſeries v̄boꝝ littere Aui. ſed ẽ quidaꝫ .§. ꝑ ſe hñs illã ſñiam que dicta ẽ: ꝛ ẽ totũ verbuꝫ Pauli. Vñ oꝫ exponi: ego. ſ. paulus: ita .n. eſt ſcriptũ i illo caplo qḋ fe/cit Paulus. Dicit eni. noui .n. aliquẽ ꝛ poſt annũ paſſiõiꝫ ꝛc. Scḋm aũt exẽplum qḋ ponit ẽ exẽplum Gal. ꝛ põt le/gi ad duplicẽ intentionẽ. Vna intẽtio ſm quã põt legi eſt vt velit oſtẽdere illud qḋ dcm̃ fuit ſupꝛa. ſ. ꝙ qñ ẽ aliqua fractura hñs longitudinẽ multã nõ opꝫ i eleuatiõe oſſis cõſequi totã fracturã: ſed ſufficit eleuare ꝛ auferre aliq̃ꝫ partẽ oſſis que magis ẽ cõminuta ꝛ confracta: ſicut dicit Gal. ꝙ accidit cuidã homini vt frangereᷓ os in ſincipite fractura extenſa ꝛ lõga ꝛ inciſimus ad intẽtionẽ notã: pu ta qꝛ ſolũ iciſimus aliquã partẽ que erãt debilioꝛ ꝛ magꝭ cõminuta ꝛ nõ ſecuti fuimus in inciſiõe totã fracturã. Et ſufficit illḋ ꝛ ſanatus eſt vir: ꝛ ſm iſtã intentionẽ nõ inue nitur illud exẽplũ poſitũ a Gal. 6. de inge. ſani. ſed forteꝫ deficit ꝑpter defectũ illius tranſlatiõis. Alia intẽtio ſecũ dum quã põt legi ẽ vt cõcoꝛdat in idẽ cũ ꝑdicto exemplo qḋ poſuit Pau. vt ꝑ hoc velit oñdere qualr̃ dato ꝙ fra/ctura pertingat vſqꝫ ad locũ ſupioꝛẽ: ſufficit tñ inciſioneꝫ ꝛ detectionẽ oſſis facere in loco inferioꝛi cuꝫ ex illo locõ cõuenienter ſanies effluat ꝛ remaneat pãniculus cuſto/ditus a putrefactiõe. Sicut ingt Galie. accidit cuidã hoĩ ꝛc. ꝛ inciſimus ad itentionẽ notam. ſ. ad iſtam intentionẽ vt ſanies poſſit ad extra ꝑfluere: vnde inciſimus in loco ꝑ quẽ liberius poterit effluere: puta in loco inferioꝛi ꝛ ſuf ficit illud ꝛ ſanatus ẽ vir: ſupple abſqꝫ inciſione maioꝛi: ꝛ ſecũdũ iſtam intẽtionẽ bene iueniᷓ illud exẽplũ poſitum a Galie. ſexto de inge. ſani. capi. vltimo .§. illo: ſcio nanqꝫ quoniam cuidam caput vidimus ꝛc. Et in hoc termina/tur expoſitio iſtius capituli.

¶ Explicit expoſitio clariſſimi artium ꝛ medicine docto/ris magiſtri Dini de Floꝛẽtia ſuper tertia ꝛ quarta Fen Auicen. ꝛ ſuper parte quinte.

¶Gentilis Florentini ſup ea parte tractatus tertij Fen q̄n te: De fracturis quam dinus non expoſuit. Expō incipit.

¶De fractura mandibule. Cap. ij.

i Nquit ſapiens cum mādibula in ciditur ad interiora frangitur.

¶Supiꝰ Aui. dterminauit de fractura cranei: in pte iſta dtermīat d̄ fractura mādibule: ⁊.2. facit q̄ꝛ p̄º p̄mittit. 2º pōit. curā. 2ª ibi. Q̄ṁ ſi frāgit̄ mādibula: dic̄ ſic d̄ p̄ma pte ꝙ ſapiēs dixit ꝙ cū mādibula icidit̄ ad iteriora. i. iclinat̄ ad iteriora frāgit̄. ¶Deinde cum dicit.

¶Q̄ḋ ſi frāgit̄ mādib'la d̄xtra tūc itromitte idicē ⁊ mediū manꝰ ſiniſtre i os ifirmi: ⁊ ſi frāgit̄ mādib'la ſiniſtra tc̄ itrōitte manꝰ d̄xtre ⁊ eleua cū eis marginē fracture exteriꝰ ⁊ iteriꝰ ⁊ oppōe eas ābas cū manu altera d̄ foris ⁊ eq̄ eā ⁊ cognoſces equationē eius ex equatione dētiū q̄ ſunt in ea.

¶Pōit curā ⁊.2. fac: q̄ꝛ p̄º pōit curā q̄ñ mādibula frāgit̄ i vno loco. 2º pōit curā q̄ñ mādibula frāgit̄ i diuerſis locis 2ª ibi. Si āt frāgit̄ mādibula. Dic̄ ſic d̄ p̄ª pte: ꝙ ſi mādibula dextra frāgit̄: tūc itromitte digitū idicē ⁊ mediū manꝰ ſiniſtre i os ifirmi ⁊ reſtaura. Et ſi frangit̄ mādibula ſiniſtra: tūc itromitte digitoꝫ manꝰ d̄xtre ⁊ eleua marginē fracture equādo ⁊ mouēdo iteriꝰ ⁊ exteriꝰ ⁊ cogſces eq̄tionē eiꝰ eq̄tiōe dētiū q̄ ſūt in mādibula. ¶Deinde cum dicit.

¶Si āt frāgat̄ mādib'la i duobꝰ locis tūc extēde eā i duo latera ſ̄ꝫ oppōneꝫ miſtro extēdēte eā: ⁊ miſtro retinēte ipaꝫ: dein̄ veniat medicꝰ ad equādū ipaꝫ ſ̄ꝫ ꝙ diximꝰ ⁊ liga dētes ꝓ torti ſūt ⁊ ſepati ſt adiuicē. Si āt acciat cū fractura vulnꝰ aut fruſtuꝫ tūc admiſtra ꝯſuturā ⁊ puluillos ⁊ medicinas icarnatias poſt reditōeꝫ ⁊ eq̄tionē.

¶Pōit curā q̄ñ mādib'la frāgit̄ i duobꝰ locis: ⁊.2. fac: q̄ꝛ p̄º fac̄ h̄. 2º doceꝫ facē ligamētū. 2ª ibi. Jngt ⁊ ligamētū. dic̄ ſic d̄ p̄ª pte: ꝙ ſi mādib'la frāgit̄ i duobꝰ locis: tūc extēde mādibulā i.2. latera ⁊ medicꝰ eq̄t ipaꝫ ſ̄ꝫ ꝙ diximꝰ ⁊ liga dētes q̄ torti ſūt: ⁊ ſepati ſūt adiuicē. Et ſubdit ꝙ ſi cū fractura acciat vulnꝰ aut fruſtū oſſis: tc̄ admiſtra cōſuturā ⁊ puluillos ⁊ medicias icarnatias pꝰ r̄ditōeꝫ ⁊ eq̄tōeꝫ. Dei. ⁊c̄.

¶Jngt: ligamētū eiꝰ ſit ſ̄ꝫ hūc mōꝫ pone medietatē vitte ſup nuchā colli ⁊ vadant due extrēitates a duobꝰ laterībꝰ ſup duas aures vſq̄ꝫ ad extrēitatē mādib'le: dein̄ vadāt cū eis iteꝝ ad nuchā: dein̄ vſq̄ꝫ ad locū ſub mādibula ſup duas maxillas vſq̄ꝫ ad ſinciput vadēs ex eo iteꝝ vſq̄ꝫ ad locū q̄ ē ſub nucha ⁊ ponat̄ ligamētū aliud ſuper fronteꝫ ⁊ in poſterioribus capitis ⁊ ſtringatur tota inuolutio que inuoluta ē ⁊ ponatur deſuper pannus lenis.

¶Doceꝫ facē ligamētū: ⁊ dic̄ ſic ꝙ ligamētū ſit ſ̄ꝫ hūc mōꝫ nā pōit mediū vitte ſup nuchā colli: ⁊ vadāt due extrēitates ligamēti ſup duas aures vſq̄ꝫ ad extrēitatē mādibule: deinde iterū vadāt ad nuchā: deinde iterū reuoluat̄: ⁊ ſiat aliud ligamētum ſup frontē: ⁊ tota inuolutio q̄ iuoluta eſt ſtringat̄ ⁊ ponat̄ deſuper pānus lenis. Deinde cū dic̄.

¶Et ſi ſepent̄ ābe mādibule ſil'r ex extrēitatibꝰ eaꝝ tūc icipiat̄ cū vtriſq̄ꝫ māibus paulati: deide opponāt̄ ⁊ ꝯiūgant̄ ⁊ cōſideret̄ ad cōpoſitōeꝫ dētiū ⁊ liga duales cū filo auri vt nō ſepet̄ rectificatio ⁊ pōatur medicamē ligamēti ſup collū ⁊ vadat caput eiꝰ ad extrēitatē mādib'le ⁊ p̄cipiat̄ ifirmo vt q̄eſcat ⁊ ſit trāq̄llꝰ ⁊ dittat locutionē ⁊ pōat̄ cibꝰ eiꝰ ſorbitōes. Et ſi alterat̄ aliḋ ex figura tūc ſoluat̄ ligamētū niſi acciat apa calꝫ. Q̄ḋ ſi acciat tūc ñ negligas vti ēplīs ⁊ ēbrocꝫ q̄ ꝯueniūt ad illḋ ex ill'q̄ ſedāt ⁊ r̄ſoluūt cū eq̄litate. Et os q̄dē mādib'le ſtrigit̄ añ tres hebdōadas: q̄ñ ē lene ⁊ ē i eo medulla plīma replens ipſuꝫ.

¶Pōit curā ꝑ ligamētū q̄ñ mādibula frāgit̄ i duobꝰ locis ⁊ dic̄ ſic ꝙ ſi ābe mādib'le ſepant̄ ſil'r ex extrēitatibꝰ eaꝝ tc̄ icipiat̄ reſtaurari cū vtriſq̄ꝫ māibꝰ paulati dein̄ ꝯiūgāt̄ mādib'le: ⁊ ꝯſiderā ꝙ dētes vn̄ appōant̄ ⁊ liga dētes duales cū filo auri: ⁊ ñ ſepet̄ rectificatio. Et pōat̄ mediū ligamēti ſup collū: ⁊ vadat caput eiꝰ ad extrēitatē mādib'le ⁊ p̄cipiat̄ vt ifirmꝰ q̄eſcat: ⁊ ſit trāq̄llꝰ: ⁊ dimittat̄ locutōeꝫ. Et cibꝰ eiꝰ ſit ſorbil'. Et ſubdit ꝙ ſi nō mutat̄ aliq̄d ex fiſſura: tc̄ nō ſoluat̄ ligamētū niſi acciat apa calꝫ. Et ſi apa calꝫ acciat: tūc ñ negligas vti emplīs ⁊ ēbrocis q̄ ꝯueniūt ad apa calꝫ Et ex ill'q̄ ſedāt ⁊ r̄ſoluūt cū eq̄litate. Et ſ̄bdit ꝙ os mādib'le r̄ſtaurat̄ añ tres hebdōadas: q̄ñ ē os lene: ⁊ ē medulla pſ̄ia replēs iſtḋ os.

¶De fractura naſi. Cap. iij.

n Aſi ſupior ps ē os ⁊ iferior ē cartilago: ⁊ illi q̄dē cartilagini ñ accit fractura: imo attritio: ⁊ ꝙ cōprimēdo dilatat̄ tota: ⁊ q̄ḋ dilatat̄ iferior ps eiꝰ ſupiore remanēte vt ē ⁊ ſepatio ad vnū latꝰ. Supiori v̄o pti oſſis accit q̄ñq̄ꝫ fractura: ⁊ q̄ñ frāgit̄ naſus ⁊ ñ curat̄ ꝑducit ad caſū. Et iteꝝ q̄ñq̄ꝫ idurat̄ ⁊ remanet ſ̄m tortuoſitatē ſuā: q̄re nō recipit eq̄tioneꝫ.

¶Pōit capm̄ d̄ fractura naſi: ⁊.2. fac̄: q̄ꝛ pº p̄mittit. 2º pōit curā. 2ª ibi. Oꝫ ḡ vt feſtinet̄. dic̄ ſic d̄ p̄ª pte ꝙ ſupior ps naſi ē cartilago: ⁊ cartilagi ñ accit fractura: imo accit ei attritio ⁊ cōp̄mēdo dilatat̄ tota: ⁊ iſta ps iferior dilatat̄ exñte pte ſupiori naſo ſꝫ: ſupiori pte naſi q̄ñq̄ꝫ accit fractura. Et q̄ñ naſus frāgit̄: ⁊ ñ curat̄ ꝑduc̄ ad caſū. Et q̄ñq̄ꝫ idurat̄ ⁊ remāet ſ̄ꝫ tortuoſitatē ſuā: ⁊ ñ recipit curatōeꝫ. Dein̄. ⁊c̄.

¶Opꝫ ergo vt feſtiet̄ i die p̄mo ⁊ ñ ptrāſeat d̄cimū. Et ſcias ꝙ q̄ñ fractura naſi cōſeq̄t̄ loca ſupiora eiꝰ magꝭ ꝯuēiēs ē: ⁊ r̄ctius regimē i ea ē vt ſumat̄ ſtilꝰ d̄cēt̄ factꝰ lenis ⁊ itrōittat̄ cū facilitate i naſū vſq̄ꝫ ad finē alchaiaſiꝫ ⁊ teneat ipꝫ cū manu ſua ⁊ eq̄t naſū cū māu altera dōec eq̄t̄: dein̄ ſubtiliet̄ itromittēdo liciniū ꝯſeruās ipꝫ i figura eq̄tōis. Et meliꝰ ē q̄dē vt ſit ex lino

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Et cautela ē vt itromittat̄ i vtraſq₃ nares ſil̄:ſ₃ ñ ſit nocumētū niſi i latē vno. Et qñ ꝗ₃ pōit̄ liciniū i lat⁹ vnū vſq₃quo ei⁹ vltia tio ꝑuēit ad ꝯfirmatiōe₃ ⁊ reſtauratōe₃. Et nō cōpōat̄ ſup naſū ligamētū: quoniā facit ip̄₃ latū niſi ſit illic eminētia magna ⁊ timeatur ſ̄m eam deſcenſio.

¶ Pōit curā: ⁊ p̄⁰ pōit curā qñ naſus frāgit̄ i ptib⁹ ſupiori b⁹. 2⁰ pōit curā qñ frāgit̄ i ptib⁹ iferiorib⁹. 2ª ibi. Cū āt ac/ cidit i ptib⁹. Dic̄ ſic d̄ pª pte ꝙ oꝫ vt feſtiet̄ reſtauratio na ſi i die p̄⁰ ⁊ nō ptrāſeat d̄cimū. Et ſcias ꝙ qñ fractura na ſi fit i ptib⁹ ſupiorib⁹ magl̄ ꝯueniēs ⁊ recti⁹ regimē i ea ē vt ſumat̄ filus d̄cēt fcūs: ⁊ itromittat̄ cū facilitate i naſu₃ vſq₃ ad alchaiaſe₃. i. ad ptes vbi fit odorat⁹ ⁊ teneat hūc ſi lu₃ cū manu ſua ⁊ cū manu altera eq̄t naſū q̄uſq₃ eq̄t̄. De inde ſubtiliet̄ medic⁹ itromittēdo liciniū ꝯſeruās naſu₃ i figura ſua. Et meli⁹ q̄dē ē vt iſtō liciniū fiat ex lio. ⁊ maior cautela ē vt liciniū itromittat̄ in ābas nares: dato ꝙ leſio ſit tm̄ i vna nare: ⁊ pōit̄ qñq₃ liciniū i latere vno quouſq₃ ꝑuenit ꝯfirmatio ⁊ reſtauratio cōpleta. Et ſubdit ꝙ ñ oꝫ pōi ligamētū qm̄ facit naſū latū niſi eēt mlt̄ū magna emi nētia: ⁊ retineat̄ naſus ſ̄m eūdē ſenſum. Deide cū dicit.

¶ Cū āt accit i ptib⁹ iferiorib⁹: tūc poſ̄e ē vt eq̄t̄ cū duob⁹ digitis duaꝝ manuu₃ ſi/ cut duob⁹ idicib⁹ aut duob⁹ auricularib⁹. Et qñ accit i hac diſpōne apā: tūc vnguē tū diaglō ē bonū valde: qm̄ ſedat apā ⁊ cō ſeruat iteꝝ figurā equatōis ⁊ ꝯfortat: ſil̄r medicamē fcūm cū aceto ⁊ oleo ⁊ ſil̄ia ⁊ miuto turis ſup qō pl̄uerizet̄ cinis: ⁊ em pl̄et̄ cū eo. Et qñ fractura ē attritio apta tūc nō ē poſ̄e vt redeat cū ea ad rectifica/ tionē niſi poſtq₃ findit̄ ⁊ extrahit̄ ꝯmiu/ tio oſſiū ⁊ cū ſutura ei⁹: ⁊ pulverizēt̄ d̄ſup pulueres. Et qñ accidūt iclinatio ⁊ ſepa tio cartilagis tūc eq̄ eā violēt: dīn liga eā ligatura ꝯſeruāte eā ſup illō ⁊ ē vt ponas ligamētū extēſū ex latitudie ceruicis ſup quā ē icliatio ex eis qb⁹ ſit facile hoc liga mētū: ⁊ bonū ē vt ſumas marginē panni fortij: aut corrigiam cui ſit latitudo digiti vni⁹ ⁊ leni vnā extrēitatū ei⁹ cū glutio pi/ ſciū: ⁊ glutio corij vacci: aut cū gūma aut cū reliqs glutiatōe₃ faciētib⁹: ⁊ iuiſca ip ſā ſup extrēitatē naſi ex latere ſup qō ē in cliatio dōec exiccet̄ ſup ip̄₃ ⁊ reducat̄ na ſus ad ſitū ſuū cū violētia: dīn extēde illā corrigiā: aut pānū dōec eq̄t̄ cū eo ⁊ iclina ip̄₃ ad lat⁹ diuerſū icliationi p̄rie ⁊ reſtau ra ip̄₃ ſup collū ⁊ liga ip̄₃ ligamēto tenen te ip̄₃ ſ̄m illā formā ⁊ emplaſtra cum em/ plaſtris que ſunt neceſſaria.

¶ Pōit curā qñ naſus frāgit̄ i ptib⁹ iferioribus: ⁊ dicit ſic: ꝙ cū fractura accit i ptib⁹ iferiorib⁹ naſi: tūc poſ̄e ē vt eq̄ tur fractura iſta cū duob⁹ digitis ſic̄ cū duob⁹ idicib⁹ aut cū duob⁹ auricl̄arib⁹. Et ſubdit ꝙ qñ i hac diſpōne accit apā: tūc vnguētū diaglō ē bonū: qm̄ ſedat apā ⁊ conſeruat figurā eq̄tiōis ⁊ ꝯfortat ⁊ pōit alia medicamīa q̄ ēt ſūt bo na ⁊ ſūt nota. Et ſubdit ꝙ qñ i fractura accit attritio māi feſta: tūc nō ē poſ̄e vt redoleat cū iſta fractura naſus ad re ſtauratiōe₃ naſi poſtq₃ ſcidit̄ ⁊ extrahit̄ cōminutio oſſiū: ⁊ conſutura ei⁹. Et pulverizet deſup pulueres ꝯueniētes ⁊ qñ accit i naſo iclinatio ⁊ ſepatio cartilagis: tūc eq̄ iſtā ſepationē violēter. Deide liga cū ligatura ꝯſeruāte eā re ſtauratōe₃ ſ₃ ꝙ ē ꝯuēiēs ⁊ ē tal̄ ligatura vt pōas ligamen tū ⁊ ſumas marginē pāni fortis aut corrigiā cui ſit latitu do vni⁹ digiti. Et line vnā extrēitatē ei⁹ cū glutino piſciū aut cū alijs glutinātib⁹: ⁊ iuiſca iſtū pānū ſup extrēitate₃ naſi ex latere ſup qō ē iclinatio dōec exiccet̄ ⁊ reducat̄ na ſus ad ſcitū ſuū cū violētia: ⁊ extēde corrigiā illā aut pan nū dōec eq̄t̄ cū eo ⁊ empl̄a cū empl̄is neceſſarijs.

¶ De fractura furcule. Cap. iiij.

f Urcula frangit̄: aut ꝓpter pōdus delatū: aut ꝓpter caſū magnū: aut ꝓpter ꝑcuſſionē vehementem.

¶ Poſito ca. de fractura naſi: pōit cap. de fractura furcule ⁊ duo facit: q₂ p̄mo p̄mittit. 2⁰ ponit curā. 2ª ibi. Amplius furcule reſtauratio. Dicit ſic de p̄ma pte ꝙ furcula fran/ gitur aut ꝓpter pōdus dilatum aut ꝓpter curſū magnu₃ aut ꝓpter percuſſionē vehemētē. Deinde cum dicit.

¶ Ampli⁹ furcl̄e reſtauratio fit difficil̄ et idiget ſubtiliatōe. Dixerūt i r̄ſtauratiōe ei⁹: ſi ꝯtrahit̄ ꝓpe caſſū erit d̄ſcēſio capitꝭ adiutorij iferi⁹ min⁹. inq̄t. Et qñ ꝯtrahit̄ furcl̄a i duas medietates: tē fac ſedē infir mū ſup ſedē ⁊ teneat miſter adiutoriū in quo ē furcl̄a fracta ⁊ extēdat ip̄₃ ad exte/ riora ⁊ ad ſupiora iteꝝ ⁊ extendat miſter iteꝝ ceruicē ⁊ hūeꝝ icliatū cū q̄titate q̄ ē necia. Et eq̄t medic⁹ cū digitis ſuis illō qō ē eminēs ipellēs ip̄₃ ⁊ qō ē ꝯcauū cō/ moueat añ ⁊ retro ⁊ extrahat ip̄₃. Et ſi in diget i illo extēſiōe pl̄ima pōat ſub titilli/ co pilā magnā d̄ pil̄ ⁊ eleuet cubitū dōec approxiet ip̄₃ coſtꝭ: qm̄ extēdet̄ ſ₃ ꝙ vult ⁊ ſi icidit̄ extrēitas furcule ad iteriora frā gēdo: aut ñ obedit cū attractōe medici ⁊ ñ ſuſpēdit̄ qm̄ ē ad ꝓfūdū pl̄imū: tē ꝓſter ne ifirmū ſup collu₃ ſuū ⁊ pōe ſub hūero puluiar gibboſū ⁊ d̄merge hūeꝝ ei⁹ iferi us donec eleuet̄ ad os furcule: dīn eq̄ ip ſu₃ ⁊ rectifica cū digito tuo ⁊ ſtringe.

¶ Pōit curā ⁊ .2. fac̄: q₂ p̄⁰ facit h̄. 2⁰ oñdit quō extremitates furcule nō frāgunt̄. 2ª ibi. Et extrēitas v̄o ei⁹. Pria i du/ as: q₂ p̄⁰ Aui. fac̄ qō dcm̄ ē. 2⁰ docet curare qñ fruſtū ali/ qō lederet. 2ª ibi. Qd̄ ſi ifirm⁹ iuenerit. Dicit ſic de pª pte: ꝙ reſtauratio furcule fit difficilis ⁊ idiget ſubtiliatōe. Di xerūt. ſ. antiq i reſtauratiōe furcule ſi cōtrahit̄ ꝓpe caſſū ſc₃ pectoris erit deſcēſio capitis adiutorij min⁹. Et qñ cō

trahif furcula ī duas extrēitates: tūc fac ſedere īfirmū ſuper ſedē ⁊ miniſter teneat adiutoriū ī q̄ ē furcula fracta. Et extēdat adiutoriū ad ſupiora ⁊ īferiora: iter͛ extendat ceruicē ⁊ humer͛. Et medic⁹ eq̄t cū digitꝭ ſuis illō qd̄ eſt eminēs ipelliēdo illō qd̄ ē emines: ⁊ cōmouēdo an̄ ⁊ retro qd̄ ē cōcauū. Et ſi idiget illo extēſiōe pōat medic⁹ ſub titillico pilā magnā ō pilis: vt eleuet cubitū donec approxiet ip̄ʒ coſtis: qm̄ extēdef ſʒ ꝙ vult. Et ſubdit ꝙ ſi furcula icidif ad iferiora: ⁊ ñ obedit cū attractōe medici: tūc ꝓſterne īfirmū ſup collū ſuū: ⁊ pōe ſub hūero puluiar gibboſū: ⁊ ōmerge humer͛ ei⁹ īferi⁹ donec eleuef ad os furcule: deinde eq̄ ip̄ʒ ⁊ ſtringe. Deinde cum dicit.

¶ Qd̄ ſi īfirm⁹ īuenerit pūcturā ex deambulatōe man⁹ ſup ip̄ʒ tūc fruſtū pūgit ip̄ʒ ſʒ ſcitū ergo ſcide ⁊ aufer fruſtū ⁊ fiat illud a te cū facilitate: ⁊ ꝓpe ſi fuerit fruſtū ſubt⁹: ⁊ vt nō diſrūpas ſiphac pectoris intromitte īſtrm̄ ꝯſeruans ſiphac pectoris ſub oſſe: dēī frāge os. Qd̄ ſi nō acciderit apa calʒ: tūc ſue ſciſſurā ⁊ icarna eā. Et ſi accit apa calʒ tūc īfūde pl'uillos cuʒ oleo aliquo: ⁊ ſi dittif caput adiutorij apō fracturā cū fruſto furcl'e ad iferiora: tūc opʒ vt ſuſpēdaf adiutoriū cū ligamēto lato ⁊ eleuef ad ptē ceruicis: ⁊ ſi fruſtū furcule fuerit iclinatū ad ſupiora: ⁊ illō qdē par͛ fit: tūc nō ſuſpēdaf adiutoriū: ſʒ reſupina illū cui⁹ ē furcla fracta ſup dorſum ſuū: ⁊ ſubtilia regimē ei⁹ ⁊ ſtrigef furcula ī mēſe ⁊ min⁹. De furcl'a āt dixerūt ꝙ furcula nō ſeiūgif ex latere itriſeco: qm̄ ānexa ē pectori nō ſeiūcta ex eo: ⁊ ꝑꝑ hoc nō mouef ex hoc latere: ⁊ ſi ꝑcutiaf exteri⁹ vehemēter ⁊ ſepef: tūc ipa equef ⁊ curaf curatiōe qua curatur cum frangitur.

¶ Poit curā qn̄ fruſtū aliqd̄ lederet: ⁊ dic ſic: ꝙ ſi īfirm⁹ inuenerit pūcturā ex ōambulatōe man⁹ ſup pect⁹: tūc fruſtū pūgit: ḡ ſtrige ⁊ aufer illō fruſtū: ⁊ talis ablatio fiat cū facilitate: ⁊ pone īſtrm̄ qd̄ cuſtodit ſiphac pectoris: dēī incide os ⁊ extrahe: ⁊ ſi nō accit apa cal'm: tūc ſue fiſſurā ⁊ icarna eā. Et ſi acciat apa calidū: tūc īfūde puluillos ī oleo ro. Et ſubdit ꝙ ſi caput adiutorij dimittif .i. ōprimif apō fracturā: tūc opʒ vt ſuſpēdaf cū ligamēto lato: ⁊ eleuef ad ptē ceruicis. Et ſi fruſtū furcule fuerit iclinatū ad ſupiora tūc opʒ vt nō ſuſpēdaf adiutoriū: ſʒ reſupia ip̄ʒ cui⁹ furcula ē fracta ſup dorſū ſuū. Et ſubtilia regimē: ⁊ reſtaurabif furcula ī mēſe ⁊ min⁹. Et ſubdit ꝙ qdā antiq dixerunt ꝙ furcula nō ſtrigif a latē itriſeco: qm̄ ē ānexa pectori: ñ ſeiūcta a pectore: ⁊ ꝑꝑ h̄ ñ mouef furcl'a .i. ñ diſlocaf ex h̄ latē: ⁊ ſi ſepef ⁊ ꝑcutiaf exteri⁹ tūc apa equaf. Deiñ cū dicit.

¶ Extrēitas vero ei⁹ q̄ ſeqtur hūer͛ ⁊ ſeparaf ab eo nō diſlocaf plimū: qm̄ lacertus q h̄ʒ duo capita ꝓhibet eā ab hoc ⁊ ꝓhibet eaʒ iter͛ caput ſpatule: ⁊ nō mouef furcula motu vehemēti: qm̄ ipa nō ē poſita niſi vt ſepef pect⁹ tm̄ ⁊ dilatet ip̄m: ⁊ ꝓpter hoc fcā ē furcula hoī ſoli inter reliq̄ aīalia. Qd̄ ſi acciat ei diſlocatio ex luctamīe: aut re alia ſīl'i huic: tūc ipa eq̄f ⁊ itromittaf ad locū ſuū cū māu ⁊ puluill' pluri mis q ponūf ſup eā cū ligamēto qd̄ opʒ. Et ꝯuēit hec curatio extrēitati hūeri iterū cū ſepaf: ⁊ reducit eā ad locū ſuuʒ. Et illō quo ligaf furcula hūero ē hūer⁹ ⁊ os cartilaginoſū: ⁊ ip̄ʒ igroſſaf ī macilētis ⁊ cū remouef exiſtimat ille cui nō ē expiētia ꝙ caput adiutorij iā ſepatū ē: ⁊ exiuit de loco ſuo: caput.n. ſpatule vr̄ tūc vnū et vr̄ loc⁹ a quo ꝑmutatū ē ꝯcauū: ver͛ opʒ vt diſtiguaf ſignificatōib⁹ q̄s expiemur p⁹.

¶ Oñdit quomō extrēitas furcule nō diſlocaf: ⁊ dic̄ ſic: ꝙ extrēitas furcule q̄ ſeq̄f hūer͛ ⁊ ſepaf ab hūero nō diſlocatur plimū. qm̄ lacert⁹ hn̄s duo capita ꝓhibet eā diſlocari. Et caput ſpatule ꝓhibet eā ⁊ furcula mouef motu vehemēti qm̄ furcula nō ē poſita niſi vt ſeparet pect⁹ ⁊ dilatet ip̄ʒ: ⁊ iō facta ē furcula hoī ſoli iter reliqua aīalia. Et ſubdit: ꝙ ſi furcule accidat diſlocatio aut ex luctamine aut ex re aliq̄: tūc ipa furcula equaf ⁊ itromittif ad locū ſuū cuʒ manu ⁊ puluillis plurimis q ponūf ſup eā cū ligamēto qd̄ opʒ: ⁊ h̄ curatio ꝯuēit extrēitati hūeri cū ſeparaf. Et ſubdit ꝙ illō quo ligaf furcula hūero ē os cartilaginoſū: ⁊ tale os igroſſaf ī macilētis: ⁊ cū iſtud os remoueaf a loco ſuo extimat ille cui nō ē expiētia ꝙ caput ſpatule ſit diſlocatū ⁊ exiuit de loco ſuo: verūtñ opʒ vt diſtiguaf ſignificatōib⁹.

¶ De fractura ſpatule. Cap v.

Spatule qdē loc⁹ latus par͛ frāgif. Plimū.n. qd̄ accit ō fractura eius accit margib⁹ ⁊ laterib⁹ ⁊ fruſtis ⁊ qn̄ accit cognoſcif tactu: ⁊ ꝑ illō qd̄ ſeq̄f ea de pūctura. Uer͛ plimū accit ei ſciſſura quā ſignificat aſperitas q̄ cognoſcit tactu ⁊ dolore locali: ⁊ pūctura ſi fuerit: lʒ ñ ſint r̄liq̄ ſigna: ⁊ fortaſſe accit fractura ad īteriora ⁊ ſignificat ip̄aʒ iciſio accidens ⁊ crepitatio lenis quā ꝑcipit audit⁹ cuʒ crepitat miſer cū ea: ⁊ īuenif ꝑ attractionez manus qua cōſeqtur eā ⁊ dolorem.

¶ Poſito cap° ō fractura furcule: ponit capm̄ ō fractura ſpatule: ⁊ duo facit: qr ꝑmo ꝑmittit. 2° pōit curā. 2ª ibi. Cura ei⁹ ē. Dicit ſic ō ꝑma pte: ꝙ loc⁹ lat⁹ ſpatule par͛ frangitur: plimū.n. qd̄ accidit de fractura ſpatule accidit ī marginib⁹ ⁊ laterib⁹ ſpatule ⁊ fruſtis ei⁹. Et qn̄ fractura ſpatule accit cognoſcif tactu ꝑ illō qd̄ ſeq̄f eā de pūctura. Uerū plimū accit ei ſciſſura quaʒ ſignificat aſꝑitas q̄ aſꝑitas cognoſcif tactu ⁊ dolore locali ⁊ pūctura: dato ꝙ nō ſint relique fiſſure ⁊ ſubdit ꝙ fortaſſe accit ſpatule fractura ī īteriora: ⁊ ſignificat ipſā crepitatio quā recipit audit⁹: et īuenif dolor in loco. Deinde cum dicit.

¶ Et cura ei⁹ iter͛ eſt ſubtiliatio manus ⁊ bonitas ꝯueniētie ipulſiōis ab īferiorib⁹

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

et equatiõis: ⁊ fortaſſe idiget vẽtoſis ſm ꝙ exiſtimo donec attrahat̃ ad ſupiora et equet̃ cũ cautela a nocumẽto in aggregatiõe materiei. Fruſtula aũt ſpatule cũ frãgunt̃ ſi ſũt ingetãtia pũgentia ⁊ ledentia tũc neceſſariũ ẽ extrahere ea: et ſi ſũt qeta equent̃ ⁊ ligent̃ ligamẽtis ſĩlib⁹ ligamẽtis furcule. Et oʒ vt dormiat habens fracturã ſpatule ſup latus ſanũ: nõ ſup aliud

¶ Ponit curã. ⁊ dicit ſic: ꝙ cura fracture ſpatule ẽ ſubtiliatio man⁹ ⁊ cõuenieter equare: ⁊ fortaſſe indiget ventoſis ſm ꝙ extimo donec ſpatula attrahat̃ ad ſupiora: ⁊ equet̃ cũ cautela ne accidat nocumẽtũ de aggregatõe materiei. Fruſtula aũt ſpatule cũ frãgunt̃ ſi ſũt ingetãtia pũgentia ⁊ ledẽtia: tũc ẽ neceſſariũ extrahere ea. et ſi iſta fruſta ſint quieta tũc ligent̃ ligamẽtis ſĩlib⁹ ligamẽtis furcule. ⁊ habens fracturã ſpatule: oʒ vt dormiat ſuper latus ſanum.

¶ De fractura caſſi thoracis. Caplm. vi.

a Ccidit caſſo ſciſſio ſicut ligno: ⁊ accidit fractura ad iteriora. Et primũ qdẽ cognoſcit̃ ſonitu ſenſato ꝑ tactũ et auditũ: ⁊ qñqʒ iuenis ipam manifeſtã cui⁹ due ꝑtes ſũt manifeſte: ⁊ cum extẽſiõe doloris. Scõm vero ſequũt̃ accidẽtia mala ex ꝯſtrictiõe anhelit⁹ ⁊ tuſſi ſicca: ⁊ fortaſſe patiẽs illud ſpuit ſãguiem ⁊ qñqʒ gñat̃ ex eo putrefactio velaminis.

¶ Ponit ca^m de fractura caſſi pectoris. ⁊ duo facit. q: ꝑmo ꝑmittit. ſcõo ponit curã. ſcõa ibi: Et cura iſtoꝝ ẽ cura. Dic̃ ſic de ꝑma ꝑte: ꝙ caſſo pectori accidit ſciſſio ſicut ligno. i. ſicut ſcindit̃ lignũ ita põt ſcindi caſſum pectoris. ⁊ accidit ꝙ frãgit̃ ad interiora. ⁊ ſciſſio cognoſcit̃ ſonitu ſenſato ꝑ tactũ ⁊ auditũ. ⁊ qñqʒ inuenis ſciſſurã manifeſtã: cui⁹ ſũt due ꝑtes manifeſte: ⁊ cũ dolore extẽſiuo. Scõm võ. i. fracturã ad interiora ſequũtur accidẽtia mala ex cõſtrictiõe anhelit⁹ ⁊ tuſſis. et qñqʒ patiẽs iſtã fracturã ſpuit ſanguinem: ⁊ qñqʒ generatur ſup iſtã fracturã putrefactio velaminis. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et cura iſtoꝝ eſt cura illi⁹ q hʒ illud i humero: ⁊ ſi inclinat̃ inferi⁹ tũc cura ẽ illa q̃ deſcripta ẽ in cõpreſſiõe furcule depſſe ꝑ fracturã. ⁊ ſi ingrediunt̃ coſte adminiſtra ſup eas ligamentũ factũ ex lana cũ reuolutiõe poſt ligamẽta poſita ſup eas deſubtus cũ rectitudie. deinde aggrega extremitates duoꝝ ligamentorũ: ⁊ liga eas adinuicem: qm̃ ipe ꝓhibent ligamẽta reuoluta a ſolutione.

¶ Ponit curã. ⁊ dicit ſic: ꝙ cura iſtoꝝ. ſ. patiẽtiũ fracturaʒ in pectore eſt cura illoꝝ q habẽt fracturã i hũero. et ſi caſſum pectoris inclinat̃ inferi⁹: tũc cura ẽ illa q̃ dicta ẽ in cõpreſſiõe furcule depſſe ꝓpter fracturã. ⁊ ſi coſte ingrediũatur ad interiora: tũc adminiſtra ligamẽte cõuenietia. deinde adminiſtra ligamẽta factũ cũ lana ex reuolutiõe. deinde aggrega extremitates duoꝝ ligamentoꝝ ſimul: qm̃ ꝓhibẽt ligamẽta reuoluta a ſolutõe.

¶ De fractura coſtarum. Capitulum. vij.

c Oſtis veris ſeptẽ accidit fractura duob⁹ laterib⁹. Falſis võ accidit fractura a latere dorſi. et qm̃ extremitas alia ẽ cartilago hypocũdrioꝝ ſm ꝙ ſciuiſti nõ accidit ei attritio. Cognitio aũt fracture coſtaꝝ ẽ facilis q̃ nõ occultatur tactui ꝓpter illud qͦ ſentit̃ de aſperitate et motu in nõ ſuo loco: et fortaſſe auditur ſi auſcultatur crepitatio occulta.

¶ Ponit ca^m de fractura coſtaꝝ. ⁊ duo facit. q: ꝑmo ꝑmittit. ſcõo ponit curã. ſcõa ibi: Q; ſi fuerit inclinatio. Dicit ſic de ꝑma ꝑte: ꝙ coſtis veris q̃ ſunt ſeptẽ accidit fractura a duob⁹ lateribus: ſed coſtis falſis accidit fractura a latere dorſi. ⁊ q: extremitas alia iſtaꝝ coſtaꝝ eſt cartilago: ſicut ſciuiſti. iõ nõ accidit ei niſi attritio. Sed cognitio fracture coſtaꝝ eſt facilis q̃ nõ occultat̃ tactui: ⁊ fortaſſe ſi auſcultatur ſentitur crepitatio occulta. Deinde cum dicit:

¶ Q; ſi fuerit iclinatio coſte ad iteriora: ⁊ ſignificãt eã accidẽtia pleureſis: et eſt fortaſſe cũ ea ſputũ ſanguis: tũc nõ audẽt reſtauratores curare ipaʒ cũ extenſiõe ad exteriora ꝓpter defectũ ingenij: qm̃ illõ eſt difficile abſqʒ vẽtoſis: et qm̃ ex vẽtoſis timet̃ ꝙ aggreget̃ materia pluria ad iteriorẽ locũ et ẽ in ea illud qͦ ẽ de corruptiõe. Q; ſi expellis eas et nõ ꝓlõgas retẽtionẽ eaꝝ nõ ẽ malũ. Veꝝ qñqʒ cibãt infirmũ cibis inflatiuis valde: vt infletur vẽter ei⁹ et cõprimat iflatio fracturã ⁊ impellat eã ad exteriora: et hoc q̃ʒuis ſit de illis a qb⁹ i qbuidã horis nõ ẽ excuſatio. eſt tñ cã magna ad faciẽdũ vt accidat apa Jnqt qdã ſapiẽtũ: Opʒ vt coopiat̃ locus cũ lana iſuſa i oleo calõ: et ponat̃ puluilli i eo qͦ ẽ iter coſtas donec repleat̃ vt ſit ligamẽtũ eq̃le qñ iuoluit̃ ſm rotũditatẽ: ſicut narrauim⁹ in pectore. deide ponat̃ ſic̃ ponit̃ in hñtib⁹ pleureſim ſm q̃ntitatem ꝯueniẽtẽ oſſi. et ſi oppſſerit nos res vehemẽs et os pũgit velamen pũctura ledẽte tũc oʒ vt findat̃ cutis et diſcoopiat̃ illud qͦ diſcooptũ ẽ õ coſta. deide ponat̃ ſub eo inſtrumentũ qͦ cõſeruat ſiphac vt nõ egrediat̃ ſiphac ⁊ icidãt̃ cũ facilitate oſſa q̃ pũgũt ⁊ exire facias. deide ſi nõ accidit apa calidũ aggregent̃ fiſſure ⁊ medicent̃ cũ vnguẽto. Et ſi accidit ei apa calidũ co

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

opiat᷑ cū puluillis infuſis ī oleo: et cibet᷑ infirm⁹ ⁊ curet᷑ cū eo quod ſedat apā calidū ⁊ reſupinet᷑ ſup lat⁹ qͦ leue ē ſup ipm̄.

¶ Ponit curā. ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi inclinatio coſte fuerit ad interiora: ⁊ ſignificāt talē inclinationē accidētia pleureſis: tūc reſtauratores nō audēt curare ipam ꝓpter defectum ingenij: qm̄ talis curatio ē difficilis abſqꝫ vētoſis: ⁊ ex vētoſis timet᷑ ꝙ aggreget᷑ materia plīma: ⁊ ē timor ne apoſtemet. Et ſi expellas iſtas vētoſas ſiue curas: ⁊ nō reunias eas: nō ē malū. Sed qdā medici qn̄qꝫ cibāt infirmū cibis inflatiuis vt inflet᷑ vēter infirmi: ⁊ inflatio comprimat fracturā ad exteriora: ⁊ talis cura q̄uis ſit de illis a qbus nō ſit excuſatio: eſt tn̄ magna cā vt accidat apā. Et ſubdit ꝙ quidā ſapiētū dixit ꝙ oꝫ vt loc⁹ fracture coopiat᷑ cū lana infuſa in oleo calido: ⁊ ponant᷑ puluilli ī eo vacuo qͦ eſt inter coſtas vt ligatura fiat eq̄lis ſicut narrauim⁹ ī pectore. deinde ponat᷑ ligamētū ſicut ponit᷑ ī patiēte pleureſim ſcđm q̄ntitatē ꝯuenietē. ⁊ ſi res vehemēs. i. fractura vehemēs oppiſſit vocē ⁊ os pūgit velamē pūctura ledēte: tūc oꝫ vt ſcindat᷑ cutis ⁊ diſcoopiat᷑ illud qͦ diſcooptū eſt de coſta. deinde ponat᷑ ſub coſta inſtrumētū qͦ ꝯſeruat ſiphac. Et incidant᷑ cū facilitate oſſa q̄ pūgūt ⁊ exire facies. deinde ſi nō accidit apā calidū aggregent᷑ ſciſſure ⁊ medicent᷑ cū vnguēto. ⁊ ſi accidit apā calidū coopiat᷑ cū puluillis īfuſis ī oleo: ⁊ cibet᷑ īfirm⁹: ⁊ curet᷑ cū eo qͦ ſedat apā calidū: ⁊ reſupinet᷑ ſup illud lat⁹ qͦ eſt leue infirmo.

¶ De eo qͦ accidit ſpōdilib⁹ de fractura. Cap. viij.

i Inquit paul⁹: Rotūditatib⁹ ſpondiliū accidit qn̄qꝫ attritio: ſed fractura paꝝ accidit: et tūc minuit᷑ ſiphac: ⁊ nucha: et nucha ipſa: ⁊ cōicant eis ambab⁹ nerui in nocumēto: et ſequit᷑ ea vtraqꝫ mors ſi accidat illud ſpōdili colli. et ꝓpter hoc oꝫ vt p̄mittam⁹ ſermoneꝫ ⁊ enūciem⁹ ꝑditōem factā. Et ſi ē poſſibile vt p̄ſumam⁹ et auferam⁹ os ledēs cū ſciſſione: tūc illud ē. et ſi nō: oꝫ vt viſitem⁹ eos cuꝫ regimine qͦ ſedat apata calida. Et ſi remanet aliqd ex ptib⁹ eminētib⁹ ſpondilis ex q̄ ſūt q̄ noiant᷑ ſpine. Nā illud qͦ cadit velociter ſub dies cū volum⁹ ei⁹ cōminutionē: qm̄ illud qͦ cōiūctū ē mouet᷑ et ſepat᷑ a loco ſuo: tūc oꝫ vt auferat᷑ illud ſcindēdo cutē exteri⁹: deīde aggreget᷑ cū ſutura ⁊ admiſtret᷑ ī eo curatio īcarnatiua.

¶ Poſito ca⁰ de fractura coſtarum: ponit ca^m de fractura ſpōdiliū. ⁊ duo facit. q: p̄mo pōit curā fracture ſpōdiliū. ſcđo ponit curā qn̄ frāgit᷑ os ab albuthil. ſcđa ibi: Et frangit᷑ os albuthil. Dicit ſic de p̄ma pte: ꝙ Paul⁹ dixit ꝙ rotūditatib⁹ ſpōdiliū qn̄qꝫ accidit attritio: ſed fractura parū accidit ſpōdilib⁹: tūc minuunt᷑ ſiphac ⁊ nucha: ⁊ ledūt᷑ nerui: ⁊ aduenit mors. Et ſi accidit fractura ſpōdilib⁹ colli tūc oꝫ vt p̄ſumam⁹ ⁊ p̄mittam⁹ ꝑductionē infirmi. et ſi ē poſſibile vt auferam⁹ os ledēs cū ſciſſiōe: tūc illa ē cura: ⁊ ſi nō: tūc viſitem⁹ infirmū cū eo qͦ ſedat apā calidum. Et ſubdit ꝙ ſi remanet aliquid de ptibus eminētib⁹ ſpōdiliū tūc equa. ⁊ ſi ē aliqd cōminutū tūc oꝫ vt ſcindat᷑ ⁊ extrahatur os cōminutum. deinde aggreget᷑ ſciſſura ⁊ adminiſtret᷑ curatio incarnatiua. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et ſi frāgit᷑ os alkaeil in inferiore pte alchatim: et alohoſos: tūc intromittatur digit⁹ index ſiniſtre manus ī anū: et equetur os fractū cū eo ⁊ cū manu altera ſ̄m ꝙ poſſibile ē. ⁊ ſi ſenſerimus os fractū iā ſeparatuꝫ eē: tūc oportebit iteꝝ vt auferat᷑ cū ſciſſiōe ſicut diximus: deinde adminiſtret᷑ ligamentū quod cōuenit ano et curatio conueniens ei.

¶ Ponit curā qn̄ frāgit᷑ os ani. ⁊ dicit ſic: ꝙ qn̄ frangit᷑ os alkaeil. i. os exiſtēs in ptib⁹ inferiorib⁹ ani: tūc intromittat᷑ digit⁹ index ſiniſtre man⁹ in anū: ⁊ equet᷑ os fractū ſ̄m ꝙ eſt poſſibile. ⁊ ſi ſenſerim⁹ os fractū iā ſepatū eſſe tūc oꝫ iteꝝ vt auferat᷑ cū ſciſſiōe. deinde adminiſtret᷑ ligamētuꝫ qͦ ꝯuenit ⁊ curatio ꝯueniēs.

¶ De fractura adiutorij. Capitulum. ix.

o Os adiutorij cū ſpargit᷑ ſ̄m plurimū nō declinat niſi ad exteriora: q̄re oꝫ vt tu facias illud qͦ oꝫ fieri in reditiōe fracture eius ſicut ē ſ̄m ꝙ ſciuiſti: ⁊ tāge ipſā manu tua: et equa eq̄tiōe vltima: ⁊ liga eā cū ligamēto aſcēdēte etiam vſqꝫ ad hūeꝝ: ⁊ ſtringe cū eo ſi ē ꝓpria illi. deīde ligamēto cōi ſ̄m ꝙ ſciuiſti etiā vſqꝫ ſub cubito ſi fuerit fracta ꝓpinq̄ cubito. poſtea liga ipſā ligamēto tertio aſcēdēte ab inferiori vſqꝫ ſupius. ⁊ ſuſpende manū angulariter ne multiplicet᷑ eius ſuſpēſio extēdēdo: qm̄ ē malū. ⁊ melius qdē eſt vt ſtringat᷑ adiutoriū ad pectus ſ̄m angularitatem in cubito vt nō moueatur: ⁊ ꝓprie qn̄ fractura eſt prope cubitum.

¶ Ponit ca^m de fractura adiutorij. ⁊ diuidit᷑ in ptes tot qt ponūt regulas de fractura adiutorij: ptes erūt note legēdo l̄ram. Dicit ſic de p̄ma pte: ꝙ os adiutorij cū frāgit᷑ ſcđm plurimū nō decliuat niſi ad exteriora. q̄re oꝫ vt tu medice facias redire fracturā. et tange fracturā: ⁊ equa eā manu tua eq̄tiōe bona ⁊ vltima: ⁊ liga eā cū ligamēto aſcēdēte vſqꝫ ad hūeꝝ: ⁊ ſtringe cū eo. deinde liga alio ligamento cōi vſqꝫ ad cubitū. poſtea liga ligamēto tertio aſcēdēte ab inferiori ad ſupi⁹: ⁊ ſuſpēde manū angulariter ad colluꝫ: et ne multū ſuſpēdat᷑ extēdendo: qm̄ eſt malū. ⁊ meli⁹ qdē eſt vt adiutoriū ſtringat᷑ ad pectus ſcđm angularitateꝫ in cubito vt nō moueatur: ⁊ ꝓprie qn̄ fractura eſt prope cubitum. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Ergo pone ſup ligamenta: aut aquā et acetū: aut aquā ſolā ſi fractura adhuc non apat᷑ ⁊ fac ipſā ex lino cui⁹ latitudo ſit q̄tuor digitoꝝ nō pl⁹. Et ſi iā ſupuenit ei ſpaciū ⁊ apā ē. tūc pone ipſā ex lana et ablue ipſā ī oleo ſi tibi poſſibile ē: ⁊ ſi nō fuerit aliqd ꝓhibēs nō ſoluas vſqꝫ ad ſeptē: et qͦ ē p⁹ eos vſqꝫ ad decē: tūc ſolue et liga

cũ aſtell'.⁊ ſi deſẽſio vocat te ad aliud: tũc ſolue i tertio:⁊ ẽ illõ ad qd̃ iclinat̃ Ypp. qm̃ aufert nocumẽta lȝ noceat reſtaurationi. Uer͂ i q̃litate ponẽdi aſtellas: oȝ vt ſufficiat tibi illõ qd̃ tibi declarauimꝰ i capitulo ſuo. et non ſepares ab ea ſtricturã ad minus vſqȝ ad quadraginta dies.

¶ Ponit ſcd̃am regulã.⁊ dicit ſic: ꝙ tu debes ponere ſup ligaturã aquã ſup. aut aliqd repcuſſiui vt ꝓhibeat apa: et hoc ſi fractura nõ adhuc apat.⁊ fac ligaturã ex lino: cuiꝰ latitudo ſit q̃ttuor digitoꝝ nõ plꝰ. Et ſi iam ſupuenit apa tũc pone ligaturã ex lana infuſa in oleo calido.⁊ ſi nõ fuerit aliqd ꝓhibẽs nõ ſoluas ligaturã vſqȝ ad ſeptimũ:⁊ qd̃ eſt poſt ſeptimũ vſqȝ ad decimũ: tunc ſolue ⁊ liga cũ aſtellis. Et ſubdit ꝙ ſi defenſio vocat te ad illud qd̃ pcipit Yppo.ſ. vt ponãt aſtelle ante dcimũ diẽ ſup. lȝ noceat reſtaurationi ſed in q̃litate ponẽdi aſtellas: oȝ vt ſufficiat tibi illõ qd̃ declarauimꝰ in cap.ſuo. Et nõ ſepares ſtricturam vſqȝ ad minus q̃ȝ decem dies. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et qñ idiges ſm ꝯſuetudinẽ extenſiõe vehemẽti:⁊ nõ obedit tibi ⁊ nõ excuſaris auxilio alicuiꝰ adiuuãtis te: tũc fac ſedere ĩfirmũ ſup ſedẽ ſubleuatã:⁊ ſit ad ſtãtẽ plꝰ decliuis q̃ȝ ad ſedẽtẽ:⁊ appodiet̃ ſup gradũ ſcale: aut qd̃ ſile ſit ex eis q̃ ſciuiſti i ca. diſlocatiõis.⁊ locꝰ ille ſit planꝰ factꝰ ⁊ mollificatꝰ et linitꝰ. deĩde ſuſpẽde in hũero eꝰ aliqd graue extẽde ipm ad ĩferiora. cũ ergo extenderis extenſiõe q̃ſita: tũc liga cũ vitta forti ſub fractura ⁊ ſupra illam:⁊ fac dormire ĩfirmũ reſupinũ ⁊ extẽde illõ qd̃ ligaſti vitta cũ fortibꝰ vittis vſqȝ ſubtꝰ et ad ſupiora. in illo enim eſt ſufficientia.

¶ Ponit tertiã regulã.⁊ dicit ſic: ꝙ qñ tu medice indiges extẽſiõe vehemẽti vt reſtaures adiutoriũ: q̃re non obedit tibi:⁊ nõ excuſaris auxilio alicuiꝰ iuuãtis.⁊ tũc fac ſedere infirmũ ſup ſedẽ ſubleuatã:⁊ ſit infirmꝰ plꝰ decliuis ad ſtãtẽ i pedibꝰ q̃ȝ ad ſedẽtẽ.⁊ appodiet̃ ĩfirmꝰ ſup gradũ ſcale aut ſup aliqd qd̃ ſit ſile gradui ſcale: ſm qd̃ dictũ ẽ in cap. diſlocatiõis adiutorij. Et ille locꝰ ſup quẽ ponit̃ infirmus ſit lenificatꝰ ⁊ planꝰ. deinde extẽde ad inferiora.⁊ cũ extẽderis tũc eq̃ ⁊ liga cũ vitta forti.⁊ fac dormire infirmũ reſupinum.⁊ extende illud quod ligaſti cum vitta forti vſqȝ ad ſufficientiam. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et qñ fractura ẽ in medio adiutorij pone ligamẽtũ cũ lõgitudie vna a duabꝰ extremitatibꝰ iũcture.⁊ ſi fuerit ꝓpinquior ad latꝰ pone ligamẽtũ vehemẽtioris ꝓpiquitatis extremitati lõginq̃ q̃ȝ alij.⁊ ſi fuerit ſciſſura ſola tũc cura ẽ curatõ ſciſſure et ſtringat̃ ſuper eam ligamentum.

¶ Ponit aliã regulã.⁊ dicit ſic: ꝙ qñ fractura eſt in medio adiutorij: pone ligamẽtũ lõgitudis a duabꝰ extremitatibꝰ vitte. Et ſi fractura fuerit ꝓpingor ad latus tũc pone ligamẽtũ magis ꝓpinquũ illi extremitati lõginq̃ q̃ȝ alie extremitati.⁊ ſi fractura adiutorij fuerit ſola ſciſſura tũc curatio eiꝰ ẽ curatio ſciſſure:⁊ ſtringat̃ ſup iſtã ſciſſurã ligamẽtũ ſm ꝙ ẽ ꝯueniẽs.

¶ De fractura brachij. Cap. x

Accidit qñqȝ vt frãgãt̃ duo focilia ſil':⁊ qñqȝ accidit vt frãgat̃ vnum eoꝝ:⁊ fractura focilis inferioris ẽ vehemẽtior ⁊ torpior q̃ȝ fractura focilis ſupioris: qm̃ ſingulis fit fractura vniꝰ eoꝝ et illud iõ qm̃ focile inferiꝰ ẽ brachiũ deferẽs: q̃re eiꝰ fractura ẽ deterior:⁊ qm̃ eſt nudũ carne: tũc ẽ fractura turpior:⁊ iterũ ſupiꝰ focile ſuſcipit curatõȝ ⁊ ſufficit ei extẽſio pua:⁊ ñ ſilr ẽ iferiꝰ ⁊ ꝓpẽ ſi frãgãt̃ ſil'

¶ Poſito caꝰ de fractura adiutorij. ponit cam̃ de fractura brachij.⁊ diuidit̃ in ptes tot quot ponit cañ. ſiue regulas de fractura brachij. ptes patebũt exponẽdo l'raȝ. Dicit ſic de pᵃ pte: ꝙ qñ accidit vt frãgãt̃ duo focilia brachij.⁊ qñqȝ accidit vt frãgat̃ vnũ duoꝝ fociliũ.⁊ fractura focilis inferioris ẽ vehemẽtior ⁊ turpior q̃ȝ fractura focilis ſuperioris: qñ fractura vniꝰ eoꝝ fit ſingularis:⁊ iõ ẽ ꝙ fractura focilis inferioris ẽ fedior ⁊ turpior q̃ȝ focile inferiꝰ.⁊ brachiũ ẽ deferẽs.i. ſuſtẽtãs brachiũ:⁊ q2 ẽ nudũ carne: iõ eiꝰ fractura ẽ turpior.⁊ iterũ q2 focile ſupiꝰ ſuſcipit curatõeȝ et ſufficit ei ad reſtaurãdũ extenſio parua:⁊ nõ ſimiliter ẽ inferius.ſ. focile. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et oȝ vt ſuſtẽtet̃ apud extẽſionẽ adiutorij ſup alchol: et ẽ radix vole: et cognoſcit̃ ſtrictura ligamẽti: qm̃ ſi accidit ex ea in digito apa puũ aut dolor paruꝰ tũc ligamẽtũ ẽ eq̃le:⁊ ſi nõ ẽ tũc ẽ molle. ꝙ ſi ẽ plĩm ſupfluũ tũc ẽ vehemẽs:⁊ oȝ vt mollificet̃. Poſitio aũt aſtellaꝝ nõ ẽ ex illis q̃ occultẽt̃ tibi: ſed oȝ vt nõ cõſeq̃nt̃ cũ lõgitudine ſua volã ⁊ radices digitorũ: imo abbreuient̃ ab hoc parũp: niſi neceſſariũ faciat illud ꝓpinq̃tas fracture iũcture raſcete tali. Uerũ tunc iterũ oportet vt non tangat albaragi digitorum.

¶ Ponit ſcd̃am regulã.⁊ dicit ſic: ꝙ qñ reſtaurat̃ focile oȝ vt ſuſtẽtet̃ ſup radicẽ vole:⁊ cognoſcit̃ ſtrictura ligamẽti: qm̃ ſi ꝓpter ligaturã accidit in digito apa puũ aut dolor puꝰ tũc ligamẽtũ nõ ẽ eq̃le.⁊ ſi nõ: tũc ligamẽtũ ẽ molle.⁊ ſi ligamẽtũ ẽ mltũ ſtrictũ oȝ vt mollificet̃. Sȝ poſitio aſtellaꝝ nõ ẽ ex illis q̃ occultent̃ tibi: ſed oȝ vt aſtelle nõ ꝯſeq̃ntur cũ lõgitudie ſua volã ⁊ digitos: imo abbreuient̃ aſtelle: niſi ꝓpinq̃tas fracture ſit cõſeq̃ns raſetã:⁊ tũc iteꝝ nõ oȝ vt aſtelle conſequant̃ alboragi digitoꝝ.i. extremitates digitorum. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Et cũ reſtaurat̃ ⁊ ligat̃ oȝ vt ſuſpẽdat̃ ad collũ ſm figurã angularẽ:⁊ oȝ vt ſit ſuſpẽſio eiꝰ ꝓprie ſi ẽ eiꝰ fractura ad inferiora cũ pãno cuius latitudo capiat longitudinẽ brachij totius: qm̃ ſi fuerit obuiatio ſuſpenſori prope fracturam et reliquum eius ſeparatum a ſuſtentatione: accidet tortuoſitas ꝓculdubio ⁊ decliatio ſuper

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

illud qđ facit ipſam ſicut volā: imo oꝫ vt
ſit vola: ꝛ plurimū brachij i ſuſpenſorio.

¶ Ponit tertia regulā. ꝛ dicit ſic: ꝙ cū brachiū reſtaurat̃ ꝛ
ligat̃ oꝫ vt ſuſpēdat̃ ad collū ſm̃ figurā angularē. Et opꝫ
vt ſit ſuſpēſio brachij cū pāno: cui⁹ latitudo capiat totum
brachiū: qm̄ ſi brachiū nō fuerit equal̃r ſuſpēſū tūc efficit̃
tortū: ꝛ ſic oꝫ vt vola: ꝛ plīmū brachij ſit i ſuſpēſorio: et hꝫ
qñ fractura brachij fuerit v̄ſus ptes iferiores. Deiñ cū dic̃

¶ Qūo ſi fractura fuerit ad ſupiora opor
tebit vt ſuſpēſio ſit ita vt videat̃ fractura
ꝛ eleuet duas extremitates ex latere vole
et ex latere cubiti. Qđ ſi ſepat̃ qđ ē inter
illud erit adiuuãs ipm̄ ad eq̃tionē figure
et ſit ſuſpēſoriū pān⁹ lenis: ꝛ ſit ſuſpēſio ta
liter ne vllo mō ſit poſſibile moueri. et vt
nō dilatet ipm̄ dilatatiōe laborioſa. et for
taſſe accidit brachio vt reſtauret̃ in latitu
dine circiter viginti et octo dies.

¶ Pōit aliā regulā. ꝛ dicit ſic: ꝙ ſi fractura fuerit ad ſupio
ra: tūc oportebit vt ſuſpēſio ſit ita vt fractura videat̃ ꝛ ele
uet duas extremitates ex pte vole ꝛ cubiti: ꝛ fiat bona eq̃-
tio figure. ꝛ pān⁹ ſit ſuſpēſoriū ei⁹: ꝛ ſit taliter ſuſpēſio ne
vllo mō ſit poſſibile moueri: ꝛ brachiū fortaſſe reſtaurat̃
vſqꝫ ad .xxviij. dies.

De fractura raſcete. Capl'm. xi.

O

Sſib⁹ iſtis paꝝ accidit fractura:
qm̄ ipa ſūt dura valde. et qñ adue
nit eis cauſa aliq̄ remouet ea a lo
cis ſuis ꝛ nō frāgit ipa: q̃re ſūt vltia ad cu
ratōeꝫ: quēadmodū diximꝰ i diſlocatōe.

¶ Ponit ca. de fractura raſcete. ꝛ dicit ſic: ꝙ oſſib⁹ raſcete
paꝝ accidit fractura: qm̄ ipa oſſa ſūt dura valde: ꝛ qñ ad-
uenit eiꝫ cā aliq̄ remouet iſta oſſa a loco ſuo: ꝛ nō frāgit ea
q̃re ſūt vltima ad curationē quēadmodū diximus i diſlo
catiōe.

¶ De fractura oſſium digitorum. Ca. xij

I

Stis iteꝝ paꝝ accidit fractura: i-
mo accidit ſepatio. Dixerūt qdā:
Si accidit eis fractura oꝫ vt ſede
at infirm⁹ ſup ſedē eleuatā: ꝛ p̄cipiat̃ ei vt
ponat volā ſup ſedē equalē: ꝛ extēdat oſ-
ſa fracta miniſter ꝛ equet ea medic⁹ cum
pollice ꝛ idice. Qđ ſi pollex fuerit iclinat⁹
ad iferiora tūc oportebit adminiſtrare liga
mētū deſup ꝛ fortaſſe accidit apa calidū
Et ad locū mollificatōis hoꝝ oſſium ag
gregat̃ ſupfluitas plīma ꝛ coagulat̃ velo
citer: q̃re ſtrigit̃. ꝛ ſi accidat fractura ſule
mi: aut digito ſi eſt pollex oꝫ vt liget̃ liga
mēto ꝓprio ei: ꝛ vt liget̃ iteꝝ cū vola vt fir
met̃ et nō moueat̃. Et ſi accidit fractura
alicui reliquoꝝ digitoꝝ ſi fuerit idex aut
auricularis tūc liget̃ cū illo q appximat
ei. Et ſi ē de digitis medijs tūc liget̃ cuꝫ
illo q ē ex latere ei⁹: aut ligēt̃ oēs ſm̄ cōti
nuitatē adiuicē qm̄ ē meli⁹. firmāt̃ enim
et nō mouent̃: ꝛ ſunt tunc quaſi ligati ſunt
cum aſtellis. ſ. oſſa fracta.

¶ Pōit ca^m de fractura oſſiū digitoꝝ. ꝛ dicit ſic: ꝙ oſſium
digitoꝝ iteꝝ paꝝ accidit fractura: imo accidit eis ſepatio
Et qdā dixerūt: ſi iſtis oſſib⁹ accidit fractura: oꝫ vt ſedeat
infirm⁹ ſup ſedē eq̃lē ꝛ miniſter extēdat oſſa fracta: ꝛ me-
dic⁹ equet. ꝛ ſi pollex fuerit iclinat⁹ ad iferiora: tūc oporte
bit adminiſtrare ligamētū deſup. Et qñqꝫ accidit apa cali-
dū: q̃re curet̃ cura ei⁹. Et ſi pollici accidit fractura tūc oꝫ
vt liget̃ ligamēto ꝓprio: vt liget̃ iteꝝ cū vola: ꝛ firmet̃: et
nō moueat̃. Et ſi fractura accidit alicui alteri digitoꝝ tūc
liget̃ digit⁹ cū alio: aut cū oib⁹ alijs ſm̄ ꝯtinuitatē: qm̄ eſt
meli⁹ ꝛ firmāt̃ meli⁹: ꝛ nō mouēt̃: ꝛ ſic tūc quaſi erūt liga
ti cū aſtell': ꝛ ita ſūt firmi.

¶ De fractura oſſiꝫ āche. Ca. xiii

O

S anche qñqꝫ frāgit̃ ſꝫ raro cum
diſpōne fortitudis ſue: ꝛ accidit il
lud ei ſꝫ ſemitā cōminutōis extre
mitatū: ꝛ qñqꝫ findit̃ i lōgitudie: ꝛ qñqꝫ
ipellit̃ int⁹ ad ventrē. ꝛ accidit poſt iſtas
diſpōes iteꝝ ex dolore ꝛ pūctura ꝛ ſtupo
re cruris ꝛ coxe. ꝓximū ei qđ accidit ad-
iutorio ex fractura hūeri. ꝛ qñ frāgit̃ os la
tū qđ ē ſupra alohoſos: aut findunt̃ vt li-
gna lacerti ei⁹ ſit res difficilis in rectifica
tione eius: quare ſit vna duarū ancharuꝫ
decliuis ad diminutionem.

¶ Poſito ca° de fractura oſſiū digitoꝝ: ponit ca^m de fra-
ctura oſſis lati anche. Et nota ꝙ os anche pōt cōſiderari
dupl'r: vno° ꝓ oſſe qđ intrat i piſcide. altero ꝓ piſcide ipa
quoꝝ vnūqđqꝫ pōt frāgi. ꝛ diuidit̃ iſtud ca^m in duas ptes
qꝛ pmo p̄mittit. 2° ponit curā. 2ª ibi: Et cura ei⁹ ē. Dicit ſic
de pª pte: ꝙ os anche qñqꝫ frāgit̃: ſed raro pp diſpōeꝫ fir-
mitudis ſue. ꝛ accidit fractura oſſi ſm̄ ſemitā ſm̄ quā ex-
tremitates cōminuūt̃. i. ꝯfrāgūt̃. ꝛ qñqꝫ iſtud os ſcindit̃ i
latitudie. ꝛ qñqꝫ pellit̃ iſtud os intus ad vētrē: ꝛ poſt iſtas
diſpōes accidit punctura. Et ꝓximū ei qđ accidit adiuto-
rio ex fractura hūeri accidit coxe. ꝛ ſubdit ꝙ qñ frangit̃
os latū qđ eſt ſup anchas. i. os qđ intrat in piſcidē: aut ſcin
dunt̃ lacerti: tūc ſit res difficilis in rectificatōne: ꝛ ſic vna
duaꝝ anchaꝝ efficitur parua. Deinde cum dicit:

¶ Et cura eius eſt vt iaceat infirm⁹: ꝛ in-
cipiāt duo hoīes fortes extendere duas
coxas ei⁹. ſ. qſqꝫ eoꝝ extendat coxā: et iā
ante tenuerim⁹ man⁹ ei⁹ vt nō feſtinet ad
expellendū illū q extendit coxā ei⁹: ꝛ inci
piāt duo reſtauratores cōprimere anchā
ei⁹ cū vehementia ꝛ fortitudine donec eq̄
tur. deinde p̄parent ſup eā emplaſtrum.
poſtea reſupinet̃ ſup aliquid qđ ſit ſicut
glomer ex pāno aut ei ſil'e ex illis que ha
bent duriticꝫ. Et hoc qđ eſt ꝓximū ei cū
quo curat̃ ſpatula iteꝝ: ꝛ qñ frāgit̃ ex la-
tere anche: tūc cura ei⁹ eſt cura humeri: ꝛ
oꝫ vt adminiſtret̃ humectatio ſup liga-
mentū: et equent̃ puluilli ſicut oꝫ: ꝛ eſt ne

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ceſſe vt ſit ſuſtentatū ſup locū planum.

¶ Ponit curā. ⁊ dicit ſic: ꝙ cura iſtius fracture eſt vt infirmus iaceat. ⁊ duo hoīes fortes incipiāt extēdere coxas infirmi ita vt vnuſquiſq; extēdat coxā ſuā: ⁊ alius teneat manum infirmi: vt ille q̄ extēdit coxas nō poſſit trahere infirmum. ⁊ reſtauratores incipiāt cōprimere anchā cū vehementia ⁊ fortitudine donec equetur. deinde ponatur ſup coxam emplaſtrū: ⁊ reſupinetur patiens ſup glomere qḋ habeat duritiē: ⁊ hoc eſt ꝑimū ei cū quo curatur ſpatula. ⁊ qñ coxa frangitur ex latere anche: tunc cura eſt cura humeri. ⁊ oꝫ vt ſup ligamentum adminiſtretur humectatio: ⁊ puluilli equentur ſm ꝙ oportet: ⁊ os oportet vt ſuſtentetur ſuper locū planum.

¶ De fractura coxe. Capitulum. xiiij.

C Um coxa frangit̄ neceſſaria ē extenſio vehemens: deinde equet̄ ſm formā naturalē q̄ eſt ei: ⁊ ē gibboſitas ſilueſtris ps eius ⁊ cōcauitas pauca in ei⁹ domeſtico ſm ambulatiōem forme q̄ eſt ei in ſanitate: ⁊ obſeruent̄ in diſpoſitione fracture medij ei⁹ aut extremitatis ei⁹ ſupiora et inferioris diſpoſitiōis que decem ſunt in cap̄. adiutorij: et ſit ſtrictura ad ſupiora cōſeruās et retinens.

¶ Ponit curā de fractura coxe. ⁊ diuiditur i ptes tot quot ponit regulas de fractura coxe. Partes patebūt exponēdo lrām. Dicit ſic de pma pte ꝙ cū coxa frāgitur ē neceſſariū vt vehemēter extēdatur: deinde equetur ſm formam naturalē: que forma nālis coxe eſt vt ſit gibboſa a parte ſilueſtri: ⁊ ſit cōcaua a pte domeſtica ſm ꝙ eſt in ſanitate. et obſeruetur in diſpoſitione fracture que pars coxe eſt fracta ſm eſt in capitulo adiutorij. ⁊ fractura verſus partes inferiores ſit cōſeruās ⁊ retinens. ¶ Deinde cum dicit:

¶ Dixerūt: qñ frangit̄ conuertit̄ ad loca anteriora et ad exteriora: ⁊ illud idē: qñ ipa eſt lata ab hac pte p naturaꝫ: et equet̄ manib⁹ et ligamentis: et ſpecieb⁹ extēſionis que ſunt ſm equalitatē: aut cū ſtrictura vni⁹ duaꝝ ligaturaꝝ ſupra fracturā in medio. Si aūt fractura fuerit inclinata a medio: et fuerit ꝓpinqua capiti coxe: tūc ſumat̄ ligamentuꝫ et inuoluat̄ in medio ei⁹ lana vt nō incidat carneꝫ: et ponat̄ mediū ei⁹ ſup pectineꝫ: et aſcendāt extremitates ei⁹ ad pteꝫ capitis et dent̄ miniſtro vt retineat eas ad inferiora. et ſi fractura fuerit in eo qḋ ſequit̄ genu tūc nō ponemus ligamentū in ſopiori pte fracture: ⁊ eleuabim⁹ extremitates ei⁹ ad illud q̄ extendat eas ad ſupiora. et teneat genu cū ligamento inuoluens ipm deſuper. et eq̄tur membrū iſtud infirmo iacente ſuper faciem ſuā: et crure eius extenſo.

¶ Ponit ſecundā regulā. ⁊ dicit ſic: ꝙ quidā dixerunt: qñ coxa frangitur cōuertitur a loco inferiori ad exteriora: et equetur fractura manibus ⁊ ligamētis ⁊ ſpēbus extenſionis ſm equalitatē ſtringēdo ligaturā ſup mediū fracture. Et ſi fractura fuerit ꝓpe caput coxe: tūc ſoluatur ligamētum: ⁊ in medio coxe inuoluatur lana vt nō icidat carnē. Et ponat̄ mediū ligamēti ſup pectines ligādo verſus ptes ſupiores ⁊ inferiores: ⁊ ſi fuerit fractura in eo qḋ ſequitur genu: tunc ligamentū ꝓcedat verſus partes ſupiores et inferiores plus: ⁊ equetur mēbrū iſtud infirmo iacente ſup faciē ſuā: ⁊ crure ei⁹ extenſo. Deinde cum dicit:

¶ Et ſi fuerint oſſa pungentia tunc oꝫ vt equent̄ ſicut diximus multotiens. ⁊ q̄ ex eis eleuant̄ capiāt̄. Regimen vero ſit ſm ꝙ dixim⁹ in curatiōe adiutorij. et os q̄dē coxe ſtringit̄ in q̄nquaginta noctibus.

¶ Ponit tertia regulam. ⁊ dicit ſic: ꝙ ſi aliqua oſſa fuerint pungētia: tunc equētur ſm ꝙ diximus multotiens. ⁊ oſſa que eleuātur coopiantur. ⁊ regimen ſit ſm ꝙ diximus in curationē adiutorij. os coxe ſtringit̄ in quinquaginta diebus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et ego enūciabo quō oꝫ vt ſit ſitus ei⁹ poſtq̄ꝫ aggregat̄ curatio cruris. Et oꝫ vt ponat̄ inter duas coxas tūc pila de ligno et ei ſīlibus ſeruās eā ad formā ſm quam equata ē: et reſtauret̄ reſtauratiōe cognita ſm ꝙ intelligit̄ ꝓpter illud qḋ accidit de apāte et pruritu. Et qñ accidit ſup coxam: nā eſt apa forte: et eſt ex eis que feſtinant ad coxā tūc oꝫ vt ꝓprie pueniat̄ ad ſoluendū vt reſpiret: et extendat̄ apa. ⁊ tu q̄dem iā ſciuiſti embrocas ꝓprias. Uex in caugualib et albarauach: et ſūt tabule magne in quib⁹ eſt paꝝ cōcauitatis vt decenter cōponant̄ ſup inuolutiōes et capiant longitudinē pedis: qñ ſi breuiant̄ et nō reſtaurant̄ ſup crus: et abſcindūt ifra illud vtilitas: et nō eſt vtilitas queſita. et ſi ꝓlongant̄ erit infirm⁹ ex eis in labore: licꝫ ſi ipe abbreuient̄ nō erit expers laboris: et vtilitas elōgatiōis eaꝝ eſt vt ꝓhibeāt iteꝝ ptem ſanā pedis moueri cū fuerit motus illius quātitatis nociuus fracture. et proprie in diſpoſitōne dormitationis et ſomni. et neceſſitas horum inſtrumentorum non eſt niſi in fractura magna valde: ⁊ nō eſt poſſibile cum hoc vti eis: niſi anteq̄ꝫ apoſtemet̄: quoniā apoſtema nō tolerat hmōi. Et ad vltimū eſt grauitas et malitia ⁊ labor: ⁊ opꝫ vt fugiat̄ ab eis dū exceptio pſeuerat cū ingenijs alijs. Situs aūt reſtaurate coxe oꝫ vt ſit ſm ꝙ

fuit cõſuetudo ei⁹ in ſanitate de aſſiduatione cõſtrictiõis ⁊ dilatatõis: ⁊ illud qḋ ē magis vincẽs ē dilatatio. ⁊ ſcias ꝙ ille cuius coxa ⁊ ancha ſũt fracte parũ denudaꝛ a claudicatiõe: ⁊ qñ abſcindũꝛ fruſta lacertoꝝ ei⁹ mãdat pri⁹: deide minuiꝛ ſcḋo

¶ Ponit aliã regulã: ⁊ dicit ſic: Q. ego annũciabo quõ oꝫ vt ſit ſitus cruris qñ aggregaꝛ curatio ei⁹. qm̃ oꝫ vt ponatur inter duas coxas pila retinẽs coxã reſtauratã ſm̃ figuram: ſm̃ quã equata eſt: ⁊ reſtaureꝛ coxa reſtauratiõe cognita ſm̃ ꝙ intelligiꝛ de apãte ⁊ pruritu. Et qñ ſup coxaꝫ accidit apa forte: tũc oꝫ vt feſtine veniaꝛ ad ſoluẽdũ ligamentũ vt reſpiret: ⁊ apa capiat locuꝫ. Et tu q̇dē iã ſcıuiſti embrocas ꝓprias apati. Sed tabule q̃ ponunꝛ ad reſtaurandũ oꝫ vt decẽter cõponanꝛ vt nõ ſint maiores q̃ꝫ oportet. Et non eſt poſſibile vti iſtis tabulis niſi anteq̃ꝫ locus apeꝛ: qm̃ apa nõ tolerat hec: ⁊ dũ inceptio apatis perſeuerat fugiaꝛ ab iſtis tabulis: ⁊ cura cũ ingeniis aliis: ſed ſit⁹ coxe reſtaurate oꝫ ꝙ ſit ſm̃ quod ē cõſuetudo coxe in ſanitate. Et ſcias ꝙ ille cui⁹ coxa ⁊ ancha ē fracta parũ denudaꝛ a claudicatiõe. Et qñ fruſta lacertorũ coxe ſcindunꝛ. natura mandat materiã ad membrũ: deinde mã minuiꝛ.

¶ De fractura rotul e poplitis. Caplm̃. xv.

[r] Otula paꝝ frãgiꝛ: ⁊ ſm̃ plurimũ cõteriꝛ. Et cognoſciꝛ illud qḋ accidit cũ tactu et aſꝑitate: et cũ vacuitate que intelligiꝛ cũ tactu et audiꝛ aure. Et oꝫ in curatõe eius vt extẽdaꝛ crus: deinde intromittaꝛ rotula in locũ ſuum. et ſi ſeparata fuerit aggregetur prius: deinde intromittatur.

¶ Ponit curã de fractura rotule. ⁊ dicit ſic: ꝙ rotula parũ frangiꝛ: ⁊ ſm̃ plurimũ cõtrahiꝛ ⁊ cognoſcitur hoc tactu ⁊ auditu. Et in curatiõe eius oꝫ vt extendaꝛ crus: deinde intromittatur rotula ad locũ ſuũ: ⁊ ſi rotula fuerit ſeparata prius aggregetur: deinde intromittatur.

¶ De fractura cruris. Caplm̃. xvi.

[q] Uãdo frãgiꝛ os paruũ cruris eſt ſalui⁹ q̃ꝫ ſi frangaꝛ os magnum. ⁊ qñ frangiꝛ harũdo parua ſuꝑior eſt inclinatio ad exteriora ⁊ ante: et ē ambulatio cũ hoc poſſibilis. et ſi frangiꝛ harũdo magna inferior declinat crus ad exteriora: ⁊ qñ frangunꝛ vtreqꝫ harũdines ſimul: tũc eſt deteri⁹: et tũc quidē accidit cruri inclinatio ad om̃es ꝑtes. Et ſcias ꝙ curatio fracture cruris eſt ſm̃ cõſideratõnem curatiõis adiutorij: ⁊ in ei⁹ ſĩlitudine et nõ ē diſpoſitio cruris ĩ tortuoſitate que accidit figure ſue naturali ſicut diſpoſitõ adiutorij: imo eſt rectũ: quare oꝫ vt ſit extẽſio ei⁹ ad hoc vt redeat ad rectitudinē.

¶ Ponit curã de fractura cruris parui. ⁊ dicit ſic: ꝙ quando os paruũ cruris frangiꝛ eſt ſalui⁹ q̃ꝫ ſi frangaꝛ os magnũ. ⁊ ſi harũdo parua ſuꝑior frangiꝛ: declinatio oſſis eſt ad exteriora ⁊ ante: ⁊ eſt motus cũ hoc poſſibilis. Et ſi harundo magna frangiꝛ: declinat crus ad exteriora. ⁊ quando vtreqꝫ harũdines frãgũtur tunc eſt deterius: ⁊ tũc quidem crus inclinatur ad omnes partes. Et ſcias ꝙ crus curatur ſi frangaꝛ ſicut adiutoriũ: ſed diſpoſitio ⁊ figura cruris eſt recta ⁊ diſpoſitio adiutorii eſt tortuoſa: ⁊ ſic oꝫ vt crus extendatur ad rectitudinem.

¶ De fractura calcanei. Caplm̃. xvii.

[c] Alcane⁹ eſt excuſat⁹ a fractura ꝓpter duritiē ſuã ⁊ ꝑ circũdatiõem defenſionũ et plurimũ ei⁹ qḋ accidit ei nõ ē niſi diſlocatio: ⁊ iã dictũ ē ḋ ea.

¶ Ponit curã de fractura calcanei. ⁊ dicit ſic: ꝙ calcaneus nõ frangitur ꝓpter duritiẽ ſuã: ⁊ ꝓpter defenſionẽ ei⁹ plurimũ quod accidit calcaneo nõ eſt niſi diſlocatio. Et iam dictum eſt de ea. ſ. diſlocatione calcanei.

¶ De fractura tali. Caplm̃. xviii.

[f] Ractura tali eſt ꝑua: et ei⁹ curatio eſt difficilis. et plurimũ quidem frangiꝛ cuꝫ cadit hõ ex loco alto: qm̃ conteriꝛ ſuꝑius pedis. ⁊ fortaſſe accidit cũ eo attritio oſſis cũ curſu ſanguinis ad ventres qui coagulaꝛ in eis: ⁊ qñqꝫ ꝑducit ad egritudines magnas ex febre et ꝑmixtiõe rõnis ex tremore ⁊ ſpaſmo pedis. Cũ ergo accidit in eo apa cõgelatuꝫ qḋ nõ appet ⁊ nõ egrediꝛ: ⁊ appet iã tenebroſitas que nõ fuit eſt ſignũ malũ: ſignificãs ꝙ eſt in via putrefactiõis. Si aũt ē apa appens ĩpellens manũ: tũc eſt meli⁹ et fortaſſe fit facilis ei⁹ eruptio. ⁊ qñ talus reſtauraꝛ deambulatio eſt doloroſa ſuꝑ ipſum. et quando non reſtauratur talus ſm̃ ꝙ oportet deſtruitur iuuamentum.

¶ Ponit caplm̃ de fractura cauille pedis. ⁊ dicit ſic: ꝙ fractura tali. i. cauille pedis eſt praua: ⁊ curatio ei⁹ ē difficiꝛ. Et plurimũ quidē frangiꝛ. ſ. talus cũ cadit homo ex loco alto: qm̃ ꝑs ſuꝑior pedis cõuertiꝛ. ⁊ fortaſſe cum iſto caſu accidit attritio oſſis cũ curſu ſanguinis ad venas qui ſanguis coagulaꝛ in venis: ⁊ ꝑducit qñq̃ꝫ ad magnas egritudines vt ad febrẽ ⁊ ꝑmixtionẽ mẽtis: ⁊ ſĩlia. Et ſubdit ꝙ cũ accidit apa cõgelatũ: ⁊ appet tenebroſitas in membro tũc eſt ſignũ ſignificãs ꝙ mẽbrũ eſt in via putrefactõnis. ſi aũt eſt apa apparẽs tũc eſt meli⁹. ⁊ fortaſſe eruptio iſti⁹ apatis ſit facilis. ⁊ cum talus reſtauraꝛ ſm̃ ꝙ oꝫ: tũc iuuamentũ ambulationis deſtruitur.

¶ De fractura digitorum pedis. Caplm̃. xix.

[c] Uratio eorũ in fractura et diſlocatiõe eſt curatio digitorũ man⁹. Et qñqꝫ reſtaurator equat eos pede ſuo calcando eos cum eo.

¶ Ponit curã diſlocatõnis digitoꝝ pedis. ⁊ dicit ſic ꝙ curatio iſtoꝝ digitoꝝ in fractura ⁊ diſlocatõe eſt curatio digitorũ manus. ⁊ qñq̃ꝫ reſtaurator equat iſtos digitos pede ſuo: ⁊ ſic equaꝛ rē.

¶ Gentilis florentini ſuꝑ tractatũ tertiũ q̇nte fen quarti canonis Auicẽne de fracturis expoſitio explicit.

¶ Incipit tractatus Dini de ponderibus ⁊ menſuris. Et primo de incipientibus a littera A.

a **Diſtinctio** menſurarum ⁊ pōderum diuerſificatur ſm Aui. ⁊ Serap. dupliciter. vnoꝰ rōne diuerſarum puinciarum ⁊ locorū. ſcdo mō rōne rerum diuerſarum q̄ menſurantur vt liquet apud romanos. i. grecos: ⁊ apud italicos vel egyptiacos.
Aben vel alben mellis ſm Serap. eſt pondus duarum eminarum ſcilicet italicarum que ſunt due libre ⁊ octo vncie.
Aben olei vel albē ē pōdꝰ emine. i. ⁊ ſ. q̄ ſūt lib. ii. ſm ſerap.
Aſunef vel aſuneſum ſcdm ſerap. eſt pondus. xviii. ʒ.
Acleti vel acliteros eſt menſura. ℥. iii. ſcdm Aui. in capitulo de ſequinantia: vbi dicit vini dulcis acleti. iii.
Accetabulū eſt quarta pars emine ſcdm Iſidorum. vel. xii. ʒ.
Accetabulū ē menſura vt teſta oui. Alcoatꝰ ē coatꝰ. vide infra
Acantus ſcdm Auicen. eſt pondus. ℥. i. ſ. vel alcantus.
Aſimeſi vel aſuneſi mellis ſcdm alſeir eſt. ℥. iii. ⁊ quarta et octaua ⁊ aur. xviii.
Aſimeſi vini ē. ℥. ii. ⁊ grana. xxii.
ſed olei ē darhimie. xvi. vel aur. xvi. ſed ſcdm Aui. ⁊ ſera. ſolū ē pondus. xviii. aur.
Adarchimi ſcdm ſerap. eſt pondus. vi. obolorum. ⁊ ſunt. lxxii. grana ordei.
Adurib ſm ſerap. vel adorat ē pōdꝰ. lib. iii. vel aldorat ſꝫ A.
Aeſimeſum ſcdm ſerapionem eſt pondus. xviii. ʒ.
Alchi ſcdm ſerapionem et Aui. eſt pondus. ℥. iii.
Albemine vel albemien ſcdm ſerap. eſt pondus. xxvi. ſext.
Aldeguarid vel dauguarid ſcdum Aui. eſt pondus. iiii. ℥.
Aldorach ſcdm Aui. in 5ᵒ caᵒ de pōderibꝰ ē lib. iii. ⁊ ē aliud adorat.
Alemini vel haemeni ſcdm Aui. ē ſext. v. ⁊ ʒ. xx et aur. iiii. q ſūt grana. xxxvi. Et quia illa menſura bn̄ capi nō poteſt: dicunt quidam ꝙ eſt. vi. ſextarii que ſcdm Auicennam. poſſunt facere. ʒ. xxix. vel. ʒ. xxx. ⁊ ſ. vel aur. ii.
Almunicifi vel almunicifu eſt. ℥. i. ⁊ ſ. ⁊ eſt idem qd̄ ſupra.
Almilus ſcdm aliquos eſt pondus. xl. granorum ordei.
Anoloſat vel anuluſat ē idē ꝙ obolus. ſ. pōdus. xii. granorū.
Anuluſeth vt colligitur ab Aui. caᵒ de agarico dicēte: Doſis eiꝰ anuluſet. iii. Et ſerap. q ponit eiꝰ doſim. ʒ. ii. ⁊ ſic colligitur ꝙ tres anuluſet. ſint. ʒ. ii. ⁊ hoc in medicinis: ſed in vino oleo ⁊ melle eſſet plꝰ.
Alſulef olei ſcdm alſeir ē pōdꝰ darhimie. xvi. vel aur. xvi. vel. ℥. ii. vini ſcdm eūdē ē. ℥. ij. et q̄rta darchimie qd̄ ē. ʒ. ij. ℈. i. gra. ij. ⁊ ſ. mellis ē pōdus ℥. iii. ⁊ quarta ⁊ octaua. ℥. i. ſiue. xviij. aur. qui ſunt. xxij. ʒ.
Alſatis vel aſſatis ſcdm Aui. ē pōdꝰ. ij. ſext. q ſcdm ipm ſūt ʒ. xii. ⁊ dauic. iiii. vel in ſūma. ℥. i. ⁊ ſ. ⁊ gra. ordei. xxxij. Et ſcdm ſerap. eſt etiā. ſext. ij.
Alſacraiati magna ſm Aui. ⁊ parua ē lr̄a falſa. ſed lr̄a ſerapiōis ē melior q̄ dixit aſſa daffati vel aſſa dafa magna ē ſumenet. xiiii. q̄ ſūt. ʒ. v. ⁊ grana xxxvi. parua ē ſeptē ſumenet. i. ʒ. ij. ⁊ ſ. ⁊ grana. xviij. ⁊ meliꝰ ſm rōnē ſumenet.
Alſacraiati ſcdm Aui. eſt pondus. vi. ſext. ⁊ quarta. ⁊ ſcdm ſerapionem. ʒ. lxxiii. ⁊ ſ. idem eſt.
Arſat ſcdm Auicennam eſt pondus. ℥. cxx.
Aſadaffati vel aſadafa ſcdm ſerapionem dictum eſt.
Aſanguinū ſm nico. ⁊ cōem opinionē ē pōdꝰ. ʒ. i. ⁊ ſ.
Auellana ſcdm Aui. ē darhimie. i. vel aur. i. qd̄ ē. ʒ. i. ſ. ⁊ ſm ſerap. ē dar. ⁊ eſt. ʒ. i. licet auellana ſcdm Aui. ſit. ʒ. i. ⁊ ſ. vel aur. i. ⁊ id̄ intelligēdū ꝙ auellana ſicut ⁊ aureꝰ in medicis pcipue magne vtutis ē ſolū. ʒ. i. ⁊ qn̄q; minꝰ q̄ʒ. ʒ. vt infra dictū ē.
Aureꝰ ſm nico. ē. ʒ. i. ⁊ ſ. ⁊ ſm ſerap. ⁊ Aui ſimilr. Sed in medicinis magne vtutis ſm eos aur. ē minꝰ q̄ʒ. ʒ. vel q̄ntū. ʒ. nā Aui. de cura aſclitis dixit de pillulis ſulurvus: ſi ſit debilis detur aureꝰ vnꝰ: ⁊ ſi ſit fortis detur. ʒ. i. Aliqs tn̄ dicet ꝙ lr̄a ē corrupta: ſed ſm ſerap. aureꝰ i medicis ē ʒ. i. vel minus. ⁊ ſilr auellana in medicinis fortibus.
Aureum ſm Serapionem eſt aureus.
Auruli eſt pondus granorm ordei. ix.
Augueti ſm nicolaum ⁊ aliquos ē. ʒ. ix. ⁊ ſm ſerapionem ē aur. ſed ſm Iſidorum eſt menſura. lxxii. ſext.
Amphora vt eſt menſura rei liquide eſt cōtinens quadratum pedum: ſed rei ſicce eſt mod. iii. ſcdm italicos ⁊c̄.

Riola ē pōdꝰ q̄ttuor. ℥. ⁊ id̄ in cap. de regimine
b aq ⁊ vini: vbi Aui. in lr̄a nr̄a dixit ſiellas. alia trāſlatio hꝫ briellas: ideo debet poni tale pondus.
Batus hebraice eſt menſura quinquaginta ſextariorum ſcdm Iſidorum.
Aſſitius vel caſſaciꝰ ē pōdus. ℥. xv. ⁊ ſcdm aliqs
c ℥. xi. vel ſm aliqs ē menſura cheulcati. infra in h.
Cadus ſcdm ſerapionem eſt vas cōtinens. ℥. iii.
Ciatus ſcdm iſidorum eſt. ʒ. x. ⁊ eſt menſura.
Ciatus ſcdm quādā gloſā i lib. A. de collirio expto: vbi ponit mellis ciatos. vi. ⁊ exponitur. ℥. ix. ⁊ ſic ciatꝰ eſſe videtur. ℥. i. ⁊ ſ. ſed poſſet dici ꝙ ciatus magnꝰ eſt. ℥. iii. ⁊ puꝰ. ℥. i. ⁊ ſ.
Ciſenini ſcdm quoddam eſt lib. iiii.
Coatus ſcdm ſerapionem eſt pondus. ℥. i. ⁊ ſ.
Cohatus vel coatus olei ſcdm almāſo. ē darchimie. 12. que ſūt aur. 112. vel. ʒ. xviii. vel ſcdm ſerap. xii. darchimie ſunt lxxii. oboli q̄ ſūt. 864. grana. credēdū ē tn̄ ſcdm almāſo. ꝙ ſint. ℥. ii. ⁊ ʒ. ii.
Cohatꝰ vini ē. ℥. i. ⁊ medrete darchimie: ⁊ tertia. que ſunt. ℥. i. ʒ. i. ⁊ quarta vnius. ʒ.
Coclear mellis ſcdm ſerap. cap. de aborſu. ⁊ Aui. in fine quinti eſt. iiii. aur. vel. ʒ. vi. ſed coclear medicine ē aur. i. ⁊ ʒ. i.
Coclear ſcdm iſido. ē minima menſura: ⁊ ē tertia ps cotille vel. ʒ. ſ. vel ſilique. ix.
Coe eſt pondus lib. ix.
Contulia eſt menſura continens. ʒ. i. ⁊ ſ.
Cōgiū ē nomen menſure ligdorum. ⁊ ē. ſext. vi. ⁊ ſextariꝰ ē lib. ii
Chous olei ſcdm almanſorem eſt pondus libr. vi i. mellis lib. xxiii: ⁊ ſ. vini lib. x.
Conos interdum pro ciato donitur. ⁊ ē. ℥. i. ⁊ ſ.
Carinet: nomē pōderis ſcdm. A. ē. vi. hirat. infra in hermet
Carbē olei ſcdm almāſo. ē. ℥. ix. vini. ℥. x. mell. ℥. xiii. ⁊ ſ.
Corus ē menſura. xxx. modiorum que hebraice cora dicitur.
Cotilla vel cotillū ſcdm ſerap. vel Aui. eſt pondus. ℥. ix.
Cotolla ſcdm iſido. ē ciati. vi. ⁊ ciatꝰ ſm eū ē. ʒ. x. ſed cotulla vt ē menſura ſcdm iſido. ē emina que eſt lib. i.
Cina ſcdm aliquos ē pondus. ℥. iiii.
Chinari ſcdm aliquos putatur acitabulū pōdus vt ſupra.
Calculus ſcdm iſido. ē minimū pondus. ſ. ii. grana lentis: vel quarta pars oboli.
Ceratꝰ vel medietas oboli vel ſiliq. i. ⁊ ſ. ſiue q̄tuor grana lētt.
Cadus greca menſura: ē menſura triū vrnarum ſcdm iſidorum.
Auic. ſcdm. A. ⁊ ſerap. ē pōdꝰ. i. hirat vel. viii. granorum: vel ſcdm aliqs ē pōdus octaue partis. ʒ.
d Dar ſcdm Aui. ⁊ ſerap. eſt pondus. ʒ. i. ⁊ eſt auellana ſcdm ſerap. ⁊ eſt. ʒ. i. ſ.
Danguarech eſt pōdus. ℥. iiii. ſ. in alāguarich: ſed deguaricha ſcdm diuiſiones almāſoris dicūt quidā eſſe lib. iiii.
Darchini ſcdm ſerap. ⁊ Aui. eſt pondus aur. i. vel. ʒ. i. ⁊ ſ. ſed adarchimi eſt pōdus. vi. obolorum ſupra in darchimi.
Darchimie vel darhimet eſt. vi. obolorum: ⁊ obolꝰ ē hirat. iii et hirat. ē. iiii. ⁊ ſic. vi. oboli ſunt. lxxii. grana ordei.
Daurach ſm. A. i 5ᵒ vr̄ eſſe lib. i. ſed dorat ē aliud: vt infra.
Derat ſm aliquos eſt pondus. lxiiii. granorum ordei.
Denarius ſm aliquos eſt pondus. viii. granorum frumenti.
Dorath italicum eſt pondus. 120. ℥.
Dragma ē. ix. ps vncie ſm ātiqs: ſed ſm modernos ē octaua ps. ℥. vel pōdꝰ ſm aliqs. vii. denariorum. ⁊ ſ. Sed ſm iſido. ē octaua ps. ℥. tribꝰ cōſtās. ℈. vel. xviii. ſiliqs: vel. xlviii. granis lētis: ⁊ ē ſm eū pōdus denarii argēti: ⁊ ē ſm aliqs lxiiii. q̄ diuerſitas forte puenit ex diuerſitate pōderis ordei vel frumēti: nā forte plꝰ pōderāt. lx. grana frumēti q̄ʒ ordei: ⁊ plus ponderat frumētū ⁊ ordeū in vna regiōe et vna pte q̄ʒ in alia: ⁊ id̄ forte p grana nō pōt haberi ita pciſe quātitas pōderū ſicut crederetur: ⁊ id̄ forte nō bn̄ opinatꝰ eſt magiſter Guilermus placentinus. Poteſt autē error colligi per ſiliquas ⁊ grana lentis.
Duella ſm iſido. eſt due ſextulle: vel tertia ps. ℥. vel. xlviii. ſiliquarum.
Dureth ſeu daugma ſm ſerap. cap. de ſyrupo mirti eſt menſura lib. lx.
Duruch vel duruch ital. ſm ſerap. ⁊ Aui. ē pōdꝰ. 120. ℥.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Denari⁹ argēti ſcdm iſido. ē. ʒ. i. ſiue. viij. ps. ℥. ſed ſcdm magiſtros bonon. ē pōdus. viij. granoꝝ frumēti. ⁊ cōcordant cū iſo. ſi. ʒ. eſſet. lxij. grana frumēti vel ordei. Mina ſcdm iſido. ē lib. i. q̄ eſt medietas ſextarij qđ ſcdm ipm eſt lib. ij. ſed ſm Aui. emina ē ſext. xl. ⁊ lib. i. ē ſext. xx: ⁊ ſext. eſt. ʒ. vi. Et dauic. ij. aut aur. iiij. ⁊ ſic videt q̄ emina ſit libra. ii. Et credo q̄ lr̄a Aui. ſit corrupta: ſed ſcdm ſinonima mūdini emina ē medietas ſext. cōtinet aūt ciatos. ix. qui ſunt. xiii. ℥. ⁊. ſ. Vel ſcdm iſido. ſolū ſunt. xi. ℥. ⁊. ii. ʒ. ſed mina ē alibi

Migon grece eſt. ℥. ſ. (pondus lib. ii.

e Erub mellis ſcdm Aui. eſt pondus lib. i. et. ſ.

Aba greca ſcdm ſerap. ⁊ Aui. ē ſumene. ii. ⁊ obo

f li. ii. q̄ ſunt in ſūma. lxxii. grana: vl̄. ʒ. i. ⁊. xii. grana. et ſcdm aliquos. ʒ. i. ⁊. viii. grana:

Faba alexandrina ſcdm ſerap. eſt ſumene. iii. ⁊ oboli. iii. q̄ ſunt. 108. grana. vel. ʒ. i. ⁊. ſ. et. xii. grana.

Faba egyptiaca ſcdm Aui. ⁊ ſerap. ſunt ſimene. iiii. ⁊ oboli iiii. qui ſunt. ʒ. ii. ⁊ grana. xxiiii.

Faba baſaria vel melius aſſyria.

Orma ſcdm Aui. ē pōd⁹ q̄rte ptis. ʒ. vſq3 ad duo

g dauic: ⁊ eſt. xv. grana vſq3 ad. xvi. grana ſcdm ſinonima eſt quarta. ʒ. ⁊. ſ. ⁊ credo q̄ ſit falſū.

Gomor ſm iſido. ē mēſura. v. ſext. ſūt. x. lib: ſ3 ip3

Gomos ſcdm ipm eſt mēſura. xv. modioꝝ. ſed apud alios vbi dicit. v. ſext. vel paulomin⁹: ⁊ ſic vr̄ idē q̄ gomor.

Grana frumēti octo ſūt pōd⁹ vni⁹ denarii ſcdm magiſtros.

Armech vel harmi ſcdm ſerap. eſt quarta pars

h ʒ. vel grana. xvi.

Actus ſcdm q̄ndā gloſā eſt pondus. iii. ℥.

i Ohen ſm Aui. ē pōd⁹. 120. ℥. q̄ ē arſat romana.

Arat vel hirat vel haratos ſcdm almāſorē ⁊. A.

k eſt pondus quatuor granoꝝ ordei.

Karme vel harmech ſcdum ſerap. eſt quarta ps ʒ. i. vel dauich. ii. vel grana. vi.

Karmet vel hermet ē pōd⁹. vi. hirat q̄ ſūt. xxiiii. ḡna ordei.

Kerloiati vel helati ſcdm Aui. quinto can. cap. de diaglon eſt pondus. ℥. iiii.

Keilati eſt pondus ℥. vni⁹ ⁊. ſ. ſed ſcdm alios ſolum. i. et. ſ.

Kemaraſi alexādrina ē pōd⁹. iiii. obol. vl̄. xxxvi. granorū.

Kiſe in ſecretis galieni ſcdm q̄ſdā ē pōdus lib. xxiiii.

Kiſe vel hile ſcd3 alios ē mēſura cōtinēs vini lib. i. ⁊ meli⁹.

Kiſt ſcdm ſerap. ⁊ Aui. apud grecos vel romanos ē pond⁹ ℥. xx. ſed ſcdm ſerap. in ſeptimo in electuario de citoniis: Kiſt romanū eſt. xviii. ℥. ſed in fine libri eſt. ℥. xx.

Kiſt italicū ſcdm Ra. ⁊ ſerap. ⁊ Aui. ē lib. i. ⁊. ſ. vl̄. ℥. xviii.

Kiſt mellis ſcdm ſerapionem eſt lib. ii. ⁊. ſ.

Kiſt olei ſcdm alſeir. ē pōd⁹. xviii. lib: vini. lxxx. lib. mellis

Koati ſcdm ſerap. eſt pondus idem q̄ ciatus ⁊ (108. lib. eſt: ℥. iii. ſ: magnus.

Ibra ſcdm iſido. ⁊ ſcdm omnes ē pondus. xii. ℥.

l q̄ tot ſūt mēſure āni. Et q̄ ſm ipm. ℥. eſt. viii. ʒ. libra ē. 96. ʒ. et q̄. ʒ. ē pōd⁹. lx. granoꝝ: libra erit pōdus. 5760. granoꝝ. ſed ſi. ʒ. ſit. lx. grana. libra erit 6144. grana. ſed ſi. ℥. eſſet. ix. ʒ. ſcdm nicola. tunc lib. erit 108. ʒ. vel. 6480. grana.

Enſtron magnū ſcdm Aui. ē pōdus. ʒ. iii. paruū eſt darhimie. vi. q̄ ſunt. ʒ. vii. ⁊ grana. xiii. vl̄ par

m uum eſt aur. vi. q̄ ſunt. ℥. i. vel nouē vel ſolū. ℥. i. ⁊ mellis. nam ſcdm iſido. aur. eſt ſexta pars. ℥. i. et ſic aur. vi. ſunt. ℥. i. vel. xxiiii. ∋.

Menſtron magnū olei ſcdm Almāſorē ē: ℥. iii. ⁊ vini. ℥. ii. et gormie. viii. q̄ ſunt. ℥. iii. et. ʒ. ii. q̄ gormia ē q̄rta vni⁹. ʒ. et mellis. ℥. iii. et. ſ. ⁊ ſic videt q̄ meſtrō ſit aliud a meſitū: vel lr̄e ſunt corrupte: ⁊ hoc etiā apparet in multron.

Meſitron vl̄ meſtron magnū olei ſcdm alſeir ē darhimie vi. vel. aur. vi. ⁊ computa vt ſupra. ſed vini ē gormie. xx. q̄ ſunt. ʒ. v. ⁊ grana. v. ſed mellis eſt darhimie. vii. vel aur.

Multron magnū ſm Serap. ē pōdus. ℥. iij. ⁊ ſic videt idē qđ meſtron ſm. A. (vii. que ſunt. x. ʒ. i. ſ.

Multron paruū ſm ſerap. ē darhimie. vj. vl̄ aur. vj. vt. ē in meſtron: vel ſm ſinonima eſt. ʒ.

Mina romana vel greca ē aliđ ab emi (vj. ⁊ grana. xlviij. na q̄ ē mēſura ⁊ vna ē pōdus. ℥. xx. ſm Aui. ⁊ ſerapio.

Mina italica vel egyptiaca ſm eos eſt pondus. xvj.

Mina greci dicūt mina vel minas ſm Papiā eſt pondus 200. ʒ. ſed ſcdm Pliniū eſt pōdus. 100. Den. et ſcdm Iſiđ. ē pōd⁹. 100. ʒ. q̄ ſūt. 1800. ſiliq̄ vl̄ ſtateres. xxv. vel. xij. ℥. et. ſ.

Modi⁹ ſm Iſiđ. ē mēſura. xxij. ſext. ſm hebre. vl̄. xliiij. lib.

n Ux ſcdm Auic. ⁊ ſerap. eſt pondus. iij. hirat. vel. xij. grana ordei.

o Bolus ſcdm Iſido. eſt pondus. iij. ſiliquaꝝ vl̄. viij granorum lentis.

Oxitallus ſcdm Iſido. eſt menſura ponderans. xv. ʒ.

p Ugillus ſcdm ſerap. eſt menſura. iij. ℥.

q Uadrans ſcdm Iſido. eſt quarta ps. ℥. hebraice.

Atum ſcdm Iſi. apud paleſtinā eſt menſura vni

r Scripulus vel ſcropulus ſcdm (us modij. ⁊. ſ. cōem opinionē ē pōdus tertie ptis. ʒ. vel pōdus duoꝝ denarioꝝ ⁊. ſ. Sed ſcdm Iſido. eſt ſiliq̄ꝝ vj. vel duoꝝ obuloꝝ: vel. xvj. granorum lentis.

Sextariū ſcdm iſido. ē mēſura lib. ij. q̄ bis aſſumpt⁹ dr̄ bilibris. ter dr̄ genix. q̄nqes cōplicat⁹. q̄rt⁹ ſeu gomer reddit. aude ſextū congiū facit: vnde ſextari⁹ dicitur quaſi ſexta pars congij: quod congium eſt ſex ſextarij.

Sextari⁹ ſcdm antiquū nomē mēſure ē. ij. lib. vel. ij. lib. ⁊. ſ. ⁊ ita ē ſcdm Nico. ſed ſcdm papiā ē vini lib. ij. ⁊. ℥. viij. olei lib. mellis. lib. iij. ſed ſcdm Aui. in cap. de mollificatiōe lingue: ſextari⁹ ē. ʒ. vj. ⁊. ſ. ſed ſcdm eū in fine q̄nti ⁊ ſcdm ſerap. ⁊ raſim in receptiōib⁹ ſuis ē. ʒ. vj. ⁊ dauic. ij. ſiue grana. xvj. vel ē. aur. iij. ⁊. ſ. ⁊ iđ in receptis tm̄ ponē debem⁹.

Sextulla ē ſexta ps. ℥. vel. iij. ∋. ⁊ ē idē qđ ſolid⁹ ſcdm iſiđ.

Solidus ſcdm iſido. alio noīe ſextulla dr̄ q̄ ē ſexta ps. ℥. ſiue. iij. ∋. vel. xxiij. ſilique. ſed ſcdm nicol. ⁊ cōem opinionem eſt. ʒ. j. ſ. ⁊ ſic videt q̄. ℥. ſit. ix. ʒ. vt volūt ſalernitani ſi ipa. ℥. eſt. vj. ſolidi. ⁊ iđ melior ē ſentētia iſido. q̄ eſt. iij. ∋.

Siliqua eſt pondus quattuor granoꝝ ordei: ⁊ eſt idem q̄ hirat. ⁊ ſcdm iſido. eſt viceſimaquarta pars ſolidi.

Simene ē harme. j. ⁊. ſ. q̄ ſūt. xxiiij. ḡna ordei. q̄ harme eſt pōd⁹. xvi. ḡnoꝝ. ſ3 ſcdm. A. ſumene ē mine. x. ⁊. ſ. ſed credi

Stater ſcdm iſido. eſt medietas conſtās (tub corruptum. iij. ſoliđ. vel aurei. iij.

Sicel vel ſiclus ſcdum eundem eſt hebraice. ℥. j. ſed apud latinos ⁊ grecos eſt quarta pars. ℥. ſiue. ʒ. ij.

Sexaginta grana ordei vel frumē i ꝯſtituūt. ʒ. j. ⁊ ſcdm aliquos. lxiiij. ⁊ ſcdm guilermū placentinū. lxxij. q̄. ∋. ſcdm eū ē. xxiiij. ḡna. ⁊. iij. ∋. ꝯſtituūt. ʒ. i. ſcdm oēs ⁊ ſcdm iſido. q̄. ∋. ē pōdus. vi. ſiliq̄ꝝ: ⁊ ſiliqua eſt pōdus. iiij. ḡnorum ordei vr̄ q̄. ʒ. conſtituat ſolū ex. liiij. ḡnis ordei vl̄ frumēti.

Simula ideſt flos farine ſcdm Auicennam.

Satureg ſcdm quandā gloſā i ſecretis Gal. ē pōd⁹. ʒ. i. ⁊. ſ.

Sauich ideſt farina ordei.

Suſe vl̄ triſe i ſecretis ſcdm eos ē mēſura ꝯtinēs vini. lib. i.

Semuliti ſcdm aliq̄s ē pōdus. ∋. i. vel granoꝝ. xxiij.

Semuncie ſcdm aliquos eſt pondus. ʒ. i. ⁊. ſ. ⁊ granoꝝ. iiij.

Uſuch ſcdm aliq̄s in diuiſiōib⁹ Raſis de ſonitu

t et tinnitu auris eſt pōdus. ij. granoꝝ ⁊. ſ.

Tefugi el refugi ſcdm Aui. in q̄nto ē pōd⁹. i. grani ordei: vt dicūt aliq̄: ſed forte nō eſt verum.

Talentū ſcdm iſido. apud romanos magnum eſt pondus. lib. 120. paruum. 50. medium. lxxij.

Ncia ſcdm iſido. eſt pōdus. viij. ʒ. vel. xxiiij. ∋. q̄ tot ſunt hore diei: vel ē pōdus. 144. ſiliquaꝝ q̄

v ſunt. 576. grana: ⁊ ita ſcdm maiorē opinionē: ⁊ ē lxxx. grana ordei vel frumēti: ſed ſcdm ſalernitanos eſt. xciij.

Uola magna ſcdm Aui. eſt. ʒ. ij. parua eſt. ʒ. i. ⁊c.

¶ Explicit tractatus Dini de Ponderibus.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Incipit compilatio emplaſtrorū ⁊ vnguentorum Magiſtri Dini florentini artiū ⁊ medicine doctoris excellentiſſimi. Et primo de repcuſſiuis.

Ememoratio quarun

r dā medicinarū que ſūt apte cyrugie ſm ſētentiā Galie. in libro de ſimplicibꝰ medicinis particula quita ⁊ vltima dicti libri: ⁊ ſcōm Auicennā in ſecundo. Et primo dicamus de repercuſſiuis.

Repercuſſiua ſūt iſta q̄ a parte patiēte repellunt frigiditate ſua ac ſtipticitate ſua ꝯſtringēdo mēbrū ⁊ retinēdo ſpūm ⁊ virtutē retētiuā ꝯfortant. Quoꝝ exēplū ē ſolatri ſpēs. ſuccus cucurbite. endiuia. virga paſtoris. ſempuiua. protulaca. ſuccus pſilij coriandri. aq̄ fria. ⁊ ſandali. ⁊ cortices granatoruꝫ. et ſauich. decoctū cū aceto ⁊ cū ſumach. ⁊ lens aque ⁊ rodoleon cū aceto ⁊ ſandalis. ⁊ vmblicꝰ veneris ⁊ ſimilia. ſucci. ſ. ⁊ ſubſtātia cū aceto vel ſine eo. Hec eni ⁊ ſiſia in principio repercutiūt apata calida ⁊ mēbrū oīe recuperant ⁊ cōfortāt. Que vero frigida repercutiūt ſunt q̄ cuꝫ ſtipticitate attinēt caliditati vt ſquinātum. abſinthium et blacce. ⁊ biſantie ⁊c̄.

¶ Emplaſtrū cōe diſcraſie calide.

Emplaſtrum vnū multū cōe male cōplexiōi calide ⁊ apati calo in pncipio et ad palpebras tumefactas rubeas ⁊ i palpebris a frigido etiā valet id ſi adiungis cū iſtis folia abſinthij: ⁊ folia vitice ⁊ apij ⁊ calamētū ⁊ ſiſia: cōbuſtiōi ignis heriſipile ⁊ apoſtemati a cā pmitiua ⁊ multis alijs. Re. folioꝝ maluarū ⁊ roſaꝝ. an̄. ⁊ coque in aqua ⁊ exprimanꝭ ab aqua ⁊ terantur cū gladio in modū vnguēti. ⁊ qn̄q; ſpargiꝭ i eo terendo paꝝ aceti ⁊ parū olei roſati. Et qn̄q; poniꝭ in de coquēdo de abſinthio. Et qn̄q; de floribus camomille. ⁊ ſimilibus temperatis.

¶ Medicine aperitiue.

Medicine que aperiūt poros cutis. i. id qd̄ eſt in cute de meatibus ⁊ poris noianꝭ rarificantes. i. reſoluētes; quaꝝ natura ē tpate caliditatis et eaꝝ exiccatio parua. quaꝝ exēplū ē camomilla ⁊ eiꝰ oleū ex vtriſq; ⁊ oleū cucumeris aſinini. ⁊ oleū antiquū. anetū ⁊ fenugrecū. ⁊ ſemē lini. ⁊ oleū raphani. ⁊ abſinthiuꝫ et radix ſambuci furfur. ⁊ aq̄ calida.

¶ Emplaſtꝝ cōe.

Emplaſtrum vnū cōe qd̄ optime aperit ⁊ rarificat poros. ⁊ pp h̄ mitigat dolorē in cōtuſionibus ⁊ in ſanguine mortuo. ⁊ etiā maturat ſiones ⁊ reſoluit oia ꝯſtricta. Et ē mirabile emplaſtꝝ in ꝯtuſionibꝰ ſine vulnere ⁊ cū vulnere. ſ. in pricipio et mūdificat puſtulas ⁊ eſcaras a flāte ſalſo que ſiūt multotiens i cruribꝰ. Re. folioꝝ malue. abſinthij an̄. ptes duas et coquātur in aqua: deinde exprimanꝭ ⁊ teranꝭ in modū vnguēti. deinde cū decoctiōe eaꝝ cōficianꝭ ad modū pultis cū farina ordei ⁊ puluere fenugreci ⁊ ſemie lini ⁊ floribus camomille ⁊ parū furfuris ſubtilis ⁊ paꝝ olei camomille. ⁊ coquaꝭ ad ſpiſſitudinē. Et qn̄q; coquūtur ibi de roſ. ⁊ paꝝ furfuris ſil' ⁊ paꝝ olei camomille. ⁊ qn̄q; poniꝭ ibi paꝝ de melle.

¶ De mollificātibꝰ apata dura

Medicinarum aūt virtꝰ mollietiū apata dura ē calefactia ex gradu ſcd̄o aut tertio ⁊ exiccatia ex gradu pmo. Et oꝫ vt i iſtis medicinis ſit aliqd cōglutinatiōis ſicut in aperitiuis ſꝫ minꝰ eis; quoniā apata dura ſclirotica ſiūt ex flāte duro viſcoſo ⁊ colera nigra terreſtri ⁊ frigida qn̄ exiccatur. Uerum non oportet vt ſit nimie ſiccitatis ne exiccef ſubtile ⁊ induretur groſſum ⁊ putrefiat ⁊ fiat i termio qd̄ nō ſanaꝭ. Quarū exemplū eſt aqua calida ⁊ adeps caprarū in parua duritie ⁊ galline. anatis. hyrcoꝝ. ⁊ boū. ⁊ eoꝝ medulle ⁊ medulle cerui. ⁊ bdelliū ⁊ armōiacū. Et medulle recentes ſunt meliores q̄ꝫ antique. ⁊ oleū antiqui ⁊ oleuꝫ de lilio. Radix euiſci cocta cum oleo ⁊ radix cucumeris aſinini cocta cum aqua. et folia malue cocta ⁊ non decocta. ⁊ fenugrecum ſemen lini ⁊ cepe coctum cū oleo. Et ex compoſitis ſunt dyaquilon ⁊ triafarmacon commixta cum adipibus ⁊ ſimilia.

¶ Exemplū mollitiuū duritierum.

Emplaſtrum vnum mollitiuū duritierū optimum. R. radices maluauiſci decoctas in aqua vel in oleo camomille ⁊ eſt melius ⁊ contere multum. Deinde miſce cum bdellio prius in aceto mollificatum vel in oleo de camomilla quod melius eſt cum eo. Et ex alia pte tolle ficus ſiccas pingues ⁊ contere in modum electuarij cū adipe caprino. cōgrega iterū cū maluauiſco ⁊ impingua totū cum aſſungia de porco recenti vel de gallina vel cū butyro. Uel fac id ſine ficubus ⁊ eſt optimū. ſed aſſungia eſt melior ⁊ oia bene icorporentur. hoc ei eſt pfectū emplaſtꝝ in oi duritie.

¶ De reſoluentibus vapores.

Et proprietas earū que reſoluunt vapores quoniā aut ipſa abſtergūt aut ipſa calefaciūt calefactiōe vehemēti. ⁊ ē vt exicēt ⁊ nō vt aperiāt oſſa cruda propter viſcoſitatē ventoſam que ē in vaporibus. Quorū exemplū eſt emplaſtrū de farina ordei: ⁊ tritici: ⁊ ciceris: ⁊ fabe: ⁊ fenugreci: ⁊ magis vltimum ē ex farina lolij ⁊ lupini: ⁊ panici ⁊ milij: ⁊ ſiſia.

¶ Emplaſtrum reſolutiuum.

Emplaſtrum vnum quod reſoluit tumorem ventoſum. Re. farine ciceris et fabe: ⁊ pulueris cimini: mellis: farine fenugreci: coquātur cum decoctione ruthe ⁊ agnicaſti.

¶ De medicinis reſolutiuis.

Reſolutiua vero ventoſitatis flegmatice debēt eſſe ca. veſicantia vt aqua cineris. ⁊ aqua ſalis. ſ. acetū cū rodoleon ⁊ ſpōgia noua īfuſa i eis.

¶ Exemplum reſolutiuum.

Emplaſtrum vnum quod valet in apoſtemate flegmatico cū viſcoſitate vbi remanet digitorū impreſſio. ⁊ ſi ſit ibi aliqd vaporis. i. ventoſitatis. Re. cineris cribellati partē vnā. ſalis partē ſ. farine fabe partē j. furfuris ſubtilis. partē vnā aceti ciatum vnum. mellis lib. ſ. lixiuij quod ſufficit. coquatur vſq; ad ſpiſſitudinem. Et melius eſt in iſtis ſpongia noua infuſa in lixiuio forti ⁊ pauco aceti ⁊ parum ſalis poſita et ligata ſepe ſtricta ſup membrum vbi eſt timor talis.

¶ Diſtinctio maturatiuarum.

Medicine autē qualitas ſiue ꝯplo que adiuuat ad generationē ſaniei debet eſſe tēperata ſimilis nature corporis in quo admiſtraꝭ. Et qm̄ natura corporis ē cal'a ⁊ hu. oportet etiā hanc medicinam caliditatē ⁊ humiditatē habere. ita ꝙ etiā actualem qd̄ extrahitur ex dictis Gal. cū dicit. Qd̄ male digerētes applicabāt ſibi ad ſtōm infantes: vt ab eoꝝ calore actuali iuuareꝭ eoꝝ digō. Itē debet eſſe opilatiua cū viſcoſitate vt ppter hoc retineanꝭ vapores ⁊ ſpūs. Et ſanguis ad locum collectus adiutorio caloris natural' ⁊ accn̄talis. ſ. medicamine inſanie altereꝭ. nam ſpēs eiꝰ qd̄ in corpe alteratur tres ſūt. Una ē alteratio que fit ſm curſū naturalem. ⁊ a ſolo naturali cal'o. ſicut digō cibi i ſtō. chilis in epe. ⁊ ſanguis in oibus mēbris ⁊c̄. Altera vero ē alteratio que ē nō ſm curſū nature. imo fit ab extraneo ⁊ ab accedentali calore. ſicut accidit i oibus rebus q̄ putrefiūt. et iſte ſpēs ſūt ꝯtrarie. Spēs aūt tertia ē pmixta ex iſtis i tus vtraſq; naturas: et accidit hoc apud ſanioſitatē quoniā fit ptim a calore naturali ⁊ ptim ab accidentali. Et tō naturalis, caliditas nō vincit materiā ve. ⁊ id ē ēt: qm̄ eſt alteratio accn̄s nō bona bonitate pura. ⁊ ſanies q̄ minꝰ eſt fetēs ⁊ ē pl's alba ⁊ in liquore magis tpata eſt melior. qm̄ ppter hoc intēdiꝭ calorē naturalē ibi pl's opari q̄ꝫ accidētalē. ⁊ iſe ſemp coneꝭ inq̄ꝫtū pōt nutrimētū. i. ſanguinē membris radicalibus aſſimilare q̄ alba ſūt. Et exem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

plum harũ medicinarũ que ad ſanguinẽ q eſt in apate adiuuant ad digerẽdum eſt oleũ tẽpetatũ in caliditate ſua. et aqua tepida cũ eo. ⁊ farina or. ⁊ frumẽti ſemicocta cuꝫ aqua ⁊ oleo ⁊ croco. ⁊ his que ſũt magne caliditatis ⁊ farina tritici cũ iſtis bene cocta. in iſtis q̄ ſunt parue caliditatis ⁊ cũ mlto oleo. ⁊ farina fenugreci. ⁊ ſeminis lini mixta cũ ea. ⁊ medulla panis etiã ſit decocta. Triticũ maſticatũ ⁊ medulla fermẽti cũ butyro vel cũ ficubꝰ ſiccis vel paſſis. Et de adipibus humidis ſicut adeps porci ⁊ vitulorum mixtis cũ ſupradictis: ⁊ oĩa calida ⁊ humida: ſicut tetrafarmacõ. ⁊ ſimilia cito feſtinãt ſaniẽ in eis.

Medicine maturatiue apoſtematũ. R. farine cribrate. electi frumẽti cũ pauco croco ⁊ aqua calida et oleo cõmuni efficiantur vt puls molis ⁊ coquantur ſpacioſe miſcendo.

¶ Item aliud in materia mixta. Re. radices maluauiſci ⁊ pauca folia malue et coquanꝫ optime. deinde expreſſe ab aqua terantur cũ medulla frumẽti et farina fenugreci. ſeminis lini ⁊ foliorũ camomille et terantur ſimul. et impinguetur cũ aſſungia nõ multũ veteri ſed recenti vl' vnius anni: Si autẽ iſta apoſtemata fierent ꝓpe mẽbrũ aliquod principale. vt ẽ ſtomacus vel epar vel vẽter cũ immaturatiuis aliquid ſtipticorũ miſceatur ne virtus talis membri diſſoluatur per mollia.

Medicine aperientes apata ſiue exituras. Has medicinas oportet eſſe vehmẽter calidas ⁊ ſiccas. ſ. putrefactiuas vt ſua pforent caliditate. Sed que rumpũt apoſtemata minus oportet eſſe ſiccas de quibus ſunt qui apoſtemata rũpunt. adeps porci ⁊ vituli cum fermẽto ⁊ reſina. ⁊ cepe narciſci decocta cũ oleo et calx decocta cũ melle. ⁊ fermẽtũ cum aceto ⁊ cãtaridibus. Et cãtarides pulueriꝫate cũ pice liqda ⁊ melle ana cardi. Et putrefactiua ſapo cũ calce ⁊ ſputo vel capitello ꝯfectus. Et fex vini cõbuſta cũ croco ⁊ fermẽto cõfecta. ⁊ vlceratiua cuti ſunt magis vritiua. vt allia. cepe ſinapis et iſta cõfecta cũ ficubus ⁊ ſupradicta ſimiliter.

¶ Eructiue cauſticatiue. Re. calcẽ viuã ⁊ tere cum ſapone albo molli ⁊ capitello in modum paſte. ⁊ fac paſtillum ⁊ molle cum ſputo et loco appone.

¶ Aliud. Re. reſine ⁊ confice cum cantaridibus in modũ paſte et loco appone.

¶ Aliud nõ ita cauſticum. Re. ficus ſiccas pingues cum ſinapi tritas optime in modũ electuarij. confice optime ⁊ loco appone. ⁊ ipſũ ſi vis mollias cum aceto.

Medicine attractiue ⁊ mundificatiue.

Attractiua ſunt calida cum ſiccitate ⁊ ſunt lenia vt glutinũ. albotin. mel. ⁊ fex eius ⁊ folia caulis ⁊ vnguenta attractiua cõpoſita. ⁊ galbanuꝫ et ſimilia. Et quedã plus mũdificãt in groſſa materia et tempore frigido: vt glutinũ ⁊ ſerapinũ. ⁊ ipſum galbanum ⁊ mel decoctum in omnibꝰ. Et ea que abſtergunt plus alio modo mordicant ⁊ groſſã materiã mũdant. vt yreos ⁊ praſſiũ. cuꝫ melle coctũ ⁊ ſuccus eius. ⁊ armoniacum. et terbentina teranꝫ cum melle: ⁊ ſimilia.

¶ Aliud bonũ. Re. medulle fermẽti ⁊ multũ cũ butyro.

¶ Aliud cõe multorũ in omni de medicinis corroſiuis ⁊ carnis minutiuis. Re. armõiaci. galbani. reſine pini. aã. ℥ i. terbentine. ℥ ij. picis nigre. ℥ i. oĩa ad ignẽ liqueſiant ⁊ colenꝫ ⁊ fiat vnguẽtũ. ⁊ ſi vis adde cere. ⁊ parum olei.

¶ De medicinis corroſiuis ⁊ carnis minutiuis.

Corroſiua carnis vel minutiua debent eſſe cuꝫ ſiccitate vehemẽter calida: ſꝫ minus putrefactiuis. Ex quibꝰ ſũt ꝫiniar calcãtũ vſtũ ⁊ nõ vſtũ coſtus amarus. hermodactili. galle. licet nõ ſint corroſiue p ſe. q: nõ ſunt calide. ſũt p accidẽs ꝓpter ſiccitatẽ minutiue ⁊ cõſumptiue carnis mollis. ⁊ iſto mõ dr̃ corroſiuuꝫ es vſtũ ⁊ ſpongia ⁊ ciclamẽ. hec tñ ſolũ exãpliauit. Caro etiã ſalita carnẽ mollẽ cõſumit aliqñ: ⁊ alumen et alia exiccatiua liquefacientia carnẽ mollem ſm diuerſa corpora quibus adminiſtrãtur. Et de his etiã ſũt mirra limacie combuſte cornu combuſtum abraſum. ⁊ iſta etiã conſolidant multotiẽs vlcera ſm diuerſa corpora.

¶ Aliud de ꝫinar. Re. ꝫinar ⁊ ſubtiliter pulueriꝫetur ⁊ cũ dyaltea incorporetur in modũ vnguenti. Mũdificatiua ſiue abſterſiua ſequi pñt poſt iſta. Uerũtamẽ capitulum eorum poſitum eſt ſupra.

¶ De medicinis putrefactiuis.

Putrefactiua acutiora ſũt q̃ꝫ corroſiua. ⁊ vlterius imprimẽtia ac inceſiua que in filtrationibus opponũtur. ⁊ idcirco putrefactionem in carne accidere faciũt ⁊ eorum eſcara in longioritẽ pore cadit ex qbus ſũt ſicut calx: ⁊ ſandaracha: ⁊ ex eis cõpoſita. ⁊ ſicut ẽ puluis affodillorum q eſt in trociſis q dicentur infra.

¶ Aliud. Re. calcis viue ⁊ incorpora cum ſapone cum capitello ⁊ membro appone cum ſaliua.

¶ De generatiuis carnis.

Carnis generatiua oportet eſſe calida ⁊ ſicca vt humiditatem ſubtilem que in omi vlcere eueniit exiccent ⁊ humectationẽ groſſam mũdificent. decet ergo eas eſſe exiccatiuas in primo gradu vt nõ ſanguinẽ exiccẽt vehemẽtẽ ad locũ. ſed ſupfluitates tantũ: ex qbus ſunt thus. ariſtol. rotũ. farina fabe. yreos. ⁊ farina lupinorũ: ⁊ farina ordei: ⁊ farina fabe aduſte. farina orobi. puluis roſarum. cachimia. tucia. farina milij. ⁊ panicij. ⁊ puluis radicis arnogloſſe ⁊ ſimilia. Que omĩa habito reſpectu ad corpus vl' ad vlcus in qbus adminiſtranꝫ exiccent in primo gradu. vel parũ plus. Unguẽta tñ ⁊ pulueres generãtia carnẽ in vlceribꝰ infra dicẽtur.

¶ De medicinis incarnatiuis.

Decet ergo ea eſſe ſicciora generatiuis carnis quaſi in ſecũdo gradu. vt ſolũ humiditates exiccent. verũ etiã ⁊ ſanguinẽ: ⁊ etiã ſint viſcoſa vt partes retineãt inuiſcatas. ex quibus ſũt ſarcocolla: aloes: ſanguis draconis. ⁊ cortices thuris. ⁊ amillum: folia cypreſſi: et myrti: ⁊ infra dicẽtur vnguẽta: ⁊ pulueres incarnatiue.

¶ De medicinis cicatriꝫatiuis:

Cicatrizatiua oportet etiã eſſe ſicciora incarnatiuis plus q̃ꝫ in ſecũdo gradu. ⁊ cũ hoc etiã habeãt ſtipticitatẽ vt nõ ſolũ ſupfluitates exiccent: ſed etiã ſanguinẽ exiſtentem in carne. ⁊ de ipſa carne cutis fiat. Ex quibus ſunt ſicut es vſtum lotũ galle: alumen balauſtie: ſpodium cortices pomi granati pumex aduſta. et plumbum aduſtum. aloes. ⁊ papirus aduſta. litargirum. ⁊ ceruſa ⁊ medicamina. ⁊ vnguenta compoſita que infra dicentur:

¶ Diſtinctio mitigantium dolores.

Mitigatiua doloris huiuſmodi duo ſunt genera. Sũt eñ mitigatiua que vere ſũt mitigatiua. ⁊ hec debent eſſe temperata. ſ. in caliditate ſicut rodoleon tepidum. ⁊ etiã que dicta ſũt in capitulo rarificantiũ pororum: vt oleũ tepidum: ⁊ aqua tepida: ⁊ vitellus oui: ⁊ eius albumẽ cum eo camomilla: et cera. Alia ſunt mitigatiua cum alteratione complexionis lapſe in calore. vt ſunt repcuſſiua ſicut ſolatrum: ⁊ cetera: que de parte patiente repellunt materiã. ⁊ hec in principio apoſtematis adminiſtrantur. Deinde ſi res nõ perficitur adminiſtrantur aperientia poros: vt ſupra dicta vel cum alteratione complexionis lapſe infirmi. ⁊ hec ſunt calida temperata: vt dyaltea. tetrafarmacõ ⁊c. Sunt ⁊ alia mitigantia que ſua frigiditate in vltimo ſtupefaciũt membra vnde tã dolorẽ ex frigido q̃ꝫ ex calore videnꝫ auferre. Ex quibus ſũt opiũ mandragora iuſquiamus. papauer nigrum. ⁊ ſimilia. que nullo modo ſunt apponenda niſi cuꝫ calor et dolor fuerit intollerabilis: et reliqua auxilia nõ valent: ſed piculũ mortis imminet: quoniam niſi iterũ ſus fuerit calor maius eſt periculum qð ex eis de ſtupefactione accidit membris quandoq; ſit perfectus. Unde

Gal. in libro de ingenio ſanita. Et ſi eger per vigilias ducatur ad moꝛtē ſomnifera dānabis. Modo ponemus vnguenta et pulueres. trociſcos epithimata. decoctiōes et alia cōpoſita que in cyrugico opere ſm̄ diuerſos auctoꝛes experta ſunt.

Medicamina maturatiua compoſita.

A carbunculis et botho

1 thoꝛ que fiunt in lachꝛymali maturatiuū. Re. butyrum ⁊ cōfice cū farina frumēti. Et nota ꝙ oē emplaſtrū maturatiuū dꝫ iterū apponi alio die ſup apa poſt inciſionē ſi cū ferro incidaꝛ vt digerātur labia inciſa ⁊ mitigat doloꝛeꝫ.

Aliud in apate calido nō multū. Re. farine cribꝛate electi frumēti. vel farine oꝛdei in apate plus calo ptes. ij. et croci lꝛrat. j. cum aqua calida ⁊ coque ad ignē vt fiat tenax. ⁊ qn̄qꝫ poniꝛ ibi de oleo cōi coquēdo ⁊ vtere.

In apate magis calido. Re. folia maluarū ⁊ coque i aq̄ et expꝛie ab ea ⁊ tere. ⁊ trita cōgrega cū farina oꝛdei. ⁊ fenugreci. ⁊ ſeminis lini. ⁊ farina. floꝛis camomi. in modū pultis ⁊ parū butyri vł olei ro. vel camōille. cū aſſungia pulli. ⁊ confert in vulnere contu ſiuo. ⁊ coquatur ad ſpiſſitudinem ⁊ ponatur calidum.

Aliud bonum in emunctoꝛijs. Re. radices euiſci ⁊ parū malue ⁊ coquanꝛ in aqua ⁊ expꝛ̄manꝛ ⁊ teranꝛ cū farina fenugreci ⁊ ſeminis lini. ⁊ floꝛū camomille. ⁊ medulla fermēti. ⁊ oīa teranꝛ cum aſſungia poꝛci vnius anni:

Aliud in materia ꝓfunda groſſa. Re. cepas albas coctas in aqua ⁊ oleo. vel ſub pꝛuna ⁊ munda ⁊ tere cū medulla fermenti ⁊ cum aſſungia ⁊ pone calidum.

Emplaſtrum ſerapinum ad apata teſticuloꝝ ca. Re. farine fabaꝝ cribꝛate et coquaꝛ cū oleo roſato: ⁊ aqua et liniatur ſup ipſum.

Aliud ſimile. Re. folia alkekengi. recentia ⁊ miſceanꝛ cum farina oꝛdei ⁊ oleo ro. ⁊ vitellis ouoꝛum ⁊ cum eo epithimetur.

Aliud in apate flegmatico ꝙ etiā vulneri ſiue vlceri cōfert. Re. radicis maluauiſci ⁊ frondes opij: ⁊ bene in aq̄ coquantur. ⁊ ſi eſt ibi vulnus vel vlc⁹ cū apate vel i mēbro neruoſo. etiā opoꝛtet poni emplaſtꝝ maturatiuū. vt q: apa nō eſt i pꝛicipio: imo quaſi in ſtatu: tūc iſta coquātur in lixiuio vel in aqua mellis vbi coctū ſit ſerapinum et expꝛimatur ab aqua ⁊ teratur cum ſupꝛadictis alijs.

Aliud quo vti poſſumus vbi ſit vulnus ⁊ diſruptio. R. farine oꝛdei cribꝛate ⁊ cū aqua ⁊ melle incoꝛpoꝛentur et coquantur donec equeꝛ ⁊ ſpiſſum fiat. Et nota ꝙ omnia emplaſtra q̄ dicunꝛ maturatiua poſſunt eſſe reſolutiua diuerſis reſpectibus.

Emplaſtrum cōferēs in apate teſticuloꝝ ⁊ duritie pauca habēte malā ꝯplōnē ca. Re. folia malue ⁊ parū de roſis ⁊ coquantur in aq̄: ⁊ poſtea expꝛimanꝛ ⁊ teranꝛ cū iſta decoctiōe ⁊ oleo ro. ⁊ farina fabe cōficianꝛ ad modū pultis ⁊ coquātur ad ſpiſſitudinē ⁊ tepide apponaꝛ. Et ſi remanet duricies: tunc remoue cum euiſco cū ſupꝛadictis. Hoc eodē modo valet in apate in mamillis facto ſimili modo.

Aliud in eodē tempoꝛe bonū ad idē. Re. farine oꝛdei pugillos duos. farine fenugreci. ⁊ ſemis lini pugillum vnū vł parū min⁹. coquaꝛ ſimul. ponaꝛ cū eis oleū roſa. ⁊ ſi idiges maioꝛi reſolōne pōes oleū aneti vł camōille.

Emplaſtrum ſiue vnguētū dyaglon magnuꝫ qd̄ dicit arabice comōdegūmis expertū ad reſoluendū ⁊ maturationē oīs duriciei ⁊ inflationis. cuius ꝑmixtio hec ē. Re. litargiri mūdi triti et cribellati. ℥. xij. olei hircini. olei camomilli. olei anetini. an̄. ℥. vi. mucillaginis fenugreci. ⁊ ſeminis lini. ⁊ mucillaginis ficuū pinguiū. ⁊ paſſulaꝝ. ⁊ altee. ⁊ ſucci yreos ⁊ ſucci ſquille ⁊ yſopi humide. glutini. alçanac. ana. ℥. xij. et. ſ. terpētine. ℥. iij. reſine pini. ⁊ cere citrine. an̄. ℥. ij. Cōficianꝛ ſicut dictū ē. ⁊ eſt expꝛtuꝫ. Inquit filius çacharie: ⁊ acquiriꝛ eis in decoctione vt deſcendat ad molliciem cere ⁊ accedat ad ſpiſſitudinem vnguētoꝛum ⁊ liniatur in panno ⁊ ponatur vbi opoꝛtet. Et qn̄qꝫ ponitur apoſtolicon cum dyaquilone ⁊ facit duas operationes ſimul.

Emplaſtra repercuſſiua.

Emplaſtrum repcuſſiuū ⁊ cōfoꝛtatiuū mēbri ne recipiat humoꝛē i apoſtemate calido ſanguineo in pꝛincipio ⁊ in colerico. ſimiliter poſſumus vti iſtis cū ſucco lactuce ⁊ raſure cucurbite et ſempuiue ⁊ ſimilibus. Re. ſolatri. folioꝝ poꝛtulace. ⁊ ſēperuiue: ⁊ vermicularis. et cimbalarie. ſimul oīes vel aliqua iſtarū teranꝛ in modū ſalſamenti: ⁊ miſce parum aceti ⁊ olei roſati ⁊ ſup locū ponaꝛ. ⁊ ſi ſiccaꝛ remoueaꝛ. vel ex eis extrahatur ſuccus ⁊ cū farina oꝛdei. ⁊ ol. roſa. et aceto fiat emplaſtruꝫ.

Itē aliud valde cōe in calida ꝯplōne. Re. ro. folioꝝ maluarū coquātur in aqua ⁊ expꝛ̄mantur ⁊ teranꝛ in moduꝫ vnguenti. ⁊ ſup locum ponaꝛ. ⁊ eſt valde cōe emplaſtrū et ē mirabile in oīi mala cōplexiōe calida. Vel accipe farine oꝛdei. ℥. vi. ⁊ ſādali citrini albi ⁊ rubei. ana. ℥. iiij. et pulueris roſaꝝ. ℥. ſ. boli armeni. ℥. iij. miſce cū aqua roſata ⁊ aceto. ⁊ epithimeꝛ locus. Vel recipe roſaꝝ rubeaꝝ et parum cāphoꝛe. ⁊ folia malue et fac decoqui in aqua et decocta expꝛime ⁊ tere. Deinde ꝯtere cū farina oꝛdei et tere cū aqua vbi ſit cocta ⁊ pōe olei roſa. ℥. ij. ⁊ aceti. ℥. iij. ⁊ oīa coque ad ſpiſſitudinē. ⁊ pone ſup locū frigida.

Emplaſtrum quod valet ad doloꝛē ſtomaci calidū: ⁊ epatis ⁊ colerice paſſioni herſipile. et althoym. epithimatū ſup coꝛ et pulſui coꝛdis calido ⁊ oīi apoſtemati calido ⁊ in pꝛīcipio. Re. ſādaloꝛū vniuſcuiuſqꝫ generis. boli armeni. roſarū rubearum ſeminis pſilij. ana. ℥. ij. ſeminis poꝛtulace: ⁊ ſeminis lactuce. ana. ℥. ij. ⁊ cāphoꝛe. ℥. ſ. teranꝛ oīa et confice ad modum vnguenti cum aqua roſata et agreſta. et aceto et farina oꝛdei q̄ꝫtum omnia.

Emplaſtrum maturatiuū in carbunculis. R. ficus ſiccas pingues ⁊ paſſulas ⁊ decoque i aq̄. vel nō coquas teras in modū vnguēti cū medulla fermēti ⁊ butyro vł aſſūgia poꝛcina recēti ꝯfice

Emplaſtrum partim reſolutiuū ⁊ partim repercuſſiuū qd̄ ꝯuenit apoſtemati calido in augmēto. R. roſarū abſinthij. maluarū. ⁊ coquantur in aqua ⁊ expꝛeſſis ex aqua teranꝛ ⁊ cum farina oꝛdei miſceanꝛ cū decoctione iſtarum et cum oleo camomille et roſato donec inſpiſſentur ⁊ coquantur.

Emplaſtrum qd̄ ꝯuenit in ſtatu apoſtematis Re. farine oꝛdei. ℥. vi. ⁊ fenugreci ⁊ ſemis lini. ana. ℥. j. floꝛū camomille ⁊ folioꝝ apij. et roſarū ⁊ furfuris ſubtilis. ana partē vnā. Si vis coquaꝛ folia apij pꝛius. deinde pone roſas ⁊ expꝛime iſta ab aq̄ et tere ⁊ cōfice ſimul iſta. et pulueres cū farina oꝛdei ⁊ cū decoctione et cum. ℥. j. ſ. camomillini in modum vnguēti et vtere.

Aliud qd̄ ꝯuenit in declinatione apoſtematis. R. farine fabarum vel oꝛdei. ℥. vi. et qn̄qꝫ iugimus farinā fenugreci ⁊ ſemis lini. et floꝛū camomille et de butyro ⁊ mellis. ℥. iiij. diſtemperatum cum vino et aqua. et aceto ⁊ coquantur in modum vnguenti et vtere.

Item in his caſibus valet paritaria calefacta in teſtis calidis infuſa cum oleo camomillino. Et ſi vis parū aceti ⁊ folia apij et vꝛtice et ſpargula et folia poꝛri adde. et etiā ſi illa coquanꝛ cum lixiuio et cū furfure ſubtili ⁊ melle et ſale et ſimilibus exiccatiuis ⁊ inciſiuis.

Emplaſtrum repercuſſiuū in ꝑncipio mēbri confoꝛtatiuum ne recipiat materiam in apoſtemate frigido flegmatico et a flegmate ſubtili vbi digitoꝛum impꝛeſſio ſeruatur.

Re. cineris cōis cribꝛati vel vitis. furfuris ſubtilis. ana.

partes.ij.⁊ pulueris gallarū cypreſſi ptem vnā.Conficiā tur cum melle ⁊ vino.⁊ coquantur ad ſpiſſitudinem.

Emplaſtrum in apate ſſatico ſubtili ⁊ groſſo ℞.pulueris calamēti et cimini et cineris cribrati.⁊ furfuris ſubtilis.⁊pulueris ruthe.et mellis.⁊ ſalis.⁊ oīa incorpa cū lixiuio ⁊ pauco aceto⁊ co que ad ſpiſſitudinē. Et ſpōgia noua ſepe infuſa in aqua cineris calīa⁊ expſſa ſup tale apa valet vl̄ excuſat hec om nia et melius.

Emplaſtrum in apate vētoſo.℞e. peciā ple nā ſale ⁊ milio ⁊ calefac i teſtis et pone ſup locū ventoſū. vel accipe ciminū ⁊ calamen tum et rutham pulueriçatam ⁊ furfurem ſubtilem ⁊ mel et ſalem. et omnia coque in vino ⁊ emplaſtra.

Emplaſtrum maturatiuū ⁊ mollitiuū qđ con uenit in oīni duricie. ℞.radicū coctaru maluauiſci et ↄtritarū.li.ij.ſepi hyrcini. bdellij. ana.ʒ.iij.mucillaginis fenugreci.ʒ.ij.Et diſſolue bdel liū ad ignē cū oleo de lilio.deinde cū alijs optīe incorpa.

Emplaſtrum optimū mollitiuū oīm duritie rū.℞e.ſepi hyrcini.⁊ optime cō tere ad modū vnguenti.deinde cū ficub⁹ ſiccis piguib⁹ incorpa i modum empl̄i ⁊ loco duricie appone et opti mum inuenies.

Emplaſtrum maturatiuū ⁊ reſolutiuū i ma teria ſſatica groſſa.℞e.malua uiſci.li.ſ.farine fenugreci.ſeīs lini.aā.ʒ.iij.olei liliorꝝ.ʒ. ij.medulle cruris vaccini.ʒ.iiij.Fiat emplaſtrum.

Emplaſtrum mollitiuū doloris mitigatiuū ⁊ maturatiuū i pectore ⁊ i oī loco pter loca vbi oꝫ miſceri ↄfortatiā rōe nāe mēbri ſicꝫ epar vbi miſcere abſinthiū ⁊c.℞e.radices maluauiſci ⁊ folia malue ⁊ coquanꝭ ⁊ teranꝭ cū puluere fenugreci:ſeīs lini et florꝝ camomille.⁊ impinguet cū butyro⁊ aſſungia por ci recenti.⁊ qñqꝫ ponitur medulla fermenti.

Emplaſtruꝫ optimū oīm duritieꝝ mollitiuū et reſolutiuū in quocunqꝫ loco ⁊ ſpē egritudinis vbi fit duricies.℞e. radices maluauiſci bene coctas et bdellium prius mollificatū cū oleo camo mille ⁊ aſſungia anſeris vel anatis vel galline vel porci ne recentis.⁊ optime incorpa oīa in modum emplaſtri et eſt optimū.Et quandoqꝫ ponim⁹ ficus ſiccas.Et quā doqꝫ loco aſſungie anſeris ponimus ſepum caprinum.

Emplaſtruꝫ qđ optime ↄfert i vlcerib⁹ apoſis ad deſiccandū ⁊ iſt locis neruo ſis.optīe ei deſiccat:⁊ mūdificat.℞e.farine ordei ⁊ fabe et cōfice cū aceto ⁊ melle.⁊ etiā ↄfert i apate ſſatico qđ ſu peruenerit mēbro vulnerato neruoſo.⁊ qñqꝫ addiꝭ cinis cribratus.⁊ qñqꝫ puluis orobi ⁊ yreos:ſi vis vt magis de ſiccet.⁊ ↄuenit etiā ↄtuſioni ſup neruos.Et ſi dolor ſit ni mius addiꝭ pix.Et ↄuenit etiā ibidē ſi eſt ſepatio iunctu re in fine rei:⁊ quocūqꝫ mō fiat ſit coctū in olla.

Emplaſtrum optimū qđ cōfert formice cor roſiue ⁊ miliari ⁊ vlcerib⁹ cali dis ⁊ virulentis ex ſſate ſalſo factis vehemētibus ⁊ igni perſico vlcerato.⁊ breuiter oīni vlceri ambulatiuo ſupfi ciali ⁊ podagre calīe.℞.roſarū.ʒ.j.lentiū partes.iiij. fa rine ordei ptes.iij.roſe coquanꝭ in aq̄ ⁊ exprimanꝭ ⁊ te rantur.⁊ lētes mollificenꝭ prius vna die.deinde coque lentes bene. deinde piſtenꝭ vt pus ⁊ cum roſis ↄficianꝭ ſimul cum farina ordei cū illa decoctiōe lentiū ⁊ roſarū ⁊ pone i olla ⁊ adde olei ro.ʒ.ij.vel plus coquāꝭ ad ignē ⁊ fiat ſicut emplaſtrū ⁊ vtere.Et i fine taliū vlcerum po natur ſola plantago ſic trita ſicut ſal ſa.⁊ qñqꝫ addiꝭ pul uis corticū granatorꝝ.⁊ qñqꝫ poniꝭ plantago ad decoqn dum cū roſis.plātago tñ maiorē ſuſtinet decoctionem.⁊ qñqꝫ additur puluis mirtillorꝝ vl̄ puluis orobi ⁊ ſimilia. Pulueres tamen ſubtiliter pulueriçentur et cribellenꝭ.

Emplaſtrum ↄferēs igni pſico ⁊ prune ⁊ ſimi libus.℞e.arnogloſſe ⁊ optime teratur.⁊ coquaꝭ in aqua cū pauco roſa.Deinde exp̄mā tur ab aqua ⁊ terātur ⁊ ↄficianꝭ cū aqua illa ⁊ cū medul la panis furfurei ⁊ cum lentib⁹ bñ coctis ⁊ piſtatis ↄficiā tur ſil̄ in modū pultis.⁊ iūgatur ibi puluis gallarꝝ ⁊ coq̄ tur ad ſpiſſitudinē ⁊ liniantur ſup peciam ⁊ ponaꝭ ſuper locum ſiue ſit ibi vulnus vel non.

Emplaſtrum bonū herſipille vlcerate.℞e. ro.et maluas ⁊ coquanꝭ ſimul in aqua:deinde exprimātur ⁊ teranꝭ cū pauco oleo ro.⁊ pauco aceto ⁊ miſceaꝭ ibi puluis lentiū ⁊ corticū grana torū.⁊ ſimilia exiccatiua ⁊ portulaca cōtrita et cocta.

Emplaſtrum multū deſiccatiuū in vlceribus et apoſtematib⁹ ⁊ tumoribus ⁊ ad impetiginē ⁊ albaras virulētas ſqualidas factas cace ſijs aquoſis ⁊ in hernia aquoſa ⁊ maxime in pueris.℞. baccarū lauri.ʒ.iij.fimi colūbini:aluminis iameni.ana. ʒ.ſ.terbētine li.ſ.vl̄.li.j.pulueris gallarū.ʒ.j.ſ.liquefiāt omnia pl̄ueriçādo cū lixiuio⁊ coquāꝭ ad ſpiſſitudiem

¶Ad idē.℞e.tartari alūmis ⁊ gallarꝝ.aā.ʒ.ij.terbentine. ʒ.vi.vitrioli viridis.ʒ.j.oīa pulueriçenꝭ ⁊ cum lixiuio ⁊ aceto cōficiantur ⁊ ad ſpiſſitudinem decoquantur.

Emplaſtrum qđ confert in vlcerib⁹ apoſis et apoſtemati ſſatico malo humi do ſine dolore.℞e.mellis li.j.tartari pulueriçati.ʒ. iiij aceti.ʒ.ij.ſulfuris ſubtilis.p.j.ſtercoris capñi. ʒ.ij. lixiuij ciatum vnum.omnia coquātur ad ſpiſſitudinem.

Emplaſtrum dolorē mitigās et locū leniēs tumidū et digerēs qđ poniꝭ ſu per locu vbi cadit vulnus ſicꝫ in vulnere penetrāte in pe ctore poſito pus ſtuello in orificio cū mellicrato qđ nō ca dat inter ſtuellū qđ ſui nō pōt:vel vbi cadit ſagitta q̄ ha beri nō pōt reſtricto pus ſanguie cū albumie oui. ℞e.fo liorū abſinthij ⁊ roſarū rubearum.ruthe et maluas pau cas.aā.p.ij.Coquanꝭ in vino albo: deinde exprimantur et in modū pultis conficiantur cū mellis.ʒ.vi.⁊ farine or dei et puluere fenugreci ⁊ ſemis lini ⁊ florū camomille. ana.ʒ.j.Cōficianꝭ et cū decoctiōe iſtius vini in modum pultis et ponatur in olla: ⁊ ponaꝭ ibi oleum camomille ana. ʒ. ij.vel butyrū.ʒ.x.et coquanꝭ ad ſpiſſitudinem: et aliq̄t dieb⁹ tepidū apponaꝭ et eſt bonū etiaꝫ in ↄtuſiōib⁹.

Emplaſtrum deſiccans et cōſumēs ſſaticum tumorē in quocūqꝫ loco ſit. ℞. ſtercoris caprini pulueriçati:mellis et farine fabe vl̄ oro bi ⁊ aceti:et oīa coquanꝭ ad ſpiſſitudinē.

Emplaſtruꝫ mediocre inter reſolutiuū ⁊ al teratiuū: doloris mitigatiuū: ſa nem in vulneribus cōtuſis vel doloroſis vel alteratis i caſu aliquo mō inducēs. ℞e.ro.ʒ.j.et lixenꝭ deinde expſ ſe ab aqua exp̄manꝭ ⁊ teranꝭ in paraſide cū duobus pu gillis farine ordei et olei roſati.ʒ.ij. Et in illa decoctiōe dictarꝝ roſaru m ſil̄ incorpa i olla ⁊ coquantur ad ſpiſſi tudinem.

Emplaſtrum qđ lenit nodoſitatē neruorꝝ.℞. ſerapini. ʒ.iij.caſtorei. ʒ.ij.eu forbij.ʒ.j.ſ.bdellij armoniaci.aā.ʒ.iiij.teranꝭ ⁊ liniantur cū aq̄ calīa et ſumanꝭ cere.ʒ.xv.et olei ſambuci.ʒ.iij. Liq̄ fiant ⁊ miſceanꝭ cū medicinis iſtis:⁊ ēpl̄eꝭ loc⁹ leſ⁹ cū eo.

Emplaſtrum qđ ↄfert ad apata emorroydarꝝ ⁊ dolorē earū.poſitis ſi indiget ſanguiſugis.℞e.cepas albas ⁊ coque in igne et munda eas:deinde tere optīe cū pauca farina fenugreci ⁊ ſe.lini et florū camomille et ipīgua cū butyro et empl̄etur tepi dum. Et confert multū hoc emplaſtrū ad dolorē auris ad ventoſitatē ex humoribus groſſis.

Emplaſtrum ad podagrā calidā ⁊ etiā in vl ceribus virulētis.vꝫ.ſi adiun gis ibi çeçi.ʒ.vi.⁊ eſt optimū.℞e.roſa.ʒ.ij.lentiū.ʒ.vi. farine ordei.ʒ.iiij.Coquātur roſe ⁊ lentes et teranꝭ mul tum cū ſua decoctione ⁊ cum farina ordei in modum vn guenti.Et qñqꝫ poniꝭ olei roſati et parum aceti.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Emplaſtrum ad podagrā fridā. ℞. mirre. ℥.ſ aloes.℥.j.croci.℥.j.farine lupinorū p.ij.ſalis p.j.furfuris ſubtilis.p.iij.mell'.li.ſ.decoqntur i aq̄ cineris:ꝛ extēdanť in pānoꝛ vtere cal'o ſup locū.

Epymach .i.emplaſtrū ſtomaticū cōferēs ad dolorē ſtomaci:ꝛ epis ex fridate ꝛ ad malicia digōnis ꝛ vētoſitatē.℞e.croci ꝛ aloes.aā.ʒ.j. maſticis.ʒ.iij.abſinthij.ʒ.ij.et ficus.ʒ.j.ſ.gūmi ara.ʒ.vij.ol'.de ſpica q̄ztū eſt neceſſe:miſceantur ꝛ adminiſtrentur.

Epymach aliud cū mellilloto ad apāta dura in ſtō et epe ꝛ ſplene.ꝛ reſoluit apāta cal'a et apāta dura.℞e.mellilloti:fenugreci:floꝝ cāomil'.baccaꝝ lauri:aloes eupatorij.ana.ʒ.iiij.abſinthij.ʒ.ij. armoniaci bdellij ana.ʒ.ij.ficuū ſiccarū nūero.x.Fic⁹ ꝛ fenugrecū decoq̄nť i aceto ꝛ admiſceāť ꝛ pcutiāť ꝛ fūdāť ſup illō aliqd ex butyro vaccio:ꝛ fiat ēpl'ꝫ.

Emplaſtrum reſolutiuū in ꝯtuſionib⁹: reſoluit eni ſanguinē mortuū groſſū. ℞. farine ordei fenugreci ſemis lini:ꝛ floꝝ camomille:ꝛ parū ſulfuris:ſubtiliꝫ arſenici ſubtiliter cribrati.oīa coquāť cū decoctiōe calamēti et oleo camomillino.

Emplaſtrum faciēs ad alopiciā.℞e.euforbij.ʒ.v.ruthe mōtane.ʒ.iiij.nigelle cōbuſte.ʒ.i.ſeis armell'.ꝯbuſti.ʒ.iij.corticis arboris fici.ꝛ folioꝝ ei⁹.ſpume maris ꝯbuſte.ana.ʒ.ij.teranť ꝛ conficianť cū aqua ſepe ſqlle:et epithimeť cū eo.xx.vicib⁹:donec loc⁹ rubeat ꝛ ſanguinolentus fiat ꝛ epithimeť rurſus ſup eū ar.ro.ꝛ laudanūꝫ ꝛ abſinthiū cōbuſtū ꝛ ſiſimbriū ꝛ liciū de oī eq̄lr cū aqua ſolatri.

Epithima exptū qd ꝓfert ipetiginē ꝛ pruritum totius corpis ꝛ ſcabiē. Sumātur ſcoria argenti:ꝛ duo arſenici:rubee tinctoꝝ ꝛ cedoarie:ꝛ ſulfur citrinū ꝛ albū:ꝛ merdaſengi:ꝛ galle:ꝛ çeçi:ꝛ cōduſi equali mēſura ꝛ ꝯficianť cū aceto ꝛ oleo q̄ztū ſufficit.

Epithima aliud ad ipetiginē ꝛ ſcabiē hūidam. Accipe folia oliuarū ꝛ ſūmitates oleandri recētes.teranť ꝛ exꝓmanť:ꝛ ſumāť ex ſucco eoꝝ ptes.ij.ꝛ olei.p.i.ꝛ decoquātur ſup prunas donec ꝯſumetur ſucc⁹ ꝛ remaneat oleū et coleť ꝛ ꝓijciatur ſup ipſum arſenicū ꝛ ſulfur q̄ztum neceſſe eſt ꝛ liniať cum penna.

Emplaſtrum qd delet ipetiginē:ꝛ verrucas. ℞.calcē viuā ꝛ fecē vini cōbuſtāꝫ ꝛ optime ꝯtere ꝛ cū viſco diu miſce:ꝛ verrucis appone:deſiccat eni eas ꝛ extrahit.

Emplaſtrum ad ſcabiē ꝛ ipetiginē humidam. ℞.alchāne.℥.v.fuliginis furni.℥.ſ.coriandri ſicci combuſti.℥.vij.ſcorie argenti:merdaſēgi.ana.℥.iiij.teratur ꝛ cribelletur ꝛ liniatur cum aceto ꝛ oleo roſato.

Epithima ad ipetiginē ꝛ ſaphati bonū.ſumāť merdaſengi:et ceruſe plūbi venarū tinctoꝝ et ſcoria argenti equali mēſura ꝛ teranť ꝛ cribrētur ꝛ cōficiantur cū oleo ro.ꝛ aceto ꝛ liniatur cum eo.

Epithima aliud ad ſaphati ſiccā ꝛ hu.℞e.thucie.ʒ.x.ſceha ꝯbuſti.ʒ.ij. merdaſengi ʒ.ij.teranť ꝛ ꝯficianť ꝛ cribelleť cū ol'o ro.ꝛ ſtet ifirm⁹ ad ſolem parum.

Epithima ad ipetiginē hūidā ꝛ alopiciam.Sumanť ſpuma maris: tartarū cōbuſtū et fruſtrū lauri:ptes eq̄les: terāť oīa ꝛ ꝯficianť cuꝫ aceto et illuminantur cum eo.

Epithima ſublime:qd abradit pillos ꝛ lenit corpus.℞.amili.ʒ.x.in deſcriptiōe alia.ʒ.c.calcis ſubtilis.ʒ v.arſenici ſubtilis.ʒ.xx.teranť vnūq̄dq̄ p ſe ꝛ cum aqua conficiantur ꝛ adminiſtretur.

Epithima ad cōbuſtionē ignis ꝛ vlcera cal'a deſiccat eni ſine modicatōe ad oīa ſilia valet excoriatiōi puſtule male ꝛ vlceratiōi naſi. Sumaf ſubtilis calx ꝛ abluaf decies cū aqua ꝛ ꝯficiaf cum oleo roſato ꝛ ceruſa plūbea ꝛ albumine oui ꝛ liniatur cū eo.

Epithima ad fixuras que fiūt in ano. ℞.medulle oſſiū vaccarū ꝛ medulle fermenti. Et oīa fiāt in modū vnguēti incorpeť ꝛ in ano fiſſo appone cum pecia ſubtili.

Epithima ad pruritū ꝛ apāa ani.Sumāť ro.ru.et lentes excorticate ꝛ mollite ꝛ pmiſce coctas vtraqꝫ ſiml' cū aq̄ ſolatri:ꝛ oleo ro. Et in modū peſte empl'eť locus.

Epithima aliū ad apā in ano ꝛ īteſtino.℞e.fol'. maluarū ꝛ coquanť cū aqua ꝛ exꝓrimanť et ex ea teranť. Et iterū cū ſua decoctiōe decoquantur cū oleo ro.ꝛ cū medulla panis:ꝛ cū fuerit groſſū tolle ab igne:ꝛ cū fuerit tepidū cōmiſce vitellos ouoꝝ ſex.

Epithima ad ſciſſuras q̄ fiunt in manib⁹ ꝛ pedibus ex colera nigra ꝛ citrina.℞. butyrū vaccinū ꝛ cerā equalr et liqueſiāt ſil' ꝛ impleaf loc⁹ fiſſurarū:liqueſiat ol eū roſatū ꝛ cera alba adminiſtra.

Epithima qd abſtergit faciē ꝛ eradicat pannū. ℞e.lupinoꝝ ſiccoꝝ ꝛ fabaꝝ ſiccarū: ꝛ excoriataꝝ ꝛ ſemis batheçe oīum.ana.p.i.ciceris excorticati ptē.ſ.cribellentur ꝛ ꝯficiantur cū aq̄ bathece.

Epithima aliud ad pannū in facie.℞e.corticis oui vſnee cāpeſtris. farine oꝛ. radicis cāne ꝓſice:fabe ſpume maris ana.ſumanť ꝛ cribrata conficiantur cū lacte recenti iuncto ꝛ liniatur facies.

Epithima ad puſtulas duras in facie ex humore groſſo:ſtercus galline teraf ꝛ ꝯficiatur cum melle.et ſumanť fabe excorticate pulueriçentur ꝛ teranť ꝛ ꝯficiāť cū ipo melle.

Epithima qd ꝓfert oculo ad quē deſcendit materia ꝛ ꝓfert ad apāta.℞.aloes ſuccotrini.ſief. memithe lilij:mirre acacie:croci:opij:equali menſura ſumanť ꝛ terantur ꝛ conficiantur cum aqua ſolatri ꝛ adminiſtrenť.

Epithima qd dormire facit.℞.ſeis lactuce:opium:ſemē iuſq.albi mādra. terāť ꝛ cōficiantur cū aq̄ decoctiōis papaueris:ꝛ liniańť ſupcilia.

Epithima ad pulſationē tympoꝝ.℞. acacie mirre gūmi ara.ana.ʒ.ſ.balauſtiarū.ʒ.iij croci.ʒ.ſ.terantur ꝛ conficiantur cū aceto ꝛ liniantur.

Epithima ad lūbricos ꝛ aſcarides i vētrib⁹ infantiū. Sumanť lupini ꝛ pulueriçētur:ꝛ ſi vis humectenť ꝛ ꝯficianť cū felle thauri vel cum melle et liniatur vēter vſqꝫ ad vmblicū et ſup ipm.

Epithima ad fetorē aſcellaꝝ.℞e.alumis ameni.ʒ.ij.mirre.ʒ.ſ.mirtilloꝝ ꝛ ro.aā. ʒ.iij.merdaſengi.ʒ.ij.terantur cribellentur ꝛ ꝯficiantur cum aqua decoctionis roſarum.

Epithima maturatiuū ꝛ circa gulā ꝓpter ſqnantiā optimū attractiuū.℞e. fic⁹ ſiccas pigues.xx.ꝛ coquanť:ꝛ cocte teranť ꝛ fiē elarium ꝯficiantur cū ſua decoctiōe:ꝛ cū farina ordei ꝛ cū medulla fermēti:ꝛ ponātur ꝓpter ſqnantiā ſup peciā circa gut'.

Epithima ad ſcabiē ꝛ pruritū;et ē optimū.℞e. terbē.ij.ʒ.ol'i.cōis.ʒ.iiij.ꝛ mīſtū ſil' cū piſtello in mortario ducāť:deinde accipe de terra quam ſpeciarie appellāt terrā camelli ꝛ cribreť ꝛ incorporetur cum predictis in mortario donec equetur et vngatur mēbrum ſcabioſum ex iſto.

Emplaſtrum optimū qd maturat:ꝛ valet ī carbūculis maturādis iuuat ad maturatōeꝫ apātis q̄n iā maturū ē ꝛ digeſtū ꝛ attrahit ꝛ ptes circūdātes rectificat ꝛ mūdificat.℞e.fic⁹ ſiccas ꝯtere bn̄: ꝛ cepas lilij decoctas i aqua ꝛ pauco oleo:ꝛ medullā fermenti et butyrū:et oīa ſimul incorpora ꝛ ꝯtere ſicut vnguentum et appone tepidum ꝛ etiā pluribus dieb⁹ poſt apertionem apoſtematis.

Emplaſtrū qd abſcindit ꝛ deſiccat lac coagulatū ꝛ in mamill' mltiplicatū.℞e. ſeis albedoragi.℥.ij.ꝛ pulueriçenť ſubtilr farine oꝛ.ꝛ farina fabarū ana pugillos.iiij.ꝛ cōficiātur iſta cū decoctō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ne mēte. calamēti ⁊ ruthe cū oleo camo. vl' teraſ ēt ſbā ꝑ
dictarum herbarum coctarū et conficiantur cum farina
ordei ⁊ fabarum ⁊ puluere ſeminis albedoragi et deco-
ctione predictarum herbarū coctarum: ⁊ cuȝ oleo camo
mille et melle ſi ſit vlcus.

¶ Rubrica de dentifricijs.

Entifricium qd̄ dentes abſter-
git ⁊ ꝯcauitatē eo-
rum remouet. Re. cipi. ſalis gēme cōbuſti
in furno ⁊ ſpume maris ⁊ alumis cōbuſti
ana. ptes equales terantur ⁊ vtere.

¶ Dentifriciū bonū: ſal mineralis ſal maſ-
ſe terantur ⁊ cribreſ ⁊ conficiaſ cū melle mūdo et con
fecta inuoluantur cū folijs fici aut cū cartis ⁊ comburaſ
ſuper pruna: vel in furno ⁊ ſumaſ ex eo pars. i. ex fructu
thamariſci cōbuſto ⁊ cribellato pars. ſ. ⁊ ſpuma maris p
tes. iij. totū ſic teratur ⁊ cribelletur ⁊ adminiſtretur.

Dentifricium bonū. R. lateri rubei noui fru
ſtum vnū et pulueriçetur non
multū tritū ſed groſſo modo coquaſ cū melle ad ſpiſſi-
tudinem ⁊ ponaſ in piſcide: ⁊ ex hoc dentes fricentur.

¶ Sequitur rubrica de trociſcis.

Rociſci ad eū q̄ ſpuit ſanguinē. R.
acacie roſaꝝ. gūmi arabici
karabe añ. ʒ. iij. amili: ſpodij: coralli: ligritie
terre ſigillate: balauſtie: oīuȝ eq̄lr ꝯficiaſ
cum mucillagine pſilij ⁊ adminiſtrentur.

Trociſci ad eū qui ſpuit ſanguinē. Re. acacie. ʒ.
iij. roſa. balauſtie: ana. ʒ. viij. gūmi ara.
ʒ. iij. dragaganti: terre ſigillate ana. ʒ. ij. teraſ ⁊ cōficiā-
tur cum aqua pluuiali ⁊ adminiſtretur.

Trociſci ad illū q̄ mingit ſanguineȝ. Re. alumis
iameni. ʒ. i. dragaganti. ʒ. ij. terre ſigilla
te: ſemis portulace: balauſtie. añ. ʒ. iij. teraſ ⁊ fiāt trociſci.

Trociſci andron: q̄ exiccāt vlcera pulueriçati q̄ñ
cōficiunſ cū aceto ⁊ oleo ro. ſi vis. valēt
eni vlceribus multe humiditatis ⁊ caſis alijs. Re. corti-
cum pomoꝝ granatoꝝ vel capitū. ʒ. x. gallarum nō pfora
tarum. ʒ. iij. mirre: ariſtologie ro. añ. ʒ. iiij. dragagā. alu
minis iameni: añ. ʒ. ij. ȝezi. ʒ. iiij. conficiaſ cū rob q̄ñ ſub
tiliter ſūt pulueriȝati ⁊ exiccentur. Et q̄ñ eſt neceſſe tera
tur vnus ex eis cū ſucco cū quo oȝ in modū vnguēti: vel
cū ſucco arnogloſſe: vl' cū aceto vel cū aliquo liquore. ⁊c̄.

¶ Iſti trociſci andaron q̄ñ teruſ in aceto vel oleo roſa.
vel mirtino in modū vnguenti liniuſ ſup impetiginem
vlceroſam ⁊ ſup cruſtas vlceroſas et vlcerā virulenta et
formicalia valde cito conferūt ⁊ in capitibus mamillaꝝ
virulentarū ⁊ cruſtarum ⁊ ſaphati humidi capitis.

¶ Alij trociſci ad idem. Re. corticis granatorū. ʒ. x. ariſto
logie gallarū nō perforatarū. añ. ʒ. viij. ſalis armoniaci
thuris aluminis. iameni: añ. ʒ. iiij. calcanti ⁊ mirre: añ. ʒ.
ij. ⁊ terantur ⁊ ꝯficiantur cum vino dulci: ⁊ quandoq; cū
oleo roſato: vel mirtino ⁊ aceto.

Trociſci calidicon carnē mollē corrodētes ⁊ fi-
ſtulis: ⁊ emorroydib⁹: ⁊ putrefactioni
que eſt in toto corpe ⁊ in gingiuis putrefactis: ⁊ herpe-
ſtiomeno. Re. calcis viue ptē. i. arſenici rubei ⁊ citrini kra
li. acacie: ana. p. ſ. oīa hec tria cū aqua que vocaſ p̄ma te-
rantur. ¶ Aqua autē p̄ma ſic fit. Re. calcis viue ⁊ kali. p-
tes equales ⁊ terātur: ⁊ ſexcuplum p̄cedens ipſorum ex
aqua eis admiſceatur ⁊ p tres dies ibi morētur quotidie
agitando: ⁊ poſtea coletur: ⁊ ex ea ꝯficiaſ ⁊ fiant trociſci
et reponaſ vbi ab humiditate tangi nō poſſunt.

¶ Trociſci alij calidicon. Re. calcis nō extīcte. ʒ. xx. ex ar-
ſenicis tribus. ʒ. xx. acacie: ſedeguarā. ana. ʒ. ij. ⁊ conficiā
tur cum aceto vini: ⁊ moueaſ in ſole diebus aliquot.

Trociſci ad gingiuas mollificatas ⁊ noīaſ tro
ciſci de arſenico: debēt poni q̄ñ ex eis re
mota eſt mala ꝯpl'o cū decoctiōe ſumach ⁊ roſa. ⁊ q̄ñ mū-
dificata eſt lues cum melle roſa. Re. arſenici rubei ⁊ citri
ni calcis gallarū alumis oīm añ. ptes equales. Ex quib⁹
pulueriçatis: et cū aceto mixtis formentur trociſci: et cuȝ
neceſſe fuerit puluis ex aliquo eorum fiat: ⁊ gingiue cor-
roſe fricentur ex eo.

¶ Sequitur rubrica de pulueribus.

Uluis qui motos dentes cadere ꝓhi
bet ⁊ eos cōfirmat. Re. balau
ſtie: alumis gallarū: acacie. ypoquiſtidos:
añ. iſta teraſ ⁊ ex eis radices dētiū fricēſ.

¶ Alius. Re. gallarū: emblicoꝝ: mirabo-
lanorū citrinorū: alumis ptes eq̄les: ſumāſ
et tere cū aceto cōficiaſ ⁊ ex eis fiāt trociſci. Et cū neceſ
ſe fuerit motorū dētiū radices ex eis foueaſ: ⁊ ſi hec nō
proſunt cum filo aureo vel ſerico extrahaſ.

Puluis qui cōfert ad vlcera hūida ⁊ ad ſorditieȝ:
et facit naſci carnē ⁊ incarnat vlcera valdē
et abſcindit eruptionē ſanguis in oī loco. Re. ſarcocolle
ʒ. xx. balauſtie: thuris maſculi ſanguis dra. oīuȝ ana. ʒ. v
terantur ⁊ cribelleſ ⁊ ꝯficiaſ ſimul ⁊ adminiſtrentur.

Puluis qui facit naſci carnē ⁊ indurat eā īcarnat
vlcera. Re. ſarcocolle farine kreſue. i. oro
bi. ana. ʒ. iij. ariſtologie: radicis lilij celeſtis: thuris: añ.
ʒ. i. roſaꝝ almarubi. ℥. i. terāſ ⁊ cribreſ ⁊ adminiſtreſ.

Puluis qui corrodit carnē additā ⁊ confert ad cor
roſiuā. Re. colcotar cōbuſtū galle çiniar.
calcadis: çeçi: equaliter ſumaſ ⁊ adminiſtreſ.

Puluis conferēs ad vlcera quoꝝ ꝯſolidatio ē dif
ficilis. Re. aloes par. ij. thuris ptem vnā
balauſtie. p. ſ. terantur ⁊ adminiſtrētur.

Puluis ad vlcera quoꝝ conſolidatio eſt difficilis.
Re. aloes ptes duas: thuris. ptem. i. balau
ſtie ptē mediam: teraſ ⁊ adminiſtrentur.

Puluis ad vlcera quoꝝ tardatur ꝯſolidatio. Re.
mirre: plumbi vſti: gallarū: merdaſengi:
climie ceruſe: ana. ʒ. i. terantur ⁊ adminiſtreſ.

Puluis de ſarcocolla retinēs ſanguinē ⁊ iuuat ad
pcuſſionē factā cū enſe ⁊ ad vulnera capi-
tis. Re. ſarcocolle ptes duas: balauſtie: ſanguis dra. añ.
ptē. i. thuris. p. ſ. terantur ⁊ adminiſtrentur ⁊ premantur
cum palma manus ⁊ ſtringatur ⁊ fiat trociſcus.

Puluis valens ad corroſionē ⁊ ē exptus. Re. arſe
nici rub. ⁊ citrini. añ. ℥. iij. calcis acacie. añ.
℥. v colcotar aduſti. ℥. iiij. terātur cū ſucco arnogloſſe: ⁊
aceto ⁊ exiccentur vel fiant ex eis trociſci.

Puluis qui fit ad puſtulā corroſiuā q̄ fit ī ore. R.
folioꝝ lauri ramorū recētiū ⁊ folioꝝ oli-
uarū ⁊ acacie. ana. ʒ. xx. alumis: iameni: ȝezi: ⁊ colcotar.
añ. ʒ. iiij. teraſ cū ſucco arnogloſſe ⁊ aceto ⁊ admiſtreſ.

Puluis qui carnē generat ⁊ recentia vulnera īcar
nat. Spargitur eni ſup vulnus ſutū ⁊ īcar
nat. Itē ſtuellus factus de pilis leporis ⁊ albumīe oui in
tinctus: deinde in dicto puluere inuolut⁹ mirabil'r de ve
nis ſanguinē fluentē ſtrīgit. Re. aloes ſanguis dra. oliba
ni: ſarcocolle. ana. p. equales. Eſt tñ efficacior cū artificia
liter apponiſ ſm̄ diuerſa corpa: ⁊ q̄ñq; cōponitur ſolum
ex duobus. ſ. ex thure ⁊ aloe.

Puluis qui vlcera cōſolidat ⁊ carnē humanam in
eis creat. Re. aloes: balauſtie cachimie ar
genti: calcecha cumenō triti ⁊ lauati: ptes eq̄les ⁊ vtere.

Puluis fortis. Re. aloes: venarū curcume: balau-
ſtie mirre: gallarū: ptes equales: ſumaſ ⁊
fiat puluis et vtere. Conuenit eni vlceribus multum hu-
midis et corporibus ſiccis.

Puluis qui datur ad bibēdū illi cui caſus aut forti
accidit pcuſſio. Re. reuba. ʒ. i. rubee: lacce
mūdate: boli armenī: terre ſigillate. añ. ʒ. ſ. doſ iſti⁹ pulue
ris ē a. ij. ʒ. vſq; ad. iiij. cū aqua in qua cicer infuſū fuerit.
huic autem dentur ad comedēdū mes rizi cicera ⁊ lēteo

Puluis alius q ad forte valet caſū. ℞. mumie. boli armeni: et terre ſigillate. ana. ʒ. ij. ⁊ dent ad potandum cum vino albo ſtiptico. ʒ. ij.

Puluis qui datur ad potandū ei a quo multitudo ſanguis ex ꝑcuſſione aut caſu fluit. ℞. lra robe: boli armeni: balauſtie: ſang. draco. lacce. aā ptes eq̄les. Ex his pulueriçatis. ʒ. iij. ad potandū tribuantur cū ℥. i. aque i q̄ fuerit ſumach infuſū ⁊ opij ſexta ps. ʒ. i. Iſtō enī ſtringit ſanguinē: patiēs ſtiptica comedat.

Puluis ad lenē carnē mortuā ⁊ debilitatā ꝯfortat et dolorē mitigat. et locus cū oleo ro. inungatur cui deſup puluis mirti aſpgatur ⁊ mediocrit ligef.

⁋ Epithima ad caſū qn̄ cū eo febris ⁊ apa calīn fuerit. ℞. roſa. ru. lentiū excorticatā. boli armeni. ſcif. memithe. ſādali. ſaufel. Ex his oībus cū aqua coctis ⁊ parū olī roſati vſq; ad ſpiſſitudinem fiat epithima.

Epithima ad omnē ſpēm ſcabiei: ⁊ eſt optimuʒ vnguētum. ℞e. ſucci lapacij: ſcabioſe celidonie. enule cāpane: fumiterre: aā. ℥. vi. ⁊ ferueat cū ℥. vi. olei cōis ⁊ ſalis cōis. ℥. ij. tantū ꝙ ſucci ꝯſumanf: et remoueatur oleū: deinde cola ⁊ accipe id oleū ⁊ cere. ℥. i et liquefac ad ignē ſimul: deinde tolle ab igne ⁊ miſce ibi aloes. galbani pulueriçati ⁊ argenti viui mortificati. aā. ℥. i. ⁊ miſce donec equetur. Et ſi vis magis deſiccare adde vitrioli. ℥. ſ. et inungatur.

Vnguentum ad flegma ſalſū. ℞e. argēti viui extīcti. ℥. i. litargiri. ℥. ij. plūbi vſti. li. ſ. ceruſe. li. i. thuris. ℥. i. cineris vitis. ℥. iiij. arſenici. ℥. iij. aceti ⁊ olei. q. ſ. ⁊ teranf ⁊ incorporenf cū aceto diu agitando in mortario poſtea ꝯficianf cum oleo.

Puluis ad fiſtulas deſiccādas. ℞e. ellī albi. ariſt. ro. cētauree: radicis ſcolopēdrie. yreos. farine orobi ana. Fiat ex eis puluis ex quo fiſtula ipleaf.

Item puluis ad idem. ℞. calcis viue q̄ʒtum vis. mittas eā multotiens in ſucco celidonie: ⁊ exiccef et pulueriçetur ⁊ vtere. ⁋ Item puluis caroli vel ligni corroſi de caſtanea mirabiliter exiccat.

Item puluis ad deſiccandū fiſtulas. ℞e. calcis viue q̄ʒtū vis et tere multū cū melle in modū emplī et pone in teſtis in furno: ⁊ dimitte ibi donec exiccentur: et qn̄ vis pulueriça ex eis ⁊ vtere. ⁋ Ad idē ariſtol. rotūda pulueriçetur ⁊ ex ea cū vino potef: vel fiant ex ea pillule ⁊ ſumanf ⁊ mirabilr̄ ꝓdeſt ad deſiccādas fiſtulas.

⁋ Item ſuccus celidonie ⁊ ciclaminis cū melle decoctum valet ad curādas fiſtulas.

Puluis ad ſanandū oīa vlcera q̄ ſananf cū labore. ℞e. farine orobi. ʒ. iiij. ariſtol. rotūde roſaꝝ. aā. ʒ. i. thuris. ʒ. ſ. terantur ⁊ cribellentur ⁊ vtere.

Puluis ad vlcera deſiccanda. ℞e. yreos. ʒ. iij. ariſtol. rotunde. ʒ. iiij. thuris ſarcocolle. ana. ʒ. ij. farine orobi. ʒ. iiij. ſang. draco corticum granatorum. et colcotar aduſti. ana. ʒ. i.

Puluis ad bociū ſiue herniā gutturis. ℞e. ſpōgie ꝯbuſte: li. i. palee marine ꝯbuſte. ℥. iiij. piperis. ℥. ij. gallarū cipreſſi. ℥. ij. celidonie. ℥. i. radicis iūciare. ℥. v. ciclaminis. ʒ. iij. agni caſti. ʒ. ij. piretri. ℥. iij. bedeguar. ℥. ij. ſepie. ℥. v. ſiccenf ⁊ fiat puluis: ⁊ oī ſero ⁊ mane teneat ante cibum ex eo ſub lingua.

⁋ Alius puluis ad idem. ℞e. piperis piretri. çinçib. ſpongie marine: aduſte: ſeminis ſaxifragie. ana. ℥. ſ. ponatur ſub lingua facto ꝑus gargariſmate cum aceto.

⁋ Alius puluis ad idē exptus. ℞e. piperis. ʒ. ſ. palee marine aduſte: piretri: ſepie: nodi roſarū: ana. ʒ. i. fiat puluis. et ex eo ponatur ſub lingua.

Puluis vlcera deſiccans. ℞e. ceruſe roſaꝝ: balauſtiarum. aā. ʒ. viij. ſemis roſaꝝ: aluminis: gallarū: ana. ʒ. iij. ariſtologie aduſte. ʒ. ij. thuris. ʒ. i.

⁋ Ad idē. ℞e. rubee tinctoꝝ: oſſiū aduſtoꝝ: merdaſengi. ana. ʒ. ij. thuris aloes: ſan. dra. ana. ʒ. iij. ſarcocolle. ʒ. j.

⁋ Puluis ad idē. ℞e. aloes. olibani: ſang. dra. ſarcocolle. ana. ʒ. iij. ariſtol. aduſte ceruſe: corticū arboris ſpini: centauree minoris: ana. ʒ. i. gallarum: balauſtiarum: ana. ʒ. ij fiat puluis ⁊ eſt optimus.

Puluis optimus ad fiſtulas. Spargitur ei in fiſtulis: et quādoq; linitur tenta cū melle ⁊ inuoluitur in puluerē ⁊ imittitur in fiſtulis ⁊ vbicunq; ſint deſiccat eas. ℞e. aloes thuris: ſarcocolle: ſang. dra. balauſtie: antimonij: aluminis: aā. ℥. ſ. floris eris q̄ʒtū eſt quarta pars vnius: et fiat puluis vi fiant trociſci. Cunq; neceſſe fuerit pulueriçetur vnus ex eis. valet enī in vlceribus et fiſtulis humidis et corpore ſicco.

⁋ Sequitur rubrica de oleis.

Oleum de nucibꝰ eſt reſolutiuū groſſarū ventoſitatū ⁊ ꝯfert tumoribus et ꝯtuſionibꝰ ⁊ neruorū puncture. i. vulnerum eorum ⁊ proprie cum calce lota et confert ſcabiei.

Oleum de amigdalis amaris eſt aperitiuum opilationum ⁊ carminatiuū ventoſitatū ⁊ reſolutiuum et confert doloribus auriū: et ſurditati ⁊ ſibilo et confert doloribus neruorum ⁊ duritiem eorum lenit

Oleum de ſemine lini confert ad ſpaſmuʒ et lenit duritiem neruorum et iuncturarum: et eſt egritudinibus ani maxima medicina ⁊ egritudinibus emorroydarum et ragadijs: et dolori pulſanti.

Oleum de vitellis ouorū in multis expertū eſt: cutim mūdificat ⁊ ſerpigines ⁊ alios morbos cutis curat: et cōfert fiſtulis et alijs vlceribus malis. Modus compoſitionis eiꝰ eſt. ℞e. ouorū elixatoꝝ vitella circiter. 30. et moue vitella manibus vt aqua exeat: poſtea pone in ſartagine lapidea et frige ſup ignē et pone ⁊ moue vitella cum ligno aut cocleari ferreo. Et qd̄ emanabit erit oleum: ⁊ ſcias ꝙ abundanter emanabit.

Oleum de frumēto impetigines ⁊ cutis aſperitates ſanat: et fit leuiter iſto modo. ℞. pugillum frumēti et pone ſup incudē ⁊ accipe palā de ferro calidā temperate ⁊ preme cum ea ſuper frumentuʒ et egredief oleum ſuper incudem: et tu collige cum ſpongia.

Oleum de iuniperio ꝯfert infectioni cutis ⁊ malo mortuo tibiarū ⁊ ſerpigini ⁊ cācro ⁊ malis (vlceribus.

Oleum de fraſino valet ſicut oleū de iunipero in oībus ſuis operationibus.

Oleum coſtinū neruos ⁊ lacertos calefacit ſtuporem tollit: ⁊ opit opilatiōes eoꝝ ⁊ ꝯfortat oīa neruoſa ⁊ ꝯfert ſtō ⁊ epi frigidis eo ꝯfortat capillos et ꝓhibet caniciē ⁊ facit colorē ⁊ odorē corpis eſſe bonū.

Oleum camomillinū eſt benedictum expertorū iuuamentorū: eſt enim reſolutiuum ⁊ ſedatiuum dolorum. Et eſt in eo ꝓhibitio curſuum materierum: ⁊ ꝓpter eius ſtipticitatē modicā ꝯfortat neruos: et confert doloribus eoꝝ: et confortat loca neruoſa oīa.

Oleum roſatum cōpletū. ſ. quod fit ex roſis cōpletis ex oleo ex oliuis cōpletis ē cōfortatiuuʒ et reſolutiuū cōuenienter ſedatiuū et lenitiuū: Illud vero quod fit ex roſis incōpletis eſt extinctiuū inflāmationum ꝯfortatiuū aggregatiuū inſpiſſatiuū ⁊ ꝓhibitiuum curſui materierū. Nota ꝙ ex oleis poteſt ꝯfici vnguentū iſto modo. Accipe ex oleis ꝙ vis. ℥. iiij. cere. ℥. ſ. et liquefac ambo ad ignem et congelabitur ad modum vnguenti et nihilominus habebit virtutē olei.

Trituratura merdaſengi que valet ad variolā et cicatrices reaptādas et albificādas ſi ſunt rubee et aduſtionem cum igne ⁊ veſicas que accidunt pueris ex caliditate et abſcindunt humores ſudoris valde. ℞e. merdaſengi Mīa. i. teratur ⁊ fundat ur ſuper ipſum Mīe. ij. ſalis et fundatur ſuper vtraq; de aq̄ dulci cum q̄ʒtitate que ſubmergat vtraq;. iiij. digitis et dimittetur ſic. v. diebus ⁊ moue id oī die. S. moue id ⁊ fū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de illá aquá ab eo: ⁊ funde ſup illud aquá aliá ſimiliter q̈draginta diebus ⁊ muta aquá om̄i die ſemel donec dulceſcat aqua ⁊ albificeẜ merdaſengi: ⁊ fiat ſicut ceruſa ⁊ exiccetur ⁊ fiant ſicut trociſci. Cumq̃ fuerit neceſſe compone ex eis ⁊ oleo ro. ⁊ vtere.

Oleum de tartaro qd̄ valʒ ad clarificandū faciē ex panno ⁊ impetigine ⁊ om̄i feditati. ⁊ valet etiā imiſſū ī iſtis fiſtulis: q2 veſicat ⁊ fit iſto°. Accipe tartari q̄ſtū vis ⁊ iuolue ī pecia balneata: ⁊ pōe ſb pruna ignis et dimitte aduri: deīn pone eū ī ſacculo ⁊ ſuſpēde ī q̄dā fouea ⁊ ciatū de ſubt° ⁊ diſtillabit ſicˀ aq̄ clara. Ita aduritur fex vini qñ q̄rit aliqd̄ opus.

Rubrica de aquis.

Aqua cū qua cliſteriçātur vlcera īteriora pectoralia ſiue vulnera ⁊ exiccat ⁊ abſtergit ⁊ ponaẜ tepida. R. yreos et ariſt. ro. capilli ve. ⁊ yſopi. añ. M. ſ. praſſij ℥. ij. balauſtie mirti. añ. ℥. j. furfuris. ℥. ſ. ⁊ ſimilia ſicut plātago terañẜ ⁊ coquātur cum vino albo acerbo ⁊ col nẜ. ⁊ in colatura coq̄ẜ mel bona hora ⁊ vtere tepida. Itē pōt poni ibi alumē ⁊ aq̄ cineris ⁊ ſil'ia: ⁊ ponere filtrū ēt balneatū: ⁊ qñ ē apa nō pueīt aliqd ex eis. Itē aq̄ que fit cū vino diſtillato q̄ vulgo diciẜ aqua ardens valet in fiſtulis deſiccandis ⁊ in doloribus mēbroꝝ frigidoꝝ corpore euacuato.

Aqua que cauteriçat ſicˀ cauteriū ⁊ dꝛ capitellū. Naʒ ſi inuenit cuti eruptā ⁊ diſtillaẜ gutta vna ſup carne cū pēna in fiſtula vel alibi cōburit cito ⁊ eſcara cadit: ⁊ ſi nō īuenit cuti ruptā ⁊ poniẜ cū maſſa cere vꝉ guſſio auellane cauteriçat ſicˀ ignis facit: veſicat ei ⁊ vlcerat locū: ⁊ fit iſto°. Sume ſalē alkali: ⁊ ſi no īueniẜ accipe ſalē armoniacū ⁊ calcē viuā. añ. li. j. ⁊ tere vtraq̃ ⁊ pone in ollam nouā pforatā ſicˀ colatoriū ⁊ ꝯp̄me illā multū vt non coleẜ aq̄ cito ⁊ pone ſup eā ex aqua tm̄ ꝙ coopiat eū p digitū ⁊ dimitte colari: ⁊ pone īferi° ollā vitreatā: ⁊ cū fuerit colata renoua calcē ⁊ ſalē: ⁊ iteꝝ cola id qd̄ ē colatū et reconde ⁊ vtere. Itē alio° fieri pōt ſic. R. calcis nō extīcti ſextariū mediū ad mēſurā frumēti ⁊ cinerē de cerro q̄ vtunẜ tinctores ⁊ funde ſup aquā vt ſubmergaẜ bene et p̄me bñ illā: ⁊ dimitte colari ⁊ ipa colata renoua calcē et cinerē iteꝝ qd̄ colatū ē recola ⁊ fac ita. Et erit capitelluʒ fortiſſimū. Et ſi de tali capitello accipias ciatū vnū: ⁊ olī ciatū vnū ⁊ ſimul ferueāt donec ꝯſumeẜ capitellū lento igne remanebit ſiccū vnguentū ⁊ forte comburens.

Aqua ſiue decoctio optia in exiccando fiſtulaſ poſt q̃ eradicata ē corruptio oſſis ⁊ nō ē ibi ſup caleſactio nec apa. R. cinerē cōeʒ cribratū ⁊ fac fieri cum aqua ſicˀ fit cinerata: ⁊ ea decocta tepefiat ⁊ īponiẜ vbi mēbrū vlceratū vꝉ fiſtulatū ē cū vlcere virulēto: ⁊ diu ⁊ ſepe ea ſup tepefacta teneaẜ. Deſiccat eni mirabiꝉr ⁊ rectificat vlcera ⁊ ſqualida mēbra: valet talis decoctio in ſtupore mēbri cū dolore ⁊ etiā cū ē dolor mēbri q vulgo dꝛ grāfo.

Emplaſtrum relatū ab ādromaco qd̄ ꝯuenit vbi vult aliqs ꝙ frangaẜ aliqd ex eo: frāgit ei ipm ⁊ extrahit oſſa corrupta ⁊ fruſtulos ⁊ ſpinas ⁊ ꝯfert ad venā ſciaticā ⁊ ſaniei ⁊ ad duriciē viſcerū ⁊ torſionē mēbri ſup mēbrū ⁊ ſigillationē vulnerū. R. granorū q̄ inueniūtur ī fructu palme q̄ dꝛ armeli vel antinelli ⁊ baurach ru. ſalis armoniaci. ariſtologie cretice: radicis cucumeris aſinini: ⁊ gluti alboti: añ. aure. xx. piperis macropipis: armōiaci: āmomi. xilobalſami. añ. aure. x. thimi: maſti. mirre. reſine ſicce. ⁊ aladabac. i. viſcus quercin°: añ. auẜ. x. cere. aur. xxx. adipis caprini: aur. xv. fecis olei de lilio. q. ſ. ad ꝯponendū medicias: teranẜ medicie ſicce ⁊ cribrenẜ ⁊ fricenẜ: ⁊ vngat q fricat eas man° ſuas cū fece olei de lilio: ita vt cū pmixta fuerit om̄ia bene reponanẜ ⁊ ꝯſeruētur. Et cū neceſſe fuerit vti eo ad auferendū lapſitudinē ēt ſumāẜ de eo. ℥. iij ⁊ de oleo de alchana. ℥. iij. miſceanẜ ⁊ admiſtrēẜ. Medicie faciētes veſicas ſūt ſicˀ ſi ꝯteraẜ allea ⁊ ꝯtrita faſſiata ſup locū ⁊ reiterato. Itē cātarides pulueriçate ꝯferūt cū medulla vitis albe que eſt inter primū corticē et meditulium. Item framulꝫ trita idem facit.

Ruptoriū quod vehemēter cuti vrit ſicut ignis ⁊ cōſumit ⁊ deſiccat oēm corruptionē et cauernā cū cute nō adherēte ⁊ antracē ⁊ venenū ⁊ herpetem ⁊ ſimilia. Re. calcē viuā optime tritā ⁊ ꝯfice cum ſapone albo ⁊ molli ⁊ cū ſputo in modū paſtilli: Et ſi vis fortius facere cōfice cū capitello: ⁊ q̄ʒto forti° erit capitellū tanto forti° erit ruptoriū ⁊ ꝯſumet oēʒ carnoſitatem.

Ruptoriū ⁊ veſicatoriū ⁊ cātarides ſubtiliſſime pulueriçatos ⁊ ꝯfice cū medulla fermēti q̄ʒtum capere pōt: ⁊ in fine paꝝ aceti ⁊ ſupponaẜ mēbro: ⁊ tūc p̄ma vice veſicat ⁊ multis vicibus appoſitū frāgit carnē. Itē puluis cantaridarū miſceaẜ cū pigola lota appoſita veſicat ⁊ reſeruatur optie ⁊ nō induraẜ. Itē raſura flāmule vꝉ vitis albe eleuato p̄us cortice veſicat locū: ⁊ multa vnguēta poſita que veſicant ⁊ adurūt. Itē vnguēta que ſunt poſita in multis capitulis veſicant ⁊ adurunt locum.

Emplaſtrū apoſtolicū cyrugicū valet ad conſolidādū ⁊ cicatricē inducit ⁊ attrahit et mūdificat: valet ad ſplenē durū ⁊ poſt oſſis ꝯſolidationeʒ. ⁊ valet ad inguis relaxationē: ⁊ ſi cū ſtipticis miſceatur melius erit ad id: valet etiā ad dolorē ex fractura pectoris q̄ fit ex cōtuſione ⁊ pcuſſiōe: ⁊ valet ad ſciſſuras in quacūq̃ pte corpis ſint: ⁊ attrahit ſagittas ⁊ oſſa capitis puerorū plicata ad p̄ſtinū reducit ſtatū. Re. picis naualꝭ li. ſ. picis grece. li. j. galbani. bdellij. ſerapini. armoni. opoponaci: ana. ℥. ſ. raſe pini. ℥. ij. cere. ℥. iij. aceti vel vini li. ſ. maſticis thuris: añ. ℥. ſ. terben. ℥. ij. olei. ℥. i. Fiat aūt ſic gūme. ſ. pix naualis: galbanū: ſerapinū: armoniacum oppoponacū parū cōquaſſenẜ: ⁊ vna die ponenẜ ad molendum in aceto p̄dicto vel vino: deinde ſic liquefiāt ad ignē. ſ. cū illo aceto vbi ſteterūt: ⁊ cū illo oleo qd̄ ē. ℥. j. et colenẜ: deinde liquefiat cum eis cera ⁊ terbentina: deīnd pone picē grecā olibanū: ⁊ maſticē: pulueriçata tm̄ miſce donec vniantur: ⁊ ita liquefacta proijce ſup aquā frigidā et diu malaſſa ⁊ magdaleones in forma. Et ſi vis ponere litargirum pone parū olei veteris. ℥. iij. litargiri. ℥. i. ſ. ⁊ ſimul coque donec gutta in aqua coaguleẜ: deinde miſce gummas ⁊ eſt melius.

Puluis optimus corroſiuus qui in parua quātitate poſitus ſup carnē durā ⁊ fraudulentaʒ nedum mollem multū adurit: ⁊ poſtea cuʒ butyro cadit. Et ſi vis vt butyrū nō ita cito deſtruaẜ ſup membrū ⁊ maxime in eſtate pone in quattuor. ℥. butyri duas aſſungie ⁊ non plus: quia liquefieret durum: vel ſolum liquefiat ad ignem: et dimitte congelari.

Arſenicum ſublimatū quod ita fit. Recipe arſenici citrini: ſquamme rami ⁊ ceruſe: ana. ℥. ſex teratur ſubtiliter ⁊ ponatur in teſto p̄mo facto in ipſo quodam ſolamine ſalis cocti in clibano ita ꝙ pulueres ponantur ſuper iſtum ſalem ſine aliquo liquore ⁊ cooperiatur aliquo teſto vitreato ī quo ſit quoddam foramen ſuperius vt fumus donec coquatur egrediatur. Deinde deficiente fumo obturetur: et fiat ignis ſub teſtis ita ꝙ non aſcendat ſuper teſtum inferiorem: et ſit ignis in primis leuis donec fumus egrediatur. Deinde vigoretur ignis tota die: deinde infrigidatis teſtis diſcooperi et rade ꝙ aſcendit ⁊ miſce cum fecibus et trita bene. iterum ſublima tota die donec tu videris in coopertorio album adherere. Deinde diſcooperi ⁊ habebis valde album id quod aſcendit ⁊ eſt fortiſſim° ita ꝙ tantilluʒ comburit carneʒ. Et ſi illud album volueris facere criſtallinū pone id in ampulla coopta cū ſtricto collo: ⁊ pone illā in olla vbi ſit cinis cribrat° ⁊ ſepelias āpullā ſub cinere aſq̃ ad mediū ⁊ fac ignē ſubt° tpatū ⁊ aſcendet et adherebit āpulle ſicˀ glacies. Et ita ſublimāẜ oēs ſpēs: ſicˀ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

argentũ viuũ: ⁊ ſal armoniacũ: ⁊ ſulfur: arſenicũ. Niſi ꝙ qñ argẽtũ viuũ ſublimaẗ debet ita vas obturari ꝙ nullo modo exalet. ⁊ ſic non totum recedet per fumum.

Puluis alius corroſiuus bon⁹ leuis ⁊ ſecurus vbicuq; ⁊ valet etiã gingiuis corruptis cancератis ⁊ eas deſiccat ⁊ remouet corruptũ. ℞. aluminis çuccarini. thuris ⁊ arſenici. añ. ʒ. ij. calcis viue. ʒ. vj. oĩa iſta pulueriçata optime pone in ſacculo vno: ⁊ ſuſpende in medio olle plene aque ⁊ bulliat vſq; quo ꝯſumaẗ aqua vſq; ad mediũ ſacculũ ⁊ plus. Deinde reple ollam aqua tepida vel frigida. ⁊ iterũ ferueat tantundẽ. ⁊ iteruʒ fac ſilr donec fiat nouies. Deinde tolle ſacculũ ⁊ pone ad ſolem ⁊ indurabiẗ. ⁊ qñ vis operari tere de hoc. eſt eñ mirabilis puluis in corrodendo carnem nõ duram multũ ⁊ de dura corrodit ⁊ proprie neruos ⁊ vbicũq; iſta ſint in cancrenis oris ⁊ gingiuis.

Puluis leuis q minuit carnẽ mollẽ ſolũ deſiccando ⁊ eſt bon⁹ in vulnerib⁹ capitis ⁊ eſt vt fiat ex hermodactilis. ⁊ etiã caries ligni valet deſiccãdo.

Puluis corrodẽs ſʒ euitãdus ẽ ſup neruos ꝓpter nimiã ſtipticitatẽ ⁊ ẽ vt fiat puluis de çeçi. ⁊ ſi aduriẗ ẽ lõge melior i carnẽ gingiuaꝝ putridaꝝ ⁊ reſtingit ⁊ cicatriçat qñʒ ⁊ abſcindit verrucas iciſas vbicũq; ⁊ eſt optimus puluis in multis ſi ꝑ vt oʒ adminiſtreẗ. et qñq; adminiſtraẗ cũ alijs pulueribus deſiccatiuis.

¶ Aduriẗ çeçi iſto modo: pulueriçeẗ bene ⁊ ponaẗ in ciato: ⁊ ciatus ponaẗ ſup cinerẽ calidũ. ferueat eñ donec deſiccetur ⁊ coaguleẗ. Et eodẽ modo aduriẗ alumẽ tritum.

Expertus fui ꝙ ſolũ cerotũ ex oleo ro. ⁊ cera et ſucco plãtagis ꝯſolidauit vlc⁹ corroſiuũ cum quo cõtinue fiebat corroſio circa pectinẽ in radice virgi vt vidiſti in quodã notario dñi Simonis poteſtatis bononie quem non vidi.

Item expiẽtia optia i fiſtulis ⁊ vlcerib⁹ fiſtulatis q̃ tollit carnẽ totã durã filtratã. ℞. armoniacũ ⁊ fundẽ i aceto fortiſſime ⁊ tere: deiñ ſubtiliſſimã puluerẽ çimiar deſup cõmiſce tñ: ita vt ex toto cõmixto poſſint inde fieri forme lõge ad modũ tẽtarũ ⁊ ſicca in vmbra. Deinde vnã iſtaꝝ tẽtaꝝ mitte in orificiũ. ⁊ iſta adherebit ⁊ nunq̃ʒ eradicabiẗ de loco niſi cũ tota carne dura infiltrata.

Medicine ad gingiuas vlceratas ⁊ ſanguinolẽtas: ⁊ cũ ꝯcauanẗ dẽtes ⁊ agitanẗ. ℞. aluminis roche añ. ʒ. iij. ⁊ roſaꝝ. ʒ. j. cortices grana. ʒ. iij. ſanguinis dra. ʒ. ſ. maſticis. ʒ. ſ. ⁊ ſpodij. ʒ. ſ.

Puluis mirabilis in replẽdo gingiuas carne ⁊ in cãcrenis gingiuaꝝ ⁊ mollicie. ℞. oſſium dactiloꝝ combuſtoꝝ. oſſiũ oliuarũ combuſtoꝝ: ⁊ cãcros fluuioꝝ cõbuſtos in furno ana. ʒ. ij. ⁊ parũ boli ⁊ thuris ſanguinis draconis ⁊ aluminis vſti parum ſicciora paꝝ ſiccioribus debent adiuuari.

Aqua mirabilis in ꝯſolidãdo oĩa vlcera in oĩ parte corporis ⁊ maxime non putrida. ℞. roſarum ℥. ſ. lentiuʒ. ſumach. ana. ℥. iij. balauſtie. ℥. ij. oĩa contuſa coque in aceto liquefacto.

Puluis deſiccatiuus ⁊ cõſolidatiuus oris. ℞. alumen çuccarinũ ⁊ tere. ⁊ pone in ciato vel ampulla: ⁊ fac ferueri ita ꝙ coaguletur.

Puluis q minuit carnẽ mollẽ in corpe molli et in bona q̃ʒtitate poſitus in corpe ⁊ mẽbro ſicco. ⁊ eſt vt fiat ex gallis ⁊ corticibus granatoꝝ. Itẽ ſpongia minuit carnem mollem ſine dolore.

¶ Capitulum de vnguentis.

i **A primis** vnguẽtũ de ceruſa faciẽs ad cõbuſtionẽ ignis ⁊ ad veſicationẽ ⁊ ad excoriationẽ heriſipillã vl cerotã ⁊ vlcera calĩa ⁊ ſciaticam ⁊ puſtulas calĩas ⁊ ad malã cõplexionẽ q̃ eſt circa vulnus. ℞. merdaſengi. ʒ. ij. ceruſe lote. ʒ. x. cere albe. ʒ. xiiij. olei ro. ʒ. iiij. ſoluanẗ cera ⁊ oleum ro. ⁊ piĳciantur ſuper eaʒ ceruſe ⁊ merdaſengi in mortario. ⁊ teranẗ bene ⁊ miſceanẗ cũ duobus albuminibus oui. ⁊ cũ iam infrigidata eſt cera cum illis teraẗ iterũ ⁊ miſceantur ⁊ vtere.

Unguentum ad idẽ. ℞. ceruſe lote. ʒ. vij. litargiri. ʒ. iij. ſcorie argenti vel cathimie. ʒ. ij. dragag. ʒ. j. cere albe. ʒ. j. olei ro. ʒ. iij. ⁊ liq̃fiat cera cũ oleo ⁊ alia cribrata ꝑ ſyndonẽ in mortario miſceaẗ.

Unguentum baſilicõ maius nigrũ noĩatuʒ tetrafarmacõ. Ei⁹ intẽtio ẽ medicamẽ ex. 4. medicis. ſ. ꝑter oleũ: qr oleũ ⁊ cera ⁊ litargirũ dñr iſtra vnguẽtoꝝ. Jdõ nõ cõputãt oleũ qñ dicũt ẽ medicamẽ ex q̃tuor rebus faciẽs ad apata dura: ⁊ mũdificat ſaniẽ quodãmodo ⁊ generat eã in ꝯtuſionib⁹ ⁊ vulneribus alteratis. i. nõ recẽtib⁹ ⁊ recalefacit vuln⁹ infridatũ ⁊ facit naſci carnẽ ⁊ valet ad vlcera q̃ fiũt in calcaneis ⁊ manibus ex frigore ⁊ in oĩb⁹ ſciſſuris in manib⁹ ⁊ pedib⁹ ẽt ⁊ reſoluit apata ⁊ duritiẽ labioꝝ eoꝝ ⁊ vulnerũ ⁊ vlceꝝ ſilr. Et qñ poniẗ cũ eo ⁊ liq̃fit ad ignẽ glutinũ ꝑ mediam partẽ vel minus diciẗ baſilicon ꝯfortatũ: ⁊ tũc mũdificat attrahit ⁊ ꝯſolidat plus q̃ʒ baſilicon ſimplex. ⁊ valet etiã in vulnerib⁹ ⁊ plagis neruoſoꝝ mẽbroꝝ. ℞. cere reſine pini mollis vel ſicce: picis nigre: ſepi vaccini: olei cõis. añ. ℥. iij. Soluanẗ oĩa ad ignẽ in capita ⁊ colenẗ ⁊ vtere. Et ſi vis id albũ facere. i. citrinũ: ⁊ qſi minus huectãs. pone loco picis nigre colofoniã. Et etiã qdã in hyeme ponũt galbanũ in eo ad q̃ʒtitatẽ vnius aliaꝝ rerũ: ⁊ ſcias ꝙ cera eſt medicina inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ: ⁊ ꝓpter hoc noĩaẗ iſtud cerotũ cuius intẽtio eſt ipſius ꝑmixtio. Et reſina eſt calĩa in primo gradu: ⁊ pix eſt calĩa ⁊ ſicca in 3° g̃. ⁊ ẽ reſolutiua. ⁊ ꝓpter h̃ noĩant medici greci ferſeſculei. cuius intẽtio eſt preſtãs digeſtionẽ. Et ſepũ vaccinũ eſt calĩm in ꝑmo gradu. donec ptrãſit annũ. ⁊ noĩaẗ hec cõpoſitio tota calida reſoluẽs apoſtemata.

Unguentũ baſilicõ min⁹. ℞. reſine pini. picis nigre vel colofonie cũ iſta pice greca ſit pini ⁊ citrini: ⁊ ſi ponis h̃ raſinã ſiccã ſicut granum thuris erit melius ⁊ ſepi ⁊ olei pt̃es eq̃les. liquefiant ad ignẽ ⁊ colenẗ: ⁊ ſi ponis colofoniã pone in fine ſubtiliter pulueriçatã illis colatis ⁊ miſce donec infrigideẗ.

Unguentũ tabernidati carnis creatiuũ faciẽs naſci carnẽ in vlcerib⁹ ⁊ mũdificat ea ⁊ incarnat ⁊ ꝯfert ad pcuſſionẽ enſis vel cutelli qñ nõ ſũt ſanguinolẽta vlcera. Et ſi dic̃ ꝙ nõ ſũt ſanguinolẽta bñ vr̃ dicẽ. qr illa eſt ꝑ^a^ intẽtio. ſ. reſtringẽ ſanguinẽ ⁊ eſt mirabile. ℞. merdaſẽgi. ʒ. 6. ſ. olei lib. ij. ſanguiſ dra. radicũ lilij celeſtis. ſarcocolle. armõiaci ariſtol. lon. añ. ʒ. vj. teraẗ merdaſengi. ⁊ decoquaẗ cũ oleo lẽto igne donec liq̃fiat bñ ⁊ teraẗ armoniacũ ⁊ infundaẗ pauco aceto. ⁊ teranẗ alie medicie: ⁊ poſtq̃ʒ videris merdaſengi liq̃factũ dimitte donec infrideẗ paꝝ: deĩde ꝓijce ſup ipm armoniacũ infuſuʒ in aceto. ꝙ ſi ꝓijcis ipm merdaſengi feruẽs ⁊ nõ accĩt inde qõ vis de medicis reduc ad ignẽ ⁊ decoq̃ donec coaguleẗ merdaſengi. Et ſignũ ꝙ gutta poſita ſuper ferrũ vel ſup lapidẽ aliquomodo coagulaẗ. deinde tepefiat ⁊ ꝓijce reliq̃s medicias ⁊ miſce bene.

Unguentũ lucis ad apata rupta mũdificãda ⁊ emõroydas vlceratas: mũdificat vlcera peſſima ⁊ ea ſanat ⁊ liq̃facit carnẽ mollẽ ſine morſura ⁊ trahit ⁊ cicatriçat. ℞. litargiri aurei. ℥. iij. armo. ℥. iij ſ. cere. ℥. viij. colofonie ⁊ eſt raiinegi ſicca. ℥. ix. galbani mirre: çiniar: ariſtol. lõ. añ. ℥. j. bdelij: ſtora. thuris. añ. ℥. j. ſ. thubel. i. ſquama eris. ℥. j. olei antiq i hyeme lib. ij. in eſtate lib. i. liq̃fiant oẽs gũme ⁊ tere ꝑus i aceto vel aqua in aliq̃ pte olei ꝑdicti ⁊ litargirũ coq̃tur tunc cũ aliq̃ pte. Demũ iterũ litargirũ teraẗ cũ oleo: ⁊ decoquaẗ ⁊ tepeſiat. deinde gũme ſic liq̃facte colenẗ ſup litargirũ ⁊ cera iterũ coquaẗ donec gutta in terra vel in ferro aliquomodo coaguleẗ. deinde pone alios pulueres ⁊ diu miſce.

Unguentum de çiniar faciẽs ad fiſtulas ⁊ vlcera antiqua. ℞. çiniar. ℥. ij. cere. reſine ana. ʒ. v. olei quod ſufficit.

Unguentum dyaglon ⁊ eſt vnguentū de mucillaginib⁹ qd̄ facit ad oēȝ duritiem ⁊ cicatricē a vulnere vel vlcere factā poſt tēpus reaptat ⁊ dealbat ⁊ applanat: ſed nō nouiter facta cicatrice ponaꝛ qꝛ calefacit. Et memor eſto ponere ibi d̄ yreos. qꝛ eſt mirabile ⁊ ꝑcipue ſi ponaꝛ de amurca olei multum. ℞. mulcillaginis: fenugreci. ⁊ ſe. lini. ⁊ altee. ana. lib. j. decoquanꝛ donec inſpiſſenꝛ. deinde ſumaꝛ lib. ſ. merdaſengi. ⁊ decoquaꝛ cū lib. j. olei: deinde ꝓjiciatur ſup ipm̄ iam parū infrigidatū mucillagines ⁊ miſceanꝛ ſil̄r ⁊ decoq̄nꝛ ⁊ fiāt res vna. Et de puluē yreos ſubtil̄r puluerizati cū iā approping̃t decoctiōi miſceb̄: erit vltimū i eo qd̄ dc̄m̄ eſt

Unguentum de calce. valens ad vlcera cōbuſtionis ignis cū dolor iam quieuit ⁊ veſice ſunt fracte ⁊ locus eſt vlceratus ⁊ inducit carnem ſup vlcera in neruis diſcooptis mediantibus filis ⁊ ponatur tunc cal̄m actu ⁊ maxime in hyeme. ⁊ valet om̄i excoriationi ⁊ flegmati ſalſo vbi fuerint vlcera cum eſcaris ⁊ vulneribus nariū ⁊ in ore. licet attribuaꝛ combuſtioni ignis tn̄ omnia vlcera virulēta ⁊ varicoſa exiccat puſtulas ⁊ vlcera ſupficialia ⁊ ambulatiua ⁊ carnē mollē minuit ſine dolore. Et valet etiam confricationibus q̄ fiunt iter agentibus tpe magni caloris. ⁊ ſi vis miſcere parum fuliginis domus vt intingatur parum potes vel de ſucco ſicle ⁊c̄. Et non cognoſceꝛ poſtea ⁊ nō nocebit. ⁊ ſi vis facere vnguentū cum oleo loto potes ꝙ̄modo oleum ſeparetur ab aqua bene. ita ꝙ eo loto potius ejiciaꝛ de oleo q̄ȝ ibi de aq̄ remaneat. Accipe ex calce q̄ȝtū vis ⁊ fūde ſup ipaȝ aquā frigidā ⁊ ꝑcute eā manu ⁊ ꝑmitte deſiccare donec fiat clara. Et funde iterum ⁊ laua ſepties: deinde exiccetur: deinde ad modū vnguenti cum oleo ro. in eſtate ⁊ cum cōmuni in hyeme. diu in mortario ducatur ⁊ ſuper locum cōbuſtum inungatur vel cum petia iponatur. Et ſi vis facere cum cera vel ſup petiam extendaꝛ fiat ita. ℞. cere albe. ℥. i. olei roſa. ℥. iij. calcis lote exiccate ⁊ ſubtilit per pannū cribrate. ℥. ſ. oleum ⁊ cera liquefiant. deinde miſce calcem. ⁊ incorpora.

Unguentum de merdaſengi valens ad vlcera hūida ſupficialia ⁊ ad puſtulas ⁊ ad ſaphatim hūidā ⁊ ſcabiē ⁊ excoriationē coxaꝝ ⁊ renū ⁊ eaꝝ cōfricationē tpe calido. ℞. merdaſengi cribretur ſubtiliter ⁊ in mortario cuȝ fortiſſimo aceto ⁊ oleo. ſ. q̄n̄qȝ cū vino q̄n̄qȝ cū oleo diu fricando ⁊ incorporeꝛ. Et ſi admiſceris parū çeçi vſti: vel plumbi vſti fortius deſiccabit. ⁊ ſi parum de yreos, mūdificabit cū tantillo cere. ⁊ ſi vis coque qn̄ ponis in eo ceraȝ ⁊ erit melius. ¶ Nota ꝙ q̄n̄cūqȝ vis facere aliqd̄ vnguentuȝ qd̄ extendaꝛ in petia vbi eſt litargirū. opȝ vt ponas ceram vel aliquā gūmam Si aūt vis ſolū vngere nō oȝ vt ponaꝛ cera vel gūma aliqua: qꝛ tunc fit viſcoſum ⁊ tenax.

Unguentum de calcadis qd̄ noīat Gal. conalzi cuius intētio eſt faciēs ad vlcera difficilis ꝯſolidatiōis ſi ad ea vlcera i q̄bus ē ſanguis vel nō ſanguinolēta ⁊ mūdificat ⁊ cicatriçat apata rupta que fiūt in materijs diuerſis oībus. ℞. adipis antiq lib. ij olei antiqui lib. iij. merdaſengi lib. iij. calcadis. ℥. iij. mūdificeꝛ adeps a velaminibus ſuis ⁊ teraꝛ reſiduum eius donec liq̄fiat velociter. deinde liq̄fiat id ſup igneȝ: ⁊ cola ipm̄ donec fiat clarū mundū ⁊ pondera ex ipo lib. ij. ⁊ tere. ℥. iij. calcadis ⁊ miſceanꝛ cū lib. iij. ⁊ tere merdaſengi lib. iij. ⁊ cribellate miſceanꝛ cū eis in mortario: ⁊ cū adipe deinde pone ea in captia ſup ignem ⁊ cōmoue ea cū ſpatula recenti de palma: qd̄ eſt qꝛ ſpatula exiccaꝛ ſm̄ ſpaciū quare cōſumitur humiditas eius: ⁊ incidatur ſpatula illa ex palma anteq̄ȝ id fiat ꝑ dieȝ ſi eſt hyems: ⁊ ſi eſt eſtas tunc incide in eadem die in qua decoq̄tur medicina cum radice eius groſſa ſili glomeri magno ⁊ nominant rem cum qua noīatur id qd̄ accipiꝛ ⁊ relinquiꝛ: aut ſpatula ꝙ eſt poſt longum groſſum eius ⁊ ꝓjiciunt id deinde ⁊ abſcidūt in parte ⁊ ſeparāt eas in corticibus ſuis ⁊ ſubmergunt eas in medicina donec cadit in eam illud qd̄ inciſuȝ eſt ⁊ recipiāt humiditatē que eſt in eo: qꝛ in medicina eſt virtus reſolutiua ⁊ refrenatiua. qm̄ olei antiqui ⁊ adipis eſt virtus reſolutiua ⁊ calcadis ⁊ aque palme eſt virtus refrenatiua ſubtilitatē faciēs. cū calcadis vero nō eſt multum qd̄ iuuet medicias in refrenatiōe materieꝝ q̄ currūt neqȝ in refrenatiōe eius: qd̄ iam locutum eſt in mēbris ⁊ groſſitudine: verū eſt v̄tus exiccatiua parū. ⁊ tn̄ nō poniꝛ in hac medicia niſi ꝓpter id qd̄ eſt in eo ex iuuamēto ⁊ cōueniētia ⁊ aptitudie in cōpoſitiōe vnguēti. ⁊ decoq̄tur cū medicinis q̄s diximꝰ donec fiat ſpiſſitudo. ⁊ qd̄ nō reſoluit aq̄ adeps. aut oȝ vt ſit ſalita in antiqua q̄ȝtū poſſe eſt et ſil̄r plurimū oȝ vt ſit oleū antiquū ſm̄ hanc formā.

Unguentum qd̄ corrodit carnē additaȝ aperit apata abſqȝ dolore vehemēti Sumāt de lyac ⁊ friganꝛ ⁊ excorienꝛ. ⁊ ſumaꝛ ſm̄ pōdus ex aqua ſaponis forti ⁊ teranꝛ ſil̄r ⁊ miſceanꝛ: ⁊ ꝓjice ſup quartā partē ponderis ſui de venis tinctoꝝ cum iam linitur dabalx. i. incidens ſicut raſoriū ⁊ ponaꝛ ſup locum.

Unguentū ad emorroydas ⁊ pulſationeȝ ⁊ vētoſitatem in ano ⁊ tumorem earum ℞. aque porri ⁊ aque ruthe. an̄. partem. ſ. ⁊ ponantur in captia: ⁊ ſumanꝛ deinde minue. ⁊ cere albe. an̄. partem. ſ. ꝓjice ſuper illa ⁊ ꝓjice etiam adipem caprarum ⁊ adipē que eſt in çirbo camelli. ⁊ conterantur ambo multuȝ donec fiant ſicut maſſa ⁊ ponantur in capice. ⁊ ſumanꝛ iterū pix romana ⁊ oleū ſābucinū: ⁊ oleū de nuce ⁊ fundaꝛ ſup eaꝛ ⁊ fiat ignis cum facilitate donec liquefiant: ⁊ fiant res vna. Cum ergo neceſſitas ꝓuocat: accipe ex eo ⁊ calefac ad ignē ⁊ inuolue coctū ſm̄ ſimilitudinē glandule ⁊ vnge ipſum ex medicina ⁊ intromitte ipm̄ in anū. ¶ Aliud ad idem. Sumatur adeps vacce vel equarū ⁊ liquefiat ⁊ colētur cere albe. an̄. ʒ. v. ſoluanꝛ ſup ignem ⁊ qn̄ liquefacta ſunt ꝓjice ſuper ea picis romane. ʒ. ſ. litericā. ʒ. i. aque porri. ʒ. ſ. ⁊ bulliant donec miſceantur. ⁊ deponantur ab igne ⁊ adminiſtretur ſicut primum.

Unguentū ad ſaphati in cute capitis hūidam vlceroſam. ℞. cartam de bombice: ⁊ combure. deinde fac puluerē ſubtileȝ: ⁊ cum aceto diu in mortario cōpone in modū vnguenti. ⁊ caput inunge omni die bis. ⁊ ſi fricabiꝛ prius caput cū cepe erit melius

Unguentū aliud magnum ad idem deſiccans. ℞. cartarum combuſtarū calcis viue argenti viui. an̄. ʒ. i. confice cum aceto ⁊ oleo ro.

Unguentū ad ſaphati ſiccam ⁊ ad furfures. ℞e. mucillaginis fenugreci ⁊ aſſungie pulli cere ⁊ ſanguinis porci. an̄. ʒ. ij. ⁊ argenti viui extincti miſce ⁊ fiat vnguentum.

Unguentum aliud ad ſaphati in capite ſiccaȝ ⁊ humidā. ℞. ſang. columbini collati lib. ſ. cere. ʒ. ij. argēti viui extincti. ℥. ſ. ſucci ruthe ℥. ſ. ⁊ ſi vteris eo in hūido adde ſalis armoniaci. ʒ. i.

Emplaſtrum expertum qd̄ facit detumeſcere emorroydas ⁊ mitigat dolorem ⁊ exiccat ⁊ ꝯſolidat eas qn̄ incidunꝛ. ⁊ valet in fixuris ani ſi ponaꝛ ſup eas tepidum cum digitis vel cum pecijs. ℞. boli arme. gūmi ara. ſāg. dra. maſt. an̄. ʒ. iij. myrre balauſti arū. roſa. ſiccarū. an̄. ʒ. ij. Hec omnia puluerięnꝛ ⁊ ꝑ pannū cribrenꝛ. deinde accipe butyri. ℥. i. olei roſ. ℥. iij. cere. ℥. ij. ſucci folioꝝ porroꝝ colati. ℥. ij. liquefiant ad ignem ⁊ miſce illa alia diu ⁊ vtere.

Unguentum Meſ. qd̄ dicitur yſopi cerotum deſcriptiōe. Ga. qd̄ valet ad duritiem ⁊ nodoſitatē mēbroꝝ duritierū ſplenis ⁊ epatis et dolorē coxꝝ: ⁊ dolorē matricis ⁊ duritiē iuncturaꝝ. lenit. n. eas cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio. ℞e. cere citri. olei. camomillini et yrini. ana. ʒ. vj. maſt. ʒ. i. reſine. ʒ. ſ. ſpice. ʒ. ij croci. ʒ. i. ſ. terbentine. ʒ. j. yſopi hu. ʒ. ſo. Et nota ꝙ yſopus hu. diciꝛ qn̄ inuenitur poni in vngnentis: vnctuoſitas lane ſucci de piguis q̄ ita extrahiꝛ de tali aqua. vȝ. ℞. lanaꝝ ſucci

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

darũ outũ circiter.90. ⁊ ſup eas aquã calaꝫ.q.ſ.ad īfundẽduꝫ.⁊ dimitte ꝑ horas.iiij.deinde bulliat bullitiõe vna ⁊ cõprimaſ.⁊ coquatur illa aqua lanaꝝ cum facilitate agitando ſemper ſuper fundum vaſis in vaſe ſtagneo cum ligno amplo:ne recipiant veſtigia aduſtionis aliquid:et coquaſ donec fiat ſicut mel currens.

Unguentum dyaſinicon' cõferens ad vlcera difficilis ꝯſolidatiõis et vlcera fraudulenta ⁊ ſpẽs herpetis et vlcera flatis ſalſi et vlcera ſanguinolenta ⁊ fiſtulas ⁊ aþata peſtilentie ⁊ aþata diuerſarum materieꝝ.℞e.adipis zirbi antiqui colati.⁊ adipis vituli recentis colati ⁊ mundi añ.lib.v.ſ.colcotar.℥.viij.olei antiqui.litargiri mundi.añ.lib.iij. Teranſ litargiruꝫ ⁊ colcotar cõtritiõe vltima.⁊ mundẽtur ꝑ pannũ ſubtileꝫ ⁊ ſpiſſuꝫ.deinde ꝑmiſceaſ ⁊ teratur cũ oleo bene añ paꝝ addendo ⁊ fiat illud.deinde coleſ ſup id adeps ⁊ coquaſ cum facilitate agitãdo ſemꝑ ro.cuꝫ ramo palmaꝝ groſſo abiecta cute eius ⁊ ſint de nouo inciſi.et quotiens aduriſ humiditas a medicamine iterum alterius humidi extremitas agiteſ nec nõ earũ extremitates et partes minores et humidiores incidantur in fruſta ⁊ ponanſ in medicamine.deinde incidantur dum exiccãtur.et hoc fiat donec ꝑficiatur eius decoctio h.quia ſi fit in fine hore:⁊ ſit ignis prune:aut parua flamma ignis.

Unguentũ nobile relatuꝫ a Nicodemo valens ad vulnera put.et gñat in eis carnẽ ⁊ ſigillat ⁊ attrahit ⁊ ꝓhibet in eis putrefactionẽ.Hoc vnguentũ eſt optimũ.⁊ etiã ad albuginẽ oculi ſubtiliandaꝫ.cum iam in fine oculus eſt clarus ⁊ ſecurus ab omni dolore. ℞.aloes.mirre ſarcocolle.añ.ꝑ.i.mellis ſpumati duplum ponderis omniũ ⁊ terbentine.par.i.⁊ melius ſi vis vini albi.q.ſ.decoquantur cuꝫ facilitate vſqꝫ dum habeat ſpiſſitudinẽ.⁊ qñqꝫ additſ huic circiſ ꝑ.ſ.vitrioli:et ꝓprie ad cõſumptionẽ carnis addite ⁊ eſt expertum.

Unguentuꝫ ad idẽ Nicodemi.℞.mirre aloes añ.vini albi.q.ſ.teratur ad modũ alcocol.⁊ ꝓijciaſ ſup vinũ ⁊ tere:cũ eo miſcendo ⁊ iterum funde vinũ añ modicũ terendo id.⁊ ſic donec fiat liqduꝫ ſicut mel ⁊ adminiſtreſ.⁊ ſunt q addũt vitrioli.ꝑ.i.q̃rtum Et ſunt q conficiunt cum vino ⁊ oleo mirtino viciſſim:parumqꝫ de vtroqꝫ infundendo.

Unguentum ceraſeos magnũ rectificans vlcera maligna ⁊ viſcoſa ⁊ eſt attractiuũ bonũ ⁊ mundificat aþata rupta ⁊ fiſtulas difficiles ⁊ mundificat a carne molli ⁊ a mala putrefactione et perficit eoꝝ ſigillationẽ laudabilẽ.℞.armoni.℥.i.bdelij.olibani maſculi ariſtolo.rotũ.vel lõge.ſarcocolle.añ ʒ.v.mirre galbani.añ.ʒ.iij.litargiri.ʒ.xv.aloes.oppoponaci.ana.ʒ.ij.⁊.ſ.floris eris.ʒ.iij.raſine.ʒ.xiiij.Fiat ſic.gũme.ſ.bdeliũ oppoponacũ.armoni.et galbanum cõteranſ ⁊ in aceto infundanſ vel in aliqua ꝑte illius olei ⁊ reſina liqfiant ad ignẽ ⁊ coletur ⁊ alia ſubtiliſſime pulueriꝫenſ.⁊ ꝑ pannũ cribrentur;⁊ his pactis coque litargirũ cũ oleo.et cum iam incipit coagulari paruꝫ gutta ſup ferrũ tolle ab igne ⁊ tepefiat.et tunc liquefac gũmas ad ignẽ et reſinam ⁊ ceram et cola ſuper litargirum et coque iterũ ſup ignẽ parũ valde ne incendantur gũme.et ꝓba ſi gutta incipit coagulari ſuper ferrũ.et tũc tolle ab igne et dimitte tepefieri et cõmiſce alios pulueres ita ꝙ in fine ponatur viride es et diu miſce et vtere ſuper tentam de petia et mitte in plagam.et ſimiliter pone ſuper petiam:

Unguentum paruum ceraſeos faciẽs naſci carnem in vulneribus et mundificat et incarnat ea.et cõfert vlceribus recentibus et antiquis.℞.ariſto.longe.radicis yreos.ſang.draco.armo.ſarcocolle.añ.℥.ſ.litargiri triti.℥.v.olei.lib.i.decoquaſ litargirũ cũ oleo et deponatur ab igne ⁊ fiat tepidũ.demũ armoniacũ mollificatũ in aceto liquefiat ad ignẽ et coleſ ſup litargirũ.et iterum coque parum donec gutta poſita ſuper ferruꝫ ſe tenuerit:deinde pone pulueres depoſito vaſe ab igne et tepefacto diu miſce ſimul et vtere.et ſi vis ponere de cera pone de ea.℥.ſ.

Unguentum de lino quod ſcripſit Alexãder mirabile ad implendũ vulnera carne et ꝓprie eis qbus videtur difficilis incarnatio et ſanat fiſtu.et vlcera fraudulenta.℞.oppoponacis.ꝑ.i.raſure panni.de lino ſubtilis antiqui mũdi.ꝑ.ſ.vini mellis et olei ro.vel mirti.añ.ꝑ.v.litargiri aloes ſarcocolle.ꝑ.i.tertiã.añ.fiat vnguentũ ſic terendo nunc oleũ nunc vinũ ĩfundendo ⁊ adminiſtreſ.et qñqꝫ coqtur litargirũ cũ oleo demũ oppoponacũ mollificatum in vino.poſtea ponuntur cere.℥.ſ.demum miſceantur et alia.

Unguentũ alchimel.i.cãtaridaꝝ qđ eſt efficiẽs opationẽ cauterij liniſ ſup membrũ ⁊ facit veſicatiões ⁊ excoriatões.⁊ ꝯfert morphee ⁊ ſilib⁹ ſic pãno ⁊ lẽtiginib⁹ cutis ⁊ ei⁹ maclis ⁊ ipetigini.℞.charaliel recẽtiũ.ʒ.x.aſſungie porci.ʒ.xlv.teraſ ſil' ⁊ dimittaſ marceſcere ꝑ.vij.dies:deinde bulliãt ⁊ colentur et fuentur in vaſe vitreo et adminiſtretur vbi oportet.

Unguentũ baſilicon magnũ qđ ꝯfert in vulneribus in quibus non eſt calefactio ⁊ ꝓprie neruoꝝ ⁊ membrorũ neruoſoꝝ.mũdificat.n.et incarnat ea.℞e.cere albe:reſine.ſepi vaccini.picis glutini alimbat.olibani mirre ana.℥.i.olei.℥.i.ſ.

Cerotum de ſandalis vltimũ ad ſedandũ iflãmatiões ⁊ aþata ca.⁊ ſup calefactões q ſũt in ſtõ epe ⁊ ṽga ⁊ i oib⁹ mẽbris. ℞.roſaꝝ.ʒ.xij.ſandalorũ ru.ʒ.x.ſandaloꝝ al.⁊ citri.añ.ʒ.vj.boli arme.ʒ.vij.ſpodij ʒ.iiij.cãphore.ʒ.ij.cere albe.ʒ.xxx.olei ro.lib.i.ꝯficianſ et adminiſtrenſ.Et quidã ſunt q lauant oleũ ⁊ ceram ⁊ poſtea miſcent cũ alijs:⁊ eſt meli⁹.¶ Item aliud ad idem de ſandalis.℞.ſandalorum ru.al.⁊ citrinoruꝫ.añ.℥.iij.roſarum.℥.viij.boli.ar.℥.iiij.pulueriꝫentur cum aqua roſata ⁊ oleo ro.et parum aceti.

Cerotum Ga.⁊ eſt optimũ in infrigidatione valens ad fe.acutas ⁊ ad ſodã calaꝫ ⁊ aþata virge cuꝫ caliditate.⁊ etiã ſi nõ eſt magna caliditas:valet id cerotuꝫ in priapiſmo.qr aliq modo digerit. Unde priapiſmus eſt nomẽ cõe ad omne aþa in virga.vñ ſi eſt cuꝫ inflãmatione valet id cũ ſandalis.⁊ ſi eſt quaſi ſit mã mixta valet id ſimplex cerotũ.⁊ etiã ſine aceto et ad priapiſmũ et ad pulſationẽ.℞.cere al.℥.i.olei onfacini.℥.iij.aque clare vehementis frigoris.q.ſ.⁊ bñ lauenſ lauatiõibus pl'ibus.⁊ quãto magis laboras in lauando id fiet magis excellentius.vltimo vero cõquaſſando cum aceto claro albo et pauco reſeruetur.hoc enim vnguentum in omnibus inflammationibus valet.

Unguẽtum de bdelio qđ valet ad paralyſim et ad ſpaſmũ ⁊ ad egritudines neruorũ ifrigidatos ⁊ lenit nodoſitates neruoꝝ. ℞.bdelij.ʒ.vj.euforbij.ʒ.iiij.caſtorei.ʒ.ij.ſerapini.ʒ.iiij.cere.ʒ.xv.olei ſambuci.aut de ben.aut đ lilio.ʒ.x.bdeliũ ⁊ ſerapinũ ſoluantur in aqua ruthe agreſtis ⁊ cera.leniaſ cũ aqua calida et fiat vnguentum et liniatur cum eo.

Unguẽtum aureũ qđ cõſolidat ⁊ curat plagas ⁊ eſt expertũ. ℞.cere citrine.℥.vj.olei boni lib.ij.ſ.terben.℥.i.reſine et colofonie.ana.℥.i.ſ.olibani maſti.croci.ana.℥.i.

Unguentũ de ceruſa faciens ad vlcera ca.excoriationes que fiunt de colera aduſta et flegmate ſalſo et ad fe.et ignis combuſtionem et heriſipillam. ℞e.ceruſe lote merdaſengi.ana.℥.vj.plumbi vſti et ſcorie argenti.ana.℥.iiij.maſt.olibani.ana.℥.ij.et ſ.olei roſa.⁊ aceti al.quãtũ.ſ. Terantur in mortario:prius oleum:deinde infundendo acetum ita ꝙ ſine mora teratur.Si autem eo indiget pruritum habens argenti viui extincti optime cum ſaliua.℥.v.adde.et adminiſtra qñqꝫ propter neceſſitatem plus exiccandi ꝫiniar vel ceci.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unguētum ſtrictinū qḋ valꝫ ad vlnera ꝛ vlcera ꝛ ad cōbuſtionē ꝛ ad excoriationē ignis. ſuper vnguentuꝫ de ceruſa adde ſirici. ʒ.i.ſ. aloes. mirre. an̄. ʒ.iiij. ꝛ adminiſtra.

Unguētum egiptiacū magnū cōferens ad vlcera antiqua ꝛ fiſtulas q̄ indigēt mūdificatiōe ꝛ exiccatiōe. mūdificat enī ea a carne mortua. ℞. floris eris aur. v. mirre aure. viij. ꝛ aceti fortis aur. vij. coque oia ſup ignē donec iſpiſſent. Et ſunt q addūt olibani maſculi ſubtiliſſime triti aur. ij. ꝛ.ſ. Et ſunt qui addunt vitrioli combuſti aure. iij. Et ſunt qui addūt olei partem vnam ꝛ coquantur omnia ad ſpiſſitudinem.

Unguentū tetrafarmacon faciēs naſci carnem in vulneribus ꝛ conſolidat ea. ℞e. litargiri pulueriꝫati ſicut alcocol p. i. argenti viui p. i. olei antiqui par. ij. ꝛ coquantur cum facilitate donec fiat ex eis ſpiſſitudo ꝛ adminiſtra.

Unguentū alfoſerine relatum ad Alexandruꝫ mundificans cutim ꝛ ſanans ſcabiē ſiccam ꝛ aſperitates cutis ꝛ īpetiginē ꝛ fl'a ſalſū. ℞. ceruſe litargiri. alfoſiri⁹. aloes. croci argēti viui extīcti an̄. olei ḋ oleandro ꝛ aceti. q.ſ. ꝛ fac ſicut vnguentum de ceruſa.

Unguentū de ceruſa qḋ cōfert ad cōbuſtionem ignis ꝛ excoriatōi ꝛ heriſipille vlcerate ꝛ vlcerib⁹ ſupercalefactis. ℞. ceruſe lote. ʒ.v. litargiri. ʒ.i. cere al. ʒ. vij. olei ro. ʒ. ij. liquefiant ad ignē cera et oleū ꝛ pijceāt ſup ceruſa ꝛ litargiꝝ ī mortario miſceant ſimul anteq̄ꝫ infrigident. ꝛ in fine cum incipit coagulari miſceat cum eis albumen vnius oui ꝛ vtere.

Unguētū ad idē. ℞. ceruſe lote. ʒ.v. litargiri. ʒ.ij. ſcorie argenti vel climie argēti aure. i. dragāti. ʒ.i. cere albe. ʒ.i. olei ro. ʒ.iij. ꝛ fiat ſicut primum.

Unguentū baſilicon magnū ꝯferēs ad vlcera ꝛ cōuenit locis carnoſis ꝛ vlcerib⁹ i q̄bus nō eſt calefactio. ꝛ poteſt dici confortatiuuꝫ. ℞. cere albe lib. ſ. picis. ʒ. iiij. ꝛ.ſ. mirre reſine an̄. ʒ.ij. glutinis albotin. ʒ. ij. olei lib. i.

Unguentū ḋ flore eris ad vlcera āntiqua q̄ ſunt difficilis cōſolidationis. ℞e. floris eris. ʒ.ij. cere reſine. an̄. ʒ.v. liquefiat cera cum oleo. q.ſ. deinde reſina coletur ꝛ cōmiſceatur viride eris quod ſufficit. ſimiliter. ʒ.v. vel etiam ſi vis vt aliquo modo ſit corroſiuū ſit viride eris plus ꝛ mundificat optime vbicunq̄ꝫ. Et ſi facis iſto modo eſt optime compoſitiōis. ℞e. floris eris cere et reſine colate. an̄. ʒ.v. olei. ʒ.i. deinde reſine colet: deinde miſceat viride es.

Unguentū de calcadis qḋ noiauit Ga. muchuꝫ conferens ad apa peſtilētie ꝛ conſolidat. vel que difficulter ſanant. ℞e. adipis zirbi antiqui lib. ij. olei antiqui lib. iij. calcadis. ʒ. viij. liquefiat adeps ꝛ teratur calcadis ꝛ miſceatur cum tribus lib. olei ꝛ terat litargiri lib. iij. et miſceatur cum eis in mortario. deinde ponatur in freſino mundo ad ignē ꝛ pmiſce ea cum ſpatula que ſit abſciſa ex palma donec equetur et adminiſtretur factis magdaleonibus.

Unguentū apoſtoloꝝ ꝛ ē vnguentū veneris rectificās cū facilitate fiſtu. difficiles et ſcroffulas vlceratas et eradicat eas et mundat vulnera ex carne put. ſine dolore. ꝛ inungitur tenta cum eo. nec ei ſimile inuenitur. Et dicit vnguentū apoſtolorū. q2 in eo ſunt. xij. medicine. ℞eci. cere al. reſine. an̄. ʒ. xxiiij. oppopo. floris eris. an̄. ʒ.ij. armo. ʒ.iiij. ariſto. lon. thu. maſc. an̄. ʒ. vj. mirre. galbāi. an̄. ʒ. iiij. bdelij. ʒ. vj. litargiri. ʒ. viij. olei lib. ij. Fiat iſto modo. Accipe gummas. ſ. oppopo. galb. armonia. ꝛ bdeliū cōtrita in mortario ꝛ infundantur in aceto. ꝛ iterum cōtunde has ſi opus eſt ꝛ pone eas in aliqua parte illius olei donec incipiat ſe tenere et ſit tepidū. litargirū ḋo ſup ignē: tūc cōmiſcent gūme. ꝛ cū cōmixte fuerint liq̄fac cerā ꝛ reſinā ꝛ liq̄fac ſup gūmas et litargirū qḋ cōmiſcuiſti. ꝛ repone ſup igneꝫ: ꝛ coq̄ in lēto igne donec gutta ſup ferrū icipiat coagl'ari. deinde tolle ab igne ꝛ pulueres cū eis diu miſceant. ſꝫ viride es pone in fine. ꝛ ſi fiet duꝝ ꝛ tu vis miſce parū de terbentina.

Unguentū de vzifur. cōferens ad vlcera mala et ad ſcrofu. ꝛ ad cācrenas et apoſtemata teſticuloꝝ vlcerata. ℞e. litargiri ꝛ gal. ana. ʒ.v. olibani. armonia. ana. x. ʒ. glutinis albotin. ʒ. vj. cere. ʒ. x. vzifur. ʒ. viij. olei. q.ſ. ad libitum.

Unguentū ad pūct uras neruoꝝ. ꝛ eſt ab Auic. narratum. ꝛ eſt Ga. ℞e. cere reſine picis euforbij. an̄. ʒ.i. olei. ʒ. ij. ꝛ fiat vnguentum. Et ſi vis eo vti in corpe leni pone euforbij. ʒ.ſ. terbentine. ʒ. ij. cere reſine. picis. ana. ʒ. j. olei. ʒ. i. ꝛ miſce.

Unguentū de calce qḋ valet vlcerib⁹ cōbuſtionis ignis ꝛ vlceribus neruoꝝ diſcopertoꝝ ſi ponit tepidū mediātib⁹ filis ꝛ deſiccat alia vlcera cruſtoſa ſupflua. ex q̄bus aquoſitas colat ꝛ reſidet. ꝛ cū oleo diu cōficias. ꝛ ſi miſcebis zezi vſti ꝛ litargiri et parum aceti plus deſiccabit ꝛ plus valebit niſi in neruis diſcoopertis. q2 nō eſſet bonū cū zezi ꝛ cum aceto.

Unguentū vtile qḋ carnē corrodit ꝛ mūdificat in vlcerib⁹ putri. ꝛ crācrenis ꝛ herpeſtiomeno ꝛ cōſeruat loca illa in eis ꝛ exiccat virulētiaꝫ ꝛ ꝓhibet in eis corroſionē futurā. ℞. floris eris. alū. mellis puri. an̄. p eq. multū ſit in mortario incorporet poſtq̄ꝫ alumē ꝛ flos eris ſunt vltime ꝯtrita. ꝛ aliq eū coquūt et fit rubeum.

Unguētum de calce. abluat calx ſic̄ ſcis et fiat vnguētū ex ea cū ſucco ſicle ꝛ ſucco cauliū ꝛ oleo ro. ꝛ cera pauca. ꝛ fit h̄ mō. ℞. cere. ʒ.i. olei ro. ʒ.ſ. allioꝝ ſuccoruꝫ. ʒ.i. pulueris calcis ſupradicte ʒ.i.ſ. puluis iſte ſit bn̄ cribratus. valet hoc vnguētū vlceribus cōbuſtionis ignis. ꝛ valet etiā apoſtematibus calidis ꝛ vlceribus cum cruſtis virulentis a fl'ate ſalſo factis.

¶ Item fit alio modo vnguentum de calce. ℞e. calcem nonies lotam ꝛ bene cicotrizatā. cōfice in mortario multum fricādo cum oleo ro. vel cōi. ꝛ iterū fricet modo ponēdo calcē ꝛ mō oleū vt equet ꝛ pone in vaſe vitreo vl' in piſcide de vitreata. ꝛ hic valet cōbuſtionib⁹ ignis ꝛ breuiter omnibus vlceribus virulentis et cruſtoſis et minuit in eis carnem ꝛ ſuper neruos detectos ponendo tepefactū mediantibus filis ꝛ flegmati ſalſo. ꝛ infinitas habet laudes ꝛ effectus.

Unguētum optimū in cōbuſtiōe ignis ꝛ aque bulliētis vtitur poſtq̄ꝫ coctura pluribus dieb⁹ curata eſt cū ifrigidatiuis ꝛ vtimur eo ad mitigāduꝫ dolorē ꝛ an̄ veſicationē ꝛ herpetis veſicas exiſtēte dolore. ꝛ ſi eſſet in guttere dolor boli calidi. tūc cum nō poſſum⁹ mitigare dolorē facim⁹ loco ei⁹ gargariſma cum decoctiōe roſ. ꝛ ordei. deinde cū melle roſato: deiñ cū decoctiōe ſumach. ℞e. vitellos ouoꝝ. octo vel pl'es ꝛ miſce cū oleo ro. ꝛ pauca farina or. ꝛ diu miſce. efficit. n. vnguētuꝫ ꝛ valet hic etiam ad priapiſma ſuper virgam quaſi in augmento ꝛ ſtatu ꝛ dolore mitigato in cōbuſtione ignis dico vtimur vnguento de calce. valet etiam ad mitigandum dolorem ex calido.

Unguētum optimū ad pūcturā neruorū ꝛ nō habet aliud ꝓpriū ꝛ in vlceribus ꝛ mebris neruoſis ꝛ alijs. ꝛ attrahit optime ꝛ mundificat carbūculos ꝛ apata rupta. ℞. terbētine ꝛ medulle fermēti. ꝛ hec duo ſimul in modū vguenti incorporentur.

Unguentū ad ſcabiē ſic. ꝛ maxime in pueris et mulierib⁹ humidas carnes habētibus. ℞. terbē. ꝛ olei cōis vel laurini. ꝛ paꝝ ſalis ꝛ ſil' cōcutiant donec ſil' icorporant ꝛ dealbant ꝛ inungat locus: ꝛ ſi parū argēti viui extincti cū ſaliua admiſceat: erit optimuꝫ in omni ſpecie ſcabiei. ſed in emunctorijs nō inūgatur. Et ſi cingulum ex hoc inungatur ꝛ carne nuda ferat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

non producentur pediculi ſecum id ferenti.

Unguentum ad ſcabiem magis deſiccatiuuz
ſine argento viuo. Re. terre ca
meli ⁊ olei cōis vel laurini qḋ eſt melius et in modū vn
guenti ſimul incorporetur.

Unguentuz cōe qḋ eſt optimū ad ſcabiē hu. et
ſiccā. ⁊ eſt mirabile valde purga
to corpore et balneato. Re. radices teneras enule ⁊ elixa
in aqua: deinde bene munda ab omni duricie ⁊ eas con
tere in modum vnguenti: deinde admiſce aſſungiam ſali
tam bene tritaz: deinde miſce parū argenti viui extincti
et oīa ſimul incorpora in modū vnguenti: hoc eni va
let mirabiliter ſcabiem mundificat corpore mundato et
balneato. Caue tamen ne ꝓpe ſtomachū inungatur: et ſi
vis ſophiſticare tinge id ⁊ pone parum pulueris croci:
et potes ponere de zezi ⁊ eſt optimū. Uel pōt fieri id vn
guētum pulcrius ſicut quando eſt enula ita cocta. Re. tā
tundem aſſungie ⁊ tere cum ea et fac ambo ferueri cum
vino albo: deinde cola comprimēdo id qḋ coagulabitur
et miſce cum argento viuo.

Unguentum conferens excoriationi coxaruz
cū ab equitatiōe accidit. Re. li
targiri cum aqua ro. ⁊ parū olei ro. fiat vnguentum: vel
bolum ar. cum eiſdem vel puluerez roſaꝝ aſperge.

Unguentum ad fixuras pedis ⁊ calcanei. R.
draganti. et gallarum: ⁊ pulue
rizentur ſubtiliſſime ⁊ miſceantur cum cera vel ſepo ca
prino vel bouino vel pauco oleo.

Unguentū ad arſurā ⁊ ariditatē in membro cū
nō eſt ibi multa virulētia ⁊ aduſtio
nē puerorū inter coxas ⁊ filia. Re. vnguenti populeōis
et vnguēti de ceruſa al. aā. ʒ. iij. ⁊ icorporent ſimul bene.

Unguentum cōferēs q̄ſi in omni ſpē ſcabiei.
Re. fulginis dom⁹. ℥. j. terre ca
meli. ℥. iij. litargiri. ℥. ij. terbentine. ℥. j. vitrioli. ℥. j. olei
cōmunis. q. ſ. puluerizentur ſubtiliter ⁊ cribellentur: de
inde oleum cum terbentina incorporentur: deinde alia
ducantur diu.

Unguentū nigrū qḋ cōfert morſibus ⁊ pfora
tionibus q̄ fiunt ex vnguib⁹ auium
et apum puncturis: ⁊ confert oībus vulneribus cuz q
bus accidit attritio aut ſepatio vl' inciſio ⁊ magis auxilia
tur: ⁊ eſt vtile etiā morſui canis ⁊ homis ſi a principio cū
iſto vnguēto curef: et confert vlceribus factis ex frigore
Re. ſepi arietini: picis: galbani: aā ptes equales: et ſi in
media parte ponatur glutinis albotin: id eſt ſi accipiatur
pars vna de iſto ⁊ tantundē de glutino et liquefiant ſiml'
in captia ⁊ recōde ⁊ erit cōfortatiuū bonū ⁊ erit optimuz
vnguentū ad conſolidandū vulnera alcerata ⁊ in neruis
et alijs locis et attrahit ⁊ mūdificat ⁊ optimū eſt in omni
bus et pluribus complexionibus: ⁊ ſi tale vnguentuz ſit
li. j. miſceatur cum eo euforbij puluerizati. ʒ. ij. et erit bo
num in puncturis neruorum ⁊ mundificat ſaniem groſ
ſam coagulatam ex vlcere vbi non eſt neruus detectus
in paucis vicibus.

Unguentum ad ſcabiē humidā. Re. argētū
viuū extinctū oleandrū cachi
miam argēti condiſi alumē vetus ⁊ litargirū: ex his oīi
bus cū aceto ⁊ oleo mixtis fiat epithima vel vnguentum
et p noctē totam ſic pmaneat: ⁊ ſi vis ponere tantilluz de
cera ad hoc vt vnguentum melius componatur coque li
litargirum prius cum oleo: deinde alia incorporent ſil.

Unguentum aliud ad ſcabiē bonū exiſtēs val
de neqꝫ ampullas neqꝫ aduſtio
nes facit. Re. litargiri calcanti ana. partes equales: hoc
enim cū aceto ⁊ oleo ro. per hebdomadā vnam ad ſolez
frequēter fricef modo cum oleo roſato modo cum aceto.

Unguentum qḋ valet ſcabiei ſicce. Re. bau
rach coſti ſal' condiſi aſſungie.
ana. ℥. viij. aceto ⁊ olei. q. ſ. ad hoc vt corp⁹ in balneo epi
thimari poſſit. Confert preterea in pruritu ſicco omni die
corpus ex aqua calida balneari.

Unguentum ad ſafati capitis cū eſt recens ⁊
eſt cū humiditate. R. radicis cu
cumeris. alcane ariſtologie. litargiri: cortices granatorū
ex his eni valet tritis ⁊ cribratis p pannū ⁊ aceto ⁊ oleo
ro. diu fiat ɔtritio in modū vnguēti ⁊ locus inungatur.

Unguentum ad ſafati vetuſtā ⁊ humidā mul
tū vlceratā. Re. ſalis ⁊ calcanti
aduſti ſulfuris terre: argēti viui galle radicū cane litargi
ri. ariſtologie longe. aā. ptes equales: omnia hec trita et
cribellata ſubtiliter cum aceto ⁊ oleo miſceantur.

Unguentum ad ſafati ſiccā et cum ſquamis
ſiccis ⁊ albis ſimilibus furfu
ris: ſed nō eſt in ea latitudo ſicut in ſquamis furfuris. R.
adipis galline vel anatis. ℥. iij. cere albe. ℥. j. ⁊ miſceaf et
quotidie inūgaf caput eo loto ⁊ abraſo cū mucillagib⁹.

Unguentum leniēs duriciē in iuncturis ſiue
remanēs ꝓpter vulnus ſiue ali
ter faciēs impedimētū in motu: ⁊ vbi ſūt fracture reſtau
rate: ⁊ eſt oroſboth dux ⁊ mollit omne durū. Re. cere ci
trine adipis anatis reſolute ⁊ colate. aā. ℥. j. olei de lilio.
℥. vi. medulle vaccini cruris. ℥. ij. ex his fiat vnguentum.

Unguentum ad idem bonum habēs odorē
et conuenit delicatis. Re. fecis
olei de lino: fecis olei de ſemīe lini: bdellij. ana. ℥. j. ſtora
cis galbani oppoponacis armoniaci. ana. ℥. ſ. adipis vr
ſi. ℥. v. et ſi nō inuenitur accipe galline vel anatis: aut por
cine ⁊ gumme: poſtea in pauco aceto diſſoluantur et fiat
vnguentum.

Unguentum ad ſtricturam ⁊ duriciem que ē
in neruo vel chorda ⁊ tenſionē
leniens: Re. cere citrine. ℥. j. olei de beē. ℥. vj. maſticis ni
tri ſtoracis ana. ℥. ſ. fiat vnguentum.

Unguentum mirabile in generatiōe carnis
et vulnera ɔſolidans. Re. litar
giri. ℥. j. olei. ℥. ij. coquantur ambo donec diſſoluaf litar
girum poſtea olibani. ſarcocolle. ſang. dra. galbani cola
ti: colofonie vel picis ſicce oīum. ana. ℥. ij. ſumātur ⁊ p̄di
cte decoctiōi admixta coquātur donec inſpiſſent ⁊ medi
centur cum eo vulnera cū non fuerint ſanguinolenta.

Unguentum qḋ remouet humiditatem ⁊ ſa
nioſitatem ⁊ virulentiā in vlce
ribus. Re. litargiri triti. ℥. j. olei roſ. aceti mellis ana. p.
equa. litargirum tritum imbibaf cuz eis: ⁊ teratur donec
albeſcat ⁊ infletur: deinde. Re. alumis dragāti aduſti ba
lauſtiarum gallarum. ana. ʒ. v. al'. li. j. et cum dictis vnguē
tum incorporetur.

Unguentū generatiuū carnis in eſtate ⁊ cuz in
vulnere calor ⁊ ardor fuerit ⁊ tem
pus calidū ⁊ in cicatricibus vulnerū eſt vtendū. Suma
tur litargiri triti vt alcofol. ℥. v. que in aceto donec diſſol
uatur ⁊ molleſcat teratur: deinde olei ro. deſuper infun
datur ⁊ teratur donec ingroſſetur: dum aūt ſic teritur ſel'
ex aceto ⁊ alia vice ex oleo ro. eſt infundendū donec infle
tur ⁊ ad magnitudinē deueniat ⁊ fiat vnguentuz cui po
ſtea. ſ. ceruſe lote. ℥. v. ⁊ camphore parum adde et cū eis
miſce et in curatione vtere.

Unguentū nigrum quo vtendum eſt cum vul
nus eſt ſiccuz. Re. cere olei. viſci pi
cis p. equa. Sumanf ⁊ reſoluantur ⁊ quod ex eis eſt vn
guentum nigrum.

Unguentum optimū qḋ leuiter corrodit et
vlcera ſanioſa mūdificat ⁊ oīi
bus fiſtulis auri ⁊ vlcerib⁹ ſubuenit ⁊ carnē corrodit mol
lem. Re. ziniar mellis puri. aā. ℥. j. ſarcocolle armoniaci
aā. ℥. ſ. fiat ſic. Armoniacū in aceto mollificef. Deinde ei
alijs tritis in mortario cū predicto melle ducaf ſubtiliter

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et cōterendo eſt enī optimū vnguētū ad ea que dicta ſūt in reſiduo ſcroffularū et in alijs vbi indiget.

Vnguentum qđ vlcera ꝯſolidat ꝛ in vlceribus nīiū humidis carnē creat et puſtulas cruſtoſas deſiccat q̄ ſcabiei aſſimilanꝛ ꝛ vlcera facta a cōbuſtione ignis: ꝛ oēm remouet in vlceribus humeroſitatē vbicunq; ſit virulentia. ℞e. litargiri vt alcofol pulueriçati q̄ʒtū vis: ꝛ ex aceto ꝛ aqua ro. vel oleo ro. ſimul ī mortario imbibaꝛ donec tumeſcat ꝛ albificeꝛ: deinde calcechumenon anthimonij balauſtiaꝝ venaruʒ curcume gallaꝝ ſang. draco. ſyrici alumis cachimie argēti oīm q̄ʒtū eſt ſexta pars totius vnguēti ſumaꝛ: poſt hec oīa illa puluerīçata mittanꝛ in mortario ꝛ donec minuta ſint agitenꝛ: deinde ex hoc vnguēto vulneri cū coto imponatur quo caro putrida nata eſt: hoc autē vnguento tam diu in curatiōe eſt vtendum donec generetur in eo quātitas que ipſum induret ꝛ cutem pfecte indurat.

Vnguentū qđ exiturā ſine ferro rūpit. ℞. mellis anacardi ꝛ picis liquide. añ. partē equa. que in cocleari ferreo mixta calefiant donec miſceantur: ꝛ vbi apoſtema aperire volueris īpone ꝛ dimitte per medium diem ꝛ aperiet illud.

Vnguentum qđ cōfert cācro nō vlcerato: ꝛ etiā ſi timeꝛ ne loc⁹ vlceretur inunctum ibi ꝛ ꝯfert vlcerib⁹ humidis ꝛ igni pſico vlceratis ꝛ ſimilibus. ℞e. ceruſe lote ꝛ tutie lote p. equa. terātur iſta cum oleo ro. ꝛ ſucco portulace aut ſucco ſolatri et mucillagine pſilij aut cucurbite aut ſucco citrioli: ꝛ diu ī mortario teranꝛ. ꝛ ſi fiat vas ex plūbo ꝛ piſtellū ꝛ in tali vaſe fiat vnguentū id valebit etiā cācro vlcerato ne vlteri⁹ vlcereꝛ ꝛ vbiq; valʒ: ꝛ ēt ī alijs vlcerib⁹ corroſiuis maꝛ.

Vnguentum optimū qđ oīe vlcus ſanioſuʒ putridum virulentū ꝛ apoſtema ruptū ꝛ carbunculū mūdificat. ℞e. mellis colati. ſ. p̄us cocti li. i. ſarcocolle. ʒ. ij. ꝛ optime īcorpora ꝛ ſi ponis ibi medullam fermēti ꝛ terbentinā erit melius ꝛ vltimū. et ſolū etiā mel coctū eſt perutile in hoc. Et quidā accipiunt mel coctū ꝛ colatū ꝛ ſarcocollā. añ. ʒ. vi. ꝛ diu miſceaꝛ.

Vnguentū ad ragadias ī ano ꝛ vbicūq; fuerit. ℞e. cere citrine olei ſiſamini vł ſe. lini adipis anatis medulle cruris vaccini: adipis bouʒ. bdellij. añ. p. eq. bdelliū p̄mit⁹ ī mucillagīe ſe. lini diſſoluatur: deinde oīa miſceanꝛ: hoc enī optimū exiſtit.

Vnguentum quo ſi vngaꝛ cingulū de lana ꝛ portetꝛ nuda carne interficit pediculos ꝛ ꝓhibet ne amplius generētur. ℞e. olei. ʒ. iij. cere. ʒ. ſ. argēti viui nūmatas quattuor argētū viuū optime extinguaꝛ ꝛ cū alijs miſceaꝛ: ꝛ fiat vnguentū ex quo cingulum vngatur et nuda carne deferatur: vel etiā locus vbi ſit vngatur et maxime cum aqua calida lauetur bene fricando.

Vnguentum qđ valet ſciſſuris malis que in carnem penetrant. ℞e. litargiri. ʒ. v. olei. ʒ. xx. coquantur ſimul quibus decoctis addatur galbani. ʒ. iij. et fiat vnguentum de quo ſuper ſciſſuras gutta diſtilletur vel vngatur.

Vnguentum ad ſafati ſiccam et recentem et furfures in capite. ℞e. olei dulcis adipis galline ꝛ mucillagi. altee vł fenugre. ꝛ ſe. li. añ. ʒ. ij. cere. ʒ. ſ. et inungatur ſepe caput ꝛ ſepe abradatur ꝛ ſepe lauetur: ꝛ ſi erit antiqua fricetur donec currat ex ea ſanguis deinde inungatur.

Vnguentū ad ſafati humidā ꝛ non antiquā. ℞. merdaſengi olei ro. corticū granatorum ꝛ acetum ꝛ fiat vnguentū ꝛ confert ei quottidie liniri cū pſilotro abradente pilos donec ſiccetur: deinde liniatur cum eis que dicta ſunt in ſicca.

Vnguentum qđ dr̄ pſilotrū quo inuncto in loco capilli ſeu pili cadūt. ℞e. calcis fortis ſupra quā ponaꝛ ſeptuplū aq̄: ꝛ p tres dies ſic dimiſſa coletur poſtea in hac aqua. vj. pars calcis ponaꝛ et p tres dies morentur: his geſtis ſexta pars arſenici in predicta aqua mittatur et taʒ diu ad ſolem dimittatur donec penna immiſſa depiletur cum extrahitur poſtea vero locus fricetur: id enim cito abradit pilos.

Vnguentum qđ confert formice miliari: et etiā corroſiue: ꝛ etiā vlcerib⁹ corroſiuis ī circuitu punctū pambulet ꝛ alijs malis vlceribus ſupficialibus. ℞e. boli ar. ꝛ diu cū aceto ꝛ aqua ro. teratur: ꝛ ſi vis ponere oleū ro. paꝝ in mortario incorporentur: ꝛ in corroſiua melius eſt vt galle cū eis ponātur.

Vnguentum egiptiacū mūdificās ꝛ exiccās fiſtulas ꝛ vlcera praua ꝛ cauernoſa ꝛ vbicunq; ſint exiccat vlcera auris mūdificata quādo liquefit cū aqua ꝛ melle ꝛ ſepe imponiꝛ tepidū. ℞. floris eris. ʒ. iij. mellis. ʒ. viij. aceti. ʒ. viij. tere ꝛ pmiſce eas adinuice: deinde bulias ſup ignē dōec inſpiſſeꝛ ꝛ vtere.

Vnguentū ad veſicas et alia vlcera ca. et mala aduſta. ℞e. ceruſe climie argenti litargiri ꝛ boli ar. ꝛ parum cāphore ꝛ agitetur cum mucillagine pſilij ꝛ fiat vnguentum. Et ſi vis miſce parum aceti ꝛ olei roꝛ.

Vnguentū aliud egiptiacum magis exiccans. ℞e. çiniar ꝛ olei ꝛ aceti: añ. partes equales miſceantur ꝛ coquantur ſimul in captia donec rubeant ꝛ inſpiſſentur.

Vnguentuʒ aliud optimū vlcera mūdificans et attrahit ꝛ mūdificat ꝛ attrahit ſanië. ℞e. mellis ru. li. ſ. terbē. ʒ. iij. aggregenꝛ ſimul et liquefiāt ad ignē ꝛ bulliāt parū ꝛ colenꝛ. Et ſi vlcus nimis eſt ſordidum adde parum de yreos ꝛ erit melius.

Vnguentum aliud qđ optime mūdificat ꝛ attrahit: ita q̄ etiā valet in pūcturā neruorū. ℞e. medulle fermenti et terbentine et butyri ꝛ ſimul miſce optime.

Vnguentum mirabile inūctū circa herpeſtiomenū: nō enim permittit vlcus ambulare ꝛ inunctū ſup locum herſipillatū aut ſſonicū. vel ſup quēcunq; dolorē ꝛ tumorē apoſtematū ex calido apate mirabiliter ꝓdeſt ꝛ vlcera humida ſupficialia et a flate ſalſo excoriationē curat. ℞e. boli ar. in modum vnguenti diu cum aceto ducas ꝛ valet in priapiſmo.

Vnguentum qđ cōfert herſipille vlcerate: et etiā non vlcerate ꝛ igni pſico et formicis vulneribus ꝛ vlceribus cruſtoſis ex flate ſalſo ꝛ ſimilib⁹. ℞e. litargiri radicū tinctoꝝ: añ. ʒ. ſ. corticū granatorum gallarum ariſto. longe boli ar. ʒ. ij. cere. ʒ. i. ꝛ. ſ. olei ro. ʒ. ij. et incorporentur et alia mixta per pannum ſimul miſceantur.

Vnguentum ad ſciſſuras labioꝝ. ℞e. cere. ʒ. j. adipis anatis. ʒ. j. olei. ʒ. ſ. terben. ʒ. ij. dragaganti. ʒ. j. gallarum. ʒ. ſ. liquefiat cera cuʒ adipe oleo et terbentina ꝛ alia ſubtiliter trita ꝛ per ſindonem cicatriçata miſceantur ꝛ fiat vnguentum.

Vnguentum ad fiſſuras in palmis manuum et cortices que ibi fiunt. ꝛ valet etiā dibus ſciſſuris ꝛ oīa iſta vnguenta plus valent ſi membrū fixum diu ꝛ ſepe in aqua calida teneatur vel cū ſpongea balneeꝛ ſiue labia ſiue aliud mēbrū ſit. ℞e. terben. ʒ. ij. adipis anatis. ʒ. ij. mucilla. draga. ʒ. ij. cere. ʒ. i. dragagā. puluerīçati. ʒ. ij. et fiat vnguentum.

Vnguentum ad ragadias ī ano ꝛ matrice ꝛ ꝯbuſtionē ignis ꝛ aq̄ bulliētis: ē ei bonū ad vlceras ꝛ ragadias cū calitate ꝛ aduſtionē et oēʒ caliditatē ꝛ acuitatē. ℞. cere colate. ʒ. ij. olī ro. ʒ. x. plūbi vſti cōditi. ʒ. ij. ꝛ aniſi vł cāphore vł draganti opij. añ. ʒ. i. ꝛ albumis vni⁹ oui: aggregenꝛ cera cū oleo ro. ad ignem: ſʒ p̄uſq̄ʒ aliq̄ ps iſtius olei coquaꝛ plumbū vſtū vł

tantundem de litargiro loco plumbi vſti: deinde alia ps
media iſtius olei cum cera liquefacta miſceatur cum plũ
bo vel litargiro ſic condito cum oleo ⁊ tepeſcant: deinde
pulueres alios ſubtiliſſime trita ⁊ miſce ſimul.

Unguentum aliud qđ eſt vtile fornice corro ſiue et omnibus alijs vlceribus
ambulatiuis et corroſiuis. Re. roſarum arnogloſſe ſicce
ana. pt. eq. pulueriza ſubtiliſſime iſta ⁊ cum ſufficiẽti olo
et pauca cera liquefiant. ¶ Et pro ſorore Joanna q̃ pa-
tiebatur ſequeſtrationẽ vnguium fuit factũ tale vnguen
tum. Re. mucilla. malua. pauce cere olĩ viol. dragagãti ⁊
ſuper locũ ponatur cum pinguedine capre.

Unguentum ad ragadias ani cũ dicitur eſſe dolor vehemẽs ⁊ arſura. Re. ce
re al. loti olei viol. ſucci plãta. hec ↄficiant in mortario cũ
aqua frigida paulatiꝫ incorporando: ⁊ hoc habeas tecũ.

Epithima ad ſciſſuras que fiunt in ano. R. mer daſengi ablutũ cerã al. oleũ ro. liq̃fi
ant et ꝓijciatur ſuꝑ eas vitellum vnius oui aut duorum
et ꝑmiſce bene omnia adinuicem ⁊ ex eo imple ſciſſuras
et eſt bonum.

Unguentum ad ſa fati recentẽ in capite ⁊ in corporibus teneris. R. veneti
ctorũ alcãna ariſto. lon. litargiri corticũ granatorꝫ teran
tur omĩa et cribrentur ꝑ pannũ ⁊ limant cũ aceto et oleo
roſ. Et ſi ponit aloes erit magis tenax ⁊ magis viſcoſũ.
¶ Puluis de cartis bombacinis cõbuſtis multum ductis
in mortario cum aceto in modum vnguenti curat omẽm
ſafati humidam in capite.

Unguentum ad ſafati antiquã in capite. R. ſalis attramẽti aduſtorꝫ ſulfur
et argenti viui et galle et venas tinctorũ litargirum ⁊ ari
ſtologiam ⁊ fiat vnguentum ſicut prius.

Unguentum quod valet ad albaras nigras putrefactas virulẽtas. R. alu-
minis cochini. ʒ. ij. ⁊ ſ. piperis nigri. ʒ. i. auripigmẽti. ʒ.
i. ſ. tartari cõbuſti iter duas petias balneatas. ʒ. iiij. omĩa
pulueriçata miſce cum ſucco affodilorum et pauca cera
et oleo laurino.

Unguentuꝫ ad liuiditatẽ ⁊ ſanguinẽ mortuũ ex ꝑcuſſiõe. Re. cere. ʒ. i. olei ca-
momille. ʒ. iij. ſucci maiorane. ʒ. ſ. arſenici triti ⁊ cribrati
per pannũ. ʒ. ij. cera cũ oleo ⁊ ſucco liquefiat: deinde ar-
ſenicum miſceatur donec vniantur ⁊ fiat vnguentum.

Unguentum ad ſafati faciei: ⁊ ẽ rubor q̃ſi ru- bor ꝑncipij lepre. Re. puluerẽ
carbonũ de ſalicibꝰ ſiccis ⁊ triti ⁊ cribrati ꝑ pãnũ ⁊ vnias
cũ melle in modũ vnguenti: et vngas faciẽ ⁊ ſero ⁊ mane
lauetur cũ decoctione furfuris vel violarum: deinde vn
gatur cum vnguento citrino qđ eſt in particulari.

Unguentum ad pannũ faciei. Re. yreos. ʒ. ij farine ciceris ⁊ fabe: ana. ʒ. i. bo
racis. ʒ. ſ. cum oleo amigdalarum dulcium et multo mel
le in modum vnguenti.

Unguentũ qđ reparat cicatrices rubeas poſt tẽ pus ſi cicatrix remãet roboroſa vta
tur diaquilon: deinde accipiatur litargirum: ceterum du
catur cũ oleo roſ. in mortario donec dealbetur et conge
letur et ponatur ad ſolem donec exiccetur in maſſa ⁊ re-
ſeruetur ſic: deinde quandoqꝫ accipe de illo litargiro ſic
preparato: et ducas cum oleo roſato in modum vnguen
ti ⁊ vtere ſuper cicatrices.

Epithima ad ſciſſuras que fiũt in ano ⁊ labijs. Re. cere: olei ſiricini butyri vaccini:
olei violati omnium: ana. ʒ. i. permiſce ea in ſartagine: ⁊
frige ea donec liquefiat cera ⁊ fiat res vna ⁊ reconde et
conſerua ipſum: cũ ergo neceſſitas ꝓuocat vtere eo.

Unguentũ ad equos qui habẽt pedes ſiue vn- gulas nimis fortes paruas ac ramo
ſas ⁊ aſcoglonſas. Re. aſſũgie porcine li. ij. ⁊ ſ. raſine. li.
ij. ſepi caſtrati. li. ij. picis li. i. ſ. cere li. ſ. dialtee. ʒ. viij. ter
bentine li. i. olei roſa. li. i. ſ. lardi. li. ſ. ⁊ eſt vtile hoc in om
nibus contuſionibus in hyeme precipue.

Unguentum ad equos qui habent pedes ni mis teneros qui nõ poſſunt te-
nere clauos. Re. ſerapini armoniaci: galbani: raſine: ma
ſticis thuris: pegole hiſpanie: picis naualis cere olei aſ-
ſungie: ana. ʒ. i. ſepi caſtrati li. i. ⁊ pone omnes gummas
in aceto forti: et fac mollire ꝑ vnam diem et vnge circa co
ronam pedis equi: ⁊ eſt vnguentũ attractiuuꝫ.

Unguentũ multũ deſiccatiuũ in fiſtulis ⁊ vlce- ribus fraudulẽtis ⁊ vnctuoſis. Re.
calcis viue ꝑtes duas: arſenici citrini: ſulfuris viui: ana.
partẽ. i. et omĩa tere: et cum volueris operare incorpora
cum aqua cineris fabarũ: et eſt illa que vocatur aqua ſa
ponis aut aqua cineris ylicis donec fiat ſicut vnguentum
et vtere in fiſtula inuncto licinio.

Unguentum optimũ i ſanguie mortuo ſub cute. Re. ſucci maiorane arſe-
nici citrini ⁊ olei camõille et cere: añ. fiat vnguẽtũ molle.

Unguentũ magiſtri anſelmi de ianua qđ cõſo lidat oſſa fracta: ⁊ ſanguinem extra
hit de ſubcraneo conficitur ſic. Re. terbentine. ʒ. vi. ab-
lue cuꝫ vino bene ⁊ ꝓijce vinum: deinde cere liquefacte
cum iſta terbẽtina ad ignẽ per ſedatium colata. ʒ. iij. ⁊ mi
ſce ſimul: deinde miſce iſta cũ fortiſſimo aceto ⁊ dimitte
per vnã diem ⁊ malaſſa multũ remouẽdo cum aceto: po
ſtea ex aceto cõprime et ꝓijce in lacte mulieris vel vacce
et confice cũ iſto lacte bene: deinde adde cum ſucco beto
nice et de puluere herbe quã habemꝰ de tuniſi: et in iſto
puluere eſt virtus ⁊ ponatur incorporando. Jſte puluis
ſolum eſt de cortice ⁊ de radice huius herbe. ⁊ videntur
radices valde bone niſi q2 medituliũ iſtiꝰ tẽdit ad colorẽ
croceũ parũ et ſũt aromatice ſed valde bona nõ. Et ita aſ
ſimilatur ꝙ quidã dicunt ꝙ eſt ipſa: ⁊ quidã dicũt ꝙ nõ
eſt ⁊c. et vtere eo ſicut iſtis que ſũt hic: ⁊ quãdo nõ habe
mus iſtam herbã facimus ſine ea: et eſt mirabile incarna
tiuum: et eſt vnguentũ fratris bonacurſij qui facit illud ſi
ne radice: immo nihil fit de radice: et ẽ quaſi tale vnguẽ
tũ ſicut emplaſtrum ⁊ iſtud vnguentum eſt infra.

Unguentũ de gummis calidũ qđ inuncto mem bro valet. et cõfert doloribus factis
ex humoribus frigidis et male cõplexioni frigide: et eſt
vnguentum vnctuoſum molle. Re. euforbij ſerapini ma
ſticis oppoponacis: galbani aſſe fetide oiuꝫ ana ad libi-
tum et liquefiant in aqua roſ. ⁊ vino cocto: ⁊ poſtea fer-
ueant ⁊ colentur: deinde miſce cum oleo veteri. ⁊ terben
tina: et dialtea. agripa et cera et vnguento de medullis ⁊
ponantur ibi ſpecies iſte. Re. cardamomi. gar. ameos.
galange: cinamomi omnia ad libituꝫ. ¶ Jtem ſi accipia
tur oleũ coſtinum. ʒ. iij. et cere. ʒ. ſ. valet ad idẽ et ad do-
lorem factum in neruoſo membro: et frigori ⁊ ſpaſmo et
mollificationi alicuius membri.

Unguentum quo inuncto mẽbro doloribus confert ex attenuatione ⁊ inani
tione. Re. cere. ʒ. i. olei vio. camõill. ana. ʒ. i. ſ. adipis gal
line ⁊ anſeris. ana. ʒ. i.

Unguentum attractiuum in carbunculis ru- ptis. Re. terben. ⁊ medulle fer-
mẽti et ſimul multũ incorporentur. et ſi vis plus mũdifi
care pone parum mellis.

Unguentum mirabile in cõſolidãdo vlnera Re. terben. ʒ. iij. cere. ʒ. i. liq̃fi
ant ſimul in captia ⁊ liquefacta proijce ſuꝑ acetũ al. et diu
malaſſa. deinde iterũ liquefac ad ignẽ. et ſi nõ vis lique
facere niſi ꝑma vice ſatis eſt: ne ꝓpter liquefactiões plꝰ
induretur: ſed malaſſando bene fiat in iſtis liquoribꝰ: et
proijce ſuper ſuccum betonice ⁊ diu malaſſa. deinde iterꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

liquefac ꝛ funde iterū ſup lac et acetum ꝛ ſuccum betonice ſimľ aggregatos ꝛ diu malaſſa et vtere ſuper petiā pforatam et eſt optimum incarnatiuum.

Unguentum optimū ī ꝯſolidatiōe vulneꝝ et dicūt fabulatores ꝙ vnguētum id ꝛ alia ſimilia cōſolidat vulnus cranei fracti ꝛ vbicunqꝫ ſit. Et eſt vſus talis: petia perforeť et inungatur et ponatur ſup vulnus a quo ſanguis non fluit plus. Deinde ſuper iſtā petiam ponatur alia petia balneata in vino deinde plumazoli ꝛ dimittatur duobus vel tribus diebus. Re. reſine pini. ℥. i. terben. ℥. iij. cere. ℥. i. Iſta bulliant in vino in quo ſit cocta betonica ꝛ cētaurea ꝛ ſit colatū deinde ſic liquefacta in tali vino coletur in paraſcide et dimitte infrigidari donec fiat ſicut maſſa: deinde pijce vinum et liquefac maſſam iſtam in capite inuncto oleo ro. Et ſi non vis liquefacere iſtam maſſam ne induret ſicut emplaſtrum: immo remaneat ſicut vnguentum ſufficit ſolum ꝙ malaſſetur cum aceto et ſucco betonice ꝛ lacte ī capite inuncto oleo ro. ꝛ liquefac et funde ſuper acetum al. et malaſſa cum manibus: deinde ſimul ducas cu lacte mulieris: deinde malaſſa cum ſucco betonice.

¶ Item aliud ſimile. Re. cere. ℥. i. terben. ℥. iij. liquefiant et dum ſūt tepida et depoſita ab igne miſce lac vaccinuꝫ. ℥. vi. ꝛ iterū ferueāt donec gutta poſita in aqua coaguletur: deinde totū proijciatur ſuper acetū et malaſſetur pluribus diebus renouādo acetum: ꝛ ſi ponis coquendo in eodem ſucco betonice erit optimum.

¶ Iteꝫ aliud ſimile. Re. herbā que vocatur ſanataglia: ꝛ eſt illa quā tenēt puelle in ollis ꝛ faciūt inde ſerta ꝛ ſimilaſ puiche: ꝛ accipe betonice ꝛ centauree minoris folia ꝗtum vis: et terantur bene ꝛ coquātur multū in vino albo: deinde cola et huic decoctioni adde terben. ℥. xij. reſine. ℥ iij. cere al. ℥. iij. maſt. ℥. i. s. ſan. dra. ℥. i. Bulliāt oīa ſatis in vino iſto colato: deinde coleť ſup acetum albū ꝛ dimitte coagulari et malaſſa. Et quidā ponūt ī fine decoctionis lactis mulieris. ℥. ij. ꝛ vtere: et diciť ꝙ tale vnguentū cōſolidat oſſa cranei ꝛ trahit ſaniē de ſubeſſe. Et ego credo ꝙ plus valet in vulneribus alteratis non ſanguinolentis et ꝙ ſi cum aliquo iſtoꝝ vnguentoꝝ teratur de fermēto ꝙ oīa infixa attraheret.

Unguentum qd̄ eſt quodāmō ſaniem faciēs et mūdificās ꝛ faciēs naſci carnē. Re. ſepi vaccini li. s. olei roſ. ℥. iiij. cere. ℥. ij. yre. roſ. ſiccarum. ana. ʒ. ij. thuris ſarcocolle. ana. ℥. s. ariſto. rotū. aloes ſuccotrini. añ. ʒ. ij. ma. ℥. i. terben. ℥. ij. fiat vnguētū.

Unguentum al. ad ſcabieꝫ ſiccam pruriginoſam: et excoriationem calidam et arida que tenet quantitatē multam in corpore. Re. populeon. ℥. iiij. olei roſa. ℥. i. ſucci plantaginis. ℥. i. s. cere. ℥. i. et incorpora omnia ad ignem ꝛ fiat vnguentum.

Unguentū conferēs vlceribus malis ca. et ambulatiuis et combuſtiōi ignis. Re. olei roſa. ℥. iiij. cere. ℥. i. et. s. ſucci ſemperuiue. ℥. ij. vel ſolatri ceruſe lote ℥ ij. plūbi vſti ꝛ loti ſpodij: olibani. añ. ℥. i. liquefiat cera cū oleo et fiat vnguentum.

Unguentū conferens morphee curabili ꝛ omni impetigini. Re. ſulphuris viui ſaponis ſaraceni: ſaponis gallici. nucis bene trite. ana. ℥ iij. tartari faliginis. ana. ℥. ij. auripigmētī: ſalis cōmunis ellebori al. et nigri. ana. ℥. i. aluminis ſciſſi: fumiterre et ſucci lapacij: et herbe flaure añ. ℥. i. et fiat vnguentū incorporando pulueres cum ſuccis.

Unguentū ad duriciē que remanet ī apatib⁹ ruptis mollificādā. R. galba. ʒ. i. arm. ℥. i. terbē. reſine. añ. ℥. i. picis. ℥. s. aloes. ℥. s. maſt. thuris. aluminis: litargiri oppopo. añ. ℥. s. bdellij. fenugreci. añ. ʒ viij. aceti. q. ſ. ad mollificādū gūmas: olei antiqui qd̄. ſ.

Unguentū ad ſafati hu. et vlceribus pruriginoſis in cute nō profundis ꝛ in ſtate ſalſo ꝛ in morphea hu. ꝛ in omnibus vlceroſis aquoſis cum rubedine et ſine rubedine. Re. aſſungie porci colate. ℥. iij. ꝛ pluries laueť cum aqua frigida vbi addantur viride eris ꝛ ceruſe. ana. ℥. iij. argēti viui extincti. ℥. s. ſucci caulis. ℥. i. ſucci plantaginis. ℥. i. cere. ℥. ij.

Unguentum contra vlcera ꝛ puſtulas caľ. et hu. Re. ſucci plantaginis. ℥. i. aceti. ℥. i. olei roſa. ℥. i. populeon. ℥. i. ſalis. ℥. ij. vnguenti albi. ℥. ij. cere. ℥. s. fiat vnguentum.

Unguentuꝫ aliud ad idem. Re. cortices granatorum. ℥. ij. ſubtiliter puluerizatorum. ʒeʒi. ſimiliter puluerizati. ℥. i. vel minus de iſtoꝝ et cum aſſungia ſalita colata li. s. et pauca cera. ſ. ℥. i. et incorporetur.

Unguentū depillatiuum pilloꝝ. Re. ſaponis li. ij. tartari li. s. auripigmenti. ℥. ij. ſucci gigeri al'. ʒiʒanie li. s. cere ꝛ aſſungie veteris. ana. ℥. iiij. calcis viue. ℥. ij. capitelli. ℥. iiij. Calx ponatur in aqua i. in capitello illo et colatura miſceatur cum alijs: ꝛ ſi nō vis vt renaſcantur poſt depillationē frica locum cū mucillagine pſilij et ſimilibus.

Unguentū producens ſaniē in vlceribus contuſis. Re. ſanguinis liquefacti ꝛ colati ℥. iij. cere al. ℥. ij. olei. ro. ℥. i. ſed melius eſt in cura huius initigare dolorē primo ſolum cum oleo ro. deinde digeſtiuum.

Unguentum attractiuuꝫ ꝛ mūdificat ſaniem groſſam. R. galbani armo. reſine. terben. ſepi vaccini: picis: cere: ꝛ olei ana. Galbanū et armoniacum prius mollificentur in aceto ꝛ terantur: deinde liquefac ad ignem ꝛ fac vnguentum.

Unguentum ad impetiginē quaſi vlcera pruriginoſa emittens virus ſubtile aquoſum in ſupficie. Re. cathimie: colcotar aduſti: litargiri: ceruſe. ana. ꝛ ſalis vſti tantillum. confice cum oleo ꝛ aceto. Et ſi vis pone alumē vſtū. ꝛ ſi vis vt ſit viſcoſū pone aloes et ſarcocol. Et ſi vis confice ſolum cuꝫ aſſungia ꝛ tale vnguentū ꝛ omnia ſimilia ducantur in teſto de plūbo et ſatis ſūt meliora: ꝛ etiā piſtillo de plumbo. Et omne vnguentum in quo ponanť mineralia ꝛ ſi eſt fracta cutis non ponas colcotar. quia nimis adurit.

Unguentum Dyaſcoridis curās vlcera difficilia ꝛ f. ſt. ꝛ apata rupta ſqualida et cōſumit carnē mollem ꝛ additam ꝛ extrahit furunculos et oē id qd̄ īfigitur ī carne ꝛ ꝯfert morſui canis rabidi. R. litargiri li. s. ꝛ ita feci ꝛ fuit optimū olei. li. ij. ī eſtate: in hyeme vero lib. ij. s. ꝛ. ℥. iiij. galbani. ℥. i. s. eruginis eris. ℥. i. arm. ℥. ij. s. ariſ. rotū. ℥. s. mirre. ℥. i. et. ʒ. ij. cere. ʒ vij. thuris cum cortice ſuo. reſine bdellij: oppopona. añ. ʒ. xv. colofonie. ʒ. xlv. vel. ʒ. l. ꝛ ita feci: ꝛ ſi vis terben. ℥. ij litergirum cum oleo tepido miſcebis per tres dies ꝛ cuꝫ aceto gummas mollifica añ. et in mortario poſtea conqſſa et litargirum cum oleo bulliat ſub igne paruo: poſtea addatur cera: deinde vaſe depoſito ab igne poſt paululū addantur gumme liquefacte ad ignem colate cuꝫ captia forata vel ſedatio ſuper litargirum ꝛ bulliat: deinde fiat donec gutta parum ſuper lapidem ingroſſetur: deinde adde pulueres alios et diu miſce depoſito vaſe ab igne: deinde addatur in fine erugo eris ꝛ diu miſce: hoc enim vnguentum eſt mirabile.

Unguentum dyapomphilogos: qd̄ heriſipillata vulnera et cancrenas iaꝫ vlceratas et ſordidas curat et tibiarum vlcera ſine dolore concaua et diſperata loca replet: confert ignis combuſtioni cū ſit vlcus ꝛ cicatrizat. Re. olei ro. cere al. añ. ℥. iij ſucci grauatorū rubeorum ſolatri. ℥. iiij. ceruſe lote. ℥. ij. plūbi vſti ꝛ loti: pōphilogos vľ ſpodij: olibani puri. añ. ℥. i. Confice ſic: in oleo cerā liquefac cuꝫ lento igne vaſe depoſito ſpecieꝝ puluerē ſubtilē cicatrizatū decoctōi ad

de in mortario ſemper fūdēdo diu miſce et ſepius ſupra dictū ſuccū diu commiſce: cumqꝫ per ſex horas ad ſolem decoctū fuerit. tunc dimitte. et ſi de ſucco ſupernatauerit proijce. et ſi nō poteſt haberi ſuccus granatoꝝ ſolatri accipe ſuccum foliorū eius.

Unguentum ad puncturā neruorū ⁊ ē forte ⁊ eſt Gal. qd̄ in corporibus hu. dꝫ miſceri cū terbētina. Re. cere. ʒ. xij. bictie. picis euforbij ana. ʒ. viij. cera pix ⁊ litumē liqueſiāt ad ignē et eis liquefactis tolle ab igne ⁊ miſce euforbiū et eſt vnguētum ſolidū durū: q2 nō eſt ibi oleū. vnde ſi vis eū magis eſſe tēperatū et erit optimū pone olei. ℥. j. ꝙ ſi vis euꝫ eſſe adhuc magis tēperatū tolle de iſto ⁊ liquefac cū terbentina. q. ſ.

Unguentum viride temperatū ſolidū ꝙ ſine dolore tēperate carnē minuit cōſoliđat ⁊ cicatriçat ⁊ ē Ga. mirabile. Re. viridis eris cere olei. ana. ℥. j. liquefac cerā cū oleo ⁊ tolle ab igne: deinde mitte viride es ꝑ pāuū cribratū ⁊ diu ſimul miſce.

Unguentum aliud viride quod corrodit carnē ſupfluā. Re. lardi colati ℥. ij cere. ℥. j. pulueris viridis eris. ℥. ij. Item poſt miſceri viride es cum dyaltea.

Unguentum fortiſſimū corroſiuū. Re. arſenicum ſublimatum q̄ʒtum vis et miſce cuꝫ lardone colato ⁊ coagulato vel abraſo et diu miſce ſimł et vtere.

Unguentum corroſiuū nō multū forte. Re. mellis. ℥. ij. terbē. ℥. ſ. ⁊ miſce cū ʒezi donec ſit quaſi ſicut vnguentū: ⁊ cū induraṫ adde parum mellis: vel ſic tolle ʒezi pulueriçatū ⁊ cū vnguento egiptiaco diu miſce: et ē mirabile in extirpando infiltrationē fiſt. ⁊ carnes bauoſas q̄s in eis puluis nō corrodit.

Unguentum attractiuū quo mūdificanṫ apoſtemata ca. poſt apertionē. Re. mellis rubei puri li. ij. terbentine. ℥. vi. dyaltee. ℥. iiij. vitellorū ouoꝝ. xxiiij. ſarcocolle olibani. ana. ℥. ij. ⁊. ſ. farine optime cicotriçate. q. ſ. ad faciēdū ita ꝙ nō ſit nimis durum nec nimis molle: ⁊ ſic ducatur multis diebus.

Unguentū attractiuū in materia groſſa ⁊ tēpore frigido ita ꝙ attrahu fixa in mēbro. Re. raſine galbani. ana. ℥. j. terbentine. ℥. ij. reſoluantur ad ignem et colentur.

Unguentuꝫ viride qd̄ plagas veteres mūdificat ⁊ ſanat ⁊ carnē ſuauiter cōſumit ſupfluam. Re. celido. plantag. ſcabioſe vrtice leuiſtici agreſtis centruꝫ galli. ana. m. ſ. ⁊ terantur cū lib. i. ſ. olei miſceantur ⁊ dimittanṫ ſic in oleo ſex diebus: deinđ ad ignem ferueri donec herbe trite petant fundum: deinde cola et exprime bene ⁊ in expreſſione pone cere. ℥. ij. terbentine. ℥. vi. et reſine pini. ℥. ij. et ferueat donec gutta poſita ſup ferrum parū coaguletur: deinde tolle ab igne deinde miſce thuris aloes ⁊ ſarcocolle. ana. ℥. ſ. ariſto. floris eris. ana. ℥. vi. miſce diu donec coaguletur ſed in fine pone viride es.

Unguentū ſiue emplaſtrū rubeū grecū rectificans vlcera mala difficilis ꝯſolidationis et deſiccans ⁊ cicatriçans ⁊ replēs vlcera vetera carne. R. ol. li. ij. aceti li. ij. litargiri li. j. ℥. iiij. floꝛ eris vſti. ʒ. x. ʒiniar. ʒ. viij. Acetū et oleū coque litargirū ſimul donec deſiccetur acetum ⁊ ab igne deponatur et accipe litargirum et proijce in oleum et ad ignē reponas: coque donec ingroſſetur gutta in aqua poſita: ſaluo ꝙ i fine ponas çiniar: et ſi vis inde emplaſtruꝫ facere et informare magdaleones ſatis coque. Et ſi vis vnguentum facere minus coque.

Unguentum cantarides cauſticū optimū ad deſiccandū malos humores in quocūqꝫ loco iunctū fuerit illic attrahit hūores facta veſica et ſciaticis ⁊ podagricis ſimiliter ſup patiētia loca inunctum auxiliatur. et verrucas extirpat facta veſica. R. cineris vitis. pulueris ſtercoris colūbini. cere reſine. olei ana. ℥. ij. cantaridarū. ℥. iij. auripigmēti. ℥. ij. ellebori al. ℥. j. ſ. aceti fortis. q. ſ. Confice ſic pulueres terēdo in mortario cū aceto tere ⁊ cerā cū oleo coque ⁊ reſinā liquefactā deſup mitte ⁊ oib⁹ iſtis mixtis vſui reſerua: ꝓbatū ē.

Unguentum aliud cauſticū ad lapides podagrorū ⁊ poros ſoluendos in quocūqꝫ loco corporis abſqꝫ ferro rumpere volueris: ⁊ ſiue apoſtema ſiue alia duricies potiſſimū eſt. Re. lixiuij primi a ſaponario. ℥. xxx. olei veteris. ℥. xx. afroniti terben. ſaponis gallici ⁊ cere. ana. ℥. vi. pul. nitri auripigmēti calcis viue. an. ʒ. ij. Confice ſic. puluerē afroniti cū lixiuio ⁊ oleo coque: deinde ſaponē adde: poſtea ceram: poſtea terben.: deinde alios pulueres et fiat coquendo vnguentum.

Unguentum aliud ad idem. Re. cere olei veteris cantaridarū lixiuij fortis capitelli. ana. ℥. ij. aſſueti arſenici calcanti ſaponis: mell. al. gumi hedere. ana. ℥. j. Confice ſic pulueres terendo eū cū lixiuio diu tere. ⁊ poſtea cerā cū oleo liquefactā deſuper mitte. deinde terendo alia miſce ⁊ vtere.

Unguentum qd̄ ſicut emplaſtrū fit: q2 efficiṫ et redditur ſubſtātia eius ſicut dyaquilon qd̄ ꝯſolidat ⁊ cicatriçat. Re. cere. ℥. iiij. ceruſe. ℥. viij. olei roſati li. j. miſce ⁊ fiat vnguentum.

Emplaſtrum optimū ⁊ expertū ad relaxationem inguis: ⁊ ad fracturā dummodo nō deſcendant inteſtina ⁊ ad vētoſitatē eius. Re. nucū cypreſſi. acacie. gallaꝝ. balauſt. ana. ʒ. v. dragaganti mirre: ſarcocolle: thuris: gumi ara. ana. ℥. iij. ſang. draco. mumie. ana. ʒ. ij. aloes. ʒ. j. oīa pulueriçenṫ ⁊ ſubtiliſſime cribrata cū aceto ꝯficianṫ ita vt fiant magdaleones ita vt poſſint extendi ſup petiam ſicut apoſtolicon: ⁊ cum oportet vt emplaſtrum remoueatur: tunc ſi magdaleōes ſint exiccati terantur iterū ſubtiliter ⁊ cum aceto reficiantur: vel vt diutius conſeruentur morbidi ſicut apoſtolicon. Accipe de viſco. q. ſ. ⁊ eis puluerizatis confice puluerem cum eo et fac magdaleones: et cum opus fuerit accipe quantū vis et deducas manibus tuis et fiet tenerum ⁊ extende in pecia vel potes facere fiſcum ad ignem et miſce puluerem ſimul: ⁊ malaſſa cum aceto et eſt optimum vel confice puluerem ⁊ eſt plus exiccatiuum.

Electuarium optimū ad idē: ⁊ ad ſupfluū fluxum ſanguis ab ore vel ab ano vel ab emorroydibus Comedat bis in die. ſ. mane ⁊ ſero et ieiuno ſtomaco ante cenam. Re. radicis conſolide maioris et radicis acori. ana. li. ſ. mumie m. ℥. ſ. nucis cipreſſi. ℥. ij. ʒinʒi. ℥. ij. ſ. maſticis. ℥. ij. pipis. ʒ. ij. gario. ʒ. j. cinā. ʒ. ij. nucis inde. ʒ. ſ. pili leporis minutiꝫ inciſi pugillū. ſ. mellis diſpumati. lib. iij. ſ. Radices optime coquantur: deinde terantur ⁊ cum melle coquantur optime: deinde miſceantur alia et fiat electuarium cū his medicinis optime conſolidatur fractura inguinis ſine deſcenſu inteſtinorum tenendo emplaſtrum cum lumbare duob⁹ mēſib⁹.

Puluis ad botium gutturis. Re. ʒinʒ. ℥. j. piperis ℥. ij. gario. cinamomi. brionie. ana. ʒ. ij. piretri. ʒ. j. ſ. ſerpili. materſilue. ana. ʒ. ſ. foliorum oliue benedicte. ℥. ſ. ſalis gemme. ʒ. ſ. oſſis ſepie. palee marie ſpōgie combuſte. ana. ʒ. ij. ⁊ fiat puluis.

Unguentum quod habuit Comes Gulier mus a papa: et dicitur ꝙ papa habuit a magiſtro Anſelmo de ianua. Re. betonice pinpinelle melongrane berbene vermicule. ana. m. v. bulliant omnia in vna metreta cum dimidia boni vini greci veteris vel alterius generis vini: et bulliant in vna calderia noua donec de vino remaneat tertia pars: deinde colet vino accepto ⁊ herb eiect: mitte deīn viuū i caldari de ramo ſtagnato nouo. ⁊ qn̄ icipit bulire vinū. R. ſi. li. j

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

terbentine. li.5.cere albe noue li.5.maſticis.℥.iiij.⁊ illas
res mitte in dicto vino vnam poſt aliam immediante ſē
per miſcendo vinū et agitando donec fiat bona mixtio
et poſtq̄ʒ miſcuiſti: recipe duos ciatos lactis mulieris ⁊
miſce ſup dictas res ſp miſcendo et cogitando donec fi-
at bona mixtio: deinde eleua ab igne ⁊ eſt factum et mit-
te in piſcide: quia ibi melius conſeruatur. Et quādo vis
illud operari pone peciam nō nimis groſſam ⁊ retineat
aliquantulum plus q̄ʒ ſit latitudo vulneris. Et ſcias ꝙ
iſtud emplaſtrum multum bene conſeruatur.

Vnguentum quod vlcera calida refrigerat conueniens in membris geni-
talibus ⁊ alijs. Re. tucie lote. calcecaumenon lotū: cathi-
miam lotam. et ceruſam lotam: aloes omnia ſubtiliſſime
terantur ⁊ in modum vnguenti cum oleo roſ. vel mirti-
no ducantur in mortario multum: ⁊ ſi vis ponere ceram
vt ſit magis tenax. fac in forma vnguenti.

Vnguentum multum viuſe ꝙ cōſolidat vul-
nera et mūdificat ⁊ attrahit po-
tenter oſſa fracta et omnia infixa: et habet multas alias
laudes. Re. bethon. viridis. radices ⁊ folia berbene. cen-
tauree mi. ſigillum ſancte Marie. millefolij. ⁊ ſi nō poſ-
ſunt haberi omnes. habeanṫ ſaltem ille tres priores radi-
ces. ſ. ⁊ folia ⁊ teranṫ et extrahanṫ ſucci ex eis cum iſtru-
mento apto ita vt hēas li. vi. ⁊ pone ad ſolem ⁊ mitte in
ſpiſſari: vel coque ad ignem: ſed illud eſt melius: deinde
accipe cere libras. ij. terbentine libras. ij. et liqueſiant ad
ignem: ⁊ ea liquefacta proijce ſuper acetum ⁊ ſimul du-
cas cum aceto. deinde in medulam fermenti ⁊ miſce cū
ſucco illo et ducas. et cum ingroſſatur miſce cū lacte mu-
lieris vel vacce et incorpora: ⁊ ſi de ſucco beto. et cētau-
ree ſit ibi tāto melius et de puluere cribrato cū ſyndone.

Confectio alfaſuriem qd̄ eſt medicamen bonū
ad fiſtulas et ad cancrū et ad malum
mortuū et delet additionē carnis put. et ſanat ſcabiem ſic-
cam cuius permixtio hec eſt. Re. litargiri. auri. calcanti.
ana. p. i. floris eris. par. 5. terantur cū aceto fortiſſimo tē-
pore eſtiuo fortiter per vnum diem ſp modicum adden-
do acetum et modicum addendo de oleo ro. et admini-
ſtretur vbi oportet.

Confectio vnguenti ſanantis vlcera difficilis
conſolidationis. ⁊ eſt medicamē ex-
pertū. Re. aloes. mirre. ana. par. eq. deinde tere vehemē-
ter cum ſucco abſint. et ſucco plantagi. vſq̄ʒ quo fiat ſicut
mel. et adminiſtretur cum coto aut panno ſubtili.

Vnguentum ſeu emplaſtrum Andromaci
vlcerans et cauterizans vbi oʒ
Re. aque ſaponarie que extrahitur ex arte ſaponis. Uel
Re. optimi capitelli facti ex multa calce pluribus vicibꝰ
colati li. iiij. niſi frumēti excorticati. ana. ℥. viij. ponaṫ in
vaſe vitreo ⁊ ſtringaṫ orificiū eius vehemēter ⁊ dimitta-
tur die atq̄ʒ nocte: deinde agitetur cū ligno. et ſic fiat omī
die ac nocte vſq̄ʒ dum grana diſſoluanṫ ⁊ totū factum ſit
mucillago deinde reſeruenṫ. Dum autem vti oportet ac-
cipiatur de eo in cortice auellane aut in vacuitate arun-
dinis: aut in cera preparata et dimiſſum in loco tribꝰ ho-
ris aut plus ſi oportet.

Vnguentum ſeu emplaſtrū de ſinapi mun-
da. deſcriptione Democriti cō-
ferens ad venā ſciaticam ⁊ podagrā ⁊ dolorē oſſiū et ar-
theticā ⁊ cōferēs ad paſſ. frigiditas et ad emigraneā et ad
obliuionē et litargiam et catarrum.

¶ Si fiat emplaſtrū ſuper ſincipur tūc confectio talis eſt.
Re. ſinapis cōtrite par. i. ⁊ pone in aceto forti. ficuū ſic.
par. i. ⁊ pone ī aceto forti. ēt ſimiliter funde in aqua die
ac nocte. deinde exprime fortiter vt nullus humor rema-
neat in eis: deinde ſinapim contritam cum eo miſcebis
diligenter concutiēdo. et ſic ſit ſinapis. pars. i. ſicut ficus
Si aūt vehementioris virtutis vis facere fac ex ſinapi
par. ij. ſi autem minus pone de ficubus p. ij. ⁊ de ſinapi
par. i. Cum autē apponeṫ loco dimittatur in eo ⁊ auferē-
tur antequā vulnereṫ. ⁊ propter quando ſoluit calefacti-
onem pluſq̄ʒ oportet. Et quādo dimittiṫ vſq̄ʒ dum vlce-
retur ⁊ pp̄ter quando pfundarū materierū excuſſionē
queris in talibus. In defectu vero ſinapis ſchibale capri-
ne ponanṫ pridie in aceto infuſe. ⁊ eſt ad ydropiſim ⁊ du-
ritiem ſplenis et dolorē eiꝰ efficax. Et quandoq̄ʒ additur
eis fimus columbinꝰ: ⁊ radix enule agreſtis. ſemē naſtur-
cij etiā gūma lauri. ⁊ ꝯferūt ad egritudies frigidas viſce-
rum ⁊ ydropſim et ad duriciem ſplenis ⁊ ſimilia.

¶ Itē oportet fieri emplaſtꝝ vl' vnguētū de ſinapi qd̄ opti-
me veſicat in ſciatica ⁊ ſincipite pp̄ter catarrū capite p̄-
us abraſo. Re. ſinapim tritā ſubtiliter et tere cum ficuꝰ
ſiccis ⁊ piguibꝰ ⁊ pauco aceto fortiſſimo ⁊ fiat ī modū ele-
ctuarij. ⁊ fricеṫ locus cū pāno aut pecia ⁊ emplaſtretur
locus. deinde rumpantur veſice ⁊ ponantur folia cauli-
um calefacta et remoueatur emplaſtrum.

Emplaſtrum de fermēto deſcriptione demo-
criti. Inquit enim ē nobilis me-
dicina. et illud ex eo ꝙ antiquius ē melius cū melle diſtē-
perato ⁊ ſint partes eiꝰ equales et ſexta ps ex viſco quer-
cino. ⁊ octo partes ex armoniaco diſſoluto in aqua fenu-
greci ⁊ modico fecis olei antiqui. Adhuc accipe fermen-
ti: mellis. olei. ⁊ lactis mulieris et vitelli ouoꝝ partes eq̄-
les. ⁊ fiat ex eis emplaſtrū. maturat eni ⁊ rumpit apoſte-
mata ⁊ dubeleth. Si aūt fortius facere volueris adde eis
galbanū circiter par. 5. ⁊ diſſolue cum eis baurach.

Emplaſtrum vel vnguentū filij zacharieꝙ le-
nit duriciem ⁊ nodoſitatem iun-
cturarum et lenit pectus et habilitat materiā in eo et in
pulmōe difficilis expulſionis. Re. cere citrine. ℥. iij. olei
lilij. q. ſ. medulle crucis vacce. adipis galline. mucillagi-
nis ſe. lini. ana. ℥. iij. Si aūt id fortius facere volueris ad-
de mucillaginis altee ⁊ fenugreci. par. eq. ⁊ p oleo de li-
lio pōt poni oleū de keruа aut oleū citrinū aut vtrumq̄ʒ.

Mixtura ſiue potio ad vulnera intrinſeca ſanan-
da. Re. radicis arthemiſie pimpinelle
gariofilate piloſelle. herbe violarū. herbe veteri caulis
ru. ſumitatum canepis. ſenationū ana. m. i. rubee tinctoꝝ
quantum vis de omnibus ſcabioſe. m. i. Si vis hec om-
nia bulliāt in vino vſq̄ʒ ad medietatem. poſtea cola ⁊ co-
lature adde tertiam partem mellis ⁊ cum eo bulliant: de-
inde cola et vſui ſerua. ⁊ da omni mane ieiuno ſtomaco
ciatum vnum.

Vnguentum palme aṫ. emplaſtrū ꝯſolidās
vulnera difficilia ad ſanandū
et conſolidandū. Re. litargiri. ℥. iij. pinguedinis porci
li. iij. vitrioli viridis. ℥. iiij. teneritatum palmarum ad li-
bitum. coquantur ⁊ ſemp agitando cum ſpatula palme
fiat et loco palme potes poni radices cāne et eſt optimū
et vtere.

Vnguentum expertum ad ſcabiem. R. aſſū-
gie porci. olei laurini. argenti
viui. thuris albi. cere. maſticis. ana. ʒ. ij. ſalis cōis. ʒ. iiij.
ſucci plantag. ſucci fumiſterre. ad libitum. ſic confice. ace-
tum aſſungiam nouam purgatam a pelliculis ſuis. ⁊ ole-
um laurinum mitte in vaſe ſtanneo cum ſuccis et bulle-
ant ad ignem donec liqueſiant. et adde puluerē ſalis cō-
munis et maſticis et bulliant vſq̄ʒ ad predictam decoctio-
nem. et poſtea depone ab igne et adiunge argentum vi-
uum extinctum cum pauco oleo ſupradicto. et miſce be-
ne cum ſpatula. et vnge palmā manus ſiccam fortiter in
ſero vſq̄ʒ ad octo dies. Et argentum viuum ſic extinguiṫ
ponas ipſum in mortario et ducas ipſum cum piſtello ⁊
cum multa ſaliua: ⁊ etiā extinguatur ſicut dictum eſt. ſ.

Vnguentum ad furfures capitis. Re. farine
ciceris. ʒ. viij. farine fenugreci
baurach panis furfuris. mirti contriti. ſinapis contriti.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

panis furfureus: mirti cõtriti: ſinapis contriti. ana.ʒ.xv. aloes.ʒ.x Conquaſſentur cum pauco aceto ꝛ aqua ꝛ fricetur cum eis caput bene ꝛ lauetur omni hebdomada bis aut ter et aſſiduet inunctionem cum oleo cocto cum gariofilis et oleo: et balneum. Item fricatio cum ſucco corticum nucũ recentium eradicat furfures et eſt expertuꝫ.

Unguentũ ad ſcabiem. Re. ſalis cõmunis.℥.ij aſſungie porcine.℥.j.ʒ.ij. argenti viui extincti.℥.j. cere.℥.ſ. olei laurini. thuris. ana.℥.ſ. ſucci plantaginis. ſucci fumiterre. ana.℥.j. et fiat vnguentum. et in pinctura eſt optimuꝫ et expertum. Et ſic eſt finis huius opuſculi. Ad laudẽ dei omnipotentis.

Colige triticibus medicine pondera granis.
Grana quater quinqꝫ ſcropulum pꝛo pondere ſume.
In ſcropulis tribus ſurgit dꝛagma multiplicatis.
Si ſolidum queris tres dꝛagmas dimidiabis.
Exagium ſolidum diſtant in nomine ſolo.
Ex octo fieri dinoſcitur vncia dꝛagmis.
At bis ſex vncie cõputant pꝛo pondere libꝛe.
Quotilla a ſextario diſtat in nomine ſolo.
Si queris pondus quod habet ſextarius vnus.
Libꝛarum quinqꝫ pondus debes dimidiare.

Finis

¶ Expliciunt vnguenta Dini Floꝛentini artium et medicine doctoꝛis famoſiſſimi ad laudem dei omnipotentis: Impꝛeſſa Venetijs cõmiſſione ꝛ expenſis ꝓuidi viri domini Andree de Toꝛreſano de Aſula: p. M. Johannem Hertzog alemanum de Landaw. Anno ſalutis domini: 1499. die vero Decembꝛis. 4.

Regiſtrum

a
¶ Expoſitio di.
¶ Clariſſimi
iſlatio membꝛi
ſanguinis. Silr

b
flegmonis a cã
ti quantum ad
nigredinẽ autẽ
cõſtricti in apo.

c
id eſt competit
¶ De pꝛuna et
et motus. Tunc
ĩ hac egritudi.

d
null⁹ euadebat
foꝛtari cũ frigi.
apoſtema ali-
non debes face.

e
ſputum ſaniei
adminiſtrẽtur
¶ In parte iſta
declaratur per

f
ꝛ ſtipticis: ꝛ de.
rum: aut res
eruptione cutis
¶ De cura

g
ti defoꝛis. i. vt
rimũ quidẽ ei⁹
¶ Hic Aui. aſſi.
et poſſibile fuit

h
nã ꝗuis pꝛima
inungatur oleis
uationi cõferẽs
de vlceribus et

i
dendo quõ fiat
ciuꝫ. Et circa h
autem doloꝛ ad
tũc foꝛmẽtetur

k
dicinas ſpecia.
de eo etiã et ag.
ſtiptico ꝛc̃. hoc
et coerceat in

l
dio eoꝝ ꝛ attri.
taurea maioꝛ
attritio hꝫ ꝙ ei⁹
tas bona in fra.

m
ſcꝫ aq̃a leue ex
nat ad nigredi.
¶ Retinẽs aũt
lateribus man⁹

n
ligaturã deinõ
diſpoſitio. i.
ſucurrũt ſunt ĩ
In pte iſta Aui.

o
rius: tunc talia
tẽ ꝛ ipſoꝝ mar.
ergo ꝓpter ar.
dignus in hoc l.

p
Secundo oñdit q̃re
q̃ſtũ ad vnam cauſã
¶ Et ſimiliter aque
apparẽt villi mani.
bꝛa modicũ habeant

q
ſium quoꝝ determi.
ꝛ laudanuꝫ ꝛ galba.
id eſt contoꝛſionis ẽ
ſata ad anterioꝛa

r
quam diximus vt
terioꝛa: quoniam
huiuſmodi fractura
monitione reſtaura.

ſ
ꝓpter fracturã fluxus
ex diſpoſitione virtu.
appareat os dubita.
Iterum etiã ex tali.

t
opoꝛtet ipm̃ facere
hoc tinoꝛe ꝛ poſtmo.
in eis que non
Et cautela eſt

v
¶ Incipit cõpilatio
Gali. in libꝛo de ing.
Emplaſtrũ ad poda.
Puluis alius qui ad
argentum viuum: et

Finis tabule cartaꝝ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf